အရှင်ဇနကာဘိဝံသ

၏

အမှတ်(၂၁)ကျမ်းစာ၊

ပါရာဇိကကျမ်းဘာသာပြန်

ဒုတိယအုပ်

[ပါရာဇိကကျမ်း အဋ္ဌကထာကို နိဿယအဓိပ္ပါယ် စုံလင်စွာပြင့် တန်ဆာဆင်ထားပါသည်။]

ရှမ်ထူ အဝတ်ခုံး
နှုန်း-၁၃၁

၁၃၂၃-ခု

နယူးဘားမား ဗုဒ္ဓကပုံနှိပ်တိုက်
အမရပူရမြို့

မှတ်ဘွယ်အကျဉ်းချုပ်၏ မာတိကာ

အကပ္ပိယကျောင်း ဖျက်ကောင်း	....	....	၅၀၃
အကုပ္ပေန	....	....	၃၅၀
အကြောင်း၏ အကြောင်းလဲအကြောင်းတဲ	....	....	၁
အကွဒသာ	....	....	၅၆၀
အကွယိတံ	....	....	၄၂၀
အင်္ဂဏပုဒ်၏ ဝိဂ္ဂဟနှင့် ပုဒ်ပြီး	....	....	၄
အင်္ဂါရကာသု	....	....	၂၇၉
အဂါရံ အဒ္ဓါဝသတာ	....	....	၁၉၁
အစိရုပသမ္ပန္နော	....	....	၂၀၄
အဆ္ဆရာ, နာဠိကာ	....	....	၂၃၀
အဇ္ဇတဂ္ဂေ	....	....	၇၉
အဇိနက္ခိပ	....	....	၄၅၃
အညဝိဟိတ	....	....	၄၂၀
အဋ္ဌိယမာနော	....	....	၃၇၀
အဌာနမေတံအဖွင့်	....	....	၃၁၁
အဏိကတ္တာ	....	....	၃၅၂
အတ္ထပ္ပတ္တိယုတ္တံ	....	....	၁၀၅
အဒ္ဓာ	....	....	၂၀၇
အတ္ထနာ၏ ပဌမာအနက်	....	....	၂၂၀
အနုမသော	....	....	၄၁၄
အတိမညိဿတိ	....	....	၁၁၀
အတ္ထဝသေ	....	....	၂၀၀
အတ္ထသဒ္ဒိတံ	....	....	၁၀၄
အတ္ထသာဓကခိုးခြင်း	....	....	၅၄၇
အတ္ထိအမျိုးမျိုး	....	....	၂၅၁
အတ္ထိနာမ တာတ	....	....	၂၀၇
အဒိန္နာဒါန, မနုဿဝိဂ္ဂဟတ္ထိသုခုမဖြစ်ပုံ	....	....	၃၃၅
အဒ္ဓါနက္ခမာ	....	....	၉၃
အဓိစိတ္တ	....	....	၁၂၉
အဓိဝါသေတု	....	....	၈၁
အနဂါရိယံအဖွင့်	....	....	၁၉၂
အနန္တရဟိတာယ ဘူမိယာ	....	....	၁၉၉
အနနုဗ္ဗဝိဂ်စသည်	....	....	၂၆၇
အနပေက္ခဝိသဇ္ဇန(အကပ်စွန်, ဝတ္ထုစွန်)	....	...	၄၆၃

အကွေ့ရာစဉ်			မာတိကာ
အနုဝယော	....	....	၄၉၅
အနာဂတေ လဇ္ဈိ ရက္ခိသတိ	....	....	၃၂၇
အနာဂတံသညာဏ်	....	....	၄၃
အနိဋ္ဌကံ	....	....	၁၁၄
အနုကမ္ပံ ဥပါဒါယ	....	....	၄၉၈
အနုတ္တရနိပဒဝဏ္ဏနာ	....	....	၃၀၂
အနုပဒဝဏ္ဏနံ	....	....	၁၈၃
အနုပါဒါယ အာသဝေဟိ စိမုစ္စိ သု	....	....	၁၃၅
အနုသရာမိအဖွင့်	....	....	၁၅
အနေကဝိဟိတံကို အနေကဝိဓံဖွင့်	....	....	၁၄
အနောဘပ္ပနာမရိသနတ္ထ	....	....	၂၁၉
အနောမဇ္ဇိ	....	....	၃၉၀
အပစ္စက္ခာယ	....	....	၃၇၂
အပိဓယ နနိသီဒိတဗ္ဗံ	....	....	၄၁၂
အဗ္ဗုဒ, အာဒီနဝ	....	....	၁၅၇
အဗ္ဗောကိဏ္ဏ	....	....	၁၂၅
အဘိက္ကန်	....	....	၆၅
အဘိနိဟာရသမ္ပဒါ	....	....	၄၅၃
အဘိယုဇ္ဇတိ (ဓုရံနိက္ခိပတိ)	....	....	၅၄၂
အမလိနံ	....	....	၁၉၀
အယံဝါ ဌ ဝါ၏ အဝဝါရဏတ္ထ			
အရိယူပဝါဒကံ၏ ဝန်လေးပုံ	....	....	၄၅
အရှင်သာရိပုတြာ၏ သောဋ္ဌသပညာ	....	....	၁၂၀
အလာဘာဝတစသည်	....	....	၂၄၅
အဝိနိပါတဓမ္မော	....	....	၁၆၀
အဝိသယှတာယ (အဝိသဟတာယ)	....	....	၁၀၁
အသခ်တံ, အမတံ	....	....	၃၉၂
အသမ္ဘ (ဒ္ဓိ) ကထာ	....	....	၄၁၁
အသုဘသက်သေရသမာစာရော	....	....	၃၉၉
အဿုမုခံ ဥတိ ပရိဝဏ္ဏံ	....	....	၂၀၁
အသေက္ခော	....	....	၃၅၆
အာကာရ, လိင်, နိမိတ္တ	....	....	၄၀၀
အာကုလာ	....	....	၅၄၄
အာဂမေဟိအဖွင့်	....	....	၁၄၄

အက္ခရာစဉ်			မာတိကာ
အာစရိယမဲန့	....	....	၅၃၇
အာစရိယသုဒ္ဓိယာ ဝတ္ထာ	....	....	၃၂၉
အာဏိဂဏ္ဌိကာဟတော	....	....	၅၅၆
အာဒိတ္တာယစသည်	....	....	၂၇၁
အာတိဒေါသိက်	....	....	၂၁၁
အာမန္တေသိ, အဘာသိ, သမ္ဘောဧသိ	....	....	၁၆၃
အာမေဋိတ်	....	....	၆၇
အာယာမ အဖွင့်	....	....	၁၆၇
အာရည်ကရ ဓုတင်	....	....	၂၀၅
အာရုမယိ'သု	....	....	၂၃၅
အာရိယာယ ယာစနာယ	....	....	၃၄၃
အာလယ သမုဋ္ဌိတ	....	....	၂၅၇
အာလာပ သလ္လာပ	....	....	၂၀၁
အာသဝက္ခယဉာဏ်	....	....	၅၅
အာသဝဋ္ဌာနိယဓမ္မ	....	....	၁၄၅
အာသဝါနံ	....	....	၂၀၄
အာသီဝိသ	....	....	၂၆၉
ဣဏ္ဍာစာရ	....	....	၁၀၉
ဣဏာယိကေဟိ	....	....	၂၂၅
ဣတိဟ တေန ခဏေန	....	....	၂၄၃
ဣတောနိဒါနံ	....	....	၂၇၂
ဣဿာပကတာ	....	....	၄၂၅
ဣသိဂိလိ	....	....	၄၀၀
ဥက္ကဋ္ဌ ဝိဏ္ဍပါတိက	....	....	၂၀၉
ဥက္ကဏ္ဌိတော	....	....	၃၇၇
ဥဒ္ဓာဒန, နာယန	....	....	၂၀၃
ဥဒ္ဓေန ပဋ္ဌဟေန	....	....	၀၉
ဥဒ္ဓေယန္တိ, ဝိပါစေန္တိ	....	....	၅၂၁
ဥဒ္ဓမဏ္ဍံ	....	....	၃၁၃
ဥဒ္ဓကဏ္ဏုလ	....	....	၁၀၉
ဥဒ္ဓရုပထကာ	....	....	၉၁
ဥဒ္ဓာနဏ္ဍံ	....	....	၁၀၃
ဥဒ္ဓါနဂါထာ	....	....	၄၅၁
ဥဒ္ဓိသေယျာထစ	....	....	၃၀၀

အကွောရာစဉ်			မာတိကာ
ဥဒုက္ခလံ	....	....	၉၇
ဥဒ္ဓမ္မံ ဥဇ္ဇိနယံ	....	....	၁၅၇
ဥပဂ္ဂိလေသ ၁၁ ပါး	....	....	၃၅
ဥပ္ပဏ္ဏာ၊ ပ္ပဏ္ဏာ၊ က ဇာတော	....	....	၂၄၇
ဥပနိဿယသမ္ပန္နံ	....	....	၃၄၇
ဥပလဿ္ဟတိ, သံဝိဇ္ဇတိ	....	....	၂၅၀
ဥပ္ပလ, ပဒုမ, ပုဏ္ဏရိက	....	....	၆၀၉
ဥပသမ္ပန္နော	....	....	၃၆၁
ဥဿဟ, ဝိသဟ	....	....	၃၀၂
ဥဿာရဏာယ	....	....	၅၅၁
ဥဿေဝိတ္ဝာ	....	....	၉၃
ဥဋ္ဌာရ္ဌာရဇနာ	....	....	၁၀၀
ကေဘင်ေန နိပန္နက (အာပတ်လွတ်သောအိပ်နည်း)	....	....	၄၀၁
ကေဏမ္ဗ, ကေဠေသ, သမသိဂ္ဂါ	....	....	၄၁၉
ကေပဒ္ဓိတိဟာရ	....	....	၁၁၀
ကေဠိဝံသ်ဌ ဝိအနက်	....	....	၁၀၉
ကေဘတ္တ, ကသေယျ, ဗြဟ္မစရိယ	....	....	၃၀၁
ဓံသမ္ဘဒ္ဒမိဒံ	....	....	၄၀
ဟေဘိက္ခု	....	....	၃၄၀
ဩကန္တိကမမ္ဗဒေသနာ	....	....	၂၀၄
ဩကန္တိကဝိနိစ္ဆယော	....	....	၄၅၀
ဩကလ္လကော	....	....	၃၉၇
ဩဒ္ဓိ	....	....	၃၀၃
ဩဒကန္တိက်	....	....	၂၇၄
ဩမဋ္ဌစသည်	....	....	၅၀၇
ဩဟိတသောတော	....	....	၃၅၃
ကတာကတဝေါဟာရ	....	....	၄၉၃
ကတိကဝတ္တ	....	....	၄၉၀
ကတိပါဟ်	....	....	၂၀၂
ကထံဟိနာမ ယဉ္ဉရာ	....	....	၁၄၆
ကဝိယာကဝိယ ဝိနိစ္ဆယအရာ	....	....	၃၂၃
ကမ္မကာရဏ်	....	....	၂၂၇
ကမ္မသမ္ဘကတာဥာဏ် (ဥာဏ် ၄ မျိုး)	....	....	၃၆၀
ကရိယတိနာမဉ္စသဒ္ဒတ္ထ	....	....	၄၉၀

အက္ခရာစဉ်			မာတိကာ
ကလိသာသနာရောဝန	....	....	၂၆၂
ကသမ္ဘုဇာတော	....	....	၄၀၀
ကဉ္ဇယသဘေဒါ၊ပေ၊အဗဟိယံ	....	....	၄၉
ကာသာယရသဝိတတာယ	....	....	၁၉၁
ကိဂ်ိုဏိကဇာလသ	....	....	၄၉၇
ကိသော	....	....	၂၄၇
ကုတ္တုန	....	....	၂၄၄
ကုမာရော, စေလ္လကော, စေဋ္ဌကော, မောဠိကဿော	....	....	၃၉၈
ကေသမဿုံ	....	....	၁၉၁
ခန္ဓိပရမံ စသည်အမှင့်	....	...	၁၂၆
ဂိဏာဇာတိစသည်	....	....	၅၉
ခုဒ္ဓမရ	....	....	၁၁၄
ခါးပန်းကြိုး အဝ–မအဝ	....	....	၅၀၉
ဂန္ဓမ္ဗော (သန္ဓေရခြင်းအကြောင်း)	....	....	၂၄၀
ဂဒ္ဒိတေန	....	....	၄၁၃
ဂန္ဓဋ္ဌဟဏအကြောင်း	....	....	၂၃၇
ဂန္ဓသက္ခ ဥပစာအဆက်ဆက်	....	....	၂၄၁
ဂရဟာ ပေါင်းစရာမရှိသော သမ္ဘာဝနာ	....	....	၁၀၃
ဂရုဂါရဝသပ္ပတိဿာမိဝစနံ	....	....	၁၁၁
ဂါမန္တသေနာသနံ	....	....	၂၀၅
ဂိဏ္ဍိကဋ္ဌအဖွင့်	....	....	၄၀၆
ဂိလာသု–ကိလာသု	....	....	၁၂၂
ဂိဟိ	....	....	၃၀၀
ဂီဝါ	....	....	၅၀၆
ဃေါနိသာဒိနိဝိဒ္ဓော	....	....	၅၃၁
ဃရေသု သာလာ	....	....	၂၁၆
ဃာသစ္ဆာဒန ပရမတာယ	....	....	၁၄၇
ငါတို့ဘုရား ပွင့်ထိုက်ရာကာလ	....	....	၁၄၂
စတ္တာလယုတ္တ, သံသရဏကိဋ္ဌက	....	....	၄၇၃
စတုဇ္ဇိဓိနယ (သုတ္တစသည်)	....	....	၃၁၅
စမရဝါဒ္ဒေဟိ	....	....	၄၅၃
စိရဋ္ဌိတိက်	....	....	၁၁၉
ဆဠာယတနဝိဘင်	....	....	၂၁၃
ဆန္ဒနိယသဘာဝ	....	....	၂၂၇

အက္ခရာစဉ်			မာတိကာ
ဆိန္နဘိန္နပဋ္ဌဝရော	....	....	၃၄၅
ဇင်္ဂရံ	....	....	၅၀၆
ဇနပဒစာရိကံ	....		၁၆၄,၄၉၄
ဇနေတ္တိပုဗ္ပြီး	....	....	၂၂၂
ဇာတိ, အာဏာ, ဝိသယခေတ်	....	....	၁၀
ဉ,တ္တိစတုဏ္ဍေနဉ် အနက်မှန်	....	....	၃၅၀
ဉာတိပရိဝဏ်	....	....	၁၃၇
ဉာတိသာလောဟိတ	....	...	၁၉၃
ဌာနာရဟေန	....	....	၃၅၉
တတောနိဒါနံ	....	....	၂၂၆
တဒါယတ္တဝုတ္တိတာယ	....	....	၃၁၂
တဒုပိယံ	....	....	၉၀
တရုဏဝိပဿနာ	....	....	၁၆၅
တိဏကုဋိ	....	....	၄၀၀
တိရောကရဏီယံ	....	....	၂၂၁
တီတိ ဝိတ္ထာရော	....	....	၇၄
တေနဟိ	...	....	၂၀၅
တေနဟိအဖွင့်	...	....	၂၂၁,၆
ထာလိပါကာ	....	....	၂၀၉
ထီးရိုးဌ်အရေးအကြောင်းဖျက်	....		၅၀၄
ထုလ္လစ္စယပုဗ်နက်	....	....	၅၇၂
ထေယျသခ်ါတံ	....	....	၅၃၉
ဒ၀ါ,ရ၀ါ	...	....	၄၀၄
ဒါနပ္ပဒါန	....	....	၂၀၀
ဒါရုဓီတလိကာ	....	....	၄၆၆
ဒါရုနိန္ဒ်အဒိန် ကံ ၂ မျိုး	....	....	၅၂၃
ဒိဋ္ဌသီလသံဃာတေန သံဃတော	....	....	၇၆
ဒိဋ္ဌစက္ခုအဖွင့်	....	....	၃၁
ဒိ၀ါသေယျသိက္ခာပုဗ်	....	....	၄၇၁
ဒိသွာနဿ ဘေဒဟောသိ	....	....	၁၀၇
ဒုက္ကဋပုဗ်နက်	....	....	၅၇၁
ဒုက္ခဋ ၇ မျိုးအကျယ်	....	....	၅၆၇
ဒုက္ခသစ္စံ အ ဒုညာသိ"စသည်	....	....	၅၆
ဒုက္ခီ, ဒုမ္မနော	...	....	၂၄၀

အကျွှရာစဉ်			မာတိကာ
ဒုဋ္ဌဇနပဒဒ္ဓ ဒုဋ္ဌအဖွင့်	....	....	၄၀၅
ဒုဗ္ဗုလ်ဲ	....	....	၂၇၄
ဒုဗ္ဗလ်ဲ	....	....	၃၇၁
ဒုဗ္ဗရတာစသည်	....	....	၂၇၆
ဒုဗ္ဗိကျွာစသည်အဖွင့်	....	....	၀၅
ဒုဗ္ဗိကျွေ	....	....	၁၀၇
ဒုမ္မကို	....	....	၂၉၁
ဒုသီလ	....	....	၂၉၂
ဒူတံ သာသန်	....	....	၃၀၄
ဒွယ်ဒွယသမာပတ္တိ	....	....	၂၇၅
ဓြေမာယက (မာပက)	....	....	၀၉
ဓမကရုဏာ (ရှေစ်)	....	....	၅၀၀
ဓမနီသန္တတ၀ဏ္ဏော	....	....	၂၄၇
ဓီရဏ္ဍု အညာဏ်	....	....	၆၄
ဓုတဂုဏော	....	....	၂၀၅
ဓုဏ္ဍာ	....	....	၄၄၀
နဝကမ္မယုတ္တော	....	....	၃၄၁
နသုကရာဖွင့်ပုံ	....	....	၉၀
နာနာဘာ၀ ဝိနာဘာ၀	....	....	၁၉၇
နာပရံ ဇုတ္တတ္တာယ	...	....	၆၁
နိကုဇ္ဈိတံ ဥတ္တုဇ္ဈေယျ	....	....	၆၉
နိ၀မော	....	....	၁၁၅
နိစ္စဘတ္တ သခ်ေပေန	....	....	၉၅
နိဒါန, ပကရဏာ	....	....	၂၆၃
နိဗ္ဗတ္တိတ လောကုတ္တရ	....	....	၂၅၄
နိ၀ဒ္ဓုပဌာက	....	....	၉၉
နိဗ္ဗာနံ	....	....	၂၅၀
နိမိတ္တံ	....	....	၂၁၅
နိယတော, သမ္ဗောဓိပရာယဏော	....	....	၁၆၂
နိရုတ္တိ၀ေသေန	....	....	၃၆၃
နိလကဟာပဏ	....	....	၅၂၆
နိလသမန္နာဂမေန (ဂုဏ္ဍုပစာ)	....	....	၃၅၆
နောက်ဆိုအပ်သောစကားသည် ပမာဏ	....	....	၅၃၄
ပကတတ္တေဟိ	....	....	၄၁၉

အကျမ်းရာစဉ်			မာတိကာ
ပစ္စတ္ထိကာ	....	....	၄၂၅
ပစုရတ္ထေ	....	....	၃၀၂
ပဌမမောဓိ	....	....	၁၃၀
ပန္ဒိုဠ သယနာသနံ	....	....	၁၂၉
ပတိသာမေတ္တာ	....	....	၅၀၈
ပတိသေဝတိ၌ တိရိဘတ်	....	....	၄၀၉
ပထဗျာရာဇာစသည်	....	....	၅၆၀
ပထဝိမဏ္ဍ, သြဇ, ပဗ္ဗဇ	....	....	၁၁၃
ပဏ္ဍပဏ္ဍပုလက် (မုလက်)	....	....	၉၂
ပယုတ္တဝါစာ	....	....	၅၁၄
ပရုပဒိမ္ဘ ဇိုရိကတ္တာ	....	....	၃၄၄
ပရိစာရေဟိ	....	....	၁၉၉
ပရိဒဟိတ္တာ	....	....	၉၆
ပရိဝတ္တကဋ္ဌိရ	....	....	၄၇၂
ပလိဗောဓံ	....	....	၃၁၁
ပဝေသနံ	....	....	၄၂၆
ပသန္နာကာရံ	....	....	၇၂
ပဟူတဓနည	....	....	၂၀၀
ပဟူတဝိတ္ထုပကရဏ	....	....	၁၇၁
ပါဏုပေတံ	....	....	၀၀
ပါဒေသု ဂဟေတ္တာအဖွင့်	....	....	၅၂၉
ပါရာဇိကကို အကြောင်းထားတော်မမူ	....	....	၄၃၁
ပါရာဇိကော	....	....	၄၁၆
ပါရာဇိကသင့် အသေအနက်	....	....	၄၂၄
ပါရိဝါသိက်	....	....	၂၁၀
ပိဏ္ဍိယာလောပဘောဇနံ	....	....	၃၄၄
ပိဏ္ဍိမ္ဗြယော	....	....	၂၄၉
ပိတ္တုမ္ဗတ္တကနှင့် ယဂ္ဂုမ္ဗတ္တက	....	....	၄၄၃
ပိယဝစနမေတံ	....	....	၁၁၁
ပိယော, မနာပေါ, သုခေဓိတော	....	....	၁၉၅
ပုဗ္ဗန္တိ လောဟိတသ နာမံ	....	....	၂၃၃
ပုဗ္ဗဏ္ဏသမယံ	....	....	၉၅
ပုဗ္ဗေနိဝါသအဖွင့်	....	....	၁၁
ပုဗ္ဗေနိဝါသဉာဏ်နှင့် ထူးပုံ မှတ်ချက်	....	....	၁၆

အကျွှောစဉ်			မာတိကာ
ပုရာဏ ဒုတိယိက	....	....	၂၂၀
ပုရိသမဒ	....	....	၂၅၆
ပုရိသ ယုဂဝသေန	....	....	၁၄၀
ပုရိသသဏ္ဌာန် (လိန်ပြန်ဖုံ)	....	....	၄၅၆
ပုဉ်းကံရှိသူပြုလျှင် အကောင်းချည်း	....	....	၉၀
ပေသလ	....	....	၂၆၅
ပေါဏ္ဍကရှပ	....	....	၄၀၅
ဗုသတိဌ် ကမ္မရှင်, ကတ္တုရှင်	....	....	၄၃၆
ဗာဟိရကသုတ္တ စသည်	....	....	၃၂၁
ဗာဟုသစ္စ မဟာတ္တံ	....	....	၁၅၅
ဗုဒ္ဓမာမကာ	....	....	၉၄
ဗေဇ္ဈမိပညာဏ်	....	....	၃၉၀
ဘဂဝတော ပစ္စယောသိ	....	....	၁၆၀
ဘဏ္ဍဒေယျံ	....	....	၅၀၅
ဘဏ္ဍပွယောဇနေ ဥဒ္ဓါရသာရဏ	....	....	၁၀၅
ဘဒ္ဒကုလပုတ္တ	....	....	၁၀၃
ဘာဝ၀ိကပ္ပါကာရေန	....	....	၃၀၀
ဘာသိတာ, ဘာသိတ္ဘာ	....	....	၅၁၉
ဘိက္ခာစရိယံ	....	....	၃၄၄
ဘိသ, မုလာဠ	....	....	၆၁၂
ဘီသနကေ	....	....	၁၃၄
ဘုတ္တပါတရာသော	....	....	၁၀၆
ဘုမ္မဒေ၀	....	....	၂၄၂
ဘုရားကို အနန္တရယ်မပြုနိုင်ရာ ၄ ပါး	....	....	၁၀၂
ဘူမဋ္ဌရဏ	....	....	၅၁၃
မဂဓာနံ ဋ္ဌသရော အနက်	....	....	၅၂၅
မဏ္ဍပြဟ္မစရိယံ ဥပစာ	....		၂၄၆
မဏ္ဍုရဏ္ဍ၀ိ (မဏ္ဍုရဏ္ဍ၀ိ)	....	....	၃၄၀
မတ္တိက်, ဋ္ဌတ္ထိကာယစသည်	....	....	၂၂၂
မန္ဒုရံ (မန္ဒိရံ) မူကွဲ	....	....	၉၁
မမာယိတံ, တဏှာမမတ္တ	....	....	၅၃၉
မလဇလ္ဍိကာ	....	....	၃၄၆
မဟာဇန သမ္ဘဒ္ဓေါ	....	....	၅၅၁
မဟာပဒေသ	....	....	၃၁၆

| အကျဉ်ရာစဉ် | | |

အကွေ့ရာစဉ်			မာတိကာ
ဝသန္တဝန်	....	....	၄၀၆
ဝသလမမ်ံ	....	....	၂၇၃
ဝဿံဝုတ္ထပုဗ္ဗင့်နှင့် နေ့ရက်	....	....	၄၉၂
ဝါသိ (ဒါး)	....	....	၅၇၅
ဝိကိရတိစသည်	....	....	၁၃၃
ဝိညတ္တိ	....	....	၂၁၄
ဝိတ္ထူပကရဏာ	....	....	၂၀၀
ဝိတ္ထုနှတိ	....	....	၃၂၀
ဝိနယပညတ္တိ	....	....	၁၁၉
ဝိနယဓရလက္ခဏာ	....	....	၃၂၅
ဝိနယဓရ၏ ဆုံးဖြတ်နည်း	....	....	၃၃၁
ဝိနယဓမ္မတာ	....	....	၅၀၀
ဝိနယာနုဂ္ဂဟတ္ထာယ	....	....	၂၉၇
ဝိပွဋိသာရော	....	....	၂၄၄
ဝိပလ္လတ္ထသညာ	....	....	၄၄၄
ဝိပလ္လာသ	....	....	၁၁၇
ဝေပုလ္လမဟတ္တံ	....	....	၁၅၃
ဝေဝစနာနိ	....	....	၃၀၀
ဝေဟာသနှင့်အာကာသ	....	....	၆၀၂
ဝေါဟာရိက (တရားသူကြီး)	....	....	၅၂၃
သကိဠနသပလိမောဓ	....	....	၃၀၁
သညာဝိမောက္ခ	....	....	၄၄၇
သန္ဓတာယ	....	....	၄၃၇
သန္ဓယောတ္ထာစသည်	....	....	၁၇၄
သန္ဓိဋ္ဌသမ္ဘတ္တ	....	....	၄၀၇
သန္ဓိဟ (သန္ဓေဟ)	....	....	၂၉၂
သပဒါနစာရိက	....	....	၂၀၆
သမ္ဘန္ဓပုဗ္ဗင့်	....	....	၁၁၃
သမ္ဘရာယိတ်	....	....	၂၀၄
သမ္ဘဟုလေဟိ	....	....	၁၀၄
သဗ္ဗာဝန်	....	....	၅၂၅
သမညာယ ဘိက္ခု	....	....	၃၄၆
သမဏတေဇေန (အခေါ်)	....	....	၂၂၅
သမန္တပါသာဒိကာ	....	....	၁၀၀

အကွေ့ရာစဉ်			မာတိကာ
သမယည္ရ	....	....	၃၀၆
သမာဝန္ဒ ၂ မျိုး	....	....	၃၇၂
သမုဒ္ဒာန် ၆ ပါး	....	....	၄၄၆
သရဏ် ဂဟ္ဆ ၁မိ	....	....	၇၂
သလ္လဟုကဝုတ္တိတာ	....	....	၉၇
သလာက ဟတ္ထဒ္ဒါရ	....	....	၄၇၄
သလ္လီန	....	....	၁၁၉
သဟသာ၀ဿေန	....	....	၄၀၅
သဟာယအတ္ထင်	....	....	၁၀၄
သဟောဒ္ဓဂ္ဂဟိတောဒ	....	....	၃၀၄
သာဇီ၀အတ္ထင်	....	....	၃၆၉
သာ၀တေယ္ယ	....	....	၂၃၂
သာလိမ်သောဒန်	....	....	၁၁၀
သိက္ခာပဒံ	....	....	၂၀၅
သိက္ခိတဗ္ဗာ၏ အတ္ထင်	....	....	၃၆၄
သုကံဃာတံ	....	....	၅၄၂
သုဂတိ သဂ္ဂ လောတံ	....	....	၅၄
သုဓန္ဓမ ၀ သုဝဏ္ဏ	....	....	၆
သုဒ္ဓမဆုံးဖြတ်နိုင်လျှင် တောကျောင်းထား	....	....	၃၃၇
သုဒ္ဒ၊ တ္ထရာသင်ံ	....	....	၁၀၆
သုပ္ပ၀တ္ထိ	....	....	၃၂၅
သုဝဏ္ဏရသဝိဇ္ဇရာဟိ	....	....	၁၆၉
သူဒီဃဒ္ဒိကာ	....	....	၄၉၆
သေတုဃာတောဒ	....	....	၁၀၅
သံဂိရတ်	....	....	၅၃၆
သံ၊သုဒ္ဓ၊တာယစသည်	...	....	၂၉၀
သွာက္ခာတ် စသည်		....	၃၉၁
သွာတနာယ	....	....	၁၇၃
ဟတ္ထမုဒ္ဓါယ	....	....	၃၀၅
ဟိရည်	....	....	၂၂၀
ဟိနာယာ၀တ္ထိတ္ဘာ အတ္ထင်	....	....	၂၂၅
ဟေတုနှင့် ပစ္စယ	....	....	၁၂၁

ပုံနှိပ်, ထုတ်ဝေသူ (မောင်ကျော်)

ကျော်ပုံနှိပ်စက်
၈၄-လမ်း, ကွမ်းခြံ-မန္တလေး။

ဝိဇ္ဇာ ၃–ပါးပြခန်း

၁၂။ ဣတိ–သို့၊ စတ္တာရိ, ဣမာနိ စျာနာနိ–တို့သည်၊ ကေသဉ္စိ–အချို့ပုဂ္ဂိုလ်တို့၏၊ (စျာနာနိ–တို့သည်၊) စိတ္တေကဂ္ဂတတ္ထာနိ–စိတ်၏ တည်ကြည်ခြင်းအကျိုးရှိကုန်သည်၊ ဟောန္တိ၊ ကေသဉ္စိ (စျာနာနိ) ဝိပဿနာပါဒကာနိ–ဝိပဿနာ၏ အခြေခံတို့သည်၊ ဟောန္တိ၊ ကေသဉ္စိ (စျာနာနိ) အဘိညာပါဒကာနိ–အဘိညာဉ်၏ အခြေခံတို့သည်၊ ဟောန္တိ၊ ကေသဉ္စိ (စျာနာနိ) နိရောဓ ပါဒကာနိ–နိရောဓသမာပတ်တို့၏ အခြေခံတို့သည်၊ ဟောန္တိ၊ ကေသဉ္စိ (စျာနာနိ) ဘဝေါဂ္ဂမနတ္ထာနိ–·ရူပဘဝ, အရူပဘဝသို့ သက်ရောက်ရခြင်းအကျိုး ရှိကုန်သည်၊ ဟောန္တိ၊ တတ္ထ–ထိုအကျိုးတို့တွင်၊ (တစ်နည်း) တတ္ထ–ထိုပုဂ္ဂိုလ်တို့တွင်၊ ခီဏာသဝါနံ–သုက္ခဝိပဿက ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်တို့၏၊ (စျာနာနိ) စိတ္တေကဂ္ဂတတ္ထာနိ ဟောန္တိ၊ [စိတ်တည်တည်ကြည်ကြည်နှင့် ပစ္စုပ္ပန်ဘဝ၌ ချမ်းသာစွာ နေရခြင်းအကျိုးရှိသည်–ဟူလို၊ ထိုအကျိုးကိုပြလိုရှိ "တေဟိ" စသည်မိန့်။] ဟိ–ချဲ့၊ တေ–ထို သုက္ခဝိပဿက ရဟန္တာတို့သည်၊ သမာပဇ္ဇိတ္မာ–စျာန်သမာပတ်ကို ဝင်စား၍၊ ဧကဂ္ဂစိတ္တာ–တစ်ခုတည်းသော အာရုံရှိသော စိတ်ရှိကုန်သည်၊ (ဟုတ္မာ) သုခံ–စွာ၊ ဒိဝသံ–တစ်နေ့ပတ်လုံး၊ ဝိဟရိသုမ–နေကုန်အံ့၊ ဣတိ ဣစ္စေဝ–ဤအကျိုးကို မျှော်ကိုး၍သာလျှင်၊ ကသိဏပရိကမ္မံ–ကသိုဏ်းပရိကမ်းကို၊ ကတ္မာ–၍၊ အဋ္ဌသမာပတ္တိယော–ရှစ်ပါးသော သမာပတ်တို့ကို၊ နိဗ္ဗတ္တေန္တိ–ဖြစ်စေကုန်၏။

စတ္တာရိစျာနာနိ။ ။ အဘိညာဉ်အကျိုး, နိရောဓသမာပတ်အကျိုးတို့ကို စျာန်သမာပတ် ရှစ်ပါးလုံး ရပြီးမှသာ ပြီးစေနိုင်၏။ ထို့ကြောင့် စတ္တာရိစျာနာနိအရှည် အရှုပစျာန် ၄–ပါးကိုပါ (စတုတ္ထစျာန်နှင့် စျာန်အင်္ဂါချင်း တူသောကြောင့်) သွင်းယူထားသည်–ဟုမှတ်။ [ရူပဝိရာဂဝသေန ပဝတ္တံ စတုဗိဓံပိ အရူပဇ္ဈာနံ သင်္ဂဟိတာ မေဝါတိ အာဟ–စတ္တာရိ စျာနာနိတိ။]

အကြောင်း၏ အကြောင်းလည်း အကြောင်းပဲ။ ။ အဘိညာဉ်နှင့်နိရောဓ သမာပတ်တို့ကို (အရှုပစျာန်လည်း ပါဝင်သော) စတုတ္ထစျာန်ကသာ ပြီးစေနိုင်၏။ သို့သော် စတုတ္ထစျာန် ရဖို့ရန်အကြောင်းမှာ ပထမ, ဒုတိယ, တတိယစျာန်များတည်း ဤသို့အကြောင်း စတုတ္ထစျာန် ၏ အကြောင်းဖြစ်သော ပထမ, ဒုတိယ, တတိယစျာန်တို့ကိုလည်း အဘိညာဉ် နိရောဓတို့၏အကြောင်းဟု ယူဆ၍ "စတ္တာရိစျာနာနိ"ဟု စျာန် ၄–ပါးလုံးကို ဆိုသည်၊ ဥပမာ–ထမင်း၏ အကြောင်းသည် ဆန်,ဆန်၏အကြောင်းသည် မြက်ပင် (ကောက်ပင်)များတည်း၊ ထိုသို့အကြောင်း၏ အကြောင်း ဖြစ်သော မြက်ပင်များကို ထမင်း၏အကြောင်းဟု ယူ၍ "တိဏေဟိ ဘတ္တံသိဒ္ဓံ–ကောက်ပင်တို့ကြောင့် ထမင်းသည် ပြီး၏။"ဟု ဆိုသကဲ့သို့တည်း။ (ပဒဋ္ဌာနပဒဋ္ဌာနမ္ပိပဒဋ္ဌာနံ တွေဝဝုစ္စတိ၊ ကာရဏ ကာရဏမ္ပိ ကာရဏံတိ၊ ယထာ–တိဏေဟိ ဘတ္တံ သိဒ္ဓံတိ။)

သေက္ခပုထုဇ္ဇနာနံ–သေက္ခပုဂ္ဂိုလ် ပုထုဇဉ်ပုဂ္ဂိုလ်တို့၏၊ (စျာနာနိ) သမာပတ္တိ တော–မှ၊ ဝုဋ္ဌာယ–ထ၍၊ သမာဟိတေန–ကောင်းစွာ အာရုံ၌ ထားအပ်သော၊ ဝါ–တည်ကြည်သော၊ စိတ္တေန–ဖြင့်၊ ဝိပဿိသဿာမ–ဝိပဿနာရှုကုန်အံ့၊ ဣတိ–ဤသို့ကြ၍၊ နိဗ္ဗတ္တေန္တာနံ–ဖြစ်စေကုန်လတော်၊ ဝါ–ကုန်သော (သေက္ခပုထုဇ္ဇနာနံ–တို့၏ စျာနာနိ၊) ဝိပဿနာပါဒကာနိ–ဝိပဿနာ၏ အခြေခံတို့သည်၊ ဟောန္တိ၊ ပန–ကား၊ ယေ–အကြင်ပုဂ္ဂိုလ်တို့သည်၊ အဋ္ဌသမာပတ္တိယော–တို့ကို၊ နိဗ္ဗတ္တေတွာ–စေ၍၊ အဘိညာ ပါဒကံ–အဘိညာ၌၏ အခြေခံဖြစ်သော၊ စျာနံ–ကို၊ သမာပဇ္ဇိတွာ–၍၊ သမာပတ္တိတော–မှ၊ ဝုဋ္ဌာယ–၍၊ ကောပိ ဟုတွာ၊ ဗဟုဓာဟောတိတိ–ဟူ၍၊ ဝုတ္တနယာ–ဟောတော်မူအပ်သောနည်းရှိကုန်သော၊ အဘိညာယော–တို့ကို၊ ပတ္ထေန္တာ–တောင့်တကုန်လျက်၊ နိဗ္ဗတ္တေန္တိ–နှင့်၏၊ တေသံ (စျာနာနိ) အဘိညာပါဒကာနိ ဟောန္တိ၊ ပန–ကား၊ ယေ အဋ္ဌသမာပတ္တိယော နိဗ္ဗတ္တေတွာ နိရောဓသမာပတ္တိ သမာပဇ္ဇိတွာ, သတ္တာဟံ–ပတ်လုံး၊ အစိတ္တကာ–စိတ်မရှိကုန်သည်၊ ဟုတွာ, ဒိဋ္ဌေဝဓမ္မေ–မျက်မှောက်ဘဝ၌ပင်၊ နိရောဓံ–စိတ်, စေတသိက်, စိတ္တဇရူပ်တို့၏ ချုပ်ခြင်းဟူသော၊ နိဗ္ဗာနံ–နိဗ္ဗာန်သို့၊ ပတ္တာ–ရောက်၍၊ သုခံ–စွာ၊ ဝိဟရိဿာမ–နှင့်အံ့၊ ဣတိ–ဤသို့ကြ၍၊ နိဗ္ဗတ္တေန္တိ၊ တေသံ (စျာနာနိ) နိရောဓပါဒကာနိ ဟောန္တိ၊ ယေ ပန၊ ပေ၊ အပရိဟီနဇ္ဈာနာ–မယုတ်လျော့ သောစျာန် ရှိကုန်သည်၊ ပေ၊ ဟောန္တိ၊ ပန–ဆက်၊ ဘဂဝတာ–သည်၊ ဣဒံ စတုတ္ထဇ္ဈာနံ–ကို၊ ဗောဓိရုက္ခမူလေ–ဗောဓိပင်၏ အနီးအောက်၌၊ နိဗ္ဗတ္တိတံ–ဖြစ်စေတော်မူအပ်ပြီ။ တသ–ထိုမြတ်စွာဘုရား၏၊ တံ–ထိုစတုတ္ထစျာန်သည်၊ ဝိပဿနာပါဒကဋ္ဌေဝ–ဝိပဿနာ၏အခြေခံ–သည်လည်းကောင်း၊ အဘိညာပါဒကဋ္ဌ–သည်လည်းကောင်း၊ နိရောဓ ပါဒကဋ္ဌ–သည်လည်းကောင်း၊ သဗ္ဗကိစ္စသာဓကဋ္ဌ–အလုံးစုံသော ကိစ္စကို ပြီးစေနိုင်သည် လည်းကောင်း၊ သဗ္ဗလောကိယလောကုတ္တရဂုဏဒါယကံ–အလုံးစုံသော လောကီဂုဏ်, လောကုတ္တရာ ဂုဏ်ကို ပေးနိုင်သည်၊ အဟောသိ၊ ဣတိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။

ဗောဓိရုက္ခမူလေ။ ။ ဘုရားရှင်သည် ဤဘဝ၌ အာဇာရ–ဥဒက ရသေ့များအထံ စတုတ္ထဇ္ဈာန်ကို ရခဲ့ဖူးသော်လည်း ထိုစျာန်သည် ဝိပဿနာပါဒက စသည်မဟုတ်၊ ဝိပဿနာပါဒက စသော အကျိုးရှိသော စတုတ္ထစျာန်ကိုကား ဗောဓိရုက္ခမူလ၌သာ ဖြစ်စေတော် မူ၏။။ ထို့ကြောင့် "ဗောဓိရုက္ခမူလေ နိဗ္ဗတ္တိတံ"ဟု ဆိုသည်။ [သဗ္ဗကိစ္စသာဓကဟူသည် အနုပုဗ္ဗဝိဟာရ (အစဉ်အတိုင်း သမာပတ်ဝင်စား၍ ဒိဋ္ဌဓမ္မချမ်းသာကို ခံစားခြင်း)စသောကိစ္စများကို ပြီးစေခြင်းတည်း။]

သဗ္ဗလောကိယ၊ ပေ ၊ ဒါယကံ။ ။ ဤ စကားကား ပြအပ်ပြီးသော ဝိပဿနာပါဒက စသော အားလုံးကို ပေါင်း၍ပြသော စကားတည်း၊ ရှေ့စကားများနှင့် အရ မကွဲသောကြောင့်

စ–ဆက် ယေသံ ဂုဏာနံ–အကြင်ဂုဏ်တို့ကို၊ ဒါယကံ–ပေးနိုင်သည်၊ အဟောသိ၊ တေသံ–ထိုဂုဏ်တို့၏ ကေဒေသံ–တစ်စိတ်တချို့ကို၊ [အာသဝက္ခယ(အရ ဟတ္တမဂ်) ရဖို့ရန် ဝိပဿနာ ပါဒကဂုဏ်, ပုနဉ်ဒိ ရဖို့ရန် အဘိညာပါဒကဂုဏ်ကို ဟူလို။] –ဒသေန္တော (ဟုတ္တာ), သော ဧဝံ သမာဟိတေ စိတ္တေတိ အာဒိ–အစရှိသော စကားကို၊ အာဟ–ဟောတော်မူပြီ။ တတ္ထ–ထိုသော၊ ပေ၊ ရပ်၌၊ သောတိ–ကား၊ သော အဟံ–ထိုငါသည်၊ [ဝိဟာသိ'ဟု အမှယောဂ ကြိယာ ရှိသောကြောင့် သော အဟံ–ဟုဖွင့်။] ဧဝန္တိ ဧတံ–ဧဝံဟူသော ဤသဒ္ဒါသည်၊ စတုတ္ထဈာနက္ကမ နိဒဿနံ–စတုတ္ထစျန်, စတုတ္ထစျာန်ကို ရကြောင်းအစဉ်ကို ညွှန်ပြကြောင်းသဒ္ဒါတည်း၊ ဣမိနာ ကမေန–ဤ ပထမ ဒုတိယ တတိယစျာန် အစဉ်အားဖြင့်၊ စတုတ္ထဈာနံ–ကို၊ ပဋိလဘိတွာ–ရပြီး၍၊ ဣတိ–ဤအနက်သည်၊ ဝါ–ကို၊ ဝုတ္တံ–ဟောတော်မူအပ်သည်၊ ဝါ–လိုသည်၊ ဟောတိ၊ သမာဟိတေတိ–ကား၊ ဣမိနာ စတုတ္ထဈာန သမာဓိနာ–ဓိဖြင့်၊ သမာဟိတေ–ကောင်းစွာ အာရုံ၌ ထားအပ်သော်၊ ဝါ–တည်ကြည်လသော်၊

(စ) မပါဘဲ ထားသည်)။ [ဣမိနာ ယထာဝုတ္တံ ဝိပဿနာပါဒကတ္တာဒီ သဗ္ဗံ သမ္မိဏ္ဍေတိ–ဝိမတိ။] ဘုရားရှင်၏ အရဟတ္တမဂ်သည် သဗ္ဗညုတညာဏ် တည်းဟူသော လောကီယဂုဏ်, အရဟတ္တဖိုလ်နိဗ္ဗာန်ဟူသော လောကုတ္တရာဂုဏ်ကို ပေးနိုင်၏၊ သဗ္ဗညုတညာဏ်ဂုဏ်ကို ပေးနိုင်လျှင် ဘုရားဂုဏ်တော် အားလုံးကိုလည်း ပေးရာရောက်၏၊ ထို အရဟတ္တမဂ်၏ အကြောင်းကား စတုတ္ထဈာန်ပင်တည်း၊ ထို့ကြောင့် "တံ တသ၊ ပေ၊ သဗ္ဗလောကီယ လောကုတ္တရဂုဏဒါယကံ"ဟု မိန့်သည်။

စတုတ္ထဈာနက္ကမ နိဒဿနံ။ ။ ဧဝံသည် နိဒဿနတ္ထ နိပါတ်တည်း၊ ထို စဝံဖြင့် ညွှန်ပြအပ်သော နိဒဿေတဗ္ဗကား စတုတ္ထဈာန်နှင့် စတုတ္ထဈာန်ရဖို့ရန် အစဉ်ဖြစ်သော ပထမ ဒုတိယ တတိယစျာန် တည်း။ [စတုတ္ထဈာနံစ+ကာမောစ, စတုတ္ထဈာနက္ကမာ၊ တေသံ နိဒဿနံ စတုတ္ထ ဈာနက္ကမနိဒဿနံ၊ "စတုတ္ထဈာနဿ တဿစ အဓိဂမ မဂ္ဂဿ (စတုတ္ထဈာန်ကိုလည်းကောင်း, ထို စတုတ္ထဈာန်ရကြောင်းလမ်းစဉ်ကိုလည်းကောင်း) နိဒဿနံ"ဋီကာ။] ပါဠိတော်၌ကား "ဧဝံ–ဤ သို့၊ ဝါ–ပထမ ဒုတိယ တတိယစျာန် အစဉ်အားဖြင့် စတုတ္ထဈာန်ကို ရပြီး၍"ဟု အနက်ပေး၊

သမာဟိတေ။ ။ အောက်ဈာန်သမာဓိများသည် စတုတ္ထဈာန်သမာဓိ၏ အခြေခံသာ ဖြစ်၏။ အဘိညာဉ်၏ အခြေခံကား စတုတ္ထဈာန်သမာဓိသာတည်း၊ ထို့ကြောင့် "စတုတ္ထဈာနသမာဓိနာ သမာဟိတေ"ဟု ဖွင့်သည်၊ သံ+အာပုဗ္ဗ–ဓာ ဓာတ်သည် ထပနအနက်ဟောတည်း၊ ထို့ကြောင့် "သမာဟိတေ–ကောင်းစွာ အာရုံ၌ ထားအပ်သော်"ဟု သဒ္ဒတ္ထ, "တည်ကြည်လသော်"ဟု သင်္ကေတတ္ထပေး။

(တစ်နည်း)သုမာဟိတေ–သော၊ဝါ–သော၊(စိတ္တေ–စတုတ္ထစျာန်စိတ်သည်၊)စိတ္တေတိ–ကား၊ ရူပါဝစရစိတ္တေ–ရူပါဝစရစိတ်သည်၊ ပန–ကား၊ ပရိသုဒ္ဓေတိအာဒီသု–ပရိသုဒ္ဓေ အစရှိသော ပါဠိရပ်တို့၌၊ (အတ္ထော ဧဝံ ဝေဒိတမ္ဘော)၊ ဥပေက္ခာသတိ ပါရိသုဒ္ဓိဘာဝေန–ဥပေက္ခာသည် ဖြစ်စေအပ်သော သတိ၏ ထက်ဝန်းကျင် စင်ကြယ်ခြင်းရှိသည်၏ အဖြစ်ဖြင့်၊ ပရိသုဒ္ဓေ–ထက်ဝန်းကျင် စင်ကြယ်လသော်၊ ပရိသုဒ္ဓတ္တာ ဧဝ – ကြောင့်ပင်၊ ပရိယောဒါတေ– ထက်ဝန်းကျင် ဖြူစင်လသော်၊ ပဘာသရေ– ပြိုးပြိုးပြက်ပြက်, ထွက်သော အရောင်ရှိလသော်၊ ဣတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ၊ သုခါဒီနံ–နှင့်သော၊ ပစ္စယာနံ – အကြောင်းတို့ကို၊ ယာတေန – သတ်ပြီးခြင်းကြောင့်၊ ဝါ – အတွက်၊ ဝိဟတရာဂါဒိအင်္ဂဏတ္တာ – ပယ်ဖျောက်အပ်ပြီးသော ရာဂအစရှိသော

ဥပေက္ခာ သတိ ပါရိသုဒ္ဓိဘာဝေန။ ။(ဥပေက္ခာသတိ ပါရိသုဒ္ဓိ' ပုဒ်တုန်းက) ဖွင့်ပြခဲ့သည့်အတိုင်း သတိကို ခေါင်းတပ်၍ ဆိုအပ်သော စတုတ္ထစျာနသမ္မယုတ်အားလုံး၏ စင်ကြယ်မှုကို ဥပေက္ခာသည် ပြုအပ်၏၊ ပရိသုဒ္ဓေအရလည်း ဤစတုတ္ထစျာန်စိတ်ပင် ရှိ၏၊ ထို့ကြောင့် "ဤစတုတ္ထစျာန်စိတ်၏ ပရိသုဒ္ဓဖြစ်ခြင်းသည် အခြားမဟုတ် ဥပေက္ခာသတိ ပါရိသုဒ္ဓိဖြစ်ခြင်းပင်တည်း"ဟု ပြလိုရှိ "ဥပေက္ခာသတိပါရိသုဒ္ဓိဘာ ဝေန ပရိသုဒ္ဓေ"ဟု ဖွင့်သည်၊ ထို့ကြောင့် ဘာဝေနကို "အဖြစ်ကြောင့်" မပေးဘဲ "အဖြစ်ဖြင့်"ဟု အဘိန္နဝိသေသန အနက်ပေးသည်။

ပရိသုဒ္ဓတ္တာ ယေဝ။ ။ အခြေခံစင်ကြယ်မှ ဖြူဖြူစင်စင် အရောင်တင်၍ ရှိ၏၊လျော်ပြီးဦးပြီးဖြစ်၍ စင်ကြယ်သော ရွှေသည် မွတ်တိုက်လိုက်ရုံမျှဖြင့် အရောင်ထွက်လာသကဲ့သို့တည်း၊ ဤသို့ ပရိသြဒါတဖြစ်ခြင်း၏ အကြောင်းသည် အခြားမဟုတ်, ရှေ့၌ ဆိုအပ်ပြီးသော ပရိသုဒ္ဓပင်ဖြစ်ရကား "ပရိသုဒ္ဓတ္တာယေဝ ပရိယောဒါတော"ဟု ဖွင့်၏၊ ပရိသုဒ္ဓဖြစ်ပြီးအပေါ်မှာ အတော်အတန် ထပ်၍ ဝင်စားရုံမျှဖြင့် ပရိယောဒါတ ဖြစ်လာသည်–ဟူလို၊ "သြဒါတ"အရ အဖြူရောင်ဟု ထင်မည်စိုး၍"ပဘာသရေ"ဟု ဥဇုကတ္တ ဖွင့်ပြန်သည်၊ "မည်သည့်အရောင်"ဟု မဆိုလို, အရောင်ထွက်သည်ဟုသာ ဆိုလိုသည်၊ ပဘာ+သရတိ နိဿရတိ (ထွက်၏) ဣတောစိတ္တတောတိ ပဘာသရံ (စျာနစိတ်)။ [ဤစကားလည်း တကယ် အရောင်ထွက်ခြင်းမဟုတ်, အရောင်ထွက်သကဲ့သို့ ဖြစ်နေသည်ဟုပြသော ရူပကအလင်္ကာ, တဒ္ဓမ္မူပစာစကားတည်း။]

သုခါဒီနံ၊ ပေ၊ အနင်္ဂဏေ။ ။"သုခသည် သောမနဿ၏အကြောင်း, သောမနဿသည် ရာဂ၏အကြောင်း" စသည်ဖြင့် ရှေ့၌ ဆိုခဲ့ပြီ၊ ထိုစတုတ္ထစျာန်၌" သုခဿစ ပဟာနာ"စသည်ဖြင့် ဟောတော်မူသည့်အတိုင်း ရာဂဒေါသတို့၏ (ရာဂဒေါသကို အရင်းခံ၍ ကျန်ကိလေသာအားလုံး၏) အကြောင်းဖြစ်သော သုခ ဒုက္ခစသည်ကို ပယ်ထားပြီး ဖြစ်ရကား" အနင်္ဂဏာ"ဖြစ်သည်။ [အဂ်ဿ်ဿ ဧတေဟိ တံသမ်ဂီပုဂ္ဂလာ နိဟီနသဘာဝ ဂစ္ဆန္တိတိ အင်္ဂဏာနိ (ရာဂါဒယော)=ထိုတရားတို့နှင့် ပြည့်စုံသူတို့၏ ယုတ်ညံ့သူတို့အဖြစ်သို့ ရောက်ကြောင်းဖြစ်သော ရာဂစသည်တို့၊ (အနင်္ဂဏာသုတ် ဋီကာဝိဂ္ဂဟ)၊ အဂိဟတ်, ယုကို အနပြု၊ ဝိသောဒရာဒိဂိဏ်းဖြစ်၍ နကို ဏပြု။]

အင်္ဂါရှိသည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ ဝါ–ရာဂ အစရှိသော အင်္ဂါကို ပယ်ဖျောက်ပြီး၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ အနင်္ဂဏော–အင်္ဂါ မရှိလသော်၊ အနင်္ဂဏတ္တာ ဧဝ–ကြောင့်ပင်၊ ဝိဂတုပက္ကိလေသေ–ကင်းသော ဥပက္ကိလေသရှိလသော်၊ ဟိ–မှန်၊ အင်္ဂဏေန–ဏ သည်၊ စိတ္တံ–ကို၊ ဥပက္ကိလိဿတိ–ပူပန်စေအပ်၏၊ ဝါ–နှိပ်စက်အပ်၏၊ သုဘာဝိတတ္တာ–ကောင်းစွာ ပွားစေအပ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ မုဒုဘူတေ–နူးညံ့သည်ဖြစ်၍ ဖြစ်လသော်၊ ဝသိဘာဝပတ္တေ–ဝသိဘော်သို့ ရောက်လသော်၊ ဝါ–စွမ်းရည်သတ္တိ ရှိသူ၏ အဖြစ်သို့ ရောက်လသော်၊ ဣတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ၊ ဟိ–မှန် [မုဒုဘူတေကို "ဝသိဘာဝပတ္တေ"ဟု ဖွင့်ခြင်းသည် မှန်၏။] ဝသေ–မိမိအလိုဌ၌၊ ဝတ္တမာနံ–ဖြစ်သော၊ (ဝသိဘော်သို့ရောက်သော–ဟူလို၊) စိတ္တံ–ကို၊ မုဒူတိ–မုဒု ဟူ၍၊ ဝုစ္စတိ၊ မုဒုတ္တာ ဧဝ–နူးညံ့သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်ပင်၊ ကမ္မနိယေ ကမ္မက္ခမေ–အဘိညာဉ်အမှုဌ

အနင်္ဂဏတ္တာ ဧဝ။ ။ [ဧဝစ–ဟု ရှိ၏၊ ဝိသုဒ္ဓိမဂ်ဌ (စ) မပါ။] စိတ်မှာ ဥပက္ကိလေသ ကင်းခြင်း၏ အကြောင်းသည် အခြားမဟုတ်၊ အင်္ဂါ မရှိခြင်းပင် ဖြစ်သည်–ဟူလို ဥပဂန္ဓာ–ကပ်၍၊ စိတ္တံ–ကို၊ ကိလေသေန္တိ–နှိပ်စက်တတ် ပူပန်စေတတ်ကုန်၏၊ ဣတိ ဥပက္ကိလေသာ၊ ပြုခဲ့သော ရာဂ စသည်ပင် ရှိ၏။ ယထာ ရာဂါဒယော စေတသော မလာသုစိဘာဝေန (အညစ်အကြေး မစင်မကြယ်တို့၏ အဖြစ်ကြောင့်) အင်္ဂါနိုင်ငယ် ဝုစ္စန္တိ၊ ဧဝံ ဥပဂန္ဓာ ကိလေသနဋ္ဌေန ဥပက္ကိလေသာတိ၊ ဋီကာ၊ ကိလိဿတိကိုလည်း "ဝိဗာဓိယတိ–ဥပတာပိယတိ"ဟု ဖွင့်။]

သုဘာဝိတတ္တာ။ ။ "ကောင်းစွာပွားစေအပ်" ဟူသည် "အထပ်ထပ် ဝင်စားအပ်" တည်း၊ အထပ်ထပ်နယ်အပ်သော သားရေသည် နုလာသကဲ့သို့ ဤစတုတ္ထစျာန် စိတ်လည်း အထပ်ထပ်စျာန်ဝင်စားမှု သုဘာဝိတကြောင့် နူးညံ့လာသည်၊ထိုသို့ နူးညံ့လာသည်ကိုပင် "ဝသိဘာဝပတ္တ–ဝသိဘော်သို့ရောက်ပြီ"ဟု ဆိုလိုသည်၊ [ဝသနံ သမတ္ထနံဝသော–စွမ်းနိုင်ခြင်း၊ ဝသောယသ အတ္ထိတိ ဝသီ=ဘာဝဇ္ဇန သမာပဇ္ဇန စသော ကိစ္စ (၅)ပါး၌ အစွမ်းသတ္တိရှိသော ပုဂ္ဂိုလ်၊ ဝသိ နော+ဘာဝေါ–ဝသိဘာဝေါ–အစွမ်းသတ္တိရှိသူ၏ ဖြစ်ကြောင်းဖြစ်ရာ အစွမ်းသတ္တိရ၏။]

မုဒုတ္တာ ဧဝ၊ ယော ဣဒ္ဓိ။ ။ [ဤ၌လည်း စ–ပိုဟန်တူ၏၊] ကမ္မနိယဖြစ်ခြင်း၏ အကြောင်းကား အခြားမဟုတ်, မုဒုတ္တာပင်ဖြစ်သည်–ဟူလို၊ ထို့ကြောင့် ဧဝဖြင့် ဆိုသည်၊ ကမ္မနိယ၌ "ကမ္မနိ–ပုဗ္ဗေနိဝါသာနုဿတိစသော အဘိညာဉ်အမှု၌+ခမံ=ခံ့သော စိတ်တည်း၊ ကမ္မနိယံ"ဟု ခမအနက်၌ ဣယပစ္စည်းသက်ထားကြောင်း သိစေလို၍ "ကမ္မက္ခမေ"ဟု ဖွင့်သည်၊ (နံ) အာဂုံ၊ မောဂ္ဂလာန် တဒ္ဓိတ် (ဂုဒ)သုတ်၌ နိယပစ္စည်းဟု ဆို၏။ "အမှု၌+ခံ့"ဟူသည် ထိုအဘိညာဉ်အမှုအား သင့်လျော်သော အရည်အချင်း ရှိနေခြင်းတည်း၊ ထို့ကြောင့် "ကမ္မယောဂ္ဂေ" ဟု ဥဒုကတ္တပြုသည်၊ ယုဇ္ဇိတဗ္ဗံ–ယှဉ်စပ်ထိုက်၏၊ ဣတိ ယောဂ္ဂံ (ယုဇ+ဏျ၊ ကမ္မေ+ယောဂ္ဂံ ကမ္မယောဂ္ဂံ–အမှု၌+ယှဉ်စပ်ထိုက်၏ (သဒ္ဒတ္ထ၊) အမှုအား+လျောက်ပတ်၏ (အဓိပ္ပာယတ္ထ)။

ခံ့လသော်၊ ကမ္မယောဂ္ဂေ–အဘိညာဉ်အမှုဌ် ယှဉ်စပ်ထိုက်လသော်၊ ဝါ–အဘိညာဉ် အမှုအား လျောက်ပတ်လသော်၊ ဣတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ၊ သုဒ္ဓန္တံ–ကောင်းစွာ မှုတ်အပ်ပြီးသော၊ ဝါ– လျော်ပြီးဦးပြီးသော၊ သုဝဏ္ဏံ–ရွှေသည်၊ ကမ္မနိယံ–ပုတီး, နားတောင်းစသည်ကို ပြုလုပ်မှုဌ် ခံ့သည်၊ ဟောတိ ဣဝ–ကဲ့သို့၊(ဧဝံ–တူ၊) မုဒု–နူးညံ့သော၊ စိတ္တံ–သည်၊ ကမ္မနိယံ–အဘိညာဉ် အမှုဌ် ခံ့သည်၊ ဟောတိ၊ စ–ဆက်၊ တဒုဘယမ္မိ–ထိ မုဒု, ကမ္မနိယ ၂ပါးသည်လည်း၊ သုဘာဝိတတ္တာ ဧဝ–ကောင်းစွာ ပွားစေအပ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်ပင်၊ (ဟောတိ၊) ယထာဟ–နည်း၊ နာဟံ ဘိက္ခဝေ၊ ပေ၊ ယထယိဒံ ဘိက္ခဝေ စိတ္တန္တိ–ဟူ၍၊ အာဟ–ပြီ၊ [ဘိက္ခဝေ, ဣဒံ စိတ္တံယထာ–ကဲ့သို့၊ ဧဝံ–တူ၊ ယံ–အကြင်တရားသည်၊ ဝါ–ကို၊ ဘာဝိတံ–ပွားစေအပ်သည်၊ ဗဟုလီကတံ–ကြိမ်ဖန်များစွာ, အလေ့အလာ ပြုအပ်သည်၊ (သမာနံ–သော်၊) မုဒုစ–နူးညံ့သည် လည်းကောင်း၊ ကမ္မနိယဉ္စ–ထိုထိုအမှုဌ် ကောင်းသည်လည်းကောင်း၊ ဟောတိ–၏၊ ဘိက္ခဝေ, အဟံ–ငါဘုရားသည်၊ အညံ–စိတ်မှတစ်ပါးသော၊ (တံ) ဧကဓမ္မမ္ပိ–ထို တစ်ခုသောတရားကိုလည်း၊ နဿ သမနုပဿာမိ–မြင်တော်မမူ၊ (အဂုတ္တရ, ပဏ္ဏာသတ–အစ္ဆဝဂ်)။]

ဧတေသု ပရိသုဒ္ဓဘာဝါဒီသု–ဤ ပရိသုဒ္ဓဘောဂုဏ် အစရှိသည်တို့ဌ်၊ ဌိတတ္တာ–ကြောင့်၊ ဌိတေ–တည်တံ့လသော်၊ ဌိတတ္တာယေဝ–ပင်၊ အာနေဉ္ဇပ္ပတ္တေ–တုန်လှုပ်ခြင်း မရှိသည်၏ အဖြစ်သို့ရောက်လသော်၊ အစလေ နိရိဉ္ဇနေ–တုန်လှုပ်ခြင်း မရှိလသော်၊ ဣတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ၊ ဝါ– တစ်နည်း၊ မုဒုကမ္မညဘာဝေန–နူးညံ့သည်၏ အဖြစ်, အဘိညာဉ်အမှုဌ် ခံ့သည်၏ အဖြစ်ဖြင့်၊ အတ္တနော–၏၊ ဝသေ–အလိုဌ်၊ ဌိတတ္တာ–

မုဒုဟိ၊ ပေ၊ သုဒ္ဓေ မိဝသုဝဏ္ဏေ။ ။ လျော်ပြီး ဦးပြီးဖြစ်၍ နူးညံ့သောရွှေသည် ပုတီးလက်ကောက်စသော တန်ဆာကို ပြုရာဌ် လိုသလို ဆွဲငင်ဖို့ရန် အထုအရိုက် ခံနိုင်သကဲ့သို့, ကိလေသာ အညစ်အကြေးကင်း၍ သန့်ရှင်းသောစိတ်လည်း နူးညံ့နေသဖြင့် အဘိညာဉ်အမှုကို ပြုဖို့ရန် ခံနိုင်ရည်ရှိသည်–ဟူလို။ [ဓမ်ယိတ္တာတိ ဓန္ဒ=မီးဖြင့် ကပ်၍မှုတ်အပ်သော ရွှေ၊ သုဒ္ဓ+ဓန္ဒ သုဓန္ဒ=ကောင်းစွာ မှုတ်အပ်သော ရွှေ၊ ရွှေကို အညစ်အကြေးထုတ်ရာဌ် မီးဖြင့်မှုတ်၍ ထုတ်ရ၏၊ တစ်ခါတစ်ရံ လျှော်၍လည်း ထုတ်ရ၏၊ ထိုသို့ အညစ်အကြေးထုတ်သည်ကို "လျှော်သည် ဦးသည်"ဟုလည်း ခေါ်၏။]

ဧတေသု၊ ပေ၊ အာနေဉ္ဇပ္ပတ္တေ။ ။ ပရိသုဒ္ဓစသောဂုဏ်များ ပျက်မသွားအောင် တည်တံ့နေသောစိတ်ကို "ဌိတ"ဟုလည်းကောင်း, ထိုသို့ တည်တံ့နေသည်အတွက် (ပျက်ဖို့ကိုမဆိုထားဘိ) လှုပ်လှုပ်ရှားရှားပင် မရှိအောင် ငြိမ်သက်သောစိတ်ကို "အာနေဉ္ဇပ္ပတ္တ"ဟု လည်းကောင်း ခေါ်၏။ ["ဣဉ္ဇနံ–တုန်လှုပ်ခြင်း၊ ဣဉ္ဇော–ခြင်း၊ ဣဉ္ဇဓာတ် အ–ပစ္စည်း၊ နတ္ထိ+ဣဉ္ဇော ယဿတိ အနိဉ္ဇံ–တုန်လှုပ်ခြင်းမရှိသော စိတ်၊ အနိဉ္ဇဿ+ဘာဝေါ (အနိဉ္ဇ–ဟု ဖြစ်သင့်လျက် ဣကို ဧပြု၍) အာနေဉ္ဇံ+ပတ္တံ–အာနေဉ္ဇပ္ပတ္တံ"ဟု ပြု၊ ဥဒုကတ္ထ ပြလို၍ "အစလေ–နိရိဉ္ဇနေ"ဟု ဖွင့်သည်။]

တည်တံ့သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ ဌိတေ–တည်တံ့လသော်၊ သဒ္ဓါဒီဟိ–သဒ္ဓါအစရှိသော တရားတို့သည်၊ ပရိဂ္ဂဟိတတ္တာ–ထက်ဝန်းကျင် ယူအပ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ ဝါ–ထောက်ခံအပ် သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ အာနေဉ္ဇပ္ပတ္တော–သော်၊ ဟိ–ချဲ့၊ သဒ္ဓါပရိဂ္ဂဟိတံ–သဒ္ဓါသည် ထက်ဝန်းကျင် ယူအပ်သော၊ ဝါ–သဒ္ဓါသည် ထောက်ခံအပ်သော၊ စိတ္တံ–သည်၊ အ သဒ္ဓိယေန–အသဒ္ဓိယကြောင့်၊ ဝါ–သဒ္ဓါ မရှိသူ၏ ဖြစ်ကြောင်းဖြစ်ရာ အကုသိုလ် စိတ္တုပ္ပါဒ်ကြောင့်၊ နိ ဣဇ္ဇတိ–မတုန်လှုပ်၊ ဝိရိယပရိဂ္ဂဟိတံ–ဝီရိယသည်၊ ပေ၊ သော၊ ဝါ–သော၊ (စိတ္တံ)၊ ကောသဇ္ဇေန–ကောသဇ္ဇကြောင့်၊ ဝါ–ပျင်းရိသူ၏ ဖြစ်ကြောင်းဖြစ်ရာ အကုသိုလ်စိတ္တုပ္ပါဒ်ကြောင့်၊ နိ ဣဇ္ဇတိ၊ သတိ ပရိဂ္ဂဟိတံ–သတိ သည်၊ ပေ၊ သော၊ ဝါ–သော၊ (စိတ္တံ)၊ ပမာဒေန–ပမာဒကြောင့်၊ ဝါ–မေ့လျော့ကြောင်း အကုသိုလ်စိတ္တုပ္ပါဒ်ကြောင့်၊ နိ ဣဇ္ဇတိ၊ သမာဓိ ပရိဂ္ဂဟိတံ–သမာဓိ သည်၊ ပေ၊ သော၊ ဝါ–သော၊ (စိတ္တံ) ဥဒ္ဓစ္စေန–ဥဒ္ဓစ္စကြောင့်၊ ဝါ–ပျံ့လွင့်သောစိတ်၏ ဖြစ်ကြောင်းဖြစ်ရာ ဥဒ္ဓစ္စကြောင့်၊ နိ ဣဇ္ဇတိ၊ ပညာ ပရိဂ္ဂဟိတံ–ပညာသည်၊ ပေ၊ သော၊ ဝါ–သော၊ (စိတ္တံ)၊ အဝိဇ္ဇာယ–အဝိဇ္ဇာကြောင့်၊ ဝါ–ဉာဏ်၏ ဆန့်ကျင်ဘက်

မုဒုကမ္မညေ ဘာဝေနဝါ။ ။ "မိမိအလိုဌ် တည်သည်ကို (ဝသီဘော်သို့ရောက်နေ သည်ကို) ဌိတ"ဟု ဤနည်းဌ် ဆိုလို၏၊ ရှေ့ဌ် "ဝသေဝတ္တမာနံ ဟိ စိတ္တံ" ဖြင့်လည်း ဝသီဘော်သို့ ရောက်သောစိတ်ကိုပင် ပြခဲ့၏ သို့ဖြစ်လျှင် မုဒုကမ္မညအဖြစ်ကို ဝသီဘော်သို့ ရောက်ခြင်းဖြင့် မှတ်သားအပ်သကဲ့သို့, ဝသီဘော်သို့ ရောက်၍ ဌိတဖြစ်ခြင်းကိုလည်း မုဒုကမ္မညတာဖြင့် မှတ်သား၍ ပြ၏။ (အပြန်အလှန် မှတ်သားအပ်၏–ဟူလို၊) [ယထာ မုဒုကမ္မညတာ ဝသိဘာဝပ္ပတ္တိယာ လက္ခီယန္တီ၊ ဧဝံ ဝသိဘာဝပ္ပတ္တိပိ မုဒုကမ္မညတာဟိ လက္ခီယတိတိ မုဒုကမ္မဘာဝေန ဝါ၊ ပေ၊ ဌိတေတိ ဝုတ္တံ၊ ယထာ ဟိ၊ ကာရဏေန ဖလံ နိဋ္ဌါရိယတိ (ထုတ်ဆောင်အပ်၏) ဧवं ဖလေနာပိ ကာရဏံ နိဋ္ဌါရိယ တိတိ။]

သဒ္ဓါဒီဟိ၊ ပေ၊ အာနေဉ္ဇပ္ပတ္တော။ ။ နိစ္စလဘာဝေန အဝဋ္ဌာနံ အာနေဉ္ဇပ္ပတ္တိ–မတုန်မလှုပ်၏အဖြစ်ဖြင့် အာရုံဌ် သက်ဝင်၍ တည်ခြင်းသည် အာနေဉ္ဇသို့ရောက်ခြင်းမည်၏။ သာစ သမ္ပယုတ္တဓမ္မေသု ထိရဘာဝေန ပဋိပက္ခေဟိ အကမ္ပနိယတာယစ သမ္ဘဝန္တီ–ထို အာနေဉ္ဇပ္ပတ္တိသည်လည်း သမ္ပယုတ်တရားတို့ဌ် ခိုင်မြဲသည်၏ အဖြစ်ဖြင့် လည်းကောင်း၊ အသဒ္ဓိယစသော ဆန့်ကျင်ဘက်တို့ မလှုပ်နိုင်သည်၏ အဖြစ်ဖြင့် လည်းကောင်း ဖြစ်လ်သော်၊ သဒ္ဓါဒီဗလာနံ အာနုဘာဝေန ဟောတိတိ အာဟ–သဒ္ဓါဒိပရိဂ္ဂဟိတတ္တာ အာနေဉ္ဇပ္ပတ္တောတိ၊ အချုပ်မှာ–လူတစ်ယောက်ကို အကျိုးလိုသူတို့က ဂုဏ်မပျက်အောင် ဝိုင်းဝန်းထောက်ပံ့ထားသကဲ့သို့ စတုတ္ထစျာန်စိတ်ကိုလည်း "မတုန်မလှုပ် ခိုင်မြဲအောင် သဒ္ဓါစသောတရားတို့က ဝိုင်းဝန်းထောက်ပံ့ထားကြသည်"ဟူလို၊ ထို့ကြောင့် ပရိဂ္ဂဟိတံကို "ဥပတ္ထမ္ဘိတံ"ဟု ဖွင့်သည်။ [ဋီကာ၌ ပါဠိပျက်၍ ပါဠိမှန်ကို ထုတ်ပြလိုက်သည်။]

မောဟကြောင့်၊ နေ ကျွဲတို၊ သြဘာသဂတ်–ဖြစ်သော ဉာဏ်အရောင် အလင်းရှိသော၊ (စိတ်တို့) ကိလေသန္ဓကာရေန–ကိလေသာ အမိုက်မှောင်ကြောင့်၊ နေ ကျွဲတို၊ ဆဟိ–ခြောက်ပါးကုန်သော၊ ကျမေဟိ ဓမ္မေဟိ–တို့သည်၊ ပရိဂ္ဂဟိတ်–ထက်ဝန်းကျင် ယူအပ်သော၊ ဝါ–ထောက်ခံအပ်သော၊ (စိတ်တို့) အာနေဉ္ဇပ္ပတ္တံ ဟောတိ၊ ဧဝံ–ဤသို့လျှင်၊ အဋ္ဌင်္ဂသမန္နာဂတံ–ရှစ်ပါးသောအင်္ဂါနှင့် ပြည့်စုံသော၊ စိတ္တံ–သည်၊ အဘိညာ သစ္ဆိကရဏီယာနံ–အဘိညာဉ်ဖြင့် မျက်မှောက်ပြုထိုက်ကုန်သော၊ ဓမ္မာနံ–ပုဗ္ဗေနိဝါသစသော တရားတို့ကို၊ အဘိညာ သစ္ဆိကိရိယာယ–ဌာ၊ အဘိနိဟာရက္ခမံ–ရှေးရှုဆောင်ခြင်းခြို ခံ့သည်၊ ဟောတိ။

အပရော– ရှေ့နည်းမှတစ်ပါး အခြားသော၊ နယော–နည်းကား၊ စတုတ္ထ ဈာနသမာဓိနာ– ဓိဖြင့်၊ သမာဟိတေ–သော်၊ ဝါ–သော်၊ နိဝရဏာဒူရီဘာဝေန–နိဝရဏတို့မှ ဝေးသည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ ပရိသုဒ္ဓေ – သော်၊ ဝိတက္ကာဒီ သမ တိက္ကမေန – ဝိတက် အစရှိသည်တို့ကို လွန်မြောက်ခြင်းကြောင့်၊ ပရိယောဒါတေ–သော်၊ ဈာနပရိလာဘာဘပစ္စယာနံ – ဈာန်ရခြင်းဟူသော အကြောင်းရှိကုန်သော၊ ပါပကာနံ – နံသော၊ ကျစ္ဆာဝစရာနံ – အလိုဆိုးသည် သက်ရောက်အပ်ကုန်သော မာန, သာဒ္ဒေယျ စသည်တို့၏၊ အဘာဝေန – မရှိခြင်းကြောင့်၊ အနင်္ဂဏေ–သော်၊

အဋ္ဌင်္ဂသမန္နာဂတံ။ ။ သမာဟိတတာ, ပရိသုဒ္ဓတာ, ပရိယောဒါတတာ, အနင်္ဂဏတာ, ဝိဂတုပက္ကိလေသတာ, မုဒုဘာဝေါ, ကမ္မနိယတာ, အာနေဉ္ဇပ္ပတ္တိယာ ဌိတတာ (အာနေဉ္ဇသို့ရောက်သော အားဖြင့် တည်တံ့သည်၏အဖြစ်) ဤရှစ်ပါးတည်း၊ တစ်နည်း–ဤရှစ်ပါးသည် သမာဟိတ စိတ်၏ ဂုဏ်အင်္ဂါများဖြစ်သောကြောင့် သမာဟိတကို စိတ္တ၏ ဝိသေသနထား၍ "ဌိတေ အာနေဉ္ဇပ္ပတ္တေ"ကို အင်္ဂါ၂ပါး ခွဲသောအားဖြင့်လည်း အဋ္ဌင်္ဂသမန္နာဂတစိတ် ဖြစ်နိုင်သည်။

အပရောနယော။ ။ ဤနည်းခြို စိတ်ကို ညစ်နွမ်းအောင် ပြုတတ်သော နိဝရဏတို့မှ စင်ကြယ်ခြင်းကို ပရိသုဒ္ဓဟု လည်းကောင်း, စိတ်ကို လွှမ်းရှားစေတတ်သော ဝိတက် ဝိစာရနှင့် စိတ်ကို ပေါ်လွင်အောင် ပြုတတ်သော ပီတိတို့မှ စင်ကြယ်ခြင်းကို ပရိယောဒါတဟု လည်းကောင်း ဆိုသည်၊ ပထမဈာန်သည် နိဝရဏတို့မှ ကင်းသော်လည်း ဤစတုတ္ထဈာန်လောက် မဝေးကွာတတ်၊ ထို့အတူဒုတိယဈာန်သည် ဝိတက် ဝိစာရတို့မှ, တတိယဈာန်သည် ပီတိမှ ကင်းသော်လည်း ဤစတုတ္ထဈာန်လောက် မလွတ်ကင်းတတ်ချေ၊ ထို့ကြောင့် ဤစတုတ္ထဈာန်ကိုသာ "နိဝရဏ၊ ပေ၊ ပရိယောဒါတေ"ဟု မိန့်သည်။

ဈာနပဋိလာဘ ပစ္စယာနံ၊ ပေ၊ အနင်္ဂဏေ။ ။ ဈာန်ရမှုကို အကြောင်းပြု၍ မိမိကိုမိမိ အထင်ကြီးသော မာနတစ်မျိုး ဖြစ်တတ်သေး၏၊ မြတ်စွာဘုရားသည် ပရိသတ်အလယ် တရားဟောတော်မူရာဝယ် ("ရဟန်း... ဒီတရားကို သင်က ဘယ်လို သဘောရသလဲ"စသည်ဖြင့်) ငါ့ကိုသာ မေး၍ မေး၍ တရားဟောတော်မူလျှင် ကောင်းလေစွ–ဟု မာနပါသော အလိုဆန္ဒတစ်မျိုးဖြစ်တတ်

အဘိဇ္ဈာဒီနံ– အဘိဇ္ဈာ အစရှိကုန်သော၊ စိတ္တုပက္ကိလေသာနံ– စိတ်ကို ပူပန်စေတတ်, နှိပ်စက်တတ်ကုန်သော တရားတို့၏၊ ဝိဂမေန–ကင်းခြင်းကြောင့်၊ ဝိဂတုပတ္တိလေသေ–သော်၊ စ–ဆက်၊ ဧတံ ဥဘယမ္ပိ– ဤအနင်္ဂဏ အဖြစ်, ဝိဂတုပက္ကိလေသ အဖြစ် ၂ ပါးစုံကိုလည်း၊ အနင်္ဂဏဝတ္ထုသုတ္တာနုသာရေန–အနင်္ဂဏသုတ်, ဝတ္ထုသုတ်သို့ အစဉ်လိုက်ခြင်းဖြင့်၊ ဝေဒိတဗ္ဗံ–၏၊ ဝ သိပ္ပတ္တိယာ–ဝသီဘော်သို့ ရောက်ခြင်းကြောင့်၊ မုဒုဘူတေ–သော်၊ ဣဒ္ဓိပါဒ.ဘာဝူပဂမေန– တန်ခိုး၏ အခြေခံအဖြစ်သို့ ကပ်ရောက်ခြင်းကြောင့်၊ ကမ္မနိယေ – သော်၊ ဘာဝနာပါရိပူရိယာ – ဘာဝနာ၏ ပြည့်စုံ

သေး၏၊ ရှိသောအပြစ်ကို ဖုံးထားလိုသော မာယာလည်း ဖြစ်တတ်၏၊ မရှိသောဂုဏ်ကို ရှိဟန်ဆောင်တတ်သော သာဒ္ဓေယျလည်း ဖြစ်တတ်၏၊ ထိုမာန မာယာ သာဒ္ဓေယျတရားသည် ပါပကဣစ္ဆာဝစရ မည်၏။ [ဣစ္ဆာယ–ယုတ်မာသောအလိုသည်(အလိုဆိုးသည်)+အဝစရာ–သက်ရောက်အပ်သော တရားတို့တည်း၊ ဣစ္ဆာဝစရာ–တို့] ဤတရားတို့ကား နိဝရဏလောက် မကြမ်းသော်လည်း စိတ်ညစ်နွမ်းအောင် ပြုတတ်၍ အင်္ဂဏဟု ဆိုအပ်သော အနုစား အကုသိုလ်များတည်း။

ဝိမတိ။ ။ ပေါဏ္ဍကေသု ပန “ဗျာနပဋ္ဌိလာဘပစ္စနိကာနံတိပိ လိခန္တိ၊ သော ပမာဒပါဌော (စာအုပ်တို့၌ ဗျာနပဋ္ဌိလာဘပစ္စနိကာနံဟု ရှိသောပါဌ်သည် အမှတ်တမဲ့ ရေးအပ်မိသော ပါဌ်တည်း၊) ဘာကြောင့်နည်း–ဗျာန်ရခြင်း၏ ဆန့်ကျင်ဘက်ဟူသည် နိဝရဏတရားတို့တည်း၊ ထို နိဝရဏတို့၏ မရှိခြင်းကိုကား ပရိသုဒ္ဓေပုဒ်တုန်းကပင် “နိဝရဏ ဒူရီဘာဝေန ပရိသုဒ္ဓေ”ဟု ဖွင့်ခဲ့ပြီးဖြစ်သောကြောင့်တည်း။ [သာရတ္ထဋီကာ ဝိသုဒ္ဓိမဂ် မဟာဋီကာတို့လည်း အလားတူပင် ဖွင့်ကြသည်။]

အဘိဇ္ဈာဒီနံ၊ ပေ၊ ကိလေသေ။ ။ [ဤ၌လည်း“ဗျာနပဋ္ဌိလာဘ ပစ္စယာနံ”ကို လိုက်စေကြ၏။] အဘိဇ္ဈာဟူသည် လောဘတည်း၊ ထိုလောဘသည် ကာမစ္ဆန္ဒနိဝရဏအဖြစ်သို့ မရောက်သော မိမိဗျာန်ကို မိမိနှစ်သက်မှု လောဘ အနုစားတည်း။ အာဒိဖြင့် ပြခဲ့သော မာန မာယာ သာဒ္ဓေယျကိုပင်ယူ။ [အဘိဇ္ဈာသဒ္ဒေနစ အနိဝရဏ သဘာဝသေဝ လောဘသ, မာနာဒီနဉ္စ ဂဟဏေ၊ ဗျနုပဋ္ဌိလာဘပစ္စယာနန္တိ အနုဝတ္တမာနတ္တာ၊–ဝိမတိ။]

ဥဘယမ္ပိစေတံ၊ ပေ၊ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ ။ အနင်္ဂဏတ္တံ ဝိဂတုပက္ကိလေသတ္တံစာတိ ဧတံ ဥဘယမ္ပိ ယထာက္ကမံ အနင်္ဂဏသုတ္တဝတ္ထုသုတ္တာနုသာရေနေဝ ဝေဒိတဗ္ဗံ၊ –ဝိမတိ၊ ထို ၂ သုတ်သည် မူလပဏ္ဏာသပါဋ္ဌိတော်၌ ပါ၏၊ အနင်္ဂဏသုတ်၌ ဣစ္ဆာ (အလိုဆိုး)ကို စတည်၍ ဟောတော်မူ၏၊ ဝတ္ထုသုတ်၌ အဘိဇ္ဈာကို စတည်၍ ဟောတော်မူ၏။ ထိုသုတ်တို့၌ နိဝရဏဖြစ်သော ကြမ်းတမ်းသော အပြစ်များကိုလည်း ဟောထားတော်မူ၏၊ ဤအင်္ဂဏထား၌ကား စျာန်ရမှုကို အကြောင်းပြု၍ ဖြစ်သောကြောင့် နိဝရဏ မဖြစ်လောက်သော သိမ်မွေ့သောအပြစ်များကိုသာ ပြသည်။ ထိုကြောင့်“အနင်္ဂဏဝတ္ထုသုတ္တဝသေန–ထိုသုတ်များအတိုင်း”ဟု မဆိုဘဲ “အနုသာရေန–ထိုသုတ်များသို့ အစဉ်လိုက်သဖြင့်”ဟု ဆိုထားသည်။

လုံ့လောက်ခြင်းကြောင့်၊ ပဏီတဘာဝူပဂမေန–မွန်မြတ် သည်၏အဖြစ်သို့ ကပ်ရောက်ခြင်းဖြင့်၊ ဌိတေ–သော်၊ အာနေဉ္ဇပ္ပတ္တေ–သော်၊ ယထာ–အကြင် အခြင်းအရာအားဖြင့် တည်လသော်၊ အာနေဉ္ဇပ္ပတ္တံ–တုန်လှုပ်ခြင်းမရှိသည်၏ အဖြစ်သို့ရောက်သည်၊ ဟောတိ–၏၊ ဧवं–ဤအခြင်းအရာအားဖြင့်၊ (ဤ တုန်လှုပ်ခြင်း မရှိနိုင်လောက်အောင်သော အခြင်းအရာအားဖြင့်၊) ဌိတေ–သော်၊ ဣတိ အတ္ထော – နက်၊ ဧवမ္ပိ– ဤသို့လည်း၊ ဝါ– ဤနည်းအားဖြင့်လည်း၊ အဌာဏံသမန္နာဂတံ– ရစ်ပါ: သော အင်္ဂါနှင့် ပြည့်စုံသော၊ စိတ္တံ–စိတ်သည်၊ အဘိညာသစ္ဆိကရဏီယာနံ– အဘိညာဉ်ဖြင့် မျက်မှောက်ပြုထိုက်ကုန်သော၊ ဓမ္မာနံ–ပုဗ္ဗေနိဝါသစသော တရား တို့ကို၊ အဘိညာသစ္ဆိကိရိယာယ–ဌာ၊ အဘိနီဟာရက္ခမ်–ရှေးရှုဆောင်ခြင်း၌ ခံ့သည်၊ ဟောတိ–၏၊ ပါဒကံ–အဘိညာဉ်၏ အခြေခံသည်၊ ပဒဋ္ဌာနဘူတံ–အဘိညာဉ်၏ နီးစွာသော အကြောင်းဖြစ်၍ ဖြစ်သည်၊ (ဟောတိ–၏၊) ဣတိအတ္ထော–နက်။

ဘာဝနာ၊ ပေ၊ ဘာဝူပဂမေန။ ။ အဘိညာဉ်၏အာရုံသို့ ရှေးရှုဆောင်ဖို့ရာ ထို့ထက်ပို၍ ပြုဖွယ်မရှိတော့ဘဲ အခြေခံဘာဝနာ ပြည့်စုံနေသည်ကို "ဘာဝနာပါရိပူရိ"ဟု ဆိုသည်၊ ဤဘာဝနာ ပါရိပူရိယာသည် ပဏီတဘာဝူပဂမေန၏ဟိတ်တည်း၊ ထို့ကြောင့် စသဒ္ဒါမပါဘဲထား၍, ဋီကာ၌ လည်း "တတောဧव"ဟု ဖွင့်သည်၊ ဘာဝနာ ပြည့်စုံလုံ့လောက်နေသည့်အတွက် ပဏီတ (ပြဋ္ဌာန်း သည်၏ အဖြစ်သို့ ဆောင်အပ်သော) ဥတ္တမ (အမြတ်ဆုံး) စျာန်အဖြစ်သို့ ရောက်နေသည်–ဟူလို။

ယထာ၊ ပေ၊ ဧवं ဌိတေ။ ။ ဤအနက်ဖွင့်ကြည့်၍ အာနေဉ္ဇပ္ပတ္တေသည် ဌိတေ၏ ဝိသေသနဖြစ်ကြောင်း သိနိုင်၏။ ထို့ကြောင့် "အာနေဉ္ဇပ္ပတ္တေ–အာနေဉ္ဇသို့ ရောက်သော၊ ဝါ– ရောက်လောက်အောင်၊ ဌိတေ–သော်"ဟုပေး၊ ဤ ၂ ပုဒ်မှ အင်္ဂါတစ်ပါးရ၏။

မှတ်ချက်။ ။ "ယထာ အာနေဉ္ဇဘာဝံ အာနေဉ္ဇပ္ပတ္တံ ဟောတိ၊ ဧဝံ ဌိတေ"ဟု ပါဠိ ပျက် တွေ့ရ၏၊ ဝိသုဒ္ဓိမဂ်၌ "ယထာ အာနေဉ္ဇပ္ပတ္တံ ဟောတိ၊ ဧဝံ ဌိတေ"ဟုသာ ရှိ၏၊ ထို့ကြောင့် အာနေဉ္ဇဘာဝံသည် အာနေဉ္ဇကို ဝိဂြိုဟ်လုပ်ပြရာမှ အဝိပါလာသော ပါဌ်ဖြစ်ဟန်တူ၏၊ ထိုပါဌ်ကို ပါစေလိုလျှင် "အနိဉ္ဇသ+ ဘာဝေါအာနေဉ္ဇံ"ဟု ဝိဂြိုဟ်ပြုရသည့်အတိုင်း "ယထာအနိဉ္ဇ ဘာဝံ (တုန်လှုပ်ခြင်း မရှိသည်၏ အဖြစ်ဟူသော) အာနေဉ္ဇံ (အာနေဉ္ဇသို့) ပတ္တံ ဟောတိ"ဟု ရှိရမည်။

ဧဝံပိ၊ ပေ၊ ပဒဋ္ဌာနဘူတံ။ ။ဧဝံပိ၌ဝိဖြင့် ရှေးနည်းကိုပေါင်း၊"အဘိနီဟာရက္ခမ" ဟူသည် အဘိညာဉ် ဖြစ်ပေါ်လာအောင် ပုဗ္ဗေနိဝါသသို့ ရှေးရှုဆောင်ခြင်း၌ စတုတ္ထစျာန်စိတ်၏ ပါဒကစျာန်ဖြစ်နိုင်ခြင်းတည်း၊ ထို့ကြောင့် အဘိနီဟာရက္ခမ်ကိုပင် "ပါဒကံ–ပဒဋ္ဌာနဘူတံ"ဟု ဖွင့်သည်။ [အဘိနီဟာရက္ခမ်၌ အဘိနီဟာရ၏ ကံကို အဘိနိန္နာမေသိ (အဘိနီဟာရိ)ကျမှ သာဓက ပြမည်။]

ပုဗ္ဗေနိဝသာနုသတိ ဉာဏယာတိ-ကား၊ တေသို့ စိတ္တေ- ဤစတုတ္ထစျာန် စိတ်သည်၊ ဧဝံ-ဤဆိုအပ်ပြီးသော နည်းဖြင့်၊ အဘိညာပါဒကေ-အဘိညာ၌၏ အခြေခံသည်၊ ဈာတေ-ဖြစ်လသော်၊ ပုဗ္ဗေနိဝါသာနုသတိမှိ-သတိ၌၊ ယံ ဉာဏံ-အကြင် ယှဉ်ဖက်ဉာဏ်သည်၊ (အတ္ထိ)၊ တဒတ္ထာယ-ထိုဉာဏ်အကျိုးငှာ၊ (အဘိနိန္နာမေသိ ၌စပ်)၊ တဿ-ထို ပုဗ္ဗေနိဝါသာနုသတိ ဉာဏယ ဟူသော ပါဠိ၌၊ ပုဗ္ဗေနိဝါသောဘိ-ကား။ ပုဗ္ဗေ-ရှေး၌၊ အတီတ ဈာတိသု-အတိတ်ဘဝတို့၌၊ နိဝုတ္ထက္ခန္ဓာ-နေအပ်ဖူးသော ခန္ဓာတို့တည်း၊ နိဝုတ္ထာတိ-ဟူသည်ကား အဗျာဝုတ္ထာ-စွဲမှီ၍ နေအပ်ဖူးကုန်သော၊ အနုဘူတာ-အဖန်ဖန် ဖြစ်ပြီးကုန်သော၊ အုတ္တနော-မိမိ၏၊ သန္တာနေ-သန္တာန်၌၊ ဥပဂ္ဂိတ္တာ-ဖြစ်၍၊ နိရုဒ္ဓါ-ချုပ်ပြီးကုန်သော၊ ခန္ဓာ-တို့တည်း၊ ဝါ-တစ်နည်း၊ နိဝုတ္ထခမ္မာ-နေအပ်ဖူးသော တရားတို့သည်၊ (ပုဗ္ဗေနိဝါသောတိ-ဝါသမည်၏၊ ရှေ့ပြန်

ပုဗ္ဗေနိဝါသာ၊ ပေ၊ တတ္ထ။ ။ပုဗ္ဗေနိဝါသာနုသတိနှင့် ဉာဏကို "ပုဗ္ဗေနိဝါသာနုသတိယံ+ဉာဏံ-ပုဗ္ဗေနိဝါသာနုသတိဉာဏံ"ဟု သတ္တမီတပ္ပုရိသ် တွဲစေလို၍ "ပုဗ္ဗေနိဝါသာနုသတိမှိ+ ယံ ဉာဏံ"ဟု မိန့်၊ သတိသည် ဣတ္ထိလိင် ဖြစ်၍, သတိမှိကို လင်္ဂဝိပလ္လာသကြောင့်၊ သင်္ခါတ ဉာဏ်အား သဟဈာတနိဿယသတ္တိဖြင့် ကျေးဇူးပြုသောကြောင့် "သတိမှိ"ဟု (မှိရာ) အာဓာရ ထားသည်၊ တဒတ္ထာယဖြင့် ဉာဏာယ၌ အာယသည် တဒတ္ထသမ္ဘဒါန်၌သက်သော သဝိဘတ်၏ ကာရိယဟု သိစေ၏၊ ထို့နောက် "ပုဗ္ဗေနိဝါသ+အနုသတိ+ဉာဏ" ၃ပုဒ်ကို ခွဲခြား၍ အကျယ်ပြလိုသောကြောင့် "တတ္ထ"ဟု မိန့်သည်။

ပုဗ္ဗေနိဝါသောတိ၊ ပေ၊ ခန္ဓာ။ ။ "ဧကမ္ပိဈာတိ, ဒွေပိ ဈာတိယော"စသည်ဖြင့် ဟောတော်မူအပ်သည့်အတိုင်း ပုဗ္ဗေသဒ္ဒါသည် အတိတ်ဘဝတို့ကို ဟောဟု သိစေလို၍ "အတီတဈာတိသု"ဟု ဖွင့်၊ နိဝါသသဒ္ဒါသည် အတိတ်ကမ္မသာဓနဟောဟု လည်းကောင်း, ထိုနေအပ်ဖူးသော အရာဟူသည်လည်း ခန္ဓာ ၅ပါးမှ တစ်ပါး အခြားမရှိဟု လည်းကောင်း သိစေလို၍ "နိဝုတ္ထ" ဟု အတိတ်ကဟော တ ပစ္စည်းဖြင့် လည်းကောင်း, ခန္ဓာဟု အဘိဓေယျ (ဟောနက်)ကို လည်းကောင်း ဖွင့်သည်၊ "နိဝသိယိတ္ထ-နေအပ်ဖူးပြီ၊ ဣတိ နိဝါသော"ဟု ပြု၊ ပုဗ္ဗေ+နိဝါသော-ပုဗ္ဗေ နိဝါသော၊ (အလုတ္တသမာသ်)၊ ပုဗ္ဗေနိဝါသောတိကို လည်းကောင်း, ပုဗ္ဗေနိဝါသ အနုသရိ၏ကို လည်းကောင်း ထောက်၍ ဧကဝုစ်ဝစနတ်ပြုသည်။ [နိဝါသသဒ္ဒေါ ကမ္မသာဓနော၊ ခန္ဓဝိနိမုတ္တောစ နိဝသိတဓမ္မော နတ္ထိတိ အာဟ-နိဝုတ္ထက္ခန္ဓာတိ။]

နိဝုတ္ထာတိ၊ ပေ၊ နိရုဒ္ဓါ။ ။ နိဝုတ္ထက္ခန္ဓာဟူသည် နေရာဌာန ဘုံဘဝ မဟုတ်၊ အဗျာဝုတ္ထာ (အဓိ+အာဝုတ္ထာ)-မိမိသန္တာန်၌ စွဲ၍+နေအပ်ဖူးကုန်သော ခန္ဓာများတည်း၊ ထို အဗျာဝုတ္ထခန္ဓာဟူသည် အနုဘူတာ(အနုအနု + ဘူတာ)-အဖန်ဖန် ဖြစ်ခဲ့ဖူးသော ခန္ဓာတို့တည်း၊ "အနုဘူတ" ဟူသည် "အတ္တနော သန္တာနေ ဥပ္ပဇ္ဇိတ္တာ နိရုဒ္ဓါ - မိမိသန္တာန်၌ ဖြစ်ပြီး၍ ချုပ်ခဲ့ဖူးသော (မိမိ၏ဆိုင်ရာ) ခန္ဓာတို့တည်း"၊ ဤသို့ နိဝုတ္ထပုဒ်နက်ကို ပေါ်လွင်အောင် ထပ်၍ထပ်၍ ဖွင့်ပြလေသည်။

စပ်) နိဝုတ္ထာတိ–ကား၊ ဂေါစရနိပါသေန–အာရုံဖြစ်သော နိဝါသအားဖြင့်၊ နိဝုတ္ထာ–နေအပ်ပြီးကုန်သော တရားတို့တည်း၊ အတ္တနော–၏၊ ဝိညာဏေန–ဖြင့်၊ ဝိညာတာ–သိအပ်ပြီးကုန်သော၊ ပရိစ္ဆိန္နာ– ပိုင်းခြားအပ်ပြီးကုန်သော တရားတို့တည်း၊ ဝါ–

နိဝုတ္ထမ္ဘာ ဝါ။ ။ ရှေ့နည်း၌ "နိဝုတ္ထကွန္ဓာ"ဟု ဆိုသောကြောင့် ခန္ဓာသာ တိုက်ရိုက်ရ၏၊ နာမဂေါတ္တစသည်မှာ မကင်းရာမကင်းကြောင်းဖြစ်၍ ဆက်သွယ်ယူမှ ရသည်။ ဤနည်း၌ "နိဝုတ္ထမ္ဘာ"ဟု ဆိုသောကြောင့် ခန္ဓာသာမက နိဗ္ဗာန်တရားနှင့် နာမ–ဂေါတ္တစသော ပညတ်တရားများပါ တိုက်ရိုက်ရ၏၊ ရှေ့နည်း၌ "အတ္တနော သန္တာနေ ဥပ္ပန္နိတ္တာ နိရုဒ္ဓါ"ဟု ဆိုသောကြောင့် မိမိသန္တာန် ဖြစ်ခဲ့သော (မိမိအတွက်) ပုဗ္ဗေနိဝါသကိုသာ ပြ၏၊ ဤနည်း၌ကား "ဂေါစရ နိဝါသေန နိဝုတ္ထာ"ဟု အကျယ်ဖွင့်သောကြောင့် မိမိ့သန္တာန်မှာဖြစ်ဖြစ်, သူတစ်ပါးသန္တာန်မှာ ဖြစ်ဖြစ်, သတ္တဝါသန္တာန်၏ အပြင်ပဗဟိဒ္ဓမှာဖြစ်ဖြစ်, ပုဗ္ဗေနိဝါသအားလုံးကို ပြသည်။ [ဧဝံ သသန္တတိပရိယာပန္န ဓမ္မဝသေန နိဝါသသဒ္ဒဿ အတ္ထं ဝတ္တာ ဣဒါနိ အဝိသေသေန ဝတ္တုံ နိဝုတ္ထမ္ဘာ ဝါ နိဝုတ္ထာတိ ဝတ္တာ တံ ဝိဝရိတုံ ဂေါစရနိဝါသေနာတိအာဒိ ဝုတ္တံ။ –ဋီကာများ။]

မှတ်ချက်။ ။ ဋီကာအလိုအားဖြင့် "နိဝုတ္ထမ္ဘာဝါ နိဝုတ္ထာ, ဂေါစရနိဝါသေနနိဝုတ္ထာ" ဟု ဣတိ မပါဘဲ ပါဠိရှိရမည်၊ ထိုအလိုသုတ်ကို ဝုတ္တိဖွင့်သကဲ့သို့ နိဝုတ္ထာကို "ဂေါစရဝသေန နိဝုတ္ထာ"ဟု ဣတိမပါဘဲ ဖွင့်သည်ဟု ဆိုလိုသည်၊ ယခုစာများ၌ "နိဝုတ္ထမ္ဘာဝါ၊ နိဝုတ္ထာတိ ဂေါစရနိဝါသေန နိဝုတ္ထာ"ဟု ရှိ၏၊ ဤစာရှိ အလို "နိဝုတ္ထမ္ဘာဝါ"သည် ပုဗ္ဗေနိဝါသောဝယ် နိဝါသော၏အဖွင့်၊ ထို နိဝုတ္ထာကိုမှ "နိဝုတ္ထာတိ"ဟု တည်၍ "ဂေါစရနိဝါသေန နိဝုတ္ထာ"ဖွင့်သည်ဟု မှတ်ပါ။ [ဤ အဖွင့်များကို ထောက်၍ "အဠောဝုတ္ထနိဝါသ, ဂေါစရနိဝါသ"ဟု ပုဗ္ဗေနိဝါသ ၂မျိုးကိုလည်း မှတ်။]

အတ္တနော၊ ပေ၊ ပရိစ္ဆိန္နာ။ ။ ထိုပုဗ္ဗေနိဝါသတရားသည် "မိမိဝိညာဉ်ဖြင့် သိအပ်သောတရား, သူတစ်ပါးဝိညာဉ်ဖြင့် သိအပ်သောတရား"ဟု ၂မျိုးရှိ၏၊ ထိုတွင် "အတ္တနော၊ ပေ၊ ပရိစ္ဆိန္နာ"ပါဠိဖြင့် မိမိဝိညာဉ်ဖြင့် သိအပ်သောတရားများကို ပြ၏၊ ရှေးရှေးဘဝ၌ မိမိခန္ဓာနှင့် ဆက်သွယ်၍ မိမိနာမည် အနွယ်အဆင်းအစာ သုခ ဒုက္ခတို့သည် လည်းကောင်း, မိမိ၏–မိဘ ဆွေမျိုး အဖော်အပေါင်းစသူတို့နှင့် နေရာဌာနတို့သည် လည်းကောင်း, မိမိဝိညာဉ်ဖြင့် တွေ့ကြုံခံစားခဲ့ရသော အာရုံများတည်း၊ ထိုသို့သိရာ၌ ရှေးရှေးဘဝက စက္ခုဝိညာဉ်စသော ဝိညာဉ် ၆ပါးဖြင့် သိကာမတ္တမဟုတ်၊ မနောဒ္ဓါရိကဝိထိစိတ်ဖြင့် အမည်အနွယ်စသည် ခွဲခြား၍ ကွဲကွဲပြားပြား သိအပ်သည်–ဟု ပြလို၍ ဝိညာတာကို "ပရိစ္ဆိန္နာ"ဟု ထပ်ဖွင့်သည်။ [ဗျာန်အာဘိညာဉ်ရသော သာသနာပ (တိတ္ထိယ–ခေါ)ရသေ့များနှင့် ပစ္စေကဗုဒ္ဓါ သာဝကတို့သည် မိမိ၏ ရှေးဖြစ်ပုံကိုသာ ဤ အာဘိညာဉ်ဖြင့် သိနိုင်ကြ၏၊ ထို့ကြောင့် ဤနည်းကို နောက်နည်းမှ သီးခြားပြရသည်၊ "တိတ္ထိယာ စ ပုဗ္ဗေနိဝါသံ အနုဿရမာနာ အတ္တနာ ဒိဋ္ဌကတသုတမေဝ အနုဿရန္တိ၊ တထာ သာဝကာ စ ပစ္စေကဗုဒ္ဓါ စ"–မဟာပဒါနသုတ် အဋ္ဌကထာ။]

သည်သာမကသေး၊ ဆိန္နဝဋ္ဋမကာနုသရဏာဒီသု- ပြတ်ပြီးသော သံသရာလမ်း ခရီးရှိသော ရဟန္တာတို့ကို အောက်မေ့ခြင်း အစရှိသည်တို့၌၊ ပရဝိညာဏဝိညာတာပိ-သူတစ်ပါးတို့ ဝိညာဏ်ဖြင့် သိအပ်သည်လည်း ဖြစ်ကုန်သော၊ (ပရိစ္ဆိန္နာ-ပိုင်းခြား အပ်သော တရားတို့တည်း၊ ဤသို့ ပရိစ္ဆိန္နာပုဒ်ကို လိုက်စေ။)

ပရဝိညာဏ ဝိညာတာပိဝါ။ ။ ဝါသဒ္ဒါသည် အနက်တစ်မျိုးကို ပြသော အတ္တန္တ ရဝိကပ်၊ ပိသဒ္ဒါကား-အတ္တနော ဝိညာဏဝိညာတကို ပေါင်းသော သမ္မိဏ္ဍန၊ မိမိဝိညာဏ်ဖြင့် သိအပ်သော အာရုံများသာ နိဝုတ္ထမဟုတ်သေး၊ ပရဝိညာဏဝိညာတအာရုံများလည်း နိဝုတ္ထမည်သည်-ဟူလို။ ["ပရဝိညာဏဝိညာတာပိဝါ နိဝုတ္ထာတိ သမ္မန္ဒေါ"-ဋ္ဌိကာ။] ကိုယ်တွေ့မဟုတ်ဘဲ သူတစ်ပါးတို့ တွေ့ကြုံခံစားခဲ့ရသော အာရုံများကိုလည်း ပုဗ္ဗေနိဝါသ အဘိညာဉ်ရသူက ပြန်၍ သိနိုင်သည်-ဟူလို၊ သို့သော ဤအဘိညာဉ်ကား ဘုရားရှင်တို့ အဘိညာဉ်သာ၊ [ဗုဒ္ဓါ ပန အတ္တနော ဝါပရေဟိ ဝါ ဒိဋ္ဌကတ-သုတံ သဗ္ဗမေဝ အနုဿရန္တိ၊-သုတ်မဟာဝါ အဋ္ဌကထာ။]

မှတ်ချက်။ ။ ဓမ္မပဒ အဋ္ဌကထာ စကျွပါလထေရ ဝတ္ထုဌ္ဌ စကျွပါလထေရ်၏ ဆေး သမားဘဝတုန်းက ပြုလုပ်ခဲ့သောအမှုသည် ဘုရားရှင်ကိုယ်တိုင် ထိုစဉ်က မတွေ့ခဲ့ရသော်လည်း ဘုရားဖြစ်သောအခါ စကျွပါလ၏ဝိညာဉ်ဖြင့် တွေ့ကြုံခံစားခဲ့ရသော အာရုံအကြောင်းအရာစုကို ဤအဘိညာဉ်ဖြင့် ပြန်၍ သိတော်မူသည်၊ ဘုရားအလောင်း မပါခဲ့သော အတိတ်ဝတ္ထုများကို ပြန်၍ ဟောရာ၌ ဤပရဝိညာဏဝိညာတအာရုံများကို ပုဗ္ဗေနိဝါသ အဘိညာဉ်ဖြင့် သိတော်မူခြင်းချည်းတည်း။

ဆိန္နဝဋ္ဋမကာနုသရဏာဒီသု။ ။ ဤစကားသည် ပရဝိညာဏဝိညာတဖြစ်သော ပုဗ္ဗေနိ ဝါသတို့တွင် သိခါပတ္တ (ထိပ်တန်းအကျဆုံး) ပုဗ္ဗေနိဝါသကို ဥဒါဟရဏ်ပြသော စကားတည်း၊ "ဆိန္နဝဋ္ဋမက"ဟူသည် ပြတ်ပြီးသော သံသရာခရီးရှိသော ရဟန္တာတည်း၊ [ဆိန္ဒ+ဝဋ္ဋမ် (သံသာရ မဂ္ဂေါ)ယေသံတိ ဆိန္နဝဋ္ဋမကာ။] "တံပန သိခါပတ္တံ ပရဝိညာဏဝိညာတံ ပုဗ္ဗေနိဝါသံ ဒဿေတုံ ဆိန္နဝဋ္ဋမကာနုသရဏာဒီသုတိ ဝုတ္တံ၊ တတ္ထ ဆိန္နဝဋ္ဋမကာ အတီတေ ပရိနိဗ္ဗုတာ ခီဏာသဝါ, ဆိန္နသံသာရမဂ္ဂတ္တာ။ ဝိမတိ၊ မဟာပဒါနသုတ် အဋ္ဌကထာ၌ကား "ဝဋ္ဋမန္တိ-ကုသလာကုသလ ကမ္မဝဋ္ဋံ ဝုစ္စတိ"ဟု တစ်မျိုးဖွင့်၏၊

အဘိညာဉ်သိပုံ။ ။ ပရိနိဗ္ဗာန်စံပြီးသော ရှေးဘုရားတစ်ဆူဆူကို အကြောင်းပြု၍ "ထိုဘုရားသည် ဤသို့ ဝိပဿနာ ရှုတော်မူ၏၊ ဤသို့မဂ်ကို ဖြစ်စေတော်မူ၏၊ ဤသို့ဖိုလ်နိဗ္ဗာန် တို့ကို မျက်မှောက် ပြုတော်မူ၏၊ ဤသို့ ဝေနေယျတို့ကို တရားဟောပြ ဆုံးမတော်မူ၏၊"ဟု ရှေး ဘုရားတို့ ဝိညာဉ်ဖြင့် သိအပ်ပြီးသော (ရှေးဘုရားတို့၏) ပုဗ္ဗေနိဝါသကို ဤဘုရားရှင်က ဤ အဘိညာဉ်ဖြင့် ပြန်၍ သိတော်မူသည်၊ ဆိန္နဝဋ္ဋမကာနုသရဏာဒီသု၌ အာဒိဖြင့် ပရိနိဗ္ဗာန် မစံသေးသော ရဟန္တာတို့၏ ပရဝိညာဏဝိညာတပုဗ္ဗေနိဝါသ သိခြင်းကိုယူ၊ ထိုသို့ သိရာ၌ ခန္ဓာ

ပုဗ္ဗေနိဝါသာနုဿတိတိ– ကား။ ယာယသတိယာ– ဖြင့်၊ ပုဗ္ဗေနိသံ– သကို၊ အနုဿရတိ–အစဉ်လျှောက်၍ အောက်မေ့နိုင်၏၊ ဝါ–အခြားမဲ့၌ အောက်မေ့နိုင်၏၊ သာ (သတိ)–သည်၊ ပုဗ္ဗေနိဝါသာနုဿတိ–ဿတိမည်၏၊ ဉာဏန္တိ–ကား၊ တာယ သတိယာ–နှင့်၊ သမ္မယုတ္တဉာဏံ–ယှဉ်သောဉာဏ်တည်း၊ ဧဝံ–သို့၊ ဣမဿ ပုဗ္ဗေ နိဝါသာနုဿတိဉာဏဿ–ဉာဏ်၏၊ အတ္ထာယ–အကျိုးငှာ၊ ပုဗ္ဗေနိဝါသာနုဿတိ ဉာဏာယ–အကျိုးငှာ၊ ဧတဿ ဉာဏဿ–ဤပုဗ္ဗေ၊ ပေ၊ သို့၊ ဝါ–ကို အဓိဂမာယ– ရခြင်းငှာ၊ ပတ္တိယာ–ရောက်ခြင်းငှာ၊ (အဘိနိန္နာမေသိ'ဒ္ဓ စပ်) ဣတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ၊ အဘိနိန္နာမေသိန္တိ–ကား၊ အဘိနိဟရိ'–ရှေးရှုဆောင်တော်မူခဲ့ပြီ၊ သောတိ–ကား၊ သော အဟံ–ထို ငါသည်၊ အနေကဝိဟိတန္တိ–ကား၊ အနေကဝိဓံ–တစ်ပါးမက များသော

အစဉ်အတိုင်း တစ်ဘဝပြီး တစ်ဘဝ လိုက်မနေဘဲ လိုရာဘဝကို ခုန်၍သိနိုင်၏၊ ထိုသို့သိခြင်းကို သီဟောဏ္ဍန္တိက (ခြသေ့၏ 'လိုရာခုန်လွှားသော)နည်းဟု ဆိုသည်။ ["အာဒိသဒ္ဒေန အပရိနိဗ္ဗုတာနံ (တို့၏)ပရဝိညာဏဝိညာတာနမ္မိ သီဟောဏ္ဍန္တိကဝသေန အနုဿရဏံ ဂဟိတံ"–ဝိမတိ။]

ယာယ၊ ပေ၊ သာ။ ။ "သာ ပုဗ္ဗေနိဝါသာနုဿတိ"ဟူသော နိယမဝါကျသည် ရှေးက မရှိဘဲ နောက်မှထည့် ပါ၌တည်း၊ ဘာ့ကြောင့်နည်း "ယာယ သတိယာ ပုဗ္ဗေနိဝါသံ အနုဿရတိ၊ သာပုဗ္ဗေနိဝါသာနုဿတိတိ အာနေတွာ သမ္မန္ဓိတဗ္ဗံ"ဟု ဋီကာတို့က ဆောင်ယူ၍ သမ္မန်ရမည် ဆိုသောကြောင့်တည်း။ [ဤသို့ မူလတည်ပါ၌ကို ဆောင်ယူ၍ စပ်ရာ၌ နိဿယ်စာရှိကို ကြည့်၍ စာပြင်ဆရာတို့က ပါ၌အပို ထည့်ထားသောနေရာကို များစွာတွေ့ရတတ်ပါသည်။]

အဘိနိဟရိ'။ ။ အဘိနိန္နာမေသိ'ဒ္ဓ အဘိ+နိ+ပုဗ္ဗ နမုဓာတ်, ကာရိတ် ဏော ပစ္စည်းတည်း၊ "အဘိနိန္နာမေသိ'–စိတ်ကို ရှေးရှုညွှတ်စေ၏"ဟု သဒ္ဒတ္ထပေး၊ အဘိနိဟရိ'ကား အဓိပ္ပာယတ္ထ ဖွင့်တည်း၊ "ပုဗ္ဗေနိဝါသအာရုံသို့ စိတ်ကို ညွှတ်စေ ကိုင်းစေ ရှိုင်းစေခြင်း"ဟူသည် စတုတ္ထစျာန်၏ အာနာပါနစသော အာရုံမှ စိတ်ကို ဖယ်ရှား၍ ပုဗ္ဗေနိဝါသအာရုံသို့ ရှေးရှုဆောင်ခြင်းတည်း။ [အဘိနိဟရိ'တိ–စိတ္တံ စျာနာရမဏာတော အပနေတွာ ပုဗ္ဗေနိဝါသာဘိမုခံ ပေသေသိ'၊ ဤအဖွင့်ကို ထောက်၍ အဘိနိဟာရကွမ်တုန်းကလည်း အဘိနိဟာရ၏ ကဲကို "ပုဗ္ဗေနိဝါသ"ဟု မှတ်။]

အနေကဝိဓံ။ ။ "ဝိပုဗ္ဗ, ဓာဓာတ်, တပစ္စည်းဖြစ်သော ဝိဟိတသဒ္ဒါသည် ဝိပုဗ္ဗဓာဓာတ် အပစ္စည်း (ဣတ္ထိဧကတ္တ အာပစ္စည်း)ဖြစ်သော ဝိဓာသဒ္ဒါနှင့် အနက်တူ ပရိယာယ်တည်း"ဟု သိစေလို၍ အနေကဝိဟိတံကို "အနေကဝိဓံ"ဟု ဖွင့်သည်၊ "များသောအပြား"ဟူသည် အမျိုးမျိုး သောဘဝ–ယောနိ–ဂတိ–ဝိညာဏဋ္ဌိတိ–သတ္တာဝါသစသော အပြားတည်း၊ ["ဝိဟိတသဒ္ဒေါ ဝိဓာ သဒ္ဒပရိယာယောတိ အာဟအနေကဝိဓန္တိ၊ ဘဝယောနိ အာဒိဝသေန ဗဟုဝိဓန္တိ အတ္ထော" ဝိမတိ။]

အပြားရှိသော၊ ဝါ–တစ်နည်း၊ အနေကေဟိ–များစွာကုန်သော၊ ပကာရေဟိ–အပြားတို့သည်၊ ပဝတ္တိတံ–ဖြစ်စေတော်မူအပ်သော၊ သံဝဏ္ဏိတံ–ဖွင့်ပြတော်မူအပ်သော၊ (ပုဗ္ဗေနိဝါသံ၌စပ်) ဣတိ အတ္ထော–နက်၊ ပုဗ္ဗေနိဝါသန္တိ–ကား၊ သမနန္တရာတီတံ–ကောင်းစွာ အခြားမဲ့၌ လွန်လေပြီးသော၊ ဘဝံ–ဘဝကို၊ အာဒိ ကတ္တာ–အစပြု၍၊ တတ္ထတတ္ထ–ထိုထို ဘဝ၌၊ နိဝုတ္ထသန္ဓာနံ–နေအပ်ဖူးသော အစဉ်ကို၊ အနုဿရာမိတိ–ကား၊ ဧကမ္ပိ ဧာတိ ဒွေပိ ဧာတိယောတိ–ဧကမ္ပိ၊ ပေ၊ ယော အစရှိသော၊ (ဣတိ အာဒျတ္ထ၊) ဧဝံ–ဤအခြင်းအရာအားဖြင့်၊ ဧာတိပဋိပါဋိယာ–အစဉ်အားဖြင့်၊ အနုဣန္ဓာ အနုဣန္ဓာ–အစဉ်လျှောက်၍ အစဉ်လျှောက်၍၊ သရာမိ–၏၊ ဝါ–တစ်နည်း၊ အနုဒေဝ–စိတ်ကို ညွှတ်စေတော်မူခြင်း၏ အခြားမဲ့၌သာလျှင်၊ သရာမိ–အောက်မေ့တော်မူနိုင်၏၊ စိတ္တေ–ကို၊ အဘိနိန္နာမိတမတ္တေဝေ–ရှေ့ရှု ညွှတ်စေအပ်ခါမျှသော်သာ၊ သရာမိ–၏၊ ဣတိ–ဤအနက်ကို၊ ဒဿေတိ–ပြ၏၊ ဟိ–မှန်၊ ပူရိတပါရမိနံ–ဖြည့်အပ်ပြီးသော ပါရမီရှိကုန်သော၊ မဟာပုရိသာနံ–မြတ်သောယောကျ်ားတို့၏၊ ပရိကမ္မကရဏံ–

အနေကေဟိ၊ ပေ၊ ပဝတ္တိတံ။ ။ ဝိပုဇ္ဇ ဓာတုတ်သည် "ဝိပုဇ္ဇော ဓာ ကရောတျတ္ထေ" ဟူသော ဓာတုတ္ထသင်္ဂဟနှင့်အညီ ပြုခြင်းအနက်ရှိ၏၊ "ပြုအပ်"ဟူသည်"ဖြစ်စေအပ်"နှင့် အနက်ညီမျှ၏၊ ထို့ကြောင့် ဝိဟိတံကို "ပဝတ္တိတံ"ဟု ဖွင့်သည်၊ "ဖြစ်စေ"ဟူသည်လည်း ကိုယ်ဖြင့် ပြု၍ ဖြစ်စေခြင်းမဟုတ်၊ တရားဟောမှု (ဒေသနာ)အားဖြင့် ဖြစ်စေခြင်းတည်း၊ ထို့ကြောင့်"သံဝဏ္ဏိတံ–ချဲ့ထွင် ဖွင့်ပြအပ်သော"ဟု အဓိပ္ပာယတ္ထဖွင့်သည်။ ["ပဝတ္တိတန္တိ ဒေသနာဝသေန ပဝတ္တိတံ၊ တေနာဟ–သံဝဏ္ဏိတန္တိ၊ ဝိတ္ထာရိတန္တိအတ္ထော"–သာရတ္ထ၊ ဝိမတိ၌ "အနေကပ္ပကာရဝိဟိတံ"ဟု ဆိုသင့်လျက် ပကာရအလယ်ပုဒ်ကျေ–ဟု ဆို၏၊ ထိုအလို "များသော အပြားတို့ဖြင့် ဖြစ်စေအပ် သော"ဟု ပေး၊ သာရတ္ထ၌ "သဟယောဂေစေတံ ကရဏဝစနံ"ဟုဆို၏ "များသောအပြားတို့နှင့်တကွ ဖြစ်စေအပ်သော"ဟုပေး။]

ဧကမ္ပိဧာတိ၊ ပေ၊ အနုဣန္ဓာသရာမိ။ ။ အနုဿရာမိ၌ အနုကို အနုဂတအနုက်ဟော ဟု သိစေလို၍"အနုဣန္ဓာဟု ဖွင့်၊ "ဧကမ္ပိဧာတိ၊ ပေ၊ ဧာတိပဋိပါဋိယာ"ဖြင့် အစဉ်လျှောက်ပုံကို ပြ၏၊ တစ်ဘဝသိပြီးလျှင် နောက်တစ်ဘဝ ဆက်သိ၊ ထို့နောက် တစ်ဘဝ သိပြီးလျှင် ထိုမှ တစ်ဆက် နောက်တစ်ဘဝ ဆက်သိ၊ ဤသို့ ဉာဏဂတိအားဖြင့် ဘဝအစဉ်ကို လျှောက်၍ အောက်မေ့နိုင်, သိနိုင်သည်–ဟူလို။

အနုဒေဝ၀ါ။ ။ အနုသဒ္ဒါတည် အနန္တရတ္ထ၊ "အဘိနိန္နာမေသိ"အရစိတ်ကို ပုဗ္ဗေနိဝါသသို့ ညွှတ်စေသော ဝိထိ ဖြစ်၏၊ ထိုဝိထိ၏ အခြားမဲ့၌ပင် ပုဗ္ဗေနိဝါသ အာရုံထင်ပေါ်လာသည်၊ ထိုသို့ပေါ်လာအောင် ပါဒကဈာန်ဝင်စားသော ဝိထိ, " ပုဗ္ဗေနိဝုတ္ထံ ဓာနာမိ ဟု ပရိကံပြုသော ဝိထိများ မလိုတော့–ဟူလို။ [အနုသဒ္ဒေါ အနန္တရဒီပကောတိ အာဟ– အဘိနိန္နာမိတမတ္တေ ဒ၀ါတိ–ဝိမတိ။]

ပရိက် ပြုဖွယ်ကိစ္စသည်၊ နတ္ထိ–မရှိ၊ တေန–ကြောင့်၊ တေ–ထိုမဟာ ပုရိသတို့သည်၊ စိတ္တံ–ကို၊ အဘိနိန္နာမေတွာဝ–ပြီး၍ သာလျှင်၊ သရန္တိ–နှင်၏၊ ပန–ကား၊ အာဒိကမ္မိက ကုလပုတ္တာ–အစစ္စာသော အဘိညာဉ်အမှုဌ် ယုဉ်သော အမျိုးကောင်း သားတို့သည်၊ ပရိကမ္မံ–ကို၊ ကတွာဝ–လျှင်၊ သရန္တိ–နှင်၏၊ တသ္မာ–ကြောင့်၊ (အာဒိ ကမ္မိကကုလပုတ္တာတို့ ပရိက်ကို ပြုပြီးမှသာ အောက်မေ့နိုင်ကုန်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊) တေသံ–ထို အာဒိကမ္မိကကုလပုတ္တာတို့၏၊ ဝါ–တို့နှင့်၊ ဝသေန–စပ် သဖြင့်၊ ပရိကမ္မံ–သည်၊ ဝါ–ကို၊ ဝတ္တေဖွဲ–ဆိုထိုက်သည်၊ သိယာ–၏၊ ပန–ထိုသို့ပင် ဆိုထိုက်ပါသော်လည်း၊ တံ–ထိုပရိက်သည်၊ ဝါ–ကို၊ ဝုစ္စမာနံ–ဆိုအပ်သော်၊ [တစ်နည်း၊ ဝုစ္စမာနံ–သော၊ တံ–သည်၊] အတိဘာရိယံ–အလွန် ထမ်းဆောင်ထိုက်သော၊ ဝါ–အလွန် ဝန်လေးသော၊ (အလွန်ကျယ်သော–ဟူလို၊) ဝိနယနိဒါနံ–ကို၊ ကရောတိ–၏၊ တသ္မာ–ကြောင့်၊ တံ–ထိုပရိက်ကို၊ နဝဒါမ–မဆိုကုန်တော့အံ့၊ ဟန–ထိုသို့ပင် မဆိုပါကုန်သော်လည်း၊ အတ္ထိကေဟိ–ပရိက်ကို အလိုရှိသော ပုဂ္ဂိုလ်တို့သည်၊ ဝိသုဒ္ဓိမဂ္ဂေ– ၌၊ ဝုတ္တနယေနေဝ–လျှင်၊ ဂဟေတဗ္ဗံ–ယူထိုက်၏၊ ဝါ–ယူပါလေ၊ ပန–ဆက်၊ ဣမ–ဤ သမန္တပါသာဒိက အဋ္ဌကထာ၌၊ ပါဋိမေဝ–ကိုသာ၊ ဝဏ္ဏယိဿာမ–ဖွင့်ကုန်အံ့။

သေယျထိဒန္တိ– သေယျထိဒံ ဟူသောသဒ္ဒါသည်၊ အာရဒ္ဓပုဂ္ဂလ ဒဿနတ္ထေ–အားထုတ်အပ်သော ပုဗ္ဗေနိဝါသအပြားကို ပြခြင်းအနက်၌၊ [အနုဿရိတုံ အာရဒ္ဓဿ ပုဗ္ဗေနိဝါသဿ ပဘေဒဒဿနတ္ထေ။] (ပဝတ္တော–သော၊) နိဝါတော–တည်း၊ တေနေဝ–ကြောင့်ပင်၊ ယွာယံ ပုဗ္ဗေနိဝါသော–ကို၊ အာရဒ္ဓေါ–အပ်ပြီ၊ တဿ–ထိုပုဗ္ဗေနိဝါသ၏၊ ပကာရပ္ပဘေဒံ–အထူးအပြားကို၊ ဒဿေန္တော–ပြတော်မူလိုသည်၊ (ဟုတွာ) ဧကမ္ပိ ဇာတိန္တိအာဒိ–တိ အစရှိသော ပါဋိရပ်ကို၊ အာဟ–ဟောတော်မူပြီ။

မှတ်ချက် ။ ။ တိတ္ထိယာ (သာသနာပ စျာန်ရ ရသေ့တို့သည်) ခန္ဓပုဗ္ဗေပါဋိယာ အနုဿရန္တိ၊ သာဝကာပိ ခန္ဓပုဗ္ဗေပါဋိယာဝ အနုဿရန္တိ၊ ဒွေ အဂ္ဂသာဝကာ ပန ပစ္ဆေကဗုဒ္ဓါစ စုတိ ပဋိသန္ဓိ သြလောကေတွာ (ခန္ဓာအစဉ်မလိုက်ဘဲ ရှေ့ဘဝ၏ အဆုံးနှင့် နောက်ဘဝ၏ အစစုတိနှင့် ပဋိသန္ဓေကိုသာ ကြည့်၍) အနုဿရန္တိ၊ ဗုဒ္ဓါနံ စုတိပဋိသန္ဓိ (သြလောကန) ကိစ္စံ နတ္ထိ၊ ယံယံ ဌာနံ ပဿိ တုကာမာ၊ တံတဒေဝ ပဿန္တိ။ –မဟာပဒါနသုတ် အဋ္ဌကထာ။ ["အနုဒေဝ"စသော နောက်နည်းသည် ဘုရားရှင်အတွက် ပြအပ်သော အနက်တည်း၊ ထို့ကြောင့် ပါဋိတော်၌ ဤအနက်သာပေး၊ ရှေ့နည်းကား ဘုရားရှင်မှတစ်ပါး အခြားပုဂ္ဂိုလ်များအတွက် နည်းတည်း။]

တ၏ဆ-ထိုဧကမ္မိ ဈာတိ အစရှိသော ပါဠိရပ်၌၊ ဧကမ္မိ ဈာတိန္တိ-ကား။ ဧကမ္မိ-တစ်ခုလည်းဖြစ်သော၊ ပဋိသန္ဓိမူလ- ပဋိသန္ဓေ အရင်းခံရှိသော၊ စုတိ ပရိယောသာနံ-စုတိ အဆုံးရှိသော၊ ဧကဘဝပရိယာပန္နံ-တစ်ခုသောဘဝ၌ အကျုံးဝင်သော၊ ခန္ဓသန္တာနံ-ခန္ဓာအစဉ် ကို၊ ဒွေပိ ဈာတိယောတိ အာဒီသု-ရပ်တို့၌၊ ဧသ နယော-တည်း၊ ပန-ကား၊ အနေကေပိ သံဝဋ္ဋ ကပ္ပေတိ အာဒီသု-ရပ်တို့၌၊ ပရိဟာယမာနော-ဆုတ်ယုတ်ပျက်စီးဆဲ ဖြစ်သော၊ ကပ္ပေါ-အသင်္ခေ်ယျကပ်သည်၊ သံဝဋ္ဋကပ္ပေါ-သံဝဋ္ဋ ကပ်မည်၏၊ ဝဗုမာနော-တိုးပွားဆဲဖြစ်သော၊ ကပ္ပေါ-သည်၊ ဝိဝဋ္ဋကပ္ပေါ-ဝိဝဋ္ဋကပ်မည်၏၊ ဣတိ ဝေဒိတဗ္ဗော၊ တတ္ထ-ထို သံဝဋ္ဋကပ်, ဝိဝဋ္ဋကပ်တို့တွင်၊ သံဝဋ္ဋေန-သံဝဋ္ဋကပ်ဖြင့်၊ သံဝဋ္ဋဋ္ဌာယီ-ယီ ကပ်သည်၊ ဝါ-ကို၊ ဂဟိတော-ယူအပ်သည်၊ ဟောတိ၊ (ကသ္မာ-နည်း၊) တံ မူလကတ္တာ-ထို သံဝဋ္ဋကပ်လျှင် အရင်းခံရှိသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်တည်း၊ ဝိဝဋ္ဋေနစ-ဖြင့်လည်း၊ ဝိဝဋ္ဋဋ္ဌာယီ-သည်၊ ဝါ-ကို၊ ဂဟိတော ဟောတိ၊ ဟိ-အကျိုး

ဧကမ္မိ၊ ပေ၊ ခန္ဓသန္တာနံ။ ။ ဧကကမ္မနိဗ္ဗတ္တော-ကံတစ်ခုကြောင့် ဖြစ်သော၊ အာဒါနနိက္ခေပပရိစ္ဆိန္နော-ခန္ဓာကိုစား၍ ယူခြင်း (ပဋိသန္ဓေ) ပစ်ချခြင်း (စုတိ)တို့ဖြင့် ပိုင်းခြားအပ်သော၊ အန္တောဂဓ ဓမ္မပုဗ္ဗဘောဒေါ-အတွင်း၌ပါဝင်သော တရားအမျိုးမျိုး အပြားရှိသော၊ ခန္ဓပုဗ္ဗဟေတု-ခန္ဓာအစဉ်ကို၊ ဣဓ-ဤပုဗ္ဗေနိဝါသအရာ၌၊ ဈာတိတိ-ဈာတိဟူ၍၊ အဓိပ္ပေတော-၏၊ ဈယတီတိ ဈာတိ တိကတ္တာ-ဤသို့ ဝိဂြိုဟ်ပြု၍တည်း၊ တေနာဟ-ဧကမ္မိ၊ ပေ၊ ခန္ဓသန္တာနန္တိ။ -သာရတ္ထ။

ပရိဟာယ၊ ပေ၊ သံဝဋ္ဋကပ္ပေါ။ ။ သံဝဋ္ဋတိ-ပျက်တတ်၏၊ ဣတိ သံဝဋ္ဋော၊ [ဝိမတိ၌ "သံဝဋ္ဋနံ အသေ အတ္ထိတိ သံဝဋ္ဋော"ဟု ပြု၏။] ကပ္ပိယတိ ပရိကပ္ပိယတိ-(ပရမတ္ထအားဖြင့် ထင်ရှားမရှိဘဲ လောကီလူတို့) ကြံစည်အပ် ပညတ်အပ်၏၊ ဣတိ ကပ္ပေါ၊ အခါကာလရ၏၊ ထို့ကြောင့် "ပရိဟာယမာနော၊ ပေ၊ သံဝဋ္ဋကပ္ပေါ"ဟု ဖွင့်သည်။ [ပရိဟာယမာနောတိ-ခီယမာနော ဝိနဿမာနော(ပျက်ဆဲ)ကပ္ပေါတိ အသင်္ခေ်ယျကပ္ပော (မဟာကပ်မဟုတ်-ဟူလို)သော-ပန အတ္ထတော ကာလော၊ ကာလသည် ပညတ်ဖြစ်၍ မပျက်နိုင်၊ ထို့ကြောင့် ထိုကာလ၌ဖြစ်သော သင်္ခါရတရားစုကို ဌာနူပစာရအားဖြင့် "ကပ္ပ"ဟု ခေါ်၏၊ တဒါ ပဝတ္တမာနသင်္ခါရဝသေန အသေ-(ထိုကာလ၏) ပရိဟာနိ ဝေဒိတဗ္ဗာ၊ -ဋီကာ] သံဝဋ္ဋစသော ကပ် ၄ မျိုး၏ ဖြစ်ပုံတည်ပုံ ကို ဆိုင်ရာ သင်္ဂြိုဟ်အဖွင့်များ၌ ရှု။

တံ မူလကတ္တာ။ ။ သံဝဋ္ဋ (ပျက်ဆဲ), သံဝဋ္ဋာဋ္ဌာယီ(ပျက်မြဲအတိုင်းတည်နေသော ကပ်၊ ဝိဝဋ္ဋ (ကမ္ဘာမြေနှင့် လနေစသော အဆောက်အဦးတို့ တိုးပွားဆဲ)ကပ်၊ ဝိဝဋ္ဋဋ္ဌာယီ (တိုးပွားပြီး အတိုင်း တည်နေသော)ကပ်၊ ထိုတွင် သံဝဋ္ဋကပ်သည် သံဝဋ္ဋဋ္ဌာယီကပ်၏ အရင်းခံဖြစ်၏၊ ထို့ကြောင့် ပါဠိတော်ဝယ် သံဝဋ္ဋသာ ပါသော်လည်း ထိုသံဝဋ္ဋဖြင့် သံဝဋ္ဋဋ္ဌာယီကိုပါ ယူရသည်-ဟူလို။

ကား၊ ဧဝံသတိ–ဤသို့ ယူအပ်သော် (သံဝဋ္ဋကပ်ဖြင့် သံဝဋ္ဋဌာယီ ကပ်ကို, ဝိဝဋ္ဋဖြင့် ဝိဝဋ္ဋဌာယီကပ်ကို ယူအပ်သည်ရှိသော်၊) စတ္တာရိမာနိ ဘိက္ခဝေ၊ ပေ၊ ဝိဝဋ္ဋဌာယီတိ–ဟူ၍၊ (ဘဂဝတာ) ဝုတ္တာနိ–နှင့်သော၊ ယာနိတာနိ–အကြင်ကပ်တို့သည်၊ (သန္တိ–၏) သဗ္ဗာနိ–နှင့် သော၊ တာနိ–ထိုကပ်တို့သည်၊ ဝါ–တို့ကို၊ ပရိဂ္ဂဟိတာနိ–သိမ်းယူအပ်ကုန်သည်၊ ဟောန္တိ။ [ဘိက္ခဝေ–တို့၊ ကပ္ပသေ–မဟာကပ်၏၊ အသင်္ခေယ္ယာနိ–အသင်္ခေယျကပ်တို့သည်၊ ဣမာနိစတ္တာရိ–ဤလေးပါးတို့တည်း၊ ကတမာနိ စတ္တာရိ၊ သံဝဋ္ဋော–သံဝဋ္ဋကပ် လည်းကောင်း, စသည်။]

တတ္ထ–ထိုလေးပါးသော ကပ်တို့တွင်၊ သံဝဋ္ဋော–သံဝဋ္ဋ ကပ်တို့သည်၊ တေဇော သံဝဋ္ဋော–တေဇောသံဝဋ္ဋကပ်လည်းကောင်း၊ ဝါ–မီးကြောင့်ပျက်သောကပ်လည်းကောင်း၊ အာပေါသံဝဋ္ဋော–လည်းကောင်း၊ ဝါ–ရေကြောင့်ပျက်သောကပ်လည်းကောင်း၊ ဝါယောသံဝဋ္ဋော–လည်းကောင်း ဝါ–လေကြောင့်ပျက်သောကပ်လည်းကောင်း၊ ဣတိ, တယော ဥ ပါးတို့တည်း၊ သံဝဋ္ဋသီမာ–သံဝဋ္ဋကပ်၏ အထက်အပိုင်းအခြား တို့သည်၊ အာဘဿရာ–ရာဘုံ လည်းကောင်း၊ သုဘကိဏ္ဏာ–ဘုံ လည်းကောင်း၊ ဝေဟပ္ဖလာ–ဘုံ လည်းကောင်း၊ ဣတိ တိသော၊ ယဒါ–အကြင်အခါ၌၊ ကပ္ပေါ–ကမ္ဘာသည်၊ တေဇေန–မီးကြောင့်၊ သံဝဋ္ဋတိ–ပျက်၏၊ (တဒါ–၌) အာဘဿရတော–ဘုံမှ၊ ဟေဋ္ဌာ–အောက်၌၊ ဝါ–အောက်တစ်လျှောက်ကို၊ အဂ္ဂိနာ–မီးသည်၊ ဥယှတိ–လောင်အပ်၏၊ ယဒါ, ဥဒကေန–ရေကြောင့်၊ သံဝဋ္ဋတိ၊ (တဒါ), သုဘကိဏ္ဏတော–မှ၊ ဟေဋ္ဌာ–၌၊ ဝါ–သည်၊ ဥဒကေန–ကြောင့်၊ ဝိလီယတိ–ကြေမွ၏၊ ယဒါ, ဝါတေန–လေကြောင့်၊ သံဝဋ္ဋတိ၊ (တဒါ) ဝေဟပ္ဖလတော, ဟေဋ္ဌာ–၌၊ ဝါ–ကို၊ ဝါတေန–သည်၊ ဝိဒ္ဓံသိယတိ–ဖျက်ဆီးအပ်၏၊ ဝိတ္ထာရတော ပန–အကျယ်အပြန့် အားဖြင့်ကား၊ သဒါပိ–အခါခပ်သိမ်းလည်း၊ (မီးကြောင့် ပျက်ရာအခါ စသည်အားလုံး)၊ ဧကံ ဗုဒ္ဓခေတ္တံ-တစ်ခုသော ဗုဒ္ဓခေတ်သည်၊ ဝါ–ဗုဒ္ဓခေတ် တစ်ခုလုံးသည်၊ ဝိနသတိ–ပျက်စီး၏၊ ဗုဒ္ဓကွေတ္တံနာမ–မည်သည်၊ ဇာတိကွေတ္တံ-ခေတ်လည်းကောင်း၊ အာဏာကွေတ္တံ-လည်းကောင်း၊ ဝိသယကွေတ္တဉ္စ-လည်းကောင်း၊ (ဣတိ) တိဝိဓံ ဟောတိ၊

ဇာတိကွေတ္တံ။ ။ [သဏ္ဌာနတ္ထ "သွေတ္ထ"ဟု ရှိ၍ သ အစား ဒွေးဘော်လာ။] ယတ္ထကေ ဌာနေ–၌၊ တထာဂတသ ပဋိသန္ဓိ ညာဏာနုဘာဝေါ ပုညပ္ဖလသမုဋ္ဌေဒိတော သရသေန ပရိဇမ္ဗုတိ၊ တံသဗ္ဗမ္ပိ၊ ဗုဒ္ဓကုံရသ နိပ္ဗတ္တန ကွေတ္တံနာမာတိ အာဟ ဇာတိကွေတ္တံတျာဒိ=ပဋိသန္ဓေ ဉာဏ်၏ အာနုဘော်သည် ကောင်းမှုအကျိုးသည် ကောင်းစွာ ထက်သန်စေအပ်သည်ဖြစ်၍ မိမိ

တတ္ထ–ထိုသုံးပါးတို့တွင်၊ ဇာတိကွေတ္တံ–ခေတ်သည်၊ ဒသ သဟဿစက္ကဝါဠပရိယန္တံ–တစ်သောင်းသော စကြဝဠာအဆုံးအပိုင်းအခြားရှိသည်၊ ဟောတိ–၏၊ ယံ (ယသ္မိं ဇာတိခေတ္တေ)–ယင်းဇာတိခေတ်၌၊ တထာဂတသ–၏၊ ပဋိသန္ဓိအာဒီသု–ပဋိသန္ဓေယူရာ အစရှိသည်တို့၌၊ ပထဝီ–သည်၊ ကမ္မတိ–တုန်လှုပ်ရ၏၊ [ယံ ယသ္မိं ဇာတိခေတ္တေ–အကြင်ဇာတိခေတ်၌၊ တထာဂတသ ပဋိသန္ဓိ အာဒီသု ပထဝီ, ကမ္မတိ–ရ၏၊ (တံ) ဇာတိခေတ္တံ–သည်၊ ဒသ သဟဿ စက္ကဝါဠ ပရိယန္တံ–တစ်သောင်းသော စကြဝဠာအဆုံး အပိုင်းအခြားရှိသည်၊ ဟောတိ–၏၊ ဤသို့လည်း ပေးနိုင်သည်၊] အာဏာကွေတ္တံ–သည်၊ ကောဋိသတသဟဿ စက္ကဝါဠ ပရိယန္တံ–ကုဋေတစ်သိန်း စကြဝဠာအဆုံး အပိုင်းအခြားရှိသည်၊ ဟောတိ၊ ယတ္ထ–ယင်းအာဏာခေတ်၌၊ ရတနပရိတ္တံ–ရတနပရိတ်တော် လည်းကောင်း၊ ခန္ဓပရိတ္တံလည်းကောင်း၊ ဓဇဂ္ဂပရိတ္တံ–လည်းကောင်း၊ အာဋာနာဋိယပရိတ္တံ–လည်းကောင်း၊ မောရပရိတ္တံ–မောရ ပရိတ်တော် လည်းကောင်း၊ ဣတိ–သို့၊ ဣမေသံ ပရိတ္တာနံ–ဤပရိတ်တော်တို့၏၊ အာနုဘာဝေါ–အာနုဘော်သည်၊ ပဝတ္တိ–ဖြစ်၏။

သဘောဖြင့် တင့်တယ်စံပယ်၏၊ ထိုဌာနအားလုံးသည် (စကြဝဠာတစ်သောင်းသည်) ဘုရားအလောင်းဖြစ်ပေါ်ခြင်း၏ နယ်နိမိတ် ဖြစ်သည်။ [ဇာတိယာ–ဖြစ်ခြင်း (ဖွားမြင်ခြင်း)၏+ခေတ္တံ–နယ်နိမိတ်တည်း၊ ဇာတိကွေတ္တံ–ဖွားမြင်ခြင်း၏ နယ်နိမိတ်။]

အာနုဘာဝေါ ပဝတ္တတိ။ ။[ပရိ (သမန္တတော)တာယတိတိ ပရိတ္တံ–ထက်ဝန်းကျင်မှ စောင့်ရှောက်တတ်သော အရံအကာ၊ ဝါ–ပရိတ်တော်၊] ဣမ ဣဒ္ဓိမာစေတော ဝသိပ္ပတ္တော(ဤသာသနာတော်၌ စိတ်၏ ဝသီဘော်သို့ရောက်ပြီး တန်ခိုးရှင်သည်) အာဏာခေတ္တပရိယာပန္နေ ယတ္ထကတ္ထစိ စက္ကဝါဠေ ဌတွာ (အာဏာခေတ်တွင် ပါဝင်သော စကြဝဠာ တစ်ခုခု၌ တည်၍) အတ္တနော အတ္ထာယ ပရိတ္တံ ကတွာ (မိမိအတွက် ပရိတ် အကာအကွယ်ပြုပြီးနောက်) တတ္ထေव အညံ စက္ကဝါဠဂတောပိ ကတပရိတ္တောဧဝ ဟောတိ (ထိုအာဏာခေတ်ထဲက အခြား စကြဝဠာတစ်ခုသို့ သွားသော် လည်း ပြုအပ်မြဲတိုင်း အကာအကွယ်ရှိသည်သာ၊) ဣတိ တသ္မာ ဝုတ္တံ–(ဤသို့နှလုံးသွင်း၍ "အာနုဘာဝေါ ပဝတ္တတိ"ဟု ဆိုအပ်ပြီ။)

အထဝါ ။ ။ တတ္ထ ဧကသ္မိံ စက္ကဝါဠေ ဌတွာ (ထိုအာဏာခေတ်ထဲက တစ်ခုသော စကြဝဠာ၌ တည်၍) သဗ္ဗသတ္တာနံ အတ္ထာယ ပရိတ္တေ ကတေ (သတ္တဝါအားလုံးအတွက် ရတနသုတ်စသော ပရိတ်ကို ပြုအပ်သော်) အာဏာခေတ္တ သဗ္ဗသတ္တာနံ အဘိသမ္ဘုဏာတ်တွေဝ ပရိတ္တာနုဘာဝေါ (အာဏာခေတ်တွင်းရှိ သတ္တဝါ အားလုံးအတွက် ပရိတ်အာနုဘော်ရောက်သည်သာ (ပျံ့နှံ့သည်သာ)။ ဘာကြောင့်နည်း–တတ္ထ ဒေဝတာဟိ ပရိတ္တာဏာယ သမ္ဗဇ္ဈိတ္ဗတော (ထို အာဏာခေတ်တွင်းရှိ နတ် ဗြဟ္မာတို့က ပရိတ်အာဏာတော်ကို လက်ခံအပ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်တည်း၊ ထို့ကြောင့် "အာနုဘာဝေါ ပဝတ္တတိ"ဟု မိန့်သည်၊ ထို့ကြောင့်ပင် စကြဝဠာ ကုဋေတစ်သိန်းကို "ပရိတ် အာဏာတော်၏ နယ်နိမိတ်"ဟု သတ်မှတ်ရသည်။

ပန–ကား၊ ဝိသယကွေ့တွံ–သည်၊ အနန္တ–အဆုံး အပိုင်းအခြား မရှိ၊ အပရိမာဏ–အတိုင်းအရှည် မရှိ၊ ယံ–ယင်း ဝိသယခေတ်ကို၊ (သန္ဓာယ–ရည်ရွယ်တော်မူ၍၊ ဋီကာ၊) ယာဝတာ ဝါ ပန အာကခ်ေယျာတိ–ယျဟူသော စကားကို၊ (ဘဂဝတာ) ဝုတ္တံ၊ ယတ္ထ–ယင်း ဝိသယခေတ်၌၊ ယံယံ–အကြင် အကြင် အာရုံကို၊ (အနုသရိတုံ–ငှာ၊) အာကခ်ံတိ–အလိုတော်ရှိ၏၊ တံတံ–ရုံကို၊ အနုသရတိ–၏၊ ဧဝံ–လျှင်၊ တီသု–နှင်းသော၊ ဧတေသု ဗုဒ္ဓကွေ့တွေ့သု–တို့တွင်၊ ဧကံ အာဏာခေတ္တံ–အာဏာခေတ် တစ်ခေတ်လုံးသည်၊ ဝိနသတိ–ပျက်စီး၏၊ ပန–ဆက်၊ တသ္မိံ–ထို အာဏာခေတ်သည်၊ ဝိနသန္တေ–လသော်၊ ဈာတိကွေ့တွံပိ–သည်လည်း၊ ဝိနဋ္ဌမေဝ–ပျက်စီးရတော့သည်သာ၊ ဟောတိ၊ [ဈာတိခေတ်က နယ်ကျဉ်း၍ အာဏာခေတ်က နယ်ကျယ်သောကြောင့် အာဏာခေတ် ပျက်ရာတွင် ဈာတိခေတ်လည်း ပါဝင်တော့သည်–ဟူလို။] ဝိနသန္တဉ္စ–ပျက်ပြန်သော်လည်း၊ ဧကတော်ဝ– တစ်ပေါင်းတည်းသာလျှင်၊ ဝိနသတိ–၏၊ သဏ္ဌာဟန္တမ္ပိ– တည်ပြန်သော်လည်း၊ ဧကတောဝ, သဏ္ဌာဟတိ– တည်၏၊ တသ– ထို အာဏာခေတ်၏၊ ဝိနာသောစ–ပျက်ပုံကို လည်းကောင်း၊ သဏ္ဌာဟနဉ္စ–တည်ပုံကို လည်းကောင်း၊ ဝိသုဒ္ဓိမဂ္ဂေ (မယာ) ဝုတ္တံ၊ အတ္ထိကေဟိ–အလိုရှိသောပုဂ္ဂိုလ်တို့သည်၊ တတော–ထိုဝိသုဒ္ဓိမဂ်မှ၊ ဂဟေတဗ္ဗံ–ယူရာ၏၊ ဝါ–ယူပါလေ။

ပန–ဆက်၊ ယေတေ သံဝဋ္ဋဝိဝဋ္ဋာ–ကပ်တို့ကို၊ ဝုတ္တာ–ဆိုအပ်ကုန်ပြီ၊ ဧတေသု– တို့တွင်၊ ဘဂဝါ–သည် ဗောဓိမဏ္ဍော–ဏ္ဍာင်၌၊ သမ္မာသမ္ဗောဓိ–အရဟတ္တမဂ်ဉာဏ်, သဗ္ဗညုတဉာဏ်တော်ကို၊ အဘိသမ္ဗုဇ္ဈနတ္ထာယ–ထိုးထွင်း၍ သိတော်မူခြင်း အကျိုးငှာ၊ နိသိန္နော– မူသည်၊ (သမာနော– စဉ်၊) အနေကေပိ– များစွာလည်း ဖြစ်ကုန်သော၊ သံဝဋ္ဋကပ္ပေ– တို့ကိုလည်းကောင်း၊ ပေ၊ သရိ–အောက်မေ့တော်မူပြီ၊ ကထံ–အဘယ် နည်းဖြင့် အောက်မေ့တော်မူနိုင်သနည်း၊ အမုတြာသိန္တိ အာဒိနာ– အစရှိသော၊ နယေန–နည်းဖြင့်၊ (သရိ–မူပြီ)။

ဝိသယခေတ္တံပန။ ။ ရှင်ဘုရင် တဦး၏ပိုင်ရာ နယ်မြေကို ဝိသယ (နိုင်ငံ)ဟု ခေါ်သကဲ့သို့, ဘုရားဉာဏ်တော်၏ အာရုံပြုရာ အရပ်ကိုလည်း ဝိသယဟု ခေါ်၏၊ ဝိသယောဧဝ+ခေတ္တံ ဝိသယခေတ္တံ–ဉာဏ်တော်၏ ဖြစ်ရာသည်ပင် နယ်နိမိတ်၊ ထိုဝိသယခေတ်နယ်နိမိတ်ကား အဆုံး အပိုင်းအခြားမရှိ၊ စကြဝဠာအနန္တ ရှိသလို ဝိသယခေတ်လည်း အနန္တပင်တည်း။

ယံယံ၊ ပေ၊ အနုသရတိ။ ။ အာကခ်ံမတ္တပဋိဗဒ္ဓဝုတ္တိတာယ ဉာဏသ–ဉာဏ်တော်၏ အောက်မေ့လို သိလိုသော ဆန္ဒမျှနှင့်စပ်သော ဖြစ်ခြင်းရှိသည်၏ အဖြစ်ကြောင့် (သိလိုသော ဆန္ဒဖြစ်လျှင် ဉာဏ်တော်က သိနိုင်သောကြောင့်) အနန္တစကြဝဠာအတွင်း၌ သိလိုသမျှ အာရုံ အားလုံးကို သိနိုင်သည်–ဟူလို။

တတ္ထ–ထိ အမုတ္တြာသိ' အစရှိသောပါဠိတို၏၊ အမုတ္တြာသိန္တိ–ကား၊ အမုမိ သံဝဋ္ဋ ကပ္ပေ–ထိုမည်သော သံဝဋ္ဋကပ်၌၊ အဟံ–သည်၊ အမုမိဘဝေ–ထိုမည်သောဘဝ၌၊ အဟောသိ'–ပြီ၊ဣတိဝါ–ဤသို့သော်လည်းကောင်း၊ (အမုဿ) ယောနိယာ–ထိုမည်သောယောနိ၌၊ အဟောသိ'၊ ဣတိ–ဝါ၊ လည်းကောင်း၊ (အမုဿ) ဂတိယာ–တို၌၊ အဟောသိ'၊ဣတိဝါ၊ အမုဿ ဝိညာဏဋ္ဌိတိယာ–ဋ္ဌိတိ၌၊ အဟောသိ'၊ဣတိဝါ၊အမုမိ သတ္တာဝါသေ–ဝါသ၌၊ အဟောသိ'၊ ဣတိဝါ၊ အမုမိ သတ္တနိကာယေ–ထိုမည်သော သတ္တဝါအပေါင်း၌၊ အဟောသိ'၊ ဣတိ ဝါ, (အနုသရာမိ–၏၊ဟု ထည့်စပ်) ဧဝံ နာမောတိ–ကား၊ ဝေဿန္တရော ဝါ–ဝေဿန္တရာ မည်သူသည်သော်လည်းကောင်း၊ ဇောတိပါလောဝါ–သော်လည်းကောင်း၊ (အာသိ'၊) ဧဝံ ဂေါတ္တောတိ–ကား၊ ဘဂ္ဂဝေါဝါ–အနွယ်အားဖြင့် ဘဂ္ဂဝ မည်သူသည်သော်လည်းကောင်း၊ ဂေါတမောဝါ–သော်လည်းကောင်း၊ (အာသိ')၊ ဧဝံ ဝဏ္ဏော တိ–ကား၊ သြဒါတောဝါ–ဖြူသူသည်သော်လည်းကောင်း၊ သာမောဝါ–ရွှေသူသည်သော်လည်းကောင်း၊ (အာသိ')၊ ဧဝ မာဟာရောတိ–ကား၊ သာလိမ်သောဒနာဟာရော ဝါ–သလေးသားပြွမ်းထမင်းဟူသော အာဟာရ ရှိသူသည်သော်လည်းကောင်း၊ ပဝတ္တဖလ ဘောဇနောဝါ–အလိုလိုဖြစ်သော အသီး

အမုမိသံဝဋ္ဋကပ္ပေ။ ။ ဤ၌ ဝါသဒ္ဒါမပါဘဲ" ဘဝေဝါ"စသည်၌သာ ဝါသဒ္ဒါပါ၏၊ ထို့ကြောင့် ဘဝေဝါစသော စကားသည် သံဝဋ္ဋကပ်တစ်ခု၌ပါဝင်သော ဘဝအမျိုးမျိုး ယောနိအမျိုးမျိုး စသည်ကို ပြသောစကားဟု မှတ်၊ မည်သည့်သံဝဋ္ဋကပ်အခါတုန်းက ကံမစသော ဘဝ ၃ပါးတွင် မည်သည့်ဘဝ, အဏ္ဍဇစသော ယောနိ ၄ပါးတွင် မည်သည့်ယောနိ, ဒေဝစသော ဂတိ ၅ပါးတွင် မည်သည့်ဂတိ, နာနတ္တကာယ နာနတ္တသညီစသော ဝိညာဏဋ္ဌိတိသတ္တာဝါသ ၉ပါးတို့တွင် မည်သည့်ဝိညာဏဋ္ဌိတိ–မည်သည့်သတ္တာဝါသ, ပေါဏိကနိကာယ စိဏ္ဍလ္လိကနိကာယစသော အမျိုးမျိုး သော နိကာယတို့တွင် မည်သည့်သတ္တနိကာယ၌ ဖြစ်ခဲ့ပြီ။ [သံဝဋ္ဋစသောကပ် ၄ပါးတွင် ပါဠိတော်၌ အစထားသော သံဝဋ္ဋကပ်ကို ဥပလက္ခဏနည်းအားဖြင့် ပြသော်လည်း သံဝဋ္ဋဌာယီစသော ကပ်များ၌လည်း ဤ နည်းအတိုင်း ချဲ့ထွင်၍ သိပါ။]

မှတ်ချက်။ ။ ထိုဘဝစသည်တို့တွင် ကာမဘဝဆိုလျှင် ယောနိ ၄ပါး၊ ဂတိ ၅ပါး လုံး ပါဝင်နေ၏၊ ဋ္ဌိတိသတ္တာဝါသနိကာယတို့လည်း အများပါဝင်၏၊ ထို့ကြောင့်ဘဝကို အောက်မေ့လျှင် ယောနိစသည်ကို အောက်မေ့ချင်မှ အောက်မေ့မည်၊ ဘဝကိုသာ အောက်မေ့၍ ယောနိစသည်ကို မအောက်မေ့ဘဲလည်း ရှိမည်၊ ထိုအားလုံးကို ဆက်ကာဆက်ကာ အောက်မေ့ခြင်းလည်း ရှိမည်၊ ထို့ကြောင့် ဝါ သဒ္ဒါတို့ကို အရ လုံးလုံး မကွဲသောကြောင့် သမုစ္စည်းလည်း မဆိုသင့်၊ တစ်ခုမရ တစ်ခုရသော ဝိကပ်လည်း မဆိုသင့်ရကား အနိယမတ္တဟု ဆိုသင့်၏၊ ထို့ကြောင့်ပင် "အဟောသိ' ဣတိ ဝါ"ဟု ပုဒ်တိုင်း လိုက်စေ၍ အဆုံးဣမ္မ အနုသရာမိ ဟု ထည့်စပ်စေသည်။

ဟူသော အစာရှိသူသည်သော်လည်းကောင်း၊ (အာသီ)၊ ဧဝံ သုခ ဒုက္ခပ္ပ ဋ္ဌိသ်ဝေဒီတိ-ကား၊ အနေကပွကာရေန-များသောအပြားအားဖြင့်၊ ကာယိက စေတ သိကာနံ-ကိုယ်၌ ဖြစ်ကုန်, စိတ်၌ဖြစ်ကုန်သော၊ (သုခ ဒုက္ခာနံ-တို့ကို၊) ဝါ-တစ်နည်း၊ သာမိသ နိရာမိသာဒိပ္ပဘေဒါနံ-သာမိသ နိရာမိသ အစရှိသော အပြားရှိကုန်သော၊ သုခဒုက္ခာနံတို့ကို၊ ပဋိသ်ဝေဒိ-ခံစား ရခြင်းရှိသည်၊ (အာသီ၊) ဧဝမာယု ပရိယန္တောတိ-ကား၊ ဧဝံ-သို့၊ ဝဿသတ ပရမာယု ပရိယန္တောဝါ-အနှစ်တစ်ရာဟူသော လွန်ကဲသော အသက်အပိုင်းအခြားရှိသူသည် သော်လည်းကောင်း၊ စတုရာသီတိကပွသဟဿ ပရမာယု ပရိယန္တောဝါ-ကမ္ဘာပေါင်း ရှစ်သောင်းလေးထောင်ဟူသော လွန်ကဲသော အသက်အပိုင်းအခြားရှိသူသည် သော်လည်းကောင်း၊ (အာသီ)။

သော တတော စုတော အမုတြ ဥဒပါဒိန္တိ-ကား၊ သော အဟံ-သည်၊ တတော ဘဝတော-ထိုဘဝမှ၊ ဝါ-တစ်နည်း၊ တတော ယောနိတော-မှ၊ ဝါ, တတော ဂတိတော, ဝါ, တတော ဌိညာဏဋ္ဌိတိတော, ဝါ, တတော သတ္တာဝါသတော, ဝါ-တစ်နည်း၊ တတော သတ္တနိကာယတော-ထိုသတ္တဝါအပေါင်းမှ၊ စုတော-စုတေသည်၊ (သမာနော-ဖြစ်လတော်)ပုန-တစ်ဖန်၊ အမုကသ္မိံ နာမ ဘဝေ-ထိုမည်သောဘဝ၌၊ ဝါ-တစ်နည်း၊ အမုသ္မိံ နာမ ယောနိယာ-၌၊ ဝါ, အမုသ္မိံ နာမ ဂတိယာ, ဝါ, အမုသ္မိံ နာမ ဌိညာဏဋ္ဌိတိယာ, ဝါ, အမုကသ္မိံ နာမ သတ္တာဝါသေ, ဝါ-တစ်နည်း၊ အမု ကသ္မိံ နာမ သတ္တနိကာယေ-ထိုမည်သော သတ္တဝါအပေါင်း၌၊ ဥဒပါဒိ-ထင်ရှား ဖြစ်ခဲ့ပြီ၊ တတြာပါသိန္တိ-ကား၊ အထ-ထိုသို့ ဖြစ်ရာအခါ၌ (ဧဝံနာမော-

ဧဝံ နာမောစသည်။ ။ "ဧဝံနာမ်+ယသာတိ ဧဝံနာမော" စသည်ပြု၊ ဘုရားရှင်၏ ပုဗ္ဗေနိဝါသ ဉာဏ်အခန်းဖြစ်၍ အမည်အနွယ်စသော အားလုံးကို ဘုရားနှင့် သက်ဆိုင်ရာချည်း ပြထား၏၊ သာလိမ်သော ဒနာဟာရောသည် မင်းဘဝ၌ အာဟာရဖြစ်၍, ပဝတ္တဖလာဟာရကား ရသေ့ဘဝ၌ အာဟာရတည်း၊ "ပဝတ္တ-ဖြစ်"ဟူသည် အလိုလိုကြွေကျသော အသီးတည်း၊ သုခ ဒုက္ခ၌ သာမိသ (တဏှာဖြင့် သုံးအပ်သော သုခ)ဟူသည် ဂေဟသိတ-(ကာမဂုဏ်တည်းဟူသော အိမ်၌ မှီသော)လောဘမူ သုခတည်း၊ နိရာမိသ (တဏှာသည် မသုံးသပ်အပ်သော သုခ)ဟူသည် နေက္ခမ္မသိတ(ဝိပဿနာဉာဏ်နှင့် ယှဉ်သော)သောမနဿတည်း၊ အာဒီဖြင့် ဝိဝေကသုခ (ပထမဈာန်ချမ်းသာ) သမာဓိသုခ (ဒုတိယဈာန်ချမ်းသာ)များကို ဦးကာယူ၏၊ ကုသိုလ်အားလုံးနှင့် ယှဉ်သော သုခဟူသမျှလည်း လောဘမှ ထွက်မြောက်သောကြောင့် နေက္ခမ္မသိတ သုခချည်းတည်း။

မှတ်ချက်။ ။ ဝေဿန္တရောဝါ-ဝေဿန္တရာအမည်ရှိသည် လည်းကောင်း၊ ဘဂ္ဂဝေါဝါ-ဘဂ္ဂဝအနွယ်ရှိသည် လည်းကောင်း"စသည်ဖြင့် အနက်ပေးကြ၏၊ "ရှိ"ဟု အဿတ္ထိဝိဂ္ဂဟ မဖြစ်နိုင်သောကြောင့် ထိုအနက်မျိုးကို အမြဲရှောင်ပါ။

အာသိ"ဌ္ဌ စပ်)) တတြောပိ ဘဝေ–ထိုဘဝ၌လည်း၊ ဝါ–တစ်နည်း၊ တတြောပိ ယောနိယာ–ဌ္ဌလည်း၊ ဝါ, တတြောပိ ဂတိယာ, ဝါ, တတြောပိ ဝိညာဏဋ္ဌိတိယာ, ဝါ, တတြောပိ သတ္တာဝါသေ, ဝါ–တစ်နည်း၊ တတြောပိ သတ္တနိကာယေ–ထို သတ္တနိ ကာယ၌လည်း၊ ပုံ–တစ်ဖန်၊ အဟောသိ"–ပြီ၊ ဝေနာမောတိ အာဒိ–ဝေ နာမော အစရှိသောပုဒ် အပေါင်းသည်, ဝုတ္တနယမေဝ–ဆိုအပ်ပြီးသော နည်းရှိသည်သာ။

အထ ဝါ–ထို့ပြင် တစ်နည်းကား၊ ယသ္မာ–ကြောင့်၊ အမုတြာသိန္တိ–အမုတြာသိ"–အစရှိသော၊ ဣဒံ–ဤအောက်မေ့ပုံသည်၊ အနုပုဗ္ဗေန–အစဉ်အားဖြင့်၊ အာရောဟန္တ သ–ဉာဏ်ဖြင့် တက်သွားသော မြတ်စွာဘုရား၏၊ ယာဝဒီစ္ဆကံ–အလိုတော်ရှိသလောက်၊ သရဏံ–အောက်မေ့တော်မူခြင်းတည်း၊ ဝါ–အောက်မေ့တော်မူပုံကို ပြသောစကားတည်း၊ သော တတော စုတောတိ–စုတောဟူသော ဤဆင်ခြင်တော်မူပုံ သည်၊ ပဋိနိဝတ္တန္တ သ–ဉာဏ်ဖြင့် ပြန်နစ်လာတော်မူသော မြတ်စွာဘုရား၏၊ ပစ္စဝေက္ခဏံ–(အောက်မေ့

အထ ဝါ။ ။ အမုတြာသိ"–စသော ပါဠိများကို အောက်၌ သာမညအားဖြင့် အကျဉ်းပြခဲ့ပြီ၊ ယခုတစ်ဖန် အထူးအားဖြင့် ခွဲခြားဝေဖန်ပြလိုသောကြောင့် "အထ ဝါ" စသည်မိန့်။ [ဟေဋ္ဌာ သာမညတော ဝုတ္တမေဝတ္ထဲ ဝိဘဇိတ္တာ ဒဿေတုကာမော အထ ဝါတိ အာဒိမာဟ၊ –ဋီကာ။] ဤစကားဖြင့် ပထမနည်းနှင့် ဤ အထ ဝါတက်သောနည်းသည် သာမညနှင့် ဝိသေသလောက်သာ ထူး၏၊ ဖွင့်ပုံမှာ ဘုရားရှင်အတွက်ချည်းသာတည်း–ဟုမှတ်။

ယသ္မာ အမုတြာ သိန္တိ၊ ပေ၊ သရဏံ။ ။ ပါဠိတော်၌ "အမုတြာသိ"၊ ဧဝံနာမော၊ ပေ၊ ဧဝမာယုပရိယန္တော"သည် ဘုရားမဖြစ်မီတုသိတာ ဘဝမှစ၍ လွန်ခဲ့ပြီးသော ဘဝအဆက်ဆက်ကို အလိုတော်ရှိသလောက် ပဋိလုံအားဖြင့် ဉာဏ်ဖြင့် နောက်ပြန်တက်၍ တက်၍ အောက်မေ့ပုံကို ပြသော စကားဖြစ်၏၊ ထို့ကြောင့် အမုတြအရ ဘဝများစွာဖြစ်သော်လည်း သာမညနိဒ္ဒေသ နည်းအားဖြင့် တစ်ခုတည်း ဆိုထားသည်ဟု မှတ်၊ တစ်နည်း–အမုတြ အမုတြဟု ဆိုလိုလျက် ဝိစ္ဆာတစ်ပုဒ် ချေထားသော ဝိစ္ဆာလောပဟု မှတ်။ [အမုတြာသိန္တိ သာမညနိဒ္ဒေသောယံ၊ ဗျာပနိစ္ဆာလောပေါ ဝါ၊ အာရောဟန္တ သာတိ ပဋိလောမတော ဉာဏေန ပုဗ္ဗေနိဝါသံ အာရောဟန္တ သ၊ –ဋီကာ။]

ပဋိနိဝတ္တန္တ သ ပစ္စဝေက္ခဏံ။ ။ ပါဠိတော်၌ "သော တတော စုတော"ဟူသောစကား သည် (အလိုရှိသလောက် ဉာဏ်ဖြင့် နောက်ပြန်တက်သွားပြီးနောက်) ဉာဏ်ဖြင့် ပြန်၍ဆုတ်ယင်း အောက်မေ့အပ်ပြီး ပုဗ္ဗေနိဝါသတွေကို ပြန်၍ ဆင်ခြင်ပုံကို ပြသောစကား ဖြစ်သည်။[ပဋိနိဝတ္တန္တ သာတိ–ပုဗ္ဗေနိဝါသံ အနုသရဏဝသေန ယာဝဒီစ္ဆကံ ဂန္တွာ ' ပစ္စာဂစ္ဆန္တ သ၊ ပစ္စဝေက္ခဏန္တိ–အနုသရိတသ အနုသရိတသ ပစ္စဝေက္ခဏံ၊ နု အနုသရဏံ၊ –မဟာဋီကာ။]

အပ်ပြီး, အောက်ဧအပ်ပြီးကို) ဆင်ခြင်တော်မူခြင်းတည်း၊ ဝါ–ဆင်ခြင်တော်မူပုံကို ပြသော စကားတည်း၊ တသ္မာ–ကြောင့်၊ ဣဒ္ဓိပဟနော–ဟူ၍၊ (ဝုတ္တာယ–ဟောတော်မူအပ် သော၊) ဣဒ္ဓိသော ဣဒ္ဓိပဟတ္တိယာ–ဤ ဣဒ္ဓိပဟတ္တိ၏၊ အနန္တရံ–အခြားမဲ့ဖြစ်သော၊ အမုတြ ဥဒပါဒိ"တိ–အမုတြ ဥဒပါဒိ"ဟူသော စကားကို၊ တုသိတဘဝနံ–တုသိတာဘုံကို၊ သန္ဓာယ–ရည်ရွယ်တော်မူ၍၊ အာဟ–မိန့်တော်မူပြီ၊ ဣတိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။

တတြာပါသိ" ဧဝံ နာမောတိ–ကား တတြာပိ တုသိတဘဝနေ–ထိုတုသိတာနတ်ဘုံ၌လည်း၊ သေတကေတုနာမ–သေတကေတု မည်သော၊ ဒေဝပုတ္တော–သည်၊ အဟောသိ"၊ ဧဝံ ဂေါတ္တောတိ–ကား၊ တာဟိ ဒေဝတာဟိ–တို့နှင့်၊ သဒ္ဓိ"–တကွ၊ ဧကဂေါတ္တော–တူသော အနွယ်ရှိသည်၊ (အာသိ"၊) ဧဝံဝဏ္ဏောတိ–ကား၊ သုဝဏ္ဏဝဏ္ဏော–ရွှေအဆင်းနှင့်တူသော အဆင်းရှိသည်၊ (အာသိ"၊) ဧဝ မာဟာရောတိ ကား၊ ဒိဗ္ဗသုဓာဟာရော–နတ်၌ဖြစ်သော သုဓာဟူသော အာဟာရရှိသည်၊ အာသိ"၊ [နတ်သုဓာ အကြောင်းကို အသိတိနိပါတ် သုဓာဘောဇနဇာတ်မှာ ရှု၊] ဧဝံ သုခ ဒုက္ခပ္ပဋိသံဝေဒီတိ–ကား၊ ဧဝံ ဒိဗ္ဗသုခပ္ပဋိသံဝေဒီ–ဤသို့ နတ်၌ ဖြစ်သော ချမ်းသာကို ခံစားခြင်းရှိသည်၊ (အာသိ") ဒုက္ခံပန–ဒုက္ခသည်ကား၊ သခ်ါရဒုက္ခ မတ္တမေဝ–သခ်ါရဒုက္ခ မျှသည်သာတည်း၊

တသ္မာ၊ ပေ၊ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ ။ ပါဠိတော်၌ "သော တတော စုတော အမုတြဥဒပါဒိ" ဟု ရှိပြီးနောက်, တစ်ဖန် "သော တတော စုတော ဣဒ္ဓိပဟနော" ဟု ရှိပြန်၏၊ ယခုအဖွင့်သည် ပထမ "သော တတော စုတော" ၏ နောက်၌ရှိသော အမုတြ ဥဒပါဒိ"၏ အဖွင့်တည်း၊ ထို့ကြောင့် "အမုတြ ဥဒပါဒိန္တိ တုသိတဘဝနံ သန္ဓာယာဟ"သည် လိုရင်းတည်း၊ "အမုတြဥဒပါဒိ"သည် ၂ ကွာခွဲ၍ပါရှိရာ အဘယ်"အမုတြဥဒပါဒိ"ပါနည်းဟု–မေးမြန်းရှိသောကြောင့် "ဣဒ္ဓိပဟနော တိ ဣဒ္ဓိသော ဣဒ္ဓိပဟတ္တိယာ အနန္တရံ"ဟု ဝိသေသန ကွမ ရသည်၊ နောက်၌ ဣဒ္ဓိပဟနောဟု ဆိုအပ်သော ဣဒ္ဓေပဟတ္တိ (ဤသိဒ္ဓတ္ထဘဝ၌ ဖြစ်ခြင်း)၏ အခြားမဲ့ဖြစ်သော "အမုတြ ဥဒပါဒိ"ဟူလို၊ တသ္မာဖြင့်လည်း ယသ္မာ၏ဆိုင်ရာ ၂ ဝါကျလုံးကို ပြန်၍စွဲ၊ "တသ္မာ–ထိုသို့နောက်ပြန်တက်လျက် အလိုရှိတိုင်း အောက်ဧပြီးနောက် ပြန်၍ဆုတ်ယင်း ဆင်ခြင်ပုံကို ပြသောစကားတို့၏အဖြစ်ကြောင့်"(ပြန်ဆုတ်လာသောအခါ ဤဘဝ၏ရှေ့၌ကပ်လျက်ရှိသော တုသိတာဘုံကို ရည်ရွယ်၍ "အမုတြ ဥဒပါဒိ"ဟု ဟောတော်မူသည်–ဟူလို။)

မှတ်ချက်။ ။ ဤနေရာဝယ် ဝိသုဒ္ဓိမဂ်အဋ္ဌကထာ၌ "တသ္မာ ဣဒ္ဓိပဟနော တိ ဣဒ္ဓိသော ဣဒ္ဓိပဟတ္တိယာ အနန္တရမေဝသ ဥပ္ပတ္တိဋ္ဌာနံ သန္ဓာယ အမုတြ ဥဒပါဒိန္တိ ဣဒံ ဝုတ္တန္တိ ဝေဒိတဗ္ဗံ"ဟု ပါ၌ရှိ၏၊ ထိုကိုမှီ၍ ဤ၌လည်း "အနန္တရံ တုသိတဘဝနံ သန္ဓာယ အမုတြ ဥဒပါဒိန္တိ အာဟာတိ ဝေဒိတဗ္ဗံ"ဟု ရှိလျှင် အနန္တရံကို အမုတြ ဥဒပါဒိ"တို့၌ မစပ်ဘဲ တုသိတဘဝနံ၌ စပ်ရသောကြောင့် သာ၍ ရှင်းလင်းစရာရှိသည်။

ဧဝမာယုပရိယန္တောတိ–ကား၊ ဧဝံ–သို့၊ သတ္တာပညာသ ဝဿကောဋိသင်္ခ်ဝဿသတ သဟဿာယုဝရိယန္တော–နှစ်ပေါင်း ၅၇ ကုဋေ ၆ သန်း အသက်အပိုင်းအခြားရှိသည်၊ (အာသီ၊) သော တတောစုတောတိ–ကား၊ သော အဟံ–သည်၊ တတော တုသိတ ဘဝနတော–ဘုံမှ၊ စုတော–သည်၊ (သမာနော)၊ ဣဒဂ္ဂပပန္နောတိ–ကား၊ ဣဒ–ဤ ဘဝ၌၊ မဟာမာယာယ–မဟာမာယာမည်သော၊ ဒေဝိယာ–မိဖုရား၏၊ ကုစ္ဆိမှိ–ဝမ်း၌၊ နိဗ္ဗတ္တောတိ–ဖြစ်ရပြီ။

ဣတိတိ–ကား၊ ဧဝံ–ဤသို့၊ သာကာရံ သဉ္ဇေသန္တီ–ကား၊ နာမဂေါတ္တဝေ သေန–အမည်အနွယ်နှင့် စပ်သဖြင့်၊ သဉ္ဇေသ–ဉဇ္ဇေသနှင့် တကွဖြစ်သော၊ ဝဏ္ဏာ ဒိဝသေန– ဝဏ္ဏအစရှိသည်တို့နှင့် စပ်သဖြင့်၊ (ဝဏ္ဏအာဟာရ သုခဒုက္ခပဋိ သံဝေဒန အာယုပရိယန္တ တို့၏ အပြားအားဖြင့်၊) သာကာရံ–အာကာရနှင့်တကွ ဖြစ်သော၊ ဟိ–မှန်၊ (တစ်နည်း) ဟိ (ယသ္မာ) ကြောင့်၊ နာမဂေါတ္တေန–ဖြင့် ၊ သတ္တာ–သတ္တဝါ ကို၊ ဒဿေတိ–ဒဿဟူ၍လည်းကောင်း၊ တိသေသာတိ–၍လည်းကောင်း၊ ဂေါတမောတိ–၍လည်းကောင်း၊ ဥဒ္ဒိသိယတိ–ညွှန်ပြအပ်၏၊ ဝဏ္ဏာဒီဟိ–ဝဏ္ဏအစရှိသည်တို့ဖြင့်၊ သြဒါတောတိ–ဖြူသူဟူ၍လည်းကောင်း၊ သာမောတိ–ရွှေသူဟူ၍လည်းကောင်း၊ နာနတ္တတော–ထူးသည်၏ အဖြစ်အားဖြင့်၊ ပညာယတိ–ထင်ရှား၏၊ တသ္မာ–ကြောင့်၊ နာမဂေါတ္တံ–အမည်အနွယ်သည်၊ ဉဇ္ဇေသော–သမည်၏၊ ဣတရေ–နာမဂေါတ္တမှ အခြားကုန်သော ဝဏ္ဏ အာဟာရ သုခဒုက္ခပဋိသံဝေဒန အာယု ပရိယန္တ တို့သည်၊ အာကာရာ–ရတို့မည်၏။

သဉ္ဇေသ။ ။ ပါဠိတော်၌ "သာကာရံ-သဉ္ဇေသ" ဟု အာကာရဖြင့် ရှုနေသော်လည်း "ဧဝံနာမော ဧဝံ ဂေါတ္တော" ဟု နာမဂေါတ္တတို့က ရှေ့ကျသောကြောင့် သံဝဏ္ဏနာ၌ နာမဂေါတ္တရသော ဉဇ္ဇေသကို အလျှင်ပြသည်၊ ဧတေန–ဤအမည်အနွယ်ဖြင့်၊ သတ္တာ–သတ္တဝါကို၊ ဥဒ္ဒိသိယတိ– ညွှန်ပြအပ်၏၊ ဣတိ ဉဇ္ဇေသော၊ မြင်ရုံမျှဖြင့် "မည်သူ,မည်သည့်အနွယ်ရှိသူ"ဟု မသိရာဝယ် မေးမြန်း ကြည့်၌ "တိသတဲ့, ဂေါတမတဲ့"ဟု အမည်အနွယ်ဖြင့် ညွှန်ပြ ပြောဆိုအပ်သည်–ဟူလို၊ သဟ+ဉဇ္ဇေသေန ယောတိ သဉ္ဇေသော–ညွှန်ပြပြောဆိုအပ်ကြောင်း နာမဂေါတ္တနှင့်တကွဖြစ်သော ပုဗ္ဗေနိဝါသ။

သာကာရံ။ ။ ဝဏ္ဏ, စားအပ်သော အာဟာရ, သုခ ဒုက္ခ, အာယုပရိယန္တတို့သည် မေးမြန်း မနေရ, မြင်ရုံဖြင့် သိရသောကြောင့် "အာကရိယတိ (ဒီသွာဝ သတ္တောဝိညာယတိ) ဧတေ ဟိတိ အာကာရာ" ဧတေဟိ–ဤဝဏ္ဏစသည်တို့ဖြင့်၊ သတ္တော–ကို၊ အာကရိယတိ–မြင်လျှင်မြင်ချင်း (ပြုတဲ့သူ, သလေးဆန်စားတဲ့သူ, ချမ်းသာသူ, ဆင်းရဲသူ, အသက်ရှည်သူ)ဟု ခွဲခြား၍ သိအပ် သိနိုင်၏၊ ဣတိ အာကာရာ၊ သဟ အာကာရေဟိ ယောတိ သာကာရော–မြင်လျှင်မြင်ချင်း သိအပ် ကြောင်းဖြစ်သော ဝဏ္ဏအာဟာရ သုခဒုက္ခပဋိသံဝေဒန အာယုပရိယန္တတို့နှင့်တကွ ဖြစ်သော (ပုဗ္ဗေနိဝါသ)။

ပ၊နေ–ပရိဟာရပက္ခ၊ ပေ၊ အုံ့၊ ဗုဒ္ဓါယေဝ–ဘုရားရှင်တို့သည်သာ၊ ပုဗ္ဗေနိဝါသံ–ကို၊ သရန္တိ–အောက်မေ့နိုင်ကုန်သလော၊ ဣတိ–ဤကား အမေးတည်း၊ (ပရိဟာရောမယာ) ဝုစ္စတေ၊ ဗုဒ္ဓါယေဝ–တို့သည်သာ၊ (ပုဗ္ဗေနိဝါသံ–ကို၊ သရန္တိ–နှ်သည်ကား၊) နှ–မဟုတ်သေး၊ ပစ္စေကဗုဒ္ဓ ဗုဒ္ဓသာဝက တိတ္ထိယာပိ–တို့သည်လည်း၊ (ပုဗ္ဗေနိဝါသံ သရန္တိ–အောက်မေ့နိုင်ကုန်သေး၏၊) စခေါ–ထိုသို့ပင် အောက်မေ့နိုင်ပါကုန်သော်လည်း၊ အဝိသေသေန–အထူး မမ သာမညအားဖြင့်၊ ဝါ–တန်းတူအားဖြင့်၊ နော သရန္တိ–အောက် မေ့နိုင်ကုန်သည်မဟုတ်၊ ဟိ–ချဲ့၊ တိတ္ထိယာ–တိတ္ထိတို့သည်၊ စတ္တာသီသံ ယေဝ–၄၀ သာလျှင်ဖြစ်သော၊ ကပ္ပေ–ကမ္ဘာတို့ကို၊ သရန္တိ–နှ်၏၊ တတော–ထိုကမ္ဘာ ၄၀ ထက်၊ ပရံ–အလွန်၊ နှ သရန္တိ–နှ်၊ ကသ္မာ–နည်း၊ ဒုဗ္ဗလပညတ္တာ–အားနည်းသော ပညာရှိကုန်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်တည်း၊ ဟိ–မှန်၊ (တစ်နည်း) ဟိချဲ့၊ တေသံ–ထိုတိတ္ထိတို့၏၊ နာမရူပ ပရိစ္ဆေဒဝိရဟတော–နာမ်ရုပ်ကို ပိုင်းခြားမှ သိတတ်သော ဉာဏ်မှ ကင်းခြင်းကြောင့်၊ ဒုဗ္ဗလာ–အားမရှိသော၊ ပညာ–သည်၊ ဟောတိ–၏၊ ပန–ကား၊ သာဝကေသု–တို့တွင်၊ အသီတိ မဟာသာဝကာ–ရှစ်ကျိပ်သော မဟာသာဝကတို့သည်၊ ကပ္ပသတသဟဿံ–ကမ္ဘာတစ်သိန်းကို၊ သရန္တိ၊ ဒွေ–နှ်သော၊ အဂ္ဂသာဝကာ–တို့သည်၊ ဧကံ အသင်္ခေယ္ယံ–ကို လည်းကောင်း၊ သတ သဟဿံ စ–ကမ္ဘာတစ်သိန်းကိုလည်းကောင်း၊ (သရန္တိ၊) ပစ္စေကဗုဒ္ဓါ–တို့သည်၊ ဒွေအသင်္ခေယ္ယာနိ–တို့ကိုလည်းကောင်း၊ သတသဟဿံ စ–ကိုလည်းကောင်း၊ (သရန္တိ၊) ဟိ–မှန်၊ တေသံ– ထိုမဟာသာဝကစသောပုဂ္ဂိုလ်တို့၏ အဘိနိဟာရော–စိတ်ကို ရှေးရှုဆောင်ကြောင်း ဖြစ်သော

တိတ္ထိယာ။ ။ အညတိတ္ထိယာ–သာသနာပ တိတ္ထိတို့တည်း၊ တေပန ကမ္မဝါဒိနော–ကံရှိ၏ဟု ပြောလေ့ရှိကုန်သော၊ ကိရိယဝါဒိနော–ကံကို ပြုအပ်၏ (ပြုရာရောက်၏)ဟု ပြောလေ့ရှိကုန်သော၊ တာပသာဒယော–ရသေ့အစရှိသူတို့တည်း။

ဗုဒ္ဓါနံပန။ ။ ပစ္စေကဗုဒ္ဓါ, အဂ္ဂသာဝကနှင့် မဟာသာဝကတို့သည် သူတို့၏ ပါရမီဖြည့်ခဲ့ရာကာလနှင့် ညီမျှသော ပုဗ္ဗေနိဝါသကိုသာ အောက်မေ့နိုင်ကြလျှင် ဘုရားရှင်လည်း၊ ပါရမီဖြည့်ရာကာလနှင့် ညီမျှသော ၄ အသင်္ခေ်နှင့် ကမ္ဘာတစ်သိန်း စသည်သာ အောက်မေ့နိုင်သလော–ဟုမေးမှယ်ရှိသောကြောင့် "ဗုဒ္ဓါနံ ပန"စသည်မိန့်၊ ဘုရားရှင်တို့ကား အပိုင်းအခြားမရှိ, အလိုရှိတိုင်း အောက်မေ့တော်မူနိုင်ကြသည်။

ဋီကာ။ ။ သတိပိ ကာလပရိစ္ဆေဒေ–ပါရမီဖြည့်ရာ ကာလ အပိုင်းအခြား ရှိပါသော်လည်း၊ ကာရဏုပါယ ပရိဂ္ဂဟ ကောသလ္လာဒိနာ–အကြောင်းဥပါယ်တံမျဉ်းကို သိမ်းဆည်းခြင်း၌ ဘုရားရှင်တို့က ကျွမ်းကျင်တော်မူသည်၏ အဖြစ် စသော အကြောင်းကြောင့်လည်းကောင်း၊

ပါရမီဖြည့်ရာအခါသည်၊ ဇတ္တကော-ဤမျှ အတိုင်းအရည်ရှိ၏၊ ပန-ကား၊ ဗုဒ္ဓါနံ-တို့၏၊ ပရိစ္ဆေဒေါ-အပိုင်းအခြားသည်၊ နတ္ထိ၊ ယာဝ-အကြင်မျှလောက်၊ (သရိတုံ-ဌာ၊) ဣစ္ဆန္တီ-နှစ်၏၊ တာဝ-လောက်၊ သရန္တီ-နှစ်၏၊ စ-ဆက်၊ (ကာလမှတစ်ပါး အောက်မေ့ပုံ အခြင်းအရာကို ဆက်ဦးအုံ့၊) တိတ္ထိယာ-တို့သည်၊ ခန္ဓ ပဋိပါဋိယာ-ခန္ဓာအစဉ်အားဖြင့်၊ သရန္တီ-နှစ်၏၊ ပဋိပါဋိ-ကို၊ မုဉ္စိတွာ-လွှတ်၍၊ စုတိပဋိသန္ဓိ ဝသေန-စုတိ ပဋိသန္ဓေတို့၏ အစွမ်းအားဖြင့်၊ သရိတုံ-ဌာ၊ နု သဏ္ဌာန္တီ၊ ဟိ-မှန်၊ တေသံ-ထိုတိတ္ထိတို့၏၊ အန္ဓာနံဝိယ-သူကန်းတို့၏ကဲ့သို့၊ ဣစ္ဆိတပဒေသောဣမနံ-အလိုရှိအပ်သောအရပ်သို့ သက်ရောက်နိုင်ခြင်းသည်၊ နတ္ထိ၊ သာဝကာ-သာဝကတို့သည်၊ ဥဘယထာပိ-၂ပါးစုံသော အခြင်းအရာအားဖြင့်လည်း၊ သရန္တီ၊ [ခန္ဓာအစဉ်အားဖြင့်လည်းကောင်း, စုတိ ပဋိသန္ဓေအားဖြင့် လည်းကောင်း, အောက်မေ့နိုင်ကုန်၏-ဟူလို] ပစ္စေကဗုဒ္ဓါ-တို့သည်၊ တထာ-တည်း၊ ဗုဒ္ဓါပန-ကား၊ ခန္ဓ ပဋိပါဋိယာပိ-လည်းကောင်း၊ စုတိပဋိသန္ဓိဝသေနပိ-လည်းကောင်း၊ သီဟောဣဒ္ဓ ဝသေနပိ-ခြင်္သေ့ခုန်နည်း၏ အစွမ်းအားဖြင့်လည်းကောင်း၊ အနေကာသု-နှစ်သော၊ ကပ္ပကောဋိသု-ကမ္ဘာကုဋေတို့၌၊ ဟေဋ္ဌာဝါ-အောက်၌လည်းကောင်း၊ ဥပရိဝါ-အထက်၌လည်းကောင်း၊ ယံယံ ဌာနံ (သရိတုံ) အာကင်္ခန္တီ-အလိုတော်ရှိကုန်၏၊ တံ သဗ္ဗံ-ထို အလုံးစုံသော အရပ်ကို၊ သရန္တီယေဝ-နှစ်သည်သာ။

အယံ ခေါ မေ ဗြာဟ္မဏာတိ အာဒီသု-ရပ်တို့၌၊ မေတိ-ကား၊ မယာ-ငါသည်၊ ဝိဇ္ဇာတိ-ကား၊ ဝိဒိတကရဏဗ္ဗေန-သိအပ်သည်ကို ပြုတတ်သည်၏ အဖြစ်ဟူသော အနက်ကြောင့်၊ ဝိဇ္ဇာ-ဝိဇ္ဇာမည်၏၊ ကိं-အဘယ်ကို၊ ဝိဒိတံ-သိအပ်သည်ကို၊ ကရောတိ-ပြုသနည်း၊ ပုဗ္ဗေနိဝါသံ-ကို၊ (ဝိဒိတံ ကရောတိ၊) တယေဝ ပုဗ္ဗေနိဝါ

သာတိသယတ္တာ မဟာဗောဓိသမ္ဘာရာနံ- သဗ္ဗညုတညာဏ်၏ အဆောက်အဦးတို့က လွန်ကဲကုန်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်လည်းကောင်း၊ အာနုဘာဝဿ ပရိစ္ဆေဒေါနာမ နတ္ထိ-အာနုဘော် အစွမ်းသတ္တိ၏ အပိုင်းအခြားမည်သည် မရှိ၊ ကုတော တံ နိဗ္ဗတ္တာနံ အဘိညာဏာနံ-ထိုအာနုဘော်ကြောင့်ဖြစ်သော အဘိညာဉ်တို့အတွက် အဘယ်မှာ ကာလအပိုင်းအခြား ရှိတော့အုံ့နည်း၊ (မရှိတော့ပြီ-ဟူလို)။

ခန္ဓပဋိပါဋိယာ စုတိပဋိသန္ဓိဝသေန။ ။ တစ်ဘဝ၌ စုတိမှစ၍ ဖြစ်သမျှ အစဉ်ကို နောက်ပြန်အဆက်ဆက်ကြည့်ကာ ပဋိသန္ဓေသို့ ရောက်အောင်သွား၍ အောက်မေ့ခြင်းသည် ခန္ဓပဋိပါဋိအားဖြင့် အောက်မေ့ခြင်းတည်း၊ က ခ စသည်ကို စာအံရာ၌ "အဋ္ဌမှစ၍ ခက" တိုင် အောင် တစ်လုံးမချန် အံခြင်းမျိုးတည်း၊ စုတိကို သိပြီးနောက်/ ခုန်ကျော်၍ ပဋိသန္ဓေကို သိခြင်း၊ ထို့နောက်ဘဝများ၌လည်း ဤသို့ အစ အဆုံးကိုသာကြည့်၍ လိုရာဘဝရောက်မှ လိုရာ အကြောင်းအရာကို ဆင်ခြင်ကြည့်ရှုခြင်းကား စုတိပဋိသန္ဓေအားဖြင့် အောက်မေ့ခြင်းမည်၏၊ သီဟောဣဒ္ဓိ အဓိပ္ပာယ်ကို ရှေ့၌ရေးခဲ့ပြီ။ [မဟာပါဒါနသုတ် အဋ္ဌကထာ၌"ခန္ဓပဋိပါဋိယာ"ဟု ရှိ၏။ ကောင်းသည်။]

သသ–သကိုပင်၊ အဝိဒိတကရဏ်ဌေန–မသိအပ်သည်ကို ပြုတတ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ တပ္ပဋိဗ္ဗာဒကမောဟော–ထို ပုဗ္ဗေနိဝါသကို ဖုံးလွှမ်းတတ်သော မောဟကို၊ အဝိဇ္ဇာတိ–၍၊ ဝုစ္စတိ၊ တမောတိ–ကား၊ သွေဝေမောဟော–ကိုပင်၊ တပ္ပဋိဗ္ဗာဒကဌေန–ထို ပုဗ္ဗေနိဝါသကို ဖုံးလွှမ်းတတ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ တမောတိ–၍၊ ဝုစ္စတိ၊ အာလောကောတိ–ကား၊ သာယေဝဝိဇ္ဇာ–ဇ္ဇာကိုပင်၊ သြဘာသကရဏဌေန–မိမိအကြောင်း တို့သည် ပြုအပ်သော အရောင်အလင်း၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ အာလောကောတိ–၍၊ ဝုစ္စ တိ၊ စ–ဆက်၊ ဇတ္ထ–ဤ အယ် ခေါ် မေ ဗြာဟ္မဏ အစရှိသော ပါဠိရပ်၌၊ ဝိဇ္ဇာ အဓိဂတာတိ–တာဟူသော၊ အယံ–ဤအနက်သည်၊ အတ္ထော–လိုရင်း အနက်တည်း၊ သေသံ–ကြွင်းသောပုဒ်အပေါင်းသည်၊ ပသံသာဝစနံ–ချီးမွမ်းကြောင်း စကားတည်း။

ဝိဒိတ ကရဏ ဌေန။ ။ "ဝိဒိတ–သိအပ်သည်ကို+ကရဏ–ပြုတတ်"ဟူသည် "ပုဗ္ဗေနိဝါသကို သိတတ်"ပင် ဖြစ်၏၊ ထို့ကြောင့် "ဝိဒတိတိဝိဇ္ဇာ"ဟု ကတ္တုသာဓကပင်ပြု၊ အဝိဇ္ဇာ၌ "အဝိဒိတ ကရဏဌေန"ဟု ဆိုသော်လည်း "နဉ+ဝိဇ္ဇာ–အဝိဇ္ဇာ"ဟု ပြု၍ ဝိဇ္ဇာဉာဏ်၏ ဆန့်ကျင်ဘက် မောဟရသည်၊ ဝိဇ္ဇာသည် ပဟာယက (ပယ်တတ်), အဝိဇ္ဇာက ပဟာတဗ္ဗ(ပယ်ထိုက်)ဖြစ်၍ ဆန့်ကျင်ဘက်ဖြစ်သည်။

သွေဝ မောဟော၊ ပေ၊ တမော။ ။ တမဟုတ်, ခေဒအနက်ဟော၊ တမန္ဓီဌေနာတိ တမော–မျှားသောအားဖြင့် သတ္တဝါ၏ ပင်ပန်းကြောင်း အမှောင်၊ အမှောင်သည် မျက်စိအမြင်ကို ချုပ်ချယ်ဖုံးကွယ်တတ်သကဲ့သို့, မောဟလည်း ဉာဏ်အမြင်ကို ဖုံးကွယ်တတ်ရကား တမနှင့် တူသည်။

သြဘာသကရဏဌေန အာလောကော။ ။ ကတ္တုဗ္ဗတော ကရဏ (ကတ္တုဗ္ဗန္တီကရဏ–ပြု) အဝဘာသတိ–ထွန်းလင်း တောက်ပတတ်၏၊ ဤတို သြဘာသော–(အရောင်အလင်း)၊ သြဘာသောဝကရဏ–သြဘာသကရဏ–ဆိုင်ရာအကြောင်းတို့သည် (သြဘာသဖြစ်အောင်)ပြုအပ်သော အရောင်အလင်းတည်း။ [အတ္ထနောပစ္စယေဟိ သြဘာသဘာဝေန နိဗ္ဗတ္တေတဗ္ဗဌေနာတိ အတ္ထော၊] ဤ၌"ပစ္စယေဟိ"ဟူသော ကတ္တားနှင့် "နိဗ္ဗတ္တေတဗ္ဗဌေန"ဟူသော ကံဟောကြိယာကို ကြည့်၍ ကရဏကို ကမ္မသာဓပြုသည်၊ အာလောကိယတိ ဧတေနာတိ အာလောကော=ရူပါရုံကို ကြည့်ရှုအပ်ကြောင်း အရောင်အလင်း။

အယံ အတ္ထော၊ သေသံ ပသံသာဝစနံ။ ။ ပုဗ္ဗေနိဝါသာနုဿတိ ဉာဏ်ကို ပြုသော အခန်းဖြစ်၍ "ဝိဇ္ဇာ အဓိဂတာ– ပုဗ္ဗေနိဝါသာနုဿတိဉာဏ်ဝိဇ္ဇာကို ရအပ်ပြီ" ဟူသော ဤအနက်သာ လိုရင်းဖြစ်၏၊ အဝိဇ္ဇာ ဝိဟတာ–စသော နောက် ၄ ဝါကျကား ချီးမွမ်းကြောင်း စကားများသာ ဖြစ်သည်။ [သေသံ ပသံသာဝစနန္တီ–ဟူသော ဤစကားကို၊ ပဋိပက္ခဝိဓမန ပဝတ္တိဝိသေသာနံ ဗောဓနတော ဝုတ္တံ=အဝိဇ္ဇာဟူသာ တမဟူသော ဆန့်ကျင်ဘက်တို့ကို ပယ်ဖျောက်ခြင်း, ဝိဇ္ဇာဉာဏ်

ပန-ဆက်၊ တွေ- ဤ အယံ ခေါ် မေ အစရှိသော ပါဠိရပ်၌၊ ယောဇနာ-ဝါကျတို့ကို ယှဉ်စေပုံကို၊ (ဒေ၀ ဝေဒီတဗ္ဗာ၊) မေ-သည်၊ အယံဝိဇ္ဇာ-ဤ ပုဗ္ဗေနိ၀ါသ ဉာဏ်ဝိဇ္ဇာကို၊ အဓိဂတာ-ရအပ်ပြီ၊ အဓိဂတဝိဇ္ဇသ-ရအပ်ပြီးသော ဉာဏ်ဝိဇ္ဇာရှိသော၊ တသ မေ-ထိုငါ၏၊ အဝိဇ္ဇာ-(ပုဗ္ဗေနိ ၀ါသကို ဖုံးလွှမ်းတတ်သော) အဝိဇ္ဇာသည်၊ ဝိဟတာ-ကင်းပြီ၊ ဝိနဋ္ဌာ-ပျက်စီးပြီ၊ ဣတိအတ္ထော၊ [ဟနဓာတ်၏ ဂတိအနက်ကို ယူ၍ "ဝိဟတာ"ဟု သဒ္ဒတ္ထ ဖွင့်ပြီးနောက် "ဝိနဋ္ဌာ"ဟု အဓိပ္ပာယတ္ထ ဖွင့်သည်။] ကသ္မာ-ကြောင့်၊ (အဝိဇ္ဇာ-သည်၊ ဝိဟတာ-နည်း၊) ယသ္မာ-ကြောင့်၊ ဝိဇ္ဇာ-သည်၊ ဥပ္ပန္နာ-ပြီ၊ (တသ္မာ, အဝိဇ္ဇာ, ဝိဟတာ-ပြီ၊) [ဣတိ-သို့၊ ယောဇနာ-ကို၊ ဝေဒီတဗ္ဗာ-၏၊ ဤသို့ အပိုထည့်၍ ရှေ့ပြန်လှည့်။] ဣတရသ္မိံ-အခြားသော၊ ပဒဒ္ဒယေပိ-(တမော ဝိဟတော၊ အာလောကော ဥပ္ပန္နော ဟူသော)ပုဒ် ၂ပါး အပေါင်း၌လည်း သေနယောဇနာ-တည်း။

ယထာ တန္တိတ္ထေ-ပါဠိ၌၊ ယထာတိ-ယထာ ဟူသော သဒ္ဒါသည်၊ ဩပမ္မတ္ထေ-ဥပမာ အနက်၌၊ (ပ၀တ္တော-သော၊ နိပါတော-တည်း၊) တန္တိ-တံဟူသော သဒ္ဒါသည်၊ နိပါတော-အနက်မရ, နိပါတ်မျှသာတည်း၊ သတိယာ-သတိနှင့်၊ အဝိပ္ပ၀ါသေန-မကင်းမူ၍ နေခြင်းအားဖြင့်၊ အပ္ပမတ္တသ-မမေ့မလျော့သော၊ ၀ါ-မမေ့မလျော့သည် ဖြစ်၍၊ ဝီရိယာတာပေန- ကိလေသာတို့ကို လွန်စွာလောင်မြိုက်တတ်သော ဝီရိယဖြင့်၊ အာတာပိနော-ကိလေသာတို့ကို လွန်စွာ လောင်မြိုက်တတ်သော ဝီရိယရှိသော၊ ၀ါ-ရှိသည်ဖြစ်၍၊ ကာယေစ-ကိုယ်၌ လည်းကောင်း၊ ဇီ၀ိတေစ-အသက်၌လည်းကောင်း၊ အနပေက္ခတာယ-ငဲ့ကွက်ခြင်းမရှိသည်၏ ;အဖြစ်အားဖြင့်၊ ပဟိတတ္တသပေသိတတ္တသ

အရောင်အလင်းတို့၏ ဖြစ်ခြင်းဟူသော အထူးတို့ကို (ထိုစကားတို့က) သိစေနိုင်ခြင်းကြောင့် ထိုစကားများကို ချီးမွမ်းသော စကားဟုဆိုအပ်၏။]

ယသ္မာ ဝိဇ္ဇာ ဥပ္ပန္နာ။ ။ အ၀ိဇ္ဇာကင်းဖို့ရာ အမိုက်မှောင်ကင်းဖို့ရာ အကြောင်းတစ်မျိုး ရှာဖွယ်မလို၊ ဝိဇ္ဇာဖြစ်ခြင်းသည်ပင် အ၀ိဇ္ဇာကင်းခြင်း၏ အကြောင်း, ဉာဏ်အရောင်ဖြစ်ခြင်းသည်ပင် အမိုက်မှောင်ကင်းခြင်း၏ အကြောင်းဖြစ်သည်၊ ထို့ကြောင့် "ယသ္မာ၊ ပေ၊ ဣတရသ္မိံ ပိ ပဒ ဒ္ဒယေ" ဟု မိန့်သည်။

အာတာပိနော။ ။ "တပဓာတ်သည် ဒါဟ အနက်၌ စုရာဒိတည်း၊ ကိလေသေ-တို့ကို၊ အာတာပေတိ-လွန်စွာ လောင်မြိုက်တတ်၏၊ ဣတိ အာတာပေါ၊ ဝီရိယရ၏၊ အာတာပေါ ယသ အတ္ထိတိ အာတာပိ၊ ကိလေသာတို့ကို လွန်စွာ လောင်မြိုက်တတ်သော လုံ့လ၀ီရိယရှိသူ။

–လိုအပ်သော အကျိုးသို့ စေလွှတ်အပ်သော စိတ်ရှိသော၊ ဝါ–ရှိသည်ဖြစ်၍၊ ဣတိ အတ္ထော–နက်၊ ဣဒံ ဝုတ္တံ ဟောတိ၊ (ကိ ဝုတ္တံ ဟောတိ၊) အပ္ပမတ္တသ–သော၊ ဝါ–၍၊ (ဝိဟရတောဋ္ဌ စပ်၊) အာတာပိနော–သော၊ ဝါ–၍၊ ပတိတတ္တသ–သော၊ ဝါ–၍၊ ဝိဟရတော–နေသော၊ (အညသ–ငါဘုရားမှ တစ်ပါးသော၊ ကဿစိ–တစ်စုံတစ်ယောက်သော၊ မာဒိသသ–ငါကဲ့သို့ ရှုအပ်သောပုဂ္ဂိုလ်၏၊ ယသ္မာ–ကြောင့်၊) ဝိဒ္ဓာ–ပုဗ္ဗေနိဝါသဉာဏ်ဝိဒ္ဓာသည်၊ ဥပ္ပဇ္ဇေယ္ယ–ဖြစ်ရာ၏၊ (တသ္မာ–ကြောင့်၊) အဝိဒ္ဓာ–ပုဗ္ဗေနိဝါသကို ဖုံးလွှမ်းတတ်သော အဝိဒ္ဓာသည်၊ ဝိဟညေယ္ယယထာ–ကင်းပျောက်ရာသကဲ့သို့၊ (ယသ္မာ) အာလောကော–ပုဗ္ဗေနိဝါသဉာဏ်ရောင် အလင်းသည်၊ ဥပ္ပဇ္ဇေယ္ယ–၏၊ (တသ္မာ) တမော–ပုဗ္ဗေနိဝါသကို ဖုံးလွှမ်းတတ်သော အမိုက်မှောင်သည်၊ ဝိဟညေယ္ယ ယထာ–ကဲ့သို့၊ [ပရိကပ္ပဥပမာဖြစ်၍ ပရိကပ္ပအနက်ဟောသတ္တမီဝိဘတ်ဖြင့် ဥပ္ပဇ္ဇေယ္ယ စသည်ထား၏။] ဧဝမေव–ဤအတူသာလျှင်၊ မမ–ငါဘုရား၏ (ယသ္မာ) ဝိဒ္ဓာသည်၊ ဥပ္ပန္နာ–ပြီ၊ (တသ္မာ) အဝိဒ္ဓာ–သည်၊ ဝိဟတာ–ကင်းပျောက်ပြီ၊ (ယသ္မာ) အလောကော–သည်၊ ဥပ္ပန္နော–ပြီ၊ (တသ္မာ) တမော–သည်၊ဝိဟတော–ပြီ၊ မေ–သည်၊ (လဒ္ဓံ ဋ္ဌစပ်၊) ဝါ–၏၊ (ဖလံ ဋ္ဌ စပ်၊) ဧတဿ ပဓာနာနုယောဂဿ–ဤကမ္မဋ္ဌာန်းအားထုတ်မှုအား၊ အနုရူပမေव–လျော်သည်သာလျှင် ဖြစ်သော၊ ဖလံ–ကို၊ လဒ္ဓံ–ရတော်မူအပ်ပြီ၊ ဣတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ၊ (ပြန်လည်)။

အယံခေါမေ၊ ပေ၊ အဏ္ဏကောသမ္ပာတိ–ကား၊ ကုက္ကုဋ္ဌောပကဿ–ကြက်ငယ်၏၊ မုခတုဏ္ဍကေနဝါ–နှုတ်သီးဖျားဖြင့်သော် လည်းကောင်း၊ ပါဒနခသိခါယဝါ–ခြေသည်းဖျားဖြင့်သော် လည်းကောင်း၊ အဏ္ဏကောသံ–ဥခွံကို၊ ပဒါလေတွာ–ဖောက်ခွဲ၍၊ တမှာ အဏ္ဏကောသမှာ–မှ၊ အာဘိနိဗ္ဗိဒါ–ပေါက်ထွက်ခြင်းသည်၊ နိက္ခန္တိ–ထွက်ခြင်းသည်၊ ကုက္ကုဋ္ဌနိကာယေ–ကြက်အပေါင်း၌၊ ပစ္စာဇာတိ–ဖြစ်ခြင်းသည်၊ ဟောတိဣဝ–ကဲ့သို့၊ (တထာ–တူ၊) ဗြာဟ္မဏာ–ကား၊ မမ–၏၊ ပုဗ္ဗေနိဝါသာနုဿတိညာဏမုခတုဏ္ဍကေန–ပုဗ္ဗေနိဝါသနုဿတိ ဉာဏ်တည်းဟူသော နှုတ်သီးဖျားဖြင့်၊ ပုဗ္ဗေနိဝုတ္ထက္ခန္ဓပဋိစ္စာ

ပဟိတတ္တသ။ ။ ပဟုဗ္ဗဟိ ဓာတ်သည် ပေသနအနက်ဟော၊ အတ္တ သဒ္ဒါကား“စိတ်” အနက်ဟော၊ ပဟိတော–အလိုရှိအပ်သော အကျိုးသို့ စေလွှတ်အပ်သော+အတ္တာ ယဿတိ ပဟိတတ္တော–(ကိုယ်နှင့်အသက် မင့်ကွက်ဘဲ သေသေကြေကြေ အလိုရှိအပ်သော အကျိုးသို့ ရောက်အောင်) စေလွှတ်အပ်သော စိတ်ရှိသူ၊[ပေသိ တတ္တသာတိ ယထာဓိပ္ပေတတ္ထသိဒ္ဓိယာ ပတိဝိသဒ္ဒစိတ္တသ၊–ဦးကား၊ ဦးကာ၌ အနည်းငယ်ပါ၌ပျက်၍ သင့်မည်ထင်သော ပါ၌ကို ပြင်ထားသည်။]

ဒကံ–ရေးဌ် နေအပ်ဖူးသော ခန္ဓာကို ဖုံးလွှမ်းတတ်သော၊ အဝိဇ္ဇာကောသံ–အဝိဇ္ဇာ တည်းဟူသော ဥခွံကို၊ ပဒါလေတွာ–၍၊ ပဌမာ–ရေးဦးစွာသော၊ အယံ အာဘိနိဗ္ဗိဒါ–ဤပေါက်ထွက်ခြင်းသည်၊ ပဌမာ–သော၊ အယံနိက္ခန္တိ–ဤထွက်ခြင်းသည်၊ ပဌမာ–သော၊ အယံ အရိယဇာတိ–ဤအရိယ၏ ဖြစ်ခြင်းသည်၊ အဟောသိ–ဖြစ်ပြီ၊ ဣတိ–အပြီးတည်း။ ...ပုဗ္ဗေနိဝါသ ကထာ–သည်၊ နိဋ္ဌိတာ–ပြီ။

၁၃။ သောဓေဝံ၊ ပေ၊ စုတူပပါတဉာဏာယတိ–ကား၊ စုတိယာစ–စုတိအနိုင်ဌ် လည်းကောင်း၊ ဥပပါတေစ–ပဋိသန္ဓေနေပြီးခါစဌ် လည်းကောင်း၊ [သမိပတ္ထောဘုမ္မဝစနံ။] ဉာဏာယ–သိကြောင်း ဉာဏ်အကျိုးငှာ၊ ယေန ဉာဏေန–ဖြင့်၊ သတ္တာနံ–တို့၏၊ စုတိ စ–စုတိကိုလည်းကောင်း၊ ဥပပါတောစ–ပဋိသန္ဓေကိုလည်းကောင်း၊ [သမီပျူ ပစာ။] ဉာယတိ–သိအပ်၏၊ တဒတ္ထံ–ထို စုတူပပါတဉာဏ်အကျိုးငှာ၊ ဣတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ၊ စိတ္တံ အာဘိနိန္နာမေသိန္တိ–ကား၊ ပရိကမ္မစိတ္တံ–ကို၊ နိဟရိ–ဆောင်တော်မူပြီး ပန–ကား၊ သော ဒိဗ္ဗေန၊ ပေ၊ ပဿာမိတိ ဧတ္ထ–ဌ်၊ ပူရိတပါရမိနံ–နံသော၊ မဟာ သတ္တာနံ–မြတ်သော သတ္တဝါဖြစ်ကြသော ဘုရားအလောင်းတို့၏၊ ပရိကမ္မကရဏံ နတ္ထိ၊ ဟိ–မှန်၊ တေ–ထိုဘုရားအလောင်းတို့သည်၊ စိတ္တေ–ကို၊ အာဘိနိန္နာမိတမတ္တေ ဧဝ–ရှေးရှု ညွှတ်စေအပ်ခါမျှသော်သာ၊ ဒိဗ္ဗေန စက္ခုနာ–ဒိဗ္ဗစက္ခုအာဘိညာဉ်ဖြင့်၊ သတ္တေ–သတ္တဝါတို့ကို၊ ပဿန္တိ–မြင်နိုင်ကုန်၏၊ ပန–ကား၊ အာဒိကမ္မိကကုလပုတ္တာ ပရိကမ္မံ, ကတ္တာ–ပြုပြီး၍၊ ဝါ–ပြီးမှ၊ (ပဿန္တိ၊) [တသ္မာမှ စ၍ ဝဏ္ဏယိဿာမ တိုင်အောင် ပုဗ္ဗေနိဝါသကထာ နည်းမှီ၍ ပေးပါ။] သောတိ–ကား၊ သောအဟံ–သည်။

ဒိဗ္ဗေနာတိအာဒီသု–တို့ဌ်၊ (အတ္ထော ဧဝံ ဝေဒိတဗ္ဗော၊) ဒိဗ္ဗသဒ္ဒိသတ္တာ–နတ်ပြည်ဌ် ဖြစ်သော စက္ခုနှင့် တူသည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ ဒိဗ္ဗံ–ဒိဗ္ဗ မည်၏၊ ဟိ–ချဲ့၊ ဒေဝတာနံ–နတ်တို့၏၊ သုစရိတကမ္မနိဗ္ဗတ္တံ–ကောင်းစွာ ကျင့်အပ်သော ကံကြောင့်ဖြစ်

ဒိဗ္ဗသဒ္ဒိသတ္တာ ဒိဗ္ဗံ။ ။ ဒိဝိ–နတ်ပြည်ဌ်+ဘဝံ–ဖြစ်သော စက္ခုတည်း၊ ဒိဗ္ဗံ–စက္ခု၊ [ဘဝအနက်ဌ် ဣပစ္စည်း။] ဒိဗ္ဗသဒ္ဒိသတ္တာဖြင့်သဒ္ဒိသူပစာရကို ပြ၏၊ တစ်နည်း–"ဒိဗ္ဗံဝိယာတိဒိဗ္ဗံ" ဟု ဥပမာ တဒ္ဓိတ်ကို ပြ၏၊ ဤဥပမာလည်း ဟီနူပမာသာ၊ အာဘိညာဉ်စက္ခုကား နတ်မျက်စိထက် မယှဉ်သာအောင် သာလွန်ပေသည်။ [ဒိဗ္ဗသဒ္ဒိသတ္တာတိစ ဟီနူပမာဒဿနံ–(ဥပမေယျအောက် ယုတ်သော ဥပမာကို ပြကြောင်းစကားတည်း၊) ဒေဝတာနံ ဒိဗ္ဗစက္ခုတောပိ ဣမဿ မဟာနုဘာဝတ္တာ၊ –ဋီကာများ။]

ဒေဝတာနံ ဟိ။ ။ သဒ္ဓါများခြင်း, ဒိဋ္ဌိ (အယူ)၏ စင်ကြယ်ခြင်း, အကျိုးကို မြင်ခြင်းတို့ကြောင့်"သုဋ္ဌု–ကောင်းသော+စရိတံ–အကျင့်တည်း၊ သုစရိတံ=ကျင့်၊ ရုဟိရာဒီဟိတိ အာဒိသဒ္ဒေန ဝါတ ရောဂါဒီနံ (လေ, ရောဂါစသည်တို့ကို) သင်္ဂဟော၊ "ဥပက္ကိလေသ"ဟူသည် ကံပြုစဉ်က လောဘ ဒေါသစသော တရားများတည်း၊ ကံပြုစဉ်တုန်းက ထိုဥပက္ကိလေသတို့မှ လွတ်ကင်းခြင်းကိုပင်

သော၊ ပိတ္တသေမှ ရဟိရာဒီဟိ–သည်းခြေ, သလိပ်, သွေး အစရှိသော အနှောင့်အယှက်တို့သည်၊ အပလိဗုဒ္ဓံ–မနှောင့်ယှက်အပ်သော၊ ဥပက္ကိလေသဝိနိမုတ္တတာယ–ကပ်၍နှိပ်စက်စေတတ်သော အပြစ်တို့မှ လွတ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ ဒုရေပိ–ဝေးသော အရပ်၌လည်း၊ [အနီးအာရုံကို ပကတိမျက်စိဖြင့် ယူနိုင်ရကား ပိုဖြင့် သိမ်မွေ့သေးငယ်သော အာရုံကိုသာ ဆည်းယူသည်၊] အာရမဏာ သမ္ပဋ္ဌာနေ သမတ္ထံ–အာရုံကို ခံယူခြင်း၌ စွမ်းနိုင်သော၊ ဒိဗ္ဗံ–နတ်ပြည်၌ဖြစ်သော၊ ပသာဒစက္ခု–ပသာဒစက္ခုသည်၊ ဟောတိ၊ ဝိရိယဘာဝနာဗလ နိဗ္ဗတ္တံ–ဝိရိယပြဋ္ဌာန်းသော ဘာဝနာ၏ အစွမ်းကြောင့် ဖြစ်သော၊ ဣဒဉ္စာပိ ဉာဏစက္ခု– ဤ ဉာဏ်စက္ခုကိုလည်း၊ တာဒိသမေဝ–ထိုဒိဗ္ဗစက္ခုကဲ့သို့ ရှုအပ်သည်သာ၊ ဣတိ (တသ္မာ) ဒိဗ္ဗသဒိသတ္တာ–ဤသို့နတ်ပြည်၌ဖြစ်သောစက္ခုနှင့် တူသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ ဒိဗ္ဗံ–ဒိဗ္ဗမည်၏၊ ဒိဗ္ဗဝိဟာရဝသေန–ဒိဗ္ဗဝိဟာရ၏ အစွမ်းအားဖြင့်၊ ပဋ္ဌိလဒ္ဓတ္တာ–ရအပ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်လည်းကောင်း၊ အတ္တနာစ–မိမိကိုယ်တိုင်လည်း (အဘိညာဉ်ကိုယ်တိုင်–ဟူလို၊) ဒိဗ္ဗဝိဟာရသန္နိဿိ

အကျိုးဝိပါက် (စက္ခု)၌ တင်စား၍ ကာရဏူပစာရအားဖြင့် စက္ခုကို "ဥပက္ကိလေသဝိနိမုတ္တ"ဟု ဆိုသည်။

ဝိရိယ၊ ပေ၊ နိဗ္ဗတ္တံ။ ။ ဝိရိယာရမ္ဘဝသေနေ၀ ဣဒ္ဓိနတော သဗ္ဗာပိ ကုသလဘာ၀နာ ဝိရိယဘာ၀နာ=ဝိရိယကို အားထုတ်မှသာ ပြီးစီးနိုင်ခြင်းကြောင့် ကုသိုလ်ကို တိုးပွားစေခြင်းဟူသမျှသည် ဝိရိယဘာ၀နာချည်းတည်း၊ ပဓာနသင်္ခါရသမန္နာဂတာ ၀ါ ဣဒ္ဓိပါဒဘာ၀နာ ဝိသေသတော ဝိရိယဘာ၀နာ–(တစ်နည်း) လုံ့လဝိရိယသင်္ခါရနှင့် ပြည့်စုံသော ဣဒ္ဓိ၏ အခြေခံဘာ၀နာအထူး၏ အဖြစ်ကြောင့် (ဒိဗ္ဗစက္ခုဉာဏ်ကို ဖြစ်စေတတ်သော ဘာ၀နာကို) ဝိရိယဘာ၀နာဟု ခေါ်သည်၊ တသာ အာနုဘာ၀ေန နိဗ္ဗတ္တံ ဝိရိယဘာ၀နာဗလနိဗ္ဗတ္တံ။

တာဒိသမေ၀။ ။ ဥပက္ကိလေသဝိမုတ္တတာယ (ဥပက္ကိလေသတို့မှ လွတ်ခြင်းအားဖြင့်လည်းကောင်း) ဒူရေပိ သုခုမသိပိ အာရမဏာသု သမ္ပဋ္ဌာနသမတ္ထတာယစ (စွမ်းနိုင်သည်၏အဖြစ်အားဖြင့် လည်းကောင်း) တံသဒိသမေ၀ (ထို နတ်မျက်စိနှင့် တူသည်သာ)။

ဒိဗ္ဗဝိဟာရ၀သေန ပဋ္ဌိလဒ္ဓတ္တာ၊ ။ ဤဟိတ်ကို ဒိဗ္ဗံ၌ စပ်၊ ဒိဗ္ဗဝိဟာရဟူသည် ရူပစျာန် ၄ပါးတည်း၊ ဘာကြောင့်နည်း, ဗြဟ္မာ့ပြည်၌ ထိုစျာန်တရားတို့အဖြစ်များ၍ ထိုစျာန် တရားဖြင့် နေရခြင်းကြောင့်တည်း၊ ဒိဝိ–ဗြဟ္မာ့ပြည်၌+ဘ၀ေါ–ဖြစ်သော ဝိဟာရတည်း၊ ဒိဗ္ဗော စ+သော+ဝိဟာရော စာတိ ဒိဗ္ဗဝိဟာရော၊ ထိုဒိဗ္ဗမည်သော စျာန်ကြောင့် ရအပ်သော အဘိညာဉ်ကား ကာရဏူပစာရအားဖြင့် ဒိဗ္ဗမည်၏–ဟု ပြလို၍ "ဒိဗ္ဗဝိဟာရ၊ ပေ၊ ပဋ္ဌိလဒ္ဓတ္တာ"ဟု မိန့်သည်။ [ဒိဗ္ဗဝိဟာရသင်္ခါတာနံ စတုန္နံစျာနာနံ ၀သေန ပဋ္ဌိလဒ္ဓတ္တာ၊ ဣမိနာ ကာရဏ၀သေန.သ (ထိုအဘိညာဉ်စက္ခု၏) ဒိဗ္ဗဘာ၀မာဟ၊–ဒ္ဋိကာ။]

တတ္တာပိ–ဒိဗ္ဗဝိဟာရကို မှီသည်၏အဖြစ်ကြောင့် လည်းကောင်း၊ ဒိဗ္ဗံ–၏ [အပိဖြင့် ဒိဗ္ဗသဒ်သတ္တာ ဒိဗ္ဗံကို ပေါင်းသည်၊ ဒိဗ္ဗ၊ ပေ၊ ပဋိလဒ္ဓတ္တာကိုကား စသဒ္ဒါဖြင့် ဆည်းသည်။] အလောကပရိဂ္ဂဟေန–ကသိဏ်းရောင်ကို သိမ်းယူခြင်းကြောင့်၊ ဝါ–ယူသည့် အတွက်၊ မဟာဇုတိကတ္တာပိ–ကြီးကျယ်သော အရောင်ရှိသည်၏အဖြစ်ကြောင့်လည်း၊ ဒိဗ္ဗံ–၏၊ တိရောကုဋ္ဋာဒိဂတရူပဒဿနေန–နံရံတစ်ဖက်စသောအရပ်၌ ဖြစ်သော ရူပါရုံကို မြင်နိုင်ခြင်းကြောင့်၊ ဝါ–အတွက်၊ မဟာဂတိကတ္တာပိ–အဲ့သြဖွယ်ဖြစ်ခြင်းရှိသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်လည်း၊ ဒိဗ္ဗံ–၏၊ တံ သဗ္ဗံ–ထို အလုံးစုံသော အနက်ငါးပါး အပေါင်းကို၊ သဒ္ဒသတ္ထာနုသာရေန–သဒ္ဒါကျမ်းသို့ အစဉ်လိုက်သဖြင့်၊ ဝေဒိတဗ္ဗံ–၏။

အတ္ထနှာစ ဒိဗ္ဗဝိဟာရသန္နိဿိတတ္တာ။ ။ "ဇဝံ သမာဟိတေစိတ္တေ"စသည်ဖြင့် အင်္ဂါရှစ်ပါးရှိသော စတုတ္ထဈာန်ကို (ပါဒက)အခြေခံ ပြု၍ ဒိဗ္ဗစက္ခုအဘိညာဉ်ဖြစ်ရ၏၊ ထို့ကြောင့် ဒိဗ္ဗစက္ခုအဘိညာဉ်သည် ဒိဗ္ဗမည်သော ပါဒကစတုတ္ထဈာန်ကို မှီရသည်–ဟုဆိုသည်။ [အဌဂ်သမန္နာ ဂတေန ဥက္ကံ်သဂတံ (အောက်အောက်ဈာန်ထက်လည်းကောင်း, ရှိုးရှိုးစတုတ္ထဈာန်ထက်လည်းကောင်း, လွန်ကဲသည်၏အဖြစ်သို့ ရောက်သော) ပါဒကဈာနသင်္ခါတံ ဒိဗ္ဗဝိဟာရံ နိဿာယ ပဝတ္တတ္တာ၊–ဋီကာ။] ဤ၌ ဥက္ကံ်သဂတံ ထောက်၍ အင်္ဂါ ၈ ပါးရှိသော စတုတ္ထဈာန်ကိုသာ ဥက္ကဋ္ဌနည်းအားဖြင့် "ဒိဗ္ဗ"ဟု ခေါ်၏။

တစ်နည်း။ ။ ဒိဗ္ဗမည်သောဈာန် ၄ ပါးတွင် ပါဝင်သော (မိမိဟူသော အဘိညာဉ်ဉာဏ်နှင့်လည်း ယှဉ်သော) စတုတ္ထဈာန်ကို ဧကဒေသျှုပစာရအားဖြင့် ဒိဗ္ဗဟု ခေါ်၏။ [ဒိဗ္ဗဝိဟာရ ပရိယာပန္နံ ဝါ အတ္တနာ သမ္ပယုတ္တံ ရူပါဝစရစတုတ္ထဈာနံ နိဿယပစ္စယဘူတံ သန္နိဿိတတ္တာ၊–ဋီကာ။]ထိုဒိဗ္ဗကို မှီ၍ဖြစ်ရသော ဒိဗ္ဗစက္ခုအဘိညာဉ်ကား (သန္နိဿိတတ္တာ ထောက်၍) ဌာနူပစာရအားဖြင့်လည်းကောင်း, (ထို စတုတ္ထဈာန်ကို အခြေခံခဲ့ရသောကြောင့်) ကာရဏူပစာရအားဖြင့်လည်းကောင်း ဒိဗ္ဗအမည်ရသည်။

အလောက ၊ ပေ၊ မဟာဂတိကတ္တာ။ ။ ဒိဗ္ဗစက္ခုအဘိညာဉ်ကို ဖြစ်စေလိုသော တန်ခိုးရှင်သည် ပင်ကိုက အရောင်ရှိသော တေဇော–သြဒါတ–အာလောကကသိဏ်းတို့တွင် တစ်ပါးပါးကို အာရုံပြု၍ စတုတ္ထဈာန်ကို ပါဒက ဈာန်အဖြစ်ဖြင့် ဝင်စားရသည်၊ ထိုကြောင့် "အာလောကပရိဂ္ဂဟေန"ဟု ဆိုသည်၊ မဟာဇုတိကတ္တာ၌ "မဟတီ+ဇုတိ ယဿတိ မဟာဇုတိက်–ကြီးကျယ်သောအရောင်ရှိသော ဒိဗ္ဗစက္ခု"ဟု ပြု။

တိရောပေ၊ မဟာဂတိကတ္တာ။ ။ "မဟနီယဂမနတ္တာ=ဝိမှယနီယ ပဝတ္တိကတ္တာ"ဟု ဋီကာဖွင့်သောကြောင့် "မဟာသဒ္ဒါသည် ဝိမှယအနက်ဟော"ဟု ဆိုလိုဟန်တူသည်၊ နံရံ၏ ဟိုမှာဘက်စသည်မှာရှိသော ရူပါရုံကို မြင်စွမ်းနိုင်သောကြောင့် "အဲ့သြဖွယ် ဖြစ်ခြင်းရှိသော စက္ခု"ဟုဆိုလိုဟန်တူသည်။ [မဟတီ–အဲ့သြဖွယ်ကောင်းသော+ဂတိ–ဖြစ်ခြင်းသည်၊ ယဿတိ မဟာဂတိက်။]

ဒဿနဋ္ဌေန–မြင်တတ်သည်၏ အဖြစ်ဟူသော အနက်သဘောကြောင့်၊ စက္ခု–စက္ခုမည်၏၊ စက္ခုကိစ္စကရဏေန–စက္ခု၏ကိစ္စကို ပြုခြင်းကြောင့်၊ စက္ခုမိုဝ–စက္ခုနှင့် တူ၏၊ ဣတိပိ–ထို့ကြောင့်လည်း၊ စက္ခု–၏၊ စုတူပပါတဒဿနေန– စုတိပဋိသန္ဓေကို မြင်နိုင်ခြင်းကြောင့်၊ ဝါ–အတွက်၊ ဒိဋ္ဌိဝိသုद्ध်ဟေတုတ္တာ–အယူစင်ကြယ်ခြင်း၏ အကြောင်း၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ ဝိသုद्ध်–ဝိသုद्ध်မည်၏၊ ဟိ–ချဲ့၊ ယော–အကြင် ပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ စုတိမတ္တမေဝ–မျှကိုသာ၊ ပဿတိ–မြင်နိုင်၏၊ ဥပပါတံ–ပဋိသန္ဓေကို၊ နဲ ပဿတိ–နိုင်၊ သော–သည်၊ ဥစ္ဆေဒဒိဋ္ဌိ–ဥစ္ဆေဒဒိဋ္ဌိကို၊ ဂဏှာတိ–ယူ၏၊ ယော–သည်၊ ဥပပါတ မတ္တမေဝ–သာ၊ ပဿတိ–၏၊ စုတိ–ကို၊ နဲ ပဿတိ–နိုင်၊ သော–

တံ သဗ္ဗံ သဒ္ဒသတ္ထာနုသာရေန။ ။ "တံ သဗ္ဗံ"ဟု ဆိုသောကြောင့် ဆိုခဲ့ပြီးသော "ဒိဗ္ဗသဒ်သတ္တာ, ဒိဗ္ဗဝိဟာရဝေသေန ပဋိလဒ္ဓတ္တာ, ဒိဗ္ဗဝိဟာရသန္နိဿိတတ္တာ, မဟာဇုတိကတ္တာ, မဟာဂတိကတ္တာဒိဗ္ဗံ"ဟူသော ၅နည်းလုံးကိုပင် ဆိုလိုဟန်တူသည်၊ ၅ထိုနည်းတွင် ရှေ့ ၃နည်း၌ ဥပမာတဒ္ဓိတ်, သဒ်သူ–ကာရဏူ–ဌာနူပစာတင်ခြင်းသည်ပင် သဒ္ဒသတ္ထာနုသာရဟု ဆိုလိုဟန်တူ၏၊ နောက် ၂နည်း၌ကား ဒိဝုဓာတ်၏ ဇုတိအနက်ကိုယူ၍"ဒိဗ္ဗတိ ဇောတယတိ–ထွန်းတောက်တတ်၏၊ ဣတိဒိဗ္ဗံ"ဟု လည်းကောင်း, ဂတိအနက်ကိုယူ၍ "ဒိဗ္ဗတိ အသဒ္ဓမာနံ ဂစ္ဆတိ–တိရောကုဋ္ဌစသောအရပ်တို့၌ မဋ္ဌိမကပ်သွားတတ်ဖြစ်တတ်၏၊ ဣတိ ဒိဗ္ဗံ"ဟု လည်းကောင်း, ဓာတ်ကျမ်းသို့ အစဉ်လိုက်၍ ဝစနတ္ထပြုခြင်းကို "သဒ္ဒသတ္ထာနုသာရ"ဆိုသည်ဟု မှတ်။... [တံ သဗ္ဗန္တိ ဟေဋ္ဌာ ဝုတ္တံ အတ္ထပဋ္ဌာန.မပေက္ခိတ္တာ ဝုတ္တန္တိ ဝေဒနန္တိ၊ ကေစိ ပန ဇုတိဂတိအတ္ထေသုပိ သဒ္ဒဝိဒူ ဒိဝုသဒ္ဒံ ဣစ္ဆန္တိတိ မဟာဇုတိကတ္တာ မဟာဂတိကတ္တာတိ ဣဒမေဝဌယံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ၊ ပေ၊ ဝေဒန္တိ။]

ဒဿနဋ္ဌေန၊ ပေ၊ တိဝိစက္ခု။ ။ ဒဿနဋ္ဌေနပါဠိဖြင့်"စက္ခုတိ ရူပံ ဝိဘာဝယတိ–ရူပါရုံကို ထင်စွာပြုတတ်၏၊ ဣတိ စက္ခု"ဟူသော ဝစနတ္ထကို ပြ၏၊ "စက္ခုကိစ္စကရဏဋ္ဌေန"ဖြင့် "စက္ခုဣဝ စက္ခု"ဟု ဥပမာတဒ္ဓိတ် ပြုရခြင်း၏ အကြောင်းကို ပြ၏၊ "စက္ခုကိစ္စကိုပြု"ဟူသည် ပကတိစက္ခုသည် သမဝိသမ (ညီညွတ်သောအရာ မညီညွတ်သောအရာ)ကို ပြောပြသကဲ့သို့ ဖြစ်၏၊ အဘိညာဉ်စက္ခုလည်း ထိုကဲ့သို့ပင် ပြောပြသကဲ့သို့ ဖြစ်ခြင်းတည်း။ [ဒဿနဋ္ဌေနာတိ ရူပ ဒဿနဘာဝေန၊ ဣမိနာ စက္ခုတိ ရူပံ ဝိဘာဝယတီတိ နိဗ္ဗစနတော စက္ခုတ္တံ(စက္ခုမည်သည်၏ အဖြစ်ကို) ဒဿေတိ၊ စက္ခုကိစ္စကရဏေနာတိ ဣဒံ စက္ခုမိုဝ စက္ခုတိ ဥပမာယ သဒိသနိမိတ္တဒဿနံ (တူခြင်း၏ အကြောင်းပဝတ္တိနိမိတ်ကို ပြသောစကားတည်း။)–ဝိမတိ။]

စုတူပပါတ၊ ပေ၊ ဝိသုद्ध်။ ။ ဒိဋ္ဌိဝိသုद्ध်ဟေတုတ္တာကို ထောက်၍"ဝိသုद्ध်တိဧတေနာတိ ဝိသုद्ध်"ဟု ပြု၊ ဥစ္ဆေဒဒိဋ္ဌိနှင့် နဝသတ္တပါတုဘာဝဒိဋ္ဌိတို့၏ စင်ကြယ်ကြောင်းဖြစ်သော စက္ခုတည်း။ ["နဝသတ္တ–(ရှေးဘဝက မဖြစ်ဘဲ ယခုမှ ဗြဟ္မာမင်းစသူတို့ ဖန်ဆင်းမှုကြောင့်) အသစ်သတ္တဝါတစ်ယောက်၏+ပါတုဘာဝ–ထင်ရှားပေါ်ပေါက်လာခြင်း"ဟု ယူခြင်းသည် နဝသတ္တပါတုဘာဝဒိဋ္ဌိမည်၏။]

သည်၊ နဝသတ္တပါတုဘာဝဒီဋ္ဌိ-အသစ် သတ္တဝါ၏ ထင်ရှားခြင်းဟူသော အယူကို၊ ဂဏ္ဍာတိ-၏၊ ပန-ကား၊ ယော-သည်၊ တဒုဘယံ-ထိုစုတိပဋိသန္ဓေ ၂ပါးစုံကို၊ ပဿတိ-၏၊ သော-သည်၊ ယသ္မာ-ကြောင့်၊ ဒုဝိဓမ္မိ-သော၊ တံ ဒိဋ္ဌိဂတံ-ကို၊ အတိ ဝတ္တတိ-လွန်၍ဖြစ်၏၊ တသ္မာ-ကြောင့်၊ အသ-ထို ပုဂ္ဂိုလ်၏၊ တံ ဒဿနံ-ထိုဒိဋ္ဌ စက္ခုဖြင့် မြင်ရခြင်းသည်၊ ဒိဋ္ဌိဝိသုဒ္ဓိဟေတု-အသိဉာဏ်ဟူသော အယူစင်ကြယ်ခြင်း၏ အကြောင်းသည်၊ ဟောတိ-၏၊ စ-ဆက်၊ ဘဂဝါ-သည်၊ တဒုဘယံ-ကို၊ အဒ္ဒသ-မူပြီ၊ တေန-ကြောင့်၊ စုတ၊ ပေ၊ ဝိသုဒ္ဓံတိ-ဟူသော၊ ဧတံ-ဤစကားကို၊ (မယာ) ဝုတ္တံ။

ဝါ-တစ်နည်း၊ ဧကာဒသ ဥပက္ကိလေသ ဝိရဟတော-တစ်ဆယ့်တစ်ပါးသော ဥပက္ကိလေသတို့မှ ကင်းခြင်းကြောင့်၊ ဝိသုဒ္ဓံ-ဒွမည်၏၊ ဟိ-ချဲ့၊ ဘဂဝတော-၏၊ ဒိဗ္ဗစက္ခု-ဒိဗ္ဗစက္ခုအဘိညာဉ်သည်၊ ဧကာဒသ ဥပက္ကိလေသ ဝိရဟိတံ-၏၊ ယထာ (ကိံဝစနံ)-အဘယ်စကားကို၊ အာဟ-နည်း၊ သော ခေါ အဟံ အနုရုဒ္ဓါ၊ ပေ၊ နစ ဩဘာသံ သဇ္ဇာနာမိတိ ဧဝမာဒိ- သဇ္ဇာနာမိ ဤသို့ အစရှိသော၊ (ယံ သုတ္တံ-အကြင် ဥပက္ကိ လေသသုတ်သည်၊ အတ္ထိ-၏၊ တံ-ကို၊ အာဟ-ပြီ၊) ဧဝံ-ဤသို့လျှင်၊ တံ-ထိုဒိဗ္ဗ စက္ခုသည်၊ ဧကာဒသ ဥပက္ကိလေသ ဝိရဟတောစ-ကြောင့်လည်း၊ ဝိသုဒ္ဓံ-မည်၏။ [ပါဠိတော်နက်။ ။ အနုရုဒ္ဓါ-အနုရုဒ္ဓါတို့၊ သောအဟံ-သည်၊ ဝိစိကိစ္ဆာစိတ္တသ ဥပက္ကိလေသောတိ- သောဟူ၍၊ ဝါ-ဝိစိကိစ္ဆာသည် စိတ်၏ ညစ်နွမ်းကြောင်း ဟူ၍၊ ဣတိ-သို့၊ ဝိဒိတွာ-သိတော်မူ၍၊ စိတ္တသ-၏၊ ဥပက္ကိလေသံ-ညစ်နွမ်းကြောင်းဖြစ်သော၊ ဝိစိကိစ္ဆံ-ကို၊ ပဇဟိ-ပယ်စွန့်တော်မူခဲ့ပြီ၊ အမနသိကာရော စိတ္တသ ဥပက္ကိလေသောတိ-သော ဟူ၍၊ ဣတိ ဝိဒိတွာ, စိတ္တသ, ဥပက္ကိလေသံ-

ယထာဟ။ ။ ဥပရိပဏ္ဏာသ-ဥပက္ကိလေသသုတ်တည်း၊ အရှင်အနုရုဒ္ဓါ, အရှင်နန္ဒိယ, အရှင်ကိမိလ ၃ ပါးကို (ဧကသေသ နည်းအားဖြင့် ပေါင်း၍) ခေါ်တော်မူသောကြောင့် "အနုရုဒ္ဓါ" ဟု ပါဠိတော်၌ ဗဟုဝုစ်ချည်း ရှိသည်၊ ဘုရားမဖြစ်မီက အလောင်းတော်မှာ ဖြစ်ခဲ့ပုံကို အရှင် အနုရုဒ္ဓါစသော ထေရ်တို့အား ပြန်၍ ဟောတော်မူအပ်သော သုတ်တည်း၊ ဒိဗ္ဗစက္ခုဖြစ်ဖို့ရန် ပရိကံ ပြုသောအခါ အရောင်အလင်း ပေါ်လာ၏၊ ဒိဗ္ဗစက္ခုဖြင့် ရူပါရုံ အထူးအဆန်းတို့ကိုလည်း မြင်ရ၏။ ထိုအခါ...

ဝိစိကိစ္ဆာ။ ။ "ဣဒံ နုခေါ ကိံ- ဒီဟာတွေက ဘယ်နဲ့ဟာတွေပါလိမ့်"ဟု ယုံမှားသော ဝိစိကိစ္ဆာ ဖြစ်လာ၏၊ ထိုသို့ ဝိစိကိစ္ဆာဖြစ်လျှင်ပင် သမာဓိပျက်၍ အရောင်အလင်း (သြဘာသ)နှင့် ရူပါရုံတို့ကို မြင်မှု (ရူပဒဿန)လည်း ကွယ်ပပြီ၏၊ ထို့ကြောင့် "ဝိစိကိစ္ဆာ စိတ္တသ ဥပက္ကိလေသော-ဝိစိကိစ္ဆာသည် စိတ်၏ ညစ်နွမ်းကြောင်း" ဟု မိန့်တော်မူသည်။

ညစ်နွမ်းကြောင်း ဖြစ်သော၊ အမနုသိကာရံ–နှလုံးမသွင်းဘဲ တိတ်ဆိတ်စွာနေခြင်းကို၊ ပဇဟိ–ပြီ၊ [နောက်ဝါကျများ၌လည်း ဤနည်းအတိုင်း ဖော်၍ပေးပါ]၊ ပေ၊ ထိနမိဒ္ဓံ–ထိနမိဒ္ဓ ကို၊ ပေ၊ ဆမ္ဘိတတ္တံ–ကိုယ်တုန်လှုပ်သည်၏ အဖြစ်ဟူသော ကြောက်ခြင်းကို၊ ပေ၊ ဥမ္မိလဝံ–ဗူးတောင်းအသွင်, ပေါ်လွင်သော ပီတိကို၊ ပေ၊ ဒုဋ္ဌုल्लं–မကောင်းသည်ကို မှီသော ကိုယ်၏ ပျင်းမူပျင်းရာကို၊ ပေ၊ အစ္ဆာရဒ္ဓဝိရိယံ–အလွန်အားထုတ်အပ်သော ဝီရိယကို၊ ပေ၊အတိလီနဝိရိယံ–အလွန် လျော့သော ဝီရိယကို၊ ပေ၊ အဘိဇပ္ပံ–အလွန်

အမနုသိကာရော။ ။ ထပ်၍အားထုတ်သောအခါ သြဘာသလည်း ပေါ်လာ၏၊ ရူပါရုံတို့ကိုလည်း မြင်ရပြန်၏၊ ထိုအခါ "ရူပါရုံတို့ကို နှလုံးသွင်းနေသောကြောင့် ငါ့မှာ ဝိစိကိစ္ဆာ ဖြစ်ရသည်၊ နှလုံးမသွင်းဘဲ တိတ်ဆိတ်စွာ နေတော့အုံ"ဟု ကြံ၍ တိတ်ဆိတ်စွာ နေလိုက်ရာ သမာဓိပျက်၍ သြဘာသနှင့် ရူပဒဿနတို့ ကွယ်သွားပြန်၏၊ ထို့ကြောင့် အမနုသိကာရကို "ဥပက္ကိလေသ" ဟု မိန့်တော်မူသည်။

အမှာ။ ။ နောက်၌လည်း ထပ်၍ ကြိုးစားသဖြင့် သြဘာသနှင့် ရူပဒဿနတို့ ဖြစ်ပေါ်လာပုံ, နောက်တရားတစ်မျိုးကြောင့် သမာဓိပျက်၍ သြဘာသနှင့် ရူပဒဿနတို့ ကွယ်ပပုံကို သိပါ၊ ဥပက္ကိလေသ တရားဖြစ်ပုံကိုသာ ပြမည်။

ထိနမိဒ္ဓံ။ ။ ထိုထိုအာရုံတို့၌ ပျံ့နှံ့တတ်သော မနသိကာရ မဖြစ်သောအခါ ထိနမိဒ္ဓဝင်လာ၍ သမာဓိပျက်ပြန်၏။

ဆမ္ဘိတတ္တံ။ ။ ဟိမဝန္တာသို့ ကသိုဏ်းရောင် အဘိညာဉ်ရောင် ဖြန့်လိုက်သောအခါ ဒါနောရက္ခိုသ်ကြီး စပါးကြီးမြွေကြီးများကို မြင်ရ၍ ကြောက်ရွံ့တုန်လှုပ်သော ဆမ္ဘိတတ္တ ဖြစ်လာသဖြင့် သမာဓိ ပျက်ပြန်၏။

ဥပ္ပီလဝံ။ ။ ထို့နောက် ငါမြင်ရသော ကြောက်စရာတွေသည် ပကတိ မျက်စိဖြင့် မမြင်နိုင်၊ အဘိညာဉ်စက္ခုဖြင့် ကြဲကြဲစည်စည် ကြည့်ရှုမှ မြင်ရသော အကောင်တွေကို ကြောက်နေတယ်ဆိုတာ ဘယ့်နယ်ဟာတဲ့လဲ (ဘာကြောက်စရာလဲ)ဟု ဆင်ခြင်လိုက်သောအခါ အကြောက်ပြေသွား၏၊ ထိုအခါ မိမိ၏ ဆင်ခြင်တတ်သော ဉာဏ်စွမ်းကို အကြောင်းပြု၍ တက်ကြွမှု ပီတိ ဖြစ်လာရာ သမာဓိပျက်သွားပြန်၏။ [ဥပ္ပီလဝတိ–ဗူးတောင်းသည် ရေမှာ ပေါ်သကဲ့သို့ ပေါ်လွင်တက်ကြွတတ်၏၊ (ဣတိ ဥပ္ပီလဝံ၊ ပီတိ ဂတံ)ဟု နပုလ္လိင် အဘိဓေယျ ဝဲထားသည်။]

ဒုဋ္ဌုल्लं။ ။ "ထိန မိဒ္ဓ, ဆမ္ဘိတတ္တတို့ ငြိမ်းသွားအောင် လွန်စွာ ကြိုးစားသဖြင့် ပီတိဖြစ်လာရသည်"ဟု ကြံစည်၍ ကြိုးစားမှု ဝီရိယလျော့ခြင်းကို "ဒုဋ္ဌုल्लं"ဟု ခေါ်၏၊ "ကာယာ လသိယ (အလသသ+ဘာဝေါ အာလသိယံ)–ကိုယ်၏ပျင်းရိသည်၏အဖြစ်၊ ပျင်းမူပျင်းရာ"ဟု ဖွင့်သည်၊ ဒုဋ္ဌု–မကောင်းသော ကိုယ်အမှု၌+နိသိတံ–မှီသော ပျင်းရိမှုတည်း၊ ဒုဋ္ဌုल्लं။

အစ္ဆာရဒ္ဓဝိရိယ။ ။ ထို ဒုဋ္ဌုल्लं မဖြစ်အောင် အလွန်အကျဉ် ကြိုးစားသော အစ္ဆာရဒ္ဓ ဝီရိယ ဖြစ်ပြန်သောအခါ သမာဓိ ပျက်ပြန်၏။

တောင့်တတတ်သော တဏှာကို၊ ပေ၊ နာနတ္တာသည်-အထူးထူးသော သဘောရှိသော အာရုံ၌ဖြစ်သော သညာကို၊ ပေ၊ ရူပါနံ-ရူပါရုံတို့၏၊ ဝါ-တို့ကို၊ အတိနိဗ္ဗာယိတတ္တံ-အလွန် စူးစိုက်စွာ ရှုအပ်ကုန်သည်၏ အဖြစ်ကို၊ ဝါ-အလွန်စူးစိုက်စွာ ရှုခြင်းကို၊ ပဇဟိ-ပြီ၊ အနုရဒ္ဓါ-တို့၊ သော အဟံ-သည်၊ အပ္ပမတ္တော အာတာပီ ပဟိတတ္တော (ဟုတ္တာ) ဝိဟရန္တော-သော်၊ သြဘာသဉ္စိ-အရောင်အလင်းကိုသာ၊ သဇ္ဇာနာမိ-သိတော် မူရ၏၊ ရူပါနိစ-တို့ကိုကား၊ နု ပဿာမိ-မြင်တော်မမူရ၊ ရူပါနိဟိ-တို့ကိုသာ၊ ပဿာမိ-၏၊ သြဘာသံစ-ကိုကား၊ နသဇ္ဇာနာမိ-မသိရ၊]

အတိလီနဝိရိယ။ ။ ဝိရိယလွန်သောကြောင့် သမာဓိပျက်ရသည်-ဟုယူဆ၍ ဝိရိယကို အလွန်လျော့ပြန်သောအခါလည်း သမာဓိပျက်ပြန်၏။

အာဘိဇပ္ပါ။ ။ အရောင်အလင်းကို နတ်ပြည်သို့ ဖြန့်လိုက်သောအခါ နတ်တို့ကို မြင်ရ၍ အလွန်စွဲလန်းစွာ တောင့်တသော တဏှာဖြစ်သဖြင့် သမာဓိ ပျက်ပြန်၏။ [အဘိနိဝေသနဝသေန, ဇပ္ပတိ-တောင့်တတတ်၏၊ ဣတိ အာဘိဇပ္ပါ။]

နာနတ္တာသညာ။ ။ နတ်တည်းဟူသော ဇာတ်တူ ရူပါရုံတစ်မျိုးတည်းကို ကြည့်နေသောကြောင့် တောင့်တမှုတဏှာ ဖြစ်ရသည်-ဟု ယူဆ၍ တစ်ခါတစ်ခါ နတ်ပြည်သို့ အရောင်ဖြန့်၍ နတ်အာရုံကို, တစ်ခါတစ်ခါ လူ့ပြည်၌ အရောင်ဖြန့်၍ လူ့အာရုံကို ပြောင်းလဲ၍ ကြည့်ရှုသောအခါ အမျိုးမျိုးသော သဘောရှိသော အာရုံ၌ သညာ အမျိုးမျိုးဖြစ်ပြန်ရကား သမာဓိ ပျက်ပြန်၏။ [နာနတ္တေ-အမျိုးမျိုး သဘောရှိသောအာရုံ၌+ဝဝတ္ထာ+သညာ နာနတ္တသညာ။]

အတိနိဗ္ဗာယိတတ္တံ။ ။ ထပ်၍ ကြိုးစားသောအခါ သြဘာသနှင့် ရူပဒဿနတို့ ပေါ်လာပြန်၏၊ ထိုအခါ "အမျိုးကွဲ ရူပါရုံတွေကို ပြောင်း၍ ပြောင်း၍ ကြည့်နေသောကြောင့် နာနတ္တသညာ ဖြစ်၍ သမာဓိပျက်ရသည်၊ ဣဋ္ဌာရုံဖြစ်စေ, အနိဋ္ဌာရုံဖြစ်စေ တစ်မျိုးတည်းကိုသာ ကြည့်နေတော့အုံ"ဟု ကြံ၍ တစ်မျိုးတည်းကိုကြည့်နေပြန်ရာ အတိနိဗ္ဗာယိတခေါ်သော အလွန်အမင်း ကြည့်ရှုခြင်းသဘောဖြစ်လာ၍ သမာဓိပျက်ပြန်၏။ [အတိဝိယ+နိဗ္ဗာယိတာ-အတိနိဗ္ဗာယိတာ =အလွန်ရှုအပ်သော ရူပါရုံတို့၊ အတိ နိဗ္ဗာယိတာနံ+ဘာဝေါ-အတိနိဗ္ဗာယိတတ္တံ။]

သြဘာသံ၊ ပေ၊ သဇ္ဇာနာမိတိ အာဒိ။ ။ ပရိကမ္မဘာဝနာကြောင့် ပေါ်လာသော အရောင်အလင်းကို သြဘာသဟု ခေါ်၏၊ ထိုအရောင်ကို အကြည့်များနေသောအခါ ရူပါရုံကို မမြင်၊ ရူပါရုံကိုချည်း စိုက်၍ ကြည့်သောအခါ အရောင်ကိုပင် မမြင်၊ အာဒိဖြင့် "ကေဝလမ္ပိရတ္တိ, ကေဝလမ္ပိဒိဝံ, ကေဝလမ္ပိ ရတ္တိန္ဒိဝံ'" စသော ပါဠိတော်ကိုယူ၊ နောက်အခါ၌ ဘုရားရှင်၏ ဒိဗ္ဗစက္ခုသည် ဤပြခဲ့သော ဥပက္ကိလေသ တစ်ဆယ့်တစ်ပါးမှ စင်ကြယ်တော့၏၊ ထို့ကြောင့် ဤနည်း၌ "ဝိသုဒ္ဓေန-တစ်ဆယ့်တစ်ပါးသော ဥပက္ကိလေသတို့မှ စင်ကြယ်သော"ဟု ပါဠိတော်မှာပေး။

မနုဿူပစာရံ-လူတို့၏ ဥစ္စာဖြစ်သော မြင်လောက်ရာ ရူပါရုံကို၊ အတိက္ကမိတ္တာ-လွန်၍၊ ရူပဒဿနေန-ရူပါရုံကို မြင်ခြင်းကြောင့်၊ အတိက္ကန္တ မာနုဿကံ-မည်၏၊ ဝါ-တစ်နည်း၊ မာနုဿကံ-လူတို့၏ ဥစ္စာဖြစ်သော၊ မံသစက္ခု-မံသစက္ခုကို၊ အတိက္ကန္တတ္တာ-လွန်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ အတိက္ကန္တ မာနုဿကန္တိ-ကံဟူ၍၊ ဝေဒိတဗ္ဗ-၏၊ ဒိဗ္ဗေန-နတ်ပြည်၌ ဖြစ်သော ပသာဒစက္ခုနှင့် တူသော၊ [ဝါ-ဒိဗ္ဗဝိဟာရမည်သော စျာန် ၄-ပါးကြောင့် ရအပ်သော၊ ဝါ- ဒိဗ္ဗဝိဟာရတွင် အထက်ဆုံး စတုတ္ထစျာန်ကိုမှီသော၊ ဝါ-ထွန်းလင်းတောက်ပသော၊ ဝါ-တိရောကုဋ္ဌ အစရှိသောအရပ်သို့ မငြိမကပ်သွားတတ်သော၊] ဝိသုဒ္ဓေန-ဥစ္ဆေဒဒိဋ္ဌိ, နဝသတ္တုပါတုဘာဝဒိဋ္ဌိတို့၏ စင်ကြယ်ကြောင်း ဖြစ်သော၊ ဝါ-တစ်ဆယ့်တစ်ပါးသော ဥပက္ကိလေသတို့မှ စင်ကြယ်သော၊ အတိက္ကန္တ မာနုဿကေန-လူတို့၏ ဥစ္စာဖြစ်သော၊ မြင်လောက်ရာ ရူပါရုံကို လွန်သော၊ ဝါ-လူတို့၏ ဥစ္စာဖြစ်သော မံသစက္ခုကို လွန်သော၊ တေန စက္ခုနာ-ထိုအဘိညာဉ်စက္ခုဖြင့်၊ (ပဿာမိ စပ်၊) သတ္တေ ပါဿာမိတိ-ကား၊ မနုဿာ-တို့သည်၊ မံသ စက္ခုနာ-ဖြင့်၊ (ပဿန္တိ ဝိယ-မြင်ကုန်သကဲ့သို့၊ ဝါ-ကြည့်ကုန်သကဲ့သို့၊ တထာ-တူ၊) သတ္တေ-တို့ကို၊ ပဿာမိ-မြင်တော်မူ၏၊ ဝါ-ကြည့်တော်မူ၏၊ ဒက္ခာမိ-မြင်တော်မူ၏၊ သြလောကေမိ-ကြည့်တော်မူ၏၊

စဝမာနေ ဥပပဇ္ဇမာနေတိဇာ-၌၊ (အဓိပ္ပေတာ၌ စပ်၊) စုတိကွဏော ဝါ-စုတိခဏာ၌လည်းကောင်း၊ ဥပပတ္တိကွဏော ဝါ-ပဋိသန္ဓေ၏ ခဏာ၌လည်းကောင်း၊ ဒိဗ္ဗ စက္ခုနာ-ဖြင့်၊ ဒဋ္ဌုံ-ငှာ၊ နသက္ကာ-မတတ်နိုင်၊ ပန - ဆက်၊ ယေ - အကြင်သတ္တဝါ

မနုဿူပစာရံ၊ ပေ၊ မာနုဿကံ။ ။ မနုဿာနံ-တို့၏+ကျေး, မာနုဿကံ=လူတို့၏+ဥစ္စာ၊ ထို "လူ.ဥစ္စာ"ဟူသည် ပကတိမျက်စိဖြင့် မြင်လောက်ရာ အရပ်တည်း။ [မနုဿူ ပစာရန္တိ-မနုဿေဟိ (တို့သည်)+ဥပစရိတဗ္ဗဋ္ဌာနံ (ပကတိစက္ခုဖြင့် လှည့်လည်အပ်သော အရပ် တည်း၊)ထိုအရပ်-ဟူသည်လည်း ပကတိစက္ခုဖြင့် ယူနိုင်သော ရူပါရုံတည်း၊ ပကတိယာ စက္ခုဒ္ဓါရေန ဂဟေတဗ္ဗ ဝိသယံ (အာရုံကို)ဣတိ အဓိပ္ပာယော-ဌိကာ။] မာနုဿကံ-လူတို့၏ ဥစ္စာဖြစ်သော မြင်လောက်ရာ ရူပါရုံကို+အတိက္ကန္တံ-လွန်သောစက္ခုတည်း၊ အတိက္ကန္တ မာနုဿကံ-ကျေး "လွန်" ဟူသည်လည်း လူတို့မြင်ရိုးမြင်စဉ် အာရုံကို လွန်၍ တိရောကုဋ္ဌစသည်၌ရှိသော ရူပါရုံကို မြင်နိုင် ခြင်းတည်း၊ ထိုကြောင့် "အတိက္ကမိတ္တာ ရူပဒဿနေန"ဟု ဖွင့်သည်။ ["မာနုဿကံဝါ"စသော ဒုတိယနည်း၌ "မာနုဿကံ"အရ (ရူပါရုံ)ကို မကောက်ဘဲ (စက္ခုပသာဒ)ကို ကောက်ရခြင်းသာ ထူး၏၊ "လူတို့၏ ဥစ္စာဖြစ်သော ပသာဒစက္ခုကို လွန်သော"ဟု ပေး။]

စုတိကွဏော၊ ပေ၊ အဓိပ္ပေတာ။ ။ စုတိခဏ, ပဋိသန္ဓေခဏဟူသည် စိတ္တက္ခဏတစ်ချက်မျှဖြစ်၍ အလွန်မြန်သောကြောင့် ထိုအခိုက်ရှိ ရူပါရုံကို ဒိဗ္ဗစက္ခုအဘိညာဉ်ဖြင့်သော်မှလည်း

တို့သည်၊ အာသန္နစုတိကာ–နီးသော စုတေခြင်းရှိကုန်၏၊ ဣဒါနိ–ဌ၊ စဝိသန္တိ–စုတေ ကုန်တော့လတ္တံ့၊ တေ–ထို စုတေခါနီး သတ္တဝါတို့ကို၊ စဝမာနာတိ–နတို့ဟူ၍၊ (အဓိပ္ပေတာ–အပ်ကုန်၏၊) စ–ကား၊ ယေ–အကြင် သတ္တဝါတို့သည်၊ ဂဟိတ ပဋိသန္ဓိကာ–ယူအပ်ပြီးသော ပဋိသန္ဓေရှိကုန်၏၊ ဝါ–တစ်နည်း၊ သမ္ဘတိနိဗ္ဗတ္တာ–ဖြစ်ပြီး၍ ယခု တစ်ခဏသာ ရှိကုန်၏၊ ဝါ–ဖြစ်ပြီးခါစတို့တည်း၊ တေ–ထိုပဋိသန္ဓေ နေပြီးခါစ ဖြစ်ပြီးခါစ သတ္တဝါတို့ကို၊ ဥပပဇ္ဇမာနာတိ–မာနတို့ဟူ၍၊ အဓိပ္ပေတာ–နိ ၏၊ ဧဝရူပေ–နိ်သော၊ စဝမာနေ–စုတေခါနီး ဖြစ်ကုန်သော၊ တေ(သတ္တေ)–တို့ကိုလည်း ကောင်း၊ ဥပပဇ္ဇမာနေ–ပဋိသန္ဓေ နေပြီးခါစ ဖြစ်ပြီးခါစ ဖြစ်ကုန်သော၊ တေ (သတ္တေ) စ–တို့ကိုလည်းကောင်း ပဿာမိ–၏၊ ဣတိ ဒသေတိ–၏။

ဟိနေတိ–ကား၊ မောဟနိဿန္ဒ ယုတ္တတ္တာ–မောဟ၏ အကျိုးဆက်နှင့် ယှဉ်ကုန်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ ဟိနာနံ–ယုတ်ညံ့ကုန်သော၊ ဇာတိကုလဘောဂါ ဒီနံ–ဇာတ်, အမျိုး, စည်းစိမ် အစရှိသည်တို့၏၊ ဝသေန–အစွမ်းအားဖြင့်၊ ဟီဠိ တေ–ရှုတ်ချအပ်ကုန်သော၊ ဩဟီဠိတေ–အထူးသဖြင့် ရှုတ်ချအပ်ကုန်သော၊ ဥညာ တေ–အယုတ်အားဖြင့် သိအပ်ကုန်သော၊ အဝညာတေ–အထူးသဖြင့် အယုတ်အားဖြင့် သိအပ်ကုန်သော၊ ပဏီတေတိ–ကား၊ အဒေါသနိဿန္ဒယုတ္တတ္တာ–ကြောင့်၊ တဗ္ဗိပရီတေ–

မမြင်နိုင်၊ မှန်၏–ဒိဗ္ဗစက္ခုအဘိညာဉ် မဖြစ်မီမနောဒွါရာဝဇ္ဇန်း, ပရိကံ, ဥပစာ, အနုလုံ, ဂေါတြ ဘုတို့ ဖြစ်ရသေး၏၊ စုတိစိတ္တက္ခဏ, ပဋိသန္ဓေခဏ၌ ထိုစိတ် ၅မျိုးနှင့် အဘိညာဉ်ဖြစ်ချိန်မရ၊ ထိုကြောင့် စဝမာနေဖြင့် စုတေခါနီးသတ္တဝါကို, ဥပပဇ္ဇမာနေဖြင့် ပဋိသန္ဓေနေပြီးစဖြစ်ပြီးစ သတ္တဝါကို သမီပျူ ပစာရအားဖြင့် ယူပါ။ [ဂဟိတပဋိသန္ဓိကာဖြင့် ဂဗ္ဘသေယျကသတ္တဝါတို့ကို, သမ္ဘတိနိဗ္ဗတ္တာ ဖြင့် သံသေဒ–ဩပပါတိက သတ္တဝါတို့ကို ပြသည်–ဟု ခဲ့၊ သမ္ဘတိဇာတာကဲ့သို့ "သမ္ဘတိ+နိဗ္ဗတ္တာနံ ယေသံတိ သမ္ဘတိနိဗ္ဗတ္တာ"ဟု သမာသ်ကြ။]

မှတ်ချက်။ ။ ဒိဗ္ဗစက္ခုသည် ရူပါရုံကိုသာ အာရုံပြုနိုင်၏၊ သတ္တဝါပညတ်ကို အာရုံ မပြုနိုင်၊ ထို့ကြောင့် ရူပါရုံမြင်ခြင်းကို ပုဂ္ဂလာဓိဋ္ဌာန်နည်းအားဖြင့် "သတ္တေ ပဿာမိ–သတ္တဝါတို့ကို မြင်တော်မူ၏"ဟု ဟော်တော်မူသည်၊ [ရူပဒဿနမေတ္တ သတ္တဒဿနန္တိ စဝမာနေတိအာဒိနာ ပုဂ္ဂလာဓိဋ္ဌာနေန ဝုတ္တံ ဟောတိ၊– ဝိမတိ။]

ဟီနေ။ ။ [ဟာဓာတ်, တပစ္စည်း, တ ကို နပြု, အာကို ဣပြု။] ဟာယန္တိ–ယုတ်လျော့ကုန်၏၊ ဣတိ ဟီနာ၊ ပဏီတသတ္တဝါတို့အောက် (ဇာတိကုလဘောဂစသည်ဖြင့်) ယုတ်လျော့ နေသူများ ဖြစ်၍ ကဲ့ရဲ့ ရှုတ်ချခံရ–အထင်သေး အမြင်သေးခံရသော သတ္တဝါများတည်း၊ ထိုသို့ ဖြစ်ရခြင်းမှာလည်း ရှေးဘဝက မောဟ၏ အကျိုးဆက်တည်း၊ ထို့ကြောင့် "မောဟနိဿန္ဒ၊ ပေ၊ အဝညာတေ"ဟု အဓိပ္ပာယတ္ထဖွင့်သည်၊ [မောဟူပနိဿယ–ကဲ့ မပြုမီက မောဟလျှင် မိုဏာရှိ သော၊ ကမ္မ–ကုသိုလ်ကံသည်၊ နိဟီန–ယုတ်ညံ့သည်၊ နိဟီနဖလ–ယုတ်ညံ့သော အကျိုးရှိသည်၊ ဟောတိတိ အာဟ မောဟနိဿန္ဒယုတ္တတ္တာတိ၊ ဟိဠိတေတိ–ဂရဟိတေ၊ ဩဟိဠိတေတိ ဝိသေသတော

ထိုဟိနမ်၏ ပြောင်းပြန်ဖြစ်ကုန်သော၊ သုဝဏ္ဏေတိ–ကား၊ အဒေါသနိဿန္ဒ ယုတ္တတ္တာ–ကြောင့်၊ ဣဋ္ဌကန္တ မနာပဝဏ္ဏယုတ္တေ–အလိုရှိအပ်, နှစ်သက်အပ်, မြတ်နိုးအပ်သော အဆင်းနှင့် ယှဉ်ကုန်သော၊ ဒုဗ္ဗဏ္ဏေတိ–ကား၊ ဒေါသနိဿန္ဒယုတ္တတ္တာ–ကြောင့်၊ အနိဋ္ဌာကန္တ အမနာပဝဏ္ဏယုတ္တေ–အလို မရှိအပ်, မနှစ်သက်အပ်, မမြတ်နိုးအပ်သော အဆင်းနှင့် ယှဉ်ကုန်သော၊ အဘိရူပေ–အလွန်လှသော ပုံသဏ္ဌာန် ရှိကုန်သော၊ ဝါ–အချိုးကျ၍ လှကုန်သော၊ ဝိရူပေ–ဖောက်ပြန်သော အဆင်းရှိကုန်သော၊ ဝါ–အရုပ်ဆိုးကုန်သော၊ ဣတိပိ အတ္ထော–သည်လည်း၊ (ဟောတိ)။

သုဂတေတိ–ကား၊ သုဂတိဂတေ–ကောင်းသောဂတိသို့, ရောက်ကုန်သော၊ ဝါ–တစ်နည်း၊ အလောဘ နိဿန္ဒယုတ္တာ–ကြောင့်၊ အမှေ–ကြွယ်ဝကုန်သော၊ မဟဒ္ဓနေ–များသော ဥစ္စာရှိကုန်သော၊ ဒုဂ္ဂတေတိ–ကား ဒုဂ္ဂတိဂတေ–မကောင်းသော ဂတိသို့ ရောက်ကုန်သော၊ ဝါ–တစ်နည်း၊ လောဘနိဿန္ဒ ယုတ္တတ္တာ–ကြောင့်၊ ဒလိဒ္ဒေ–ဆင်းရဲကုန်သော၊ အပ္ပန္နပါနေ–နည်းသော အစားအသောက် ရှိကုန်သော

ဂရဟိတော၊ ဥညာတေတိ လာမကဘာဝေန+ဉာတော၊ အဝညာတေတိ ဝိသေသတော လာမကဘာဝေန ညတော၊–ဋီကာ။]

ပဏီတော။ ။ ပ ပုဗ္ဗ နိဓာတ်, တ၊ သဏ္ဌာတဒ္ဒ "ပြ"ဟု ရှိသောရ် နောက်ဖြစ်၍ နကိုဏပြု၊ ပကဋ်–မြင်မြတ်သူ၏ အဖြစ်သို့+နိတာ–ဆောင်အပ်သူတို့တည်း ၊ ပဏီတာ–တို့၊ ကုသိုလ်ကံ ပြုစဉ်က အမောဟ (ဉာဏ်)ပါလာ၍ တိုအကျိုးဆက်ကြောင့် ဈာတိစသည် အထက်တန်းကျသူများတည်း။

သုဝဏ္ဏော။ ။ "ဣဋ္ဌကန္တ မနာပ"ဖြင့် သု၏ အနက်ကို, ဝဏ္ဏယုတ္တေဒ္ဒ် ယုတ္တဖြင့် ဗဟုဗ္ဗိဟိသမာသ်ကို ပြု၏၊ သုန္ဒရော+ဝဏ္ဏော ယေသန္တိ သုဝဏ္ဏာ၊ တိုသို့ အဆင်းလှခြင်းသည် ဒေါသကင်းသော ကုသိုလ်၏ အကျိုးဆက်ဟု သိစေလို၍ "အဒေါသနိဿန္ဒယုတ္တတ္တာ"ဟု မိန့်၊ ဒုဗ္ဗဏ္ဏေဒ္ဒ် "ဒုဋ္ဌ+ဝဏ္ဏော ယေသံ"ဟု ပြု။

အဘိရူပေ, ဝိရူပေ။ ။ သုဝဏ္ဏော, ဒုဗ္ဗဏ္ဏော၏ တစ်နည်းအဖွင့်တည်း၊ ရူပသဒ္ဒါသည် ပုံသဏ္ဌာန် အနက်ဟော၊ ဤနည်းဒ္ဒ် ဝဏ္ဏသဒ္ဒါလည်း အဆင်းဟောမဟုတ်။ [ဣဒံ သဏ္ဌာနဝသေန ဝုတ္တံ၊ သဏ္ဌာနဝစနောပိ ဟိ ဝဏ္ဏသဒ္ဒေါ ဟောတိ။]

သုဂတော, ဒုဂ္ဂတော။ ။ သု သဒ္ဒါသည် သုန္ဒရအနက်ဟော၊ သုန္ဒရံ–ကောင်းသော ဂတိသို့+ဂတာ–သုဂတာ၊ ဒုကွံ (ကိစ္ဆ)–ဆင်းရဲသောဂတိသို့+ဂတာ ဒုဂ္ဂတာ "အလောဘနိဿန္ဒ၊ ပေ၊ မဟဒ္ဓနေ"ဖြင့် "သုခံ+ဂတာ သုဂတာ–ချမ်းသာသို့ ရောက်သူတို့"ဟု ပြု၏၊ လောဘနိဿန္ဒ၊ ပေ၊ အပ္ပန္နပါနေ"ဖြင့် "ဒုကွံ–ဆင်းရဲသို့+ဂတာ–ဒုဂ္ဂတာ"ဟု ပြု၏၊ အလောဘဓာတ်ခံရှိသူတို့သည် "ဝဒညူ–တောင်းရမ်းသောစကားကို အလိုက်သိတတ်ကြကုန်၏၊ ဝိတမစ္ဆရာ–ကင်းသော ဝန်တိုခြင်းရှိကြကုန်၏။

ယထာ ကမ္မုပဂေတိ–ကား ယံ ယံ ကမ္မံ–အကြင် အကြင် ကံကို၊ ဥပစိတံ–ဆည်းပူး အပ်ပြီ၊ တေန တေန–ထိုထို ကံကြောင့်၊ ဥပဂတော–ကပ်ရောက်ကုန်သော၊ တတ္ထ–ထို ပုဒ်တို့တွင်၊ ပုရိမေဟိ–ရှေးဖြစ်ကုန်သော၊ စဝမာနေတိ အာဒီဟိ–စဝမာနေ အစရှိသော ပုဒ်တို့ဖြင့်၊ ဒိဗ္ဗစက္ခုကိစ္စံ–ကို၊ ဝုတ္တံ–ပြီ၊ ပန–ကား၊ ဣမိနာ ပဒေန–ဤ ယထာကမ္မု ပဂေဟူသော ပုဒ်ဖြင့်၊ ယထာကမ္မုပဂဉ္စာဏကိစ္စံ–ယထာကမ္မုပဂဉ္စာဏ်၏ ကိစ္စကို၊ (ဝုတ္တံ။)

စ–ဆက်၊ အယံ–ဤဆိုအပ်လတ္တံ့ကား၊ တသ ဉာဏသ–ထို ယထာကမ္မုပဂ ဉာဏ်၏၊ ဥပ္ပတ္တိဏ္ဍမော–ဖြစ်စဉ်တည်း၊ သော–ထိုဒိဗ္ဗစက္ခုတန်ခိုးရှင်သည်၊ ဟေဋ္ဌာ–ဌ၊ နိရယာဘိမုခံ–ငရဲသို့ ရှေးရှု၊ အာလောကံ–ကို၊ ဝမောတ္ဝာ–တိုးပွားစေ၍၊ မဟန္တံ–ကြီးစွာသော၊ ဒုက္ခံ–ဆင်းရဲကို၊ အနုဘဝမာနေ–ခံစားနေကုန်သော၊ နေရယိကသတ္တေ–

ထို့ကြောင့် ရောက်ရာဘဝ၌ ကြွယ်ဝချမ်းသာကြ၏၊ လောဘ ဓာတ်ခံရှိသူတို့ကား "လုဒ္ဓါ–လောဘ ကြီးကြ၏၊ မစ္ဆရိနော–ဝန်တိုခြင်း ရှိကြ၏၊ ထို့ကြောင့် ရောက်ရာဘဝ၌ ဥစ္စာမဲ့မွဲ ဆင်းရဲကြလေသည်၊ [အဟောဒ္ဒ အာပုဗ္ဗ ဗျေဓာတ် ကပစ္စည်း၊ ဂ်အနုဗန်ရေး, ဇ်လာ၍ "အဗ္ဗော"ဟု ဖြစ်ပြီးမှ ပိသောဒရာ ဒိဂိုဏ်းဖြစ်၍ ဗ္ဗကို ဖပြု၊ "အဗ္ဗယန္တိ–လွန်စွာ သိတတ် စဉ်းစား ကြဲစည်တတ်ကုန်၏၊ ဣတိ အနာ"ဟပြု၊ သဏ္ဌာတ၌ "အာဖ"ဟု ရှိ၏၊ ဒလိဒ္ဒန္တိ–ဆင်းရဲသို့ ရောက်တတ်ကုန်၏၊ ဣတိ ဒလိဒ္ဒါ–ဆင်းရဲသူတို့၊ ဒလိဒ္ဒ–ဒုဂ္ဂတေ"ဟူသော ဓာတ်၊ အပစ္စည်း။]

ယထာကမ္မုပဂေ။ ။ ယံ ယံ+ကမ္မံ ယထာကမ္မံ–အကြင် အကြင် (ဆည်းပူးအပ်သော) ကံ၊ ဥပဂစ္ဆန္တိတိ ဥပဂါ (ဥပ+ဂမု+ကွိ)၊ ယထာကမ္မံ–အကြင် အကြင် ဆည်းပူးအပ်သောကံကြောင့်+ ဥပဂါ–ထိုထိုဘဝသို့ ကပ်ရောက်ရသူတို့တည်း၊ ယထာ ကမ္မုပဂါ–တို့။ [အခွင့်သာလျှင် အကျိုးပေး လောက်အောင် များသောကံကို "ဥပစိတ–ဆည်းပူးအပ်သောကံ"ဟု ခေါ်သည်။

စဝမာနေတိ အာဒီဟိ၊ ပေ၊ ဝုတ္တံ။ ။ စဝမာနသတ္တဝါ စသည်တို့ကား အာရုံ (ဝိသယ)တည်း၊ ဒိဗ္ဗစက္ခုကား အာရုံရှိသော (ဝိသယီ)တည်း၊ ထိုစဝမာနေစသည်ဖြင့် ဝိသယတို့ကို တိုက်ရိုက်ပြလိုက်လျှင် ဝိသယီ၏ ကိစ္စဗျာပါရကိုလည်း ကာရဏူပစာရအားဖြင့် ပြပြီးဖြစ်တော့၏၊ ထို့ကြောင့် "စဝမာနေတိအာဒီဟိ ဒိဗ္ဗစက္ခုကိစ္စံဝုတ္တံ"ဟု မိန့်သည်၊ [စဝမာနေတိအာဒီဟိ၌ စ သဒ္ဒါကျေသည်–ဟု ဋီကာဆို၏၊ ရှေ့၌ဖြစ်သော "ဒိဗ္ဗေန စက္ခုနာ၊ ပေ၊ သတ္တေ ပဿာမိ"ဖြင့် လည်းကောင်း, ဤ "စဝမာနေ" အစရှိသည်တို့ဖြင့် လည်းကောင်း ဒိဗ္ဗစက္ခုကိစ္စကို ပေါတော်မူအပ်ပြီ–ဟုဆိုလိုသည်။]

ဣမိနာ ပန ပဒေန။ ။ ဤ၌ ပုဒ်ဆိုသော်လည်း တစ်ပုဒ်တည်းမက "ယထာကမ္မု ပဂေသတ္တေ ပဿာမိ"ဟူသော ဝါကျတည်း၊ ထို့ကြောင့် "ပဋိဘာဂယတိအတ္ထော ဣမိနာတိ ပဒံ" ဟု ဝိဂ္ဂဟပြု၍ ဝါကျကို အရကောက်ပါ၊ (သာရတ္ထ၊) တစ်နည်း –လိုရင်းဖြစ်သော"ယထာကမ္မုပဂေ"ကို ရည်ရွယ်၍ ဣမိနာပဒေန"ဟု မိန့်သည်၊–ဝိမတိ။

ငရဲသား သတ္တဝါတို့ကို၊ ပဿတိ-မြင်ရ၏၊ တံဒဿနံ-ထိုမြင်ရခြင်းသည်၊ ဒိဗ္ဗစက္ခု ကိစ္စမေဝ-ဒိဗ္ဗစက္ခု၏ ကိစ္စသာတည်း၊ သော-ထို ဒိဗ္ဗစက္ခု တန်ခိုးရှင်သည်၊ ဧဝံ-သို့၊ မနသိကရောတိ-နှလုံးသွင်း၏၊ (ကိံ)၊ ကိံ ကမ္မံ-အဘယ်ကံကို၊ ကတ္တာ-၍၊ ဣမေသတ္တာ-တို့သည်၊ ဧတံ ဒုက္ခံ-ကို၊ အနုဘဝန္တိ နုခေါ- ခံစားကြရပါကုန်လိမ့်မည်နည်း၊ ဣတိ-သို့၊ (မနသိကရောတိ-၏၊) [ပါဒကစျာန်၊ ပေ၊ ပရိကမ္မဝသေန မနသိကရောတိ-သာရတ္တ။]

အဏ-ထိုသို့ နှလုံးသွင်းရာအခါ၌၊ အသ-ထိုတန်ခိုးရှင်၏၊ ဣဒံနာမ-ဤမည်သော ကံကို၊ ကတ္တာ-၍၊ (ဣမေသတ္တာ ဧတံဒုက္ခံ, အနုဘဝန္တိ-နှင်၏၊) ဣတိ-သို့၊ တံကမ္မာရမ္မဏံ-ထို ကံဟူသော အာရုံရှိသော၊ ဉာဏံ-ဉာဏ်သည်၊ (ယထာ ကမ္မုပဂဉာဏ်သည်၊) ဥပ္ပဇ္ဇတိ-၏၊ တထာ-ပါး၊ ဥပရိ-အထက်၌၊ ဒေဝလောကာ ဘိမုခံ-နတ်ပြည်သို့ ရှေးရှု၊ အာလောကံ ဝမ္ဘေတ္တာ, နန္ဒနဝနမိဿကဝန ဖာရုသကဝနာဒီသု-နန္ဒနဥယျာဉ်, မိဿကဥယျာဉ်, ဖာရုသကဥယျာဉ် အစရှိသည်တို့၌၊ (အာဒိဖြင့် စိတ္တ လတာဥယျာဉ် စသည်ကိုယူ၊) မဟာသမ္ဘတ္တိ-ကြီးစွာသော စည်းစိမ်ကို၊ အနုဘဝမာနေ သတ္တေ ပဿတိ၊ တမ္ပိဒဿနံ-သည်လည်း၊ ဒိဗ္ဗစက္ခုကိစ္စမေဝ-တည်း၊ ပေ၊ ဧတံ သမ္ဘတ္တိ-ဤစည်းစိမ်ကို၊ ပေ၊ ဥပ္ပဇ္ဇတိ-၏၊ [အယံ-ဤသည်ကား၊ ဥပ္ပတ္တိက္ကမော-တည်း၊ ဤသို့ ပြန်အုပ်ပါ။ ဣဒံ-ဤ ဉာဏ်သည်၊ ယထာကမ္မုပဂ ဉာဏံနာမ-ပဂ ဉာဏ်မည်၏၊ [ငရဲနှင့်နတ်ပြည်ကိုသာ ပြခြင်းသည် နိဒဿနနည်း တည်း၊ အခြား ဂတိ၌ရှိသော သတ္တဝါတို့ကိုလည်း ဒိဗ္ဗစက္ခုဖြင့် မြင်နိုင်သည်သာ၊... နေရယိကဒေဝဂ္ဂဟဏေ နိဒဿနမတ္တံ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ-ဧကာ။] ဣမဿ-ဤ ယထာကမ္မု ပဂ ဉာဏ်၏၊ ဝိသုံ-ဒိဗ္ဗစက္ခုမှ သီးခြား၊ ပရိကမ္မံနာမ-မည်သည်၊ နတ္ထိ၊ စ-ဆက်၊

မဟန္တံ ဒုက္ခံ၊ ပေ၊ ပဿာမိ။ ။ ဒိဗ္ဗစက္ခုအဘိညာဉ်ဖြင့် ငရဲသားတို့၏ ရူပါရုံကို မြင်၏၊ ထို့နောက် ဒုက္ခခံစားနေရပုံကို ရိုးရိုးမနောဒွါရိက ဝိထိဖြင့် သိ၏၊ ထိုအခါ သူတို့၏ ရှေးကံကို သိလိုလျှင် ဘုရားရှင်မှာ ယထာကမ္မုဂပ အဘိညာဉ်ဖြင့် ချက်ချင်းသိတော်မူ၏၊ အခြား ပုဂ္ဂိုလ် တို့ကား ပါဒကစျာနဝိထိ ဖြစ်ရသေး၏၊ ထိုပါဒကစျာန်မှ ထ၍ ထိုကံကို အာရုံပြုသော ယထာ ကမ္မုပဂအဘိညာဝိထိ ဖြစ်၏၊ ထိုဝိထိ၌ မနောဒွါရာဝဇ္ဇန်း, ပရိကံ, ဥပစာ, အနုလုံ, ဂေါတြဘုတို့၏ နောက်၌ (အပ္ပနာဇော) စောရ၏၊ ထိုဇော၌ပါသော ဉာဏ်ကို "ယထာကမ္မုပဂဉာဏ်"ဟု ခေါ်သည်။

ဝိသုံပရိကမ္မံနတ္ထိ။ ။ "သီးခြားပရိကံ မရှိ"ဟူသည် ဒိဗ္ဗစက္ခုစသော အဘိညာဉ်တို့၌ ထိုအဘိညာဉ်ရအောင် ပရိကံ (အဖန်ဖန် အားထုတ်မှု) ရှိရသကဲ့သို့ ယထာကမ္မုပဂဉာဏ် ရဖို့ရန် ပရိကံ သီးခြား အားမထုတ်ရတော့ဟု ဆိုလိုသည်။

ဣမသေ-ဤ ယထာကမ္မုပဂဉာဏ်၏၊ (ဝိသုံ ပရိကမ္မံ, နတ္ထိ) ယထာ-ကဲ့သို့၊ ဧဝံ, အနာဂတံသဉာဏသမ်ပိ-၏လည်း၊ (ဝိသုံ ပရိကမ္မံ နတ္ထိ၊) ဟိ-မှန်၏၊ (တစ်နည်း) ဟိ ယသ္မာ -ကြောင့်၊ ဣမာနိ-ဤယထာကမ္မုပဂဉာဏ်, အနာဂတံသဉာဏ်တို့သည်၊ ဒိဗ္ဗစက္ခုပါ ဒကာနေဝ-ဒိဗ္ဗစက္ခုသာလျှင် အခြေခံရှိကုန်သည်၊ (ဟုတ္တာ) ဒိဗ္ဗစက္ခုနှာ-နှင့်၊ သဟေဝ-လျှင်၊ ဣဒ္ဓိန္တိ-ပြည့်စုံကုန်၏၊ ["တသ္မာ ဝိသုံ ပရိကမ္မံ နတ္ထိ"ဟု ဟိယသ္မာအလိုက် ပြန်အုပ်။].

ကာယဒုစ္စရိတေနာတိအာဒီသု (အတ္ထော ဧဝံ ဝေဒိတဗ္ဗော၊) ဒုဋ္ဌု-မကောင်းသဖြင့်၊ စရိတံ-ကျင့်အပ်သော အကျင့်တည်း၊ ဒုစ္စရိတံ-ကျင့်၊ ဝါ-တစ်နည်း၊ ကိလေသပူတိကတ္တာ-ကိလေသာဖြင့် ပုပ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ ဒုဋ္ဌံ-ပျက်သော၊ စရိတံ-တည်း၊ ဣတိ, ဒုစ္စရိတံ-မည်၏၊ ကာယေန-ကာယဒွါရဖြင့်၊ ဒုစ္စရိတံ-မကောင်းသဖြင့် ကျင့်အပ်သော အကျင့်တည်း၊ ကာယဒုစ္စရိတံ-ကျင့်၊ ဝါ, ကာယတော-ကြောင့်၊ ဥပ္ပန္နံ-သော၊ ဒုစ္စရိတံ-ပျက်သော အကျင့်တည်း၊ ဣတိ, ကာယဒုစ္စရိတံ-ပါဒကစျာနဝိထိ, ပရိကမ္မဝိထိဟူသော ရှေ့အဖို့ ပရိကမ္မဝိထိကား ရှိရသေးသည်သာ၊ မှန်၏-"ကိ'နုခေါကမ္မံ ကတ္တာဣမေ သတ္တာ ဧတံ ဒုက္ခံ အနုဘဝန္တိ"ဟု နှလုံးသွင်းသော စိတ်သည် ပရိကမ္မဝိထိစိတ်ပင်တည်း၊ ထိုစိတ် မဖြစ်မီလည်း ပါဒကစျာန (စတုတ္ထစျာန) ဝိထိဖြစ်ရသေးသည်။ ထို့ကြောင့် ယထာကမ္မုပဂ အဘိညာဝိထိဖြစ်ဖို့ရန် ဒိဗ္ဗစက္ခုဖြင့် သတ္တဝါတို့ကို မြင်၍, ရိုးရိုးကာမာဝစရစိတ်ဖြင့် ဒုက္ခရောက်ပုံကို သိပြီးနောက်, "ပါဒကစျာန်, ပရိက်နှင့်, တစ်ဖန် ပါဒက, ဖြစ်ပြီးမှ, ကျတဲ့အဘိညာ"နှင့် အညီ ၁-ပါဒကစျာနဝိထိ, ၂-ပရိက်ပြုသောဝိထိ, ၃-ပါဒကစျာနဝိထိ, ၄-ထို့နောက် ယထာကမ္မုပဂအဘိညာဝိထိ, ဤအစဉ်အတိုင်း ဖြစ်ရမည်သာ။

အနာဂတံသဉာဏသမ်ပိ။ ။ ဒိဗ္ဗစက္ခုအဘိညာဉ်ဖြင့် ရူပါရုံကို မြင်ပြီး၍ သတ္တဝါ အကောင်အထည်ကို ကာမာဝစရစိတ်ဖြင့် သိပြီးနောက်, ထိုသူ၏ အနာဂတ်အဖို့ကို (အကြောင်းအရာကို) သိလိုလျှင် ပါဒကစျာန် ဝင်စား၏၊ ထိုစျာန်မှ ထသောအခါ ထိုသူ၏ အနာဂတ်ဖြစ်မည့် အကြောင်းအရာကို နှလုံးသွင်းသော ပရိကမ္မဝိထိ ဖြစ်၏၊ ထို့နောက် ပါဒကစျာနဝိထိ ဖြစ်၏၊ ထိုနောက်မှ အနာဂတ်အကြောင်းအရာကို သိသော အနာဂတံသဉာဏ အဘိညာဝိထိ ဖြစ်သည်၊ ထိုဝိထိ၌ ယှဉ်သောဉာဏ်ကို အနာဂတံသဉာဏ်ဟု ခေါ်၏။ [အနာဂတ+အံသ-အနာဂတ်အဖို့ အစုကို+ဉာဏ-သိတတ်သောဉာဏ်။] အပိုဖြင့် ယထာကမ္မုပဂဉာဏ်မှာသာ သီးခြားပရိက် မရှိသည် မဟုတ်သေး၊ ဤဉာဏ်မှာလည်း သီးခြား ပရိက် မရှိဟု ပေါင်းသည်။

ကာယဒုစ္စရိတေနာတိ။ ။ ဒုစ္စရိတ်၌ ဒုသည် ဒုဋ္ဌု အနက်ဟောဟု သိစေလို၍ "ဒုဋ္ဌု+စရိတံ ဒုစ္စရိတံ"ဟု မိန့်၊ ဒုဋ္ဌဝါဖြင့် ဒုသဒ္ဒါသည် ဒုဋ္ဌ(ပျက်စီး)အနက်ဟော၊ ထိုသို့ ပျက်စီးခြင်းမှာလည်း ကိလေသာတို့ဖြင့် ပုပ်နေသောကြောင့်တည်းဟု ပြလို၍ "ဒုဋ္ဌံဝါ ကိလေသ

ရိုက်**မည်၏**။ ဒေ၀-ဤ. အတ္ထ၊ ၀စီ 'မနော ဒုစ္စရိတာနိ'ပိ-၀စီဒုစရိုက်, မနောဒုစရိုက် တို့ကိုလည်း၊ ဒဋ္ဌဗ္ဗာနိ-ကုန်၏ သမန္နာဂတာတိ-ကား၊ သမ်ဂီဘူတာ-ပြည့်စုံသည်ဖြစ်၍ဖြစ်ကုန်၏၊ အရိယာနံ ဥပ၀ါဒကာတိ-ကား၊ ဗုဒ္ဓ ပစ္စေကဗုဒ္ဓ ဗုဒ္ဓသာ၀ကာနံ-ဘုရား, ပစ္စေကဗုဒ္ဓါ, ဗုဒ္ဓါသာ၀က ဖြစ်ကုန်သော၊ အရိယာနံ-အရိယာတို့ကို၊ (ဥပ၀ါဒကာဌ် စပ်၊) ၀ါ-တို့၏၊ (အနတ္ထကာမ စပ်၊) အန္တ၊မသော-အားဖြင့်၊ ဂိဟိ သော တာပန္နာနမ်ို-လူ၀တ်ကြောင်သောတာပန်တို့ကိုလည်း၊ ၀ါ-တို့၏လည်း၊ အနတ္ထ ကာမာ-စီးပွားမဲ့ကို လိုလားကုန်သည်၊ ဟုတ္တာ, အန္တိမ၀တ္ထုနှာ၀ါ-အဆုံးဌ် ဖြစ်သော ပါရာဇိက၀တ္ထုဖြင့်သော် လည်းကောင်း၊ ဂုဏ၀ရိမံသနေနု၀ါ-စျာန်စသော ဂုဏ်ကို ဖျက်ဆီးခြင်းဖြင့် ဆော်လည်းကောင်း၊ ဥပ၀ါဒကာ-စွပ်စွဲတတ်ကုန်၏၊ အက္ကောသကာ-ဆဲရေးတတ်ကုန်၏၊ ပရဟကာ-ကဲ့ရဲ့တတ်ကုန်၏၊ ဣတိ-၀ုတ္တံဟောတိ။

တတ္ထ-ထို အန္တိမ၀တ္ထု, ဂုဏ၀ရိမံသနတို့တွင်၊ ဣမေသံ-ဤသူတို့၏၊ သမဏ ဗမ္မော-ရဟန်းတရားသည်၊ နတ္ထိ၊ ဒေ၀-တို့သည်၊ အသမဏော-ရဟန်းစစ် မဟုတ်ကုန်၊ ဣတိ-သို့၊ ၀ဒန္တော-ပြောဆိုသူသည်၊ အန္တိမ၀တ္ထုနှာ-ဖြင့်၊ ဥပ၀ဒတိ-စွပ်စွဲသည် မည်၏၊ ၀ါ-စွပ်စွဲရာ ရောက်၏၊ ဣမေသံ-တို့၏၊ စျာနံ၀ါ-စျာန်သည် လည်းကောင်း၊ ဝိမောက္ခေါ၀ါ, မဂ္ဂေါ၀ါ, ဖလံ၀ါ နတ္ထိ၊ ဣတိ၀ဒန္တော, ဂုဏ၀ရိမံသနေ နု-ဖြင့်၊ ဥပ၀ဒတိ၊ ဣတိ ဝေဒိတဗ္ဗော၊ သောစ-ထိုစွပ်စွဲသူသည်လည်း၊ ဈာနံ-အရိယာ့အဖြစ်ကို သိသည်၊ [အရိယဘာ၀ံ ဈာနန္တော၊]ဟုတ္တာ ၀ါ-သော်လည်း၊ ဥပ၀ ဒေယျ-စွပ်စွဲရာ၏၊ အဈာနံ-အရိယာ အဖြစ်ကို မသိသည်၊ ဟုတ္တာ ၀ါ (ဥပ၀ဒေယျ၊)

ပုဂ္ဂိဿတ္ထာ"ဟုမိန့်၊ ["ဒုဋ္ဌု၀ါ"ဟု ရှိသည်ကား မကောင်း။] ဒုဋ္ဌု+စရိတ်ကို ကာယေနနှင့် တွဲ၊ "ကာယဒုစ္စရိတ်-ကာယဒ္ဒါရဖြင့် မကောင်းသဖြင့် ကျင့်အပ်သော အကျင့်"ဟု ပေး၊ ဒုဋ္ဌ+စရိတ်ကို ကာယ်တော ဥပ္ပန္နနှင့်တွဲ၍ ဥပ္ပန္နအလယ်ပုဒ်ကျေဟု ကြ၊ "ကာယဒ္ဒါရကြောင့်+ဖြစ်သော+ယျက်သော အကျင့်"ဟု ပေး။

သမ်ဂီဘူတာ။ ။ သံ+အနု+အာပုဗ္ဗ ဂမုဓာတ်ဖြင့်ပြီးသော သမန္နာဂတာပုဒ်သည် "အညီအညွတ်+လျော်စွာ+ရောက်"ဟူသော အနက်ကို မဟော၊"ပြည့်စုံ"ဟူသော အနက်ကို ဟောအ-ဟု သိစေလို၍ "သမ်ဂီဘူတာ"ဟု ဖွင့်သည်၊ အဝိဇ္ဇာတဏှာဟူသော အကြောင်းရင်း အမြစ်ကို မဖြတ်နိုင်သေးသမျှ ထိုပုဂ္ဂိုလ်သန္တာန်ဌ် အကျိုးပေးနိုင်သော ကမ္မသတ္တိမကင်းသေး သည်ကို "ထိုဒုစရိုက်နှင့် ပြည့်စုံနေသည်"ဟု ဆိုသည်။ [သမံ-အညီအမျှတကွ+ဂစ္ဆန္တိ ပ၀တ္တန္တိ-ဖြစ်ကုန်၏၊ ဣတိ သမဂ်ါ၊ သမဂ်ါ ဟုတ္တာ ဘူတာ သမ်ဂီဘူတာ-ကာယဒုစရိုက် စသည်တို့နှင့် အညီအမျှတကွ ဖြစ်၍ ဖြစ်သူတို့ (သဒ္ဒတ္ထ)၊ ပြည့်စုံသူတို့ (သကော်တတ္ထ)။]

ဥဘယထာပိ–အားဖြင့်လည်း၊ အရိယူပဝါဒေါ–အရိယာကို စွပ်စွဲခြင်းသည်သာ၊ ဟောတိ–၏၊ အတိဘာရိယ်– အလွန် ထမ်းဆောင်ထိုက်သော၊ ဝါ–အလွန် ဝန်လေးသော၊ ကမ္မံ– သည်၊ (ဟုတ္တာ) သဂ္ဂါဝရဏံ–နတ်ပြည်ကို တားမြစ်နိုင်သည် လည်းကောင်း၊ မဂ္ဂါဝရဏဉ္စ–မဂ်ကို တားမြစ်နိုင်သည်လည်းကောင်း၊ (ဟောတိ)။

စ–ဆက်၊ တသ–ထို ဝန်လေးသည်၏ အဖြစ်စသော သဘောကို၊ အာဝိဘာ ဝတ္ထံ–ထင်စွာပြခြင်းအကျိုးငှာ၊ [ဘာရိယာဒိသဘာဝသ ပကာသနတ္ထံ၊]ဣဒံ ဝတ္ထုံ– ဤဝတ္ထုကို၊ ဥဒါဟရန္တိ–ထုတ်ဆောင်ကြကုန်၏၊ ကိရ–ချဲ့ဦးအုံ၊ အညတရသ္မိံ ဂါ မေ–တစ်ခုသော ရွာ၌၊ ဧကော–တစ်ပါးသော၊ ထေရော စ–ထေရ်သည် လည်းကောင်း၊ ဒဟရဘိက္ခုစ–ရဟန်းငယ်သည် လည်းကောင်း၊ ပိဏ္ဍာယ–ဆွမ်းအလို့ငှာ၊ စရန္တိ– လှည့် လည်ကြကုန်၏၊ တေ–ထိုထေရ်, ရဟန်းငယ်တို့သည်၊ ပထမယရေယေဝ– ပထမအိမ်၌ပင်၊ ဥဒ္ဒုက်မ္ပတ္တံ–တစ်ယောက်ချိုအတိုင်း အရည်ရှိသော၊ ဥဏ္ဏယာဂုံ– ပူသော ယာဂုကို၊ လဘိ"သု–ရကြကုန်ပြီ၊ ထေရဿစ–၏လည်း၊ ကုစ္ဆိဝါတော– ဝမ်း၌ လေနာသည်၊ အတ္ထိ၊ သော–ထို ထေရ်သည်၊ စိန္တေသိ–ကြံပြီ၊ (ကိ"–နည်း၊) အယံယာဂု–သည်၊ မယှံ–အား၊ သပ္ပာယာ–လျောက်ပတ်၏၊ ယာဝ–လောက်၊ သီတလာ– အေးသည်၊ နု ဟောတိ–မဖြစ်သေး၊ တာဝ–ထိုမအေး၊ နံ–ထိုယာဂုကို၊ ပိဝါမိ– သောက်အုံ၊ ဣတိ(စိန္တေသိ)၊ ဣတိ–ဤသို့ ကြံပြီး၍၊ (ဣတိတစ်လုံးကျေ၊) သော– ထိုထေရ်သည်၊ မနုဿေဟိ–တို့သည်၊ ဥမ္မာရတ္ထာယ–တံခါးခုံအကျိုးငှာ၊ အာဟရေ– ဆောင်ယူအပ်သော၊ ဒါရုကဋ္ဌေ–သစ်တုံးပေါ်၌၊ နိသီဒိတ္တာ–ထိုင်၍၊ တံ–ထိုယာဂုကို၊ ပိဝိ–သောက်ပြီ၊ ဣတရော–အခြားသော ရဟန်းငယ်သည်၊ တံ–ထိုထေရ်ကို၊ ဝါ– ထိုထေရ်၏ အပြုအမူကို [တံ ထေရံ, တံ ဝါ ကိရိယံ၊] ဒိဋ္ဌိ–စက်ဆုပ်ပြီ၊ (ကိ"၊) အယံ မဟလ္လကော–ဤသက်ကြီးအိုသည်၊ အတိစ္ဆာတော ဝတ–အလွန် ဆာတတ်လေစွ တကား၊ အမှာကံ–ငါတို့၏၊ လဒ္ဓိတဗ္ဗကံ–ရှက်ဖွယ်ကို၊ အကာသိ–ပြုဘိ၏၊ ဣတိ– ဤသို့ ပြော၍၊ (ဒိဋ္ဌိ၊) ထေရော ဂါမေ, စရိတ္တာ–ပြီး၍၊ ဝိဟာရံ–သို့၊ ဂန္တွာ–၍

မဟလ္လကော။ ။ မဟလ္လကောတိ (ဝုတ္တတ္တာ၌ စပ်) သမာဏာနံ သာရုပ္ပါ သာရုပ္ပံ (လျောက်ပတ်, မလျောက်ပတ်ကို) လောက သမုဒါစာရမတ္တံ ဝါ (လောက ထုံးစံကိုမျှ) နဇာနာတီတိ အဓိပ္ပာယေန ဝုတ္တတ္တာ ဂုဏပရိဓံသနေန ဂရဟာတိတိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။

အမှာကံ လဒ္ဓိတဗ္ဗကံ။ ။ သမဏေန နာမ ဧဝံ ကတံ (ရဟန်းဆိုတာ ဒီလို လူသွားလမ်းအနီး တံခါးခုံပေါ်၌ စားသောက်မှုကို လုပ်အပ်တာပဲ) ဣတိ ဝုတ္တေ–(လူအများက ပြောဆို အပ်သော်) သီသံ ဥက္ခိပိတုံ နု သက္ကောမာတိ အဓိပ္ပာယော–ဦးခေါင်းတောင် မမော်ပဲတော့ဘူး, ဟူလို။

ဒဟရ ဘိက္ခု၊ အာဟ၊ အာဝုသော, စော-၏၊ ဣမသ္မိं သာသနေ-၌၊ ပတိဋ္ဌာ-ထောက် တည်ရာသည်၊ အတ္ထိကိ-လော၊ ဣတိ (အာဟ)၊ ဘန္တေ၊ အာမ-မှန်ပါ၊ အဟံ, သောတာပန္နော-ပန်ပါတည်း၊ ဣတိ-ဤသို့ လျှောက်ပြီ၊ အာဝုသော, တေနဟိ-ထိုသို့ သောတာပန်ဖြစ်လျှင်၊ ဥပရိမဂ္ဂတ္ထာယ-အထက်မဂ်အကျိုးငှာ၊ ဝါယာမံ-လုံ့လမှုကို၊ မာ အကာသိ-မပြုလင့်တော့၊ တယာ-သည်၊ ခီဏာသဝေါ-ရဟန္တာကို၊ ဥပဝဒိတော-စွပ်စွဲအပ်ပြီ၊ သော-ထိုရဟန်းငယ်သည်၊ တံ-ထိုထေရ်ကို၊ ခမာပေသိ-သည်းခံစေပြီ၊ ဝါ-ကန်တော့ တောင်းပန်ပြီ၊ တေန-ထိုသို့ ကန်တော့ တောင်းပန်ခြင်း ကြောင့်၊) အသ-ထိုရဟန်းငယ်၏၊ တံ-ထိုအရိယာပဝါဒကံသည်၊ ပါကတိကံ-ပင်ကိုအတိုင်း ဖြစ်သည်၊ အဟောသိ-ပြီ၊ ဣတိ-သို့၊ (ဥဒါဟရန်-နိ၏၊ အဟောသိတိဟု ဣတိပါလျှင် ကောင်း၏။)

တသ္မာ-ကြောင့်၊ (ကန်တော့ တောင်းပန်သည့်အတွက် ပင်ကိုအတိုင်းဖြစ်ခြင်း ကြောင့်၊) အညောပိ-လည်း ဖြစ်သော၊ ယော-အကြင် ရဟန်းသည်၊ အရိယံ-ကို၊ ဥပဝဒတိ-၏၊ တေန-ထိုရဟန်းသည်၊ ဂန္တာ, အတ္တနာ-သည်၊ ဝါ-က၊ ဝုဋ္ဌတရော-အရိယာထက် ကြီးသည်၊ သစေဟောတိ-အုံ့၊ (ဧဝံသတိ-သော်၊) အဟံ-သည်၊ အာယသ္မန္တံ, ဣဒဋ္ဌိဒဋ္ဌ-ဤမည် ဤမည်သော စကားကိုလည်း၊ အဝစံ-ပြောဆိုမိပါပြီ၊ မေ-၏၊ တံ-ထိုအပြစ်ကို၊ ခမာဟိ-ပါလော၊ ဣတိ-ဤသို့ပြော၍၊ ခမာပေတဗ္ဗော-၏၊ ဝါ-၏၊ နဝကတရော-အရိယာအောက်ငယ်သည်၊ သစေ ဟောတိ၊ (ဧဝံသတိ) ဝန္ဒိတွာ ဥက္ကုဋိကံ၊ ပေ၊ ခမာပေတဗ္ဗော-၏၊ သော-ထို အရိယာ ပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ သစေ နက္ခမတိ-အကယ်၍ သည်းမခံအုံ့၊ (ဧဝံသတိဝါ-သော်လည်းကောင်း၊) ဒိသာပက္ခန္တော-အရပ်တစ်ပါးသို့ ဖဲသွားသည်၊ သစေ ဟောတိ၊ ဧဝံသတိဝါ-လည်းကောင်း၊ တသ္မိं ဝိဟာရေ-၌၊ ယေ ဘိက္ခူ , ဝသန္တိ-နိ၏၊ တေသံ သန္တိကံ ဂန္တွာ, အတ္တနာ-မိမိသည်၊ ဝါ-မိမိက၊ ဝုဋ္ဌတရော သစေ ဟောတိ, (ဧဝံသတိ၊) ဌိတကေနေဝ-ရပ်လျက်သာလျှင်၊ (ခမာပေတဗ္ဗော-၏၊) သစေ နဝကတရော၊ ပေ၊ ဣတိဧဝံ-သို့၊ ဝဒန္တေန-လျက်၊ ခမာပေတဗ္ဗော-၏၊ သော-ထိုအရိယာပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ ပရိနိဗ္ဗုတော-ပရိနိဗ္ဗာန် စံပြီးသည်၊ သစေ ဟောတိ၊ (ဧဝံ သတိ) ပရိနိဗ္ဗုတမဇ္ဇဋ္ဌာနံ- ပရိနိဗ္ဗာန်စံရာ ညောင်စောင်း၏

တံ ပါကတိကမေဝ။ ။ အရိယူပဝါဒကံသည် သဂ္ဂ-မဂ္ဂကို တားမြစ်နိုင်သော သတ္တိရှိ၏၊ ကန်တော့တောင်းပန်လိုက်သောအခါ ထိုကန်တော့တောင်းပန်မှုဟူသော ပယောဂသမ္ပတ္တိ၏ တားမြစ်မှုကြောင့် သဂ္ဂ-မဂ္ဂကို တားမြစ်နိုင်သောသတ္တိ ပြယ်လေရကား ပင်ကိုအတိုင်း ဖြစ်တော့၏၊ "တံ ပါကတိကံ-ထိုကံ ပင်ကိုအတိုင်းဖြစ်"ဟူရာ၌ "ပင်ကိုက ထိုပုဂ္ဂိုလ်မှာ ထိုကံမရှိတဲ့အတိုင်း ဖြစ်သည်၊ အဟောသိကံဖြစ်သွားသည်"ဟု ဆိုလိုသည်။

တည်ရာအရပ်သို့၊ [ပူဇောကရဏ္ဍာဌာနံ သန္ဓာယာဟ–အလောင်းတော်ကို ပူဇော်မှုပြုရာ ဌာနကို ရည်ရွယ်သည်။] ဂ၊ ယာဝ သိဝထိကံ–သရီရိုင်းတိုင်အောင်၊ ဂ၊ ဘိ–လည်း၊ ခမာပေတဗ္ဗော–၏၊ ဧဝံ–သို့၊ ကတေ–ပြုအပ်သော်၊ (တံ ကမ္မံ–သည်) သဂ္ဂါ ဝရဏဋ္ဌ–သည်လည်းကောင်း၊ မဂ္ဂါဝရဏဋ္ဌ–လည်းကောင်း၊ နိ ဟောတိ–တော့၊ ပါကတိကမေဝ–ပင်ကိုယ်အတိုင်း ဖြစ်သည်သာ၊ ဟောတိ–၏။

မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိကာတိ–ကား၊ ဝိပရီတ ဒဿနာ–ဖောက်ပြန်သော အမြင်ရှိကုန်၏၊ ဝါ–မှားသော အယူရှိကုန်၏၊ မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိကမ္မသမာဒါနာတိ–ကား၊ မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိဝသေန–ဖြင့်၊ သမာဒိန္နနာနာဝိဓကမ္မာ–ဆောက်တည်အပ်သော အထူးထူးအပြားပြားသော ကံရှိကုန်၏၊ စ–တစ်နည်းကား၊ ယေ–အကြင်သူတို့သည်၊ မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိ မူလကေသု–မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိ အရင်းခံ ရှိကုန်သော၊ ကာယကမ္မာဒီသု–ကာယကံ အစရှိသည်တို့၌၊ အညေပိ–အခြားသူတို့ကို လည်း၊ သမာဒါပေန္တိ–ဆောက်တည်စေကြကုန်၏၊ (တေ–တို့သည်၊ မိစ္ဆာ ဒိဋ္ဌိကမ္မ သမာဒါနာ–ဒါနတို့ မည်၏၊) တတ္ထ–ထို အရိယူပဝါဒ, မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိကံတို့တွင်၊ ဝစီ ဒုစ္စရိတဂ္ဂဟဏေနေဝ–ဝစီဒုစ္စရိတ သဒ္ဒါဖြင့်ပင်၊ အရိယူပဝါဒေ–အရိယူပဝါဒကံကို၊ (သင်္ဂဟိတေပိ–သိမ်းယူအပ်ပြီးပါသော်လည်းကောင်း၊) မနောဒုစ္စရိတဂ္ဂဟဏေနစ–ဖြင့်လည်း၊ မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိယာ–ဋ္ဌိကံကို၊ သင်္ဂဟိတာယပိ–သော်လည်းကောင်း၊ ဣမေသံ ဒ္ဝိန္နံ–ဤအရိယူပဝါဒ, မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိကံ ၂ ပါးတို့၏၊ ဝါ–တို့ကို၊ ပုန–

မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိ ဝသေန၊ ဃ၊ သမာဒါပေန္တိ။ ။ မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိကမ္မသမာဒါနာကို ၂နည်းဖွင့်ထား၏၊ ထိုတွင် ပထမနည်းဖြင့် "သမာဒိယန္တေတိ သမာဒါနာနိ၊ ကမ္မာနိ+သမာဒါနာနိ ယေသံတိ ကမ္မသမာဒါနာ၊ မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိယာ–ကြောင့်၊ ကမ္မသမာဒါနာ–ဆောက်တည်အပ်သော အမျိုးမျိုးသော ကံရှိသူတို့တည်း၊ မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိကမ္မသမာဒါနာ–တို့၊ ဒုတိယနည်း၌ "အညေသမာဒါပေန္တိ"ဖြင့် "သမာဒါပေန္တိ သမာဒါနာ"ဟု ဟေတုကတ္တုသာမ်ပြု၏၊ "ကာယကမ္မာဒီသု"ဖြင့် "ကမ္မေသု+သမာဒါနာ ကမ္မသမာဒါနာ"ဟု ပြု၏၊ မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိယာ–ကြောင့်၊ ကမ္မသမာဒါနာ–ကံတို့၌ သူတစ်ပါးတို့ကို ဆောက်တည်စေတတ်သူတို့တည်း၊ မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိကမ္မသမာဒါနာ–တို့၊ ဆိုလိုရင်းကား မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိအရင်းခံ ရှိသဖြင့် မိမိကိုယ်တိုင်လည်း အကုသိုလ်ကို ပြုတတ်ကြ, သူတစ်ပါးတို့ကိုလည်း ပြုဖို့ရန် တိုက်တွန်း ဟောပြောတတ်ကြသည်–ဟူလို၊ ယခုကာလ မိစ္ဆာအယူရှိသူတို့ဖြစ်ပုံမှာ ဤ အတိုင်းပင်တည်း၊ [မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိမူလကာသု ထောက်၍ "မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိယေသံတိ မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိနိ–မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိအရင်းခံရှိသောကံတို့၊ မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိနိစ+တာနိ+ကမ္မာနိ စာတိ မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိကမ္မာနိ"ဟုလည်း ဝိဂ္ဂဟပြုသင့်၏၊ ဋ္ဌီကာ၌ မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိဝသေန ဟု ရှိသောကြောင့် "မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိယာ+ကမ္မသမာဒါနာ"ဟု ပြုလိုက်သည်။

တစ်ဖန်၊ ဝစနံ–ဆိုခြင်းသည်၊ မဟာသာဝဇ္ဇောဘာဝဒဿနတ္ထံ–ကြီးသောအပြစ် ရှိကုန်သည်၏ အဖြစ်ကို ပြရခြင်း အကျိုးရှိ၏၊ ဣတိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။

ဟိ–ချဲ့၊ အရိယူပဝါဒေါ-အရိယူပဝါဒကံသည်၊ မဟာသာဝဇ္ဇော–ကြီးသောအပြစ်ရှိ၏၊ အာနန္တ ရိယသဒ်သော–အာနန္တ ရိယကံနှင့်တူ၏၊ ယထာဟ–နည်း၊ သေယျထာပိ သာရိပုတ္တ၊ ပေ၊ နိရယေတိ–ယေ ဟူ၍၊ (အာဟ၊) [သာရိပုတ္တ–ရာ၊ သေယျထာပိ–ဥပမာ မည်သည်ကား၊ သီလသမ္ပန္နော–သီလနှင့် ပြည့်စုံသော၊ သမာဓိ သမ္ပန္နော–သော၊ ပညာသမ္ပန္နော–သော၊ ဘိက္ခု–သည်၊ ဒိဋ္ဌေဝဓမ္မေ–မျက်မှောက်ဘဝ၌ပင်၊ အညံ–အရဟတ္တဖိုလ်ကို၊ အာရာဓေယျ သေယျထာပိ–ပြီးစေနိုင်ရာသကဲ့သို့၊ သာရိပုတ္တ, ဣဒံ–ဤ အရိယူပဝါဒကံကို၊ ဧဝံ သမ္ဘဒံ–ဤသို့ မချုတ်မယွင်း ပြီးစီးခြင်းရှိ၏ဟူ၍၊ ဝဒါမိ၊ တံဝါစံ–ထိုစွပ်စွဲကြောင်းစကားကို၊ အပ္ပဟာယ–မပယ်စွန့်မူ၍၊ တံ စိတ္တံ–ထိုစွပ်စွဲကြောင်းစိတ်ကို၊ အပ္ပဟာယ–၍၊ တံ ဒိဋ္ဌိ–ထိုစွပ်စွဲကြောင်း အယူကို၊ အပ္ပဋိနိသဒ္ဓိတ္တာ–မပယ်စွန့်မူ၍၊ ဝါ–လျှင်၊ (နိရယပါလေဟိ–ငရဲထိန်းတို့သည်၊) အာဘတံ–

သီလသမ္ပန္နော။ ။ သီလသမ္ပန္နောတိ အာဒိ–ကို ဝရိပဏ္ဍိဒ္ဓိယသ–အရဟတ္တဖိုလ် ရလောက်အောင် ရင့်ကျက်ပြီး ဣန္ဒြေရှိသော၊ မဂ္ဂသမင်္ဂီနော ဝသေန–အောက်မဂ်နှင့် ပြည့်စုံသော ပုဂ္ဂိုလ်အတွက်၊ ဝုတ္တံ၊ အဂ္ဂမဂ္ဂဋ္ဌေ ပန ဝတ္တဗ္ဗမေဝ နတ္ထိ–အရဟတ္တမဂ်၌ တည်သော သီလစသည်နှင့် ပြည့်စုံသူမှာ အရဟတ္တဖိုလ်ကို ယခုဘဝ ပြီးစေရာ၌ ဆိုဖွယ်ပင် မရှိတော့ (သာ၍ ပြီးစေနိုင်သည်–ဟူလို)၊ အထဝါ–အဂ္ဂမဂ္ဂပရိယာပန္နာဧဝ သီလာဒယော ဝေဒိတဗ္ဗာ–တစ်နည်း, သီလ သမ္ပန္နော စသည်၌ သီလ သမာဓိ ပညာတို့ကို အရဟတ္တမဂ်မှာပါသည့် တရားများဟု သိပါ။ (ဋီကာ)။

အညံ။ ။ အာပုဗ္ဗ+ဉာဓာတ်, အပစ္စည်း၊ အာ (မရိယာဒံ) ဇာနာတိ–မဂ် ၄ ပါးနှင့် အောက်ဖိုလ် တရားတို့ သိအပ်ပြီးသော သစ္စာ ၄ ပါးအပိုင်းအခြားအတိုင်း သိတတ်၏၊ ဣတိ–အညံ [အညိန္ဒြေ ဟူရာ၌ အလယ် မဂ်ဖိုလ်ဉာဏ် ၆ ပါးကို ယူရသော်လည်း ဤနေရာ၌ကား အရဟတ္တဖိုလ်ကို "အညာ"ဟု ယူပါ။ [အညန္တိအရဟတ္တံ၊ –ဋီကာ။]

ဧဝံသမ္ဘဒမိဒံ။ ။ သမ္ဘဒ္ဒနံ သမ္ဘဒါ, နိပ္ပတ္တိ (ပြီးစေခြင်း)ဧဝံ အဝိရဇ္ဈနက နိပ္ပတ္တိ ကဲတိ အတ္ထော၊ ယထာတံ အဝသ်ဘာဝိ–သီလ စသည်နှင့် ပြည့်စုံသူ၏မျက်မှောက် ဤဘဝ၌ပင် ထိုအရဟတ္တဖိုလ်ကို ပြီးစေခြင်းသည် မချုတ်ဖြစ်လတ္တံ့ကဲ့သို့၊ ဧဝမိဒမ္ပိ–ဤဆိုအပ်လတ္တံ့သော အဖြစ်သည်လည်း (အရိယူပဝါဒကံ၏ ငရဲခံချခြင်းသည်လည်း) ဤအတူ (မချုတ်ဖြစ်လတ္တံ့) ပင်တည်း၊–ဋီကာ။ [သမ္ဘဒါဟူ မူလ လိင်မလိုက်ဘဲ အညပုဒ်လိင်လိုက်၍ "သမ္ဘဒံ"ဟု ရှိသော်ကြောင့် လည်းကောင်း, "ဧဝံ အဝိရဇ္ဈနနိပ္ပတ္တိက"ဟု ဗဟုဗ္ဗီဟိ ဖွင့်သောကြောင့် လည်းကောင်း "ဧဝံသမ္ဘဒံ" သည် ဗဟုဗ္ဗီဟိ သမာသိပုဒ်တည်းဟု သိပါ၊ ဧဝံ+သမ္ဘဒါ ယသ္မာတိ ဧဝံသမ္ဘဒံ။]

ဆောင်ယူ၍၊ နိရယေ-ငရဲ၌၊ နိက္ခိတ္တောယထာ-ချထားအပ်သကဲ့သို့၊ ဧဝံ-ဤ.အတူ (အရိယူပဝါဒကမ္မေန-ကံသည်၊) နိရယေ, နိက္ခိတ္တော-ပြီ၊ [မူလပဏ္ဏာသ, မဟာသီဟနာဒသုတ်။] စ-သည်သာ မကသေး၊ မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိတော-ထက်၊ မဟာသာဝဇ္ဇတရံ နာမ-သာ၍ ကြီးသောအပြစ် ရှိသည်မည်သော၊ အညံ-အခြားသော ကံသည်၊ နတ္ထိ-မရှိတော့၊ ယထာဟ-သနည်း၊ နာဟံ ဘိက္ခဝေ၊ ပေ၊ ဝဇ္ဇာနိတိ-ဟူ၍၊ (အာဟ-ပြီ၊ ဧကဂုံတ္တရ, ဧကဓမ္မဝဂ်၊) [ဘိက္ခဝေ-တို့၊ ဣဒံ မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိယထာ-ကဲ့သို့၊ ဧဝံ-တူ၊ ဝါ-ဤမိစ္ဆာဒိဋ္ဌိလောက်၊ မဟာသာဝဇ္ဇ တရံ-သော၊ အညံ-အခြားသော၊ ဧက ဓမ္မမ္ပိ-ကို လည်း၊ အဟံ-သည်၊ နု သမနုပဿာမိ-မမူ၊ ဘိက္ခဝေ-တို့၊ ဝဇ္ဇာနိ-တို့သည်၊ မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိ ပရမာနိ-မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိဟူသော လွန်ကဲသော အတိုင်းအရှည် ရှိကုန်၏။]

ကာယသ ဘေဒါတိ-ကား၊ ဥပါဒိန္နက္ခန္ဓ ပရိစ္စာဂါ-ဥပါဒိန္နခန္ဓာကို စွန့်ခြင်းဟူသော၊ (မရဏာ-သေခြင်းမှ၊) ပရံမရဏာတိ-ကား၊ တဒနန္တရံ-ထို သေခြင်း၏ အခြားမဲ့၌၊ အဘိနိဗ္ဗတ္တက္ခန္ဓဂ္ဂဟဏော-အသစ်ဖြစ်သော ခန္ဓာကို ယူခြင်း၌၊ အထဝါ-

ယထာဘတံ၊ ပေ၊ နိရယေ။ ။ ယထာ နိရယပါလေဟိ အာဟရိတ္တာ နိရယေထပိ တော၊ ဧဝံ နိရယေ (ဝသာပိတောယေဝ-အရိယူပဝါဒကံက နေစေအပ်တော့သည်သာ)၊ ဤဋီကာ၌ အာဟရိတ္တာသည် အာဘတ်၌ ဒုတိယာဝိဘတ်၏ ကြိယာဝိသေသနဖြစ်ကြောင်း ပြသောအဖွင့်တည်း၊ ထိုစကား၏ ဆိုလိုရင်းကား-ငရဲသားတို့က ဆောင်ယူ၍ ငရဲ၌ချထားရာဝယ် သေချာသကဲ့သို့, အရိယူပဝါဒကံကလည်း ငရဲ၌ချဖို့ရန် သေချာသည်-ဟု ဆိုလိုသည်၊ ထို့ကြောင့် "နာသနိရယူပပတ္တိယာ ကောစိ ဝိဗန္ဓော=ငရဲရောက်ဖို့ရာ တစ်စုံတစ်ရာမျှ အတားအဆီးမရှိတော့၊ တတြာယံယုတ္တိ-နိရယူပဂေါ အရိယူပဝါဒီ, တဒါဒါယသ (တံ+အာဒါယသ-ထိုအယူကို) အဝိဇဟနတော၊ သေယျထာပိ မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိတိ (နိယတမိစ္ဆာအယူ မစွန့်သမျှ မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိက ငရဲချဖို့ သေချာသကဲ့သို့)"ဟု ဆက်၍ ဖွင့်သည်။

ဥပါဒိန္နက္ခန္ဓ ပရိစ္စာဂါ။ ။ "အယဉ္ဘေဝကာယော ဗဟိဒ္ဓါစ နာမရူပ"ဟူသော ပါဠိတော်၌ ကာယသဒ္ဒါသည် ခန္ဓာကိုယ်ကို ဟောသကဲ့သို့ ဤကာယသလည်း ဥပါဒိန္နခန္ဓာကိုယ်ကို ဟော၏-ဟု သိစေလို၍ "ဥပါဒိန္နက္ခန္ဓ"ဟု ဖွင့်၏၊ "ပရိစ္စာဂါ"ကား ဘေဒါ၏ အဓိပ္ပာယတူတည်း၊ [ဥပါဒိန္နက္ခပရိစ္စာဂ-ဟူရာ၌ ကမ္မဇရုပ်နှင့် ဝိပါက်စိတ်ကို ဥပါဒိန္နဟု ခေါ်၏၊ စုတိခဏ၌ ကမ္မဇရုပ်နှင့် ဝိပါက်စိတ္တဇုပ္ပါဒ်တို့၏ ချုပ်ခြင်းကို ဥပါဒိန္နက္ခန္ဓ ပရိစ္စာဂဟု ဆိုသည်။]

တဒနန္တရံ၊ ပေ၊ ဂဟဏော။ ။ ကာယသ ဘေဒါသည် မရဏာ၏ ဝိသေသနတည်း၊ "ပျက်ခြင်းဟူသော သေခြင်း"ဟူလို၊ "သေခြင်း၏နောက်"ဟူရာ၌ ရဟန္တာမဖြစ်သေးသမျှ အသစ်ခန္ဓာကို ယူရခြင်းပင်တည်း၊ ထို့ကြောင့် ပရံကို "အဘိနိဗ္ဗတ္တက္ခန္ဓဂ္ဂဟဏော"ဟု သရုပ်ဖော်သည်၊ "ပရံ-နောက်ဖြစ်သော အသစ်ခန္ဓာကို ယူခြင်း၌"ဟုပေး။

ထို့ပြင် တစ်နည်းကား၊ ကာယသ သောဒါတိ–ကား၊ ဇိဝိတိန္ဒြိယသ–၏၊ ဥပစ္ဆေဒါ–ပြတ်စဲကြောင်းဖြစ်သော၊ ပရံ မရဏာတိ–ကား၊ စုတိစိတ္တာတော–စုတိစိတ်မှ၊ ဥဒ္ဓံ–အထက်ဖြစ်သော ပဋိသန္ဓေ စိတ္တက္ခဏာဒ္ဒ၊ အပါယန္တိ ဝေမာဒိ–အပါယ် ဤသို့ အစရှိသော၊ သဗ္ဗ–အလုံးစုံသော သဒ္ဒါသည်၊ နိရယဝေဝစနံ–နိရယသဒ္ဒါ၏ ဝေဝုစ်ပရိယာယ် စကားလုယ်တည်း၊ ဟိ–ချဲ့၊ နိရယော–ငရဲသည်၊ (အပါယော, ဒုဂ္ဂတိ, ဝိနိပါတောတို့ဒ္ဒ စပ်၊) သဂ္ဂမောက္ခဟေတုဘူတာ–နတ်ပြည်နိဗ္ဗာန်၏ အကြောင်းဖြစ်၍ ဖြစ်သော၊ ပုညသမ္မတာ–ကောင်းမှုဟု သမုတ်အပ်သော၊ အယာ–အယမှ၊ အပေ

ဇိဝိတိန္ဒြိယသုပစ္ဆေဒါ။ ။ ကာယသကို "ဇိဝိတိန္ဒြိယသ"ဟု ဖွင့်သည်မဟုတ်၊ ဇိဝိတိန္ဒြေပြတ်ခြင်းသည် ခန္ဓာကိုယ်၏ ပျက်စီးကြောင်းဖြစ်ရကား ဘောဒါကိုသာ "ဇိဝိတိန္ဒြိယသုပစ္ဆေဒါ"ဟု ဖွင့်သည်၊ ဘိဒ္ဓတိ ဧတေနာတိ ဆောဒေါ၊ ဧတေန–ဤဇိဝိတိန္ဒြေအဆက်ပြတ်ခြင်းကြောင့်၊ ဘိဒ္ဓတိ–ခန္ဓာကိုယ် တစ်ခုလုံး သေဆုံးပျက်စီးရ၏၊ ဣတိ–ထိုသို့ ကာယ၏ပျက်စီးကြောင်း၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ သော–ထို ဇိဝိတိန္ဒြေ ပြတ်ခြင်းသည်၊ ဆောဒေါ–၏။ [ယေန တိဋ္ဌတိ၊ တသ္သဥပစ္ဆေဒေနေဝ ကာယော ဘိဒ္ဓတီတိ အာဟ–ကာယသ၊ ပေ၊ သုပစ္ဆေဒါတိ။]

စုတိစိတ္တာတော ဥဒ္ဓံ။ ။ ပရံ မရဏာဒ္ဒ "မရဏာ"အရ ဝေါဟာရတ္ထဖြစ်သော သေခြင်းအနက်ကို မယူဘဲ ပရမတ္ထဖြစ်သော စုတိစိတ်ကို ယူစေလို၍ "စုတိစိတ္တာတော"ဟု ဖွင့်၏၊ ပရံကို အထက်(လာလတ္တံ့)နောက်ကိုယူဟု သိစေလို၍ "ဥဒ္ဓံ"ဟု ဖွင့်၏၊ မရောက်အပ်သေးသည်ကို အထက်ဟု ခေါ်သော ရက္ခာရဠ (သစ်ပင်တက်)နည်းတည်း၊ "ပရံ–နောက်ဖြစ်သော ပဋိသန္ဓေစိတ္တက္ခဏာဒ္ဒ"ဟုပေး။ [ရှေ့နည်းဖြင့် ဗြောရိုးဝေါဟာရတ္ထကို ပြု၍, နောက်နည်းဖြင့် ပရမတ္ထအနက်ကို ပြသည်–ဟု နည်း ၂မျိုး အထူးကြ။]

သဗ္ဗံနိရယဝေဝစနံ။ ။ "အပါယံ ဒုဂ္ဂတိ ဝိနိပါတံ"ဤ ၃ပုဒ်ကို သဗ္ဗံဟု ဆိုသည်၊ ထို ၃ပုဒ်လုံး နိရယ်၏ ပရိယာယ်ချည်းတည်း၊ ထို့ကြောင့် ပါဠိတော်အနက်ပေးသောအခါ အပါယ စသည်ကို နိရယ၏ ဝိသေသနအဖြစ်ဖြင့် ပေးကြသည်၊ ထိုသို့ဖွင့်ခြင်းမှာလည်း အရိယူပဝါဒက်နှင့် နိယတမိစ္ဆာဒိဋ္ဌိက် ရှိသူတို့၏ ဂတိကို ပြရာဌာနဖြစ်သောကြောင့်တည်း၊ မှန်၏–ထိုသူတို့မှာ ငရဲမှတစ်ပါး တိရစ္ဆာန်စသည် ဖြစ်ခွင့် မရှိကြ။

သဂ္ဂ၊ ပေ၊ အပေတတ္တာ။ ။ အပါယဒ္ဒ "အပကို အပေတ,အယကို သဂ္ဂမောက္ခဟေတုဘူတာ ပုညသမ္မတာ"ဟု ဖွင့်၏၊ "အယာ+အပေတောတိ အပါယော"ဟု ပြု၊ အယကိုကား သဂ္ဂမောက္ခဟေတုကို ကြည့်၍ "ဧတိ ဣမသ္မာ သုခန္တိ အယော"ဟု ဋီကာ ဝိဂ္ဂဟပြု၏၊ ဣမသ္မာ–ဤကောင်းမှုမှ၊ သုခ–လူနတ်ချမ်းသာ, နိဗ္ဗာန်ချမ်းသာသည်၊ ဧတိ–ဖြစ်တတ်၏၊ ဣတိ အယော (ပုညံ)၊"အပါယ–သုခ၏ ဖြစ်ကြောင်း ကောင်းမှုမှ ကင်းသော"ဟုပေး၊ "ငရဲရောက်လျှင် ကောင်းမှု ပြုခွင့်မရတော့သဖြင့် ကောင်းမှုမှ ကင်းရာဌာနဖြစ်သည်"ဟူလို။

တတ္တာ–ကင်းသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ အပါယော–ယမည်၏၊ ဝါ–တစ်နည်း၊ သုခါနံ–သုခတို့၏၊ အာယသ–ဖြစ်ပေါ်လာရာ ကောင်းမှု စသည်တို့၏ သုခသာဓနသတ္တိ၏၊ အဘာဝါ–မရှိခြင်းကြောင့်၊ အပါယော–၏၊ ဒုက္ခသ–၏၊ ဂတိ–ရောက်ရာအရပ်တည်း၊ ပဋိသရဏံ–ရှေးရှုရောက်အပ်ရာ အရပ်တည်း၊ ဝါ–လဲလျောင်းရာအရပ်တည်း၊ ဣတိ, ဒုဂ္ဂတိ–ဒုဂ္ဂတိမည်၏၊ ဝါ–တစ်နည်း၊ ဒေါသဗဟုလတာယ–များသော ဒေါသရှိသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ ဒုဋ္ဌေန–ပျက်သော၊ ကမ္မုနာ–ကြောင့်၊ နိဗ္ဗတ္တာ–ဖြစ်သော၊ ဂတိ–ဂတိတည်း၊ ဣတိ, ဒုဂ္ဂတိ–၏၊ တတ္ထ–ထိုဝရဏ်၌၊ ဒုက္ခဋ္ဌကာရိနော–မကောင်းပြုအပ်သော အမှုကို ပြုလေ့ရှိသူတို့သည်၊ ဝိဝသာ–ကင်းသော အလိုရှိကုန်သည်၊ (ဟုတ္တာ၊) နိပတန္တိ–ကျရောက် ကြရကုန်၏၊ ဣတိ–ကြောင့်၊ (ထိုသို့ ကင်းသောအလိုရှိသည်ဖြစ်၍

သုခါနံဝါအာယသ အဘာဝါ။ ။ ဤနည်းခ်ဖ် "အပ+အာယ"ဟုခွဲ၊ ပုညကမ္မာဒီနံ သုခသာဓနံ–ကောင်းမှုစသည်တို့၏ သုခကို ပြီးစေနိုင်သော သတ္တိသည် အာယမည်၏၊ (ဋီကာ)၊ အာယန္တိ ဇေသမ္မာ သုခါနီတိ အာယော၊ ဇေသမ္မာ–ဤသုခသာဓနသတ္တိမှ၊ သုခါနိ–တို့သည်၊ အာယန္တိ–ဖြစ်လာရကုန်၏၊ ဣတိ အာယော၊ ဂတိဝိပတ္တိဖြစ်နေသော ဝရဏ်ရှေ့ဘဝက ပါလာသော ကောင်းမှုများသည် လည်းကောင်း, ဥဏ္ဏဝိရိယစသော ပယောဂသမ္ပတ္တိသည် လည်းကောင်း, သုခအကျိုးကို ပြီးစေနိုင်သော သတ္တိမရှိကြတော့၊ ထို့ကြောင့် "အပါယ"ဟု ခေါ်သည်၊ အဋ္ဌကထာ၌ "အာယသ+အဘာဝါ"ဟု ဆိုသော်လည်း မရှိခြင်း ကြိယာကို မယူရ၊ မရှိရာဘုံဌာနကို ယူရမည်ဖြစ်၍ "အာယာ–သုခတို့၏ ဖြစ်ပေါ်လာခဲ့ရာ ဖြစ်သော ကောင်းမှု စသည်တို့၏ သုခသာဓန သတ္တိမှ+အပေတော–ကင်းသောအရပ်တည်း၊ အပါယော"ပြု။ ["သုခတို့၏ ဖြစ်ပေါ်လာရာ ဖြစ်သော ကောင်းမှုစသည်တို့၏ သုခသာဓန သတ္တိမှ ကင်းသော"ဟု ပေး။]

ဒုက္ခသ ဂတိ။ ။ "ဒုကို ဒုက္ခသ, ဂတိကို ပဋိသရဏံ"ဟု ဖွင့်၏၊ ဂတိကိုလည်း "ဂစ္ဆတိဇေတ္ထာတိ–(ဒုက္ခ၏)ရောက်ရာ"ဟု ပြုသင့်၏၊ "ပဋိသရဏံ"ခ်ဖ်လည်း "ပဋိ–ရှေ့ရှု+သရဏံ–ရောက်အပ်ရာ"ဟု သဒ္ဒတ္ထ၊ "လဲလျောင်းရာ"ကား ဝေါဟာရတ္ထ။

ဒေါသဗဟုလတာယဝါ။ ။ ကဲ့ပြုစဉ်က ဒေါသအားကြီးသည်ကို "ဒေါသဗဟုလတာယ"ဟု ဆိုသည်၊ ဒေါသအားကြီးသူသည် ဝရဏ်ခ် ဖြစ်ရတတ်၏၊ ဤ "ဒုဂ္ဂတိ"အရလည်း ဝရဏ်ကို အရကောက်ရသည်၊ ဒေါသဗဟုလတာယကို "ဒုဋ္ဌေန"ခ်ဖ်စပ်၍"ဒုဋ္ဌေန–ဒေါသသည် ဖျက်ဆီးအပ်သော ကံကြောင့်+ဂတိ–ရောက်ထိုက်သောဂတိတည်း၊ ဒုဂ္ဂတိ"ဟု ပြု၊ ["နိဗ္ဗတ္တာ"အလယ်ပုဒ်ကျေဟု ကြဲသင့်သော်လည်း မကျေဘဲ တိုက်ရိုက်အနက်မှန်ရလျှင် မဖျေလောပလုပ်ဖွယ် မလိုပါ။]

ဝိဝသာ၊ ပေ၊ ဝိနိပါတော။ ။ ဝိကို ဝိဝသာဟု ဖွင့်၏၊ "နိပတန္တိ ဇေတ္ထာတိ နိပါတော၊ ဝိဝသာနံ+နိပါတော ဝိနိပါတော"ဟု ဂရကနည်းပြု၊ "ကျရောက်လိုသော ဆန္ဒမရှိဘဲ ကျရောက်ရာဝရဏ်"ဟူလို၊ နောက်နည်းခ်ဖ် ဝိကို ဝိနသန္တာဟု ဖွင့်၍, ဝိနသန္တာကို "သမ္ပိဋ္ဌမာနဂ်ပစ္ဆဂ်ါ"

ကျရောက်ရာ၏ အဖြစ်ကြောင့်၊) ဝိနိပါတော-တ မည်၏၊ ဝါ-တစ်နည်း၊ ဇော-ဤအရပ်၌၊ ဝိနသဿနာ-ပျက်စီးကုန်သည်၊ သမ္ဘိဇ္ဇမာနဂ်ပစ္စဂ်ါ-ပျက်စီးသော အဂ်ါကြီးငယ် ရှိကုန်သည်၊ (ဟုတ္တာ) နိပတန္တိ-နှ၏၊ ဣတိ-ထို့ကြောင့်၊ (ထိုသို့ ပျက်စီးသော အဂ်ါကြီးငယ် ရှိကုန်သည်ဖြစ်၍ ကျရောက်ရာ၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ ဝိနိပါတော-တ မည်၏၊ ဇော-ဤ၌ရှိ၏၊ အသာဒသညိတော-သာယာဖွယ်ဟု, အသိအမှတ်ပြုအပ်သော၊ အယော-အယသည်၊ နတ္ထိ-မရှိ၊ ဣတိ, နိရယော-ယ မည်၏။

အထဝါ-ထို့ပြင် တစ်နည်းကား၊ အပါယဂ္ဂဟဏေန-အပါယ သဒ္ဒါဖြင့်၊ တိရစ္ဆာနယောနိ-တိရစ္ဆာန်တို့၏ ရောနှောနေထိုင်ရာ အရပ်ကို၊ ဝါ-တိရစ္ဆာန်ဘုံကို၊ [ဘုံ သီးခြား မရှိသော်လည်း ပေးရိုးအတိုင်း ပေးလိုက်သည်။] ဒီပေတိ-ပြု၏၊ ဟိ-မှန်၏၊ တိရစ္ဆာနယောနိ-တိရစ္ဆာန်တို့၏ ရောနှောနေထိုင်ရာ အရပ်သည်၊ ဝါ-တိရစ္ဆာန်ဘုံသည်၊ အပါယော-အပါယမည်၏၊ (ကသ္မာ-နည်း၊) သုဂတိယာ-သုဂတိမှ၊ အပေတတ္တာ-ကင်းသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်တည်း၊ နှ ဒုဂ္ဂတိ-ဒုဂ္ဂတိကား မဟုတ်၊ ဝါ-ဒုက္ခအပေါင်း၏ လဲလျောင်းရာကား မဟုတ်၊ (ကသ္မာ)၊ မဟေသက္ခာနံ-ကြီးသော

ဟု ဖွင့်သည်၊ "ဝိနသဿန္တိ-လက်ခြေအင်္ဂါအားဖြင့် ပျက်စီးကုန်၏၊ ဣတိ ဝိနသဿနာ"ဟု ပြုပါ၊ [အန္တ ပစ္စယန္တဖြင့် ဖွင့်ရာ၌ အသတ္တိမကြဲသင့်၊] "ဝိနသဿနာနံ-လက်ခြေအင်္ဂါအားဖြင့် ပျက်စီးကုန်သည်ဖြစ်၍၊ နိပါတော-ကျရောက်ရာ ၎င်းတည်း၊ ဝိနိပါတော"ဟု ပြု၊ ပါဠိတော်၌ ဝိဂြိုဟ်အတိုင်း ၂နက်ပေးပါ။

နိရယ်။ ။ [နိ+အယ၊ သက္ကတ၌ "နိရ်"ဟုရှိ၍ ကပ်ဖို့ရာ သရရှိသောကြောင့် (ရ်) လာသည်။] ဣယတိ အသာဒီယတိ-သာယာအပ်၏၊ ဣတိ-အယော။ [မဟာဋီကာ ဝိဂ္ဂဟ၊ ဣမာတ် (ဓာတုနံ အနေကတ္ထတ္တာ-အရ အသာဒအနက်ဟော၊ အယောဒ္ဓ် ဂ်ဟော အပစ္စည်း။)] နတ္ထိ အယော ဇော်ဟာတိ နိရယော၊ "အယ=အသာဒ (သာယာအပ်)"ဟူသည် သုခ သောမနဿ ဝေဒနာနှင့် ဣဋ္ဌာရုံများတည်း၊ ထို့ကြောင့် "နိရဲယော-သာယာအပ်သော အသာဒတရားတို့ မရှိရာ ၎ရဲ"ဟု သဒ္ဒတ္ထပေး။

အထဝါ, အပါယဂ္ဂဟဏေန။ ။ ဤအထဝါတက်သော နည်းကား အရိယုပဝါဒ, မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိကံရှိသူတို့ ဂတိကိုပြုသော နည်းမဟုတ်၊ အခြားနေရာဝယ် အပါယ်စသည်လာလျှင် ယူရမည့် အနက်ကိုပြုသော နည်းတည်း၊ အပါယ၌ "အပ+အယ"ဟုပင် ခွဲ၊ "သုဂတိယာ+အပေတတ္တာ" ထောက်၍ "အယသဒ္ဒါသည် သုဂတိ အနက်ဟော"ဟု သိပါ၊ အယတိ သုခံ ပဝတ္တတိ ဇော်ဟာတိအယော-သုခ၏ ဖြစ်ခွင့်ရရာ သုဂတိ၊ အယတော+အပေတော အပါယော-သုဂတိမှကင်းသော တိရစ္ဆာန်ဘုံ၊ ထိုတိရစ္ဆာန်ဘုံ၌ တန်ခိုးကြီးသော နဂါးမင်း-ဂဠုန်မင်းတို့ ဖြစ်သေးသောကြောင့် "ဒုက္ခသ+ဂတိ"ဟု ဝိဂြိုဟ်ပြုရသော ဒုဂ္ဂတိကား မဟုတ်ချေ။ [ယု-မိသနေ၊ ယဝန္တိ (ရောနှောနေထိုင်ကြကုန်၏) ဇော်ဟာတိ ယောနိ။]

တန်ခိုးရှိကုန်သော၊ နာဂရာဇာဒီနံ–နဂါးမင်း အစရှိသူတို့၏၊ သမ္ဘဝတော–ဖြစ်သင့်ခြင်းကြောင့်တည်း၊ ဒုဂ္ဂတိဂှဟဏေန–ဖြင့်၊ ပေတ္တိဝိသယံ– ပြိတ္တာတို့၏ နယ်မြေကို၊ ဝါ–ပြိတ္တာဘုံကို၊ ဒီပေတိ–၏၊ ဟိ–မှန်၊ သော–ထိုပြိတ္တာတို့၏ နယ်သည်၊ ဝါ–သည်၊ အပါယောစေဝ–အပါယ်လည်း ဟုတ်၏၊ ဒုဂ္ဂတိစ–လည်း ဟုတ်၏၊ (ကသ္မာ)၊ သုဂတိတော–မှ၊ အပေတတ္တာ–ကြောင့်လည်းကောင်း၊ ဒုက္ခသ–၏၊ ဂတိဘူတတ္တာ စ–လဲလျောင်းရာ ဖြစ်၍ ဖြစ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်လည်းကောင်းတည်း၊ နတုဝိနိပါတော–ဝိနိပါတကား မဟုတ်၊(ကသ္မာ)၊ အသုရသဒိသ–ပြိတ္တာအသူရာနှင့်တူစွာ၊ အဝိနိပတိတတ္တာ–ဖောက်ပြန်၍ ကျရောက်ရာ မဟုတ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်တည်း၊ ဟိ–မှန်၊ ပေတမဟိဒ္ဓိကာနံ–ကြီးသော တန်ခိုးရှိကုန်သော ပြိတ္တာတို့၏၊ ဝိမာနာနိပိ–ဗိမာန်တို့သည်လည်း၊ နိဗ္ဗတ္တန္တိ–ဖြစ်ကုန်၏၊ဝါ–ရှိကုန်၏၊ ဝိနိပါတဂှဟဏေန–ဖြင့်၊ အသုရကာယ–အသူရာအပေါင်းကို၊ ဒီပေတိ–၏၊ ဟိ–မှန်၊ သော–ထိုအသူရာ အပေါင်းကို၊ ယထာဝုတ္တေန–အကြင်အကြင် ဆိုအပ်ပြီးသော၊ အတ္တေန–အနက်ကြောင့်၊ (သုဂတိတော အပေတတ္တာ ဒုက္ခသ စ ဂတိဘူတတ္တာ ဟူသော အနက်ကြောင့်) အပါယော

ဒုဂ္ဂတိ၊ ပေ၊ ဒုဂ္ဂတိစ။ ။ ဒုဂ္ဂတိပုဒ်၏ ဝစနတ္ထမှာ ပဌမနည်း၌ ပြခဲ့သော "ဒုဋ္ဌေနကမ္မုနာ နိဗ္ဗတ္တာ ဂတိ"ပင်တည်း။ ဤ ဒုဂ္ဂတိသဒ္ဒါဖြင့် ပေတ္တိဝိသယကို ပြ၏၊ "သောဟိအပါယောစေဝ ဒုဂ္ဂတိစ=ပေတ္တိဝိသယသည် အပါယလည်းမည်, ဒုဂ္ဂတိလည်းမည်၏"ဟု ဆိုသော်လည်း ဒုဂ္ဂတိအမည်က ပေတ္တိဝိသယကို ဟောသောကြောင့် (ပါရိသေသနည်း, ဂေါဗလိဗဒ္ဓနည်းအားဖြင့်) တိရစ္ဆာနယောနိကိုသာ အပါယသဒ္ဒါက ဟောရတော့သည်။ [ဝိသေသေန+သေန္တိ ပဝတ္တန္တိ ဧတ္ထာတိ ဝိသယော=အထူးအားဖြင့် ဖြစ်ရာနယ်(ဘုံ)။]

နတုဝိနိပါတော၊ ပေ၊ နိဗ္ဗတ္တန္တိ ။ ။ ပေတ္တိဝိသယသည် ပြိတ္တာအသူရာတို့ကဲ့သို့ သမ္ဘတ္တိအပေါင်းမှ ဖောက်ပြန်ကျရောက်ရာ ဝိနိပါတအမျိုး မဟုတ်၊ တန်ခိုးကြီးသောတစ်ချို့ ပြိတ္တာတို့မှာ ဘုံဗိမာန်များပင် ရှိကြသေးသည်။

ဝိနိပါတဂှဟဏေန။ ။ ဝိနိပါတသဒ္ဒါဖြင့် ပြိတ္တာအကြီးစားဖြစ်သော အသူရကာယ်တို့ကို ယူရ၏၊ "သဗ္ဗသမုဿယေဟိတိ သဗ္ဗသမ္ဘတ္တိသမုဿယေဟိ"–ဋီကာ၊ ဝိနိပတန္တိ ဧတ္ထာတိ ဝိနိပါတော=သမ္ဘတ္တိအပေါင်းတို့မှ ဖောက်ပြန်၍ ကျရောက်ရာဖြစ်သော အသူရာအပေါင်း။ [ဤ အသူရကာယ်ကိုလည်း အပါယ–ဒုဂ္ဂတိသဒ္ဒါတို့က ဟောနိုင်ပါ၏၊ သို့သော် ဝိနိပါတသဒ္ဒါက သီးခြားဟောမည်ဖြစ်၍ ပါရိသေသ, ဂေါဗလိဗဒ္ဓနည်းအားဖြင့် ရှေ့၌ပြခဲ့သော သီးခြားအနက်ကိုသာ အပါယသဒ္ဒါ–ဒုဂ္ဂတိသဒ္ဒါတို့က ဟောကြရတော့သည်။]

တိစေဝ– အပါယ ဟူ၍ လည်းကောင်း၊ ဒုဂ္ဂတိတိစ– တိ ဟူ၍ လည်းကောင်း၊ သဗ္ဗသမုဿယေဟိ–အလုံးစုံ သမ္ဘတ္တိအပေါင်းတို့မှ၊ ဝိနိပတိတတ္တာ–ဖောက်ပြန်၍ ကျရောက်ရာ၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ ဝိနိပါတောတိ စ–တ ဟူ၍လည်းကောင်း၊ ဝုစ္စတိ–၏၊ နိရယဂ္ဂဟဏေန–ဖြင့်၊ အဝီစိအာဒိအနေကပ္ပကာရံ–အဝီစိအစရှိသော တစ်ပါးမက များသောအပြားရှိသော၊ နိရယမေဝ–ကိုသာ၊ ဒီပေတိ–၏၊ ဥပပန္နာတိ–ကား၊ ဥပဂတာ–ကပ်ရောက်ကြရကုန်၏၊ တတ္ထ–ထိုဝရဲ၌၊ အဘိနိဗ္ဗတ္တာ –ဖြစ်ကြရကုန်၏၊ ဣတိ–ကား၊ အဓိပ္ပာယော–တည်း။

ဝုတ္တ ဝိပရိယယေန–ဆိုအပ်ပြီး၏ ပြောင်းပြန်အားဖြင့်၊ သုဂ္ဂပဏ္ဍာ–သုဂ္ဂပဏ္ဍကို၊ ဝေဒိတဗ္ဗော–၏၊ အယံ ပန–ဤ ဆိုအပ်လတ္တံ့ကား၊ ဝိသေသော–အထူးတည်း၊ ဇတ္ထ–ဤ သုဂ္ဂပဏ္ဍ၌၊ သုဂတိဂ္ဂဟဏေန–ဖြင့်၊ မနုဿဂတိပိ–လူ့ဂတိကိုလည်း၊ သဂ်ယုတိ–သိမ်းယူအပ်၏၊ [ဂတိပိ၌ အပိဖြင့် ဒေဝဂတိကိုပေါင်း။] သဂ္ဂဂ္ဂဟဏေန–ဖြင့်၊ ဒေဝဂတိယေဝ–နတ်ဂတိကိုသာ၊ သဂ်ယုတိ၊ [ဧဝဖြင့် မနုဿဂတိကိုကန့်။] တတ္ထ– ထို "သုဂတိ' သဂ္ဂံ လောကံ"ဟူသောပါဠိ၌၊ သုန္ဒရာ–ကောင်းသော၊ ဂတိ–ဂတိတည်း၊ ဣတိ, သုဂတိ–သုဂတိမည်၏၊ ရူပါဒိဝိသယေဟိ–ရူပါရုံ အစရှိသော အာရုံတို့ဖြင့်၊ သုဋ္ဌု–လွန်စွာ၊ အဂ္ဂေါ–မြတ်သည်တည်း၊ ဣတိ, သဂ္ဂေါ–သဂ္ဂမည်၏၊ သော သဗ္ဗောပိ–ထို အလုံးစုံသော လူ့ပြည် နတ်ပြည်သည်လည်း၊ လုဒ္ဓနေ ပလုဒ္ဓနဋ္ဌေန–ပျက်တတ် အလွန်ပျက်တတ်သည်၏ အဖြစ်ဟူသော အနက်ကြောင့်၊ လောကော–မည်၏၊ ဣတိ , အယံ–ဤဆိုအပ်ပြီးကား၊ ဝစနတ္ထော–သဒ္ဒါနက်တည်း၊ ဝိဒ္ဓာတိ–ကား၊ ဒိဗ္ဗစက္ခုဉာဏဝိဒ္ဓာ–ဒိဗ္ဗစက္ခုဉာဏ် ဝိဒ္ဓာကို၊ (အဓိဂတာ၌စပ်၊) အဝိဒ္ဓာတိ–ကား၊ သတ္တာနံ–တို့၏၊ စုတိ ပဋိသန္ဓိ ပဋိစ္စာဒိကာ–စုတိ, ပဋိသန္ဓေကို ဖုံးလွှမ်းတတ်သော၊ အဝိဒ္ဓာ–အဝိဒ္ဓာသည်၊ (ဝိဟတာ၌ စပ်၊) သေသံ–ကြွင်းသော ပုဒ်အပေါင်းသည်၊ ဝုတ္တနယမေဝ–ဆိုအပ်ပြီးသောနည်း ရှိသည်သာ၊ ဟိ–အထူးကား၊ ဇတ္ထ–ဤ ဒိဗ္ဗစက္ခု

ဝုတ္တဝိပရိယယေန သုဂ္ဂပဏ္ဍော။ ။"ဒုဋ္ဌု+စရိတံ"စသည်ဖြင့် ဆိုအပ်ပြီးမှ ပြောင်းပြန်ပြု၍ "သုဋ္ဌု+စရိတံ, သောဘနံ+ဝါ+စရိတံ သုစရိတံ"စသည်ဖြင့် ကုသိုလ်ဘက်ကို သိပါလေ၊ ဝိ+ပရိ+ဣတတ်, အပစ္စည်းဖြင့် "ဝိပရိယယ"ဟု ထောမနိမိ ရှိ၏။

သုဂတိ ။ ။ "သုန္ဒရာ+ဂတိ"အရ လူ့ဘဝကိုလည်း ကောင်းသော ဂတိဖြစ်သောကြောင့် သုဂတိဟု ဆိုရ၏၊ "ဣတော ဘော သုဂတိ'ဂစ္ဆ"ဟူရာ၌ သုဂတိအရ မနုဿဂတိပါ ယူရသကဲ့သို့ တည်း။

သဂ္ဂံ လောကံ။ ။ သဂ္ဂကို "သု+အဂ္ဂ"ဟု ဖြတ်၊ ရူပ–သဒ္ဒစသော ကာမဂုဏ်အာရုံ တို့ဖြင့် "သုဋ္ဌု–လွန်စွာ+အဂ္ဂေါ–မြတ်သော လောကတည်း၊ သဂ္ဂေါ–က" [လုဒ္ဓနေ ပလုဒ္ဓနဋ္ဌေန လောကောဏ် ဝစနတ္ထကို လောကဝိဒူအဖွင့် သခ်ါရလောကဋ္ဌ ပြခဲ့ပြီ။]

ဉာဏကထာ၌၊ အယမေဝ–ဤ ဆိုအပ်လတ္တံ့သော အနက်သည်သာ၊ ဝိသေသော–အထူးတည်း၊ ပုဗ္ဗေနိဝါသကထာယံ–ပုဗ္ဗေနိဝါသဉာဏကထာ၌၊ ပုဗ္ဗေနိ ဝါသာနုဿတိ ဉာဏမုခတုဏ္ဍကေန၊ ပေ၊ ပဒါလေတ္တွာတိ–ပုဗ္ဗေ၊ ပေ၊ ပဒါလေတ္တွာဟူ၍၊ ဝုတ္တံယထာ–ဆိုအပ်သကဲ့သို့၊ ဧဝံ–တူ၊ ဣဒ–ဤဒိဗ္ဗစက္ခုဉာဏကထာ၌၊ စုတူပပါတညာဏ မုခတုဏ္ဍကေန၊ ပေ၊ ပဒါလေတ္တွာတိ–စုတူ၊ ပေ၊ တွာဟူ၍၊ ဝတ္တွေ–ဆိုထိုက်၏၊ (ဣတိ–ဤဆိုအပ်ပြီးကား၊ ဝိသေသော၊) [စုတူပပါတညာဏမုခတုဏ္ဍကေန–စုတူပပါတဉာဏ်တည်းဟူသော နှုတ်သီးဖြင့်၊ စုတူပပါတပဋိစ္စာဒက်–စုတိပဋိသန္ဓေကို ဖုံလွှမ်းတတ်သော၊ အဝိဇ္ဇာကောသံ–ကို ၊ ပဒါလေတ္တွာ–၍။] ဣတိ–အပြီးတည်း။... ဒိဗ္ဗစက္ခုဉာဏကထာ–သည်၊ နိဋ္ဌိတာ–ပြီ။

၁၄။ သော ဧဝံ သမာဟိတေ စိတ္တေတိ–ကား၊ ဣဒ–ဤအာသဝက္ခယဉာဏကထာ၌၊ ဝိပဿနာပါဒက်–ဝိပဿနာ၏ အခြေခံဖြစ်သော၊ စတုတ္ထဈာနစိတ္တံ–ဈာန်စိတ်ကို၊ ဝေဒိတဗ္ဗံ–၏၊ အာသဝါနံ ခယညာဏာယာတိ–ကား၊ အရဟတ္တမဂ္ဂညာဏတ္ထာယ–အရဟတ္တမဂ်ဉာဏ်အကျိုးငှာ၊ ဟိ–မှန်၊ အရဟတ္တမဂ္ဂေါ– ကို၊ အာသဝဝိနာသနတော–အာသဝေါတရားတို့ကို ဖျက်ဆီးတတ်သည်၏ အဖြစ် ကြောင့်၊ အာသဝါနံ ခယောတိ–ဟူ၍၊ ဝုစ္စတိ–၏၊ စ–ဆက်၊ ဇေဝ်ဉာဏ်–ဤ သမ္မာဒိဋ္ဌိဉာဏ်သည်၊ တတြ–ထို အရဟတ္တမဂ်၌၊ ဝါ–ထဲက၊ (ဉာဏ်–တည်း၊ ကသ္မာ–နည်း၊ ဇေဋ္ဌ ဉာဏသ–ဤ သမ္မာဒိဋ္ဌိဉာဏ်၏၊) တပ္ပရိယာပန္နတ္တာ–ထိုအရဟတ္တမဂ်၌ အကျုံးဝင်သည်၏ အဖြစ် ကြောင့်တည်း၊ ဣတိ–ဤသို့ မှတ်အပ်၏၊ စိတ္တံ အဘိနိန္နာမေသိန္တိ–ကား၊ ဝိပဿနာစိတ္တံ–ကို၊ အဘိနိဟရိ–ပြီ၊ သော ဣဒံ ဒုက္ခန္တိ ဧဝမာဒီသု–ကဲ့ အစရှိသော ပါဠိရပ်တို့၌ (အတ္ထော ဧဝံ ဝေဒိတဗ္ဗော၊) ဒုက္ခံ–သည်၊ ဇေ္တက်–ဤမျှအတိုင်းအရည်ရှိ၏၊ ဣတော–

ခယညာဏာယ။ ။ ခယကို အရဟတ္တမဂ္ဂဟု ဖွင့်၏၊ "အာသဝါနံ ဝိနာသနတော" အဋ္ဌကထာနှင့် "အာသဝါနံ ခေပနတော"ဋီကာတို့ကို ထောက်၍ "ခီယန္တီအာသဝါ ဧတေနာတိ ခယော= အာသဝေါတို့၏ ကုန်ကြောင်းဖြစ်သော အရဟတ္တမဂ်"ဟု ကရဏသာဓ်ပြု။ ["ပြီးစေတတ်က, ပြီးကြောင်းရ၏, ကရဏ–ကတ္တု, ကာရကကို ဝိဂြိုဟ်ပြု"ဟူရာ၌ ကဲ့သို့တည်း။] "ခယ"အရ အာသဝေါတို့ကို တစ်ကန့်စီတစ်ကန့်စီ ကုန်စေတတ်သော အောက်မဂ်တို့ပါ ရသော်လည်း ဥက္ကဋ္ဌနိဒ္ဒေသနည်း အားဖြင့် အရဟတ္တမဂ်ကိုသာ ယူ။ [ဥက္ကဋ္ဌနိဒ္ဒေသဝသေန အရဟတ္တမဂ္ဂဂ္ဂဟဏ်။] "မဂ်"ဟူရာ၌ မဂ္ဂင်ရှစ်ပါးလုံး ရသောကြောင့် ထိုမဂ္ဂင်၌ ပါဝင်သော သမ္မာဒိဋ္ဌိကို "ခယေ+ဉာဏ် ခယညာဏ်"ဟု ပြု၊ [ခယေတိ စ အာဓာရေ ဘုမ္မံ၊ နှ ဝိသယေ (အရာ မဟုတ်)တိ ဒသေန္တော တပ္ပရိယာပန္နတ္တာ အာဟ၊ –ဋီကာ။]

ဤတရားထက်၊ ဘိယျော–အလွန်၊ နေ–မရှိတော့၊ ဣတိ–သို့၊ သဗ္ဗမ္ပိ–သော၊ ဒုက္ခသစ္စံ–ကို၊(အဇ္ဈာသယ် စသည်ဌစပ်၊) သရသ လက္ခ ဏာပဋိဝေဓေန–မိမိ၏ သဘော လက္ခဏာကို ထိုးထွင်း၍ သိခြင်းဖြင့်၊ ယထာဘူတံ–စွာ၊ အဇ္ဈာသယိ, ဇာနိ–သိတော် မူပြီ၊ ပဋိဝိဇ္ဈိ– ထိုးထွင်းတော်မူပြီ၊ စ–ကား၊ တသ ဒုက္ခသ–ကို၊ နိဗ္ဗတ္တိက်–ဖြစ်စေတတ်သော၊ တဏှံ– ရေးဘဝတဏှာကို၊ အယံ– ဤ တဏှာသည်၊ ဒုက္ခသမุဒယော–ကြွင်းသောအကြောင်းနှင့် ပေါင်းမိလသော် ဒုက္ခ၏ ဖြစ်ကြောင်း သမုဒယသစ္စာတည်း၊ ဣတိ (သရသလက္ခဏ ပဋိဝေဓေန ယထာဘူတံ အဇ္ဈာသယိ၊) [ဤသို့ အစုံအလင်ထည့်၍ စပ်, နောက်ဌလည်း နည်းတူ၊] တဒုဘယမ္ပိ–ထို ၂ ပါးစုံသော ဒုက္ခ,သမุဒယ သည်လည်း၊ ယံ ဌာနံ –အကြောင် နိဗ္ဗာန်တည်းဟူသော အကြောင်းသို့၊ ပတ္တာ –၍၊

သဗ္ဗမ္ပိ ဒုက္ခသစ္စံ။ ။ "ဣဒံ ဒုက္ခံ–ဤဟာသည် ဒုက္ခ"ဟူရာဝယ် "ဤ"ဟူသော စကားဖြင့် ဒုက္ခသစ္စာကို မျက်မှောက်ပြုနိုင်ကြောင်း ပြ၏၊ ထိုသို့ မျက်မှောက်ပြုရာ၌ "ဇွေကံ ဒုက္ခံ"ဖြင့် ဒုက္ခသစ္စာသည် ဤရွေ့ဤမျှသာ ရှိ၏ဟု ပိုင်းခြား၍ သိနိုင်ကြောင်းကိုလည်းကောင်း, "နေ ဣတော ဘိယျော"ဖြင့် အကြွင်းမရှိ သိနိုင်ကြောင်းကိုလည်းကောင်း ပြသည်၊ ထို့ကြောင့် "သဗ္ဗမ္ပိ ဒုက္ခသစ္စံ"ဟု မိန့်သည်။

သရသလက္ခဏပဋိဝေဓေန။ ။"သ+ရသ"ဟူသည် ဖဿ၏ တွေ့ထိခြင်းသဘော, ပထဝီဓာတ်၏ ခိုင်မာခြင်းသဘောစသော သဘောတည်း၊ ထိုသဘောရသသည်ပင် ထိုထိုတရား၏ အမှတ်အသားဖြစ်သောကြောင့် လက္ခဏာလည်း မည်၏၊ ထိုသဘောတည်းဟူသော လက္ခဏာကို ထိုးထွင်း၍သိခြင်းသည် သရသလက္ခဏ ပဋိဝေဓမည်၏၊ ထို့ကြောင့် "သဘာဝသဒ္ဒါတသလက္ခဏသ အသမ္မောဟတော ပဋိဝိဇ္ဈနေန"ဟု ဋီကာဖွင့်သည်။

အသမ္မောဟပဋိဝေဓ။ ။ အရဟတ္တမဂ်ဉာဏ်ဖြစ်လသော် နောင်အခါဝယ် ဒုက္ခသစ္စာ၏ သရုပ်သဘောကို ပိုင်းခြားရာ၌ တွေဝေခြင်းမရှိမှုကို အသမ္မောဟ ပဋိဝေဓ–မတွေဝေသောအားဖြင့် သိခြင်းဟု ဆိုသည်။ [အသမ္မောဟပဋိဝေဓောတိ–ယထာ တသ္မိံ ဉာဏေ ပဝတ္တေ ပစ္စာ ဒုက္ခသ သရူပါဒိပရိစ္ဆေဒေ သမ္မောဟော နတ္ထိ ဟောတိ၊ တထာ ပဝတ္တေ၊ တေနာဟ–ယထာဘူတံ အဇ္ဈာသယိ တိ။]

တဒုဘယမ္ပိ ယံ ဌာနံ ပတ္တာ။ ။ ယံဌာနံ ပတ္တာတိ ယံ နိဗ္ဗာနံ မဂ္ဂသ အာရမ္မဏပစ္စယ ဌေန ကာရဏဘူတံ အာဂမ္မ–မဂ်၏ အာရမ္မဏပစ္စည်းအဖြစ်ကြောင့် မဂ်၏ အကြောင်းဖြစ်၍ဖြစ်သော အကြွင်နိဗ္ဗာန်သို့ ရောက်၍၊ ဤအဖွင့်အတိုင်း နိဿယ၌ ပေးသည်၊ "တဒုဘယမ္ပိ ပတ္တာ–ထို ဒုက္ခ သမุဒယ ၂ပါးစုံ၏ နိဗ္ဗာန်ဌာနသို့ ရောက်ခြင်း"ဟူသည် ထို ၂ ပါးစုံရှိနေသောပုဂ္ဂိုလ်၏ ရောက်ခြင်းတည်း။ [တဒုဘယဝတော ဟိ ပုဂ္ဂလဿ ပတ္တိ တဒုဘယပတ္တိတိ ဝုတ္တံ။] ပတ္တာတိ ဝါ ပါပုဏနဟေတု (ပုဂ္ဂိုလ်က အာရုံပြုသောအားဖြင့် ရောက်ခြင်းကြောင့်။)

ဝါ–ကြောင့်၊ နိရုဇ္ဈတိ–ချုပ်ရ၏၊ တေသံ–ထို ဒုက္ခသမุဒယတို့၏၊ အပ္ပဝတ္တိ–မဖြစ်ကြောင်းဖြစ်သော၊ ဝါ–မဖြစ်ရာဖြစ်သော၊ တံ နိဗ္ဗာနံ–ကို၊ အယံ–ဤ နိဗ္ဗာန်သည်၊ ဒုက္ခနိရောဓော–ဒုက္ခ၏ချုပ်ရာ နိရောဓသစ္စာတည်း၊ (ဣတိ၊ ပေ၊ အဗ္ဘညာသိ၊) စ–ကား။ တသ–ထိုနိရောဓသို့၊ သမ္ပာပကံ–မိမိကိန်းရာ ပုဂ္ဂိုလ်ကို ကောင်းစွာရောက်စေတတ်သော၊ [သစ္ဆိကိရိယာဝသေန သမ္ဘဒေဝ ဃါပကံ။] အရိယမဂ္ဂ–ကို၊ အယံ–ဤ အရိယာမဂ်သည်၊ ဒုက္ခနိရောဓဂါမိနီ–ဒုက္ခ၏ချုပ်ရာ နိဗ္ဗာန်သို့ ရောက်ကြောင်းဖြစ်သော၊ ပဋိပဒါ–အကျင့်တည်း၊ ဣတိ၊ ပေ၊ ပဋိဝိဇ္ဈိ–ပြီ၊ ဣတိဧဝံ–ဤသို့၊ အတ္ထော–ကို ဝေဒိတမ္ဘော။

ဧवं–ဤသို့လျှင်၊ သရူပတော–သရုပ်အားဖြင့်၊ သစ္စာနိ–သစ္စာတို့ကို၊ ဒဿေတွာ–ပြတော်မူပြီး၍၊ ဣဒါနိ–ယခုအခါ၌၊ ကိလေသဝသေန–အာသဝဟူသော ကိလေသာနှင့် စပ်သဖြင့်၊ [အာသဝသခ်ါတ ကိလေသဝသေန။] ပရိယာယတော–ပရိယာယ်အားဖြင့်၊ (သစ္စာနိ–သစ္စာတို့ကို၊) ဒဿေန္တော–ပြတော်မူလိုသည်၊ ဟုတ္တာ၊ [ဒဿေန္တော သစ္စာနိတိ ယောဇနာ။] ဣမေ အာသဝါတိ အာဒိ–ပါဠိကို၊ အာဟ–၏ တသ မေ ဧဝံ

အပ္ပဝတ္တိ။ ။ ပဝတ္တတိယာယာတိ ပဝတ္တိ, နု + ပဝတ္တိ – အပ္ပဝတ္တိ–မဖြစ်ကြောင်း၊ အပ္ပဝတ္တိန္တိ–အပ္ပဝတ္တိနိမိတ္တံ၊ တေဝါ နု ပဝတ္တန္တိ ဇတ္တာတိ အပ္ပဝတ္တိ–မဖြစ်ရာ။

ပရိယာယတော။ ။ အာသဝေါတရားတို့သည် ပရိယာယ်အားဖြင့် ဒုက္ခသစ္စာမည်၏၊ ပရိယာယ်ဆိုသည်ကား ဒုက္ခသစ္စာအတွင်း၌ အာသဝေါတရားများလည်း ပါဝင်သောကြောင့် ဒုက္ခသစ္စာအမည် ရနိုင်ကြသည်–ဟု ဆိုလိုသည်၊ အာသဝတို့က ဒုက္ခသစ္စာ အမည်ရလျှင် တဏှာစသည်ကိုလည်း အာသဝတို့၏ဖြစ်ကြောင်း, အာသဝတို့၏ ချုပ်ရာ, အာသဝတို့၏ ချုပ်ရာနိဗ္ဗာန်သို့ ရောက်ကြောင်း–ဟု ဆိုရတော့သည်။ [ယသ္မာစ အာသဝါနံ ဒုက္ခသစ္စပရိယာယော, တပ္ပရိယာပန္နတ္တာ၊ သေသသစ္စာနဉ္စတံသမุဒယာဒိပရိယာယောအတ္ထိ၊ တသ္မာ ဝုတ္တံ ပရိယာယတောတိ။] ဤသို့ အာသဝ တို့ကို မူတည်၍ သစ္စာ ၄ ပါးပြခြင်းမှာလည်း "အာသဝါနံ ခယဉာဏာယ"ဟူသော မူလစကားနှင့် အဆင်သင့်အောင် ပြတော်မူလိုခြင်းကြောင့်–ဟု မှတ်။

အဗ္ဘညာသိ နှင့် ဇာနတော။ ။ အဗ္ဘညာသိ ကို မဂ် ဓဏာရည်ရွယ်၍ မိန့်တော်မူပါသော်လည်း ဝေရဉ္ဇပုဏ္ဏားအား ဟောတော်မူနိုက်၌ သိပြီးဖြစ်သောကြောင့် "အဗ္ဘညာသိ"ဟု အတိတ်ကြိယာ ကို သုံးစွဲတော်မူ၏၊ ထိုမဂ်ရစဉ်က သိဆဲခဏကို မှန်း၍ တံ ကာလာပေက္ခ ဝတ္တမာန်အားဖြင့် "ဧဝံ ဇာနတော ပဿတော"ဟု ပစ္စုပ္ပန်ဟော အန္တ ပစ္စည်းကို သုံးစွဲတော်မူပြန်သည်၊ တစ်နည်း–ဇာနတော ပဿတောဟု အန္တ ပစ္စည်းသည် ဟိတ်အနက်ဟုသက်၏၊ "သိခြင်းကြောင့် မြင်ခြင်းကြောင့် လွတ်ပြီ"ဟူလို။

ဇာနတော, ဇဝံ ပဿတောတိ-ကား၊ ဇဝံ-သို့၊ ဇာနန္တသ-သိသော၊ ဇဝံ, ပဿန္တသ-မြင်သော၊ တသ မယ္ဟ-ထိုငါ၏၊ (စိတ္တံ ဝိမုစ္စိတ္ထ၌ စပ်၊) ဣမိနာ-ဤ တသ၊ မေ၊ ပေ၊ တောဟူသော ပါဠိဖြင့်၊) ဝိပဿနာယ-ဝိပဿနာဉာဏ်နှင့်၊ သဟ-တကွ၊ ကောဋ္ဌိပ္ပတ္တံ-အထွတ်အထိပ်သို့ ရောက်သော၊ မဂ္ဂံ-လောကုတ္တရာမဂ်ကို၊ ကထေသိ-ဟောတော်မူပြီ၊ [ဝိပဿနာက လောကီမဂ်ဖြစ်၍ လောကုတ္တရာမဂ်နှင့် ပေါင်းပြီးလျှင် လောကီလောကုတ္တရာ ရောနှောသော မိဿကမဂ်ကို ဟောတော်မူသည်-ဟူလို၊] ကာမာသဝါတိ-ကား၊ ကာမာသဝတောဝ-သဝမှ၊ (ဝိမုစ္စိတ္ထ၊) ဝိမုစ္စိတ္ထာတိ ဣမိနာ-ပါဠိဖြင့်၊ ဖလက္ခဏံ-ဖိုလ်ခဏကို၊ ဒဿေတိ-မူ၏၊ ဟိ-မှန်၊ မဂ္ဂက္ခဏေ-မဂ်ခဏ၌၊ စိတ္တံ-သည်၊ ဝိမုစ္စတိ-လွတ်ဆဲ၊ ဖလက္ခဏေ-၌၊ ဝိမုတ္တံ-လွတ်ပြီးသည်၊ ဟောတိ-ဖြစ်၏၊ ဝိမုတ္တာသို့ ဝိမုတ္တာမိတိ ဉာဏန္တိ ဣမိနာ-ဖြင့်၊ ပစ္စဝေက္ခဏဉာဏံကို၊ ဒဿေ တိ-၏၊ ခီဏာဇာတိတိ အာဒီဟိ-တို့ဖြင့်၊ တသ-ထို ပစ္စဝေက္ခဏဉာဏ်၏၊ ဘူမိ-ဖြစ်ရာအာရုံကို၊ ဒဿေတိ-၏၊ ဟိ-မှန်၊ တေန ဉာဏေန-ထို ပစ္စဝေက္ခဏာ ဉာဏ်ဖြင့်၊ ဘဂဝါ-သည်၊ ပစ္စဝေက္ခန္တော-ဆင်ခြင်တော်မူလသော်၊ ခီဏာဇာတိတိ အာဒီနိ-ခီဏာဇာတိ အစရှိသည်တို့ကို၊ အဇ္ဈဘာသိ-ပြီ။

ဝိမုစ္စိတ္ထ။ ။ "လွတ်ခဲ့ပြီ"ဟု အတိတ်ကြိယာကို သုံးစွဲပြန်ရာ၌ မဂ်ခဏမှနောက် ယနေ့အထိ ဝိမုစ္စနကြိယာသည် အတိတ်ချည်းဖြစ်ပါသော်လည်း, မဂ်ရပြီးနောက် ပထမဆုံး အတိတ်ခဏကို မှန်း၍ ဝိမုစ္စိတ္ထဟု ဟောတော်မူရကား "ဝိမုစ္စိတ္ထာတိဣမိနာဖလက္ခဏံ ဒဿေတိ"ဟု အဋ္ဌကထာမိန့်သည်။ [သောစ (ထိုလွတ်ခြင်းသည်လည်း) ကာမံ မဂ္ဂက္ခဏတော (မဂ်ခဏမှနောက်၌) ယာဝဇ္ဇတနာ အတီတကာလိကောဇဝ၊ သဗ္ဗပဌမံပနသ (ထိုလွတ်ခြင်း၏) အတီတကာလိကတ္တံ ဖလက္ခဏေနေဝ ဝေဒိတဗ္ဗတိ အာဟ-ဝိမုစ္စိတ္ထာတိ ဣမိနာ၊ ပေ၊ ဒဿေတိတိ။]

မုတ်ချက်။ ။ ပါဠိတော်၌"ကာမာသဝါပိ၊ ပေ၊ ဘဝါသဝါပိ၊ ပေ၊ အဝိဇ္ဇာသဝါပိ စိတ္တံ ဝိမုစ္စိတ္ထ"ဟု အာသဝ ၃ပါးသာပါ၍ ဒိဋ္ဌာသဝ မပါ၊ ထိုသို့ မပါခြင်းကား အာသဝက္ခယ (အရဟတ္တမဂ်)"အခန်းဖြစ်၍ သောတာပတ္တိမဂ်တုန်းကပင် ဒိဋ္ဌာသဝမှ လွတ်ခဲ့ပြီဖြစ်သောကြောင့် ဒိဋ္ဌာသဝကို မဟောဘဲထားသည်-ဟု ကြံသင့်၏၊ ဋီကာ၌ကား ဘဝါသဝဖြင့် ဒိဋ္ဌာသဝကိုပါ သွင်းယူထားသည်-ဟု ဆိုထား၏၊ စဉ်းစားပါ။

ဝိမုတ္တာမိတိ။ ။ ဝိမုတ္တာသို့၏နောက်၌ "ဝိမုတ္တာမိတိ, ဝိမုတ္တာမိတိ"ဟု ပါ၌ ၂ထွေရှိ၏၊ "စိတ္တော-သည်၊ ဝိမုတ္တာသို့-အာသဝေါတို့မှ လွတ်ပြီးလသော်၊ ဝိမုတ္တံ-ငါ၏စိတ်သည် အာသဝေါ တို့မှ လွတ်ပြီ"ဟု အာသဝေါတို့မှ လွတ်သော အရဟတ္တဖိုလ်စိတ်ကို အာရုံပြု၍သာ ပစ္စဝေက္ခဏာ ဉာဏ် ဖြစ်နိုင်၏၊ "ဝိမုတ္တာမိ-ဝိမုတ္တော+အမိ-ငါသည် အာသဝေါတို့မှ လွတ်ပြီ"ဟု မိမိကိုယ်ကို အာရုံပြု၍ ပစ္စဝေက္ခဏာဉာဏ်မဖြစ်နိုင်။ "မဂ္ဂ ဖလဉ္စ နိဗ္ဗာနံ, ပစ္စဝေက္ခတိ ပဏ္ဍိတော"ကို သတိပြု။] ထိုကြောင့် ပစ္စဝေက္ခဏာဉာဏ်ကို ပြသောအရာဌာနဖြစ်၍ "ဝိမုတ္တာမိတိ"သာ ပါ၌မှန်တည်း။

ပန–ပရိဟာရပက္ခမ္ပ၊ ပေ၊ အံ့၊ ဘဂဝတော–၏၊ ကတမာဇာတိ–အဘယ်ဇာတိသည်၊ ခီဏာ–ကုန်သနည်း၊ ကထဉ္စ–လျှင်၊ နံ–ထို ကုန်သောဇာတိကို၊ အဇ္ဈ၊ ညာသိ–သနည်း၊ ဣတိ–ဤကား အမေးတည်း၊ (ပရိဟာရော မယာ) ဝုစ္စတေ–၏၊ ဘာဝ–အနာဂတ်ဇာတိမှ ရှေးဦးစွာ၊ အသ–ထိုမြတ်စွာဘုရား၏၊ အတီတာဇာတိ–သည်၊ နခီဏာ–ကုန်သည်မဟုတ်၊ (ကသ္မာ–နည်း၊) ပုဗ္ဗေဝ–ရှေးဦးပင်၊ ခီဏတ္တာ–ကုန်ခဲ့ပြီး၏ အဖြစ်ကြောင့်တည်း၊ [အတိတ်ဇာတိသည် အတိတ်ကာလဦးပင် ကုန်ခဲ့ပြီ, ဟူလို၊] အနာဂတာ–အနာဂတ်ဇာတိသည်၊ နခီဏာ–ဟုတ်၊ (ကသ္မာ၊) အနာဂတော–အနာဂတ်တရားဌ၊ ဝါယာမာဘာဝတော–အားထုတ်မှု ပယောဂ၏ မရှိခြင်းကြောင့်တည်း၊ ပစ္စုပ္ပန္နာ–သည်၊ နခီဏာ(ကသ္မာ၊) ဝိဇ္ဇမာနတ္တာ–ထင်ရှား ရှိသေးသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်တည်း၊ ပန–စင်စစ်ကား၊ မဂ္ဂဿ–၏၊ ဝါ–ကို၊ အဘာဝိတတ္တာ–မဖြစ်စေအပ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ ဧကစတုပဉ္စဝေါကာရဘဝေသု–ဧကဝေါကာရ, စတုဝေါကာရ, ပဉ္စဝေါကာရဘဝတို့ဌ၊ ဧကစတုပဉ္စက္ခန္ဓပ္ပဘေဒါ–တစ်ပါးသော ခန္ဓာ, ၄ ပါး သော ခန္ဓာ, ၅ပါး သော ခန္ဓာ အပြားရှိသော၊ ယာ ဇာတိ–သည်၊ ဥပ္ပဇ္ဇေယျ–၏၊ သာ–ထိုဇာတိသည်၊ မဂ္ဂဿ–၏၊ ဝါ–ကို၊ ဘာဝိတတ္တာ–ကြောင့်၊ အနုပ္ပါဒဓမ္မတ်–

ခီဏာဇာတိတိ၊ ပေ၊ ဘူမိ'။ ။ တသ္မာတိ ပစ္စဝေက္ခဏာဉာဏသ၊ ဘူမိန္တိပဝတ္တိဌာနံ (ဖြစ်ရာဌာန–ဖြစ်ရာအာရုံကို)၊ ဤဋီကာအတိုင်း "ခီဏာ ဇာတိ၊ ဝုသိတံ ဗြဟ္မစရိယံ၊ ကတံ ကရဏီယံ၊ နာပရံ ဣတ္ထတ္တာယ"တို့သည် ပစ္စဝေက္ခဏာဉာဏ်၏ အာရုံများကို ပြသောစကားတည်း–ဟု မှတ်၊ မှန်၏–မဂ္ဂဝိထိ နောက်က ပစ္စဝေက္ခဏာဝိထိသည် မဂ္ဂဖလနိဗ္ဗာန်နှင့် ပဟီနကိလေသာတို့ကိုသာ အာရုံပြု၏၊ သို့သော်–ပဟီနကိလေသာကို အာရုံပြုပြီးသောအခါ အဝိဇ္ဇာ တဏှာတည်းဟူသော ကိလေသာ အဖော်မပါသော ဂ်သည် ဘဝသစ်ကို မဖြစ်စေနိုင်ရကား "ခီဏာ ဇာတိ=ဘဝကုန်ပြီ"ဟု အသိဉာဏ် ဖြစ်ပြန်၏၊ မဂ်ဖိုလ်နိဗ္ဗာန်ကို ဆင်ခြင်ပြီးသောအခါ "ဝုသိတံဗြဟ္မစရိယံ, ကတံ ကရဏီယံ နာပရံ ဣတ္ထတ္တာယ"ဟု သိနိုင်ပြန်၏၊ ထို့ကြောင့် "ခီဏာ ဇာတိ"စသည်ကို ပစ္စဝေက္ခဏာဉာဏ်၏ အာရုံကို ပြသောစကားဟု ဆိုသည်။

နာ အနာဂတာ။ ။ သတ္တဝါအများ၏ အနာဂတ်ဇာတိသာမညကို ရည်ရွယ်၍"နာ+အနာဂတာ"ဟု မိန့်သည်၊ ဖြစ်မှ မဖြစ်သေးသော အနာဂတ်ဇာတိ၌ ကုန်အောင် အားထုတ်ဖို့ရန် လုံ့လပယောဂပြုမှုမဖြစ်–ဟူလို၊ ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်၏ ဇာတိဝိသေသကိုကား အကြောင်းဖြစ်သော အဝိဇ္ဇာတဏှာကို ပယ်ခွာသောအားဖြင့် ကုန်အောင် အားထုတ်၍ဖြစ်နိုင်၏၊ အဝိဇ္ဇာတဏှာ ပယ်လိုက်လျှင် အဝိဇ္ဇာတဏှာ အဖော်မပါသော ဂ်တရားက ဇာတိအသစ်ကို မဖြစ်စေနိုင်၊ ထို့ကြောင့် "ယာပန"စသည် မိန့်သည်။ [ဥပ္ပဇ္ဇနံ ဥပ္ပါဒေါ၊ ဥပ္ပါဒေါစ+သော+ဓမ္မော ဇာတိ ဥပ္ပါဒဓမ္မော၊ နတ္ထိ+ဥပ္ပါဒဓမ္မောယသ္သာတိ အနုပ္ပါဒဓမ္မာ (ဇာတိ)၊ အနုပ္ပါဒဓမ္မာယ+ဘာဝေါ အနုပ္ပါဒဓမ္မတာ။]

နောင် တစ်ဖန် ဖြစ်ခြင်းသဘော မရှိသည်၏ အဖြစ်သို့၊ အာပဇ္ဇနေန–ရောက်ခြင်းအားဖြင့်၊ ခီဏာ–ကုန်ပြီ၊ တံ–ထိုကုန်သောဇာတိကို၊ (အဗ္ဗညာသိဒ္ဓ စပ်၊) သော–ထို မြတ်စွာဘုရားသည်၊ မဂ္ဂဘာဝနာယ–မဂ်ကို ဖြစ်စေခြင်းအားဖြင့်၊ ပဟီနကိလေသေ–ပယ်အပ်ပြီးသော ကိလေသာတို့ကို၊ ပစ္စဝေက္ခိတ္တာ–ဆင်ခြင်တော်မူ၍၊ ကိလေသာဘာဝေ–ကိလေသာတို့၏ မရှိခြင်းသည်၊ (သတိ) ဝိဇ္ဇမာနမ္ပိ–ထင်ရှားရှိသည်လည်းဖြစ်သော၊ ကမ္မံ–သည်၊ အာယတိံ–၌၊ အပ္ပဋိသန္ဓိကံ–ပဋိသန္ဓေ အကျိုးမရှိသည်၊ ဝါ–ပဋိသန္ဓေကို မဖြစ်စေနိုင်သည်၊ ဟောတိ–၏၊ ဣတိ–သို့၊ ဇာနန္တော–မူသည်၊ (ဟုတ္တာ၊) အဗ္ဗညာသိ–ပြီ၊ (ဣတိ–သို့၊ ပရိဟာရော ဝုစ္စတေ၊ ဤသို့ ပြန်အုပ်။)

ဝုသိတန္တိ–ကား၊ ဝုတ္ထံ, ပရိဝုတ္ထံ–ကျင့်သုံးအပ်ပြီ၊ ကတံ–ပြုအပ်ပြီ၊ စရိတံ–ကျင့်အပ်ပြီ၊ နိဋ္ဌိတံ–ပြီးဆုံးပြီ၊ (ပါဌ်ရှိအတိုင်း၊) နိဋ္ဌာပိတံ–ပြီးဆုံး စေအပ်ပြီ၊ ဣတိ အတ္ထော–နက်၊ ဗြဟ္မစရိယန္တိ–ကား၊ မဂ္ဂဗြဟ္မစရိယံ–ယကို၊ ဟိ–မှန်၊ (တစ်နည်း) ဟိ ယသ္မာ, ပုထုဇ္ဇနကလ္လာဏကေန–ကလ္လာဏပုထုဇဉ်နှင့်၊ သဒ္ဓိံ သတ္တာ, သေက္ခာ–သေက္ခ ပုဂ္ဂိုလ်တို့သည်၊ ဗြဟ္မစရိယဝါသံ–ကျင့်သုံးအပ်သော မဂ္ဂဗြဟ္မစရိယကို၊ ဝသန္တိ နာမ–ကျင့်ကုန်ဆဲတို့မည်၏၊ ခီဏာသဝေါ–သည်၊ ဝုတ္ထဝါသော–ကျင့်သုံးအပ်ပြီးသော မဂ္ဂဗြဟ္မစရိယရှိသော ပုဂ္ဂိုလ်မည်၏၊ တသ္မာ–ကြောင့်၊ ဘဂဝါ–သည်၊ အတ္တနော–ကိုယ်တော်၏၊ ဗြဟ္မစရိယဝါသံ–ကို၊ ပစ္စဝေက္ခန္တော–သော်၊ ဝုသိတံ ဗြဟ္မစရိယန္တိ–ဝု၊ ပေ၊ ယံ ဟူ၍၊ အဗ္ဗညာသိ–ပြီ၊ ကတံ ကရဏီယန္တိ–ကား၊ စတ္ဂူသု, သစ္စေသု–တို့၌၊ စတ္ဂူဟိ, မဂ္ဂေဟိ–တို့ဖြင့်၊ ပရိညာပဟာနသစ္ဆိကိရိယာဘာဝနာဝသေန–ပရိညာကိစ္စ, ပဟာနကိစ္စ, သစ္ဆိကိရိယကိစ္စ, ဘာဝနာကိစ္စတို့၏ အပြားအားဖြင့်၊

ဝုတ္ထံ ပရိဝုတ္ထံ။ ။ [မောဂ္ဂလ္လာန် နိဿယသစ်အလို"ဝုဒ္ဓ, ပရိဝုဒ္ဓ"ဟု ရှိစေ။] ဝသဓာတ်သည် ဤနေရာ၌ "ပြု=ကျင့်" အနက်ဟောတည်း၊ ထို့ကြောင့် ဝသဓာတ်တပစ္စည်းဖြင့် ဝုသိတံကို ဝုတ္ထံဟု ပရိယာယ်ပုဒ်ဖြင့် ဖွင့်ပြီးလျှင် နေခြင်းအနက်ကို မယူစေလို၍ "ပရိဝုတ္ထံ"ဟု ဖွင့်၏၊ ထိုကိုတစ်ဖန် "ကတံ–စရိတံ"ဟု ဖွင့်သည်၊ "ဝုတ္ထံ–ကျင့်သုံးအပ်"ဟူသောအနက်သည် ထို "ကတံ–စရိတံ"၏ အနက်တည်း၊ ထို့နောက် "နိဋ္ဌိတံ"ဟု တွေ့ရ၏၊ သကမ္မကဓာတ်ကို အကမ္မကဖြင့် ဖွင့်လျှင် ကာရိတ်ဝင်စေမှ မူလအနက်ကို မှီသည်၊ ထို့ကြောင့် ကတံ စရိတံနှင့် ညီမျှအောင် "နိဋ္ဌာပိတံ"ဟု ရှိသင့်၏၊ ကတံ ကရဏီယံ၌လည်း "နိဋ္ဌာပိတံ"ဟု ဖွင့်လတ္တံ့။

ပရိညာ၊ ပေ၊ ဘာဝနာ ဝသေန။ ။ ဒုက္ခ, သမုဒယ, နိရောဓ, မဂ္ဂသစ္စာတို့သည် အစဉ်အတိုင်း ပရိညာတဗ္ဗ, ပဟာတဗ္ဗ, သစ္ဆိကာတဗ္ဗ, ဘာဝေတဗ္ဗ တို့တည်း၊ ထို့ကြောင့် မဂ်တစ်ပါး လျှင် ပရိညာစသော ကိစ္စအားဖြင့် ၄ပါးစီရှိရကား မဂ် ၄ပါးအတွက် ကိစ္စ ၁၆ပါး

သောဠသဝိဓမ္မိ–ၦ ပါး အပြားရှိသည်လည်း ဖြစ်သော၊ ကိစ္စ–ကိစ္စကို၊ နိဋ္ဌာပိတံ, ဣတိ အတ္ထော၊ ဟိ–မှန်၊ (တစ်နည်း) ဟိ ယသ္မာ, ပုထုဇနကလ္ယာဏကာဒယော–တို့သည်၊ [အာဒိဖြင့် သေက္ခပုဂ္ဂိုလ်တို့ကို ယူ။] ဧတံ ကိစ္စ–ဤ မဂ်ကိစ္စကို၊ ကရောန္တိ–ပြုကုန်ဆဲတို့တည်း၊ ခီဏာသဝေါ–သည်၊ ကတကရဏီယော–ပြုအပ်ပြီးသော မဂ်ကိစ္စရှိသော ပုဂ္ဂိုလ်တည်း၊ တသ္မာ၊ ပေ၊ ကတံ ကရဏီယံတိ–ဟူ၍၊ အဗ္ဘညာသိ–ပြီ။

နာပရံ ဣတ္ထတ္တာယာတိ–ကား၊ ဣဒါနိ–ဌ၊ ပုန–တစ်ဖန်၊ ဣတ္ထံဘာဝါယ–ဤ တစ်ဆယ့်ခြောက်ပါးပြားသော မဂ်ကိစ္စတို့၏ ဖြစ်ကြောင်းဖြစ်ရာ အလို့ငှာ၊ ဧဝံ သောဠသကိစ္စဘာဝါယ–ဤ ၦဝပါးသော မဂ်ကိစ္စတို့၏ ဖြစ်ကြောင်းဖြစ်ရာ နောက်ထပ် မဂ်ကိစ္စအလို့ငှာ၊ ဝါ–တစ်နည်း၊ ကိလေသက္ခယာယ–ကိလေသာတို့၏ ကုန်ကြောင်း

ဖြစ်၏။ ["ဤ တရား, ဤတရားသည် ဒုက္ခ"ဟု ပိုင်းပိုင်းခြားခြား သိခြင်းသည် ပရိညာကိစ္စ မည်၏၊ ပဟာနကား ထင်ရှားပြီ၊ မျက်စိအောက်မှာ ရောက်နေသော အရာဝတ္ထုကို မြင်ရသကဲ့သို့ နိဗ္ဗာန်ကို မြင်ခြင်းသည် သစ္ဆိကိရိယာ ကိစ္စမည်၏၊ မိမိသန္တာန်၌ မဂ္ဂင်တရားကို ဖြစ်စေခြင်းသည် ဘာဝနာကိစ္စ မည်၏၊

ဣတ္ထတ္တာယ။ ။ "ဣတ္ထံဘာဝါယ"ဟူသော ပထမသံဝဏ္ဏနာဖြင့် တ္တပစ္စည်း၏ ဘာဝအနက် ဟောကြောင်းကိုသာ သိရ၏၊ ဣတ္ထံ၏အနက် အာယ၏ အနက်ကို မသိရသေး၊ ထို့ကြောင့် ဋီကာ၌ "ဣမေ ပကရာ ဣတ္ထံ၊ တဗ္ဘာဝေါ၊ တဒတ္ထံ"ဟု ဖွင့်သည်၊ တဗ္ဘာဝေါဖြင့် "ဣတ္ထံ+ဘာဝေါဣတ္ထတ္ထံ" ဟု ပြုစေလို၏၊ တဒတ္ထံဖြင့် အာယသည် တဒတ္ထသမ္ဘဒါနတ္ထ သဝိဘတ်၏ ကာရီယဟု သိစေသည်။

ဧဝံ သောဠသကိစ္စဘာဝါယ။ ။ "ဣတ္ထံ၌ ဣမသဒ္ဒါဖြင့် ကတံ ကရဏီယံ၌ ပြခဲ့သော တစ်ဆယ့်ခြောက်ပါးသော မဂ်ကိစ္စကို စွဲပါ"ဟု သိစေလို၍ ဣတ္ထံဘာဝါယကို "ဧဝံ သောဠသ ကိစ္စ ဘာဝါယ"ဟု ထပ်၍ အနုသံဝဏ္ဏနာ ဆင့်သည်၊ ဤ၌ ဘာဝ၏အနက်ကို သေချာစွာ မပြကြ၊ မဂ်တစ်ပါးရလျှင် နောက်ထပ် မဂ်ကိစ္စ ၄ ပါးတိုးပွား၏၊ "အပရံ နတ္ထိ–နောက်ထပ်မဂ်ကို ဖြစ်စေဖွယ် (တိုးပွားစေဖွယ်) ကိစ္စမရှိ"ဟု ဆိုသဖြင့် "ၦဝပါး မပြည့်သေးလျှင် နောက်ထပ် တိုးစေဖွယ်ဖြစ်သော မဂ်ကိစ္စကို ဘာဝအနက်"ဟု ယူသင့်၏၊ ယခုသော်ကား ၦဝ ပါးပြည့်နေပြီဖြစ်၍ ထို ၦဝ ပါးထက် တိုးဖို့ရာ မဂ်ကိစ္စမလိုတော့–ဟူလို။

ကိလေသက္ခယာယဝါ။ ။ ဣတ္ထံဘာဝါယကိုပင် တစ်နည်းဖွင့်ပြသော အနုသံဝဏ္ဏနာ တည်း၊ မဂ်ကိစ္စတို့တွင် ကိလေသာကို ကုန်စေတတ်သော ပဟာနကိစ္စသည် ပဓာနဖြစ်၏၊ ထိုကြောင့် ပဓာနနည်းအားဖြင့် ပဟာနကိစ္စကို ပြသည်၊ [ပရိညာဒီသုစပဟာန မေဝ ပဓာနံ၊ (ဘာ့ကြောင့်နည်း) တဒတ္ထတ္တာယ ဣတရေသံ (ပရိညာစသော အခြားကိစ္စတို့မှာ ပဟာနကိစ္စဟူသော အကျိုးရှိကုန်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်တည်း၊) ဣတိ အာဟ–ကိလေသက္ခယာယဝါတိ။] ရှေ့နည်း၌ ဘာဝအတွက် (ၦဝ ချက် မပြည့်သေးလျှင် နောက်ထပ်ဖြစ်စေဖွယ်ရှိသော) ကိစ္စ ၄ ပါးလုံးကိုယူ၏၊

ပဟာန ကိစ္စအကျိုးငှာ၊ မေ-၏၊ ဝါ-မှာ၊ မဂ္ဂဘာဝနာ ကိစ္စ-မင်္ဂ်ကို ဖြစ်စေဖွယ်ကိစ္စသည်၊ နတ္ထိ-တော့၊ ဣတိ, အဗ္ဘညာသိ-သိတော်မူပြီ၊ [ဘဂဝါ-ကတ္တားလိုက်လာ၍ "အဗ္ဘညာသိ"ဟု ပါဠိရှိစေ၊ ဋီကာ၌ သုတ္တန်အဋ္ဌကထာတို့မှ ယူ၍"နာပရံ ဣတ္ထတ္တာယ"ကို တစ်နည်း ဖွင့်သေး၏။

ဣဒါနိ-၌၊ ဧဝံ-ဤ ဆိုအပ်ပြီးသော နည်းဖြင့်၊ ပစ္စဝေက္ခဏာညာဏပရိဂ္ဂဟိတံ-သိမ်းယူအပ်သော ပစ္စဝေက္ခဏာဉာဏ်ရှိသော၊ အာသဝါနံ-တို့၏၊ တံ ခယညာဏာဓိဂတံ-ထို ကုန်ကြောင်း အရဟတ္တမဂ်ဉာဏ် ရခြင်းကို ၊ ဗြာဟ္မဏသ-အား၊ ဒသ္သေန္တော-နိဂုံးအဖြစ်ဖြင့် ပြတော်မူလိုသည်၊ (ဟုတ္တာ) အယံ ခေါမေ ဗြာဟ္မဏာတိ အာဒိ-ပါဠိရပ်ကို၊ အာဟ-၏၊ တတ္ထ-ထို ပါဠိရပ်၌၊ ဝိဇ္ဇာတိ-ကား၊ အရဟတ္တမဂ္ဂ ညာဏဝိဇ္ဇာ-အရဟတ္တမဂ်ဉာဏ် ဝိဇ္ဇာကို၊ (အဓိဂတာ၌ စပ်၊) အဝိဇ္ဇာတိ-ကား၊ စတုသစ္စပ္ပဋိစ္စာဒိကာ-သစ္စာ၄ပါးကို ဖုံးလွှမ်းတတ်သော၊ အဝိဇ္ဇာ-သည်၊ (ဝိဟတာ၌ စပ်၊) သေသံ-ကြွင်းသော ပုဒ်အပေါင်းသည်၊ ဝုတ္တနယမေဝ-သာ၊ အယံ ပန-ဤ ဆိုအပ်လတ္တံ့ကား၊ ဝိသေသော-အထူးတည်း၊ အယံခေါမေ၊ ပေ၊ အဟောသိတိ ဧတ္ထ-၌(အတ္ထော ဧဝံ ဝေဒိတဗ္ဗော၊) ဗြာဟ္မဏ, ကုက္ကုဋ္ဌာပကသ-၏၊ မုခတုဏ္ဍကေ နဝါ-သော်လည်းကောင်း၊ ပေ၊ ပစ္စာဇာတိ-ဖြစ်ခြင်းသည်၊ ဟောတိ ဣဝ-ကဲ့သို့၊ (တထာ-တူ၊) မမ-၏၊ အာသဝါနံ-တို့၏၊ ခယညာဏမုခတုဏ္ဍကေန-ကုန်ကြောင်းဖြစ်သော အရဟတ္တမဂ်ဉာဏ်တည်းဟူသော နှုတ်သီးဖျားဖြင့်၊ စတုသစ္စပ္ပဋိစ္စာဒကံ - ၄ပါးသောသစ္စာကို ဖုံးလွှမ်းတတ်သော၊ အဝိဇ္ဇာကောသံ-ကို၊ ပဒါလေတွာ-၍၊ တတိယာ-သော၊ အယံအာဘိနိဗ္ဗိဒါ-သည်၊ ပေ၊ အဟောသိ-ပြီ၊ ဣတိ-ဤကား အထူးတည်း၊ (အယံ ဝိသေသော-ပြန်လှည့်)။

ဧတ္ထာဝတာ-ဖြင့် (ဘဂဝါ၊) ကိं-ကို၊ ဒဿေတိ-နည်း၊ ဣတိ-ဤကား အမေးတည်း၊ ဟိ-အဖြေကို ဆိုဦးအုံ၊ ဗြာဟ္မဏ-ဏား၊ သော ကုက္ကုဋ္ဌာပကော-သည်၊ ပေ၊ တတော-ထိုဥစ္စင်္ခမှ၊ နိက္ခမန္တော-ထွက်လသော်၊ သကိမေဝ-တစ်ကြိမ်သာလျှင်၊ ဇာယတိ-ဖြစ်ရ၏၊ အဟံပန-ကား၊ ပေ၊ ပဌမံ-ဒီဗ္ဗစက္ခု, အာသဝက္ခယညာဏ်တို့မှ

ဤနည်း၌ ပဟာနကိစ္စကိုသာ ပဓာနနည်းအားဖြင့် ယူ၏၊ ဤသို့နည်း ၂ပါး ထူးကြသည်။ [ဣတ္ထတ္တာယ၌ ဣဘာဝနောင်း၍ နိဂ္ဂဟီတ်ကျေသော်လည်း ဣတ္ထံဘာဝါယ၌ကား ကျေဖွယ်မလို။]

ပစ္စဝေက္ခဏာညာဏပရိဂ္ဂဟိတံ။ ။ ပထမဒုတိယညာဏာဓိဂမ်ဝိယ နကေဝလံ=ပုဗ္ဗေနိဝါသ, ဒိဗ္ဗစက္ခုဉာဏ်ကို ရတုန်းကကဲ့သို့ တစ်ပါးချင်းမဟုတ်၊ ပစ္စဝေက္ခဏာဉာဏ်လည်းပါသော အာသဝက္ခယညာဏ်ကို ရခြင်း-ဟူလို။ [နိဂမနဝသေန ဒဿေန္တော-(ရှေ့၌ သရုပ်ထုတ်၍ ပြပြီးဖြစ်သောကြောင့်) ယခု နိဂုံးအဖြစ်ဖြင့် ပြလိုသည်-ဟူလို။]

ရှေးဦးစွာ၊ တာဝ–အစဉ်အတိုင်း၊ ပုဗ္ဗေနိဝါသာနုဿတိညာဏ ဝိဇ္ဇာယ–ဖြင့်၊ ဈာတော–ဖြစ်တော်မူရပြီ၊ တတော–ထိုမှ နောက်၌၊ ပေ၊ ဈာတော–ပြီ၊ ဒေဝ–လျှင်၊ တိဟိ, ဝိဇ္ဇာ ဟိ–တို့ဖြင့်၊ တိက္ခတ္တုံ–၃ ကြိမ်၊ ဈာတော–သည်၊ အမှိ–၏၊ မေ–၏၊ သာစ ဈာတိ–ထိုဖြစ်ရခြင်းသည်လည်း၊ အရိယာ–မြတ်၏၊ သုပရိသုဒ္ဓါ–အလွန် ထက်ဝန်းကျင် စင်ကြယ်၏၊ ဣတိ ဣဒံ–ဤအနက်ကို၊ ဒဿေတိ–၏၊ [စာအုပ်များ၌ ဒဿေသိ–ဟုရှိ၏၊ ပုစ္ဆာတုန်းက ဒဿေတိဟုရှိသောကြောင့် ဤ၌လည်း ဒဿေတိရှိမှ ရှေ့နောက် ညီသည်၊ ဣတိဖြင့် ရှေ့ကို ပြန်လှည့်နိုင်သောကြောင့် "ဣဒံ ဒဿေတိ" လုံးလုံး မပါလျှင်လည်း ရှင်း၏] စ–ဆက်၊ ဒေဝ, ဒဿေန္တော–သော်၊ ပုဗ္ဗေနိဝါသ ညာဏေန–ဖြင့်၊ အတီတံသ ညာဏ်–အတိတ်ဖြစ်သော ခန္ဓာ အာယတန ဈာတ်အဖို့ အစုဋ္ဌဖြစ်သောဉာဏ်လည်းကောင်း၊ ဒိဗ္ဗစက္ခုနာ–ဖြင့်၊ ပစ္စုပ္ပန္နာနာဂတံသ ညာဏ်–ပစ္စုပ္ပန်အဖို့အစု, အနာဂတ်အဖို့ အစုဋ္ဌဖြစ်သောဉာဏ်လည်းကောင်း၊ အာသဝက္ခယေန–ဖြင့်၊ သကလ လောကိယ လောကုတ္တရ ဂုဏ်–အလုံးစုံသော လောကီ လောကုတ္တရာဂုဏ်လည်းကောင်း၊ ဣတိ ဒေဝ–သို့၊ ပေ၊ အရိယာယ–၏၊ ဈာတိယာ–ဖြစ်ခြင်းအားဖြင့်၊ ဧဇ္ဇသေဋ္ဌဘာဝ–အကြီးဆုံး၏ အမြတ်ဆုံးအဖြစ်ကို၊ ဗြာဟ္မဏသ ဒဿေသိ–ပြီ၊ ဣတိ–တည်း။ အာသဝက္ခယညာဏကထာ–သည်၊ နိဋ္ဌိတာ။

၁၅။ ဒေဝ ဝုတ္တော ဝေရဉ္ဇော ဗြာဟ္မဏောတိ–ကား၊ ဒေဝ–ဤသို့၊ လောကာနုကမ္ပကေန–သတ္တ လောကကို သနားစောင့်ရှောက်တော်မူတတ်သော၊ ဘဂဝတာ–သည်၊ ဗြာဟ္မဏ်–ကို၊ အနုကမ္ပမာနေန–သနားစောင့်ရှောက်တော်မူလိုသည်၊ (ဟုတ္တာ) ဝိနိဂူဟိတဗ္ဗေပိ–အထူးသဖြင့် လျှို့ဝှက်ထိုက်သည်လည်းဖြစ်သော၊ အတ္တနော–၏၊ အရိယာယ–သော၊ ဈာတိယာ–အားဖြင့်၊ ဧဇ္ဇသေဋ္ဌဘာဝေ–အဖြစ်ကို၊ ဝိဇ္ဇတ္တယပကာသိကာယ–

တိက္ခတ္တုံဈာတောမှိ။ ။ ပထမဝိဇ္ဇာဖြင့် ရှေးဦးစွာဖြစ်လျှင် မိမိထက် ပုရေဈာတလည်း မရှိ, သဟဈာတလည်းမရှိ၍ အကြီးဆုံးဖြစ်လေပြီ၊ ၃ ကြိမ်တိုင်အောင် (သူများအလျှင်) ဖြစ်လျှင်ကား အကြီးဆုံးဖြစ်ကြောင်း ပြောဖွယ်မလိုတော့–ဟူလို။

ပုဗ္ဗေနိဝါသညာဏေနစသည်။ ။ အတိတ်ကာလချင်း တူသောကြောင့် ပုဗ္ဗေနိဝါသဉာဏ်ဖြင့် အတိတ်သဉာဏ်ကိုလည်းကောင်း, ပစ္စုပ္ပန်ချင်း တူသောကြောင့် ဒိဗ္ဗစက္ခုဖြင့် ပစ္စုပ္ပန်သဉာဏ်, ဒိဗ္ဗစက္ခုအရင်းခံရှိသောကြောင့် အနာဂတ်သဉာဏ်ကိုလည်းကောင်း ယူသည်။

ပစ္စုပ္ပန္နာနာဂတံသ ညာဏ်။ ။ ပစ္စုပ္ပန်သောစ–ပစ္စုပ္ပန်အဖို့အစုလည်း၊ အနာဂတ်သောစ–လည်း၊ ပစ္စုပ္ပန္နာနာဂတံသ၊ ပစ္စုပ္ပန္နာဂတံသေ–ဋ္ဌ+ဉာဏ်–တည်း၊ ပစ္စုပ္ပန္နာနာဂတံသညာဏ်–ပစ္စုပ္ပန်အဖို့ကို သိတတ်သော ယထာကမ္မုပဂစေတောပရိယဉာဏ်နှင့် အနာဂတ်အဖို့ကို သိတတ်သော အနာဂတံသညာဏ်။

ဝိဇ္ဇာ သုံးပါးအပေါင်းကို ထင်ရှားပြတတ်သော၊ ဓမ္မဒေသနာယ-တရားဒေသနာတော်ဖြင့်၊ ဝုတ္တော-မိန့်တော်မူအပ်သော်၊ (အဝေါစဒ္ဒ စပ်၊ ဤ အထိ ဧဝံဝုတ္တောဏ် အဖွင့်၊) ဝိတိဝိပ္ပါရ ပရိပုဏ္ဏာ ဂတ္တစိတ္တော-ပိတိ၏ ပျံ့နှံ့ခြင်းဖြင့် ပြည့်သော ကိုယ်စိတ်ရှိသော၊ [ပိတိယာ ဝိပ္ပါရော-ပျံ့နှံ့ခြင်း။] ဝေရဏ္ဍော, ဗြာဟ္မဏော-သည်၊ ဘဂဝတော-၏၊ အရိယာယ ဇာတိယာ, တံ ဧဒ္ဒသေဒ္ဒဘာဝံ-ကို၊ ဝိဒိတ္တာ-သိရ၍၊ အဟံ-သည်၊ သဗ္ဗလောကဧဒ္ဒသေဋ္ဌ-အလုံးစုံသော သတ္တာ အပေါင်းထက် အကြီးဆုံး အမြတ်ဆုံး ဖြစ်တော်မူသော၊ သဗ္ဗ ဂုဏ သမန္နာဂတ-အလုံးစုံသော ဂုဏ်တို့နှင့် ပြည့်စုံတော်မူသော၊ သဗ္ဗညု-အလုံးစုံကို သိတော်မူသော၊ ဤ ဒိသံနာမ-ဤသို့ ရှုအပ်သည်မည်သော ပုဂ္ဂိုလ်ကို၊ အညေသံ-အခြားသူတို့ကို၊ (အဘိဝါဒနဒ္ဒ စပ်၊) အဘိဝါဒနာဒိကမ္မံ-ရှိခိုးခြင်းအစရှိသော အမှုကို၊ နု ကရောတိ-မပြုတတ်၊ ဣတိ-သို့၊ အဝစ-ပြောမိပြီ၊ ရေ-အချင်းတို့၊ အညာဏ-မသိခြင်း၏၊ ဓီ-စက်ဆုပ်ဖွယ်သည်၊ အတ္ထုဝတာ-ဖြစ်လေစွတကား။ ဣတိ-သို့၊ အတ္တာနံ-မိမိကို၊ ဂရဟိတ္တာ-ကဲ့ရဲ့၍၊ အယံ -ဤအရှင် ဂေါတမသည်၊ ဒါနိ-၌၊ လောကေ-သတ္တလောက၌၊ အရိယာယ, ဇာတိယာ-ဖြင့်၊ ပုရေဇာတဌေန၊ ရှေးဦးစွာ ဖြစ်သည်၏အဖြစ်ဟူသော အနက်ကြောင့်၊ ဧဒ္ဒော အကြီးဆုံးတည်း၊ သဗ္ဗဂုဏေဟိ-အလုံးစုံသော ဂုဏ်တို့ဖြင့်၊ အပ္ပဋိသမဌေန-အတုမရှိသည်၏ အဖြစ်ဟူသော အနက်ကြောင့်၊ သေဋ္ဌော-အမြတ်ဆုံးတည်း၊ ဣတိ-သို့၊ နိဋ္ဌ-ဆုံးဖြတ်ခြင်းသို့၊ ဂန္တွာ-ရောက်၍၊ ဘဂဝန္တံ-ကို၊ ဧဒ္ဒော ဘဝံဂေါတမော, သေဋ္ဌောဘဝံဂေါတမောတိ-ဟူသော၊ ဧတံ-ဤစကားကို၊ အဝေါစ-ပြီ။

စ ပန-ထပ်၍ ဆက်ဦးအံ့၊ ဧဝံ ဝတ္တာ-လျှောက်ပြီး၍၊ ပုန,ဘဂဝတော-၏၊ တံ ဓမ္မဒေသနံ-ကို၊ အဗ္ဘနုမောဒမာနော-လွန်စွာဝမ်းမြောက်သည်၊ (ဘုတ္တာ)၊ အဘိက္ကန္တံ၊ ပေ၊ မာတိအာဒိ-ကို၊ အာဟ-လျှောက်ပြီ၊ တတ္ထ-ထို အဘိက္ကန္တံ ဟောဂေါတမအစရှိသော

ဤဒိသံနာမ။ ။ ‹ဤ နာမသဒ္ဒါသည် သမ္ဘာဝနာ အနက်ဟောတည်း၊ "ဤကဲ့သို့ ရှုအပ်သည် မည်သော ပုဂ္ဂိုလ်ထူး ပုဂ္ဂိုလ်မြတ်ကို"ဟူလို၊ အဝစ်နှင့် တွဲ၍ မိမိကိုကဲ့ရဲ့သော ဂရဟာအနက်ဟု ကြဲကြသေး၏၊ ထိုဂရဟာအနက်ဟော နာမသဒ္ဒါရှိရာ၌ကား "သမာပဇ္ဇိသ သိနာမ"စသည် ဖြင့် အနာဂတ် ကြိယာနှင့် တွဲလေ့ရှိသောကြောင့် "အဝစ်"ဟူသော အတိတ်ကြိယာနှင့် မတွဲသင့်။

ဓီရတ္ထု အညာဏ။ ။ အညာဏသာတိ အတ္ထော၊ ဓီသဒ္ဒသယောဂတော ဟိ သာမိ အတ္ထေ ဥပယောဂဝစနံ ၊ သတ္တတ္ထ "ဓိက်"ဟု ရှိ၏၊ ပါဠိ၌(က်) ပျောက်၍ ကပ်ဖို့ သရရှိလျှင် (ရ်)လာ၊ ဓိရတ္ထုဟု ဖြစ်၏၊ သရမရှိလျှင် ဒီဃပြု၍ "ဓိတံ ဧမ္မိ ဧရေ အတ္ထု"စသည် ဖြစ်၏။

ပါဠိရပ်၌၊ အယံ အဘိက္ကန္တ သဒ္ဒေါ–သည်၊ ဝါ–ကို၊ ခယသုန္ဒရာဘိရူပအဗ္ဘုနမောဒနေသု–ခယအနက်, သုန္ဒရအနက်, အဘိရူပအနက်, အဗ္ဘုနမောဒနအနက် တို့၌၊ ဒီဿတိ–၏၊ ဝါ–အပ်၏၊ ဟိ–ချဲ့၊ ဘန္တေ–မြတ်စွာဘုရား၊ ရတ္တိ–ညဉ့်သည်၊ အဘိက္ကန္တာ–ကုန်လွန်ပါပြီ၊ ပဌမောယာမော–သည်၊ နိက္ခန္တော–ထွက်သွားပါပြီ၊ ဘိက္ခုသံဃော–သည်၊ စိရနိသိန္နော–ထိုင်နေသော ရဟန်းသံဃာ၏ ကြာမြင့်သောကာလ ရှိပါပြီ၊ [စူဠဝါ–ပါတိမောက္ခထပနက္ခန္ဓက၊] ဣတိအာဒိသု–ရပ်တို့၌၊ ခယေ–ကုန်ခြင်းအနက်၌၊ ဒီဿတိ–၏၊ အယံ–ဤပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ စတုန္နံ–၄ ယောက်ကုန်သော၊ ဣမေသံ ပုဂ္ဂလာနံ–ထို့ထက်၊ အဘိက္ကန္တ တရောစ–သာလွန်နှစ်သက်အပ်သည် လည်းကောင်း (သဒ္ဒတ္ထ)၊ ဝါ–အလွန်ကောင်းသည် လည်းကောင်း (အဓိဗ္ဘာယတ္ထ)၊ ပဏီတတရောစ–သာလွန်မွန်မြတ်သည် လည်းကောင်း၊ (ဟောတိ–၏၊) ဣတိ အာဒိသု သုန္ဒရေ–အကောင်းဟူသော အနက်၌၊ (ဒီဿတိ၊) [စတုက္ကဂုံတ္တရ, အသုရဝဂ်၊] ဣဒ္ဓိယာ–နတ်တို့၏တန်ခိုးဖြင့် လည်းကောင်း၊ ယသသာ–နတ်တို့၏ အဇွန်အရှိန်ဖြင့် လည်းကောင်း၊ ဇလ–တောက်ပလျက်၊ အဘိက္ကန္တေန–အလွန်နှစ်သက်အပ်သော ရုပ်ပုံသဏ္ဌာန်ဖြင့် လည်းကောင်း၊ ဝဏ္ဏေန–ကိုယ်အဆင်းဖြင့်လည်းကောင်း၊ ဝါ–ကိုယ်ရောင်ကိုယ်ဝါဖြင့် လည်းကောင်း၊ သဗ္ဗာ–နံသော၊ ဒိသာ–အရပ်မျက်နှာတို့ကို၊ သြဘာသယံ–ထွန်းလင်းစေလျက်၊ မေ–၏၊ ပါဒါနိ–တို့ကို၊ ဝန္ဒတိ–ရှိခိုးလာသူကား၊ ကော–အဘယ်သူနည်း၊

အဘိက္ကန္တာ ဘန္တေ။ ။ အဘိက္ကန္တာ ဝိဂတာတိအတ္ထောတိ အာဟ–ခယေ ဒီဿတီတိ၊ အဘိပုဗ္ဗ, ကမုဓာတ်, ဂတိ အနက်ဟော၊ ဤအဖွင့်အတိုင်း "ကုန်လွန်ပါပြီ"ဟု ပေးကြ၏။ [စိရံ+နိသိန္နသ အသာတိ စိရနိသိန္နော။]

အဘိက္ကန္တ တရောစ။ ။ အတိဝိယ+ကန္တ တရော, မနောရမ္မော (စိတ်၏ မွေ့လျော်ရာ၊) တာဒိသောစ သုန္ဒရော ဘဒ္ဒကောနာမ ဟောတီတိ အာဟ–သုန္ဒရေဒီဿတီတိ၊ အဘိပုဗ္ဗ ကမုဓာတ်, ဣစ္ဆာ (လိုချင်နှစ်သက်ခြင်း) အနက်ဟော။

ကောမေ၊ ပေ၊ အဘိရူပေ။ ။ ဤ ဂါထာသည် သတ္တာ ဒေဝမနုဿာနံ ဂုဏ်တော်၌ လည်း ပါခဲ့ပြီ၊ "အဘိက္ကန္တေနာတိ အတိဝိယ+ကန္တေန ကမနီယေန"ဟု ဖွင့်၏၊ ကမုဓာတ် ဣစ္ဆာ အနက်ပင်၊ သို့သော် အရကောက်ရာ၌ သုန္ဒရအနက်ကို မကောက်ဘဲ "အဘိရူပ"အနက်ကို အရကောက်ရ၏၊ အဘိရူပကိုလည်း "ဥဗ္ဘာရရူပ (အတက်တန်းကျသောရုပ်) သမ္ပန္နရူပ (ပြည့်စုံသော ရုပ်)"ဟု ဖွင့်၏၊ ထိုသို့ အဘိရူပ (လွန်ကဲသော မြင့်မြတ်သော ပြည့်စုံသော ရုပ်ပုံသဏ္ဌာန်)ကို အရကောက်ရသောကြောင့်လည်းကောင်း, ဝဏ္ဏေနကို "ဆဝိဝဏ္ဏေန, သရီရနိဘာယ"ဟု ဖွင့်သော ကြောင့်လည်းကောင်း, အဘိက္ကန္တေနနှင့် ဝဏ္ဏေနကို ဝိသေသန ဝိသေသျ မလုပ်ဘဲ ခွဲ၍ အနက်ပေးလိုက်သည်။

ဣတိ အာဒီသု, ‘အာဘိရူပေ–အလွန်လှပသော ရုပ်ပုံသဏ္ဌာန်ဟူသော အနက်၌၊ (ဒီသတိ၊) [ပုရိသဝိမာနဝတ္ထု။] အာဘိဂ္ဂန္ဓံ ဘန္တေတိ အာဒီသု, အဗ္ဘနုမောဒနေ–လွန်စွာ ဝမ်းမြောက်ခြင်းအနက်၌၊ (ဒီသတိ၊) [သီလက္ခန်, သာမညဖလသုတ်။] ဣဟာပိ–ဤ‘အာဘိဂ္ဂန္ဓံ ဘော ဂေါတမဟူသော ပါဌ်၌လည်း၊ အဗ္ဘနုမောဒနေယေဝ–၌သာ၊ ဟောတိ–၏။

စ–ဆက်၊ ယသ္မာ, အဗ္ဘနုမောဒနေ–၌၊ ဟောတိ၊ တသ္မာ, ဘောဂေါတမ–အရှင်ဂေါတမ၊ သာဓု သာဓု–ကောင်းပါပေစု, ကောင်းပါပေစု၊ ဣတိ၊ ပေ၊ ဝေဒိ တဗ္ဗံ၊ စ–ဆက်၊ ဘယေ–ကြောက်ခြင်း၌ လည်းကောင်း၊ ဝါ–ကြောက်ရာ အခါ၌ လည်းကောင်း၊ ကောဓေ–အမျက်ထွက်ခြင်း၌ လည်းကောင်း၊ ဝါ–အခါ၌ လည်းကောင်း၊ ပသံသာယံ–ချီးမွမ်းခြင်း၌ လည်းကောင်း၊ ဝါ–အခါ၌ လည်းကောင်း၊ တုရိတေစ–အဆောတလျင်၌ လည်းကောင်း၊ ဝါ–အဆောတလျင်ပြုရာအခါ၌ လည်းကောင်း၊ ကောတူဟလေ–အသစ်အဆန်း၌ လည်းကောင်း၊ ဝါ–အသစ်အဆန်းကို မြင်ရာအခါ၌ လည်းကောင်း၊ အစ္ဆရေ–အံ့သြခြင်း၌ လည်းကောင်း၊ ဝါ–အံ့သြရာ အခါ၌ လည်းကောင်း၊ ဟာသေ–ရွှင်လန်းခြင်း၌ လည်းကောင်း၊ ဝါ–ရွှင်လန်းရာ အခါ၌ လည်းကောင်း၊

ဘယေကောဓေ။ ။ “စောရော စောရော–သူခိုး သူခိုး၊ သပ္ပေါ သပ္ပေါ–မြွေ မြွေ” ဟု အော်ရာဝယ် ကြောက်လန့်ခြင်းကြောင့်ပြုအပ်သော အာမေဋိတ်တည်း၊ “ဝိဠာ ဝိဠာ–ထိုးဟ၊ ထိုးဟ၊ ပဟရ, ပဟရ–ပုတ်ခတ်ဟ, ပုတ်ခတ်ဟ”ဟု အော်ရာဝယ် စိတ်ဆိုးခြင်းကြောင့် ပြုအပ်သော အာမေဋိတ်တည်း။

ပသံသာယံ, တုရိတေ။ ။ “သာဓု သာဓု”ကား ချီးမွမ်းရာ၌ အာမေဋိတ်တည်း၊ “ဂစ္ဆ ဂစ္ဆ–သွား သွား၊ လုနာဟိ လုနာဟိ–ရိတ် ရိတ်”ဟူသော စကားသည် အဆောတလျင် ပြောရာ၌ အာမေဋိတ်တည်း။

ကောတူဟလေ အစ္ဆရေ။ ။“အထူးအဆန်းကို ဆုံစမ်းရာ၌”ဟု အဘိဓာန်နိဿယ သစ် ပေး၏၊ “အာဂစ္ဆ အာဂစ္ဆ–လာ, လာ ဟူရာဝယ် အသစ်အဆန်းကို ကြည့်ရအောင် ခေါ်ရာ၌ အာမေဋိတ်တည်း၊ “ဗုဒ္ဓေါ, ဗုဒ္ဓေါ–ဘုရား, ဘုရား”ဟူသော ဘုရားဂုဏ်တော်ကို စဉ်းစား မိ၍ တအံ့တသြ ဖြစ်ရာ၌ အာမေဋိတ်တည်း။

ဟာသေ သောဏေ။ ။ “အဘိက္ကမထာယသ္မန္တော, အဘိက္ကမထာယသ္မန္တော–အရှင် ဘုရားတို့... ရှေ့ကြွကြပါဘုရား, အရှင်ဘုရားတို့ ...ရှေ့ကြွကြပါဘုရား”ဟူရာ၌ ရွှင်လန်း ဝမ်းမြောက် ခြင်းကြောင့် အာမေဋိတ်တည်း၊ “ကဟံ ဧကပုတ္တက, ကဟံ ဧကပုတ္တက–တစ်ယောက်တည်းသော သားကလေးရယ် ဘယ်မှာလဲကွယ်, တစ်ယောက်တည်းသော သားကလေးရယ် ဘယ်မှာလဲကွယ်”ဟု ငိုရာ၌ ဝမ်းနည်းဟူဆွေးသော အာမေဋိတ်တည်း။

ပသာဒေ။ ။ “အဟောသုခံ အဟောသုခံ–ကြော် ချမ်းသာလေစု, ကြော် ချမ်းသာ လေစု”ကား စိတ်ကြည်နူးသော အာမေဋိတ်တည်း၊ ပသာဒေစ “စသဒ္ဓေါ အဝုတ္တသမုဋ္ဌယတ္ထော”

သောကေ– ဝမ်းနည်းခြင်းခဲ့ လည်းကောင်း၊ ဝါ–ဝမ်းနည်းရာ အခါခဲ့လည်းကောင်း၊ ပသာဒေစ–ကြည်ညိုခြင်းခဲ့ လည်းကောင်း၊ ဝါ–ကြည်ညိုရာ အခါခဲ့ လည်းကောင်း၊ ဗုဓော–ပညာရှိသည်၊ အာမေဋိ တံ–အာမေဋိတ်ကို၊ ကရေ–ပြုရာ၏၊ ဣတိ ဣမိနာ လိင်္ဂဏေန–ဤသဒ္ဒါလက္ခဏာဖြင့်၊ ဣဒ–ဤ အဘိဏှန် ဘောဂေါတမဟူသော ပါဠိခဲ့၊ ပသာဒဝသေန–လည်းကောင်း၊ ပသံသာဝသေနစ–လည်းကောင်း၊ အယံ–ဤအဘိဏှန် သဒ္ဒါကို၊ ဒွိက္ခတ္တုံ–၂ ကြိမ်၊ ဝုတ္တော–ဆိုအပ်ပြီ၊ ဣတိ ဝေဒိတဗ္ဗော။

အထဝါ–ထို့ပြင် တစ်နည်းကား၊ အဘိဏှန္တန္တိ–ကား၊ အတိဣဋ္ဌ–အလွန်အလိုရှိအပ်ပါပေစွ၊ အတိမနာပ–အလွန် မြတ်နိုးအပ်ပါပေစွ၊ အတိသုန္ဒရ–အလွန်ကောင်းပါပေစွ၊ ဣတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ၊ တတ္ထ–ထို အဘိဏှန္တသဒ္ဒါ ၂ ပါးတို့တွင်၊ ဧကေန–သော၊ အဘိဏှန္တသဒ္ဒေန–ဖြင့်၊ ဒေသနံ–ဒေသနာကို၊ ထောမေတိ–ချီးမွမ်း၏၊ ဧကေန–သော၊ (အဘိဏှန္တသဒ္ဒေန) အတ္တနော–၏ ပသာဒံ–ကို၊ (ထောမေတိ၊) ဟိ–ထင်ရှားပြဦးအုံ့၊ ဧတ္ထ–ဤ အဘိဏှန် ဘော ဂေါတမဟူသော ပါဠိခဲ့၊ အယံ–ဤ ဆိုအပ်လတ္တံ့ကား၊ အဓိဗ္ဗာယော–ပုဏ္ဏား၏ အလိုတည်း၊ ဘော ဂေါတမ–မ၊ ဘောတော ဂေါတမဿ–၏၊ ယဒိဒံ (ယာ+အယံ) ဓမ္မဒေသနာ–သည်၊ (အတ္ထိ, ဓမ္မဒေသနာ သခ်ါတံ–သော၊ တံ ဝစနံ–ကို၊) အဘိဏှန် –အလွန် နှစ်သက်အပ်ပါပေစွ၊ ဝါ–အလွန်ကောင်းပါပေစွ၊ ဘောတော ဂေါတမဿ, ဓမ္မဒေသနံ–ကို၊ အာဂမ္ဘ–ရောက် ၍၊ ဝါ–စွဲ၍၊ မမ–၏၊ ယဒိဒံ (ယော+အယံ) ပသာဒေါ–သည်၊ (အတ္ထိ, တံ ပသာဒနံ–ကို၊) အဘိဏှန် – စွ၊ ဝါ–စွ၊ ဣတိ–ဤကား ပုဏ္ဏား၏ အလိုတည်း။

ဟု ဖွင့်သောကြောင့် "ပါပေါ ပါပေါ–လူယုတ်မာ, လူယုတ်မာ"ဟူသော ဂရဟာ အာမေဋိတ်, အဘိရူပက အဘိရူပက–တယ်ချောကွာ, တယ်ချောကွာ"ဟူသော အသမ္ဘာန (မမြတ်နိုး၍ လျှောင်ပြော–ပြောအပ်သော) အာမေဋိတ်စသည်ယူ။

အာမေဋိတ်။ ။ အာ+မေဋ–ဥမ္ဘာဒေ၊ အာမေဋေန–ရွှီးသူသည်+အာစရိယတော–ပြုကျင့်အပ်၏၊ ဣတိ, အာမဋိတ်=အရွှီးသည် ထပ်၍ ထပ်၍ ပြောအပ်သော စကားကဲ့သို့, အထပ်ထပ်ပြောအပ်သောစကားကို "အာမေဋိတ်"ဟု ခေါ်၏။

အထဝါ။ ။ နယိဒံ အာမေဋိတဝသေန ဒွိက္ခတ္တုံ ဝုတ္တံ (အနက်တစ်ပါတည်းကိုပင် အာမေဋိတ်အားဖြင့် ၂ ကြိမ် ဆိုအပ်သည်မဟုတ်၊) အထခေါ အတ္ထဒွယဝသေနာတိ (အမှန်မှာ အနက် ၂ မျိုးဖြစ်၍ ကိုယ့်အနက်နှင့်ကိုယ် ဆိုအပ်သောစကားဟု) ဒဿေန္တော အထဝါတိ အာဒိ မာဟ။ [နိဿယအနက်ပေးရာ၌ "အဘိဏှန္တန္တိ–အဘိဏှန် ဟူသောစကားကို၊ ဝစနံ အပေက္ခိတ္တာ–ဝစနံပုဒ်ကို ငဲ့၍၊ နပုံသကလိင်ဝသေန ဝုတ္တံ၊ တံ ပန ဘဂဝတော ဝစနံ–ထိုဘုရားစကားတော်ဟူသည်၊ ဓမ္မသ္မ ဒေသနာ–ဓမ္မဒေသနာတည်း၊ ဣတိကတ္တာ–ဤသို့ပြု၍၊ ဝုတ္တံ–၊ ပေ၊ ဒေသနာတိ"ဟူသော အဖွင့်အတိုင်း ပထမနည်း အနက်ပေးသည်။]

[(တစ်နည်း၊) ဘော ဂေါတမ, ဘောတော ဂေါတမသ, ယဒိဒံ (ယာ+အယံ) ဓမ္မဒေသနာ–သည်၊ (အတ္ထိ, အယံ ဓမ္မဒေသနာ–ကို၊) အဘိက္ကန္တံ(အဘိက္ကန္တာ)–စွ၊ ဝါ–စွ၊ ဘောတော ဂေါတမသ ဓမ္မဒေသနံ အာဂမ္ဘ မမ, ယဒိဒံ (ယော+အယံ) ပသာဒေါ–သည်၊ (အတ္ထိ, အယံ ပသာဒေါ–ကို) အဘိက္ကန္တံ (ခ္ဟော)–စွ၊ ဣတိ–ဤကား ပုဏ္ဏား၏ အလိုတည်း။]

ဝါ–တစ်နည်းကား၊ ဘဂဝတောယေဝ–၏ပင်၊ ဝစနံ–ကို၊ ဒွေဒွေအတ္ထေ–၂ ပါး ၂ပါးသော အနက်တို့ကို၊ သန္ဓာယ–၍၊ ထောမေတိ–၏၊ ဘောတောဂေါတမ သ–၏၊ ဝစနံ–ကို၊ ဒေါသနာသတော–ရာဂ အစရှိသောအပြစ်တို့ကို ဖျက်တတ်သည် ၏အဖြစ်ကြောင့်၊ အဘိက္ကန္တံ၊ ဂုဏာဓိဂမနတော–သီလစသောဂုဏ်ကိုရစေ တတ်သည် ၏အဖြစ်ကြောင့်၊ အဘိက္ကန္တံ၊ တထာ–ထိုအတိုင်းပင်၊ သဒ္ဓါဇနနတော–သဒ္ဓါကို ဖြစ်စေ တတ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့် လည်းကောင်း၊ ပညာဇနနတော– လည်းကောင်း၊ (အဘိက္ကန္တံ)၊ သာတ္ထတော– အနက်အဓိပ္ပာယ်နှင့် ပြည့်စုံသည်၏ အဖြစ်ကြောင့် လည်းကောင်း၊ သဗ္ဗဥ္ဇနတော–သဒ္ဒါနှင့် ပြည့်စုံသည်၏အဖြစ်ကြောင့် လည်းကောင်း၊ (အဘိက္ကန္တံ)၊ ဥတ္တာနပဒတော–ပေါ်လွင်သော ပုဒ်ရှိသည်၏အဖြစ်ကြောင့် လည်းကောင်း၊ ဂမ္ဘီရတ္ထတော– နက်နဲသော အနက်ရှိသည်၏ အဖြစ်ကြောင့် လည်းကောင်း၊ ကဏ္ဏသုခတော–နားဌ ချမ်းသာသည်၏အဖြစ်ကြောင့် လည်းကောင်း၊ ဝါ–နားဝင်ချိုသည်၏

တစ်နည်း။ ။ အတ္ထမတ္ထဒဿနံ ဝါဇတော–ဤ အဘိက္ကန္တသဒ္ဒါသည် အနက်သာမည်ကို ပြသော သဒ္ဒါဖြစ်၏၊ တသ္မာ, အတ္ထဝသေန–အဘိဓေယျဟောနက်၏ လိင်ဝိဘတ်နှင့် စပ်သဖြင့်၊ လိင်ဝိဘတ္တိဝိပရိဏာမော ဝေဒိတဗ္ဗော–လိင်ဝိဘတ်ပြောင်းလဲပုံကို သိပါ၊ [ယဒိဒံပုဒ်၌ လိင်ဝုစ်အပြောင်း အလွဲ ပြုရသကဲ့သို့တည်း။] ဤအဖွင့်ကို မှီး၍ ဒုတိယတစ်နည်း အနက်ပေးထားသည်။

တထာ သဒ္ဓါဇနနတော။ ။ဤ သဒ္ဓါဇနနတော–စသော ၂ ဝါကျကား ဂုဏာဓိ ဂမနတောဏ်ကို သရုပ်ဖော်ပြသော စကားတည်း၊ ဂုဏာဓိဂမနဟု "ဂုဏ"ဟူသည် သဒ္ဓါပညာဂုဏ် တည်း–ဟူလို၊ လောကီဂုဏ်တို့တွင် သဒ္ဓါသည် ပဓာန, လောကုတ္တရာဂုဏ်တို့တွင် ပညာသည် ပဓာနတည်း။ [တထာဖြင့် အဘိက္ကန္တပုဒ်ကို ပြန်ညွှန်းသည်။]

သာတ္ထစသည်။ ။ သီလစသော အနက်နှင့် ပြည့်စုံသောကြောင့် သာတ္ထဖြစ်၏၊ သဘာဝ နိရုတ္တိ (မာဂဓဘာသာ)ဖြစ်၍ သဒ္ဒါစကားလုံး ပြည့်စုံသောကြောင့် သဗ္ဗဥ္ဇန ဖြစ်၏၊ သဒ္ဒါအားဖြင့် လွယ်ကူသောကြောင့် ဥတ္တာနပဒ ဖြစ်၏၊ သိမ်မွေ့နက်နဲသော အဓိပ္ပာယ်ရှိသောကြောင့် ဂမ္ဘီရတ္ထ ဖြစ်၏၊ စကားအသုံးအနှုန်း ပြေပြစ် ညက်ညောရှောမော နူးညံ့သောကြောင့် ကဏ္ဏသုခ ဖြစ်၏၊ ပြန့်ပြော ကျယ်ဝန်းသန့်ရှင်းစင်ကြယ် နှစ်သက်ဖွယ်ကောင်းသောကြောင့် ဟဒယင်္ဂမန ဖြစ်၏။

အဖြစ်ကြောင့် လည်းကောင်း၊ ဟဒယဂ်မနတော–စိတ်နှလုံးခဋ္ဌ သက်ရောက်ခြင်းကြောင့် လည်းကောင်း ဝါ–နှလုံးအသည်း စွဲလောက်ခြင်းကြောင့် လည်းကောင်း၊ အနုတ္တုက္ကံ့သနတော– မိမိကို မမြှောက်ပင့်ခြင်းကြောင့် လည်းကောင်း၊ အပရဝမ္ဘနတော– သူတစ်ပါးကို မရှုံ့ချ ခြင်းကြောင့် လည်းကောင်း၊ (အဘိက္ကန္တံ)၊ ကရဏာသီတလတော– ကရုဏာ တော်ဖြင့် အေးမြသည်၏အဖြစ်ကြောင့် လည်းကောင်း၊ ပညာဝဒါတတော– ပညာဖြင့် ဖြူစင်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့် လည်းကောင်း၊ (အဘိက္ကန္တံ)၊ အာပါတ ရမဏီယတော–သောတဒ္ဒါရသို့ ရှေးရှုရောက်လသော် မွေ့လျော်ဖွယ်ကောင်းသည်၏ အဖြစ်ကြောင့် လည်းကောင်း၊ ဝိမဒ္ဒကွမတော–နှိပ်နယ်ခြင်းကို ခံနိုင်သည်၏ အဖြစ် ကြောင့် လည်း ကောင်း၊ (အဘိက္ကန္တံ)၊သုယျမာနသုခတော–ကြားနာအပ်သည်ရှိသော် နားကို ချမ်းသာ စေတတ်သည်၏အဖြစ်ကြောင့် လည်းကောင်း၊ ဝိမံသိယမာနဟိတ တော– စူးစမ်းအပ်သည်ရှိသော် စီးပွားရှိသည်၏ အဖြစ်ကြောင့် လည်းကောင်း (အဘိက္ကန္တံ)၊ ဣတိ ဧဝမာဒီဟိ–ဤသို့အစရှိသော အနက်တို့ဖြင့် ၊ ယောဧတေဗွ– ယှဉ်စေရာ၏ ။

တတော–ထို အဘိက္ကန္တံ ဘော ဂေါတမဟူသော စကားရပ်မှ၊ ပရမ္မိ–နောက်ခဋ္ဌ လည်း၊ စတ္ဟိ–၄ ပါးကုန်သော၊ ဥပမာဟိ–ဥပမာတို့ဖြင့် ၊ ဒေသနံယေဝ–တော်ကို ပင်၊ ထောမေတိ–၏၊ တတ္ထ–ထို ဥပမာစကားရပ်ခဋ္ဌ၊ နိကုဇ္ဈိတန္တိ–ကား၊ အဓောမုခထပိတံ– အောက်ခဋ္ဌ မျက်နှာဝရှိအောင် ထားအပ်သော အိုးခွက်ကို၊ ဝါ–တစ်နည်း၊ ဟေဋ္ဌာမုခ ဓာတံ–အောက်ခဋ္ဌ မျက်နှာဝရှိသည်ဖြစ်၍ဖြစ်သော အိုးခွက်ကို၊ ဝါ–အလိုအလျောက် မှောက်နေသော အိုးခွက်ကို၊ ဥက္ကုဋေယျာတိ–ကား၊ ဥပရိမုခံ–အထက်ခဋ္ဌ မျက်နှာဝ

အနုတ္တုက္ကံ့သနစသည်။ ။ မာန–အတိမာနအသံမပါသောကြောင့် အနုတ္တုက္ကံ့ သန ဖြစ်၏၊ ခက်ထန်ကြမ်းတမ်းမှုကို နှိမ်ထားပြီးဖြစ်သောကြောင့် အပရဝမ္ဘန ဖြစ်၏၊ ကြားနာသူတို့၏ ရာဂအပူမီးကို ငြိမ်းအေးစေနိုင်သောကြောင့် ကရုဏာသီတလ ဖြစ်၏၊ ကိလေသာအမှောင် ကို ပယ်နိုင်သောကြောင့် ပညာဝဒါတ ဖြစ်၏၊ ကရဝိက်သံကဲ့သို့ သာယာခြင်းကြောင့် အာပါတ ရမဏီယ ဖြစ်၏၊ ရှေ့စကားနှင့် နောက်စကား ဆန့်ကျင်ဘက် မပါသောကြောင့် ဝိမဒ္ဒကွမ ဖြစ်၏၊ (ကပ်သီး ကပ်သပ် မေးမြန်းသောအားဖြင့် အကြိတ် အနယ် ခံနိုင်၏–ဟူလို၊) အာပါတရမဏီယ ကြောင့်ပင် သုယျာမာနသုခ, ဝိမဒ္ဒကွမကြောင့်ပင် ဝိမံသိယမာနဟိတ ဖြစ်၏။

နိကုဇ္ဈိတံ။ ။[ကုဇ္ဈတေတိ သည် အဓောမုခီကရဏ (အောက်ခဋ္ဌ မျက်နှာပြုခြင်း၊)အနက် ကို ဟော၏၊ နိဥပသာရလည်း "နိ"မှ ဖြစ်သော နိမဟုတ်သောကြောင့် ထို့နောက်ခဋ္ဌ ရွှေဘော် မလာရ၊ ဥက္ကုဋေယျခဋ္ဌကား ဥဒ်ဥပသာရနောက်ဖြစ်၍ (ဒ်)အစား ရွှေဘော်လာရသည်။] အဓောမုခ ထပိတံခဋ္ဌ "ထပိတံ–ထားအပ်"ဟူသော စကားကို ထောက်၍ "တစ်စုံ တစ်ယောက်က တမင်တကာ မှောက်ထားအပ်သော အိုးခွက်"ဟု သိရ၏၊ [ကေနစိအဓောမုခံ ထပိတံ–(ဋီကာ၊)

ရှိသည်ကို၊ ကရေယျ သေယျထာပိ–ပြုရာသကဲ့သို့ လည်းကောင်း၊ ပဋိဗ္ဗဇန္တိ–ကား၊ တိဏာပဏ္ဏာဒိ ပဋိဗ္ဗာဒိတံ–မြက်, သစ်ရွက် အစရှိသည်တို့ဖြင့် ဖုံးထားအပ်သော အရာဝတ္ထုကို၊ ဝိဝရေယျာတိ–ကား၊ ဥဿိဉ္ဇေယျ သေယျထာပိ–ဖွင့်ပြုရာသကဲ့သို့ လည်းကောင်း၊ မုဋ္ဌဿာတိ–ကား၊ ဒိသာမုဋ္ဌဿ–အရပ်မျက်နှာတို့၌ တွေဝေနေသူအား၊ ဝါ–မျက်စိလည် လမ်းမှားနေသူအား၊ မဂ္ဂံ အာစိက္ခေယျာတိ–ကား၊ ဟတ္ထေ–၌၊ ဝါ–ကို၊ ဂဟေတ္တာ–၍၊ သေ–ဤလမ်းကား၊ မဂ္ဂေါ–လမ်းဖြောင့် လမ်းမှန်တည်း၊ ဣတိ, ဝဒေယျ သေယျထာပိ–ပြောပြုရာသကဲ့သို့လည်းကောင်း၊ အန္ဓကာရေတိ–ကာဠပက္ခ စာတုဒ္ဒသီ အဖုရတ္တ ဃနဝနသဏ္ဍ မေဃပဋလေဟိ–လဆုတ်ပက္ခ ၁၄ ရက်, ညဉ့်

"နိကုဇ္ဇိယတေ–မှောက်ထားအပ်၏၊ ဣတိ နိကုဇ္ဇိတံ"ဟု ကမ္မသာဓ်ပြု၊] ဟေဋ္ဌာမုခဇာတံဖြင့် "သူ့ဘာသာ မှောက်ပြီးဖြစ်သော အိုးခွက်"ဟု သိရ၏၊ [သဘာဝေနေဝ ဟေဋ္ဌာမုခဇာတံ၊–(ဋီကာ၊) "နိကုဇ္ဇတိ–အလိုလိုမှောက်နေ၏၊ ဣတိ နိကုဇ္ဇိတံ"ဟု ကတ္တုသာဓ်ပြု။]

မှတ်ချက်။ ။ ဤသို့ ၂နည်းပြရခြင်းမှာလည်း နောက်ဥပမေယျ၌ "သဒ္ဓမ္မဝိမုခံ, အသဒ္ဓမ္မေ ပတိဋ္ဌိတံ"ဟု အနက် ၂မျိုး ပြလိုသောကြောင့်တည်း၊ သဒ္ဓမ္မဝိမုခ–သူတော်တရားမှ မျက်နှာပြောင်းပြန် ဖြစ်နေခြင်းသည် ဟေဋ္ဌာမုခဇာတ အိုးခွက်နှင့် တူ၏၊ အသဒ္ဓမ္မေ ပတိဋ္ဌိတံ–မသူတော်တရား၌ တည်နေခြင်းသည် အဓောမုခထပိတ အိုးနှင့်တူ၏၊ ဥပမာန ၂ခုနှင့် ဥပမေယျ ၂ခုကို အစဉ်အတိုင်း မဟပ်ရဘဲ ထိုက်သလို ဟပ်ရသောကြောင့် ယထာသင်္ချနည်းဟု မမှတ်ဘဲ ယထာရဟနည်းဟု မှတ်။ [ဟေဋ္ဌာမုခဇာတတာယ သဒ္ဓမ္မဝိမုခံ, အဓောမုခထပိတတာယ အသဒ္ဓမ္မေ ပတိဋ္ဌိတန္တိ ဧဝံ ပဒဒ္ဒယံ ယထာရဟံ ဟောဇေတဗ္ဗံ, နု ယထာသင်္ချံ၊–ဋီကာ။]

ဥဿိဉ္ဇေယျ။ ။ [ဥပဇ္ဈ, စုရာဒိ ဃဋ ဓာတ်သည် ဖွင့်လှစ်ခြင်းအနက်ဟောတည်း၊ ထို့ကြောင့် ဝိပုဇ္ဈ ဝရဓာတ်ကို "ဥဿိဉ္ဇေယျ"ဟု ဖွင့်သည်။]

မုဋ္ဌဿ။ ။ မုဟဓာတ် တပစ္စည်းဖြင့် "မုဋ္ဌော"ဟု ပြီးသင့်သော်လည်း သဒ္ဒါကျမ်းတို့၌ ဒီဃပြု၍ "မုဋ္ဌ"ဟု ရှိ၏၊ မုယှတိ–တွေဝေတတ်၏၊ ဣတိ မုဋ္ဌော၊ အရှေ့ဘက်ကို တောင်ဘက်ထင်, တောင်ကို အနောက်ထင်, စသည်ဖြင့် အထင်မှားနေသူကို "ဒိသာမုဋ္ဌ"မြန်မာလို "မျက်စိလည်သူ"ဟု ခေါ်၏။

အန္ဓကာရေ။ ။ အန္ဓ–မျက်စိ မမြင်အောင် (ကန်းအောင်)+ကရောတိ–ပြုတတ်၏"နှင့် အညီ အမှောင်ကို "အန္ဓကာရ"ဟု ခေါ်၏၊ လဆုတ် ၁၄ ရက်, ထိုရက်တွင်လည်း ညဉ့်သန်းခေါင်အချိန်, သစ်ပင်တို့ဖြင့် ပိတ်နေသော တစ်ခဲနက်တောအုပ်, မိုးတိမ်အုပ်ခြင်း, ဤ ၄ ပါးကို အဂ်ါ ၄,ပါးဟု ခေါ်၏၊ ထိုအဂ်ါ ၄ ပါးစုံသော အမှောင်သည် ရိုးရိုးအမှောင်တို့တွင် အမှောင်ဆုံးတည်း။

ထက်ဝက် သန်းခေါင်, တခဲနက်သော တောအုပ်, မိုးတိမ်လွှာတို့ဖြင့်၊ စတုရင်္ဂတမသိ-၄ ပါးသော အင်္ဂါရှိသော အမှိုက်မှောင်၌၊ (ဓာရေယျ၌စပ်၊) အယံ-ဤဆိုအပ်ပြီးကား၊ တာဝ-အဓိဗွာယယောဇနာမှ ရှေးဦးစွာ၊ အနုတ္တာနုပဒတ္ထော-မပေါ်လွင်သောပုဒ်တို့၏ အနက်တည်း။

ပန-ကား၊ အယံ- တို့ကား၊ အဓိဗွာယယောဇနာ-အဓိဗွာယ်ကို ယှဉ်စေခြင်းတည်း၊ ကောစိ-တစ်စုံတစ်ယောက်သည်၊ နိကုဇ္ဇိတံ-မှောက်ထားအပ်သော အိုးခွက်ကို၊ ဝါ-အလိုအလျောက် မှောက်နေသော အိုးခွက်ကို၊ ဥက္ကုဋေယျ ယထာ-လှန်ပြုရာသကဲ့သို့၊ ဧवံ-အတူ၊ သဒ္ဓမ္မဝိမုခံ-သူတော်ကောင်းတရားမှ မျက်နှာလွှဲဖြစ်သော၊ အသဒ္ဓမ္မေ-မသူတော်တို့၏တရား၌၊ ပတိဋ္ဌိတံ-တည်သော၊ မံ-တပည့်တော်ကို၊ အသဒ္ဓမ္မာ-မသူတော်တို့၏တရားမှ၊ ဝုဋ္ဌာပေန္တော-ထစေတော်မူသည်လည်း ဖြစ်သော၊ (ဘောတာ ဂေါတမေန ၌စပ်၊ နောက်အန္တပစ္ဆိယန္တ ၃ ပုဒ်လည်း နည်းတူ၊) ပဋိစ္ဆန္နံ-မြက်, သစ်ရွက်အစရှိသည်တို့ဖြင့် ဖုံးလွှမ်းအပ်သော အရာဝတ္ထုကို၊ ဝိဝရေယျယထာ-ဖွင့်ပြရာသကဲ့သို့၊ ဧवံ-တူ၊ ကဿပဿ ဘဂဝတော-ကဿပဘုရားရှင်၏၊ သာသနန္တရ ဓာနာ-သာသနာတော် ကွယ်ရာအခါမှ၊ ပဘုတိ-စ၍၊ မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိ ဂဟနပဋိစ္ဆန္နံ-မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိတည်းဟူသော တောရှုပ်သည် ဖုံးထားအပ်သော၊ သာသနံ-ကို၊ ဝိဝရန္တော- ဖွင့်ပြတော်မူသည်လည်း ဖြစ်သော၊ မှုဇ္ဇဿ-အား၊ မဂ္ဂံ-လမ်းဖြောင့်လမ်းမှန်ကို၊ အာစိက္ခေယျ ယထာ, ဧဝံ, ကုမ္မဂ္ဂ မိစ္ဆာမဂ္ဂပဋိပန္နဿ-စက်ဆုပ်အပ်သော လမ်းခရီး, မှားယွင်းသော လမ်းခရီး၌ သွားနေသော၊ မေ-အား၊ သဂ္ဂမောက္ခမဂ္ဂံ-နတ်ပြည်လမ်း နိဗ္ဗာန်လမ်းကို၊ အာစိက္ခန္တော-ပြောပြတော်မူသည်လည်း ဖြစ်သော၊ အန္ဓကာရေ-၌၊ တေလပဒ္ဓောတံ-

မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိဂဟနပဋိစ္ဆန္နံ။ ။ ယူခြင်းအနက်ကို ဟောရာ၌ သက္ကတဝယ် "ဂြဟ"ဟု ရှိရကား ရကြောင့် နကို ဏပြု၍ "ဂဟဏ"ဟု ဖြစ်၏၊ တောအရှုပ်ကို ဟောရာ၌ကား "ဂါဟ=ဂါဟူ (ဝိလောထနေ)-မွေနှောက်ခြင်း"ဟူသောဓာတ်, ယုပစ္စည်း, အာကို ရဿပြု၍ ပြီးရကား "ဂဟနံ"ဟု ဖြစ်ရသည်၊ ဂါဟတိ-မွေနှောက်ရှုပ်ထွေး၏၊ ဣတိ ဂဟနံ။ [မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိသခါတံ+ဂဟနံ၊ တေန ပဋိစ္ဆန္နံ။]

ကုမ္မဂ္ဂ မိစ္ဆာမဂ္ဂ။ ။ ကုစ္ဆိတော+မဂ္ဂေါ ကုမ္မဂ္ဂေါ=အပါယ်ရောက်ကြောင်း အကုသိုလ်အားလုံးတည်း၊ မိစ္ဆာ (ဝိပရီတော)+မဂ္ဂေါ မိစ္ဆာမဂ္ဂေါ=မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိ, မိစ္ဆာသင်္ကပ္ပ စသော သမ္မာမဂ္ဂင်၏ ပြောင်းပြန် ရှစ်ပါးတည်း။

တေလပဒ္ဓောတံ။ ။ ပကာရေန+ဇောတတီတိ ပဒ္ဓောတော-အပြားအားဖြင့် တောက်ပသော မီးရောင်၊ တေလသန္ဓိသယော-ဆီဟူသောမှီရာရှိသော+ပဒ္ဓောတော တေလပဒ္ဓောတော၊ သန္ဓိသယပုဒ်ကျေ၊ ထောပတ်စသည်မှီရာရှိသော မီးရောင်သည် ဆီမီးလောက်အရောင် မတောက်၊ ထို့ကြောင့် "တေလပဒ္ဓောတံ"ဟု ဆိုသတတ်။

ဆိမီးတန်ဆောင်ကို၊ ဓာရေယျ ၊ ယထာ– ညှိထွန်း ဆောင်ပြရာသကဲ့သို့၊ ဧဝံ, မောဟန္ဓကာရေ–ဌ၊ နိမုဂ္ဂသ–နစ်မြုပ်နေသော၊ ဝါ–သည်ဖြစ်၍၊ (အပသဿတော စပ်၊) ဗုဒ္ဓါဒိရတနတ္တယရူပါနိ–ဘုရား အစရှိသော ရတနာ ၃ ပါးတည်းဟူသော အဆင်းတို့ကို၊ အပသဿတော–မမြင်ရသော၊ မေ–၏၊ (မောဟစပ်၊) တပ္ပဋိစ္ဆာဒက မောဟန္ဓကာရ ဝိဒ္ဓသက ဒေသနာပဒ္ဒေါတ်–ထိ အဆင်းတို့ကို ဖုံးလွှမ်းထားသော မောဟ တည်းဟူသော အမိုက်မှောင်ကို ဖျက်ဆီးတတ်သော ဒေသနာတော်ရောင်ကို၊ ဓာရေန္တေန–ဆောင်ပြတော်မူသည်လည်းဖြစ်သော၊ [ဓာရဏောနဟု မှတ်ရှိ၏၊ ဝုဒ္ဓာပေန္တေနစသော ရှေ့၃ ပုဒ်နှင့် အလားတူ ဓာရေန္တေနဟုရှိသော ပါဌ်သာ ပါဌ်မှန်၊] ဘောတာ ဂေါတမေန–သည်၊ မယှံ–အား၊ ဧတေဟိ ပရိယာယေဟိ–ဤပရိယာယ်တို့ဖြင့်၊ ပကာသိတတ္တာ–ကြောင့်၊ အနေကပရိယာယေန–ဖြင့်၊ ဝါ–ဖြင့်၊ ဓမ္မော–ကို၊ ပကာသိတော–ထင်ရှားပြတော်မူ အပ်ပါပေပြီ၊ ဣတိ–ကား၊ (အဓိပ္ပာယ်ယောဇနာ–တည်း။)

ဧဝံ–ဤသို့၊ ဒေသန်, ထောမေတွာ–ပြီး၍၊ ဣမာယ ဒေသနာယ–ကြောင့်၊ ရတနတ္တယေ–ရတနာ ၃ ပါးအပေါင်း၌၊ ပသန္နစိတ္တော–ကြည်ညိုသောစိတ်ရှိသည်၊ (ဟုတ္တာ၊) ပသန္နာကာရံ–ကြည်ညိုသူတို့ ပြုထိုက်သော ဆည်းကပ်မှုကို၊ ကရောန္တော–ပြုလိုသည်၊ (ဟုတ္တာ) ဧသာဟန္တိအာဒိ–စကားကို၊ အာဟ၊ တတ္ထ–၌၊ ဧသာဟန္တိ–ကား၊ ဧသော အဟံ–သည်၊ ဘဝန္တံ ဂေါတမံ သရဏံ ဂစ္ဆာမိတိ–ကား၊ ဘဝန္တံ ဂေါတမံ–ကို၊ သရဏန္တိ–ကိုးကွယ်ရာဟူ၍၊ ဂစ္ဆာမိ–ဆည်းကပ်ပါ၏၊ ဝါ–သိပါ၏၊ ဘဝံ

ဧတေဟိ ပရိယာယေဟိ ။ ။ နိကုဋ္ဌိတဉ္ဉာဏေန ဥပမာ, ပဋိစ္ဆန္နဝိဝရဏဥပမာစသော နည်းပရိယာယ်တို့ဖြင့်၊ ဝါ–အရသရူပတာ စသည်တို့၏ ပုဏ္ဏားရည်ရွယ်ချက်မှ အခြားတစ်မျိုးအားဖြင့် ကိုယ်တော်မှာ ရှိကြောင်းကိုပြသော နည်းပရိယာယ်, စျာန်တည်းဟူသော ဒိဗ္ဗဝိဟာရရှိကြောင်းကို ပြသော နည်းပရိယာယ်, ဝိဒ္ဓာ ၃ ပါး ထင်ရှားပြယင်း သမ္ဘည္ဟတဂုဏ်တော်ကို ထင်ရှားစေသော နည်းပရိယာယ်, ဤသို့ အမျိုးမျိုးသော နည်းပရိယာယ်တို့ဖြင့်။

ပသန္နာကာရံ။ ။ ပသန္နေဟိ–ကြည်ညိုသူတို့သည်+ကာရော ပြုထိုက်သော ရိုသေမှုတည်း၊ ပသန္နာကာရော–မှု၊ "ပသန္နကာရံ"ဟု ဖြစ်သင့်ရုံက ဝါစာသိလိဋ္ဌ ဒီဃပြုထားသည်၊ [ပသန္နေဟိ+ကာတဗ္ဗံ+သက္ကာရံ–ဋီကာ။]

သရဏန္တိ ဂစ္ဆာမိ။ ။ "သရဏံ ဂစ္ဆာမိ"၌ သရဏံဝယ် ဣတိကျေသည်ဟု ပြလို၍– "သရဏန္တိ"ဟု ဖွင့်သည်၊ မှန်၏–ဂစ္ဆာမိ၌ ဂမုဓာတ်သည် ဧကကမ္မက ဓာတ်တည်း၊ ထိုဓာတ်၏ ဂံလည်း "ဘဝန္တံ ဂေါတမံ"ဟု ရှိပြီးဖြစ်၏၊ ထို့ကြောင့် သရဏံကို ဂမနာကာရပြသော အာကာရပါဌ်ဟု သိစေလို၍ အာကာရဟောတက ဣတိကို ထည့်သည်။ ["ဗုဒ္ဓံ သရဏံ ဂစ္ဆာမိ" စသည် ၌လည်း နည်းတူ။"]

ဂေါတမော–သည်၊ မေ–၏၊ သရဏံ–ကိုးကွယ်ရာတည်း၊ ပရာယဏံ–လဲလျောင်းရာတည်း၊ အယသ–မကောင်းမှုမှ၊ တာတာ–စောင့်ရှောက်တတ်ပါပေ၏၊ ဟိတသစ–စီးပွားကိုလည်း၊ ဝိဓာတာ–စီမံတတ်ပါပေ၏၊ ဣတိ ဣမိနာ အဓိပ္ပာယေန–ဤအလိုဖြင့်၊ ဘဝန္တံ ဂေါတမံ–ကို၊ ဂစ္ဆာမိ–ဆည်းကပ်ပါ၏၊ ဝါ–သိပါ၏၊ ဘဇာမိ–ဆည်းကပ်ပါ၏၊ သေဝါမိ–မှီဝဲပါ၏၊ ပယိရုပါသာမိ–ချဉ်းကပ်ပါ၏၊ ဝါ–တစ်နည်း၊ ဒေဝ–ဤသို့ "အရှင်ဂေါတမသည် ငါ၏ ကိုးကွယ်ရာ"ဟူ၍၊ ဇာနာမိ ဗုဇ္ဈာမိ–သိပါ၏၊ ဣတိ–ဤကား အနုက်၊ ဟိ–မှန်၊ (တစ်နည်း) ဟိယသ္မာ, ယေသံ ဓာတူနံ–

ဘဝံမေ၊ ပေ၊ ဂစ္ဆာမိ။ ။ "ဘဝံမေ၊ ပေ၊ ဝိဓာတာတိ ဣမိနာ အဓိပ္ပာယေန"သည် "သရဏံတိ"ကို ထပ်၍ ဖွင့်သော အကျယ်စကားတည်း၊ သရဏံ ပရာယဏံတို့သည်, နိစ္စနပုလ္လိင်တည်း၊ ထိုကြောင့် ဘဝံဂေါတမောနှင့် လိင်မတူဘဲရှိသည်၊ ပရာယဏံ၌ "ပရံ+အယနံ–အလွန်ရောက်အပ်သော အရာ(အလွန်ရောက်အပ်ရာ)တည်း"ဟု သဒ္ဒတ္ထဖြစ်၏၊ ရကြောင့် ဏာပြန်ထားသည်၊ "လဲလျောင်းရာ"ဟူသော အနုက်ကား သင်္ကေတတ္ထတည်း၊ ယုံကြည်စိတ်ချသောအားဖြင့် အမိအပေါ်၌ လဲလျောင်းနေသကဲ့သို့, စိတ်ချလက်ချ ကိုးကွယ်ရာဖြစ်သည်–ဟူလို။

အယသ၊ ပေ၊ ဝိဓာတာ။ ။ ထိုသို့ ယုံကြည်စွာဖြင့် လဲလျောင်းနေရာ ဖြစ်ခြင်းမှာ လည်း "စီးပွားမဲ့ကို တား, စီးပွားလမ်းကို သွားစေခြင်းကြောင့် (မကောင်းမြစ်တား, ကောင်းရာ ညွှန်ကြားခြင်းကြောင့်)"ဟု သိစေလို၍ အယသ–စသည်မိန့်၊ အယ သဒ္ဒါသည် "ပါပဿ ကိဒ္ဓိသံ ဝေရာ–ယံ ဒုစ္စရိတဒုက္ခဋ္ဌ" အဘိဓာန်နှင့် အညီပါပ အနက်ဟောတည်း၊ တာတာ၌ တာ–ဓာတ်, တုပစ္စည်းတည်း၊ ထိုကြောင့် "ရက္ခဏတ္ထာနမိစ္ဆိတံ" သုတ်နှင့်အညီအပါဒါန်ကို ငဲ့သောကြောင့် အပါဒါန်အနက်၌ ဆင်ခြင်သက်၍ "အယသ–မှ"ဟု ရှိရသည်၊ [အယသာတိ ဒုက္ခတောတိ ဝဒန္တီ၊ ပါပတောတိ ပန အတ္ထော ယုတ္တော၊ နိဿက္ကေစေတံ သာမိဝစနံ။] "အယသဟတာ"ဟု ရှိသည်ကား ပါဠိပျက်၊ ဝိဓာတာ၌ "ဝိပုဗ္ဗော ဓာ ကရောတျတ္ထော"ဓာတ်–တုပစ္စည်း။

ဂစ္ဆာမိ ဘဇာမိ၊ ပေ၊ ပယိရုပါသာမိ။ ။ ဘဇာမိ, သေဝါမိ, ပယိရုပါသာမိတို့ကား ဂစ္ဆာမိကို အနက်ထင်အောင် အထပ်ထပ်ဖွင့်ခြင်းသာတည်း၊ "ဂစ္ဆာမိ–ဆည်းကပ်ပါ၏"ဟု အနက်ပေးပါ–ဟူလို၊ [ဂစ္ဆာမိတိအာဒိသု ပုရိမသ္မိံ ပုရိမသ္မိံ ပစ္ဆိမံ ပစ္ဆိမံ အတ္ထဝစနံ။] တစ်နည်း–ကိုးကွယ်လိုသောအားဖြင့် သွားခြင်းသည် ဘဇန, အနီး၌ လှည့်လည်နေခြင်းသည် သေဝန, ဝတ်ကြီးဝတ်ငယ် ပြုလျက် အနီး၌ အမြဲနေခြင်းသည် ပယိရုပါသန–ဟု ၃ နက်ခွဲ၍ ဂစ္ဆာမိကိုပင် ဖွင့်သည်။ [ဘဇနံ ဝါ သရဏာဓိဗျာယေန ဥပသက်မန်၊ သေဝနာ သန္ဓိကာဝစရတာ၊ ပယိရုပါသနံ ဝတ္ထုပဋိဝတ္ထုကရဏေန ဥပဋ္ဌာနံတိ ဧဝံ သဗ္ဗထာပိ အနညသရဏယေဝ (ဤ အားလုံးဖြင့် အခြား ကိုးကွယ်ရာမရှိကြောင်းကိုသာ) ဒီပေတိ။]

တို့၏၊ ဂတိအတ္ထော–ဂတိအနက်သည်၊ (အတ္ထိ) တေသံ–ထိုဓာတ်တို့၏၊ ဗုဒ္ဓိပိ အတ္ထော –သိခြင်းအနက်သည်လည်း၊ (အတ္ထိ)၊ တသ္မာ–ကြောင့်၊ ဂစ္ဆာမိတိ ဣမသ–ဂစ္ဆာမိဟူသော ဤပုဒ်၏၊ ဓာနာမိ ဗုဒ္ဓောမိတိ အယံပိ အတ္ထော–ကိုလည်း၊ (မယာ) ဝုတ္တော။

ပန–ကား၊ ဓမ္မဋ္ဌ ဘိက္ခုသံဃာတိ ဇေ–ပါ၌ ဒ္ဒ၊ (အတ္ထော ဒေ၀ ဝေဒီ တဗ္ဗော၊) အဓိဂတမဂ္ဂေ–သိအပ် ရအပ်ပြီးသော မဂ္ဂသစ္စာရှိကုန်သော၊ သစ္ဆိကတနိရောဓေ–မျက်မှောက်ပြုအပ်ပြီးသော နိရောဓသစ္စာရှိကုန်သော ဖလဋ္ဌပုဂ္ဂိုလ်တို့ကိုလည်းကောင်း၊ ယထာနုသိဋ္ဌံ–အကြင်အကြင် ဆုံးမတော်မူအပ်သည့်အတိုင်း၊ ပဋိပဇ္ဇမာနေစ–ကျင့်ဆဲ မဂ္ဂဋ္ဌပုဂ္ဂိုလ်တို့ကိုလည်းကောင်း၊ စတူသု–နှင်သော၊ အပါယေသု–တို့၌၊ အပတမာနေ–မကျသည်တို့ကို၊ ကတ္တာ–၍၊ ဓာရေတိ–ဆောင်ထားတတ်၏၊ ဣတိ, ဓမ္မော–မည်၏၊ သော–ထိုတရားဟူသည်၊ အတ္ထတော–အနက်သဘောအားဖြင့်၊ အရိယမဂ္ဂေါ စေ၀–မဂ်လည်းကောင်း၊ နိဗ္ဗာနဉ္စ–လည်းကောင်းတည်း၊ ဟိ–သာ၀ကကား၊ ယာ၀တာ ဘိက္ခု ဝေ၊ ပေ၊ အဂ္ဂမဂ္ဂါယတိတိ–တိဟူသော၊ ဒေ၀ (သုတ္တံ–ကို၊ ဘဂ၀တာ) ဝုတ္တံ–ပြီ၊ ဣတိ–ဤသို့ အစရှိသော၊ ဝိတ္ထာရော–ကို၊ (ဝေဒီတဗ္ဗော–၏၊) [ဘိက္ခု၀ေ, ယာ၀

ဒေ၀ါ ဓာနာမိ ဗုဒ္ဓောမိတိ။ ။ ဂစ္ဆာမိကိုပင် "ဓာနာမိ ဗုဒ္ဓောမိ"ဟု တစ်နည်းဖွင့်၏၊ "ဂစ္ဆာမိပုဒ်၏ ဗုဒ္ဓောမိဟူသောအနက်ကို အဘယ်နည်းဖြင့် ရနိုင်ပါသနည်း"ဟု မေးဖွယ်ရှိ၍ "ယေသဉ္စိ"စသည်မိန့်၊ ဂတိအနက်ရှိသောဓာတ်၏ ဗုဒ်အနက်ကိုလည်း ဟောနိုင်သောကြောင့် ဂစ္ဆာမိအတွက် ဗုဒ္ဓောမိအနက်ကို ဖွင့်နိုင်သည်–ဟူလို။ [ယေဂတျတ္ထာ တေဗုဒျတ္ထာ, ပ၀တ္တိပါပုဏာတ္ထကာ" –ဓာတ်ကျမ်း။]

အဓိဂတာ၊ ပေ၊ ပဋိပဇ္ဇမာနေစ။ ။ "အဓိဂတ သစ္ဆိကတ"တို့၌ တ ပစ္စည်းသည် အတိတ်ဟောတည်း၊ "ရအပ်ပြီးသော မဂ္ဂသစ္စာရှိသူ၊ ဝါ–မဂ္ဂသစ္စာကို ရပြီးသူ"ဟုဆိုသဖြင့် ဖလဋ္ဌပုဂ္ဂိုလ်ကို ပြကြောင်း ထင်ရှား၏၊ သစ္ဆိကတနိရောဓ၌လည်း နည်းတူ၊ ပဋိပဇ္ဇမာနေစ၌ မာနပစ္စည်းကား ပစ္စုပ္ပန်ဟောတည်း၊ ထို့ကြောင့် ကျင့်ဆဲမဂ္ဂဋ္ဌပုဂ္ဂိုလ်ကို ပြ၏၊ မာနေစ–ဟု ဋီကာ၌ စလည်း ပါ၏။ [ပဒဒွယေနာပိ ဖလဋ္ဌာ၀ဒ၀သိတာ၊ နှ မဂ္ဂဋ္ဌာတိ တေ (မဂ္ဂဋ္ဌတို့ကို) ဒသ္သေန္တော ယထာနုသိဋ္ဌံ ပဋိပဇ္ဇမာနေစာတိ အာဟ။]

မုတ်ချက်။ ။ ဆုံးမတော်မူသည့်အတိုင်းကျင့်သော ကလျာဏပုထုဇဉ်ကိုလည်း "ယထာ နုသိဋ္ဌံ ပဋိပဇ္ဇမာန်"ဟု ဆိုထိုက်ပေ၏၊ သို့သော် ပုထုဇဉ်ကိုကား အပါယ်မကျအောင် ဆောင်ဖို့ရာ မသေချာသောကြောင့် မဂ္ဂဋ္ဌပုဂ္ဂိုလ်ကိုသာ ပဋိပဇ္ဇမာနေအရ ယူရသတဲ့။ ["အပတမာနေ(ကတ္တာ)"ဟု သိဟိုဠ်မှရှိ၏၊ ကြိယာ၀ိသေသန ပေးရမည်ဖြစ်၍ ကောင်းသကဲ့သို့ ထင်၏။]

တိတိ၀ိတ္ထာရော။ ။ ဤသို့ ၀ိတ္ထာရောနှင့် တွဲလာသော ဣတိသဒ္ဒါကို အာဒိအနက်ဟော, တစ်နည်း–ပကာရ (အတူ) အနက်ဟောဟု ဖွင့်ကြရိုးတည်း၊ တစ်နည်း–"၀ိတ္ထာရော"ဟူသော

တာ–အကြောင်မျှလောက်ကုန်သော၊ သခ်ံတာ–သခ်ံတဖြစ်ကုန်သော၊ ဓမ္မာ–တို့သည်၊ (သန္ဓိ–နှ၏၊) တေသံ–ထိုသခ်ံတတရား၊တို့တွင်၊ အရိယော–မြတ်သော၊ အဋ္ဌင်္ဂိကော–၈ ပါးသော အင်္ဂါရှိသော၊ မဂ္ဂေါ–မဂ်ကို၊ အဂ္ဂံ–အမြတ်ဆုံးဟူ၍၊ အက္ခာယတိ–ဟောတော်မူအပ်၏။] စ–ဆက်၊ ကေဝလံ–ဖိုလ်, ပရိယတ်မဖက် သက်သက်၊ အရိယ မဂ္ဂေါ စေဝ–သည်လည်းကောင်း၊ နိဗ္ဗာနဉ္စ–သည်လည်းကောင်း၊ (ဓမ္မော–မည်သည်၊) နေ–မဟုတ်သေး၊ အပိစ–စင်စစ်ကား၊ အရိယဖလေဟိ–တို့နှင့်၊ သဒ္ဓိ, ပရိယတ္တိဓမ္မောပိ–မွသည်လည်း၊ (ဓမ္မော–မွ မည်သေး၏၊) ဟိ–သာဓကကား ဆတ္တမာဏဝက ဝိမာနေ– ဆတ္တမာဏဝက ဝိမာနဝတ္ထုဟု၊ ရာဂဝိရာဂ၊ ပေ၊ မုပေဟိတိ–ဟူသော၊ ဧတံ–ဤ ဂါထာဗန္ဓကို၊ (ဘဂဝတာ) ပိ, ဝုတ္တံ–ပြီ။

[ဂါထာအနက်။ ။ ရာဂဝိရာဂံ–ရာဂ၏ မတပ်နှစ်သက်ကြောင်းဖြစ်သော၊ ဝါ–ရာဂကို ပယ်ကြောင်းဖြစ်သော၊ ဓမ္မံ–အရိယာမဂ်တရား၊ကိုလည်းကောင်း၊ အနေဇံ–တုန်လှုပ်တတ်သော တဏှာမရှိသော၊ အသောကံ–ဝမ်းနည်းခြင်း မရှိသော၊ ဓမ္မံ–အရိယာဖိုလ် တရား၊ကိုလည်းကောင်း၊ အသခ်ံတံ–၄ ပါးသော အကြောင်းတရား၊တို့သည် မပြုပြင်အပ်ထသော၊ အပ္ပဋိကူလံ–တစ်စုံတစ်ခုနှင့် ဆန့်ကျင်ဘက် မရှိသော၊ ဝါ–အလိုရှိအပ် ကောင်းမြတ်သော၊ ဓမ္မံ–နိဗ္ဗာန်တရား၊ကို လည်းကောင်း၊ မဓုရံ–ချိုဆိမ့်ကောင်းမြတ် သော အရသာနှင့် တူထသော၊ ပဂုဏံ–အဝါး၀စွာ လေ့လာအပ်ပြီးထသော၊ ဝါ–မြတ်သော ဂုဏ်ရှိထသော၊ သုဝိဘတ္တံ–ကောင်းစွာ ဝေဖန်အပ်ထသော၊ ဣမံ ဓမ္မံ–ဤပရိယတ်တရား၊တော်ကိုလည်းကောင်း၊ ဣမံ ဓမ္မံ–ဤ မဂ်ဖိုလ်နိဗ္ဗာန် ဓမ္မကွန်ဟု ဆယ်တန်သော တရား၊တော်မြတ်ကို၊ သရဏတ္ထံ–ကိုးကွယ်ရာအကျိုးငှာ၊ [သရဏာယ ပရာယဏာယ (သီ–ဋီသစ်) သကို တွဲပြု, အာယပြု၊) ဥပေဟိ–ဆည်းကပ်ပေတော့။] ...ဟိ–ဆက်၊ ဧတ္ထ–ဤဂါထာ၌၊ ရာဂဝိရာဂန္တိ–ဂံဟူသောပါဠိဖြင့်၊ မဂ္ဂေါ–

စကားဖြင့် ကျန်သမျှကို ချဲ့လေဟု ပြ၏၊ ဣတိ–ကား နိဒဿနတ္ထရိုးရိုးသာတည်း၊ ထိုဣတိဝိတ္ထာ ရောပုဒ်ဖြင့် "ယာဝတာ ဝါ ဘိက္ခဝေ သခ်ံတာဝါ အသခ်ံတာဝါဝိရာဂေါ (နိဗ္ဗာန်၊) တေသံ အဂ္ဂ မက္ခာယတိ"ဟူသော စတုက္ကအဂုံတွဲရ–စက္ကဝဋ, ပသာဒသုတ် ပါဠိတော်ကို ဆက်၍ယူ။

အမှာ။ ။ ဒေါခကဂါထာဟု ယူ၍ "မဓုရမိ"၌ 'မနှင့် ဓုကို ဒီဃတစ်လုံးသာဟု သိလက္ခန်ဋီကာသစ်၌ ဆို၏၊ [နှ,ဇ,ဇယဖြစ်၍ တာမရသဂါထာပါဒဟု ယူ၍ ဥပဇာတိဂါထာဟုလည်း ဆိုကြ၏။]နောက်ဂါထာ၌လည်း "စတုသုသု+စီသုပု+ရိသယု+ဂေသု"ဟု လည်းကောင်း ရှိစေလို၏–ဟု သာမညဖလသုတ် ဋီကာသစ် ဆို၏၊ စတု ၂ လုံးမှ ဒီဃတစ်ခုယူ၊ ရိ၌ ဆန္ဒာနုရက္ခဏ ဒီဃ၊ "ပုဂ္ဂလ"ကား ဆန္ဒာနုရက္ခဏ ရသတဲ့။

ကို၊ ကထိတော–ဟောတော်မူအပ်ပြီ၊ အနေဇမသောကန္တိ–ဖြင့်၊ ဖလ, (ကထိတံ–ပြီ၊) ဓမ္မ မသခ်ံတန္တိ–ဖြင့်၊ နိဗ္ဗာနံ ကထိတံ၊ အပ္ပဋိကူလံ၊ ပေ၊ သုဝိဘတ္တန္တိ–ဖြင့်၊ ပိဋ္ဌကတ္တယေန–ပိဋ္ဌက ၃ ပုံဖြင့်၊ ဝိဘတ္တာ–ခွဲခြားဝေဖန်အပ်ကုန်သော၊ သဗ္ဗဓမ္မကဒ္ဒနာ–အလုံးစုံသော ဓမ္မကွန္ဒာတို့ကို၊ ကထိတာ–နံပြီ၊ ဣတိ–ဤသို့ မှတ်ထိုက်၏။

ဒိဋ္ဌိသီလသဃ်ာတေန–အယူသီလ၏ ပေါင်းစပ်အပ်သည်၏ အဖြစ်အားဖြင့်၊ ဝါ–အယူသီလ တူမျှသည်၏ အဖြစ်အားဖြင့်၊ သံဟတော–ပေါင်းအပ်သည်တည်း၊ ဣတိ–ကြောင့်၊ သံဃော–သံဃမည်၏၊ သော–ထို သံဃဟူသည်၊ အတ္ထတော, အဋ္ဌ အရိယပုဂ္ဂလသမူဟော– ရှစ်ပါးသော အရိယာပုဂ္ဂိုလ်တို့၏ အပေါင်းတည်း၊ ဟိ–

ရာဂဝိရာဂန္တိ မဂ္ဂေါ။ ။ ကာမရာဂေါ ဘဝရာဂေါ တိ ဒေဝမာဒိဘေဒေါ သဗ္ဗောပိ ရာဂေါ ဝိရဇ္ဇတိ ပဟီယတိ ဧတေနာတိ ရာဂဝိရာဂေါ တိ မဂ္ဂေါ ကထိတော။ ["ဝိရဇ္ဇတိ ဧတေနာတိ ဝိရာဂေါ၊ ရာဂဿ+ဝိရာဂေါ ရာဂဝိရာဂေါ"ဟု ဂရုကနည်းပြု။]

အနေဇမသောကန္တိ ဖလံ။ ။ ဇောသခ်ါတာယ တဏှာယ, အဇ္ဇော နိဗ္ဗာနံ လက္ခဏဿ(အတွင်းဌ် ပူလောင်ခြင်းလက္ခဏာရှိသော) သောကဿ စ တဒုပဓိတ္တိယံ (ထို ဖိလ်ဖြစ်ရာအခါ၌) သဗ္ဗသော ပရိကိလေသတ္တာ အနေဇမသောကန္တိ ဖလံ ကထိတံ။

အပ္ပဋိကူလန္တိ။ ။ အဝိရောဓဒီပနတော ကေနစိ အဝိရုဇ္ဈ–ဆန့်ကျင်ဘက်ကို မပြခြင်းကြောင့် ဘယ်သူနှင့်မျှ မဆန့်ကျင်သော၊ ဣဋ္ဌံ ပဏီတန္တိ အတ္ထော–အလိုရှိအပ်သော၊ တစ်နည်း–မွန်မြတ်သောဟု အနက်မှတ်။ [ပတိဝိရုဇ္ဈ+ကူလံ(ပကွော)ယသာတိ ပဋိကူလော= ဆန့်ကျင်ဘက် အဖို့အစု (ဘက်သား)ရှိသောတရား၊ နု+ပဋိကူလော အပ္ပဋိကူလော။]

ပဂုဏံ။ ။ ပဂုဏာရှုပေန ပဝတ္တိတတ္တာ(ပဂုဏ်–အဝါးဝစွာ လေ့လာအပ်ပြီးသော) ပကဋ္ဌဂုဏဝိဘာဝနတောဝါ ပဂုဏ်–မြတ်သောဂုဏ်ရှိသော။ [ဝိမတိဋ္ဌကား"ဝါစာယပဂုဏီ ကတ္တာဗ္ဗတော ပကဋ္ဌေဟိ သဒ္ဒတ္ထဂုဏေဟိ ယောဂတော ဝါ"ဟု ဖွင့်၏၊ သဘောတူပင်။] ထောမနိဓိဋ္ဌ "ပကတော+ဂုဏော ယေန"ဟု လည်းကောင်း "ပကဋ္ဌော+ဂုဏော ယဿ ဝါ"ဟု လည်းကောင်း ဝိဂ္ဂဟပြု၍" ဥဒုကဝတိ–ဖြောင့်မတ်သည်၏ အဖြစ်ရှိသော အရာ၌၊ ဒကွေ စ–ကျမ်းကျင်လိမ္မာသူ၌" ဟုလည်းကောင်း ဖွင့်၏။

ဒိဋ္ဌိ၊ ပေ၊ သံဃော။ ။ ဋီကာ၌ "ဝေဝုတ္တာယ ဒိဋ္ဌိယာ၊ ပေ၊ သီလာနဉ္စ သံဟတဘာဝေန" ကို ထောက်၍ "သံဟညတေ–ပေါင်းစပ်အပ်၏၊ ဣတိ သံဃောတော"ဟု ပြုပြီးလျှင် ဘာဝပွဓာနကြ၍ "ပေါင်းစပ်အပ်သည်၏ ဖြစ်ကြောင်းဖြစ်ရာကို အရကောက်၊ ထို "သံဃတဘာဝ"ဟူသည်လည်း တူသည်၏အဖြစ်တည်း ဟူသော ဂုဏ်တည်း၊ ထို့ကြောင့် "ဒိဋ္ဌိသီလ သာမညေနာတိ အတ္ထော"ဟု ဋီကာဖွင့်သည်၊ သံဃောကိုလည်း "သံဟညတေတိ သံဃော"ဟုပင်ပြု။ [မဟာတာဘိဓာန်သံယောဇန်၌လည်း ဤထက်ကျယ်ဝန်းစွာ ဖွင့်ခဲ့ပြီ၊ စာနေချင်း မတူတတ်၍ ထပ်ပြရသည်၊ အချို့စာ၌ "သာမည သံဃာတေန"ဟု သာမညပါနေ၏၊ ဋီကာနှင့် မညီ။]

သာဓကကား၊ တသို့ယေဝ ဝိမာနေ-ထိုဆတ္တမာဏဝကဝိမာနဝတ္ထုဟု၏ပင်၊ "ယတ္ထ စ-ပေ၊ မုပေဟီ"တိ-ဟူသော၊ ဧတံ-ဤဂါထာဗန္ဓကို၊ (ဘဂဝတာ) ဝုတ္တံ၊ [စတူသု- ၄စုံ ကုန်သော၊ သုစီသု-စင်ကြယ်ကုန်သော၊ ယတ္ထ ပုရိသယုဂေသုစ-အကြင် ယောကျ်ား အစုံတို့၌လည်း၊ (မောဂ္ဂလ္လာန်အလို အာဓာရ၊) ဝါ-တို့အားလည်း၊ (ကစ္စည်းအလို သ်ိမ္ဗဒါန်၊) ဒိန္နံ-ပေးလှူ အပ်သော ပစ္စည်းဝတ္ထုကို၊ ဝါ-ပေးလှူကြောင်း ဒါနစေတနာကို၊ မဟပ္ဖလံ-များသော အကျိုးရှိ၏ဟူ၍၊ အာဟု-ဟောတော်မူကြကုန်ပြီ၊ ဓမ္မဒသာ-သစ္စာ ၄ပါးတရားကို သိမြင်ကြကုန်သော၊ တေ ပုဂ္ဂလာ-တို့သည်၊အဋ္ဌ စ-အသီးအခြား ခွဲသောအားဖြင့် ၈ပါးတို့သည်လည်း၊ ဟောန္တိ၊ ဣမံ သံဃံ-အစုံ ၄ပါး, သီးခြားရှစ်ဖော်, ဤ သံဃာတော်ကို၊ သရဏတ္ထံ-ဌာ၊ ဥပေဟိ-လော့။] ဘိက္ခုနံ-တို့၏၊ သံဃော-အပေါင်းတည်း၊ ဘိက္ခုသံဃော-ပေါင်း၊ စ-ဆက်၊ ဇောဝတာ-အစဉ်ဖြင့်၊ ဗြာဟ္မဏော-သည်၊ တိဏိ-နှင့်သော၊ သရဏဂမနာနိ-သရဏဂုံတို့ကို၊ ပဋ္ဌိဝေဒေသိ-သိစေပြီ၊ ဝါ-လျှောက်ပြီ။

ဣဒါနိ-၌၊ တေသေဝ သရဏဂမနေသု-တို့၌ပင်၊ ကောသလ္လတ္ထံ-ကျွမ်းကျင်သူ၏ အဖြစ်ဟူသော အကျိုးငှာ၊ သရဏံ-သရဏလည်းကောင်း၊ သရဏဂမနံ- သရဏဂုံလည်းကောင်း၊ ယော-အကြင်ပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ သရဏံ-ကိုးကွယ်ရာဟူ၍၊ ဂစ္ဆတိ-ဆည်းကပ်၏၊ (သော-ထိုပုဂ္ဂိုလ်လည်းကောင်း၊) သရဏဂမနပ္ပဘေဒေါ-ဂုံ အပြားလည်းကောင်း၊ သရဏဂမနဖလံ-သရဏဂုံ၏ အကျိုးလည်းကောင်း၊ သံကိလေသော-သရဏဂုံ၏ ညစ်နွမ်းပုံလည်းကောင်း၊ ဘေဒေါ-သရဏဂုံ၏ ပျက်ခြင်း လည်းကောင်း၊ ဣတိ အယံ ဝိဓိ-ဤအစီအရင်ကို၊ ဝေဒိတဗ္ဗော-၏၊ ပန-ထိုသို့ပင် သိထိုက်ပါသော်လည်း၊ သော-ထို အစီအရင်ကို၊ ဝါ-သည်၊ ဣဓ-ဤ သမ္ဗန္ဓပါသာဒိကာမည်သော ဝိနည်း အဋ္ဌကထာ၌၊ ဝုစ္စမာနော-ဆိုအပ်သော်၊ ဝါ-ဆိုလိုက်လျှင်၊ အတိ ဘာရိယံ-သော၊ ဝါ-သော၊ ဝိနယနိဒါနံ-ကို၊ ကရောတိ-ပြု၏၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ (မယာ) နှ ဝုတ္တော၊

ယတ္ထ စ၊ ပေ၊ ဓမ္မဒသာ။ ။"ဒါတဗ္ဗံတိ ဒိန္နံ"အရ ပေးလှူအပ်သော ဒါနဝတ္ထုရှိသော်လည်း"မဟပ္ဖလံ"ထောက်၍ စေတနာကို အရကောက်ရသည်၊ အာရုံအကြောင်းဖြစ်သော ဒါနဝတ္ထု၏ ဒိန္နအမည်ကို အာရမဏိက အကျိုးစေတနာ၌ တင်စားသော ကာရဏူပစာရ စကားတည်း၊ တစ်နည်း-"ဒိယတိ အနေနာတိ"ဟု ကရဏသာဓပြု၍ ပေးလှူကြောင်းစေတနာကို တိုက်ရိုက်ကောက်၊ ဓမ္မ-သစ္စာ ၄ ပါးတရားကို+ ပဿန္တိ-မျက်မှောက် မြင်နိုင်ကုန်၏။ ဣတိ ဓမ္မဒသာ။ [ပုရိသယုဂဋ္ဌဝသေန စတ္တာရောပိ (အစုံအားဖြင့် ၄ ပါးရှိကုန်သော်လည်း) ပုဂ္ဂလဝသေန အဋ္ဌေဝ၊ အရိယဓမ္မသ ပစ္ဆိကဒသာဝိတာယ (တိုက်ရိုက်မြင်တတ်ကုန်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်) ဓမ္မဒသာ။]

ပန–ထိုသို့ပင် မဆိုအပ်ပါသော်လည်း၊ အတ္ထိကေဟိ–အလိုရှိသော အမျိုးကောင်းသား တို့သည်၊ ပဗ္ဗဇ္ဇာဒနိယံ–ပဗ္ဗဇ္ဇာဒနီမည်သော၊ မဇ္ဈိမဋ္ဌကထာယံ–ထာ၌၊ ဘယဘေရဝ သုတ္တဝဏ္ဏနတော ဝါ–သယဘေရဝသုတ် အဖွင့်မှ သော်လည်းကောင်း၊ သုမင်္ဂလဝိလာ သိနီယံ–နီမည်သော၊ ဒီဃနိကာယဋ္ဌကထာယံ–ထာ၌၊ သရဏဝဏ္ဏတော–ဝါ–သရဏ အဖွင့်မှ သော်လည်းကောင်း၊ (သာမညဖလသုတ် အဖွင့်မှ) ဂဟေတဗ္ဗော–ယူထိုက်၏၊ ဝါ–ယူပါလေ၊ ဣတိ–ဤကား အမှာစကားချပ်တည်း။

ဥပါသကံ၊ ပေ၊ ဓာရေတူတိ–ကား၊ မံ–တပည့်တော်ကို၊ ဘဝံ ဂေါတမော–သည်၊ အယံ–ဤပုဏ္ဏားသည်၊ ဥပါသကော–ကာတည်း။ ဣတိ ဧဝံ–သို့၊ ဓာရေတု–စိတ်၌ ဆောင်တော်မူပါ၊ ဝါ–မှတ်တော်မူပါ၊ ဣတိ အတ္ထော၊ ပန–ဆက်၊ ဧတ္ထ–ဤ ဥပါသကံ၊ ပေ၊ တုံ ဟူသောပါဌ်၌၊ ဥပါသကဝိဓိကောသလ္လတ္ထံ–ဥပါသက အစီ အရင်၌ ကျွမ်းကျင်သူ၏အဖြစ်ဟူသော ဉာဏ်အကျိုးငှာ၊ [ဥပါသကဘာဝဝိဓာန ကောသလ္လတ္ထံ–ဥပါသကာ၏ ဖြစ်ကြောင်းဖြစ်ရာ အစီအရင်၌ ကျွမ်းကျင်သူ၏အဖြစ် အကျိုးငှာ–ဟူလို၊ သီဠိ–သစ်၊] ကော–အဘယ်သူသည်၊ ဥပါသကော–ဥပါသကာ မည်သနည်း၊ ကသ္မာ–ကြောင့်၊ ဥပါသကောတိ–ကာဟူ၍၊ ဝုစ္စတိ–ပ်သနည်း၊ အသ–ထို ဥပါသကာ၏၊ သီလံ–သီလဟူသည်၊ ကိံ–နည်း၊ အာဇီဝေါ–အသက်မွေးဝမ်း ကျောင်းသည်၊ ကော–နည်း၊ ဝိပတ္တိ–ပျက်စီးခြင်းသည်၊ ကာ–နည်း၊ သမ္ပတ္တိ–ပြည့်စုံ ခြင်းသည်၊ ကာ–နည်း၊ ဣတိ –သို့၊ ဣဒံ ပကိဏ္ဏက–ဤရောပြွမ်းသော အဆုံးအဖြတ်ကို၊ ဝေဒိတဗ္ဗံ–၏၊ တံ–ထိုပကိဏ္ဏကကို၊ အတိဘာရိယကရဏတော–အလွန် ဝန်လေးအောင် ပြုတတ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ ဣဓ–ဤသမယ၌၊ ပေ၊ ထာ၌၊ နှ ဝိဘတ္တံ–မဝေဖန် အပ်၊ ပန–ထိုသို့ပင် မဝေဖန်အပ်ပါသော်လည်း၊ အတ္ထိကေဟိ–တို့သည်၊ ပဗ္ဗဇ္ဇာဒနိယံ–သော၊ မဇ္ဈိမဋ္ဌကထာယံ–၌၊ ဝုတ္တနယေနေဝ–ဖြင့်ပင်၊ ဝေဒိတဗ္ဗံ–၏။

အဒ္ဓတဂ္ဂေတိ ဧတ္ထ–၌၊ အယံအဂ္ဂသဒ္ဒေါ–ဤအဂ္ဂသဒ္ဒါသည်၊ အာဒိကောဋ္ဌ ကောဋ္ဌာသ သေဋ္ဌေသု–အစဟူသော အနက်, အစွန် အဖျားဟူသော အနက်,အဖို့အစု ဟူသော အနက်, အမြတ်ဟူသော အနက်တို့၌၊ ဒိဿတိ–ထင်၏၊ ဟိ–ချဲ့၊ သမ္ဘ ဒေါဝါရိက–အချင်း တံခါးစောင့်၊ အဒ္ဓတံ–ယနေ့ကို၊ အဂ္ဂေ–အစပြု၍၊ နိဂဏ္ဌာနံ–နိဂဏ္ဌယောကျားတို့၏လည်းကောင်း၊ နိဂဏ္ဌိနံ–နိဂဏ္ဌမိန်းမတို့၏လည်းကောင်း၊ ဒ္ဝါရံ–တံခါးကို၊ အာဝရာမိ–ပိတ်လိုက်၏၊ ဣတိ အာဒိသု–ရပ်တို့၌၊ အာဒိမှိ–အစဟူသော အနက်၌၊ ဒိဿတိ–၏၊ [မဇ္ဈိမနိကာယ်, မဇ္ဈိမပဏ္ဏာသက, ဥပါလိသုတ်။] တေနေဝ

အဂ်ိုလဂ္ဂေန–ထိုလက်ချောင်းဖျားဖြင့် သာလျှင်၊ တံ အဂ်ုံလဂ္ဂ–ကို၊ ပရာမသေယျ–သုံးသပ်ရာ၏၊ ဥစ္ဆင်္ဂ–(ဥစ္ဆ+အင်္ဂ) ကြဲအဖျားကို၊ ဝေဌင်္ဂ–(ဝေဌ+အင်္ဂ) ဝါးအဖျားကို၊ ဣတိ အာဒိသု–ရပ်တို့၌၊ ကောဋ္ဌိယံ–အစွန်အဖျားဟူသော အနက်၌၊ [ကောဋ္ဌိယန္တိ ပရိယန္တ ကောဋ္ဌိယံ၊] ဒိသတိ–ထင်၏၊ ဘိက္ခဝေ–ဘိက္ခုတို့၊ အမ္မိလဂ်ဝါ–ချဉ်သော သစ်သီးအဖို့ အစုကိုလည်းကောင်း၊ မဓုရဂ်ဝါ–ချိုသောသစ်သီးအဖို့အစုကိုလည်းကောင်း၊ တိတ္တဂ်ဝါ–ခါးစပ်သော သစ်သီးအဖို့အစုကိုလည်းကောင်း၊ ဝိဟာရဂ္ဂေနဝါ–နေရာ အခန်းအဖို့အစု အားဖြင့်သော်လည်းကောင်း၊ ပရိဝေဏဂ္ဂေနဝါ–ပရိဝုဏ် အဖို့အစု အားဖြင့်သော်လည်းကောင်း၊ ဘာဇေတုံ–ဝေဖန်ခြင်းငှာ၊ အနုဇာနာမိ–ခွင့်ပြုတော်မူ၏၊ ဣတိ အာဒိသု, ကောဋ္ဌာသေ–အဖို့အစုဟူသော အနက်၌၊ (ဒိသတိ–၏) ဘိက္ခဝေ–တို့၊ ယာဝတာ–အကြင်မျှ အတိုင်းအရည်ရှိကုန်သော၊ အပဒါဝါ–အခြေမရှိသည်မူလည်း ဖြစ်ကုန်သော၊ ဒ္ဝိပဒါဝါ–အခြေ ၂ ချောင်းရှိသည်မူလည်း ဖြစ်ကုန်သော၊ ပေ၊ သတ္တာ–တို့သည်၊(သန္တိ)၊ တေသံ–ထို သတ္တဝါတို့တွင်၊ တထာဂတော–ကို၊ အဂ်ံ–အမြတ်ဆုံး ဟူ၍၊ အက္ခာယတိ–ဆိုအပ်၏၊ ဣတိ အာဒိသု, သေဋ္ဌေ–အမြတ်ဟူသော အနက်၌၊ (ဒိသတိ–၏၊ အဂ်ုတ္တရ, စတုဂ္ဂ, စက္ကဝဂ်၊) ပန–အတ္ထဒ္ဒါရသာမညမှတစ်ပါး၊ ပေ၊ အံ့၊ ဣဓ–ဤအဇ္ဈတဂ္ဂေ ပါဏာပေတံ ဟူသောပါဋ်၌၊ အယံ–ဤ အဂ္ဂသဒ္ဒါကို၊ အာဒိမှိ–အစဟူသော အနက်၌၊ ဒဋ္ဌဗ္ဗော–၏၊ တသ္မာ–ကြောင့်၊ အဇ္ဈတဂ္ဂေတိ ဏ္ဍေ–၌၊ အဇ္ဈတ်–ယနေ့ကို၊ အာဒိ–အစကို၊ ကတ္တာ–၍၊ ဣတိဝေ အတ္ထော ဝေဒိတဗ္ဗော၊

ဝိဟာရဂ္ဂေန။ ။ သြဝရက ကောဋ္ဌာသေန (အစု)။ [ကျောင်းတိုက်တစ်ခု၌ ရှိသော သစ်သီးများကို ဝေဖန်သောအရာဖြစ်၍ "ဝိဟာရဂ္ဂ–ကျောင်းတိုက်အစု"ဟု အနက် မဖြစ်နိုင်၊ "ဝိဟာရတိ ဏ္ဍောတိ ဝိဟာရော"ဟု ပြု၍ နေရာအခန်းအစုကို "ဝိဟာရဂ္ဂ"ဟု မှတ်ပါ။] ဣမသ္မိံ ဂဇ္ဇေ ဝသန္တောနံ ဣဒံနာမ ဖလံ("ဣဒံ ပနသဖလံ–ဤ ပိန်းသီး"မှကွဲ) ပါပုဏာတီတိ အာဒိနာ တံတံ ဝသနဋ္ဌာနကောဋ္ဌာသေနာတိ အတ္ထော။ [ပရိဝုဏ်ဟူသည်ကား ကျောင်းတိုက်အတွင်း၌ အသီးအသီး ဝင်းကာထားသော ကျောင်းဆောင်တစ်ခုတည်း။]

အဇ္ဈတ် အာဒိ'ကတ္တာ။ ။ "အဇ္ဈဣဿေ အတ္ထော"ဟု ဧဝဖြင့် တာပစ္စယ်းအနက်ကို ကန့်သော ဋီကာဖွင့်ပုံထောက်၍ အဇ္ဈတဂ္ဂေ (အဇ္ဈတ်+အဂ္ဂေ)၌ တာပစ္စယ်းအနက် သီးခြားမရှိဟု သိရ၏၊ "အဇ္ဈတ်–ယနေ့ကို"ဟု ပေး၊ "အာဒိ'ကတ္တာ"ကား အဂ္ဂေ၏ အဖွင့်တည်း၊ အဂ္ဂေ၌ အံ့ကို သုတ်ကြီးဖြင့် ပြု၊ တစ်နည်း–ဒုတိယာမှ သတ္တမီပြန်နေသော ဝိဘတ္တိဝိပလ္လာသဟု ကြ၊ "ကတ္တာ" ဟုလည်း ထည့်စေလိုသည်၊ "အဇ္ဈ–ယနေ့ကို၊ အဂ္ဂေ–အစပြု၍"ဟု တစ်ပုဒ်စီ ခွဲပေးပါ။ ["အဂ္ဂေ တိဏ္ဍ ..ဥပယောဂ ဝစနဿ ..ကာရာဒေသော၊ ဝစနဝိပလ္လာသော ဝါ၊ ကတ္တာ သဒ္ဒေါ စ သေသောတိ ဝုတ္တံ အာဒိ'ကတ္တာတိ"–သိ, ဋီသစ်။]

အဒ္ဓိတန္တိ–ကား၊ အဒ္ဓိဘာဝံ–ယနေ့ဥ်ဖြစ်သော ဆည်းကပ်မှုကို၊ ဣတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ၊ ဝါ–တစ်နည်း၊ အဒ္ဓိဒဂ္ဂေ ဣတ္ထေ ဝ–အဒ္ဓိဒဂ္ဂေဟူ၍ သာ၊ ပါဠော ပါဠိရှိ၏၊ ဒကာရော–သည်၊ ပဒသန္ဓိကရော–ပုဒ်တို့၏ စေ့စပ်မှုကို ပြုတတ်၏၊ အဒ္ဓ–ယနေ့ကို၊ အဂ္ဂ–အစကို၊ ကတ္တာ–၍၊ ဣတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။

ပါဏုပေတန္တိ–ကား၊ ပါဏေဟိ–အသက်တို့ဖြင့်၊ ဥပေတံ–ဆည်းကပ်တတ်သော၊ ယာဝ–အကြင်မျှလောက်၊ မေ–အကျွန်ုပ်၏၊ ဇီဝိတံ–အသက်သည်၊ ပဝတ္တတိ–ဖြစ်တည်၏၊ တာဝ–ထိုအသက်ရှည်သမျှ ကာလပတ်လုံး၊ ဥပေတံ–သော၊ (ဥပါသကံ၌စပ်) ဘဝံ ဂေါတမော–သည်၊ မံ–ကို၊ အနုညသတ္ထုကံ–အခြားဆရာမရှိသော၊ တီဟိ–နှင့်သော၊ သရဏဂမနေဟိ–တို့ဖြင့်၊ သရဏံ–၍၊ ဂတံ–ဆည်းကပ်သော၊ (ဥပါသကံ–ဟူ၍၊) ဓာရေတု–စိတ်၌ ဆောင်တော်မူပါ၊ ဇာနာတု–သိတော်မူပါ၊ (ကသ္မာ–ကြောင့်၊ ဓာရေတု–စိတ်၌ ဆောင်တော်မူရာပါသနည်း၊) ဟိ–အကြင်ကြောင့်၊ အဟံ–

အဒ္ဓိတန္တိ အဒ္ဓိဘာဝံ။ ။ ယခုစာများ၌ "အဒ္ဓိဘာဝံ"ဟု တွေ့ရ၏၊ သီလကွန် ဋီကာသစ်၌ ဘာဝံပါ၌ကိုပင် ယူ၍ ဘာဝအနက်ကို အကျယ်ပြထား၏၊ ထို အဒ္ဓိဘာဝံပါ၌သည် "အဒ္ဓိတန္တိ အဒ္ဓိဣဒ္ဓေ ဝ အတ္ထော"ဟူသော ဋီကာများနှင့် ဆန့်ကျင်၏၊ ဝိမတိ၌ကား "အဒ္ဓိဘာဝန္တိ အသ္မိ'အဟနိ ပဝတ္တံ ပသာဒါဒိ' (ဤနေ့ဥ်ဖြစ်သောကြည်ညိုခြင်းစသည်ကို)"ဟု ရှိ၏၊ ထိုဘာဝ (ပဝတ္တ)သဒ္ဒါဖြင့်လည်း တာပစ္စည်းအနက်ကို ပြသည်မဟုတ်၊ "အဒ္ဓတံ–ယနေ့ကို"ဟူရာဝယ် "ယနေ့ဥ်ဖြစ်သော ကြည်ညိုဆည်းကပ်မှုကို"ဟု ဥဒုကတ္ထပြုခြင်းသာတည်း၊ ထို့ကြောင့် "ဝုတ္တံ ဟောတိ"ဟု မိန့်သည်။

ပါဏေဟိ ဥပေတံ။ ။ ပါဏုပေတောသည် "ပါဏေဟိ–အသက်တို့ဖြင့်+ဥပေတော–ဆည်းကပ်တတ်သူ"ဟု ဝိဂ္ဂဟပြုရသော သမာသ်ပုဒ်တည်းဟု သိစေ၏၊ "ယာဝ မေ ဇီဝိတံ ပဝတ္တတိ၊ တာဝ ဥပေတံ"ဖြင့် အသက်တို့ဖြင့် ဆည်းကပ်ပုံကို သရုပ်ဖော်သည်၊ ယခုလျှောက်ထားသော စကားဖြင့်လည်းကောင်း, စိတ္တုပ္ပါဒ် တစ်ကြိမ်ဖြစ်ကာမျှဖြင့် လည်းကောင်း ဆည်းကပ်ခြင်းမဟုတ်ပါ။ အသက်ကိုစွန့်၍ (အသက်ထက်ဆုံး) ဆည်းကပ်ခြင်း ဖြစ်ပါသည်–ဟူလို၊ "ဥပေမိ ဗုဒ္ဓံ သရဏံ" စသော ပါဠိကိုထောက်၍ ဥပေတဥ် ဥပုဇ္ဈဂ္ဂဓာတ်သည် (ဥပဂမန–ဆည်းကပ်ခြင်း) အနက် ဟောတည်းဟု မှတ်၊ "အသက်တို့နှင့် ပြည့်စုံသော"ဟု ပေးကြသည်မှာ (အသက်တို့နှင့် မပြည့်စုံသော ဥပါသကာ–ဟု ကန့်စရာ မရှိသောကြောင့်) အဓိပ္ပာယ်မပါသော အနက်ဖြစ်သည်။

အနုည၊ ပေ၊ ဇာနာတု။ ။ အညော–ဘုရားမှတစ်ပါးသော+သတ္ထာ အည သတ္ထာ၊ နတ္ထိ+အညသတ္ထာ ယသ (ဥပါသကသ)ဣတိ အနညသတ္ထုကော၊ ဤ "အနညသတ္ထုကံ တီဟိ သရဏဂမနေဟိ သရဏံ ဂတံ"တို့ကား ပါဠိတော်၌ "သရဏံ ဂတံ"၏ အဖွင့်တည်း၊ "ဓာရေတု–စိတ်၌ဆောင်ထားတော်မူပါ"ဟူရာဝယ် "အသိအမှတ်ပြုတော်မူပါ"ဟု အဓိပ္ပာယတ္ထကိုပြလို၍ "ဇာနာတု"ဟု ဖွင့်သည်။

သည်၊ [နေဝ ဝဒေယျံ၌ စပ်၊] မေ-၏၊ တိခိဏောနံ-ထက်လုစွာသော၊ အသိနာ-သန်လျက်ဖြင့်၊ သီသံ-ကို၊ စေပိဆိန္နေယျ-အကယ်၍ပင် ဖြတ်စေဦးတော့၊ (ဧ၀ံသတိပိ-လည်း၊) ဗုဒ္ဓံ-ဘုရားကို၊ နဗုဒ္ဓေါ-ဘုရားမဟုတ်၊ ဣတိ၀ါ-သို့လည်းကောင်း၊ ပေ၊ နေဝ ဝဒေယျ-မပြောဆိုရာတော့ပါ၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ (ဓာရေတု-ပါ၊) စ-ဆက်၊ ဧတ္ထ-ဤ ဥပါသက် မံ အစရှိသော ပါဠိရပ်၌၊ ဗြာဟ္မဏော-သည်၊ ပါဏုပေတံ သရဏာဂတန္တိ-တံ ဟူ၍၊ ပုန-တစ်ဖန်၊ သရဏာဂမနံ-သရဏာဂုံကို၊ ဝဒန္တော-လျှောက်လသော်၊ ၀ါ-လျှောက်သော၊ ဗြာဟ္မဏော-သည်၊ အတ္တသန္နိယျာတနံ-မိမိကို အပ်နှင်းကြောင်း သရဏာဂုံကို၊ ပကာသေတိ-ထင်ရှားပြ၏၊ ဣတိ ဝေဒိတဗ္ဗော။

ဧ၀ံ-သို့၊ အတ္တာနံ-ကို၊ နိယျာတေတွာ-အပ်နှင်းပြီး၍၊ ဘဂ၀န္တံ-ကို၊ သပရိသံ-နှင့်တကွ၊ ဥပဋ္ဌာတုကာမော-ပြုစုလုပ်ကျွေးလိုသည်၊ (ဟုတွာ၊) အဓိ၀ါသေတုစ မေ၊ ပေ၊ သံဃေနာတိ-ဟူ၍၊ အာဟ-လျှောက်ပြီ၊ ကိं ဝုတ္တံ, ဟောတိ-နည်း၊ ဘဝံ ဂေါတ မော-သည်၊ မံ-ကို၊ ဥပါသကဋ္ဌ-ကာဟူ၍လည်း၊ ဓာရေတု-ပါ၊ မေ-၏၊ ဝေရဉ္ဇာယံ-၌၊ ဝဿာ၀ါသံ-မိုးလပတ်လုံး သီတင်းသုံးတော်မူခြင်း ကိုလည်း၊ အဓိ ၀ါသေတု-ကိုယ်တော်၏ အထက်၌ ဝင်သက် တည်နေစေတော်မူပါ၊ ၀ါ-လက်ခံ

ပုန သရဏာ ဂမနံ။ ။ "ဥပါသက် မံ ဘဂ၀ါ ဓာရေတု အဇ္ဇတဂ္ဂေ (အဇ္ဇဒဂ္ဂေ)"ဟူသော စကားဖြင့်ပင် သရဏာဂမနကိစ္စ ပြီးပြီးဖြစ်သောကြောင့်, "ပါဏုပေတံသရဏံ ဂတံ"ကို "ပုန သရဏာဂမန"ဟု ဆိုလည်း၊ ထိုသို့ နောက်ထပ်လျှောက်သဖြင့် သရဏာဂုံ ၄ပါးတွင် အတ္တသန္နိယျာတန သရဏာဂုံကိုပြသည်-ဟူလို၊ သရဏာဂုံ ၄ပါးကား "အတ္တသန္နိယျာတန, တပ္ပရာယဏတာ, သိသသဘာဂူပဂမန, ပဏိပါတ"တည်း၊ အကျယ်ကို သီလက္ခန် သာမညဖလသုတ် အဋ္ဌကထာဖွင့်မှာ ရှု။ [အတ္တ- မိမိကို+သန္နိ-ယျာတန-ကောင်းစွာအပ်နှင်းကြောင်း သရဏာဂုံ၊ "အသက်အပ်၍ ကိုးကွယ် ဆည်းကပ်ကြောင်း သရဏာဂုံ"ဟူလို၊ ထို့ကြောင့် "တိခိဏောန သတ္ထေန"စသည်ကို လျှောက်သည်။]

အဓိ၀ါသေတု။ ။ "အဓိ-ကိုယ်တော်မြတ်၏ အထက်၌ +၀ါသေတု-နေစေတော်မူပါ"ဟု သဒ္ဒတ္ထဖြစ်၏၊ "၀ါတွင်း၌ သီတင်းသုံးဖို့ရန် တောင်းပန်သော စကားကို ပယ်တော်မူလိုက်လျှင် ကိုယ်တော်၏ အထက်၌ နေစေရာမရောက်၊ ပယ်တော်မမူမှသာ နေစေရာရောက်သည်၊ ထိုကြောင့် ပယ်တော်မမူဘဲ ကိုယ်တော်၏အထက်၌ သက်ဝင်နေပါစေ"ဟူလို၊ ထိုသို့နေစေခြင်းသည် တောင်းပန်သောစကားကို သာယာရာရောက်သောကြောင့် "သာဒယတု"ဟု ဋီကာ၌လည်းကောင်း, လက်ခံရာရောက်သောကြောင့်"သမ္မဋ္ဌတု"ဟု အဋ္ဌကထာ၌လည်းကောင်း, အဓိပ္ပါယတ္ထဖွင့်သည်။ [ဝဿံ-မိုးလပတ်လုံး+အာ၀ါသော-အမြဲနေခြင်းတည်း၊ ဝဿာ၀ါသော-ခြင်း။]

တော်မူပါ၊ တယောမာသေ–ဥ လတို့ပတ်လုံး၊ ဝေရဉ့်–ကို၊ ဥပနိဿာယ–၍၊ မမ–ကို၊ အနုဂ္ဂဟတ္တံ–ငှာ၊ ဝါသံ–သီတင်းသုံးတော် မူခြင်းကို၊ [ဝဿာဝါသံဟု သီဟိုဠ်မှ ရှိ၏] သမ္ဗဒ္ဓိစ္ဆတု–လက်ခံတော်မူပါ၊ ဣတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ၊ အဓိဝါသေသိ၊ ပေ၊ နာတိ–ကား၊ အထ–လျှောက်ရာ ထိုအခါ၌၊ အသ–ထိုပုဏ္ဏား၏၊ ဝစနံသုတ္တာ ဘဂဝါ, ကာယဒ်ဝါ–ကိုယ်၏ အစိတ်အပိုင်းကိုလည်းကောင်း၊ ဝါစဒ်ဝါ–ကိုလည်းကောင်း၊ အစောပေတ္တာ–မလှုပ်စေမူ၍၊ အဗ္ဘန္တရေယေဝ–ကိုယ်တွင်း၌သာလျှင်၊ ခန္ဓံ–နှစ်သက်ခြင်းကို၊ ဓာရေတ္တာ–၍၊ ("ခန္ဓံ"စာရေတ္တာ– နှစ်သက်ခြင်းကို+ဖြစ်စေ၍"ဟု လည်း မှတ်ရှိ၏။) တုဏ္ဍီဘာဝေန– ဆိတ်ဆိတ် အဖြစ်ဖြင့်၊ အဓိဝါသေသိ–ပြီ၊ ဝါ–ပြီ၊ ဗြာဟ္မဏသ–ကို၊ အနုဂ္ဂဟတ္တံ–ငှာ၊ မနသာဝ–စိတ်တော်ဖြင့်သာ၊ သမ္ဗဒ္ဓိစ္ဆိ–လက်ခံတော်မူပြီ၊ ဣတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။

အထခေါ၊ ပေ၊ ဝိဒိတ္ဝာတိ–ကား၊ အထ–ထိုအခါ၌၊ (တိတ်တိတ်နေသောအားဖြင့် လက်ခံတော်မူရာ ထိုအခါ၌–ဟူလို၊) ဝေရဉ္ဇော–သော၊ ဗြာဟ္မဏော–သည်၊ (အကြားဌ ကြိယာဝိသေသနများနှင့်တကွ နောက်ဆုံး ပဏ္ဏမိတိုင်အောင်စပ်၊) သမဏော ဂေါတမော–သည်၊ မေ–၏၊ (တောင်းပန်ခြင်းကို၊) သစေ နာဓိဝါသေယျ–အကယ်၍ လက်မခံအုံ၊ (ဧဝံသတိ–သော်၊) ကာယေနဝါ–ကိုယ်ဖြင့်သော်လည်းကောင်း၊ ဝါစာယဝါ–လည်းကောင်း၊ ပဋိက္ခိပေယျ–ပယ်ဖြစ်တော်မူရာ၏၊ ပန–အနွယကား၊ ယသ္မာ, အပ္ပဋိက္ခိပိတ္ဝာ–ပယ်တော် မမူဘဲ၊ အဗ္ဘန္တရေ–အတွင်း၌၊ ခန္ဓံ–ကို၊ ဓာရေသိ–ပြီ၊ တသ္မာ–ကြောင့်၊ မေ–ငါ၏၊ (တောင်းပန်ခြင်းကို၊) မနသာဝ–သာ၊ အဓိဝါသေတိ–၏၊ ဣတိ ဧဝံ–သို့၊ အာဟာရသလ္လက္ခဏာဝိကုသလတာယ–အခြင်းအရာကို မှတ်ခြင်း၌ ကျွမ်းကျင်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ (အကဲခတ်ကောင်းသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊) ဘဂဝတော–

ကာယဒ်ဝါစဒ်ဝ ။ ။ ကာယသ–၏+အဂ်–အစိတ်အပိုင်းဖြစ်သော ဦးခေါင်းစသည်တည်း၊ ကာယဒ်–လက်ခံသောအားဖြင့် ဦးခေါင်းစသည် မလှုပ်ခြင်းကို "ကာယဒ် အစောပေတ္တာ" ဟုဆိုသည်၊ ဝါစာယ–နှုတ်မြွက်ခြင်း၏+အဂ်–အစိတ်အပိုင်းဖြစ်သော စကားတည်း၊ ဝါစဒ်၊ "ဟောတု–လျှောက်သည့်အတိုင်း ရှိစေတော့၊ သာဓု–ကောင်းပြီ"ဟု မိန့်တော်မမူခြင်းကို "ဝါစဒ် အစောပေတ္တာ"ဟု ဆိုသည်။ [ဝိမတိ၌ ဤအဓိပ္ပာယ်ကို ကေစိဝါဒဟု ဆို၍၊ ကာယဝိညတ် ဝစီဝိညတ်ကို"ကာယ–ဝါစာ"တို့ အရယူပြီးလျှင် အဂ်သဒ္ဒါကိုလည်း ဟေတုအနက်ဟောဟု ယူ၍ "ကာယဝိညတ်ဟူသော အကြောင်းရှိသော ကိုယ်အစိတ်အပိုင်းကို "ကာယဒ်"ဟု လည်းကောင်း, ဝစီဝိညတ်ဟူသောအကြောင်းရှိသော နှုတ်, လျှာစသည်ကို "ဝါစဒ်"ဟု လည်းကောင်း, ဆိုသည်၊ [စောပေတ္တာ၌ စုပစာတ်သည် အနဝဋ္ဌာန–မရပ်မတည်လည်ခြင်း (လှုပ်ရှားခြင်း)အနက်ကို ဟော၏၊ ကာရိတ်ကော ပစ္စည်းကြောင့် အစောပေတ္တာကို"အစာလေတ္တာ"ဟု ဖွင့်ကြသည်။]

၏၊ အဓိဝါသနံ–ကို၊ ဝိဒိတွာ–၍၊ အတ္တနော–၏၊ နိသိန္နာသနတော–ထိုင်ရာနေရာမှ၊ (နိသိန္နေ–ထိုင်ရာဖြစ်သော+အာသန–နေရာ၊) ဥဋ္ဌာယ–ထ၍၊ စတူသု–နှ်သော၊ ဒိသာသု–အရပ်တို့၌၊ ဘဂဝန္တံ–ကို၊ သက္ကစ္စံ–ကောင်းစွာပြု၍၊ (သံနှင့်ကစ္စကို စပ်ထားသော သမာသ်ပုဒ်၊)(တစ်နည်း)သက္ကစ္စံ–ရိုရိုသေသေ၊(အာဒရတ္ထနိပါတ်ပုဒ်၊) ဝန္ဒိတွာ–ဝပ်ချ ပြီး၍၊ တိက္ခတ္တုံ– ၃ ကြိမ်၊ ပဒက္ခိဏံ– လက်ယာရစ် လည်သည်ကို၊ ကတွာ–၍၊ အာဂတကာလတော–လာခဲ့ရာအခါမှ၊ ပဘုတိ–စ၍၊ ဇာတိမဟာလ္လကဗြာဟ္မဏာနံ– ဇာတိမဟာလ္လက ပုဏ္ဏားတို့ကို၊ အဘိဝါဒနာဒီနိ–ရှိခိုးမှု အစရှိသည်တို့ကို၊ နှ ကရောတိ– မပြုတတ်၊ ဣတိ, ဂရဟိတွာပိ–ကဲ့ရဲ့ပြီး၍လည်း၊ ဣဒါနိ–၌၊ ဝိညာတဗုဒ္ဓဂုဏော– သိအပ်ပြီးသော ဘုရား ဂုဏ်တော်ရှိသည်၊ ဝါ–ဘုရားဂုဏ်တော်တို့ကို သိပြီးသည်၊ (ဟုတွာ,) ကာယေန–ဖြင့်လည်းကောင်း၊ ဝေ၊ အနေကဂ္ဂတ္တုံ–အကြိမ်များစွာ၊ ဝန္ဒန္တောပိ– ဝပ်ချရပါသော်လည်း၊ အတိတ္တောယေဝ–အားမရနိုင်သည်သာလျှင်၊ ဟုတွာ, ဒသနခသမောဓာနသုမုဇ္ဇလံ–ဆယ်ချောင်းသော လက်သည်း အပေါင်းတို့ဖြင့် တောက်ပ သော၊ အဇ္ဇလိ–လက်အုပ်ကို၊ ပဂ္ဂယှ–ချီမြှောက်၍၊ သိရသ္မိं–ဦးခေါင်းပေါ်၌၊ ပတိဋ္ဌာ ပေတွာ–တည်စေ၍၊ ယာဝ–အကြင်မျှ လောက်၊ ဒဿနဝိသယော–မြင်လောက်ရာ အရပ်သည်၊ အတ္ထိ–၏၊ [ယာဝ တာဝ ရှိသမျှ၌ အလယ်ပုဒ်မှာ ပဌမာ ရှိမြဲ။] တာဝ– ထိုမြင်လောက်ရာ အရပ်တိုင်အောင်၊ ပဋ္ဌိမခေါ၀–ဘုရားဘက်သို့ ရှေးရှု မျက်နှာ မူလျက်သာလျှင်၊ အပသက္ကိတွာ–နောက်ဆုတ် နောက်ဆုတ်သွား၍၊ ဒဿနဝိသယံ– ကို၊ ဝိဇဟနဋ္ဌာနေ–စွန့်ရာ အရပ်၌၊ (မမြင်လောက်မှ–ဟူလို၊) ဝန္ဒိတွာ–ဝပ်ချ၍၊ ပက္ကမိ–ပြီ။

အထ၊ ဝေ၊ ဝိဒိတွာ။ ။"ပုဏ္ဏား၌ ပရစိတ္တဝိဇာနနဉာဏ် မရှိပါဘဲလျက် အဘယ်နည်းဖြင့် ဘုရားရှင်၏ လက်ခံတော်မူခြင်းကို သိသနည်း"ဟု မေးဖွယ်ရှိသောကြောင့် "အထ၊ ဝေ၊ ဝိဒိ တွာ"ဟု မိန့်၊ "ရဟန်းဂေါတမသည် ငါ၏ လျှောက်ထားချက်ကို လက်မခံလျှင် ပယ်သင့်၏"ဟူသော ဗျတိရေကနည်း "ထိုသို့ မပယ်ဘဲ အတွင်း၌ နှစ်သက်မှုကို ဆောင်ထားပြီ"ဟူသော အန္မယနည်းအား ဖြင့် အခြင်းအရာကို မှတ်သားခြင်း၌ ကျွမ်းကျင်သောဉာဏ်ဖြင့် (အကဲခတ်ကောင်းသော ဉာဏ်ဖြင့်) သိသည်–ဟူလို။ [လက်ခံခြင်း၏ ဆန့်ကျင်ဘက်ကို ဗျတိရေက, အလျော်ကို အန္မယ–ဟု ဋီကာ ဆို၏။]

ပဋ္ဌိမခေါ အပသက္ကိတွာ။ ။ ယခုစာများ၌ "အပက္ကမိတွာ"ရှိ၏၊ နောက်၌လည်း "ပက္ကမိ"ဟု အပရကာလ ကြိယာရှိသောကြောင့် ဤ၌ "အသက္ကိတွာ"ဟု ရှိသင့်သည်၊ သက္က ဓာတ်သည် ဂတိအနုက်ဟော၊ ရှေ့–ထူပါရဲ့ တည်ခန်း၌လည်း "ဟတ္ထိနာဂေါ၊ ဝေ၊ အပသက္ကန္တော"ဟု တွေ့ခဲ့ပြီ။ [ဝန္ဒိတွာတိ ပဋ္ဌပတိဋ္ဌိတေန–လက်ခြေ နဖူး, တံတောင် ဒူးဟု, ငါးဦးသော တည်ခြင်း ဖြင့်၊ ဝန္ဒိတွာ–ဝပ်ချ၍၊]

၁၆။ တေန၊ ပေ၊ ဟောတိတိကား၊ ယသ္မိ သမယေ-၌၊ ဝေရဉ္ဇေန-သော၊ ဗြာဟ္မဏေန-သည်၊ ဘဂဝါ-ကို၊ ဝေရဉ္ဇ-မြို့ကို၊ ဥပနိဿာယ-မှီ၍၊ ဝဿာဝါသ-ကို၊ ယာစိတော-တောင်းပန်အပ်ပြီး၊ (ဤစကားဖြင့်တေန၏ အနိယမဝါကျကို ထည့်သည်၊ ယာစမာတ်က ဒွိကမ္မက ဖြစ်၍ "ဘဂဝါ, ဝဿာဝါသ"ဟု ကံ ၂ မျိုးရှိရသည်၊) တေန သမယေန-ထိုအခါ၌၊ (ဝေရဉ္ဇာပုဏ္ဏား၏ တောင်းပန်အပ်ရာ ထိုအခါ ၌၊) ဝေရဉ္ဇာ-ဝေရဉ္ဇာမြို့သည်၊ ဒုဗ္ဘိက္ခာ-မပြည့်စုံသော ထမင်းရှိသည်၊ ဝါ-ငတ် မွတ်ခေါင်းပါး, အစာရှားသည်၊ ဟောတိ-၏၊ ဒုဗ္ဘိက္ခာတိ-ကား၊ ဒုလ္လဘာဘိက္ခာ-ခဲယဉ်းသဖြင့် ရအပ်သော ထမင်းရှိသည်၊ ပန-ဆက်၊ သာဒုလ္လဘာဘိက္ခတာ-ထိုခဲယဉ်းစွာ ရအပ်သော ထမင်းရှိသည်၏ အဖြစ်သည်၊ (ဟောတိ, အဟောသိတို့၌ စ္ဓပ်၊) ယတ္ထ-အကြင် အရပ်၌၊ မနုဿာ-တို့သည်၊ အသဒ္ဓါ-သဒ္ဓါမရှိကုန်သည်၊ အပ္ပသန္နာ-ရဲတနာ ဥပါး၌ မကြည်ညိုကုန်သည်၊ ဟောန္တိ-နှ၏၊ တတ္ထ-၌၊ သုသဿကာလေပိ-ကောင်းသော ကောက်ရိုရာ အခါ၌သော်မှလည်း၊ ဝါ-ပြည့်စုံသော ကောက်ရိုရာအခါ၌သော်မှလည်း၊ ပုဗ္ဗဏ္ဏာပရဏ္ဏေ-ကောက်, ပဲသည်၊ အတိသမ္ဗဿေပိ-အလွန်နည်းသော အဖိုးရှိပါသော်လည်း၊ ဝါ-အလွန် အဖိုးချိုရာအခါ၌သော်လည်း၊ ဟောတိ-ဖြစ်တတ်၏၊ ပန-အနွယကား၊ ဝေရဉ္ဇာယ-၌၊ ယသ္မာ-ကြောင့်၊ တထာ-ထိုအခြင်းအရာအားဖြင့် ဝါ-ထိုအကြောင်းကြောင့်၊ (အသဒ္ဓ, အပ္ပသန္နကြောင့်ဟူလို၊) နှ ဟောတိ-ဖြစ်သည်မဟုတ်၊

ဒုလ္လဘာဘိက္ခာ။ ။ ဒုဗ္ဘိက္ခ၌ ဒုသဒ္ဓါသည် အသမိဒ္ဓိ (မပြည့်စုံခြင်း) အနက်ဟော-ဟု သိစေလို၍ "ဒုလ္လဘ"ဟု ဖွင့်သည်၊ မှန်၏-သုဘိက္ခာကို "သုလဘာဘိက္ခာ"ဟု ဖွင့်သော်လည်း သုသဒ္ဓါသည် သမိဒ္ဓိအနက်ဟောသာ ဖြစ်သကဲ့သို့တည်း။ ထို့ကြောင့် ဒုဏ် ပရိယာယ်ဖြင့် "အသမိဒ္ဓိ+ဘိက္ခာ ယတ္ထာတိ ဒုဗ္ဘိက္ခာ"ဟု ပြုမှ ထုံးစံကျမည်၊ အများအားဖြင့် ဒုသဒ္ဓါ၏ ဒုလ္လဘအနက်ကို သိစေလို၍ "ဒုလ္လဘာဘိက္ခာ"ဖွင့်သည်ဟု ယူလိုကြပေလိမ့်မည်၊ သို့သော် အဘိဓာန်တို့၌ ဒုသဒ္ဓါ၏ ဒုလ္ဘဘအနက်ဟောမပါ၊ အသမိဒ္ဓိအနက်သာ ပါ၏။

အတိ၊ ပေ၊ ပရဏ္ဏေ။ ။ သံသဒ္ဓါ အပ္ပတ္ထ၊ အပ္ပေါ+အဏ္ဏော ယသ္မာတိ သမ္ဗဏ္ဏော၊ အတိဝိယ+သမ္ဗဏ္ဏော အတိသမ္ဗဏ္ဏော၊ "သော်"ဟု လက္ခဏာ အနက်ကို ပေးရာ၌ ကာလာဓာရ သဘောလည်း ပါသောကြောင့် "အခါ"ဟုလည်း ပေးသည်။ [ယဒါကိဉ္စိဒေဝ ဒတ္တာ (တစ်စုံတစ်ခုကို ပေး၍) ဗဟုံ ပုဗ္ဗဏ္ဏာပရဏ္ဏံ ဂဏှန္တိ၊ တာဒိသေ ကာလေပိတိ အတ္ထော။] ပုဗ္ဗေ-ပဲ၏ ရှေ့၌ (ရှေးဦးစွာ)+ပဝတ္တံ-သော+အနံ-အစာတည်း၊ "ပြုဗ္ဗ"ဟု ရှိ၍ (ရ)ကြောင့် နှကို ဏ္ဏ ပြု၊ အပရံ-ကောက်၏ နောက်၌+ပဝတ္တံ+အနံ အပရဏ္ဏံ။

အပိစ ခေါ-စင်စစ်ကား။ ဒုဿသဿတာယ-မကောင်းသော (မပြည့်စုံသော) ကောက်ရှိသည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ ဝါ-တွက်၊ ဆာတကဒေါသေန-ငတ်မွတ် ခြင်းတည်းဟူသော အပြစ်ကြောင့်၊ အဟောသိ-ပြီ၊ တသ္မာ-ကြောင့်၊ တမတ္ထံ-ထိုအနက်ကို၊ (ဆာတကဒေါသကြောင့် ဖြစ်ရခြင်းဟူသော အနက်ကို၊) ဒသေန္တော (ဟုတ္တာ)၊ ဒ္မိဟိတိကာတိ အာဒိ-ကို၊ (အာယသ္မာ ဥပါလိတ္ထေရော-သည်၊) အာဟ-လျှောက်ပြီ၊ (တစ်နည်း၊) သံဂီတိကာရော-သံဂါယနာတင် ထေရ်အပေါင်းသည်၊ အာဟ-မိန့်တော်မူပြီ။

တတ္ထ-၌၊ ဒ္မိဟိတိကာတိ-ကား။ ဒ္မိဓာ-၂ပါးအပြားအားဖြင့်၊ ပဝတ္တ ဉာ၊ ဟိတိကာ-ဖြစ်သော အမှုအရာရှိသည်၊ (ဟောတိ-၏၊ ပါဠိတော်၌ စပ်၊) ဉာဟိတံနာမ-သည်၊ ဂ္ဂရိယာ-အမှုအရာတည်း။ ဧတ္ထ-ဉာဝေရဉ္ဇာမြို့၌၊ ကိဉ္စိ-တစ်စုံ တစ်ခုကို၊ ဘိက္ခမာနာ-တောင်းကုန်လသော်၊ လစ္ဆာမနုခေါ-ရကုန်အံ့လော၊ နလစ္ဆာမ နုခေါ-

ဆာတကဒေါသေန။ ။"ဆဒိ-ဂ္ဂစ္ဆာယ်"ဟူသော စုရာဒိဓာတ်ဖြင့် "ဆာဒနံ-အလိုရှိခြင်း၊ ဝါ-ဆာလောင်ငတ်မွတ်ခြင်း၊ ဆာဒေါ-ခြင်း"ဒကို တပြုရ်၍ "ဆာတော"ဟု ဖြစ်၏၊ ဆာတောယေဝ ဆာတကော (သွတ္ထန် ကပစ္စည်း၊) ဆာတကောစ+သော+ဒေါသောစာတိ ဆာတကဒေါသော။

တတ္ထ ဒ္မိဟိတိကာတိ။ ။ [ဉာ၏အဖွင့်၌ စာနေ-ပိုဒ်နေရှုပ်ပွေ၏၊ အထူးဂရုစိုက်ကြပါလေ။] "ဒ္မိဓာပဝတ္တာ ဉာ ဟိတိကာ"ဟု တစ်ချို့စာရှိ၏၊ ဝေရဉ္ဇာကို အရကောက်ရမည် ဖြစ်သောကြောင့် လည်းကောင်း "ဒ္မိဓာ+ပဝတ္တံ+ဉာ၊ ဟိတံ ဧတ္ထာတိ ဒ္မိဟိတိကာတိ မဇ္ဈေပဒ လောပီ ဗဟိရတ္ထသမာသော.ယံတိ (ပဝတ္တအလယ်ပုဒ်ကျော်သော ဗဟုဗ္ဗီဟိသမာသ်ဟု) ဒသေန္တော"ဟု လည်းကောင်း ဋီကာဖွင့်သောကြောင့် "ဒ္မိဓာပဝတ္တ ဉာ၊ ဟိတိကာ"ရှိသင့်၏၊ ထို့ကြောင့်နိဿယ ၌(ပဝတ္တ ဉာ၊ ဟိတိကာကို) သမာသ်အဖြစ်ဖြင့် အနက်ပေးထား၏။

ဉာ၊ ဟိတံ နာမ ဂ္ဂရိယာ။ ။ ဒ္မိဟိတိကာ၌ "ဒ္မိ+ဉာ၊ ဟိတ" ၂ပုဒ်ကို သမာသ်စပ်၍ သမာသန္တ (က)ပစ္စည်းသက်ပြီးနောက် ဂ္ဂတ္တိလိင် အရာဝယ် က နောင်းလျှင် (အ)ကို (ဂ)ပြုမြဲ ဖြစ်ရကား" ဒ္မိဟိတိကာ"ဟု ဖြစ်သည်၊ ထိုဒ္မိဟိတိကာမှ "ဉာ၊ ဟိတ"သက်သက်ကို အနက်ဖွင့်လို၍ "ဉာ၊ ဟိတံ နာမ ဂ္ဂရိယာ"ဟု ဖွင့်သည်၊ ထိုသို့ ဖွင့်သဖြင့် "ဉာ၊ ဟနံ-ဖြစ်ခြင်း၊ ဉာ၊ ဟိတံ-ခြင်း" ဟု ဘာဝသာဓနကို သိစေသည်။ [ဉာ၊ ဟနံ ဉာ၊ ဟိတန္တိ ဉာ၊ ဟိတသဒ္ဒေါယံ ဘာဝသာဓနောတိ အာဟ-ဉာ၊ ဟိတံနာမ ဂ္ဂရိယာတိ။]

ဒ္မိဓာ ပဝတ္တာ၊ ယေ၊ ဧတ္ထ။ ။ ဉာ၊ စကားရပ်ဝယ် ရှေ့၌ ပြုခဲ့သော ဂ္ဂရိယာကို "စိတ္တဂ္ဂရိယာ"ဟုလည်းကောင်း, တစ်ဖန် စိတ္တဂ္ဂရိယာကို "စိတ္တဉာ၊ ဟာ"ဟု လည်းကောင်း ဖွင့်၏၊ "ဉာ၊ ဟာ"ဟူသည် အမှုအရာ ကြောင့်ကြဗျာပါ၏ရတည်း။ [ဓာတ္တတ္ထောဝ ကြိယာနာမ, ကာစိ ဟာ (ကာစ+ဉာ၊ ဟာ) ဓာဒစိန္တာ။] ဧတ္ထဖြင့် ဝေရဉ္ဇာကို အရကောက်ဖို့ရာ သတ္တမီဗဟုဗ္ဗီဟိ သမာသ်ကို ပြု၏၊ [ယောဧနာ၌ "ဧတ္ထဌာနေ"ဟု ဆို၏၊ "လစ္ဆာမ-သက္ခိသာမ"တို့၌ စပ်စေလိုဟန် တူသည်၊ မကောင်း။]

လော၊ ဣတိ–သို့၊ ဒ္ဒိဓာ–ဖြင့်၊ ပဝတ္တာ–ဖြစ်သော၊ စိတ္တဣရိယာ–စိတ်၏ အမူအရာသည်၊ စိတ္တ ဤဟာ–စိတ်၏ ကြောင့်ကြဗျာပါရသည်၊ (အတ္ထိ)၊ ဝါ–တစ်နည်း၊ ဇတ္ထ–မြို့၌၊ ဧဝံတုံ–အသက်ရှည်ခြင်းငှာ၊ သက္ခိသာမနုခေါ–စွမ်းနိုင်ကုန်အံ့လော၊ နော သက္ခိသာ မနုခေါ–လော၊ ဣတိ–သို့၊ ဒ္ဒိဓာ၊ ပဝတ္တာ၊ စိတ္တဣရိယာ စိတ္တဤဟာ (အတ္ထိ)၊ ဣတိအယံ–ဤ ဆိုအပ်ပြီးကား၊ ဇတ္ထ–ဒ္ဒိဟိတိကာ ဟူသောပါဠိ၌၊ အဓိပ္ပာယော–ပွားယ်တည်း၊ အထဝါ–ကား၊ ဒုဒ္ဓိဝိကာ–ဆင်းရဲသဖြင့် အသက်မွေးရခြင်းရှိသည်၊ (ဟောတိ)၊ ဤဟိတံ–တံပုဒ်လည်းကောင်း၊ ဤဟာ–လည်းကောင်း၊ ဤရိယနံ–လည်းကောင်း၊ ပဝတ္တနံ–လည်းကောင်း၊ ["ဧဝနံ ဝုတ္တိ ဧဝိကာ၊ အာဧဝေါ ဝတ္တနံ စာထ" အဘိဓာန်နှင့် အညီ ဝတ္တနံ"ဟုရှိလျှင် ကောင်း၏။] ဧဝတံ–တံပုဒ်လည်းကောင်း၊ ဣတိ အာဒီနိ–နိ့သော၊ ပဒါနိ–တို့သည်၊ ဧကတ္ထာနိ–တူသော အနက်ရှိကုန်၏၊ တသ္မာ–ထို့ကြောင့်၊ (ဤဟိတံနှင့် ဧဝိတံပုဒ်တို့၏ တူသောအနက်ရှိကုန်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊) ဇတ္ထ–ဤဝေရဇ္ဇာမြို့၌၊ ဒုက္ခေန–ဆင်းရဲသဖြင့်၊ ဤဟိတံ–အသက်မွေးရခြင်းသည်၊ ပဝတ္တတိ–၏၊ ဣတိ–ကြောင့်၊ ဒ္ဒိဟိတိကာ–ကာမည်၏၊ ဣတိအယံ–ကား၊ ဇတ္ထ–ဤဒ္ဒိဟိတိကာပုဒ်၌၊ ပဒတ္ထော–တည်း။

ဇတ္ထ–ဤဝေရဇ္ဇာမြို့၌၊ သေတကာနိ–ဖြူကုန်သော၊ အဋ္ဌိနိ–အရိုးတို့သည်၊ (သန္တိ)ဣတိ–ကြောင့်၊(ဖြူသောအရိုးရှိရာ၏ အဖြစ်ကြောင့်) သေတဋ္ဌိကာ–ကာမည်၏၊ ဒိဝသမ္မိ–တစ်နေ့ပတ်လုံးလည်း၊ ယာစိတ္တာ–တောင်း၍၊ ကိဉ္စိ–ဘာကိုမျှ၊ အလဒ္ဓါ–မရမူ၍၊ ဝါ–ကြောင့်၊ မတာနံ–သေကြရကုန်သော၊ ကပဏမနုဿာနံ–အထီးကျန်မွဲ, လူဆင်းရဲတို့၏၊ အဟိစ္ဆတ္တက ဝဏ္ဏေဟိ–မှိုအဆင်းနှင့် တူသော အဆင်းရှိကုန်သော၊ အဋ္ဌိဟိ–တို့ဖြင့်၊ တတြ တတြ–ထိုထိုအရပ်၌၊ ပရိကိဏ္ဏာ–ရောပြွမ်းသည်၊ (ဟောတိ)

လစ္ဆာ၊ ပေ၊ အယမေတ္ထ အဓိပ္ပာယော။ ။ "လစ္ဆာမနုခေါ ကိဉ္စိဘိက္ခမာနာ, နလစ္ဆာမ" ဖြင့် တောင်းရမ်းစားသောက်ရသော လူဆင်းရဲတို့၏ စိတ်အမူအရာ ဗျာပါရ ၂ မျိုးကို ပြ၏၊ "ဧဝိတုံ ဝါသက္ခိသာမနုခေါ နော"ဖြင့် အစိုးရသူ လူချမ်းသာတို့၏ စိတ်အမူအရာ ဗျာပါရ ၂ မျိုးကို ပြ၏၊ "လူချမ်းသာတို့မှာ မစားရသူတို့၏ လုယက်မှုကို ခံရမည်ဖြစ်၍ အသက်မှ ရှည်နိုင်ပါ့မလား, မရှည်ဘဲများ နေမလား"ဟု ကြောင့်ကြစိတ် ၂ မျိုးဖြစ်ရသည်–ဟူလို။ [ကထံ ပနေတ္ထ ဤဟိတံ ဒ္ဒိဓာ ပဝတ္တတီတိ အာဟ–လစ္ဆာမနုခေါတိ အာဒိ။]

အထဝါ။ ။ ပထမနည်း၌ ကဲ့သို့ "ဒ္ဒိ+ဤဟိတ"ဟု မခွဲဘဲ, ဤနည်း၌ "ဒု+ဤဟိတ"ဟု ပုဒ်ခွဲ၏၊ ဒု၏ ဥကို ဝပြု "ဒ္ဒိဟိတိကာ"ဟု ပြီးသည်၊ ဒုသဒ္ဒါသည် အဘိဓာန်လာ အနက်တို့တွင် ကိစ္ဆအနက်ဟော၊ ထို့ကြောင့်"ဒုက္ခေန"ဟု ဖွင့်သည်၊ ဤဟိတသဒ္ဒါလည်း ဓိဝိတ၏ ပရိယာယ်တည်း၊ "ပဝတ္တတိ"ကား အတ္ထိကဲ့သို့ ကြိယာထည့်ပါ၌၊ "ဒုက္ခေန+ဤဟိတံ+ဇတ္ထာတိ ဒ္ဒိဟိတိကာ"ဟု ပြုစေလိုရင်းဖြစ်သည်။

ဣတိဝုတ္တံ ဟောတိ၊ သေတဋ္ဌကာတိပိ-ကာဟူ၍လည်း၊ ပါဠေ-ပါဠိရှိသေး၏၊ တသ-ထိုပါဠိ၏၊ အတ္ထော-ကား၊ ဇတ္ထ-ဤဝေရဉ္ဇာမြို့၌ ၊ သေတာ-ဖြူသော၊ ဝါ-ဖြူအောင် နှိပ်စက်တတ်သော၊ အဋ္ဌ-ကောက်ရောဂါသည်၊ (အတ္ထိ)၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ (ဖြူအောင်နှိပ်စက်တတ်သော ကောက်ရောဂါရှိရာ၏ အဖြစ်ကြောင့်၊) သေတဋ္ဌကာ-ကား၏မည်၏၊ အဋ္ဌိတိ-ကား၊ အာတုရတာ-ကျင်နာသည်၏ အဖြစ်တည်း၊ ဗျာဓိ-နှိပ်စက်တတ်သော အနာတည်း၊ ရောဂေါ-ရောဂါတည်း၊ စ-ဆက်၊ တတ္ထ-ထိုဝေရဉ္ဇာမြို့၌၊ သသ္သာနံ-ကော့ကိ်တို့၏၊ ဂဗ္ဘဂ္ဂဟဏကာလေ-ကိုယ်ဝန်ယူရာအခါ၌၊ ဝါ-ဖုံးချိန်၌၊ သေတကရောဂေန-ဖြူအောင်ပြုတတ်သော ရောဂါသည်၊ ဝါ-ဖလဲဖြူနာသည်၊ ဥပဟတမေဝ-နှိပ်စက်အပ်သည်သာလျှင်၊ (ဟုတ္တာ)၊ ပစ္ဆိန္နခီရံ-ပြတ်စဲသော နို့ရည်ရှိသော၊ အဂ္ဂဟိတတဏ္ဍုလံ-မယူအပ်သော အဆန်ရှိသော၊ ဝါ-အဆန်ကို မယူနိုင်သော၊ ပဏ္ဍရံ ပဏ္ဍရံ-ဖွေးဖွေးဖြူ ဖွေးဖွေးဖြူသော၊ သာလိသီသံ ဝါ-သလေးနံ့သည်လည်းကောင်း၊ ယဝဂေါဓုမသီသံဝါ-မယောနံ့ နတ်ကောက်နံ့သည်လည်းကောင်း၊ နိက္ခမတိ-ထွက်ရ၏၊ တသ္မာ-ကြောင့်၊ သေတဋ္ဌကာတိ-ကာဟူ၍၊ ဝုစ္စတိ-၏။

သေတာ+အဋ္ဌိ။ ။"သေတံကရောဂေန ပဏ္ဍရံ ပဏ္ဍရံ"ကို ထောက်၍ ရောဂါကြောင့် ဖြူနေသော သလေးနံ့ မုယောနံ့တို့၏ သေတအမည်ကို အကြောင်းရောဂါ၌ တင်စား၍ ဖလူပစာရ အားဖြင့် ရောဂါကိုလည်း "သေတ"ဟု ဆိုထားသည်ဟု မှတ်။ [သေတံ+ကရောတီတိ သေတကော (ရောဂေါ)။]

အဋ္ဌိတိ အာတုရတာဗျာဓိရောဂေါ။ ။ ဘုဝါဒိ အင္ဇမောတ်သည်"ဝဓ-ညှဉ်းဆဲနှိပ်စက်ခြင်း" အနက်ကို ဟောဏ၏၊ အင္ဇတေ-ညှဉ်းဆဲ နှိပ်စက်တတ်၏၊ ဣတိ အဋ္ဌိ (ဣပစ္စည်း၊) ညှင်းဆဲနှိပ်စက်တတ်သော ရောဂါကို"အဋ္ဌိ"ဟု ခေါ်၏၊ ဒိဝါဒိဗျဓောတ်သည် တာဠ (ညှဉ်းဆဲပုတ်ခတ်ခြင်း) အနက်ကို ဟောဏ၏၊ ဗျုဠ္ဠတိ-ညှဉ်းဆဲတတ်၏၊ ဣတိ ဗျာဓိ၊ ရုဇ္ဇတီတိ ရောဂေါ၊ ဤ ဝုပဒ်လုံးပင် အနာဟောပရိယာယ်ချည်းတည်း။ [ဗျာဓိ, ရောဂေါတိ ဇောနှိ အာတုရတာတိ ဣမသေ ဝေဝစနာနိ၊ ဤဋီကာထောက်၍ အဋ္ဌိကို "အာတုရတာ"ဟု ဖွင့်၍ အာတုရတာကိုမှ "ဗျာဓိ, ရောဂေါ."ဖွင့်သည်ဟု မှတ်။] တေန သေတဋ္ဌကာနာမ ဇကာ ရောဂဇာတိတိ ဒသေတိ။

ပစ္ဆိန္နခီရံ။ ။ ဇကော ကိရ ပါဏကော နဋ္ဌမဗ္ဗဂတံ (ရိုးတံ၏ အလယ်၌ တည်သော၊) ကဏ္ဍံ (အတွင်းရိုးတံကို၊) တစ်နည်း (ဂဏ္ဍိ-အဆစ်ကို၊) ဝိဇ္ဈတိ-ထိုး၏၊ ယေန ဝိဒ္ဓတ္တာ (ယင်းပိုးငယ်သည် ထိုးအပ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊) နိက္ခန္တမ္မိ သာလိသီသံ ခီရံ ဂဟေတုံ နု သက္ကောတိ၊ တေနာဟ-ပစ္ဆိန္နခီရန္တိအာဒိ၊ ဤကောက်ရောဂါကို အဆန်မပါဘဲ အသီးတွေ ဖြူနေအောင် ပြုတတ်သောကြောင့် "ဖလဲဖြူနာ"ဟုလည်းကောင်း, အဆစ်၌ ပိုးထိုးသောကြောင့် "ဆစ်ပိုးနာ"ဟု လည်းကောင်း ခေါ်ကြသည်။

ဝပ္ပကာလေ–စိုက်ပျိုးအပ်ရာ အခါ၌၊ သုဒ္ဓ–ကောင်းစွာ၊ အဘိသင်္ခရိတ္တာပိ–ပြုစီမံ၍လည်း၊ ဝုတ္တာသသံ–စိုက်ပျိုးအပ်သော ကောက်သည်၊ တတ္ထ–ထိုဝေရဉ္ဇာမြို့၌၊ သလာကာဝ–ရိုးတံချည်းသာ၊ သမ္ဘဇ္ဇတိ–ပြီးစီး၏၊ (ပြည့်စုံ–ဟု မပေးနှင့်၊ မပြည့်စုံလို့ အရိုးချည်းဖြစ်နေသည်၊) ဣတိ–ကြောင့်၊ (ရိုးတံချည်းသာ ပြီးစီးရာ၏ အဖြစ်ကြောင့်၊) သလာကာဝုတ္တာ–တ္တာ မည်၏၊ ဝါ–တစ်နည်း၊ တတ္ထ–ထိုဝေရဉ္ဇာမြို့၌၊ သလာကာယ–စာရေးတံမဲဖြင့်၊ ဧဝိတံ–အသက်ကို၊ ဝတ္တေန္တီ–ဖြစ်စေကြရကုန်၏၊ ဣတိ–ထို့ကြောင့်၊ (စာရေးတံမဲဖြင့် အသက်ကို ဖြစ်စေကြရာ၏ အဖြစ်ကြောင့်၊) သလာကာဝုတ္တာ–၏၊ ကိံ ဝုတ္တံ ဟောတိ၊ ကိရ–ချဲ့ဦးအုံ၊ တတ္ထ–ထိုဝေရဉ္ဇာမြို့၌၊ ဓညေ ဝိက္ကယိကာနံ–စပါးရောင်းသူတို့၏၊ သန္တိကဲ–အထံသို့၊ ကယိကေသု–ဝယ်သူတို့သည်၊ ဂတေသု–

ဝပ္ပကာလေ ဝုတ္တာသသံ။ ။ ဝပနံ ဝပ္ပံ–စိုက်ပျိုးခြင်း၊ (ဝပဓာတ်, ယတ်ပစ္စည်းကြောင့် သက္ကတ၌ ရန်ပစ္စည်းဖြင့် "ဝပြ"ဟု ရှိ၏)၊ ဝပ္ပဿ+ကာလော ဝပ္ပကာလော၊ ["ဝပန္တိ ဧတ္ထာတိ ဝပ္ပေါ၊ ဝပ္ပေါစ+သော+ကာလောစာတိ ဝပ္ပကာလော"လည်း သင့်၏။] ဝပ္ပတော–စိုက်ပျိုးအပ်၏၊ ဣတိ ဝုတ္တံ။ [ဝပဓာတ်, တပစ္စည်း၊ ဝ၏ အ ကို ဥပြု။] ဝုတ္တာ+တံ+သသဒ္ဒါတိ ဝုတ္တာသသံ။

သလာကာဝုတ္တာ။ ။ သလာကာမတ္တံ+ဝုတ္တံဧတ္ထာတိ သလာကာဝုတ္တာ၊ ပုရိမပဒေ (သလာကာမတ္တာဟူသော ရှေ့ပုဒ်၌)၊ "ဥတ္တရ ပဒလောပေနာယံ နိဒ္ဒေသော"ဟု ဋီကာဖွင့်၏၊ [မတ္တ နောက်ပုဒ်ကို ချေခြင်းဖြင့် ညွှန်ပြအပ်သော သဒ္ဒါ, "သလာကာဧဝ"ဟူသော အဋ္ဌကထာ၌ ဧဝသည် မတ္တ၏ အနက်ပြတည်း။] ဤဝိဂ္ဂဟာ၌ ဝုတ္တာသဒ္ဒါလည်း "စိုက်ပျိုးအပ်သော ကောက်"ဟူသော အနက်ကို မဟော၊ သမ္ဘဇ္ဇတိကို ထောက်၍ နိပ္ဖတ္တိ (ပြီးစီးခြင်း) အနက်ဟောဟု ဋီကာဆိုသည်။ [သမ္ဘဇ္ဇတိတိ စ လ္ဟမိနာ၊ ပေ၊ ဝုတ္တာသဒ္ဒေါ နိပ္ပတ္တိအတ္ထောတိ ဒဿေတိ၊ ဤအလို "ဝတ္တတိ သမ္ဘဇ္ဇတိ ဧတ္ထာတိ ဝုတ္တာ၊ သလာကာမတ္တံ–ရိုးတံမျှ+ဝုတ္တာ သလာကာဝုတ္တာ"ဟု ဝိဂ္ဂဟ အစစ်ပြု၊ "(စိုက်ပျိုးအပ်သောကောက်၏) ရိုးတံမျှသာ ပြီးစီးရာသည်" ဟုပေး။]

သလာကာယဝါစသည်။ ။ ဝုတ္တာ၌ ဝတုဓာတ် တပစ္စည်း ၊ ဝ၏ အ ကို ဥပြု၊ "ဝတ္တေန္တိ ဧတ္ထာတိ ဝုတ္တာ၊ သလာကာယ+ဝုတ္တာ သလာကာဝုတ္တာ"ဟုပြု၊ "စာရေးတံလက်မှတ်ဖြင့် အသက်ကို ဖြစ်စေရာမြို့"ဟူလို။ [ကိဓာတ်, အပစ္စည် ဖြင့် ကယော–ဝယ်ခြင်း၊ ဝိက္ကယော–ရောင်းခြင်း၊ ကယေန+ဧဝတိတိ ကယိကော (ဌာန်ပစ္စည်) ဝိက္ကယော အသ အတ္ထိတိ ဝိက္ကယိကော (ဌာန်)ဟု ထောမနိဓိဆိုသည်၊ ဌကို ကပြု၍, ဣလာဟန် တူ၏၊ ထို့ကြောင့် "ကယိကေသု, ဓညဝိက္ကယိကာ"တို့သည် ပါဠိမှန်တို့တည်း၊ ပါဠိအဘိဓာန်၌ "ကယိကောတုစ ကာယိကော"ဟု ရှိပြန်သောကြောင့် ဏိကပစ္စည်းဖြင့် "ကာယိကော"လည်း ပါဠိမှန်ပင်၊ "ဝိက္ကာယိကော"ဟု လည်းကောင်း, "ကာယကော"ဟု ဏ္ဍုပစ္စည်းဖြင့် လည်းကောင်း ကြဲလျှင် ဖြစ်နိုင်သော်လည်း အဘိဓာန်၌ မတွေ့ရ။

သွားကုန်လသော်၊ ဒုဗ္ဗလမနုဿေ–အားမရှိသော လူတို့ကို၊ အဘိဘဝိတ္တာ–လွှမ်းမိုး၍၊ ဗလဝမနုဿာ–အားရှိသော လူတို့သည်၊ ဓည်–စပါးကို၊ ကိဏိတ္တာ–ဝယ်ပြီး၍၊ ဂစ္ဆန္တိ–သွားကြကုန်၏၊ ဒုဗ္ဗလမနုဿာ–တို့သည်၊ အလဘမာနာ–မရ ကုန်လသော်၊ မဟာသဒ္ဒ–ကျယ်စွာသော အသံကို၊ ကရောန္တိ–နှ၏၊ ဓညဝိက္ကယိယာ–တို့သည်၊ သိမ္ပေသံ–အလုံးစုံတို့ကို၊သင်္ဂဟံ–ချီးမြှောက်မှုကို၊ ကရိသာမ–ကုန်အံ့၊ ဣတိ–ဤသို့ ကြ၍၊ ဓညကရဏဋ္ဌာနေ–စပါးချင့်မှုကို ပြုရာအရပ်၌၊ ဝါ–စပါးကျီ၏ အနီး၌၊ [ကောဋ္ဌာဂါရသ သမီပဋ္ဌာနေ၊ ဓညမိနနဋ္ဌာနေတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။] ဓညမာပကံ (တစ်နည်း) ညေမာယကံ–စပါးချင့်သူကို၊ နိသီဒါပေတ္တာ ထိုင်စေ၍၊ ဧကပသေ–တစ်ခုသော နံဘေး၌၊ ဝဏ္ဏဗ္ဗကွံ–အသပြာကို ကြည့်ရှုစိစစ်တတ်သူကို၊ ဝါ–ငွေသိမ်းသူကို၊ နိသီဒါပေသုံ–နှိုး၊ ဓညတ္ထိကာ–စပါးဖြင့် အလိုရှိသူတို့သည်၊ ဝဏ္ဏဗ္ဗကွသ–၏၊ ဝါ–၏၊ သန္တိကံ–သို့၊ ဂစ္ဆန္တိ၊ သော–ထိုငွေသိမ်းသူသည်၊ အာဂတပုဗ္ဗိပါဋ္ဌိယာ–ရောက်လာသော အစဉ်အားဖြင့်၊ မူလံ–အဖိုးကို၊ ဂဟေတ္တာ–၍၊ ဣတ္ထန္နာမသ–ဤ အမည်ရှိသူအား၊ တွေကံ–ဤမျှ အတိုင်းအရှည်ရှိသော စပါးကို၊ ဒါတဗ္ဗံ–ပေးထိုက်၏၊ ဣတိ–သို့၊ သလာကံ–စာရေးတံကို၊ လိခိတ္တာ–ရေး၍ (ဝါ–လက်မှတ်ထိုး၍၊)ဒေတိ–ပေးလိုက်၏၊ တေ–ထိုဝယ်သူတို့သည်၊ တံ–ထိုလက်မှတ်ကို၊ ပေ၊ ဂဏှန္တိ–နှ၏၊ ဧဝံ–သို့၊ တတ္ထ–မြို့၌၊ သလာကာယ–စာရေးတံဖြင့်၊ ဝါ–လက်မှတ်ဖြင့်၊ ဒိဝိတံ–ကို၊ ဝတ္ထေန္တိ–ဖြစ်စေကြရကုန်၏၊ ဣတိ–ကြောင့် (စာရေးတံဖြင့် အသက်ကို ဖြစ်စေရာ၏ အဖြစ်ကြောင့်၊) သလာကာဝုတ္တာ–တ္တာ မည်၏။

နှ သုကရာ ဥဇ္ဇေနပဂ္ဂဟေန ယာပေတုန္တိ–ကား၊ ပဂ္ဂဟေန–ပွေ့ယူအပ်သော သပိတ်ဖြင့်၊ ယောဥဇ္ဇော–အကြင် ဆွမ်းရှာခြင်းသည်၊ (အတ္ထိ၊) တေန (ဥဇ္ဇေန)–

ညေမာယကံ။ ။ "ဓညမာပကံ"ဟု စာအများရှိသော်လည်း မာဓာတ် ဏာပစ္စည်းဖြင့် ပြီးသော "ဓညမာယော"သည် ဏွေ့ပစ္စည်းဖြင့် "ဓညမာယကော"ဟု ဖြစ်သင့်၏၊ ဓညမာပကောပုဒ်၌ ရပ်ပြီးပုံကို ကြံကြပါလေ။

ဝဏ္ဏဗ္ဗကွံ။ ။ ဝဏ္ဏ+အဗ္ဗကွ၊ "အဗ္ဗကွော အဓိဂတော–အကြီးအကဲ (အရာရှိ)"ဟု အဘိဓာန်ရှိ၏၊ အကွံ–မိမိ သက်ဆိုင်သောအရာကို+ အဓိဂတော–အစိုးရသော အကြီးအကဲတည်း၊ အဗ္ဗကွော၊ သာရတ္ထဒီ "ဝဏ္ဏဗ္ဗကွန္တိ ကဟာပဏပရိက္ခကံ–အသပြာကို ကြည့်ရှုစိစစ်တတ်သူကို" ဟု ဖွင့်၏၊ "ဝဏ္ဏော–အသပြာ၌၊ အဗ္ဗကွော–အကြီးအကဲတည်း၊ ဝဏ္ဏဗ္ဗကွော–ငွေသိမ်းသူ"ဟု ကြ။

ပဂ္ဂဟေန ယော ဥဇ္ဇော။ ။ ပဂ္ဂယှတိ–ပွေ့ပိုက်၍ ယူအပ်၏၊ ဣတိ ပဂ္ဂဟော၊ (သပိတ်)။ ["ပဂ္ဂယှတိ ဧတေန"ဟု ဝိမတိ၌ ကရဏသာဓနပြု၏၊ ဆွမ်းကိုယူကြောင်း သပိတ်ဟုလို။] ဥဆိ. ဓာတ်သည် ရှာခြင်းအနက်ကို ဟောတ်၏၊ ဥဇ္ဇနံ ဥဇ္ဇော။

ထို ရှာခြင်းဖြင့်၊ ယာပေတုံ–ရှည်သော အခွန်သို့ ရောက်စေခြင်းငှာ၊ ဝါ–မျှတခြင်းငှာ၊ နှ သုကရာ–လွယ်ကူစွာ ပြုအပ်သည်၏အဖြစ် မရှိ၊ ဝါ–မလွယ်ကူ၊ ပတ္တုံ–ကို၊ ဂဟေတွာ– ယူ၍၊ အရိယာ–အရိယာပုဂ္ဂိုလ်တို့သည်၊ ယံ ဥဇ္ဇု–အကြင် ဆွမ်းရှာခြင်းကို၊ ကရောန္တိ–နှင်၏၊ ဘိက္ခာစရိယံ–ဆွမ်းအလို့ငှာ လှည့်လည်ခြင်းကို၊ စရန္တိ–လှည့်လည်ကြကုန်၏၊ တေန ဥဇ္ဇေန–ထိုဆွမ်းရှာဖြင်းဖြင့်၊ ယာပေတုံ–ငှာ၊ နသုကရာ–မရှိ၊ ဝါ–ကား၊ ဣတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ၊ တဒါ–ဝေရဉ္ဇာမြို့ဝယ် ဝါကပ်တော်မူရာ ထိုအခါ၌၊ တတ္ထ– ထိုမြို့၌၊ သတ္တဋ္ဌဂါမေ–ခုနစ်ရွာ, ရှစ်ရွာတို့ကို၊ ပိဏ္ဍာယ–ငှာ၊ စရိတွာ–၍၊ ဝါ–လှည့်လည် ခြင်းကြောင့်၊ [ပိဏ္ဍာယ စရဏဟေတု။] ဧကဒိဝသမ္မိ–တစ်နေ့မျှလည်း၊ ယာပနမတ္တံ–မျှတလောက်ရုံမျှကို၊ နှ လဘန္တိ ကိရ–မရကုန်သတဲ့။

တေန ခေါ ပန သမယေန၊ ပေ၊ ဥဒုက္ခလသဒ္ဒန္တိ (ဧတ္ထ)၊ ပါဠိ၌၊ တေနာ ဘိ–ကား၊ ယသ္မိं သမယေ–၌၊ ဘဂဝါ–သည်၊ ဝေရဉ္ဇံ–ကို၊ ဥပနိဿာယ–၍၊ ဝဿာ ဝါသံ–မိုးလပတ်လုံး သီတင်းသုံးတော်မူခြင်းသို့၊ ဥပဂတော–ကပ်ရောက်တော်မူပြီ၊ (တအတွက် အနိယမဝါကျ၊) တေန သမယေန–ထိုအခါ၌၊ (မြတ်စွာဘုရား၏ ဝေရဉ္ဇာမြို့ကို မှီ၍ ဝါကပ်တော်မူရာ ထိုအခါ၌၊) ဥတ္တရာပထဝါသိကာ–ဥတ္တရာ ပထတိုင်း၌ နေကုန်သော၊ ဝါ–ဂင်္ဂါမြစ်၏ မြောက်ဘက်အရပ်၌ နေကုန်သော၊ ဝါ–တစ်နည်း၊ ဥတ္တရာပထတော–တိုင်းမှ၊ ဝါ–ရပ်မှ၊ အာဂတတ္တာ–လာကုန်သည်၏

နသုကရာ။ ။ သုခေန+ကရီယတေတိ သုကရာ"ဟုပြုလျှင် လွယ်ကူခြင်းကြီယာမရ, ပြုအပ်သော အမှုကိစ္စသာရ၏၊ ထို့ကြောင့် လွယ်ကူခြင်း ကြီယာရအောင် သုကရာ၌ ဘာဝပွဓာနကြ၍"သုကရဘာဝေါ ဇော နတ္ထိတိ နသုကရာ"ဟု ဋီကာဖွင့်သည်။

ဘိက္ခာစရိယံ စရန္တိ။ ။"ဘိက္ခာစရိယံ"အရ ဆွမ်းခံ လှည့်လည်ခြင်းရ၍ "စရန္တိ" အရလည်း လှည့်လည်ခြင်းရသောကြောင့် အဘေဒဘေဒူပစာကြ။ [စရိတဗ္ဗာတိစရိယာ–လှည့်လည်အပ်သော အရပ်၊ ဘိက္ခာယ+စရိယာ ဘိက္ခာစရိယာ–ဆွမ်းအလို့ငှာ လှည့်လည်အပ်သော အရပ်၊ ဤသို့ တစ်နည်းကြကြသေး၏။]

ဥတ္တရာ ပထကာ။ ။ ["ဥတ္တရာ"ဟုအာကာရန္တ အဗျယပုဒ်တစ်မျိုးကို ထောမနိမိတ်ဖွဲ့ရ၏၊ နိဝါသ, အာဂတ ၂ နက်၌ ဏပစ္စည်းသက်၍, က အကွာရာလာ။] "ဥတ္တရာ ပထော+နိဝါသော ဧတေသံတိ ဥတ္တရာပထကာ၊ ဥတ္တရာပထတော အာဂတာတိ ဥတ္တရာပထကာ"ဟုပြု၊ ပထ သဒ္ဒါလည်း ဒေသအနက်ဟောတည်း၊ [ဂင်္ဂါယ ဥတ္တရဒိသာပဒေသော ဥတ္တရာပထော။ (ဝိမတိ)] "ဥတ္တရာဟကာ"ဟု ဋီကာ၌ မှတ်ပြု၍ နိရုတ္တိနည်းအားဖြင့် ပထကို ဟပြုလေ၏၊ "(တစ်နည်း) ဥတ္တရံ–ထူးခြားသော ဘဏ္ဍာကို+အာဟရန္တိ–ဆောင်ယူလာတတ်ကုန်၏၊ (တစ်နည်း) ဥတ္တရံ–ပိုလွန်သော အဖိုးကို+အာဟရန္တိ–ဆောင်ယူတတ်ကုန်၏၊ ဣတိ ဥတ္တရာဟကာ"ဟုလည်း ကြေလေသေး၏။

အဖြစ်ကြောင့်၊ ဧဝံ-ဤသို့ ဥတ္တရာပထကဟူ၍၊ လဒ္ဓဝေါဟာရာ-ရအပ်သော အခေါ် အဝေါ်ရှိကုန်သော၊ အသဝါဏီဇာ-မြင်းကုန်သည်တို့သည်၊ ဥတ္တရာပထေ-၌၊ ဝါ-၌၊ အသာနံ-မြင်းတို့၏၊ ဥဒ္ဓာနေ ဌာနေ-ပေါ်ထွက်ရာ အရပ်၌၊ ပဌမအသသတာနိ-ငါးရာသော မြင်းတို့ကို၊ ဂဟေတွာ-ယူ၍၊ ဒွိဂုဏံ တိဂုဏံ-နှစ်ဆတက်, သုံးဆတက် ဖြစ်သော၊ ဝါ-နှစ်ထမ်းပိုး, သုံးထမ်းပိုး မြတ်သော၊ လာဘံ-လာဘ်ကို၊ ပတ္တယမာနာ-တောင့်တကုန်လျက်၊ ဒေသန္တရံ-အရပ်တစ်ပါးသို့၊ ဂစ္ဆန္တာ-သွားကုန်လသော်၊ အတ္တနော-မိမိ၏၊ ဝိဂ္ဂါယိကဘဏ္ဍဘူတေဟိ-ရောင်းခြင်း၌ ယှဉ်သော ဘဏ္ဍာဖြစ်၍ ဖြစ်ကုန်သော၊ ဝါ-ရောင်းအပ်သော ဘဏ္ဍာ ဖြစ်၍ ဖြစ်ကုန်သော၊ ပဌ မတ္တေဟိ-ငါးလီ အတိုင်း အရှည် ရှိကုန်သော၊ တေဟိ အသသတေဟိ- ထိုမြင်း အရာတို့နှင့်တကွ၊ ဝေရဉ္ဇ-၌၊ [ဘုမ္မတ္ထေ ဟေတဲ့ ဥပယောဂဝစနံ၊] ဝသာဝါသံ- မိုးလပတ်လုံး နေခြင်းသို့၊ ဥပဂတာ-ကပ်ရောက်ကြကုန်သည်၊ ဟောန္တိ-နိ၏၊ ကသ္မာ-ကြောင့်၊(ဥပဂတာ ဟောန္တိ-နည်း၊) ဟိ(ယသ္မာ)-ကြောင့်၊ တသ္မိံ ပဒေသေ-ထိုဝေရဉ္ဇာအရပ်၌၊ ဝဿိကေ-မိုးဥတုဖြစ် ကုန်သော၊ စတ္တာရော မာသေ-၄ လတို့ပတ်လုံး၊ အဒ္ဓါနံ-ရှည်သောခရီးကို၊ ပဋိပဇ္ဇိတုံ-သွားခြင်းငှာ၊ နသက္ကာ-မတတ်ကောင်း၊ (ဣတိ-ကြောင့်၊ ဥပဂတာ-နိ်သည်၊ ဟောန္တိ-နိ်၏၊) စ-ဆက်၊ (ဥပဂတာ ဟောန္တိကို ပြန်၍ ဆက်သော ဝါကျာရှေ့)၊ ဥပဂစ္ဆန္တာ-ကပ်ရောက်ကုန်လသော်၊ ဗဟိနဂရေ-မြို့ပြင်ဘက်၌၊ ဥဒကေန-သည်၊ အနဿောတ္ထရဏီယေ-မလွှမ်းမိုးနိုင်သော၊ ဌာနေ-အရပ်၌၊ အတ္တနော-၏၊ ဝါသာဂါရာနိစ-နေရာ အိမ်တို့ကို လည်းကောင်း၊ အသာနံ-မြင်းတို့၏၊ မန္ဒုရံ စ-တင်းကုပ်ကို လည်းကောင်း၊ ဝါ-ဓောင်းကိုလည်းကောင်း၊ ကာရာပေတွာ-စေ၍၊ ဝတိယာ-စည်းဖြင့်၊ ပရိက္ခိပိ'သု-ကာရံကြကုန်ပြီ၊ တေသံ-ထိုမြင်းကုန်သည်တို့၏၊ တာနိ ဝသနဋ္ဌာနာနိ-ထိုနေရာ အရပ်တို့သည်၊ အသမဏ္ဍလိကာယောတိ-လိကာတို့ဟူ၍၊ ပညာယိ'သု-ထင်ရှား ကုန်ပြီ၊ တေန- ကြောင့်၊ တေဟိ၊ ပေ၊ ဟောတိတိ- တိ ဟူ၍၊ (အာယသ္မာ ဥပါလိတ္ထေရော) အာဟ။

မန္ဒုရံ။ ။ ထောမနိမိတ်၌ မန္ဒုရာ (ဣတ္ထိလိင်)ကို မဒိဓာတ် ဥရစ် ပစ္စည်းဖြင့် "အသ သာလာ" ဟု ဖွင့်၏၊ သာရတ္ထလည်း နည်းတူ၊ "အသုန္ဒရတ္တာ-မကောင်းသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ အမန္ဒီ (ဇဋ္ဌတ္ထ အဂမိ)- ညံ့ဖျင်းသည်၏ အဖြစ်သို့ ရောက်ပြီ၊ ဣတိမန္ဒုရာ"ဟု ဓာတုတ္ထသဏ္ဌိုဟ် ဝိဂ္ဂဟပြု၏။ ["မန္ဒိရံ"ဟု ရှိသည်ကား ပါဋ္ဌပျက်။] မဏ္ဍလေန-အဝိုင်းအားဖြင့်+ကတာမဏ္ဍလိကာ၊ ထို အဝိုင်းမျိုး အများဖြစ်၍ "မဏ္ဍလိကာယော"ဟု ဗဟုဝုစ်ထားသည်။

ပတ္ထပတ္ထ ပုလကန္တိ-ကား၊ ဧကမေကသ-တစ်ပါး တစ်ပါးသော၊ ဘိက္ခုနော-ဖို့၊ ပတ္ထပတ္ထပမာဏ-တစ်ကွမ်းစား တစ်ကွမ်းစား အတိုင်းအရည်ရှိသော၊ ဝါ တစ်စလယ် တစ်စလယ် အတိုင်းအရည်ရှိသော၊ ပုလက-မုယောဆန်သည်၊ (ပညတ္တံ ဟောတိ-ခ၌စပ်၊) ပတ္ထောနာမ-ပတ္ထမည်သည်၊ နာဠိမတ္တံ-တစ်ကွမ်းစား အတိုင်းအရည်ရှိသည်၊ ဧကသ-သော၊ ပုရိသသ-၏၊ ဝါ-ဖို့၊ ယာပနာယ-ရှည်သော အခွန်သို့ရောက်စေခြင်းငှာ၊ ဝါ-မျှတခြင်းငှာ၊ အလံ-စွမ်းနိုင်သည်၊ ဟောတိ-၏၊ ဟိ-သာဓက ကား၊ ပတ္ထောဒနော နာလမယံ ဒုဝိန္ဒန္တိ-နှုံ့ဟူသော၊ ဧတံ-ဤ ဂါထာပါဒကို၊ (မစ္ဆရိယ ကောသိယေနပိ-မစ္ဆရိယကောသိယ သူဌေးသည်လည်း၊) ဝုတ္တံ-ဆိုအပ်ပြီ၊ [ပတ္ထော ဒနော-တစ်ကွမ်းစားချက် ထမင်းဖြစ်သော၊ အယံ-ဤနှုံ့ယနာသည်၊ ဒုဝိန္ဒ-သင်နှင့် ငါ ၂ယောက်တို့အား၊ နာလ-မလောက်။] နိတ္ထုသ-အခွံ မရှိသည်ကို၊ ကတ္တာ-၍၊ ဥသေဒိတ္တာ-ပေါင်း၍၊ ဝါ-ပြုတ်၍၊ ဂဟိတ ယဝတဏ္ဍုလာ-ယူအပ်သော မုယောဆန်တို့ကို၊ ပုလကံနာမ-ပုလကမည်၏ ဟူ၍၊ ဝုစ္စန္တိ-နှ၏၊ ဟိ-ဆက်၊

ပတ္ထောနာမ၊ ပေ၊ ယာပနာယ။ ။"ပတ္ထပတ္ထပုလကံ"ဟူသော သမာသ်ပုဒ်ဝယ် ပတ္ထ ပတ္ထဟူသော ဝိစ္ဆာပုဒ်ကို ဖွင့်ပြလိုရ၍"ပတ္ထောနာမ၊ ပေ၊ ယာပနာယ"ဟု မိန့်၊ ယောက်ျား တစ်ယောက် မျှတလောက်သော (ဝလောက်သော) တစ်စလယ် အတိုင်းအရည်ကို"ပတ္ထ"ခေါ်သည်-ဟူလို။ ["ပတ္ထော တုနာဠိနာရိယံ"ဟူသော အဘိဓာန်(၄၈၄) အတိုင်းပင်တည်း။] "ပတ္ထောဒနော နာလ.မယံ ဒုဝိန္ဒ" ကား အသီတိနိပါတ်-သုဓာဘောဇနဇာတ်တော်ဂါထာ၏ စတုတ္ထပါဒတည်း၊ မစ္ဆရိယကောသိယ သူဌေးသည် သူတစ်ပါးအား ပေးရမည် စိုးသောကြောင့် ဂင်ါမြစ်ကမ်းချုံကြားခ၌ တိတ်တိတ်ပုန်း နှုံ့ယနာချက်နေစဉ် ပုဏ္ဏားယောင်ဆောင်၍ လာသော သိကြားမင်းက တောင်းရာခ၌ ပြောဆိုအပ်သော စကားဖြစ်သည်။ ["တစ်စလယ်သည် တစ်ယောက်သော ယောက်ျားအတွက် မျှတလောက်၏" ဟူသောစကားကို "ပတ္ထောဒနော နှ+အလံ အယံ ဒုဝိန္ဒ-ဤ တစ်စလယ်ချက် ထမင်းသည် သင်နှင့်ငါ ၂ယောက်အတွက် မလောက် (တစ်ယောက်အတွက်သာ လောက်သည်)"ဟူသော စကားကတော်ဖြစ်သည်-ဟူလို။]

ပါဠိပျက်တတ်ပုံ။ ။ "ပတ္ထောဒနော နာဠိမယံ ဒုဝိန္ဒ၊ ပတ္ထောဒနော-သည်၊ နာဠိမယံ-ကွမ်းစားဖြင့် ပြီး၏၊ ဒုဝိန္ဒ-ရခဲ့၏"ဟု ပါဠိပျက်ကို တွေ့၍ အနက်ပျက်ပေးကြ၏၊ ထို ပါဠိ အနက်သည် မူလဇာတ်ပါဠိနှင့် ဆန့်ကျင်ရုံမက, "ပတ္ထောဒနော"ဟူသော ပုလ္လိင်နှင့် အရတူ ပုဒ်များကို "နာဠိမယံ ဒုဝိန္ဒ"ဟု နပုလ္လိင်ထားခြင်းကစ၍ အားလုံး အမှားချည်းသာတည်း။

ပုလကံနာမ၊ ပေ၊ ဝုစ္စန္တိ။ ။ ပတ္ထပုဒ်ကို ဖွင့်ပြီး၍ တွဲဖက်ဖြစ်သော ပုလကပုဒ်ကို ဖွင့်လိုသောကြောင့် "ပုလကံနာမ၊ ပေ၊ ဝုစ္စန္တိ"ဟု မိန့်သည်၊ ထိုဝါကျ၌ "ပုလကံနာမယဝတဏ္ဍုလာ ဝုစ္စန္တိ"သာ လိုရင်းတည်း၊ "မုယောဆန်တို့ကို ပုလကဟု ခေါ်သည်"ဟူလို၊ ထောမနိမိတ်၌ နပုလ္လိင်

(တစ်နည်း) ဟိယသ္မာ, သထုသာ–ဖွဲ့နှင့်တကွ ဖြစ်ကုန်သည်၊ ယဒိ ဟောန္တိ–နိုအံ့၊ (ဧဝံသတိ–သော်) ပါဏကာ–ပိုးငယ်တို့သည်၊ ဝိဇ္ဇန္တိ–ထိုးတတ်ကုန်၏၊ အဒ္ဓါနက္ခမာ–အဝွန်.ရှည်သော ကာလပတ်လုံး ခံနိုင်ကုန်သည်၊ ဝါ–အရှည်ခံကုန်သည်၊ နဟောန္တိ၊ တသ္မာ–ကြောင့်၊ တေဝါဏိဓာ–တို့သည်၊ အဒ္ဓါနက္ခမံ–သည်ကို၊ ဝါ–အောင်၊ ကတ္တာ–၍၊ ယဝတဏ္ဍုလံ–ကို၊ အာဒါယ–၍၊ အဒ္ဓါနံ–အဝွန်.ရှည်သောခရီးကို၊ ပဋိပဇ္ဇန္တိ–သွားကြ ကုန်၏၊ (ကိံ–အဘယ်သို့ ကြ၍ ယူသွားကုန်သနည်း၊) ယတ္ထ–အကြင်အရပ်၌၊ အဿာနံ–တို့၏၊ ခါဒနီယံ–ခဲဖွယ်ဖြစ်သော၊ တိဏံ–မြက်သည်၊ ဝါ–ကို၊ (ခါဒနီယ တိဏံဟုလည်း သမာသ်ရှိ၏၊) ဒုလ္လဘံ–သည်၊ ဘဝိဿတိ–တော့.၊ တတ္ထ–၌၊ ဧတေ–ဤ မုယောဆန်သည်၊ အဿဘတ္တံ–မြင်းစာသည်၊ ဘဝိဿတိ–တော့.၊ ဣတိ– ဤသို့ ကြ၍ ယူသွားကုန်ပြီ။

ပုလကနှင့် ပုလ္လိင်ပုလာကကို ပရိယာယ်ဟု ဆို၏၊ ဿာလီပုလာကကို "ဿာလီဿာ+ပုလာကာ တဏ္ဍုလာ သန္တိ အတြ"ဟုဖွင့်၏၊ ထို၌ ပုလာကကို တဏ္ဍုလာဟု ဖွင့်ခြင်းသည် ဤ၌ "ပုလက် နာမ...ယဝတဏ္ဍုလာ"ဟု ဖွင့်ခြင်းနှင့် ထပ်မိ၏၊ ထို့ကြောင့်"ပတ္ထပတ္ထပုလက်"ဟု ပြင်ကြခြင်းသည် သက္ကတအဘိဓာန်နှင့် ညီညွတ်ပါပေသည်၊ "ဝုစ္စန္တိ"ဟု ဆိုသောကြောင့် ပုလကပုဒ်၏ ဆန် သာမညကို ဟောရာဝယ် ဤနေရာ၌ "ယဝတဏ္ဍုလ"ဟူသော ဆန်ဝိသေသကို ဧကဒေသျှုပစာရ အားဖြင့် ယူစေလိုကြောင်း သိသာ၏၊ [ဝုစ္စတိ ဝုတ္တံ, နာမံ ပရိယာယ, ရှိလကမ္မ, ဥပစာ–နိယံ။] ထိုပုလကဌ်လည်း"ပုလ–မဟတ္တော" ဓာတ်နောင် ကပစ္စည်း၊ (က် အနဗန်ရှိသော အပစ္စည်း) သက် ၍ သွတ္ထဌ် ကန်ပစ္စည်း ထပ်သည်–ဟု ဆိုသည်။

ဥဿေဒိတ္ဘာ။ ။ ဥပဇ္ဇ သိဒဓာတ်သည် ချက်ခြင်း, ပြုတ်ခြင်း, ပေါင်းတင်ခြင်း အနက်ကို ဟော၏၊ ဘူဝါဒိဓာတ် ဖြစ်သောကြောင့် "ဥဿေဒိတ္ဘာ"ဟု ရှိသင့်၏၊ ပြုတ်ဆန်သဘော ဖြစ်အောင် "ပေါင်းတင်၍"ဟု ပေး၊ ထိုသို့ ပေါင်းပြီးနောက် အခြောက်လှန်း၍ ယူသွားကြသည်၊ ယဝ–"မုယော (ဂျုံဖြူ)"ဟု အမရကောသနိဿယ၌ ဆရာတို့ အနက်ပေးကြ၏၊ "နိတ္ထုသ် ကတ္ဘာ ဖွဲ့မပါအောင်ပြု၍"ဟူသော စကားကို ကောက်ချက်ချပြီးလျှင် "ပတ္ထပတ္ထမုလက်"ဟု ရှေးက ပြင်ခဲ့ကြ၍ မုလက်=မုယောဆန်ရင်း"ဟုလည်း အနက်ပေးခဲ့ကြ၏၊ သို့သော် "နိတ္ထုသ် ကတ္ဘာ"သည် ဤဝါကျ၏ လိုရင်းမဟုတ်၊ "ယဝတဏ္ဍုလာ"သာ လိုရင်းတည်း၊ မုလက်ပုဒ် သက်သက်ကလည်း "ဆန်ရင်း"ဟူသော အနက်ကို မဟောနိုင်၊ ဖွဲ့မပါရုံမျှကိုလည်း "ဆန်ရင်း"ဟု မခေါ်နိုင်သေး၊ ဆန်ကွဲ ဆန်ကျိုးမပါမှသာ ဆန်ရင်းဟု ခေါ်နိုင်သည်၊ ထို့ကြောင့် မုလက်ကို ပါဠိပျက် အနက်ပျက်ဟုသာ ယူသင့်တော့သည်။

အဒ္ဓါနက္ခမာ။ ။ "ကာလေ ဒီဃဋ္ဌသေဒ္ဓါနံ" အဘိဓာန်နှင့်အညီ အဒ္ဓါန သဒ္ဒါသည် အဝွန်.ရှည်သောအခါကို ဟော၏၊ အဒ္ဓါနံ–ရှည်သော ကာလပတ်လုံး၊ ခမာ–ခံနိုင်သော မုယော ဆန်တို့တည်း၊ အဒ္ဓါနက္ခမာ–တို့။ [ဒီဃကာလံ ပဝတ္တေတုံ ခမာ။]

ပန–ပရိဟာရ၊ ပေ၊ အုံ၊ ကသ္မာ–ကြောင့်၊ တေဟိ–ထိုမြင်းကုန်သည်တို့သည်၊ တံ–ထို မုယောဆန်ကို၊ ဘိက္ခူနံ–ရဟန်းတို့ အကျိုးငှာ၊ ဝါ–တို့ဖို့၊ ပညတ္တံ–ဝတ်တည်အပ်သနည်း၊ ဣတိ–ဤကား အမေးတည်း၊ (ပရိဟာရော မယာ) ဝုစ္စတေ၊ ဟိ–ချဲ့၊ တေ–ထိုဥတ္တရာပထတိုင်းသားတို့သည်၊ ဒက္ခိဏာပထမနုဿာဝိယ–ထတိုင်းသားလူတို့ကဲ့သို့၊ [ဥတ္တရာကဲ့သို့ ဒက္ခိဏာဟု အဗျယတစ်မျိုးရှိ၏။] အဿဒ္ဓါ–သဒ္ဓါမရှိကုန်သည်၊ အပ္ပသန္နာ–ရတနာ ၃ ပါးဌ မကြည်ညိုကုန်သည်၊ နု–မဟုတ်ကုန်၊ ပန–အနွယကား၊ တေ–ထို ဥတ္တရာပထတိုင်းသားတို့သည်၊ သဒ္ဓါ, ပသန္နာ, ဗုဒ္ဓမာမကာ–ဘုရားဟူသော ငါ့ဥစ္စာ ရှိကုန်သည်၊ ဝါ–ဘုရားကို မြတ်နိုးကြကုန်သည်၊ ဓမ္မမာမကာ, သံဃမာမကာ–နှင့်သည်၊ (ဟောန္တိ) တေ–တို့သည်၊ ပုဗ္ဗဏ္ဏသမယံ–ဌ၊ ကေနစိဒေဝ–တစ်စုံတစ်ခုသောလျှင် ဖြစ်သော၊ ကရဏီယေန–ပြုဖွယ်ကိစ္စကြောင့်၊ နဂရံ–သို့၊ ပဝိသန္တာ–နှင့်လသော်၊ ဒွေတယော=(ဒွေတ္တယော) ဒိဝသေ–တို့ပတ်လုံး၊ သုနိဝတ္ထေ–ကောင်းစွာ ဝတ်အပ်သော သင်းပိုင်ရှိကုန်သော၊ ဃုပါရုတေ–ကောင်းစွာ ရုံအပ်သော အပေါ်ရုံရှိကုန်သော၊ [သုဋ္ဌု+နိဝတ္ထံ ယေသံတိ သုနိဝတ္ထာ၊ သုဋ္ဌု+ပါရုတံ ယေသံတိ သုပါရုတာ။] ဣရိယာပထသမ္ပန္နေ–ဣရိယာပုထ်နှင့် ပြည့်စုံကုန်သော၊ သကလမ္ပိ နဂရံ–တစ်မြို့လုံးကိုလည်း၊ ပိဏ္ဍာယ–ငှာ၊ စရိတ္တာ–၍၊ ကိဉ္စိ–မျှ၊ အလဘမာနေ–မရရှာကြကုန်သော၊ သတ္တာ ဒ္ဒဘိက္ခူ–ခုနစ်ပါး ရှစ်ပါးသော ရဟန်းတို့ကို၊ အဒ္ဒသံသု–နှင့်ပြီ၊ ဒိသွာန–ကြောင့်၊ နေသံ–ဥတ္တရာပထတိုင်းသားတို့၏၊ ဧတံ အဟောသိ (ကိ) အယျာ–တို့သည်၊ ဣမံ နဂရံ ဥပနိဿာယ ဝသံ, ဥပဂတာ–နှင့်ပြီ၊ ဆာတာ–ဆာလောင်ငတ်မွတ်ခြင်း ဘေးသည်လည်း၊ ဝတ္တတိ–ဖြစ်နေ၏၊ ကိဉ္စိစ–ဘာကိုမျှလည်း၊ နု လဘန္တိ–မရ ရှာကြကုန်၊ အတိဝိယ–သာလျှင်၊ ကိလမန္တိ– ပင်ပန်းရှာကြကုန်၏၊ မယဉ္စ, အာဂန္တ္ဝါ–ဧည့်သည်တို့သည်၊ အမှ–နှင်၏၊ နေသံ–ထို အရှင်တို့ဖို့၊

ဗုဒ္ဓမာမကာ။ ။ မမ+အယံတိ မာမကော၊ အယံ–ဤ အရာသည်+မမ–ငါ၏ ဥစ္စာတည်း၊ ဣတိ မာမကော။ [အမှ တည်, အယံ (ဣဒံ)အနက်ဌ ဏ ပစ္စည်း၊ တဒမိနာဒိနိ–ဟူသော မောဂ္ဂလ္လာန်သုတ်ကြီးဖြင့် အမှကို မာမကပြု၊" ဗုဒ္ဓေါ+မာမကော ဧတေသန္တိ ဗုဒ္ဓမာမကာ–ဘုရားဟူသော ငါ့ဥစ္စာရှိသူတို့၊ "ဘုရားကို ကိုယ်ဥစ္စာဟု မြတ်နိုးသူတို့"ဟူလို၊[ဓမ္မမာမကာ, သံဃမာမကာ တို့ဌလည်း နည်းတူ၊] ဤသို့ သဒ္ဒတ္ထ ဖြစ်သောကြောင့် "အမှာကံ ဗုဒ္ဓေါတိ စဝံ ဗုဒ္ဓံ မမာယန္တိတိ ဗုဒ္ဓမာမကာ"ဟူသော သာရတ္ထကို အဓိပ္ပာယ်ဖွင့်ဟု မောဂ္ဂလ္လာန် နိဿယသစ် ဏာဒိကဏ္ဍ(၃၃)သုတ်ဌ ဆုံးဖြတ်တော်မူသည်။ [ယောဇနာဌကား "ဗုဒ္ဓံ+မမာယန္တိတိ ဗုဒ္ဓမာမကာ"ဟု ပြု၏၊ ထို ယောဇနာအတိုင်း ရှပ်ပြီးပုံကို စဉ်းစားကြပါလေ။]

ဒေဝသိက်-နေ့တိုင်း နေ့တိုင်း ယာဂုဌ-ကိုလည်းကောင်း၊ ဘတ္တဥ္စ, ပဋ္ဌိယာဒေတုံ-ပြည့်စုံစေခြင်းငှာ၊ ဝါ-စီရင်ခြင်းငှာ၊ [ပတိပုဗ္ဗ ယတဓာတ်, ဏေပစ္စည်း, တကို ဒပြု၊ "သမ္ဘာဒေတုံ"ဋီကာ။] နှ သင်္ကောမ-နှ၊ ပန-ဆက်၊ အမှာကံ, အသာ-တို့သည်၊ သာယဌ-ညနေချမ်း အခါ၌လည်းကောင်း၊ ပါတောစ-လည်းကောင်း၊ ဒွိကွတ္တဲ့ ဘတ္တံလဘန္တိ၊ မယံ၊ ပေ၊ ယန္ဒုနေ ဒဒေယျာမ-အကယ်၍ လှူရုပါကုန်မူကား ကောင်းပေစွ၊ ဧဝံ-ဤသို့ ပေးလှူကုန်လသော်၊ အယျာစ၊ ပေ၊ ဣတိ-ဤသို့ အကြံဖြစ်ပြီ၊ (ဣတိ-ဤသို့ ကြံပြီး၍၊) တေ-ထိုမြင်းကုန်သည်တို့သည်၊ ဘိက္ခုနံ၊ ပေ၊ အာရောစေတွာ-၍၊ ဘန္တေ-တို့၊ တုမှေ, ပတ္ထပတ္ထမုလက်-ကို၊ ပဋ္ဌိဂ္ဂဟေတွာ-ခံယူ၍၊ ယံဝါ တံဝါ-သင့်သလို တော်သလို၊ ကတွာ၊ ပေ၊ ပညပေသုံ-ဝတ်တည်ထားကြကုန်ပြီ၊ တေန-ကြောင့်၊ တေဟိ၊ ပေ၊ ဟောတိတိ (အာယသ္မတာ ဥပါလိတ္ထေရေန), ဝုတ္တံ-ပြီ၊ ပညတ္တန္တိ-ကား၊ နိစ္စဘတ္တသခေ်ပေန-မြဲသောဆွမ်း၌ ထည့်သွင်းအပ်သော အခြင်းအရာအားဖြင့်၊ ဝါ-နိစ္စဘတ် အသွင်အားဖြင့်၊ ထပိတံ-ထားအပ်သည်၊ (ဟောတိ)။

ဣဒါနိ-၌၊ ဘိက္ခူ၊ ပေ၊ အာဒီသု-အစရှိသော ပါဠိရပ်တို့၌၊ (အတ္ထော ဧဝံ ဝေဒိတဗ္ဗော၊ ဣဒါနိ၏ စပ်ပုဒ်ထည့်သည်၊) ပုဗ္ဗဏ္ဏ သမယန္တိ-ကား၊ ဒိဝသဿ-နေ့၏၊ ပုဗ္ဗဘာဂ သမယံ-ရှေ့အဖို့ဖြစ်သော အခါ၌၊ ပုဗ္ဗဏ္ဏသမယေ-နေ့၏ ရှေ့အဖို့ဖြစ်သောအခါ၌၊ ဣတိအတ္ထော-နက်၊ ဝါ-တစ်နည်း၊ ပုဗ္ဗဏ္ဏေ-နေ့၏ ရှေ့အဖို့၌၊ ဝါ-တွင်၊ သမယံ-တစ်ခုသော အခါပတ်လုံး၊ ပုဗ္ဗေဏ္ဏေ-၌၊ ဝါ-တွင်၊ ဧကံ-သော၊ ခဏံ-ခဏပတ်လုံး၊ ဣတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ၊ ဧဝံ-သို့၊ အစ္ဆန္ဒသံယောဂေ-ဂ အနက်၌၊ ဥပယောဂဝစနံ-ဒုတိယာဝိဘတ်ကို၊ လဗ္ဘတိ-အပ်၏၊ နိဝါသေတွာတိ-ကား၊

နိစ္စဘတ္တ၊ ပေ၊ ထပိတံ။ ။ ပဗုဗ ဥ ပဓာတ်သည် ထားခြင်းအနက်ဟောဖြစ်၍ "ထပိတံ"ဟု ဖွင့်၏၊ ထိုထားခြင်းလည်း "တစ်ရက်အတွက်မဟုတ်"ဟု ပြလိုမူ နိစ္စဘတ္တသခေ်ပေန" ဟု ဝိသေသနပြုသည်၊ နိစ္စံ+ဘတ္တံ နိစ္စဘတ္တံ (မြဲသောဆွမ်း)၊ နိစ္စဘတ္တေ-၌+သခေ်ပေါ-ထည့် သွင်း(ရေတွက်)ရခြင်းတည်း၊ နိစ္စဘတ္တ သခေ်ပေါ-ခြင်း၊ "နိစ္စဘတ္တာကာရေန-နိစ္စဘတ်အခြင်း အရာ(နိစ္စဘတ်အသွင်)ဖြင့်"ဟူသော ဋီကာကား အဓိပ္ပာယတ္ထပြတည်း။ ["ဘိက္ခုနံ ပညတ္တံ"၌ ဘိက္ခုနံသည် တဒတ္ထသမ္ဗန္ဓိနိ၏တည်း။]

ပုဗ္ဗဏ္ဏသမယံ။ ။ [ပုဗ္ဗ အဟ။] "အဟသ-နေ့၏၊ ပုဗ္ဗော-(ရှေ့ဝိုင်း)တည်း၊ ပုဗ္ဗဏ္ဏော"ဟု ပြုစေလိုမူ "ဒိဝသဿ+ပုဗ္ဗဘာဂံ"ဟု ဖွင့်သည်၊ ပုဗ္ဗဏ္ဏောစ+သော+ သမယောစာတိ ပုဗ္ဗဏ္ဏသမယော၊ "သမယ်၌ ဒုတိယာလည်း သတ္တမီအနက်၌ သက်"ဟု ပြလိုမူ "ပုဗ္ဗဏ္ဏသမယေ" ဟု အနက်ဖွင့်သည်၊ နောက်နည်း၌ ပုဗ္ဗဏ္ဏနှင့် သမယကို သတ္တမီတပ္ပုရိသ်တွဲ၍ သမယ်၌ ဒုတိယာကို အစ္ဆန္ဒသံယောဂ အနက်၌ သက်စေသည်၊ နိဿယ ၂နက်တွင် ပထမ၌ ပုဗ္ဗဏ္ဏော+သမယံကို

ပရိဒဟိတွာ–ဝတ်၍၊ ဧတံ–ဤ နိဝါသေတွာဟူသောပုဒ်ကို၊ ဝိဟာရ နိဝါသနပရိဝတ္တန ဝသေန–ကျောင်းဝတ်သင်္ကန်းကို ပြင်ဆင်၍ ဝတ်ခြင်း၏ အစွမ်းအားဖြင့်၊ ဝေဒိတဗ္ဗံ–၏၊ ဟိ–မှန်၊ တေ–ထိုရဟန်းတော်တို့သည်၊ တတော–ထို ဆွမ်းခံချိန်မှ၊ ပုဗ္ဗေ–၌၊ အနိဝတ္ထာ–ဝတ်အပ်သောသင်းပိုင် မရှိကုန်သည်၊ နု အဟောသုံ–မဖြစ်ကုန်၊ ပတ္တ စီဝ ရမာဒါယာတိ–ကား၊ ပတ္တံ–သပိတ်ကို၊ ဟတ္ထေဟိ–လက်တို့ဖြင့်၊ စီဝရံ–ကို၊ ကာယေန–ဖြင့်၊ အာဒိယိတွာ–ယူ၍၊ သမ္ဘဋ္ဌာဒေတွာ–ဖုံးလွှမ်း၍၊ ဓာရေတွာ–ဆောင်၍၊ ဣတိ အတ္ထော–နက်၊ ဟိ–မှန်၊ ယေနဝါ တေနဝါ–အမှတ်မထား တစ်ပါးပါးသော၊ ပကာရေန–အပြားအားဖြင့်၊ ဂဏှန္တာ–ယူသူတို့ကို၊ အာဒါယဣတိ–အာဒါယဟူ၍သာ၊ ဝုစ္စန္တိ–၏၊ ယထာ–ဥဒါဟရဏ်ကား၊ သမာဒါယေဝ ပဏ္ဍမတိတိ–တိ ဟူရာ၌ ကဲ့သို့တည်း။ [သမာဒါယေဝ–ပရိဂ္ဂရာ ၈ပါးတည်းဟူသော ဝန်ကို ကောင်းစွာ ယူ၍ သာလျှင်၊ ပဏ္ဍမတိ–ဖဲသွားနိုင်၏၊ (ဒီဃနိကာယ်သာမညဖလသုတ်။)]

အပေါင်းအာဓာရ+အစိတ်အာဓေယ်စပ်၊ ဒုတိယအနက် ပေးပုံ၌ "နိဒ္ဓါရဏသမုဒါယ+နိဒ္ဓါရဏီယ" စပ်၊ ခဏမျှားစွာ ပေါင်းမိလျှင် သမယတစ်ခုဖြစ်၏၊ [သဏ္ဌာန၌ "ပြုဗ္ဗ"ဟု ရှိသောကြောင့် အဟ ကို အဏျပြု၍ "ပုဗ္ဗဏှ"ဟု ရှိရသည်။]

ပရိဒဟိတွာ။ ။ နိပုဗ္ဗ+ဝသဓာတ်, စုရာဒိဏေဖြင့် "နိဝါသေ"သည် အဋ္ဌာဒန (ဖုံးလွှမ်း=ဝတ်ခြင်း) အနက်ကို ဟောအ၏၊ ထို့ကြောင့် ပရိပုဗ္ဗဓာတုတ်ဖြင့် "ပရိဒဟိတွာ"ဟု ဖွင့်သည်၊ "ပုဗ္ဗဏှသမယံ နိဝါသေတွာ–နံနက်စောစော သင်းပိုင်ဝတ်၍"ဟုဆိုသောကြောင့် "နဂိုရ်က သင်းပိုင်မဝတ်ဘဲ နေကြသည်"ဟု ထင်မှားဖွယ်ရှိ၍ "ဝိဟာရ နိဝါသနပရိဝတ္တန ဝသေ နေတံ" စသည် မိန့်။

မှတ်ချက်။ ။ ပရိဝတ္တနသဒ္ဒါသည် လဲလှယ်ခြင်းအနက်ကို ဟောအ၏၊ အခြားရဟန်းများ အတွက်မူ "ဝိဟာရ နိဝါသနပရိဝတ္တန–ကျောင်းဝတ်သင်းပိုင်ကို ရွှဝတ်သင်းပိုင်ဖြင့် လဲလှယ်ခြင်း၏ အစွမ်းဖြင့်"ဟုပင် ပေးရလိမ့်မည်၊ သို့သော် ဝေရဇ္ဇာ၌ ဝါကပ်သောရဟန်းတော်များကား တိစီဝရိတ်ရှုတင်ဆောင်များဖြစ်၍ လဲလှယ်စရာ မရှိသောကြောင့် ဝိဟာရနိဝါသနပရိနိဝတ္တနဋ္ဌ–ကိုလည်း၊ "ဝိဟာရေ နသိန္နကာလေ, နိဝတ္ထမို–ဝတ်အပ်ပြီး သင်းပိုင်ကိုလည်း၊ ပုန, ဂါမပ္ပဝေသနသမယေ–၌၊ စာလေတွာ–ခါ၍၊ ဣတော စိတောစ, သဏ္ဌာပေတွာ–ကောင်းစွာ တည်စေ၍ 'သဏ္ဌစ်' နိဝါသန မေဝ–သေခိယနှင့်အညီ ကောင်းမွန်စွာပြင်၍ ဝတ်ခြင်းကိုသာ, ဝေဒိတဗ္ဗံ"ဟု ဋီကာဖွင့်သည်။

ပတ္တံ ဟတ္ထေဟိ။ ။ "ပတ္တစီဝရ မာဒါယ"၌"သပိတ်သင်္ကန်းကို လက်ဖြင့် ယူသွား လေသလား"ဟု ယုံမှားမည်စိုး၍ "ပတ္တံ ဟတ္ထေဟိ"စသည်မိန့်။ ["သမာဒါယေဝပဏ္ဍမတိ"ဟု သာမညဖလသုတ်ပါဠိတော်ရင်းအတိုင်း ကေဝစနန္တ သာပါဌ်မှန်၊ "မိမိသွားလိုရာသို့ ပရိဂ္ဂရာကို (အပိုမပါဘဲ) ယူသွားနိုင်၏"ဟူသော စကားတည်း။]

'ပိဏ္ဍံ အလဘာမာနာတိ–ကား၊ သကလမ္ပိ ဝေရဉ္ဇံ–ကိုလည်း၊ စရိတ္တာ–၍၊ (အလဘာမာနာ၌ စပ်၊) ပိဏ္ဍောပ–ဆွမ်းသည်၊ တိဋ္ဌတု–တည်စေဦး၊ အန္တမသော–အောက်ထစ်ဆုံးအားဖြင့်၊ အတိစ္ဆထာတိ ဝါစမ္ပိ–အတိစ္ဆထဟူသော စကားကိုလည်း၊ ဝါ–ကန်တော့ဆွမ်းဟူသောစကားကိုလည်း၊ အလဘာမာနာ–မရကုန်သည်၊ (ဟု တွာ၊) ပတ္ထပတ္ထပုလက် အာရာမ် အာဟရိတ္တာတိ–ကား၊ ဂတဂတဋ္ဌာနေ–ရောက်အပ် ရောက်အပ်သော အရပ်၌၊ [အဿမဏ္ဍလိကာသု သမ္ပတ္တ သမ္ပတ္တဋ္ဌာနေ။] လဒ္ဓံ–ရအပ်သော၊ ကေမေက် ပတ္ထ ပတ္ထပုလက်–တစ်ကွမ်းစား တစ်ကွမ်းစားသော မုယောဆန်ကို၊ ဂဟေတ္တာ အာရာမ်, နေတ္တာ–ဆောင်၍၊ ဥဒုက္ခလေ၊ ပေ၊ ပရိဘုဉ္ဇန္တီတိ–ကား၊ ယော–အကြင် ကပ္ပိယကာရကသည်၊ နေသံ–ထို ထေရ်တို့ဖို့၊ တံ–ထို မုယောဆန်ကို၊ ဂဟေတ္တာ, ယာဂုံဝါ–ကိုသော်လည်းကောင်း၊ ဘတ္တံဝါ–သော်လည်းကောင်း၊ ပစေယျ–ကျိုချက်ပေးရာ၏၊ ထေရာနံ–တို့၏၊ ဝါ–တို့မှာ၊ ကောစိ–သော၊ (သော) ကပ္ပိယကာရကော–သည်၊ နတ္ထိ၊ သာမမ္ပိ–လည်း၊ ပစနံ–သည်၊ သမဏာသာရပ္ပံ–ရဟန်းတို့အားလျောက်ပတ် သည်၊ နု ဟောတိ–မဖြစ်၊ နစဝဋ္ဋတိ–အပ်လည်း မအပ်၊ တေ–ထို ထေရ်တို့သည်၊ ဧဝံ–ဤသို့စားကုန်လသော်၊ နော–တို့၏၊ သလ္လဟုက ဝုတ္တိတာစ–ပေါ့သော အသက် မွေးခြင်း ရှိကုန်သူတို့၏ အဖြစ်သည်လည်းကောင်း၊ သာမံပါက ပရိမောစနဋ္ဌ–ကိုယ်တိုင်ချက်ခြင်းအပြစ်မှ လွတ်မြောက်ခြင်းသည်လည်းကောင်း၊ ဘဝိဿတိ–တည်း၊ ဣတိ–ဤသို့ ကြံ၍၊ အဋ္ဌ အဋ္ဌ–စပါး စပါးကုန်သော၊ ဧနာဝါ–ရဟန်းတော်တို့သည် သော်လည်းကောင်း၊ ပေ၊ ဥဒုက္ခလေ–ဆုံငယ်၌၊ ကောဋ္ဋေတ္တာ ကောဋ္ဋေတ္တာ–ထောင်း၍ ထောင်း၍၊ သက် သက်–မိမိဥစ္စာ မိမိဥစ္စာ ဖြစ်သော၊ ပဋ္ဌဝိသံ–အဖို့ကို၊ ဥဒကေ နု–ဖြင့်၊ တေမေတ္တာ–စိုစေ၍၊ ပရိဘုဉ္ဇန္တီ–ဘုဉ်းပေးကုန်၏၊ ဧဝံ–သို့၊ ဘုဉ္ဇိတ္တာ–ဘုဉ်းပေးပြီး၍၊ အပ္ပေါသုက္ကာ–သမဏာဓမ္မ မှတစ်ပါး အခြားအလုပ်၌ အားထုတ်ခြင်း မရှိကြကုန်သည်၊ (ဟုတ္တာ) ["သမဏာဓမ္မတော အညတ္ထ နိရုသ္သာဟာ"–ဋ္ဌိကာ၊] သမဏာဓမ္မံ–ကို၊ ကရောန္တီ–ကုန်၏။ 💬

ဥဒုက္ခလေ။ ။ ထောမနိမိတ်၌ "ဥဒ္ဓခလ" ဟု ရှိ၏၊ ဥဒ္ဓံ+ခ သဒ္ဒ။ ပဝဒ လာဓာတ်ကပစ္စည်း၊ (ဂ်အနုဗန်ချေ၊) "ဥဒ္ဓ–အထက်၌+ခံ–အပေါက်ကို+လာတိ–ဟူတတ်၏" ဟု ဝစနတ္ထပြု၊ အထက်ကမျက်နှာဝ အပေါက်ရှိသောကြောင့် "ဥဒ္ဓံခလ" ဟု ပြီးသောပုဒ်ကို နိရုတ္တိနည်းဖြင့် "ဥဒုက္ခလ" ပြီးအောင် စီရင်ရသည်။

သလ္လဟုက ဝုတ္တိတာ။ ။ ဘာဇနာဒီ ပရိဟရဏာ ဝသေန–သွားလေရာသို့ အိုးခွက်စသော ဘဏ္ဍာကို ယူဆောင်ရခြင်း၏ အစွမ်းအားဖြင့်၊ ဗဟုဘဏ္ဍိကတာယ–များစွာသော ဘဏ္ဍာရှိသူတို့၏ အဖြစ်၏၊ အဘာဝတော ဝုတ္တံ သလ္လဟုကဝုတ္တိတာတိ။ [သလ္လဟုကာ+ဝုတ္တိ ယေသန္တီ သလ္လဟုကဝုတ္တိနော၊ တေသံ+ဘာဝေါ သလ္လဟုကဝုတ္တိတာ။]

ပန–ဆက်၊ ဘဂဝတော–အား၊ (ဒေန္တိ၌ စပ်၊) တေ အသဝါ ကာမာ–တို့သည်၊ ပတ္ထပုလကဋ္ဌ–တစ်စလယ်သော မုယောဆန်ကိုလည်းကောင်း၊ တဒုပိယံ–ထိုဆန်အား လျှောက်ပတ်သော၊ သပ္ပိမဓုသက္ကရဋ္ဌ–ထောပတ် ပျားရည် သကြားကိုလည်းကောင်း၊ ဒေန္တိ–လှူကြကုန်၏၊ တံ–ထိုလှူဖွယ်ဝတ္ထုကို၊ အာယသ္မာ အာနန္ဒော–သည်၊ အာဟာရိ တွာ–ဆောင်ယူ၍၊ သိလာယံ–ကျောက်ပျဉ်၌၊ ပိသတိ–ကြိတ်၏၊ [ပိသော စုဏ္ဏော–အမှုန့်ပြုခြင်း၌၊ (ဓာတ်ကျမ်း၊)။] ပုညဝတာ–ဘုန်းတူး ကံထူးရှိသော၊ ပဏ္ဍိတပုရိသေန–ပညာရှိ ယောကျ်ားသည်၊ ကတံ–ပြုအပ်သော အမှုသည်၊ မနာပမေဝ–မြတ်နိုးဖွယ်ကောင်းသည်သာ၊ ဟောတိ–၏၊ အထ–ကြိတ်ပြီးရာ ထိုအခါ၌၊ နံ–ထို မုယောဆန်မှုန့်ကို၊ (ပိသိတွာ ဟု ရှိသည်ကား အပိုတည်း၊ ပါဠိတော်မှာရှိ၍ ထည့်ကြဟန်တူသည်၊) သပ္ပိအာဒီဟိ–တို့ဖြင့်၊ သမ္မာ–စွာ၊ ယောဇေတွာ–ယှဉ်စေ၍၊ ဝါ–ရောစပ်၍၊ ဘဂဝတော–အား၊ ဥပနာမေသိ–ဆက်ကပ်ပြီ၊ အထ–ထိုအခါ၌၊ ဇဋ္ဌ–ဤ မုယောဆန်ခဲမှုန့်၌၊ ဒေဝတာ–တို့သည်၊ ဒိဗ္ဗောဇ–နတ်သြဇာကို၊ ပက္ခိပန္တိ–ထည့်ကြကုန်၏၊ တံ–ထို မုယောဆန်ခဲမှုန့်ကို၊ ဘဂဝါ–သည်၊ ပရိဘုဉ္ဇတိ–ဘုဉ်းပေးတော်မူ၏၊ ပရိဘုဉ္ဇိတွာ–၍၊ ဖလသမာပတ္တိယာ–ဖြင့်၊ ကာလံ–အချိန်ကို၊ အတိနာမေတိ–လွန်စေတော်မူ၏၊ တတော–ထိုအခါမှ၊ ပဋ္ဌာယ–စ၍၊ ပိဏ္ဍာယ–ငှာ၊ နံ စရတိ–လှည့်လည်တော်မမူ။

ပန–ပရိဟာရပက္ခမှတစ်ပါး စောဒကပက္ခကို ဆိုဦးအုံ၊ အာနန္ဒတ္ထေရော–အရှင်အာနန္ဒာထေရ်သည်၊ တဒါ–၌၊ ဘဂဝတော–၏၊ ဥပဋ္ဌာကော–အလုပ်အကျွေးသည်၊ ဟောတိကိ–ဖြစ်သလော၊ ဣတိ–ဤကား အမေးတည်း၊ ဟောတိ–၏၊ စခေါ–ထိုသို့ပင် ဖြစ်ပါသော်လည်း၊ ဥပဋ္ဌာကဋ္ဌာနံ–အလုပ်အကျွေးအရာကို၊ လဒ္ဓါ–ရ၍၊ (ဥပဋ္ဌာကော–လုပ်ကျွေးသူသည်၊) နော ဟောတိ–မဟုတ်၊ ["လဒ္ဓေါ"ဟုလည်း ရှိ၏၊

တဒုပိယံ။ ။ "စုရာဒီ ဥပဓာတ်သည် ဥပပတ္တိ–သင့်လျော်ခြင်းအနက်ဟော"ဟု သဒ္ဒနီတိ ဆို၏၊ ထို့ကြောင့် "ဥပေတိ–သင့်လျော်၏၊ ဣတိ ဥပါယံ"ဟု ပြု၊ ဤပစ္စည်းဣအာဂုံကြ၊ ဥကို ဝုဒ္ဓိမပြုရ၊ တသ–ထို တစ်စလယ်သော မုယောဆန်အား+ဥပါယံ–သင့်လျော် လျှောက်ပတ်သည်တည်း၊ တဒုပိယံ–သည်။ [တဒုပိယန္တိ–တဒနုရူပံ။]

ပုညဝတာ။ ။ ပုညဉာဏဝိသေသေဟိ–ဘုန်းကံအထူး ဉာဏ်အထူးရှိသူတို့သည်၊ ကတ္တာဗ္ဗကမ္မသ–ပြုအပ်သောအလုပ်၏၊ မနာပတာ–မြတ်နိုးဖွယ်၏အဖြစ်သည်၊ ဟောတိတိ အာဟ–ပုညဝတာတိ အာဒိ၊ မုယောဆန်မှုန့်ကို ထောပတ်စသည်နှင့် တွဲ၍ အခဲလုပ်အပ်သော (အရှင်အာနန္ဒာ လုပ်) မှုန့်၏ ကောင်းမွန်ကြောင်းကို ပြလိုသော စကားတည်း၊ အရှင်အာနန္ဒာတို့လို ဉာဏ်ရှိသူ လုပ်သမျှ အကောင်းချည်း ဖြစ်သည်–ဟုလို။

"နော လဒ္ဓေါ–မရသေး"ဟု ပေးနိုင်သော်လည်း စာသွား မလှ။] ဟိ–မှန် (တစ်နည်း) ဟိ–ချဲ့၊ ဘဂဝတော–၏၊ ပဌမဗောဓိယံ–ပဌမဗောဓိ၌၊ [သတ္တဝါတို့ကို သစ္စာ ၄ပါး သိစေရာ ပထမနှစ်အပိုင်းကို "ပဌမဗောဓိ"ဟု ခေါ်၏၊ ၄၅ဝါကို ၃ပိုင်းပိုင်း၍ ပဌမ, ဒုတိယ, တတိယ ဗောဓိဟု ခွဲသည်။] ဝိသတိ ဝဿန္တရေ–ဝါတော် ၂ဝ အတွင်း၌၊ နိဗ္ဗုဒ္ဓပဌာကောနာမ–အမြဲ လုပ်ကျွေးသူမည်သည်၊ နတ္ထိ–မရှိ၊ [နိဗ္ဗုတိ–အမြဲစပ်ဖွဲ့၏၊ ဣတိ နိဗ္ဗုဒ္ဓေါ။] ကဒါစိ–တစ်ရံတစ်ခါ၌၊ နာဂသမာလတ္ထေရော–သည်၊ ဘဂဝန္တံ–ကို၊ ဥပဋ္ဌာသိ–လုပ်ကျွေးပြီ၊ ကဒါစိ, နာဂိတတ္ထေရော–သည်၊ (ဥပဋ္ဌာသိ)၊ ပေ၊ ကဒါစိ, လစ္ဆဝိပုတ္တော–လစ္ဆဝိမင်း၏ သားဖြစ်သော၊ သုနက္ခတ္တတ္ထေရော (ဥပဋ္ဌာသိ) တေ–ထိုထေရ်တို့သည်၊ အတ္တနော–မိမိ၏၊ ရုစိယာ–အလိုအားဖြင့်၊ ဥပဋ္ဌဟိတ္တာ–လုပ်ကျွေး ပြီး၍၊ ယဒါ–အကြင်အခါ၌၊ (ပက္ကမိတုံ–ဖဲသွားခြင်း ၄၁) ဣစ္ဆန္တိ–အလိုရှိကုန်၏၊ တဒါ–၌၊ ပက္ကမန္တိ–နိ၏၊ အာနန္ဒတ္ထေရော–သည်၊ တေသု–ထို ထေရ်တို့သည်၊ ["တေသု တေသု"ဟု ဝိစ္ဆာရှိသည်ကား မကောင်း၊ ဝိစ္ဆာဆိုလျှင် "တသ္မိं တသ္မိं ဥပဋ္ဌဟန္တေ"ဟု ရှိမှကောင်းသည်၊] ဥပဋ္ဌဟန္တေသု–လုပ်ကျွေးကုန်လသော်၊ အပ္ပေါဿုက္ကာ–လုပ်ကျွေးမှု၌ အားထုတ်ခြင်းမရှိသည်၊ ဟောတိ–၏၊ ပက္ကန္တေသု–ဖဲသွားကုန်လသော်၊ သယမေဝ–ကိုယ်တိုင်သာလျှင်၊ ဝတ္တပ္ပဋိပတ္တိं–ဝတ်အကျင့်ကို၊ ကရောတိ–၏၊ ဘဂဝါပိ–သည်လည်း၊ မေ–၏၊ ဥာတိသေဋ္ဌော–ဆွေမျိုးမြတ်သည်၊ ဥပဋ္ဌာကဌာနံ–အလုပ်အကျွေး ရာထူးကို၊ ကိဉ္စာပိ နတ္ထာဝ လဘတိ–အကယ်၍ကား မရသေး၊ အထခေါ–ထိုသို့ပင် မရသေးပါသော်လည်း၊ ဧဝရူပေသု–နှ်သော၊ ဌာနေသု–ငတ်မွတ်ရာဌာနတို့၌၊ အယမေဝ–ဤ အာနန္ဒာသည်သာ၊ ပဋ္ဌိရူပေါ–လျောက်ပတ်၏၊ ဣတိ–ဤသို့ ကြံတော်မူ၍၊ အဓိဝါသေသိ–လက်ခံတော်မူပြီ၊ တေန–ကြောင့်၊ အာယသ္မာပနာနန္ဒော၊ ပေ၊ ပရိဘုဉ္ဇတိတိ–ဟူ၍၊ အာယသ္မတာ ဥပါလိတ္ထေရေန–သည်၊ (တစ်နည်း) သံဂီတိကာရေဟိ–တို့သည်၊ ဝုတ္တं–မိန့်ဆိုအပ်ပြီ။

နနု ဖ–စောဒနာပါဠိးအံ့ (ကိ) မနုဿာ–တို့သည်၊ ဒုဿီကွကာလေ–ငတ်မွတ်ခေါင်းပါး အစာရှားရာအခါ၌၊ အတိဝိယ–လျှင်၊ ဥဿာဟဇာတာ–ဖြစ်သော အားထုတ်ခြင်းရှိကုန်သည်၊ (ဟုတ္တာ) ပုညာနိ–တို့ကို၊ ကရောန္တိ နနု–ပြုကြကုန်သည် မဟုတ်လော၊ အတ္တနာ–မိမိသည်၊ အဘုတ္တာပိ–မစားမူ၍လည်း၊ ဘိက္ခူနံ–တို့အား၊ ဒါတဗ္ဗं–ပေးထိုက်၏ ဟူ၍၊ မညန္တိ နနု–မှတ် ထင်ကုန်သည် မဟုတ်လော၊ တေ–ထိုလူတို့သည်၊ တဒါ–၌၊ ကသ္မာ–ကြောင့်၊ ကဋ္ဌစ္ဆာဘိက္ခမိ–တစ်ယောက်ချိုမျှသော ဆွမ်းကိုလည်း၊ နအဒံသု–မပေးလှူကုန်သနည်း၊ ဝေရဉ္ဇော–မြို့၌ မွေးဖွားသော၊ အယဉ္စ ဗြာဟ္မဏော–

ဤ ဥဒယပုဏ္ဏားသည်လည်း၊ မဟတာ-ကြီးစွာသော၊ ဥသာဟေန-အားထုတ်ခြင်းဖြင့်၊ ဘဂဝန္တံ-ကို၊ ဝဿာဝါသံ-မိုးလေတော်လုံး သီတင်းသုံးတော်မူခြင်းကို၊ ယာစိ-ပြီ၊ သော-ထို ဝေရဉ္ဇာပုဏ္ဏားသည်၊ ကသ္မာ-ကြောင့်၊ ဘဂဝတော-၏ အတ္ထိဘာဝမှိ-ရှိသည်၏ အဖြစ်ကိုလည်း၊ ဝါ-ရှိမှန်းကိုလည်း၊ နဇာနာတိ-မသိရသနည်း၊ ဣတိ-သို့၊ (နနုစ-စောဒနာပါ၏၊ ပရိဟာရော-ကို၊ မယာ၊) ဝုစ္စတေ-၏၊ မာရာဝဋ္ဋနာယ-မာရ်နတ်၏ လှည့်ပတ်ခြင်းကြောင့်။[မာရေန-သည်၊ ကဇာစိတ္တာ, ဝဋ္ဋနာယ-ပြုအပ်သော စိတ်၏ လည်နေခြင်းကြောင့်၊"မာရ်နတ်၏ စိတ်ကို လှည့်ပတ်ထားခြင်းကြောင့်"ဟူလို။] (တေ-ထိုလူတို့သည်၊ တဒါ-၌၊ ကဋ္ဌစ္ဆာဘိဂ္ဂမှိ-ကိုလည်း၊ နဲ အဒ်သု-ကုန်၊ သော စ ဗြာဟ္မဏော-ထို ဝေရဉ္ဇာပုဏ္ဏားသည်လည်း၊ ဘဂဝတော-၏၊ အတ္ထိဘာဝမှိ-ကိုလည်း၊ ဝါ-မှန်းကိုလည်း၊ နဲ ဇာနာတိ-မသိ။)

ဟိ-ချဲ့၊ ဘဂဝတော-၏၊ သန္ဓိကာ-မှ၊ ပဏ္ဏမန္တ မတ္တမေဝ-ဒဿားပြီးကာမျှ ဖြစ်သော၊ ဝေရဉ္ဇ-သော၊ ဗြာဟ္မဏ-ကိုလည်းကောင်း၊ သကလ-သော၊ နဂရံစ-ကိုလည်းကောင်း၊ ဝါ-မြို့နေသူလူအပေါင်းကိုလည်းကောင်း၊ (အဘေဒေါပစာ၊) သမန္တာ-ပတ်ဝန်းကျင်၌၊ ယောဇနမတ္တံစ-တစ်ယူဇနာ အတိုင်းအရှည်ရှိသော အရပ်ကို လည်းကောင်း၊ ဝါ-တစ်ယူဇနာ အတွင်း၌နေသူ လူအပေါင်းကို လည်းကောင်း၊ ယတ္ထ-အကြင်အရပ်၌၊ ပုရောဘတ္တံ-ဆွမ်း၏ ရှေ့အဖို့၌၊ ဝါ-နံနက်အခါ၌၊ ပိဏ္ဍာယ-ဌာ၊ စရိတ္တာ-၍၊ ပစ္ဆာဘတ္တံ-ပြန်လာခြင်းဌာ၊ သဏ္ဌာ-တတ်ကောင်း၏၊ တံ သဗ္ဗံ-ထို အလုံးစုံသော အရပ်ကို၊ ဝါ-ထိုအလုံးစုံသော အရပ်၌ နေသူလူအပေါင်းကို၊ မာရော-သည်၊ အာဝဋ္ဋေတွာ-စိတ်ကိုလည်စေ၍၊ ဝါ-လှည့်ပတ်၍၊ မောဟေတွာ-တွေဝေစေ၍၊ သဗ္ဗေသံ-အလုံးစုံသော လူတို့၏၊ အသလ္လက္ခဏဘာဝံ-မှတ်သားခြင်း မရှိကုန်သည်၏ အဖြစ်ကို၊ ကတွာ ပဏ္ဏမိ၊ တသ္မာ-ကြောင့်၊ ကောစိ-သည်၊ အန္တ မသော-ဖြင့်၊ သာမိစိ ကမ္မမှိ-ရိုသေမှုကိုလည်း၊ ကတ္တုဗ္ဗံ-ပြုထိုက်၏ဟူ၍၊ နဲ မညိတ္ထ-မမှတ်ထင်တော့၊ [အာကို တ္ထ ပြုထားသည်။]

☰ ကိ'ပန-အသို့နည်း၊ ဘဂဝါပိ-သည်လည်း၊ မာရာဝဋ္ဋနံ-ကို၊ အဇာနိတ္တာဝ-သိတော်မမူ၍သာ၊ ဝါ-မူခြင်းကြောင့်သာ၊ တတ္ထ-မြို့၌၊ ဝဿံ-ဝါသို့၊ ဥပဂတော-ကပ်တော်မူသလော၊ ဣတိ-မေးတည်း၊ အဇာနိတ္တာ, နောဥပဂတော-ကပ်တော်မူသည် မဟုတ်၊ (ဣတိ-ဤကား အဓြေတည်း၊) အထ-ထိုသို့ သိတော်မူပါလျက်၊ ကသ္မာ-ကြောင့်၊ စမ္ဘာသာဝတ္ထိရာဇဟာဒီနံ-စမ္ဘာ, သာဝတ္ထိ, ရာဇဂြိုဟ် အစရှိသော မြို့တို့

တွင်၊ အညတရသို့-မြို့၌ (ဝဿံ) နဥပဂတော-ကပ်တော်မမူသနည်း၊ ဣတိ-မေးတည်း၊ စမ္ဘာ သာဝတ္ထိရာဇဂဟာဒိနိ-မြို့တို့သည်၊ တိဋ္ဌန္တု-တည်ပါစေ ကုန်ဦး၊ ဝါ-ထားလိုက်ပါကုန်ဦး၊ ဘဂဝါ-သည်၊ တသ္မိံ သံဝစ္ဆရေ-၌၊ ဥတ္တရကုရုံဝါ-မြောက်ကျွန်းသို့သော်လည်းကောင်း၊ တိဒသပုရံဝါ-တာဝတိံသာ နတ်ပြည်သို့သော်လည်းကောင်း၊ ဂန္တွာ-၍၊ ဝဿံ, သစေပိ ဥပဂစ္ဆေယျ-အကယ်၍ပင် ကပ်တော်မူ စေဦးတော့၊ (ဧဝံ သတိပိ-လည်း၊) ဘမ္မိ-ထိုအရပ်ကိုလည်း၊ ဝါ-ထိုအရပ်နေသူ လူအပေါင်းကိုလည်း၊ မာရော-သည်၊ အာဝဇ္ဇေယျ-ရာ၏၊ သော-ထိုမာရ်နတ်သည်၊ တံသံဝစ္ဆရံ-၌၊ အတိဝိယ-လျှင်၊ အာဃာတေန-ပြင်းစွာ နှိပ်စက်တတ်သော ဒေါသသည်၊ ဝါ-ရန်ငြိုးသည်၊ ပရိယုဋ္ဌိတစိတ္တော-ထက်ဝန်းကျင် လုယူအပ်သော စိတ်ရှိသည်၊ အဟောသိကိရ-ဖြစ်သတတ်၊ ပန-ဆက်၊ ဣဓ-ဤ ဝေရဉ္ဇာမြို့၌၊ ဘဂဝါ, ဣမံ အတိရေကကာရဏံ-ဤ အပိုအလွန်အကြောင်းကို၊ အဒ္ဒသ-မြင်တော်မူပြီ၊ (ကိံ-အဘယ်သို့ မြင်တော်မူသနည်း၊) အဿဝါ ဏိဇာ-တို့သည်၊ ဘိက္ခူနံ-တို့ကို၊ သင်္ဃံ-ချီးမြှောက်ခြင်းကို၊ ကရိဿန္တိ-နှိုးလတ္တံ့၊ ဣတိ-ဤအကြောင်းကို၊ အဒ္ဒသ-ပြီ၊ တသ္မာ-ကြောင့်၊ ဝေ ရဉ္ဇာ ယမေဝ ဝဿံ ဥပဂန္တြိ၊ ကိံ ပန-အသို့နည်း၊ မာရော-သည်၊ ဝါ ဏိဇေ-တို့ကို၊ အာဝဇ္ဇေတုံ-လှည့်ပတ်ခြင်းငှာ၊ နု သက္ကောတိ-မစွမ်းနိုင်သလော၊ ဣတိ-ဤကား အမေးတည်း၊ နော နသက္ကောတိ-မစွမ်းနိုင်သည်မဟုတ်, စွမ်းနိုင်သည်သာ၊ ပန-ထိုသို့ စွမ်းနိုင်ပါသော်လည်း၊ ဝေ-ထိုမြင်းကုန်သည်တို့သည်၊ အာဝဋ္ဋိတ ပရိယောသာနေ-လှည့်ပတ်အပ်ပြီး၏ အဆုံး၌၊ အာဂမိံသု-ရောက်လာကြကုန်ပြီ၊ ပဋ္ဌိနိဝတ္တိတွာ-ပြန်နစ်၍၊ ကသ္မာ, နာဝဇ္ဇေတိ-မလှည့်ပတ်သနည်း၊ ဣတိ-မေးတည်း၊ အဝိသဟတာယ-မရဲဝံ့သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ [အဝိသယှတာယ-မလွမ်းမိုးနိုင် ကုန်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊] (နာဝဇ္ဇေတိ-မလှည့်ပတ်။)

တမ္မိ မာရော အာဝဇ္ဇေယျ။ ။ ဖုဿဘုရားလက်ထက်၌ ဘုရားအလောင်းဘဝက ဖုဿဘုရားရှင်၏ သာဝကတို့ကို "မုယောဆန် စားကြ, သလေးဆန် မစားကြနှင့်"ဟု ကြိမ်းမောင်းခဲ့ဖူးသတတ်၊ ထို အကုသိုလ်ကံသည် ထိုဝါတွင်း၌ အကျိုးပေးခွင့် ကြုံနေသောကြောင့် မြောက်ကျွန်းသို့မဟုတ် တာဝတိံသာ၌ ဝါကပ်တော်မူစေကာမူ ထို၌နေသူများကိုလည်း မာရ်နတ်သည် လှည့်ပတ်မည်သာ။

အဝိသယှတာယ။ ။ ယခုစာတို့၌ "အဝိသဟတာယ"ဟု ရှိ၏၊ "မရဲဝံ့သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်"ဟု ပေးကြ၏၊ မာရ်နတ်သည် ဘုရားကိုသော်မှ မကြောက်, မြင်းကုန်သည်လောက်ကို အဘယ်မှာ ကြောက်မည်နည်း၊ ထို့ကြောင့် "အဝိသဟတာယ"ပါ၌သည် မကောင်း၊ ဋီကာ၌ "အသက္ကုဏေယျတာယ"ဟု မှင့်၏၊ ဝိပုဗ္ဗ သဟဓာတ် ဏျ ပစ္စည်းဖြင့် ပြီးသော "အဝိသယှ"ပုဒ်ကိုသာ

ဟိ–မှန်၊ သော–မာရ်နတ်သည်၊ တထာဂတသ–ဖို့၊ အဘိဟဋ္ဌ ဘိက္ခာယ–ရှေးရှုဆောင်ပို့အပ်သော ဆွမ်း၏ လည်းကောင်း၊ နိဗဒ္ဓဒါနသ–မြဲသောဒါန၏ လည်းကောင်း၊ အပ္ပိတဝတ္ထသ–ပစ္စည်း ၄ ပါးကို သတ်မှတ်၍ အပ်နှံအပ်သော ဝတ္ထု၏ လည်းကောင်း၊ အန္တ ရာယ်–ရာယ်ကို၊ ကာတုံ–ငှာ၊ နဝိသဟတိ–မစွမ်းနိုင်၊ ဟိ–ချဲ့၊ စတုန္နံ–၄ ပါးတို့၏၊ အန္တ ရာယော–သည်၊ ဝါ–ကို၊ ကာတုံ–ငှာ၊ နသက္ကာ–နိုင်၊ ကတ မေသံစတုန္နံ–တို့၏ နည်း၊ တထာဂတသ–၏၊ အဘိဟဋ္ဌဘိက္ခာသခ်ေပနဝါ– ရှေးရှုဆောင်ပို့အပ်သောဆွမ်းခ် ထည့်သွင်းအပ်သော အခြင်းအရာအားဖြင့် လည်းကောင်း၊ နိဗဒ္ဓဒါန အပ္ပိတဝတ္ထ သခ်ေပနဝါ–မြဲသောဒါန, အပ်နှံအပ်သော ဝတ္ထုခ် ထည့်သွင်းအပ်သော အခြင်းအရာအားဖြင့် လည်းကောင်း၊ ပရိစ္ဆတ္တာနံ–စွန့်လျှအပ်ကုန်သော၊ စတုန္နံ–နှ်သော၊ ပစ္စယာနံ–ပစ္စည်းတို့၏၊ ကေနစိ–တစ်စုံတစ်ယောက်သည်၊ အန္တ ရာ ယော–သည်၊ ဝါ–ကို၊ ကာတုံ–ငှာ၊ နသက္ကာ–မတတ်နိုင်၊ ဗုဒ္ဓါနံ–တို့၏၊ ဧဝံတသ–အသက်တော်၏၊ ကေနစိ အန္တ ရာယော ကာတုံ, နသက္ကာ–နိုင်၊ အသီတိယာ–ရှစ်ဆယ်သော၊ အနုဗျဉ္ဇနာနံ–အဖန်ဖန် ထင်ရှားပြတတ်ကုန်သော လက္ခဏာ တော်ငယ်တို့၏ လည်းကောင်း၊ ဗျာမပ္ပဘာယဝါ–တစ်လံမျှလောက်သော ကိုယ်ရောင်တော်၏ လည်းကောင်း၊ ပေ ၊ ဟိ–ချဲ့၊ စန္ဒိမသူရိယဒေဝဗြဟ္မာနံပိ–လ, နေ, နတ်, ဗြဟ္မာ တို့၏ လည်း၊ ပဘာ–အရောင် သည်၊ တထာဂတသ–၏၊ အနုဗျဉ္ဇနဗျာမပ္ပဘာပ္ပဒေသ–လက္ခဏာတော်ငယ်, တစ်လံမျှလောက်သော ကိုယ်ရောင်တော်အရပ်သို့၊ ပတ္တာ–ရောက်၍၊ ဝါ–လသော်၊ ဝိဟတာနုဘာဝါ–ကင်းသော အာနုဘော်ရှိကုန်သည်၊ ဟောန္တိ–နှ်၏၊ ဗုဒ္ဓါနံ, သမ္ဗညုတညာဏသ–၏၊ ပေ၊ ဣတိ–သို့၊ စတုန္နံ–နှ်သော၊ ဣမေသံ–

သကဓာတ် ဉဏာပစ္စည်း ဣဗျပစ္စည်းဖြင့် "သက္ကုဏောယျ"ဟု ဖွင့်နိုင်၏၊ ဝိသယှန္တေ တိဝိသယှာ၊ နနဝိသယှာ အဝိသယှာ– မလွှမ်းမိုးအပ်မလွှမ်းမိုးနိုင်သောကုန်သည်တို့၊ တေသံ+ဘာ၀ေါ အဝိသယှတာ။ [နောက် ၌"ကာတုံ နဝိသဟတိ–ပြုခြင်းငှာ မစွမ်းနိုင်"ဟူသော စကားလည်း "မပြုအပ်–မပြုနိုင်"နှင့် သဘောတူပင်တည်း။]

အဘိဟဋ္ဌဘိက္ခာ၊ ပေ၊ ဝတ္ထု။ ။ အိမ်ခ် ချက်ပြုး၍ ဆောင်ပို့အပ်သော ဆွမ်းသည် "အဘိဟဋ္ဌာ–ရှေးရှုပို့ဆောင်အပ်သော+ဘိက္ခာ–တည်း"အရ **အဘိဟဋ္ဌဘိက္ခာ**မည်၏၊ တစ်လ, သို့မဟုတ် ၂ လစသည်ဖြင့် သတ်မှတ်၍ ဘုရားရှင်အား နေ့စဉ်လျှအပ်သော ပစ္စည်းသည် နိဗဒ္ဓဒါန (မြဲသော အလှူ)မည်၏၊ "အပ္ပိတဝတ္ထု"ကား ဗုဒ္ဓမြတ်စွာ၏ ပစ္စည်း ၄ ပါးအတွက်ဟု လျှောက်ထား၍ ကျောင်းခ် တစ်ခါတည်း အပ်နှံထားအပ်သော ပစ္စည်းဝတ္ထုတည်း၊ အပ္ပိတံ–အပ်နှံအပ်သော+ဝတ္ထုံ–ပူဇော်ဖွယ် ဝတ္ထုတည်း။ ["ဝိဟာရံ နေတွာ ဒိန္နဝတ္ထုနော"ဋီကာ။]

ဤ အရာဝတ္ထုတို့၏၊ ကေနစိ အန္တ ရာယော ကာတုံ နိ သက္ကာ၊ (ကတမေသံစတုန္နံ၏ အမေးကို ပြန်အုပ်သည်၊) တသ္မာ–ကြောင့်၊ မာရေန–သည်၊ အကတန္တ ရာယံ–မပြု အပ်သော အန္တ ရာယ်ရှိသော၊ ဝါ–အန္တ ရာယ်မပြုနိုင်သော၊ ဘိက္ခုံ–ကို၊ ဘဂဝါ–သည်၊ သသ္သာဝကသံယော–သာဝက သံယောနှင့်တကွ ဖြစ်တော်မူသည်၊ (ဟုတ္တာ)၊ တဒါ–ဝေရဉ္ဇာမြို့ဝယ် ဝါကပ်တော်မူရာ ထိုအခါ၌၊ ပရိဘုဥ္ဇတိ–မူ၏၊ ဣတိ ဝေဒိတမ္ဘော။

စ–ဆက်၊ ဧဝံ–သို့၊ ပရိဘုဥ္ဇန္တော–ဘုဉ်းပေးတော်မူစဉ်၊ ဧကဒိဝသံ–၌၊ (သုဏိ၌ စပ်၊) အသောသိ ခေါ၊ ပေ၊ သဒ္ဒန္တိ–ကား၊ ဘဂဝါ–သည်၊ ပတ္ထ ပတ္ထပုလကံ–ကို၊ ကောဇ္ဇေန္တောနံ–ထောင်းကုန်သော၊ ဘိက္ခူ နံ–တို့၏၊ မုသလသဒ္ဒဧနိတံ–ကျည်ပွေ့၏ ထိခိုက်ခြင်းသည် ဖြစ်စေအပ်သော၊ ဥဒုက္ခလသဒ္ဒံ–ဆုံငယ်သံကို၊ သုဏိ–ကြားတော်မူရပြီ၊ တတော–ထို အသောသိခေါ် ဘဂဝါ ဥဒုက္ခလသဒ္ဒံ ဟူသော ဝါကျမှ၊ ပရံ–နောက်၌၊ ဇာနန္တောပိ တထာဂတောတိ ဧဝမာဒိ–တာ ဤသို့အစရှိသော စကားကို၊ (ဝုတ္တံ၌စပ်၊) ပရတော–နောက်၌၊ ကိံ နု ခေါ် သော အာနန္ဒ ဥဒုက္ခလသဒ္ဒေါတိ–ဒ္ဒေါ ဟူသော၊ ယံ–အကြောင် ပြုသနာကို၊ ပုစ္ဆိ–မေးတော်မူပြီ၊ တဿ–ထိုပြဿနာ၏၊ ပရိ ဟာရဒဿနတ္ထံ–အဖြေကို ပြခြင်းအကျိုးငှာ၊ (အာယသ္မတာ ဥပါလိတ္ထေရေန) ဝုတ္တံ–လျှောက်အပ်ပြီ၊ တတြ–ထိုဇာနန္တောပိ တထာဂတာ အစရှိသော ဝါကျ၌၊ အယံ–ဤ ဆိုအပ်လတ္တံ့ကား၊ သခေါ်ပ ဝဏ္ဏနာ–အကျဉ်းချုပ် အဖွင့်တည်း၊ တထာဂတာနာမ–ဘုရားရှင်တို့ မည်သည်၊ ဇာနန္တောပိ–သိတော်မူကုန်လျက်လည်း၊ (ပုစ္ဆန္တိ၌ စပ်၊) ,တာဒိသံ–ထိုကဲ့သို့ ရှုအပ်သော၊ ပုစ္ဆာကာရဏံ–မေးတော်မူခြင်း၏ အကြောင်းသည်၊ သစေ ဟောတိ–အကယ်၍ ရှိအုံ့၊ (ဧဝံသတိ–သော်၊) ပုစ္ဆန္တိ–မေးတော်မူကြကုန်၏၊ ပန–သို့မဟုတ်၊ တာဒိသံ–ထိုကဲ့သို့ရှုအပ်သော၊ ပုစ္ဆာကာရဏံ–သည်၊ သစေ နတ္ထိ–အုံ့၊ (ဧဝံသတိ–သော်၊) ဇာနန္တောပိ–လည်း၊ နိ ပုစ္ဆန္တိ–မေးတော်မမူကြကုန်၊ ပန–

ဣမေသံ စတုန္နံ။ ။ (၁) ဘုရားရှင်ဖို့ ရည်ရွယ်အပ်သော ဆွမ်းစသော ပစ္စည်းဝတ္ထု၊ (၂) ဘုရားရှင်၏ ဧဝိတ (အသက်တော်), (၃) ရှစ်ဆယ်သော လက္ခဏာတော်ငယ်နှင့် တစ်လမ္ဘလောက်သော ကိုယ်ရောင်တော်, [ကိုယ်ရောင်တော်ကို မလင်းအောင် ပြုခြင်းသည် အန္တ ရာယ် ပြုခြင်း မည်၏။] (၄) သဗ္ဗညုတညာဏ်တော်, ဤ ၄ပါးတည်း။ ["သဗ္ဗညုတညာဏ်တော်၏ အန္တ ရာယ်"ဟူသည် ဥယျမံတရားတို့ကို မသိအောင် ပိတ်ပင်ထားခြင်းတည်း။]

ဇာနန္တောပိ။ ။ ဤ ပိသဒ္ဒါသည် သိခြင်းကို ချီးမြှောက်သော အနုဂ္ဂဟတ္ထ(သမ္ဘာဝနာ) ဧကတ္ထတည်း။ သမ္ဘာဝနာပိသည် ဂရဟာကို ပေါင်းဆည်းမြဲဟု ပြောစမှတ်ပြုကြသော်လည်း ဤ နေရာ၌ (မသိခြင်းဟူသော)ဂရဟတ္ထ မရှိသောကြောင့် ပေါင်းစရာ မလို–ဟု မှတ်။

ဆက်၊ ယသ္မာ–ကြောင့်၊ ဗုဒ္ဓါနံ–ရှင်တို့၏၊ အဇာနနံ နာမ–မသိခြင်းမည်သည်၊ နတ္ထိ၊ တသ္မာ–ကြောင့်၊ (ထိုသို့ မသိခြင်း မည်သည် မရှိသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊) အဇာနန္တာပိတိ–အဇာနန္တာပိ ဟူ၍၊ (အာယသ္မတာ ဥပါလိတ္ထေရေန–သည်၊) နဝတ္တံ–အပ်၊ ကာလံ ဝိဒိတ္တာ ပုစ္ဆန္တီတိ–ကား၊ တသ္သာ ပုစ္ဆာယ–ထိုမေးတော်မူခြင်း၏၊ သော ကာလော–ထို မေးသင့်ရာအခါသည်၊ သစေ ဟောတိ–ရှိအုံ့၊ ဧဝံ–ဤသို့ရှိလသော်၊ တံ ကာလံ– ထိုမေးသင့်ရာအခါကို၊ ဝိဒိတ္တာ–သိတော်မူ၍၊ ပုစ္ဆန္တီ၊ (သော ကာလော–

သည်၊) သစေ နဟောတိ– အုံ့၊ ဧဝမ္ပိ–ဤသို့ မရှိပြန်သော်လည်း၊ ကာလံ–ကို၊ ဝိဒိတ္တာဝ–၍သာလျှင်၊ နဝ ပုစ္ဆန္တီ–နှ၊ စ–ဆက်၊ ဧဝံ–သို့၊ ပုစ္ဆန္တာပိ–ကုန်သော်လည်း၊ အတ္ထ သဒ္ဒိတံ–အကျိုးနှင့် စပ်ယှဉ်သော စကားကို၊ တထာဂတာ–တို့သည်၊ ပုစ္ဆန္တီ၊ ယံ–အကြင်စကားသည်၊ အတ္ထနိဿိတံ–အကျိုးကို မှီ၏၊ ကာရဏနိဿိတံ–အကြောင်းကို မှီ၏၊ တဒေဝ–ထိုအကျိုးအကြောင်းကို မှီသော စကားကိုသာ၊ ပုစ္ဆန္တီ၊ အနတ္ထသဒ္ဒိတံ–အကျိုးနှင့် မစပ်ယှဉ်သောစကားကို၊ နော ပုစ္ဆန္တီ–မမူကြကုန်၊ ကသ္မာ၊ (အနတ္ထသဒ္ဒိတံ –စကားကို၊ နော ပုစ္ဆန္တီ–သနည်း၊) ယသ္မာ–ကြောင့်၊ အနတ္ထသဒ္ဒိတော–အကျိုးနှင့် မစပ်ယှဉ်သော စကားဌ၊ ဝါ–ကို၊ တထာဂတာနံ–တို့၏၊ သေတုဃာတော–အရဟတ္တမဂ်ဖြင့် အကြွင်းမဲ့ ဖြတ်ခြင်းသည်၊ (ဟောတိ–၏၊) "တသ္မာ အနတ္ထ သံဟိတံ နော ပုစ္ဆန္တီ"ဟု ဖလဝါကျထည့်၊ မဂ္ဂေါ–ကို၊ သေတု–တုဟူ၍၊ ဝုစ္စတိ–

အတ္ထသဒ္ဒိတံ။ ။ အတ္ထသဒ္ဒါသည် ပယောဇနေ (အကျိုး) အနက်ဟောတည်း၊ ထို့ကြောင့် "ပယောဇနသာဓကံ"ဟု ဋီကာဖွင့်သည်၊ ထိုအကျိုးသည်ပင် မေးခြင်း၏ အကြောင်းလည်းဖြစ်သော ကြောင့် "အတ္ထနိဿိတံ ကာရဏနိဿိတံ"ဟု ဖွင့်ပြန်သည်၊ ဤနေရာ၌ အတ္ထနှင့် ကာရဏအရတူ တစ်ခုတည်းဖြစ်သောကြောင့် (စ) မပါ။ [အတ္ထေန+သံဟိတံ အတ္ထသဒ္ဒိတံ၊ "သံဟိတံ၌" သံ ပုဗ္ဗ ဓာ ဓာတ်, တ ပစ္စည်း၊ အာကို ဣ ပြု၊ သန္ဓိကဲ့သို့ "စပ်–ဆက်စပ်"အနက်ဟော။]

အနတ္ထသံဟိတေ။ ။ "ဘယ်အပေါ်၌ သက်သနည်း"ဟု မေးဖွယ်ရှိသောကြောင့် "အနတ္ထသံဟိတေ"ဟု မိန့်ရကား အနတ္ထသံဟိတေ၌ သတ္တမီသည် ဘုမ္မတ္ထ၌ သက်၊ တစ်နည်း– "တာဒိသဿ ဝစနဿ"ဟု အဓြောင့်ပြဝါကျကို ထောက်၍ သာမီအနက်၌ သတ္တမီသက်ဟု မှတ်။ [အနတ္ထသံဟိတေ ဝစနေ၊ ဃာတာပေက္ခံ ဘုမ္မဝစန်၊ သာမိအတ္ထေဝါ (ဆဋ္ဌိက်) ဘုမ္မဝစနဿ မညမာနော(သိသည်ဖြစ်၍) ဧဝံ (ဤသို့ တာဒိသဿ ဝစနဿဟူ၍) အာဟ။]"စကားကို အကြွင်းမဲ့ ဖြတ်ခြင်း"ဟူသည် ထို အကျိုးမဲ့စကားကို ပြောဆိုကြောင်း ကိလေသာကို ဖြတ်ခြင်းတည်း၊ ထို့ ကြောင့် အကြောင်းဖြတ်ခြင်းကို အကျိုး၌ တင်စားသော "ကာရဏူပစာရ"ဟု မှတ်။

အပ်၏၊ မဂ္ဂေနေ၀–ဖြင့်သာလျှင်၊ တာဒိသသ–ထိုကဲ့သို့ ရှုအပ်သော၊ ၀စနသ–စကားကို၊ ဃာတော–သတ်ခြင်းသည်၊ သမုစ္ဆေဒေါ–အကြွင်းမဲ့ ဖြတ်ခြင်းသည်၊ (ဟောတိ၊) ဣတိ ၀ုတ္တံ ဟောတိ။

ဣဒါနိ–ဒ္ဒ၊ အတ္ထသံဟိတန္တိ ဇ္ဈေ–ဟိတံဟူသော ဤပါဌ်ဒ္ဒ၊ ယံ အတ္ထသန္နိဿိတံ–အကြင်အကျိုးကို မှီသော၊ ၀စနံ–ကို၊ တထာဂတော–တို့သည်၊ ပုစ္ဆန္တိ–နှိ၏၊ တံ–ထိုအကျိုးကို၊ ဒသေန္တော (ဟုတ္တာ) ဒ္ဒိဟာကာရေဟိတိ အာဒိ–ဟိအစရှိသော စကားကို၊ အာဟ–ပြီ၊ တတ္ထ–ထို ဒ္ဒိဟာကာရေဟိ အစရှိသော စကားရပ်ဒ္ဒ၊ အာကာရေဟိတိ–ကား။ ကာရဏေဟိ–အကြောင်းတို့ကြောင့်၊ (ပုစ္ဆန္တိ ဒ္ဒ စပ်၊) ဓမ္မ၀ါ ဒေသေသာမာတိ–ကား။ အဒ္ဒုပ္ပတ္တိယုတံ–အဒ္ဒုပ္ပတ္တိနှင့်ယှဉ်သော၊ ၀ါ–ပစ္စုပ္ပန်၀တ္ထုနှင့်ယှဉ်သော၊ သုတ္တံ၀ါ–သုတ်ကိုသော်လည်းကောင်း၊ ပဗ္ဗစရိတ ကာရဏာ ယုတ္တံ–ရှေးဒ္ဒ ကျင့်အပ်သောအကြောင်း

သေတုဃာတော။ ။သိမာတ်သည် သွာဒိဂိုဏ်းဖြစ်မှ ထက်အောင် သွေးခြင်းအနက်ကို ဟောဏ်၊ "သီယတေ–ဝိပသဿနာ အစဉ်ဖြင့် ထက်အောင်သွေးအပ်၏၊ ဣတိ သေတု"ဟု ကြ၊ ထို့ကြောင့် မဂ်ကို "သေတု"ဟု ခေါ်နိုင်၏၊ သေတုနာ+ဃာတော သေတုဃာတော–အရဟတ္တမဂ်ဖြင့် (ထိုကဲ့သို့သော စကားကို) အကြွင်းမဲ့ ဖြတ်ခြင်း။

ယံအတ္ထနိဿိတံ။ ယော+အတ္ထো ယံအတ္ထော၊ ယံအတ္ထံ+နိဿိတံ ယံအတ္ထနိဿိတံ (၀စနံ၊) အကြင်အကျိုးကို မှီသောစကား၊ ဤသို့ ယံပုဒ်ကို အတ္ထပုဒ်နှင့် သမာသ်တွဲမှ "တံ+ဒသေန္တော–ထိုအကျိုးကို ပြလိုရ် "ဒ္ဒိဟာကာရေဟိ–စသော စကားကို မိန့်"ဟူသော နိယမ၀ါကျနှင့် အဓိပ္ပာယ် ဆက်မိ၏။ ယ–တနှင့်သမာသ်တွဲရာဒ္ဒ နိဂ္ဂဟိတ်လာရကြောင်းကိုလည်း သတိပြုပါ၊ [ယောဇနာဒ္ဒကား "ယံ"ကို ၀စနံနှင့် တွဲစေလိုရ် "တံတိ ၀စနံ"ဟု ဖွင့်လေသည်၊ ထိုအဖွင့်အတိုင်း "တံ+ဒသေန္တော–ထိုစကားကို ပြလိုရ် "ဒ္ဒိဟာကာရေဟိ"စသည်ကို မိန့်ဟု အဓိပ္ပာယ်စပ်–မစပ်ကို စဉ်းစားပါလေ။]

ဒ္ဒိဟာကာရေဟိ။ ။ ပုစ္ဆာစကား၏ အကျိုးကား တရားဟောရခြင်း သိက္ခာပုဒ်ပညတ် တော်မူရခြင်းတည်း၊ ထိုအကျိုးသည်ပင် မေးခြင်း၏ အကြောင်းလည်းဖြစ်၏၊ ထို့ကြောင့် အာကာရေဟိကို"ကာရဏေဟိ"ဟု ဖွင့်လေသည်၊ ရှေ့ဒ္ဒ "အတ္ထနိဿိတံ ကာရဏနိဿိတံ"ဟု ဆိုခဲ့ပုံနှင့် သဘောတူပင်။ [အာကရောတိ (ဖလံ နိပ္ဖဇ္ဇေတိ)တိ အာကာရော၊ အတ္ထနော အနုရူပ တာယ–မိမိဟူသော အကြောင်းအားလျော်သည်၏ အဖြစ်ဖြင့်၊ အာကရောတိ သမရိယာဒံ သပရိစ္ဆေဒံ ဖလံ နိပ္ဖဇ္ဇေတိ–အပိုင်းအခြားနှင့်တကွ အကျိုးကို ပြုတတ်, ဖြစ်စေတတ်၏၊ ဣတိ အာကာရော (ကာရဏံ)၊ အာသဒ္ဒါသည် မရိယာဒ အနက်ဟော။]

အဒ္ဒုပ္ပတ္တိယုတ္တ။ ။ အတ္ထ သဒ္ဒါသည် "၀တ္ထုကြောင်း"အနက်ကို ဟောဏ်၊ "၀တ္ထု"ဟူသည်လည်း တရားဟောခြင်း၏တည်ရာ (ဖြစ်ပုံ ပျက်ပုံ လုပ်ကိုင်ပုံ)အလုံးစုံတည်း၊ အရဏီယတော အတ္ထော၊ သုတ္တဒေသနာယ ၀တ္ထု–သိအပ်သောကြောင့် သုတ်ကို ဟောခြင်း၏

နှင့် ယှဉ်သော၊ ဧတကံဝါ–ကိုသော်လည်းကောင်း၊ ကထယိသာမ–ဟောတော်မူကုန်အံ့၊ သာဝကာနံဝါ သိက္ခာပဒံ ပညပေသာမာတိ–ကား၊ သာဝကာနံ–တို့အား၊ တာယ ပုစ္ဆာယ–စ္ဆာဖြင့်၊ ဝိတိက္ကမံ–လွန်ကျူးမှုကို၊ ပါကဋံ–ထင်ရှားသည်ကို၊ ကတွာ–၍၊ ဂရုကံဝါ–လေးသည်မူလည်း ဖြစ်သော(ပါရာဇိကနှင့် သံဃာဒိသေသ်ကို ယူ၊) လဟုကံဝါ–ပေါ့သည်မူလည်း ဖြစ်သော၊ (ထုလ္လစ္စဉ်းစသော အာပတ်တို့ကို ယူ၊) သိက္ခာပဒံဝါ–ပုဒ်ကိုလည်း၊ ပညပေသာမ–ပညတ်တော်မူကုန်အံ့၊ အာဏံ–အာဏာတော်ကို၊ ထပေသာမ–ထားတော်မူကုန်အံ့၊ ဣတိ–ဤအကြောင်းတို့ကြောင့်၊ ပုစ္ဆန္တီ–နှ၏၊ ဣတိအယံ–ဤ ဆိုအပ်ပြီးကား၊ သခေါပဝဏ္ဏနာ–တည်း။ [ဂရုကံဝါ လဟုကံဝါတို့၌ ဝါသည် အညမညဝိကပ်၊ သာဝကာနံဝါ၌ ဝါသဒ္ဒါကား ဓမ္မံဝါ၏ ဝိကပ်။]

အထခေါ ဘဂဝါ၊ ပေ၊ ဧတမတ္ထံ အာရောစေသိတိ ဧတ္ထ–သိ ဟူသော ဤပါဋ်၌ ကိဋ္ဌိ–တစ်စုံတစ်ခုသော၊ ဝတ္ထုဗ္ဗ–ဆိုဖွယ်သည်၊ နတ္ထိ၊ ဟိ–မှန်၊ ပုဗ္ဗေ–ရှေ့၌၊ ဝုတ္တမေဝ–ဆိုအပ်ပြီးသာလျှင် ဖြစ်သော၊ ဘိက္ခူနံ–တို့၏၊ ပတ္ထ ပတ္ထ ပုလကပဋ္ဌိလာဘံ–တစ်ကွမ်းစား တစ်ကွမ်းစားသော မုယောဆန်ကို ရခြင်းကိုလည်းကောင်း၊ သလ္လဟုကဝုတ္တိတံ–ပေါ့ပါးသော အသက်မွေးခြင်းရှိကုန်သည်၏ အဖြစ်ကိုလည်းကောင်း၊ သာမံ ပါကပရိမောစနဋ္ဌ–ကိုယ်တိုင်ချက်ခြင်းဟူသော အပြစ်မှ လွတ်စေခြင်းကိုလည်းကောင်း၊ အာရောစေန္တော–လျှောက်သော အရှင်အာနန္ဒာကို၊ ဧတမတ္ထံ အာရောစေသီတိ–သိ ဟူ၍၊ ဝုစ္စတိ–၏၊ ပန–ဆက်၊ သာဓု သာဓု အာနန္ဒာတိ ဣဒံ–ဤ ဟူသော ဤအာမေဋိတ် စကားကို၊ ဘဂဝါ–သည်၊ အာယသ္မန္တံ အာနန္ဒံ–ကို၊ သမ္မဟံသေန္တော–ကောင်းစွာအပြားအားဖြင့် ရွှင်လန်းစေလိုတော်မူသည်၊ (ဟုတ္တာ) အာဟ၊ ["ဘယေ ကောဓေ ပသံသာယံ"စသည်နှင့်အညီ ဟာသ(ရွှင်စေသော)အရာဖြစ်၍ "သာဓု သာဓု"ဟု အာမေဋိတ် ရှိရသည်–ဟူလို။]

အကြောင်းဝတ္ထုသည် အတ္ထမည်၏၊ ["အရိယတေတိ အတ္ထော"ဟု ပြု။] "အတ္ထသ+ဥပ္ပတ္တိ အတ္ထုပ္ပတ္တိ၊ အတ္ထုပ္ပတ္တိယေဝ (တ္ထကို ဌပြု၍) အဋ္ဌုပ္ပတ္တိ"ဟု သီလက္ခန် ဗြဟ္မာလသုတ် ဋီကာဖွင့်၏၊ ["ပစ္စုပ္ပန္နဝတ္ထုံ နိဿယပဝတ္ထုံ"–သာရတ္ထ။]

ဝိမတိ။ ။ အတ္ထသဒ္ဒါ၏ ဟေတုအနက်ကိုယူ၍ "ဓမ္မဒေသနာယ ဟေတု+ဥပ္ပဇ္ဇတိ ဧတ္ထ"ဟုလည်းကောင်း, ပယောဇနေ အနက်ကိုယူ၍"ဓမ္မဒေသနာဒိကော အတ္ထော (အကျိုး)ဥပ္ပဇ္ဇတိ ဧတာယာဘိ အတ္ထုပ္ပတ္တိ, ပစ္စုပ္ပန္နဝတ္ထု"ဟုလည်းကောင်း တစ်မျိုးဖွင့်လေသည်၊ ဤအလို"အတ္ထုပ္ပတ္တိ–တရားဟောရခြင်း၏ အကြောင်း၏ ဖြစ်ရာ ပစ္စုပ္ပန်ဝတ္ထု၊ ဝါ–တရားဟောရခြင်းစသော အကျိုး၏ ဖြစ်ကြောင်း ပစ္စုပ္ပန်ဝတ္ထု၊"ဟု အနက်ပေး။

ပန-ဆက်၊ သာဓုကာရံ-ကောင်းချီးကို၊ ဒတ္တာ-ပေးတော်မူပြီး၍၊ ဒ္ဒီသု-နှိ
သော၊ အာကာရေသု-(ဓမ္မဒေသနာ, သိက္ခာပဒပညာပနဟူသော) အကြောင်းတို့တွင်၊
ဧကံ-(ဓမ္မဒေသနာဟူသော) တစ်ခုသောအကြောင်းကို၊ ဂဟေတ္တာ-၍၊ ဓမ္မံ-ကို၊ ဒေ
သေန္တော-မူလိုသည်၊ (ဟုတ္တာ၊) တုမှေဟိ အာနန္ဒ၊ ပေ၊ အတိမညိသတိတိ-ဟူ၍၊
အာဟ-မိန့်တော်မူပြီ၊ တတြ-ထို တုမှေဟိ အာနန္ဒအစရှိသော စကားရပ်၌၊ အယံ-
ဤဆိုအပ်လတ္တံ့ကား၊ အဓိပ္ပာယော-ဘုရားရှင်၏ အလိုတော်တည်း၊ အာနန္ဒ-နှာ၊
သပ္ပုရိသေဟိ-သူတော်ကောင်းဖြစ်ကြကုန်သော၊ တုမှေဟိ-တို့သည်၊ ဧတံ-သို့၊ ဒုဋ္ဌိကွေ-
ခဲယဉ်းစွာ ရအပ်သော ဆွမ်းရှိရာအခါ၌၊ ဝါ-ရှိရာအရပ်၌၊ ဒုလ္လဘပိဏ္ဍော-ခဲယဉ်းစွာ
ရအပ်သော ဆွမ်းရှိရာ အခါ၌၊ ဝါ-အရပ်၌၊ ဣမာယ သလ္လဟုကဝုတ္တိတာယ-ဤ
ပေါ့ပါးသော အသက်မွေးခြင်း ရှိကုန်သည်၏ အဖြစ်ဖြင့်လည်းကောင်း၊ [တောင်း,
ခွက်တို့၌ ထည့်ရလောက်အောင် ဘဏ္ဍာများစွာမရှိခြင်းကို "သလ္လဟုက ဝုတ္တိတာ"ဟု
ဆိုသည်။] ဣမိနာ သလ္လေခေနစ-ဤသလ္လေခအကျင့်ဖြင့်လည်းကောင်း၊ [အပိုအမို
တောင့်တခြင်းမရှိသည်ကို"သလ္လေခ"ဟု ဆိုသည်။] ဝိဇိတံ-အောင်အပ်ပြီ၊ ဝါ-နှိုင်
အပ်ပြီ၊ ကိံ-ကို၊ ဝိဇိတံ-သနည်း၊ ဣတိ-ဤကားအမေးတည်း၊ ဒုဋ္ဌိကွံ-ထမင်း၏
မပြည့်စုံခြင်းကို၊ ဝါ-ငတ်မွတ်ခေါင်းပါး, အစာရှားခြင်းကို၊ ဝိဇိတံ-ပြီ၊ လောဘော-
လောဘကို၊ ဝိဇိတော-ပြီ၊ ဣစ္ဆာစာရော-ယုတ်မာသော အလိုဆန်ခြင်းကို၊ ဝါ-
အလိုဆိုးကို၊ ဝိဇိတော-ပြီ။

ကထံ-အဘယ်သို့ အောင်အပ်သနည်း၊ အယံ ဝေရဉ္ဇာ-မြို့သည်၊ ဒုဋ္ဌိကွာ-
ခဲယဉ်းစွာ ရအပ်သော ထမင်းရှိ၏၊ ဝါ-ငတ်မွတ်ခေါင်းပါး, အစာရှား၏၊ သမန္တတော-
ပတ်ဝန်းကျင်၌၊ အနန္တ ရာ-အကြားမရှိကုန်သော၊ ဝါ-အခြားမဲ့ ဖြစ်ကုန်သော၊ ဂါမနိ
ဂမာ ပန-ရွာနိုဂုံးတို့သည်ကား၊ ဖလဘာရနမိတသသာ-အသီးဟူသောဝန်ဖြင့် ညွှတ်
ကိုင်းသော ကောက်စပါးရှိကုန်သည်၊ သုဘိက္ခာ-လွယ်ကူစွာရအပ်သော ဆွမ်းရှိကုန်
သည်၊ သုလဘပိဏ္ဍာ-နှ်သည်၊ (ဟောန္တိ၊) ဧဝံသန္တေ ပိ-ဤသို့ဖြစ်ပါလျက်လည်း၊
ဘဂဝါ-သည်၊ ဣဓ ဝေ-ဤဝေရဉ္ဇာမြို့၌သာ၊ အမှေ-တို့ကို၊ နိဂ္ဂဏှိတွာ-နှိမ်၍၊ ဝသ
တိ-နေဘိ၏၊ ဣတိ-ဤသို့၊ ဧကဘိက္ခုဿပိ-တစ်ပါးသော ရဟန်း၏လည်း၊ စိန္တာ

ဒုဋ္ဌိကွေ။ ။ ဒုလ္လဘာ+ဘိက္ခာ ဧတ္ထာတိ ဒုဋ္ဌိကွော-ကာလော, ဒေသော ဝါ၊ "ဒုလ္လဘပိဏ္ဍော"ကား ဒုဋ္ဌိကွေ၏ အနက်ဖွင့်၊ ထိုသို့ဖွင့်သဖြင့် ဒု၏ ဒုလ္လဘ အနက်, ဘိက္ခု၏ ပိဏ္ဍ(ဆွမ်း)အနက်ကို သိရသည်၊ "ဒုဋ္ဌိကွံ ဝိဇိတံ"၌ကား "ဘိက္ခာယ+အသမိဒ္ဓိ-(မပြည့်စုံခြင်းတည်း၊) ဒုဋ္ဌိကွံ"ဟု အဗျယီဘောပြု။

ဝါ-ကြဲခြင်းသည် လည်းကောင်း၊ ဝိဃာတောဝါ-ပင်ပန်းခြင်းသည် လည်းကောင်း၊ [စိတ်ဖြစ်ရုံမျှကို "စိန္တာ" ဟုလည်းကောင်း, အဖန်ဖန် ဝမ်းနည်း၍ စိတ်ပင်ပန်းခြင်းကို "ဝိဃာတော" ဟုလည်းကောင်း ဆိုသည်။] နတ္ထိ-မရှိ၊ ဧဝံ-ဤသို့လျှင်၊ တာဝ-လောဘဂ္ဂစ္ဆာစာရတို့မှ ရှေးဦးစွာ၊ ဒုဿီလ္ယံ-ကို၊ ဝိဓိတံ-ပြီ၊ အဘိဘူတံ-လွှမ်းမိုးအပ်ပြီ၊ အတ္တာနော-၏၊ ဝသေ-အလိုဌ၌၊ ဝတ္တိတံ-ဖြစ်စေအပ်ပြီ၊ ကထံ-အဘယ်သို့၊ လောဘော-ကို၊ ဝိဓိတော-အောင်နိုင်အပ်သနည်း၊ အယံ ဝေရဏ္ဍာ-သည်၊ ဒုဿီလ္ယာ-၏၊ သမ္ဘဝေါ-ဌ၊ အနန္တရာ-နိ်သော၊ ဂါမနိဂမာပန-တို့သည်ကား၊ ပေ၊ ဟန္ဒ-ယခု၊ မယံ-တို့သည်၊ ဘတ္ထ-ထိုရှာနိုဂုံးတို့သို့၊ ဂန္တွာ-သွား၍၊ ပရိဘုဉ္ဇိ သာမ-သုံးဆောင်ကြကုန်စို့၊ ဣတိ-သို့၊ လောဘဝသေန-လောဘ၏အစွမ်းဖြင့်၊ ဧကဘိက္ခုနာပိ-သည်လည်း၊ ရတ္တိစ္ဆေဒေါ ဝါ-ညဉ့်ဖြတ်ခြင်းကိုသော်လည်းကောင်း၊ ပစ္ဆိမိကာယ-ပစ္ဆိမဝါ၌၊ ဘတ္ထ-ထိုရှာ နိုဂုံးတို့၌၊ ဝသံ-ဝါသို့၊ ဥပဂစ္ဆာမ-ကပ်ကုန်အုံ့၊ ဣတိ-ဤသို့ ကြံ၍၊ ဝဿစ္ဆေဒေါဝါ-ဝါဖျက်ခြင်းကို သော်လည်းကောင်း၊ နိ ကတော-မပြုအပ်၊ ဧဝံ-လျှင်၊ လောဘော-ကို၊ ဝိဓိတော-နိုင်အပ်ပြီ။

ကထံ-လျှင်၊ ဣစ္ဆာစာရော-ယုတ်မာသောအလို၏ ဖြစ်ခြင်းကို၊ ဝါ-အလိုဆိုးကို၊ ဝိဓိတော-သနည်း၊ အယံ ဝေရဏ္ဍာ-သည်၊ ဒုဿီလ္ယာ-၏၊ ဣမေစ မနုဿာ-တို့သည်လည်း၊ အမှေ-တို့ကို၊ ဒွေတယော (ဒွတ္တယော)မာသေ-နှစ်လ, သုံးလတို့ပတ်လုံး၊ ဝသန္တေ ပိ-နေသည်တို့ကိုလည်း၊ ဂိသိ'စိ-တစ်စုံတစ်ခုသောဂုဏ်၌၊ နမညန္တိ-မမှတ်ထင်ကြကုန်၊ မယံ-တို့သည်၊ ဂုဏဝါဏိဒ္ဓံ-ဂုဏ်ကို ကုန်သွယ်ခြင်းကို၊ (ဂုဏ်ဖြင့် ပစ္စည်းကို လဲလှယ်ခြင်းကို၊) ကတ္တာ-၍၊ အသုကော-ထိုမည်သော၊ ဘိက္ခုသည်-ပဌမသ

ရတ္တိစ္ဆေဒေါဝါ။ ။ "သတ္တာဟကရဏီယ-ရ ရက်အတွင်း ပြုဖွယ်ကိစ္စ" ရှိလျှင် ဝါတွင်း၌ အခြားအရပ်သို့ သွားကောင်း၏၊ ဤ ဝေရဏ္ဍာ၌လည်း ဒုဿီလ ဖြစ်နေသောကြောင့် သတ္တာဟကိစ္စဖြင့် သွားမည်ဆိုလျှင် သွားကောင်း၏၊ ထိုသို့ သွား၍ ၇ ရက်အတွင်း မပြန်ဘဲ ၈ ရက်မြောက် အရုဏ်ကို ဝါဆိုရာတိုက်၏ ပြင်ဘက်၌ တက်စေမှ ရတ္တိစ္ဆေဒအတွက် ဒုက္ကဋ်အာပတ်သင့်သည်၊ ဤသို့ အာပတ်သင့်သည့် တိုင်အောင် သွား၍ နေဖို့ကို မဆိုထားဘဲ သွားကောင်းသော သတ္တာဟ ကိစ္စနှင့်မျှ မသွားကြခြင်းကို "ရတ္တိစ္ဆေဒေါဝါ နကတော" ဟု မိန့်တော်မူသည်။

ဝဿစ္ဆေဒေါဝါ နကတော။ ။ လောဘအတွက်ကြောင့် ပုရိမဝါကပ်ပြီးကို ဖျက်၍ ပစ္ဆိမဝါကပ်ဖို့ရာ သုဘိက္ခုဖြစ်သောအရပ်သို့ မသွားကြခြင်းကို "ဝဿစ္ဆေဒေါဝါ နကတော" ဟု မိန့်သည်၊ ဒုဿီလအရပ်၌ ကပ်ပြီးသော ဝါကို ဖျက်၍ သုဘိက္ခုအရပ်သို့ သွားကောင်းပါ၏၊ ဝိနည်းပြစ် မရှိပါ၊ သို့သော် လောဘကြောင့်သွားလျှင် အကုသိုလ်ပြစ် မကင်းချေ၊ ထိုသို့ မသွားကြသောကြောင့် "လောဘကို အောင်နိုင်အပ်ပြီ" ဟု မိန့်တော်မူသည်။

စျာနသ-ပထမစျာန်ကို၊ လာဘီ-ရခြင်းရှိ၏၊ ပေ၊ အသုကော-သော၊ ဘိက္ခု, ဆဋ္ဌ ဘိညော-ခြောက်ပါးသော အဘိညာဉ်ရှိ၏၊ ဣတိ ဧဝံ-သို့၊ မနုဿာနံ-တို့အား၊ အညမညံ-အချင်းချင်းကို၊ ပကာသေတွာ-ထင်ရှားပြု၍၊ ကုစ္ဆိ-ဝမ်းကို၊ ပဋိဧဂ္ဂိတွာ-စောင့်ရှောက်၍၊ ဝါ-လုပ်ကျွေး၍၊ ပစ္ဆာ-နောက်မှ၊ သီလံ-ပျက်သော အာဇီဝပါရိသုဒ္ဓိသီလကို၊ ယံနူန အဓိဋ္ဌဟေယျာမ-အကယ်၍ ဆောက်တည်ရပါကုန်မူကား ကောင်းလေစွ၊ ဣတိ-သို့၊ ဧက ဘိက္ခုနာပိ-တစ်ပါးသော ရဟန်းသည်လည်း၊ ဧဝ ရူပါ-ဤသို့ သဘောရှိသော၊ ဣစ္ဆာ-အလိုဆိုးကို၊ နု ဥပ္ပါဒိတာ-မဖြစ်စေအပ်၊ ဧဝံ-လျှင်၊ ဣစ္ဆာစာရော-ကို၊ ဝါ-ကို ဝိဒိ တော-ပြီ၊ အဘိဘူတော-ပြီ၊ အတ္တနော-၏၊ ဝသေ-၌၊ ဝတ္တိတော-ပြီ။ [ဣတိ ပါသည်ကား ပိဟန်တူ၏၊ အဓိပ္ပာယော ပြန်လည်ဖွယ် မလိုသေး။]

အနာဂတေ ပန-နောင်အခါ၌ကား၊ ပစ္ဆိမာ-နောက်၌ဖြစ်သော၊ ဧနတာ-ရဟန်းအပေါင်းသည်၊ ဝိဟာရေ-၌၊ နိသိန္နာ-နေကုန်လျက်၊ အပ္ပကသိရေနေ ဝ-မကြာခြင်မပင်ပန်းသဖြင့်သာလျှင်၊ လဘိတွာပိ-ရ၍လည်း၊ ဝါ-ရပါလျက်လည်း၊ ဣဒံ-ဤဟာသည်၊ ကိं-ဘယ်နယ်ဟာနည်း၊ ဥတ္တဏ္ဍုလံ-အထက်၌ ဆန်ရှိ၏၊ ဝါ-မနပ်၊ ဣမိနာ-ဤမနပ်သော ထမင်းဖြင့်၊ ကော အတ္ထော-အဘယ်အကျိုးရှိအံ့နည်း၊ (ဣဒံ-သည်၊ ကိं-နည်း၊) အတိကိလိန္နံ-အလွန်ပျော့၏၊ ဝါ-ပျော့လွန်း၏၊ ဣမိနာ-ဤပျော့လွန်းသောထမင်းဖြင့်၊ ကော အတ္ထော၊ [ဤသို့ လိုက်သင့်သောပုဒ်များကို လိုက်ပေးပါ၊] ၊ပေ၊ အလောဏံ-ဆားမရှိ၊ ဝါ-ပေါ်၏၊ ပေ၊ အတိလောဏံ-လွန်သော ဆားရှိ၏၊ ဝါ-ဆားဝန်၏၊ ပေ၊ အနမ္ဗိလံ-အချဉ်မရှိ၊ ဝါ-အချဉ်မပါ၊ ပေ၊ အစ္ဆမ္ဗိလံ-လွန်သောအချဉ် ရှိ၏၊ ဝါ-အလွန်ချဉ်၏၊ ဣမိနာ, ကော အတ္ထော-အဘယ်အကျိုးရှိအံ့နည်း၊ ဣတိ အာဒိနာ-ဤသို့အစရှိသော၊ နယေန-ဖြင့်၊ သာလိမံသောဒနံ-အသား

ဣစ္ဆာစာရော။ ။ [ဣစ္ဆာယ-ယုတ်မာသော အလို၏+စာရော-ဖြစ်ခြင်းတည်း၊]အသက်မွေးဝမ်းကျောင်းအတွက် "မည်သူသည် စျာန်ရ၏, မဂ်ဖိုလ်ရ၏" စသည်ဖြင့် ပြောလိုသောဆန္ဒကို "ဣစ္ဆာစာရ"ဟု ခေါ်၏၊ ထိုသို့ ပြောမိလျှင် အာဇီဝပါရိသုဒ္ဓိသီလဖျက်သောကြောင့် "ပစ္ဆာ သီလံ အဓိဋ္ဌဟေယျာမ-နောက်မှ သီလကို ဆောက်တည်ကြရလျှင် ကောင်းလေစွ"ဟု မိန့်သည်။

ကိံ ဣဒံ ဥတ္တဏ္ဍုလံ။ ။ ကိं ဣဒန္တိ ဂရဟနဝသေန ဝုတ္တံ၊ "ကိं ဣဒံ-ဒီဟာက ဘာလဲ" ဟူသော အပြောသည်, ပို့လာသော ဆွမ်းကို ကဲ့ရဲ့ရှုတ်ချသော အပြောတည်း၊ "ဥဒ္ဓံ+တဏ္ဍုလံ ယတ္ထာတိ ဥတ္တဏ္ဍုလံ"ဟု ကြ၊ အထက်၌ တက်သောဆန် ရှိ၏၊ (သဒ္ဒတ္ထ) ဝါ-မနပ် (ဝေါဟာရတ္ထ)။

ရောပြွမ်း သလေးဆွမ်းကို၊ အတိမညိဿတိ–ကျော်လွန်၍ မှတ်ထင်လတ္တံ့၊ သြဒ္ဓာတံ အဝဒ္ဓာတံ–အယုတ်အားဖြင့် သိအပ်သည်ကို၊ ဝါ–အထင်သေးမှုကို၊ ကရိဿတိ–ပြုလတ္တံ့။

အထ ဝါ–ထိုပြင်တစ်နည်းကား၊ ဧနပဒေါနာမ–ပုဒ်မည်သည်၊သဗ္ဗကာလံ–အလုံးစုံသောအခါ၌၊ ဝါ–အခါခပ်သိမ်း၊ ဒုဋ္ဌိကွော–ရှိသည်၊ ဝါ–ရှားသည်။ နဟောတိ–မဖြစ်၊ ဧကဒါ–တစ်ရံတစ်ခါ၌၊ ဒုဋ္ဌိကွော ဟောတိ၊ ဧကဒါ–၌၊ သုဘိကွော–လွယ်ကူစွာရအပ်သော ထမင်းရှိသည်၊ ဝါ–သာယာဝပြော အစာပေါသည်၊ ဟောတိ၊ သွာယံ–ထိုဧနပုဒ်သည်၊ ယဒါ–၌၊ သုဘိကွော ဘဝိဿတိ၊ တဒါ–၌၊ သပ္ပုရိသာနံ–နှံ့သော၊ တုမှာကံ–တို့၏၊ ဣမာယ ပဋိပတ္တိယာ–ဤအကျင့်ကြောင့်၊ [ဝေရဇ္ဇာယ ပုရိတာယ သုဒုက္ခရာယ ပဋိပတ္တိယာ–ဝေရဇ္ဇာ၌ ဖြည့်အပ်သော အလွန်ပြုနိုင်ခဲသော အပ်ပ်ဆ္ဆအကျင့်ကြောင့်။] ပသန္နာ–ကြည်ညိုကုန်သော၊ မနုဿာ–တို့သည်၊ ဘိက္ခူနံ–တို့အား၊ ယာဂု ခဇ္ဇကာဒိပဘေဒေန–ယာဂုခဲဖွယ် အစရှိသော အပြားအားဖြင့်၊ အနေကပ္ပကာရံ–တစ်ပါးမကများသော အပြားရှိသော၊ သာလိဝိကတိ–အထူးပြုအပ်သော သလေးဆွမ်းကိုလည်းကောင်း၊ မံသောဒနဉ္စ–အသားထည့်ခပ်အပ်သော ဆွမ်းကိုလည်းကောင်း၊ [(တစ်နည်း၊) အနေကပ္ပကာရံ–သော၊ သာလိဝိကတိ–သလေးဆန်ဖြင့် အထူးပြုအပ်သော၊ မံသောဒနံ–အသားရောပြွမ်းသောဆွမ်းကို၊] ဒါတဗ္ဗံ–လှူထိုက်သည်ဟူ၍၊ မညိဿန္တိ–နှံ့လတ္တံ့၊ တုမှေ–တို့ကို၊ နိဿာယ–၍၊ ဥပဇ္ဇန်–ဖြစ်သော၊ တံ သက္ကာရံ–

သာလိမံသောဒနံ။ ။ မံသေန–ဖြင့်၊ ဥပသိတ္တော–သွန်းလောင်း ထည့်ခပ်အပ်သော၊ သြဒနော၊ မံသောဒနော၊ သာလိနာ–သလေးဆန်ဖြင့်+သမ္ဘာဒိတော–ပြီးစေအပ်သော+မံသောဒနော သာလိမံသောဒနော၊ "တံ သာလိမံသောဒနံ"ဟု ဝိဘတ္တိနှုတ်ပြု။ [သာလိတဏ္ဍုလေဟိ+သမ္ဘာဒိတံ+မံသေန+ဥပသိတ္တံ+သြဒနံ သာလိမံသောဒနံ၊–ဋီကာ။] အဋ္ဌကထာနောက်နားခံ "သာလိဝိကတိ' မံသောဒနဉ္စ"ဟု တွေ့ရ၏၊ ထိုအလို "သလေးဆွမ်းတစ်မျိုး, အသားထည့်ခပ်အပ်သော ဆွမ်းတစ်မျိုး–ဟု ယူဖွယ်ရှိ၏၊ စ မပါဘဲ "သာလိဝိကတိ' မံသောဒနံ"ဟု ရှိမှ ဤ ဋီကာနှင့် ညီသည်။

အတိမညိဿတိ။ ။ ထိုမံသောဒနကို"အောက်တန်းအစာ"ဟု ရှုတ်ချသောအားဖြင့် "အတိ–မံသောဒနကို ကျော်လွန်၍+မညိဿတိ–မှတ်ထင်လိမ့်မည်"(သဒ္ဒတ္ထ)၊"မံသောဒနကို အထင်သေးလိမ့်မည်" (အဓိပ္ပာယတ္ထ)၊ ထို့ကြောင့် သြဒ္ဓာတံ အဝဒ္ဓာတံ ကရိဿတိ"ကို အဓိပ္ပာယတ္ထဟု မှတ်။ [အတိမညိဿတိတိ–အဝဒ္ဓာတ ဂရုဏာဝသေန အတိက္ကမိတ္တာ မညိဿတိ၊ ပေ၊ ဟေဋ္ဌာ ကတ္တာ–အောက်ခံထား၍၊ နိဟီနံကတ္တာ–အယုတ်အညံ့ဟု ပြု၍+ဥတံ သြဒ္ဓာတံ၊ (အဝကို သြပြုထားသည်၊) ထို့ကြောင့်"အဝဒ္ဓာတန္တိ တသော ဝေဝစနံ"ဟု ဋီကာမိန့်သည်။]

ထိုကောင်းစွာပြုအပ်သော လာဘ်ကို၊ တုမှာက်–တို့၏၊ သဗ္ဗဟူစာရိသခ်ိတာ–သီတင်းသုံးဖော်ဟု ဆိုအပ်သော၊ [ဆဗ္ဗဂ္ဂိယာဒယော ဝုတ္တာ၊] ပစ္ဆိမာ–သော၊ ဇနတာ–ရဟန်းအပေါင်းသည်၊ တုမှာက်–တို့၏၊ အန္တရေ–အလယ်၌၊ နိသီဒိတ္တာ–နေ၍၊ [တုမှာက် မင်္ဂဠေ နိသီဒိတ္တာ, တုမေဟိ သဒ္ဓိं နိသီဒိတ္တာတိ ဝုတ္တं ဟောတိ။] အနုဘဝမာနာဝ–ခံစားလျက်ပင်၊ ဝါ–ခံစားရင်းပင်၊ အတိမညိသတိ–တ္တံ၊ တပ္ပစ္စယံ–ထိုခံစားရခြင်းအကြောင်းရှိသော၊ မာနဥ္စ–ရိုးရိုး မာန်ကို လည်းကောင်း၊ သြမာနဥ္စ–လွန်ကဲသောမာန်ကို လည်းကောင်း၊ ဝါ–ရှုတ်ချအပ်သော မာန်ကို လည်းကောင်း၊ ကရိသတိ–လတ္တံ၊ ကထံ–အဘယ်သို့ ပြုလတ္တံ.နည်း၊ ကသ္မာ–ကြောင့်၊ ဧတ္တကံ–ဤမျှ အတိုင်းအရှည်ရှိသည်ကို၊ ဝါ–ဤမျှလောက် မျှားအောင်၊ ပက္ခံ–ချက်အပ်သနည်း၊ ယတ္ထ–အကြင်အိုးခွက်တို့၌၊ အတ္တနော–၏၊ သန္တကံ–ဥစ္စာကို၊ ပက္ခိပိတ္တာ–ထည့်၍၊ ထပေယ္ယာထ–ထားကုန်ရာ၏၊ တုမှာက်–တို့၏၊ ဝါ–တို့မှာ၊ (တာနိ) ဘာဇနာနိ–ထိုအိုးခွက်တို့သည်၊ နတ္ထိကိ–မရှိကုန်တော့သလော၊ ဣတိ–သို့၊ (ကရိသတိ–တ္တံ.၊) ဣတိ–ဤကား၊ အဓိပ္ပာယော–ဘုရားအလိုတော်တည်း။

၁၇။ အထခေါ အာယသ္မာ မဟာမောဂ္ဂလ္လာနောတိ အာဒိသု–နော အစရှိသော ပါဠိရပ်တို့၌၊ အာယသ္မာတိ ဇတံ–အာယသ္မာဟူသော ဤစကားသည်၊ ပိယဝစနံ–ချစ်ဖွယ်သော စကားတည်း။ အာယသ္မာတိ ဇတံ–သည်၊ ဂရုဂါရဝသပ္ပတိဿာ ဓိဝစနံ–အလေးပြုအပ်သူတို့၌ ရိုသေခြင်းအားဖြင့် မိုရာနှင့်တကွဖြစ်သူ၏ ပြောဆိုအပ်

မာနဥ္စ သြမာနဥ္စ။ ။ မာနရိုးရိုးထက် လွန်ကဲသော မာနကို "အတိမာန" ဟု ခေါ်၏၊ ထို အတိမာနကိုပင် ဤနေရာ၌ ကဲ့ရဲ့ရှုတ်ချအပ်သောကြောင့် "သြမာန" ဟု ဆိုထားသည်။ ["သြမာနန္တိ အတိမာနံ၊ အတိမာနော ယေဝ ဟောတ္တ နိဟီနတာယ (ရှုတ်ချအပ်သည်၏အဖြစ်ကြောင့် အဝသဒ္ဒါ၏ ကာရိယသြဖြင့်) သြမာနန္တိ ဝုတ္တော"။]

ပိယဝစနမေတံ။ ။ ပိယာယိတဗ္ဗံ–ချစ်ခင်မြတ်နိုးဖွယ်တည်း၊ ဣတိ ပိယံ၊ ပိယံစ+တံ+ဝစနံစာတိ ပိယဝစနံ၊ "ဝိညူဇာတိကာ ဟိ ပရံ ပိယေန သမုဒါစရန္တာ–ပညာရှိသောရှိသူတို့သည် သူတစ်ပါးကို ချစ်ဖွယ်စကားဖြင့် ပြောဆိုကြကုန်လတော်၊ ဘဝန္တိ ဝါ ဒေဝါနံ ပိယာတိ ဝါ အာ ယသ္မာတိ ဝါ သမုဒါစရန္တိ၊ တသ္မာ သမ္မုခါ (မျက်မှောက်၌) သမ္မောဒနဝသေန (သိစေခြင်း, ခေါ်ဝေါ်ခြင်း၏ အစွမ်းဖြင့်) အာဝုသောတိ (အရှင်ဘုရား+ဝါ,ရှင်)တိရောကွဲ(မျက်ကွယ်၌)အာယသ္မာတိ သမုဒါစာရော၊ ဋီကာ။

ဂရုဂါရဝ၊ ပေ၊ ဝစနံ။ ။ "အာယသ္မာတိ ပိယဝစနမေတံ"ဖြင့် အထက်တန်းအောက်တန်း မခွဲခြားဘဲ "ချစ်ဖွယ်သောစကား" ဟု သာမညအားဖြင့် ပြပြီး၍ တစ်ဖန် အထက်တန်းပုဂ္ဂိုလ်ခေါ်ရာ အတွက်သာဟု ပြလိုသောကြောင့် "ဂရု၊ ပေ၊ ဝစနမေတံ" ဟု မိန့်ပြန်သည်။ ["အာယသ္မာတိ

သောစကားတည်း၊ မဟာမောဂ္ဂလ္လာနောတိ–ကား၊ ဂုဏမဟန္တတာယ–ဂုဏ်အားဖြင့် မြတ်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ မဟာစ–မြတ်သောပုဂ္ဂိုလ်လည်း ဟုတ်၏၊ သော–ထို မြတ်သော ပုဂ္ဂိုလ်ဟူသည်၊ ဂေါတ္တေန–အနွယ်အားဖြင့်၊ မောဂ္ဂလ္လာနောစ–လ္လာနလည်း မည်၏၊ ဣတိ–ဤ နှစ်ပါးသော သတ္တိကြောင့်၊ မဟာမောဂ္ဂလ္လာနော–နု မည်၏၊ ဧတဒဝေါစာတိ–ကား၊ ဧတံ–ဤစကားကို၊ အဝေါစ–လျှောက်ပြီ၊ ဣမိနာ–ဤ ဧတဒဝေါစဟူသော ပါဠိဖြင့်၊ (ဒသေတိ၏ ကရိယာဝိသေသည်သည်၊) ဣဒါနိ–ဌ၊ ဝတ္ထုဗ္ဗံ–လျှောက်ထိုက်သော၊ ဧတရဟိဘန္တေ တိ အာဒိဝစနံ–ဣမေ အစရှိသော စကားကို၊ ဒသေတိ–ပြ၏၊ ကသ္မာ– ကြောင့်၊ အဝေါစ–နည်း၊ ကိရ–ချဲ့၊ ထေရော–ကို၊ ဝါ–သည်၊ ပမ္ဗဒိတ္တာ–ရှင်ရဟန်းပြုပြီး၍၊ သတ္တမေ ဒိဝသေ–ဌ၊ သာဝကပါရမိ ညာဏသ–ဏ်၏၊ မတ္ထကံ–အထွတ်အထိပ်သို့၊ ပတ္တော–ရောက်ပြီ၊ သတ္ထာရာပိ–သည်လည်း၊ မဟိဒ္ဓိကတာယ–ကြီးသောတန်ခိုးရှိသူ၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ ဧတဒဂ္ဂေ–ဧတဒဂ်အရာ၌၊ ထပိတော–ထားတော်မူအပ်ပြီ၊ သော–ထို အရှင်မဟာမောဂ္ဂလ္လာန်သည်၊ အတ္တနော–၏၊ တံ မဟိဒ္ဓိကတံ–ဖြစ်ကို၊ နိဿာယ–၍၊ စိန္တေသိ–ပြီ၊ ပေ၊ ဘိက္ခူစ–တို့သည်လည်း၊ ကိလမန္တိ–ပင်ပန်းကုန်၏၊ အဟံ–သည်၊ ပထဝိं–ကို၊ ပရိဝတ္တေတွာ–ထက်အောက်လှန်၍၊ ဘိက္ခူ–တို့ကို၊ ပပွဋဋကောဇံ(ပပွဋဋက+သြဇံ)–မြေလွှာ ဖြေသြဇာကို၊ ယန္တေန ဘောဇေယ္ယ–

ဝိယဝစနမေတန္တိ ဥစ္စနီစသာမညဝသေန ဝတ္တာ ပုန ဥစ္စဧနာဝေဏိကဝသေနေဝ ဒသေန္တော–ဂရု၊ ပေ၊ ဓိဝစနန္တိ အာဟ၊ တတ္ထ သဟပတိသော (နိဿယေနာ)တိ သပ္ပတိသော (သနိဿယော)၊ တသ(၏) ဂရုဂုဏယုတ္တောသု ဂါရဝဝစနန္တိ အတ္ထော၊ ဣဒ ပန ဝစနမေဝ အဓိဝစနံ"–ဝိမတိ။]

မှတ်ချက်။ ။ ဤဋီကာ အလိုအားဖြင့် "သဟ+ပတိသော (နိဿယေန)ယော ဝတ္တတိတိ သပ္ပတိသော–မိုရာ အကြီးအကဲနှင့် တကွဖြစ်သော (မိမိအထက်၌ အကြီးအကဲရှိသော) ဝယ်သားပုဂ္ဂိုလ်၊ သပ္ပတိသသ–၏+အဓိဝစနံ–စကားတည်း၊ (အဓိ အနက်မရှိ) သပ္ပတိသာဓိဝစနံ၊ ဂရုသု–တို့၌၊ ဂါရဝေန–ရိုသေခြင်းအားဖြင့်၊ သပ္ပတိသာဓိဝစနံ–မိုရာအကြီးအကဲရှိသူ၏ စကားတည်း၊ ဂရုဂါရဝသပ္ပတိသာဓိဝစနံ"ဟု ဝစနတ္ထပြု။ [သာရတ္ထ၌ "သပ္ပတိသဝ"ဟု ပါဌ်ရှိ၏၊ "ရှေးရှုနှားထောင်ခြင်းနှင့်တကွ ဖြစ်သူ"ဟု ပေး၊ ဝိမတိအလို ပတိပုဗ္ဗ+သိဓာတ်, သာရတ္ထအလို "ပတိပုဗ္ဗ+သုဓာတ်"ဟု မှတ်။]

ဂုဏမဟန္တတာယ။ ။ မဟာမောဂ္ဂလ္လာနော၌ စူဠမောဂ္ဂလ္လာန် တစ်ပါးရှိသေးသော ကြောင့် "မဟာ"ဟု ဝိသေသနပြုသည်မဟုတ်, ဂုဏ်အားဖြင့် မြတ်သောကြောင့် "မဟာ"ဟု ဝိသေသနပြုသည်–ဟု ပြလို၍ "ဂုဏမဟန္တတာယ"ဟု မိန့်သည်၊ ဤစကားဖြင့် "မဟိယတေ–ပူဇော်အပ် မြတ်၏၊ ဣတိ မဟန္တော"ဟု ပြု။ [ဟုဏဝစနောဟေတ္တု မဟန္တသဒ္ဒေါ၊ မဟာပုရိသောတိ အာဒိသုဝိယ"–ဗုဒ္ဓပဏာမအဖွင့် သာရတ္ထ။]

အကယ်၍ ဘုဉ်းပေးစေရပါမူကား ကောင်းလေစု၊ ဣတိ-ဤသို့ အကြံဖြစ်ပြီ၊ အထ-အကြံဖြစ်ပြီးရာ ထိုအခါ၌၊ အသ -လာန်၏၊ ဧတံ-ဤအကြံသည်၊ အဟောသိ-ပြန်ပြီ၊ (ကိ)အဟံ, ဘဂဝတော-၏၊ သန္တိကေ-အနီး၌၊ ဝိဟရန္တော-နေပါလျက်၊ ဘဂ္ဂဝန္တံ-ကို၊ အယာစိတွာ-ခွင့်မတောင်း မူ၍၊ ဧဝံ-သို့၊ ဝါ-ဤမြေလှန်မှုကို၊ သစေ ကရေယျ-အုံ့၊ (ဧဝံသတိ) မေ-၏၊ ဧတံ- ဤ မြေလှန်မှုကို ပြုခြင်းသည်၊ ပဋိရူပံ-လျောက်ပတ်သည်၊ နု အသ-မဖြစ်ရာ၊ ဘဂဝတာ-နှင့်၊ သဒ္ဓိ-ကွ၊ ယုဂဂ္ဂါဟော ဝိယ-အစုံယူခြင်းကဲ့သို့၊ ဝါ-အပြိုင်ပြုခြင်းကဲ့သို့၊ ကတော-ပြုအပ်သည်၊ ဝါ-ပြုရာ ရောက်သည်၊ ဘဝေယျ-ရာ၏၊ ဣတိ-ဤသို့ အကြံ ဖြစ်ပြန်ပြီ၊ တသ္မာ-ကြောင့်၊ ယာစိတုကာမော-သည်၊ (ဟုတ္တာ၊) အာဂန္တ္ဝါ-၍၊ ဘဂဝန္တံ-ကို၊ ဧတံ-ကို၊ အဝေါစ-ပြီ။

ဟေဋ္ဌိမတလံ သမ္ဘန္နန္တိ-ကား၊ ပထဝိယာ-၏၊ ဟေဋ္ဌိမတလေ-အောက်အပြင်၌၊ ပထဝိမဏ္ဍော-မြေအဆီသည်၊ ပထဝေါဇော-မြေသြဇာသည်၊ ပထဝိပပ္ပဋကော-မြေအလွှာသည်၊ အတ္ထိကိရ-ရှိသတတ်၊ တံ-ထိုမြေဆီမြေလွှာမြေသြဇာကို၊ သန္ဓာယ-၍၊ ဝဒတိ- လျှောက်၏၊ တတ္ထ-ထို ဟေဋ္ဌိမတလံ သမ္ဘန္နံဟူသော ပါဋ်၌၊ သမ္ဘန္နန္တိ-ကား၊ မဓုရံ-ချိုဆိမ့်ပါ၏၊ သာဒုရသံ-သာယာအပ်သော အရသာ ရှိပါ၏၊ ဣတိ အတ္ထော၊ ဟိ-ဥပမာဆောင်, ထင်အောင်ပြအုံ့၊ တတြာသ ရကျော သမ္ဘန္နဖလော စ ဥပပန္နဖလောစာတိ ဧတ္ထ-လောစ ဟူသော ဤပါဋ်၌၊ မဓုရဖလောတိ အတ္ထော-မဓုရဖလောဟူသော အနက်ကို၊ (ဝေဒိတဗ္ဗော) ယထေဝ-သိထိုက်သကဲ့သို့၊ ဧဝံ-

ပထဝိမဏ္ဍော၊ လေ၊ ပပ္ပဋကော။ ။ မဏာဓာတ်ဥပစ္စည်းဖြင့် ပြီးသောမဏ္ဍာကို "သဗ္ဗန္ဓာနံ-အစာ အားလုံးတို့၏+အဂ္ဂရသေ-အမြတ်ဆုံးအရသာ၌"ဟု ထောမနိမိတ် အနက်ပြု၏၊ ထို့ကြောင့် မြေ၏ အဆီအနှစ်ကို "ပထဝိမဏ္ဍော"ဟု ခေါ်သည်၊ ထိုအဆီကိုပင် "ပထဝေါဇ-မြေသြဇာ"ဟု ခေါ်၏၊ ပထဝိပပ္ပဋကကို"မဟာပထဝိယာ ဟေဋ္ဌိမတလေ သမုဋ္ဌိတံ-မြေ၏အောက်အပြင်၌ နွားနို့ ပေါ်ဝယ် မလိုင်တက်သကဲ့သို့ ပေါ်ထွက်သော (ဥဒကောဃေန အဗ္ဘောတ္ထတော ဘူမိပဒေသေ သဗ္ဗာ တကဒ္ဒမပဋ္ဌလသဒိသံ-ရေလွှမ်းမိုးထားသော မြေပြင်ဝယ် ဖြစ်ပေါ်လာသော ရွှံ့ညွန်လွှာနှင့် တူသော) ဟု ဖွင့်သောကြောင့် မြေလွှာဟု အနက်ပေးကြသည်၊ ထိုမြေဆီ မြေသြဇာ မြေလွှာသည် တစ်မျိုးတည်းပင်တည်း။

သမ္ဘန္နံ။ ။ "သမ္ဘန္နံ သာလိကေဒါရံ"ဟူရာ၌ ပရိပုဏ္ဏ-ထက်ဝန်းကျင် ပြည့်နေသော အလွန်ကောင်းသော သလေးခင်းကို သမ္ဘန္နဟု ခေါ်၏၊ "သမ္ဘန္နတော-ပတ် ဝန်းကျင်မှ+ပန္နံ-ရောက်သည်တည်း၊ သမ္ဘန္နံ-ထက်ဝန်းကျင် ရောက်သည်"ဟု ပြု၊ "ဣမိနာပါတိမောက္ခသံဝရေန

ဤအတူ၊ ဣတောပိ–ဤဟောဋ္ဌိမတလံ သမ္ဘန္နံ ဟူသော ပါဋ္ဌိလည်း၊ သမ္ဘန္ဓန္တိ–နံ ဟူသော ပုဒ်၏၊ မဇ္ဈိမ–ချိုဆိမ့်၏၊ သာဒုရသံ–သာယာအပ်သော အရသာရှိ၏၊ ဣတိ–ဤအနက်ကို၊ ဝေဒိတဗ္ဗံ–၏၊ [တတြ–ထို အရပ်၌၊ ရက္ခော–သည်၊ သမ္ဘန္နဖလော စ–ချိုဆိမ့်သော အသီးရှိသည်လည်းကောင်း၊ ဥပဟန္နဖလော စ–များသော အသီးရှိသည်လည်းကောင်း၊ အသေ–၏၊] ပန–ကား၊ သေယျထာပိ ခုဒ္ဒမဓုံ အနီဠကန္တိ ဣဒံ–ကဲဟူသော ဤစကားကို၊ အသေ–ထိုမြေ၏ အောက်အပြင်၏၊ ဝါ–မြေ့အောက်အပြင်၌ရှိသော မြေလွှာ၏၊ မဓုရတာယ–ချိုဆိမ့်သည်၏ အဖြစ်၌၊ သြပမ္မနိဒဿနတ္ထံ–ဥပမာကို ညွှန်ပြခြင်းအကျိုးငှာ၊ ဝုတ္တံ–လျှောက်အပ်ပြီ၊ ခုဒ္ဒမဓုန္တိ–ကား၊ ခုဒ္ဒကမက္ခိကာဟိ–ပျားငယ်တို့သည်၊ ကတမဓု–ပြုအပ်သော ပျားရည်ကို၊ (အသာဒံ၌ စပ်၊) အနီဠကန္တိ–ကား၊ နိမ္မက္ခိကံ–ပျားကောင်မရှိသော၊ နိမ္မက္ခိကဏ္ဍကံ–ပျားဥ မရှိသော၊ ပရိသုဒ္ဓံ–ထက်ဝန်းကျင် စင်ကြယ်သော (ခုဒ္ဒမဓုဒ္ဓ စပ်၊) ဧတံ မဓု–ဤပျားငယ်ရည်သည်၊ သဗ္ဗမဓူဟိ–အလုံးစုံသော ပျားရည်တို့ထက်၊ အဂ္ဂဋ္ဌ–မြတ်သည် လည်းကောင်း၊ သေဋ္ဌ–အထူးသဖြင့် ချီးမွမ်းအပ်သည်လည်းကောင်း၊ သုရသ–ကောင်းသော အရသာရှိသည် လည်းကောင်း၊ သြဇဝန္တ–သြဇာရှိသည် လည်းကောင်း၊ ဟောတိ–ရတတ်၊ တေန–ကြောင့်၊ သေယျထာပိ၊ ဟေ၊ သာဒန္တိ–ဟူ၍၊ အာဟ–ပြီ။

သမ္ဘန္ဓော သမန္နာဂတော"ဟူရာ၌ ပါတိမောက္ခသီလသို့ ကောင်းစွာရောက်သည်ကို "သမ္ဘန္ဓ–ပြည့်စုံသည်"ဟု ခေါ်သည်၊ "သံ (သမ္ဘဒေဝ)–ကောင်းစွာသာလျှင်+ပန္ဓော–ရောက်သည်တည်း၊ သမ္ဘန္ဓော"ဟုပြု၊ "တတြာသဟရက္ခော သမ္ဘန္နဖလော ဥပဟန္နဖလော"ဟူရာ၌ ချိုမြိန်သော အရသာနှင့်ပြည့်စုံသော အသီးကို "သမ္ဘန္ဓ"ဟု ခေါ်၏၊ [သမ္ဘန္ဓန္တိ မဓုရရသေနဥပေတံ၊ တေနာဟ သာဒုရသန္တိ၊ ဥပဟန္နဖလောတိ ဗဟုဖလော–ဝိမတိ။]

ခုဒ္ဒမဓု။ ။ ခုဒ္ဒါဟိ–ပျားငယ်တို့သည်+ကတံ–ပြုအပ်သော+မဓု–ပျားရည်တည်း၊ ခုဒ္ဒမဓု၊ (အလယ်ပုဒ်ကျသော **မ**ဟျှလောပီတပ္ပုရိသ်၊) ဝါစာသိလိဋ္ဌနိဂ္ဂဟိတ်လာ၍ "**မဓုံ**"ဟု ရှိသည်၊ မဟာမက္ခိက (ပျားကြီး) ဘမရမက္ခိကာဒိ (ပျားပိတုန်းစသည်တို့) ကတေဟိ–ပြုအပ်သော ပျားရည်တို့ထက်၊ အဂ္ဂ–အကောင်းဆုံးအမြတ်ဆုံးအရသာ သြဇာအရှိဆုံး ဖြစ်၏။

အနီဠကံ။ ။ ဠော ဝုစ္စတိ ဒေါသော=အပြစ်ကို "ဠော"ဟု ဆိုအပ်၏၊ နတ္ထိ+ဠော ယဿတိ အနေဠကံ (သမာသန္တကပစ္စည်းသက်)၊ "နိဒ္ဒေါသံ"ဟု ဋီကာဖွင့်သည်၊ ထိုသို့ အပြစ်မရှိ၍ သန့်ရှင်းသောကြောင့်"ပရိသုဒ္ဓံ"ဟု အဋ္ဌကထာဖွင့်သည်၊ ထိုအပြစ်ဟူသည် ပျားရည်၌ ပါတတ်သော "ပျားကောင်, ပျားဥတည်း"ဟု သိစေလို၍ "နိမ္မက္ခိကံ နိမ္မက္ခိကဏ္ဍကံ"ဟု မိန့်သည်၊ ဤပုဒ်ပြီးပုံ အလိုအားဖြင့် "အနေဠကံ"ရှိလျှင် ကောင်း၏၊ ယခုစာအုပ်များ၌ အနီဠကံ"ဟု ရှိသောကြောင့် ဧကို သုတ်ကြီးဖြင့် ဤပြု။ [မက္ခိက+အဏ္ဍ–အဉ၊ နတ္ထိ+မက္ခိကဏ္ဍံ ယတ္ထာတိ နိမ္မက္ခိကဏ္ဍကံ။]

သာဓဟံ ဘန္တေ တိ-ကား၊ ဘန္တေ-မြတ်စွာဘုရား၊ အဟံ-တော်သည်၊ သာဓု-တောင်းပန်ပါ၏၊ ဇွေ-ဤသာဓဟံ ဘန္တေ ဟူသော စကားရပ်၌၊ သာဓုတိ ဇော်-ဓုဟူသော ဤသဒ္ဒါသည်၊ အာယာစနဝစနံ-တောင်းပန်ကြောင်း သဒ္ဒါတည်း၊ [အာယာစန ဝစနမေတန္တိ ဣမိနာ သမ္ဘဋ္ဌိတ္ဌန (ကောင်းပါပြီဟု ဝန်ခံခြင်း) သမ္ဘဟ်သနာဒိ အတ္ထံ နိဝတ္တေတိ။] ဟိ-မှန်၊ ပထဝိပရိဝတ္တနံ-မြေကို ပြောင်းပြန်လှန်ခြင်းကို၊ အာယာစန္တော-ခွင့်တောင်းလိုသည်၊ (ဟုတ္တာ)ထေရော-သည်၊ ဘဂဝန္တံ-ကို၊ ဇေဝ်-ဤသို့ သာဓဟံ ဘန္တေ ဟူ၍၊ အာဟ-ပြီ၊ ပရိဝတ္တေယျန္တိ-ကား၊ ဥက္ကုဋ္ဌေယျ-လှန်လိုပါ၏၊ ဝါ-လှန်ပါရစေ၊ ဟေဋ္ဌိမတလံ-ကို၊ ဥပရိမံ-အထက်၌ ဖြစ်သည်ကို၊ ဝါ-အောင်၊ ကရေယျ-ပြုလိုပါ၏၊ ဝါ-စေ၊ ကသ္မာ-ကြောင့်(ဇေဝ်-ဤသို့၊ အာဟ-နည်း)၊ ဟိ (ယသ္မာ)-ကြောင့်၊ ဇေဝ်-ဤမြေလှန်မှုကို၊ ကတေ-ပြုအပ်သော်၊ သုခေန-လွယ်ကူသဖြင့်၊ ဘိက္ခူ- တို့သည်၊ ပပ္ပဋ္ဌကောဇံ-မြေအလွှာ မြေသြဇာကို၊ ပထဝိမဏ္ဍံ-မြေဆီကို၊ ပရိဘုဉ္ဇိဿန္တိ-နှံ့လတ္တံ့၊ ဣတိ-ဤသို့ အကြံဖြစ်ခြင်းကြောင့်၊ ဇေဝ်-ကို၊ အာဟ-ပြီ၊ ("ကသ္မာ ကရေ ယျ" ဟု မေး၍ "ဣတိ ကရေယျ" ဟုလည်း ဖြေနိုင်၏၊) အထ-လျှောက်ပြီးရာ ထိုအခါ၌၊ အနနုဇာနာတုကာမော-ခွင့်ပြုတော် မမူလိုသည်၊ (သမာနော) ပိ-လည်း၊ ထေရံ-ကို၊ သီဟနာဒံ-ခြင်္သေ့ဟောက်ဟန် ရဲရင့်သော အသံကို၊ နဒါပေတုံ- မြည်စေ ခြင်းငှာ၊ ယေပန တေ၊ ပေ၊ ကရိဿသိတိ-ဟူ၍၊ ပုစ္ဆိ-တော်မူပြီ၊ ပထဝိနိဿိတာ-မြေ၌မှီကုန်သော၊ ဂါမနိဂမာဒီသု-ရွာနိုင်ငုံး အစရှိသော အရပ်တို့၌၊ ယေပါဏာ-အကြင် သတ္တဝါတို့သည်၊ (သန္တိ၊) တေ-ထို သတ္တဝါတို့ကို၊ ပထဝိယာ-မြေကို၊ ပရိဝတ္တိယမာနာယ-လှန်အပ်သော်၊ အာကာသေ-၌၊ သဏ္ဌာတုံ-ကောင်းစွာ တည်ခြင်းငှာ၊ အသက္ကောန္တေ-မစွမ်းနိုင်သူတို့ကို၊ ကထံ-အဘယ်အရပ်၌၊ ကရိဿသိ-နည်း၊ ကတ္ထ-အဘယ်အရပ်၌၊ ထပေဿသိ-ထားလတ္တံ့နည်း၊ ဣတိ-ဤသို့ မေးတော်မူပြီ။

အထ-မေးတော်မူရာ ထိုအခါ၌၊ ထေရော-သည်၊ ဘဂဝတာ-သည်၊ ဧတဒဂ္ဂေ-၌၊ ထပိတာဘာဝါနုရူပံ-ထားအပ်သူ၏အဖြစ်အားလျော်သော၊ အတ္တနော-၏၊ ဣဒ္ဓါနုဘာဝံ-တန်ခိုးအာနုဘော်ကို၊ ပကာသေန္တော-ထင်ရှားပြလိုသည်၊ (ဟုတ္တာ)၊

နိဂမော။ ။ နိဗန္ဓဝိပုလာဂမော-အမြဲများစွာသော အခွန်အတုပ်၏ လာရာဖြစ်သော ရွာကြီးသည်၊ နိဂမော-နိုင်ငုံးမည်၏၊ [နိ-နိဗန္ဓအနက်ဟော၊ "နိအာဂမော" ဟု ဆိုလိုလျက် အာချေ၍ "နိဂမော" ဟု ပြီးသည်၊ ပဝတ္တိတ မဟာအာယော-ဖြစ်စေအပ်သော များသော အခွန်အတုပ်ရှိသော၊ ဟောဂါမော-ရွာကြီးတည်း၊ ဣတိဝုတ္တံဟောတိ။-(သာရတ္ထ)။ ဝိမတိဋ္ဌကား "ခုဒ္ဒကော ဂါမော-ငယ်လျှင်ရွာ၊ မဟန္တောသာပဏော နိဂမော-ကြီး၍ ဈေးရှိလျှင် နိုင်ငုံး" ဟု ခွဲခြား၏။

ဧကာဟံ ဘန္တေ အာဒိ-အစရှိသော စကားကို၊ အာဟ-လျှောက်ပြီ၊ တဿ-ထို ဧကာဟံ ဘန္တေ အစရှိသော စကားရပ်၏၊ အတ္ထော-ကား၊ ဘန္တေ-မြတ်စွာဘုရား၊ အဟံ-သည်၊ ဧကော-တစ်ဖက်သော၊ ဟတ္ထော-ကို၊ [အဘိနိမ္မိနိသာမိ ကရိသာမိတို့၌ စပ်၊] အယံ ပထဝီယထာ-ဤပကတိ မြေကြီးကဲ့သို့၊ ဧဝံ-ဤအတူ၊ အဘိနိမ္မိနိသာမိ-ဖန်ဆင်းပါအုံ၊ ပထဝိသဒိသံ-မြေနှင့်တူသည်ကို၊ ဝါ-အောင်၊ ကရိသာမိ-ပါအုံ၊ ဧဝံ-သို့၊ ကတ္တာ-ပြီး၍၊ ပထဝိနိသိတာ-နှိုးသော၊ ယေ ပါဏာ-တို့သည်၊ (သန္တို၊) ဧကသ္မိံ-သော၊ ဟတ္ထတလေ-လက်အပျဉ်၌၊ ဌိတေ-တည်ကုန်သော၊ တေပါဏေ-တို့ကို၊ တတော-ထိုလက်မှ၊ ဒုတိယဟတ္ထတလေ-နှစ်ခုမြောက် လက်အပျဉ်၌၊ သက်သေ မေဏ္ဍောဝိယ-ပြောင်းရွှေ့သကဲ့သို့၊ တထာ-တူ၊ တတ္ထ-ထို နိမ္မိတမြေ၌၊ သက်သေ သာမိ-ပြောင်းရွှေ့ပါအုံ၊ ဣတိ(အတ္ထော)-နက်၊ အထ-လျှောက်ထားရာ ထိုအခါ၌၊ အသ-ထို အရှင်မဟာမောဂ္ဂလာန်၏၊ အာယာစနံ-တောင်းပန်ခြင်းကို၊ ပဋိက္ခိပန္တော-ပယ်မြစ် တော်မူလိုသည်၊ (ဟုတ္တာ) အလံ မောဂ္ဂလ္လာနာတိ အာဒိ-အစရှိသောစကားကို၊ အာဟ-မိန့်တော်မူပြီ၊ တတ္ထ-ထို အလံ မောဂ္ဂလ္လာန အစရှိသောစကားရပ်၌၊ အလန္တိ - အလံ ဟူသောသဒ္ဒါသည်၊ ပဋိက္ခေပဝစနံ-ပယ်မြစ်ကြောင်းသဒ္ဒါတည်း၊ ဝိပလ္လာသမ္မိ သတ္တာ ပဋိလဘေယျုန္တိ-ကား၊ သတ္တာ-တို့သည်၊ ဝိပရိတဂ္ဂါဟမ္မိ-ဖောက်ဖောက် ပြန်ပြန် ယူခြင်းသို့လည်း၊ သမ္မာပုဏ္ဏေယျုံ-နှိုးရာ၏၊ ကထံ-အဘယ်သို့ ရောက်ကုန်ရာ သနည်း၊ အယံ-ဤမြေသည်၊ ပထဝီနခေါ-နဂိုမြေလေလော၊ ဥဒါဟု-သို့မဟုတ်၊ အယံ-ဤ မြေသည်၊ နု ပထဝီနခေါ-နဂိုမြေ မဟုတ်လေသလော၊ ဣတိ-သို့၊ သမ္မာ ပုဏ္ဏေယျုံ-ရာ၏၊ အထဝါ-ကား၊ အယံ-ဤ ရှာသည်၊ အမှာကံ-တို့၏၊ ဂါမော နခေါ-ရှာလေလော၊ ဥဒါဟု-သို့မဟုတ်၊ အညေသံ-အခြားသူတို့၏၊ ဂါမောနခေါ-ရှာလေလော၊ ဣတိ-သို့၊ သမ္မာပုဏ္ဏေယျုံ-နှိုးရာ၏၊ နိဂမဇနပဒဒေတ္တာရာမာဒီသု-နိဂုံး, ဇနပုဒ်, လယ်ယာ, အာရာမ် အစရှိသည်တို့၌ ဧဝံ-ဤအတူတည်း။

ဝါ-တစ်နည်း၊ သေဝိပလ္လာသော-ဤဆိုအပ်ပြီးသော ဝိပလ္လာသသည်၊ နု-မဖြစ်နိုင်၊ (ကသ္မာ-ကြောင့်၊ နု-နိုင်သနည်း) ဟိ (ယသ္မာ)-ကြောင့်၊ ဣဒ္ဓိမတော-တန်ခိုးရှင်၏၊ ဣဒ္ဓိဝိသယော-တန်ခိုးအရာကို၊ အစိန္တေယျော-မကြံအပ်,မကြံနိုင်၊

အယံနခေါ၊လေ၊ နု အယံ။ ။ ဖန်ဆင်းအပ်သောမြေကို လည်းကောင်း, ပကတိ မြေကို လည်းကောင်း, မြေ ၂ မျိုးကို မြင်နေကြရသောကြောင့် "ဤမြေက ငါတို့နေရာ နဂိုမြေလား, သို့မဟုတ် အခြားမြေတစ်မျိုးလား"ဟု ကုက္ကုစ္စ (သံသယ) ဖြစ်စရာရှိသည်။

(တသ္မာ–ကြောင့်၊ သေ ့ဝိပလ္လာသော–သည်၊ နိ–နိုင်) ပန–စင်စစ်ကား၊ ဧဝံ–သို့၊ ဝိပလ္လာသံ–ဖောက်ဖောက်ပြန်ပြန် ဖြစ်ခြင်းကို၊ ပဋိလဘေယျုံ–ရကုန်ရာ၏၊ (ကိံ–အဘယ်သို့ ရကုန်ရာသနည်း၊) ဣဒံ ဒုဿီလ္ယံ နာမ–မည်သည်၊ ဣဒါနိယေဝ–ယခု အခါ၌သာ၊ နိ ဟောတိ–ဖြစ်သည် မဟုတ်သေး၊ အနာဂတေပိ–၌လည်း၊ ဘဝိဿတိ–ဖြစ်ဦးလတ္တံ့၊ တဒါ–ထိုနောင် အခါ၌၊ ဘိက္ခူ –တို့သည်၊ တာဒိသံ–ထို အရှင် မဟာမောဂ္ဂလာန်ကဲ့သို့ ရှုအပ်သော၊ ဣဒ္ဓိမန္တံ–တန်ခိုးရှိသော၊ သဗ္ဗဟ္မစာရိံ–သီတင်းသုံးဖော်ကို၊ ကုတော–အဘယ်မှ၊ လဘိဿန္တိ–ရကုန်လတ္တံ့နည်း၊ တေ–ထိုအနာဂတ် ရဟန်းတို့သည်၊ သောတာပန္နေ၊ ပေ၊ ခီဏာသဝေ–သောတာပန်, သကဒါဂါမ်, သုက္ခဝိပဿက ရဟန္တာ, စျာနလာဘီ ရဟန္တာ, ပဋိသမ္ဘိဒါပတ္တ ရဟန္တာတို့သည်၊ သမာနာပိ–ကုန်သော်လည်း၊ ဣဒ္ဓိဗလာဘာဝေ–တန်ခိုးအစွမ်း၏ မရှိခြင်းကြောင့်၊ ပရကုလာနိ–သူတစ်ပါးအိမ်တို့သို့၊ ပိဏ္ဍာယ–ငှာ၊ ဥပသင်္ကမိဿန္တိ–ချဉ်းကပ်ကြရကုန်လတ္တံ့၊ တတြ–ထိုသို့ ချဉ်းကပ်ရာ၌၊ မနုဿာနံ–တို့၏၊ ဧဝံ–ဤအကြံသည်၊ ဘဝိဿတိ (ကိံ)၊ ဗုဒ္ဓကာလေ–ဘုရားလက်ထက်တော်၌၊ ဘိက္ခူ–တို့သည်၊ သိက္ခာသု–တို့၌၊ ပရိပူရကာရိနော–ဖြည့်ကျင့်မှုကို ပြုလေ့ရှိကုန်သည်၊ အဟေသုံ–နိပ္ပြီ၊ တေ–ထိုရဟန်းတို့သည်၊ ဂုဏေ–စျာန်အဘိညာဉ်ဂုဏ်တို့ကို၊ နိဗ္ဗတ္တေတွာ–ဖြစ်စေ၍၊ ပေ၊ ဣဒါနိပန– ယခုအခါ ၌ကား၊ သိက္ခာယ–၌၊(သိက္ခာတစ်ပါး၌သော်မှ, ဟူလို၊) ပရိပူရကာရိနော, နတ္ထိ–နိ၊ ယဒိ သိယုံ–အကယ်၍ ရှိကုန်အုံ၊ (ဧဝံသတိ–သော်၊) တထေဝ–ထိုရှေးရဟန်းတို့အတိုင်းပင်၊ ကရေယျုံ–နိ်ရာ၏၊ အမှာကံ–တို့အား၊ ယံကိဉ္စိ–အမှတ်မရှိ တစ်စုံတစ်ခုသော၊ ပဏ္ဏံ၀ါ–အကျက်ကိုသော်လည်းကောင်း၊ အာမဏ်ဝါ–အစိမ်းကိုသော်လည်းကောင်း၊ ခါဒိတုံ–ခဲစားခြင်းငှာ၊ ဝါ–ခဲစားခွင့်ကို၊ နိ ဒဒေယျုံ–နိ်ရာ၊ ဣတိ–ဤအကြံသည်၊ ဘဝိဿတိ၊ ဧဝံ–သို့၊ တေ–ထို အနာဂတ်လူတို့သည်၊ [ပဋိလဘေယျုံ၌ စပ်ရမည်ဖြစ်သောကြောင့် တေသံဟု မရှိရ၊] တေသုယေဝ အရိယပုဂ္ဂလေသု–တို့၌ပင်၊ အရိယပုဂ္ဂလာ–တို့သည်၊ နတ္ထိ–နိ၊ ဣတိ–သို့၊ ဣမံ ဝိပလ္လာသံ–ကို၊ ပဋိလဘေယျုံ–နိ်ရာ၏၊ [ကိံ အမေးကို ဖြေသည်၊] စ–ဆက်၊ ဝိပလ္လာသ ဝသေန–ဖြင့်၊ အရိယေ–တို့ကို၊ ဂရဟန္တာ–ကဲ့ရဲ့မိကုန်သည်၊ (ဟုတွာ) အပါယုပဂါ–

ဧဝံ ပန ဝိပလ္လာသံ ။ ။ ဤကား "တခြား ဝိပလ္လာသ တစ်မျိုးဖြစ်စရာရှိ၏"ဟု ပြသော စကားတည်း၊ ထိုဝိပလ္လာသကား အရိယာပုဂ္ဂိုလ်တို့ အပေါ်၌ "အရိယာမဟုတ်"ဟု အထင်မှားခြင်းတည်း၊ ဝိ–ဖောက်ဖောက်ပြန်ပြန်+ပရိ (ပရိဝတ္တိတွာ)–ပြောင်းလွှဲ၍ (အရိယာရှိလျက် အရိယာမရှိဟု ပြောင်းပြန်ပြု၍) အာသော–ဖြစ်ခြင်း။

အပါယ်သို့ ကပ်ရောက်ကြရကုန်သည်၊ ဘဝေယျု–နန်ရာ၏၊ တသ္မာ–ကြောင့်၊ တေ–အား၊ ပထဝီ–ကို၊ ပရိဝတ္တေတုံ–လှန်ခြင်းငှာ၊ ဝါ–ခြင်းသည်၊ မာရစ္ဆိ–မနှစ်သက်လင့်၊ ဣတိ–ဤသို့မိန့်တော်မူပြီ။

အထ–မိန့်တော်မူရာ ထိုအခါ၌၊ ထေရော–သည်၊ ဣမံ ယာစနံ–ကို၊ အလဘာ မာနော–သည်၊(ဟုတ္တာ) အည်–အခြားတစ်မျိုးကို၊ ယာစန္တော(ဟုတ္တာ) သာဓု ဘန္တေ အာဒိမာဟ၊ အသ–ထိုအရှင်မဟာ မောဂ္ဂလာန်၏၊ တမ္မိ–ထိုတောင်းပန်ခြင်းကိုလည်း၊ ဘဂဝါ ပဋိက္ခိပန္တော(ဟုတ္တာ) အလံမောဂ္ဂလ္လာနာတိ အာဒိမာဟ၊ တတ္ထ–လ္လာနေ အစရှိ သောစကားရပ်၌၊ ဝိပလ္လာသမ္မိ သတ္တာ ပဋိလဘေယျုံတိ–ယျုံဟူ၍၊ ကိဉ္စာပိ နု ဝုတ္တံ–အကယ်၍ကား မိန့်တော်မမူအပ်၊ အထခေါ–ထိုသို့ မိန့်တော် မမူအပ်ပါသော်လည်း၊ ပုဗ္ဗေ–၌၊ ဝုတ္တာနယေနေဝ–ဖြင့်သာ၊ ဂဟေတဗ္ဗံ–ယူရာ၏၊ စ–ဆက်၊ အသ–ထို ဝိပလ္လာသမ္မိ၊ ပေ၊ ယျုံဟူသော ပါဋ္ဌ၏၊ အတ္ထောပိ–ကိုလည်း၊ ဝုတ္တသဒိသမေဝ–ဆိုအပ်ပြီးသော အနက်နှင့် တူစွာသာ၊ ဝေဒိတဗ္ဗော–၏။

ပန–ပရိဟာရပက္ခ၊ ပေ၊ အုံ၊ ဘဂဝါ–သည်၊ ယဒိ အနုဇာနေယျ–အကယ်၍ ခွင့်ပြုတော်မူအုံ (ဧဝံသတိ) ထေရော–သည်၊ ကိံ–အဘယ်ကို၊ ဂဟေယျ–ရာသနည်း၊ ဣတိ–ဤကား အမေးတည်း၊ ယထာ–အကြင်အခြင်းအရာအားဖြင့် ပြု၍ ပြလသော်၊ ဘိက္ခူ–တို့သည်၊ ဂေါစရဂါမံဝိယ–ဆွမ်းခံရွာကို ကဲ့သို့၊ ယထာသုခံ–ချမ်းသာသည်အားလျော်စွာ၊ ပိဏ္ဍာယ–ငှာ၊ ပဝိသိတ္တာ–၍၊ နိက္ခမေယျုံ–ပြန်ထွက်ကုန်ရာ၏၊ (တထာ –ထိုအခြင်းအရာအားဖြင့်)၊ မဟာသမုဒ္ဒံ–ကို၊ ဧကေန ပဒဝီတိဟာရေန–ခြေတစ်လှမ်းဖြင့်၊ အတိက္ကမိတဗ္ဗံ–ကျော်လွန်ထိုက်သော၊ မာတိကာမတ္တံ–မြောင်းငယ်မျှကို၊ အဓိဋ္ဌဟိတ္တာ–အဓိဋ္ဌာန်၍၊ နဒ္ဒေရုပုစိမန္ဒတောဝ–နဒ္ဒေရု တမာပင်မှ၊ ဥတ္တရကုရုံ–မြောက်ကျွန်းသို့၊ အဘိမုခံ–ရှေးရှုဖြစ်သော၊ မဂ္ဂံ–ကို၊ နိဟရိတ္တာ–ထုတ်ဆောင်၍၊ ဥတ္တရကုရုံ–ကို၊ ဂမနာဂမနသမ္ဘဒ္ဓေ–သွားလမ်း လာလမ်းနှင့် ပြည့်စုံသော၊ ဌာနေ–အရပ်၌၊ ဒဿယျ–ပြရာ၏၊ ဣတိ–အပြီးတည်း။ စ–နိဂုံးကို ဆိုဦးအုံ၊ မဟာ မောဂ္ဂလ္လာနသ–၏၊ သီဟနာဒကထာ–သည်၊ နိဋ္ဌိတာ–ပြီ။

ဧကပဒဝီတိဟာရေန။ ။ ဧကပဒဝီတိဟာရေန–ခြေတစ်လှမ်းဖြင့်၊ အတိက္ကမိတဗ္ဗဌာနဆ–ကျော်လွန်ထိုက်သော အရပ်ဟူသည်လည်း၊ သမဂမနေန–မှန်မှန်သွားခြင်းအားဖြင့်၊ ဒ္ဝိန္နံပဒါနံ အန္တရေ–ခြေ၂ဖက်တို့၏ အကြား၌၊ မုဒ္ဓိရတနဟတ္ထေ–တောင်ဆုပ်ခန့်ရှိ၏၊ ထိုကြောင့် "မာတိကာ မတ္တံ"၌ တောင်ဆုပ်ခန့်ကျယ်သော မြောင်းငယ်ကလေး–ဟုမှတ်။

၁၈။ ဣဒါနိ–ဌ၊ အာယသ္မာဥပါလိ–သည်၊ ဝိနယပညတ္တိယာ–ဝိနည်းပညတ်တော်၏၊ မူလတော–အရင်းအစမှ၊ ပဘုတိ–စ၍၊ နိဒါနံ–ကို၊ ဒဿေတုံ–ငှာ၊ သာရိပုတ္တတ္ထေရ သ–၏၊ သိက္ခာပဒပုဗ္ဗဋ္ဌသံယုတ္တံ–သိက္ခာပုဒ်နှင့် စပ်ယှဉ်သော၊ ဝိတက္ကုပ္ပါဒံ–အကြံ ဖြစ်ခြင်းကို၊ ဒဿေန္တော–လိုသည်၊ (ဟုတ္တာ) အထခေါ၊ ပေ၊ အာဒိ–ကို၊ အာဟ–လျှောက်ပြီ၊ တတ္ထ–ထို အထခေါ အစရှိသောစကားရပ်ဌ၊ ရဟောဂတသာတိ–ကား၊ ရဟသိ–ဆိတ်ငြိမ်ရာအရပ်ဌ၊ ဂတသ–ရောက်သည်ဖြစ်၍၊ [မနောဂိဏီးဖြစ်၍ "ရဟော" ဟု သမာသ်အလယ်ထားသည်၊] ပတိသလ္လီနသာတိ–ကား၊ သလ္လီနသ–တစ်ခုတည်းသောအာရုံဌ ကောင်းစွာငြိကပ်စဉ်၊ ဝါ–ကိန်းအောင်းစဉ်၊ ဧကီဘာဝံ–တစ်ပါးတည်းအဖြစ်သို့ ၊ ဂတသ–ရောက်စဉ်၊ (ဥဒပါဒိ ဌ စပ်၊) ကတမေသာနန္တိ–ကား၊ အတိတေသု–လွန်ပြီးကုန်သော၊ ဝိပဿီအာဒီသု–သီ အစရှိကုန်သော၊ ဗုဒ္ဓေသု–တို့တွင်၊ ကတမေသံ–အဘယ် ဘုရားရှင်တို့၏၊ (ဗြဟ္မစရိယံ ဌ စပ်၊) အသ–ထို ဗြဟ္မစရိယ၏၊ စိရ–ကြာမြင့်စွာသော ကာလပတ်လုံး၊ ဌိတိ–တည်ခြင်းသည်၊ (အတ္ထိ၊) ဣတိ–ကြောင့်၊ တံ–ထို ဗြဟ္မစရိယသည်၊ စိရဋ္ဌိတိကံ–မည်၏၊ ဝါ–တစ်နည်း၊ အသ–ယ၏၊ စိရာ–ကြာမြင့်သော၊ ဌိတိ–တည်ခြင်းသည်၊ (အတ္ထိ၊) ဣတိ (တံ) စိရဋ္ဌိတိကံ၊ ဇေ–ဤ ကတမေသာနံ အစရှိသော ဝါကျဌ၊ သေသံ–ကြွင်းသောပုဒ် အပေါင်းသည်၊ ဥတ္တာနပဒတ္ထမေव–ပေါ်လွင်သော ပုဒ်နက်ရှိသည်သာ။

ဝိနယပညတ္တိယာ။ ။ ဝိနည်းပညတ်ဖို့ရန် တောင်းပန်ချိန်ဌ တချို့သိက္ခာပုဒ်များ ပညတ်တော်မူပြီးလေပြီ၊ တစ်ချို့ပညတ်တော်မူပြီးကြောင်းကိုလည်း "သာမဏေပါက ပရိမောစနဌ, ရတ္တိဩေဒေါ, ဝဿဩေဒေါ"ဟူသော ရှေ့စကားတို့ဖြင့် သိသာ၏၊ ထို့ကြောင့် မပညတ်ရသေးသော သိက္ခာပုဒ်တချို့ကို ရည်ရွယ်၍ "ဝိနယပညတ္တိယာ"ဟု ဆိုသတတ်။

သလ္လီနသ။ ။ ပတိအနက်မရှိဟု ပြလိုရ၍ "သလ္လီနသ"ဟု ဖွင့်၊ "သံ+လီန" ဟူသည် စိတ်ကို အမျိုးမျိုးအာရုံဌ မဖြစ်စေဘဲ တစ်ခုတည်းသော အာရုံဌ "သံ–သမ္မဒေဝ–ကောင်းစွာသာ လျှင်+လီန–ငြိကပ်နေခြင်းတည်း"၊ ထိုသို့ တစ်ခုတည်းသော အာရုံဌ ငြိကပ်နေလျှင် တစ်ပါးတည်း မဟုတ်သော်လည်း တစ်ပါးတည်းနေသူနှင့် သဘောတူပင်ဖြစ်သောကြောင့် "ဧကီဘာဝံ ဂတသ" ဟု အဓိပ္ပာယ်ဖွင့်သည်၊ "ပတိသလ္လီနသ–တစ်ခုတည်းသော အာရုံဌ ငြိကပ်စဉ်၊ ဝါ–တစ်ပါးတည်း ကိန်းအောင်းစဉ်"ဟု ပေး။

စိရဋ္ဌိတိ၊ ပေ၊ စိရဋ္ဌိတိကံ။ ။ စိရန္တိ ကာလာပေက္ခံ အစ္ဆန္ဒသံယောဂေ ဥပယောဂ ဝစန်၊ စိရာတိ စိရကာလယုတ္တာ–သော၊ ဌိတိ–ကို၊ အဘေဒေန–ကာလနှင့်ကာလဌ်တည်ခြင်းကို မခွဲခြားသော အဘေဒေါပစာရအားဖြင့်၊ ဝုတ္တာ–ဤနည်းဌ "စိရာ–ကြာမြင့်သော+ဌိတိ–တည်ခြင်း" ဟု ပေး၊ "တည်ရာကာလ"ဟု မပေးနှင့်။

ပန–ပရိဟာရပက္ခ၊ပေအုံ့၊ ထေရော–သည်၊ အတ္တနော–၏၊ ဣမံ ပရိဝိတက္ကံ–ဤအကြံကို၊ သယံ–ကိုယ်တိုင်၊ ဝိနိစ္ဆိနိတုံ–ဆုံးဖြတ်ခြင်းငှာ၊ နိ သက္ကောတိကိ–နိုင်သလော၊ ဣတိ–ဤကား အမေးတည်း၊ (ပရိဟာရော မယာ၊) ဝုစ္စတေ၊ သက္ကောဘိစ–တချို့လည်း စွမ်းနိုင်၏၊ နိ သက္ကောတိစ–ကချို့လည်း မစွမ်းနိုင်၊ ဟိ–ချဲ့၊ အယံ–ဤ အရှင်သာရိပုတ္တရာသည်၊ ဣမေသံ နာမ ဗုဒ္ဓါနံ–ဤမည်သော ဘုရားရှင်တို့၏၊ သာသနံ–သည်၊ စိရဋ္ဌိတိကံ–ကြာမြင့်စွာသော ကာလပတ်လုံး တည်ခြင်းရှိသည်၊ နိ အဟောသိ–မဖြစ်၊ ဣမေသံ နာမ ဗုဒ္ဓါနံ–တို့၏၊ သာသနံ–သည်၊ စိရဋ္ဌိတိကံ–သည်၊ အဟောသိ–ပြီ၊ ဣတိ ဧတ္တကံ–ဤမျှလောက်ကို၊ ဝိနိစ္ဆိနိတုံ–ငှာ၊ သက္ကောတိ–၏၊ ဣမိနာ ကာရဏေန–ကြောင့်၊ စိရဋ္ဌိတိကံ–သည်၊ နိ အဟောသိ၊ ဣမိနာ ကာရဏေန စိရဋ္ဌိတိကံ အဟောသိ၊ ဣတိ ဧတံ ပန–ဤအရာကိုကား၊ (ဝိနိစ္ဆိတုံ) နိ သက္ကောတိ–နိုင်။

ပန–ဝါဒန္တ ရကား၊ မဟာပဒုမတ္ထေရော–သည်၊ အာဟ–မိန့်ပြီ၊ (ကိုး)၊ ဧတမ္ပိ–ဤအကြောင်းအရာကို ဆုံးဖြတ်ခြင်းသည်လည်း၊ သောဠသဝိဓယ–၁၆ ပါးအပြားရှိသော၊ ပညာယ–၏၊ မတ္ထကံ–အထွတ် အထိပ်သို့ ၊ ပတ္တသ–ရောက်ပြီးသော၊ အဂ္ဂ သာဝကသ–၏၊ ဘာရိယံ–ဝန်လေးဖွယ်သည်၊ နု–မဟုတ်၊ ပန–ထိုသို့ပင် ဝန်လေးဖွယ် မဟုတ်ပါသော်လည်း၊ သမ္ဘာသမ္ဘုဒ္ဓေန–နှင့်၊ သဒ္ဓိ–တကွ၊ ဧကဋ္ဌာနေ–တစ်နေရာတည်း၌၊ ဝသန္တသ–နေပါလျက်၊ ဝါ–နေသော၊ (ထေရသ–၏) သယံ၊ ဝိနိစ္ဆယကရဏံ–ဆုံးဖြတ်မှုကို ပြုခြင်းသည်၊ တုလံ –ချိန်ခွင်ကို၊ ဆဒ္ဓေတ္တာ–စွန့်၍၊ ဟတ္ထေန–ဖြင့်၊ တုလနသဒိသံ–ချိန်ဆခြင်းနှင့် တူသည်၊ ဟောတိ၊ ဣတိ–ကြောင့်၊ ဘဂဝန္တံ ယေဝ–ကိုသာ၊ ဥပသင်္ကမိတ္တာ–၍၊ ပုစ္ဆိ–လျှောက်ပြီ၊ ဣတိ–သို့၊ (အာဟ–ပြီ၊) အထ–လျှောက်ရာ ထိုအခါ၌၊ အသ–ထို အရှင်သာရိပုတ္တရာ၏၊ ဘဂဝါ–သည်၊ တံ–ထို အမေးကို၊ ဝိသဇ္ဇေန္တော–လိုသည်၊ (ဟုတ္တာ) ဘဂဝတောစ၊ ပေ၊ အာဒိမာဟ၊ တံ–ထို ဝိပဿိသ အစရှိသော စကားသည်၊ ဥတ္တာနတ္ထမေဝ–နက်ရှိုင်းသည်သာ။

သောဠသဝိဓပညာ။ ။ မဟာပညာ–အာရုံများစွာသို့ ပျံ့နှံ့သောပညာ, ပုထုပညာ–(ပါးပါးလုပ်လုပ် မဟုတ်) ထုထည် (ဒုဒည်) ကောင်းသောပညာ, ဟာသပညာ(ခြောက်ကပ်ကပ် မဟုတ်) ရွှင်ပျသောပညာ, ဇဝနပညာ–(ထုံထိုင်းထိုင်းမဟုတ်)လျင်မြန်သောပညာ, တိက္ခပညာ–(တုံးတိတိမဟုတ်)ထက်မြက်သောပညာ, နိဗ္ဗေဓိကပညာ–(မထွင်းနိုင် မဖောက်နိုင်မဟုတ်)တကယ့်အခက်အခဲကို ဖျက်ခွဲနိုင်သောပညာ၊ ဤ ၆ ပါးနှင့်တကွ အနုပုဗ္ဗဝိဟာရမည်သော သမာပတ် ၉ ပါးနှင့် အရဟတ္တမဂ်ပညာတည်း။

၁၉။ ပုန-တစ်ဖန်၊ ထေရော-သည်၊ ကာရဏံ-အကြောင်းကို၊ ပုစ္ဆန္တော-မေးလျှောက်လိုသည်၊ (ဟုတ္တာ)၊ ကောနုခေါ ဘန္တေ ဟေတူတိအာဒီ-ကို၊ အာဟ-ပြန်ပြီ၊ တတ္ထ-ထို ကောနုခေါ အစရှိသော စကားရပ်၌၊ ကောနုခေါ ဘန္တေ တိ-ဘုန်း ဟူသော ပုစ္ဆာသည်၊ ကာရဏပုစ္ဆာ-အကြောင်းကို မေးကြောင်း ပုစ္ဆာတည်း၊ တသ-ထို ကောနုခေါ ဘန္တေ ဟူသောပါဠိ၌၊ ဘန္တေ-မြတ်စွာဘုရား၊ ကတမောနုခေါ-အဘယ်ပါနည်း၊ ဣတိ အတ္ထော-နက်၊ ဟေတု, ပစ္စယောတိ-ယောဟူသော၊ တေ ဥဘယ-ဤ ၂ပါးသော သဒ္ဒါသည်၊ ကာရဏာဓိဝစနံ-အကြောင်းကို ဟောသော သဒ္ဒါတည်း၊ ဟိ-မှန်၊ (တစ်နည်း) ဟိ (ယသ္မာ)-ကြောင့်၊ ကာရဏံ-အကြောင်းကို၊ (ဝုစ္စတိ တို့၌ စပ်၊) တေန-ထိုအကြောင်းကြောင့်၊ တသ-ထိုအကြောင်း၏၊ ဖလံ-အကျိုးသည်၊ ဟိနောတိ ပဝတ္တတိ-ဖြစ်၏၊ တသ္မာ-ကြောင့်၊ (အကျိုး၏ ဖြစ်ကြောင်း၏ အဖြစ်ကြောင့်၊) ဟေတူတိ-တုယူ၍၊ ဝုစ္စတိ-၏၊ ယသ္မာ-ကြောင့်၊ တံ-ထိုအကြောင်းကို၊ ပဋိစ္စ-စွဲ၍၊ (ဖလံ) ဧတိ ပဝတ္တတိ-ဖြစ်၏၊ တသ္မာ-ကြောင့်၊ (စွဲ၍ဖြစ်ရာ၏ အဖြစ်ကြောင့်၊)

ဟေတု, ပစ္စယော။ ။ ဟချိုအရာ၌ "အသာဓာရဏအကြောင်းသည် ဟေတု, သာဓာရဏအကြောင်းသည် ပစ္စယ"ဟုလည်းကောင်း, "ဧနကအကြောင်းသည် ဟေတု, ဥပတ္ထမ္ဘကအကြောင်းသည် ပစ္စယ"ဟုလည်းကောင်း ဤသို့စသည်ဖြင့် ဟေတုနှင့် ပစ္စယသဒ္ဒါတို့မှာ အနက်ထူးရှိသော်လည်း ဤ၌ ဝိပဿီစသောဘုရားရှင်တို့၏ ဗြဟ္မစရိယ ကြာရှည်စွာ တည်ခြင်း-မတည်ခြင်း၏ အကြောင်းကိုပင် ဟေတု-ပစ္စယဟု ၂မည်ခွဲ၍ ပြသည်-ဟု သိစေလို၍ "ဥဘယမေတံ ကာရဏာဓိဝစနံ"ဟု မိန့်။

ကာရဏံ ဟိ (ယသ္မာ)။ ။ ရှေ့စကားကို နိုင်မြဲစေလို၍ "ကာရဏံဟိ"စသည်မိန့်၊ ဟိနောက်၌ "ယသ္မာ"ဟု စာအုပ်များ၌ တွေ့ရ၏၊ သို့သော် "ဟိ"နိပါတ်သည်ပင် ရှေ့ကိုထောက်လျှင် ဒဠ္ဍီဧကတက, တသ္မာပါသော နောက်ဝါကျထောက်လျှင် ကာရဏဧကတက ဖြစ်နိုင်သောကြောင့် "ယသ္မာ"သည် အပိုဖြစ်ဟန်တူ၏၊ ကာရဏံကိုလည်းနောက် ဝုစ္စတိ ၂ပုဒ်၌ စပ်နိုင်ရကား ဒုတိယ ဝုစ္စတိတိုင်အောင် ဒဠ္ဍီဝါကျတစ်ရပ်ဟု မှတ်၊ ထို့နောက်မှ အတွင်းဝါကျများကို ပက္ခ+ပက္ခန္တရ, ကာရဏ+ဖလဟု ခွဲ။

တေန၊ ဟေ၊ ဟေတူတိ ဝုစ္စတိ။ ။ ဤ ဝါကျဖြင့် "ဟိနောတိ ပဝတ္တတိ ဖလံ ဧတေနာတိ ဟေတု"ဟု ကရဏသာဓနကို ပြု၏၊ ဟိဓာတ်သည် ဂတိအနက်ကို ဟော၏၊ ထိုဂတိလည်း ပဝတ္တိအနက်ဟောတည်း-ဟု သိစေလို၍ "ပဝတ္တတိ"ဟု ဖွင့်သည်၊ "အကျိုးတရား၏ ဖြစ်ကြောင်းဖြစ်သော အကြောင်း"ဟူလို။ [ဒဠ္ဍီကာ၌ "ဂတိ"အရ ဥပဂမန (ကပ်ရောက်ခြင်း)ကိုယူ၍ "ဟိနောတိ (ဖလသ ဟေတုဘာဝံ ဥပဂစ္ဆတိ)-အကျိုး၏ အကြောင်းအဖြစ်သို့ ရောက်တတ်၏၊ ဣတိ ဟေတု"ဟု ကတ္တုသာဓန်လည်း ပြုသေး၏]

ပစ္စယောတိ–ယောဟူ၍၊ ဝုစ္စတိ–၏၊ ဧဝံ–သို့၊ အတ္ထတော–လိုရင်းအနက်အားဖြင့်၊ ဧကံ–တစ်ခုတည်းသည်၊ (သမာနံ) ပိ–သော်လည်း၊ ဝေါဟာရဝသေနစ–ပြောဆိုရိုး၏ အစွမ်းဖြင့် လည်းကောင်း၊ ဝစနသိလိဋ္ဌတာ ယစ–သဒ္ဒါ၏ ပြေပြစ်ညက်ညောသည်၏ အဖြစ်ဖြင့်လည်းကောင်း၊ တတြတတြ–ထိုထိုပါဠိရပ်၌၊ ဧတံ ဥဘယမ္ပိ–ဤ ၂ ပါး၌ ကိုလည်း၊ ဝုစ္စတိ–၏၊ ဧတ္ထ–ဤကောနခေါ ဘန္တေ အစရှိသော ဝါကျ၌၊ သေသံ–သည်၊ ဥတ္တာနတ္ထမေဝ–သာ။

ဣဒါနိ–၌၊ တံ ဟေတုဿ–ထိုအကြောင်းကို လည်းကောင်း၊ တံ ပစ္စယဿ–ထို အရာကိုလည်းကောင်း၊ ဒဿေတုံ–ငှာ၊ ဘဂဝါစ သာရိပုတ္တ ဝိပဿီတိ အာဒိမာဟ၊ တတ္ထ–ထို ဘဂဝါစသော စကားရပ်၌၊ ကိလာသုနော အဟေသုန္တိ–ကား၊ အာလသိယ ကိလာသုနော–ပျင်းရိကုန်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့် ပင်ပန်းရုံသာဟုသဘောထားတော် မူကြကုန်သည်၊ ဝါ–ပျင်းရိ၊ ပေ၊ ကြောင့် အားထုတ်တော် မမူကြကုန်သည်၊ နဟောန္တိ–မဟုတ်ကုန်၊ ဟိ–မှန်၊ ဗုဒ္ဓါနံ–တို့၏၊ အာလသိယံဝါ–ပျင်းရိကုန်သည်၏ အဖြစ်သည် လည်းကောင်း၊ ဩသန္နဝီရိယတာဝါ–ဆုတ်နှစ်သော ဝီရိယ ရှိကုန်သည်၏

ယသ္မာ တံ ပဋိစ္စ ၊ပေ၊ ပစ္စယောတိ ။ ။ [ရှေ့၌ ပါခဲ့သော ဟိ (ယသ္မာ)သည် ဤ၌ လည်း စပ်နိုင်သောကြောင့် ဤယသ္မာလည်း ပိုဟန်တူသည်။] ပစ္စယကို "ပတိ+အယ"ဟု ပုဒ်ခွဲ အယ၌ ဣကာတ်သည် ပဝတ္တနအနက်ဟော၊ "တံ ပတိစ္စ–ထိုအကြောင်းကို စွဲ၍"ဟု ဆိုသဖြင့် "ထိုအကြောင်းသည် အကျိုး၏ ဖြစ်ခဲ့ရာ အကြောင်းတည်း"ဟု သိသာ၏၊ ထို့ကြောင့် "ပတိစ္စ+ဧတသ္မာ ဧတိတိပစ္စယော"ဟု ပြုစေလိုသည်၊ ပဋ္ဌာန်းအဋ္ဌကထာ၌ တိုက်ရိုက်ရှိ၏၊ [ဧတသ္မာ–ဤ အကြောင်း မှ၊ ပတိစ္စ–ထိုအကြောင်းကို စွဲ၍၊ ဧလံ–သည်၊ ဧတိ (ပဝတ္တတိ)–၏၊ ဣတိ–ဤသို့ အကျိုး၏ စွဲ၍ ဖြစ်ရာ၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ သော–ထိုအကြောင်းသည်၊ ပစ္စယော–မည်၏။]

ဝေါဟာရ–ဝစနသိလိဋ္ဌတာ။ ။ ဟေတုနှင့်ပစ္စယ ၂ ပုဒ်လုံး၏အရမှာ ကာရဏကိုချည်း ကောက်ရသော်လည်း ထို ၂ ပုဒ်ကို ပူးတွဲ၍ ဟေတု, ပစ္စယ (အကြောင်း, အရာ)ဟု ပြောရိုးရှိသော ကြောင့်လည်းကောင်း၊ ထိုသို့ ပူးတွဲ၍ ပြောမှလည်း စကားချောသောကြောင့်လည်းကောင်း, ထိုထို နေရာ၌ ၂ ပုဒ်တွဲ၍ ပြောလေ့ဟောလေ့ရှိကြသည်။

ကိလာသုနော=ဂိလာသုနော။ ။ သဂ္ဂတအဘိဓာန်၌ "လ္ဂါသ္ဝု–မကျန်းမာသော ပုဂ္ဂိုလ်" ဟု ရှိ၏၊ ဤမာတ်သ္ဝု ပစ္စည်း–ဟူ၏၊ ထိုကို ပါဠိပြန်လျှင် ဂိလေဓာတ်သ္ဝုပစ္စည်းဖြင့် "ဂိလာသု" ဟုဖြစ်ဖွယ်ရှိ၏၊ ဂိလေဓာတ်ကား "ကိလမ–ပင်ပန်းခြင်း"အနက်ဟောတည်း၊ ထို့ကြောင့် ကိလာသုနော ၏ ဆိုင်ရာဓာတ်ပစ္စည်းကို မတွေ့ရကား "ဂိလာသုနော"ကိုသာ ပါဠိရင်းဟု ဆရာတို့ ယူဆတော်မူကြ သည်။ [အချို့ကား "အပ္ပက်–အနည်းငယ်ကို+လသန္တိ–အလိုရှိကြကုန်၏၊ ဣတိ ကိလာသုနော"ဟု ကြံကြသေး၏၊ ထိုအကြံ၌ အခြေအမြစ်ကို ရှာသင့်သည်။]

အဖြစ်သည် လည်းကောင်း၊ နံ အတ္တိ-ကုန်၊ ဟိ-ချဲ့၊ ဗုဒ္ဓါ-တို့သည်၊ ဧကသဝါ-တစ်ယောက်အားသော်လည်းကောင်း၊ ဒွိန္နံဝါ-လည်းကောင်း၊ သလက စက္ကဝါဠသဝါ-အလုံးစုံသော စကြဝဠာအားသော်လည်ကောင်း၊ (စကြဝဠာ၌ နေသူ သတ္တဝါအပေါင်းကို အဘေဒေါပစာအားဖြင့် ဆိုသည်၊) ဓမ္မံ-ကို၊ ဒေသေန္တာ-နိ်လသော်၊ သမကေနေဝ-တူ မျှသည့်သာလျှင်ဖြစ်သော၊ ဥသာဟေန-အားထုတ်ခြင်းဖြင့်၊ ဒေသေန္တိ-နိ်၏၊ ပရိ သာယ-၏၊ အပ္ပဘာဝံ-နည်းသည်၏ အဖြစ်ကို၊ ဒီသွာ-မြင်တော်မူ၍၊ သြသန္နဝိရိ ယာ-ရှိကုန်သည်၊ နံ ဟောန္တိ-ကုန်၊ မဟန္တဘာဝံပိ-များသည်၏အဖြစ်ကိုလည်း၊ ဒီသွာ, ဥသန္နဝိရိယာ-များသော ဝီရိယ ရှိကုန်သည်၊ နံ ဟောန္တိ-ကုန်။

ဟိ-ဥပမာဆောင် ထင်အောင်ပြအံ့၊ မိဂရာဇာ-သားတို့၏ မင်းဖြစ်သော၊ သီဟော-သည်၊ သတ္တန္နံ ဒီဝသာနံ-ခုနစ်ရက်တို့၏၊ အစ္စယေန-လွန်ရာ အခါ၌၊ ဂေါစရာယ-စားကျက်အလို့ငှာ၊ ဝါ-ကျက်စားရာအရပ်သို့၊ [ဂတျုတ္တရာတ်၏ ကံ၌ သ ကို အာယပြု။] ပက္ကန္တော-သွားလသော်၊ ခုဒ္ဒကေဝါ-ငယ်သည်မူလည်း ဖြစ်ကုန်သော၊ မဟန္တေ ဝါ-ကုန်သော၊ ပါဏော-တို့သို့၊ ဧကသဒိသေနေဝ-တစ်ထပ်တည်း တူသည် သာလျှင် ဖြစ်သော၊ ဝေဂေန-အဟုန်ဖြင့် ၊ ဓာဝတိ ယထာ-ပြေးသွားသကဲ့သို့၊ကိသ ဟေတု-အဘယ်အကြောင်းကြောင့်၊ (ဧကသဒိသေနေဝ ဝေဂေန, ဓာဝတိ-နည်း၊ တံ-အနက် မရှိ၊) မေ-၏၊ ဧဝေါ-လျှင်မြန်သော အဟုန်သည်၊ မာ ပရိဟာယိ-မဆုတ်ယုတ်ပါစေလင့်၊ ဣတိ-ဤသို့အကြံဖြစ်ခြင်းကြောင့်၊ (ဧကသဒိသေနေဝ ဝေ ဂေန, ဓာဝတိ-၏၊) ဧဝံ-တူ၊ ဗုဒ္ဓါ-တို့သည်၊ အပ္ပကာယဝါ-နည်းသည်မူလည်း ဖြစ်သော၊ မဟတိယာဝါ-သော၊ ပရိသာယ-အား၊ သမကေနေဝ-သော၊ ဥသာဟေန-ဖြင့်၊ ဓမ္မံ-ကို၊ ဒေသန္တိ-နိ်၏၊ ကိသဟေတု-ကြောင့်၊ (သမကေနေဝ ဥသာဟေန ဓမ္မံ, ဒေသေန္တိ-နည်း၊) နော-တို့၏၊ ဓမ္မဂရုတာ-တရား၌ လေးစားခြင်း ရှိကုန်သည်၏ အဖြစ်သည်၊ မာ ပရိဟာယိ-လင့်၊ ဣတိ-ဤသို့ ကြံတော်မူခြင်းကြောင့်၊ (သမကေနေဝ ဥသာဟေန ဓမ္မံ, ဒေသေန္တိ-နိ်၏၊ (ကသ္မာ-ကြောင့်၊) နော-တို့၏၊ ဓမ္မဂရုတာ မာ ပရိဟာယိ၊ ဣတိ-ဤသို့ ကြံတော်မူသနည်း၊ ဟိ(ယသ္မာ)-ကြောင့်၊ ဗုဒ္ဓါ-တို့သည်၊ ဓမ္မဂရုနော-တရား၌ . လေးစားခြင်း ရှိကုန်၏၊ ဓမ္မဂါရဝါ-တရား၌ ရိုသေခြင်း ရှိကုန်၏၊ [ဓမ္မေ+ဂရု ဧတေသန္တိ ဓမ္မဂရုနော၊ ဓမ္မေ+ဂါရဝံ ဧတေသန္တိ ဓမ္မဂါရဝါ။] ဣတိ-ထို့ကြောင့်၊ (နော ဓမ္မဂရုတာ, မာ ပရိဟာယိ-လင့်၊ ဣတိ-မူပြီ။)

ပန-ဆက်၊ အမှာကံ-တို့၏၊ ဘဂဝါ-သည်၊ မဟာသမုဒ္ဒ-ကို ပူရယမာနော ဝိယ-ပြည့်စေတော်မူသကဲ့သို့၊ ဝိတ္ထာရေန-အကျယ်အားဖြင့်၊ ဓမ္မံ-ကို၊ ဒေသေတိ

ယထာ –ဟောတော်မူသကဲ့သို့၊ ဧဝံ–တူ၊ တေ–ထို ဝိပဿီ အစရှိသော ဘုရားရှင်တို့သည်၊ (ဝိတ္ထာရေန ဓမ္မံ၊) နဒေသေသုံ–နှင့်၊ ကသ္မာ–ကြောင့်၊ (ဝိတ္ထာရေန ဓမ္မံ, နဒေသေသုံ–နှင့်သနည်း၊) သတ္တာနံ–တို့၏၊ အပ္ပရဇက္ခတာယ–ပညာမျက်စိ၌ နည်းသောကိလေသာမြူ ရှိကုန်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ (ဝိတ္ထာရေန ဓမ္မံ နဒေသေသုံ–နှင့်၊) တေသံ–ထို ဝိပဿီအစရှိသော ဘုရားရှင်တို့၏၊ ကာလေ–လက်ထက်တော်၌၊ ဒီဃာယုကာ–ရှည်သော အသက်ရှိကုန်သော၊ သတ္တာ–တို့သည်၊ အပ္ပရဇက္ခာ–နှင့်သည်၊ အဟောသုံကိရ–သတတ်၊ တေ–ထိုသတ္တဝါတို့သည်၊ စတုသဿစ္ဆပ္ပဋ္ဌိသံယုတ္တံ–၄ ပါးသောသစ္စာနှင့် စပ်ယှဉ်သော၊ ဧကဂါထမ္မိ–တစ်ဂါထာကိုလည်း၊ သုတ္တာ–၍၊ ဝါ–လျှင်၊ ဓမ္မံ–ကို၊ အဘိသမေန္တိ–ထိုးထွင်း၍ သိကြကုန်၏၊ [ပဋ္ဌိဝိဗျန္တိ၊ အဘိ+သံ+ဣဓာတ်၊ ပဋ္ဌိဝိဗျနအနက်ဟော၊] တသ္မာ–ကြောင့်၊ ဓမ္မံ–ကို၊ ဝိတ္ထာရေန–အားဖြင့်၊ နဒေသေသုံ–မမူကြကုန်၊ တေနေဝကာရဏေန–ထိုအကြောင်းကြောင့်ပင်၊ (တရားအကျယ်ဟောတော် မမူကြသောကြောင့်ပင်၊) နေသံ–ထို ဝိပဿီအစရှိသော ဘုရားရှင်တို့၏၊ သုတ္တံ–သုတ်သည်လည်းကောင်း၊ ပေ၊ ဝေဒလ္လံ–ဝေဒလ္လသည် လည်းကောင်း၊ အပ္ပကဋ္ဌ–နည်းသည်သာလျှင်၊ အဟောသိ၊ ဣတိ–ဤသို့ မှတ်အပ်၏၊ တတ္ထ–ထိုအပ္ပကဋ္ဌ နေသံ အစရှိသော ပါဠိ၌၊ သုတ္တာဒီနံ–သုတ္တ အစရှိသည်တို့၏၊ နာနတ္တံ–ထူးကုန် သည်၏အဖြစ်ကို၊ ပဌမသင်္ဂီတိ ဝဏ္ဏနာယံ–၌၊ ဝုတ္တမေဝ–သာ။

အပညတ္တံ သာဝကာနံ သိက္ခာပဒန္တိ–ကား၊ သာဝကာနံ–တို့၏၊ နိဒ္ဒေါသတာယ–ကျူးလွန်မှုအပြစ် မရှိကုန်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ [ဝိတိက္ကမဒေါသာနံ အဘာဝတော၊] ဒေါသာနုရူပတော–အပြစ်အား လျော်သောအားဖြင့်၊ ပညပေတဗ္ဗ–ပညတ်ထိုက်သော၊ သတ္တာပတ္တိက္ခန္ဓဝသေန–ခုနစ်ပါးသော အာပတ် အစုတို့၏ အစွမ်းဖြင့်၊ အာဏာသိက္ခာပဒ–အာဏာ သိက္ခာပုဒ်တော်ကို၊ အပညတ္တံ–ပညတ်တော် မမူအပ်၊ အနုဒ္ဒိဋ္ဌံ ပါတိမောက္ခန္တိ–ကား၊ အနုဒ္ဒမာသံ–အစဉ်အားဖြင့် လခွဲတိုင်း၊ ဝါ–လခွဲတစ်ကြိမ်၊ အာဏာပါတိမောက္ခံ–သည်၊ ဝါ–ကို၊ အနုဒ္ဒိဋ္ဌံ–မရွတ်ပြအပ်သည်၊ အဟောသိ–ပြီ၊ သြဝါဒပါတိမောက္ခမေဝ–ကိုသာ၊ တေ–ထို ဝိပဿီ အစရှိသော ဘုရားရှင်တို့သည်၊ ဥဒ္ဒိသိ'သု–ဟောပြတော်မူကုန်ပြီ၊ စ–ဆက်၊ တမ္မိ–ထို သြဝါဒပါတိမောက်ကိုလည်း၊ အနုဒ္ဒမာသံ–တိုင်း၊ ဝါ–လခွဲတစ်ကြိမ်၊ နော ဥဒ္ဒိသိ'သု–ဟောပြတော်မမူကုန်၊ တထာဟိ–ထို.စကားကို ချဲ့.ဦးအုံ့၊ ဝိပဿီ–မည်တော်မူသော၊ ဘဂဝါ–သည်၊ ဆန္နံ ဆန္နံဝဿာနံ–ဖြနှစ် ဖြနှစ်တို့၏ (အစွယေန–လွန်ရာ အခါ၌၊) (တစ်နည်း) ဆန္နံဆန္နံဝဿာနံ–ဖြနှစ် ဖြနှစ်တို့၏ အဆုံးနေ့၌၊ သကိ' သကိ'–တစ်ကြိမ် တစ်ကြိမ်၊ သြဝါဒပါတိ

မောက္ခ-ကို၊ ဥဒ္ဒိသိ-ဟောပြတော်မူပြီ၊ တဉ္စ-ထို သြဝါဒပါတိမောက်ကိုလည်း၊ သာမံ ယေဝ-ကိုယ်တော်တိုင်သာ၊ ဥဒ္ဒိသိ-ပြီ၊ အသ-ထို ဝိပဿီမြတ်စွာဘုရား၏၊ သာဝကာ ပန-တို့သည်ကား၊ အတ္တနော အတ္တနော-၏၊ ဝသနဋ္ဌာနေသု-နေရာအရပ်တို့၌၊ နဥဒ္ဒိသိ'သု-ကုန်၊ သကလဇမ္ဗုဒီပေ-အလုံးစုံသော ဇမ္ဗုဒိပ်၌၊ ဧကသ္မိံ ယေဝ ဌာနေ-တစ်ခုတည်းသော အရပ်၌သာ၊ ဗန္ဓုမတိယာ-ဗန္ဓုမတီ မည်သော၊ ရာဇောနိယာ-မင်းနေပြည်၌၊ ခေမေ-ခေမမည်သော၊ မိဂဒါယေ-မိဂဒါယုံ၌၊ [ဣသိပတန မိဂဒါယုံ တောမျိုးတည်း၊] ဝိပဿီသ-သော၊ ဘဂဝတော-၏၊ ဝသနဋ္ဌာနေ-၌၊ သဗ္ဗောပိ-သော၊ ဘိက္ခုသံဃော-သည်၊ ဥပေါသထံ-ကို၊ အကာသိ-ပြီ၊ တဉ္စ-ထိုဥပုသ်ကို လည်း၊ သံဃုပေါသထမေဝ-ကိုသာ၊ အကာသိ၊ ဂဏုပေါသထံ-ဂဏဥပုသ်ကို၊ နအကာသိ-ပြုသည်မဟုတ်၊ ပုဂ္ဂလုပေါသထံ-ပုဂ္ဂလဥပုသ်ကို၊ နအကာသိ၊ ပါရိသုဒ္ဓိဥပေါသထံ-ကို၊ နအကာသိ၊ အဓိဋ္ဌာနုပေါသထံ-ကို၊ နအကာသိ၊ တဒါ-၌၊ ဇမ္ဗုဒီပေ-ဇမ္ဗုဒိပ်၌၊ စတုရာသီတိ ဝိဟာရ သဟဿာနိ-ရှစ်သောင်းလေးထောင် သောကျောင်းတိုက်တို့သည်၊ ဟောန္တိ ကိရ-နိ်သတတ်၊ ဧကမေကသ္မိံ-တစ်တိုက် တစ်တိုက်သော၊ ဝိဟာရေ-ကျောင်းတိုက်၌၊ အဗ္ဘောကိဏ္ဏာနိ-ဝိသဘာဂ ရဟန်းတို့နှင့် မရောပြွမ်း ကုန်သော၊ ဒသပိ ဘိက္ခုသဟဿာနိ-တစ်သောင်းသောရဟန်းတို့သည် လည်းကောင်း၊ ဝီသတိပိ ဘိက္ခုသဟဿာနိ-၂သောင်းသော ရဟန်းတို့သည် လည်း ကောင်း၊ ဝသန္တိ-နေကြကုန်၏၊ ဘိယျောပိ-ထို့ထက် အလွန်လည်း၊ ဝသန္တိ-နိ်၏၊ ဥပေါသထာရောစိကာ-ဥပုသ်နေ့ကို လျှောက်ကြကုန်သော၊ ဒေဝတာ-တို့သည်၊ တတ္ထ တတ္ထ-ထိုထို ကျောင်းတိုက်သို့၊ ဂန္တွာ-သွား၍၊ အာရောစေန္တိ-လျှောက်ကြ

ဆန္ဒံ ဆန္ဒံ ဝဿာနံ။ ။ အစ္စယေနာတိ ပါဌသေသော ဒဋ္ဌဗ္ဗော၊ အထဝါ ဆန္ဒံဆန္ဒံ ဝဿာနံ သြသာနဒိဝသံ (အဆုံးနေ့) အပေက္ခိတ္တာ သက္ခိ' သက်ဆိုင် ဝုတ္တတ္တာ, တာဒပေက္ခမိဒံ သာမိဝစနံ-ထို အဆုံးနေ့ကို ငဲ့သော သာမီဝိဘတ်ရှိသော သဒ္ဒါတည်း။ ["မေ-တပည့်တော်၏ +စကားကို"ဟု ပေးရသောပုဒ်မျိုး ဖြစ်သည်။]

အဗ္ဘောကိဏ္ဏာနိ။ ။ [နိ+ဝေါကိဏ္ဏာနိ။] ဝိသဘာဂပုဂ္ဂလေဟိ အသံသဋ္ဌာနိ၊ ဤသို့ ရှိကာဖွင့်သော်လည်း ထိုအတိုင်း ဟုတ်မည် မထင်၊ ဘုရားရှင်၏ သြဝါဒပါတိမောက်ပြသောခေတ်၌ ဝိသဘာဂပုဂ္ဂိုလ်အတွက် ယုံမှားဖွယ် မရှိသင့်"တစ်သောင်း ၂သောင်း စသည် နေကြရာဝယ် အရောရော အနှောနှောနှင့် ကြပ်ကြပ်တည်းတည်းလား"ဟု မေးဖွယ်ရှိသောကြောင့် "အဗ္ဘောကိဏ္ဏာနိ" ဟု ဆိုဟန်တူသည်။ ထို့ကြောင့် ဒီဃနိကာယ် အဋ္ဌကထာ ဤနေရာ၌ "တေသဗ္ဗေပိ ဒ္ဝါဒသသဟဿ ဘိက္ခုဂဏနကာ မဟာဝိဟာရာ အာဘယဂိရိ စိတ္တလပဗ္ဗတဝိဟာရသဒိသာ စ အဟေသုံ"ဟု မိန့်သည်။

ကုန်၏ (ကိ) မာရိသာ–အရှင်ဘုရားတို့၊ ဧကံ ဝသံ–တစ်နှစ်သည်၊ အတိက္ကန္တံ–လွန်ပါပြီ၊ ဒွေ ဝဿာနိ–တို့သည်၊ အတိက္ကန္တာ နိ–နှ ပြီ၊ ပေ၊ ပဉ္စဝဿာနိ အတိက္ကန္တာ နိ၊ ဣဒံ–ဤနှစ်သည်၊ ဆဋ္ဌံ–၆ ခုမြောက်သော၊ ဝဿံ–နှစ်ပါတည်း၊ အာဂါမိနိယာ–လာလတ္တံ့ ဖြစ်သော၊ ပုဏ္ဏမာသိယာ–လပြည့်နေ့၌၊ ဗုဒ္ဓဒဿနတ္ထံ–ဘုရားဖူးခြင်းအကျိုးငှာ လည်းကောင်း၊ ဥပေါသထကရဏတ္ထဉ္စ–ဥပုသ်ပြုခြင်းအကျိုးငှာ လည်းကောင်း၊ ဂန္တုံ–သွားရာပါ၏၊ ဝါ– သွားချိန်တန်ပါပြီ၊ ဝါ–အရှင်ဘုရားတို့၏ သန္ဓိပါတကာလော–စည်းဝေးရာ အခါသည်၊ သမ္ဗတ္တော–ရောက်ပါပြီ၊ ဣတိ–သို့၊ အာရောစေန္တိ–နှ၏။

တတော–ထိုသို့ လျှောက်ခြင်းကြောင့်၊ သာနုဘာဝါ–တန်ခိုးအာနုဘော်ရှိကုန်သော၊ ဘိက္ခူ–တို့သည်၊ အတ္တနော အတ္တနော–၏၊ အာနုဘာဝေန–ဖြင့်၊ ဂစ္ဆန္တိ–နှ၏၊ ဣတရေ–အာနုဘော်ရှိသော ရဟန်းတို့မှ အခြားရဟန်းတို့သည်၊ (တန်ခိုးမရှိသော ရဟန်းတို့သည်၊) ဒေဝတာနုဘာဝေန–ဖြင့်၊ ဂစ္ဆန္တိ–ကုန်၏၊ ကထံ–အဘယ်သို့ သွားကြကုန်သနည်း၊ ကိရ–ချဲ့၊ တေ ဘိက္ခူ–တို့သည်၊ ပါစိနသမုဒ္ဒဿ ဝါ–အရှေ့သမုद्ဒရာ၏ အစွန်၌သော် လည်းကောင်း၊ ပစ္ဆိမသမုဒ္ဒဿ ဝါ–လည်းကောင်း၊ ပေ၊ ဒ္ဝိတာ–တည်ကုန်လျက်၊ ဂမိယဝတ္ထုံ–ခရီးသွားမည့် ရဟန်းတို့၏ ဝတ်ကို၊ ပူရေတွာ–၍၊ ပတ္တစီဝရံ–ကို၊ အာဒါယ–ယူ၍၊ "ဂစ္ဆာမ–နံ အံ့"၊ ဣတိ–သို့၊ စိတ္တံ–ကို၊ ဥပ္ပါဒေန္တိ–ဖြစ်စေကြကုန်၏၊ စိတ္တုပ္ပါဒါ–စိတ်ဖြစ်ခြင်းနှင့်၊ သဟ–တကွ၊ ဝါ–တစ်ပြိုင်နက်၊ [သဟယောဂဋ္ဌ ကတ္တရိ စဋ္ဌ စဖြင့် ပဋ္ဌမီသက်၊ တချို့အရာ၌ "သဟသစ္ဆ ကတေ မယုံ"ဟု သတ္တမီလည်း သက်၏။] ဥပေါသထဂ္ဂ–ဥပုသ်ယူရာ အရပ်သို့၊ ဝါ–ဥပုသ်ကျောင်းဆောင်သို့၊ ဂတာဝ–ရောက်ပြီးကုန်သည်သာ၊ ဟောန္တိ–ကုန်၏၊ တေ–ထို ရဟန်းတို့သည်၊ ဝိပဿိ–မူသော၊ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓံ–ကို၊ အာဘိဝါဒေတွာ–၍၊ နိသီဒန္တိ–နှ၏၊ ဘဂဝါပိ–လည်း၊ သန္ဓိသိန္နာယ–အညီအညွတ် ထိုင်နေပြီးသော၊ ပရိသာယ–၌၊ ဣမံ ဩဝါဒပါတိမောက္ခံ–ကို၊ ဥद्दိသတိ–မူ၏၊ (ကိ) ခန္တီ၊ ပေ၊ သာသနံ တိ–ဟူ၍၊ ဥद्दိသတိ–၏။

တိတိက္ခာ–အရာရာဝယ်, အနာခံခြင်း ဟူသော၊ ခန္တီ–အဓိဝါသနခန္တီသည်၊ ပရမံ–မွန်မြတ်သော၊ တပေါ–အကျင့်တည်း၊ ဗုद္ဓါ–မြတ်ဘုရားတို့သည်၊ နိဗ္ဗာနံ–

ခန္တီ။ ။ ဝရူပဝါဒ–သူတစ်ပါးတို့၏ စွပ်စွဲကဲ့ရဲ့ခြင်းလည်း ဖြစ်သော၊ ပရာပကာရံ (ပရ+အပကာရံ) သူတစ်ပါးတို့၏ ကျေးဇူးမဲ့ပြုခြင်းလည်း ဖြစ်သော၊ သီတုဏှာဒီ ဘေဒေ–သီတ ဥဏှ (အာဒိဖြင့် ဧဃ္ဃ, ပိပါသ, ဍံသ, မကသ, သရီသပသမ္ဗဿကိုယူ၊) အစရှိသည်လည်း ဖြစ်သော၊ ဂုဏောပရောဓံ (ဂုဏ+ဥပရောဓံ)–အကောင်းဂုဏ်ကို နှောင့်ယှက် ဖျက်ဆီးမှုကို၊ ခမတိ

နိဗ္ဗာန်ကို၊ ပရမ်-အမြတ်ဆုံးဟူ၍၊ ဝဒန္တိ-ဟောတော်မူကုန်၏၊ ပရူပဃာတီ-သူတစ်ပါးကို ညှဉ်းဆဲတတ်သော ပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ နု ဟိ ပဗ္ဗဇိတော-ပဗ္ဗဇိတအစစ် မဖြစ်နိုင်၊ ပရံ-သူတစ်ပါးကို၊ ဝိဟေဌယန္တော-ညှဉ်းဆဲတတ်သော ပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ သမဏော-သမဏအစစ်သည်၊ နု ဟောတိ-မဖြစ်နိုင်။

သဟတိ-သည်းခံတတ်၏၊ အဓိဝါသေတိ-ပြန်၍မပြော ပြန်၍ မပြုဘဲ သူတစ်ပါးက ပြောသမျှ ပြုသမျှကို (အဓိ) မိမိအပေါ်၌သာ+ဝါသေတိ-တည်နေစေ၏၊ (မိမိသာ အနာခံ၏-ဟူလို၊) ဣတိ ခန္တိ-ခန္တီ မည်၏။ [ခမုဓာတ်+တိပစ္စည်း၊ ဆန်းကြောင့် ဒီဃပြု၍ "ခန္တီ"ဟု ဖြစ်သည်။]

ပရမံ တပေါ တိတိက္ခာ။ ။ သီလာဒိနံ ပဋိပက္ခဓမ္မေ-သီလစသည်တို့၏ ဆန့်ကျင်ဘက် လောဘ ဒေါသစသော တရားတို့ကို၊ (သဝိသေသံ-အထူးနှင့်တကွ၊) တပတိ-လောင်မြိုက် (ပယ်ဖျောက် ဖျက်ဆီး) တတ်၏၊ ဣတိ တပေါ၊ ချဉ်ဦးအုံ-ဆာလောင်မွတ်သိပ်ခြင်းကို သည်းမခံနိုင်လျှင်, သည်းမခံနိုင်၍ စိတ်လည်း ဆင်းရဲလျှင် စားသောက်ချင်သော လောဘနှင့် လိုတာမရ၍ ဆင်းရဲသော ဒေါမနဿ ဒေါသဖြစ်၏၊ သူတစ်ပါးက စွပ်စွဲလျှင် ဒေါသဖြစ်၏၊ ဤသို့ လောဘ ဒေါသစသော တရားများဖြစ်လျှင် ပါဏာတိပါတစသော သီလပျက်မှု ဖြစ်တော့၏၊ ထိုသီလပျက်ကြောင်း တရားတို့ကို လောင်မြိုက်တတ်သောကြောင့် ခန္တီသည် အမြတ်ဆုံး အကျင့် ဖြစ်၏။ [ဥပနိဗ္ဗာယနခန္တီ-အာရုံ၌ ရှုဆင်ခြင်လျက် နှစ်သက်တတ်သော ဉာဏ်ကိုလည်း "ခန္တီ"ဟု ခေါ်ရကား၊ ထို ဥပနိဗ္ဗာယနခန္တီကို တားမြစ်လို၍ "တိတိက္ခာ"ဟု ဝိသေသန ကူ(မ)ရသည်။]

နိဗ္ဗာနံ၊ ပေ၊ ဗုဒ္ဓါ။ ။ ဝါန (တဏှာ)မှ ထွက်မြောက်သောကြောင့် သက္ကတလို "နိရ်ဝါဏ"ပါဠိလို "နိဗ္ဗာန"မည်သော တရားသည် သန္တ-ငြိမ်သက်, ပဏီတ-မွန်မြတ်, နိပုန-သိမ်မွေ့, သိဝ-အေးမြ, ခေမ-ဘေးမရှိဟူသော အားလုံးသော အခြင်းအရာဖြင့် (ဘယ်တရားနှင့် ယှဉ်ယှဉ်) အသာဆုံးဟု ဘုရားရှင်တို့ ဟောတော်မူကြသည်၊

နဟိ၊ ပေ၊ ပရူပဃာတီ။ ။ ပြခဲ့သော အဓိဝါသနခန္တီ မရှိသောကြောင့် သူတစ်ပါးကို ညှဉ်းဆဲနှိပ်စက်သူသည် ပဗ္ဗဇိတ မမည်နိုင်၊ မှန်၏-"ပရံ+ဥပဃာတေတိတိ ပရူပဃာတီ"နှင့် အညီ သူတစ်ပါးကို နှိပ်စက်သူသည်"ပဗ္ဗာဇေတိတိ-အကုသိုလ်တရားတို့ကို မိမိသန္တာန်မှ ထွက်သွားစေတတ်၏"ဟူသော ဝစနတ္ထနှင့် မကိုက်ညီရကား "ပဗ္ဗဇိတ" အစစ်မဖြစ်နိုင်ချေ၊ ဤ ဝစနတ္ထ အလို"ပဗ္ဗဇိတ"၌ ကာရိတ်ပစ္စည်းကျေ၊ "နု သမဏော၊ ပေ၊ ယန္တော"ဟူသော စတုတ္ထပါဒကား တတိယပါဒ၏ ဝေဂုစ် ပရိယာယ်တည်း၊ သူတစ်ပါးကို ညှဉ်းဆဲသူသည် "သမေတိ-ဒေါသစသော ကိလေသာတို့ကို ငြိမ်းစေတတ်"ဟူသော ဝစနတ္ထနှင့် မကိုက်ညီသောကြောင့် သမဏအစစ် မဖြစ်နိုင်-ဟူလို။ [နု ဟိ ပဗ္ဗဇိတောတိ ဧတသ္မာ ဟိ နု သမဏော ဟောတီတိ ဝေဝစနံ၊ ပရူပဃာတီတိ ဧတသ္မာ ပရံ ဝိဟေဌယန္တောတိ ဝေဝစနံ။]

တစ်နည်း။ ။ ပရူပဃာတီ၌ ပရကို ဥတ္တမ (အမြတ်)ဟု အနက်ယူ၍ "ပရူပဃာတီ-မြတ်သောသီလကို ဖျက်ဆီးသူ"ဟု အနက်ပေး။ ["ပုဂ္ဂလပရောပရညူ-ပုဂ္ဂိုလ် အမြတ်အယုတ်ကို

သဗ္ဗပါပသ–အလုံးစုံသော အကုသိုလ်ကို၊ အကရဏ–မပြု မကျင့် ရှောင်ကြဉ်ခြင်းသည်လည်းကောင်း၊ ကုသလသ–စတုဘူမက ကုသိုလ်ကို၊ ဥပသမ္ပဒါ–ပြီးစေခြင်းသည်လည်းကောင်း၊ သစိတ္တပရိယောဒါပန်–မိမိစိတ်ကို ဖြူစင်စေခြင်းသည် လည်းကောင်း၊ ဧတံ–ဤသုံးမျိုးသည်၊ ဗုဒ္ဓါနံ–တို့၏၊ သာသနံ–အဆုံးအမတော်တည်း။

အနုပဝါဒေါ–နှတ်ဖြင့် မစွပ်စွဲခြင်းသည် လည်းကောင်း၊ အနုပဃာတော–ကိုယ်စိတ်တို့ဖြင့် မ်ညှဉ်းဆဲ မနှိပ်စက်ခြင်းသည် လည်းဇုံကာင့်၊ ပါတိမောက္ခေ–

သိသူ"ဟူရာ၌ ပရဟုဒ်ကဲ့သို့တည်း။ [ဤနည်းအလို "ယောစ သမဏော–သည်ကား၊ ပရံ–အခြားသတ္တဝါကို၊ ဝိဟေဌယန္တော–ညှဉ်းဆဲလျက်၊ ပရူပဃာတီ–မိမိ၏ မြတ်သောသီလကို ဖျက်ဆီးတတ်၏၊ သော သမဏော–သည်၊ နု ဟိ ပဗ္ဗဇိတော–ပဗ္ဗဇိတမဟုတ်"ဟု ပေး၊ ဤနှုတ်ကပ်ခ်ိ နု တစ်လုံးအနက်မရှိ။ ["ပရူပဃာတီဖြင့် သူတစ်ပါးကို သေအောင်သတ်သူ"ယူ၍ "ဝိဟေဌယန္တောဖြင့် အသေမသတ်ဘဲ ညှဉ်းဆဲရုံ ညှဉ်းဆဲသူ"ယူသော နောက်တစ်နည်းနှင့် ထို့နောက် အခြားတစ်နည်းကိုလည်း ဋီကာပြသေး၏။]

သဗ္ဗ၊ ပေ၊ ဩပသမ္ပဒါ။ ။ "သဗ္ဗပါပ–အလုံးစုံအကုသိုလ်"ဟူသည် အကုသိုလ်စိတ္တုပ္ပါဒ်တွင် ပါဝင်သော အပြစ်ရှိသော တရားအားလုံးတည်း၊ ထိုတရားအားလုံးကို မိမိသန္တာန်၌ မဖြစ်အောင် ရှောင်ကြဉ်ခြင်းကို "အကရဏ" ဟု ဆိုသည်၊ "ကုသလ" အရ ကာမ–ရူပ–အရူပ–လောကုတ္တရာဟူသော စတုဘူမကကုသိုလ်ကို ယူ၊ ထို ကုသိုလ်ကို မိမိသန္တာန်၌ ဖြစ်စေခြင်းသည် ဥပသမ္ပဒါ မည်၏၊

သစိတ္တပရိယောဒါပနံ။ ။ အဝုပုဗ္ဗ, ဒါဓာတ်ဖြင့် "သြဒါန"ဖြစ်၍ ကာရိတ်ဏာပေပစ္စည်းဖြင့် "သြဒါပနံ"ဟု ဖြစ်၏၊ သက္ကတ၌ "ပရ်ယ"ဟု ရှိသောကြောင့် ပရိနောက်၌ သရရှိလျှင် အမြဲ(ယ်) လာ၊ "ပရိယတ္တိ, ပရိယာပုဏာတိ, ပရိယောသာနံ"စသည်တည်း။ "တံပန အရဟတ္တေန ဟောတိ–ထိုစိတ်ကို ဖြူစင်စေခြင်းသည် အရဟတ္တဖိုလ်ကျမှ ပြီးဆုံး၏"–ဋီကာ၊ ထို့ကြောင့် အစွမ်းကုန်ဖြူစင်သော အရဟတ္တဖိုလ်ကို ရည်ရွယ်၍ "သစိတ္တပရိယောဒါပနံ"ဟု မိန့်သည်။

အနုပဝါဒေါ အနုပဃာတော။ ။ ဝါစာယကသမ္ပတ္တိအနုပဝဒနံ–နှတ်ဖြင့် တစ်စုံတစ်ယောက်ကိုမျှ မစွပ်စွဲခြင်းသည် အနုပဝါဒမည်၏၊ အနုပဃာတောတိ ကာယေနမနသာစ ကသမ္ပတ္တိ ဥပဃာတာကရဏံ–ကိုယ်ဖြင့်လည်းကောင်း စိတ်ဖြင့်လည်းကောင်း တစ်စုံတစ်ယောက်ကိုမျှ မညှဉ်းဆဲ, ညှဉ်းဆဲဖို့ရန် မကြံခြင်းသည် အနုပဃာတမည်၏။

ပါတိမောက္ခေစ သံဝရော။ ။ ပ အတိမောက္ခံ–အလွန်မြတ်သော၊ (တစ်နည်း)ပါတိ သုဂတိဘယေဟိ–သုဂတိဘဝ၌ ဖြစ်တတ်သော အတ္တာနုဝါဒစသော ဘေးတို့မှ စောင့်ရှောက်တတ်, မောက္ခတိ ဒုဂ္ဂတိဘယေဟိ–ဒုဂ္ဂတိဘေးတို့မှ လွတ်စေတတ်သောကြောင့် ပါတိမောက္ခမည်သော သီလကို (ဝိနည်းပိဋကတ်၌လာသော သီလအားလုံးကို) ပါတိမောက္ခသီလဟု ခေါ်၏၊ ထိုသီလကို မလွန်ကျူးခြင်းသည် ပါတိမောက္ခသီလ၌ စောင့်စည်းခြင်းမည်၏။

ပါတိမောက္ခသီလ၌ ၊ သံဝရောစ–စောင့်စည်းခြင်းသည် လည်းကောင်း၊ ဘတ္တသို့ ÷ ဆွမ်း၌၊ မတ္တညုတာ စ–ခံယူသုံးဆောင်ခြင်း၌ အတိုင်းအရည်ပမာဏကို သိသူ၏ အဖြစ်သည် လည်းကောင်း၊ ပန္တ–အစွန်အဖျားကျ၍ ဆိတ်ငြိမ်သော၊ သယနာသနံစ–အိပ်ရာ နေရာကျောင်းသည် လည်းကောင်း၊ ဝါ–အိပ်ရာ နေရာကျောင်း၌ ကိန်းအောင်းခြင်းသည် လည်းကောင်း၊ အဓိစိတ္တေ–ဝိပဿနာ၏ အခြေခံဖြစ်သော လွန်ကဲသော သမာပတ်စိတ်၌၊ ဝါ–မဂ်ဖိုလ်စိတ်၌၊ အာယောဂေါစ–လွန်စွာကြိုးကုတ်, အားထုတ်ခြင်းသည်လည်းကောင်း၊ ဧတံ–ဤ ၅ မျိုးသည်၊ ဗုဒ္ဓါနံ–ဘုရားရှင်တို့၏၊ သာသနံ–အဆုံးအမတော်တည်း။

ဧတေနေဝ ဥပါယေန–ဤနည်းဖြင့်ပင်၊ ဣတရေသမ္မိ–ဝိပဿီဘုရားမှ အခြားလည်း ဖြစ်ကုန်သော၊ ဗုဒ္ဓါနံ–တို့၏၊ ပါတိမောက္ခုဒ္ဒေသော–ဒ္ဒေသကို၊ ဝေဒိတဗ္ဗော–၏၊ ဟိ–မှန်၊ သဗ္ဗဗုဒ္ဓါနံ–တို့၏၊ တိသောဝ–၃ ဂါထာသာလျှင် ဖြစ်ကုန်သော၊ ဣမာ သြဝါဒပါတိမောက္ခဂါထာယော–ဤ သြဝါဒပါတိမောက် ဂါထာတို့သည်၊ ဟောန္တိ–

မတ္တညုတာစ ဘတ္တသ္မိ။ ။ ဤ ပါဠိဖြင့် ဟောဧနေမတ္တညုတာမည်သော စရဏ(အကျင့်)ကို ပြ၏၊ လှူသောအခါ မိမိအားမျှတလောက်ရံ ခံယူခြင်းဟူသော ပဋိဂ္ဂဟဏမတ္တညုတာ, သုံးဆောင်သောအခါ မိမိနှင့်သင့်တော်သော အစာကို စားခြင်းဟူသော ပရိဘောဂမတ္တညုတာဟု ၂ မျိုးရှိ၏။

ပန္တဉ္စသယနာသနံ။ ။ ပန္တ–ပ+အန္တ၊ ပရိယန္တနှင့် အနက်တူပုဒ်၊ ဧနသ်ဃဋ္ဌနဝိရဟိတ်–လူအများ၏ ရှုပ်ထွေး ထိပါးခြင်းမှကင်းသော၊ နိဒ္ဒနသမ္ဘာခ–လူအပေါင်းဖြင့် ကျင်းမြောင်းခြင်းမရှိသော၊ ဝိဝိတ္တံ သေနာသနံ–လူတို့မှ ဆိတ်ငြိမ်သော ကျောင်းတည်း၊ ထိုကျောင်းမျိုး၌ နေခြင်း–ဟူလို။

မှတ်ချက်။ ။ မတ္တညုတာစ ဘတ္တသ္မိ, ပန္တဉ္စသယနာသနံဖြင့် ဆွမ်း, ကျောင်းဟူသော ပစ္စည်း ၂ပါး၌ သန္တောသ (တင်းတိမ်ရောင့်ရဲမှု)အကျင့်ကို ပြ၏၊ ထို ၂ပါး၌ သန္တောသဖြစ်ပုံကို တိုက်ရိုက်ပြသဖြင့် သက်နိုး်ဆေးဟူသော အခြား ၂ပါး၌ သန္တောသ ဖြစ်ပုံကိုလည်း၊ (သန္တောသ လက္ခဏာချင်းတူသောကြောင့် ဥပလက္ခဏနည်း, လက္ခဏဟာရနေတို့ နည်းအားဖြင့်) ပြပြီးဖြစ်တော့သည်။ [ဒွိဟိယေဝ ပစ္စယေဟိစ စတုပစ္စယသန္တောသော ဒီပိတောတိ ဝေဒိတဗ္ဗော, ပစ္စယ သန္တောသသာမညေန ဣတရဒ္ဒယသပိ လက္ခဏဟာရနယေန ဇောတိတဘာဝတော။]

အဓိစိတ္တေစ အာယောဂေါ။ ။ ဝိပဿနာပါဒက် အဌသမာပတ္တိစိတ္တံ အဓိစိတ္တံ–(ဈာန်သမာပတ်ကို အခြေခံ၍ ဝိပဿနာအားထုတ်ရာ၌) ဝိပဿနာ၏ အခြေခံဖြစ်သော သမာပတ် ရှစ်ပါးစိတ်သည် အဓိစိတ္တ (လွန်ကဲသော စိတ်)၊ တတောပိစ မဂ္ဂဖလစိတ္တမေဝ အဓိစိတ္တံ၊ တသ္မိ ယထာဝုတ္တေ အာယောဂေါ၊ အနုယောဂေါတိ အတ္ထော၊ အနုပဝဒန, အနုပယောဂန, ပါတိမောက္ခေသမဝရ, ပန္တသေနာသန သေဝန, အဓိစိတ္တာနုယောဂ, ဤ ၅ပါးလည်း ဘုရားရှင်တို့၏ သြဝါဒတော်တည်း။

နှ်၏၊ တာ–ထိုဂါထာတို့သည်၊ ဒီဃာယုကဗုဒ္ဓါနံ–ရှည်သော သက်တော်ရှိသော ဘုရားရှင်တို့၏၊ ယာဝ သာသနပရိယန္တာ–အဆုံးအမတော် ဆုံးသည့်တိုင်အောင်၊ [ဓရမာနကဗုဒ္ဓါနံ အနုသာသနပရိယန္တံ (ဆုံးမတော်မူခြင်း၏ အဆုံးကို) သန္ဓာယ ဝုတ္တံ၊ "ရဟန်းအသွင်ဟူသော လိင်္ဂသာသနာမှာ ထို့နောက် အကြာကြီးတည်သေးသော ကြောင့် "သာသနပရိယန္တာ"အရ အဆုံးအမကို "သာသန"ဟု ယူရသည်–ဟူလို။] ဥဒ္ဒေသံ– ရွတ်ပြအပ်ကုန်သည်၏အဖြစ်သို့၊ အာဂစ္ဆန္တိ–ရောက်ကုန်၏၊ အပ္ပါယုကဗုဒ္ဓါနံ–နည်းသော (တိုသော) သက်တော်ရှိသော ဘုရားရှင်တို့၏၊ ပဌမဗောဓိယံယေဝ–ပထမဗောဓိ၌ သာ၊ ဥဒ္ဒေသံ–သို့၊ အာဂစ္ဆန္တိ–နှ်၏၊ ပန–ဆက်၊ သိက္ခာပဒ ပညတ္တိ ကာလတော–သိက္ခာပုဒ် ပညတ်တော်မူပြီးရာ အခါမှ၊ ပဘုတိ–စ၍၊ အာဏာပါတိ မောက္ခမေဝ–အာဏာပါတိမောက်ကိုသာ၊ ဥဒ္ဒိသိယတိ–ရွတ်ပြအပ်၏၊ တဋ္ဌ–ထို အာ ဏာပါတိမောက်ကိုလည်း၊ ဘိက္ခူ ဧဝ–ရဟန်းတို့သည်သာ၊ ဥဒ္ဒိသန္တိ–နှ်၏၊ ဗုဒ္ဓါ–တို့သည်၊ နု ဥဒ္ဒိသန္တိ–ရွတ်ပြတော်မမူကြကုန်၊ တသ္မာ–ထို့ကြောင့်၊ အမှာကမ္ပိ–တို့၏လည်း၊ ဘဂဝါ–သည်၊ ပဌမဗောဓိယံ–ဓိ၌၊ ဝိသတိဝဿ မတ္တမေဝ–ဝါတော် ၂၀မျှ ကာလပတ်လုံးသာ၊ ဣမံ သြဝါဒပါတိမောက္ခံ–ကို၊ ဥဒ္ဒိသိ–တော်မူပြီ၊ အထ–ထိုမှနောက်၌၊ကေဒိဝသံ–၌၊ ပုဗ္ဗာရာမေ–ပုဗ္ဗာရုံကျောင်းတိုက်တော်၌၊ မိဂါရမာတု ပါသာဒေ–မိဂါရသူဌေး၏ အမိအရာ၌တည်သော ဝိသာခါ၏ ပြာသာဒ်၌၊ နိသိန္နော–နေတော်မူလျက်၊ ဘိက္ခူ–တို့ကို၊ အာမန္တေသိ–သိစေတော်မူပြီ၊ ဝါ–မိန့်တော်မူပြီ၊ (ကိံ) ၊ ဘိက္ခဝေ–တို့၊ အဟံ–သည်၊ ဒါနိ–၌၊ ဣတော–ဤနေ့မှ ၊ ပဋ္ဌာ–၌၊ ဥပေါ

ပဌမဗောဓိယံ ယေဝ။ ။ "ပဌမဗောဓိယံ ဝိသတိဝဿမ္ပန္နရေ"ဟု ရှေ့၌ ဆိုခဲ့သော ကြောင့် ပထမဗောဓိကို ဝါတော် ၂၀အတွင်းဟု မဟာဂဏ္ဌိပုဒ်၌ ဆို၏၊ သုတ္တန်ဋီကာတို့ကို ပြုသော အရှင်ဓမ္မပါလထေရ်ကား ၄၅ဝါကို ၃ပိုင်း ပိုင်း၍ ပထမ ၁၅ဝါကို ပထမဗောဓိ (သစ္စာ ၄ ပါးကို သိကြရာ ပထမအပိုင်း)ဟု လည်းကောင်း, ဒုတိယ ၁၅ဝါကို မဇ္ဈိမဗောဓိ, တတိယ ၁၅ဝါ ကို ပစ္ဆိမဗောဓိဟုလည်းကောင်း မိန့်တော်မူ၏၊ "ပဌမဗောဓိယံ ဝိသတိ ဝဿမ္ပန္နေ ရေ"ဟူသော စကားကိုကား "ဝါ ၂ဝအတွင်း၌ ပထမဗောဓိ ပါဝင်သောကြောင့် ဆိုသည်"ဟု မိန့်သည်။

သိက္ခာပဒပညတ္တိကာလတော။ ။ ဤစကားကား သိက္ခာပုဒ် မပညတ်ရသေးလျှင် အာဏာပါတိမောက်မရှိ၊ သိက္ခာပုဒ်ပညတ်မှ အာဏာပါတိမောက် ရှိကြောင်းကို ပြသောစကားတည်း၊ "သိက္ခာပုဒ် ပညတ်"ဟူရာ၌လည်း သိက္ခာပုဒ်တချို့ ပညတ်ပြီးရုံမျှဖြင့် အာဏာပါတိမောက် ခွင့်ပြုတော်မမူသေး, ဝါတော် ၂ဝကျော်၍ သြဝါဒပါတိမောက် ဟောပြတော်မူမည့် ပရိသတ်တွင် ဒုသီလ ပါဝင်နေမှ အာဏာပါတိမောက် ပြဖို့ရန် ခွင့်ပြုတော်မူသည်၊ အကျယ်ကို ပါတိ မောက္ခတ္ထပနက္ခန္ဓကမှာ ရှု။

သထံ–ကို၊ နာ ကရိသ္သာမိ–မပြုတော့အံ့၊ ပါတိမောက္ခံ–သြဝါဒပါတိမောက်ကို၊ နာ ဥဒ္ဒိသိသ္သာမိ–ရွတ်ပြတော်မ မမူ တော့အံ့၊ ဘိက္ခဝေ–တို့၊ ဒါနိ–ဌ၊ တုမှေဝ–တို့ချည်း သာ၊ ဣတော–ဤနေ့မှ၊ ပရံ–ဌ၊ ဥပေါသထံ–ကို၊ ကရေယ္လာထ–နှိုးလော၊ ပါတိမောက္ခံ–ကို၊ ဥဒ္ဒိသေယ္လာထ–နှိုးလော၊ ဘိက္ခဝေ, ယံ–အကြင် အကြောင်းကြောင့်၊ ဝါ–အကြင် အရာကြောင့်၊ တထာဂတော–သည်၊ အပရိသုဒ္ဓါယ–မစင်ကြယ်သော၊ ပရိသာယ–ဌ၊ ပေ၊ ဥဒ္ဒိသေယ္ယ–၏၊ ဧတံ–ဤ အကြောင်းသည်၊ အဋ္ဌာနံ–သင့်သောအကြောင်း မဟုတ်၊ ဧသော–ဤအရာသည်၊ အနဝကာသော–သင့်သောအရာ မဟုတ်၊ ဣတိ–သို့၊ (အာမန္တေသိ–ပြီ၊) တတော–ခါမှ၊ ပဋ္ဌာယ–၍၊ ဘိက္ခူ–တို့သည်၊ အာဏာပါတိမောက္ခံ–ကို၊ ဥဒ္ဒိသန္တိ–နှိုး၏၊ ဣဒံ အာဏာပါတိမောက္ခံ–သည်၊ ဝါ–ကို၊ တေသံ–ထိုဘုရားရှင်တို့သည်၊ အနုဒ္ဒိဋ္ဌံ–အပ်သည်၊ အဟောသိ–ပြီ၊ တေန–ကြောင့်၊ အနုဒ္ဒိဋ္ဌံ ပါတိမောက္ခန္တိ–ကုံဟူ၍၊ ဝုတ္တံ–မိန့်တော်မူအပ်ပြီ။

တေသံ ဗုဒ္ဓါနန္တိ–ကား၊ ဝိပဿီ အာဒီနံ–သီ အစရှိကုန်သော၊ တိဏ္ဏံ–၃ ဆူကုန်သော၊ တေသံ ဗုဒ္ဓါနံ–တို့၏၊ အန္တရဓာနေနာတိ–ကား၊ ခန္ဓန္တရဓာနေန–ခန္ဓာတော်၏ ကွယ်လွန်တော်မူခြင်းကြောင့်၊ ပရိနိဗ္ဗာနေန–ပရိနိဗ္ဗာန်စံတော်မူခြင်းကြောင့်၊ ဣတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ၊ ဗုဒ္ဓါနုဗုဒ္ဓါနန္တိ–ကား၊ တေသံ ဗုဒ္ဓါနံ–တို့၏၊ အနုဗုဒ္ဓါ–အတုလိုက်၍ သစ္စာ ၄ ပါးတရားကို သိကုန်သော၊ ယေ သမ္မုခသာဝကာ–အကြင် မျက်မှောက် သာဝကတို့သည်၊ (သန္တိ၊) တေသံ–ထို မျက်မှောက်သာဝကတို့၏ ခန္ဓန္တရဓာနေနစ–ကြောင့်လည်းကောင်း၊ ယေတေပစ္ဆိမာ သာဝကာတိ–ကား၊ တေသံ သမ္မုခသာဝကာနံ–တို့၏၊ သန္တိကေ–ဌ၊ ပဗ္ဗဇိတာ–ရှင်ရဟန်းပြုကြကုန်သော၊ ပစ္ဆိမာ–နောက်ဌ ဖြစ်ကုန်သော၊ ယေ သာဝကာ–တို့သည်၊ (သန္တိ၊) နာနာနာမာတိ–ကား၊ ဗုဒ္ဓရက္ခိတော–ကို့တ၊ ဓမ္မရက္ခိတော–တ၊ ဣတိအာဒိ နာမဝသေန–ဤသို့ အစရှိသော အမည်၏ အစွမ်းအားဖြင့်၊ ဝိဝိဓနာမာ–အထူးထူးသော အမည်ရှိကုန်သော၊ နာနာ ဂေါတ္တာတိ–ကား၊ ဂေါတမော–ဂေါတမ၊ မောဂ္ဂလ္လာနော–လာန်၊ ဣတိ အာဒိ ဂေါတ္တဝသေန–ဤသို့ အစရှိသောအနွယ်၏ အစွမ်းအားဖြင့်၊ ဝိဝိဓဂေါတ္တာ–အထူးထူးသော အနွယ်

သမ္မုခ၊ ပေ၊ ပဗ္ဗဇိတာတိ။ ။ သဗ္ဗန္တိမာနံ–သာဝကအားလုံးတို့၏ နောက်ဆုံးဖြစ်ကုန်သော၊ သုဘဒ္ဒသဒိသာနံ–(ဘုရားပရိနိဗ္ဗာန်စံမည့် ညဉ့်မှ တရားနာရ၍ တရားထူးရသော) သုဘဒ္ဒနှင့်တူကုန်သော၊ သမ္မုခသာဝကာနံ သန္တိကေ ပဗ္ဗဇိတေသန္နာယဝဒတိ (သမ္မုခသာဝကာနံ သန္တိကေ ပဗ္ဗဇိတာဟူသောစကားကို ဆိုသည်။)

ရှိကုန်သော၊ နာနာဇော်ဘာတိ–ကား၊ ခတ္တိယော–ခတ္တိယ၊ ဗြာဟ္မဏော–ဏ၊ ဣတိ အာဒိ ဇာတိဝသေန–သောဇာတ်၏ အစွမ်းအားဖြင့်၊ နာနာဇော်ဘာ–အထူးထူးသော ဇာတ်ရှိကုန်သော၊ နာနာကုလာ ပဗ္ဗဇိတာတိ–ကား၊ ခတ္တိယကုလာဒိဝသေနေဝ–ခတ္တိယအမျိုး အစရှိသည်တို့၏ အစွမ်းဖြင့်ပင်။ [ခတ္တိယဟု ရှေ့၌ ပါပြီးဖြစ်သောကြောင့် သန္နိဋ္ဌာနဇဝကို ထည့်သည်၊ အခြားအမျိုးမဟုတ်, ဆိုအပ်ပြီးသော ခတ္တိယစသော အမျိုးပင်–ဟူလို။] ဝိဝိဓကုလာ–အထူးထူးသောအမျိုးမှ၊ နိက္ခမ္မ–ထွက်၍၊ ပဗ္ဗဇိတာ–ရှင်ရဟန်းပြုကြကုန်သော၊ ဝါ–တစ်နည်း၊ ဥစ္စနီစဥဋ္ဌာရဋ္ဌာရဘောဂါဒိကုလဝသေန–မြင့်သော အမျိုး, နိမ့်သောအမျိုး, အလွန် မွန်မြတ်သော စည်းစိမ်ရှိသောအမျိုး အစရှိသော အမျိုး၏ အစွမ်းအားဖြင့်၊ ဝိဝိဓကုလာ–မှ၊ နိက္ခမ္မ–၍၊ ပဗ္ဗဇိတ္တာ–နှ်သော၊ (ယေတေ သာဝကာ၌စပ်။)

တေ တံ ဗြဟ္မစရိယန္တိ–ကား၊ ပစ္ဆိမာ–နှ်သော၊ တေ သာဝကာ–တို့သည်၊ [ဝိဟောဒ္ဓေန္တာ–စသော အရတ္တပုဒ်များနှင့်တကွ "အန္တရဓာပေသုံ"၌ စပ်။] ယသ္မာ–ကြောင့်၊ ဧကနာမာ–တူသောအမည် ရှိကုန်သော၊ ဧကဂေါတ္တာ, ဧကဇာတိကာ, ဧကကုလာ–တူသောအမျိုးမှ၊(နိက္ခမိတ္တာ–၍၊) ပဗ္ဗဇိတာ–နှ်သော၊ (သာဝကာ–တို့သည်၊) အမှာကံ–တို့၏၊ သာသနံ–သာသနာတော်တည်း၊ တန္တိ–အစဉ်တော်တည်း၊ ပဝေဏီ–အဆက်တော်တည်း၊ ဣတိ–ဤသို့ပြော၍၊ အတ္တနော–၏၊ ဘာရံ–တာဝန်ကို၊ ကတ္တာ–၍၊ ဗြဟ္မစရိယံ–သာသနဗြဟ္မစရိယကို၊ ရက္ခန္တိ–နှ်၏၊ စိရံ–စွာ၊ ပရိယတ္တိဓမ္မံ–ပရိယတ်တရားတော်ကို၊ ပရိဟရန္တိ–ဆောင်ရွက်ကြကုန်၏၊ ဣမေစ–ဤ သာဝကတို့သည်ကား၊ [နာနာ နာမ စသည် ဖြစ်ကြသော ဤသာဝကတို့သည်ကား–ဟူလို။] တာဒိသာ–ထိုကဲ့သို့ ရှုအပ်သော ပုဂ္ဂိုလ်တို့သည်၊ နု ဟောန္တိ–မဟုတ်ကြကုန်၊ [သာသနာတော်ကို မိမိတို့ တာဝန်ဟု ယူဆ၍ စောင့်ရှောက်သူများ မဟုတ်ကြ–ဟူလို။] တသ္မာ– ကြောင့်၊ အညမညံ–အချင်းချင်း၊ ဝါ–တစ်ယောက် တစ်ယောက်ကို၊

ဥစ္စ၊ ဃ၊ ကုလဝသေန ဝါ။ ။ [ဝါ–ကား "ခတ္တိယကုလာဒိဝသေနေဝ" ၏ ဝိကပ်တည်း၊] ဥစ္စနီစကုလ, ဥဋ္ဌာရဘောဂါဒိကုလ–ဟု ၂မျိုးခွဲ၊ ခတ္တိယ ဗြာဟ္မဏဂဟပတိကုလကို ဥစ္စကုလ, ဝေဿ သုဒ္ဒကုလကို နီစကုလဟု ခွဲ၊ ဥဋ္ဌာရ ဥဋ္ဌာရ"ဟု အနက်တူသဒ္ဒါ ၂ ခုဖြင့် ဥဋ္ဌာရတရတမဥပဘောဂဝန္တ–အလွန်အလွန် မြတ်သော အသုံးအဆောင် စည်းစိမ်ရှိသော အမျိုးဟု သိစေသည်။ [ဥဋ္ဌာရာတိသယဇောတနတ္ထံ ဟိ ပုန ဥဋ္ဌာရဂ္ဂဟဏံ, ဒုက္ခဒုက္ခန္တိအာဒီသု ဝိယ။]

ဘောဂါဒိ။ ။ အာဒိဖြင့် ဥဋ္ဌာရ–သာမညစည်းစိမ်ရှိသော အမျိုး, အနုဋ္ဌာရ–မမြတ်သော (အောက်တန်းကျသော)စည်းစိမ်ရှိသော အမျိုးကို ယူ။ [အာဒိသဒ္ဒေန ဥဋ္ဌာရအနုဋ္ဌာရာနံ ဂဟဏံ ဝေဒိတဗ္ဗံ။]

ဝိဟောဌေန္တာ–ညှဉ်းဆဲကုန်လျက်၊ ဝိလောမ်–ဆန့်ကျင်ဘက်ကို၊ ဂဏှန္တာ–နှိုင်းလျက်၊ အသုကော ထေရော–ထိုမည်သောထေရ်သည်၊ ဇာနိဿတိ–သိလတ္တံ့၊ ဝါ–သိလိမ့်မည်ပေါ့၊ အသုကော ထေရော–သည်၊ ဇာနိဿတိ–လတ္တံ့၊ ဝါ–ပေါ့၊ [သူ+သိလိမ့်မပေါ့၊ ငါတို့နှင့် မဆိုင်ပါ–ဟူလို၊] ဣတိ–ဤသို့ ပြော၍၊ သိထိလံ–ပေါ့ပေါ့လျော့လျော့ကို၊ ကရောန္တာ–ပြုကုန်လျက်၊ တံ ဗြဟ္မစရိယံ–ထို သာသနဗြဟ္မစရိယကို၊ ခိပ္ပညေဝ–သာလျှင်၊ အန္တရဓာပေသုံ–ကွယ်ပစေကြကုန်ပြီ၊ သင်္ဂီဟံ–သင်္ဂီယနာသို့၊ အာရောပေတွာ–၍၊ နံ ရက္ခိံသု– မစောင့်ရှောက်ကြကုန်။

သေယျထာပိဝိ–ပိ ဟူသောသဒ္ဒါသည်၊ တဿတ္ထသ–ထို အလျင်အမြန် ကွယ်ပခြင်းဟူသော အနက်အဓိပ္ပာယ်၏၊ သြပမ္မနိဒဿနံ–ဥပမာကို ညွှန်ပြကြောင်း သဒ္ဒါတည်း၊ ဝိကိရတိတိ–ကား၊ ဝိကွိပတိ–အထူးထူး အပြားပြား ပစ်လွင့်၏၊ ဝါ–ကြဲဖြန့်၏၊ ဝိဓမတိတိ–ကား၊ ဌာနန္တရံ–အရပ်တစ်ပါးသို့၊ နေတိ–ဆောင်၏၊ ဝါ–ရှောက်အောင် မှုတ်လွင့်၏၊ ဝိဒ္ဓံသေတိတိ–ကား၊ ဌိတဌာနတော–တည်ရာအရပ်မှ၊ အပနေတိ–ဖယ်ရှား၏၊ ဝါ–ဖယ်သောအားဖြင့် ဖျက်ဆီး၏၊ ယထာ တံ သုတ္တေန အသင်္ဂဟိတတ္တာတိ–ကား၊ သုတ္တေန–ချည်ဖြင့်၊ အသင်္ဂဟိတတ္တာ–မသိမ်းယူအပ်ကုန်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ အဂန္ထိတတ္တာ–မသီကုံးအပ်ကုန်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ အဗဒ္ဓတ္တာ–မဖွဲ့အပ်ကုန်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ ဝိကိရတိယထာ–ကြဲဖြန့်သကဲ့သို့၊ ဧဝံ–ဤအတူ၊ ဝိကိရတိ–၏၊ သုတ္တေန–ဖြင့်၊ အသင်္ဂဟိတာနိ–မသိမ်းယူအပ် (မသီကုံးအပ်)ကုန်သော ပန်းတို့ကို၊ (ဝါတောသည်၊) ဝိကိရတိယထာ–ကဲ့သို့၊ ဧဝံ–ဤအတူ၊ ဝိကိရတိ–၏၊ ဣတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ၊ ဧဝမေဝ ခေါတိ–ခေါ ဟူသောသဒ္ဒါသည်၊ သြပမ္မသမ္ပဋိပါဒနံ–ဥပမာနကို ဥပမေယျနှင့် ကောင်းစွာ ပြီးစေကြောင်း သဒ္ဒါတည်း၊ ဝါ–ဥပမာနကို ဥပမေယျနှင့် နှီးနှောတိုက်ဆိုင်ကြောင်း သဒ္ဒါတည်း၊ အန္တရဓာပေသုန္တိ–ကား၊ ဝဂ္ဂသင်္ဂဟပဏ္ဏာသသင်္ဂဟာဒီဟိ–ဝဂ္ဂသင်္ဂဟ ပဏ္ဏာသသင်္ဂဟ အစရှိသည်တို့ဖြင့်၊ [ထိုသင်္ဂဟတို့ကို ပဌမသံဂါယနာအခန်း၌ ပြခဲ့ပြီ။] အသင်္ဂဟန္တာ–

ဝိကိရတိ စသည်။ ။ တည်ရာပတ်လည်၌ ကြဲဖြန့်ခြင်းကို ဝိကိရတိ, တခြားနေရာ ရောက်သွားအောင် မှုတ်လွင့်ခြင်းကို ဝိဓမတိ, နဂိုနေရာ၌ မရှိအောင် ဖယ်ရှားခြင်းကို ဝိဒ္ဓံသေတိဟု ဆိုသည်။ [ယခုစာတို့၌ "ဝိကိရိယန္တိ"ဟု ကမ္မရပ်ဗဟုဝုစ်ရှိသော်လည်း ပါဠိတော်၌ "တာနိဝါတောဝိကိရတိ"ဟု ရှိရကား ထိုပါဠိတော်ကို အဖြောင့်ဖွင့်သော အဋ္ဌကထာ၌လည်း ဝါတောဟု ကတ္တားထည့်၍ "အသင်္ဂဟိတာနိ ဝိကိရတိ"ဟုသာ ရှိသင့်၏၊ သို့မှလည်း "ဧဝံ ဝိကိရတိ"ဟု ဥပမေယျ ဝါကျရှိပုံနှင့် လျော်သည်၊ "သြပမ္မနိဒဿနံ"ဟု ဆိုသောကြောင့် ယထာ ဧဝံတို့၌လည်း အာကာရ အနက် မပေးသင့်။]

မသိမ်းယူကုန်ဘဲ၊ (ဝိနာသေသုံ ၌ စပ်၊) ယဲယဲ-အကြင် အကြင် တရားသည်၊ အတ္တနော-အား၊ ရုစ္စတိ-နှစ်သက်၏၊ (ရောစနတ္ထသမ္ဘဒါန်၊) တံတဒေဝ-ထို နှစ်သက်အပ်သော တရားကိုသာ၊ ဂဟေတွာ-၍၊ ဒသေသုံ-ပြကြကုန်ပြီ၊ သေသံ-ကြွင်းသော တရားကို၊ (မနှစ်သက်အပ်သော တရားကို-ဟူလို၊) ဝိနာသေသုံ-ဖျက်ဆီးကြကုန်ပြီ၊ အဒဿနံ-မမြင်အပ်သည်၏ အဖြစ်သို့၊ (ဘာဝပွဓာန၊) နယိံသု-နှိပ်ပြီ။

အကိလာသုနောစ၊ ပေ၊ သြဝဒိတုန္တိ-ကား၊ အပိစ-ထိုမှ တစ်ပါးကား၊ ["အပိစ" သည် ပါဠိတော်လာ အကိလာသုနောစ၌ စ၏ အဖွင့်တည်း၊] သာရိပုတ္တ-ရာ၊ တေ ဗုဒ္ဓါ-ထိုဝိပဿီအစရှိသော ဘုရားရှင်တို့သည်၊ အတ္တနော-၏၊ စေတသာ-တော်ဖြင့်၊ သာဝကာနံ-တို့၏၊ စေတော-ကို၊ ပရိစ္စ-ပိုင်းခြားကာ သိ၍၊ [ပရိ-ပိုင်းခြားကာ+ဣစ္စ-သိ၍၊ ဣစ္စ၌ ဣဓာတ်, တွာပစ္စည်း၊ ဣ-ဂတိမှိ၊ ယေ ဂတျတ္ထာ, တေ ဗုဒ္ဓတ္ထာ။] ပရိစ္ဆိန္နိတ္တာ-ပိုင်းခြား၍ [မည်သည့်စိတ် ဖြစ်နေသည်-ဟု ပိုင်းပိုင်းခြားခြား သိ၍၊] သြဝဒိတုံ-ဌာ၊ အကိလာသုနော-ပင်ပန်းရဲသာဟု သဘောထားတော် မမူကြကုန်သည်၊ အဟေသုံ-နှိပ်ပြီ၊ ပရစိတ္တံ-သူတစ်ပါးတို့၏ စိတ်ကို၊ ဥ တွာ-၍၊ အနုသာသနီ-ဆုံးမတော်မူခြင်းကို၊ ဘာရိယတော-ဝန်လေးသည်၏ အဖြစ်အားဖြင့်၊ နှ အဒ္ဒသံသု-ရှုတော်မမူကြကုန်၊ ဘူတပုဗ္ဗံ သာရိပုတ္တာတိအာဒိ-တ္တအစရှိသော စကားကို၊ တေသံ-ထို ဝိပဿီအစရှိသော ဘုရားရှင်တို့၏၊ အကိလာသုဘာဝပွဓာသနတ္ထံ-အကိလာသုအဖြစ်ကို ထင်ရှားပြခြင်း အကျိုးငှာ၊ ဝုတ္တံ-အပ်ပြီ၊ ဘီသနေ ကေတိ-ကား၊ ဘယာနကေ-ကြောက်စရာကောင်းသော၊ ဘယဇနနကေ-ကြောက်ခြင်းကို ဖြစ်စေတတ်သော၊ (ဝနသဏ္ဌာန် စပ်။)

ပရစိတ္တံ၊ ပေ၊ အဒ္ဒသံသု။ ။ [ပရစိတ္တံ ဥတွာ"သည် စေတောပရိစ္စ၏ အနက်ဖွင့် (ဥဒုကတ္ထ)တည်း၊ အနုသာသနီ"သည် သြဝဒိတုံ၏ အနက်ဖွင့်၊ "နှ ဘာရိယတော အဒ္ဒသံသု"သည် "အကိလာသုနော ဟေသုံ"၏၊ အဓိပ္ပာယတ္ထတည်း၊ နှ ဘာရိယတောကို "နှ ပပဉ္စတော"ဟု ထင်ဖွင့်သည်၊ တချို့စာ၌ "အဒ်သု"ဟု ရှိ၏၊ မကောင်း၊ သာဝကတို့၏ စိတ်ကိုသိ၍ သွန်သင်ဖို့ရန်ကိုကား ထိုဘုရားရှင်တို့သည် ဝန်လေးမှယ်ဟု ရှုတော်မမူကြ၊ ကိစ္စလုပ်ငန်းကို ချဲ့ရာရောက်သည်ဟု ရှုတော်မမူကြ-ဟူလို။

ဘီသနကေ။ ။ "ဘီသီ" ဟု ဣကာရန္တဓာတ်ဖြစ်၍ နိဂ္ဂဟီတ်လာလျက် "ဘီ'သ"ဟု သဒ္ဒနီတိ ဆိုဏ်၊ သဏ္ဌာတ၌ ဘီဓာတ်ကို ဘီသပြုသောကြောင့် "ဘီသ"ဟု ရှိစေလို၏၊ "ဘီသယတီတိ ဘီသနကော"ဟု သွတ္ထ၌ ကပစ္စည်းသက်၊ ဘယာနကေ၌ကား "ဘီဓာတ်+အာနကပစ္စည်း" ဟု ဆို၍ "ဝိဘေတိ ဧတသ္မာတိ ဘယာနကော"ဟု ထောမနိမိ ဝိဂြိုဟ်ပြု၏ "ဘယဇနနကေကား" ဘယာနကေ၏ အဓိပ္ပာယတ္ထ အဖွင့်တည်း။

ဧဝံ ဝိတက္ကေထာတိ–ကား၊ နေက္ခမ္မဝိတက္ကာဒယော–နေက္ခမ္မဝိတက် အစရှိ ကုန်သော၊ (အာဒိဖြင့် အဗျာပါဒ အဝိဟိံသတို့ကိုယူ၊) တယော–နှင့်သော၊ ဝိတက္ကေ–တို့ကို၊ ဝိတက္ကေထ–ကြံကြကုန်လော၊ မာ ဧဝံ ဝိတက္ကယိတ္ထာတိ–ကား၊ ကာမဝိတက္ကာ ဒယော–နှင့်သော၊ (အာဒိဖြင့် ဗျာပါဒဝိဟိံသ ကို ယူ၊) တယော အကုသလဝိတက္ကေ, မာဝိတက္ကယိတ္ထ–နှင့်လင့်၊ ဧဝံ မနသိကရောထာတိ–ကား၊ အနိစ္စ–အနိစ္စ၊ ဒုက္ခ–ဒုက္ခ၊ အနတ္တာ–အနတ္တ၊ အသုဘ–အသုဘ၊ ဣတိ–သို့၊ မနသိ–၌၊ ကရောထ–နှင့်လော၊ (တစ်နည်း၊) မနသိကရောထ–နှလုံးသွင်းကြကုန်လော၊ မာ ဧဝံ မနသာကရိတ္ထာတိ–ကား၊ နိစ္စ–စ္စ၊ သုခ အတ္တာသုဘ, ဣတိ–သို့၊ မနသိ–၌၊ မာ အကရိတ္ထ–ကုန်လင့်၊ ဣဒံ ပဇဟထာတိ–ကား၊ အကုသလံ–သိုလ်ကို၊ ပဇဟထ–ပယ်စွန့်ကြကုန်လော၊ ဣဒံ ဥပသမ္ပဇ္ဇ ဝိဟရထာတိ–ကား၊ ကုသလံ–ကို၊ ဥပသမ္ပဇ္ဇ–ရ၍၊ ဝါ–ပြီးစေ၍၊ ပဋိလဘိတ္တာ–ရ၍၊ နိပ္ပါဒေတ္တာ–ပြီးစေ၍၊ ဝိဟရထ–နှင့်လော။

အနုပါဒါယ၊ ပေ၊ ဝိမုစ္စိံသူတိ–ကား၊ အဂ္ဂဟေတ္တာ–အာရုံပြုသောအားဖြင့် မယူမူ၍၊ ဝိမုစ္စိံသု–လွတ်အပ်ကုန်ပြီ၊ ဟိ–ချဲ့၊ တေသံ–ထို တစ်ထောင်သော ရဟန်း

ဧဝံ။ ။ ဧဝံသည် အာကာရအနက်ရှိ၏၊ ယထာနုသိဋ္ဌာယ အနုသာသနီယာ–ဆုံးမအပ်တိုင်းသော အနုသာသနိကို၊ ဝိဓိဝသေန–(ဧဝံ ဝိတက္ကေထ စသည်ဖြင့်) စီမံခြင်း၏ အစွမ်းဖြင့်လည်းကောင်း၊ ပဋိသေဓနဝသေနစ–(မာ ဧဝံဟု) တားမြစ်ခြင်း၏ အစွမ်းဖြင့်လည်းကောင်း၊ ပဝတ္တိတာကာရပရာမသနံ–ဖြစ်စေအပ်သော အခြင်းအရာကို သုံးသပ်ကြောင်း သဒ္ဒါ။

အဂ္ဂဟေတ္တာ ဝိမုစ္စိံသု။ ။ [အနုပါဒါယ–နှ+ဥပ+အာဒါယ။] ဥပ အနက်မရှိ–ဟု သိစေလို၍ "အဂ္ဂဟေတ္တာ"ဖွင့်၊ "ဝိမုစ္စိံသု"၌ကား ကတ္တုရုပ်ဟု ဆိုလျှင် ဒိဝါဒိဂိုဏ်းသွင်း၍ "လွတ်ကုန်ပြီ"ဟု အကမ္မကအနက်ဖြစ်၏၊ ကမ္မရုပ်ဆိုလျှင် ရဓာဒိဂိုဏ်းသွင်း၍ "လွတ်အပ်ကုန်ပြီ"ဟု သကမ္မကအနက် ဖြစ်၏၊ ထိုတွင် ရဓာဒိဂိုဏ်း ကမ္မရုပ်ဟု ပြလို၍ "တေသံ ဟိစိတ္တာနိ ယေဟိအာသဝေဟိ ဝိမုစ္စိံသု"ဟု မိန့်သည်။

သာရတ္ထ။ ။ အာသဝေဟိတိ ကတ္တုအတ္ထေ ကရဏနိဒ္ဒေသော၊ စိတ္တာနိတိ ပစ္စတ္တ ဗဟုဝစန်၊ ဝိမုစ္စိံသူတိ ကမ္မသာဓန်၊ တသ္မာ အာသဝေဟိ ကတ္တုဘူတေဟိ အနုပါဒါယ (အာရမ္မဏကရဏဝသေန အဂ္ဂဟေတ္တာ) စိတ္တာနိ ဝိမောစိတာနိတိ ဧဝမေတ္ထအတ္ထောဂဟေတဗ္ဗောတိ အာဟ–, တေသံဟိ စိတ္တာနိတိ အာဒိ၊ ဝိမတိလည်း ဤအတိုင်းပင်။

မှတ်ချက်။ ။ ဥပလက္ခဏမတ္တန္တေတံ၊ တဒေကဋ္ဌတာယ ဟိ သဗ္ဗေဟိပိ ကိလေသေဟိ သဗ္ဗေဟိပိ ပါပဓမ္မေဟိ စိတ္တံ ဝိမုစ္စတိယေဝ၊ (သီ–ဋီသစ်–အရှင်အာနန္ဒာ ရဟန္တာဖြစ်ခန်း)၊ အာသဝေါတရားတည်းဟူသော အစိတ်ကို မှတ်၍ဆိုသဖြင့် အလုံးစုံသော ကိလေသာအပေါင်းကိုလည်း ရသောကြောင့် အာသဝေဟိ၌ ဥပလက္ခဏနည်း, ဧကဒေသုပစာ–ဟု မှတ်၊ [သာမညဖလသုတ်၌ကား "အာသဝဝိမုတ္တာသိသေနေဝ သမ္ဘကိလေသဝိမုတ္တိ ဝုတ္တာ"ဟု ဖွင့်ပြန်သောကြောင့် ပဓာနနည်းလည်း ရသည်။]

တို့၏၊ စိတ္တာနိ–တို့ကို၊ ယေဟိ အာသဝေဟိ–တို့သည်၊ ဝိမုစ္စိ သု–နှိပ်၊ တေ–ထို အာသဝေါတို့သည်၊ တာနိ–ထိုစိတ်တို့ကို၊ ဂဟေတွာ–အာရုံပြုသောအားဖြင့် ယူပြီး၍၊ ဝါ–ယူပြီးမှ၊ နု ဝိမုစ္စိ သု–လွတ်စေကုန်သည် မဟုတ်၊ ပန–အနွယဟား၊ အနုပ္ပါဒ နိရောဓေန–နောင်တစ်ဖန် ဖြစ်ခြင်းမရှိသော ချုပ်ခြင်းဖြင့်၊ နိရုဇ္ဈမာနာ–ချုပ်ကုန်သည်၊ (ဟုတွာ)၊ အဂ္ဂဟေတွာ–အာရုံပြုသောအားဖြင့် မယူမူ၍၊ ဝိမုစ္စိ သု–လွတ်စေကုန်ပြီ၊ တေန–ကြောင့်၊ အနုပါဒါယ၊ ပေ၊ ဝိမုစ္စိ သူတိ–သုဟူ၍၊ ဝုတ္တံ–မိန့်တော်မူအပ်ပြီ၊ သဗ္ဗေပိ–နှင်သော၊ တေ–ထိုရဟန်းတို့သည်၊ အရဟတ္တံ–သို့၊ ပတ္တာ–၍၊ သူရိယရသ္မိ သမ္ဗုဇ္ဈ–နေရောင်ခြည်သည် ကောင်းစွာ ထိအပ်သော၊ ပဒုမဝနံ ဣဝ–ပဒုမ္မာကြာတော ကဲ့သို့၊ ဝိကသိတစိတ္တာ–ပွင့်လင်းသော စိတ်ရှိကုန်သည်၊ အဟေသုံ–နှိပ်ပြီ။

တေသံ ဟိ၊ ပေ၊ ဝိမုစ္စိ သု။ ။ ယေဟိ အာသဝေဟိတိ ဘဏ္ဍာပိ ကတ္တုအတ္ထေ ဝေ ကရဏနိဒ္ဒေသော၊ ဝိမုစ္စိ သူတိ ကမ္မသာဓနံ၊ [ဤ အဖွင့်အတိုင်း နိဿယ ပေးထားသည်။] နု တေ တာနိဂဟေတွာ ဝိမုစ္စိ သူတိ တေ အာသဝါတာနိ စိတ္တာနိ အာရမ္မဏဝသေန နု ဂဟေတွာ ဝိမုစ္စိ သု မောစေသုံ၊ ဤဝါကျ၌ကား "တေ"ဟု ပဌမာကတ္တားရှိသောကြောင့် တာနိကို အဂ္ဂဟဏ်, ဝိမုစ္စိ သုကို ကတ္တုသာဓနဟု ဖွင့်ရသည်၊ "မောစေသုံ (လွတ်စေကုန်ပြီ)"ဟု ဖွင့်သောကြောင့် ဝိမုစ္စိ သု၌ ကာရိတ်ပစ္စည်း ကျေသည်ဟု ဆိုလိုဟန်တူသည်၊ သို့မဟုတ် "ဝိမုစ္စိ သု–လွတ်ကုန်ပြီ"ဟူသော သကမ္မကကြိယာကို "မောစေသုံ"ဟု အကမ္မကကြိယာနောင် ကာရိတ်သွင်း၍ ဖွင့်ဟန်တူသည်၊ ဤအတိုင်းမှန်လျှင် ဤဝါကျနှင့် နောက်ဝါကျ၌ "ဝိမုစ္စိ သု"ဟု ရှိရလိမ့်မည်။

မှတ်ချက်။ ။ "အာသဝေဟိ စိတ္တာနိ ဝိမုစ္စိ သု" ၌ အာသဝဟိကို ကတ္တားလုပ်၍ ကဲ့ဟောဝါကျ အနေအားဖြင့် ဋီကာ ၂ စောင်လုံး ဖွင့်ရခြင်းမှာလည်း "နတေ"စသော ၂ ဝါကျ၌ အာသဝေါတရားတို့ကို "တေ"ဟု ကတ္တားအဖြစ်ဖြင့် အဋ္ဌကထာ ဆိုထားသောကြောင့် ဖြစ်သည်၊ အဋ္ဌကထာဆရာက အာသဝတို့ကို ကတ္တားအနေအားဖြင့် ပြုရခြင်းမှာလည်း "အနုပါဒါယ–စိတ်တို့ကို အာရုံပြုသောအားဖြင့် အာသဝေါတို့က မယူမူ၍"ဟူသော ဝိသေသန ကြိယာကြောင့် ဖြစ်သည်၊ ထို့ကြောင့် ဤ အဋ္ဌကထာအတိုင်းဆိုလျှင် ဋီကာတို့ဖွင့်ပုံမှတစ်ပါး ကြံစရာ မရှိတော့ပြီ။

သို့ရာဝယ် "ကာမာသဝါပိ စိတ္တံ ဝိမုစ္စတိ"စသည်ဖြင့် ပါဠိတော်၌ပင် အာသဝတို့ကို ဝိမုစ္စနကြိယာ ၏ အပါဒါန်, စိတ္တံကို ကတ္တားအဖြစ်ဖြင့် တိုက်ရိုက်ပြသောကြောင့် အဋ္ဌကထာဖွင့်ပုံကိုပင် အားရပုံ ရှေသော ဝိမတိဋီကာဆရာသည် "အထဝါ–အာသဝေဟိတိ နိဿက္ကဝစနံ (အပါဒါန်)၊ ဝိမုစ္စိ သူတိ ကတ္တုသာဓနံ၊ တသ္မာ ကိဉ္စိသခ်ံတမ္မဲ့ တဏှာ ဒိဋ္ဌိဝသေန အနုပါဒိယိတ္တာ (တစ်စုံတစ်ခုသော သခ်ံတကို တဏှာဒိဋ္ဌိအစွမ်းဖြင့် ငါ့ဥစ္စာ အတ္တဟု မယူမူ၍) စိတ္တာနိ ဝိမုတ္တဝန္တာနိ အဟေသုံတိ အတ္ထော ဂဟေတဗ္ဗော"ဟု အဋ္ဌကထာနည်းမှ တစ်မျိုးဖွင့်ပြလေသည်၊ "ဝိမုတ္တဝန္တော"ကား ဝိမုစ္စိ သု၏ ကတ္တားဟောဖြစ်ကြောင်း သိသာအောင် ဖွင့်ခြင်းတည်း။

, တတြေ သုဒ်၊ ပေ၊ ဟောတိတိ (ဧတ္ထ)–ဟောတိဟူသော ဤပါဠိ၌၊ တတြာတိ–တတြေဟူသော သဒ္ဒါသည်၊ ပုရိမဝစနာပေက္ခံ–ရှေ့စကားကို ငဲ့သောသဒ္ဒါတည်း၊ [အညတရသို့ ဘီသနကေ ဝနသဏ္ဍေတိ ဝုတ္တဝစနာပေက္ခံ၊] သုဒန္တီ–သုဒ်သဒ္ဒါသည်၊ ပဒ ပူရဏာမတ္တေ–ပုဒ်၏ပြည့်ကြောင်းမျှ၌၊ (ပဝတ္တော) နိပါတော–တည်း၊ သာရိပုတ္တာတိ–သဒ္ဒါသည်၊ အာလပနံ–ရှေးရှု ခေါ်ဝေါ်ကြောင်း သဒ္ဒါတည်း၊ ပန–ဆက်၊ (တစ်နည်း) ပန–ထင်ရှားအောင်ပြဦး၊ (တပ္ပါကဋ္ဌကရဏာ။) အယံ–ဤဆိုအပ်လတ္တံ့ကား၊ ဧတ္ထ–ဤ တတြသုဒ်သာရိပုတ္တာအစရှိသော ဝါကျ၌၊ အတ္ထယောဇနာ–အနက်ကို ယှဉ်စေခြင်းတည်း၊ တတြာတိ–ကား၊ အညတရသို့ ဘီသနကေ ဝနသဏ္ဍေတိ–ဏ္ဍေဟူသော၊ ယံ–အကြင်စကားကို၊ ဝုတ္တံ–မိန့်တော်မူအပ်ပြီ၊ တတြ–ထို အညတရသို့ ဘီသနကေ ဝနသဏ္ဍေဟူသော စကားရပ်၌၊ ယော သော ဝနသဏ္ဍော–အကြင် တောအုပ်ကို၊ ဘီသနကောတိ–ဟူ၍၊ ဝုတ္တော–ပြီ၊ ဘီသနကဿ–ကြောက်စေတတ်သော၊ တဿ ဝနသဏ္ဍဿ–၏၊ ဘီသနကတသ္မိံ–ကြောက်စေမှုကို ပြုခြင်း၌၊ ဟောတိ၊ ဘီသနကြိယာယ–ကြောက်စေမှုကို ပြုခြင်း၌၊ ဟောတိ–၏၊ ဣတိ အတ္ထော–နက်။ [ကရဏေ–ပြုခြင်း၊ ကတံ–ခြင်း၊ ဘီသနဿ–ကို၊ ကတံ, ဘီသနကတံ၊ ဤသို့ သိစေလို၍ "ဘီသနကြိယာယ"ဟု ဖွင့်သည်၊] ကိံ–အဘယ်သည်၊ ဟောတိ–သနည်း၊ ဣဒံ–ဤ ပြောစမှတ် စကားရပ်သည်၊ ဟောတိ–၏၊ [ပါဠိတော်လာ ဟောတိ ကြိယာ အတွက် ဣဒံ ကတ္တား ထည့်သည်။] (ကိံ–အဘယ်သို့ ဖြစ်သနည်း၊) ယောကောစိ–အကြင် အမှတ်မရှိ တစ်စုံတစ်ယောက်သော၊ အဝီတရာဂေါ–မကင်းသော ရာဂရှိသော ပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ တံ ဝနသဏ္ဍံ–ထို တောအုပ်သို့၊ ပဝိသတိ–ဝင်အံ့၊ (တဿ–ထို အဝီတရာဂ ပုဂ္ဂိုလ်၏၊) ယေဘုယျေန–အားဖြင့်၊ လောမာနိ–အမွေးတို့သည်၊ ဟံသန္တီ–ရွှင်ကုန်၏၊ ဣတိ–ဤသို့ ဖြစ်၏။

အထဝါ–ထို့ပြင် တစ်နည်းကား၊ တတြာတိ–တတြသဒ္ဒါသည်၊ သာမီ အတ္ထေ–၌၊ ဘုမ္မံ–သတ္တမီဝိဘတ်ရှိသော သဒ္ဒါတည်း၊ သု ဣတိ–သုသဒ္ဒါသည်၊ နိပါတော–တည်း၊ (ကတ္ထဝိယ–အဘယ်၌ ကဲ့သို့နည်း)၊ ကိံ သု နာမတေ ၊ပေ၊ ဗြာဟ္မဏာတိ

အထဝါ။ ။ ဤ အထဝါတက်သော ဝိကပ်ဝယ် တတြာ၌ တြေပစ္စည်း၏ သာမိ အနက်၌ သက်ခြင်း, "သုဒ် "ဟု နိပါတ်တစ်ပုဒ်တည်း မကြဲဘဲ "သု" နိပါတ်နှင့် "ဣဒံ" နာမ်ပုဒ် ၂ခုကို သန္ဓိစပ်ထားသည်ဟု ကြံခြင်း, "ဘီသနကတ္တသ္မိ"ဟု ဘာဝတ္ထ–တ္တပစ္စည်းနှင့် တ တစ်လုံး အကျေကြ၍ (သို့မဟုတ် တာပစ္စည်းကြ၍) သတ္တမီဝိဘတ်ကိုလည်း နိမိတ်အနက်၌ သက်စေခြင်းသည် ရှေ့ဝိကပ်မှ တစ်မျိုးတစ်ဖုံ ထူးခြားပုံတည်း။

အာဒီသုဝိယ–ကိ သု ၊ပေ၊ ဗြာဟ္မဏာ အစရှိသော ပါဠိရပ်တို့၌ ကဲ့သို့တည်း၊ ဣဒန္တိ–သဒ္ဒါသည်၊ အဓိပ္ပေတမတ္ထံ–အလိုရှိအပ်သော အနက်ကို၊ ပစ္စက္ခံဝိယ–မျက်မှောက်ကို ကဲ့သို့၊ (ဣမသဒ္ဒါ အနီးဟောဖြစ်သောကြောင့် ပစ္စက္ခံဝိယဟု ဆိုသည်၊) ကတွာ–၍၊ ဒဿနဝစနံ–ပြကြောင်းသဒ္ဒါတည်း၊ သု+ဣဒန္တိ–သု+ဣဒံဟူသော ပုဒ် ၂ခုသည်၊ သုဒံ–သုဒံဟုဖြစ်၏၊ သန္ဓိဝသေန–သန္ဓိစပ်ခြင်း၏ အစွမ်းအားဖြင့်၊ ဣကာရလောပေါ–ဣ အက္ခရာကျေခြင်းကို၊ ဝေဒိတဗ္ဗော–၏၊ (ကတ္ထဝိယ–နည်း၊) စက္ခုန္ဒြိယံ–စက္ခုန္ဒြေ၊ ဣတ္ထိန္ဒြိယံ–ဣန္ဒြေ၊ အနညာတညဿာမီတိန္ဒြိယံ–ဣန္ဒြေ၊ ဣဓ–ဤ လောကင်၌၊ ဝိတ္ထဲ–ဥစ္စာကား၊ ကိ–အဘယ်နည်း၊ ဣတိ အာဒီသုဝိယ–သို့တည်း၊ ပန–ဆက်၊ (တစ်နည်း) ပန–ထင်ရှားအောင် ပြဦးအုံ၊ အယံ–ဤ ဆိုအပ်လတ္တံ့ကား၊ ဧတ္ထ–ဤ တတြသုဒံ အစရှိသော ပါဠိ၌၊ အတ္ထယောဇနာ–တည်း၊ သာရိပုတ္တ–ပုတ္တရာ၊ ဘီသနကဿ–ကြောက်စေတတ်သော၊ တဿ ဝနဿ–ဿ–၏၊ ဘီသနကတသ္မိं–ကြောက်စေတတ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ ဣဒံ–ဤ ပြောစမှတ် စကားရပ်သည်၊ ဟောတိ–၏၊ (ဣတိ–ဤကား အတ္ထယောဇနာတည်း။)

ဘီသနကတသ္မိန္တိ–ကား၊ ဘီသနကဘာဝေ–ဖြစ်ကြောင့်၊ ဣတိ အတ္ထော–နက်၊ ဧကဿ–တစ်လုံးသော၊ တကာရဿ–၏၊ လောပေါ–ကို၊ ဒဋ္ဌဗ္ဗော–၏၊ ဝါ–တစ်နည်း၊ ဘီသနကတ္တာသမ္ဘိန္တိ ယေဝ–သမ္ဘိံ ဟူ၍ပင်၊ ပါဌော–ပါဠိ၏၊ ["တ–တစ်လုံးမကျေဘဲလည်း၊ ပါဠိ၏" ဟု မှုကွဲပြသည်။] ဝါ–နည်း၊ ဘီသနကတာယာတိ–တာယ ဟူ၍၊ ဝတ္တမေ–တာပစ္စည်းဖြင့် ဆိုထိုက်လျက်၊ လိင်္ဂဝိပလ္လာသော–ဣတ္ထိလိင်၏ နပုံလွှဲ ဖောက်ပြန်ခြင်းကို၊ ကတော–ပြုအပ်ပြီ၊ [ဤနည်း၌ တ တစ်လုံးချေဖွယ်မလို။] စ–ဆက်၊ ဧတံ–ဤ ဘီသနကတသ္မိံ ဟူသော သဒ္ဒါသည်၊ နိမိတ္တတ္ထေ–နိမိတ်အနက်၌၊ ဘုမ္မဝစနံ–သတ္တမီဝိဘတ်ရှိသော သဒ္ဒါတည်း၊ တသ္မာ–ကြောင့်၊ ဧဝံ–သို့၊ သမ္ဘဒ္ဓော–ပုဒ်တို့၏ စပ်ခြင်းကို၊ ဝေဒိတဗ္ဗော–၏၊ ဘီသနကဘာဝေ–ကြောက်စေတတ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ ဣဒံ–ဤ ပြောစမှတ် စကားရပ်သည်၊ ဟောတိ–၏၊ (ကိ)၊ ဘီသနကဘာဝနိမိတ္တံ, ဘီသနကဘာဝဟေတု, ဘီသနကဘာဝပစ္စယာ–ကြောက်စေ

ဘီသနက ဘာဝေတျာဒီ။ ။ "ဘာဝေ"သည် တ္တ(သို့မဟုတ်–တာ)ပစ္စည်း၏ အနက်ဖွင့်တည်း၊ နိမိတ္တံ, ဟေတု, ပစ္စယာတို့ကား သို့ဝိဘတ်၏ နိမိတ်အနက်ဖွင့်တည်း၊ နိမိတ္တံ ဖြင့် နိမိတ်အနက်ကို ပြ၍ ထို "နိမိတ္တ"အတွက် "အမှတ်အသား" ဟူသောအနက်ကို ယူမည်စိုး၍ "ဟေတု"ဟုလည်းကောင်း, ထို ဟေတုအတွက် ဟိတ်စသောအနက်ကို ယူမည်စိုး၍ "ပစ္စယာ"ဟု လည်းကောင်း ပရိယာယ်ဖွင့်သည်။

တတ်သည်၏ အဖြစ်ဟူသော အကြောင်းကြောင့်၊ [နိမိတ္တံနှင် ဟေတုတို့၌ ပဋ္ဌမာ ဝိဘတ် နိမိတ်အနက်၌ သက်ထားသည်၊] ဣဒံ–ဤ ပြောစမှတ် စကားရပ်သည်၊ ဟောတိ–၏၊ (ဣတိ–သို့၊ သမ္မန္ဓော ဝေဒိတဗ္ဗော၊) ယောကောစိ ၊ပေ၊ ဟံသန္တိ–ကား၊ ဗဟုတရာနိ–များစွာကုန်သော၊ လောမာနိ–အမွေးတို့သည်၊ ဟံသန္တိ–ရွှင်ကုန်၏၊ ဥဒ္ဓံမုခါနိ–အထက်၌ အဖျားရှိကုန်သည်၊ သူစိသဒိသာနိ–အပ်နှင့် တူကုန်သည်လည်းကောင်း၊ ကဏ္ဍကသဒိသာနိစ–ဆူးနှင့် တူကုန်သည်လည်းကောင်း၊ ဟုတ္ဝာ–၍၊ တိဋ္ဌန္တိ–တည်ကုန်၏၊ အပ္ပါနိ–အနည်းငယ်ကုန်သော၊ (လောမာနိ–တို့သည်၊) နု ဟံသန္တိ–နည်း၊ ဝါ–တစ်နည်း၊ ဗဟုတရာနံ–နည်းသော၊ သတ္တာနံ–တို့၏၊ (လောမာနိ) ဟံသန္တိ–နည်း၏၊ အပ္ပကာနံ–နည်းသော၊ အတိသူရပုရိသာနံ–အလွန်ရဲရင့်သော ယောကျ်ားတို့၏၊ (လောမာနိ) နု ဟံသန္တိ–နည်း။

ဣဒါနိ–၌၊ အယံ ခေါ သာရိပုတ္တ ဟေတုတိ အာဒိ–တု အစရှိသော ဝါကျသည်၊ နိဂမနံ–နိဂုံး ဝါကျတည်း၊ စ–ဆက်၊ ဣဏ္ဍ–ဤ ဘဂဝါ စ သာရိပုတ္တဝိပဿီ အစရှိသော ဝါကျ၌၊ ယံ–အကြင်ပုဒ်ကို၊ အန္တ ရန္တ ရာ–အကြား အကြား၌၊ နု ဝုတ္တံ–မဖွင့်ဆိုအပ်၊ တံ–ပုဒ်သည်၊ ဥတ္တာနတ္ထမေဝ–နက်ရှိသည်သာ၊ တသ္မာ–ကြောင့်၊ ပါဠိဋ္ဌကမေနေဝ–ပါဠိဋ္ဌအစဉ်အားဖြင့်သာလျှင်၊ ဝေဒိတဗ္ဗံ–၏၊ ပန–ဆက်၊ နု စိရဋ္ဌိတိကံ အဟောသိတိ–သိဟူသော၊ ယံ–အကြင် စကားကို၊ ဝုတ္တံ–အပ်ပြီ၊ တံ–စကားကို၊ ပုရိသယုဂဝသေန–ယောကျ်ားတို့၏ ဖြစ်ရာကာလ၏ အစွမ်းအားဖြင့်၊ ဝုတ္တံ–မိန့်တော်မူအပ်ပြီ၊ ဣတိ–ဤသို့၊ ဝေဒိတဗ္ဗံ–၏၊ ဟိ–ချဲ့၊ ဝဿဂဏနာယ–နှစ်အရေ အတွက်အား

ယေဘုယ္ယေန လောမာနိ၊ ။ ဤနည်း၌ "ယေဘုယ္ယေန"ကို လောမနှင့် အဓိပ္ပာယ်စပ်ရ၏၊ "များသောအားဖြင့် အမွေးတို့သည် (များစွာကုန်သော အမွေးတို့သည်) ရွှင်ကုန်၏" ဟူလို၊ "အမွေးတို့+ရွှင်"ဟူသည် အမွေးတွေ အပ်ကလေးများလို ဆူးကလေးများလို ထောင်လာခြင်းတည်း၊ ထိုသို့ ထောင်လာသောအခါ ကြက်သတ္တဝါတို့၏ အမွေးရင်းက အသီးကလေးများနှင့် တူသောကြောင့် "ကြက်သီးမွေးညင်းထ"ဟု ခေါ်ကြသည်။

ဗဟုတရာနံဝါ။ ။ ဤနည်းကား "ယေဘုယ္ယေန"ကို လောမဝန္တ (ကြက်သီးမွေးညင်းထသော) ပုဂ္ဂိုလ်နှင့်စပ်၍ အဓိပ္ပာယ်ယူရသော နည်းတည်း၊ [ယေဘုယ္ယဂ္ဂဟဏံ လောမဝန္တ ဝသေနာပိ ယောဇေတဗ္ဗံ၊ နု လောမဝသေနေဝါတိ အာဟ–ဗဟုတရာနံ ဝါတိ အာဒိ။] "များစွာသော သတ္တဝါတို့၏ အမွေးတို့သည် ရွှင်ကုန်၏"ဟု ဆိုလိုကြောင်း ပြလို၍ "ဗဟုတရာနံဝါ သတ္တာနံ"ဟု မိန့်သည်၊ ဗဟုတရာနံသည် ယေဘုယ္ယေနအတွက် အဓိပ္ပာယ်အနက်သာ၊ မူလအနက်မှာ "များသောအားဖြင့်"ဟူသော ဝိသေသန အနက်သာတည်း။ [ဝိမတိ၌ကား "ဗဟုတရာနံသည် ယေဘုယ္ယေန၏ အနက်"ဟု ဆို၏။

ဖြင့်၊ ဝိပဿိသ–သော၊ ဘဂဝတော–၏၊ အသီတိ ဝဿသဟဿာနိ–အနှစ်ရှစ်သောင်း တို့သည်၊ အာယု–အသက်တော်တည်း၊ ဝါ–သက်တော်ရှည်ရာကာလတည်း၊ အသ–ထို ဝိပဿီ မြတ်စွာဘုရား၏၊ သမ္မုခသာဝကာနမ္မိ–မျက်မှောက်သာဝကတို့၏ လည်း၊ တတ္ထကမေဝ–ထိုမျှလောက် အတိုင်းအရှည်ရှိသည်သာလျှင်ဖြစ်သော၊ (အာယု– အသက်တည်း၊ ဝါ–အသက်ရှည်ရာကာလတည်း၊) ဧဝံ ဤသို့လျှင်၊ ဝါ–ဤနည်းအားဖြင့် အသ–ထိုမြတ်စွာဘုရား၏၊ သဗ္ဗပစ္ဆိမကော–အလုံးစုံသော သာဝကတို့၏ နောက်ဆုံး ဖြစ်သော၊ ယွာယံ သာဝကော–သည်၊ (အတ္ထိ၊) [ငါတို့ဘုရားလက်ထက်၌ အရှင်သုဘဒ္ဒ ကဲ့သို့ နောက်ဆုံးရဟန်းပြုသူကို "သဗ္ဗပစ္ဆိမက"ဟု ခေါ်သည်၊] တေန–ထိုနောက်ဆုံး သာဝကနှင့်၊ သဟ–ကွ၊ ဃဋ္ဋေတွာ–ပေါင်းစပ်၍၊ [ဃဋ္ဋဓာတ်သာ သဟ်ာတ–ပေါင်းစပ်ခြင်းအနက်ကို ဟောဏ်၊ ထို့ကြောင့်"ဃဋ္ဋေတွာ"ဟု မရှိစေရ၊] သတသဟဿံ–တစ်သိန်းပတ်လုံး လည်းကောင်း၊ သဒ္ဓိမတ္တာနိ–ခြောက်ဆယ်အတိုင်းအရှည် ရှိကုန်သော၊ ဝဿသဟဿာနိစ–နှစ်အထောင်တို့ပတ်လုံးလည်းကောင်း၊ (တစ်နည်း) သဒ္ဓိမတ္တာနိ ဝဿသဟဿာနိစ–အနှစ်ခြောက်သောင်းတို့ပတ်လုံးလည်းကောင်း၊ ဗြဟ္မစရိယံ–သာသနာ ဗြဟ္မစရိယသည်၊ အဋ္ဌာသိ–တည်ပြီ၊ ပန–ထိုသို့ပင် အနှစ်တစ်သိန်းခြောက်သောင်းပတ်လုံး တည်ပါသော်လည်း၊ ပုရိသယုဂဝသေန–ယောက်ျားတို့၏ ဖြစ်ရာကာလ၏ အစွမ်းဖြင့်၊ ယုဂပရမ္မရာယ–ယုဂ အဆက်ဆက်ဖြင့်၊ အဂန္တွာ–မသွားမူ၍၊ ဒွေယေဝ–၂ဆက်သာလျှင် ဖြစ်ကုန်သော၊ ပုရိသယုဂါနိ–ယောက်ျားတို့၏ဖြစ်ရာကာလတို့ ပတ်လုံး၊ အဋ္ဌာသိ–ပြီ၊ တသ္မာ–ကြောင့်၊ နု စိရဋ္ဌိတိကန္တိ–ဟူ၍၊ ဝုတ္တံ–မိန့်တော်မူအပ်ပြီ။

ပန–ကား၊ သိခိသ–သိခီ မည်တော်မူသော၊ ဘဂဝတော–၏ သတ္တတိဝဿ သဟဿာနိ–အနှစ် ၇သောင်းတို့သည်၊ အာယု–တည်း၊ ဝါ–တည်း၊ အသ–ထို

ပုရိသယုဂဝသေန။ ။ "ယုဂေါ ကပ္ပမှိ–ယုဂသဒ္ဒါသည် ကပ္ပအနက်၌ ဖြစ်၏ "ဟု အဘိဓာန်(၈၈၂)၌ဆိုသောကြောင့် ဤ၌ ကပ္ပ (ကာလ) အနက်ကို ယူ၍ "ပုရိသကာလဝသေန"ဟု လည်းကောင်း, ထိုကာလလည်း "အသက်ရှည်ရာကာလ–အသက်တမ်း အတိုင်းအရှည်ကာလ"ဟု သိစေလိုရ်ု "အာယုပ္ပမာဏဝသေနာတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ"ဟုလည်းကောင်း ဋီကာဖွင့်သည်။ [ပုရိသာနံ–တို့၏+ယုဂံ–အသက်ရှည်ရာ ကာလတည်း၊ ပုရိသယုဂံ–လ။]

မှတ်ချက်။ ။ ထိုခေတ်က သုံးစွဲရိုး စကားအတိုင်း "ပုရိသယုဂံ"ဟု သုံးစွဲထားသည်၊ အစစ်အမှန်အားဖြင့်ကား ပုရိသမှတစ်ပါး၊ "ပုရိသယုဂံ"ဟု မရှိ၊ ထို့ကြောင့် "ပုရိသဝသေန–ယောက်ျားတို့၏ အစွမ်းဖြင့်"ဟုသာ ဆိုလိုရင်းဟုမှတ်၊ [အဘိလာပမတ္တမေဝ စေတံ၊ အတ္ထတော ပန ပုရိသောဝ ပုရိသယုဂံ။]

သိခိမြတ်စွာဘုရား၏၊ သမ္မုခသာဝကာနမ္မိ-တို့၏လည်း၊ တတ္တကမေဝ-သော၊ (အာယု၊) ဝေဿဘုဿ-သော၊ ဘဂဝတော-၏၊ သဠ္ဠိဝဿသဟဿာနိ-အနှစ် ခြောက်သောင်း တို့သည်၊ အာယု-တည်း၊ ဝါ-တည်း၊ အသ-ထို ဝေဿဘူ မြတ်စွာဘုရား၏၊ သမ္မုခသာဝကာနမ္မိ-တို့၏လည်း၊ တတ္တကမေဝ-သော၊ (အာယု၊) ဧဝံ-လျှင်၊ ဝါ-အားဖြင့်၊ တေသမ္မိ-ထိုသိခီ, ဝေဿဘူ ဘုရားရှင်တို့၏လည်း၊ သဗ္ဗပစ္ဆိမကာ-နှင်သော၊ ယေ သာဝကာ-တို့သည်၊ (သန္တို၊) တေဟိ-ထိုသာဝကတို့နှင့်၊ သဟ-ကွ၊ ယဒေတ္တာ-၍၊ သတသဟဿတော-တစ်သိန်းမှ၊ ဥဒ္ဓံ-အထက်၌၊ စတ္တာလီသမတ္တာနိ-လေးဆယ် အတိုင်းအရှည် ရှိကုန်သော၊ ဝဿသဟဿာနိ-နှစ်အထောင်တို့ ပတ်လုံးလည်းကောင်း၊ (တစ်နည်း)စတ္တာလီသမတ္တာနိ ဝဿသဟဿာနိ-အနှစ် လေးသောင်းတို့ပတ်လုံး လည်းကောင်း၊ ဝီသတိမတ္တာနိ-၂၀ အတိုင်းအရှည်ရှိကုန်သော၊ ဝဿသဟဿာနိစ-တို့ပတ်လုံးလည်းကောင်း၊(တစ်နည်း) ဝီသတိမတ္တာနိ ဝဿသဟဿာနိစ-အနှစ်၂သောင်းတို့ပတ်လုံး လည်းကောင်း၊ ဗြဟ္မစရိယံ-သည်၊ အဒ္ဒါသိ-ပြီ၊ ပန-ထိုသို့ပင် အနှစ်တစ်သိန်းလေးသောင်း, တစ်သိန်းနှစ်သောင်းပတ်လုံး တည်ပါသော်လည်း၊ ပုရိသယုဂဝသေန-ဖြင့်၊ ယုဂပရမ္မရာယ-ဖြင့်၊ အဂ္ဂေ-မသွားမူ၍၊ ဒွေ ဒွေ ယေဝ-၂ဆက် ၂ဆက်သာလျှင် ဖြစ်ကုန်သော၊ ပုရိသယုဂါနိ-တို့ပတ်လုံး၊ အဒ္ဒါသိ-ပြီ၊ တသ္မာ-ကြောင့်၊ နု စိရဋ္ဌိတိကန္တိ-ဟူ၍၊ ဝုတ္တံ-ပြီ။

၂၀။ ဝေ-သို့၊ အာယသ္မာ သာရိပုတ္တော-သည်၊ တိဏ္ဏံ-နှင်သော၊ ဗုဒ္ဓါနံ-ဝိပဿီ, သိခီ, ဝေဿဘူ ဘုရားရှင်တို့၏၊ ဗြဟ္မစရိယဿ-၏၊ နစိရဋ္ဌိတိကာရဏံ-ကြာမြင့်စွာ မတည်ခြင်း၏ အကြောင်းကို၊ သုတ္တာ-၍၊ ဣတရေသံ-ဝိပဿီ, သိခီ, ဝေဿဘူ ဘုရားရှင်တို့မှ အခြားကုန်သော၊ တိဏ္ဏံ-နှင်သော၊ (ဗုဒ္ဓါနံ-ကကုသန်, ကောဏာဂုံ, ကဿပ ဘုရားရှင်တို့၏၊) ဗြဟ္မစရိယဿ-၏၊ စိရဋ္ဌိတိကာရဏံ-ကြာမြင့်စွာ တည်ခြင်း၏ အကြောင်းကို၊ သောတုကာမော-သည်၊ (ဟုတ္တာ) ပုန-တစ်ဖန်၊ ဘဂဝန္တံ-ကို၊ ကော ပန ဘန္တေ ဟေတူတိ အာဒိနာ-ဟေတု အစရှိသော၊ နယေန-ဖြင့်၊ ပုစ္ဆိ-ပြီ၊ ဘဂဝါပိ-သည်လည်း၊ အသ-ထို အရှင်သာရိပုတ္တရာအား၊ ဗျာကာသိ-

ယုဂပရမ္မရာယ အဂ္ဂေ။ ။ "ဒွေယေဝ ယုဂါနိ" ထောက်လျှင်"အာဂ္ဂေ"ဟု မရှိဘဲ "အဂ္ဂေ"ဟုသာ ရှိသင့်၊ မှန်၏-ဆက်ကာဆက်ကာ အတော်များများ သွားမှ "ပရမ္မရာ" ခေါ်၏၊ ၂ဆက်မျှ သွားသည်ကို "ပရမ္မရာ"ဟု မခေါ်သင့်။ [ဘုရားလက်ထက်တော်၌ တစ်ဆက်, ပစ္ဆိမ သာဝကတို့ လက်ထက်၌ တစ်ဆက်, ဤသို့အားဖြင့် ဒွေယုဂါနိ ဖြစ်သည်။]

ဖြေတော်မူပြီ၊ တံသဖွဲ့–ထိုအလုံးစုံသော စ ကားရပ်ကို၊ ဝုတ္တ ပဋိပက္ခဝသေန–ဆိုအပ်ပြီးသော စကားရပ်၏ ဆန့်ကျင်ဘက်၏ အစွမ်းဖြင့်၊ ဝေဒီတဖွဲ့–၏။ [ကိလာသုနောဌ် အကိလာသုနော, နဝ စိရဋ္ဌိတိကဌ် စိရတိဋ္ဌိကဟု ဆန့်ကျင်ဘက် သိလေ–ဟူလို။] စ–ဆက်၊ ဇတ္ထ–ဤ ဘဂဝါစ သာရိပုတ္တ ကကုသန္ဓော အစ ရှိသော ဝါကျ၌၊ စိရဋ္ဌိတိကဘာဝေပိ–ကြာမြင့်စွာသော ကာလပတ်လုံး တည်ခြင်း ရှိသည်၏ အဖြစ်၌လည်း၊ တေသံ ဗုဒ္ဓါနံ–တို့၏၊ အာယုပရိမာဏတောပိ–အသက်အတိုင်းအရှည်အားဖြင့် လည်းကောင်း၊ ပုရိသယုဂတောပိ–အားဖြင့် လည်းကောင်း၊ ဥဘယထာ–နှစ်ပါးစုံကုန်သောအပြားအားဖြင့်၊ စိရဋ္ဌိတိကတာ–ကြာမြင့်စွာသော ကာလပတ်လုံးတည်ခြင်း ရှိသည်၏ အဖြစ်ကို၊ ဝေဒီတဗ္ဗာ–၏၊ ဟိ–ချဲ့၊ ပေ၊ စတ္တာလီသဝဿသဟဿာနိ–အနှစ်လေးသောင်းတို့သည်၊ ပေ၊ တိဿ ဝဿ သဟဿာနိ–အနှစ်သုံးသောင်းတို့သည်၊ ပေ၊ ဒိသတိ ဝဿသဟဿာနိ–အနှစ် နှစ်သောင်းတို့သည်၊ ပေ၊ စ–ဆက်၊ နေသံ–ထိုဘုရားရှင်တို့၏ ဗဟုနိ–များစွာကုန်သော၊ သာဝက–ယုဂါနိ–သာဝကတို့သည်၊ [သာဝကဧဝ သာဝကယုဂါနိ၊ သာဝကတို့မှ တစ်ပါး "ယုဂ" ဟု အနက်သီးခြားမရ၊] ပရမ္မရာယ–ဖြင့်၊ ဗြဟ္မစရိယံ–ကို၊ ပဝတ္တေသုံ–ဖြစ်စေ ကြကုန်ပြီ၊ ပေ၊ ["ဧဝံ တေသံ အာယုပရိမာဏတောပိ သာဝကယုဂတောပိ" ဟု စာရှိ၏၊ အထက်၌ ပုရိသယုဂတောပိဟု ရှိခဲ့သောကြောင့် ပုရိသနှင့် သာဝကကို သဘောတူဟုမှတ်။]

ပန–ကား၊ အမှာကံ–တို့၏၊ ဘဂဝတာ–သည်၊ ["အမှာကံ ဘဂဝတော" ဟု တချို့စာရှိ၏၊ အသမ္ဘဏ္ဍနေ နနှင့် အရတူဖြစ်၍ "ဘဂဝတာ" ဟုသာ တတိယန္တ ရှိရမည်။] ပေ၊ ဥပမာယုဂပမာဏော–ထက်ဝက်အသက်တမ်းအတိုင်း အရှည်ရှိသော၊ ဒသဝဿသဟဿာယုကကာလေ–အနှစ်တစ်သောင်း အသက်တမ်းရှိရာ အခါ၌၊ ဥပဓိတ္ထဲ–ဖြစ်တော်မူထိုက်သည်၊ သိယာ–ဖြစ်ရာ၏၊ တံ–ထိုအနှစ်တစ်သောင်း သက်တမ်းရှိရာ အခါကို၊ အသမ္ဘဏ္ဍနေ နမရောက်လသော်၊ ဝါ–မမီလသော်၊ ["သံပုဗ္ဗ+ဘူ–ပတ္ထိယံ" ဟူသော ဓာတ်၊ ဥဏာ ပစ္စည်း။] ပဋ္ဌဝဿသဟဿာယုကကာလေဝါ–အနှစ်ငါးထောင် အသက်တမ်းရှိရာ အခါ၌သော်လည်းကောင်း၊ ကေဝဿသဟဿာယုကကာလေ ဝါ အနှစ်တစ်ထောင် အသက်တမ်းရှိရာ အခါ၌သော်လည်းကောင်း၊ ပဋ္ဌဝဿသတာယုက ကာလေပိဝါ–အနှစ်ငါးရာ အသက်တမ်းရှိရာ အခါ၌သော်လည်းကောင်း၊ ဥပဓိတ္ထဲ–သည်၊ သိယာ–၏၊ ပန–ထိုသို့ပင် ဖြစ်ထိုက်ပါသော်လည်း၊ ယသ္မာ–ကြောင့်၊ အသ–ထို ငါတို့ဘုရားရှင်၏၊ ဗုဒ္ဓတ္တကာရကေ–ဘုရားအဖြစ်ကို ဖြတ်တတ်ကုန်သော၊ ဓမ္မေ–ပါရမီတရားတို့ကို၊ ဒသန္တ သ–ပရိယေသန္တ သ–ရှာမှီး

တော်မူစဉ်၊ ဥဏာ-ကို၊ ပရိပါစေန္တသ-ရင့်ကျက်စေတော်မူစဉ်၊ ဂဗ္ဘ-ဥဏာ်တည်းဟူသော ကိုယ်ဝန်ကို၊ ဂဏှာပေန္တသ-ယူစေတော်မူစဉ်၊ [သမ္ဘည္ဟတည္ဟာဏသ ဝိဇာယနတ္ထံ ဥဏာဂဗ္ဘံ ဂဏှာပေန္တသ၊] ဝဿသတာယုကကာလေ-အနှစ်တစ်ရာ အသက်တမ်းရှိရာ အခါ၌၊ ဥဏာ-ဥဏာ်တော်သည်၊ ပရိပါကံ-သို့၊ အဂမာသိ-ပြီ၊ တသ္မာ-ကြောင့်၊ အတိ ပရိတ္တာယုကကာလေ-အလွန်နည်းသော အသက်တမ်းရှိရာအခါ၌၊ ဥပ္ပန္နော-ဖြစ်တော် မူရပြီ၊ ဝါ-ပွင့်တော်မူရပြီ၊ တေန-ထို့ကြောင့်၊အသ-ထို ၎င်းတို့ဘုရားရှင်၏၊ သာဝက ပရမ္မရာဝသေန-သာဝက အဆက်ဆက်၏အစွမ်းဖြင့်၊ စိရဋ္ဌိတိကံ-ကြာမြင့်စွာ တည်ခြင်း ရှိသည်၊ (သမာနံပိ-သော်လည်း၊) ဗြဟ္မစရိယံ-သည်၊ အာယုပရိမာဏဝသေန-ဖြင့်၊ ဝဿဂဏနာယ-အားဖြင့်၊ နု စိရဋ္ဌိတိကမေဝ-သာ၊ ဣတိ-သို့၊ ဝတ္တုံ-ဆိုခြင်း ငှာ၊ ဝဋ္ဋတိ-သင့်၏။

၂၁။ အထခေါ အာယသ္မာသာရိပုတ္တောတိ-ပုတ္တောဟူသော ဝါကျ၌၊ အနုသန္ဓိ-ရှေ့နောက်စကားတို့၏ အဆက်သည်၊ ကော-နည်း၊ [ပုဗ္ဗာပရကထာနံ ကိ အနုသန္ဓာနံ၊ ကော သမ္ဗန္ဓောတိ အတ္ထော၊]၊ ပေ၊ သိက္ခာပဒ ပညတ္တိယေဝ-သိက္ခာပုဒ်ပညတ်တော်မူခြင်း သည်သာလျှင်၊ စိရဋ္ဌိတိကဘာဝဟေတု-ကြာမြင့်စွာသော ကာလပတ်လုံး တည်ခြင်း ရှိသည်၏ အဖြစ်၏ အကြောင်းတည်း၊ ဣတိ-သို့၊ နိဋ္ဌာနံ-ဆုံးဖြတ်ခြင်းသို့၊ ဂန္တွာ-ရောက်၍၊ ဘဂဝတောပိ-၏လည်း၊ဗြဟ္မစရိယသ-၏၊ စိရဋ္ဌိတိကဘာဝံ-ကို၊ ဣဒ္ဓေန-အလိုရှိသော၊ အာယသ္မာ သာရိပုတ္တော-သည်၊ ဘဂဝန္တံ-ကို၊ သိက္ခာပဒပညတ္တိံ-မူခြင်းကို၊ ယာစိ-ပြီ၊ တသာ-ထို သိက္ခာပုဒ် ပညတ်တော်မူခြင်း၏၊ ယာစနဝိဓိဒသ နတ္ထံ-တောင်းပန်ပုံ အစီအရင်ကို ပြခြင်းအကျိုးငှာ၊ အထခေါ၊ ပေ၊ စိရဋ္ဌိတိကန္တိ-ဟူသော၊ဇော်-ဤစကားကို၊(အာယသ္မတာ ဥပါလိတ္ထေရေန-သည်၊) ဝုတ္တံ-လျှောက်အပ်ပြီ၊ တတ္ထ-ထို အထခေါ အာယသ္မာ သာရိပုတ္တော အစရှိသော ဝါကျ၌၊ အဒ္ဓနိ ယန္တိ-ကား၊ အဒ္ဓါနက္ခမံ-ရှည်သော ကာလပတ်လုံး ခံနိုင်သည်၊ [အဒ္ဓါနံ-ရှည်သော ကာလ ပတ်လုံး+ဘဝံ-ဖြစ်သည်တည်း(ခံနိုင်သည်တည်း)၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ အဒ္ဓနိယံ၊ အဒ္ဓနောင် ဣယပစ္စည်း(နှ)အာဂုံ။] ဒီဃကာလံ-ရှည်သောကာလပတ်လုံး ဖြစ်တည် နိုင်သည်၊ (အသ-ဖြစ်ရာ၏၊)ဣတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ၊ သေသံ-ကြွင်းသော ပုဒ်အဓေါင်း သည်၊ ဥတ္တာနတ္ထမေဝ-ပေါ်လွင်သော အနက်ရှိသည်သာ။

အထ-တောင်းပန်ရာ ထိုအခါ၌၊ အသ-ထို အရှင်သာရိပုတ္တရာအား၊ ဘဂဝါ-သည်၊ အယံ-ဤအခါသည်၊ နု တာဝ သိက္ခာပဒပညတ္တိကာလော-သိက္ခာပုဒ် ပညတ်ခြင်း၏ အခါမဟုတ်သေး၊ ဣတိ-ဤအနက်အဓိပ္ပာယ်ကို၊ ပကာသေန္တော-

ထင်ရှားပြတော်မူလိုသည်၊ (တိုက်ရိုက် မပြဘဲ "အာဂမေဟိ"စသည်ဖြင့် သွယ်ဝိုက်၍ ပြတော်မူလိုသည်၊ ဟုတ္တာ) အာဂမေဟိ တွဲ သာရိပုတ္တာတိ အာဒိ-ကို၊ အာဟ-ပြီ၊ တတ္ထ-ထိ အာဂမေဟိ တွဲ သာရိပုတ္တ အစရှိသော ဝါကျ၌၊ အာဂမေဟိ တွန်ဒီ-သည်ကား၊ တွဲ-သည်၊ တာဝ တိဋ္ဌ-ရပ်တည်ဦးလော၊ ဝါ-ဆိုင်းငံ့ဦးလော၊ တွဲ-သည်၊ တာဝ အဓိဝါသေဟိ-သည်းခံဦးလော၊ ဣတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ၊ စ-ဆက်၊ ဧတံ-ဤ အာဂမေဟိ တွဲ သာရိပုတ္တ ဟူသောစကားကို၊ အာဒရဝသေန-လေးစားခြင်း၏ အစွမ်းဖြင့်၊ (လေးနက်အောင်-ဟူလို) ဒွိက္ခတ္တုံ-ကြိမ်၊ ဝုတ္တံ-မိန့်တော်မူအပ်ပြီ၊ ဧတေန-ဤ အာဂမေဟိ တွဲ သာရိပုတ္တဟူသော ပါဠိဖြင့်၊ ဘဂဝါ-သည်၊ သိက္ခာပဒပညတ္တိယာ-သိက္ခာပုဒ် ပညတ်ခြင်း၏၊ သာဝကာနံ-တို့၏၊ ဝိသယဘာဝံ-အရာ၏ အဖြစ်ကို၊ ပဋိက္ခိပိတ္တာ-ပယ်မြစ်တော်မူ၍၊ သိက္ခာပဒပညတ္တိ-သိက္ခာပုဒ် ပညတ်ခြင်းသည်၊ ဗုဒ္ဓဝိသယောဝ-ဘုရားအရာတော်သာ၊ ဣတိ-ဤ အနက် အဓိပ္ပာယ်ကို၊ အာဝိကရောန္တော-ထင်စွာ ပြုတော်မူလိုသည်၊ [သွယ်ဝိုက်၍ ပြတော်မူလိုသည်၊] (ဟုတ္တာ) တထာဂတော ဝါတိ အာဒိ-ကို၊ အာဟ-ပြီ။

စ-ဆက်၊ ဒုတ္ထ-ဤ တထာဂတောဝ တတ္ထ ကာလံ ဓာနိဿတိ ဟူသော ဝါကျ၌၊ တတ္ထာတိ-တတ္ထဟူသော သဒ္ဒါသည်၊ သိက္ခာပဒ ပညတ္တိယာစနာပေက္ခံ-တောင်းပန်အပ်သော သိက္ခာပုဒ် ပညတ်ခြင်းကို ရှင့်သော၊ ဘုမ္မဝစနံ-သတ္တမီဝိဘတ် ရှိသော သဒ္ဒါတည်း၊ [သိက္ခာပဒပညတ္တိယေဝ+ယာစနာ သိက္ခာပဒပညတ္တိယာစနာ၊] တတြ-ထိ တထာဂတောဝ တတ္ထ ကာလံ ဓာနိဿတိဟူသော ဝါကျ၌၊ အယံ-ဤ ဆိုအပ်လတ္တံ့ကား၊ ယောဇနာ-ပုဒ် အနက်တို့ကို ယှဉ်စေခြင်းတည်း၊ သိက္ခာပဒံ ပညပေယျာတိ-ယျဟူသော ပါဠိဖြင့်၊ ယံ-အကြင် သိက္ခာပုဒ် ပညတ်ခြင်းကို၊ ဝုတ္တံ-လျှောက်အပ်ပြီ၊ ဝါ-တောင်းပန်အပ်ပြီ၊ တတ္ထ-တဿသိက္ခာပဒပညတ္တိယာ-ထိုသိက္ခာပုဒ် ပညတ်ခြင်း၌၊ ကာလံ-ကို၊ တထာဂတောဝ-ဘုရားရှင်ကိုယ်တော်တိုင်သာလျှင်၊ ဓာနိဿတိ-သိတော်မူလိမ့်မည်၊ ဣတိ-ဤဆိုအပ်ပြီးကား၊ (ယောဇနာ-တည်း၊) ဧဝံ-သို့၊ ဝတ္တာ-မိန့်တော်မူပြီး၍၊ တာဝ-ကာလမှ ရှေးဦးစွာ၊ အကာလံ-ကို၊ ဝါ-သိက္ခာပုဒ် ပညတ်သင့်ရာ မဟုတ်သောအခါကို၊ ဒသ္သေတုံ-ငှာ၊ နတာဝ သာရိပုတ္တာတိ အာဒိ-ကို၊ အာဟ-ပြီ၊ တတ္ထ-ထိုနတာဝသာရိပုတ္တ အစရှိသောပါဠိရပ်၌၊ (အတ္ထော ဧဝံ

ယံ ဝုတ္တံ။ ။ သိက္ခာပဒံ ပညပေယျာတိ ဣမိနာ ယံ သိက္ခာပဒံ ဝုတ္တံ၊ ယာစိတန္တိ အတ္ထော၊ တတ္ထ တဿာ သိက္ခာပဒပညတ္တိယာတိ တဿံ ယာစိယမာနသိက္ခာပဒပညတ္တိယန္တိ အတ္ထော၊ "တဿာ သိက္ခာပဒပညတ္တိယာ"သည် စာတွေ့၏အဖွင့်ဖြစ်၍ "ဌ" ဟု ပေးပါ-ဟူလို၊ [တတ္ထာတိပဒဿ ဝိဝရဏံ တဿာ၊ ပေ၊ ယာတိ၊ ယောဇနာ။]

ဝေဒိတဗ္ဗော၊) ဧတေသု–ဤ ကျူးလွန်မှုတို့၌၊ အာသဝါ–အာသဝတို့သည်၊ တိဋ္ဌန္တိ–တည်ကုန်၏၊ ဣတိ–ကြောင့်၊ ဝါ–ထိုသို့ အာသဝတို့၏ တည်ရာ၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ (တေ–ထို ကျူးလွန်မှုတို့သည်၊) အာသဝဋ္ဌာနီယာ–ယတို့မည်၏၊ ယေသု–အကြင် ကျူးလွန်မှုတို့၌၊ (တိဋ္ဌန္တိယေဝ ၌ စပ်၊) ဒိဋ္ဌဓမ္မိကသမ္မရာယိကာ–မျက်မှောက်ဘဝ၌ ဖြစ်ကုန် တမလွန်ဘဝ၌ ဖြစ်ကုန်သော၊ ဒုက္ခာသဝါစ–ဒုက္ခဟူသော အာသဝတို့သည် လည်းကောင်း၊ ကိလေသာသဝါစ–ကိလေသာဟူသော အာသဝတို့သည်လည်းကောင်း (ပရူပဝါဒဝိပ္ပဋိသာရဝဓဗန္ဓနာဒယော–သူတစ်ပါးတို့၏ စွပ်စွဲခြင်း, နှလုံးမသာမယာ ဖြစ်ခြင်း, ညှဉ်းပန်းနှိပ်စက်ခြင်း, ချုပ်နှောင်ခြင်း အစရှိကုန်သော၊ (အာသဝါ) စေဝ–တို့သည်လည်းကောင်း၊ အပါယဒုက္ခဝိသေသဘူတာ–အပါယ်ဆင်းရဲ အထူးဖြစ်၍ ဖြစ်ကုန်သော၊ အာသဝါစ–တို့သည်လည်းကောင်း၊ တိဋ္ဌန္တိယေဝ–နိုသည်သာ၊) ယသ္မာ–ကြောင့်၊ နေသံ–ထို အာသဝတို့၏၊ တေ–ထိုကျူးလွန်မှုတို့သည်၊ ကာရဏာ–တို့သည်၊ ဟောန္တိ–နိ၏၊ (တသ္မာ–ကြောင့်၊ အာသဝဋ္ဌာနီယာ–ယတို့ မည်၏၊) ဣတိ အတ္ထော–နက်၊ အာသဝဋ္ဌာနီယာ–အာသဝ၏ တည်ရာဖြစ်ကုန်သော၊ တေ ဝိတိဏ္ဏမ ဓမ္မာ–ထို ကျူးလွန်မှုတရားတို့သည်၊ ယာဝ–အကြင်မျှလောက်၊ သံယေ–၌၊ နု ပါတု ဘဝန္တိ–ထင်ရှားမဖြစ်ကုန်သေး၊ တာဝ–ထိုမျှလောက်၊ သတ္ထာ–သည်၊ သာဝကာနံ–တို့အား၊ သိက္ခာပဒံ–ကို၊ နု ပညပေတိ–ပညတ်တော် မမူသေး၊ ဣတိ အယံ–ဤ

အာသဝါ၊ ပေ၊ ဋ္ဌာနီယာ။ ။ "တိဋ္ဌန္တိဧတေသုတိ ဋ္ဌာနီယာ၊ အာသဝါနံ+ဋ္ဌာနီယာ အာသဝဋ္ဌာနီယာ"ဟု ပြု၊ "အနီယပစ္စည်းသည် ဘော–ကံ ကို အဟောများသော်လည်း ဤ၌ အဓိကရဏသာဓနမဟောတည်း။

အာသဝ။ ။ အာသဝန္တိ တေန တေန ပစ္စယေန ပဝတ္တန္တိတိ–ထိုထိုအကြောင်းကြောင့် ဖြစ်တတ်သောကြောင့် "အာသဝ"တို့မည်၏၊ ထိုအာသဝတို့ ဟူသည် မျက်မှောက်ဘဝ၌ ပရူပဝါဒ (သူတစ်ပါးတို့၏ ကဲ့ရဲ့ခံရမှုဟူသော ပရာနုဝါဒဘေး) ဝိပ္ပဋိသာရ (ပြုပြီးနောက် နှလုံးမသာမယာ ဖြစ်မှု အတ္တာနုဝါဒဘေး) ဝဓ (ညှဉ်းဆဲနှိပ်စက်ခံရမှု) ဗန္ဓ (အချုပ်အနှောင်ခံရမှုဟူသော ဒဏ္ဍဘေး), နောက်ဘဝဝယ် အပါယ်၌ဖြစ်သော ဒုက္ခ, အထူးဟူသော ဒုဂ္ဂတိဘေးများနှင့် အာသဝေါဟု ခေါ်အပ်သော ကိလေသာများတည်း၊ ["ပရူပဝါဒ ၊ပေ၊ ဗန္ဓနာဒယော"သည် ဒိဋ္ဌဓမ္မိကအာသဝ၏ သရုပ်ပြတည်း၊ "အပါယဒုက္ခဝိသေသဘူတာ"သည် သမ္မရာယိက၏ သရုပ်ပြတည်း၊] ကိလေသာသဝ အတွက်ကား "အာသဝေါတရား ၄ပါး"ဟု ထင်ရှားပြီးဖြစ်၍ သရုပ်မပြတော့။

တေကာရဏာ၊ ပေ၊ ဓမ္မာ။ ။ ကာရဏာဖြင့် "ဋ္ဌာနီယာ"၏ အနက်ကို ပြ၏၊ "တည်ရာ"ဟူသည် ဋ္ဌာန (ဝတ္ထု)မဟုတ်, အကြောင်း–ဟူလို၊ "ဝိတိဏ္ဏမဓမ္မာ"ဖြင့် "မေထုန်မှိုဝဲခြင်း" စသော ကျူးလွန်မှုကို အရကောက်ပါဟု ပြသည်။

ဆိုအပ်ပြီးကား၊ ဧတ္ထ–ဤ နှ တာဝ သာရိပုတ္တ အစရှိသော ဝါကျ၌၊ ယောဧနာ–ပုဒ် အနက်တို့ကို ယှဉ်စေခြင်းတည်း။

ဟိ–ဆက်၊ ယဒိ ပညပေယျ–အကယ်၍ ပညတ်တော်မူအံ့၊ (ဧဝံသတိ) ပရူပ ဝါဒါ–သူတစ်ပါးတို့ မျက်ကွယ် စွပ်စွဲခြင်းမှလည်းကောင်း၊ ပရူပါရမ္ဘာ–ပြောအပ်သမျှ စကားတို့၌ သူတစ်ပါးတို့၏ အပြစ်တင်ခြင်းမှလည်းကောင်း၊ ဂရဟဒေါသာ–မျက်မှောက် ကဲ့ရဲ့ခြင်းအပြစ်မှ လည်းကောင်း၊ နှ ပရိမုစ္စေယျ–မလွတ်ရာ၊ ကထံ–အဘယ်သို့ မလွတ်ရာသနည်း၊ ဟိ–ချဲ့၊ ပညပေန္တေ နှ–ပညတ်တော်မူလသော်၊ ယော ပန ဘိက္ခု မေထုနံ ဓမ္မံ ပဋိသေဝေယျာတိ အာဒိ–သေဝေယျ အစရှိသော၊ သဗ္ဗ–အလုံးစုံသော သိက္ခာပုဒ်သည်၊ ဝါ–ကို၊ ပညပေတဗ္ဗ–ပညတ်တော်မူထိုက်သည်၊ ဘဝေယျ–ရာ၏၊ ဝိတိက္ကမဒေါသံ–ကျူးလွန်ကြောင်း အပြစ်ကို၊ အဒိသ္သာဝ–မမြင်မူ၍သာ၊ ဣမံ ပညတ္တိ–ဤ ပညတ်တော်ကို၊ ဥတ္တာ–သိ၍၊ ဝါ–မြင်၍၊ ပရေ–အခြားသူတို့သည်၊ ဧဝံ–သို့၊ ဥပဝါဒဋ္ဌ–မျက်ကွယ်စွပ်စွဲခြင်းကိုလည်းကောင်း၊ ဥပါရမ္ဘဋ္ဌ–ပြောအပ်သမျှစကားတို့၌ အပြစ်တင်ခြင်းကိုလည်းကောင်း၊ ဂရဟဋ္ဌ–မျက်မှောက်ကဲ့ရဲ့ခြင်းကိုလည်းကောင်း၊ ပဝတ္တေယျုံ–ဖြစ်စေကုန်ရာ၏၊ (ကိံ–နှ ရာသနည်း၊) ကထံ ဟိ–အဘယ်ကြောင့်၊ သမဏော ဂေါတမော–သည်၊ ဘိက္ခုသံဃော–ရဟန်းအပေါင်းသည်၊ မေ–၏၊ အန္တာယိကော–နောက်လိုက်သည်၊ ဝစနကရော–စကားကို ပြုရသည်၊ ဝါ–စကားကို နားထောင်ရသည်၊ (ဟောတိ–၏၊) ဣတိ–ဤသို့ ကြံ၍၊ ဧတ္တာဝတာ–ဤမျှ အတိုင်းအရှည်ရှိသော အစဉ်လိုက်ခြင်း နားထောင်ခြင်းဖြင့်၊ သိက္ခာပဒေဟိ–ပုဒ်တို့ဖြင့်၊ ပလိဝေဌေသတိနာမ–ရစ်ပတ်ရတုံဘိသနည်း၊ ပါရာဇိကံ–ကို၊ ပညပေသတိနာမ–ပညတ်ရတုံဘိသနည်း၊ ဣမေ ကုလပုတ္တာ–တို့သည်၊ မဟန္တံ–များစွာသော၊ ဘောဂက္ခန္ဓံ–စည်းစိမ်အစုကိုလည်းကောင်း၊ [ဘောဂရာသိ'၊] မဟန္တံ–သော၊ ဥဘတိပရိဝဋ္ဋံ

ပရူပ ၊ပေ၊ နှ မုစ္စေယျ။ ။ ပရမ္မုခါ အဏ္ဏောသနံ ပရူပဝါဒေါ–မျက်ကွယ်၌ ဆဲရေးခြင်းသည် ပရူပဝါဒမည်၏၊ ပရေဟိ–သူတစ်ပါးတို့သည်၊ ဝါ–တို့က၊ ဝစနေသု–မိမိပြောအပ်သမျှ စကားတို့၌၊ ဒေါသာရောပနံ–အပြစ်တင်ခြင်းသည်၊ ပရူပါရမ္ဘော (ပရ+ဥပါရမ္ဘော)–မည်၏၊ သမ္မုခါဂရဟဏံ–မျက်မှောက်ကဲ့ရဲ့ခြင်းသည်၊ ဂရဟဒေါသော–မည်၏။

ကထံဟိနာမ။ ။ ကထံဟိနာမ ပလိဝေဌေသတီတိ သမ္ဗန္ဓော၊ ကထံသဒ္ဒယောဂေ–ကထံသဒ္ဒါနှင့် ယှဉ်ရာ၌၊ အနာဂတပဋိယောဂေါ–အနာဂတ် "သတိ" ဝိဘတ်ကို သုံးစွဲခြင်းကို၊ ဒဋ္ဌဗ္ဗော–၏၊ အနက်မှာ ပြီးပြီးအတိတ် ဖြစ်သော်လည်း သဒ္ဒါကိုကား အနာဂတ်ဝိဘတ်ကို သုံးရသည်–ဟူလို၊ [အန္တာယိကောတိ အနုဝတ္တကော၊ အနု+အယတော်၊ ဣကို အကပြု အ ကို ဣ ပြု၊ "အန္တာယကော" ရှိလျှင် သာ၍ ကောင်း၏။ "အနုအယတီတိ အန္တာယကော"ဟု ပြု။]

စ–အဆက်ဆက် လည်တတ်သော ဆွေမျိုး အသိုင်းအဝိုင်းကို လည်းကောင်း၊ ဟတ္ထ ဂတာနိ–လက်၌ ရောက်ကုန်သော၊ ရဒ္ဓာနိပိစ–တိုင်းပြည်တို့ကိုသော်မှ လည်းကောင်း၊ (ပိ–သည် သမ္ဘာဝနာဓောတက၊) ပဟာယ–၍၊ ပဗ္ဗဇိတာ–ရှင်ရဟန်း ပြုကုန်သည်၊ (ဟုတ္တာ၊) ဃာသစ္ဆာဒနပရမတာယ–အစား အဝတ် ဟူသော လွန်သော အတိုင်းအရည် ရှိကုန်သည်၏ အဖြစ်၌၊ ဝါ–စားလောက်ရုံ ဝတ်လောက်ရုံဟူသော လွန်သော အတိုင်းအရည် ရှိကုန်သည်၏ အဖြစ်၌၊ သဏ္ဌိတာ–ကောင်းစွာ တည်ကြကုန်သည်၊ သိက္ခာယ–သိက္ခာ၌၊ တိဗ္ဗဂါရဝါ–ထက်သန်သော လေးစားခြင်းရှိကြကုန်သည်၊ ကာယေ စ–၌ လည်းကောင်း၊ ဇီဝိတေစ–၌လည်းကောင်း၊ နိရပေက္ခာ–ငဲ့ညှာခြင်း မရှိကြကုန်သည်၊ (ဟုတ္တာ၊) ဝိဟရန္တိ နနု–နေရှာကြကုန်သည် မဟုတ် လော၊ တေသု–ထို ဆိုအပ်ပြီးသော ဂုဏ်တို့နှင့် ပြည့်စုံသော ရဟန်းတို့တွင်၊ ကော နာမ–အဘယ်မည်သော ရဟန်းသည်၊ လောကာမိသဘူတ–လောကအာမိသ ဖြစ်၍ ဖြစ်သော၊ မေထုနံဝါ–မေထုန်ကိုမူလည်း၊ ပဋိသေဝိဿတိ–မှီဝဲလတ္တံ့နည်း၊ ပရဘဏ္ဍံ ဝါ–သူတစ်ပါးတို့၏ ဥစ္စာကိုမူလည်း၊

ဥတိ ပရိဝဋ္ဋေ။ ။ အမှာက် ဧတေတိ ဥယန္တိတိ ဥတိ–ဤသူတို့သည် ငါတို့၏ဥစ္စာတို့ တည်းဟု သိအပ်ကုန်သောကြောင့် "ဥတိ"တို့ မည်၏၊ ပိတာမဟ, ပိတု, ပုတ္တာဒိ ဝသေန ပရိဝဋ္ဋနဋ္ဌေန–ဘိုး, အဘ, သားစသည်တို့၏ အစွမ်းဖြင့် ဆက်ကာဆက်ကာ လည်တတ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ ပရိဝဋ္ဋော–မည်၏၊ "ပရိဝဋ္ဋတိတိ ပရိဝဋ္ဋော"ဟု ပြု၊ ဥတိယေဝ+ပရိဝဋ္ဋော ဥတိ ပရိဝဋ္ဋော–အဆက်ဆက် လည်တတ်သော ဆွေမျိုးများ။

ဃာသစ္ဆာဒန ပရမတာယ။ ။ ဃသီတဗ္ဗောတိဃာသော–(စားအပ်သော) အစာ၊ အစ္ဆာဒီယတေ အနေနာတိ အစ္ဆာဒနံ–ကိုယ်ကိုဖုံးကြောင်း အဝတ်၊ ဃာသစ္ဆာဒနေ–အစားအဝတ်ကြောင့်၊ ပရမတာယ–(အပို မတောင်းတတ်သဖြင့်) မြတ်သူ၏အဖြစ်၌၊ ဥက္ကဋ္ဌဘာဝေ သဏ္ဌိတာတိ အတ္ထော။ [ပရမတာယဲကို "ဥက္ကဋ္ဌဘာဝေ"ဟု အာဓာရဖွင့်ပုံ"သဏ္ဌိတာ"ဟု ရှိပုံကို ထောက်၍ အဋ္ဌကထာ၌ "သန္တုဋ္ဌာ"မရှိဘဲ "သဏ္ဌိတာ"ဟု ရှိသင့်သည်။]

တစ်နည်း။ ။ဃာသစ္ဆာဒနမေဝဝါ+ပရမံ (ပရမာ ကောဋ္ဌိ) ဧတေသံ (နေ တေ တတော ပရံကိဋ္ဌိ အာမိသဧတံ ပရိယေသန္တိ ပစ္စာသီသန္တိစာ) တိ ဃာသစ္ဆာဒန ပရမာ=အစား အဝတ် ဟူသော (စားလောက်ရုံ ဝတ်လောက်ရုံသော) အလွန်ဆုံးအပိုင်းအခြားရှိကြသည်၊ စားလောက်ရုံ ဝတ်လောက်ရုံထက် ပို၍ မရှာကြ, တောင့်လည်း မတောင့်တကြ–ဟူလို၊ တေသံ+ဘာဝေါ ဃာ သစ္ဆာဒနပရမတာ။

လောကာမိသဘူတံ။ ။ လောကပရိယာပန္နဟုတ္တာ ကိလေသေဟိ အာမသိတတ္တာလော ကာမိသဘူတံ၊ ကိလေသေဟိ အာမသိတဗ္ဗန္တိ အာမိသံ၊ လောကပရိယာပန္နံ+အာမိသံ လောကာမိသံ၊ ပရိယာပန္နပုဒ်ကျေ၊ လောကဋ္ဌ ပါဝင်၍ ကိလေသာတို့သည် သုံးသပ်အပ်သောကြောင့် မေထုန်ကို "လောကအာမိသ"ဟု ဆိုသည်။

ဟရိသတိ–ဆောင်ယူ လတ္တံ့, နည်း၊ ပရသ–သူတစ်ပါး၏၊ ဣဋ္ဌ–အလိုရှိအပ်သော၊ ကန္တ–နှစ်သက်အပ်သော၊ အတိမဓုရ–အလွန်ချိုဆိမ့်သောအရသာနှင့် တူသော၊ ဧဝိတ်ဝါ–ကိုမူလည်း၊ ဥပစ္ဆိန္နိသတိ–ဖြတ်လတ္တံ့,နည်း၊ အဘူတဂုဏကထာယ–မဟုတ်မမှန်သော ဂုဏ်စကားဖြင့်၊ ဧဝိတ် ဝါ–အသက်ကိုမူလည်း၊ ကပ္ပေသတိ–ပြုလတ္တံ့,နည်း၊ ဝါ–မွေးမြူလတ္တံ့,နည်း၊ ပါရာဇိကေ–ကကို၊ အပညတ္တေပိ–မပညတ်အပ်ပါသော်လည်း၊ ပဗ္ဗဇ္ဇာသခ်ေပနေ၀–ရှင့် အဖြစ်၌ ထည့်သွင်းကြောင်းဖြစ်သော ဆယ်ပါးသီလဖြင့်ပင်၊ [ပါဏာ တိပါတာ ဝေရမဏီတိ အာဒိနာ ပဗ္ဗဇ္ဇာမုခေနေ၀–ရှင့် အဖြစ်၌ ပဓာနဖြစ်သော ပါဏာတိပါတာ ဝေရမဏီ စသော သိက္ခာပုဒ်ဖြင့်ပင်၊] ဧတေ–ဤ မေထုန်စသော အမှုတို့ကို မပြုရခြင်းကို၊ ပါကဋ–ထင်ရှားသည်ကို၊ ကတ်နန–ပြုအုပ်ပြီး မဟုတ်ပါလော၊ ဣတိ–ဤသို့၊ (ဥပ၀ါဒဋ္ဌ ဥပါရမ္ဘဋ္ဌ ဂရဟဋ္ဌ–ကိုလည်းကောင်း၊ ပ၀တ္တေယျ–ဖြစ်စေကုန်ရာ၏။)

စ–သည်သာမကသေး၊ တထာဂတသ–၏၊ ထာမဋ္ဌ–သိက္ခာပုဒ် ပညတ်နိုင်သော အစွမ်းကိုလည်းကောင်း၊ ဗလဋ္ဌ–ဉာဏ်တော်အားကိုလည်းကောင်း၊ သတ္တာ–တို့သည်၊ နိ ဇာနေယျုံ–မသိကုန်ရာ၊ ပညတ္တာမိ–ပညတ်အပ်ပြီးလည်း ဖြစ်သော၊ သိက္ခာပဒ–သည်၊ ကုပ္ပေယျ–ပျက်ရာ၏၊ ယထာဌာနေ–တည်မြဲတိုင်းသော အရာ၌၊ ဝါ–ပညတ်တိုင်းသောအရာ၌၊ နတိဋ္ဌေယျ–မတည်ရာ၊ သေယျထာပိနာမ–ဥပမာမည်သည်ကား၊ အကုသလော–မကျွမ်းကျင်သော၊ [တိကိစ္ဆိတုံ ယုတ္တကာလသေ အပရိဇာနနတော အကုသလော–ဆေးကုချိန်ကို နားမလည်သော၊] ဝေဇ္ဇော–ဆေးဆရာသည်၊ ကဋ္ဌ–တစ်စုံတစ်ယောက်သော၊ [ပုရိသံ–ဟူသော ပုလ္လိင်ကို ငဲ့၍ "ကဋ္ဌ"ဟု ရှိစေလို၏၊] အနုပဋ္ဌဟကဏ္ဍံ–မဖြစ်သေးသော အနာရှိသော၊ ပုရိသံ–ကို၊ ပဏ္ဏောသာပေတွာ–ခေါ်စေ၍၊ ဘောပုရိသ–အို ယောကျ်ား၊ ဧဟိ–လာပါလော၊ ဝါ–ဆေးကုလှည့်လော၊ တေ–၏၊

ထာမဋ္ဌ ဗလဋ္ဌ။ ။ထာမဋ္ဌိ သိက္ခာပဒါနံ ပညာပနကိရိယာယ သာမတ္ထိယံ(ပညတ်မှုကို ပြခြင်းဌာ စွမ်းနိုင်သည်၏အဖြစ်) အစွမ်းသတ္တိကို၊ ဗလဋ္ဌိယာထာ၀တော သဗ္ဗဓမ္မာနံ ပဋိ ဝေ၀သမတ္ထံ ဉာဏဗလံ။

ဧတေ၊ ပေ၊ ကတ်။ ။ ဧတဋ္ဌိ မေထုနာဒိနံ အကရဏေ၊ ပါဏာတိပါတာ ဝေရမဏီဖြင့် တတိယပါရာဇိက, အဒိန္နာဒါနာ ဝေရမဏီဖြင့် ဒုတိယ, အဗြဟ္မစရိယာ ဝေရမဏီဖြင့် ပထမ, မုသာ၀ါဒါ ဝေရမဏီဖြင့် စတုတ္ထပါရာဇိကများ ထင်ရှားပြီ–ဟူလို။

ကုပ္ပေယျ။ ။ကုပ္ပံ ဘ၀ေယျ၊ စေသေ၀.တ္ထသံ ပါကဋကရဏေ "နိ ယထာဌာနေ တိဋ္ဌေယျာ" တိ (နိ ယထာဌာနေ တိဋ္ဌေယျသည် ကုပ္ပေယျကို ထင်ရှားအောင်ပြသော စကား၊) ပညတ္တိဌာနေ နိ တိဋ္ဌေယျာတိ အတ္ထော။

ဣမသို့ သရီရပ္ပဒေသေ–ဤ ကိုယ်အရပ်၌၊ မဟာဂဏ္ဍာ–ကြီးစွာသော အနာသည်၊ ဥပ္ပဇ္ဇိတ္တာ–၍၊ အနုယဗျသနံ–မကြီးပွားခြင်း ဆင်းရဲခြင်းသို့၊ [အဗုဒ္ဓိ–မကြီး ပွားခြင်းသည်၊ အနယော–မည်၏၊ ဗျသနံ–ဟူသည်၊ ဒုက္ခံ–တည်း၊] ပါပေသတိ–ရောက်စေလတ္တံ့၊ ပဋ္ဌိဏ္ဏစ္ဆေဝ–စောစောကပင်၊ နံ–ထိုအနာကို၊ တိကိစ္ဆာပေဟိ–ဆေးကုစေလော၊ ဣတိ–သို့၊ ဝတ္တာ–၍၊ အာစရိယ–ဆရာ၊ သာဓု–ကောင်းပါပြီ၊ တွံ ယေဝ–အရှင်ဆရာသည်သာ၊ နံ–ထိုအနာကို၊ တိကိစ္ဆသု–ဆေးကုပါလော၊ ဣတိ–သို့၊ ဝုတ္တေ–အပ်သော်၊ တသ–ထိုယောဂျာ၏၊ အရောဂံ–ရောဂါမရှိသော၊ သရီရပ္ပဒေသံ–ကိုယ်အရပ်ကို၊ ဖာလေတွာ–ခွဲ၍၊ လောဟိတံ–သွေးကို၊ နီဟရိတ္တာ–ထုတ်၍၊ အာလေပနဗန္ဓန ဓောဝနာဒီဟိ–ဆေးလိမ်းခြင်း, ကြပ်စည်းခြင်း, ဖန်ဆေးခြင်း အစရှိသည်တို့ဖြင့်၊ တံပဒေသံ–ကို၊ သဏ္ဌိတံ–တင့်တယ်သော အရေရှိသည်ကို၊ [သုစ္ဆဝိ–ဟုယောဇနာ၌ မူကွဲပြု၏။] ကတ္တာ–၍၊ တံပုရိသံ–ကို၊ ဝေဒေယ္ယ–ရာ၏၊ (ကိ–ရာသနည်း၊) တေ–၏၊ မဟာရောဂေါ–ကြီးစွာသော ရောဂါကို၊ မယာ–သည်၊ တိကိစ္ဆိတော–ဆေးကုအပ်ပြီ၊ မေ–အား၊ ဒေယျမမ္ပိ–ပေးထိုက်သော သဘောရှိသော ဝတ္ထုကို၊ ဒေဟိ–ပေးပါလော၊ ဣတိ–သို့၊ (ဝေဒေယ္ယ၊ သော–ထို ယောဂျာသည်၊ တံ–ထိုဆေးဆရာကို၊ အယံ ဗာလဝဠော–ဤ မိုက်သော ဆေးဆရာသည်၊ မေ–၏၊ ကတရော–အဘယ်မည်သော၊ ရောဂေါ–ကို၊ တိကိစ္ဆိတော ကိရ–ဆေးကုအပ်သတဲ့နည်း၊ အယံ–ဤဆေးဆရာသည်၊ မေ–၏၊ ဒုက္ခဉ္စ–ဆင်းရဲကိုလည်း၊ ဇနေတိ နနု–ဖြစ် စေသည် မဟုတ်လော၊ (မံ–ကို၊) လောဟိတက္ခယဉ္စ–သွေးတို့၏ ကုန်ခြင်းသို့လည်း၊ ပါပေတိနနု–ရောက်စေသည် မဟုတ်လော၊ [မေကို မံ ဟု ဝိဘတ်ပြင်၍ လိုက်စေ၊ လောဟိတက္ခယဉ္စ မံ ပါပေတိတိ ဝိဘတ္တိ ဝိပရိဏာမံ ကတ္တာ ယောဇေတဗ္ဗံ၊] ဣတိ ဇဝံ–သို့၊ ဥပဝေယျစေဝ–မျက်ကွယ်၌လည်း စွပ်စွဲရာ၏၊ ဥပါရမ္ဘေယျစ–ဆရာ ပြောအပ်သမျှ စကားတို့၌လည်း အပြစ်တင်ရာ၏၊ ဂရဟေယျစ–မျက်မှောက်၌လည်း ကဲ့ရဲ့ရာ၏၊ စ–သည်သာမကသေး၊ အသ–ထို ဆေးဆရာ၏၊ [ယောဇနာ၌ "နနု ဝါသ" ဟု ရှိ၏၊ ထိုဝါလည်း သမုစ္စည်းပင်၊] ဂုဏံ–ကို၊ နနု ဇာနေယျ–ရာ၊ ဇဝမေဝ–ပင်၊ ဝိတိဏ္ဏမဒေါသေ–ကျူးလွန်မှု အပြစ်သည်၊ အနုပ္ပန္နေ–မဖြစ်သေးမီ၊ ပေ၊ ဝုတ္တံ–မိန့်တော်မူအပ်ပြီ။

ဇဝံ–လျှင်၊ အကာလံ–အကာလကို၊ ဝါ–သိက္ခာပုဒ်ပညတ်သင့်ရာ မဟုတ်သော အခါကို၊ ဒသ္သေတွာ–၍၊ ပုန–တစ်ဖန်၊ ကာလံ–ကာလကို၊ ဝါ–သိက္ခာပုဒ် ပညတ်သင့်ရာ အခါကို၊ ဒသ္သေတုံ–တော်မူခြင်းငှာ၊ ယတော စ ခေါ သာရိပုတ္တာတိ အာဒိ–ကို အာဟ–ပြီ၊ တတ္ထ–ထိုယတောစ ခေါ သာရိပုတ္တ အစရှိသော ပါဠိရပ်၌၊ ယတောတိ–ကား၊ ယဒါ–အကြင်အခါ၌၊ ယသ္မိं ကာလေ–၌၊ ဣတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ၊ သေသံ–

ယတောမှ ကြွင်းသောပုဒ်အပေါင်း၏ ပဒယောဇနာပြခြင်းကို၊ ဝုတ္တာနုသာရေနေဝ-ဆိုအပ်ပြီးသောနည်းကို အစဉ်လိုက်သဖြင့်သာလျှင်၊ ဝေဒိတဗ္ဗ-၏၊ [သေသ် ပဒယော ဇနဒဿနံ၊ -ဝိမတိ၊ သေသန္တိ သေသ် ပဒ-ယောဇနာ။]

ဟိ-ထင်ရှားအောင် ပြဦးအုံ့၊ ဇတ္ထ-ဤ ယတောစ ခေါ် အစရှိသော ဝါကျ၌၊ အယ်ဝါ-ဤ ဆိုအပ်လတ္တံ့သော အနက်သည်သာလျှင်၊ သခေ်ပတ္ထော-အကျဉ်းချုပ် အနက်တည်း၊ (လိုရင်းမှာ ဤဆိုအပ်လတ္တံ့သော အနက်ပါပဲဟူလို၊) ယသ္မိ သမယေ-၌၊ အာသဝဋ္ဌာနီယာ ဓမ္မာတိ-ဓမ္မာဟူ၍၊ သ-ကိုယ်- ခေါ်ဝေါ်အပ်သည်၏ အဖြစ်သို့၊ ဂတာ-ရောက်ကုန်သော၊ ဝိတိက္ကမဒေါသာ-ကျူးလွန်မှုအပြစ်တို့သည်၊ သံဃေ-၌၊ ပါတုဘဝန္တိ-ထင်ရှားဖြစ်ကုန်၏၊ ပေ၊ ပါတိမောက္ခ-အာဏာပါတိမောက်ကို၊ ဥဒ္ဒိသတိ-ဟောပြတော်မူ၏၊ ကသ္မာ-အဘယ်ကြောင့်နည်း၊ အာသဝဋ္ဌာနီယာ ဓမ္မာတိ-ဟူ၍၊ သ-သို့၊ ဂတာနံ-နှ်သော၊ တေသံ ယေဝ ဝိတိက္ကမဒေါသာနံ-ထိုကျူးလွန်မှု အပြစ်တို့ကိုပင်၊ ပဋိဃာတာယ-ပယ်ဖျောက်ခြင်း အကျိုးငှာတည်း၊ ဇဝံ-လျှင်၊ ပညပေန္တော-ပညတ်တော်မူလသော်၊ ယထာနာမ-ဥပမာ မည်သည့်ကား၊ ကုသလော-ကျွမ်းကျင်သော၊ ဝေဇ္ဇော-ဆေးဆရာသည်၊ ဥပ္ပန္နံ-ဖြစ်နေသော၊ ဂဏ္ဍံ-အနာကို၊ ဖာလန လေပန ဗန္ဓန ဓောဝနာဒီဟိ-ခွဲစိတ်ခြင်း, ဆေးလိမ်းခြင်း, ကြပ်စည်းခြင်း, ဖန်ဆေးခြင်း အစရှိသည်တို့ဖြင့်၊ တိကိစ္ဆန္တော-ဆေးကုလျက်၊ (ရောပေတွာ-အသားနု တက်စေ၍၊) ရောဂံ-ကို၊ ဂူပသမေတွာ-ငြိမ်းပျောက်စေ၍၊ သဇ္ဇုဝိ-ကို၊ ကတွာ-၍၊ ဥပဝါဒါဒိရဟော-ဥပဝါဒ အစရှိသည်ကို ထိုက်သည်၊ နှ တွေဝဟောတိ-မဖြစ်တော့သည်သာ၊ သကေ-မိမိဥစ္စာဖြစ်သော၊ အာစရိယကေစ-ဆရာ၏ အဖြစ်ကြောင့်လည်း၊ ဝါ-ဆရာ၏ ဆေးကုမှုကြောင့်လည်း၊ [အာစရိယသ+ဘာဝေါ, ကမ္မံဝါ အာစရိယကံ၊ နိမိတ္တတ္ထေစေတံ ဘုမ္မဝစနံ။] ဝိဒိတာနုဘာဝေါ-ထင်ရှားသော အာနုဘော်ရှိသည်၊

အယ် ဝါဟောတ္ထ။ ။ဣဒါနိ ယောဇနံ ဒဿေန္တော အာဟ အယ်ဝါဟောတ္ထာတိ အာဒိ၊ တတ္ထ ဝါသဒ္ဒေါ အဝဓာရဏော၊ ဟိသဒ္ဒေါ ပသိဒ္ဓိယံ၊ အယမေဝ ဟောတ္ထာတိ အတ္ထော၊ (ဝိမတိ)။ [ယခုစာများ၌ "ဇတ္ထ"ဟုသာ ရှိ၏၊ ဟိ-မပါ။] ယောဇနာ၌ ကား "ဟေဋ္ဌာ ပန သေသ် ဝုတ္တာနုသာရေနေဝ ဝေဒိတဗ္ဗတိ ဝုတ္တတ္တာ အပရံ နယံ ဥပေန္တော အယ် ဝါတိ အာဒိ မာဟ၊ ဝါတိ အပရော နယော"ဟု ဝါကို ဝိကပ်ဖွင့်သည်။

ရောပေတွာ။ ။ ဖာလိတဋ္ဌာနေ နိန္ဓံ မံသံ သမံ ဝမေတွာ-ခွဲအပ်ပြီးသော အရပ်၌ နိမ့်နေသော အသားကို ညီမျှအောင် တိုးပွားစေ၍ (အသားနု တက်စေ၍)။ -ဝိမတိ၊ သာရတ္ထ၌ "ဖာသုံ ကတွာ"ဟု ဖွင့်၏၊ ["ရောဟေတွာ"ဟု မူကွဲရှိ၏။] ဤ ပါဋ်၂မျိုးလုံးပင် ယခုစာတို့၌ မတွေ့ရ၊ ရောဂံ ဂူပသမေတွာ၏ ရှေ့နား၌ ပါသင့်၏။

ဝါ–နာမည်ကျော်သည်၊ ဟုတ္တာ–၍၊ သက္ကာရ်–ပူဇော်သက္ကာရသို့၊ ဝါ–ကို၊ ပါပုဏာတိ–(ယထာ–ရောက်သကဲ့သို့၊ ဝါ–ရသကဲ့သို့၊) ဧဝံ–ဤအတူ၊ ဥပဝါဒါဒိရဟောစ–သည်လည်း၊ နု ဟောတိ–မဖြစ်၊ သကေ–သော၊ သဗ္ဗညုဝိသယေ စ–သဗ္ဗညုအာရာကြောင့်လည်း၊ ဝိဒိတာနုဘာဝေါ–ရှိသည်၊ ဟုတ္တာ–၍၊ သက္ကာရ်–သို့၊ ပါပုဏာတိ–၏၊ အသေ–ထိုမြတ်စွာဘုရား၏၊ တဠ သိက္ခာပဒ်–ထို သိက္ခာပုဒ်သည်လည်း၊ အကုပ္ပ–သည်၊ ဟောတိ–၏၊ ယထာဌာနေ–၌၊ ဝါ–၌၊ တိဋ္ဌတိ–၏၊ ဣတိ–ဤ ဆိုအပ်ပြီးကား၊ (သခေါ်ပဏ္ဍော။)

ဧဝံ–လျှင်၊ အာသဝဋ္ဌာနိယာနံ–အာသဝတို့၏ တည်ရာဖြစ်ကုန်သော၊ ဓမ္မာနံ–တို့၏၊ အနုပ္ပတ္တိ–မဖြစ်ခြင်းကို၊ သိက္ခာပဒပညတ္တိယာ–၏၊ အကာလံတိ–အကာလဟူ၍ လည်းကောင်း၊ ဥပ္ပတ္တိ–ဖြစ်ခြင်းကို၊ ကာလန္တိ စ–ကာလဟူ၍လည်းကောင်း၊ ဝတ္တာ–မိန့်တော်မူပြီး၍၊ ဣဒါနိ–၌၊ တေသံ ဓမ္မာနံ–ထိုအာသဝဋ္ဌာနိယ တရားတို့၏၊ အနုပ္ပတ္တိ ကာလဋ္ဌ–မဖြစ်ရာ အခါကိုလည်းကောင်း၊ ဥပ္ပတ္တိကာလဋ္ဌ–ဖြစ်ရာအခါကိုလည်းကောင်း၊ ဒဿေတုံ–ဌာ၊ နု တာဝ သာရိပုတ္တ ဣဒေကစ္စေတိ အာဒိ–ကစ္စေ–အစရှိသောစကားကို၊ အာဟ–မိန့်တော်မူပြီ၊ တတ္ထ–ထို နတာဝ သာရိပုတ္တ ဣဒေကစ္စေ အစရှိသောစကားရပ်၌၊ ဥတ္တာနတ္ထာနိ–ကုန်သော၊ ပဒါနိ–တို့ကို၊ ပါဠိဝသေနေဝ–ပါဠိ၏ အစွမ်းဖြင့်သာလျှင်၊ ဝေဒိတဗ္ဗာနိ–နိ၏၊ အယံ ပန–ဤဆိုအပ်လတ္တံ့ကား၊ အနုတ္တာနုပဒဝဏ္ဏနာ–မပေါ်လွင်သော ပုဒ်တို့၏ အဖွင့်တည်း၊ ရတ္တိယော–တို့ကို၊ ဇာနန္တိ–သိကုန်၏၊ ဣတိ–ကြောင့်၊ ရတ္တညု–တို့မည်၏၊ အတ္တနော–၏၊ ပဗ္ဗဇ္ဇိတဒိဝသတော–ရှင်ရဟန်းပြုရာနေ့မှ၊ ပဋ္ဌာယ–၍၊ ဗဟုကာ–များစွာကုန်သော၊ ရတ္တိယော–တို့ကို၊ ဇာနန္တိ–နိ၏၊ စိရပဗ္ဗဇိတာ–ရဟန်းပြုပြီး၍ ကြာမြင့်သော ကာလရှိကုန်သော ထေရ်ကြီး၀ါကြီးတို့၊ ဣတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ၊ ရတ္တညုဟိ–ရဟန်းပြုရာ ကာလမှစ၍ များစွာသော ညဉ့်တို့ကို သိကုန်သောထေရ်ကြီး ၀ါကြီးတို့ဖြင့်၊ မဟတ္တံ–များသည်၏ အဖြစ်သို့၊ ရတ္တညုမဟတ္တံ–သို့၊ စိရပဗ္ဗဇိတေဟိ–တို့ဖြင့်၊ မဟန္တ ဘာဝံ–များသည်၏ အဖြစ်သို့၊ (ပတ္တော ၌စပ်)၊ ဣတိ အတ္ထော။

ရတ္တညုမဟတ္တံ။ ။ မဟန္တ သ–များသော သံဃာ၏ + ဘာ၀ေါ–ဖြစ်ကြောင်းဖြစ်ရာ များခြင်း ဂုဏ်တည်း၊ မဟတ္တံ–ခြင်းဂုဏ်၊ "မဟန္တတ္တံ"ဟု ဖြစ်သင့်လျက် (န္တ)ချေ၍ "မဟတ္တံ"ဟု ဖြစ်သည်။ ပါဠိတော်၌ "ပတ္တော"ဟု စပ်ပုဒ်ရှိသောကြောင့် မဟတ္တံ မဟန္တ ဘာ၀ံတို့ကို ဒုတိယန္တ ဟုမှတ်။

တတြ–ထို နှ·တာ၀ သာရိပုတ္တာ အစရှိသော ၀ါကျ၌၊ သံဃေ–သည်၊ ရတ္တညု မဟာတ္တံ–သို့၊ ပတ္တေ–ရောက်လသော်၊ ဝဂ်နှ ပုတ္တံ–ဝဂ်နှ ပုဏ္ဏား၏သား ဖြစ်သော၊ ဥပသေနံ–ဥပသေနကို၊ အာရဗ္ဘ–၍၊ သိက္ခာပဒံ–ကို၊ ပညတ္တံ–ပြီ၊ ဣတိ ဝေဒိတဗ္ဗံ၊ ဟိ–ချဲ့ဦးအုံ၊ သော အာယသ္မာ–ထို အရှင်သည်၊ ဥနဒသ၀ဿေ–ယုတ်လျော့သော ဆယ်၀ါရှိကုန်သော၊ ၀ါ–ဆယ်၀ါ မရသေးကုန်သော၊ ဘိက္ခူ–ရဟန်းတို့ကို၊ ဥပသမ္ပာ ဒေန္တေ–မြင့်မြတ်သော ဦးပဋ္ဌေး အဖြစ်သို့ ရောက်စေသည်တို့ကို၊ ၀ါ–ဥပဇ္ဈာယ်လုပ်၍ ပဋ္ဌေးခံပေးသည်တို့ကို၊ ဒိသ္မာ–၍၊ ဧကဝဿော–တစ်၀ါသာ ရှိသည်၊ (ဟုတ္တာ–လျက်၊) သဒ္ဓိ၀ိဟာရိကံ–အတူနေ တပည့်သာမဏေကို၊ ဥပသမ္ပာဒေသိ–မြင့်မြတ်သော ပဋ္ဌေး အဖြစ်သို့ ရောက်စေပြီ၊ အထ–ထိုအခါ၌၊ ဘဂ၀ါ–သည်၊ နှ ဘိက္ခဝေ၊ ပေ၊ ဒုက္ကဋ္ဌသာ တိ–ဒုက္ကဋ္ဌသ ဟူ၍၊ သိက္ခာပဒံ–ကို၊ ပညပေသိ–ပြီ၊ [ဘိက္ခဝေ–တို့၊ ဥနဒသ၀ဿေန–သော ရဟန်းသည်၊ နှ ဥသမ္ပာဒေတဗ္ဗော–မြင့်မြတ်သော ပဋ္ဌေးအဖြစ်သို့ မရောက်စေထိုက်၊ ၀ါ–ဥပဇ္ဈာယ်လုပ်၍ ပဋ္ဌေးခံ မပေးထိုက်၊ ယော–အကြင် ရဟန်းသည်၊ (ဥနဒသ၀ဿာ ဟုတ္တာ) ဥပသမ္ပာဒေယျ–အုံ၊ ၀ါ–အုံ၊ (တဿ–ထိုရဟန်း၏၊) ဒုက္ကဋ္ဌသ –ဒုက္ကဋ်အာပတ်သို့၊ အာပတ္တိ–ရောက်ခြင်းသည်၊ (ဟောတိ–၏။)]

ဧ၀ं–လျှင်၊ သိက္ခာပဒေ–ပုဒ်ကို၊ ပညတ္တေ–ပညတ်တော်မူအပ်ပြီးသော်၊ ပုန–တစ်ဖန်၊ ဘိက္ခူ–တို့သည်၊ (မယံ–တို့သည်၊) ဒသ၀ဿာ–ဆယ်၀ါ ရှိကုန်သည်၊ အမှ–ဖြစ်ကုန်၏၊ (မယံ) ဒသ၀ဿာ အမှ, ဣတိ–ဤသို့ ပြောရ၍၊ ဗာလာ–ဝိနည်း အရာတွင် မကျွမ်းကျင်ကုန်သည်၊ အဗျတ္တာ–မထက်မြက်ကုန်သည်၊ (ဟုတ္တာ–၍) ဥပသမ္ပာဒေန္တိ–နှ၏၊ အထ–၌၊ ဘဂ၀ါ–သည်၊ နှ ဘိက္ခဝေ ဗာလေန၊ ပေ၊ အတိ ရေက ဒသ၀ဿေနဝါ ဥပသမ္ပာဒေတုန္တိ–တုံဟူ၍၊ အပရမ္ပိ–လည်းဖြစ်သော၊ သိက္ခာ ပဒံ–ကို၊ ပညာပေသိ–ပြီ၊ [ဘိက္ခဝေ–တို့၊ ဗာလေန–ဝိနည်းအရာတွင် မကျွမ်းကျင်သော၊ အဗျတ္တေန–မထက်မြက်သော၊ (ဘိက္ခုနာ–သည်၊) နှ ဥပသမ္ပာဒေတဗ္ဗော–စေထိုက်၊ ယော (ဗာလော အဗျတ္တော ဟုတ္တာ–လျက်၊) ဥပသမ္ပာဒေယျ၊ (တဿ–၏၊) ဒုက္ကဋ္ဌသ–သို့၊ အာပတ္တိ–သည်၊ (ဟောတိ–၏၊) ဘိက္ခဝေ–တို့၊ ဗျတ္တေန–ဝိနည်းအရာ၌ ထက်မြက်သော၊ ပဋိဗလေန–သဒ္ဓိ၀ိဟာရိက တပည့်တို့ကို စောင့်ရှောက်ခြင်းငှာ စွမ်းနိုင်သော၊ ဒသ၀ဿေနဝါ–ဆယ်၀ါရှိသည်မူလည်း ဖြစ်သော၊ အတိရေကဒသ

["ရဟန်းပြုရာကာလမှစ၍ များစွာသော ညဉ့်တို့ကိုသိ"ဟူသောစကားဖြင့် ထိုပုဂ္ဂိုလ်တို့၏ အသက်သိက္ခာ (၀ါ)ကြီးပုံကိုလည်းကောင်း, ဓာနန္တိအရ "ထို ထေရ်ကြီး ၀ါကြီးတို့၏ အသီပညာ သတိကောင်းကြပုံကို လည်းကောင်း ပြ၏၊ ထို့ကြောင့် ရတ္တညူ အဖြစ်ကို ဂုဏ်တစ်မျိုး–ဟုမှတ်။]

ဝသေန ဝါ–ဆယ်ဝါထက် ပိုသော ဝါရှိသည်မူလည်း ဖြစ်သော၊ ဘိက္ခုနာ–သည်၊ ဥပသမ္ပာဒေတုံ–ငှာ၊ အနုဇာနာမိ–ခွင့်ပြုတော်မူ၏။] ဣတိ–သို့လျှင်၊ (ဣတိ တစ်လုံး အကျေကြဲ၊) ရတ္တညုမဟတ္တံ–ရဟန်းပြုရာ ကာလမှစ၍ များစွာသော ညဉ့်တို့ကို သိကုန်သော ထေရ်ကြီး ဝါကြီးတို့ဖြင့် များသည်၏ အဖြစ်သို့၊ ပတ္တကာလေ–ရောက်ရာ အခါ၌၊ ဒွေ–၂ပါး ကုန်သော၊ သိက္ခာပဒါနိ–တို့ကို၊ ပညတ္တာနိ–မူအပ်ကုန်ပြီ။

ဝေပုလ္လမဟတ္တန္တိ–ကား၊ ဝိပုလဘာဝေန–ပြန့်ပြောသည်၏ အဖြစ်ဖြင့်၊ မဟတ္တံ–များသည်၏ အဖြစ်သို့၊ ("ပတ္တော နဟောတိ"ဟူစပ်၊) ဟိ–ချဲ့၊ သံဃော–သည်၊ ယာဝ–လောက်၊ ထေရနဝမဇ္ဈိမာနံ–မတို့၏၊ ဝသေန–အပြားအားဖြင့်၊ ဝေပုလ္လမဟတ္တံ–ပြန့်ပြောသည်၏ အဖြစ်ဖြင့် များသည်၏ အဖြစ်သို့၊ ပတ္တော–သည်၊ နဟောတိ–သေး၊ တာဝ–ထို ဝေပုလ္လမဟတ္တသို့ မရောက်သေးသမျှ ကာလပတ်လုံး၊ သေနာသနာနိ–ကျောင်း, အိပ်ရာ နေရာတို့သည်၊ ပဟောန္တိ–လောက်ကုန်သေး၏၊ သာသနေ–၌၊ ဧကစ္စေ–ကုန်သော၊ အာသဝဋ္ဌာနိယာ–နှင့်သော၊ ဓမ္မာ–အာဝါသ မစ္ဆရိယစသော တရားတို့သည်၊ ["စသော"ဖြင့် ကျောင်းလုခြင်း စသည်တို့ကို ယူ၊] နဥပ္ပဇ္ဇန္တိ–ကုန်သေး၊ ပန–အနွယကား၊ ဝေပုလ္လမဟတ္တံ–သို့၊ ပတ္တော–သော်၊ တေ–ထို အာသဝဋ္ဌာနိယဓမ္မတို့သည်၊ ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ–၏၊ အထ–၌၊ သတ္ထာ–သည်၊ သာဝကာနံ–တို့အား၊ သိက္ခာပဒံ–ကို၊ ပညပေတိ–၏၊ တတ္ထ–ထို နဝ တာဝ သာရိပုတ္တအစရှိသော စကားရပ်၌၊ သံဃေ–သည်၊ ဝေပုလ္လမဟတ္တံ–သို့၊ ပတ္တော–သော်၊ ပညတ္တသိက္ခာပဒါနိ–ပညတ်အပ်သော သိက္ခာပုဒ်တို့ကို၊ ယော ပန ဘိက္ခု၊ ပေ၊ ပါစိတ္တိယန္တိ–ပါစိတ္တိယံ ဟူသော၊ ဣမိနာ နယေန–ဖြင့်၊ ဝေဒိတဗ္ဗာနိ–နှင့်၏။ [သိက္ခာပုဒ်များကို အနက်ပေးပါ၊ ဣမိနာ နယေနာတိ ဧတေန–ဖြင့်၊ ပဒသော ဓမ္မသိက္ခာပဒါဒီနံ–တို့ကို၊ သင်္ဂဟော ဒဋ္ဌဗ္ဗော။]

ဝေပုလ္လမဟတ္တံ။ ။ ဝိပုလသ–ပြန့်ပြော များပြားသော သံဃာ၏ + ဘာဝေါ ဝေပုလ္လံ၊ ဤ" ဝေပုလ္ဟ–ပြန့်ပြော"ဟူသည် ရတ္တညုတို့ဖြင့် များနေရုံမက, "ထေရ–နဝ–မဇ္ဈိမ" ပုဂ္ဂိုလ် ၃ မျိုးလုံး အသီးအသီး ပြန့်ပြော များပြားနေခြင်းတည်း၊ ဤ ဝေပုလ္လပုဒ်သည် မဟတ္တံ၏ အဘိန္နဝိသေသနတည်း၊ "ဝေပုလ္လေန (ဝိပုလ ဘာဝေန) + မဟတ္တံ ဝေပုလ္လမဟတ္တံ"ဟု ပြု၊ ထေရ နဝ မဇ္ဈိမပုဂ္ဂိုလ်အားဖြင့် ကျယ်ပြန့်သည်ကို ဝေပုလ္လဟု ဆို၍, ထို ပုဂ္ဂိုလ် ၃ မျိုးလုံး များသည်ကို မဟတ္တဟု ဆိုသည်။

လာဘဂ္ဂမဟတ္တန္တိ–ကား၊ လာဘသ–လာဘ်၏၊ အဂ္ဂမဟတ္တံ–ကောင်းမြတ်သော မဟန္တ၏ အဖြစ်သို့၊ (ပတ္တော နု ဟောတိ, ပါဋိတော်၌ စပ်။) လာဘသ–၏၊ အဂ္ဂေါ ဥတ္တမော–ကောင်းမြတ်သော၊ ယော မဟန္တဘာဝေါ–အကြင် မဟန္တ၏ အဖြစ်သည်း (အတ္ထိ၊) တံ–ထို ကောင်းမြတ်သော မဟန္တ၏ အဖြစ်သို့၊ ပတ္တော–သည်၊ ဟောတိ–၏၊ ဣတိအတ္ထော၊ ဝါ–တစ်နည်း၊ လာဘေန–လာဘ်အားဖြင့်၊ အဂ္ဂမဟတ္တံပိ–မြတ်သည်၏ အဖြစ်, များသည်၏ အဖြစ်သို့လည်း၊ လာဘေန–အားဖြင့်၊ သေဋ္ဌတ္တဉ္ဉ–မြတ်သည်၏ အဖြစ်သို့လည်းကောင်း၊ မဟန္တတ္တဉ္ဉ –များသည်၏ အဖြစ်သို့လည်းကောင်း၊ ပတ္တော–သည်၊ (နု ဟောတိ)၊ ဣတိ အတ္ထော၊ ဟိ–ချဲ့၊ သံယော–သည်၊ ယာဝ–အကြင်မျှလောက်၊ လာဘဂ္ဂမဟတ္တံ–လာဘ်၏ အမြတ်ဟူသော မဟန္တ၏ အဖြစ်သို့၊ ဝါ–လာဘ်အားဖြင့် မြတ်သည်၏အဖြစ်, များသည်၏ အဖြစ်သို့၊ ပတ္တော–ရောက်သည်၊ နု ဟောတိ–သေး၊ တာဝ–ထို လာဘဂ္ဂမဟတ္တသို့ မရောက်သေးသမျှ ကာလပတ်လုံး၊ လာဘံ–ကို၊ ပဋိစ္စ–စွဲ၍၊ အာသဝဋ္ဌာနိယာ–နှ်သော၊ ဓမ္မာ–(ဣသာ မစ္ဆိရယ အရင်းခံ

လာဘဂ္ဂမဟတ္တံ။ ။ ဤ ပါဋိကို အဋ္ဌကထာ၌ ၂နည်းဖွင့်၏၊ ပဌမနည်း၌ "လာဘသ+အဂ္ဂမဟတ္တံ"ဟု အကျဉ်းပြု၍ "ယော၊ ပေ၊ တံ"ဟု အကျယ်ပြု၏၊ ထိုအကျယ်၌ "အဂ္ဂေါ ဥတ္တမော"ဝယ် အဂ္ဂေါသည် လာဘဂ္ဂ၌ အဂ္ဂတည်း၊ ထိုအဂ္ဂ၏ ဥတ္တမအနက်ကို ယူစေလို၍ "ဥတ္တမော"ဟု ဖွင့်သည်၊ "မဟန္တဘာဝေါ"သည် မဟတ္တံ၏ အဖွင့်တည်း၊ ထို မဟန္တဘာဝေါကို "အဂ္ဂေါ ဥတ္တမော"ဟု ဝိသေသန ပြုထား၏၊ ထို့ကြောင့် "လာဘိတဗ္ဗောတိ လာဘော၊ မဟန္တသ+ဘာဝေါ မဟတ္တံ၊ အဂ္ဂံ စ + တံ + မဟတ္တဉ္စာတိ အဂ္ဂမဟတ္တံ၊ လာဘသ + အဂ္ဂမဟတ္တံ လာဘဂ္ဂမဟတ္တံ" ဟု ပြု၊ ဤနည်း၌ "လာဘ်တွေ့ ကောင်းခြင်း, မွန်မြတ်ခြင်း (တစ်နည်း–များခြင်း)ကို ပြ၏"ဟု မှတ်။

သာရတ္ထ။ ။ စီဝရာဒိလာဘိတဗ္ဗပစ္စယော လာဘော၊ တသ (လာဘသ) အဂ္ဂံ မဟတ္တံ၊ ပဏီတတာ, ဗဟုဘာဝေါ၀ါ၊ အဋ္ဌကထာ၌ "ယော လာဘသ အဂ္ဂေါ ဥတ္တမော မဟန္တဘာဝေါ"ဟု အဂ္ဂကို မဟန္တဘာဝေါ၏ ဝိသေသနအဖြစ်ဖြင့် ဖွင့်သောကြောင့် ဤဋီကာ၌လည်း အဂ္ဂကို မဟတ္တံ၏ ဝိသေသနဟုပင် ယူရတော့မည်၊ မဟတ္တံကိုလည်း "ပဏီတတာ, ဗဟုဘာဝေါ၀ါ"ဟု ၂နည်းဖွင့်၏၊ ထိုတွင် "ပဏီတတာ"ဖြင့် လာဘ်၏ အထက်တန်းကျ၍ အဂ္ဂဖြစ်သည့်အပြင်, မွန်မွန်မြတ်မြတ် ဖြစ်ပုံကိုပြ၏၊ ဤ အလို "လာဘဂ္ဂမဟတ္တံ–လာဘ်၏ ကောင်းမွန်သည်၏ အဖြစ်သို့" ဟု ပေး၊ ဗဟုဘာဝဖြင့် လာဘ်၏ ကောင်း၍ များသည်အဖြစ်ကို ပြ၏။ ဤအလို "လာဘဂ္ဂမဟတ္တံ–လာဘ်၏ ကောင်းသော အများ၏ အဖြစ်သို့" ဟု ပေး၊ အည့ဲစားတွေ များနေသည်မဟုတ်, အကောင်းတွေ များနေသည်–ဟူလို။

လာဘေနဝါ၊ ပေ၊ ပတ္တော။ ။ ဤနည်းဝယ် တချို့စာတို့၌ "အဂ္ဂံ မဟန္တံ ပိ"ဟုရှိ၏၊ ယောဇနာ၌ "အဂ္ဂမဟတ္တံပိ"ဟု ရှိ၏၊ ထို အတိုင်းကောင်းသည်၊ ပိသဒ္ဒါသည် ရှေ့နည်းကို ပေါင်းသောသမ္ပိဏ္ဍနတည်း၊ "အဂ္ဂမဟတ္တံ"ကို သေဋ္ဌတ္တဉ္ဉ မဟန္တတ္တဉ္ဉ"ဟု ဖွင့်သောကြောင့် အဂ္ဂနှင့်မဟန္တ

သော) ကျူးလွန်မှု တရားတို့သည်၊ နှ ဥပဓေနှင့်-နှင်သေး၊ ပန-အနွယကား၊ ပတ္တော-သော်၊ ဥပဓေနှင့်-နှင်၏၊ အထ-၌၊ သတ္ထာ သာဝကာနံ သိက္ခာပဒံ ပညပေတိ၊ (ကိုယ်-အဘယ်သို့ ပညတ်တော်မူသနည်း၊) ယော ပန ဘိက္ခု၊ ပေ၊ ပါစိတ္တိယန္တိ-ပါစိတ္တိယံ ဟူ၍၊ (ပညပေတိ)၊ ဟိ-မှန်၏၊ ဣဒံ သိက္ခာပဒံ-ကို၊ သံဃေ-သည်၊ လာဘဂ္ဂမဟတ္တံ-လာဘဂ္ဂမဟတ္တသို့၊ ပတ္တော-သော်၊ ပညတ္တံ-ပညတ်အပ်ပြီ။

ဗဟုသဿုတမဟတ္တန္တိ-ကား၊ ဗဟုသဿုတသ-များသော သုတရှိသော သံဃာ၏ ဖြစ်ကြောင်းဖြစ်ရာ များစွာ တတ်ကျွမ်းမှု၏၊ မဟန္တ ဘာဝ-ကြီးကျယ်သည်၏ အဖြစ်သို့၊ (ပတ္တော နှ ဟောတိ၊) ဟိ-ချဲ့၊ သံဃော-သည်၊ ယာဝ-လောက်၊ ဗဟုသဿုတမဟတ္တံ-များသော သုတရှိသော သံဃာ၏ ဖြစ်ကြောင်းဖြစ်ရာ များစွာတတ်ကျွမ်းမှု၏ ကြီးကျယ်သည်၏အဖြစ်သို့၊ ပတ္တော နှ ဟောတိ၊ တာဝ-ထို ဗဟုသဿုတ မဟတ္တသို့ မရောက်သေးသမျှ ကာလပတ်လုံး၊ အာသဝဋ္ဌာနိယာ ဓမ္မာ, နှ ဥပဓေနှင့်-နှင်သေး၊ ပန-အနွယကား၊ ဗဟုသဿုတမဟတ္တံ-တွင်သို့၊ ပတ္တော-သော်၊ ယသ္မာ-ကြောင့်၊ ဧကမ္ပိ နိကာယံ-နိကာယ်တစ်ရပ်ကိုလည်းကောင်း၊ ဒွေပိ နိကာယေ-တို့ကိုလည်းကောင်း၊ တယောပိ နိကာယေ, စတ္တာရောပိ နိကာယေ, ပဉ္စပိ နိကာယေ-နိကာယ် ၅ ရပ်တို့ကို" အရတူ မယှဉ်ဘဲ အရကွဲဒွန်ဟု ယူစေသည်၊ အဂ္ဂေါစ-အမြတ်လည်း+မဟန္တောစ-အများလည်း၊ အဂ္ဂမဟန္တံ၊ အဂ္ဂမဟန္တသ+ဘာဝေါ အဂ္ဂမဟတ္တံ။ [တွေ့ကို"အဂ္ဂတ္တံ မဟတ္တံ]ဟု အဂ္ဂနှင့်လည်းတွဲ၊ "ဒွန်၏နောက်၌, ရှိသောပိုဒ်, ယဉ်လိုက်ပုဒ်တိုင်းသာ"ပင်တည်။] လာဘေန+ အဂ္ဂမဟတ္တံ လာဘဂ္ဂ မဟတ္တံ၊ ဤ နည်း၌ "လာဘ်အားဖြင့် မြတ်"ဟူသည် လာဘ်ပေါများသဖြင့် သံဃာတွေ အဆင့်အတန်း မြင့်နေခြင်းတည်း၊ "လာဘ်အားဖြင့်များ"ဟူသည် လာဘ်ပေါသဖြင့် (လာဘ်ပေါ သောကြောင့်) ရဟန်းပြုသူတွေ များလာခြင်းတည်း။

ဗဟုသဿုတမဟတ္တံ။ ။ ဗဟု+သုတံယေန (သံဃေနာ)တိ ဗဟုသုတောဝ၊ ဗဟုသုတသ+ ဘာဝေါ ဗဟုသဿုံ-များသော သုတရှိသော သံဃာ၏ ဖြစ်ကြောင်းဖြစ်ရာ (ပိဋကတ် တတ်ကျွမ်းမှု) ဂုဏ်တည်း၊ ထိုဂုဏ်၏ မဟတ္တဟူသည် တတ်ကျွမ်းမှုတွေ ကျယ်ဝန်းများပြားလာခြင်းတည်း။

ဆက်ဦးအံ့။ ။ ပိဋကတော်နှင့် ဘာသန္တရပါ တတ်ကျွမ်းမှု များသောအခါ ယောနိသော မနသိကာရ ရှိ၍ သင့်တော်အောင် နှလုံးသွင်းတတ်လျှင် သာသနာတော်ကို တည်တံ့ တိုးတက်အောင် ပြုနိုင်၏၊ ယောနိသော မနသိကာရ မရှိလျှင်ကား ပိဋကတော်၌ "ထို တရာ သည် လောကဓာတ်နည်းနဲ့ မကိုက်ညီ, ဤတရားကား ဘုရားဟော မဟုတ်, "ဘုရား"ဆိုသော ပုဂ္ဂိုလ်သည်ပင် ထိုခေတ်က ပညာရှိတစ်ပါးသာ"ဟု ဝေဖန်လျက် ဘုရား အဆုံးအမတော်ကို ရှေ့ကဖျက် နောက်ကဖျက်နှင့် (သာမန် အာသဝဋ္ဌာနိယမျှ မကဘဲ) သာသနာပျက်လောက်သော အာသဝဋ္ဌာနိယဓမ္မများကို ဖြစ်စေကြပါလိမ့်မည်။

ကိုလည်းကောင်း၊ ဥဂ္ဂဟေတွာ–သင်ယူပြီး၍၊ အယောနိသော–မသင့်သော အကြောင်း အားဖြင့်၊ ဥမ္မဂ္ဂမာနာ–မိမိကိုယ်ကို ဖော်ကြကုန်သော၊ ဝါ–မော်ကြ မောက်ကြကုန်သော၊ ပုဂ္ဂလာ–တို့သည်၊ ရသေန–အနဝဇ္ဇ သဘောနှင့်၊ ရသံ–သာဝဇ္ဇသဘောကို၊ [(တစ်နည်း၊) ရသေန–အပြစ်မရှိသော ဖဲမွေ့ရာ အစရှိသည်တို့၏ အတွေ့ကို သာယာခြင်းနှင့်၊ ရသံ–အပြစ်ရှိသော မာတုဂါမ၏ အတွေ့ကို သာယာခြင်းကို၊] သံသန္ဒိတွာ–သဘောတူ ရောနှောမ၍၊ သတ္တာ–၏၊ သာသနံ–တော်ကို၊ ဥဒ္ဓမ်–ထွက်သွားသော ဓမ္မရှိသည်ကို၊ ဝါ–တရားမှ ထွက်သွားအောင်၊ ဥဗ္ဗိနယံ–ထွက်သွားသော ဝိနည်းရှိသည်ကို၊ ဝါ–ဝိနည်းမှ ထွက်သွားအောင်၊ ဒီပေန္တီ–ပြကြကုန်၏၊ အထ–၌၊ သတ္ထာ–သည်၊ ယော ပန ဘိက္ခု၊ ဧပ၊ ဧဝံ ဝေဒယျာတိ အာဒီနာ–ယျ အစရှိသော၊ နယေန–ဖြင့်၊ သိက္ခာ ပဒံ– ကို၊ ပညပေတိ–မူ၏၊ ဣတိ–ဤကား၊ အနုတ္တာနပဒဝဏ္ဏနာ–တည်း၊ (အယံ ပန အနုတ္တာနပဒဝဏ္ဏနာကို ပြန်အုပ်။)

ဧဝံ–လျှင်၊ ဘဂဝါ–သည်၊ အာသဝဋ္ဌာနိယာနံ–နှ်သော၊ ဓမ္မာနံ–တို့၏၊ အနုပ္ပတ္တိကာလဋ္ဌ–မဖြစ်ရာ အခါကိုလည်းကောင်း၊ ဥပ္ပတ္တိကာလဋ္ဌ–ကိုလည်းကောင်း၊ ဒဿေတွာ–မူပြီး၍၊ တသ္မိံ သမယေ–၌၊ (အရှင်သာရိပုတ္တရာ တောင်းပန်ရာ ထိုအခါ၌)၊ သဗ္ဗသောပိ–အလုံးစုံသော အခြင်းအရာအားဖြင့်လည်း၊ တေသံ–ထို အာသဝဋ္ဌာနိယ ဓမ္မတို့၏၊ အဘာဝံ–မရှိခြင်းကို၊ ဒဿေန္တော–မူလိုသည်၊ (ဟုတွာ) နိရဗ္ဗုဒေါ ဟိ သာရိပုတ္တာတိအာဒိ–ကို၊ အာဟ–မူပြီ၊ တတ္ထ–ထို နိရဗ္ဗုဒေါ အစရှိသော စကား ရပ်၌၊ နိရဗ္ဗုဒေါတိ–ကား၊ အဗ္ဗုဒဝိရဟိတော–အဗ္ဗုဒမှ ကင်း၏၊ စောရာ–တို့ကို၊

အယောနိသော ဥမ္မဂ္ဂမာနာ။ ။ အနုပါယေန–စီးပွားချမ်းသာကို ရခြင်း၏ အကြောင်း မဟုတ်သောအားဖြင့်၊ အတိနိဝိသမာနာ–နှလုံးသွင်းကြကုန်သော၊ ဝိပရိတတော–ဖောက်ဖောက် ပြန်ပြန်အားဖြင့်၊ ဇာနမာနာ–(အလွဲသို)သိကြကုန်သော။

ရသေန ရသံ သံသန္ဒိတွာ။ ။ အနဝဇ္ဇသဘာဝေန သာဝဇ္ဇသဘာဝံ သံမိသိတွာ၊ (ဝိမတိ၊) အနညာတပစ္စတ္ထရဏာဒီသု–ခွင့်ပြုတော်မူအပ်သော အခင်းအခြေ အစရှိသည်တို့၌၊ သုသေမ္ဘသသာမညတော–ကောင်းသောအတွေ့ချင်း တူသည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ ဥပါဒိန္နက ဖဿ ရသေပိ–ဥပါဒိန္နက ဖြစ်သော မာတုဂါမ၏ အတွေ့ဟူသော အရသာ၌လည်း၊ ဝါ–အရသာကို သာယာခြင်း၌လည်း၊ အနဝဇ္ဇသညိတာယ–အပြစ်မရှိဟု မှတ်ထင်ခြင်းရှိသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ အနုပါဒိန္နက ဖဿရသေန ဥပါဒိန္နက ဖဿရသံ သံသန္ဒိတွာ၊ သမာနဘာဝံ ဥပနေတွာတိ အတ္ထော၊ (သာရတ္ထ။)

ဥဒ္ဓမ် ဥဗ္ဗိနယံ။ ။ ဥဂ္ဂတဓမ္မံ ဥဂ္ဂတဝိနယဉ္စ၊ ဥသဒ္ဒါသည် ဥဂ္ဂတအနက်ဟောတည်း၊ ယထာ ဓမ္မောစ ဝိနယောစ ဝိနသိသိသတိ၊ ဧဝံကတ္တာတိ အတ္ထော–ဓမ္မဝိနယကို ပျက်အောင်လုပ်၍ဟု အနက်မှတ်။

အဗ္ဗုဒါ–ဒတို့ဟူ၍၊ ဝုစ္စန္တိ–နှ၏၊ နိစ္စောရော–ခိုးသူမရှိ၊ ဣတိ အတ္ထော–နက်၊ စ–ဆက်၊ ဣမသ္မိं အတ္ထေ–ဤ နိရဗ္ဗုဒေါ ဟိ သာရိပုတ္တ ဘိက္ခုသံဃောဟု ခုိအပ်သော ဘိက္ခုသံဃာဟူသော အနက်၌၊ [နိရဗ္ဗုဒေါ ဟိ သာရိပုတ္တ ဘိက္ခုသံဃောတိ ဧဝံ ဝုတ္တဘိက္ခု သံဃသညိတေ အတ္ထေ။] ဒုဿီလာ–ဒုသီလ ရဟန်းတို့ကို၊ စောရာတိ–ရတို့ဟူ၍၊ အဓိပ္ပေတာ–အလိုရှိအပ်ကုန်၏၊ ဟိ–မှန် (တစ်နည်း၊) ဟိ(ယသ္မာ)–ကြောင့်၊ တေ–ထို ဒုဿီလရဟန်းတို့သည်၊ အသမဏာဝ–ရဟန်းအစစ် မဟုတ်ကုန်သည်သာလျှင်၊ ဟုတ္မာ–၍၊ သမဏာပဋ္ဌိညတာယ–ရဟန်းဟု ဝန်ခံခြင်း ရှိကုန်သည်၏ အဖြစ်ဖြင့်၊ [သမဏောဣတိ ပဋ္ဌိညာ ယေသံတိ သမဏာပဋ္ဌိညာ၊ တေသံ+ဘာဝေါ သမဏာပဋ္ဌိညတာ၊] ပရေသံ–အခြားသော လူဒါယကာတို့၏၊ ပစ္စယေ–တို့ကို၊ စောရေန္တိ–ခိုးရာ ရောက်ကုန်၏၊ တသ္မာ–ကြောင့်၊ နိရဗ္ဗုဒေါတိ(ဧတ္ထ)–ဤ ပါဋ္ဌ၌၊ နိစ္စောရော–ခိုးသူ မရှိ၊ နိဒ္ဒုဿီလော–ဒုဿီလမရှိ၊ ဣတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ၊ [ခိုးသူနှင့်တူသော ဒုဿီလတို့ကို အဗ္ဗုဒဟု ခေါ်ရာ၌ သဒိသူပစာ, ရူဠှိနည်းတည်း၊ တစ်နည်း–"အဗ္ဗုဒါဝိယာတိ အဗ္ဗုဒါ"ဟု ဥပမာတဒ္ဓိတ်ဆင့်ပါ–ဟု ပြသည်။] နိရာဒီနဝေါတိ–ကား၊ နိရုပဒ္ဒဝေါ–ဥပဒ္ဒဝေါမရှိ၊ နိရုပသဂ္ဂေါ–ဘေးရန်မရှိ၊ ဒုဿီလာဒီနဝ ဝိရဟိတော–ဒုဿီလဟူသော ဘေးရန်မှ ကင်းဝေး၏၊ ဣတိယေဝ–ဤ အနက်သည်သာ၊ ဝါ–ကိုသာ၊ ဝုတ္တံ ဟောတိ၊ [ယေဝါတိ၌ ဧဝကို အဠာနပယောဂ ကြဲ၍ "ဣတိဧဝ"ဟု တွဲ၊ ဤ၌လည်း ဒုဿီလတို့ကို သဒိသူပစာ ဥပမာတဒ္ဓိတ်အားဖြင့် အာဒီနဝဟု ခေါ်။]

အဗ္ဗုဒါ၊ ပေ၊ စောရာ။ ။ ထောမနိဗိဒ္ဓ အဗ္ဗုဒသဒ္ဒါသည် "အဗ္ဗုဒအသားတစ်သဏ္ဌာန်ရှိသော ရောဂါအထူး, အဗ္ဗုဒသန်း, အဗ္ဗုဒမည်သောတောင်"ဟူသော အနက်များကို ဟောဏ–ဟု ဆို၏၊ ရေမြှုပ်ပွက်ဟူသော အနက်ကို ဟောရာ၌"အဗ္ဗုဒ"ဟု မရှိ၊ "ဗုဒ်ဗုဒ"ဟုသာရှိ၏၊ ခိုးသူ အနက်ကို ဟောရာ၌ ပါဠိသုံးသက်သက် ရူဠှိသဒ္ဒါဟု ကြံသင့်၏၊ ထို့ကြောင့် အထင်ရှိသဒ္ဒါဖြစ်ကြောင်း သိစေလို၍ "အဗ္ဗုဒါဝုစ္စန္တိ စောရာ"ဟု ဝုစ္စန္တိသဒ္ဒါဖြင့် ဆိုဟန်တူသည်၊ [အချို့က အဗ္ဗဟတ်၏ ဟိ'သာအနက်ကို ယူ၍" အဗ္ဗန္တိ ဟိ'သန္တိတိ အဗ္ဗုဒါ"ဟု ကြံကြသေး၏၊ ဥဒကို ဘယ်ကရမည်တဲ့နည်း၊ ဤသို့ အနွတ္တအမည်ဖြစ်လျှင် "အဗ္ဗနတော ဟိ'သနတော"ဟု ဟိတ်ပါဋ္ဌပါရာ၏၊ ထိုသို့ မပါသောကြောင့် အနွတ္တလည်း မဖြစ်နိုင်။]

နိရာဒီနဝေါ။ ။ အာပုဗ္ဗ–ဒီဓာတ်သည် ကုန်ခန်းခြင်း (ခယ)အနက်ကို ဟောဏ၏၊ အာဒီနပုဗ္ဗ+ဝါဓာတ်၊ က (အနုပန်"ဏ်"ရှိသောအ) ပစ္စည်းဖြင့် "အာဒီနဝ"ဟု ဖြစ်၏၊ သဏ္ဌာနအာဘိဓာန်၌ "အာဒီနံ+ဝါတိ (ပါပုဏာတိ) ဧတေနာတိ"ဟု ပြု၏၊ ဆင်းရဲပင်ပန်းခြင်းသို့ ရောက်ကြောင်း ဘေးရန်ကို"အာဒီနဝ"ဟု ယူပြီးလျှင် ထိုဘေးရန်မရှိသည်ကို "နတ္ထိ+အာဒီနဝေါ ယဿတိ နိရာဒီနဝေါ"ဟု ပြုစေလို၍ "နိရုပဒ္ဒဝေါ, နိရုပသဂ္ဂေါ"ဟု ဖွင့်သည်။ [ဥပဒ္ဒဝနှင့် ဥပသဂ္ဂကား ပရိယာယ်။]

အပဂတကာဌကောတိ ဇေတ္ထ–ပါဠိ၌၊ ဒုသီလာယေဝ–ဒုသီလရဟန်းတို့ကိုပင်၊ ကာဌကာ–ကာဌကတို့ဟူ၍၊ **ဝုစ္စန္တိ–၏၊** [**အာဒိ**နဝကဲ့သို့ **ဒုသီလ**ရှင်းတူ၍ "ဧဝ"ဖြင့် ပြသည်။] ဟိ–မှန်၊ **တေ–ထိ ဒုသီလရဟန်း**တို့ကို၊ **သုဝဏ္ဏာဝဏ္ဏာ**–ရွှေအဆင်းနှင့် တူသော အဆင်းရှိကုန်သည်၊ သမာနာပိ–နိသော်လည်း၊ ကာဌကမ္မယောဂါ–မည်းညစ်သော အကုသိုလ်တရား၊ တို့နှင့် ယှဉ်ခြင်းကြောင့်၊ [ဤ ပါဠိဖြင့် အကုသိုလ်၏ အမည်းအနက်ဂုဏ်ကို ပုဂ္ဂိုလ်၌ တင်စား**သော** "ဂုဏူပစာ"ဟု ပြ၏။] ကာဌကာတွေဝ–ကာဌကတို့ဟူ၍သာ၊ ဝေဒိတဗ္ဗာ–ကုန်**၏၊ တော**သ–ထို ဒုသီလဟူ, မည်းညစ်သူတို့၏၊ အဘာဝါ–မရှိခြင်းကြောင့်၊ အပဂတကာဌကော–ဌကမည်၏၊ အပဟတကာဌကောတိပိ–ဌကဟူ၍လည်း၊ ပါဌော–ပါဠိရှိသေး၏၊ [ဟနလည်း ဂတိအနက်ဟောဖြစ်၍ အပဂတနှင့် အနက်တူပင်။] သုဒ္ဓါတိ–ကား၊ အပဂတ ကာဌကတ္တာယေဝ–ကင်းသော မည်းညစ်သူရှိသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်ပင်၊ သုဒ္ဓါ–စင်ကြယ်၏၊ ပရိယောဒါတော–ထက်ဝန်းကျင် ဖြူစင်၏၊ ပဘဿရော–ပြိုးပြိုးပြက်ပြက်ထွက်သော သီလရောင်ရှိ၏ [ပဘဿရသီလော၊ ဝိမတိ၌ "ပဘာယနသီလော–တောက်ပသော သီလရှိ၏"ဟုရှိ၏။] သာရေ ပတိဋ္ဌိတောတိ ဇေတ္ထ–ဤပါဠိ၌၊ သီလ သမာဓိ ပညာ ဝိမုတ္တိ ဝိမုတ္တိဉာဏဒဿနဂုဏာ–သီလဂုဏ်၊ ပေ၊ ဝိမုတ္တိဉာဏဒဿနဂုဏ်တို့ကို၊ သာရောတိ–သာရဟူ၍၊ ဝုစ္စန္တိ–နိ၏၊ [သာသနပြုဟပ္ပစရိယသ သာရဘူတတ္တာ သီလာဒယော ဂုဏာ သာရောတိဝုစ္စန္တိ။] တသ္မိ သာရေ–ထို သီလဂုဏ် ပေ၊ ဝိမုတ္တိဉာဏဒဿနဂုဏ်ဟူသော အနှစ်၌၊ ပတိဋ္ဌိတတ္တာ–တည်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ သာရေပတိဋ္ဌိတော–သာရေပတိဋ္ဌိတော မည်၏။

ဧဝံ–လျှင်၊ သာရေ–အနှစ်၌၊ ပတိဋ္ဌိတဘာဝံ–တည်သည်၏ အဖြစ်ကို၊ ဝတ္တာ–မိန့်တော်မူပြီး၍၊ ပုန–တစ်ဖန်၊ အသ–ထိုဘိက္ခုသံဃာ၏၊ သာရေ–၌၊ သော စ ပတိဋ္ဌိတဘာဝေါ–ထို တည်သည်၏ အဖြစ်ကိုလည်း၊ ဧဝံ–သို့၊ ဝေဒိတဗ္ဗော–၏၊ ဣတိ–ဤအနက်ကို၊ ဒဿေန္တော–သည်၊ (ဟုတ္တာ၊) ဣမေသံ ဟိ သာရိပုတ္တာတိအာဒိ–ကို၊ အာဟ–ပြီ၊ တတြ–ထို ဣမေသံ ဟိ သာရိပုတ္တအစရှိသော ပါဠိရပ်၌၊ အယံ–ဤ ဆိုအပ်လတ္တံ့ကား၊ သခေါ်ပဝဏ္ဏနာ–အကျဉ်းချုပ်အဖွင့်တည်း၊ ဝေရဇ္ဇာယံ–၌၊ ဝဿာဝါသံ–မိုးလပတ်လုံးနေခြင်းသို့၊ ဥပဂတာနိ–ကပ်ရောက်ကုန်သော၊ ယာနိ ဣမာနိ ပဋ္ဌဘိက္ခုသတာနိ–အကြင် ငါးရာသော ရဟန်းတို့သည်၊ (သန္တိ)၊ ဣမေသံ–ဤ ငါးရာသော ရဟန်းတို့တွင်၊ ယော ဘိက္ခု–သည်၊ ဂုဏဝေသေန–ဂုဏ်၏အစွမ်းဖြင့်၊ ပစ္ဆိမကော–နောက်ဆုံး၌ ဖြစ်၏၊ သဗ္ဗပရိတ္တဂုဏော–အလုံးစုံသော ရဟန်းတို့အောက်နည်းသော ဂုဏ်ရှိ၏၊ [သဗ္ဗေဟိ–နိဟီနဂုဏော, အပ္ပဂုဏော ဝါ။] သော–ထို ရဟန်း

သည်၊ သောတာပန္နော–သောတာပန်တည်း၊ သောတာပန္နောတိ–ကား၊ သောတံ–အရိယာမဂ်သို့၊ အာပန္နော–ရောက်သူတည်း၊ စ–ဆက်၊ သောတောတိ ဧတံ–သောတောဟူသော ဤအမည်သည်၊ မဂ္ဂဿ–အရိယာမဂ်၏၊ အဓိဝစနံ–အမည်တည်း၊ သောတာပန္နောတိ ဧတံ–သောတာပန္နောဟူသော ဤ အမည်သည်၊ တေန–ထို အရိယာမဂ်နှင့်၊ သမန္နာဂတဿ–ပြည့်စုံသော ပုဂ္ဂလဿ–၏၊ အဓိဝစနံ–တည်း၊ [ရှေ့ဝါကျမှ "ဧတံ အဓိဝစနံ" လိုက်စေ။] ယထာ ဟ–အဘယ်သို့ ဟောတော်မူသနည်း၊ သောတော သောတော တိ၊ ပေ၊ ဧဝံ ဂေါတ္တောတိ–ဟူ၍၊ (အာဟ–ပြီ၊) [သာရိပုတ္တ–တ္တရာ၊ သောတော သောတောတိ–သောတော သောတောဟူ၍၊ ဣဒံ–ဤ စကားကို၊ ဝုစ္စတိ–ပ်၏၊ သာရိပုတ္တ၊ သောတော–သောတ ဟူသည်၊ ကတမောနုခေါ–အဘယ်နည်း၊ ဣတိ–ဤသို့ မေးတော်မူပြီ၊ ဘဂ္ဂေ–မြတ်စွာဘုရား၊ အရိယော–မြတ်သော၊ အဋ္ဌင်္ဂိကော–ရှစ်ပါးသော အင်္ဂါရှိသော၊ အယမေव မဂ္ဂေါ–ဤ မဂ်သာလျှင်ပါတည်း၊ သေယျထိဒံ–ထိုမဂ်ဟူသည် အဘယ်နည်း၊ သမ္မာဒိဋ္ဌိ–လည်းကောင်း၊ ပေ၊သမ္မာသမာဓိ–လည်းကောင်းတည်း၊ ဣတိ–ဤသို့ လျှောက်ပြီ၊ သာရိပုတ္တ–တ္တရာ၊ သောတာပန္နော သောတာပန္နော တိ–သောတာပန္နော သောတာပန္နောဟူ၍၊ ဣဒံ–ဤစကားကို၊ ဝုစ္စတိ–ဆိုအပ်၏၊ သာရိပုတ္တ–တ္တရာ၊ သောတာပန္နော–သောတာပန္နောဟူသည်၊ ကတမောနုခေါ–နည်း၊ ဣတိ–ပြီ၊ ဘဂ္ဂေ–ရား၊ ယော–အကြင် ပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ အရိယေန–သော၊ အဋ္ဌင်္ဂိကေန–ရှိသော၊ ဣမိနာ မဂ္ဂေန–ဤမဂ်နှင့်၊ သမန္နာဂတော–သည်၊ (ဟောတိ၊) အယံ–ဤ ပုဂ္ဂိုလ်ကို၊ သောတာပန္နော–ဟူ၍၊ ဝုစ္စတိ–၏၊ ယောယမာယသ္မာ–အကြင် ကဲ့သို့သော ဤ အရှင်သည်၊ ဧဝံနာမော–ဤသို့ သောတာပန်ဟူသော အမည် ရှိ၏၊ ဧဝံ ဂေါတ္တော– ဤသို့ သောတာပန်အနွယ် ရှိ၏၊ (သော အယံ အာယသ္မာ–ထိုကဲ့သို့သော ဤအရှင်ကို၊ သောတာပန္နော–ဟူ၍၊ ဝုစ္စတိ–ဆိုအပ်ပါ၏၊) ဣတိ–

မဂ္ဂဿေတံ အဓိဝစနံ။ ။ ပဋ္ဌိပကွဓမ္မာနံ–ဆန့်ကျင်ဘက် ကိလေသာတို့ကို၊ အနဝသေသတော–ဖြင့်၊ သဝနတော ပေလနတော–ပယ်ရှားတတ်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ သောတော အရိယမဂ္ဂေါ–သောတဟူသည် အရိယမဂ်တည်း၊ "သဝတိပေလတိတိ သောတော"ဟု ပြု၊ ဤနည်းအရ အရိယာမဂ်ကို မုချအားဖြင့် "သောတ"ဟု ခေါ်နိုင်သည်၊ [အခြားနေရာ၌ အရိယာမဂ်တည်းဟူသော ရေအလျှဉ်ကို "သောတ"]ဟု ဖွင့်ကြ၏၊ ထိုနည်း၌ကား သဒ်သူပစာတည်း၊ ထိုနည်းကို ဤနေရာ၌ မဖွင့်။]

ဤသို့ လျှောက်ပြီး (မဟာဝဂ္ဂသံယုတ်, ဝေဠုဒ္ဒါရဝဂ်, ပဌမသုတ်။)] ပန-မုချတ္တ မှတစ်ပါး ဥပစာရတ္ထကို ဆိုဦးအုံ့၊ ဣဓ-ဤ ဣမေသံ ဟိ သာရိပုတ္တ အစရှိသော ပါဠိ၌၊ မဂ္ဂေန-အဋ္ဌင်္ဂိက (သတ္တင်္ဂိက) မဂ်သည်၊ [ပဌမစျာန်မဂ်ဖြစ်လျှင် အဋ္ဌင်္ဂိကမဂ်, ဒုတိယစျာန်စသည်ဖြစ်လျှင် သမ္မာသင်္ကပ္ပ မပါသော သတ္တင်္ဂိကမဂ်တည်း။] ဖလသ-အဋ္ဌင်္ဂိက ဖိုလ်အား၊ ဝါ-သတ္တင်္ဂိကဖိုလ်အား၊ နာမံ-သောတဟူသော အမည်ကို၊ ဒိန္နံ-ပေးအပ်ပြီ၊ တသ္မာ-ကြောင့်၊ ဖလဋ္ဌော-ဖိုလ်၌ တည်သော ပုဂ္ဂိုလ်ကို၊ သောတာပန္နော-ဟူ၍၊ ဝေဒိတဗ္ဗော-၏။

အဝိနိပါတ ဓမ္မောတိ (ဇတ္တု)-၌ (အဝယဝတ္ထော-အစိတ်အစိတ်ဖြစ်သော အနက်ကို၊ ဇဝံ-ဤ ဆိုအပ်လတ္တံ့သောနည်းဖြင့်၊ ဝေဒိတဗ္ဗော-၏၊) ဝိနိပါတေတိ-ဖောက်ဖောက်ပြန်ပြန် ကျစေတတ်၏၊ ဣတိ -ကြောင့်၊ ဝိနိပါတော-တ မည်၏ အသ-ထိုရဟန်း၏၊ ဝိနိပါတော-ဖောက်ဖောက်ပြန်ပြန် ကျစေတတ်သော၊ ဓမ္မော-သဘောသည်၊ ဝါ-ဒိဋ္ဌိ အစရှိသော အကုသိုလ်တရားသည်၊ နတ္ထိ-မရှိ၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ အဝိနိပါတဓမ္မော-ဓမ္မမည်၏၊ အတ္တာနံ-မိမိကို၊ အပါယေသု-တို့၌၊ ဝိနိပါတန

ဣဓပန၊ ပေ၊ ဒိန္နံ။ ။ အာပန္နောဿ တ ပစ္စည်းသည် ပစ္စပ္ပန်အနက်ဟောတည်း၊ "ဖလသစ္ဆိကိရိယာယ-ဖိုလ်ကို မျက်မှောက်ပြုခြင်းငှာ၊ ပဋိပန္နော-ကျင့်သူ"ဟူရာ၌ တပစ္စည်းသည် ပစ္စုပ္ပန်အနက်ဟောဖြစ်၍ မဂ္ဂဋ္ဌပုဂ္ဂိုလ်ကို ဟောသကဲ့သို့, ဤ သောတာပန္နောပုဒ်လည်း မဂ္ဂဋ္ဌပုဂ္ဂိုလ်ကို ဟောရင်းဖြစ်သည်၊ ဤ "ယော ပဋိမဂ္ဂေ, သော သောတာပန္နော"ဝါကျ၌ကား ဖလဋ္ဌပုဂ္ဂိုလ်ကိုသာ သောတာပန္နဟု မိန့်တော်မူလိုရင်း ဖြစ်သောကြောင့် မဂ်၏ သောတအမည်ကို ကာရဏူပစာရအားဖြင့် ဖိုလ်ပေါ်၌ တင်ပေးလိုက်ရကား ဖိုလ်လည်း သောတမည်တော့၏၊ ထိုနောက် "သောတ+အာပန္နော" အရ ဖလဋ္ဌပုဂ္ဂိုလ်လည်း သောတာပန္နမည်တော့သည်-ဟူလို။ [ဣဓအာပန္နသဒ္ဒေါ ဖလသစ္ဆိကိရိယာယ ပဋိပန္နောတိအာဒိသု ဝိယ ဝတ္တမာနကာလိကောတိ အာဟ-မဂ္ဂေန ဖလသ နာမံ ဒိန္နံတိ။]

မုချနာမည်။ ။ အာပန္နောဿ တ ပစ္စည်းကို အတိတ်အနက်ဟော ဟု ယူလျှင် "သောတ- အရိယာမဂ်သို့+အာပန္နော-ရောက်ပြီးသောပုဂ္ဂိုလ်"ဟု ဝိဂ္ဂဟ ပြု၍ ဖလဋ္ဌပုဂ္ဂိုလ်ကိုပင် သောတာပန္နဟု တိုက်ရိုက် ဆိုနိုင်သည်၊ ဤအလို ဥပစာရတ္ထမဟုတ်, မုချတ္ထသာ။ [အတီတကာလိကတ္တေ ပန သရသတောဝ နာမလာဘော သိယာ။]

ဝိနိပါတေတိတိ။ ။ "ဝိရူပ-ဖောက်ဖောက်ပြန်ပြန်၊ သဒုက္ခ သဉ္ဇပါယာသ-ဒုက္ခ ဥပါယာသ (ဒေါသ)နှင့်တကွ၊ နိပါတေတိ-(အပါယ်၌)ကျရောက်စေတတ်၏၊ ဣတိ ဝိနိပါတော" ဟု ပြု၊ အပါယဒုက္ခေ ခေပနကော-အပါယ်ဒုက္ခ၌ ပစ်ချတတ်သောသဘော၊ ဝိကို "ဝိရူပ"ဟု ဖွင့်၍ ဝိရူပအရကို "သဒုက္ခ သဉ္ဇပါယာသ"ဟု ထပ်၍ပြသည်။ [ဓမ္မောတိ သဘာဝေါ။]

သဘာဝေါ–ဖောက်ဖောက်ပြန်ပြန် ကျစေတတ်သော သဘောသည်၊ နေ–မရှိ၊ ဣတိဝုတ္တံ ဟောတိ၊ ကသ္မာ–ကြောင့်၊ (အဝိနိပါတ ဓမ္မော–အပါယ်တို့၌ ဖောက်ဖောက်ပြန်ပြန် ကျစေတတ်သော သဘောမရှိသနည်း၊) ယေ ဓမ္မာ–အကြင် ဒိဋ္ဌိအစရှိသော အကုသိုလ်တရားတို့သည်၊ အပါယဂမနီယာ–အပါယ်သို့ ရောက်စေတတ်ကုန်၏၊ [ဂမဂိနိယာ၌ အနိယပစ္စည်း, ကတ္တားဟော, ကာရိတ်ကျေ၊] တေသံ–ထိုအကုသိုလ်တရားတို့၏၊ ပရိက္ခယာ–ကုန်ခြင်းကြောင့်၊ (အဝိနိပါတဓမ္မော–မရှိ။)

ဝါ–တစ်နည်း၊ ဝိနိပတနံ–ဖောက်ဖောက်ပြန်ပြန်ကျခြင်း၊ ဝိနိပါတော–ခြင်း၊ အသ–ထို သောတာပန် ရဟန်း၏၊ ဝိနိပါတော–ဖောက်ဖောက်ပြန်ပြန်ကျခြင်းဟူသော၊ ဓမ္မော–သဘောသည်၊ နေ–မရှိ၊ ဣတိ–ကြောင့်၊ အဝိနိပါတ ဓမ္မော–မည်၏၊ အသ–

အထဝါ။ ။ "ဓမ္မောတိ အပါယေသု ဓိပနကော သက္ကာယဒိဋ္ဌိအာဒိကော အကုသလဓမ္မော–အကုသိုလ်တရား"ဟု သာရတ္ထ၌ တစ်နည်းဖွင့်သော်၏၊ ထိုရှေ့နည်း၌ "အဝိနိပါတဓမ္မော–အပါယ်တို့၌ ကျစေတတ်သော သဘောမရှိ"ဟု ဓမ္မအတွက် သာမညသဘာဝ အနုက်ပေး၊ ဤ အထဝါတက်သော နည်း၌ "အပါယ်တို့၌ ကျစေတတ်သော ဒိဋ္ဌိစသော အကုသိုလ်တရားမရှိ"ဟု ဓမ္မအတွက် အကုသိုလ်တရားဟု အနုက်ပေး၊ အကုသိုလ်တရား ဟူသည်လည်း သဘာဝဝိသေသ (သဘာဝတရားအထူး)ပင်တည်း၊ အဘိဓာန်၌ တရားဟူသမျှကို ဓမ္မသဒ္ဒါကဟောရာဝယ် "သဘာဝ" အနုက်ဟု ဆိုထား၏သည်၊ ထို့ကြောင့် ဝိမတိ၌ ဓမ္မအတွက် သဘာဝ အနုက်သာ ပြု၏၊ နောက်နည်း အလို"အပါယ်တို့၌ ကျစေတတ်သော အကုသိုလ်တရား မရှိလျှင် အပါယ်တို့၌ကျစေတတ်သော သဘော မရှိရာ ရောက်သောကြောင့် "နေ အတ္ထာနံ၊ ပေ၊ ဝိနိပါတနသဘာဝေါတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ"ဟု အဋ္ဌကထာ ဖွင့်သည်။

ဝိနိပတနံဝါ။ ။ ဤ ဝါတက်သော အဋ္ဌကထာနည်း၌ ရှေ့နည်းကဲ့သို့ ဟေတု ကတ္တုသာဓနမကြဲဘဲ သုဒ္ဓဘာဝသာဓနကြောင့်, ဓမ္မအရလည်း ရှေ့နည်းကဲ့သို့ သဘာဝအနုက် အကုသလဓမ္မအနုက် ၂မျိုးမကြဲဘဲ သဘာဝအနုက်ဟော တစ်မျိုးသာ ကြောင့်ရှိတော့ခြင်းသည် ရှေ့နည်းမှ ထူး၏၊ သုဒ္ဓဘာဝသာဓနဖြစ်သောကြောင့်ပင် အဖြောင့်ပြဝါကျ၌"အပါယေသု ဝိနိပတနသဘာဝေါ"ဟု ရှိစေရမည်၊ "ဝိနိပါတန"ဟု ပါ ၌ဒီဃ မရှိစေရ၊ [ဝိနိပတနသဘာဝေါတိ ဥပဓ္ဓနသဘာဝေါ–ဋီကာ။] ဤ အဖွင့်များကို ကြည့်၍ ပါဠိတော်၌ "အဝိနိပါတဓမ္မော–ဖောက်ဖောက်ပြန်ပြန် ကျစေတတ်သော သဘောမရှိ၊ ဝါ–ဖောက်ဖောက်ပြန်ပြန် ကျစေတတ်သော သက္ကာယဒိဋ္ဌိ စသော အကုသိုလ်တရား မရှိ၊ ဝါ–ဖောက်ဖောက်ပြန်ပြန် ကျခြင်းသဘောမရှိ"ဟု ဥနုက်ပေးပါ။

၏၊ အပါယေသု–တို့၌၊ ဝိနိပတ္တနသဘာဝေါ–ဖောက်ဖောက်ပြန်ပြန် ကျခြင်းသဘော သည်၊ နတ္ထိ၊ ဣတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ၊ သမ္မတ္တနိယာမေန–မဖောက်မပြန်သည်၏ အဖြစ်ကို မှတ်သားတတ်သော၊ မဂ္ဂေန–မိမိရအပ်သော မဂ်သည်၊ နိယ တတ္တာ–မှတ်သား အပ်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ ဝါ–ပိုင်းခြားသတ်မှတ် ဆုံးဖြတ်အပ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ နိယတော–နိယတော မည်၏၊ အသ–ထိုသော်တာပန်ရဟန်း၏၊ သမ္ဘောဓိ–သစ္စာ ၄ ပါးကို ကောင်းစွာသိတတ်သော အထက်မဂ်ဟူသော၊ ပရံ–အလွန်၊ အယနံ–ရောက် အပ်သောတရားသည် (ပရာ–အလွန်ဖြစ်သော၊ ဂတိ–ရောက်အပ်သော တရားသည်၊) အတ္ထိ–၏၊ ဣတိ–ကြောင့်၊ သမ္ဘောဓိပရာယဏော–ယဏာမည်၏၊ ဥပရိမဂ္ဂတ္တယံ–အထက်မဂ် ၃ ပါးအပေါင်းသို့၊ အဝသံ–မချုတ်၊ သမ္ဘာပကော–ရောက်တတ် သူတည်း၊

သမ္မတ္တနိယာမေန မဂ္ဂေန။ ။ [သမ္ဘာဘာဝနိယာမကေန–မဖောက်မပြန်သည်၏ အဖြစ်ကို မှတ်သားတတ်သော၊ ပဋိလဒ္ဓမဂ္ဂေန–မိမိရအပ်သော မဂ်သည်။] သမ္ဘတ္တကို "သမ္ဘာဘာဝ"ဟု ဖွင့်သောကြောင့် "သမ္ဘာ+ဘာဝေါ သမ္ဘတ္တံ"ဟု ပြုရ၏၊ နိယာမေနကို "နိယာမကေန"ဟု ကတ္တား ဟော ဏျုပစ္စည်းဖြင့် ဖွင့်ပြသောကြောင့် "နိယာမ၌ ကတ္တုဿာနေဟု သိရ၏၊ ထို" သမ္ဘတ္တနိယာမေန မဂ္ဂေန"ဟူသော ကတ္တားဖြင့် "နိယတော" ဝယ်ကမ္မသာဓနဟု ပြ၏၊ [သံဝဏ္ဏေကြုတ်, ရှိသည့် ပုဒ်ကို, အဝုတ်ကတ္တား, ဖွင့်ပြထားမှု, ပြုခြားကမ္မ, သာဓနတည်း။] နိပုဗ္ဗ ယမုဓာတ်လည်း "ဆုံးဖြတ်ခြင်း" အနက်ကို ဟောရ၏၊ "မှတ်သား"ဟူသည်လည်း ဆုံးဖြတ်ခြင်းပင်တည်း။

နိယတောတိ ဝါ။ ။ ဟေဋ္ဌိမန္တေ သတ္ဘမဘာဝတော ဥပရိ အနုပ္ပဇ္ဇနမမ္ဘာယ နိယတော–အောက်ထစ်ဆုံးအားဖြင့် ခုနစ်ဘဝမှ အထက်၌ မဖြစ်တော့ခြင်းသဘောရှိသည်၏ အဖြစ်ဖြင့် မြ၏၊ ဤနည်းကား–အဋ္ဌကထာကို လိုက်၍ ဖွင့်သော နည်းမဟုတ်၊ အခြားနေရာ၌ အဋ္ဌကထာအဖွင့်မှ ယူ၍ ဋီကာသက်သက် ဖွင့်သောနည်းတည်း။ [ပဌမနည်းအလို "နိယတော–သမ္ဘတ္တနိယာမ မဂ်သည် (ခုနစ်ဘဝမှ အထက်မဖြစ်ဖို့ရန်) ပိုင်းခြားသတ်မှတ် ဆုံးဖြတ်အပ်၏"ဟု ပေး၊ ဒုတိယဋီကာနည်းအလို" နိယတော–ခုနစ်ဘဝမှအထက် မဖြစ်ခြင်းသဘောအားဖြင့် မြ၏" ဟု ပေး၊ ဤ အဋ္ဌကထာဋီကာတို့ဖွင့်ပုံနှင့် အဋ္ဌသာလိနီ သမ္ဘတ္တနိယတပုဒ် ဖွင့်ပုံမှာ တစ်မျိုးစီသာ။]

သမ္ဘောဓိပရာယဏော။ ။ သမ္ဘုဏ္ဏိသတိတိ သမ္ဘောဓိ–သစ္စာ ၄ ပါးကို ကောင်းစွာ (ဆက်၍) သိလတ္တံ့သော အထက်မဂ် ၃ ပါး၊ တစ်နည်း–"သမ္ဘုဏ္ဏတိတိ သမ္ဘောဓိ"ဟု ပစ္စုပ္ပန် ဝိဂြိုဟ် ပြု၍ အရိယာမဂ် ၄ ပါးလုံး ရသော်လည်း ပထမမဂ်ကို ရပြီးဖြစ်၍ ပါရိသေသနည်းအားဖြင့် အထက်မဂ် ၃ ပါးကိုသာ ယူ၊ ထို့ကြောင့် "ဥပရိမဂ္ဂတ္တယံ"ဟု သမ္ဘောဓိအရ ဖွင့်သည်၊ [သောစ ဣဓ ပဌမမဂ္ဂဿ အဓိဂတတ္တာ အဝသိဋ္ဌောဝေ အဓိဂန္တဗ္ဗဘာဝေန ဣဒ္ဓိတတ္တော။]

ဣတိ အတ္ထော၊ ကသ္မာ–နည်း၊ ပဋိလဒ္ဓပဌမမဂ္ဂတ္တာ–ရအပ်ပြီးသော ပထမ မဂ်ရှိသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်တည်း၊ ဣတိ–ဤ ဆိုအပ်ပြီးကား၊ (သခေါ်ပဝဏ္ဏာနာ–တည်း၊ ဟု ပြန်အုပ်။)

၂၂။ ဇဝံ–လျှင်၊ ဓမ္မသေနာပတိ–တရားစစ်သူကြီး ဖြစ်တော်မူသော အရှင်သာရိပုတ္တရာကို၊ သညာပေတွာ–ကောင်းစွာ သိစေတော်မူပြီး၍၊ ဝေရဉ္ဇာယံ–၌၊ တံ ဝဿာ ဝါသံ–ထိုမိုးလပတ်လုံး သီတင်းသုံးတော်မူခြင်းကို၊ ဝါ–ထို ဝါကို၊ ဝီတိနာမေတွာ–လွန်စေတော်မူပြီး၍၊ ဝုဋ္ဌဝဿော–မိုးလပတ်လုံး သီတင်းသုံးတော်မူပြီးသည်၊(ဟုတွာ)၊ မဟာပဝါရဏာယ–သီတင်းကျွတ်လပြည့် မဟာပဝါရဏာနေ့၌၊ ပဝါရေတွာ–ပဝါရဏာပြုစေတော်မူပြီး၍၊ [ဘုရားရှင်ကိုယ်တော်တိုင်၊ ပဝါရဏာပြုဖို့ မလို, ရဟန်းအပေါင်းကို ပြုစေပြီး၍, ဟူလို၊] အထခေါ–ဝါကျွတ်ပြီးရာ ထိုအခါ၌၊ ဘဂဝါ–သည်၊ အာယသ္မန္တံ အာနန္ဒံ–ကို၊ အာမန္တေသိ–ခေါ်၍ သိစေတော်မူပြီ၊ အာမန္တေသီတိ–ကား၊ အာလပိ–ခေါ်တော်မူပြီ၊ အဘာသိ–မိန့်တော်မူပြီ၊ သမ္ဓောဓေသိ–ကောင်းစွာ သိစေတော်မူပြီ၊ ကိန္တိ–အဘယ်သို့လျှင်၊ (အာမန္တေသိ–သနည်း၊ ဝါ–သနည်း၊) အာစိဏ္ဏံ ခေါပနေ တန္တိ ဇဝမာဒိ–အာစိဏ္ဏံ ခေါ ပနေတံ ဤသို့ အစရှိသည်ဟူ၍ (အာမန္တေသိ–ပြီ၊) အာစိဏ္ဏန္တိ–ကား၊ စရိတံ–ကျင့်အပ်သော အကျင့်တည်း၊ ဝတ္တံ–ကျင့်ဝတ်တည်း၊ အနုဓမ္မာတာ–လောကုတ္တရာတရားသို့ အစဉ်လိုက်သော သဘောတည်း၊ [လောကုတ္တရဓမ္မာနုဂတော ဓမ္မော၊ အနု–လောကုတ္တရာတရားသို့ အစဉ်လိုက်သော + ဓမ္မော–သဘော။] ပန–ဆက်၊ တံ ဇတံ အာစိဏ္ဏံ–ထိုလေ့ကျက်အပ်သော အလေ့အကျင့်သည်၊ ဗုဒ္ဓါစိဏ္ဏံ–ဘုရားရှင်တို့ အလေ့အကျင့် လည်းကောင်း၊ သာဝကာစိဏ္ဏံ–သာဝကတို့ အလေ့အကျင့် လည်းကောင်း၊ ဣတိ–သို့၊ ဒုဝိဓံ ဟောတိ၊ ဗုဒ္ဓါစိဏ္ဏံ–ဗုဒ္ဓါစိဏ္ဏာ

ပရာယဏံ၌ "ပရံ+အယနံ"ဟု ခွဲ၍ အယနံကို "ဂတိ"ဟု ဖွင့်သည်၊ "အယိတဗ္ဗံ–ရောက်ထိုက်၏၊ ဣတိ အယနံ"ဟု ပြု၊ ပရံ–သောတာပတ္တိမဂ်ထက် ပိုလွန်သော+အယနံ–ရောက်ထိုက်သော တရား။ [ပရံ+အယနံ ပရာယဏံ (ရကြောင့် ဏပြန်)၊ သမ္ဓောဓိ+ပရာယဏံ ယဿတိ သမ္ဓောဓိ ပရာယဏော။] "ဥပရိမဂ္ဂတ္တယံ အဝဿံ သမ္ဘာပကော"ကား အဓိပ္ပာယ်ဖွင့်သာ၊ "သမ္ဘာပုဏာတီတိ သမ္ဘာပကော"ဟု ဋီကာပြု၏၊ ကေန်ရတော့မည် ဖြစ်ရကား "လက်ရှိရနေသော အဖြစ်မျိုးဖြင့် ပစ္စုပ္ပန် ဝိဂ္ဂဟ ပြုဟန်တူသည်၊ သမ္ဘာပုဏီဿတီတိ သမ္ဘာပကော"ဟုလည်း ပြုသင့်မည် ထင်သည်။

အာမန္တေသိ။ ။ "အာပုဗ္ဗမန္တ ဓာတ်သည် အာလပနအနက်ဟောတည်း"ဟု သိစေလို၍ "အာလပိ"ဟု ဖွင့်၊ ထိုအာလပနဟူသည်လည်း ခေါ်ရုံ(အာလုပ်)မျှမဟုတ်"ခေါ်၍ အကြောင်းအရာကို မိန့်တော်မူခြင်း, သိစေတော်မူခြင်းတည်း"ဟု သိစေလို၍ "အဘာသိ, သမ္ဓောဓေသိ"ဟု ဖွင့်သည်။

ဟူသည်၊ ကတမံ-နည်း၊ တာဝ-သာဝကာစိဏ္ဏမ္မ ရေးဦးစွာ၊ ဣဒံ-ဤ ဆိုအပ်လတ္တံ့ကား၊ ဧကံ-တစ်မျိုးသော ဗုဒ္ဓါစိဏ္ဏတည်း၊ [အခြား ဗုဒ္ဓါစိဏ္ဏများ ရှိသေး၍ "ဧကဲ"ဟု ဆိုသည်။] ယေဟိ-အကြင် ဒါယကာတို့သည်၊ နိမန္တိတာ-ပင့်ဖိတ်အပ်ကုန်သည်၊(ဟုတ္တာ)၊ ဝဿံ-မိုးလပတ်လုံး၊ ဝသန္တိ-သီတင်းသုံးတော်မူကြကုန်၏၊ တေ-ထို ဒါယကာတို့ကို၊ အနုပလောကေတ္တာ-မပန်ပြောမူ၍၊ အနာပုစ္ဆိတ္တာ-မပန်ပြောမူ၍၊ ဧနုပဒစာရိကံ-ဧနုပဒ်ဒေသစာရိကို၊ ဝါ-ဧနုပဒ်တို့၌ လှည့်လည်ခြင်းကို၊ နှ ပဏ္ဏမန္တိ-ဖဲကြွတော် မမူကြကုန်၊ (ဣတိ-ဤဆိုအပ်ပြီးကား၊ ဧကံ-သော၊ ဗုဒ္ဓါစိဏ္ဏံ-တည်း၊ ဤသို့ပြန်အုပ်၊) သာဝကာ ပန-တို့သည်ကား၊ အပလောကေတ္တာဝါ-ပန်ပြော၍သော်လည်းကောင်း၊ အနုပလောကေတ္တာ ဝါ-မပန်ပြောမူ၍သော်လည်းကောင်း၊ ယထာသုခံ-ချမ်းသာသည်အားလျော်စွာ၊ ဝါ-အလိုရှိတိုင်း၊ ပဏ္ဏမန္တိ-နှ၏။

အပရမ္ပိ-အခြားလည်းဖြစ်သော၊ ဗုဒ္ဓါစိဏ္ဏံ-ဗုဒ္ဓါစိဏ္ဏကား၊ ဝုဋ္ဌဝဿာ-မိုးလပတ်လုံး သီတင်းသုံးတော်မူပြီးကုန်သည်၊ (ဟုတ္တာ)၊ ပဝါရေတ္တာ-ပဝါရဏာပြုစေတော်မူပြီး၍၊ ဧနသင်္ဂဟတ္ထာယ-လူအပေါင်းကို ချီးမြှောက်ခြင်း အကျိုးငှာ၊ ဧနုပဒစာရိကံ-ဧနုပဒ်ဒေသစာရိကို၊ ပဏ္ဏမန္တိယေဝ-ဖဲကြွတော်မူကြကုန်သည်သာ၊ [အမြဲ ဖဲကြွရှိုးရှိသည်-ဟု ပြလိုရ၍ "ဧဝ"ထည့်သည်။] ဧနုပဒစာရိကံ-ကို၊ စရန္တာစ-လှည့်လည်တော်မူကြကုန်သော်လည်း၊ မဟာမဏ္ဍလံ-မဟာမဏ္ဍလ လည်းကောင်း၊ မဇ္ဈိမမဏ္ဍလံ-လည်းကောင်း၊ အန္တိမမဏ္ဍလံ-လည်းကောင်း၊ [ခုဒ္ဒကမဏ္ဍလံ၊ ဣတရေသံဝါ၊

ပဏ္ဏမန္တိ။ ။ ဤ ပုဒ်နောက်၌ ဣတိ သဒ္ဒါ ရှိသင့်သော်လည်း သီလောက်သောကြောင့် မထည့်ဘဲ ထားသည်၊ ဤသို့ သီလောက်၍ မထည့်ခြင်းကို "ဂမျမာန-သိအပ်သီလောက်သောပုဒ်" ဟုခေါ်သည်၊ ဣတိ သဒ္ဒါ အပိုထည့်၍ ပေးရသမျှ၌ ဤ ဂမျမာန်ချည်းတည်း၊ [ဧနုပဒစာရိကံ ပဏ္ဏမန္တိတိ ဧတ္ထ ဣတိသဒ္ဒေါ ဂမျမာတာယ နှ ဝုတ္တော၊ ဧဝံ အညတ္ထာပိ ဤဒီသေသု ဌာနေသု။]

ဧနုပဒစာရိကံ နုပဏ္ဏမန္တိ။ ။ ဧနုပဒေသု+စရဏံ၊ ဤအလို"စရဏံ စာရိကာ"ဟု ပြု၊ ဣတ္တ ပစ္စည်း, ဣလာ၊ ယကို ကပြု၊ စရဏံ ဝါ စာရော၊ သောစ ဝ စာရိကာ၊ ဤ အလိုစာရော ဟူသော ကိတ်နောင် သွတ္တန်၌ ဏိကပစ္စည်းသက်၊ ဧနုပဒေသု+စာရိကာ ဧနုပဒစာရိကာ၊ တံ ပဏ္ဏမန္တိ၊ ဧနုပဒဂမနံ ဂစ္ဆန္တိတိ အတ္ထော၊ (သာရတ္ထ)။ [စာရိကာ အရ သွားခြင်း, ပဏ္ဏမန္တိ အရ လည်း သွားခြင်းဖြစ်၍ ကံနှင့် ကြိယာ မပြားသောကြောင့် အသောဒေါဒေါ့ပစာရ ကြဲပါ။]

စရန္တာစ။ ။ ဧနုပဒစာရိကံ ပဏ္ဏမန္တိတိ ဧတ္ထ ဌတ္တာ (ဤစကား၌ တန်ရပ်၍) ဘဂဝတော စာရိကာ ပဏ္ဏမနုဝိဓိ ဒဿနော (ဒေသစာရီ လှည့်လည်တော်မူခြင်း၏ အပြားကို ပြလိုသည် ဖြစ်၍) အာဟ-ဧနုပဒစာရိကံ စရန္တာစာတိ အာဒိ။

မဏ္ဍလာနံ အန္တောဂဓတ္တာ အန္တိမမဏ္ဍလံ အဗ္ဗုဿ္ဌ ရိမမဏ္ဍလန္တိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။] ဣတိ-သို့၊ တိဏ္ဏံ-နှင်သော၊ ဣမေသံ မဏ္ဍလာနံ-တို့တွင်၊ အညတရသ္မိံ-သော၊ မဏ္ဍလေ-၌၊ စရန္တိ-နှင့်၏၊ တတ္ထ-ထိုမဏ္ဍလတို့တွင်၊ မဟာမဏ္ဍလံ-သည်၊ ဝါ-ကြီးသော အဝန်းအဝိုင်းသည်၊ နဝ ယောဇနသတိကံ-ယူဇနာ ၉ ရာရှိ၏၊ မဇ္ဈိမမဏ္ဍလံ-သည်၊ ဝါ-အလယ် အလတ်ဖြစ်သော အဝန်းအဝိုင်းသည်၊ ဆ ယောဇနသတိကံ-ယူဇနာ ၆ ရာရှိ၏၊ အန္တိမမဏ္ဍလံ-သည်၊ ဝါ-ငယ်သော အဝန်းအဝိုင်းသည်၊ တိယောဇနသတိကံ-ယူဇနာ ၃ ရာရှိ၏၊ ယဒါ-၌၊ မဟာမဏ္ဍလေ-၌၊ စာရိကံ-ကို၊ စရိတုကာမာ-လိုကုန်သည်၊ ဟောန္တိ-နှင်၏၊ တဒါ-၌၊ မဟာပဝါရဏာယ ပဝါရေတွာ, ပါဋိပဒဒိဝသေ-အထွက် တစ်ရက်နေ့၌၊ မဟာဘိက္ခုပရိဝါရာ-များစွာသော ရဟန်းသံဃာ အခြံအရံရှိကုန်သည်၊ (ဟုတွာ) နိက္ခမိတွာ-၍၊ ဂါမနိဂမာဒီသု-ရွာနိုဂုံး အစရှိသော အုရပ်တို့၌၊ မဟာဇနံ-ကို၊ အာမိသပူဇိဋ္ဌဟေန-အာမိသကို ခံယူတော်မူခြင်းဖြင့်၊ အနုဂ္ဂဏှန္တာ-ချီးမြှောက်တော်မူကုန်လျက်လည်းကောင်း၊ ဓမ္မဒါနေန-တရားတော်ကို ပေးတော်မူခြင်းဖြင့်၊ အသေ-ထိုလူအပေါင်း၏၊ ဝိဝဋ္ဋူပနိဿိတံ-ဝိဝဋ္ဋကို မှီသော၊ ကုသလ-ကို၊ ဝဍ္ဎေန္တာစ-တိုးပွားစေတော်မူကုန်လျက် လည်းကောင်း၊ နဝဟ မာသေဟ-၉ လတို့ဖြင့်၊ ဇနပဒစာရိကံ-ကို၊ ပရိယောသာပေန္တိ-ပြီးဆုံးစေတော်မူကြကုန်၏။

ပန-ကား၊ အန္တောဝဿေ-ဝါတွင်း၌၊ ဘိက္ခူနံ-တို့၏၊ သမထဝိပဿနာ-တို့သည်၊ တရုဏာ-နုကုန်သည်၊ သစေ ဟောန္တိ-နှင် အုံ့၊ (ဧဝံသတိ၊) မဟာပဝါရဏာယ-၌၊ အပ္ပဝါရေတွာ-ပဝါရဏာ ပြုစေတော်မမူဘဲ၊ ပဝါရဏာသင်္ဂဟံ-ဏာကို ချီးမြှောက်တော်မူခြင်းကို၊ ဒတ္တွာ-မူ၍၊ [အနုမတိဒါနဝသေန ဒတ္တွာ-ပဝါရဏာမပြု သေးဘဲ နေနိုင်ရန် ခွင့်ပြုခြင်း၏ အစွမ်းဖြင့် ပေးတော်မူ၍။] ကတ္တိကပုဏ္ဏမာယံ-တန်ဆောင်မုန်းလပြည့်နေ့၌၊ ပဝါရေတွာ-စေ၍၊ မာဂသိရသ-နတ်တော်လ၏၊ ပဋ္ဌမ ဒိဝသေ-ပထမနေ့၌၊ [ယခု အခေါ်အားဖြင့် တန်ဆောင်မုန်းလပြည့်ကျော် တစ်ရက်ကိုပင် နတ်တော်လဆန်းတစ်ရက်ဟု ခေါ်ထားသည်၊ နောက်"ဖုဿမာသဿ ပဋ္ဌမဒိဝသေ" ၌လည်း ဤနည်းပင်၊] မဟာဘိက္ခုသံဃပရိဝါရာ-ရှိကုန်သည်၊ (ဟုတွာ)၊ မဇ္ဈိမမဏ္ဍလေ အဋ္ဌဟိ မာသေဟိ စာရိကံ, ပရိယောသာပေန္တိ-နှင်၏။

ကရဏာ ဟောန္တိ။ ။ ဣဒ္ဓိ တရုဏာဝိပဿနာတိ သခ်ါရပရိစ္ဆေဒနေ ဉာဏ် (နာမရူပပရိစ္ဆေဒဉာဏ်), ကင်္ခါဝိတရဏေ ဉာဏ် သမ္မသနေ ဉာဏ်, မဂ္ဂါမဂ္ဂေ ဉာဏ်တို့ စတုန္နံ ဉာဏာနံ အဓိဝစနံ၊ သမထသဟိတရုဏဝိပဿနာ ဝေါ ပန ဥပစာရသမာဓိဝသေန ဝေဒိတဗ္ဗော။

ပန–ကား၊ ဝုဋ္ဌဝဿာနံ–မိုးလပတ်လုံး သီတင်းသုံးတော်မူပြီးကုန်သော၊ နေသံ–ထိ ဘုရားရှင်တို့၏၊ ဝေနေယျသတ္တာ–ဆုံးမထိုက်သော သတ္တဝါတို့သည်၊ [ဝိနေတဗ္ဗာ–ဆုံးမထိုက်ကုန်၏၊ ဣတိ ဝိနေယျာ၊ ဝိ+နီ–ဏျ၊ ယခုစာတို့၌၊ "ဝေနေယျ"ဟု ရှိ၏၊ သွတ္ထည် ဏပစ္စည်း ထပ်သက်။] အပရိပါကိန္ဒြိယာ–မရင့်ကျက်သေးသော ဣန္ဒြေရှိကုန်သည်၊ သစေ ဟောန္တိ–နန်အံ့၊ (ဧဝံသတိ၊) တေသံ–ထို ဝေနေယျသတ္တဝါတို့၏၊ ဣန္ဒြိယပရိပါကံ–သဒ္ဓါစသော ဣန္ဒြေတို့၏ ရင့်ကျက်ချိန်ကို၊ အာဂမေန္တာ–ဆိုင်းငံ့တော်မူကုန်လျက်၊ မာဂသိရမာသမ္မိ–နတ်တော်လပတ်လုံးလည်း၊ တတ္ထေဝ–ထို ဝါကပ်တော်မူရာအရပ်၌ပင်၊ ဝသိတ္တာ–သီးတင်းသုံးတော်မူပြီး၍ ၊ ဖုဿမာသဿ–ပြာသိုလ၏၊ ပဌမဒိဝသေ–၌၊ မဟာဘိက္ခုသံဃပရိဝါရာ၊ ပေ၊ ပရိယောသာပေန္တိ–နှိမ်၏၊ စ–ဆက်၊ တေသု မဏ္ဍလေသု–တို့တွင်၊ ယတ္ထ ကတ္ထစိ–တစ်စုံတစ်ခုသော မဏ္ဍလ၌၊ ဝိစရန္တာပိ–ကုန်သော်လည်း၊ တေ တေ သတ္တေ–တို့ကို၊ ကိလေသေဟိ–တို့နှင့်၊ ဝိယောဇေန္တာ–မယှဉ်စေတော်မူကုန်လျက်၊ သောတာပတ္တိဖလာဒီဟိ–တို့နှင့်၊ ပယောဇေန္တာ–ယှဉ်စေတော်မူကုန်လျက်၊ ဝေနေယျဝသေနေဝ–ဝေနေယျတို့၏ အစွမ်းဖြင့်သာ၊ [ဧဝ ဖြင့် "နစ်ဝရာဒိဟေတု"ဟု ကန့်။] နာနာဝဏ္ဏာနံ–အမျိုးမျိုးသော အဆင်း ရှိကုန်သော၊ ပုပ္ဖာနိ–တို့ကို၊ သြစိနန္တာဝိယ–ဆွတ်ခူးကုန်သကဲ့သို့၊ စရန္တိ–နှ၏၊ [ပန်းခူးသူသည် ပန်းများများ ရှိသော ချုံ၌ ကြာကြာ နေ၍ ပန်းကုန်လျှင် အခြားချုံသို့ ပြောင်းသကဲ့သို့, ဘုရားရှင်တို့လည်း ဝေနေယျ ရှိရာ၌သာ ကြာကြာ နေ၍, ဝေနေယျ မရှိလျှင် လိုရာသို့ ကြွတော်မူကြသည်။]

(၅)အပရမ္မိ–သော၊ ဗုဒ္ဓါနံ–တို့၏ အာစိဏ္ဏံ–အလေ့အကျင့်ကား၊ ဒေဝသိကံ–နေ့တိုင်း နေ့တိုင်း၊ ပစ္စူသသမယေ–မိုးသောက်အခါ၌၊ သန္တံ–ငြိမ်းအေးသော၊ ဝါ–ကိလေသာတို့မှ ငြိမ်းအေးကြောင်းဖြစ်သော၊ သုခံ–ချမ်းသာကြောင်းဖြစ်သော၊ [သန္တ သဘာဝတ္တာ, ကိလေသသမန ဟေတုတာယဝါသန္တံ၊ သုခကာရဏတောသုခံ၊] နိဗ္ဗာနံ–ကို၊ အာရမဏံ ကတ္တာ–အာရုံပြု၍၊ ဖလသမာပတ္တိသမာပဇ္ဇနံ–ဖလသမာပတ်ဝင်စားတော် မူခြင်းလည်းကောင်း၊ ဖလသမာပတ္တိယာ–မှ၊ ဝုဋ္ဌဟိတ္တာ–၍၊ ဒေဝသိကံ–တိုင်း၊ မဟာကရဏာသမာပတ္တိယာ–မဟာကရဏာ သမာပတ်ကို၊ သမာပဇ္ဇနံ–ဝင်စားတော်မူခြင်းလည်းကောင်း၊ တတော–ထို မဟာကရဏာသမာပတ်မှ၊ ဝုဋ္ဌဟိတ္တာ–၍၊ ဒသသဟဿစက္ကဝါဠေ–တစ်သောင်းသောစကြဝဠာ၌၊ ဗောဓနေယျသတ္တသမဝေလောကံ–သစ္စာ၄ပါးကိုသိစေထိုက်သောသတ္တဝါတို့ကို ကောင်းစွာကြည့်ရှုတော်မူခြင်းလည်း

ကောင်းတည်း၊ [ဈာတိခေတ္တဘုတာယ ဒသသဟဿလောကဓာတုယာ၊ ဣဒဉ္စ ဒေဝဗြဟ္မာနံ ဝသေန ဝုတ္တံ၊ မနုဿာ ပန ဣမသ္မိံ ယေဝ စက္ကဝါဠေ ဗောဓနေယျာ ဟောန္တိ။ ဗောဓနံ–သစ္စာ ၄ ပါ; သိစေခြင်းကို+အရဟန္တိတိ ဗောဓနေယျာ။] အပရမ္မိ–သော့၊ အာစိဏ္ဏံ–ဗုဒ္ဓါစိဏ္ဏကား၊ အာဂန္တုကေဟိ–အာဂန္တုကတို့နှင့်၊ သဒ္ဓိံ–ကွ၊ ပဌမတရံ–ရှေးဦးစွာ၊ ပဋိသန္ဓာရကရဏံ–ပဋိသန္ဓာရကို ပြုတော်မူခြင်း လည်းကောင်း၊ အတ္ထုပ္ပတ္တိဝသေန–အကြောင်းဝတ္ထု ဖြစ်ပေါ်ခြင်း၏ အစွမ်းဖြင့်၊ ဓမ္မဒေသနာ–တရား ဟောတော်မူခြင်း လည်းကောင်း၊ ဒေါသေ–အပြစ်သည်၊ သြတိဏ္ဏော– သက်ရောက်လ သော်–သိကွာပဒ ပညပနံ–သိကွာပုဒ်ပညတ်တော်မူခြင်း လည်းကောင်း၊ ဣတိ–ဤ သည်တည်း၊ ဣဒံ–ဤ ဆိုအပ်ပြီး အားလုံးသည်၊ ဗုဒ္ဓါစိဏ္ဏံ–တည်း။

သာဝကာစိဏ္ဏံ–သာဝကာစိဏ္ဏသည်၊ ကတမံ–နည်း၊ ဗုဒ္ဓဿ–အလုံးစုံသော တရားတို့ကို သိတော်မူပြီးသော၊ ဘဂဝတော–၏၊ ကာလေ–အခါ၌၊ ဝါ–လက်ထက် တော်၌၊ ဝဿူပနာယိကာယ–ဝါကပ်ရာနေ့၏၊ ပုရေ–ရှေ့၌၊ ကမ္မဋ္ဌာနဂ္ဂဟဏတ္ထဉ္စ–ကမ္မဋ္ဌာန်းယူခြင်းအကျိုးငှာလည်းကောင်း၊ ဝုဋ္ဌဝဿာနံ–မိုးလပတ်လုံး နေပြီးကုန်သော ရဟန်းတို့၏၊ အဓိဂတဂုဏာရောစနတ္ထဉ္စ–ရအပ်ပြီးသောဂုဏ်ကို လျှောက်ခြင်းအကျိုးငှာ လည်းကောင်း၊ ဒွိက္ခတ္တုံ–၂ ကြိမ်၊ သန္နိပါတော–စည်းဝေးခြင်းသည်၊ (ဟောတိ)၊ ဣဒံ– ဤ ဆိုအပ်ပြီးသော အလုံးစုံသည်၊ သာဝကာစိဏ္ဏံ–တည်း၊ ပန–ဆက်၊ ဣဓ–ဤအရာ၌၊ ဗုဒ္ဓါစိဏ္ဏံ–ကို၊ ဒဿေနေန–ပြတော်မူလိုသည်၊ (ဟုတ္တာ–၍)၊ အာစိဏ္ဏံ ခေါ ပနေတံ အာနန္ဒ တထာဂတာနန္တိ–ဟူ၍၊ အာဟ–ပြီ၊ အာယာမာတိ–ကား၊ အာဂစ္ဆ–လာ၊ ယာမ–သွားကြစို့၊ အပလောကေဿာမာတိ–ကား၊ စာရိကံ–ဒေသစာရိကို၊ စရဏတ္ထာယ–လှည့်လည်ခြင်းအကျိုးငှာ၊ အပလောကေဿာမ–ပန်ကြားချေကြစို့၊ ဧဝန္တိ–ဧဝံဟူသော သဒ္ဒါသည်၊ သမ္ပဋိစ္ဆနတ္ထေ–လက်ခံခြင်းအနက်၌၊ (ပဝတ္တော–သော၊) နိပါတော–တည်း၊ ဘန္တေ တိ ဧတံ–ဘန္တေဟူသော ဤသဒ္ဒါသည်၊ ဂါရဝါဓိဝစနံ–ရိုသေခြင်းအားဖြင့် အလေးပြုအပ်သူကို ဟောသောသဒ္ဒါတည်း၊ သတ္ထုနော–မြတ်စွာ

အာယာမ။ ။ အာသဒ္ဒေါ အာဂစ္ဆတိ ဣမိနာ သမာနတ္ထောတိ အာဟ–"အာယာမာတိ အာဂစ္ဆ, ယာမာ"တိ၊ ဧဟိ ဂစ္ဆာမာတိ အတ္ထော။ ["ယာ–ဂတိမှိ"ဓာတ်နက်အတိုင်း ယာမကို ဂစ္ဆာမပဒ ဖွင့်သည်။]

ဂါရဝါဓိဝစနံ။ ။ "ဧဝံ"ဟု ဝန်ခံရာဝယ် ရိုသေမှုကို ပြသောအားဖြင့် ရိုသေထိုက်သူကို ဟောသောသဒ္ဒါဖြစ်သည်၊ "ဧဝံ, ဘန္တေ–မှန်ပါ, အရှင်ဘုရား"ဟု ပေး၊ [ဂါရဝေန+အဓိ ဝစနံ ဂါရဝါဓိဝစနံ၊ ဘဂဝါအဖွင့်တုန်းက ဂရုဂါရဝါဓိဝစနံ"နှင့်သဘောတူပင်ဖြစ်၍ ဘဂဝါအဖွင့်

ဘုရားအား၊ ပဋ္ဌိဝစနံ–စကားတုံ့ပေးခြင်းတည်း၊ ဣတိပိ–ဤသို့လည်း၊ ဝဒန္တိ–ဆိုကြ ကုန်သေး၏၊ ဘဂဝတော ပစ္စသောသီတိ–ကား၊ ဘဂဝတော–၏၊ ဝစနံ–တော်ကို၊ ပဋ္ဌိအသောသိ–ရှေးရှုနားထောင်ပြီ၊ အဘိမုခေါ–ဘုရားရှင်သို့ ရှေးရှုသည်၊ (ဟုတ္တာ)၊ သုဏိ–နားထောင်ပြီ၊ သမ္မဒ္ဓိဿ–လက်ခံပြီ၊ ဧဝန္တိ ဣမိနာ ဝစနေန–ဧဝံ ဟူသော ဤစကားဖြင့်၊ ပဋ္ဌိဂ္ဂဟေသိ–လက်ခံပြီ၊ ဣတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။

အထခေါ ဘဂဝါ နိဝါသေတ္တာတိ ဣဓ–နိဝါသေတ္တာဟူသော ဤပါဋ္ဌ၌၊ ပုဗ္ဗဏ္ဏသမယန္တိ ဝါ–ပုဗ္ဗဏ္ဏသမယံ ဟူ၍လည်းကောင်း၊ သာယနှသမယန္တိဝါ–သာယနှသမယံဟူ၍ လည်းကောင်း၊ (အာယသ္မတာ ဥပ္ပါလိတ္ထေရေန–သည်၊) နဝုတ္တံ–မလျှောက်အပ်၊ ဧဝံသန္တေပိ–ဤသို့ ဖြစ်ပါသော်လည်း၊ ဘဂဝါ–သည်၊ ကတ ဘတ္တကိစ္စော–ပြုအပ်ပြီးသော ဆွမ်းကိစ္စရှိတော်မူသည်၊ (ဟုတ္တာ၊) မဇ္ဈန္ဟိကံ–နေ့၏ အလယ်အဖို့ကို၊ ဝါ–မွန်းတည့်ချိန်ကို၊ ဝီတိနာမေတ္တာ–လွန်စေတော်မူ၍၊ အာယသ္မန္တံ အာနန္ဒံ–ကို၊ ပစ္ဆာသမဏံ–နောက်လိုက်ရဟန်းကို၊ [ပစ္ဆာ–နောက်၌၊ ဝါ–နောက်က+ အနုဂတော သမဏော ပစ္ဆာသမဏော။] ကတ္တာ–၍၊ နဂရဒ္ဒါရတော–မြို့တံခါးမှ၊

ကို ပြန်ကြည့်ပါ။] ပဋ္ဌိဝစနဒါနံ–ဟူသော ဝဒန္တိဝါဒ အလိုမူ"ဘန္တေ–အရှင်ဘုရား"ဟု ပေး။ [စကားတုံ့ ပေးခြင်းဟူသည် ခေါ်သောအခါ ထူးခြင်းပင်တည်း။]

ဘဂဝတော ဝစနံ။ ။ "ဘဂဝတော ပစ္စသောသိ" ပါဋ္ဌကို "ဝစနံ"ဟု ထည့်၍ ဖွင့်သောကြောင့် ဘဂဝတောဌ္ဌ သာမိအနက်ဟု သိစေ၏၊ ဘဂဝတောတိ သာမိဝစနံ အာမန္တနဝစနမေဝ (ဘုရားရှင်၏ အာမန္တနစကားတော်ကိုပင်) သမ္ဘန္ဓိအတ္ထရံ (သမ္ဘန္ဓိအထူး အနေပြု၍) အပေက္ခတိတိ ဣမိနာ အဓိပ္ပာယေန ဘဂဝတော ဝစနံ ပတိအသောသီတိ ဝုတ္တံ (အဋ္ဌကထာ၌ ဆိုအပ်ပြီ၊) ဘဂဝတောတိ ပန ဣဒံ (တို့သို့ အဋ္ဌကထာ ဆိုအပ်ပါသော်လည်း ဘဂဝတော ဟူသော ဤ သဒ္ဒါသည်) ပတိသဝသမ္ဘန္ဓေန သမ္ဘဒါနဝစနံ (ပတိ+သုဓာတ်နှင့် စပ်သောကြောင့် သမ္ဘဒါန်တည်း၊) ဤသို့ ဋီကာဖွင့်ရကား အဋ္ဌကထာအလို ဘဂဝတောကို သမ္ဘန်ဟု မှတ်၊ ဝစနံပုဒ်ကို ထည့်၍ စပ်ရမည်၊ ဋီကာ အလိုမှာ သဒ္ဒါကျမ်း အဆိုနှင့် တူစွာ ပတိ+သုဓာတ်၏ ယုဇ္ဇိရာ သမ္ဘဒါန် ဖြစ်၍ "အား"ဟု ပေးရမည်။

အဘိမုခေါ ဟုတ္တာ။ ။ ပစ္စသောသီတိ ဧတ္ထ ပတိသဒ္ဒေါ အဘိမုခဝစနောတိ အာဟ၊ ပေ၊ သုဏိတိ၊ ဘဂဝတော–၏၊ မုခါဘိမုခေါဟုတ္တာ (မျက်နှာတော်သို့ ရှေ့ရှုလျက်) အဓိဝါသေတ္တာ (မိမိအပေါ်၌ နေစေ၍) သုဏိ၊ နဲ ဥဒါသိနော ဟုတ္တာတိ အဓိပ္ပာယော–လျစ်လျူမရှုဘဲ–ဟူလို။

ပဌာယ–စ၍၊ နဂရဝိထိယော–မြို့လမ်းတို့ကို၊ သုဝဏ္ဏရသပိဋ္ဌရာဟိ–ရွှေရေအလျဉ်ကဲ့သို့ ရွှေအဆင်း ရှိကုန်သော၊ ဗုဒ္ဓရသ္မိဟိ–ဘုရားရောင်ခြည်တော်တို့ဖြင့်၊ သမုဇ္ဇောတယ မာနော–ကောင်းစွာ တောက်ပစေတော်မူလျက်၊ ယေန–အကြင် အရပ်၌၊ ဝေရဉ္ဇသ–သော၊ ဗြာဟ္မဏသ–၏၊ နိဝေသနံ–အိမ်သည်၊ (အတ္တိ၊) တေန–ထို ဝေရဉ္ဇာပုဏ္ဏား၏ အိမ်ရှိရာအရပ်သို့၊ ဥပသင်္ကမိ–ကြွတော်မူပြီ၊ စ–ဆက်၊ အသ–ထို ပုဏ္ဏား၏၊ ပရိဇနော–အခြွေအရံ လူအပေါင်းသည်၊ ဃရဒ္ဒါရေ–အိမ်တံခါး၌၊ ဌိတမတ္တမေव–ရပ်တော်မူကာမျှသာ ဖြစ်သော၊ ဘဂဝန္တံ–ကို၊ ဒိသ္မာ–၍၊ အာရောစေသိ–ပြောပြီ၊ ဗြာဟ္မဏော–သည်၊ သတိ–သတိကို၊ ပဋိလဘိတ္တာ–ရ၍၊ သံဝေဂဇာတော–ဖြစ်သော ထိတ်လန့်ခြင်းရှိသည်၊ (ဟုတ္တာ) သဟသာ–အဆောတလျင်၊ ဥဋ္ဌာယ–ထ၍၊ မဟာရဟံ–မြတ်သူတို့အား ထိုက်သော၊ အာသနံ–နေရာကို၊ ပညပေတ္တာ–ခင်း၍၊ ဘဂဝန္တံ–ကို၊ ပစ္ဆာဂ္ဂမ–ခရီးဦး ကြိုဆို၍၊ ဣတော–ဤအရပ်သို့၊ ဘဂဝါ–သည်၊ ဥပသင်္ကမတု–ကြွတော်မူပါ၊ ဣတိ–သို့၊ အာဟ–လျှောက်ပြီ၊ ဘဂဝါ–သည်၊ ဥပသင်္ကမိတ္တာ–၍၊ ပညတ္တေ–ခင်းထားအပ်ပြီးသော၊ အာသနေ–၌၊ နိသီဒိ–ပြီ။

အထခေါ–၌၊ ဝေရဉ္ဇော ဗြာဟ္မဏော–သည်၊ ဘဂဝန္တံ–သို့၊ ဥပနိသီဒိတုကာမော–ကပ်၍ ထိုင်လိုသည်၊ (ဟုတ္တာ)၊ အတ္တနော–၏၊ ဌိတပဒေသတော–တည်ရာအရပ်မှ၊ ယေန–အကြင်အရပ်၌၊ ဘဂဝါ–သည်၊ (အတ္ထိ၊) တေန–ဘုရားရှိတော်မူရာ ထိုအရပ်သို့၊ ဥပသင်္ကမိ–သွားပြီ၊ ဣတော–ဤ ယေန ဘဂဝါ တေနုပသင်္ကမိ ဟူသောပုဒ်မှ၊ ပရံ–နောက်ဖြစ်သော ပုဒ်အပေါင်းသည်၊ ဥတ္တာနတ္ထမေव–ပေါ်လွင်ထင်ရှားသော အနက်ရှိသည်သာ၊ ပန–ကား၊ အပိ စ ယော ဒေယျဓမ္မော သော နု ဒိန္နောတိ–နု ဒိန္နော ဟူသော၊ ယံ–အကြင်စကားကို၊ ဗြာဟ္မဏော–သည်၊ အာဟ–လျှောက်ပြီ၊ တတြ–ထို စကားရပ်၌၊ အယံ–ဤ ဆိုအပ်လတ္တံ့ကား၊ အဓိပ္ပာယော–ပုဏ္ဏား၏ အလိုတည်း၊ မယာ–တပည့်တော်သည်၊ နိမန္တိတာနံ–ပင့်ဖိတ်အပ်ကုန်သည်ဖြစ်၍၊ ဝသံ–မိုးလပတ်လုံး၊ ဝုဋ္ဌာနံ–သီတင်းသုံးတော်မူပြီးကုန်သော၊ တုမှာကံ–အရှင်ဘုရားတို့အား၊ တေမာသံ–ဝါတွင်းသုံးလပတ်လုံး၊ ဒိဝသေ ဒိဝသေ–နေ့တိုင်း နေ့တိုင်း၌၊ ပါတော–နံနက်စောစော၌၊ ယာဂုခဇ္ဇကံ–ယာဂုခဲဖွယ်လည်းကောင်း၊ မဏ္ဍနိကေ–နေ့၏ အလယ်အဖို့၌၊ ခါဒနီယ ဘောဇနီယံ–ခဲဖွယ် စားဖွယ်လည်းကောင်း၊ သာယနေ–ညနေချိန်၌၊ အနေကဝိဓ

သုဝဏ္ဏ၊ ပေ၊ ရသ္မိဟိ။ ။ ဧတ္ထ ရသသဒ္ဒေါ ဥဒကပရိယာယော၊ ပိဋ္ဌရသဒ္ဒေါ ဟေမဝဏ္ဏပရိယာယော၊ တသ္မာ သုဝဏ္ဏရသေဟိ ဝိယ–ရွှေရည်အလျဉ်ကဲ့သို့၊ (ဝိမတိ၌ "ဝိလိန သုဝဏ္ဏရသေ ဝိယ–ကြေမွသော ရွှေရည်ကဲ့သို့") သုဝဏ္ဏဝဏ္ဏာဟိ ရသ္မိဟိ။

ပါနဝိကတိဂန္ဓပုဗ္ဗာဒီဟိ–တစ်ပါးမက များသော အပြားရှိသော အထူးတလည် ပြုအပ်သော သောက်ဖွယ်, နံ့သာ ပန်း အစရှိသည်တို့ဖြင့်၊ ပူဇာသက္ကာရော–ကောင်းစွာ ပြုအပ်သော ပူဇော်ဖွယ်လည်းကောင်း၊ ဣတိ ဧဝမာဒိကော–ဤသို့ အစရှိသော၊ ယော ဒေယျဓမ္မော–အကြင် ပေးလှူထိုက်သော သဘောရှိသော ပစ္စည်းသည်၊ ဝါ–ကို၊ ဒါတဗ္ဗော–ပေးလှူထိုက်သည်၊ အသ–ဖြစ်ပါ၏၊ [ဒေယ္ယော+ဓမ္မော ယသ္မာတိ ဒေယျဓမ္မော။] သော–ထို ဒေယျဓမ္မကို၊ နဒိန္နော–မပေးလှူအပ်သေးပါ၊ ဣတိ–ဤ ဆိုအပ်ပြီးကား၊ (အဓိပ္ပာယော–ပုဏ္ဏား၏ အလိုတည်း။)

ပန–ကား၊ တဉ္စ ခေါ နော အသန္တန္တိ ဇတ္ထု–နှုတ်ဟူသော ဤ ပါဋ်၌၊ လိင်္ဂဝိပလ္လာ သော–ပုလ္လိင်၏ နပုလ္လိင် ပြန်ခြင်းကို၊ ဝေဒိတဗ္ဗော–၏၊ [ဒေယျဓမ္မောဟူသော ပုလ္လိင်မှ နပုလ္လိင် ပြန်၍ "တဉ္စ"ဟု ဆိုထားသည်–ဟူလို]၊ ဟိ–မှန်၊ သော စ ဒေယျဓမ္မော–ထို ပေးလှူထိုက်သော သဘောရှိသော ပစ္စည်းသည်လည်း၊ အမှာကံ–တပည့်တော်တို့၏၊ ဝါ–တို့မှာ၊ နော အသန္တော–ထင်ရှား မရှိသည် မဟုတ်ပါ၊ ဣတိ အယံ–ဤ ဆိုအပ်ပြီးကား၊ ဇတ္ထု–ဤ တဉ္စ ခေါ နော အသန္တံ ဟူသော ပါဋ်၌၊ အတ္ထော–တည်း၊ အထ ဝါ –ထို့ပြင် တစ်နည်းကား၊ ယံ ဒါနဝတ္ထုံ–အကြင် ဒါနဝတ္ထုကို၊ မယံ–တပည့်တော်တို့သည်၊ တုမှာကံ–အရှင်ဘုရားတို့အား ၊ ဒဒေယျာမ–ပေးလှူကုန်ရာပါ၏၊ တဉ္စ–ထို ဒါန ဝတ္ထုသည်လည်း၊ နော အသန္တံ–ထင်ရှား မရှိသည် မဟုတ်ပါ၊ ဣတိ ဧဝံ–သို့၊ ဇတ္ထု– ဤ တဉ္စ ခေါ နော အသန္တံ ဟူသော ပါဋ်၌၊ အတ္ထော–ကို၊ ဝေဒိတဗ္ဗော–၏။

နောပိ အဒါတုကာမတာတိ–ကား၊ ပဟူတဝိတ္ထာ ပကရဏာနံ–များသော နှစ်သက်ခြင်း၏ အကြောင်းဖြစ်သော ဥစ္စာစပါး စသည်ရှိကုန်သော၊ မစ္ဆရိနံ–ဝန်တိုခြင်းရှိသူတို့၏ (အဒါတုကာမတာ–မပေးလှူလိုသူတို့၏ အဖြစ်သည်၊ အတ္ထိ ယထာ–ရှိသကဲ့သို့၊ တထာ–တူ၊) အဒါတုကာမတာပိ–သည်လည်း၊ နော, နတ္ထိ–မရှိပါ၊ တံ

အထ ဝါ။ ။ လိင်္ဂဝိပလ္လာသ မဟုတ်ဘဲ ပါဋ်ရှိအံ့တိုင်း အနက်ဖွင့်လို၍ "အထ ဝါ"ဟု မိန့်၊ မည်သည့် လှူဖွယ်ဟု နာမည်မတပ်ဘဲ သာမည ပြောအပ်သော အရာဖြစ်၍"တဉ္စ"ဟု. နပုလ္လိင်ဖြင့် ညွှန်ပြရသည်–ဟူလို။ [ဤမိနာ သာမညဝစနတော ဇတ္ထု နပုံသကလိင်္ဂနိဒ္ဒေသောတိ ဒဿေတိ။]

အဒါတု၊ ပေ၊ နော, နတ္ထိ။ ။ နောပိမှ အပိကို အဒါတုကာမတာနှင့် တွဲရမည်ဟု သိစေလို၍ "အဒါတုကာမတာပိ နော"ဟု ဖွင့်၏၊ "နတ္ထိ"ကား နော၏ အဖွင့်တည်း၊ ယထာစသည်ကား ဝိသဒိသူပမာ ဝါကျတည်း၊ မစ္ဆရိပုဂ္ဂိုလ်တို့မှာ မပေးလိုစိတ် ရှိသကဲ့သို့ မိမိ, (ဝေရဉ္ဇာပုဏ္ဏား)မှာ မပေးလိုစိတ် မရှိပါ–ဟူလို။

ကုတောဏ္ဍ၊ ပေ၊ ဝါသာတိ–ဟူသော၊ တတ္ထ–ထိုစကားရပ်၌၊ အယံ–ကား၊ ယောဇနာ–ပုဒ်အနက်တို့ကို ယှဉ်စေခြင်းတည်း၊ ယသ္မာ–ကြောင့်၊ ဃရာဝါသာ–အိမ်ဟူသော အာဝါသတို့သည်၊ ဝါ–အိမ်ရာတည်ထောင် လူ့ဘောင်တို့သည်၊ ဗဟုကိစ္စာ–များသော ကိစ္စရှိပါကုန်၏၊ တသ္မာ–ကြောင့်၊ ဣတ္ထ–ဤ ဃရာဝါသ၌၊ ဒေယျဓမ္မေ–ပေးလှူထိုက်သော သဘောရှိသော ပစ္စည်းသည်၊ သန္တေ ပိ–ရှိသော်လည်း၊ စ–သည်သာမကသေး၊ ဒါတုကမျတာယ–ပေးလှူလိုသူ၏အဖြစ်သည်၊ (သန္တီယာပိ–ရှိပါသော်လည်း၊) ယံ–အကြင် အကြောင်းကြောင့်၊ မယံ–တို့သည်၊ တုမှာကံ–တို့အား၊ ဒေယျဓမ္မံ–ကို၊ ဒဒေယျာမ–နှင့်၏၊ တံ–ထို အကြောင်းကို၊ ကုတော–အဘယ်မှ၊ လဗ္ဘာ–ရအပ်ပါအံ့နည်း၊ တံ–ထို အကြောင်းကို၊ ကုတော–မှ၊ လဒ္ဓုံ–ဌာ၊ သက္ကာ–တတ်ကောင်းပါအံ့နည်း၊ [(တစ်နည်း၊) မယံ တုမှာကံ ဒေယျဓမ္မံ–ကို၊ ယံ ဒဒေယျာမ–အကြင် ပေးလှူ ကုန်ရာပါ၏၊ တံ–ထိုပေးလှူခြင်းကိစ္စကို၊ ကုတော–မှ၊ လဗ္ဘာ–နည်း၊ တံ–ထို ပေးလှူခြင်းကိစ္စကို၊ ကုတော လဒ္ဓုံ, သက္ကာ–နည်း။] ဣတိ–သို့၊ ဃရာဝါသံ–ကို၊ ဂရဟန္တော–

မှတ်ချက်။ ။ သာရတ္ထဋီကာ၌ "နော နတ္ထိတိ နော (အမှာကံ) နတ္ထိ"ဟု ပထမနည်းဖွင့်၏၊ ဤ အဖွင့်ကို စဉ်းစားသင့်၏၊ ပဒတောပရ မဟုတ်လျှင် အမှကို "နော" မပြုရ၊ ဤ နော လည်း ("နောပိ အဒါတုကမျတာ"ဟု) ဝါကျ၏ အစဖြစ်၍ ပဒတောပရ မဟုတ်၊ ထို့ကြောင့်ပင် ဤ နည်းကို ဋီကာဆရာကိုယ်တိုင်ပင် စိတ်မချ၍ "နောတိ ဝါ ဧတသ္မ ဝိဝရဏံ နတ္ထိတိ–နတ္ထိသည် နော၏ အဖွင့်"ဟု ဒုတိယတစ်နည်း ပြလေသည်၊

ပဟူတ၊ ပေ၊ ကရဏာနံ။ ။ ဝိတ္ထိယာ–နှစ်သက်ခြင်း၏+ဥပကရဏ–အကြောင်းတည်း၊ ဝိတ္ထျုပကရဏံ၊ [တုဋ္ဌိကာရဏန္တိ အတ္ထော–ဋီကာ၊] ပဟူတံ+ဓနဓညဇာတရူပရဇတ နာနာဝိဓာလင်္ကာရသုဝဏ္ဏဘာဇနာဒိဘေဒံ ဝိတ္ထျုပကရဏံ ဧတေသန္တိ ပဟူတ၊ ပေ၊ ကရဏာ၊ များစွာသော (ဥစ္စာ, စပါး, ရွှေငွေ, တန်ဆာအမျိုးစုံနှင့် ရွှေအိုး, ရွှေခွက်စသော) နှစ်သက်ခြင်း၏ အကြောင်းဖြစ်သော ဥစ္စာဘဏ္ဍာရှိသူတို့။

သန္တေ ပိ၊ ပေ၊ ဒါတုကမျတာယစ။ ။ သန္တေ ပိ၌ ပိသည် သမ္ဘာဝနာဇောတက၊ ဒေယျဓမ္မရှိတာတောင်မှ ပေးလှူခြင်း၏အကြောင်း (ပေးလှူခြင်းကိစ္စ)ကို မရနိုင်တုံသေး၏၊ ဒေယျဓမ္မ မရှိလျှင်ကား ဆိုဖွယ်ရာပင် မရှိ–ဟူလို၊ ဒါတုကမျတာယ စ၌ (စ)ကား ဒေယျဓမ္မ ရှိခြင်းကို ပေါင်းသော သမ္မိလ္လနတည်း၊ ဤ၌လည်း သန္တေ ပိကို "သန္တီယာပိ"ဟု ပြင်၍ လိုက်စေ၊ ဒေယျဓမ္မ ရှိရုံတွင်မက, လှူလိုစိတ် ရှိတာတောင်မှလည်း ထိုအကြောင်း (ထို လှူခြင်းကိစ္စကို) မရတုံသေး၏၊ လှူလိုစိတ် မရှိလျှင်ကား ဆိုဖွယ်ပင် မရှိ–ဟူလို။

တံ ကုတော၊ ပေ၊ ဒဒေယျာမ။ ။ တံ ပါသော ဝါကျ၏ အနိယမဝါကျကို "ယံ၊ ပေ၊ ဒဒေယျာမ"ဟု အပို ထည့်သည်။ "တန္တိ တံ ကာရဏံ, တံ ကိစ္စံ ဝါ"ဟု တံ အစွဲကို ၂ မျိုးပြထား၏၊ ထိုတွင် "တံ ကာရဏံ" အလို "ယံ ယေန ကာရဏေန"ဟုလည်းကောင်း, "ဧတ္ထ

ကဲ့ရဲ့လျက်၊ အာဟ–လျှောက်ပြီ၊ သော–ထိုပုဏ္ဏားသည်၊ မာရေန–သည်၊ အာဝဋ္ဋိတ ဘာဝံ–လှည့်ပတ်အပ်သည်၏ အဖြစ်ကို၊ နဲ ဇာနာတိ ကိရ–မသိသတတ်၊ ဃရာဝါသ ပလိဗောဓေန–ဃရာဝါသဟူသော အနှောင့်အယှက်ကြောင့်၊ မေ–၏၊ သတိ သမ္မောသော–သတိ၏ ပျောက်ကင်းခြင်းသည်၊ ဝါ–မေ့လျော့ခြင်းသည်၊ ဇာတော– ဖြစ်ပြီ၊ ဣတိ–သို့၊ မည်–မှတ်ထင်ပြီ၊ တသ္မာ–ကြောင့်၊ ဧဝံ–သို့၊ အာဟ–လျှောက်ပြီ၊ အပိ စ–တစ်နည်းကား၊ တံ ကုတောဇ္ဇ လဗ္ဘာတိ–ကား၊ ဣမသ္မိံ တေမာသဗ္ဗန္ဓရေ– ဤ ဝါတွင်း သုံးလအတွင်း၌၊ ယံ–အကြင် ပစ္စည်းဝတ္ထုကို၊ အဟံ–တပည့်တော်သည်၊ တုမှာကံ–တို့အား၊ ဒဒေယျံ–ပေးလှူရာပါ၏၊ တံ–ထို ပစ္စည်းဝတ္ထုကို၊ ကုတော–မှ၊ လဗ္ဘာ–နည်း၊ ဟိ–မှန်၏၊ ဃရာဝါသာ–တို့သည်၊ ဗဟုကိစ္စာ–နှ၏၊ ဣတိ ဧဝံ–သို့၊ ဧတ္ထ–ဤ တံ ကုတောဇ္ဇ လဗ္ဘာဟူသော ပါဋ္ဌ၌၊ ယောဇနာ–ပုဒ်အနက်တို့ကို ယှဉ်စေ ခြင်းကို၊ ဝေဒိတဗ္ဗာ–၏။

အထ–လျှောက်ပြီးရာ ထိုအခါ၌၊ ဗြာဟ္မဏော–သည်၊ အဟံ–ငါသည်၊ (ဒဒေယျံ ၌ စပ်) ယံ–အကြင် ဒါနဝတ္ထုသည်၊ ဝါ–ကို၊ မေ–သည်၊ ဒါတဗ္ဗံ–သည်၊ သိယာ– ၏၊ တံ သဗ္ဗံ–ထိုအလုံးစုံသော ဒါနဝတ္ထုကို၊ ဧကဒိဝသေနေဝ–တစ်နေ့တည်းဖြင့်သာ လျှင်၊ ယန္တုနေ ဒဒေယျံ–အကယ်၍ ပေးလှူရပါမူကား ကောင်းလေစွ၊ ဣတိ, စိန္တေတွာ–ပြီး၍၊ အဓိဝါသေတု မေ ဘဝံ ဂေါတမောတိ အာဒိ–ကို၊ အာဟ–ပြီ၊ တတ္ထ–ထိုအဓိဝါသေတု မေ ဘဝံ ဂေါတမော အစရှိသော စကားရပ်၌၊ သွာတနာယာတိ– ကား၊ မေ–တပည့်တော်၏၊ ဝါ–သည်၊ တုမှေသု–တို့၌၊ သဏ္ဌာရံ–ပူဇော် သက္ကာရကို၊ ကရောတော–ပြုလသော်၊ ဝါ–ပြုသော၊ မေ–တော်၏၊ သွေ–နက်ဖြန်ခါ၌၊ ယံ ပုညဗ္ဘေဝ–အကြင် ကောင်းမှုသည်လည်းကောင်း၊ ယံ ပိတိပါမောဇ္ဇ–အကြင် နှစ်သက်

ဃရာဝါသေ"ဟု လည်းကောင်း ဆိုပါ၊ "တံ ကိန္တု" အလို "ယံ ဒဒေယျာမ"ဟု ကြိယာပရာမသန ဆို၍ ဇတ္ထကိုကား ရှေးနည်းအတိုင်း "ဃရာဝါသေ"ဟုပင် ဆို။ [ယန္တိ ယေန ကာရဏေန၊ ကြိယာ ပရာမသနံ ဝါ။] တံ ကုတော လဗ္ဘာကိုပင် "ကုတော တံ သက္ကာ လဒ္ဓုံ"ဟု ထပ်ဖွင့်သည်၊ ထိုသို့ ဖွင့်သဖြင့် လဗ္ဘာနိပါတ်ပုဒ်သည် ဤနေရာ၌ ကံအနက်ကို ဟောသော ကိတ္တန္တပတိရူပက (ကိတ်ပုဒ်နှင့် အလားတူသော) နိပါတ်ပုဒ်ဟု သိစေသည်။ [ယုတ္တ သက္ကာ, အရဟာဒိ, စရှိဖွင့် လတ်, ကမ္မသာဓနေ။]

အပိစ။ ။ "တံ ကုတောဇ္ဇ လဗ္ဘာ"ကိုပင် တစ်နည်းဖွင့်ပြလို၍ "အပိ စ"စသည်မိန့်၊ ဤ အဋ္ဌကထာ ဒုတိယနည်းကိုပင် ဦးကာ၌ "ဒုတိယော ပန အတ္ထဝိကပ္ပေတန္တိ ဒေယျဓမ္မသပရာမသနံ၊ ဇတ္ထာတိ ဣမသ္မိံ တေမာသဗ္ဗန္ဓရေတိ အတ္ထော"ဟု လည်းကောင်း, "ယန္တိ ဒေယျဓမ္မန္တိ အတ္ထော"ဟု လည်းကောင်း ဖွင့်၏၊ ဤ အတိုင်းပင် နိဿယ၌ အနက်ပေးထားသည်။

ဝမ်းမြောက်ခြင်းသည် လည်းကောင်း၊ ဘဝိဿတိ–ဖြစ်ပါလတ္တံ့၊ တဒတ္ထာယ–နက် ဖြန် ဖြစ်လတ္တံ့သော ထို ကောင်းမှု ပီတိပါမောဇ္ဇ အကျိုးငှာ၊ (အဓိဝါသေတုဋ္ဌ စပ်၊) အထ–လျှောက်ပြီးရာ ထိုအခါဌ်၊ တထာဂတော–သည်၊ (အဓိဝါသေတိဋ္ဌ စပ်၊) အဟံ–သည်၊ သစေ နာဓိဝါသေယျံ–အကယ်၍ လက်ခံတော် မမူအံ့၊ (ဧဝံသတိ–သော်၊) အယံ–ဤ အရှင်ဂေါတမသည်၊ (နှ ပတိဂ္ဂဏှာတိဋ္ဌ စပ်၊) တေမာသံ–ပတ်လုံး၊ ကိဋ္ဌ–တစ်ခုတစ်ခုကို၊ အလဒ္ဓါ–မရ၍၊ ဝါ–ကြောင့်၊ ကုပိတော မညေ–စိတ်ဆိုး လေယောင်တကား၊ တေန–ထိုသို့ စိတ်ဆိုးခြင်းကြောင့်၊ မေ–ငါ၏၊ ဝါ–သည်၊ ယာ့စိယမာနော–တောင်းပန်အပ်ပါလျက်၊ ဧကာဘတ္တမ္ပိ–တစ်ထပ်သောဆွမ်းကိုလည်း၊ နှ ပတိဂ္ဂဏှာတိ–မခံယူ၊ ဣမသ္မိံ–ဤအရှင်ဂေါတမ၌၊ အဓိဝါသနခန္တိ–အဓိဝါသနခန္တီသည်၊ နတ္ထိ–မရှိ၊ အယံ–ဤ အရှင်ဂေါတမသည်၊ အသဗ္ဗညူ–သဗ္ဗညူ မဟုတ်၊ ဣတိဧဝံ–သို့၊ ဗြာဟ္မဏော စ–သည်လည်းကောင်း၊ ဝေရဉ္ဇဝါသိနော စ–ဝေရဉ္ဇာမြို့၌ နေလေ့ရှိသူတို့သည် လည်းကောင်း၊ ဂရဟိတွာ–ကဲ့ရဲ့၍၊ ဗဟုံ–စွာ၊ အပုညံ–ကို၊ ပသဝေယျုံ–တိုးပွားစေကုန်ရာ၏၊ တေသံ–ထိုသူတို့၏၊ တံ–ထို မကောင်းမှု၏ တိုးပွားခြင်းသည်၊ မာ အဟောသိ–မဖြစ်ပါစေလင့်၊ ဣတိ–ဤသို့ ကြံတော်မူ၍၊ တေသံ–ထို သူတို့၏ (အပေါ်ဌ်၊) အနုကမ္ပာယ–သနားတော်မူခြင်းကြောင့်၊ အဓိဝါသေတိ–လက်ခံတော်မူ၏၊ တေန–ထိုကြောင့်၊ အဓိဝါသေသိ ဘဂဝါ တုဏှီ ဘာဝေနာတိ–ဟူ၍၊ အာယသ္မတာ ဥပါလိတ္ထေရေန–သည်၊ ဝုတ္တံ–လျှောက်အပ်ပြီ၊ [ပါဠိတော်ဌ် "အဓိဝါသေသိ ဘဂဝါ တုဏှီဘာဝေန"ဟု တိုက်ရိုက်ပါ၏]

စ–ဆက်၊ အဓိဝါသေတွာ–မူပြီး၍၊ အထ ခေါ–လက်ခံတော်မူပြီးရာ ထိုအခါဌ်၊ ဘဂဝါ–သည်၊ ဝေရဉ္ဇေ–သော၊ ဗြာဟ္မဏေ–ကို၊ ဃရာဝါသပလိဗောဓစိန္တာယ–ဃရာဝါသဟူသော အနှောင့်အယှက်ကို ကြံစည်ခြင်းဖြင့်၊ အလံ–အကျိုး မရှိ၊ ဣတိ,

သွာတနာယ။ ။ "ယံ မေ၊ ပေ၊ တဒတ္ထာယ"ကို ကြည့်၍ "သွေ+ဘဝံ သွာတနံ"ဟု ပြု၊ ဘဝအနက်ဌ် တနပစ္စည်းသက်၊ သွေ၏ ကေို အာပြု၍ "သွာတနံ"ဟု ဖြစ်၏၊ ပုညံနှင့် ပီတိပါမောဇ္ဇ ကို အရကောက်၊ ထို့နောက် တဒတ္ထသမ္ဗန္ဓေါန် (သ)ကို အာယ ပြု၍" သွာတနာယ"ဟု ဖြစ်၏။

မှတ်ချက်။ ။ "အထ တထာဂတော"ဟု လည်းကောင်း, "အဓိဝါသေသိ ဘဂဝါ"ဟု လည်းကောင်း ရှိ၏၊ ထိုစာရှိအတိုင်းဆိုလျှင် အဓိဝါသေတိ ကြိယာတစ်ခုတည်းဌ် ကတ္တား ၂ခု ထပ်လျက်ရှိ၏၊ ထို့ကြောင့် "အထ တထာဂတော၊ ပေ၊ အနုကမ္ပာယ အဓိဝါသေတိ၊ တေန ဝုတ္တံ အဓိဝါသေသိ ဘဂဝါ တုဏှီဘာဝေနာတိ"ဟု ရှိသင့်၏၊ နိဿယဌ် ဤအတိုင်း ပေးထားသည်၊ ယောနောနှင့် ရှေးနိဿယဌ်ကား "တထာဂတော–သော၊ ဘဂဝါ–သည်"ဟု တထာဂတောကို ဝိသေသနလုပ်၍ အနက်ပေး၏။

သညာပေတွာ–နားလည်စေတော်မူပြီး၍၊ တခ်ိဏာနုရူပါယ–ထိုခဏ၌ (အဓျာသယ ဖြစ်ပုံအား)လျောက်ပတ်သော၊ ဓမ္မိယာ–တရားရှိသော၊ ကထာယ–စကားဖြင့်၊ ဒိဋ္ဌဓမ္မိက သမ္ပရာယိက်–မျက်မှောက်ဘဝ၌လည်းဖြစ် တမလွန်ဘဝ၌လည်းဖြစ်သော၊ အတ္ထ–စီးပွားကို၊ သန္ဒဿေတွာ–ကောင်းစွာ ပြတော်မူပြီး၍၊ ကုသလေ, ဓမ္မေ–တို့ကို၊ သမာဒါပေတွာ–ကောင်းစွာ ယူစေတော်မူပြီး၍၊ ဂဏှာပေတွာ–၍၊ [သမာဒါပေတွာကို ဂဏှာပေတွာ ဟုဖွင့်၊] တတ္ထ–ထို ကုသိုလ်တရားတို့၌၊ နံ–ထို ပုဏ္ဏားကို၊ သမုတ္တေဇေတွာ–ကောင်းစွာ ထက်သန်စေတော် မူပြီး၍၊ သဉ္ဇဿာဟံ–အားထုတ်ခြင်းနှင့်တကွ ဖြစ်သည်ကို၊ ကတွာ–ပြုတော်မူပြီး၍၊ တာယသဉ္ဇဿာဟတာယ စ–ထို အားထုတ်ခြင်း နှင့်တကွ ဖြစ်သည်၏ အဖြစ်ဖြင့်လည်းကောင်း၊ အညေဟိ–အခြားကုန်သော၊ ဝိဇ္ဇမာနဂုဏေဟိစ–ထင်ရှားရှိသောဂုဏ်တို့ဖြင့်လည်းကောင်း၊ သမ္ဘဟံသေတွာ–ကောင်းစွာ အပြားအားဖြင့် ရှင်လန်းစေတော်မူပြီး၍၊ ဓမ္မရတနဝဿံ–တရားရတနာမိုးကို၊ ဝဿေတွာ–ရွာစေတော်မူပြီး၍၊ အာသနာ–မှ၊ ဥဋ္ဌာယ–၍၊ ပက္ကမိ–မူပြီ။

အလံ၊ ပေ၊ သညာပေတွာ။ ။ "ဗြာဟ္မဏ,... ငါဘုရားကို သတိ မရမ္ဘကို ယရာဝါသ ပလိဗောဓသည် ပြုအပ်သည် မဟုတ်၊ မာရ်နတ်၏ လှည့်ပတ်ခြင်းသည် ပြုအပ်၏"ဟု ပုဏ္ဏားကို နားလည်စေပြီး၍။

တခ်ိဏာနုရူပါယ။ ။ "ယာဒိသိ တဒါ တသ (ထိုပုဏ္ဏား၏) အဓျာသယပဝတ္တိ၊ တဒနုရူပါယ–ထို အဓျာသယဖြစ်ခြင်းအား လျောက်ပတ်သော"ဤအဖွင့်ကို ထောက်၍ "တခ်ဏော+ အဓျာသယဿ+အနုရူပါ တခ်ဏာနုရူပါ"ဟု ပြု၊... "ထိုခဏ၌+အဓျာသယဖြစ်ပုံအား လျောက်ပတ်သော"ဟူလို။

တတ္ထ စ နံ သမုတ္တေဇေတွာ။ ။ "ဆောက်တည်စေအပ်ပြီးသော ထိုကုသိုလ်တရား၌ ထက်သန်စေခြင်း"ဟူသည် ကုသိုလ်ပြုခြင်း၌ စိတ်အား ထက်သန်လာအောင် ဝိဝဋ္ဋကုသိုလ်ကို ပြုလိုသောအားဖြင့် စိတ်သန့်ရှင်းလာအောင် ပြုပေးခြင်းတည်း။ [သမ္ဘဒေဝ (သံအဖွင့်) ဥပရူပရိ (ဥ အဖွင့်) ပုညကိရိယာယ–၌၊ တိက္ခဝိသဒဘာဝ–ထက်သန်သည်၏အဖြစ် သန့်ရှင်းသည်၏ အဖြစ်သို့+ အာပါဒေတွာ–ရောက်စေ၍။] တံ ပန–ထို ထက်သန်စေခြင်းဟူသည်၊ အတ္ထတော တသ, ဥဿာဟဇနနံ–အားတက်သရော ဖြစ်စေခြင်းသည်၊ ဟောတိတိ အာဟ–သ္ဝဿာဟံ ကတ္တာတိ။

သမ္ဘဟံသေတွာ။ ။ သမ္ဘဒေဝဟဋ္ဌတုဋ္ဌဘာဝ အာပါဒေတွာ၊ ကုသိုလ်ပြုခြင်း၌ စိတ်အားထက်သန်လာခြင်းသည်လည်းကောင်း၊ ကုသိုလ်ပြုနိုင်ဖို့ရန် ပစ္စည်းပြည့်စုံခြင်း၊ ယုံကြည်မှု သဒ္ဓါ၏ ပြည့်စုံခြင်းစသော ဂုဏ်သည်လည်းကောင်း၊ ဒိဋ္ဌဓမ္မိကသမ္ပရာယိက စီးပွား၏ အကြောင်း ဖြစ်၍ ကောင်းမြတ်ရကား တွေးတိုင်းတွေးတိုင်း ရှင်လန်းနှစ်သက်စရာ ဖြစ်လေသည်၊ ထို့ကြောင့် "သဉ္ဇဿာဟတာယ၊ ပေ၊ သံပဟံသေတွာ"ဟု မိန့်သည်။

စပန္-ထပ်၍ ဆက်ဦးအုံ၊ ဘဂဝတိ-သည်၊ ပဏ္ဏန္တေ-သော်၊ ဝေရဇ္ဇော-သော၊ ဗြာဟ္မဏော-သည်၊ ပုတ္တဒါရံ-သားမယားကို၊ အာမန္တေသိ-ခေါ်၍ ပြောပြီ၊ (ကိ')၊ ဘဏော-တို့၊ မယံ-တို့သည်၊ ဘဂဝန္တံ-ကို၊ တေမာသံ-လုံး၊ နိမန္တေတွာ-ပင့်ဖိတ်ပြီး၍၊ ဧကဒိဝသံ-၌၊ ဝါ-မျှ၊ ဧကဘတ္တမ္ပိ-တစ်ထပ်သောဆွမ်းကိုလည်း၊ နာဒမှ-မပေးလျှခဲ့ကြရကုန်၊ ဟန္ဒ-တိုက်တွန်းပါ၏၊ (ပဋိယာဒေထ၌ စပ်၊) ဒါနိ-ယခုအခါ၌၊ ယထာ-အကြင် အခြင်းအရာအားဖြင့် စီရင်လသော်၊ တေမာသိကောပိ-ဝါတွင်းသုံးလ၌ ပေးလျှထိုက်သည်လည်းဖြစ်သော၊ [တေမာသံ+ဒါတဗ္ဗော တေမာသိကော၊] ဒေယျဓမ္မော-သည်၊ သွေ-၌၊ ဧကဒိဝသေနေဝ-တစ်နေ့တည်းဖြင့်သာလျှင်၊ ဒါတုံ-ငှာ၊ သက္ကာ-တတ်ကောင်းသည်၊ ဟောတိ-၏၊ တထာ-ထို အခြင်းအရာအားဖြင့်၊ ဒါနံ-လျှဖွယ်ဝတ္ထုကို၊ ပဋိယာဒေထ-စီရင်ကြကုန်လော၊ ဣတိ-ဤသို့သိစေပြီ။

တတော-ထိုမှနောက်၌၊ ပဏီတံ-မွန်မြတ်သော၊ ဒါနံ-ကို၊ ပဋိယာဒါပေတွာ-စီရင်စေပြီး၍၊ ယံ ဒိဝသံ-၌၊ [ယံ ဒိဝသန္တိ ယသ္မိံ ဒိဝသေ။] ဘဂဝါ-ကို၊ နိမန္တိတော-ပင့်ဖိတ်အပ်ပြီ၊ တဿ ရတ္တိယာ-ထိုပင့်ဖိတ်ရာ နေ့ညဉ့်၏၊ [(တစ်နည်း) တဿ-ထိုပင့်ဖိတ်ရာနေ့၏၊ ရတ္တိယာ-ညဉ့်၏၊] အစ္စယေန-လွန်ရာ အခါ၌၊ အာသနဋ္ဌာနံ-ထိုင်နေရာအရပ်ကို၊ အလင်္ကာရာပေတွာ-တန်ဆာဆင်စေ၍၊ မဟာရဟာနိ-မြတ်သူတို့အား ထိုက်ကုန်သော၊ [မဟန္တာနံ+အရဟာနိ မဟာရဟာနိ၊] အာသနာနိ-တို့ကို၊ ပညပေတွာ-ခင်းစေပြီး၍၊ ဂန္ဓရူမဝါသကုသုမဝိစိတြ-အနံ့, အခိုး, အထုံ, ပန်းတို့ဖြင့် ဆန်းကြယ်သော၊ မဟာပူဇံ-ကြီးစွာသော ပူဇော်ဖွယ်ကို၊ သဇ္ဇေတွာ-အသင့်ပြင်ဆင်ပြီး၍၊ ဘဂဝတော-အား၊ ကာလံ-ကို၊ အာရောစာပေသိ-ပြီ၊ တေန-ကြောင့်၊ အထ ခေါ၊ ပေ၊ နိဋ္ဌိတံ ဘတ္တန္တိ-ဟူ၍၊ (အာယသ္မတာ ဥပါလိတ္ထေရေန-သည်၊) ဝုတ္တံ-လျှောက်အပ်ပြီ။

၂၃။ ဘဂဝါ-သည်၊ ဘိက္ခုသံ္ဃပရိဝုတော-ရဟန်းသံ္ဃာ ခြံရံအပ်သည်၊ (ဟုတွာ)၊ တတ္ထ-ထို ပုဏ္ဏားအိမ်သို့၊ အဂမာသိ-ပြီ၊ တေန-ကြောင့်၊ အထ ခေါ၊ ပေ၊ သံ္ဃေနာတိ-ဟူ၍၊ (အာယသ္မတာ ဥပါလိတ္ထေရေန) ဝုတ္တံ-ပြီ။

တဿ ရတ္တိယာ။ ။ ပါဠိတော်မှာပင် "တဿ ရတ္တိယာ"ဟု ရှိ၏၊ "ယံ ဒိဝသံ ဘဂဝါ နိမန္တိတော"ဟု ထည့်ထားသော အနိယမဝါကျ၌ "ယံ ဒိဝသံ"ကို ထောက်လျှင် "တဿ (ထို ဆွမ်းစားပင့်ရာ နေ့၏) ရတ္တိယာ-၏"ဟု ပါဠိတော် အဋ္ဌကထာ ၂ဖြာလုံးမှာပင် (တဿ-ဟု) ရှိသင့်မည် ထင်သည်။

အထ ခေါ ဝေရञ္ဇော ဗြာဟ္မဏော ဗုဒ္ဓပွမုခံ ဘိက္ခုသံဃန္တိ ဇတ္ထ-ဣပါဠ်ဌ်၊ ဗုဒ္ဓပွမုခန္တိ-ကား၊ ဗုဒ္ဓပရိဏာယကံ-မြတ်စွာဘုရားဟူသော ရှေ့ဆောင်အကြီးအကဲ ရှိသော၊ ဗုဒ္ဓံ-ကို၊ သံဃတ္ထေရံ-ကို၊ ကတ္တာ-၍၊ နိသိန္နံ-ထိုင်နေသော၊ (ဘိက္ခုသံဃံ ဣစပ်၊) ဣတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ၊ ပဏိဝေနာတိ-ကား၊ ဥတ္တမေန-ကောင်းမြတ်သော၊ (ခါဒနီယေန ဘောဇနီယေန ဣစပ်၊) သဟတ္ထာတိ-ကား၊ သဟတ္ထေန-မိမိလက်ဖြင့်၊ [နာကို အာပြု-ဟု သိစေသည်၊] သန္တပ္ပေတွာတိ-ကား၊ သုဋ္ဌု-ကောင်းစွာ၊ တပ္ပေတွာ-နှစ်သက်စေ၍၊ ဝါ-တင်းတိမ်ရောင့်ရဲစေ၍၊ ပရိပုဏ္ဏံ-ပြည့်စုံလုံလောက်သည်ကို၊ သုဟိတံ-ကောင်းစွာ ဆောင်နိုင်သည်ကို၊ ဝါ-ဝသည်ကို၊ ယာဝဒတ္ထံ-အလိုရှိတိုင်းကို၊ ကတ္တာ-၍၊ သမ္မဝါရေတွာတိ-ကား၊ သုဋ္ဌု-စွာ၊ ပဝါရေတွာ-ပယ်မြစ်စေပြီး၍၊ အလန္တိ-အလံဟူ၍၊ ဝါ-တော်ပြီဟူ၍ [သီလကွန်ဒီ အလံအလံဟု ရှိ၏၊] ဟတ္ထသညာယ-လက် အမှတ်အသားဖြင့် လည်းကောင်း၊ မုခသညာယ-မျက်နှာ အမှတ်အသားဖြင့် လည်းကောင်း၊ ဝစီဘေဒေန စ-နှုတ်မြွက်ခြင်းဖြင့် လည်းကောင်း၊ ပဋိက္ခိပါပေတွာ-

ဗုဒ္ဓပရိဏာယကံ။ ။ ပရိဏောတိ-ထက်ဝန်းကျင် ဆောင်သွားတတ်၏၊ ဣတိ ပရိဏာယကော၊ [ပရိပုဗ္ဗ+နိ, ဏျု၊ ရကြောင့် ဏပြန်၊] ဗုဒ္ဓေါ+ပရိဏာယကောယသ (ဘိက္ခုသံဃသော)တိ ဗုဒ္ဓပရိဏာယကော၊ ပမုခ (အကြီးအမှူး)ကိုပင် "ပရိဏာယက"ဟု ဖွင့်သည်၊ ထို့ကြောင့် "ဗုဒ္ဓပွမုခန္တိ ဗုဒ္ဓပရိဏာယကံ"ဟု စကားဖြတ်၍ "ဘိက္ခုသံဃံ"ဣ စပ်၊ "ဗုဒ္ဓံ၊ ပေ၊ ဝုတ္တံ ဟောတိ"ကား ဥဒုကတ္ထပြတည်း။

သန္တပ္ပေတွာ။ ။ တပ္ပဓာတ်သည် ပီဏန-နှစ်သက်ခြင်း (တင်းတိမ်အားရခြင်း)အနက်ကို ဟောဏ၏၊ သံကို သုဋ္ဌုဟု ဖွင့်၍ ကာရိတ်ပစ္စည်းနှင့်တကွ တပ္ပေတွာကို "ပရိပုဏ္ဏံ၊ ပေ၊ ကတ္တာ"ဟု အဓိပ္ပာယတ္ထဖွင့်သည်၊ "ပရိပုဏ္ဏံ-ပြည့်စုံ လုံလောက်အောင်"ကို "သုဟိတံ"ဟု ထပ်ဖွင့်သည်၊ [သု+ဓာ+တ၊ ဓကို ဟပြု, အာကို ဣပြု၊ သု-ကောင်းစွာ+ဓာ-ဆောင်။] ထိုခဲဖွယ်ဘောဇဉ်က "ကောင်းစွာ ဆောင်နိုင်"ဟူသည်ကို ယခုကာလ၌ "ဝခြင်း, တင်းတိမ် အားရခြင်း"ဟု ဆိုသည်၊ ထို သုဟိတဲ့ကို တစ်ဖန်ထပ်၍ "ယာဝဒတ္ထံ"ဟု ဖွင့်ပြန်သည်၊ "ယာဝ+အတ္ထော ယာဝဒတ္ထံ"ဟု အဗျယီဘောပြု၊ "အလိုရှိတိုင်း, စားနိုင်သလောက်, စားချင်သလောက်"ဟု ဆိုလိုသည်။

သမ္မဝါရေတွာ။ ။ ဝရဓာတ်သည် အာဝရဏ-တားမြစ်ခြင်းအနက်ကို ဟောဏ၏၊ ထို့ကြောင့် သံအတွက် သုဋ္ဌုဟု ဖွင့်၍ ပဝါရေတွာ၌ ပအတွက် "အလံ အလန္တိ၊ ပေ၊ ဝစီဘေဒေန"ဟု ဖွင့်ပြီးလျှင် ဝါရေတွာအတွက် "ပဋိက္ခိပါပေတွာ"ဟု ဖွင့်သည်၊ ဟတ္ထသညာဟူသည် (တော်ပြီ-ဟူသော အထိမ်းအမှတ်ဖြင့်) လက်ကာ၍ ပြခြင်းတည်း၊ မုခသညာဟူသည် (မလိုတော့ဘူးဟူသော အထိမ်းအမှတ်ဖြင့်) မျက်နှာအရိပ်အကဲကို ပြခြင်း, ဦးခေါင်းရမ်းခြင်းတည်း၊ ဝစီဘေဒကား "တော်ပြီ ပြည့်စုံပြီ-မလိုတော့"ဟု နှုတ်ဖြင့် တိုက်ရိုက်ပြောခြင်းတည်း။

ပယ်မြစ်စေပြီး၍၊ ဘုတ္တာဝိန္တိ-ကား၊ ဘုတ္တဝန္တံ-ဆွမ်းဘုဉ်းပေးတော်မူပြီးသော၊ [တာဝီပစ္စည်းကို တဝန္တ၊ ပစ္စည်းဖြင့် လဲ၍ ဖွင့်သည်၊] သြနီတပတ္တပါဏိန္တိ-ကား၊ ပတ္တတော-သပိတ်မှ၊ သြနီတပါဏိ အပနီတဟတ္ထံ-ဖယ်အပ်ပြီးသောလက်ရှိတော်မူသော၊ (ဘဂဝန္တံ၌ စပ်၊) ဣတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ၊ တိစီဝရေန အစ္ဆာဒေသိတိ-ကား၊ တိစီဝရံ-သုံးထည်သော သင်္ကန်းကို၊ ဘဂဝတော-အား၊ အဒါသိ-ပြီ၊ ပန-ဆက်၊ ဣဒံ-ဤ. တိစီဝရေန အစ္ဆာဒေသိ ဟူသော စကားသည်၊ ဝေါဟာရဝစနမတ္တံ-ပြောရိုးစကားမျှသည်၊ ဟောတိ-၏။ [ထိုခေတ်က လှူသည်ကို "အစ္ဆာဒေသိ"ဟု ပြောရိုးရှိ၍ "အစ္ဆာဒေသိ"ဟု ဆိုသည်၊ အမှန်အားဖြင့် "လှူပြီ"ဟု ဆိုလိုသည်။]

စ-ဆက်၊ တသ္မိံ တိစီဝရေ- ထို သုံးထည်သော သင်္ကန်းတွင်၊ ဧကမေကော-တစ်ထည် တစ်ထည်သော၊ သာဌကော- အဝတ်သည်၊ သဟသဿံ- တစ်ထောင်ကို၊ အဂ္ဃတိ- ထိုက်တန်၏၊ ဣတိ-ဤသို့လျှင် ၊ ဗြာဟ္မဏော- သည်၊ ဘဂဝတော-အား၊ တိသဟသဿဂ္ဃနကံ- ၃ ထောင် ထိုက်တန်သော၊ ဥတ္တမံ- ကောင်းမြတ်သော၊ ကာသိက ဝတ္ထသဒိသံ- ကာသိတိုင်း၌ ဖြစ်သော အဝတ်နှင့် တူသော ၊ တိစီဝရံ-ကို၊ အဒါသိ - လှူပြီ၊ ဧကမေကဋ္ဌ ဘိက္ခုံ ဧကမေကေန ဒုဿယုဂေနာတိ- ကား၊ ဧကမေကေန- တစ်စုံ တစ်စုံသော၊ ဒုဿယုဂဋ္ဌေန- အဝတ်အစုံဖြင့်၊ (အစ္ဆာဒေသိ ၌ စပ်၊) တတြ- ထို အဝတ် အစုံတွင်၊ ဧကသာဋကော- တစ်ထည်သော အဝတ်သည်၊ ပဋ္ဌသတာနိ- ငါးရာတို့ကို၊ အဂ္ဃတိ- ထိုက်တန်၏၊ ဧဝံ-လျှင်၊ ပဋ္ဌနှံ ဘိက္ခုသတာနံ-ငါးရာသော ရဟန်းတို့အား၊ ပဋ္ဌသတသဟဿဂ္ဃနကာနိ- ငါးသိန်းထိုက်တန်ကုန်သော ၊ ဒုဿာနိ - အဝတ်တို့ကို၊ အဒါသိ - ပြီ ၊ ဗြာဟ္မဏော - သည် ၊ ဧတ္တကမ္ပိ - ဤမျှ အတိုင်းအရည်ရှိသော ပစ္စည်းကိုလည်း၊ ဒတ္တာ- လှူ၍၊ အတုဋ္ဌော- မတင်း တိမ်နိုင်သည်၊ (ဟုတ္တာ)၊ ပုန- တစ်ဖန်၊ သတ္တဋ္ဌသဟဿဂ္ဃနကေ-ခုနစ်ထောင် ရှစ်ထောင် ထိုက်တန်ကုန်သော၊ အနေကရတ္တကမ္ပလေစ- များစွာသော

ပတ္တတော သြနီတပါဏိ။ ။"ပတ္တောနီတပါဏိ"ဟု ဆိုသင့်လျက် ပတ္တနှင့် သြနီတကို ရှေ့နောက် ပြန်၍ "သြနီတပတ္တ"ဟု ဆိုသည်၊ သြနီတော + ပတ္တတော + ပါဏိ ယသောတိ သြနီတပတ္တပါဏိ"ဟု ဘိန္နာဓိကရဏ တိပဒ ဗဟုဗ္ဗီဟိသမာသ် ပြု၊"အပနီတဟတ္ထံ"ဖြင့် သြနီတအရ "ဖယ်၍ ဆောင်အပ်"ဟူသော အပနီတ အနက်, ပါဏိအရ ဟတ္ထအနက်ကို ယူပါ, ဟု သိစေသည်၊ "ဆွမ်းဘုဉ်းပေးစဉ်က သပိတ်နှင့် ဆက်သွယ်နေသော လက်တော်ကို (ဆွမ်းဘုဉ်းပေးပြီး ဖြစ်၍) သပိတ်မှ ဖယ်ထားသည်"ဟု ဆိုလိုသည်။ [အဂ ပုဗ္ဗ နိဓာတ် ဖြစ်၍ "သြနီတ"ဟု ပါဠိမှန်ရှိစေ၊ အမွှဋ္ဌသုတ် အဋ္ဌကထာ၌ "သြဏိတ္တပတ္တပါဏိ"ဟု ပါဠိ တစ်မျိုး ပြသေး၏၊ ထိုအဖွင့်မှာ ရှု။]

ကမ္မလာနီတို့ကို လည်းကောင်း၊ ပတ္တဿ္ဍပဋ္ဌပဒ္ဒေ စ – ပတ္တဿ္ဍတိုင်း, စိန့်တိုင်းဌ ဖြစ်သော အဝတ်တို့ကို လည်းကောင်း၊ ဖါလေတွာ ဖါလေတွာ – ခွဲ၍ ခွဲ၍၊ ဝါ – ဆုတ်၍ ဆုတ်၍၊ အာယောဂအံ့သဗဒ္ဓကကာယဗန္ဓနပရိသာဝနာဒီနံ – အာယောဂပတ်, ပခုံးလွယ်, ခါးပန်းကြိုး, ပဝါရေစစ် အစရှိသော အသုံးအဆောင်တို့၏၊ အတ္ထာယ – ငှာ၊ အဒါသိ – ပြီ၊ သတပါက သဟဿပါကာနံ – အကြိမ်တစ်ရာ ချက်အပ်, အကြိမ်တစ်ထောင် ချက်အပ်ကုန်သော၊ ဘေသဇ္ဇ တေလာနံ စ – ဆေးဖြစ်သော ဆီတို့ဖြင့်လည်း၊ တုမ္ဗာနိ – သားရေဗူးတို့ကို၊ [ဘေသဇ္ဇသမ္ဘာကေန–ဆေးဖြစ်အောင် ကောင်းစွာ ချက်ခြင်းဖြင့် + သာဝိတံတေလာနံ – (ပဝါရေစစ်ဌ) စစ်အပ်သော ဆီတို့ဖြင့်၊ စမ္မမယတေလဘာဇနာနိ – သားရေဖြင့် ပြုအပ်သော ဆီဗူးတို့ကို၊] ပူရေတွာ – ပြည့်စေ၍၊ ဧကမေကဿ – တစ်ပါး တစ်ပါးသော၊ ဘိက္ခုနော – အား၊ အဗ္ဘဉ္ဇနတ္ထာယ – ခြေနယ်ဆီ အကျိုးငှါ၊ သဟဿဃ္ဌနက–တစ်ထောင် ထိုက်တန်သော၊ တေလံ – ကို၊ အဒါသိ – ပြီ၊ ဗဟုနာ – များစွာ ဆိုခြင်းဖြင့်၊ ကိं – ဘယ်အကျိုး ရှိအံ့နည်း၊ စတ္ဌသု – နှ်သော၊ ပစ္ဆယေသု – တို့တွင်၊ ကောစိ – သော၊ ပရိက္ခာရော – ရာ ဖြစ်သော၊ သမဏပရိဘောဂေါ – ရဟန်းအသုံးအဆောင်သည်၊ အဒိန္နောနာမ – မပေးလှူအပ်သည် မည်သည်၊ နု အဟောသိ–မရှိပြီ၊ ပန – ထိုသို့ပင် မပေးလှူအပ်သော ပရိက္ခရာမည်သည် မရှိပါသော်လည်း၊ ပါဠိယံ– တော် ဌ၊ စီဝရမတ္တမေဝ– သင်္ကန်းမျှကိုသာ ၊ ဝုတ္တं–ဆိုအပ်ပြီ၊ [ဥပလက္ခဏနည်းဖြင့် သင်္ကန်းကိုသာ မှတ်၍ ဆိုသည် – ဟူလို။]

ဧဝံ – လျှင်၊ မဟာယာဂံ – ကြီးစွာသော ပူဇော်မှုကို၊ ယဇိတွာ – ပူဇော်ပြီး၍၊ သပုတ္တဒါရံ – သားမယားနှင့် တကွ၊ ဝန္ဒိတွာ – ရှိခိုး၍၊ နိသိန္နံ – သော၊ [ပါဠိတော်ဌ

ပတ္တဿ္ဍပဋ္ဌပဒ္ဒေစ။ ။ပတ္တဿ္ဍဒေသောဘဝါ – ပတ္တဿ္ဍအရပ်ဌ ဖြစ်သော အဝတ်တို့၊ ပဋ္ဌာနိ ပန စိနပဋ္ဌာနိ ၊ (သာရတ္တ၊) ဝိမတိဌလည်း "ပတ္တဿ္ဍပဒ္ဒေ , စိနပဒ္ဒေ စ" ဟု သဘောတူပင်ဖွင့်၏။ [အဘိဓာန်နိဿယသစ်ဌ "ပတ္တဿ္ဍ (ပတ္တောဏ္ဍ) – ဖွပ်လျှော် အပ်ပြီးသော ပိုးချည် အဝတ်၊ ဝါ – ပတ္တဿ္ဍတိုင်းဖြစ် ပိုးထည်အဝတ်"ဟု ပေး၏၊ ကောသိယဝိသေသောတိပိ ဝဒန္တိ – ပိုးချည်ဖြင့် ရက်အပ်သော အဝတ်အထူးကို "ပတ္တဿ္ဍ ခေါ်၏"ဟု သာရတ္တဌ် လာသော ဝဒန္တိဝါဒနှင့် သဘော တူပုံ ရသည်။]

အာယောဂ၊ ပေ၊ ပရိဿာဝနာဒီနံ။ ။ထိုင်သောအခါ ဒူး ၂ ဖက်ကို ထောင်၍ ထို ဒူး ၂ ဖက်နှင့် ကိုယ်ကို သိုင်း၍ ပတ်၍ထားကြောင်း အဝတ်ကို "အာယောဂပတ်"ဟု ခေါ်၏၊ အံ့သ – ပခုံးဌ + ဗဒ္ဓ – ဖွဲ့ကြောင်း အဝတ်ကား သပိတ်အိတ် စသည်ဌ တပ်အပ်သော ပခုံးသိုင်း (ပခုံးလွယ်)ကြိုးတည်း၊ ကာယဗန္ဓန–အဝတ်ခါးပန်းကြိုး၊ "ပရိ–ထက်ဝန်းကျင်+သာဝန–ရေကို ယိုကျစေသော ရေစစ်"ဟူသည် ရေအိုးပေါ် စသည်ဌ ဖြန့်၍ စစ်ရသော ပဝါရေစစ်တည်း။

"အထခေါ ဘဂဝါ ဝေရဉ္ဇံ ဗြာဟ္မဏံ"ဟု ရှိသောကြောင့် ထို အတိုင်း ထား၍ "ဧဝံ၊ ပေ၊ နိသိန္နံ" ဟု ဝိသေသန ထည့်ပြသည်။] ဝေရဉ္ဇံ, ဗြာဟ္မဏံ – ကို၊ အထ ခေါ–ထိုင်နေရာ ထို အခါ၌၊ ဘဂဝါ–သည်၊ တေမာသံ–လုံး၊ မာရာဝဋ္ဌနေန–ကြောင့်၊ ဓမ္မသဝနာမတရသပရိဘောဂပရိဟီနံ – တရားနာရခြင်း ဟူသော အမြိုက် အရသာကို သုံးဆောင်ရခြင်းမှ ယုတ်လျော့သည်ကို၊ ဧကဒိဝသေနေဝ– ဖြင့်သာလျှင်၊ ဓမ္မာမတဝသံ – တရား တည်းဟူသော အမြိုက်မိုးကို၊ ဝဿေတွာ – ရွာစေတော်မူ၍၊ ပရိပုဏ္ဏသက်ပ္ပံ – ပြည့်စုံသော အကြီအစည် ရှိသည်ကို၊ ကုရုမာနော – မူလျက်၊ ဓမ္မိယာ – ရှိသော၊ ကထာယ – ဖြင့်၊ သန္နိသေတွာ – ပစ္စုပ္ပန် သံသရာ, စီးပွားဖြာကို, ကောင်းစွာ ပြတော်မူပြီး၍၊ သမာဒါပေတွာ–ကုသိုလ်တရားတို့ကို ကောင်းစွာ ယူစေတော်မူပြီး၍၊ သမုတ္တေဇေတွာ – ကုသိုလ်တရားတို့၌ ကောင်းစွာ ထက်သန်စေတော်မူပြီး၍၊ သမ္မဟံသေတွာ – အားတက်သရော ရှိပုံ ထင်ရှားရှိသော အခြားဂုဏ်တို့ဖြင့် ကောင်းစွာ အပြားအားဖြင့် ရွှင်လန်းစေတော်မူပြီး၍၊ အာသနာ – မှ၊ ဥဋ္ဌာယ –၍၊ ပက္ကမိ – မူပြီ၊ ဗြာဟ္မဏောပိ – သည်လည်း၊ သပုတ္တဒါရော – တကွ၊ ဘဂဝန္တံ ဥဒ္ဒိ – ကို လည်းကောင်း၊ ဘိက္ခုသံဃဉ္စ, ဝန္ဒိတွာ – ၍၊ ဘန္တေ – မြတ်စွာဘုရား၊ ပုန ပိ – နောက်ထပ်လည်း၊ အမှာကံ – တို့အား၊ အနုဂ္ဂဟံ – ကို၊ ကရေယျာထ–ပါကုန်၊ ဣတိ ဧဝမာဒိနိ – ဤသို့အစရှိသော စကားတို့ကို၊ ဝဒန္တော–လျှောက်လျက်၊ အနုဗန္ဓိတွာ – အစဉ်လိုက်ပို့၍၊ ["အနုပဒ္ဓိတွာတိ အနုဂန္တွာ"ဟု ဖွင့်သော ဋီကာအလို "အနုပဒ္ဓိတွာ"သာ မူဟောင်း၊ အနုဗန္ဓိတွာနှင့် အနုကိတ္တ။] အသ္သုနိ–မျက်ရည် တို့ကို၊ ပဝတ္တယမာနော–ဖြစ်စေလျက်၊ နိဝတ္တိ–ပြန်နစ်ရှာလေပြီ။

အထခေါ ၊ ပေ၊ ဝိဟာရိတွာတိ – ကား၊ ယထာဗ္ဗောသယံ – အဗ္ဗောသယအား လျော်စွာ၊ ယထာရစိ – စွာ၊ တံဝါသံ – ထို ဝေရဉ္ဇာမြို့၌ သီတင်းသုံးတော်မူခြင်းကို၊ ဝသိတွာ – မူပြီး၍၊ [တံဝါသံနှင့် ဝသိတွာ ပုဒ်သည် အရ မပြား၊ ထို့ကြောင့်

ပရိပုဏ္ဏသက်ပ္ပံ။ ။တေမာသံ သောတဗ္ဗမမ္မံ အဗ္ဗေဝ သုဏိသ္သာမိတိ နိသိန္နသ–ဝါတွင်းသုံးလ နာရမည် တရားကို တစ်နေ့တည်း၌ နာလိုက်မည်ဟုကြံ၍ ထိုင်နေသော ပုဏ္ဏား၏၊ တံအဗ္ဗောသယံ ပူရေတွာ ဒေသိတတ္တာ ဝုတ္တံ ပရိပုဏ္ဏသက်ပ္ပံ ကုရုမာနောတိ။

ယထာဘိရန္တံ။ ။အဘိရန္တ ကို"မွေ့လျော်(ပျော်)"ဟု ပေးရိုးရှိသော်လည်း ဘုရားရဟန္တာတို့မှာ ပင်ကိုကပင် ဖွင်းရိုခြင်း မရှိသောကြောင့် "ပျော် – မပျော်" လျှင်းပါးဖွယ်မရှိ၊ထို့ကြောင့် "အဗ္ဗောသယ–အလိုဆန္ဒ"ကို "အဘိရန္တ"ဟုမှတ်၊ [အဘိရန္တ သဒ္ဒါစာယ် အဘိရစိပရိယာယော။] "အလိုတော်" ဟူသည်လည်း ဝိနေယျသတ္တဝါတို့ကို ဆုံးမဖွယ်ရှိသေးလျှင် နေတော်မူလိုခြင်း, ဆုံးမခြင်းကိစ္စ ပြီးဆုံးလျှင် နေတော်မမူလိုဘဲ အခြား ဆုံးမဖွယ်ရှိရာသို့ ကြွတော်မူလိုခြင်းတည်း ["ယထာဘိရန္တं–ကျွတ်ထိုက်ကြသား, ဝေနေယျားကို, ထောက်ထားရှမျှော်, အလိုတော်အတိုင်း"ဟုပေး]။

အဘေဒဘေဒုပစာကြဲ] ဝေရဉ္ဇာယ–မှ၊ နိက္ခမိတ္တာ–မှ၍၊ မဟာမဏ္ဍလစာရိကာယ–မဟာမဏ္ဍလ ဒေသစာရီကို၊ စရဏကာလေ – ၌၊ ဂန္ဓ ဗ္ဗံ – ကြွတော်မူထိုက်သော၊ ဗုဒ္ဓဝိထိ – ဘုရား လမ်းမတော်ကို၊ ပဟာယ – မှ၍၊ ဒုဿီက္ခဒေါသေန– ဒုဿီကွဆိုးပြစ်ကြောင့်၊ ကိလန္တံ – ပင်ပန်းနေသော၊ ဘိက္ခုသံဃံ – ကို၊ ဥဒုနာဝ– ဖြောင့်မတ်သည်သာလျှင်ဖြစ်သော၊ မဂ္ဂေန–ဖြင့်၊ ဂဟေတ္တာ – ခေါ်ယူတော်မူ၍၊ ဂန္တုကာမော–ကြွတော်မူလိုသည်၊ (ဟုတ္တာ)၊ သောရေယ္ယာဒီနိ – သောရေယျ အစရှိသော အရပ်တို့ကို၊ အနုပဂမ္မ – မကပ်ရောက်မူ၍၊ [သောရေယျ စသော အရပ်တို့ကား မဟာမဏ္ဍလ ဒေသစာရီ ခရီးစဉ်တည်း။] ပယာဂပတိဋ္ဌာနံ – ပယာဂရွာသို့၊ ဝါ – ပယာဂ ဆိပ်ကမ်းသို့၊ ဂန္တွာ–၍၊ [ဋီကာ၌ "ပယာဂပတိ ဋ္ဌာနန္တိ ဂါမသာပိ, တိတ္ထသာပိ"ဟု ရှိ၏၊] တတ္ထ – ထိုပယာဂ ဆိပ်ကမ်း၌၊ ဂင်္ဂနဒီ–ကို၊ ဥတ္တရိတ္တာ–ဖြတ်ကူးတော်မူ၍၊ ယေန – အကြင်လမ်းဖြင့်၊ ဗာရာဏသီ – ဗာရာဏသီမြို့သို့၊ (အဝသရိတမ္ဘာ – သက်ရောက်ထိုက်၏၊) တံ – ထိုလမ်းဖြင့်၊ (ဗာရာဏသိံ – သို့၊) အဝသရိ – သက်ရောက်တော် မူပြီ၊ တေန အဝသရိ – တေန အဝသရိ ဟူသော အနက်၌၊ တဒဝသရိ – တဒဝသရိ ဟု ဖြစ်၏၊ [တဒဝသရိတိ ဧတ္ထ တန္တိ ကရဏတ္ထေ ဥပယောဂဝစနံ။] တတြာပိ – ထို ဗာရာဏသီမြို့၌လည်း၊ ယထာဗ္ဘာသယ–အဗ္ဘာသယတော် အားလျော်စွာ၊ ဝိဟရိတ္တာ – ၍၊ ဝေသာလိံ – သို့၊ အဂမာသိ – မူပြီ၊ တေန – ကြောင့်၊ အနုပဂမ္မ သောရေယ္ယံ၊ ပေ၊ သာလာယန္တိ–ဟူ၍၊ ဝုတ္တံ– ပြီ၊ ...သမန္တပါသာ ဒိကာယ – သမန္တပါသာဒိကာ မည်သော၊ ဝိနယသံဝဏ္ဏနာယ– ဝိနည်း အဋ္ဌကထာ၌၊ ဝေရဉ္ဇကဏ္ဍံဝဏ္ဏနာ – ဝေရဉ္ဇကဏ္ဍ အဖွင့်သည်၊ နိဋ္ဌိတာ – ပြီးပြီ။

တတြ – ထို သမန္တပါသာဒိကာယ ဝိနယသံဝဏ္ဏနာယ ဟူသော စကားရပ်၌၊ သမန္တပါသာဒိကာယ– သမန္တပါသာဒိကာ အဋ္ဌကထာ၏၊ သမန္တပါသာဒိကတ္တာသို့– အကုန်အစင် ကြည်လင်ခြင်းကို ဖြစ်စေတတ်သည်၏ အဖြစ်၌၊

သမန္တပါသာဒိကာ။ ။[သမန္တတော သဗ္ဗသော ပသာဒ + ဧနေတီတိ သမန္တပါသာဒိကာ၊ –ဋီကာ၊ ဤ၌ သမန္တတောပုဒ်သည် သဗ္ဗသောနှင့် အနက်တူတည်း။] ပသာဒ+ဧနေတီတိ ပါသာဒိကာ၊ သမန္တတော–ကြွင်းမဲ့ညီသုံ အလုံးစုံအားဖြင့် + ပါသာဒိကာ – ကြည်ရွှန်းတို့စိတ်၏ ကြည်လင်ခြင်းကို ဖြစ်စေတတ်သော အဋ္ဌကထာတည်း၊ သမန္တပါသာဒိကာ။

တတြိဒံ၊ ပေ၊ တ္တသို့။ ။သမန္တပါသာဒိကာ၌ သမန္တ (အလုံးစုံ)ဟူသော စကားသည် ဂုဏ်ကို ရည်ရွယ်သော စကားတည်းဟု ပြလိုမူ၍ "တတြိဒံ၊ ပေ၊ တ္တသို့"ဟု အချီ စကားကို မိန့်သည်၊ ထို ဂုဏ်အပြားတို့ကား " အာစရိယပရမ္ပရတော " အစရှိသော

ဣဒံ – ဤ ဆိုအပ်လတ္တံ့သော စကားရပ်သည်၊ (ဟောတိ–၏၊ ကိ – အဘယ် စကားရပ်သည်၊ ဟောတိ – သနည်း၊) အာစရိယပရမ္မရတော – ဆရာ အဆက်ဆက် အားဖြင့် လည်းကောင်း၊ နိဒါနဝတ္ထုပ္ပဘေဒဒီပနတော – နိဒါန်း အပြားကို ပြခြင်း,, အာစရိယဝါဒဟူသော ဝတ္ထုအပြားကို ပြခြင်းအားဖြင့် လည်းကောင်း၊ ပရသမယ ဝိဝဇ္ဇနတော–သူတစ်ပါး အယူကို ရှောင်ကွင်းခြင်း အားဖြင့်လည်းကောင်း၊ သကသမယ ဝိသုဒ္ဓိတောစေဝ – မိမိ အယူဝါဒ၏ စင်ကြယ်ကြောင်း စကားရပ်အားဖြင့် လည်း ကောင်း၊ ဗျဉ္ဇနပရိသောဓနတော – သဒ္ဒါ ပုဒ်ပါဠိကို သုတ်သင်ခြင်း အားဖြင့်လည်း ကောင်း၊ ပဒတ္ထတော–ပုဒ်အနက်အားဖြင့် လည်းကောင်း၊ ပါဠိယောဇနက္ကမတော–

အပြားတို့တည်း။ [" ယေ ပန ပကာရေ သန္ဓာယ သမန္တတောတိ ဝုစ္စတိ၊ တေ ပကာရေ ဝိတ္ထာရေတ္မာ ဒဿေတုံ တတြိဒံတိအာဒိ ဝုတ္တံ၊.တတ္ထ သမန္တ ပါသာဒိကာတိ ယာ သံဝဏ္ဏနာ ဝုတ္တာ၊ တတြ တသံ သမန္တ ပါသာဒိကာယံ၊ သမန္တ ပါသာဒိကာ ဘာဝေ ဣဒံ ဝက္ခမာနဂါထာဝစနံ ဟောတီတိ ယောဇနာ၊ – ဝိမတိ။]

အာစရိယပရမ္မရတော။ ။"ဥပါလိ ဒါသကောစေဝ" စသည်ဖြင့် ဆရာ အစဉ်အဆက်ကို ပြပုံလည်း ပါသာဒိကဖြစ်၏၊ ထိုဆရာ အစဉ်အဆက်ကို သိရသဖြင့် ဤ အဋ္ဌကထာကြည့်ရသူတို့မှာ စိတ်ကြည်နူးကြသည် – ဟူလို။

နိဒါနဝတ္ထုပ္ပဘေဒဒီပနတော။ ။"နိဒါနပဘေဒဒီပနတော, ဝတ္ထုပ္ပဘေဒ ဒီပနတော"ဟု ခွဲပါ၊ ဤ အဋ္ဌကထာ၌ ဗာဟိရနိဒါန်း, အဗ္ဘန္တ ရ [အဓ္ဓတ္တိက] နိဒါန်း, သိက္ခာပုဒ် တစ်ပါးတစ်ပါး၏ နိဒါန်းအားဖြင့် နိဒါန်းအပြားကိုလည်း ပြထား၏၊ ထေရဝါဒ အမျိုးမျိုး ပြခြင်းကို ဝတ္ထုပဘေဒဒီပနဟု သာရတ္ထ၌ ဆို၏၊ ထိုထိုသိက္ခာပုဒ်၏ သုဒိန္နဝတ္ထု မက္ကဋိဝတ္ထုစသည်တို့မှာ သိက္ခာပုဒ်နိဒါန်းတွင် ပါဝင်လေပြီ–ဟု ဆိုလို၏၊ ဝိမတိကား – သုဒိန္နဝတ္ထုစသည်ကို ပြခြင်းကို "ဝတ္ထုပဘေဒဒီပန"ဟု ဆိုလိုသည်။

ပရ၊ ပေ၊ ဝိဝဇ္ဇနတော။ ။"သကာယ ပဋိညာယ မေတ္တိယံ ဘိက္ခုနိံ နာသေထ" ဟူသော ပါဠိတော်ကို ဖွင့်ပြရာ၌ သူတစ်ပါးတို့၏ အယူဝါဒကိုပြု၍ ထိုဝါဒကို ပယ်ခြင်းမျိုးကဲ့သို့ ပရသမယကို ရှောင်ကွင်းပယ်ရှားသော စကားများလည်း ကျေနပ်ကြည်ညိုဖွယ်ရာ ပါရှိသည်– ဟူလို၊ ထိုသို့ ပရသမယကို ပယ်လိုက်လျှင် သကသမယ (မိမိအယူဝါဒ)ကိုလည်း စင်ကြယ်စေပြီး ဖြစ်ရကား "သကသမယ ဝိသုဒ္ဓိတော"ဟု မိန့်သည်။ [ဝိသုဒ္ဓတိ ဧတာယာတိ ဝိသုဒ္ဓိ၊ သကသမယသ + ဝိသုဒ္ဓိ သကသမယဝိသုဒ္ဓိ၊ အချို့စာ၌ "သုဒ္ဓိတော"ဟု ရှိ၏၊ အရိယာ ဂါထာ ဖြစ်၍ "ဝိသုဒ္ဓိတော"ဟု ရှိရမည်။]

ဗျဉ္ဇနပရိသောဓနတော။ ။သဒ္ဒါ ပုဒ်ပါဠိကို အမှားအမှန် သုတ်သင်ခြင်း၊ တစ်နည်း– သဒ္ဒါကျမ်းအား လျော်အောင် ဝိဂြိုဟ် ပြု၍ ပုဒ်ပြီးပုံကို ပြခြင်း။ "ပါဌဝိသောဓနေန ဗျဉ္ဇနပရိသောဓနံ ဝေဒိတဗ္ဗံ၊ သဒ္ဒသတ္ထာနုသာရေန ဝါ နိဗ္ဗစနံ ဒဿေတုံ ပဒနိပ္ဖတ္တိဒဿနံ ဗျဉ္ဇနပရိသောဓနံ။]

ပါဠိတော်ကို ယောဇနာပုံ အစဉ်အားဖြင့် လည်းကောင်း၊ သိက္ခာပဒနိစ္စယတောစ – သိက္ခာပုဒ်ကို ဆုံးဖြတ်ခြင်းအားဖြင့် လည်းကောင်း၊ [အချို့စာများ၌ ဝိနိစ္ဆယ – ဟု ,ဝိ ပါနေ၏ ; ပထျာအရိယာ ဂါထာ ဖြစ်၍ (ဝိ) မလို၊] ဝိဘာဂ်နယဘေဒဒဿနတော– ဝိဘင်းဖွင့်သကဲ့သို့ ဖွင့်ပုံနည်းအပြားကို ပြခြင်းအားဖြင့် လည်းကောင်း၊ သမ္မသတ်– ဉာဏ်စက္ခုဖြင့် ကောင်းစွာ ကြည့်ရှုကြကုန်သော၊ ဝိညူနံ–ပညာရှိတို့သည်၊ (ဒီဿတိ၌ စပ်၊) ဝါ–တို့၏၊ အပါသာဒိကံ၌ စပ်၊ ယောဇနာ၌ "သမ္မဒါန်"ဟု ဆို၍ ဒီဿတိ၌ စပ်၏၊ ယတော– အကြင်ကြောင့်၊ ဇေ – ဤအဋ္ဌကထာ၌၊ ကိဉ္စိ– တစ်စုံတစ်ခုသော၊ အပါသာဒိကံ – စိတ်၏ ကြည်လင်ခြင်းကို မဖြစ်စေနိုင်သော အုရာကို၊ နဒီဿတိ– မတွေ့မြင်အပ်၊ တသ္မာ–ထို့ကြောင့်၊ (ထိုသို့ အပါသာဒိကကို မတွေ့မြင် အပ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊) ဝိနေယျဒမနကုသလေန–ဝိနေယျ သတ္တဝါကို ဆုံးမခြင်း၌ ကျွမ်းကျင်တော်မူသော၊ လောကံ–သတ္တလောကကို၊ အနုကမ္ပမာနေန–သနားစောင့်ရှောက်တော်မူသော၊ လောကနာထေန– သတ္တလောက၏ ကိုးကွယ်ရာ မြတ်ဘုရားသည်၊ ဝုတ္တသ – ဟောတော်မူအပ်သော၊ ဝိနယသ – ဝိနည်း ပိဋကတ် ပါဠိတော်မြတ်၏၊ အယံ သံဝဏ္ဏနာ – ဤအဖွင့် အဋ္ဌကထာသည်၊ သမန္တ ပါသာဒိကာတ္တေ၀ – သမန္တပါသာဒိကာ ဟူ၍သာ၊ ပ၀တ္တာ – ဖြစ်ပြီ၊ ဣတိ– ဤ ဆိုအပ်ပြီးသော ဂါထာစကားရပ် ဖြစ်၏၊ (တတြိဒံကို ပြန်အုပ်သည်၊) ဣတိ – အပြီးတည်း၊ (ဣတိ တစ်လုံး အကျေကြဲ)။ ...အဒ္ဓတ္တိကနိဒါနဝဏ္ဏနာ– အဒ္ဓတ္တိကနိဒါန်း အဖွင့်သည်၊ နိဋ္ဌိတာ – ပြီးပြီ။

ဝိဘာဂ်နယဘေဒ ဒဿနတော။ ။သိက္ခာပုဒ် ပါဠိတော်ကို အကျယ်ဖွင့်ရာ၌ "တိဿော ဣတ္ထိယော မနုဿိတ္ထိ အမနုဿိတ္ထိတိ တိရစ္ဆာနဂတိတ္ထိ" စသည်ဖြင့် အကျယ်ဖွင့်လေ့ရှိ၏၊ ထိုစကားကို "ဝိဘင်"ဟု ခေါ်၏၊ ပါဠိတော်လာ ဝိဘင်နည်းကို မှီး၍ ဤ အဋ္ဌကထာ၌လည်း အကျယ်ဖွင့်နည်း အပြားကို ပြထားသည်–ဟူလို။

သမ္မသတ်၊ ပေ၊ ဝိညူနံ။ ။သမ္မသတ်တို ဉာဏစက္ခုနှာ သမ္မာပဿန္တာနံ–ဤ အာစရိယပရမ္ပရ ပြုပုံစသည်ကို ဉာဏ်စက္ခုဖြင့် ကောင်းစွာကြည့်ရှုသော ပညာရှိတို့မှာ ဤအဋ္ဌကထာ၌ မကျေနပ်စရာ တစ်စုံတစ်ခုမှ မပါဝင်ချေ, အားလုံးကျေနပ်စရာချည်းသာ ဖြစ်၏၊ ထို့ကြောင့် ဝိနည်းပါဠိတော်၏ ဤ အဖွင့်အဋ္ဌကထာအတွက် "သမန္တပါသာဒိကာ" ဟူသော နာမည်သာလျှင် အန္တတ္ထနာမည် အဖြစ်ဖြင့် ဖြစ်ရပေသည်–ဟူလို။

ဝေရ္ဇကဏ္ဌာဘာသာဋ္ဌီကာ
ပြီးပြီ။

သုဒိန္နကဏ္ဍ ဘာသာဋီကာ

(၂၄)။ ဣတော-ဤ ဝေရဉ္ဇကဏ္ဍမှ၊ ပရံ-နောက်ဖြစ်သော၊ တေန ခေါပန သမယေန ဝေသာလိယာ အဝိဒူရေတိ အာဒိ-အစရှိသော ပုဒ်အပေါင်းသည်၊ ယေဘုယ္ယေန-ဖြင့်၊ ဥတ္တာနတ္ထံ-ထွက်သွားသော အကျယ်အနက် ရှိ၏၊ (သဒ္ဒတ္ထ)၊ ဝါ-ပေါ်လွင်သော အနက်ရှိ၏၊ (အဓိပ္ပာယတ္ထ၊) တသ္မာ-ကြောင့်၊ (ဤ ဝေရဉ္ဇကဏ္ဍမှ နောက်ဖြစ်သော ပုဒ်အပေါင်း၏ များသောအားဖြင့် ပေါ်လွင် ထင်ရှားသောအနက် ရှိသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊) အနုပဒဝဏ္ဏနံ-ပုဒ်တိုင်း ပုဒ်တိုင်း ဖွင့်ခြင်းကို၊ ဝါ- ပုဒ်တို့၏ အစဉ်အားဖြင့် ဖွင့်ခြင်းကို၊ ပဟာယ-ပယ်စွန့်၍၊ ယတ္ထယတ္ထ- အကြင်အကြင် ပုဒ်၌၊ ဝတ္တမ္ဘံ-ဆိုဖွယ်သည်၊ အတ္ထိ - ၏၊ တं တဒေဝ-(ဆိုဖွယ်ရှိသော) ထိုထို ပုဒ်ကိုသာ၊ ဝဏ္ဏယိဿာမ-ဖွင့်ကုန်တော့အံ့၊ ကလန္ဒကါမောတိ (ဇေတ္ထ)-၌၊ [အပေါင်းတည်ထ, စိတ်ဖွင့်ပြ, ဇေတ္ထမရှိ ထည့်လေမြဲ။] ကာဠကာ-ရှဉ့်တို့ကို၊ ကလန္ဒကာ-ကတို့ဟူ၍၊ ဝုစ္စန္တိ-နှ၏၊ [ပရိယာယ်ဖွင့်] တေသံ-တို ရှဉ့်တို့၏၊ ဝါ-တို့နှင့်၊ ဝသေန- အစွမ်းအားဖြင့်၊ ဝါ-စပ်သဖြင့်၊ လဒ္ဓနာမော-ရအပ်သော အမည်ရှိသော၊ ဂါမော-သည်၊

ဣတ္တာနတ္ထံ။ ॥ဣဂ္ဂတော + တာနော ယသ္မာတိ ဣတ္တာနော၊ (ထောမနိဓိ၊) ယသ္မာ-အကြင်အနက်မှ၊ တာနော (ဝိတ္ထာရော) - အကျယ်သည်၊ ဣဂ္ဂတော - ထွက်ပြီ၊ ဣတိ ဣတ္တာနော၊ ထွက်သွားသော အကျယ်ရှိသောအနက်၊ "ပုဒ်ရင်းအတိုင်း ထင်ရှားနေပြီဖြစ်၍ အကျယ်ဖွင့်ဖွယ် မလိုသောအနက်" ဟူလို၊ ဣတ္တာနော+အတ္ထောယသ္မာတိ ဣတ္တာနတ္ထံ၊ "ယသ္မ (ပဒဇာတသ)-အကြင်ပုဒ်အပေါင်း၏၊ ဣတ္တာနော-ထွက်သွားသော အကျယ်ရှိသော၊ ဝါ - ပေါ်လွင်ထင်ရှားသော၊ အတ္ထော အတ္ထိ" ဟုပေး။

အနုပဒဝဏ္ဏနံ။ ॥ပဒံပဒံပတိ + ဝဏ္ဏနံ၊ ပဒါနုဏ္ဏမေန+ဝဏ္ဏနံဝါ၊ (သာရတ္ထ၊) ပဒံပဒံ + ပတိ အနုပဒံ-ပုဒ်တိုင်းပုဒ်တိုင်း၊"ပဒံ-ပဒံ+အနု, အနုပဒံ"ဟုလည်း ပြုကြ၏၊ (ဝိဇ္ဇာ အဗျယီဘော)။ ပဒါနံ + အနုဏ္ဏမော အနုပဒံ = ပုဒ်တို့၏ အစဉ်၊ (အနုဏ္ဏမတ္ထ အဗျယီဘော၊)၊ အနုပဒံ- ပုဒ်တိုင်း၊ ဝါ-ပုဒ်တို့၏ အစဉ်အားဖြင့် + ဝဏ္ဏနာ အနုပဒဝဏ္ဏနာ။ [ဋီကာ၌ "ဝဏ္ဏနံ"ကား ဒုတိယန္တ တည်း။]

တေသံဝသေန။ ॥"ထိုရှဉ့်တို့၏ အစွမ်းအားဖြင့် = ထိုရှဉ့်တို့နှင့်စပ်သဖြင့် ရအပ်သော အမည်ရှိသောရွာ"ဟု ဆိုသောကြောင့် "ကလန္ဒာနံ+ဂါမော ကလန္ဒကါမော"ဟု (ဆက်စပ်ခြင်း သမ္ဗန်အနက်ကို ပြသော) ဆဋ္ဌီတပ္ပုရိသ်သမာသ် ပြုပါ။ [ရှေးနိဿယတစ်စောင်၌ ဌာနီကလန္ဒ တို့၏ အမည်ကို ဌာနရွာပေါ် တင်စားသော ဌာနျုပစာရဟု ဆိုလေသည်၊ ထိုအလို "ကလန္ဒော စ+သော+ဂါမော စ"ဟု ပြုရမည်ဖြစ်၍ မကောင်း။]

(အတ္ထိ)၊ ကလန္ဒပုတ္တောတိ-ကား၊ ဂါမဝသေန- ရွာ၏ အစွမ်းဖြင့်၊ ဝါ-ရွာနှင့် စပ်သဖြင့်၊ လဒ္ဓနာမဿ-ရအပ်သော အမည် ရှိသော၊ ရာဇသမ္မတဿ-မင်းဟု သမုတ်အပ်သော၊ ဝါ-လူကြီးမင်းဟု အခေါ်ခံရသော၊ စတ္တာလီသကောဋိဝိဘဝဿ-ကုဋေလေးဆယ် စည်းစိမ်ရှိသော၊ ဝါ-ကုဋေ လေးဆယ် ဥစ္စာကြွယ်သော၊ ကလန္ဒသေဋ္ဌိနော-ကလန္ဒသူဌေး၏၊ ပုတ္တော-သားဖြစ်သော၊ (သေဋ္ဌိပုတ္တောဋ္ဌ စပ်၊) ပန-ဆက်၊ (သေဋ္ဌိပုတ္တောဟု ပါဠိတော်မှာ မိန့်ရခြင်း၏ အကြောင်းကို ဆက်ဦးအုံ-ဟူလို၊) ယသ္မာ-ကြောင့်၊ တသ္မိံ ဂါမေ-ထို ကလန္ဒ ရွာ၌၊ အညေပိ-ကလန္ဒ သူဌေးမှ အခြားလည်း ဖြစ်ကုန်သော၊ ကလန္ဒနာမကာ-ကလန္ဒ အမည် ရှိကုန်သော၊ မနုဿာ-တို့သည်၊ အတ္ထိ-ရှိကုန်သေး၏၊ တသ္မာ-ကြောင့်၊ (ကလန္ဒရွာဝယ် ကလန္ဒမည်သော အခြားလူတို့ ရှိကုန်သေးသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊) ကလန္ဒပုတ္တောတိ-ဟူ၍၊ ဝတ္တာ-မိန့်တော် မူပြီး၍၊ ပုန-ဖန်၊ သေဋ္ဌိပုတ္တောတိ-ဟူ၍၊ (သံဂီတိကာရေဟိ-တို့သည်၊) ဝုတ္တံ-မိန့်တော်မူအပ်ပြီ၊ [ကလန္ဒပုတ္တောဟုသာ ဆိုလျှင် အခြား ကလန္ဒပုတ္တတို့နှင့် ဆက်ဆံနေသောကြောင့် "သေဋ္ဌိပုတ္တော"ဟု ဝိသေသန ကူ(မ) ရသည် ဟူလို။]

.သမ္မဟုလေဟိတိ -ကား၊ ဗဟုကေဟိ-များစွာကုန်သော၊ သဟာယကေဟိတိ-ကား၊ သုခဒုက္ခာနိ-သုခဒုက္ခတို့သို့၊ သဟ-ကွ၊ အယန္တိ ဥပဂစ္ဆန္တိ-ကပ်ရောက်တတ်ကုန်၏၊ ဣတိ-ထို့ကြောင့်၊ (ထိုသို့ သုခဒုက္ခ ဟူသမျှသို့ တကွ ကပ်ရောက်တတ်ကုန်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့် ,ကောင်းတူဆိုးဖက်တို့၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ သဟာယာ -

ဂါမဝသေန။ ။ဤ၌ကား ဌာန ရွာ၏ ကလန္ဒ အမည်ကို ဌာနီ လူပေါ်၌ တင်စားသော ဌာနူပစာရ (နာနန္တရိကနည်း)တည်း၊ ထို့ကြောင့် ထို သူဌေးကို "ကလန္ဒ"ဟု ခေါ်နိုင်ပြီ၊ [ကလန္ဒသ + ပုတ္တော ကလန္ဒပုတ္တောဟု ဆင့်။]

သမ္မဟုလေဟိ။ ။သံပုဗ္ဗ, ဗဟိဓာတ်, ကုလစ်ပစ္စည်း၊ ဓာတွန်ဣနှင့်ဂ်စ်အနုဗန်ချေ၊ အနေကသရ်ျာန်ဓိတော် ပစုရေ-များသောသရ်ျာသည် အစဉ်လိုက်အပ်သော အများဟူသော အနက်ဌ ဖြစ်၏၊ (ထောမနိဓိ) ဗဟုလပုဒ်ဖွင့်၊ သမ္မဟန္တိ (ဝုမ္ဗိ ဂစ္ဆန္တိ)တိ သမ္မဟုလာ-တိုးပွားကုန် များပြားကုန်သူတို့၊ "သမ္မဟူနိ+လာန္တိ ဂဏှန္တိတိ သမ္မဟုလာနိ"ဟု လည်း တစ်နည်းပြု၊ ဗဟုသဒ္ဒူပပဒ လာဓာတ်, က (ဂ် အနုဗန်ရှိသောအ) ပစ္စည်း။ ဤသဒ္ဒါနည်းနှင့်အညီ"ဗဟုကေဟိ"ဟု ပရိယာယ်ဖွင့်သည်၊ ဗဟုကေဟိဌ်လည်း ဗဟိဓာတ် ကုပစ္စည်းဖြင့် "ဗဟု"ဟု ပြီးမှ "ဗဟူယေဝ+ဗဟုကာ"ဟု သွတ္ထဌ် က ပစ္စည်းသက်၊ သီလက္ခန်ဒ်ကာသစ် ဗြဟ္မဓာလသုတ်ဖွင့်ဌ်ကား "သမ္မဟုလ"ပုဒ်ကို အတည်ယူ၍ "သမ္မာ + ပဟောန္တိ တံတံကမ္မံတိ သမ္မဟုလာ (ဗဟဝေါ)၊ တေနာဟ - ဗဟုကာနန္တိ"ဟု ဖွင့်လေ၏၊ [သံပုဗ္ဗ ပဟာဓာတ်, ဥလပစ္စည်း။] ထိုအလို ပရိယာယ်ဖွင့်မဟုတ်၊ ဗဟုကေဟိသည် အဘိဓေယျဖွင့်တည်း။

သဟာယတို့ မည်၏၊ [သဟ + အာယ ဟုခွဲ၊ အာယ၌ အယ, ဏာပစ္စည်း၊] သဟာယာဧဝ – သဟာယတို့သည်ပင်၊ သဟာယကာ – သဟာယကတို့မည်၏၊ [ကပစ္စည်း သွတ္ထ၊] တေဟိ သဟာယကေဟိ – ထို သဟာယ်ချင်းတို့နှင့်၊ သဒ္ဒိန္တိ–ကား၊ ဧကတော – တစ်ပေါင်းတည်း၊ (အဂမာသိ၌ စပ်၊) ကေနစိဒေဝ ကရဏီယေနာတိ–ကား၊ ကေနစိဒေဝ–တစ်စုံတစ်ခုသာလျှင် ဖြစ်သော၊ ဘဏ္ဍပ္ပယောဇနဉ္စ ရသာရဏာဒိနာ–ဘဏ္ဍာကို ရောင်းခြင်းကိစ္စ၌ ယှဉ်စေခြင်း, အညွှန့်အတိုး ကုန်ဖိုးဆောင်ယူခြင်း, ပေးရန် နေ့ရက်ကို သတိရစေခြင်း အစရှိသော၊ ကိစ္စေန– စီးပွားရေးကိစ္စကြောင့်၊ (အဂမာသိ၌ စပ်၊) ကတ္တိကနက္ခတ္တကီဠာကိစ္စေန–ကြတ္တိကာ နက္ခတ်သဘင် ပျော်ရွှင်ကစားခြင်းကိစ္စကြောင့်၊ (အဂမာသိ) ဣတိပိ–ဤသို့လည်း၊ ဝဒန္တိ–ဖွင့်ဆိုကုန်၏၊ ဟိ–ဆိုသင့်၏၊ (တစ်နည်း) ဟိ–ချဲ့၊ ဘဂဝါ– သည်၊ ကတ္တိကဇုဏ္ဏပက္ခေ–တန်ဆောင်မုန်း လဆန်းပက္ခ၌၊ ဝေသာလိ–သို့၊ သမ္ဘာပုဏိ–ရောက်တော်မူပြီ၊

ဘဏ္ဍ၊ ပေ၊ ဒိနာ။ ။ဝိဏ္ဍာယိကဘဏ္ဍသ ဝိက္ကိဏနံ ဘဏ္ဍပ္ပယောဇနံ = ရောင်းထိုက်သောဘဏ္ဍာ (ကုန်)ကိုရောင်းခြင်းသည် ဘဏ္ဍာကိုရောင်းခြင်း ကိစ္စ၌ ယှဉ်စေခြင်းမည်၏၊ [ဝိမတိ၌ "ဣဏာဒါနဉ္စ – ကြွေးပေးခြင်းကိုလည်း "ဘဏ္ဍပ္ပယောဇန"ဟု ဆိုသေး၏။] ဒါတုံ သကေ်တိတော ဒိဝသေ ဂန္ဓာ ဂဟဏံ ဉဒ္ဓါရော = ပေးဖို့ရန် ချိန်းချက်အပ်ရာနေ့၌ သွားရှိယူခြင်းသည် ဉဒ္ဓါရမည်၏၊ အသုကသ္မိံ ဒိဝသေ ဒါတဗ္ဗန္တိ သတုပ္ပါဒနံ သာရဏံ = မည်သည့်နေ့၌ ပေးရမည်ဟု (မေ့နေသူအား) သတိကို ဖြစ်စေခြင်း (သတိပေးထားခြင်း)သည် အမှတ်ရစေခြင်းမည်၏။

မှတ်ချက်။ ။အဘိဓာန်၌"ဉဒ္ဓါရောတု ဣဏံ ဝုတ္တံ" ကြွေးမြီကို "ဉဒ္ဓါရ"ဟု ဆို၏၊ "ဉဒ္ဓရိတဗ္ဗောတိ ဉဒ္ဓါရောတိ ဝမိ ဝုစ္စတိ = ကြွေးပေးရာမှ တိုးပွားသော အတိုးအညွှန့်ကို ဉဒ္ဓါရခေါ်သည်"ဟု သတိပဋ္ဌာန ဝိဘင်ဋီကာဖွင့်၏၊ ဉဒ္ဓရိတဗ္ဗော–နဂိုကြွေးထက် အတိုးအဖြစ်ဖြင့် ထုတ်ဆောင်အပ် ယူအပ်၏၊ ဣတိ ဉဒ္ဓါရော၊ ထို့ကြောင့် ချိန်းချက်ထားရာ နေ့၌ အတိုးအညွှန့်ကို ထုတ်ဆောင်ခြင်း(ယူခြင်း)ကို ဉဒ္ဓါရဟုမှတ်၊ ဝိမတိ၌ "မူလဿ သဟဝဍ္ဎိယာ ဂဟဏဝါယာမော=အတိုးနှင့်တကွ အရင်းကို တောင်းယူဖို့ရန် အားထုတ်မှုကို ဉဒ္ဓါရ"ဟု ဆိုသည်။

ကတ္တိကနက္ခတ္တကီဠာကိစ္စေန။ ။ကြတ္တိကာနက္ခတ်ကို အကြောင်းပြု၍ ပြုလုပ်အပ်သော ပွဲကို ကာရဏူပစာရအားဖြင့် "ကတ္တိကနက္ခတ္တ"ဟုခေါ်၊ "သင်္ကြန်ရေသဘင်"ပွဲမျိုးတည်း၊ ကတ္တိကနက္ခတ္တေ – ပွဲ၌ + ကီဠာ – ပျော်မြူးခြင်းတည်း၊ ကတ္တိကနက္ခတ္တကီဠာ–ခြင်း၊ ကတ္တိကနက္ခတ္တကီဠာ စ+သာ+ကိစ္စာတိ ကတ္တိက၊ ပေ၊ ကိစ္စံ။ [ဤဒုတိယနည်းကို အဋ္ဌကထာဆရာသုံ့ဘောက္ပသောကြောင့် "ဘဂဝါ ဟိ"စသည်ဖြင့် ယုတ္တိဒဋ္ဌိ, တစ်နည်း ဝိတ္ထာရဝါဒကို မိန့်သည်၊ သမ္ဘဟုလေဟိ သဟာယကေဟိ ကို ထောက်၍လည်း တပျော်တပါး သွားကြောင်း သိနိုင်ရကား ဤ ဒုတိယနည်းကိုပင် နှစ်သက်သင့်ပေသည်။]

ကတ္တိက နက္ခတ္တကီဠာ စ–ကြတ္တိကာနက္ခတ် ပွဲသဘင်သည်လည်း၊ ဇတ္ထ–ဤ ဝေရဇ္ဇာ မြို့၌၊ ဥဇ္ဇာရာ–မွန်မြတ်သည်၊ ဝါ–ကြီးကျယ် ခမ်းနားသည်၊ ဟောတိ–၏၊ တဒတ္ထ–ထို ကြတ္တိကာနက္ခတ်သဘင် ပျော်ရွှင်ကစားခြင်းအကျိုးငှာ၊ ဂတော–သွားပြီ၊ ဣတိ–သို့၊ ဝေဒိတဗ္ဗော–၏။

အဒ္ဒသ ခေါ တိ – ကား၊ ကထံ – သို့၊ အဒ္ဒသ–မြင်သနည်း၊ ကိရ–ချဲ့၊ သော– ထို သုဒိန်သည်၊ နဂရတော–မှ၊ ဘုတ္တပါတရာသံ – စားအပ်ပြီးသော နံနက်စာ ရှိသော၊ (မဟာဇနံ ၌စပ်၊) ဝါ – စားအပ်ပြီးသော နံနက်စာ ရှိသည်ဖြစ်၍၊ (နိက္ခမန္တံ ၌ စပ်၊) သုဒ္ဓုတ္တရာသင်္ဂ – ဖြူစင် သန့်ရှင်းသော အပေါ်ခြုံ တဘက် ရှိသော၊ ဝါ – ရှိသည် ဖြစ်၍၊ မာလာဂန္ဓဝိလေပနဟတ္ထံ–လက်တို့၌ ပန်း, နံ့သာ, နံ့သာပျောင်း ရှိသော၊ ဝါ – ပန်းနံ့သာ နံ့သာပျောင်းတို့ကို လက်စွဲလျက်၊ ဗုဒ္ဓဒဿနတ္ထံ – ဘုရားဖူးခြင်း အကျိုးငှာ လည်းကောင်း၊ ဓမ္မဿဝနတ္ထဉ္စ–တရားနာခြင်း အကျိုးငှာ လည်းကောင်း၊ နိက္ခမန္တံ – ထွက်သွားသော၊ မဟာဇနံ – များစွာသော လူအပေါင်းကို၊ ဒိသွာ–၍၊ ကွ – အဘယ် အရပ်သို့၊ ဂစ္ဆထ – သွားကြမလို့နည်း၊ ဣတိ – သို့၊ ပုစ္ဆိ – ပြီ၊ ဗုဒ္ဓဒဿနတ္ထံ– ငှာ လည်းကောင်း၊ ဓမ္မဿဝနတ္ထဉ္စ–ငှာလည်းကောင်း၊ (ဂစ္ဆာမ–သွားကြမလို့၊) ဣတိ –ဤသို့ပြောကြကုန်ပြီ၊ တေနဟိ–ထိုသို့ ဖြစ်လျှင်၊ (ဘုရားဖူး တရားနာ သွားကြမည်ဖြစ်လျှင်၊) အဟမ္ပိ – ကျွန်ုပ်သည်လည်း၊ ဂစ္ဆာမိ – လိုက်လိုပါ၏၊ ဝါ – လိုက်ပါရစေ၊ ဣတိ – ဤသို့ ပြော၍၊ ဂန္တွာ– လိုက်သွား၍၊ စတုဗ္ဗိဓယ – ၄ ပါး အပြားရှိသော၊ [ခတ္တိယ ဗြာဟ္မဏ ဂဟပတိ သမဏာနံ ဝသေန စတုဗ္ဗိဓယ၊ ဘိက္ခုဘိက္ခုနီဥပါသကဥပါသိကာနံ ဝသေန ဝါ။] ပရိသာယ – သည်၊ ပရိဝုတံ – ခြံရံအပ်သော၊ ဝါ – အပ်လျက်၊ ဗြဟ္မဿရေန– မြတ်သော အသံတော်ဖြင့်၊ ဝါ – ဗြဟ္မာမင်း၏ အသံနှင့်တူသော အသံတော်ဖြင့်၊ ဓမ္မံ–ကို၊ ဒေသေန္တံ–တော်မူသော၊ ဘဂဝန္တံ–ကို၊ အဒ္ဒသ–ပြီ၊ တေန–ကြောင့်၊ အဒ္ဒသ ခေါ၊ ပေ၊ ဒေသေန္တံ တိ–ဟူ၍၊ (သံဂီတိကာရေဟိ) ဝုတ္တံ–ပြီ။

ဘုတ္တပါတရာသံ။ ။အသိတဗ္ဗော ဘက္ခိတဗ္ဗောတိ အာသော၊ [အသ–ဘက္ခနေ၊ ဏ၊ "အ–ဣပစ္စယ, ဒုတိယဏော, ဤသဘော, အဟောပုလ္လိင်သာ။"] ပါတော + အာသော ပါတရာသော၊ (ရိ်အာဂုံ၊) ဘုတ္တော + ပါတရာသော ယေနာတိ ဘုတ္တပါတရာသော (မဟာဇနော)။

သုဒ္ဓုတ္တရာသင်္ဂ၊ ပေ၊ ဟတ္ထံ။ ။သုဒ္ဓေါ + ဥတ္တရာသင်္ဂေါ ယဿာတိ သုဒ္ဓုတ္တရာ သင်္ဂေါ – ဖြူစင် သန့်ရှင်းသော အပေါ်ခြုံ တဘက်ရှိသော လူအများ၊ ဟတ္ထေသု+မာလာဂန္ဓဝိလေပနာနိ ယဿာတိ မာလာဂန္ဓဝိလေပနဟတ္ထော (မဟာဇနော)။

ဒိသွာနသာတိ–ကား၊ ဒိသွာန–ကြောင့်၊ အသ–ထိုသုဒိန်၏၊ (တေဒဟောသိ ၌ စပ်၊) ဧတေဒဟောသိတိ–ကား၊ ပုဗ္ဗေ–၌၊ ကတပုညတာယ–ပြုအပ်ပြီးသော ကောင်းမှု ရှိသူ၏ အဖြစ်သည်၊ (ပြုအပ်ပြီးသော ကောင်းမှု ရှိသူ၏ ဖြစ်ကြောင်း ဖြစ်ရာ ရှေး ကောင်းမှုသည်၊) စောဒိယမာနသ –တိုက်တွန်း အပ်သော၊ ဘဗ္ဗကုလပုတ္တသ – ကျွတ်ထိုက်သော အမျိုးကောင်းသား၏၊ ဧတံ (ပရိဝိတက္ကနံ) – သည်၊ အဟောသိ– ပြီ၊ ကိं – သို့၊ အဟောသိ–နည်း၊ အဟမ္မိ– သည်လည်း၊ ဓမ္မံ – ကို၊ ယန္တ္ရုန သုဏောယျံ–အကယ်၍ နာရပါမူကား ကောင်းလေစု၊ ဣတိ – ဤအကြံသည်၊ (အဟောသိ – ပြီ၊) တတ္ထ – ထို ယန္တ္ရုနာဟမ္မိ အစရှိသော ဝါကျ၌၊ ယန္တ္ရုနာတိ ဧတံ–ယန္တ္ရုန ဟူသော ဤ နိပါတ်ပုဒ်သည်၊ ပရိဝိတက္ကဒဿနံ – ကြံပုံကိုပြကြောင်း ဖြစ်သော နိပါတ်ပုဒ်တည်း၊ ကိရ – ချဲ့၊ အသ – ထိုသုဒိန်၏၊ ဧဝံ – သို့၊ ပရိဝိတက္ကော–သည်၊ ဥပ္ပန္နော–ပြီ၊ (ကိं–နည်း) အဲဃဲ ပရိသာ–သည်၊ ဧကဂ္ဂစိတ္တာ–တစ်ခုတည်းသော အာရုံရှိသော စိတ်ရှိသည်၊ ဝါ–တည်ကြည်သော စိတ်ရှိသည်၊ (ဟုတ္တာ – ၍)၊ ယံ ဓမ္မံ – ကို၊ သုဏာတိ–နာ၏၊ အဟမ္မိ–သည်လည်း၊ တံ – ထို တရားကို၊ သုဏောယျံ – နာရပါမူကား၊ အဟော ဝတ–ကြောက်...ကောင်းလေစု၊ ဣတိ–သို့၊ (ဥပ္ပန္နော–ပြီ။)

ဒိသွာနအသ။ ။ဟေတု အတ္ထော အယံ ဒိသွာန သဒ္ဒေါ၊ ပေ၊ ဒဿနကာရဏာ ဟိ ဧတေ ပရိဝိတက္ကနံ အဟောသိ၊ ဒိသွာနဒ္ဒ တွာနဒ၏ ကတ္တားသည် သုဒိန္နောတည်း၊ အဟောသိ၏ ကတ္တားကား ဧတံတည်း၊ ဤသို့ ကတ္တား ကွဲသောကြောင့် တွာနပစ္စည်းကို ဟိတ်အနက်၌ သက်စေရသည်၊ "ဃတံ ပိဝိတွာ ဗလံ ဟောတိ=ထောပတ်ကို သောက်ရခြင်းကြောင့် အား ဖြစ်၏" (သိဟံ ဒိသွာ ဘယံ ဟောတိ) ဟူရာ၌ ကဲ့သို့တည်း။

ဘဗ္ဗကုလပုတ္တသ။ ။ဘဝိတဗ္ဗော–သစ္စာ ၄ပါးကို သိဖို့ရန် ဖြစ်ထိုက်၏၊ ဝါ – ကျွတ်ထိုက်၏၊ ဣတိ ဘဗ္ဗော၊ ဘဗ္ဗော စ+သော+ကုလပုတ္တောစာတိ ဘဗ္ဗကုလပုတ္တော၊ ရှင်သုဒိန်ကို "ဘဗ္ဗ"ဟု ဆိုသော်လည်း တရားထူးကား ရမည်မဟုတ်၊ မှန်၏–အရိယာ ဖြစ်ဖို့ရန် အခြေခံပါလာ သူပင် ဖြစ်သော်လည်း တရားဟော ပုဂ္ဂိုလ်၏ ဟောကြားမှု ကြီယာ, မိမိ၏ ပြုလုပ်မှု ကြီယာ ချွတ်ယွင်းခြင်းကြောင့်သော်လည်း အရိယာ မဖြစ်ဘဲရှိတတ်၏၊ ပါပမိတ္တနှင့် ပေါင်းမိခြင်းကြောင့် သော်လည်း အရိယာ မဖြစ်ဘဲ ရှိတတ်၏၊ ရှင်သုဒိန်မှာ မိခင်၏တိုက်တွန်းမှုကြောင့် မေထုန်ပြုမိရကား (မိခင်ဟူသော ပါပမိတ္တ, မေထုန်ပြုမိခြင်းဟူသော ကြီယာကြောင့်) အရိယာ မဖြစ်ဘဲ ရှိရသည်။

ယန္တ္ရုန။ ။"ပရိဝိတက္ကနတ္ထေ နိပါတော"ဟု သာရတ္ထဖွင့်သောကြောင့် ပရိဝိတက္ကနအနက် ဟော နိပါတ်တစ်ပုဒ်တည်းသာ၊ ဓမ္မံ သုဏောယျံတိ ကြီယာပဒေန ဝုစ္စမာနော ဧဝ ဟိ အတ္ထော ယန္တ္ရုနာတိ နိပါတပဒေန ဧတေတိယတိ၊ "အဟံ ယန္တ္ရုန ဓမ္မံ သုဏောယျန္တိ ယောဧနာ၊ ယန္တ္ရုနာတိ စ ယဒိ ပနာတိ အတ္ထော။

အထ ခေါ သုဒိန္နော၊ ပေ၊ သာ ပရိသာတိ ဣဓ – ဟူသော ဤပါဠိ၌၊ ကသ္မာ–ကြောင့်၊ ယေန ဘဂဝါတိ – ဟူ၍၊ အဝတ္ထာ – မဆိုမူ၍၊ ယေန သာပရိသာတိ – ဟူ၍၊ (သံဂီတိကာရေဟိ) ဝုတ္တံ – ဆိုအပ်သနည်း၊ ဣတိ စေ – ဤသို့ မေးအံ့၊ ဟိ–အဖြေကား၊ (တစ်နည်း) ဟိ–ချဲ့၊ [ဥပသက်ဿော တိုင်အောင် မျှော်သည်၊] (တစ်နည်း) ဟိ (ယသ္မာ) – ကြောင့်၊ [ဣတိတသ္မာ၏ ဟေတုဝါကျ၊] ဘဂဝန္တံ – ကို၊ ပရိဝါရေတွာ – ထက်ဝန်းကျင် ကာဆီး၍၊ (သဒ္ဒတ္ထ၊) ဝါ – ဝန်းရံ၍ ၊ (ဝေါဟာရတ္ထ၊) ဥဋ္ဌာရဋ္ဌာရဇနာ – အလွန် မွန်မြတ်သော လူအပေါင်းရှိသော၊ ဝါ – လူကြီး လူကောင်းရှိသော၊ မဟတီ – များစွာသော၊ ပရိသာ – ပရိသတ်သည်၊ နိသိန္နာ – ထိုင်နေပြီ၊ တတြ–ထို လူကြီး လူကောင်းရှိရာ ပရိသတ်၌၊ ပစ္ဆာ–နောက်၌၊ ဝါ – မှ၊ အာဂတေန– ရောက်လာသော၊ ဣမိနာ– ဤ သုဒိန်သည်၊ ဘဂဝန္တံ – သို့၊ ဥပသက်မိတွာ – ချဉ်းကပ်၍၊ နိသီဒိတုံ – ၎၊ နဿ သက္ကာ– မတတ်နိုင်၊ ပန–အနွယကား၊ ပရိသာယ– ၏၊ ဧကသ္မိံ ပဒေသေ– တစ်ခုသော အရပ်၌၊ (နိသီဒိတုံ–ဤ) သက္ကာ– ၏၊ ဣတိ (တသ္မာ) –ကြောင့်၊ (ထိုသို့ နောက်မှ ရောက်လာသော သုဒိန်၏ မြတ်စွာဘုရားသို့ ချဉ်းကပ်၍ ထိုင်ခြင်းငှာ မတတ်နိုင်ဘဲ ပရိသတ်၏ တစ်ခုသော အရပ်၌ ထိုင်ခြင်းငှာသာ တတ်နိုင်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊) သော – ထို သုဒိန်သည်၊ တံ ပရိသံယေဝ – ထို ပရိသတ်သို့သာ၊ ဥပသက်ဿော– ချဉ်းကပ်ရပြီ။ [နိသီဒိ၏အဖွင့် ဖြစ်ရကား “ဥပသက်ဿော” ဟု အတိတ်ဟောတ ပစ္စည်းဖြင့် ရှိစေ။] တေန – ကြောင့်၊ အထ ခေါ၊ ပေ၊ ပရိသာတိ–ဟူ၍၊ (သံဂီတိကာရေဟိ) ဝုတ္တံ–ပြီ။

ဧကမန္တံ၊ ပေ၊ တေဒဟောသိတိ – ကား၊ နိသိန္နံ မတ္တဿေဝ – ထိုင်ပြီးကာမျှ သာလျှင် ဖြစ်သော၊ (သုဒိန္နဿ – ၏၊ ဧတံ – ဤအကြံသည်) နဿ အဟောသိ – ဖြစ်သည်မဟုတ်၊ အထ ခေါ – အဟုတ်ကား၊ ဘဂဝတော – ၏၊ သိက္ခတ္တယုပသံဟိတံ – သိက္ခာ ၃ ပါး အပေါင်းနှင့် စပ်ယှဉ်သော၊ [အဓိသီလအဓိစိတ္တအဓိပညာသင်္ခါတသိက္ခတ္တယယုတ္တံ၊] ထောကံ – အနည်းငယ်သော၊ ဓမ္မကထံ – ကို၊ သုတ္တာ – နာရခြင်းကြောင့် (ဧတံ အဟောသိ)၊ [ဣဓာပိ သုတ္တာ သဒ္ဒေါ ဟေတု

ဥဋ္ဌာရဋ္ဌာရဇနာ။ ။[ခတ္တိယမဟာသာလာဒီဥဋ္ဌာရဋ္ဌာရဇနာကိဏ္ဏာ – များသော ဥစ္စာနှစ်ရှိသော ခတ္တိယစသော လူကြီးလူကောင်းတို့ဖြင့် ရောပြွမ်းသော ပရိသတ်။] ဥဋ္ဌာရာနံ + ဥဋ္ဌာရာ ဥဋ္ဌာရဋ္ဌာရာ = မွန်မြတ်သူတို့ထက် မွန်မြတ်သူတို့၊... (တစ်နည်း) အနက်တူသဒ္ဒါ ၂ချက်ဆင့်၍ မြင့်သောအနက်ကိုယူ၊ “အလွန်မွန်မြတ်သူ (အလွန် အထက်တန်းရောက်သူ) တို့”၊ ဥဋ္ဌာရဋ္ဌာရာ+ဇနာ ယတ္ထာတိ ဥဋ္ဌာရဋ္ဌာရဇနာ (ပရိသာ)၊ ဤသို့ ပြုစေလို၍ “ဇနာကိဏ္ဏာ”ဟုဖွင့်သည်။

အတ္ထောတိ ဒဋ္ဌမ္ဘော၊] ပန – ထိုသို့ပင် တရားတော်ကို နာရခြင်းကြောင့် ဖြစ်ပါသော်လည်း၊ တံ – ထိုအကြံသည်၊ ယသ္မာ – ကြောင့်၊ ဧကမန္တံ – ၌၊ နိသိန္နသေဝ– ထိုင်ပြီးသည်သာလျှင် ဖြစ်သော၊ အသ –ထို သုဒိန်၏ (သန္တာန်၌)၊ အဟောသိ– ပြီ၊ တေန – ကြောင့်၊ ဧကမန္တံ ၊ပေ၊ ဧတဒဟောသိတိ – ဟူ၍၊ (သံဂီတိ ကာရေဟိ၊) ဝုတ္တံ – ပြီ၊ ကိံ – အဘယ်အကြံသည်၊ အဟောသိ – နည်း၊ ဣတိ– ဤကား အမေးတည်း၊ ယထာ ယထာ ခေါတိ အာဒိ – ယထာ ယထာခေါ အစ ရှိသော အကြံသည်၊ (အဟောသိ–ပြီ၊) (ဣတိ – ဤကားအဖြေတည်း၊) တတြ– ထို ယထာ ယထာခေါ အစရှိသော စကားရပ်၌၊ အယံ – ဤဆိုအပ်လတ္တံ့ ကား၊ သခေါ်ပကထာ– အကျဉ်းချုပ်စကားတည်း၊ အဟံ – သည်၊ ယေန ယေန အာကာ ရေန–အကြင် အကြင်သို့သော အခြင်းအရာ အားဖြင့်၊ ဘဂဝတာ – သည်၊ ဒေသိတံ – သော၊ ဓမ္မံ –ကို၊ အာဇာနာမိ – သိ၏၊ တေန တေန (အာကာရေန)– ဖြင့်၊ မေ – အား၊ (ဧဝံ ဟောတိ ၌ စပ်၊) ဝါ –သည်၊ ဥပပရိက္ခတော – စူးစမ်း ဆင်ခြင်လသော်၊ ဧဝံ– သို့၊ ဟောတိ – ဖြစ်လာ၏၊ [ဧဝံ ဥပဋ္ဌာတိ – ဤသို့ စိတ်ထဲမှာ ထင်လာ၏၊] (ကိံ) ၊ ယဒေတံ သိက္ခတ္တယဗြဟ္မစရိယံ – အကြင် သိက္ခာ ၃ ရပ်ဖြင့် သိမ်းယူအပ်သည့် မြတ်သော အကျင့်ကို၊ ဧကမ္မိ ဒိဝသံ–တစ်နေ့မျှလည်း၊ အခဏ္ဍံ–

သခေါ်ပကထာ။ ။တစ်ပုဒ်စီ တစ်ပုဒ်စီသံဝဏ္ဏောတဗ္ဗတည်၍ မဖွင့်ဘဲ ပုဒ်အားလုံးကို ပေါင်းရုံး ဖွင့်သောကြောင့် "သခေါ်ပကထာ"ဟု ဆိုသည်၊ ဖွင့်ပုံမှာကား မကျဉ်းလှပါ၊ [ဝိသုံ ဝိသုံ ပဒုဒ္ဓါရံ – (တစ်ပုဒ်စီတစ်ပုဒ်စီ ထုတ်ပြခြင်း = သံဝဏ္ဏောတဗ္ဗ အဖြစ်ဖြင့် ဣတိ သဒ္ဒါဖြင့်တည်ခြင်းကို) အကတ္တာ သမာသတော (အကျဉ်းအားဖြင့်) အတ္ထဝဏ္ဏနာ။

ယေန ယေန အာကာရေန။ ။ယေန ယေန ပကာရေန – (ဋီကာ)၊ **အာကာရ**၏ ပကာရအနက်ကို ဖွင့်ခြင်း မဟုတ်၊ အခြင်းအရာ အာကာရတွေ များပြားသောကြောင့် "ပကာရေန" ဟု အဓိပ္ပာယတ္ထ ဖွင့်ခြင်း ဖြစ်သည်၊ ထို အာကာရေနကို ဒေသိတံ၌ စပ်၊ မှန်၏ – ထို အချိန်၌ ဘုရားရှင် ဟောတော်မူအပ်သော တရားတော်ဝယ် ကာမာဒီနဝ (ကာမ၏ အပြစ်) များလည်းပါ၏၊ နေက္ခမ္မာနိသံသ (ကာမမှ ထွက်မြောက်ကြောင်းဖြစ်သော ရဟန်းအဖြစ်၏ အကျိုး) လည်းပါ၏၊ ဤသို့ များပြားသော အခြင်းအရာအားဖြင့် ဟောတော်မူသည်။

ဧကမ္မိဒိဝသံ။ ။"ဧကဒိဝသမတ္တမ္မိ" – ဋီကာ၊ အခဏ္ဍကတ္တာ၌ စပ်၊ ပိကား အနည်းနောင် ထိုင်သော်လည်း ဂရဟာဇောတက မဖြစ်သင့်၊ "တစ်နေ့မျှ မကျိုးမပြတ်ဘဲ ကျင့်ထိုက်လောက်အောင် မွန်မြတ်ပါပေသည်" တရားကို မြင့်တင်သော အနုဂ္ဂဟတ္ထသမ္ဘာဝနာဇောတကသာ ဖြစ်သင့်သည်။

[**ဆောင်**] အနည်းအယုတ်, ပုဒ်နောင်ထုတ်၍, ပိ ယုတ် ဂရဟာ, ဖြစ်တုံပါလည်း, စပ်ရာပုဒ်မှာ, များမြတ်ပါမူ, သမ္ဘာဝနာသာ ယူ။

ကြိုးပြတ်ခြင်း မရှိသည်ကို၊ ဝါ – ကြိုး, ပေါက်, ပြောက်ကျားခြင်း မရှိသည်ကို၊ ကတ္တာ – ၍၊ စရိမကစိတ္တံ – နောက်ဆုံး စိတ်သို့၊ ဝါ – စုတိစိတ်သို့၊ [စရိမက သဒ္ဒါသည် အဆုံးအနက်ကို ဟောဘ၏၊ တစ်ဘဝ၏ အဆုံးဟူသည် စုတိ စိတ်တည်း၊ စရိမကစိတ္တံတိ – စုတိစိတ္တံ။] ပါပေတဗ္ဗတာယ – ရောက်စေထိုက်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ ကေန္တပရိပုဏ္ဏံ – စင်စစ် ထက်ဝန်းကျင် ပြည့်စုံစွာ၊ ဝါ – ပြည့်စုံအောင်၊ စရိတဗ္ဗံ – ကျင့်ထိုက်၊ စ – သည်သာမကသေး၊ ကေဒိဝသမ္မိ – လည်း၊ ကိလေသမလေန–ကိလေသာ အညစ်အကြေးအားဖြင့်၊ (မလိန် ဝယ် မလဋ္ဌ အာဘိန္ဓဝိသေသန၊) အမလိန် – အညစ်အကြေး မရှိသည်ကို၊ ကတ္တာ – ၍၊ စရိမက စိတ္တံ – သို့၊ ဝါ –သို့၊ ပါပေ တဗ္ဗတာယ – ကြောင့်၊ ကေန္တပရိသုဒ္ဓံ – စင်စစ် ထက်ဝန်းကျင် စင်ကြယ်စွာ၊ ဝါ–အောင်၊ သုခ်လိခိတံ လိခိတသခ်သဒိသ် – ခြစ်ပစ်အပ်သော ခရသင်းနှင့် တူစွာ၊ ဓောတသခ်သပ္ပဋိဘာဂံ–ဆေးကြော ပွတ်တိုက်အပ်သော ခရသင်းနှင့် တူသော အဖို့ရှိအောင်၊ စရိတဗ္ဗံ–၏။

အခဏ္ဍံ ကတ္တာ။ ။ဒုက္ကဋဒုဗ္ဘာသိတမတ္တသဟိ အနာပတ္တိနေန–ဒုက္ကဋ် ဒုဗ္ဘာသိတသို့မျှ မရောက်စေရခြင်းအားဖြင့်၊ အခဏ္ဍိတံ ကတ္တာ–ကြိုးပြတ်ခြင်း မရှိအောင် ပြု၍၊ အစ္ဆိဒ္ဒ, အသဗလ, အကမ္မာသဖြစ်အောင်လည်း ပြုရမည်သာ ဖြစ်သောကြောင့် အခဏ္ဍံသည် ဥပလက္ခဏ စကားသာတည်း။ [အခဏ္ဍအစ္ဆိဒ္ဒါဒိဘာဝါပါဒနေန (ကြောင့်) အခဏ္ဍလက္ခဏဝစနဥော်။]

ကေန္တပရိပုဏ္ဏံ။ ။ကိဉ္စိပိ ကေဒေသံ အသေသေတွာ (စိုးစဉ်းအနည်းငယ် တချို့တလေ ကိုမျှ မကြွင်းစေဘဲ) ကေန္ဒေနေဝ ပရိပူရေတဗ္ဗတာယ ကေန္တပရိပုဏ္ဏံ။ [မည်သည့် ဗြဟ္မစရိယတော ကျင့်ဖို့မလိုပါ – ဟု ဆိုစရာမရှိ၊ အားလုံး သိက္ခာပုဒ်များ သမာဓိကျင့်စဉ်များ ပညာများသည် သူ့နေရာနှင့်သူ ဖြည့်စရာများချည်း ဖြစ်သည်။

အမလိနံကတ္တာ။ ။မလ ယသ အတ္ထိတိ မလိ = အညစ်အကြေးရှိသော ဗြဟ္မ စရိယ၊ နံ + မလိ အမလိ၊ [နပုလ္လိင်ဖြစ်၍ ရသပြု။] သုခကာရိန် ကဲ့သို့ "အမလိနံ"ဟု ရှိစေ၊ တစ်နည်း– ဗျာဓိတပုဒ်ကဲ့သို့ သဒ္ဒါတအသဏအနက်၌ "ဣတ"ပစ္စည်းသက်, တ ကို နံ ပြု၍လည်း "အမလိနံ" ဟုပင် ရှိသင့်၏။ [တဏှာသံကိလေသာဒိနာ အသံကိလိဋ္ဌကတ္တာ စိတ္တပ္ပါဒမတ္တမ္ပိ ကိလေသမလ အနုပ္ပါဒေတွာ အစ္ဆန္ဒမေဝ ဝိသုဒ္ဓံ ကတ္တာ ပရိဟ္ဘာတိတဗ္ဗတာယ (ဆောင်ရွက်ထိုက်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်) ကေန္တပရိသုဒ္ဓံ။]

သခ်လိခိတံ။ ။"သခ်လိခိတ"သည် ပါဠိရင်းတည်း၊ ဝိသေသနပုဒ် နောက်ကျသည်ဟု လည်းကောင်း, သခ်ဋ္ဌ ဥပမာတဒ္ဓိတ် (တစ်နည်း – သဒိသူပစာ)ဟုလည်းကောင်း. သိစေလို၍ "လိခိတ သခ်သဒိသ"ဟု ပထမ ဖွင့်သည်၊ လိခိတ အရ "ခြစ်"ဆိုသည်မှာလည်း ဖြူစင်အောင် ပွတ်တိုက်အပ်သည်ကို ဆိုလိုသည်ဟု ပြလို၍ "ဓောတသခ်သပ္ပဋိဘာဂံ" ဟု ဒုတိယ ဖွင့်ပြန်သည်၊ သပ္ပဋိဘာဂံ ကား သဒိသ်၏ ပရိယာယ်တည်း၊ ဤ သခ်လိခိတံ ပုဒ်သည် ကေန္တပရိသုဒ္ဓံ ပုဒ်ကိုပင်

ဣဒံ ဗြဟ္မစရိယံ–ဤသိက္ခာ ၃ ရပ်ဖြင့် သိမ်းယူအပ်သော မြတ်သော အကျင့်ကို၊ အဂါရံ – အိမ်၌၊ အဇ္ဈာဝသ္သတာ – နေသူသည်၊ အဂါရမဇ္ဈေ – အိမ့်အလယ်၌၊ ဝသန္တေန – သည်၊ ဧကန္တပရိပုဏ္ဏံ – စင်စစ် ထက်ဝန်းကျင် ပြည့်စုံစွာ၊ ဝါ –အောင်၊ ဧကန္တပရိသုဒ္ဓံ – စင်စစ် ထက်ဝန်းကျင် စင်ကြယ်စွာ၊ ဝါ –အောင်၊ သင်္ခလိခိတံ– ပွတ်တိုက် ဆေးကြောအပ်သော ခရာသင်းနှင့် တူစွာ၊ ဝါ – ပွတ်သစ်စ ခရာသင်းနှင့် တူအောင်၊ စရိတုံ – ကျင့်ခြင်းငှာ၊ နေ သုကရံ – လွယ်ကူစွာ မပြုအပ်၊ [သုကရံ၌ ကံဟော ခပစ္စည်းတည်း၊] ဝါ – မလွယ်ကူ၊ အဟံ – သည်၊ ကေသေ စ – ဆံတို့ကို လည်းကောင်း၊ မသ္မေ စ – မုတ်ဆိတ်ကျင်စွယ်ကို လည်းကောင်း၊ ဩဟာရေတွာ– ပယ်ရှားပြီး၊ ဝါ – ရိတ်ပြီး၊ ကသာယရသ ပီတတာယ – သောက်အပ်သော ဖန်ရည်ရှိသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ ဝါ – ဖန်ရည်ကို သောက်တတ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ ကာသာယာနိ – ဖန်ရည်ဖြင့် ဆိုးအပ်ကုန်သော၊ ဗြဟ္မစရိယံ – မြတ်သောအကျင့်ကို၊ စရန္တာနံ – ကျင့်သူတို့အား၊ အနုစ္ဆဝိကာနိ – လျှောက်ပတ်ကုန်သော၊ ဝတ္ထာနိ၊

ထင်ရှားအောင် ဥပမာပြသော ပုဒ်တည်း၊ ထို့ကြောင့် အဋ္ဌကထာ၌ ဧကန္တပရိသုဒ္ဓံ သင်္ခလိခိတံ ၂ပုဒ်မှ စရိတဗ္ဗံဟု ကြိယာတစ်ချက် ပြသည်၊ "ဧကန္တပရိသုဒ္ဓ ဖြစ်သောကြောင့် ပွတ်သစ်စ ခရာသင်းအတူ ဖွေးဖွေးဖြူနေသည်" ဟူလို။ [တတော ဧဝ သင်္ခဝိယ လိခိတန္တိ သင်္ခလိခိတံ။]

မုတ်ချက်။ ။"သင်္ခဝိယ"သည် (မူလ ဒုတိယန္တအတိုင်း) ဥပမာတဒ္ဓိတ် ပြတည်း၊ တစ်နည်း–သဒ်သူပစာ ပြတည်း၊ အမှန် ဝစနတ် ပြုသောအခါ သင်္ခသဒ္ဒါ ပုလ္လိင်ဖြစ်၍ "လိခိယိတ္ထာတိ လိခိတော၊ သခေါ စ+သော+လိခိတောစာတိ သင်္ခလိခိတော၊ သင်္ခလိခိတော ဝိယာတိ သင်္ခလိခိတံ (ဗြဟ္မစရိယံ)"ဟု ပြုပါ၊ သမာနော+ပဒီဘာဂေါ (ပြိုင်ဖက်အဖို့) ယသ္သာတိ သပ္ပဒီဘာဂံ၊ သမာနကို (သ) ပြု၊ ဓောတသခေါ+သပ္ပဒီဘာဂံ ဓောတသင်္ခသပ္ပဒီဘာဂံ (ဗြဟ္မစရိယံ)။

အဂါရံအဇ္ဈာဝသတာ။ ။အဓိ အာပုဗ္ဗ ဝသဓာတ်၏ ယုဇ္ဇရာဒ် သတ္တမီ အနက်ဝယ် ဒုတိယာ သက်ရသောကြောင့် အဂါရံကို "အဂါရမဇ္ဈေ"ဟု ဖွင့်သည်။ [တတိယာ သတ္တမီနဋ္ဌသုတ် အဖွင့် ကာရကရူပသိဒ္ဓိကို ကြည့်ပါ၊ အမ္ဘဋ္ဌသုတ်အဋ္ဌကထာ၌ အဓိ+အာ–ဥပသာရတို့အနက်ရှိ ကြသော အဖွင့်လည်း ရှိသေး၏။]

ကေသမသ္မေ။ ။ဒါဋ္ဌိကာပိ မသ္သုဂ္ဂဟဏေနေဝ ဂဟေတွာ မသ္သုတ္တေဝ ဝုတ္တံ၊ ဥတ္တရာခရမသ္သုံ (အထက်မုတ်ဆိတ်, အောက်မုတ်ဆိတ်) ဣတိ အတ္ထော၊ အထက်က မုတ်ဆိတ်ကိုပင် ဒါဋ္ဌိက, (ဝါ–နှုတ်ခမ်းမွေး)ဟု ခေါ်သည်။

ကသာယရသပီတတာယ။ ။ပီတော–သောက်အပ်ပြီးသော+ကသာယရသော ယေဟိတိ ကသာယရသပိတာနိ = သောက်အပ်ပြီးသော ဖန်ရည်ရှိသော အဝတ်တို့၊ ဧတိန္ဒြိယော ကဲ့သို့ ကတ္တားပုဒ် ရ၍ "ဖန်ရည်ကို သောက်ပြီးသော အဝတ်တို့"ဟု မှတ်၊ ဤ အဖွင့်ဖြင့် "ကသာယေန+ ရတ္တာနိ ကာသာယာနိ"ဟူသော ဝိဂြိုဟ်ကို ပြသည်။

အဝတ်သက်နှုတ်ကို၊ အစ္စာဒေတွာ–ဆီး၍၊ ပရိဒဟိတွာ–ဝတ်ရုံ၍၊ အဂါရသ္မာ–အိမ်မှ၊ နိက္ခမိတွာ–၍၊ [အဂါရသ္မာသည် ဥပါတဝိသယ အပါဒါန် ဖြစ်၍ "နိက္ခမိတွာ"ဟု စပ်ပုဒ် ထည့်ပါ – ဟူလို] အနဂါရိယံ–လယ်ထွန် ကုန်ရောင်း နွားကျောင်းမှု မရှိရာ ရဟန်းဘောင်သို့၊ ယံနူန ပဗ္ဗဇေယျုံ–လူ့ကိစ္စများ, စွန့်ခွာထား၍, သွားရောက်ရပါမူကား ကောင်းလေစွ၊ ဣတိ–သို့၊ (ဟောတိ –ထင်ရှား၏၊) [ဧဝံ ဟောတိကို ပြန်အုပ်ပါ။] ဣတိ အယံ–ဤဆိုအပ်ပြီးကား၊ သခေါ်ပကထာ–တည်း၊ (ဣတိတစ်လုံး အကျေကြဲ။)

စ – ဆက်၊ ဇေ–ဤ အနဂါရိယံ ပဗ္ဗဇေယျုံဟူသောပါဠိ၌၊ ယသ္မာ–ကြောင့်၊ အဂါရသ – အိမ်၌နေခြင်း၏၊ ဟိတံ – စီးပွားဖြစ်သော၊ ကသိဝါဏိဇ္ဇာဒိ ကမ္မံ–လယ်ထွန်ခြင်း, ကူးသန်းရောင်းဝယ်ခြင်းအစရှိသော အလုပ်ကို၊ အဂါရိ ယံတိ – ယံဟူ၍၊ ဝုစ္စတိ – ၏၊ တဿ – ထိုအိမ်၌ နေခြင်း၏ စီးပွားဖြစ်သော လယ်ထွန် ကုန်ရောင်း နွားကျောင်းမှုသည်လည်း၊ ပဗ္ဗဇ္ဇာယ – ရှင်ရဟန်းအဖြစ်၌၊ နတ္ထိ – မရှိ၊ တသ္မာ – ကြောင့်၊ (ထိုသို့ အိမ်၌နေခြင်း၏ စီးပွားဖြစ်သောလယ်ထွန် ကုန်ရောင်း နွားကျောင်းမှု မရှိရာ၏ အဖြစ်ကြောင့်၊) ပဗ္ဗဇ္ဇာ–ရှင်ရဟန်းအဖြစ်ကို၊ အနဂါရိယာတိ–ယာဟူ၍၊ ဥာတဗ္ဗာ–၏၊ အနဂါရိယံ–အိမ်၌နေခြင်း၏ စီးပွားဖြစ်သော လယ်ထွန် ကုန်ရောင်း နွားကျောင်းမှု မရှိရာဖြစ်သော၊ တံ ပဗ္ဗဇ္ဇံ–ထို ရှင်ရဟန်း အဖြစ်သို့၊ ပဗ္ဗဇေယျုန္တိ–ကား၊ (ယန္နုန) ပရိဗ္ဗဇေယျုံ–လူ့ကိစ္စများ, စွန့်ခွာထား၍, သွားရောက်ရပါမူကား ကောင်းလေစွ။

ပရိဒဟိတွာ။ ။အစ္စာဒေတွာ၏ အဓိပ္ပာယ်ဖွင့်တည်း၊ အပုဗ္ဗ စုရာဒိဆဒဓာတ်သည် သံဝရဏ (စောင့်ရှောက်ဖုံးလွှမ်းခြင်း, ဆီးခြင်း) အနက်ကိုဟော၏၊ "ကိုယ်အတွင်းကို လူမမြင်ရအောင် ဆီးကာထားခြင်း"ဟူသည် အဝတ်ကို ဝတ်ခြင်းတည်း၊ ပရိပုဗ္ဗ ဓာတုတ်ဖြင့်ပြီးသော "ပရိဒဟန"သည် "နိဝါသ–ဝတ်ခြင်း" အနက်ကိုဟော၏၊ ဤနေရာ၌ သင်းပိုင်ကို ဝတ်၍, အပေါ်ခြုံကို ယမ်းခြင်း ခြုံခြင်းကို "ပရိဒဟိတွာ"ဟု ဆိုသည်၊ [ပရိဒဟိတွာတိ နိဝါသေတွာ ပါရုပိတွာ စ။]

အဂါရသ ဟိတံ။ ။အဂါရဝါသော အဂါရံ (ဥတ္တရပဒလောပေန – ဝါသ နောက်ပုဒ်ကို ချေသဖြင့် "အဂါရံ"ဟု ဖြစ်၏၊) တဿ – ထို အိမ်၌ နေခြင်း၏၊ ဝမိဝဟံ – တိုးပွားမှုကို ဆောင်တတ်သော အလုပ်သည်၊ အဂါရသ–၏၊ ဟိတံ–စီးပွားမည်၏၊ [အဂါရသ+ ဟိတံ အဂါရိယံ၊ ဟိတအနက်၌ ဣယသက်၊ နတ္ထိ + အဂါရိယံ ဇော်ဟောတိ အနဂါရိယာ (ပဗ္ဗဇ္ဇာ)။] ပဗ္ဗဇ္ဇာ၌ "ပပုဗ္ဗ, ဝဇ – ဂတိမှိ"ဟူသော ဓာတ်တည်း၊ သပ္ဗကမ္မစာဂေန ဝိဓာနေန (လယ်ထွန် ကုန်ရောင်း စသော ကိစ္စကို စွန့်ခြင်း အစီအရင်ဖြင့်) အသမ္ဘဒ္ဓ ရဂမနေ – ကမ္မဋ္ဌာန်းကျောင်းသို့ သွားနေခြင်း၌" ဟု ထောမနိမိ ဖွင့်၏၊ ပ နှင့် ပရိဗ္ဗဇေယျုံ၌ ပရိတို့သည် ပရိစ္စာဂ အနက် ဟောတည်း။

၂၅။ အစိရဝုဋ္ဌိတာယ ပရိသာယ ယေန ဘဂဝါ, တေနုပသင်္ကမိတိ–ကား၊ သုဒိန္နော–သည်၊ ပရိသာယ– သည်၊ အဝုဋ္ဌိတာယ – မထသေးမီ၊ ဘဂဝန္တံ– ကို ပဗ္ဗဇ္ဇံ – ကို၊ နု ယာစိ – တောင်းပန်သည် မဟုတ်၊ ကသ္မာ – နည်း၊ တတြ – ထို ပရိသတ်၌၊ အသ – ထိုသုဒိန်၏၊ ဗဟူ–နိ်သော၊ ဥာတိသာလောဟိတာ – ဆွေမျိုး သွေးသား တော်စပ်သူတို့သည်လည်းကောင်း၊ မိတ္တာမစ္စာ–မိတ်ဆွေ, အဖော်သဟာယ်ချင်းတို့ သည်လည်းကောင်း၊ သန္တိ–နိ်၏၊ တေ–ထိုဥာတိသာလောဟိတ မိတ္တာမစ္စတို့သည်၊ တံ – သည်၊ မာတာပိတူနံ – မိဘတို့၏၊ ဧကပုတ္တကော – သနားစောင့်ရှောက် အပ်သော တစ်ယောက်သော သားတည်း၊ တယာ– သည်၊ ပဗ္ဗဇိတုံ – ၎၊ နု လဗ္ဘာ–မရအပ်၊ ဣတိ – ဤသို့ ပြောရ၊ ဗာဟာယ – လက်မောင်း၌၊ ဝါ–ကို၊ ဂဟေတ္မာပိ–ကိုင်ရ၍လည်း၊ အာကမ္ပေယျုံ – ဆွဲငင်ကုန်ရာ၏၊ တတော – ထိုသို့ ဆွဲငင်ခြင်းကြောင့်၊ ပဗ္ဗဇ္ဇာယ – ရှင်ရဟန်း အဖြစ်၏၊ အန္တ ရာယော – သည်၊ ဘဝိသတိ – တည်၊ ဣတိ–ဤသို့ အကြံ ဖြစ်ခြင်းကြောင့်၊ (နု ယာစိ – မတောင်းပန်၊) ပရိသာယ – နှင့်၊ သဟေဝ – တကွသာလျှင်၊ ဥဋ္ဌဟိတ္မာ – ထပြီး၍၊ ထောကံ – အနည်းငယ်၊ ဂန္တ္မာန–သွားပြီး၍၊ ပုန – ဖန်၊ ကေနစိ – တစ်စုံတစ်ခုသော၊ သရီရကိစ္စလေသေန– ကျင်ကြီး ကျင်ငယ်စသော အနည်းငယ်သော ကိုယ်ကိစ္စကြောင့်၊ (ကိုယ်ကိစ္စကို အကြောင်းပြသဖြင့်၊) [ဥစ္စာရပသာဝါဒိ သရီရကိစ္စလေသေန၊ ...လေသသဒ္ဒါ

ဥာတိသာလောဟိတာ။ ။အယံ အဗ္ဗတ္ထိကောတိ – "ဤသူသည် အတွင်းလူ" ဟူ၍၊ ဇာနန္တိ – သိလည်း သိတတ်ကုန်၏၊ (ကတ္တုသာဓန) ဥာယန္တိစ – သိလည်း သိအပ်ကုန်၏၊ (ကမ္မသာဓန) ဣတိ, ဥာတိ – ဥာတိတို့မည်၏၊ [ဥာဓာတ် တိပစ္စည်း ပုလ္လိင်၊] လောဟိတေန + သမ္ဗန္ဓာ သာလောဟိတာ – သွေးအားဖြင့် စပ်သူတို့ (သွေးသားစပ်သူတို့)၊ [သံ + လောဟိတ၊ သံဥပသာဂသည် သမ္ဗန္ဓ (သင်္ဂတ) အနက်ဟော၊ နိဂ္ဂဟီတ်ချေ၊ ဒီဃပြု။] အဖဘက်ဆွေမျိုးကို ဥာတိ, အမိဘက်ဆွေမျိုးကို သာလောဟိတ, ဟုခွဲ၊ တစ်နည်း–မိဘ ၂ဖက်ဆွေမျိုးကို ဥာတိ, ယောကျ်မဘက်ဆွေမျိုးကို သာလောဟိတဟု ခွဲ၊ – (ဋီကာ)။

မိတ္တာ မစ္စာ။ ။မိဒ္ဓန္တိ သိနိဟန္တိ–ချစ်တတ်ကုန်၏၊ ဣတိ မိတ္တာ၊ [မိဒ–သိနေဟ+တ။] မိနန္တိ သဗ္ဗဂုယှေသု အန္တော ပက္ခိပန္တိ – အလုံးစုံ လျှို့ဝှက်အပ်သော တိုင်ပင်ဖွယ်တို့၌ အတွင်း သွင်းတတ်ကုန်၏၊ ဣတိ ဝါ မိတ္တာ၊ [မိ – ပကွေပေ + တ။] ဋီကာ၌ "မိတ္တာယန္တိတိ"ဟု တွေ့ရ၏၊ "မိဒယန္တိ"ဟု စုရာဒိဂိဏ်းဖြင့် ရှိသင့်မည်ထင်သည်၊ ထို မိဒယန္တိလည်း "မိဒ္ဓတိ"နှင့် အနီးကပ်တူပင်၊ အမစ္စကား – သဟနှင့် အနက်တူသော "အမာ" နိပါတ်နောင် ဘဝတိ အနက်၌ "ဣက်" ပစ္စည်းဖြင့်ပြီးသော တဒ္ဓိတ်ပုဒ်တည်း၊ ဣက်အနုဗန်ကိုချေ၊ ဣကို စပြု, ဒွေးဘော်လာ၊ "သဗ္ဗကိစ္စေသု – တို့၌၊ အမာ – အတူတကွ၊ ဘဝန္တိ (ထောမနိမ်ိ၌ "ဝသတိ") ဣတိ အမစ္စာ။

အနည်းငယ် အနက်ဟော၊] နိဝတ္ထိတ္တာ–ပြန်နစ်၍၊ ဘဂဝန္တံ–သို့၊ ဥပသင်္ကမ္မ–၍၊ ပဗ္ဗဇ္ဇ–ကို၊ ယာစိ–ပြီ၊ တေန–ကြောင့်၊ အထ ခေါ သုဒိန္နော၊ ပေ၊ ဘဂဝါတိ–ဟူ၍၊ (သံဂီတိကာရေဟိ) ဝုတ္တံ–ပြီ၊ ပန–ဆက်၊ ဘဂဝါ–သည်၊ ယသ္မာ–ကြောင့်၊ ရာဟုလ ကုမာရသ–၏၊ ပဗ္ဗဇိတတော–ရှင်ပြုရာ အခါမှ၊ ပဘုတိ–စ၍၊ မာတာပိတူဟိ–တို့သည်၊ အနနုညာတံ–ခွင့်မပြုအပ်သော၊ ပုတ္တံ–ကို၊ နု ပဗ္ဗာဇေတိ–ရှင်ဖြစ်စေတော်မမူ၊ ဝါ–ရှင်ပြုပေးတော်မမူ၊ တသ္မာ–ကြောင့်၊ (မိဘတို့ ခွင့်မပြုအပ်သော သားကို ရှင်ပြုပေးတော်မမူသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊) နံ–ထိုသုဒိန်ကို၊ အနုညာတောသိ၊ ပေ၊ ပဗ္ဗဇ္ဇာယာတိ–ဟူ၍၊ ပုစ္ဆိ–မေးတော်မူပြီ။

(၂၆)။ ဣတော–ဤ အနုညာတောသိ အစရှိသော ဝါကျမှ၊ ပရံ–နောက်၌၊ ပါဌာနုသာရေနေဝ–ပါဋ္ဌသို့ အစဉ်လျှောက်သဖြင့်သာလျှင်၊ "(ပါဋ္ဌလျှောက်အားဖြင့် သာလျှင်၊) ဂန္ဓာ– ဥာဏ်သွား သွား၍၊ တံ ကရဏီယံ တိရေတွာတိ ဇဋ္ဌ –၌၊ ဇဝံ–သို့၊ အဋ္ဌော – ကို၊ ဝေဒိတဗ္ဗော – ၏၊ (ကိ)၊ ဓုရနိက္ခေပေနေဝ–တာဝန်ကို လျှော့ချခြင်းဖြင့်သာလျှင်၊ တံ ကရဏီယံ–ထို ပြုဖွယ်ကိစ္စကို၊ နိဋ္ဌာပေတွာ–ပြီးဆုံးစေပြီး၍၊ [ဘဏ္ဍာပွယောဇနာဒီသု ဓုရနိက္ခေပေန၊ တေနာဟ –နဟိတိ အာဒိ၊] ဣတိ – ဤအနက်ကို၊ (ဝေဒိတဗ္ဗော–၏၊) ဟိ – မှန်၊ (တစ်နည်း) ဟိ (ယသ္မာ)–ကြောင့်၊ ပဗ္ဗဇ္ဇာယ - ၌၊ ဘိဗ္ဗစ္ဆန္ဒသမ–ထက်သန်သော ဆန္ဒရှိသူ၏၊ ဘဏ္ဍာပွယောဇနဉ္ဌာရသ်ာရဏာဒီသုဝါ–စေခြင်း အစရှိသည်တို့၌လည်းကောင်း၊ နက္ခတ္တကီဠာယ်ဝါ–ခြင်း၌လည်းကောင်း၊ စိတ္တံ–သည်၊ နု နမတိ–မညွှတ်တော့၊ (တသ္မာ–ကြောင့်၊ ဓုရနိက္ခေပေနေဝ–လျှင်၊ တံ ကရဏီယံ–ကို၊ နိဋ္ဌာပေတွာ – ၍၊ ဣတိ အဋ္ဌော–ကို၊ ဝေဒိတဗ္ဗော – ၏။)

ပန–ကား၊ အမ္မတာတာတိ ဇဋ္ဌ–၌၊ အမ္မာတိ–အမ္မဟူသောပါဋ္ဌဖြင့်၊ မာတရံ–ကို၊ အာလပတိ–ခေါ်၏၊ တာတာတိ–တာတဟူသော ပါဋ္ဌဖြင့်၊ ပိတရံ–ကို၊ (အာလပတိ–၏၊) တွံ ခေါသီတိ (ပဒဿ)–တွံ ခေါသီ ဟူသော ပုဒ်၏၊ တွံ ခေါ အသီတိ (ပဒစ္ဆေဒေါ–တွံ ခေါ အသီဟု ပုဒ်ဖြတ်ခြင်းကို၊ ကာတဗ္ဗော–၏၊) ဧကပုတ္တကောတိ–ကား၊ ဧကောဝ–တစ်ယောက်တည်းသာလျှင် ဖြစ်သော၊ ပုတ္တကော–သနားစောင့်ရှောက်အပ်သော သားသည်၊ (အသိ–၏၊) တေ–၏၊ ဝါ–မှာ၊ အညော–အခြားသော၊ ဇေဋ္ဌောဝါ–အစ်ကိုကြီးသည်လည်းကောင်း၊ ကနိဋ္ဌောဝါ–ညီငယ်သည်လည်းကောင်း၊ နတ္ထိ–မရှိ၊ စ–ဆက်၊ ဇဋ္ဌ–ဤ ဧကပုတ္တကောဟူသော ပါဋ္ဌ၌၊ ဧကပုတ္တောတိ–ဟူ၍၊ ဝတ္တဗ္ဗေ–ဆိုထိုက်လျက်၊ အနုကမ္ပာဝသေန–သနားခြင်း၏ အစွမ်းဖြင့်၊ ဧကပုတ္တကောတိ–ဟူ၍၊ (မာတာပိတူဟိ) ဝုတ္တံ – ပြီ၊ ["အနုကမ္ပိတော+ ဧကပုတ္တော ဧကပုတ္တကော"ဟု ပြု။]

ပိယောတိ–ကား၊ ပီတိဇနနကော–နှစ်သက်ခြင်းကို ဖြစ်စေတတ်သော၊ (ဇော ပုတ္တကောဠ် စပ်၊) မနာပေါတိ–ကား၊ မနဝဏ္ဏကော – စိတ်ကို တိုးပွားစေတတ်သော၊ (စိတ်ကြီး ဝင်လောက်သော၊) သုခေမိတောတိ–ကား၊ သုခေန – ချမ်းသာသဖြင့်၊ ဧမိတော –ကြီးပွားစေအပ်သော၊ သုခသံဝဍ္ဎိတော – ချမ်းသာသဖြင့် ကြီးပွားစေ့အပ်သော၊ ဣတိ အတ္ထော–နက်၊ သုခပရိဟာတောတိ– ကား၊ သုခေန – သဖြင့်၊ ပရိဟာတော–ရွှက်ဆောင်အပ်သော၊ ဓာတကာလတော –မွေးဖွားရာအခါ မှ၊ ပဘုတိ–စ၍၊ ဓာတိဟိ – ကလေးထိန်းတို့သည်၊ အက်တော–ရင်ခွင် တစ်ခွင်မှ၊ အင်္ကံ – ရင်ခွင် တစ်ခွင်သို့၊ ဟရိတွာ–ဆောင်၍၊ ဓာရိယမာနော–ချီပွေ့ဆောင်ရွက်အပ်သည်၊ (ဟုတ္တာ–လည်းကောင်း၊) အဿကရထကာဒီဟိ – မြင်းရပ် ရထားကလေး အစရှိကုန်သော၊ ဗာလကီဠနကေဟိ – ကလေး ကစားဖွယ်တို့ဖြင့်၊ ကီဠာပိယမာနော – ကစားစေအပ်သည်၊ (ဟုတ္တာ – လည်းကောင်း၊) သာဒုရသဘောဇနံ–

ပိယော။ ။ပီ–တပွနေ (နှစ်သက်ခြင်း ချစ်ခြင်း) ကပစ္စည်း၊ (ဂ်အနုဗန် ချေ)၊ အပစ္စည်းသော်လည်း ကြီ၊ ဤကို ဣယပြု၊ "ပိယာယိတဗ္ဗော – ချစ်ခြင်းဖြင့် ရောက်အပ်၏၊ ဣတိ ပိယော" ဟု ဋီကာ ဝိဂြိုဟ် ပြု၏၊ "ပိယတေ–ချစ်အပ်၏၊ ဣတိပိယော" ဟု ဓာတ္တတ္ထသင်္ဂဟ ပြုသည်၊ "ပီတိဇနနကော" ကား သဘာဝတ္ထ အဖွင့်၊ "ချစ်အပ်သူသည် မိမိကို ချစ်သော မိဘ၏ ပီတိကို ဖြစ်စေတတ်သော သဘောရှိသည်"ဟူလို။

မနာပေါ။ ။မန+အာပ၊ အာပဠ် အပဓာတ်, ကာရိတ်ကျေ၊ အပစ္စည်း၊ "မန - စိတ်ကို+အပယတိ – တိုးပွားစေတတ်၏၊ ဣတိ မနာပေါ"ဟု ပြုစေလို၍ "မနဝဏ္ဏကော" ဟု ဖွင့်သည်၊ "မိဘ၏စိတ်ကို တိုးပွားစေ"ဟူသည် စိတ်ကြီးဝင်စေခြင်းတည်း၊ မိဘတို့သည် ရုပ်အဆင်းနှင့် အရည်အချင်း ပြည့်ဝသော သားသမီးတို့ကို ရလျှင် စိတ်ကြီးဝင်တတ်ကြ၏၊ "မနေန–စိတ်သည်+အပီယတေ–ရောက်အပ်၏၊ ဣတိ မနာပေါ" ဟုလည်း အခြားနေရာ၌ ပြုရ၏၊ "မြတ်နိုးအပ်" ကား သင်္ကေတအနက်တည်း။

သုခေမိတော။ ။သုခ+ဧမိတော၊ "ဧဓေတု လာဘဝုဏ္ဏိသု"–ဓာတ္တတ္ထသင်္ဂဟ၊ ဤနေရာ၌ ဝုဏ္ဏိအနက်ဟော၊ ထို့ကြောင့် "သုခသံဝဍ္ဎိတော"ဟု ဖွင့်သည်၊ ဧမိယတေ–ကြီးပွားစေအပ်၏၊ ဣတိ ဧမိတော"ဟု ပြု၊ ယောဇနာ၌ "ဧဋ–ဝုဏ္ဏိယံ"ဟု ဆို၍ "သုခေဋ္ဌိတော"ဟု မှတ်ပြု၏။ [တရုဏဒါရကကာလေ တတောပရဠ္ဆ သာဒုရသမနုညဘောဇနာဒိ အာဟာရသမ္ပတ္တိယာ သုခေမိတော။]

သုခပရိဟာတော။ ။ပရိဟာရိယတေ–ဆောင်ရွက်အပ်၏၊ ဣတိ ပရိဟာတော၊ သုခေန+ပရိဟာတော သုခပရိဟာတော၊ ["ကီဠမာနော"ဟု ကတ္တုရူပ်တွေ့ရ၏၊ ပရိဟာတောဟူသော ကမ္မရုပ်၏ ဆောင်ရွက်ပုံ သရုပ်ပြ ဖြစ်၍ "ကီဠာပိယမာနော"ဟု ရှိသင့်၏၊ ထိုသို့ရှိမှ "ဓာတိဟိ" ဟူသော ကတ္တားနှင့်လည်း လျော်မည်၊ "ဓာရေတိ–ဆောင်ရွက်တတ်၏၊ ဣတိ ဓာတိ"ဟု ပြု၊ အဿကဠ် ကပစ္စည်းသည် ဥပမာအနက်ဟော၊ အဿာဝိယာတိ အဿကာ၊ ရထကာဠ်ကား ခုဒ္ဒက အနက်ဟော၊ ခုဒ္ဒကာ + ရထာ ရထကာ။]

သာယာအပ်သော အရသာရှိသောဘောဇဉ်ကို၊ ဘောဇိ ယမာနော – စားစေအပ်သည်၊ ဝါ – ကျေးအပ်သည်၊ (ဟုတ္တာ–လည်းကောင်း၊) သုခေန – သဖြင့်၊ ပရိဟာတော–အပ်သော။ (ဧကပုတ္တကောဋ္ဌ စပ်၊)

နု တွံ၊ ပေ၊ ဧနာသိတိ – ကား၊ တာတ သုဒိန္န – ချစ်သားသုဒိန်၊ တွံ–သည်၊ ဒုက္ခသ – ၏၊ ကိဉ္စိ – စိုးစဉ်း အနည်းငယ်ကိုမျှ၊ အပ္ပမတ္တက – နည်းသော အတိုင်း အရည်ရှိသော၊ ကလဘာဂံပိ – တစ်စိတ်သော အဖို့ကိုလည်း၊ [ကိဉ္စိကို ဖွင့်သည်၊ ကိဉ္စိသဒ္ဒါ အပ္ပတ္ထဝါစကနိပါတ်။] နု ဇာနာသိ – မသိရ၊ [ယခုတိုင်အောင် မသိရသေးသောကြောင့် ပဝတ္တာဝိရတဝတ္ထုမာန် သိ ဝိဘတ်ဖြင့် ထားသည်။] အထ ဝါ–ထို့ပြင် တစ်နည်းကား၊ ကိဉ္စိ – တစ်စုံတစ်ခုသော၊ ဒုက္ခေန – ဒုက္ခဖြင့်၊ (ဝိသယ်– အာရုံကို၊) နာနုဘောသိ – မခံစားရ၊ ဣတိ အတ္ထော – နက်၊ ကရဏတ္ထေ– ကရိဏ်းအနက်၌၊ သာမိဝစနံ – သာမိဝိဘတ်တည်း၊ စ – သည်သာ မကသေး၊ အနုဘဝနတ္ထေ – အနုဘဝန အနက်၌၊ ဇာနနာ – ဇာနနကြောင့်သည်၊ (ဟောတိ – ၏၊) အထ ဝါ – ကား၊ ကိဉ္စိ–သော၊ ဒုက္ခံ–ကို၊ နသရတိ – အမှတ်မရ၊ ဣတိ အတ္ထော – နက်၊ ဥပယောဂတ္ထေ – ဒုတိယာဝိဘတ်၏ အနက်၌၊ သာမိဝစနံ–တည်း၊ စ–သည်သာ မကသေး၊ သရဏတ္ထေ–သရဏအနက်၌၊ ဇာနနာ–ဇာနနကြောင့်သည်၊ (ဟောတိ၊) ဝိကပ္ပဒ္ဒယေပိ – ဒုတိယ တတိယ ဝိကပ်နှစ်ပါး အပေါင်း၌လည်း၊ ပုရိမပဒသ – ကိဉ္စိဟူသော ရှေ့ပုဒ်၏၊ ဥတ္တရပဒေန–ဒုက္ခသ

အထ ဝါ, အနုဘဝနတ္ထေ ဇာနနာ။ ။ဤနည်း၌ "ကိဉ္စိဒုက္ခသ – တစ်စုံတစ်ခုသော ဒုက္ခဖြင့်၊ (ဝိသယ်–အာရုံကို၊) နု ဇာနာသိ–မခံစားရ"ဟု ပါဠိတော်မှာ ပေး။ [ယဒါ ဇာနာတိ သဒ္ဒေါ ဗောဓနတ္ထော နု ဟောတိ – ဇာနာတိကြောင့်သည် သိခြင်း အနက်ကို မဟော၊ တဒါ တသ ပယောဂေ – ထို ဇာနာတိသဒ္ဒါ၏ ယှဉ်ရာ၌၊ သပ္ပိနော ဇာနာတိ, မဓုနော ဇာနာတိတိ အာဒီသု ဝိယ–တောပတ်ဖြင့် အရသာကို ခံစား၏၊ ပျားရည်ဖြင့် အရသာကိုခံစား၏၊ စသည်တို့၌ကဲ့သို့၊ ကရဏတ္ထေ သာမိဝစနံ သဒ္ဒသတ္ထဝိဒူ ဣစ္ဆန္တိတိ အာဟ–ကိဉ္စိဒုက္ခေန နာနုဘောသိတိ၊ ပေ၊ ဝိသယံ နာနုဘောသိတိ ဧဝမတ္ထော ဝေဒိတဗ္ဗော။]

အထ ဝါ၊ ပေ၊ သရဏတ္ထေ ဇာနနာ။ ။"ကိဉ္စိဒုက္ခသ–တစ်စုံတစ်ခုသော ဒုက္ခကို၊ နု ဇာနာသိ–အမှတ်မရ"ဟု ပါဠိတော်မှာ ပေး၊ "ခံစားရသော ဒုက္ခက မရှိသောကြောင့်ပင် ဘာဒုက္ခကိုမျှ မမှတ်မိ"ဟူလို။ [ယဒါပန ဇာနာတိ သဒ္ဒေါ သရဏတ္ထော ဟောတိ၊ တဒါ သရဏတ္ထာနံ ဓာတု သဒ္ဒါနံ ပယောဂေ "မာတု သရတိ (အမိကို အမှတ်ရ၏)၊ ပိတု သရတိ, ဘာတု ဇာနာတိ (အမှတ်ရ၏)" ဣတိ အာဒီသု ဝိယ ဥပယောဂတ္ထေ သာမိဝစနံ သဒ္ဒသတ္ထဝိဒူ ဣစ္ဆန္တိတိ အာဟ–အထ ဝါ ကိဉ္စိ ဒုက္ခံ နသရတိတိ အတ္ထောတိ။]

ဟူသော နောက်ပုဒ်နှင့်၊ သမာနဝိဘတ္တိလောပေါ-တူသော သာမိဝိဘတ်၏ ကျေခြင်းကို၊ ဒဠ္ဍဗ္ဗော - ၏၊ တံ သဗ္ဗံ-ထို အလုံးစုံသော စကားရပ်ကို၊ သဒ္ဒသတ္ထာနုသာရေန-သဒ္ဒါကျမ်းကို အစဉ်လိုက်သဖြင့်၊ ဥဘတဗ္ဗံ - သိထိုက်၏။

မရဏေန ပိ မယံ တေ အကာမကာ ဝိနာ ဘဝိဿာမာတိ - ကား၊ တဝ-သင်၏၊ အမှေသု - တို့သည်၊ ဇီဝမာနေသု - အသက်ရှင်နေကုန်လသော်၊ ဝါ - ကုန်စဉ်၊ မရဏံ - သေခြင်းသည်၊ သစေ ပိ ဘဝေယျ - အကယ်၍မူလည်း ဖြစ်အုံ၊ (ဝေ)သတိ-သော်) တေ-၏၊ တေန မရဏေန ပိ -ကြောင့်လည်း၊ မယံ-တို့သည်၊ အကာမကာ အနိစ္ဆကာ - ခွဲခွာခြင်းငှာ အလို မရှိကုန်သည်၊ (ဟုတ္တာ-၍၊) အတ္တနော-၏၊ နရစိယာ - အလို မဟုတ်ဘဲ၊ ဝိနာ - ခွဲခွါ၍၊ ဘဝိဿာမ -ဖြစ်ရကုန်လိမ့်အုံ၊ တယာ - သင်နှင့်၊ ဝိယောဂံ - ကွေကွင်းခြင်းသို့၊ ပါပုဏိဿာမ -

ဝိကပ္ပဒ္ဒယေပိ။ ။"ဝိကပ် ၂ ခု"ဟူသည် အထ ဝါတက်သော အနုဘာဝနတ္တ သရဏတ္တကို ပြသော ဒုတိယ တတိယ ဝိကပ်တည်း၊ "ကိဠိဟူသော ရှေ့ပုဒ်၏ဝိဘတ်ကို ဒုက္ခသဟူသော နောက်ပုဒ်နှင့် တူအောင် ဆင်ခြင် ကေဝုစ် (သ) ချေပါ - ဟုလို။ [ကိဠိသည် နိပါတ်ပုဒ်ဖြစ်သော ကြောင့် ထို ပုဒ်နောင် အလိုရှိရာ ဝိဘတ်များ ချေနိုင်သည်။]

သဒ္ဒသတ္ထာနုသာရေန။ ။"ဓာတူနံ အနေကတ္ထတ္တာ"ဟူသော ပရိဘာသာနှင့် အညီ ဓာတ်တို့၏အနက်များစွာကို ဟောနိုင်သောကြောင့် ဇာနာသိဒ္ဓ ဥဘေဒ်သည် အနုဘာဝနအနက်, သရဏအနက်ကို ဟောနိုင်၏၊ ထိုသို့ ဟောနိုင်ပုံကိုကား သဒ္ဒါကျမ်းသို့ အစဉ်လိုက်ဖွယ် မလို၊ အနုဘာဝနအနက်၏ ယှဉ်ရာဝယ် ကရိယာအနက်ခံ ဆင်ခြင် သက်ရခြင်း, သရဏတ္ထ ယှဉ်ရာဝယ် ကဲအနက်ခံ ဆင်ခြင် သက်ရခြင်းကိုသာ သဒ္ဒါကျမ်းသို့ လိုက်ဖို့လိုသည်၊ ထိုတွင်"သရတျတ္ထကမ္မနိ-သရဓာတ်နက်၏ယှဉ်ရာ ကဲအနက်ခံ ဆင်ခြင် သက်" သုတ်ကိုသာ ကာတန္တ(ကာရက)ခံ တွေ့ရ၏၊ အခြား တစ်သုတ်ကို ရှာကြပါလေ။

အကာမကာ။ ။"နတ္ထိ+ကာမော(အလို) ယေသံ အမှာကံတိ (တေ မယံ) အကာမကာ" ဟု ပြုစေလို၍ "အနိစ္ဆကာ"ဟု ဖွင့်သည်၊ "ကာမ"အရ ဝတ္ထုကာမ, ကိလေသာကာမ, ကာမနတ်, မေထုန်အနက်များကို မယူဘဲ"ဣစ္ဆာ"အနက်ကို ယူပါ-ဟုလို၊ အနိစ္ဆကာခံလည်း "နတ္ထိ+ဣစ္ဆာ ယေသံတိ အနိစ္ဆကာ"ဟု ပြု, သမာသန္တက ပစ္စည်းသက်၊ ထို အနိစ္ဆကာကိုပင် "နိ အတ္တနော ရစိယာ-မိမိ၏သဘောကျ မဟုတ်ဘဲ၊ ဝါ-ကျေနပ်မှု မရှိဘဲ"ဟု အဓိပ္ပာယတ္ထ (ဘာဝတ္ထ)ဖွင့်သည်။

ဝိနာ ဘဝိဿာမ။ ။သေကွဲ ကွဲရခြင်းကို "ဝိနာဘာဝ"ဟုခေါ်၏၊ [ပိယေဟိ မနာပေဟိ နာနာဘာဝေါ ဝိနာဘာဝေါ-ဒသမမ္ဘသုတ်, အဂ္ဂိတ္ထိရ်။] ဝိနာနိပါတ်သည် ဝဇ္ဇန (ကင်းခြင်း, ခွဲခွာခြင်း) အနက်ကို ဟော၏၊ "ဝဇ္ဇနေတု ဝိနာ နာနာ, အန္တရေန ရိတေပုထု-အဘိဓာန် (၁၁၃၇)ခံ ဝဇ္ဇနအနက်မှတစ်ပါး ဝိယောဂအနက်ဟု သီးခြားမရှိ၊ ထို့ကြောင့် ဝိယောဂံသည် ဝိနာ၏ ကွေကွင်း

ရောက်ရကုန်လိမ့်အံ့၊ ဣတိ အတ္ထော–နက်၊ ကိံ ပန မယံ တန္တိ–ကား၊ ဧဝံသန္တေ– ဤသို့ ဖြစ်လသော်၊ ဝါ – ဤသို့ဖြစ်ပါလျက်၊ ယေန (ကာရဏေန) – အကြင် အကြောင်းကြောင့်၊ မယံ – တို့သည်၊ တံ – သင့်ကို၊ ဧဝန္တံ – အသက်ရှင်ဆဲကို၊ အနုဇာနိဿာမ – ခွင့်ပြုရကုန်လိမ့်အံ့၊ တံကာရဏံ – ထိုခွင့်ပြုရခြင်း၏ အကြောင်း သည်၊ ကိံ ပန, ကိံ နာမ – အဘယ်မည်သည့် အကြောင်းတဲ့နည်း၊ အထ ဝါ– ကား၊ ကိံ ပန မယံ တန္တိ – ကား၊ ကေန ကာရဏေန – အဘယ်အကြောင်းကြောင့်၊ မယံ– တို့သည်၊ တံ – သင့်ကို၊ ဧဝန္တံ – အသက်ရှင်ဆဲကို၊ အနုဇာနိဿာမ – ခွင့်ပြုနိုင်ကုန်အံ့နည်း၊ (နု အနုဇာနာမ ဇဝ – ခွင့် မပြုနိုင်ကုန်သည်သာ၊) ဣတိ ဧဝံ–သို့၊ ဧတ္ထ–ကိံ ပန မယံ အစရှိသော ဝါကျ၌၊ အတ္ထော ဒဋ္ဌဗ္ဗော။

ခွဲခွာခြင်း အနက်ကိုဖွင့်သော ပုဒ်ပင်တည်း၊ တယာ ဝိယောဂ်၌ တယာကား မယံ တေ၌ တေ၏ ဝိနာစပ်ခိုက် သဟာဒိ ယောဂ အနက်လည်း ရနိုင်ကြောင်းကို ပြသောပုဒ်တည်း၊ ရှေ့၌ "တေ + မရဏေန" ဟု မရဏေန. ၏ သမ္ဗန္ဓအဖြစ်ဖြင့်လည်း ဖွင့်ခဲ့ပြီ။ [မယံ တေ.တိ ဧတ္ထ တေတိ ပဒဿ သဟတ္ထေ ကရဏဝသေန ပိ (ပိဖြင့် သမ္ဗန္ဓကိုပေါင်း) အတ္ထံ ဒဿေတုံ တယာ ဝိယောဂံ ပါပုဏိဿာမာတိ အတ္ထော ရံ (အနက် တစ်မျိုးကို) ဝုတ္တံ၊–ဝိမတိ။] "ဝိယောဂံ ဝါ"ဟု တချို့စာ၌ ဝါပါသည်ကား မကောင်း၊ ရဋ္ဌပါလသုတ် အဋ္ဌကထာ၌လည်း (ဝါ)မပါ။

ဧဝံသန္တေ။ ။ရှေ့ဝါကျအနက်ကိုပင် "ဧဝံသန္တေ"ဟု ပြန်၍ လက္ခဏာပြုသည်၊ "ဤသို့ မတော်လို့များ သေကွဲ–ကွဲရလျှင်တောင်မှ မတတ်သာလျှ၍ မကျေနပ်ဘဲ ခွဲလိုက်ရမည် ဖြစ်ပါလျက် အသက်ရှင်နေသော သင့်ကို ဘာကြောင့် ရှင်ခွဲ ခွဲနိုင်ပါ့မလဲ" ဟူလို။

ဒုက္ခာ။ ။နန္ဒမယ် သုဒိန္န သာမာဒီသု ကေနစိ ဥပါယေန (သာမဥပါယ်စသော တစ်စုံ တစ်ခုသော ဥပါယ်တမည်ဖြင့်) အပ္ပဋိသေဓနေန (မတားနိုင်ခြင်းကြောင့်) အပ္ပဋိကာရေန (ရောဂါဖြစ်သည်ကို မကုနိုင်ခြင်းကြောင့်) မရဏေနပိ တယာ အကာမကာ ဝိနာ ဘဝိဿာမ၊ ဧဝံသတိ၊ [သာမာဒီသုဒ္ဓ အာဒိဖြင့် ဘေဒ, ဒဏ္ဍ, ဒါန, ဥပါ:ကိယ္ယ၊ တစ်ဖက်ရန်ကို တား:နိုင်ခြင်း၏ အကြောင်းနည်းလမ်းကို "ဥပါယ"ဟု ခေါ်ကြသည်၊ အကျယ်ကို အဘိဓာန်(ဥ၄၈)နိဿယသစ်မှာရှု။]

ကိံ ပန 'မယံ တံ။ ။ကိံ'ကို ကိံ'နာမ ဖွင့်၍ တံ'ကို "တံ ကာရဏံ"ဟု ဖွင့်၏၊ ထိုသို့ ဖွင့်သဖြင့် တံ'ကို နိယမဝါစက ဟုလည်းကောင်း, ထိုတံ'၏ အနိယမကို "ယေန မယံ တံ ဧဝန္တံ အနုဇာနိဿာမ"ဟု ထည့်ပါဟုလည်းကောင်း သိစေသည်၊ ပါဠိတော်၌ ဤအတိုင်း အနိယမ ဝါကျထည့်၍ အနက်ပေးပါ။

အထ ဝါ။ ။ရှေ့နည်းဝယ် မယံ'၏ နောက်၌ရှိသော တံ'ကို ရှေ့သို့လှည့်၍ စပ်ရ သဖြင့် အသိခက်သောကြောင့် "အထ ဝါ"ဟု တစ်နည်းပြသည်၊ ဤနည်း၌ကား ကိံ'ကို ကာရဏအနက်၌ ပထမာဝိဘတ် ကျေသောပုဒ်ဟု လည်းကောင်း, တံ'ကို တုမ္ဘဝါစကဟုလည်းကောင်း, ရှေ့နည်း၌ ကဲ့သို့ ၂ ဝါကျမခွဲဘဲ တစ်ဝါကျတည်းဟုလည်းကောင်း သိစေသည်။ [ကိံ ပနာတိ ဧတ္ထ ကိံ'တိ ကာရဏတ္ထေ ပစ္စတ္တဝစနန္တိ ဒဿေန္တော အာဟ–ကေန ပန ကာရဏေနာတိ။]

၂၇။ တတ္ထေ ဝါတိ-ကား၊ ယတ္ထ-အကြင်အရပ်၌၊ ဌိတံ-တည်သော၊ နံ- ထိုသုဒိန်ကို၊ မာတာပိတရော-တို့သည်၊ နာနုဇာနိ'သု-ခွင့် မပြုကြကုန်၊ တတ္ထေဝ ဌာနေ-ထိုခွင့် မပြုရာ အရပ်၌ပင်၊ (နိပဒ္ဓိ၌ စပ်၊) အနန္တရဟိတာယာတိ-ကား၊ ကေနစိ-တစ်စုံတစ်ခုသော၊ အတ္ထရဏေန-အခင်းဖြင့်၊ အနတ္ထတာယ-ခင်းအပ်သော အခင်းမရှိသော၊ (ဘူမိယာ နိပဒ္ဓိ-၌ စပ်၊)

၂၈။ ပရိစာရေတိတိ-ကား၊ ဂန္ဓဗ္ဗနဋနာဋကာဒီနိ-သီချင်းဆိုသူ, ပွဲကသူ, ကျွမ်းသမားအစရှိသူတို့ကို၊ ပစ္စုပ္ပန္နာပေတွာ-ရှေးရှုတည်စေ၍၊ ဝါ-သီဆို ကပြစေ၍၊ တတ္ထ-ထို အာရုံတို့၌၊ သဟာယကေဟိ-တို့နှင့်၊ သဒ္ဓိ-ကွ၊ ယထာသုခံ-ချမ်းသာသည် အားလျော်စွာ၊ ဣန္ဒြိယာနိ - စက္ခုစသော ဣန္ဒြေတို့ကို၊ စာရေဟိ - လည့်လည့်စေပါလော၊ သဗ္ဗာရေဟိ- ပတ်ဝန်းကျင် လှည့်လည်စေပါလော၊ ဣတောစ စိတောစ - ဤ အာရုံ ဤ အာရုံသို့လည်း၊ ဥပနေဟိ-ကပ်၍ ဆောင်ပါလော၊ ဣတိ - ဤအနက်သည်၊ ဝါ-ကို၊ ဝုတ္တံ ဟောတိ၊ အထ ဝါ-ထို့ပြင် တစ်နည်းကား၊ ပရိစာရေဟိတိ-ကား၊

အနန္တရဟိတာယ။ ။[အန္တရ-ဓာ, တ၊ ဓ ကို ဟပြု, အာကို ဣပြု၊ "အန္တရဟိတ"ဟု ဖြစ်၏။] အန္တရေ-လူနှင့် မြေတို့၏ အကြားဌ + ဓီယတေ - ထားအပ်၏၊ ဣတိ အန္တရဟိတံ (အတ္ထရဏံ)၊ နတ္ထိ+အန္တရဟိတံ ယတ္ထာတိ အနန္တရဟိတာ၊ "အကြားဌ ထားအပ်သော အခင်းမရှိ" သဒ္ဒတ္ထ၊ "ကေနစိ၊ ပေ၊ အနတ္ထတာယ" ကား အဓိပ္ပာယတ္ထတည်း၊ အတ္ထရီယတေ-ခင်းအပ်၏၊ ဣတိ အတ္ထတာ၊ အာပုဗ္ဗ ထရ (အစ္ဆာဒနေ) ဓာတ်, တပစ္စည်းဖြင့် "အတ္ထတ"ဟု ဖြစ်၏၊ နံ + အတ္ထတာ အနတ္ထတာ။

ဂန္ဓဗ္ဗနဋနာဋကာဒီနိ။ ။ဂန္ဓဗ္ဗာနာမ ဂါယနကာ(သီဆိုတတ်သူတို့)၊ နဋာနာမရင်္ကနဋာ (ပွဲသဘင်၌ ကသူတို့)၊ နာဋကာ လဃုနကာဒယော (ကျွမ်းသမား, ဘားကစားသူ စသည်တို့)။

ပရိစာရေဟိ။ ။ပရိပုဗ္ဗ, စရဓာတ်, ဏေပစ္စည်း၊ ပရိသည် ပရိတော (ပတ်ဝန်းကျင်) အနက်ဟော, စာရသည် လှည့်လည်စေခြင်း အနက်ဟောတည်း၊ ဣန္ဒြိယာနိဟု ကဲ့ကိုထည့်ပါဟု သိစေလို၍ "ဣန္ဒြိယာနိစာရေဟိ"စသည်မိန့်၊ သဗ္ဗာရေဟိ၌ "သမန္တတော+စာရေဟိ"ဟု ဥဒုကတ္တ ဖွင့်သည်၊ စက္ခုဣန္ဒြေကို အကဆီသို့ ပို့ဆောင်လိုက်,သောတဣန္ဒြေကို အဆိုဆီသို့ ပို့ဆောင်လိုက်, ဃာနဣန္ဒြေကို အစားအသောက်ဆီသို့ ပို့ဆောင်လိုက်၊ ဤသို့စသည်ဖြင့် ဣန္ဒြေတို့ကို ဟိုဟိုဒီဒီသို့ လှည့်လည်ပါစေ-ဟူလို၊ [ပရိတော တတ္ထတတ္ထ ယထာသကံ ဝိသယေသု (မိမိ မိမိ၏ ဥစ္စာ ဖြစ်သော အာရုံတို့၌) စာရေဟိတိ အတ္ထောတိ အာဟ-ဣန္ဒြိယာနိ စာရေဟိတိ အာဒိ-ဋီကာ။]

အထ ဝါ။ ။ဤနည်း၌ ပရိစာရသဒ္ဒါသည် ပြုစု လုပ်ကျွေးစေခြင်း (အပြုစုခံခြင်း) အနက်ကို ဟောအ၏၊ ဥပမာ - မယားကို "ပါဒပရိစာရိကာ - ခြေရင်း အလုပ်အကျွေး" ဟူရာ၌ လည်းကောင်း, "အတ္တကာမ ပါရိစရိယာ - မိမိကို ကာမဖြင့် ပြုစုလုပ်ကျွေးခြင်း" ဟူရာ၌

ဂန္ဓဗ္ဗနဋ္ဌနာဋ္ဌကာဒီနိ–တို့ကို၊ ပစ္စုပ္ပန္နာပေတွာ–၍၊ ဝါ–၍၊ တတ္ထ–တို့၌၊ သဟာယကေဟိ-တို့နှင့်၊ သဒ္ဓိं–ကွ၊ (ပရိစာရေဟိ–ပြုစုလုပ်ကျွေးစေ ပါလော၊) လဋ္ဌ–မြှားထူးပါလော၊ ဥပလဋ္ဌ–ကပ်၍ မြှားထူးပါလော၊ ရမ–ပျော်ပါးပါလော၊ ကီဋ္ဌသု–ကစားပါလော၊ ဣတိပိ–ဤအနက်သည်လည်း၊ ဝါ–ကိုလည်း၊ ဝုတ္တံ ဟောတိ။

ကာမေ ပရိဘုဉ္ဇန္တောတိ–ကား၊ အတ္တနော–၏၊ ပုတ္တဒါရေဟိ–သား သမီးဇနီး တို့နှင့်၊ သဒ္ဓိं–ကွ၊ ဘောဂေ–ခံစားအပ်သော ကာမဂုဏ်တို့ကို၊ ဘုဉ္ဇန္တော–ခံစားလျက်၊ ပုညာနိ ကရောန္တောတိ–ကား၊ ဗုဒ္ဓဋ္ဌ–ကိုလည်းကောင်း၊ ဓမ္မဋ္ဌ, သံဃဋ္ဌ, အာရဗ္ဘ–အကြောင်းပြု၍၊ ဒါနပဋိဒါနာဒီနိ–နေ့စဉ်အလှူ, ဥပုသ်နေ့ စသည်တို့၌

လည်းကောင်း, သုံးစွဲအပ်သော ပရိစရဏမျိုးတည်း၊ ဤ၌ ကာရိတ် ပစ္စည်းပါခြင်းသာ ထူး၏၊ [ထိုသို့ အပြုအစုခံခြင်းသည် မြှားထူးပျော်ပါး ကစားခြင်းဖြစ်သောကြောင့် လဋ္ဌ စသည်ဖြင့် ဥဒုကတ္ထပြု၍ လဋ္ဌကို ဥပလဋ္ဌဟုလည်းကောင်း, ရမ်ကို ကီဋ္ဌသု ဟုလည်းကောင်း ဆင့်၍ ဖွင့်သည်။]

ဋီကာမျှား။ ။ပရိစာရေဟိတိ၀ါ သုခုပကရဏေဟိ (ချမ်းသာခြင်း၏ အဆောက်အဦးတို့ဖြင့်) အတ္တာနံ ပရိစာရေဟိ–ပြုစုလုပ်ကျွေးစေပါလော၊ အတ္တနော ပရိစရဏံ ကာရေဟိ–မိမိကို ပြုစုခြင်းကို ပြုစေပါလော၊ ဤသို့ ပရိစာရေဟိအတွက် သဒ္ဒတ္ထ ဖွင့်ပြီးလျှင် "တထာဘူတောစ (ထိုသို့ မိမိကိုယ်ကို ပြုစုစေသူ အပြုအစုခံသူသည်လည်း)ယသ္မာ လဋ္ဌန္တော ကီဋ္ဌန္တောနာမ ဟောတိ၊ တသ္မာ လဋ္ဌာတိ အာဒိဝုတ္တံ"ဟု ရဋ္ဌပါလသုတ်ဋီကာ ဖွင့်သည်။ [သာရတ္ထဒီပနီလည်း ထိုဋီကာအတိုင်း ပါ၌မှန်ရှိစေ။]

ဘောဂေ ဘုဉ္ဇန္တော။ ။ကာမေကို ဘောဂေဟုဖွင့်၏၊ [ဘုဉ္ဇိတဗ္ဗတော ပရိ ဘုဉ္ဇိတဗ္ဗတော ဝိသေသတော ပဋ္ဌကာမဂုဏော ဘောဂါနာမာတိ အာဟ–ဘောဂေ ဘုဉ္ဇန္တောတိ–သုံးဆောင်ခံစားထိုက်သောကြောင့် အထူးအားဖြင့် ကာမဂုဏ် ငါးပါးတို့သည် ဘောဂမည်၏။] စီးပွားဥစ္စာများလည်း ဘောဂအမည် ရကြ၏၊ သို့သော် ဤနေရာ၌ ဝိသေသဘောဂ (စည်းစိမ်အထူး) ဖြစ်သောကြောင့် အတိသယနည်းအားဖြင့် ကာမဂုဏ် ငါးပါးကိုသာ ဘောဂဟု ဆိုလိုသည်။

ဒါနပဋိဒါနာဒီနိ။ ။ ပသဒ္ဓါသည် ပကဋ(အမြတ်)အနက်ကိုဟော၏၊ ထို့ကြောင့် နိစ္စဒါန် ဒါန်နာမ–ဆွမ်းလောင်းမှုစသော နိစ္စဒါနသည် ဒါနသာမည်၏၊ ဥပေါသထ ဒိဝသာဒီသု ဒါတဗ္ဗံ အတိရေကဒါန် ပဒါန် နာမ=ဥပုသ်နေ့စသော နေ့ထူးနေ့မြတ်တို့၌ ပေးအပ်ရသော အပိုအမို ဒါနသည် ပဒါနမည်၊ ပဝေဏီဝသေန ဝါဒီယျမာန် ဒါန်=မျိုးရိုးစဉ်လာ လှူနေကျ ဒါနသည် ဒါနမည်၏၊ အတ္တနာ၀ ပဌမေတွာ (ကိုယ်တိုင် စတည်၍) ဒီယျမာန် ပဒါန်နာမ၊–[ဤနည်းဖြင့် ပသည် အာဒိကမ္မအနုက်ကို ဟော၏။] ပစုရနေသာဓာရဏံ ဝါ နာတိ ဥဠာရံ ဒါန်နာမ=အများလှူနိုင်သော အလွန်မကောင်းလှသော အလှူသည် ဒါနမည်၏၊ အနည်သာဓာရဏံ အတိဥဠာရံ ပဒါန် နာမ"ဟု ဋီကာဖွင့်သည်၊ အာဒိသဒ္ဒေန သီလာဒီနိ သင်္ဂဟိတာနိ။

အထူးပြုအပ်သော မြတ်သောအလှူ အစရှိကုန်သော၊ သုဂတိမဂ္ဂသောဓကာနိ-သုဂတိလမ်းကို သုတ်သင်တတ်ကုန်သော၊ ကုသလကမ္မာနိ - ကုသိုလ်ကံတို့ကို၊ ကရောန္တော-ပြုလျက်၊ (အဘိရမသု-၌ စပ်၊) တုဏ္ဍိ အဟောသိတိ-ကား၊ ကထာနုပ္ပဗန္ဓဝိစ္ဆေဒနတ္ထံ-စကားအဆက်ကို ဖြတ်ခြင်းအကျိုးငှါ၊ နိရာလာပ သလ္လာပေါ-စ၍ပြောခြင်း အတုံ့ပြန်၍ပြောခြင်းမရှိသည်၊ အဟောသိ - ပြီ။

အထ-၌၊ အသ-ထိုသုဒိန်၏၊ မာတာပိတရော-တို့သည်၊ တိက္ခတ္တုံ-၃ကြိမ်၊ ဝတ္တွာ - ၍၊ ပဋိဝစနမ္ပိ - စကားတုံ့ကိုမျှလည်း၊ အလဘမာနာ - မရကုန်သည်၊ (ဟုတ္တာ)၊ သဟာယကေ - တို့ကို၊ ပကြောသာပေတ္တာ - ခေါ်စေ၍၊ ဝေါ - အမောင်တို့၏၊ ဧသ သဟာယကော-ဤ သဟာယ်ချင်းသည်၊ ပဗ္ဗဇိတုကာမော - ရှင်ရဟန်းပြုလိုဏ်၊ နံ - ထိုသဟာယ်ချင်းကို၊ နိဝါရေထ - တားပေးကြပါကုန်၊ ဣတိ - သို့၊ အာဟံသု - နှံပြီ၊ တေပိ - ထိုသဟာယ်ချင်းတို့သည်လည်း၊ တံ - ထို သုဒိန်ကို၊ [အဝေါစုံ - ၌ စပ်၊] ဝါ - သို့၊ ဥပသက်မိတ္တာ-၍၊ တိက္ခတ္တုံ - ကြိမ်၊ အဝေါစုံ-နှံပြီ၊ တေသမ္ပိ-ထို သဟာယ်ချင်းတို့အားလည်း၊ တုဏ္ဍိ-ဆိတ်ဆိတ်၊ အဟောသိ-ပြီ၊ တေန-ကြောင့်၊ အထ ခေါ သုဒိန္နသ၊ ပေ၊ အဟောသိတိ-ဟူ၍၊ (သံဂီတိကာရေဟိ) ဝုတ္တံ - ပြီ။ [သင်္ဂဇတ၌ "တုဏ္ဍီ" ဟု ရှိသောကြောင့် "တုဏ္ဍိ" ဟု ဤကာရန္တ ရှိစေ။]

၂၉။ အထ-၌၊ အသ - ထို သုဒိန်၏၊ သဟာယကာနံ - တို့၏၊ ဧတံ-ဤအတိုင်အပင်သည်၊ အဟောသိ၊ (ကိ)၊ အယံ-ဤသုဒိန်သည်၊ ပဗ္ဗဇ္ဇံ-ကို၊ အလဘမာနော-သော်၊ သစေ မရိဿတိ-အုံ့၊ (ဧဝံသတိ၊) ကောစိ-တစ်စုံတစ်ခုသော၊ ဂုဏော-အကျိုးကျေးဇူးသည်၊ နု ဘဝိဿတိ-ဖြစ်လိမ့်မည် မဟုတ်၊ ပန-အနွယ်ကား၊ ပဗ္ဗဇိတံ-ရှင်ရဟန်း ပြုပြီးသော၊ နံ - ထိုသုဒိန်ကို၊ မာတာပိတရောပိ - တို့သည်လည်း၊ ကာလေနကာလံ - ရံဖန် ရံခါ၊ ပဿိဿန္တိ - မြင်ကြရကုန် လတ္တံ့၊ မယမ္ပိ-တို့သည်လည်း၊ ပဿိဿာမ-နှံလတ္တံ့၊ စ-ဆက်၊ ဧသော ပဗ္ဗဇ္ဇာ ပိ နာမ- ဤရှင်ရဟန်းအဖြစ် မည်သည်လည်း၊ ဘာရိယာ - ထမ်းဆောင်အပ်သော တာဝန်တစ်မျိုးတည်း၊ ဝါ - ဝန်လေး၏၊ ဒိဝသေ ဒိဝသေ - ၌၊ မတ္တိကာပတ္တံ - မြေခွက်ကို၊ ဂဟေတ္တာ - စွဲကိုင်၍၊ ပိဏ္ဍာယ - ၄၊ စရိတဗ္ဗံ - လှည့်လည်ရာ၏၊ ဝါ - လှည့်လည်ရ၏၊ ဧကသေယျံ - တစ်ယောက်တည်းသာ အိပ်ရခြင်းရှိသော၊ ဧကဘတ္တံ-

နိရာလာပသလ္လာပေါ။ ။စ၍ ပြောခြင်းသည် အာလာပ၊ [အာသဒ္ဒါသည် အာဒိကမ္မ အနက်ဟော၊] ပြန်၍ ပြောခြင်းသည် သလ္လာပ၊ [သံသဒ္ဒါသည် ပတိအနက်ဟော၊] နတ္ထိ + (ဝစနပဋိဝစနသင်္ခါတော) အာလာပသလ္လာပေါ ဘေသောတိ နိရာလာပသလ္လာပေါ၊ (ဋီကာ)။

တစ်ထပ်တည်းသော နံနက်စာထမင်းရှိသော၊ ဗြဟ္မစရိယံ – မြတ်သော အကျင့်ကို၊ အတိဒုက္ကရံ – အလွန်ခဲယဉ်းစွာ ပြုအပ်၏၊ ဝါ – အလွန်ပြုနိုင်ခဲ၏၊ အယဉ္စ – ဤ သုဒိန်သည်လည်း၊ သုခုမာလော – သိမ်မွေ့နုနယ်၏၊ နာဂရိကာ ဇာတိယော – မြို့သား၏အဖြစ်ဟူသော သဘောရှိ၏၊ [နာဂရိကဋ္ဌ ဘာဝပွဓာန "နာဂရိကော+ ဇာတိ ယသ"ဟု ပြု၊ ဏိကမှ ကကို ယပြု။] သော –ထို သုဒိန်သည်၊ တံ – ထို ဗြဟ္မစရိယကို၊ စရိတုံ – ၎၊ အသက္ကောန္တော – သည်၊ (ဟုတ္တာ)၊ ပုန – ဖန်၊ ဣဒေဝ – ဤအိမ်သို့သာ၊ အာဂမိဿတိ – ပြန်လာလတ္တံ့၊ ဟန္ဒ – ယခု၊ အသ– ဤ သုဒိန်၏၊ မာတာပိတရော–တို့ကို၊ အနုဇာနာပေဿာမ– ခွင့်ပြုစေကြကုန်စို့၊ ဣတိ – ဤအတိုင်းအပင်သည်၊ (အဟောသိ–ပြီ၊ ဣတိ – ဤသို့ တိုင်ပင်ပြီး၍)၊ တေ–ထို သဟာယ်ချင်းတို့သည်၊ တတ–ထိုတိုင်ပင်သည့်အတိုင်း၊ အကံသု – နှိပ်ပြီ၊ မာတာပိတရောပိ – တို့သည်လည်း၊ နံ – ထိုသုဒိန်ကို၊ အနုဇာနိံ သု – နှိပ်ပြီ၊ တေန– ကြောင့်၊ အထ ခေါ၊ ပေ၊ ပဗ္ဗဇ္ဇာယာတိ – ဟူ၍၊ ဝုတ္တံ – ပြီ။

၃၀။ ဟဒ္ဒေါတိ – ကား၊ တုဒ္ဒေ – နှစ်သက်သည်၊ ဥဒဂ္ဂေါတိ – ကား၊ ပီတိဝသေန– ပီတိ၏အစွမ်းဖြင့်၊ အဗ္ဘန္တရကာယစိတ္တော (အဘိ + ဥန္တရ + ကာယစိတ္တော) – အလွန်တက်ကြွသော ကိုယ်စိတ်ရှိသည်၊ (ဟုတ္တာ ဝုဋ္ဌာသိ–ထပြီ။) [ဥဒ္ဓံ–အထက်ဋ္ဌ+ အဂ္ဂံ – အဖျားရှိသော ကိုယ်စိတ်သည်၊ အသ အတ္ထိတိ ဥဒဂ္ဂေါ။] ကတိပါဟန္တိ– ကား၊ ကတိပယာနိ – အနည်းငယ်ကုန်သော၊ ဒိဝသာနိ – ရက်တို့ ပတ်လုံး၊ ဗလံ ဂဟေတ္တာတိ – ကား၊ သပ္ပါယသောဇနာနိ – လျောက်ပတ်သော

ကတိပါဟံ။ ။ကတိပိ+အဟံ၊ ကတိသဒ္ဒါသည် သူ့ချည်းသက်သက် ဖြစ်လျှင် "ဘယ်လောက်နည်း" စသည်ဖြင့် သင်္ချာအပိုင်းအခြားကို မေးခြင်းအနက်ဋ္ဌ ဖြစ်၏၊ ကတိ + ပိ ဟု ပိနိပါတ်နှင့်တွဲသောအခါ "ကိဉ္စိပိ"ကဲ့သို့ အနည်းငယ် အနက်ဟော ဟု ကြံသင့်၏၊ "၂ ရက် ၃ ရက်"ဟု ပေးကြသည်ကား အဓိပ္ပာယတ္ထတည်း၊ "ကတိပိ + အဟာနိကတိပါဟံ"ဟု ဒီဂုသမာသ်ပြု၊ ကတိပိလည်း သင်္ချာသဘောပင်တည်း၊ ကတိပယဋ္ဌ ကတိပိနောင် သွတ္ထဋ္ဌ အယပစ္စည်းသက်လျှင် "ကတိပယ"ဟု ဖြစ်နိုင်၏။ [ထောမနိဓိဋ္ဌကား– "ကတိနောင်, အယစ် ပစ္စည်း "ပုက်"လာ၊ ဥက်ချေ"ဟု ဆိုလေသည်။] ဤသို့ ကတိပိနှင့်ကတိပယ, အဟနှင့်ဒိဝသတို့ ပရိယာယ် ဖြစ်သောကြောင့် "ကတိပယာနိ+ဒိဝသာနိ"ဟုဖွင့်သည်။ [ဒိဝသာနိကို လိင်ဝိပလ္လာသကြ။]

ဗလံ ဂဟေတ္တာ။ ။"ကာယဗလံ ဇနေတ္တာ"ဟု အဓိပ္ပာယတ္ထဖွင့်၏၊ အားကို လက်ဖြင့်ယူ၍ မဖြစ်နိုင်၊ အားရှိအောင်စားသောက်နေထိုင်ခြင်းကိုပင် အားကိုယူခြင်းဟု ဆိုလိုသည်။ [ဗလဂ္ဂဟဏာနာမ ကာယဗလသ–ကို၊ ဥပ္ပါဒနမေဝါတိ အာဟ–ကာယဗလံ ဇနေတ္တာတိ။] ဤဋီကာဖွင့်ကိုထောက်၍ "ဂဟေတ္တာ"ဟု ကာရိတ် မပါစေရ၊ ရဋ္ဌပါလသုတ် အဋ္ဌကထာဋ္ဌလည်း "ဂဟေတ္တာ"ဟုပင်ရှိ၏။

ဘောဇဉ်တို့ကို၊ ဘုဥ္ဇန္တော (စ)–စားလျက်လည်းကောင်း၊ ဥစ္ဆာဒနေ နှာယနာဒီဟိ–နံ့သာမှုန့်တို့ဖြင့် ပွတ်တိုက်ခြင်း, ရေချိုးခြင်း အစရှိသည်တို့ဖြင့်၊ ကာယံ–ကိုယ်ကို၊ ပရိဟရန္တော စ – ရွက်ဆောင်လျက်လည်းကောင်း၊ ကာယဗလံ – ကိုယ်အားကို၊ ဧနေတွာ–ဖြစ်စေ၍၊ မာတာပိတရော–တို့ကို၊ ဝန္ဒိတွာ–၍၊ အသုမုခံ–မျက်နှာ၌ မျက်ရည်ရှိသော၊ ဝါ – မျက်ရည်တယိုယို, ငိုမြည်နေသော၊ ဥာတိပရိဝဋ္ဋ–ဆွေမျိုးအသိုင်းအဝိုင်းကို၊ ပဟာယ – ၍၊ ပေ၊ ဘန္တေ – ရား၊ ဘဂဝါ – သည်၊ မံ–ကို၊ ပဗ္ဗာဇေတု – ရှင်ဖြစ်စေတော်မူပါ၊ ဝါ – ရှင်ပြုပေးတော်မူပါ၊ ဣတိ – ဤသို့ လျှောက်ပြီ၊ ဘဂဝါ–သည်၊ ဘမိပေ–၌၊ ဌိတော–သော၊ အညတရံ–မထင်မရှားတစ်ပါးသော၊ ပိဏ္ဍာစာရိကံ – ဆွမ်းခံ လှည့်လည်လေ့ရှိသော၊ ဝါ – ပိဏ္ဍပါတ် ဓုတင်ဆောင်သော၊ ဘိက္ခုံ – ကို၊ အာမန္တေသိ –အမိန့်ရှိတော်မူပြီ၊ (ကိုယ်)၊ ဘိက္ခု – ရဟန်း၊ တေနဟိ – ထိုသို့ သုဒိန်က ရဟန်းပြုလိုလျှင်၊ သုဒိန္တံ – ကို၊ ပဗ္ဗာဇေဟိ စေဝ – ရှင်လည်း ဖြစ်စေလော၊ ဝါ–ရှင်လည်း ပြုပေးလော့၊ ဥပသမ္ပာဒေဟိ စ – အထက်တန်းလည်း ပြည့်စုံစေလော၊ ဝါ–ပဋ္ဌင်းလည်း ပြုပေးလော၊ ဣတိ–သို့၊ (အာမန္တေသိ–ပြီ) ဘန္တေ–ရား၊ သာဓု–ပြီ၊ ဣတိ ခေါ–လျှင်၊ သောဘိက္ခု–သည်၊ ဘဂဝတော–အား၊ ပဋိဿုဏိတွာ – ရှေးရှု နားထောင်၍၊ ဝါ – ဝန်ခံ၍၊ သုဒိန္နံ– မည်သော၊ ကလန္ဒပုတ္တံ–ကို၊ (ပဗ္ဗာဇေသိ–စသည်၌ စပ်၊) ဓိနဒတ္တိယံ–ဘုရား ပေးတော်မူအပ်သော၊ သဒ္ဓိဝိဟာရိကံ–အတူနေတပည့်ကို၊ လဒ္ဓါ–ရ၍၊ ပဗ္ဗာ ဇေသိစေဝ–ပြီ၊ ဝါ–ပြီ၊ ဥပသမ္ပာဒေသိစ – ပြီ၊ ဝါ–ပြီ၊ တေန – ကြောင့်၊ အလတ္ထခေါ၊ ပေ၊ ဥပသမ္ပဒန္တိ– ဟူ၍၊ (သံဂီတိကာရေဟိ) ဝုတ္တံ–ပြီ။

ပန – ဆက်၊ တေ – ဤ အလတ္ထ ပဗ္ဗဇ္ဇံ အလတ္ထ ဥပသမ္ပဒံ ဟူသော ပါဠိ၌၊ ဌတွာ – ၍၊ သဗ္ဗအဋ္ဌကထာသု – တို့၌၊ ပဗ္ဗဇ္ဇာစ – ရှင်အဖြစ်ကို လည်းကောင်း၊ ဝါ – ရှင်ပြုပေးပုံကို လည်းကောင်း၊ ဥပသမ္ပဒါစ – အထက်တန်းဖြစ်သော ပြည့်စုံပုံကို လည်းကောင်း၊ [ဥပရိဘူတာ + သမ္ပဒါ ဥပသမ္ပဒါ] ဝါ – ရဟန်းပြုပေးပုံကို လည်းကောင်း၊ ကထိတာ – ဆိုအပ်ပြီ၊ မယံ ပန–ကား၊

ဥစ္ဆာဒနေ နှာယနာဒီဟိ။ ။ဘုဝါဒိ စုရာဒိဆဒဓာတ်သည် သံဝရဏအနက်ကို ဟောတ်၊ ဤနေရာ၌ မကောင်းသော အနံ့မှ စောင့်ရှောက်ဖို့ရန် နံ့သာမှုန့် (ပေါင်ဒါမှုန့်) စသည်တို့ဖြင့် ပွတ်တိုက်ခြင်းကို "ဥစ္ဆာဒနေ" ဟုဆို၏၊ "နှာပန"ဟု ယခုစာများ၌ရှိ၏၊ သူတစ်ပါးကိုသာ "နှာပန– ရေချိုးစေရ၏၊" ကိုယ်တိုင် ရေချိုးရာ၌ကား "နှာယန"ဖြစ်သင့်၏၊ မိမိကိုယ်ကို နံ့သာရည်တို့ဖြင့် ရေချိုးခြင်းတည်း။

အသု၊လေ၊ ဝဋ္ဋံ။ ။အသူနီ+မုခေ ယသောတိ အသုမုခေါ၊ ပရိ–ပတ်ဝန်းကျင်+ဝဋ္ဋတိ–လည်တတ်၏၊ ဣတိ ပရိဝဋ္ဋော၊ ဥာတိယော ဝ + ပရိဝဋ္ဋော ဥာတိပရိဝဋ္ဋော = ပတ်ဝန်းကျင်လည်၍နေသော ဆွေမျိုးအသိုင်းအဝန်း။

ယထာဌိတ ပါဠိဝသေနေ၀ – အကြင် အကြင် တည်မြဲတိုင်းသော ပါဠိတော်၏ အစွမ်းဖြင့်သာလျှင်၊ ခန္ဓကေ–မဟာ၀ဂ္ဂ ခန္ဓကဋ္ဌ၊ ကထယိဿာမ – ဖွင့်ဆိုကုန်တော့အုံ့၊ စ – ဆက်၊ ကေ၀လံ – သက်သက်၊ ဧတံ–ဤ ပဗ္ဗဇ္ဇ ဥပသမ္ပဒ ကထာကိုသာ၊ နု (ကထယိဿာမ) – ဖွင့်ဆိုကုန်လိမ့်မည် မဟုတ်သေး၊ အညမ္ပိ– အခြားလည်းဖြစ်သော၊ ခန္ဓကေ၀ါ – ဌီသော်လည်းကောင်း၊ ပရိ၀ါရေ၀ါ – ဌီသော်လည်းကောင်း၊ ကထေတဗ္ဗံ – ဖွင့်ဆိုထိုက်သော၊ ယံ – အကြင်စကားကို၊ အဋ္ဌကထာစရိယေဟိ–တို့သည်၊ ဝိဘင်္ဂေ–သိက္ခာပုဒ်ပါဠိတော်၏ ဝိဘင်းဌီ၊ ၀ါ – ပဒဘာဇနီဌီ၊ ကထိတံ–ဖွင့်ဆိုအပ်ပြီ၊ တံ သဗ္ဗံ–ထိုအလုံးစုံကို၊ တတ္ထတတ္ထေ၀– ထိုထို ခန္ဓက, ပရိ၀ါဌီသာ၊ ကထယိဿာမ–နှ်တော့အုံ့၊ ဟိ – လဒ္ဓဂုဏ်ကား၊["ဟိယသ္မာ– ကြောင့်"ဟုလည်း ပေးနိုင်၏၊ နောက်ဌီ ဣတိပါသည်။] ဧ၀ं-သို့၊ (ထိုထိုခန္ဓက ပရိ၀ါကျမှသာ)၊ ကထိယမာနေ–ဖွင့်ဆိုအပ်သော်၊ ပါဠိဣဟမေနေ၀ – ပါဠိတော် အစဉ်အားဖြင့်သာ၊ ၀ဏ္ဏနာ – အဖွင့်သည်၊ ၀ါ – ကို၊ ကတာ – ပြုအပ်သည်၊ ဟောတိ – ၏၊ တတော– ထိုသို့ ပါဠိတော်အစဉ်အားဖြင့် ဖွင့်ပြခြင်းကြောင့်၊ တေန တေန ဝိနိစ္ဆယေန–ထိုထို အဆုံးအဖြတ်ဖြင့်၊ အတ္ထိကာနံ – အလိုရှိသော ပုဂ္ဂိုလ်တို့၏၊ ပါဠိဣဟမေနေ၀ – ဖြင့်သာ၊ ဣမံ ဝိနယသံ၀ဏ္ဏနံ–ကို၊ သြလောကေတွာ–၍၊ သော သော ဝိနိစ္ဆယော– သည်၊ ၀ါ – ကို၊ သုဝိညေယ္ယော – လွယ်ကူစွာ သိအပ်သည်၊ ၀ါ – သိလွယ်သည်၊ ဘ၀ိဿတိ – လတ္တံ့၊ ဣတိ – ဤကား လဒ္ဓဂုဏ်တည်း၊ (တစ်နည်း) ဣတိ– ကြောင့်၊ တတ္ထတတ္ထေ၀ ကထယိဿာမ။

အစိရပသမ္ပဒေ္ဓာတိ – ကား၊ အစိရံ – မကြာမြင့်သောကာလ၌၊ ၀ါ– မကြာမီက၊ ဥပသမ္ပဒေ္ဓာ – မြင့်မြတ်သော ပဋ္ဌင်းအဖြစ်သို့ ရောက်ပြီးသည်၊ ဟုတ္ဝာ– ၍၊ (၀တ္ထုတိ – ဌီ စပ်၊) ဥပသမ္ပဒေတော – ရဟန်းဖြစ်ရာ အခါမှ၊ နစိရကာလေယေ၀– မကြာမြင့်သော ကာလ၌ပင်၊ [အစိရံ – မကြာမြင့်သေးသော ကာလ၌၊ ၀ါ – က+ ဥပသမ္ပဒေ္ဓာ အစိရပသမ္ပဒေ္ဓာ။] ဣတိ – ဤ အဓိပ္ပာယ်အနက်သည်၊ ၀ါ–ကို၊ ၀ုတ္တံ ဟောတိ၊ ဧ၀ရူပေတိ–ကား၊ ဧ၀ံဒိဓေ–ဤသို့ အပြားရှိကုန်သော၊ ဧ၀ं ဇာတိကေ–

ဧ၀ဠီ။ ။ဤ ၀ါကျမျိုးကို လဒ္ဓဂုဏ၀ါကျ (ပါဠိတော် တိုက်ရိုက်ရှိရာ၌သာ ထိုပါဠိတော်၏ အနက်ကို ဖွင့်ပြခြင်း၏ အကျိုးရပုံကိုပြသော ၀ါကျ)ဟု မှတ်၊ ဟိသည် လဒ္ဓဂုဏဇောတက၊ ထိုသို့ လဒ္ဓဂုဏ်၀ါကျရှိရာ၌ ရှေ့၀ါကျကိုလည်း ယုတ္တိ၀ါကျ (ထိုသို့ဆိုရခြင်း၏ သင့်တင့်ပုံကိုပြသော ၀ါကျ) ဟု နာမည်မှည့်ကြသည်။

ဧ၀ရူပေ။ ။ဧ၀ं + ရူပ် ယေသံတိ ဧ၀ရူပါ (ဝုတဂုဏာ)၊ ရူပ၏ သဒ္ဒါနက်မှာ "သဘာ၀"အနက်ပင်တည်း၊ ဝိဓ – ဇာတိကတို့မှာ အဓိပ္ပာယ်နက်သာ၊ [ဝိဓ – အပြား၊ ဇာတိ– အမျိုးအစား။]

ဤသို့ အမျိုးအစားရှိကုန်သော၊ ဓုတဂုဏောတိ – ကား၊ ကိလေသနိဒ္ဓုနနကေ – ကိလေသာတို့ကို လှုပ်ခါကြောင်း ဖြစ်ကုန်သော၊ ဂုဏော – ဂုဏ် အကျင့်တို့ကို၊ သမာဒါယ ဝတ္တာတီတိ – ကား၊ သမာဒိယိတ္တာ ဂဏှိတ္တာ – ယူ၍၊ [သံ အနက်မရှိ၊] ဝတ္တာတိ–ဖြစ်၏၊ စရတိ–ကျင့်၏၊ ဝိဟရတိ–နေ၏၊ အာရညိ ကော ဟောတီတိ–ကား၊ ဂါမန္တသေနာသနံ – ရွာကျောင်းကို၊ ပဋိက္ခိပိတ္တာ – ပယ်မြစ်၍၊ အာရညကဓုတင်ံဝသေန – အာရညကဓုတင်၏ အစွမ်းအားဖြင့်၊ အရညဝါသိကော – တောခိုနေခြင်း အလေ့ရှိသည်၊ ဟောတိ – ၏၊ ပိဏ္ဍပါတိကောတိ – ကား၊ အတိရေကလာဘပွတိက္ခေပေန – ပိဏ္ဍိယာလောပဘောဇနမှ ပိုလွန်သောလာဘ်ကို ပယ်ခြင်းဖြင့်၊ [ရဟန်းခံ သြဝါဒခန်းခ်ဉ် ပါသော အတိရေက လာဘ်ကို ပယ်ခြင်းဖြင့်– ဟူလို။] စုဒ္ဒသဘတ္တာနိ – တစ်ဆယ့်လေးပါးသော ဘတ်တို့ကို၊ [စုဒ္ဒသဘတ္တကို သာရတ္ထမှာ ရှု၊] ပဋိက္ခိပိတ္တာ – ၍၊ ပိဏ္ဍပါတိကဓုတင်ံဝသေန – ပိဏ္ဍပါတ်ဓုတင်၏ အစွမ်းဖြင့်၊ ပိဏ္ဍပါတိကော – ဆွမ်းခံ လှည့်လည်လေ့ ရှိသည်၊ ဝါ – ပိဏ္ဍပါတ်ဓုတင် ဆောင်သည်၊ ဟောတိ – ၏၊ ပံသုကူလိကောတိ – ကား၊ ဂဟပတိစီဝရံ–အိမ်ရှင် ဒါယကာတို့ ပေးလှူအပ်သော သင်္ကန်းကို၊ ပဋိက္ခိပိတ္တာ–၍၊

ဓုတဂုဏော။ ။သွာဒိဓုဓာတ်သည် စလန – လှုပ်ခါခြင်း အနက်ကို ဟောဏ်၊ ကိလေသေ ဓုနန္တီ (လှုပ်တတ်, ခါချုတတ်ကုန်၏၊) ဇေတေဟိတိ ဓုတာ၊ ဓုတာစ + တော + ဂုဏာစာတိ ဓုတဂုဏာ၊ ဤသို့ပြုစေလို၍ "ကိလေသနိဒ္ဓုနနကော ဂုဏော" ဟုဖွင့်၊ [နိ – အကြောင်း မရှိအောင် + ဓုနနက–လှုပ်ခါကြောင်း၊ ဓုဓာတ်, ဏာပစ္စည်းမှ ဏကိုနုပြု၊ ယုကို အနုပြု၊ နိဒ္ဓုနနာယေဝ နိဒ္ဓုနနကာ။]

ဝတ္တာတိ။ ။ဝတ္တု (ဝတ) ဓာတ်သည် ဖြစ်ခြင်းအနက်ကို ဟောဏ်၊ တို့ကြောင့် စရတိ ဝိဟရတိတို့သည် အဓိပ္ပာယတူတို့သာတည်း၊ "ဖြစ်" ဟူသည် ကျင့်ခြင်း, ကျင့်၍ နေခြင်းတည်း–ဟူလို။

ဂါမန္တသေနာသနံ။ ။ဂါမောယေဝ ဂါမန္တသေနာသနံ ၊ဂါမပရိယာ ပန္နတ္တာ ဂါမန္တသေနာသနသ=="ဂါမန္တသေနာသနံ ဟု ခေါ်အပ်သော ကျောင်းက ရွာ၏ ဥပစာခ်ဉ် တည်သဖြင့် ရွာခ်ဉ် ပါဝင်သောကြောင့် ဂါမန္တနှင့် သေနာသနကို အရတူ ကမ္မဓာရဲတွဲပါ"ဟူလို၊ အန္တသဒ္ဒါလည်း အနက်သီးခြား မရှိ၊ ဂါမောယေဝ ဂါမန္တံ၊ ဂါမန္တံ စ + တံ + သေနာသနံ စာတိ ဂါမန္တသေနာသနံ။

အာရညကဓုတင်ံဝသေန။ ။အာရညိကော–စသည်တို့၏ ပုဒ်ပြီးပုံကို "တ.မဓိတေ" စသော သုတ်အဖွင့် ရူပသိဒ္ဓိစသည်မှာ ရှု၊] အာရညကခ်ဉ်ကား မောဂ္ဂလ္လာန် တဒ္ဓိတ်(၂၅)သုတ်ခ်ဉ် ကဏ်ပစ္စည်းဖြင့် ပြီးစေ၏၊ "အရညေ+ဘဝေါ အာရညကော"ဟု ပြု၊ ဓုတံ စ + တံ + အင်္ဂံ စ (အကြောင်းလည်း ဟုတ်၏) ဣတိ ဓုတင်္ဂ၊ ဓုတသဒ္ဒါ သင်္ကသင်္ကသည် ပုဂ္ဂိုလ်ကို မဟော၊ ပုဂ္ဂိုလ် ဟောရာခ်ဉ် "ဓုတဝရော"ဟု ရှိ၏။

ပံသုကူလိကဓုတင်ံဝသေန – ဖြင့်၊ ပံသုကူလိကော– ပံသုကူ ဆောင်လေ့ရှိသည်၊ ဟောတိ – ၏၊ သပဒါနစာရိကောတိ – ကား၊ လောလုပစာရံ – အလွန်လိုချင်သူ၏ လှည့်လည်ခြင်းကို၊ (တစ်နည်း) လောလုပ္ပစာရံ– အလွန်လိုချင်တတ်သော တဏှာဖြင့် လှည့်လည်ခြင်းကို၊ ပဋိက္ခိပိတ္တာ–၍၊ , သပဒါနစာရိကဓုတင်ံဝသေန–ဖြင့်၊ သပဒါနစာရိကော – အိမ်စဉ်မလပ် ဆွမ်းရပ်လေ့ ရှိသည်၊ ဟောတိ – ၏၊ ဃရပဋိပါဋိယာ– အိမ်စဉ်အားဖြင့်၊ ဘိက္ခာယ – ဆွမ်းအလို့ငှာ၊ ပဝိသတိ – ဝင်၏၊ ဝဇ္ဇီဂါမန္တိ – ကား၊ ဝဇ္ဇီနံ – ဝဇ္ဇီ မင်းတို့၏၊ ဂါမံ – ကို၊ ဝါ – တစ်နည်း၊ ဝဇ္ဇီသု–ဇ္ဇီဟု ဗဟုဝုစ် အမည်ရသော ဧနပုဒ်၌၊ ဝါ – ဧနပုဒ်ထဲက၊ ဂါမံ – ကို၊ [ဝဇ္ဇီအရ ပထမနည်း၌ ဝဇ္ဇီမင်းများကို ယူ, ဒုတိယနည်း၌ ဧနပုဒ်ကို ယူ။]

လောလုပစာရံ။ ။လုဘဓာတ်, အပစ္စည်း၊ လုလုဟု ဆွေးဘော်ပြု၊ လု၏ ဥကို ဩ ပြု၊ "လောလုဘ"ဟု ပုဒ်ရင်း၊ ဘကို ပပြု၍ "လောလုပ"ဟုလည်း ရှိ၏၊ (ထောမနိမိ)၊ လောလုပဿ– အလွန် လိုချင်တတ်သူ၏၊ ဝါ – လျှပ်ပေါ်လော်လည် သူ၏၊ စာရော – လှည့်လည်ခြင်းတည်း၊ လောလုပစာရော–ခြင်း၊ မရမှာ စိုး၍ ဣန္ဒြေ မဆောင်နိုင်ဘဲ ပျာယီးပျာယာ ဆွမ်းခံလှည့်ခြင်း။

သာရတ္ထ။ ။ကုသလဘဏ္ဍာသ ဘုသံ ဝိလုမ္ပနေဋ္ဌေန (ကုသိုလ်ဘဏ္ဍာကို လွန်စွာ လုယူတတ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်) လောလုပ္ပံ ဝုစ္စတိ တဏှာ၊ လောလုပ္ပေန+စရဏံ လောလုပ္ပစာရော၊ လောလုပ္ပစာရော, – ကုသိုလ်ဘဏ္ဍာကို လွန်စွာလုယူတတ်သော တဏှာဖြင့် လှည့်လည်ခြင်း၊ တဏှာဝသေန ဃရပ္ပဋိပါတိ အတိက္ကမိတ္တာ ဘိက္ခာယ စရဏံ၊ ဤဋီကာအလို "လုပ"ဓာတ်, လုလုဟု ဆွေးဘော်ပြု၊ ရုဓာဒိဂိုဏ်း လုပဓာတ်သည် ဝိလုမ္ပန–လုယူခြင်းကို ဟော၏၊ သို့သော် "လောလုမ္ဘ" မရှိဘဲ "လောလုပ္ပ"ဟု ရှိသောကြောင့် ထောမနိမိလောက် မရှင်း။

မှတ်ချက်။ ။အာရညက စသော ဓုတင်တို့ကို ပဓာနနည်းအားဖြင့် ပြသောကြောင့် ကြွင်း ဓုတင်များကိုလည်း ကျင့်သည်ဟု မှတ်။ [ဇတ္တု စ အာရညကင်္ဂါဒိပဓာနင်ံဝသေန သေသဓုတင်္ဂါဒိနိ ဂဟိတာနေဝ ဟောန္တိ တိ ဝေဒိတဗ္ဗံ၊–ဋီကာ။]

သပဒါနစာရိက။ ။"ဒါ–အဝခဏ္ဍနေ"ဟူသောဓာတ်, ယုပစ္စည်း၊ ဒါနတော– ပိုင်းဖြတ်ခြင်းမှ၊ အပဂတံ–ကင်းသည်တည်း၊ အပဒါနံ–ပိုင်းဖြတ်ခြင်းမှ ကင်းသည်၊ "သဟ+အပဒါနေန (ပိုင်းဖြတ်ခြင်းမှ ကင်းသည်၏အဖြစ်နှင့်တကွ၊ ဘာဝပွဓာန) ယော ဝတ္တတိတိ သပဒါနော– [အိမ်တွေကိုကျော်၍ မသွားဘဲ, အိမ်စဉ်အတိုင်းသွားခြင်း၊] သပဒါနံ – ပိုင်းဖြတ်ခြင်းမှ ကင်းသည်၏ အဖြစ်နှင့်တကွ၊ ဝါ – အစုဉ်အတိုင်း (ကြိယာဝိသေသန) စရတိ သီလေနာတိ သပဒါနစာရိကော၊ [ဃရပ္ပဋိပါတိယာ–စသည်ကား ထို လှည့်လည်ပုံ၏ သဘာဝကိုပြသော အဖွင့်တည်း။]

အမှာ မဟဒ္ဓနာတိအာဒီသု – ပါဠိတို့၌၊ ဥပဘောဂပရိဘောဂုပကရဏာ မဟန္တတာယ – သုံးဆောင် ခံစားအပ်သော ကာမဂုဏ်, ထို ကာမဂုဏ်၏ အဆောက်အဦတို့၏ များကုန်သည်တို့၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ အမှာ – ကြွယ်ဝကုန်၏၊ ဟိ – မှန်၊ တေသံ (ဥတိနံ) – တို့၏၊ ယေ ဥပဘောဂါ–အကြင် ကာမဂုဏ်တို့သည်လည်းကောင်း၊ ယာနိ ဥပဘောဂုပကရဏာနိ · စ–အကြင် ကာမဂုဏ်၏ အဆောက် အဦတို့သည် လည်းကောင်း၊ (သန္တိ–နှ၏၊) တာနိ–ထိုကာမဂုဏ်, ထို ကာမဂုဏ်၏ အဆောက်အဦတို့သည်၊ မဟန္တာနိ–များမြတ်ကုန်သည်၊ ဗဟုလာနိ–များကုန်သည်၊ သာရကာနိ – ကောင်းမြတ်ကုန်သည်၊ (ဟောန္တိ၊) [မဟန္တကို ဗဟုလ, သာရက – ဟု ထပ်ဖွင့်သည်၊] ဣတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ၊ နိမေတွာ – မြှုပ်နှံ၍၊ ထပိတခေန မဟန္တတာယ – ထားအပ်သော ဥစ္စာတို့၏ များကုန်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ မဟဒ္ဓနာ–မြေဝယ်မြှုပ်ထား များသောဥစ္စာ ရှိကုန်၏၊ မဟာဘောဂါတိ–ကား၊ ဒိဝသပရိဗ္ဗယသခ်ါတဘောဂမဟန္တတာယ – နေ့စဉ်နေ့စဉ် ပတ်ဝန်းကျင် အကုန်အကျဟု ဆိုအပ်သော အသုံးအဆောင်၏ များကုန်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ မဟာဘောဂါ – နေ့စဉ် အမြဲသုံးစွဲအပ်သော များသော အသုံးအဆောင် ရှိကုန်၏၊

ဥပဘောဂပေ၊ အမှာ။ ။"အာမှ"ဟူသော သက္ကတမှ ပါဠိ၌ "အမ"ဟု ဖြစ်၏၊ [ပုဒ်ပြီးပုံကို ဒီဃစက္ခု၌ ပြခဲ့ပြီ။] ကြွယ်ဝပုံကို သရုပ်ပြလို၍ "ဥပဘောဂပရိဘောဂုပကရဏာမဟန္တတာယ"ဟု မိန့်သည်၊ ထိုတွင် "ဥပဘောဂ" ဟူသည် သုံးဆောင် ခံစားအပ်သော ရူပသဒ္ဒ စသော ကာမဂုဏ် ၅ပါးတည်း၊ ဥပဘုဇ္ဇန္တေ – ကပ်၍ ခံစားအပ်ကုန်၏၊ ဣတိ ဥပဘောဂါ၊ ထို ဥပဘောဂ၏ အဆောက်အဦများကို "ပရိဘောဂ+ဥပကရဏာ"ဟု ခေါ်သည်၊ ပရိဘောဂသ–ခံစားခြင်း၏+ဥပကရဏာနိ– အဆောက်အဦတို့တည်း၊ ပရိဘောဂုပကရဏာနိ–တို့။ [ရူပါရုံသည် ဥပဘောဂ၊ လှပသော ဆင်မြင်း မိန်းမ စသည်တို့သည် ဥပဘောဂုပကရဏာ, ဤသို့ စသည်ဖြင့် ခွဲပါ။]

ဆက်ဦးအုံ့။ ။"မဟန္တာနံ + ဘာဝေါ မဟန္တတာ၊ ဥပဘောဂပရိဘောဂုပကရဏာနံ+ မဟန္တတာ ဥပ၊ပေ၊တာ"ဟု ပြု၊ ဥပဘောဂုပကရဏာကိုပင် "ပရိဘောဂုပကရဏာ"ဟု ဆိုသည်၊ ထို့ကြောင့် "ယေဟိ" စသည် တက်သော ဒဠ္ဍီဝါကျ၌ "ယာနိ စ ဥပဘောဂုပကရဏာနိ"ဟု ဆိုသည်။ [ပဌကာမဂုဏသခ်ါတာနံ ဥပဘောဂါနံ စေဝ ဟတ္ထိအဿရထဝတ္ထုယာဒိ ဥပဘောဂုပကရဏာနံ စ မဟန္တတာယ ဥပဘောဂုပကရဏာနေဝ ဟိ ဣဓ ပရိဘောဂုပကရဏသဒ္ဒေန ဝုတ္တာနိ။]

မဟာဘောဂါ။ ။အမှာတုန်းက ခံစားအပ်သော စည်းစိမ်ကို ယူခဲ့ပြီးဖြစ်၍ ဤ "ဘောဂ"အရ၌ "နေ့စဉ်သုံးစွဲ၍ ကုန်ကျသော အသုံးအစွဲများကို ယူစေလိုရကား "ဒိဝသပရိဗ္ဗယသခ်ါတဘောဂ"ဟု မိန့်သည်၊ ပရိ–ပတ်ဝန်းကျင်+ဝယ(ဝိ+အယ)–ပျက်ပြားကုန်ခန်းသော (သုံးစွဲ၍ကုန်သွားသော) အသုံးစရိတ်နှင့် အစားအသောက် အသုံးအဆောင်၊ ဒိဝသေဒိဝသေ + ပရိဗ္ဗယော ဒိဝသပရိဗ္ဗယော (ဝိစ္ဆာတစ်ပုဒ်ချေ) ဒိဝသပရိဗ္ဗယ သခ်ါတော+ဘောဂေါ

အညေဟိ – အခြားကုန်သော၊ ဥပဘောဂေဟိ – အသုံးအဆောင်တို့ထက်၊ ဇာတရူပ ရဇတသေဝ – ရွှေငွေ၏သာလျှင်၊ ပဟူတတာယ – များသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ ပဟူတ ဇာတရူပရဇတာ – သာ၍များသော ရွှေငွေ ရှိကုန်၏၊ အလဿာရဘူတသ– တန်ဆာဖြစ်၍ ဖြစ်သော၊ ဝိတ္တူပကရဏသ– နှစ်သက်ခြင်းကိုပြုတတ်သော၊ ပိတိ ပါမောဇ္ဇကရဏသ–နှစ်သက် ဝမ်းမြောက် ခြင်းကို ပြုတတ်သော အသုံးအဆောင်၏၊ ပဟူတတာယ – များသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ ပဟူတဝိတ္တူပကရဏာ – များသော နှစ်သက်ခြင်းကို ပြုတတ်သော အဝတ်တန်ဆာ ရှိကုန်၏၊ ဝေါဟာရဝသေန – ရောင်းဝယ် ဖောက်ကားခြင်း စသည်၏အစွမ်းဖြင့်၊ ပရိဝတ္တေန္တသ– လဲလှယ်အပ်သော၊ ဓနညသ – ရွှေငွေ စသော ဥစ္စာ, ကောက်ပဲသီးနှံ၏၊ ပဟူတတာယ – ကြောင့်၊ ပဟူတဓနဓညာ – များသော ဥစ္စာ, ကောက်ပဲသီးနှံ ရှိကုန်၏၊ ဣတိ – သို့၊ ဝေဒိတဗ္ဗာ – နိ၏။

💬 သေနာသနံ သံသာမေတ္တာတိ – ကား၊ သေနာသနံ – အိပ်ရာနေရာကို၊ [ညောင်စောင်းအင်းပျဉ် စသည်ကို ဆိုသည်၊] ပတိသာမေတ္တာ – သိုမှီးပြီး၍ ယထာ – အကြင် အခြင်းအရာအားဖြင့် ထားလသော်၊ နဝိနသ္သတိ – မပျက်စီးနိုင်၊

ဒီဝသပရိဗ္ဗယသခ်ါတဘောဂေါ၊ "ဒီဝသပရိဗ္ဗယသခ်ါတ"ဟူသော ဝိသေသနဖြင့် "ဘောဂ"အရ သုံးဆောင် ခံစားအပ်သော စည်းစိမ်ကို မယူရ, နေ့စဉ်သုံးစွဲအပ်သော အသုံးအဆောင် အသုံးစရိတ်ကိုယူပါ–ဟုပြသည်၊ မဟန္တာ+ဘောဂါ ယေသန္တိ မဟာဘောဂါ။

ဝိတ္တူပကရဏာ။ ။ဝိတ္တိတိ တဏ္ဍိ(နှစ်သက်ခြင်း)၊ ဝိတ္တိယာ–ကို+ဥပကရဏ–ပြုတတ်သော တန်ဆာတည်း၊ ဝိတ္တူပကရဏ–ဆာ၊ ပဟူတံ+နာနာဝိဓာလင်္ကာရဘူတံ (အမျိုးမျိုးတန်ဆာဖြစ်၍ဖြစ်သော) ဝိတ္တူ ပကရဏံ ယေသန္တိ ပဟူတဝိတ္တူပကရဏာ၊ (ဋီကာ၊) ["ပြဘူတ"မှ"ပဟူတ" ဖြစ်ကြောင်းကို ပြခဲ့ပြီ၊] ပိတိပါမောဇ္ဇသည် ဝိတ္တိ၏အဖွင့်၊ ကရဏကား ဥပကရဏာ၏အဖွင့်၊ ဥပအနက်မရှိ–ဟူလို။

ပဟူတဓနဓညံ။ ။ဝေါဟာရဝသေနကို "ဝါဏိဇ္ဇဝသေန ဝမိတာဒီဝသေန (ကူးသန်း ရောင်းဝယ်ခြင်း, အတိုးပေးခြင်း စသည်၏ အစွမ်းဖြင့်လည်းကောင်း)"ဟု ဋီကာ ဖွင့်၏၊ ကူးသန်း ရောင်းဝယ်ခြင်း, အတိုးပေးခြင်းအားဖြင့် လှည့်လည်နေသော ရတနာ ခုနစ်ပါး ဟူသော ဓန, ကောက်ပဲ စသော ဓညတွေ များစွာ ရှိကြသည်–ဟူလို၊ ပဟူတံ+ဓနဓညံ ယေသံတိ ပဟူတဓနဓညာ။

ပတိသာမေတ္တာ။ ။စုရာဒိ သမဓာတ်သည် သံ–ပတိ ရှေးရှိရာ၌ သိုမှီးခြင်း သိမ်းဆည်းခြင်း အနက်ကို ဟောဂ၏၊ ထို့ကြောင့် သံသာမေတ္တာကို "ပတိသာမေတ္တာ" ဟု ပရိယာယ် ဖွင့်၍ "ယထာပေါအတ္ထော" ဟု သဘာဝတ္ထ (သိမ်းဆည်းပုံသဘောကို) ဖွင့်ပြသည်၊"မပျက်စီးအောင် ထားခြင်းကို သိမ်းဆည်း"ဟုခေါ်သည်–ဟူလို။

တထာ–ထိ မပျက်စီးနိုင်လောက်အောင်သော အခြင်းအရာအားဖြင့်၊ သုဒ္ဓ–ကောင်းစွာ၊ ထပေတွာ – ထားပြီး၍၊ (ပဏ္ဍမိ – ၌စပ်၊) ဣတိအတ္ထော – နက်၊ သဋ္ဌိမတ္တေ ထာလိပါကေတိ – ကား၊ ဂဏန ပရိစ္ဆေဒတော – ဂဏန်းဖြင့် ပိုင်းခြားခြင်းအားဖြင့်၊ သဋ္ဌိ–ခြောက်ဆယ်သော၊ ထာလိပါကေ – ဆွမ်းချက်ရာ အိုးတို့ကို၊ ဝါ – ဆွမ်းချက်အိုးတို့ကို၊(အဘိဟရိ သု–၌စပ်၊) စ–ဆက်၊ တ္ထေ – ဤ ဆွမ်းချက်ရာအိုးတို့တွင်၊ ဧကမေကော– တစ်လုံး တစ်လုံးသော၊ ထာလိပါကော– သည်၊ ဒသန္နံ–တစ်ကျိပ်ကုန်သော၊ ဘိက္ခူနံ – ရဟန်းတို့ဖို့၊ ["ကထိနဿ ဒုဿံ" ကဲ့သို့ ဘိက္ခူနံ၌ တဒတ္ထသမ္ဗန္ဓေ၊] ဘတ္တံ – ဆွမ်းကို၊ ဂဏှာတိ – ယူနိုင်၏၊ ဝါ– ဆန့်၏၊ တံ သဗ္ဗမ္ပိ–ထိုအလုံးစုံသည်လည်း၊ ဆန္ဒ ဘိက္ခုသတာနံ–ခြောက်ရာသော ရဟန်းတို့ဖို့၊ ဘတ္တံ – ဆွမ်းသည်၊ ဟောတိ – ၏၊ ဘတ္တာဘိဟာရံ အဘိဟရိ သူတိ ဧတ္ထ–၌၊ အဘိဟရိယတိ – ရှေးရှု ဆောင်ပို့အပ်၏၊ ဣတိ –ကြောင့်၊ အဘိ ဟာရော – မည်၏၊ ကိံ – အဘယ်ကို၊ အဘိဟရိယတိ – ရှေးရှု ဆောင်ပို့အပ်သနည်း၊ ဘတ္တံ–ကို၊ (အဘိဟရိယတိ – အပ်၏၊) ဘတ္တမေव – သည်ပင်၊ အဘိ ဟာရော – ရှေးရှု ဆောင်အပ်သော အစာတည်း၊ ဘတ္တာဘိဟာရော – ရှေးရှု ဆောင်အပ်သောဆွမ်း၊ တံ ဘတ္တာဘိဟာရံ – ကို၊ အဘိဟရိသူတိ–ကား၊ အဘိ မုခါ–ရှေးရှုကုန်သည်၊ (ဟုတ္တာ–၍၊) ဟရိသု – ဆောင်ကြကုန်ပြီ၊ ဝါ – ပို့ကြ ကုန်ပြီ၊ တသ–ထိုအရှင် သုဒိန်၏၊ သန္တိကံ – သို့၊ ဂဟေတ္တာ–ယူ၍၊ အာဂမိသု–နှိပ်ပြီ၊ ဣတိအတ္ထော – ဤကား အဓိပ္ပာယ်နက်တည်း၊ ဧတသ – ဤ ပို့အပ်သော ဆွမ်း၏၊ ပမာဏံ – ပမာဏကား၊ ကိံ – နည်း၊ ဣတိ – ဤကား အမေးတည်း၊ သဋ္ဌိ – သော၊ ထာလိပါကာ – တို့တည်း၊ (ဣတိ – ဤကား အဖြေတည်း။) တေန– ကြောင့်၊ သဋ္ဌိမတ္တေ၊ ပေ၊ အဘိဟရိ သူတိ–ဟူ၍၊ (သံဂီတိကာရေဟိ) ဝုတ္တံ–ပြီ။

ဘိက္ခူနံ ဝိသဇ္ဇေတွာတိ – ကား၊ သယံ – မိမိသည်၊ ဝါ – မိမိက၊ ဥက္ကဋ္ဌ ပိဏ္ဍပါတိကတ္တာ – ဥက္ကဋ္ဌ ပိဏ္ဍပါတ်ခုတင်ဆောင်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ သပဒါန စာရံ–အိမ်စဉ်မလပ်, လှည့်လည်ခြင်းကို၊ စရိတ္တကာမော – သည်၊ (ဟုတ္တာ)၊

ထာလိပါကာ။ ။ပစန္တိ ဧတ္ထာတိ ပါကာ၊ ထာလိယောဧဝ+ပါကာ ထာလိပါကာ၊ ထိုဆွမ်းချက်ရာအိုးတို့သည် "ခြောက်ဆယ်ရှိ၏" ဟု ဂဏန်းအားဖြင့် ပိုင်းခြားပြလို၍၊ "သဋ္ဌိမတ္တေ"ဟု ဝိသေသန ကျမ်သည်၊ ဂဏနပရိစ္ဆေဒေါကို "ဂဏနေန+ပရိစ္ဆိန္နန်"ဟု မူလပ–အနက်ဏသုက် ဋီကာဖွင့်၏။

ဥက္ကဋ္ဌ ပိဏ္ဍပါတိကတ္တာ။ ။ ပိဏ္ဍပါတိက ခုတင်ဆောင် ပုဂ္ဂိုလ်သည် ဥက္ကဋ္ဌ, မဇ္ဈိမ, သြမကဟု ၃ မျိုးရှိ၏၊ ထိုတွင် ဥက္ကဋ္ဌပုဂ္ဂိုလ်သည် ဆွမ်းခံသွားစဉ် ရှေ့မှ နောက်မှ လောင်းလှူအပ်သော ဆွမ်း, အိမ်တံခါးပေါက်၌ သပိတ်ကို တောင်း၍ လောင်းလှူအပ်သော ဆွမ်း,

ဘိက္ခူနုံ – တို့၏၊ ပရိဘောဂတ္ထာယ – ဘုဉ်းပေးခြင်းအကျိုးငှာ၊ ပရိစ္စဇိတွာ – စွန့်၍၊ ဒတ္တာ – ပေးလျှ၊ (ပိဏ္ဍာယ ပါဝိသိ – ၌ စပ်၊) ဟိ–မှန်၊ (တစ်နည်း) ဟိ (ယသ္မာ) – ကြောင့်၊ အ'ယံ အာယသ္မာ – ဤအရှင် သုဒိန်သည်၊ ဘိက္ခူ စ – တို့သည်လည်း၊ လာဘံ – လာဘ်ကို၊ လစ္ဆန္တိ – ရကုန်လတ္တံ့၊ အဟဿ – သည်လည်း၊ ပိဏ္ဍကေန – ဆွမ်းဖြင့်၊ နိ ကိလမိသ္သာမိ–မပင်ပန်းရလိမ့်အံ့၊ ဣတိ–ဤသို့ ကြံ၍၊ ဘေဒတ္ထမေဝ – ဤ အကျိုးငါသာ၊ အာဂတောဝ – လာခဲ့ပြီ၊ တသ္မာ – ကြောင့်၊ (ရဟန်းတို့၏ လာဘ်ရခြင်း မိမိ၏ ဆွမ်းဖြင့် မပင်ပန်းခြင်း အကျိုးငှာ လာခဲ့သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊) အာဂမနာနုရူပံ –လာခြင်းအား လျောက်ပတ်သော အမှုကို၊ ကရောန္တော – ပြုလိုသည်၊ (ဟုတွာ)၊ ဘိက္ခူနုံ – တို့အား၊ ဝိသဇ္ဇေတွာ– စွန့်ပြီး၍၊ သယံ – မိမိသည်၊ ဝါ–မိမိက၊ ပိဏ္ဍာယ–ငှာ၊ ပါဝိသိ–ဝင်ပြီ။

၃၁။ ဥတ္တိဒါသိတိ–ကား၊ ဥတကာနံ–ဆွေမျိုးတို့၏၊ ဒါသီ–ကျွန်မသည်၊ **အာဘိဒေါသိကန္တိ** – ကား၊ ပါရိဝါသိကံ – မကောင်းသော အနံ့တို့ဖြင့် ထုံအပ်သော၊ ဧကရတ္တာတိက္ကန္တံ – တစ်ညဉ့်ကို လွန်သော၊ (ဧကရတ္တာတိက္ကန္တတ္တာ – ၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ ဟေတုမ္ဘူတ ဝိသေသန)၊ ပူတိဘူတံ – ပုပ်သိုးသည်ဖြစ်၍ ဖြစ်သော၊ (ကုမ္မာသံ – ၌ စပ်၊) တတြ–ထို အာဘိဒေါသိကံ ဟူသော ပါဋ်၌၊ အယံ – ဤ

ရွာတွင်း ဆွမ်းစားရေပ်၌ ပို့လျှအပ်သော ဆွမ်းကိုသာ ခံယူ၏၊ ထိုနေ့၌ ဆွမ်းခံ မသွားဘဲ နေ၍ကား ဆွမ်းကို မခံယူ၊ အရှင်သုဒိန်သည် ဤ ဥက္ကဋ္ဌပိဏ္ဍပါတိက ဓုတင်ဆောင် ပုဂ္ဂိုလ်တည်း၊ ထို့ကြောင့် ပို့လျှအပ်သော ဆွမ်းကို တစ်ဆင့်လျှသည်၊ ထိုသို့ ပိဏ္ဍပါတ်ဓုတင် ဆောင်ဖြစ်သည့်အပြင် သာပဒါနစာရိက စသော အခြား ဓုတင်များကိုလည်း ဆောင်သေးကြောင်း သိစေလိုလို "သာပဒါနစာရံ စရိတုကာမော"ဟု မိန့်သည်။ [သ+အပ၌ အကို ဒီဃပြု–မပြု ၂ မျိုး ရှိ၏။]

ဥတကာနံ ဒါသီ။ ။"ဥတိဘူတာ + ဒါသီ ဥတ္တိဒါသီ=ဆွေမျိုးဖြစ်သော ကျွန်မ"ဟု ယုံမှားမည်စိုး၍ "ဥတကာနံ ဒါသီ"ဟု ဖွင့်၊"ဥတိနံ+ဒါသီ"ဟု ဆဋ္ဌီတပ္ပုရိသ်ပြုပါ–ဟူလို၊ သာရတ္ထဋီကာ–အိမ်၌ မွေးဖွားသော ကျွန်မ ဖြစ်ရကား ဆွေလိုမျိုးလိုဖြစ်သောကြောင့် "ဥတိသဒိသီ+ဒါသီ"ဟု သဒိသီပုဒ်ကျသော မရွေ့လျောပီ ကမ္မဓာရဲလည်း တစ်နည်း ပြုစေလိုလို "အဇ္ဇောဇာတတာယ ဝါ ဥတိသဒိသီ ဒါသီ"ဟု ဝါနှင့်တကွ မိန့်လေသည်။

ပါရိဝါသိကံ။ ။"ဝါသ–သုရဘိကရဏော (အနံ့ကောင်းအောင် ပြုခြင်း)"ဟု ဓာတ်နက် ရှိ၏၊ ပရိဥပသာရ၏ ပြောင်းပြန်ပြုခြင်း အနက်ကြောင့် မကောင်းအနံ့ ထုံခြင်း အနက်ကိုယူ၊ ပရိဝါသိယတေ–မကောင်းနံ့ထုံအပ်၏၊ ဣတိ ပရိဝါသော၊ ပရိဝါသောယေဝ ပါရိဝါသိကော (ဏိကပစ္စည်း သွတ္တ)၊ ဝိမတိ၌ "ပရိဝုတ္ထံ"ဟုရှိသောကြောင့် ကမ္မသာဓနလုပ်၍ ဏိကကို သွတ္တ ကြံသည်။

ဆိုအပ်လတ္တံ့ကား၊ ပဒတ္ထော – ပုဒ်နက်တည်း၊ ပုတိဘာဝဒေါသေန – ပုပ်သိုးသည်၏ အဖြစ်ဟူသော အပြစ်သည်၊ အဘိဘူတော – လွမ်းမိုး အပ်သော ကုမ္မာသတည်း၊ ဣတိ–ကြောင့်၊ အဘိဒေါသော – မည်၏၊ အဘိဒေါသောဝ – ပုပ်သိုးသည်၏ အဖြစ်ဟူသော အပြစ်သည် လွမ်းမိုးအပ်သော ကုမ္မာသ သည်ပင်၊ အာဘိဒေါသိကော – ကမည်၏၊ (ဣတိ – ဤကား ပုဒ်နက်တည်း၊) ဝါ – တစ်နည်း၊ အာဘိဒေါသိကောတိ – ဟူသော၊ ယဒိဒံ (ယာ + အယံ) နာမ သညာ–အကြင် အမည် သညာသည်၊ (အတ္ထိ – ၏၊) ဧသော – ဤအမည်သညာသည်၊ ဧကရတ္တာတိက္ကန္တ သ – တစ်ညဉ့်ကို လွန်သောဘောဧဉ်၏၊ နာမ သညာ – တည်း၊ အာဘိဒေါသိကံ – ပုပ်သိုးသည်၏ အဖြစ်ဟူသော အပြစ်သည် လွမ်းမိုးအပ်သော၊

တတြာယံ ပဒတ္ထော။ ။ပါရိဝါသိကံစသော အဖွင့်သည် ပဒတ္ထ (သဒ္ဒတ္ထ) မဟုတ်၊ ထိုကုမ္မာသ၏ သိုးပုပ်နေပုံသဘောကိုဖွင့်သော သဘာဝတ္ထတည်း၊ ထို့ကြောင့် ပဒတ္ထ (သဒ္ဒတ္ထ)ကိုပြလိုမှ "တတြာယံ"စသည်မိန့်၊ "အဘိ+ဒေါသ"ဟုခွဲ၊ ဒေါသအရပုပ်ခြင်း (သိုးခြင်း) အပြစ်ကိုယူ၍ "အဘိဥပသာရအတွက်လည်း အဘိဘူတအနက်ကိုယူပါ"ဟု သိစေလိုမှ "ပုတိဘာဝ" စသည်မိန့်၊ "ဒေါသေန + အဘိဘူတော အဘိဒေါသော"၊ ထို့နောက် ဏိကပစ္စည်း သွတ္ထ။

ဧကရတ္တာတိက္ကန္တ သ ဝါ။ ။ ဤနည်းခ်ီ တစ်ညဉ့်လွန်သော အပုပ်အသိုးကို "အာဘိဒေါသိက"ဟု ပြောလေ့ရှိသောကြောင့် ရှင်ဋီအမည်သာဖြစ်သည်ဟု သိစေလိုမှ" "ဧကရတ္တာတိက္ကန္တ သ ဝါနာမသညာ"ဟု မိန့်သည်။ ["အဓိဝစန်၊ နာမ်ရှိက, မျှားလှနက်တွင်, လိုအင်နက်မှီ, ထင်ရှင်ဋီ"–နိယ်။] ဤသို့ အထင်ရှင်ဋီကိုပြသော်လည်း ဝိဂြိုဟ်ဝစနတ်ကား မပြုအပ်မဟုတ် ပြုအပ်သည်သာ၊ ထို့ကြောင့် ဋီကာတို့၌ "ပုတိဘာဝေန, လက္ခိတမ္ဘဒေါသော ဝါ အာဘိဒေါသိကော၊ အဘိဒေါသံ ဝါ၊ ပေ၊ အာဘိဒေါသိကော"ဟု ၂ နည်း ပြသည်၊ ထိုတွင် ပထမနည်း၌ အာဘိသဒ္ဒါသည် လက္ခဏ အနက်ဟော၊ အဘိ (လက္ခိတော) +ဒေါသော အာဘိဒေါသော–ပုပ်သိုးသည်၏အဖြစ်ဖြင့် မှတ်သားအပ်သောအပြစ်၊ "အာဘိဒေါသော+ယသ အတ္ထိတိ အာဘိ ဒေါသိကော"၊ ဒုတိယနည်း၌ "အာဘိဒေါသံ+အတိက္ကန္တော အာဘိဒေါသိကော– သန်းခေါင်ကို လွန်၍ မိုးသောက်အခါသို့ ရောက်သောအစာ"ဟူလို။

မှတ်ချက်။ ။အာဘိဒေါသသဒ္ဒါကို (မဟာဝါ–ဥဒကရာမပုတ္တကထာ အဖွင့်၌) "အမုရတ္တ (သန်းခေါင်)အနက်ဟော"ဟု သာရတ္ထဖွင့်၏၊ သန်းခေါင်ကိုလွန်လျှင် မိုးသောက်သို့ ရောက်တော့၏၊ ထို့ကြောင့် "အာဘိဒေါသံဝါ အတိက္ကန္တော, ပစ္ဆုသ် ဂတော ပတ္တောတိ အာဘိဒေါသိကော"ဟု ဋီကာ၌ ပါ၌မှန်ရှိသင့်သည်၊ ယခု ဋီကာများ၌ "အာဘိဒေါသံ ဝါ ပစ္ဆုသကာလ ဂတော ပတ္တော အတိက္ကန္တောတိ အာဘိဒေါသိကော"ဟု ရှိသည်ကို ဆင်ခြင်ပါ။ [ပါဠိအာဘိဓာန်၌ "အာဘိဒေါသော ပဒေါသော–ညဉ့်ဦး"ဟုရှိ၏၊ သက္ကတအာဘိဓာန်၌ "အာဘိဒေါသ"မရှိ။]

ဝါ – တစ်ညဉ့်ကို လွန်သော၊ တံ (ကုမ္မာသံ)– ထိုကုမ္မာသကို၊ **ကုမ္မာသန္တိ**–ကား၊ ယဝကုမ္မာသံ – မုယောမုန့်ကို၊ (ရှေးနိသယ၊) ဝါ–မုယော ဆန်လုပ်, တစ်ဝက်ကျက်ပြုတ် ဘောဇဉ်ကို၊ [ဘောဇဉ် ငါးပါးတွင် ပါဝင်သော ဘောဇဉ်တစ်မျိုး – ဟူလို၊] **ဆဏ္ဍေတုကာမာ ဟောတိ**တိ – ကား၊ ယသ္မာ–ကြောင့်၊ အန္တ မသော – အောက်ထစ်ဆုံး အားဖြင့်၊ ဒါသကမ္မကရာနမ္ပိ – ကျွန်, အမှုလုပ် သမား၊တို့၏ သော်မှလည်းကောင်း၊ ဂေါရူပါနမ္ပိ– နွားအပေါင်းတို့၏ သော်မှ လည်းကောင်း၊ [ပိသဒ္ဒါ ဂရဟာ၊ ရူပသဒ္ဒါသည် အတူလည့်လည်ဖက်ဖြစ်သော သတ္တဝါတို့၏ အစုကို ဟော၏။] အပရိဘောဂါရဟော – သုံးစားခြင်းကို မထိုက် သည်၊ (ဟောတိ–၏။) [ပုတိဘာဝေန ပရိဘောဂံ နေ အရဟာတိတိ အပရိဘောဂါ. ရဟော၊ (အယုတ္တသမာသ်၊)] တသ္မာ–ကြောင့်၊ (ကျွန်, အမှုလုပ်သမား, နွား အပေါင်းတို့သော်မှ သုံးစားခြင်းကို မထိုက်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊) တံ – ထို မုယောဆန်လုပ်, တစ်ဝက်ကျက် ပြုတ်အပ်သော ဘောဇဉ်ကို၊ ကစဝရံဝိယ–အမှိုက်ကိုကဲ့သို့၊ ဗဟိ–ပြင်ဘက်၌၊ ဆဏ္ဍေတုကာမာ–စွန့်လိုသည်၊ ဟောတိ–၏၊ **သစေတံ**တိ (ပဒဿ)–၏၊ သစေ+ဧတံ (တိပဒဿ)–ကို၊

ယဝကုမ္မာသံ။ ။သက္ကတ၌"ကုလ္မာသ"ဟုရှိ၏၊ တစ်ဝက်ကျက်ရုံ ပြုတ်အပ်သော ဘောဇဉ် တစ်မျိုးတည်း၊ မုန့်မဟုတ်ပါ၊ တစ်ဝက်ကျက်ဖြစ်သောကြောင့်ပင် တစ်ညဉ့်လွန်ရုံဖြင့် သိုးရလေသည်၊ ထိုကုမ္မာသကို ယဝ (မုယောဆန်)ဖြင့်လည်း လုပ်၏၊ အခြား ကုလားပဲ စသည်တို့ဖြင့်လည်း လုပ်၏၊ ဤနေရာ၌ကာ မုယောဆန်ဖြင့် လုပ်အပ်သော ကုမ္မာသကိုယူစေလို၍ "ယဝကုမ္မာသံ"ဟု ဖွင့်သည်၊ ["အဒ္ဓသိန္နာစ ဂေါဓုမာ, အညေစ စဏကာဒယော၊ ကုမ္မာသက္ကတိ ကထျန္တေ"– ထောမနိဓိ၊] အမရကောသ အဘိဓာန်၌ကား "ယာဝကား, ကုလ္မာသား"ဟု ယဝဖြင့် ပြုလုပ်အပ်သော ကုမ္မာသကိုသာ ဆိုသည်၊ ပဝါရဏာသိက္ခာပုဒ် အဋ္ဌကထာ၌မူ "ကုမ္မာသောနာမ ယဝေဟိ ကတကုမ္မာသော၊ အညေဟိ ပန မုဂ္ဂါဒီဟိ ကတကုမ္မာသော ပဝါရဏံ နေ ဧနေတိ"ဟု ဆို၏၊ ထို့ကြောင့် ယဝကုမ္မာသ, မုဂ္ဂကုမ္မာသစသည်ဖြင့် ကုမ္မာသ အမျိုးမျိုး ရှိသည်ဟု မှတ်။

မှတ်ချက်။ ။ကွာဒီဝုတ္တိ မောဂ္ဂလ္လာန်၌"ကုလတိ ပတ္ထရတိ–ဖြန့်တတ်၏၊ ဣတိ ကုမ္မာသော"ဟု ဝိဂ္ဂဟပြု၍ "ဘက္ခဝိသေသော–စားဖွယ်အထူး"ဟု အဘိဓေယျပြု၏၊ ရုပ်ကိုလည်း "ကုလဓာတ်, သက်ပစ္စည်း, ရှေ့၌ (မာ)လာ၊ ဓာတွန်လကို (မ)ပြု၍ ပြီးစေသည်။ [ပဝါရဏာသိက္ခာပုဒ် ယောဇနာ၌ ကုပုဒ္ဓမသဓာတ်ကြ၍ "ကုစ္ဆိတေန+မသီယတိ အာမသီယတိတိ ကုမ္မာသော"ဟု ဝိဂ္ဂဟပြု၏၊ ကုလဓာတ်ဖြစ်၍ ထိုအကြောင်းကို စဉ်းစားပါလေ။]

သစေဧတံ။ ။သစေတံ၌ တံပုဒ်ဟုယူလျှင် တသဒ္ဒါက အဝေးအနက်ကို ညွှန်ပြသောကြောင့် ဤနေရာနှင့် မသင့်၊ ရှင်သုဒိန်၏ ခပ်နီးနီးရောက်နေသော အစာကို ညွှန်ပြသော အရာဖြစ်၍ ဧတသဒ္ဒါဖြင့် ညွှန်ပြမှသင့်မည်၊ ထို့ကြောင့် "သစေ+ဧတံ"ဟု ပဒစ္ဆေဒသံ ဝဏ္ဏနာကို

ကာတဗ္ဗော – ပြုထိုက်၏၊) [ဧတံ – အဲဒီဟာသည်၊ သစေ (ဟောတိ) – အုံ့၊] **ဘဂိနီတိ**– ဘဂိနီ ဟူသောပါဠိဖြင့်၊ အရိယဝေါဟာရေန – အရိယာတို့၏ ခေါ်ဝေါ်နည်းဖြင့်၊ ဥတ္တိဒါသိ'–ဆွေမျိုးတို့၏ ကျွန်မကို၊ အာလပတိ–ခေါ်၏၊ [အရိယာတို့သည် မာတုဂါမကို "ဘဂိနီ" ဟု ခေါ်လေ့ရှိ၏၊ ရှင်သုဒိန်လည်း ထို အသုံးအနှုန်း လိုက်၍ ခေါ်သည် – ဟူလို၊] **ဆဋ္ဌနိယမမ္ပိ**–ကား၊ ဆဋ္ဌေတဗ္ဗသဘာဝံ – စွန့်ထိုက် သည်၏ အဖြစ်ဟူသော သဘောရှိသည်၊ (သစေ ဟောတိ၊) ဣဒံ ဝုတ္တံဟောတိ၊ (ကိံ ဝုတ္တံ ဟောတိ၊) ဘဂိနိ–နုမ၊ ဧတံ – အဲဒီဟာသည်၊ ဗဟိ– အိမ်ပြင်ဘက်၌၊ ဆဋ္ဌနိယမမ္ပိ– စွန့်ထိုက်သည်၏ အဖြစ်ဟူသော သဘောရှိသည်၊ နိသဋ္ဌပရိဂ္ဂဟံ – စွန့်လွှတ်အပ်သော သိမ်းပိုက်ခြင်းရှိသည်၊ သစေ (ဟောတိ) – အုံ့၊ (ဧဝံသတိ၊) ဧတံ – အဲဒီဟာကို၊ မေ–၏၊ ဣဓ ပတ္တေ–ဤသပိတ်၌၊ အာကိရ– လောင်းထည့်ပါလော၊ ဣတိ–သည်၊ ဝါ–ကို၊ (ဝုတ္တံ ဟောတိ။)

ပန–ပရိဟာရပက္ခမှတစ်ပါး, စောဒကပက္ခကို ဆိုဦးအုံ့၊ ဧဝံ – သို့၊ ဝတ္တုံ– ဆိုခြင်းငှာ၊ ဝါ – ဆိုခွင့်ကို၊ လဗ္ဘတိ ကိံ – ရအပ်ပါသလော၊ ဝိညတ္တိဝါ – တောင်းခြင်းသည် သော်လည်းကောင်း၊ ပယုတ္တဝါစာ ဝါ–ပစ္စည်းနှင့်စပ်သော ပရိယာယ်စကားသည် သော်လည်းကောင်း၊ နဟောတိ ကိံ – မဖြစ်ပါသလော၊ ဣတိ–ဤကား အမေးတည်း၊ (ဝိညတ္တိဝါ–သည်လည်းကောင်း၊ ပယုတ္တဝါစာဝါ– သည်လည်းကောင်း၊) နှ ဟောတိ–မဖြစ်ပါ၊ (ဣတိ–တည်း) ကသ္မာ–ကြောင့်နည်း၊ နိသဋ္ဌပရိဂ္ဂဟတ္တာ– စွန့်လွှတ်အပ်သော သိမ်းပိုက်ခြင်းရှိသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်တည်း၊ (ငါ့ဟာ ငါ့ဟာဟု သိမ်းပိုက်ခြင်းကို စွန့်လွှတ်ပြီး၏အဖြစ်ကြောင့် တည်း၊) ဟိ–ချဲ့၊ (တစ်နည်း) ဟိ (ယသ္မာ) – ကြောင့်၊ ယံ – အကြင်ဝတ္ထုသည်၊ ဆဋ္ဌနိယမမ္ပံ – စွန့်ထိုက်သည်၏

ပြသည်။ [စွန့်ပစ်ဖို့ရာ သေချာပြီး ဖြစ်သော်လည်း မေးသော ပုဂ္ဂိုလ်ကမူ မသေချာသေးသည့် အနေအားဖြင့်သာ မေးသင့်သောကြောင့် "သစေ" ဟု ပရိကပ္ပဓောတကနိပါတ်ထည့်၍ မေးသည်။]

ဆဋ္ဌနိယသဘာဝံ။ ။ဓမ္မသဒ္ဒါ၏ သဘာဝအနက်ဟောကြောင်းပြလို၍ "သဘာဝံ" ဟုဖွင့်သည်၊ ဆဋ္ဌေတဗ္ဗောတိ ဆဋ္ဌနိယော (ကုမ္မာသော၊) ဤသို့ ဆဋ္ဌနိယအရ စွန့်ပစ်ထိုက်သော ကုမ္မာသရ၏၊ ဓမ္မ(သဘာဝ)အရကား စွန့်ပစ်စရာကောင်းလောက်အောင် သို့နေခြင်း သဘောရ၏၊ ထို့ကြောင့် ဓမ္မနှင့်အရတူအောင် "ဆဋ္ဌနိယ"၌ ဘာဝပုဒ်အကျေကြေပါ၊ တစ်နည်း–ဘာဝပွဓာနကြေပါ၊ ဆဋ္ဌနိယော (စွန့်ပစ်ထိုက်သည်၏ အဖြစ်ဟူသော) + ဓမ္မော ယသ္မာတိ ဆဋ္ဌနိယမမ္ပံ၊ မည်သည့်အရာဝတ္ထုဟု နာမည်မတပ်ဘဲ သာမညဖြစ်၍(ဧတံဟု) နပုလ္လိင်ချသည်၊ အမှန်မှာ– ကုမ္မာသောပင်တည်း။

နိသဋ္ဌပရိဂ္ဂဟံ။ ။ဥစ္စာရှင်က (ငါ့ဥစ္စာဟု) သိမ်းပိုက်မှုကို ပရိဂ္ဂဟ ဟု ခေါ်၏၊ "နိသဋ္ဌော+ ပရိဂ္ဂဟော ယသ္မ (ဝတ္ထုသော) တိ နိသဋ္ဌပရိဂ္ဂဟံ–စွန့်လွှတ်အပ်သော သိမ်းပိုက်ခြင်းရှိသော (ငါ့ဥစ္စာ ဟု သိမ်းပိုက်မှုမှ စွန့်လွှတ်ထားသော) ဝတ္ထု။

အဖြစ်ဟူသော သဘောရှိ၏၊ နိသဋ္ဌပရိဂ္ဂဟံ – စွန့်လွှတ်အပ်သော သိမ်းပိုက်ခြင်းရှိ၏၊ ယတ္ထ–**အ**ကြင်ဝတ္ထုတို့၊ သာမိကာ–ဥစ္စာ ရှင်တို့သည်၊ အနာလယာ–တွယ်တာခြင်းမရှိကုန်သည်၊ **ဟောန္တိ**–နေ၏၊ တံ သဗ္ဗံ– ထိုအလုံးစုံသော ဝတ္ထုကို၊ (ဝတ္ထုတို့စပ်) ဒေထ – ပေးကုန်လော၊ အာဟရထ– ဆောင်ခဲ့ကုန်လော၊ ဣဒ – ဤသပိတ်၌၊ အာကိရထ – လောင်းထည့်ကုန်လော၊ ဣတိ – သို့၊ ဝတ္ထုတို–ဆိုခြင်းငှာ၊ ဝဋ္ဋတိ–အပ်၏၊ တတ္ထ ဟိ – ထို စကားမှန်၏၊ အဂ္ဂအရိယဝံသိကော – အရိယဝံသ အကျင့်ကိုဖြည့်ကျင့်သူတို့တွင် အမြတ်ဆုံးဖြစ်သော၊ [အရိယဝံသပဋိပတ္တိပူရကာနံ အဂ္ဂေါ ဥတ္တမော၊ အရိယဝံသ–အရိယာတို့၏အနွယ် ဖြစ်သော အကျင့်ကို၊ ပူရေတီတိ အရိယဝံသိကော၊ အရိယဝံသိကာနံ + အဂ္ဂေါ အဂ္ဂအရိယဝံသိကော – ဟုပြု၊] အာယသ္မာ **ရဋ္ဌပါလော**ပိ – အရှင် ရဋ္ဌပါလ သော်မှလည်း၊ ဆဋ္ဌနိယမမ္ပံ – စွန့်ထိုက်သည်၏ အဖြစ်ဟူသော သဘောရှိသော၊ ကုမ္မာသံ – မုယောဆန်လုပ်, တစ်ဝက်ကျက်ပြုတ် ဘောဇဉ်ကို၊ မေ – ငါ၏၊ ဣဒပတ္တေ–၌၊ အာကိရ – လော၊ ဣတိ – သို့၊ အဝစ – ပြောဖူးပြီ၊ တသ္မာ– ကြောင့်၊ (ဆဋ္ဌနိယမမ္ပ, နိသဋ္ဌပရိဂ္ဂဟ, အနာလယ ဖြစ်သော ထို အလုံးစုံသော ဝတ္ထုကို ပေးကုန်လော, ဆောင်ခဲ့ကုန်လော, ဤသပိတ်၌ လောင်းထည့်ကုန်လောဟု ပြောကောင်းသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊) ဧဝရူပံ – ဤသို့ သဘောရှိသော၊ ဆဋ္ဌနိယမမ္ပံ – သော၊ ယံ – အကြင်ဝတ္ထုသည်၊ (အတ္ထိ)၊ အည်–အခြားသော၊ အပရိဂ္ဂဟိတံ – တစ်စုံတစ်ယောက်သည် မသိမ်းပိုက် အပ်သော၊ ဝနမူလဖလ ဘေသဇ္ဇာဒိကံ – တောသစ်မြစ်, သစ်သီး, ဆေး အစရှိသော၊ (ယံ) ဝါ – အကြင် ဝတ္ထုသည်လည်း၊ (အတ္ထိ) တံ သဗ္ဗံ – ထို အလုံးစုံသော ဝတ္ထုကို၊ ယထာသုခံ– ချမ်းသာသည့်အားလျော်စွာ၊ ဝါ – အလိုရှိတိုင်း၊ အာဟရာပေတွာ–ဆောင်စေ၍၊ ပရိဘုဉ္ဇိတဗ္ဗံ–သုံးဆောင်ကောင်း၏၊ ["ယထာသုခံ၊ ပေ၊ ဘုဉ္ဇိတဗ္ဗံ" ဟု ဆိုသော်လည်း ကပ္ပိယကာရက လူနှင့် သာမဏေများကိုသာ ခိုင်းကောင်းသည်၊ ကုဋိကာရသိက္ခာပုဒ် အဖွင့်ကြည့်ပါ။] နံ ကုက္ကုစ္စာယိတဗ္ဗံ–ကုက္ကုစ္စကို မပြုထိုက်၊ [ကုက္ကုစ္စနောင် အာစာရအနက်၌ အာယပစ္စည်း။]

ဝိညတ္တိ ဝါ ပယုတ္တဝါစာ ဝါ။ ။"အာကိရ–ထည့်လိုက်ပါ"ဟူသော စကားသည် "ဝိညတ္တိ–တောင်းမှု" စကားဖြစ်၏၊ "သစေ ဆဋ္ဌနိယမမ္ပံ"ဟူသော စကားကား ပေးချင်လာအောင် ပြောသောကြောင့် "ပယုတ္တဝါစာ"သဘောသက်ရောက်၏၊ ဥာတိ ပဝါရိတ မဟုတ်သူ၏ အထံ၌ ထို ၂မျိုးလုံး မပြောကောင်းသော်ကြောင့် "ကိံ ပန"စသည်ဖြင့် ပုစ္ဆာထုတ်၍ "ဥစ္စာရှင်က စွန့်ပစ်ဖို့ သေချာ၍ မသိမ်းပိုက်တော့သောကြောင့် ဝိညတ္တိ–ပယုတ္တဝါစာ မဖြစ်ပါ"ဟု ဖြေသည်။

ဟတ္ထာနန္တိ–ကား၊ ဘိက္ခာဂ္ဂဟဏတ္ထံ–ဆွမ်းကို ခံယူခြင်းအကျိုးငှာ၊ ပတ္တံ – ကို၊ ဥပနာမယတော ကပ်၍ ညွှတ်စေစဉ်၊ ဝါ – ကပ်၍ညွှတ်စေသော၊ (အာယသ္မတော သုဒိန္နဿ – ၏၊) မဏိဗန္ဓတော – လက်ကောက်ဝတ်မှ၊ ပဘုတိ –စ၍၊ ဒ္ဝိန္နမ္ပိ–နှစ်ဖက်လည်းဖြစ်ကုန်သော၊ ဟတ္ထာနံ–လက်တို့၏လည်းကောင်း၊ **ပါဒါနန္တိ**–ကား၊ နိဝါသနန္တတော – သင်းပိုင်အဆုံးမှ၊ ပဋ္ဌာယ–၍၊ ဒ္ဝိန္နမ္ပိ–နှစ်သော၊ ပါဒါနံ တို့၏လည်းကောင်း၊ **သရဿာတိ**–ကား၊ သစေ တံ ဘဂိနီတိ–ဟူ၍၊ ဝါစံ–ကို၊ နိစ္ဆာရယတော–မြွက်ဆိုသော၊(အာယသ္မတော သုဒိန္နဿ–၏၊) သရဿ စ–အသံ ၏ လည်းကောင်း၊ နိမိတ္တံ အဂ္ဂဟေသိတိ–ကား၊ ဂိဟိကာလေ – လူဖြစ်စဉ်အခါ၌၊ သလ္လက္ခိတပုဗ္ဗံ – ရှေးဦး မှတ်သားအပ်ပြီးသော၊ အာကာရံ – အခြင်းအရာကို၊ [လက်ခြေနေပုံ စကားပြောပုံ အခြင်းအရာကို၊] အဂ္ဂဟေသိ – ယူပြီ၊ သဠာနိ–ကောင်းစွာသိပြီ၊ သလ္လက္ခေသိ–မှတ်သားပြီ၊ ဟိ–မှန်၊ (တစ်နည်း) ဟိ (ယသ္မာ)–ကြောင့်၊ သုဒိန္နော – အရှင်သုဒိန်သည်၊ ဘဂဝတော – ၏၊ ဒ္ဝါဒသမေ ဝဿေ–တစ်ဆယ့်နှစ်ဝါမြောက်၌၊ ပဗ္ဗဇိတော–ရှင်ရဟန်းပြုခဲ့ပြီ၊ ဝိသတိမေ ဝဿေ–အဝါ ၂၀ မြောက်၌၊ သယံ–ကိုယ်တိုင်၊ ပဗ္ဗဇ္ဇာယ–ရှင်ရဟန်းအဖြစ်ဖြင့်၊ အဌဝဿိကော–ရှစ်ဝါရှိသည်၊ ဟုတ္ဝာ – ၍၊ ဥာတိကုလံ–ဆွေမျိုးအိမ်သို့၊ ပိဏ္ဍာယ – ငှာ၊ ပဝိဋ္ဌော–ဝင်ပြီ၊ တေန–ကြောင့်၊ (ရှစ်နှစ်ကြာမှ ဆွမ်းခံဝင်လာသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊) နံ–ထိုအရှင်သုဒိန်ကို၊ သာ ဥာတိဒါသီ–သည်၊ ဒိသွာဝ–မြင်၍သာလျှင်၊ ဝါ–မြင်လျှင်မြင်ချင်း၊ နံ သဠာနိ –ကောင်းစွာ မသိ၊ ဝါ – မမှတ်မိ၊ နိမိတ္တံ ပန–ရှေးဦး မှတ်သားအပ်သော အခြင်းအရာကိုကား၊ အဂ္ဂဟေသိ–ပြီ၊ ဣတိ – သို့ မှတ်အပ်၏။

သုဒိန္နဿ မာတရံ ဇေဒဝေါစာတိ – ကား၊ အတိဂရုနာ – လူ့ဘောင်တုန်းကပင် အလွန် လေးစားအပ်သော၊ ပဗ္ဗဇ္ဇုပဂတေန – ယခုအခါ ရဟန်းအဖြစ်သို့ ကပ်ရောက်နေသော၊ သာမိပုတ္တေန–အရှင်သားနှင့်၊ သဒ္ဓိံ – ကွ၊ ဘဂ္ဂေ – ရား၊ တံ – အရှင်သည်၊ မေ – တပည့်တော်၏၊ အယျော သုဒိန္နော နုခေါ – အရှင်သုဒိန်ပါလော၊ ဣတိ အာဒိဝစနံ – ဤသို့ အစရှိသော စကားကို၊ ဝတ္တုံ – ငှာ၊ အဝိသဟန္တီ – မရဲဝံ့သည်၊ (ဟုတ္ဝာ)၊ ဝေဂေနေ–လျင်မြန်စွာ၊ ဃရံ – သို့၊ ပဝိသိတ္ဝာ–၍၊ သုဒိန္နဿ – ၏၊ မာတရံ – ကို၊ ဇေဒံ–ကို၊ အဝေါစ – ပြီ၊ **ယဋ္ဌေတိ**–ယဋ္ဌေဟူသော သဒ္ဒါသည်၊ အာရောစနတ္ထေ – ပြောခြင်းအနက်၌၊ (ပဝတ္တော – သော၊) နိပါတော–တည်း၊ ["ယဋ္ဌေ–ပြောပါရစေ"ဟု အနက်ပေးပါ–ဟူလို၊]

နိမိတ္တံ။ ။နိပုဗ္ဗ, မိဓာတ်သည် မှတ်သားခြင်းအနက်ကို ဟောဏ်၊ ထို့ကြောင့်"နိမိယတိ သညာယတိတိ နိမိတ္တံ"ဟု ဋီကာ ပြု၏၊ ဤသို့ ကမ္မသာဓ် ပြုစေလိုသောကြောင့်ပင် "သလ္လက္ခိတပုဗ္ဗံ" ဟု တပစ္စည်းဖြင့် ဖွင့်၍ "အာကာရံ"ဟု အဘိဓေယျ ပြသည်။

သစေ ဧ သစ္စန္တိဏ္ဍ – ၌၊ ဧတိ – ဧ သဒ္ဒါသည်၊ အာလပနေ – ခေါ်ခြင်း အနက်၌၊ (ပဝတ္တော) နိပါတော – တည်း၊ ဟိ – မှန်၊ (တစ်နည်း) ဟိ(ယသ္မာ)–ကြောင့်၊ ဒေဝ–ဤသို့ ဧကေ၎ု၊ တသ္မိံ ဒေသေ – ထိုအရပ်၌၊ ဒါသိ ဧနံ–ကျွန်မဖြစ်သူကို၊ အာလပန္တိ–နှ၏၊ တသ္မာ–ကြောင့်၊ (ထိုအရပ်၌ ကျွန်မကို ဧကေ၎ု ခေါ်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊) ဘောတိဒါသိ–မ၊ တွံ–သည်၊ သစ္စံ–မှန်သော စကားကို၊ သစေ ဘဏာသိ–အကယ်၍ပြောအုံ့၊ ဣတိဒေဝ – ဤသို့၊ ဏ္ဍေ–ဤ သစေ ဧ သစ္စံဟုသောပါဋ္ဌ၌၊ အဏ္ဍော – ကို၊ ဒဋ္ဌမ္ဗော – ၏။

၃၂။ အညတရ ကုဋုမ္ဗလန္တိ ဏ္ဍ – ၌၊ (ဂုဋ္ဌဏ္ဍ – ကို၊ ကိရ – ထုတ်ပြဦးအုံ့၊) (တစ်နည်း) ကိရ (ယသ္မာ) – ကြောင့်၊ တသ္မိံ ဒေသေ – ၌၊ ဒါနပတိနံ – အလှူရှင်တို့၏၊ ယံရေသု – အိမ်ဝင်းတို့၌၊ သာလာ – ဆွမ်းစား ဧရပ်တို့သည်၊ ဟောန္တိ–ရှိကုန်၏၊ စ – ဆက်၊ ဏ္ဍ – ဤဆွမ်းစားဧရပ်တို့၌၊ အာသနာနိ – နေရာတို့သည်၊ ဝါ – တို့ကို၊ ပညတ္တာနိ – ခင်းထားအပ်ပြီးကုန်သည်၊ ဟောန္တိ – နှ၏၊ ဥဒက ကဋ္ဌိယံ – သောက်ရေ သုံးရေ, ပုန်းရည်ကို၊ [ဥဒကဉ္စ + ကဋ္ဌိယဉ္စ၊ "သော ဝိရံ ကဋ္ဌိယံ ဝုတ္တံ၊" – အဘိဓာန် (၄၆၀)။] ဥပဋ္ဌာပိတံ – တည်ထားအပ်ပြီး၊ တတ္ထ–ထို ဧရပ်တို့၌၊ ပဗ္ဗဇိတာ–ရသေ့ရဟန်းတို့သည်၊ ပိဏ္ဍာယ – ၄၊ စရိတ္တာ – ပြီး၍၊ နိသီဒိတ္တာ – ၍၊ ဘုဉ္ဇန္တိ – ဘုဉ်းပေးကြကုန်၏၊ (ဒါနပတိနံ – တို့၏၊ သန္တကံ–ဥစ္စာကို၊ ဂဏှိတုံ – ယူခြင်း၄၊) သစေ ဏ္ဍစ္ဆန္တိ – အကယ်၍ အလိုရှိကုန်အုံ့၊ (ဒေဝ သတိ၊) ဒါနပတိနံ–တို့၏၊ သန္တကမ္ပိ–ကိုလည်း၊ ဂဏှန္တိ–နှ၏၊ (ယူ၍စားသောက်ကြကုန်၏၊) တသ္မာ – ကြောင့်၊ တမ္ပိ – ထို နံရံ ခြေရင်းကိုလည်း၊ အညတရသ–မထင်မရှား တစ်ဦးသော၊ ကုလဿ – ၏၊ ဤဒိသာယ – ဤကဲ့သို့ ရှုအပ်သော၊ သာလာယ – ၏၊ အညတရ –သော၊ ကုဋုမ္ဗလန္တိ – နံရံခြေရင်း ဟူ၍၊ ဝေဒိတဗ္ဗံ–၏၊ ဟိ – မှန်၊ (တစ်နည်း) ဟိ (ယသ္မာ)–ကြောင့်၊ ပဗ္ဗဇိတာ – တို့သည်၊ ကပဏ မနုဿာဝိယ – အထီးကျန်မဲ့ လူဆင်းရဲတို့ကဲ့သို့၊ အသာရပ္ပေ–မလျောက်ပတ်သော၊

ယံရေသု သာလာ။ ။ယံရေသု ဧကမဿေ ဘောဇနသာလာ ဟောန္တိပါကာရ ပရိက္ခိတ္တာ (အိမ်နှင့် မရောအောင် တံတိုင်းဖြင့် ကာရံအပ်ကုန်သော)၊ သုသံဝိဟိတာ ဒ္ဝါရဗဟာ (ကောင်းစွာ စီမံအပ်သော တံခါးဖွဲ့ တံခါးပေါင်ရှိကုန်သော, တံခါးတပ်ထားအပ်ကုန်သော) သုသမ္ဘဋ္ဌဝါလိကာဠာ (ကောင်းစွာ တံမြက်လှည်းအပ်သော သဲဖြန့်ထားသောလွင်ပြင် = တလင်းပြင်ရှိကုန်သော) ဘောဇနသာလာ ဟောန္တိ–၌စပ်။ ["ယရ"အရ အိမ်၏အနီး ဝင်းအရပ်ကို သမီပျူပစာအားဖြင့် ယူစေလို၍ "ယရေသု ဧကမဿေ"ဟု ဖွင့်သည်။]

ဌာနေ – ၌၊ နိသီဒိတွာ ၍၊ နဲ့ ဘုဉ္ဇန္တိ –ကုန်၊ ဣတိ (တသ္မာ)–ကြောင့်၊ (ဤဒိသာယ–သော၊ သာလာယ–၏၊ အညတရံ – သော၊ ကုဋ္ဌမူလန္တိ–ဟူ၍၊ ဝေဒိတဗ္ဗံ – ၏)။

အတ္ထိ နာမ ကာစိတိ ဗြဟ္မ – ၌၊ **အတ္ထိ**တိ – အတ္ထိသဒ္ဒါသည်၊ ဝိဇ္ဇမာနတ္ထော–"ထင်ရှားရှိ" ဟူသောအနက်၌၊ (ပဝတ္တော နိပါတော)၊ **နာမာ**တိ – နာမသဒ္ဒါသည်၊ ပုစ္ဆနတ္ထေ–၌လည်းကောင်း၊ မညနတ္ထေ စ – မှတ်ထင်ခြင်းအနက်၌လည်းကောင်း၊ (ပဝတ္တော–သော၊) နိပါတော – တည်း၊ ဟိ – ထင်ရှားအောင်ပြဦးအုံ၊ (တစ်နည်း) ဟိ–ချဲ့၊ ဣဒံ ဝုတ္တံ ဟောတိ၊ (ကိ ဝုတ္တံ ဟောတိ၊) တာတသုဒိန္ဓ–ချစ်သားသုဒိန်၊ ယေသံ နော–အကြင်ငါတို့၏၊ (ပုတ္တော–သော၊) တွံ–သည်၊ [ယေသံ နော ပုတ္တော တွံ၊] ဤဒိသေ–ဤကဲ့သို့ ရှုအပ်သော၊ ဌာနေ–သူတစ်ပါးပိုင် အရပ်၌၊ နိသီဒိတွာ–၍၊ အာဘိဒေါသိကံ–သော၊ ကုမ္ဘာသံ – ကို၊ ပရိဘုဉ္ဇိဿသိ –သုံးဆောင်ဘို့၏၊ (တေသံ) အမှာကံ–တို့၏၊ ဝါ – တို့မှာ၊ ဓနံ– သည် အတ္ထိ နုခေါ – ရှိသည်မဟုတ်ပါလော၊ မယံ –တို့ကို၊ နိဒ္ဒနာတိ – ဥစ္စာမရှိသူတို့ဟူ၍၊ နု ဝတ္တဗ္ဗာ– မဆို ထိုက်ပါကုန်၊ တထာ–သည်သာမကသေး၊ တာတ သုဒိန္ဓ–ဒိန်၊ ယေသံ နော–တို့၏၊ (ပုတ္တော – သော၊) တွံ – သည်၊ ဤဒိသေ – သော၊ ဌာနေ – ၌၊ နိသီဒိတွာ – ၍၊

နဟိ။ ။"ကုဋ္ဌမူလ"အရ သာမညဖြစ်သော နံရံအခြေကိုမယူတဲ့ အဘယ့်ကြောင့် ဤသို့ ကျနစ္စာ ဆောက်လုပ်ထားအပ်သော ဆွမ်းစားဇရပ်၏ နံရံအခြေကိုသာ ယူရသနည်း–ဟု မေးမှယ် ရှိသောကြောင့် "နဟိ"စသည်မိန့်၊ [နဟိတက်ရာ, ဟိနက်မှာ, ဟိတ်ပါဒဋ္ဌိစွဲ"နှင့်အညီနောက်၌ ဣတိပါရှိသောကြောင့် ဟိကို ဟိတ်အနက်စွဲရသည်၊ ဟိတ်အနက် စွဲစေလိုသောကြောင့်ပင် ဋီကာ၌ "ကသ္မာ ပန,ဤဒိသာယမေဝ သာလာယ.အညတရံ ကုဋ္ဌမူလန္တိ အယမတ္ထော ဝုတ္တော"ဟု ပုစ္ဆာဖြင့် ကျမ်းတက်ပြသည်။]

ဣဒံ ဟိ ဝုတ္တံဟောတိ။ ။ဤဝါကျမျိုးကို အခြားနေရာ၌ ဥဒုကတ္ထ (အဖြောင့်အနက်ကို ဖွင့်ပြသော) တပ္ပါကဋီကရဏဝါကျဟု ဆိုကြ၏၊ ဤ၌လည်း သူဌေးကြီး၏ ဆိုလိုရင်းကို ထင်ရှားပြသောကြောင့် တပ္ပါကဋီကရဏဝါကျလည်း သင့်၏၊ အကျယ်ပြသောကြောင့် ဝိတ္ထာရဝါကျလည်း ဆိုသင့်၏။

အတ္ထိနုခေါ။ ။နုသဒ္ဒါ ပုစ္ဆနတ္ထေ၊ ခေါသဒ္ဒါ ဝစနသိလိဋ္ဌတာယ. ဝုတ္တော၊ ဤအလို"အတ္ထိနု–ရှိသည်မဟုတ်ပါလော"ဟု ပေး၊ နုခေါတိဝါ နိပါတ်သမုဒါယော (နိပါတ် ၂ ခု အပေါင်း) ပုစ္ဆနတ္ထော၊ ဤအလို"အတ္ထိနုခေါ–လော"ဟု ပေး၊ တေနနာမသဒ္ဒသ (အတ္ထိနာမ၌ နာမသဒ္ဒါ၏)ပုစ္ဆနတ္ထတ် ဒဿေတိ။

ဤဒိသေ ဌာနေ။ ။"ဒီလိုနေရာမျိုး"ဟူသောစကားသည် နေရာကို မကျေနပ်သော စကားတည်း၊ ထိုနေရာသည် ရဟန်းများအတွက် လျှောက်ပတ်သော်လည်း သူဌေးသားတစ်ယောက် အတွက်မှာ သူတစ်ပါးပိုင် ဇရပ်ဖြစ်၍ မလျှောက်ပတ်–ဟု ဆိုလိုသည်၊ ထို့ကြောင့်ပင် "နနနာမ၊ ပေ၊ သက် ဂေဟံ ဂန္တဗ္ဗံ"ဟု (ပါဠိတော်၌) ဆက်၍ပြောသည်။

အာဘိဒေါသိကံ – သော၊ ကုမ္မာသံ – ကို၊ ပရိဘုဥ္ဇိဿသိ – သုံးဆောင်ဘိ၏၊ (တေသံ) အမှာကံ – တို့၏၊ ဝါ – တို့မှာ၊ ဒိဝိတံ – အသက်သည်၊ အတ္ထိနု ခေါ– ရှိသေးသည် မဟုတ်ပါလော၊ မယံ –တို့ကို၊ မတာတိ –သေကုန်ပြီဟူ၍၊ နု ဝတ္တဗ္ဗာ– ပါကုန်။

တထာ – ထိုမှတစ်ပါး၊ (ပုဗ္ဗနတ္ထမှတစ်ပါး, မညနတ္ထကား၊) တာတသုဒိန္နဒိန်၊ ယံ တွံ – သည်၊ သုဘောဇနရဿ သံဝမိုတော – ကောင်းသော ဘောဇဉ် အရသာတို့ဖြင့် ကြီးပွားစေအပ်သည်၊ (သမာနော) ပိ– ဖြစ်ပါလျက်လည်း၊ ဒိဂုဏ္ဍနေယျံ – စက်ဆုပ်ခြင်းကို ထိုက်သော (အရဟတိတဒ္ဓိတ်)၊ (တစ်နည်း) ဒိဂုဏ္ဍနီယံ – စက်ဆုပ်ထိုက်သော (အနီယပစ္စည်း)၊ အာဘိဒေါသိကံ – သော ဣမံ ကုမ္မာသံ– ကို၊ အမတမိဝ– အမြိုက်သုဓာကိုကဲ့သို့၊ နိဗ္ဗိကာရော– ဖောက်ပြန်ခြင်း မရှိသည်၊ ဝါ – ရှုံ့ရှာခြင်း မရှိသည်၊ (ဟုတ္တာ) ၊ ပရိဘုဥ္ဇိဿသိ – သုံးဆောင် ဘိ၏၊ (တဿ) တဝ – ထို သင်၏၊ အဗ္ဘန္တရေ – အတွင်း၌၊ သာသနံ – သာသနာတော်ကို၊ နိဿာယ – မှီ၍၊ ပဋိလဒ္ဓေါ – ရအပ်သော၊ သမဏဗြဟ္မာ – ရဟန်းတို့၏, ဂုဏ်အကျင့်သည်၊ အတ္ထိ မညေ – ရှိနေ၏ဟု ထင်၏၊ ဣတိ– ဤအနက်သည်၊ ဝါ–ကို၊ (ဝုတ္တံ ဟောတိ၊) ပန – ထိုသို့ပင် ဤအနက်ကျယ်ကို ဆိုလိုပါသော် လည်း၊ သော ဂဟပတိ – ထို အိမ်ရှင်သူကြွယ်သည်၊ ဒုက္ခာဘိတုန္နတာယ – စိတ်ဆင်းရဲခြင်းသည် နှိပ်စက်အပ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ ဧတမတ္ထံ – ဤအနက် အဓိပ္ပာယ်ကို၊ ပရိပုဏ္ဏံ–ပြည့်စုံသည်ကို၊ ဝါ–အောင်၊ ကတ္တာ–၍၊ ဝတ္တုံ–ဆိုခြင်းငှာ၊ အသက္ကောန္တော–မစွမ်းနိုင်သည်၊ (ဟုတ္တာ–၍၊) အတ္ထိနာမ၊ပေ၊ပရိဘုဥ္ဇိဿသိတိ– ဟူ၍၊ ဧတ္တကမေဝ– ဤမျှလောက်ကိုသာ၊ အဝေါစ – ပြောနိုင်ရှာပြီ။

တထာ။ ။အညေနပိပကာရေန နာမသဒ္ဒဿ ပုဗ္ဗနတ္ထမေဝ ဒဿေန္တော အာဟ– တထာ အတ္ထိနုခေါ တာတာတိ အာဒိ၊ တထာတိ သမုစ္စယတ္ထော (ရှေးအနက်ကို ဆည်းခြင်းအနက်ရှိ၏)၊ ထို့ကြောင့် "သည်သာမကသေး"ဟု အနက်ပေးရသည်။

တထာ အတ္ထိမညေ။ ။ဣဒါနိ နာမသဒ္ဒဿ မညနတ္ထတံ (ပြခဲ့သော ၂ နက်တွင် မညနအနက်ရှိသည်၏အဖြစ်ကို) ဒဿေန္တော အာဟ–တထာ အတ္ထိမညေတိ အာဒိ၊ ဤနည်းခ၌ကား တထာသဒ္ဒါသည် ပကာရတ္ထဇောတကတည်း။

သောပန။ ။ဤကဲ့သို့ အကျယ်ဖွင့်ပြအပ်သော အနက်ကို သူဌေးကြီးဆိုလိုလျှင် အာဘယ်ကြောင့် ပြည့်စုံအောင် မဆိုသနည်း–ဟု မေးဖွယ်ရှိသောကြောင့် "သောပန" စသည်မိန့်၊ သားကိုမြင်ရာ၌ စိတ်ဆင်းရဲလွန်းလှသောကြောင့် (ဝမ်းထဲ၌ ဆိုသလို ဖြစ်နေရကား)ပြည့်စုံစွာ မဆိုနိုင်ရှာ–ဟူလို။[ဒုက္ခာဘိတုန္နတာယာတိ–မာနသိကေန ဒုက္ခေန အာဘိပီဠိတတ္တာ။]

ပန – ဝါဒန္တ ရကား၊ အက္ခရစိန္တ ကာ – အက္ခရာပုဒ်ပါဋ်ကို သိတတ်ကုန်သော သဒ္ဒါဆရာတို့သည်၊ ဧတ္ထ – ဤအတ္ထိနာမအစရှိသော ဝါကျ၌၊ ဣမံလက္ခဏံ – ဤ အမှတ်အသားကို၊ ဝဒန္တိ–နှ၏၊ (ကိ)၊ အနောက်ပွနာမရိသနတ္ထဝသေန–မယုံကြည်ခြင်း အနက်, သည်းမခံနိုင်ခြင်း အနက်၏ အစွမ်းဖြင့်၊ **အတ္ထိနာမသဒ္ဒေ** – အတ္ထိနာမ သဒ္ဒါဟူသော၊ [အတ္ထိသဒ္ဒေ – ဟုလည်း မူကွဲရှိ၏၊] ဥပပဒေ – အနီးပုဒ်သည်၊ (သတိ–ရှိလသော်၊) ပရိဘုဠ္ဍိဿသိတိ–ပရိဘုဠ္ဍိဿသိ ဟူသော၊ ဧတေ အနာဂတဝစနံ– ဤ အနာဂတ်သဒ္ဒါကို၊ ကတံ – ပြုအပ်ပြီ၊ ဣတိ – သို့၊ (ဝဒန္တိ) တဿ – ထို အတ္ထိ နာမ အစရှိသော ဝါကျ၏၊ အံယံ – ဤ ဆိုအပ်လတ္တံ့ ကား၊ အတ္ထော – အဓိပ္ပာယ်အနက်တည်း၊ တာတ သုဒိန္ဒ – ဒိန်၊ အတ္ထိ နာမ – ရှိမှ ရှိရပလေ၊ ဝါ– ဖြစ်မှ ဖြစ်ရပလေ၊ တွံ – သည်၊ အာဘိဒေါသိကံ – သော၊ ကုမ္ဘာသံ – ကို၊ ပရိဘုဠ္ဍိဿသိ – သုံးဆောင်ဘိ၏၊ ဣဒံ – ဤသို့ သုံးဆောင်ခြင်းကို၊ ပစ္စက္ခမပိ– မျက်မှောက်ဖြစ်ပါသော်လည်း၊ ဝါ – ကိုယ်တွေ့ ဖြစ်ပါသော်လည်း၊ အဟံ – သည်၊ နှ သဒ္ဒဟामि – မယုံကြည်နိုင်ပါ၊ နှ မရိသယာမိ – သည်းမခံနိုင်ပါ၊ ဣတိ (အယံ)– ကား၊ အတ္ထော–တည်း။

ဣမံ လက္ခဏံ၊ပေ၊ကတံတိ။ ။သုတ် တိုက်ရိုက်မဟုတ်၊ သုတ်၌ ဆိုအပ်သော အမှတ်အသားကိုပင် "ဣမံ လက္ခဏံ"ဟု ဆိုသည်၊ တိုက်ရိုက်သုတ်ကား–"အနောကပ္ပနာမရိသေသု အကိ ဝုတ္တောပိ"တည်း၊ [ပါဏိနီ, (၃,၃,၁၄၅)။] အနောကပ္ပနာ မရိသေသု–မယုံကြည်ခြင်း သည်းမခံခြင်း အနက်တို့ကို၊ ဂမျမာနေသု–သိအပ်ကုန်သော်၊ အကိ ဝုတ္တောပိ–ကိ သဒ္ဒါဖြင့် ပြီးသော ပုဒ်ကို မဆိုအပ်သော်လည်း၊ ("ကထံဟိနာမ" စသည်မပါဘဲ, အတ္ထိနာမ–စသော သဒ္ဒါကို ယှဉ်စေရာ၌လည်း၊) လိင်လုင်ရှိပစ္စယာ– သတ္တမီဘဝိဿန္တိ ဝိဘတ်တို့သည်၊ ဟောန္တိ–နှ၏၊ (သုတ်နက်)၊ ဤသုတ်အဆိုနှင့်အညီ "အတ္ထိနာမ" သဒ္ဒါ၏ယှဉ်ရာ ဝါကျ၌ ပစ္စုပ္ပန်အနက်ဝယ် "ပရိဘုဠ္ဍိဿသိ"ဟု အနာဂတ် ဝိဘတ် သက်ထားသည်၊ ပစ္စုပ္ပန်အနက် ဖြစ်ကြောင်းကိုလည်း "ဣဒံ ပစ္စက္ခမပိ"နှင့် "နှ သဒ္ဒဟာမိ, နှ မရိသယာမိ"ကြည့်၍သိနိုင်သည်၊

ပါဋ္ဌမှန်။ ။ပြခဲ့သော သုတ်ကိုထောက်၍ "အနောကပ္ပနာပရိသဟနတ္ထ"ဟု မရှိရ၊ "အနောကပ္ပနာမရိသနတ္ထ"ဟု ရှိပါစေ၊နှ+သြကပ္ပန–အနောကပ္ပန (မသက်ဝင် မယုံကြည်ခြင်း)၊ ထောမနိမိတ္တ ဘူဝါဒိ စုရာဒိ "မရိသ" ဓာတ်သည် သည်းခံခြင်း အနက်ဟောဟု ဆို၏၊ ထို့ကြောင့် "နှ သဒ္ဒဟာမိ, နှ မရိသယာမိ"ဟုပါဋ္ဌမှန် ရှိပါစေ၊ ဘူဝါဒိဆိုလျှင် "နမရိသာမိ"လည်း သင့်၏။

သာရတ္ထ။ ။အနောကပ္ပနာမရိသနတ္ထဝသေနာတိ ဧတ္ထ–အနောကပ္ပနံ အသဒ္ဒဟနံ၊ အနာဂတဝစနံ–အနာဂတသဒ္ဒပ္ပယောဂေါ၊ အတ္ထော ပန ဝတ္တမာနကာလိကောဝ၊ တေနာဟ– ပစ္စက္ခမပိတိ၊ နမရိသယာမိတိ–နှ သဟာမိ၊ ဤသို့ ပါဋ္ဌမှန် ရှိပါစေ။

တတာယ် အာဘိဒေါသိကောတိ – ကား၊ တဝ – ၏၊ တတောဂေဟတော–မှ၊ အာဘိဒေါသိကော – သော၊ အယံ ကုမ္မာသော – ကို၊ လဒ္ဓေါ – ရအပ်ပါပြီ၊ ဣတိ အတ္ထော – နက်၊ တတောယန္တိ ပိ – ဟူ၍လည်း၊ ပါဌော – ပါဋ္ဌရှိသေး၏၊ တဒါယန္တိ ပိ–ဟူ၍လည်း၊ ဗဟုန္တိ – ရွတ်ဆိုကြကုန်၏၊ တံ – ထို တဒါယံ ဟူသော ပါဋ္ဌသည်၊ နာ သုန္ဒရံ – မကောင်း၊ **ယေန သကပိတု နိဓေသနန္တိ**–ကား၊ ယေန–အကြောင်းအရပ်၌၊ သကသ–မိမိ၏၊ ပိတု–ခမည်းတော်၏၊ အတ္တနော–၏၊ ပိတု – ၏၊ (သကသ ပိတုကို ထပ်ဖွင့်) နိဓေသနံ – အိမ်သည်၊ (အတ္ထိ – ၏၊) ဣတိ အတ္ထော – နက်၊ ထေရော – သည်၊ ပိတရိ – ၌၊ ပေမေနေဝ – ချစ်ခြင်းကြောင့် သာလျှင်၊ သုဗ္ဗစော – လွယ်ကူစွာ ပြောဆိုအပ်သော စကားရှိသည်၊ ဟုတ္ဝာ – ၍၊ အဂမာသိ – လိုက်သွားပြီ၊ **အဓိဝါသေသိတိ** –ကား၊ ထေရော – သည်၊ ဥက္ကဋ္ဌ ပိဏ္ဍပါတိကော – ဥက္ကဋ္ဌ ပိဏ္ဍပါတ် ဓုတင်ဆောင် ပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ သမာနော ပိ–သော်လည်း၊ ကေဘတ္တမ္ပိ–တစ်ထပ်သော ဆွမ်းကိုလည်း၊ သစေ နံ ဂဟေဿာမိ–အကယ်၍ မခံယူအုံ၊ (ဧဝံသတိ၊) နေသံ–ထိုမယ်တော် ခမည်းတော်တို့၏၊ အတိဝိယ–လျှင်၊ ဒေါမနဿံ–စိတ်မချမ်းသာခြင်းသည်၊ ဘဝိဿတိ–တည်၊ ဣတိ– ဤသို့ ကြံ၍၊ ဥတိနံ–တို့၏ အပေါ်၌၊ အနုကမ္ပာယ–သနားစောင့်ရှောက်ခြင်း (ကရုဏာ) ကြောင့်၊ အဓိဝါသေသိ–လက်ခံပြီ။

၃၃။ သြပုဗ္ဗာပေတ္တာတိ – ကား၊ ဥပလိမ္ဗာပေတ္တာ – လိမ်းကျံစေပြီး၍၊ **ဧကံ ဟိရညသာတိ** ဧတ္ထ – ၌၊ ကဟာပဏော – ငွေအသပြာကို၊ **ဟိရညန္တိ** – ဟူ၍၊ ဝေဒိတဗ္ဗော – ၏၊ နာတိဒီဃော – အလွန်မရှည်သော၊ ဝါ – မမြင့်လွန်းသော၊

ဥက္ကဋ္ဌပိဏ္ဍပါတိကောပိ။ ။နိဒဿနမတ္တမိဒံ–ဤ စကားသည် နိဒဿနနည်းမျှသာ၊ ထေရော သပဒါနစာရိကေသုပိ ဥက္ကဋ္ဌောယေव၊ ပေ၊ ဥက္ကဋ္ဌသပဒါနစာရီ ကတ္တာပိ သွာတနာယ ဘိက္ခုနာဓိဝါသေတိ–လက်မခံလို၊ အထ (ထိုသို့ လက်မခံလိုလျှင်) ကသ္မာ အဓိဝါသေတိတိ (ဤသို့ မေးဖွယ်ရှိရကား) အာဟ–သစေ ဧကာဘတ္တမ္ပိန ဂဟေဿာမိတိ အာဒိ၊ ပဏ္ဍိတာ ဟိ မာတာပိတူနံ အာစရိယုပဇ္ဈာယာနံ ဝါ ကာတမ္ဗံ အနုဂ္ဂဟံ အဋ္ဌုပေက္ခိတ္ဝာ ဓုတင်သုဒ္ဓိကာ နံ ဘဝန္တိ– ဓုတင်ဖြင့် စင်ကြယ်သူများ မဖြစ်လိုကြကုန်။

သြပုဗ္ဗာပေတ္တာ။ ။အဝပုဗ္ဗပုဒိဓာတ်သည် လိမ္မနအနက်ကိုဟော၏၊ ထို့ကြောင့် "ဥပလိမ္ဗာပေတ္တာ"ဟုဖွင့်သည်၊ ပုဒိဓာတ်သက်သက်ကား ရာသိကရဏ (အစုပြုခြင်း) အနက်ကိုဟော၏၊ ထို့ကြောင့် "ဒွေပုဗ္ဗေ–၂ ပုံတို့ကို"ဟုပေးရသည်။

ဟိရညံ။ ။ဟိရညသဒ္ဒါသည် အသပြာပြုလုပ်အပ်ပြီး–မပြုလုပ်ရသေးသော ရွှေ ငွေ ၂ မျိုးလုံးကို ဟော၏၊ ဤနေရာ၌ကား "သုဝဏ္ဏသ"ဟု ပါဠိတော်၌ တွဲဖက်ရှိသောကြောင့် "ဟိရည" အတွက် ငွေဒင်္ဂါးကို ယူစေလို၍ "ကဟာပဏော"ဟု ဖွင့်သည်။

နာတိရသော – အလွန်မတိုသော၊ ဝါ – မပုလွန်းသော၊ မဇ္ဈိမပွမာဏော – အလယ် အလတ် ပမာဏရှိသော ယောက်ျားကို၊ [စတုဟတ္ထော ပုရိသော မဇ္ဈိမပွမာ ဏော၊] **ပုရိသောတိ** – ဟူ၍၊ ဝေဒိတဗ္ဗော – ၏၊ **တိရောကရဏီယန္တိ** – ယံဟူသော သဒ္ဒါသည်၊ ကရဏတ္ထေ – ကရိဏီး အနက်၌၊ ဘုမ္မံ – သတ္တမီဝိဘတ်ရှိသော သဒ္ဒါ တည်း၊ သာဏိပါကာရေန – အဝတ်အကာဖြင့်၊ [အဝတ်အကာကိုပင် ရှေးက "တင်းတိမ်ကန့်လန့်ကာ"ဟု ခေါ်သည်၊] ပရိက္ခိပိတ္တာ– ကာရံ၍၊ ဣတိ အတ္ထော– နက်၊ အထ ဝါ–ကား၊ ဧတေန – ဤအဝတ်အကာဖြင့်၊ တိရော – ဖီလာကန့်လန့်၊ ဝါ – ခြားကွယ်အောင်၊ ကရောန္တိ – ပြုကြရကုန်၏၊ ဣတိ – ကြောင့်၊ (ထိုသို့ ခြားကွယ်အောင်ပြုကြောင်း၏ အဖြစ်ကြောင့်၊) (တံ – ထို အဝတ် အကာသည်၊) တိရော ကရဏီယံ – ဏီယမည်၏၊ တံ – ထို အဝတ်အကာကို၊ ပရိက္ခိပိတ္တာ– ပတ်ဝန်းကျင် ပစ်ချ၍၊ ဝါ–ကာရံ၍၊ သမန္တတော–ပတ်ဝန်းကျင် ၌၊ ကတ္တာ – ပြု၍၊ ဝါ – ကာရံ၍၊ ဣတိ အတ္ထော–နက်၊ [ပရိသည် သမန္တတော အနက်ဟော၊ "ပရိ– ပတ်ဝန်းကျင် + ခိပ– ပစ်ချ" ဟူသည် (ကာ)ထားခြင်းတည်း။]

တေနဟိတိ –ကား၊ ယသ္မာ – ကြောင့်၊ အဇ္ဇ – ယနေ့၊ သုဒိန္နော – သုဒိန်သည်၊ အာဂမိဿတိ – လာလိမ့်မည်၊ တေန ကာရဏေန – ကြောင့်၊ (သုဒိန် လာလိမ့်မည်ဟူသော အကြောင်းကြောင့်၊) **ဟိ**–ဣတိ – ဟိဟူသော သဒ္ဒါသည်၊ ပဒပူရဏမတ္တော–ပုဒ်၏ ပြည့်ကြောင်းမျှ၌၊ (ပဝတ္တော၊) နိပါတော၊ [ဟိ–ပါသောကြောင့် တေနပုဒ်၌ရှတ်၍ ချောမောသည်–ဟူလို၊] ဝါ–တစ်နည်း၊ **တေနာတိ** အယမ္ပိ– တေနဟူသော ဤ သဒ္ဒါသည်လည်း၊ ဥယျောဇနတ္ထေ–တိုက်တွန်းခြင်းအနက်၌၊ (ပဝတ္တော) နိပါတောယေव–ပင်တည်း။

၃၄။ ပုဗ္ဗနှသမယန္တိ ဇတ္ထ–၌၊ ပါဋိယံ–တော်၌၊ ကာလာရောစနံ–အချိန် လျှောက်ကြောင်း စကားကို၊ (သံဂီတိကာရေဟိ) ကိဗ္ဗာပိ နု ဝုတ္တံ–အကယ်၍ကား

တိရော ကရဏီယံ။ ။ပထမနည်း၌"တိရော+ကရောန္တိ ဧတာယာတိ တိရော ကရဏီ"ဟု ပြု၊ ဤပစ္စယန္တ ဣတ္ထိလိင်ပုဒ်ဟု ဆိုလို၏၊ ထို့ကြောင့် နာဝိဘတ်ဖြင့် "တိရောကရဏီယာ"ဟု ဆိုလိုလျက် သို့ဝိဘတ် သက်ထားကြောင်း, သို့ကို (ဣတ္ထိယံကဲ့သို့) ယံ ပြုထားကြောင်း သိစေလို၍ "ကရဏတ္ထေ ဘုမ္မံ" ဟု ဖွင့်သည်၊ ကရဏီယံဝယ် "ကရဏီ"ဟု ဏီ၌ ရဿရှိစေ၊ အထ ဝါ တက်သော ဒုတိယနည်း၌ကား "အနီယ" ပစ္စည်းဖြင့် "တိရောကရဏီယံ"ဟု နပုလ္လိင်ပုဒ်ရင်းတည်း၊ "ဏီ"ဟု ဒီဃ ရှိစေ။

တေနဟိ။ ။ပထမနည်း၌ တေနသည် နိယမဝါစက သဗ္ဗနာမ်ပုဒ်၊ (ဟိ)သာနိပါတ်၊ ဒုတိယနည်းဝယ် အယမ္ပိ၌ပိဖြင့် ဟိသာနိပါတ်ဖြစ်သည် မဟုတ်သေး၊ တေနလည်း နိပါတ်ပင်ဖြစ်သည်– ဟုပေါင်းသည်၊ အနက်ပေးသောအခါ နိပါတ် ၂ ခုတွဲ၍ "တေန+ဟိ–တိုက်တွန်းပါ၏"ဟုပေး။

မိန့်တော်မမူအပ်ပါပေ၊ အထ ခေါ – ထိုသို့ မိန့်တော်မမူအပ်ပါသော်လည်း၊ ["ကာလော တာတ သုဒိန္န, နိဋ္ဌိတံ ဘတ္တံ" ဟု ပါဋိတော်မှာ မိန့်တော်မမူအပ်သော်လည်း– ဟူလို၊] ကာလေ– အချိန်ကို၊ အာရောစိတေယေဝ–လျှောက်အပ်သော်သာ၊ အဂမာသိ– သွားပြီ၊ ဣတိ– သို့၊ ဝေဒိတဗ္ဗော–၏။

ဣဒံ တေ တာတတိ – ဟူသော စကားကို၊ ဒွေ ပုဗ္ဗေ –ငွေပုံ ရွှေပုံ ၂ ပုံတို့ကို၊ ဒသေသ္မေ – ပြလျက်၊ အာဟ – ပြောပြီ၊ **မာတူ**တိ–ကား၊ ဧနေတ္တိယာ – အမိရင်း၏၊ **မတ္တိကန္တိ** – ကား၊ မာတိတော – အမိမှ၊ အာဂတံ – လာသော ဥစ္စာတည်း၊ ဣဒံ – ဤ ဥစ္စာတွေသည်၊ တေ – ၏၊ မာတာမဟိယာ–အဘွားသည်၊ ဝါ – က၊ (ဒိန္နံ – ဌ်စပ်)၊ ဣမံ ဂေဟံ – သို့၊ အာဂစ္ဆန္တိယာ– လိုက်လာသော၊ မာတု – အမိအား၊ ဒိန္နံ–ပေးအပ်သော၊ ဝါ – လက်ဖွဲ့အပ်သော၊ ဓနံ – တည်း၊ ဣတိအတ္ထော၊ **ဣတ္ထိကာယ ဣတ္ထိဓနန္တိ**–ဟူသောစကားကို၊ ဟီဠေန္တော – ဥစ္စာကို ရှုတ်ချလိုသည်၊ (ဟုတ္တာ)၊ အာဟ – ပြီ၊ **ဣတ္ထိကာယ** နာမ – ဣတ္ထိကာယမည်သော၊ ဣတ္ထိပရိဘောဂါနံယေဝ – မိန်းမတို့၏ အသုံးအဆောင်သာလျှင် ဖြစ်ကုန်သော၊ နာနစုဏ္ဏာဒီနံ – ရေချိုးဖိုရာ ဆပ်ပြာမှုန့် အစရှိသည်တို့၏၊ အတ္ထာယ – အကျိုးငှာ၊

ဧနေတ္တိယာ။ ။မွေးစားမိခင်ကို တားမြစ်လို၍ "ဧနေတ္တိယာ"ဟု ဖွင့်သည်။ "ဧနေတိ–ဖြစ်စေတတ် မွေးတတ်၏၊ ဣတိ ဧနေတ္တိ"ဟု ပြု၊ သဏ္ဌာနတ္ထ ဧနဓာတ်ကာရိတ် ဏယ, တြိစ်ပစ္စည်းဖြင့် "ဧနယတြိ–အဗ"ဟုဖြစ်၏၊ ဣတ္ထိဓောတက ဤပစ္စည်းထပ်သက်လျှင် "ဧနယတြိ–အမိ"ဟုဖြစ်၏၊ ပါဋိဋ္ဌေဟောပစ္စည်း, တိပစ္စည်း၊ ရ်အစား ဒွေးဘော်လာ၍"ဧနေတ္တိ–အမိ"ဟု ဖြစ်၏၊ တိပစ္စည်းက သဘာဝ ဣတ္ထိဝါစက ဖြစ်၍ (ဤ) ပစ္စည်းလည်း သက်ဖွယ် မလို။

မာတိတော အာဂတံ။ ။မတ္တိကံ၏ ဝိဂ္ဂဟတည်း၊"မာတိတော+အာဂတံမတ္တိကံ"ဟု ပြုပါ–ဟူလို၊ အာဂတအနက်၌ ဏိက သက်, တဒ္ဓေးဘော်လာ, မာ၌ ရဿ ပြု၊ ဤ မာတိတောဌ "မာတာ" ဟူသည် သုဒိန်၏အမိ မဟုတ်၊ သုဒိန်အမိ၏ အမိ(အဘွား)တည်း၊ ထို့ကြောင့် "ဣဒံ တေ မာတာမဟိယာ ဒိန္နံ ဓနံ"ဟု အဖြောင့် ဖွင့်၏၊ ထို အဘွားက "ဘယ်တုန်းက ပေးလိုက်အပ်သနည်း"ဟု မေးဖွယ်ရှိ၍ "မာတု ဣမံ ဂေဟံ အာဂစ္ဆန္တိယာ" ဟုထပ်၍ ဖွင့်သည်။

ဟီဠေန္တော။ ။မိန်းမဘဝကို ရှုတ်ချခြင်း မဟုတ်၊ ဥစ္စာ၏ မကြီးကျယ်ကြောင်း ရှုတ်ချခြင်းတည်း၊ ထို့ကြောင့် "ဟီဠေန္တော"ထောက်၍ "ဣတ္ထိကာယနာမ–ယုတ်ညံ့သော မိန်းမ၏ မည်သည်"ဟု အနက်ပေး မမှားစေသင့်။

ဣတ္ထိကာယနာမ။ ။ဣတ္ထိကာယကိုပင်"ဣတ္ထိပရိဘောဂါနံ၊ ပေါအတ္ထာယ"ဟုဖွင့်၏၊ "ဣတ္ထိကာယာတိ–ဟူသည်ကား၊"ဟု ဣတိဖြင့်တည်သော သံဝဏ္ဏနာမျိုးတည်း၊ ထို အဖွင့်ကိုကြည့်၍ "ဣတ္ထိယာ + သန္ဓကာနိ ဣတ္ထိကာနိ"ဟု သန္ဓကတဒ္ဓိတ်ပြု၊ ကပစ္စည်း၊ တဒတ္ထသမ္ဘဒါန်အနက်၌

လဒ္ဓံ – ရအပ်ခဲ့သော၊ ဓနံ – သည်၊ ကိတ္တိကံ – အဘယ်မျှ အတိုင်းအရှည်ရှိသည်၊ ဘဝေယျ – ဖြစ်သနည်း၊ တဿာပိ – ထိုဥစ္စာ၏လည်း၊ ပရိမာဏံ – အတိုင်းအရှည်ကို၊ တာဝပသ – ကြည့်ပါဦးလော။

အထ ဝါ – ထို့ပြင်တစ်နည်းကား၊ တာတသုဒိန္ဒ – ဒိန်၊ ဣဒံ–ဤငွေနှင့်ရွှေဥစ္စာတွေသည်၊ တေ–၏၊ မာတု – အမိ၏၊ ဓနံ–တည်း၊ တဋ္ဌ – ထိုဥစ္စာသည်လည်း၊ မတ္တိကံ – သင့်မိခင်၏ ဥစ္စာတည်း၊ [မယာ – ငါခမည်းတော်သည်၊ နှ ဒန္ဒံ –ပေးအပ်သော ဥစ္စာမဟုတ်၊ တဝ – ၏၊ မာတုယေဝ – ၏သာလျှင်၊ သန္တကံ – ဥစ္စာတည်း၊ ဣတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ၊] ပန–ဆက်၊ တံ ဧတံ – ထိုဥစ္စာသည်၊ ကသိယာ–လယ်ထွန်ခြင်းအားဖြင့်၊ နှ သမ္ဘူတံ – ဖြစ်သည်လည်းမဟုတ်၊ ဝါဏိဇ္ဇာယ – ကူးသန်းရောင်းဝယ်ခြင်းအားဖြင့်၊ နှ သမ္ဘူတံ–မဟုတ်၊ အပိ စ ခေါ–အဟုတ်ကား၊ ဣတ္ထိကာယ–မိန်းမသား၏၊ ဣတ္ထိဓနံ–မိန်းမ၏ ဥစ္စာတည်း၊ ဥတိကုလတော–

သက်သော (သ) ကို အာယ ပြု၍ "ဣတ္ထိကာယ"ဟု ဖြစ်၏၊ "ရေချိုးဖို့ ဆပ်ပြာ, သနပ်ခါး, ပန်းမန် ဖိုးမျှဖြစ်သော ဥစ္စာတွေပင် ဘယ်လောက် များနေသည်ဆိုတာ ကြည့်စမ်းပါဦး"–ဟုလို။

ပါဠိတော်အနက်။ ။တာတ သုဒိန္ဒ–ဒိန်၊ ဣဒံ – ဤ ငွေနှင့်ရွှေ ဥစ္စာတွေသည်၊ တေ–၏၊ မာတု–၏၊ မတ္တိကံ–အမိမှလာသော ဥစ္စာတည်း၊ [ဤသို့ တစ်ဝါကျပြတ်အောင် ပေး၊ ထို့နောက်မှ ထို ဥစ္စာကို ရှုတ်ချလို၍ "ဣတ္ထိကာယ"စသည် တက်၊] ဣတ္ထိကာယ– မိန်းမတို့၏ ဥစ္စာဖြစ်သော ဆပ်ပြာမှုန့်စသော အသုံးအဆောင် အကျိုးငှာ၊ (လဒ္ဓံ–သော၊) ဣတ္ထိဓနံ–မိန်းမ ဥစ္စာတည်း၊ ဤသို့ ပါဠိတော် အနက်ပေးပါ။

အထ ဝါ။ ။ဤနည်းခ်ဋ"မာတုယေဝ သန္တကံ"ထောက်၍"မာတု+သန္တကံ မတ္တိကံ"ဟု ပြု၊ မာတုအရ အမိ၏အမိ မဟုတ်၊ ရှင်သုဒိန်၏ အမိပင်တည်း၊ ထို့ကြောင့် "တဝ မာတုယေဝ"ဟု ဖွင့်သည်၊ သို့ဖြစ်လျှင် "မာတုမတ္တိကံ"ဟု ပါဠိတော်ခ်ရှိသောကြောင့်"အမိအနက် ၂ ခါထပ်နေသည် မဟုတ်လော"ဟု စောဘွယ်ရှိ၏၊ အဖြေကား–တဒ္ဓိတ်ပုဒ်တို့သည် "မာတု+သန္တကံ"ကဲ့သို့ ဝါကျတွင်းခ် "အမိ၏ဥစ္စာ"ဟု ဝိသေသအနက်ကို ဟောနိုင်သော်လည်း တဒ္ဓိတ်ပြီးသောအခါ ဥစ္စာသာမည်ကိုသာ ဟောသည်၊ [သမာသ်ခ်လည်း နည်းတူ။] ဤသို့"မာတုမတ္တိကံ"ဟူရာခ် "မတ္တိကံ–အမိဥစ္စာ"ဟု ရသော်လည်း ဥစ္စာသာမည်သာ ရသောကြောင့် "မာတု"ဟု ဝိသေသနတစ်ခု ကူပေးရသည်။ ["သမာသော စ တဒ္ဓိတော စ, ဝါကျဏ္ဍေသု ဝိသေသကာ၊ ပသိဒ္ဓိယံ တု သာမည်, တေလ သုဂတစိဝရံ၊]

ဣတ္ထိကာယ။ ။က ပစ္စည်းသည် ဟီနအနက်ခ် သက်၊ ဟီနာ – ယောကျ်ားကို ထောက်ဆ၍ အောက်ကျသော + ဣတ္ထိ– တည်း၊ ဣတ္ထိကာ – အောက်ကျသော မိန်းမ၊ ဤပုဒ်ခ် ပထမနည်းကဲ့သို့ တဒဏ္ဍသမ္ဘဒါန်မဟုတ်၊ သမ္ဘန္ဓဆင်ခြင်သာ၊ "ဣတ္ထိကာယ – ၏၊ ဣတ္ထိဓနံ – မိန်းမ၏ + ဥစ္စာ"ဟု သမ္ဘန် ၂ ချက်ပါနေသော်လည်း "မာတုမတ္တိကံ"ကဲ့သို့ သဒ္ဒါထုံးစံအရ အပြစ်

ဆွေမျိုးအိမ်မှ၊ သာမိကကုလံ – လင်အိမ်သို့၊ ဂစ္ဆန္တိယာ – လိုက်သွားသော၊ ဣတ္ထိကာယ–မိန်းမသားသည်၊ လဒ္ဓဗ္ဗ–ရထိုက်သော၊ (ဣတ္ထိဓနံ ၌ စပ်၊) နာနုစ္ဆာဒိနံ–ရေချိုးဆပ်ပြာမှုန့် အစရှိသည်တို့၏၊ အတ္ထာယ– ငှာ၊ ယံ ဣတ္ထိဓနံ–သည်၊ (အတ္ထိ၊) တံ – ထိုမိန်းမ၏ ဥစ္စာသည်၊ တာဝ ဧတ္တကံ – ဤမျှ အတိုင်းအရှည် ရှိသေး၏၊ ဝါ – ဤမျှလောက် များပြားသေး၏၊ ဣတိ ဧဝံ – သို့၊ ဧတ္ထ – ဤ ဣတ္ထိကာယ ဣတ္ထိဓနံ ဟူသောပါဠိ၌၊ အ ဏ္ဍော ဒဋ္ဌဗ္ဗော – ၏။

အည ပေတ္တိကံ အည ပိတာမဟန္တိ–ကား၊ တေ–၏၊ ပိတုစ–၏လည်းကောင်း၊ ပိတာမဟာနဋ္ဌ – ဘိုးဘေးတို့၏လည်းကောင်း၊ ယံ သန္တကံ – အကြင်ဥစ္စာသည်၊ (အတ္ထိ၊) တံ–ထို ဥစ္စာသည်၊ အညယေဝ–ဤ ငွေနှင့်ရွှေ ဥစ္စာတွေမှ တခြားသာ တည်း၊ နိဟိတဋ္ဌ–မြေခွဲမြှုပ်ထားအပ်သော ဥစ္စာသည်လည်းကောင်း၊ ပယုတ္တဋ္ဌ–အတိုးအပွားချထားသောအားဖြင့် ယှဉ်စေအပ်သော ဥစ္စာသည်လည်းကောင်း၊ အတိဝိယ–အလွန်သာလျှင်၊ ဗဟု–များပါသေး၏၊ စ–ဆက်၊ ဧတ္ထ–ဤအည ပိတာ မဟံ ဟူသော ပါဠိ၌၊ **ပိတာမဟံ**တိ–ပိတာမဟံ ဟူသော ပုဒ်ကို၊ တဒ္ဓိတလောပ–တဒ္ဓိတ်ပစ္စည်း ကျေခြင်းကို၊ ကတ္တာ–၍၊ ဝေဒိတဗ္ဗံ–၏၊ ပေတာမဟန္တိ ဝါ–ဟံ ဟူ၍လည်း၊ ပါဌော – ပါဌ်ရှိသေး၏။

မရှိဟု မှတ်၊ တစ်နည်း–"လဒ္ဓဗ္ဗ"ကို ကြည့်၍ "ဣတ္ထိကာယ–သည်၊ လဒ္ဓဗ္ဗ–သော၊ ဣတ္ထိဓနံ–တည်း"ဟု လဒ္ဓဗ္ဗ ထည့်၍သော်လည်း စပ်၊ ဤ အဖွင့်အလို... "တာတ သုဒိန္န, ဣဒံ, တေ–၏၊ မာတု–၏၊ မတ္တိကံ–အမိဥစ္စာတည်း၊ ဣတ္ထိကာယ–သား၏၊ ဝါ–သည်၊ လဒ္ဓဗ္ဗ–သော၊ ဣတ္ထိဓနံ–မိန်းမဥစ္စာတည်း" ဟု ပါဠိတော် ပေး။

ပေတ္တိကံ။ ။"ပိတုစ ပိတာမဟာနဋ္ဌသန္တကံ"ထောက်၍"ပိတုနော+သန္တကံ ပေတ္တိကံ"ဟုပြု၊ ပိဋ် ပုဒ်(တ)ဖွေးဘော်လာ၊ "ပိတိတော+အာဂတံ ပေတ္တိကံ"ဟု အာဂတတဒ္ဓိတ် မပြုနှင့်၊ အဘိုးမှလာသော ဥစ္စာကို"ပိတာမဟံ"ဖြင့် ပြလိမ့်မည်။

နိဟိတံ ပယုတ္တံ။ ။နိဟိတန္တိ, ဘူမိဂတံ–မြေခွဲ တည်သောဥစ္စာ(အဓိပ္ပာယ်ဖွင့်) သဒ္ဒတ္ထမှာ "မြေခွဲမြှုပ်ထားအပ်"တည်း၊ ပယုတ္တန္တိ – ဝမိုဝသေန ပယောဇိတံ– ယှဉ်စေအပ်သော ဥစ္စာ၊ ပယုတ္တံ၌ ပဝုဋ္ဌ ယုဇဓာတ်, ကာရိတ်ပစ္စည်း ကျေ။

ပိတာမဟံ။ ။ပိတုနော+ပိတာ ပိတာမဟော–အဖ၏အဖ၊ ဝါ–အဘိုး၊ ပိတု အနက်၌ အာမဟပစ္စည်းသက်၊ ဤနေရာ၌ အဘိုးတစ်ယောက်ကိုသာ ဆိုလိုသည်မဟုတ်၊ ဘိုးဘေးစသော အထက် ၇ ဆက်ကို ဆိုလို၏၊ ထို့ကြောင့် ဗဟုဝုစ်ထားသည်၊ ထို့နောက် အာဂတအနက် သန္တကအနက်တို့၌ ဏ ပစ္စည်း သက်၍ ထို ဏ ပစ္စည်းကို ချေသောကြောင့် ဝုဒ္ဓိ မပြုရဘဲ "ပိတာမဟံ–ဘိုးဘေးတို့မှလာသော ဥစ္စာ၊ ဝါ – ဘိုးဘေးတို့၏ ဥစ္စာ"ဟု ဖြစ်၏၊ ထို့ကြောင့်

လဗ္ဘာ တာတ သုဒိန္နေ ဟီနာယာဝတ္တိတ္ဝာတိ – ကား၊ တာဝ သုဒိန္နေ – ဒိန်၊ ဥတ္တမံ – မြတ်သော၊ အရိယဒ္ဓဇံ – အရိယာတို့၏ အလံသဖွယ် ဖြစ်သော၊ ပဗ္ဗဇိတလိင်္ဂံ – ရဟန်းအသွင်ကို၊ ပဟာယ – ပယ်စွန့်၍၊ ဟီနာယ – ယုတ်ညံ့သော လူ့အဖြစ်အကျိုးငှါ၊ ဂိဟိဘာဝါယ –လူ့အဖြစ်အကျိုးငှါ၊ အာဝတ္တိတ္ဝာ – ပြန်လည်၍၊ ဘောဂါ – စည်းစိမ်တို့ကို၊ ဘုဉ္ဇိတုံ – သုံးဆောင် ခံစားခြင်းငှါ၊ လဗ္ဘာ–ရအပ်ပါ ကုန်၏၊ [ကိတ်ပုဒ်နှင့်တူသော "လဗ္ဘာ" နိပါတ်ပုဒ်တစ်မျိုး တည်း၊] ဘုဉ္ဇိတုံ–ငှါ၊ အလဗ္ဘာ–မရအပ်ကုန်သည်ကား၊ နု– မဟုတ်ပါကုန်၊ တွံ – သည်၊ ရာဇေဘိတောဝ – မင်းဘေးမှကြောက်သည်၊ [အပရာဓကာရဏာ (မင်းပြစ် ဟူသော အကြောင်းကြောင့်) ရာဇကုလာ ဘီတောဝ၊] (ဟုတ္တာ–၍)၊ နု ပဗ္ဗဇိတောဝ – ရဟန်း ပြုခဲ့သူ မဟုတ်ပါ၊ ဣဏာယိကေဟိ–ကြွေးရှင်တို့သည်၊ ပလိဗုဒ္ဓေါ–နှောင့်ယှက် အပ်သည်၊ ဟုတ္တာ–၍၊ နု (ပဗ္ဗဇိတောဝ) – ပါ၊ ဣတိ – ဤကား သူ့ဌေးကြီး၏ ဆိုလိုရင်းတည်း။

ပန–အဖို့တစ်ပါးကား၊ **တာတ နု ဥဿဟာမိတိ**ဇ္ဇေ–ဌ၊ **တာတာ**တိ ဝစနံ–တာတဟူသော စကားကို၊ ဂေဟသိတပေမေန – အိမ်ဌ မိုသော ချစ်ခြင်း အားဖြင့်၊ အာဟ – ပြောပြီ၊ [ဂေဟေ + သိတံ နိဿိတံ + ပေမံ၊ အိမ်သူ အိမ် သားတို့၏ ချစ်ခြင်းမျိုးတည်း၊] သမဏာတေဇေန – ရဟန်းတို့၏ အရှိန် အဝါဖြင့်၊ နု (အာဟ)–

"ပိတာမဟန္တိ တဒ္ဓိတလောပဲ ကတ္ဝာ ဝေဒိတဗ္ဗံ" ဟုမိန့်သည်၊"ပေတာမဟံ"ဟု ဝုဒ္ဓိပြုထားသော ထားသောပါဌ်ကား တဒ္ဓိတ် ဏပစ္စည်းကို မချေ သောပါဌ်တည်း။ [ဝိမတိဌ်ကား "တဒ္ဓိတလောပဲ တိ ပိတာမဟတော + အာဂတံ ပေတာမဟံတိ ဝတ္တေဗ္ဗေ တဒ္ဓိတပစ္စယနိမိတ္တသ ဧကာရသ လောပဲ ကတ္ဝာတိ အတ္ထော"ဟု ပစ္စည်းကို မချော၊ ဝုဒ္ဓိပြုအပ်ပြီးသော ဧကို ချေခြင်းဟုတစ်မျိုးဖွင့်လေသည်။]

ဟီနာယ။ ။"ဟီန"ဟု သာမညဆိုသော်လည်း ရဟန်းဘဝမှ ပြန်လှည့်ဖို့ရာသည် လူ့ဘဝသာဖြစ်၏၊ ထို့ကြောင့် "ဂိဟိဘာဝါယ"ဟု ဖွင့်သည်၊ ဟီနဖြစ်သော လူ့အသွင်ကိုထောက်၍ ရဟန်းအသွင်သည် အထက်တန်းဖြစ်ရကား"ဥတ္တမံ အရိယဒ္ဓဇံ ပဗ္ဗဇိတလိင်္ဂံပဟာယ"ဟု ထည့်၍ဖွင့်သည်၊ ဘာဝါယဌ် အာယဖြင့် ဟီနာယဌ် တဒတ္ထသမ္ဘဒါန်ဖြစ်သော သ၏ကာရိယ အာယဟုပြသည်။

ဣဏာယိကေဟိ။ ။"ဣဏံဂဏှာတိ, ဓာရေတိ ဝါတိဣဏာယိကော"ဟု ပြုလျှင် ကြွေးယူသူကိုရ၏၊ "နု ဘိက္ခဝေ ဣဏာယိကော ပဗ္ဗာဇေတဗ္ဗော"စသည်ဌ် ကြွေးယူသူ(မြီစား)ကို "ဣဏာယိက"ဟု ခေါ်၏၊ ဤဌ်ကား "ကြွေးပေးသူ(မြီရှင်)"ကို "ဣဏာယိက"ဟုဆိုလိုသည်၊ [ယေသံ သန္တကံ ဓနံ ဂဟိတံ၊ တေ (ထို ဥစ္စာရှင်တို့သည်) ဣဏာယိကာ (ဋီကာ)၊ "ဣဏံ ဒဒန္တိ တိ ဣဏာယိကာ"ဟု ပြု။]

သမဏာဒ်**တ**ဒ်**ဇေန**။ ။သမဏာနံ+တေဇော–ရဟန်းတို့၏+အရှိန်အဝါ၊ ရဟန်းတို့၏ အရှိန်အဝါဖြင့် "ဂဟပတိ"ဟု ခန့်ခန့်ကြီး မခေါ်ဘဲ ဂေဟသိတပေမဖြင့် "တာတ"ဟု ခေါ်သည်– ဟူလို။

ပြောသည် မဟုတ်၊ **နဉ ဉဿဟာမိတိ** – ကား၊ နဉ သံကြော်မိ – မတတ်နိုင်ပါ၊ **နဉ ဝိဿဟာမိတိ**–ကား၊ နဉ ပဟောမိ–မစွမ်းနိုင်ပါ၊ သမတ္ထော– စွမ်းနိုင်သည်၊ နဉ အမှိ–မဖြစ်ပါ၊ [နဉ ဉဿဟာမိ, နဉ ဝိဿဟာမိတို့ကား အနက်တူဖြစ်၍ "နဉ သံကြော်မိ, နဉ ပဟောမိ"ဟု အနက်တူ ဖွင့်သည်၊] **ဝေဒယျာမ ခေါ တံ ဂဟပတိတိ** ဣဒံ ဝစနံ ပန – တိ ဟူသော ဤစကားကိုကား၊ သမဏတေဇေန – ဖြင့်၊ အာဟ – ပြီ၊ **နာတိကမေယျာသိတိ**–ကား၊ တေ–၏၊ မယိ – ငါ့ အပေါ်၌၊ ယံ ပေမံ–အကြင် ချစ်ခြင်းသည်၊ ပတိဋ္ဌိတံ–တည်ပြီ၊ တံ–ထိုတည်ပြီးသော ချစ်ခြင်းကို၊ ကောဓဝသေန–အမျက်ထွက်ခြင်း၏ အစွမ်းဖြင့်၊ (သစေ) နဉ အတိကမေယျာသိ – အကယ်၍ မဆွဲငင်အုံ၊ ဝါ – အကယ်၍ ဆွဲငင် မပစ်အုံ၊ သစေ နဉ ကုဇ္ဈေယျာသိ – အကယ်၍ စိတ်မဆိုးအုံ၊ ဣတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။

တတော – ထိုမှ နောက်၌၊ သေဋ္ဌိ–သည်၊ မေ–၏၊ ပုတ္တော – သည်၊ သင်္ဂဟံ–ချီးမြှောက်ခြင်းကို၊ ကတ္တုကာမော မညေ – ပြုလိုဟု ထင်၏၊ ဣတိ – ဤသို့ ကြံ၍၊ ဥဒဂ္ဂစိတ္တော – တက်ကြွသောစိတ် ရှိသည်၊ (ဟုတ္တာ)၊ ဝေဒေါ တာတ သုဒိန္နာတိ–ဟူ၍၊ အာဟ–ပြီ၊ **တေနဟိ**တိ – ဟူသော သဒ္ဒါသည်၊ ဥယျောဇနတ္ထေ–တိုက်တွန်းခြင်း အနက်၌၊ ဝိဘတ္တိပတိရူပကော – ဝိဘတ္တိနှင့် ပုဒ်နှင့် အလားတူသော၊ နိပါတော–တည်း၊ **တတော နိဒါနန္တိ**–ကား၊ တံ နိဒါနံ တံ ဟေတုကံ–ထိုဥစ္စာဟူသော အကြောင်းရှိသော၊ (ဘယံ ဝါ စသည်၌စပ်၊) ဣတိ–သို့၊ ပစ္စတ္တဝစနသ – ပထမာ ဝိဘတ်၏၊ **တော**–အာဒေသော – တော အပြုကို၊ ဝေဒိတဗ္ဗော – ၏၊ စ – ဆက်၊ သမာသေ–၌၊ အသ – ထိုပထမာ ဝိဘတ်၏၊ (တစ်နည်း) **အသ** – ထို တတော ဟူသောပုဒ်၏၊ တော လောပါဘာဝေါ – တောအပြု ကျေခြင်း၏ မရှိခြင်းသည်၊

နာတိကမေယျာသိ။ ။"မိမိအပေါ်မှာ နဂိုက ရှိနေသော ချစ်ခြင်းကို ဆွဲငင် (ထုတ်ပစ်) ခြင်း"ဟူသည် အချစ်ပျောက်၍ အမုန်းရောက်ခြင်း စိတ်ဆိုးခြင်းတည်း၊ ထို့ကြောင့် "နကုဇ္ဈေယျာသိ" ဟု ဥဒုကတ္တ ဖွင့်သည်။

တေနဟိ။ ။ဟိ သည် ပဒပူရဏ၊ တေနသည် ဥယျောဇနတ္ထ နိပါတ်ဟု ရှေ့၌ ဖွင့်ခဲ့ပြီ၊ ဤ၌ "ဝိဘတ္တိပတိရူပက"ဟု အပိုပါခြင်းသာ ထူး၏၊ "ဝိဘတ်ဆုံးသော နာမ်ပုဒ်နှင့် အလားတူသော နိပါတ်ပုဒ်တစ်မျိုး"ဟု ဆိုလိုသည်၊ ဝိဘတ္တိဖြင့် ဝိဘတ္တန္တ ပုဒ်ကိုယူပါ၊ ထို့ကြောင့် "ဝိဘတ္တန္တ ပဒိုရူပကော"ဟုရှိလျှင်သာ၍ရှင်း၏။ [ဝိဘတ္တိပတိရူပကောတိ တေနာတိ ပဒံ သန္ဓာယာဟ။]

တတောနိဒါနံ။ ။"တတော + နိဒါနံ အသ"ဟု ဗဟုဗ္ဗီဟိ ဝိဂ္ဂဟပြု၊ (တ) နောင် သိသက်၍, ထိုသိကို တောပြုသောကြောင့် "ပစ္စတ္တဝစနသ တော အာဒေသော"ဟု ဆိုသည်၊ ထိုတောကိုလည်း မချေရသောကြောင့် "အလုတ္တဗဟုဗ္ဗီဟိ"ဟုမှတ်။ ["တောပစ္စည်းကို ပဌမာ အနက်၌ သက်၏"ဟုလည်း တချို့နေရာ၌ ဆို၏။]

(ဟောတိ)၊ **ဘယံ ဝါတိ** – ကား၊ ကိန္တိ – အဘယ်သို့လျှင်၊ မေ–၏၊ ဘောဂေ–တို့ကို၊ ရာဇာနော–တို့သည်၊ နေဝ ဟရေယျုံ – မဆောင်ကုန်ရာအံ့နည်း၊ ဣတိ အာဒိနာ – သော၊ နယေန – ဖြင့်၊ ဝုတ္တံ– ဟောတော်မူအပ်သော၊ ရာဇာဒိဘယံ–မင်း အစရှိသည်တို့မှ ကြောက်ခြင်းသည်၊ စိတ္တုတ္တြာသော–စိတ်၏ ထိတ်လန့်ခြင်းသည် (ဘဝိဿတိ–၌ စပ်၊) ဣတိအတ္ထော– နက်၊ **ဆမ္ဘိတတ္တန္တိ**–ကား၊ ရာဇူဟိ ဝါ–မင်းတို့သည်သော်လည်းကောင်း၊ စောရေဟိ ဝါ–သော်လည်းကောင်း၊ ဓနံ – ကို၊ ဒေဟိ–လော၊ ဝါ – ပေးရမည်၊ ဣတိ – သို့၊ ကမ္မကာရဏံ–ညှဉ်းပန်းနှိပ်စက်ကြောင်း အမှုကို၊ ဝါ – ကံကြမ္မာကို၊ ကရိယမာနဿ – ပြုအပ်သူ၏၊ ဝါ – အပြုခံရသူ၏၊ ကာယိဋ္ဌနံ (ကာယ + ဣဋ္ဌနံ) ကာယကမ္မော – ကိုယ်၏ တုန်လှုပ်ခြင်းသည်၊

သမာသေ စဿ တော လောပါဘာဝေါ။ ။ အဿာတိ ပစ္စတ္တဝစနဿ, ပဒဿ ဝါ (ဋီကာ)၊ ဤဋီကာ၌ အဿကို တောလောပဝယ် တော၌ စပ်စေလို၏၊ "အဿ+တော" ထိုပထမာ ဝိဘာတ်၏ (အာဒေသ ဖြစ်သော) တောဟုလည်းကောင်း, "ထိုတောပုဒ်၏+တော"ဟုလည်းကောင်း စပ်ပါ။ [တချို့စာ၌ "တောလောပါဘာဝေါ"ဟု မရှိဘဲ "လောပါဘာဝေါ"ရှိ၏၊ ထိုသို့ရှိရာ၌ သာရတ္ထဖွင့်ပုံနှင့် မညီသော်လည်း "အဿ–ထိုတော၏၊ လောပါဘာဝေါ–ကျေမှု၏ မရှိခြင်း"ဟု ပေးနိုင်သည်။]

ဘယံ။ ။ဘယံသည် "ဉာဏဘယ(သံဝေဂဉာဏ်), အာရမဏဘယ(ကြောက်စရာအာရုံ), စိတ္တုတ္တြာသဘယ (စိတ်၏ ကြောက်လန့်ခြင်း)"ဟု ၃မျိုးရှိ၏၊ ထိုတွင် ဤနေရာ၌ စိတ်၏ ကြောက်လန့်ခြင်းဘယကို ယူစေလို၍"စိတ္တုတ္တြာသောတိ အတ္ထော"ဟု ဖွင့်သည်၊ မင်း, ခိုးသူစသော ရန်သူမျိုး ငါးပါးကြောင့်စိတ်၏ ကြောက်ရွံ့ထိတ်လန့်ခြင်း–ဟူလို၊ "ဘာယနံ–ကြောက်ရွံ့ထိတ်လန့်ခြင်း၊ ဘယံ–ခြင်း"ဟု ဘာဝသာဓနပြု၊ တရားကိုယ်မှာ ဒေါမနဿပြဋ္ဌာန်းသော ဒေါသမူစိတ္တုပ္ပါဒ်တည်း၊ ကြောက်စရာအာရုံကို အရကောက်ရာ၌ကား "ဘာယတိ စေတသွာတိ ဘယံ"ဟုပြု၊ သံဝေဂဉာဏ်ကို ကောက်ရာ၌မူ"ဘာယတိ စေတေနာတိ ဘယံ –ကြောက်လန့်ကြောင်းဉာဏ်"ဟုပြု။

ဆမ္ဘိတတ္တံ။ ။"ဆမ္ဘိတဿ + ဘာဝေါ ဆမ္ဘိတတ္တံ"ဟုပြု၍ ဘာဝ (တ္တ) ပစ္စည်းအရမှာ တုန်လှုပ်ခြင်းကြီယာရ၏၊ ထို့ကြောင့်"ကာယိဋ္ဌနံ–ကာယကမ္မော"ဟုဖွင့်သည်၊ ထိုသို့တုန်လှုပ်ရာ၌ အထူးအားဖြင့် ရင်ထဲ၌ရှိသော နှလုံးသား၏ တုန်လှုပ်ခြင်းတည်းဟု သိစေလို၍"ဟဒယမံသစလနံ"ဟု ဖွင့်သည်။ [သက္ကတ၌ "ဿမ္ဘ"ဓာတ်မှ "ဆမ္ဘ"ဟုဖြစ်လာဟန်တူ၏၊ ထို ဓာတ်သည် တောင့်မာခြင်း အနက်ကို ဟော၏၊ ကြောက်လွန်းအားကြီး၍ ခန္ဓာကိုယ် တုန်နေခြင်း တောင့်မာခြင်းတည်း၊ ("ခက်တရော် ဖြစ်ခြင်း"ဟု ရှေးကဆိုစ်၏၊) သဒ္ဓါတော ဆမ္ဘော အသဿ အတ္ထိတိ ဆမ္ဘိတော"ဟုပြု။]

ကမ္မကာရဏံ ကရိယမာနဿ။ ။ကရဓာတ်သည် "ဟိ"သာ"အနက်ကိုလည်း ဟော၏၊ ကာရိတ်ပစ္စည်းလည်း သွတ္တအနက်၌ သက်၏ဟု ထောမနိမိတ်၌ ဆို၏၊ ကရိယတော–ညှဉ်းဆဲခြင်း၊ ကာရဏာ – ခြင်း။ [ကာရဏာတု စ ယာတနာ၊ (၄၀၇) အာတိဓာန်။] ကရိယတောတိ ကမ္မံ၊

ဟဒယမံသစလန် – နှလုံးသား၏ လှုပ်ရှား ခြင်းသည်၊ [ရင်ထဲ၌ တဒိတ်ဒိတ် လှုပ်ရှားခြင်း–ဟူလို၊] (ဘဝိသတိ၊) **လောမဟံသော**တိ–ကား၊ ဘယေ–ကြောက်ခြင်း သည်၊ ဥပ္ပန္နေ – ဖြစ်လသော်၊ လောမာနံ – အမွေးတို့၏၊ ဟံသနံ – ရွှင်ခြင်းသည်၊ ဥဒဂ္ဂဘာဝေါ – အထက်၌ အဖျား ရှိကုန်သည်တို့၏ အဖြစ်သည်၊ ဝါ – ကြက်သီး မွေးညင်း ထခြင်းသည်၊ (ဘဝိသတိ၊) **အာရက္ခော**တိ –ကား၊ အန္တော စ – အတွင်း၌ လည်းကောင်း၊ ဗဟိ စ–၌လည်းကောင်း၊ ရတ္တိ စ–၌ လည်းကောင်း၊ ဒိဝါ စ–၌ လည်းကောင်း၊ အာရက္ခဏံ – စောင့်ရှောက်ရခြင်းသည်၊ (ဘဝိသတိ။)

၃၅။ တေန ဟိ ဝဠုတိ–ကား၊ သေဋ္ဌ–သော၊ ဂဟပတိ–သည်၊ ဓနံ–ကို၊ ဒသ္သေတွာ–ပြ၍၊ ပုတ္တံ – ကို၊ အတ္တနာ – ကိုယ်တိုင်၊ ဂိဟိဘာဝတ္ထာယ – လူ့အဖြစ်အကျိုးငှါ၊ ပလောဘေတုံ–အပြားအားဖြင့် အလိုရှိစေခြင်းငှါ၊ (သဒ္ဒတ္ထ၊) ဝါ–ဖြားယောင်းခြင်းငှါ၊ (ဝေါဟာရတ္ထ ၊) အသက္ကောန္တော – သည်၊ (ဟုတွာ– ၍၊) ဒါနိ – ၌၊ [ယောဇနာ၌ "အနက်မရှိ"ဟု ဆို၏၊] ပုရိသာနံ – တို့၏၊ ဝါ – တို့မှာ၊ မာတုဂါမသဒ္ဒေ– သော၊ ဗန္ဓနံ – အနှောင်အဖွဲ့သည်၊ နတ္ထိ – မရှိ၊ ဣတိ – သို့၊ မညိတ္တာ – မှတ်ထင်၍၊ တသ – ထိုရှင်သုဒိန်၏၊ ပုရာဏဒုတိယိကံ – ဧနီးဟောင်းကို၊ ဝေန ဟိ ဝဠုတိ–ဟူ၍၊ အာမန္တေသိ – သိစေပြီ၊ ဝါ – ခေါ်၍ပြောပြီ၊ **ပုရာဏ ဒုတိယိကန္တိ** – ကား၊ ပုရာဏံ – ရှေးဦးဖြစ်သော၊ ဒုတိယိကံ –၂ ယောက်မြောက် ဖြစ်သူကို၊ ပုဗ္ဗေ – ရှေးဦး၊

ကမ္မဓာ+ တံ+ကာရဏာစာတိ ကမ္မကာရဏာ–ပြုအပ်သော ညှဉ်းဆဲမှု၊ ထို့နောက် "ကာရိယ"ဟု ဝုဒ္ဓိနှင့်တကွ တွေ့ရ၏၊ "ပြုစေအပ်"ဟု အနက် မဖြစ်နိုင်ဘဲ၊ "ကရိယမာန–ပြုအပ်၊ ဝါ–အပြုခံရ"ဟုသာ ဖြစ်နိုင်ရကား "ကရိယမာနသ"ဟု ပါဠိမှန်ရှိစေသင့်၏။

လောမဟံသော။ ။"လောမာနံ+ဟံသော–အမွေးတို့၏ ရွှင်လန်းခြင်း"ဟူသည် အမွေးများ ထောင်လာခြင်းတည်း၊ ထို့ကြောင့် "ဥဒဂ္ဂဘာဝေါ"ဟု အဓိပ္ပာယတ္ထဖွင့်သည်၊ ဥဒ္ဓံ+အဂ္ဂေါ ယေသံတိ ဥဒဂ္ဂါ၊ [ဥ+အဂ္ဂပုဒ်ရင်းဖြစ်၍(ဒ်)လာလျှင် "ဥဒဂ္ဂ"ဟု ဖြစ်သင့်၏၊ "ဥဒ္ဓဂ္ဂ"ဟု မဖြစ်သင့်။] ဥဒဂ္ဂါနံ +ဘာဝေါ ဥဒဂ္ဂဘာဝေါ။

အတ္တနာ။ ။ပစ္စတ္တေ ကရဏဝစနံ – ပထမာဝိဘတ်၏အနက်၌ ကရိဏီဝိဘတ် သက်ထားသဖြင့် "အတ္တနာ"ဟု ဖြစ်ရသည်၊ သယန္တိ အတ္ထော၊ ဤသို့ သာရတ္ထဖွင့်သော်လည်း တချို့နေရာ၌ "နိပါတ်"ဟုလည်း ဆို၏၊ [အတ္တနာတိ ဝါ အယံ ဝိဘတ္တိ ပတိရူပကော အဗျယသဒ္ဒေါ၊ – သီ, ဋိသစ်, သံဂါယနာ သမ္ဘုတိဥတ် အဖွင့်။]

ပုရာဏဒုတိယိကံ။ ။ပုရာ+ဘဝါ ပုရာဏာ၊ (ပုရာနောင် ဘဝအနက်၌ အနဗန် မဟုတ်သော ဏ ပစ္စည်း၊) ဒုတိယာဧ ဒုတိယိကာ၊ (ဏိကပစ္စည်းသွတ္ထ၊) ပုရာဏာ စ+သာ+ဒုတိယိ ကာစာတိ ပုရာဏဒုတိယိကာ၊ "မိမိ"ဟူသော တစ်ယောက်တည်း၏ "နှစ်ယောက်မြောက်"ဟူသည်

ဂိဟိကာလေ – လူဖြစ်စဉ်အခါ၌၊ ဒုတိယိကံ – သော၊ ဂေဟသိတ သုခုပဘောဂ သဟာယိကံ –အိမ်၌မှီသော သုခကို ခံစားခြင်း၌ အဖော်ဖြစ်သော၊ ဘူတပုဗ္ဗဘာရိယံ–ရှေး၌ ဖြစ်သော ဇနီးကို၊ ဝါ–ဇနီးဟောင်းကို၊ (အာမန္တေသိ ၌ စပ်၊) ဣတိ အတ္ထော–နက်၊ **တေန ဟိ**တိ – ကား၊ ယေန ကာရဏေန – အကြင် အကြောင်းကြောင့်၊ မာတုဂါမသဒိသံ–သော၊ ဗန္ဓနံ–အနှောင်အဖွဲ့သည်၊ နတ္ထိ–တော့၊ (တေန ကာရဏေန–ကြောင့်၊ မာတုဂါမနှင့် တူသော အနှောင်အဖွဲ့ မရှိသည်၏ အဖြစ်ဟူသော ထို အကြောင်းကြောင့်–ဟူလို၊ တုယံ ပိ ဝစနံ ကရေယျာသိ–၌ စပ်။)

ပါဒေသု ဂဟေတ္တွာတိ –ကား၊ ပါဒေ – တို့ကို၊ ဂဟေတ္တွာ – ကိုင်၍၊ (ဧတံ–ဤပါဒေသု ဟူသောသဒ္ဒါသည်၊) ဥပယောဂတ္ထေ–ဒုတိယာဝိဘတ်၏ အနက်၌၊ ဘုမ္မဝစနံ–တည်း၊ ဝါ– တစ်နည်း၊ ပါဒေသု–တို့၌၊ တံ–ထိုသုဒိန်ကို၊ ဂဟေတ္တွာ– ၍၊ **ကိဒိသာ နာမ တာ အယျပုတ္တ အစ္ဆရာယော**တိ – ကား၊ ကသ္မာ – ကြောင့်၊ ဧဝံ–သို့၊ အာဟ – ပြောသနည်း၊ ကိရ – ချဲ့၊ (တစ်နည်း) ကိရ (ယသ္မာ) – ကြောင့်၊ တဒါ– ၌၊ သမ္ဘဟုလေ – များစွာကုန်သော၊ ခတ္တိယကုမာရေ ပိ – ခတ္တိယသတို့သားတို့ကို လည်းကောင်း၊ ဗြာဟ္မဏကုမာရေ ပိ–ဗြာဟ္မဏ သတို့သားတို့ကို

မိမိကလွဲလျှင် အရေးအကြီးဆုံး အဖော်တည်း၊ ထိုသူကား – စည်းစိမ်ခံစားဖက် မယားပင်တည်း၊ ထို့ကြောင့် "သုခုပဘောဂသဟာယိကံ ဘူတပုဗ္ဗဘာရိယံတိ အတ္ထော"ဟု သဘာဝတ္ထ ဖွင့်သည်၊ "ဘူတပုဗ္ဗ"ကား ပုရာဏ၏ အဖွင့်တည်း။ [ဂေဟသိတသုခသ – ကို+ ဥပဘောဂေါ – သုံးဆောင် ခံစားခြင်းတည်း၊ ဂေဟသိတသုခုပဘောဂေ – ၌ + သဟာယိကာ ဂေဟသိတသုခုပဘောဂသဟာယိကာ၊ (ယောဇနာ။)]

ပါဒေသု ဂဟေတ္တွာ။ ။ပါဒေသုကို "ပါဒေ"ဟု ကံအနက်မှတ်၊ ထို့ကြောင့် "ဥပယောဂတ္ထေဘုမ္မဝစနံ"ဟု မိန့်သည်၊ ဤကို ရည်ရွယ်၍–"ဂဟရှေ့မှ, အာစာရကို, ကံ ဆိုလိုမူ, ထိုရှေ့ပုဒ်မှာ, ဒုတိယာကို, ဆဋ္ဌိမှာသက်, ဤအချက်လည်း, မိန့်မြွက် ဆရာတစ်ဦး အလိုတည်း"ဟု နိယံ ဆိုကြသည်၊ ဤနေရာ၌ကား ထို ရှေ့ပုဒ်မှာ ဒုတိယာ မရှိ၊ "သုဒိန္နသ"ဟု ဆဋ္ဌိပင် တိုက်ရိုက်ရှိသည်။

ပါဒေသု ဝါ တံ ဂဟေတ္တွာ။ ။"ပါဒေသု"ဟု အာစာရအတိုင်း(ဘုမ္မတ္ထဟုပင်) ဆိုချင်ပြန်မူ "ထိုရှေ့က သုဒိန္နသကဲ့သို့သော ဆဋ္ဌိကို ကံအနက်၌သက်"ဟုလည်း နိယံဆိုကြသည်၊ "ဂဟရှေ့မှ, အာစာရကို, ဘုမ္မတ္ထပင်, ဆိုလိုချင်မူ, ထို့ပြင် ရှေ့မှာ, ဆဋ္ဌိပါက, ကံမှာသက်ဟု, မိန့်မြွက်ဆရာတစ်ဦး အလိုတည်း"၊ [ဤနိယံ၌ ဆဋ္ဌိကို ကံမှာသက်ဟု ဆိုစေကာမူ ပါဒေသု၏ သံမွန်လည်း လိုသေးရကား သမ္ဗန်အနက်၌သာ ဆဋ္ဌိသက်သင့်၏၊ "သုဒိန်၏ခြေတို့၌"ဟုလို၊ ထိုအခါ ဂဟေတ္တွာ၏ကံ လိုနေပြန်၏၊ ထို့ကြောင့် "တံ"ဟု အဋ္ဌကထာ၌ အပိုထည့်သည်–ဟုသာ ကြံသင့်သည်။]

လည်းကောင်း၊ သေဋ္ဌိပုတ္တောပိ – တို့ကိုလည်းကောင်း၊ မဟာသမ္မတ္တိယော – ကြီးစွာသော စည်းစိမ်တို့ကို၊ ပဟာယ – ပယ်စွန့်၍၊ ပဗ္ဗဇ္ဇေ – ရဟန်းပြုသည်တို့ကို၊ ဒိသွာ – ၍၊ ပဗ္ဗဇ္ဇောဂုဏံ – ရဟန်းအဖြစ်၏ ဂုဏ်ကို၊ အဇာနန္တာ – မသိကြကုန်သည်၊ (ဟုတ္တာ)၊ ကထံ – စကားကို၊ သမုဋ္ဌာပေန္တိ – ဖြစ်စေကြကုန်၏၊ (ကိံ)၊ ကသ္မာ–ကြောင့်၊ ဧတေ – ဤအမျိုးသားတို့သည်၊ ပဗ္ဗဇ္ဇန္တိ – ရဟန်းပြုကြကုန်သနည်း၊ ဣတိ–သို့၊ (သမုဋ္ဌာပေန္တိ–နှင့်၏၊) အထ– ၍၊ အညေ–အခြားသူတို့သည်၊ ဧवं– သို့၊ ဝဒန္တိ – ပြောဆိုကြကုန်၏၊ (ကိံ၊) ဒေဝဒ္ဓရာနံ – နတ်သမီးတို့၏လည်းကောင်း၊ ဒေဝနာဋိကာနံ – နတ်ကချေသည်မတို့၏ လည်းကောင်း၊ ကာရဏာ– အကြောင်းကြောင့်၊ (ဧတေ–တို့သည်၊ ပဗ္ဗဇ္ဇန္တိ–နှင့်၏၊) ဣတိ–သို့၊ (ဝဒန္တိ–နှင့်၏၊) သာ ကထာ–ထိုစကားသည်၊ ဝိတ္ထာရိတာ – ဖြစ်သော ကျယ်ပြန့်ခြင်းရှိသည်၊ အဟောသိ – ပြီ၊ တံ – ထိုစကားကို၊ ဂဟေတ္တာ – ယူ၍၊ အယံ – ဤနေ့ဟောင်းသည်၊ ဧवं–သို့၊ အာဟ–ပြောပြီ၊ ဣတိ–ဤသို့ မှတ်အပ်၏။ [ဣတိ – မပါလျှင် ကောင်းသည်၊] ထေရော– သည်၊ တံ– ထိုစကားကို၊ ပဋိက္ခိပန္တော– ပယ်မြစ်လိုသည်၊ (ဟုတ္တာ–၍)၊ **"နာ ခေါ အဟံ ဘဂိနီ"**တိ–ဟူ၍၊ အာဟ–ပြောပြီ၊ **သမုဒါစရတိ**တိ–ကား၊ ဝေါဟရတိ– ခေါ်ဝေါ်၏၊ ဝဒေတိ – ပြော၏။

တတ္ထေဝ မုစ္ဆိတာ ပပတာတိ – ကား၊ နံ – ထို ရှင်သုဒိန်ကို၊ ဘဂိနိုဝါဒေန–ဘဂိနီ အသုံးအနှုန်းဖြင့်၊ သမုဒါစရန္တံ –ပြောဆိုသည်ကို၊ ဒိသ္မာ – မြင်၍၊ ယော–အကြင် အရှင်သားသည်၊ မံ–ကို၊ ပဇာပတိ – မယားဖြစ်၍၊ သမာနံ – ဖြစ် ပါလျက်၊ အတ္တနာ– နှင့်၊ သဒ္ဓိं – တကွ၊ ကေမာတုကုစ္ဆိယာ – တစ်နေ့သော အမိ၏ ဝမ်းဗိုက်၊ သယိတဒါရိကံဝိယ–ကိန်းသော သူငယ်မကိုကဲ့သို့၊ ဝါ– နှမရင်းကိုကဲ့သို့၊ မညတိ–မှတ်ထင်၏၊ ဒါနိ–၍၊ အယံ–ဤ အရှင်သားသည်၊ မယိ–ငါ့အပေါ်၌၊ အနတ္ထိကော–အလိုမရှိတော့၊ ဣတိ – ဤသို့ တွေး၍၊ သမုပ္ပန္နဗလဝသောကာ– လွန်စွာဖြစ်သော

အဇ္ဇရာ, နာဋိကာ။ ။ဒေဝဒ္ဓရာနန္တိ အနုစ္ဆဒ္ဒိယော အာဟ–ကချေသည်မဟုတ်သော နတ်သမီးများကို ဒေဝဒ္ဓရာ–ဟုဆို၏၊ ဒေဝနာဋ်ကာနန္တိ နစ္ဆဒ္ဒိယော– ကချေသည် နတ်သမီးများကို ဒေဝနာဋကဟု ဆို၏၊ ပရိယာယဝစနံ ဝါ ဧတေ ဒေဝကညာနံ၊ ဤ ၂ပုဒ်လုံးသည် နတ်သမီးဟော ပရိယာယ်ဟု တစ်နည်းမှတ်။

သမုပ္ပန္နဗလဝသောကာ။ ။"ဘဂိနီ"ဟုခေါ်ရုံမျှဖြင့် အဘယ်ကြောင့် အပြင်းအပြ သောကဖြစ်ရသနည်း–ဟု မေးဖွယ်ရှိ၏၊ အဖြေကား – အယံ လောကော နာမ အတ္တနောဝ စိန္တေတိ–ဤလူကွေဟာ ကိုယ်ရေးကိုယ်တာကိုသာ စဉ်းစားလေ့ရှိ၏၊ တသ္မာ သာ ပိ"ဣဒါနိအဟံ အနာထာ ဇာတာ(ကိုးကွယ်ရာမဲ့ဖြစ်ပေါ့)" ဣတိ အတ္တနောဝ စိန္တယမာနာ (စဉ်းစားမိလျက်) အဟံ "အဇ္ဇအာဂမိဿတိ အဇ္ဇအာဂမိဿတိတိ–(တစ်နေ့ဝင် မြင်ရနိုးနိုး, တစ်မိုးသောက် ရောက်လာနိုးနိုးနှင့်)

အားကြီးသော သောက ရှိသည်၊ (ဟုတ္တာ)၊ တသ္မိံ; ယေဝ ပဒေသေ–ထိ အရပ်၌ပင်၊ မုစ္ဆိတာ – လွန်စွာဖြစ်သော မိန်းမောခြင်း ရှိသည်၊ ဝါ – မိုက်ခနဲ ဖြစ်သွားသည်၊ (ဟုတ္တာ)၊ ပပတာ ပတိတာ–လဲကျလေပြီ၊ ဣတိ အတ္ထော–နက်။ [သဗ္ဗာတာ + မုစ္ဆာ ယသာတိ – မုစ္ဆိတာ၊ ဣတ ပစ္စည်း။]

မာ နော ဝိဟေဋယိတ္ထာတိ–ကား၊ အမှေ–တို့ကို၊ ဓနံ–ကို ဒသေတွာ–ပြ၍ လည်းကောင်း၊ မာတုဂါမံ – ကို၊ ဥယျောဇေတွာစ – စေလွှတ်၍လည်းကောင်း၊ မာဝိဟေဋယိတ္ထ – မညှဉ်းဆဲကြပါကုန်လင့်၊ ဟိ – မှန်၊ (တစ်နည်း) ဟိ (ယသ္မာ)–ကြောင့်၊ ဧသော – ဤဥစ္စာကိုပြ, မာတုဂါမကို စေလွှတ်ခြင်းသည်၊ ပဗ္ဗဇိတာနံ–ရဟန်းတို့အတွက်၊ ဝါ – တို့ကို၊ ဝိဟေသာ – ညှဉ်းဆဲခြင်းတည်း၊ ဣတိ (တသ္မာ)–ကြောင့်၊ (မာ နော ဝိဟေဋယိတ္ထာတိ–ဟူ၍၊ အာဟ–ပြောပြီ) [ဣတိ ပါ၍ – ထည့်သည်၊ မပါလျှင် ရှင်း၏။] **တေနဟိ၊ ပေ၊ ဒေဟိတိ** ဧတ္ထ–၌၊ **တေန ဟိတိ**–တေနဟိပါဒ်ဖြင့်၊ အဘိရတိယံ – အလွန်မွေ့လျော်ခြင်း၌၊ ဥယျောဇေတိ – တိုက်တွန်း၏၊ တံ–သင်ချစ်သားသည်၊ အဘိရတော–အလွန်မွေ့လျော်သည်၊ (ဟုတ္တာ)၊ ဗြဟ္မစရိယံ–မြတ်သောအကျင့်ကို၊ သစေ စရသိ–အကယ်၍ ကျင့်အုံ၊ (ဧဝံသတိ)၊ စရိတ္တာ – ကျင့်ပြီး၍၊ အာကာသေ–၌၊ နိသီဒိတ္တာ–၍၊ ပရိနိဗ္ဗာယိတာ–ပရိနိဗ္ဗာန်ပြုနိုင်သူသည်၊ (တု ပစ္စည်း၊) ဟောဟိ – ဖြစ်ပါတော့၊ အမှာကံ ပန – ငါတို့အား ကား၊ ကုလဝံသဗီဇကံ–အမျိုးအနွယ်၏ မျိုးစေ့သဖွယ်ဖြစ်သော၊ ဧကံ ပုတ္တံ–သားတစ်ယောက်ကို၊ ဒေဟိ – ပေးပါလော။

မာ နော အပုတ္တကံ ၊ ပေ၊ လိစ္ဆဝိယော အတိဟရာပေသုံတိ(ဧတ္ထ)– ပေသုံ ဟူသော ဤပါဒ်၌၊ (ဂုဏ္ဍတ္ထံ – လျှို့ဝှက်အပ်သော အနက်ကို၊) ဟိ (ဥဒ္ဓရိတ္တာ ဒဿေမိ) – ထုတ်၍ ပြဦးအုံ၊ (တစ်နည်း) ဟိ (ယသ္မာ) – ကြောင့်၊ မယံ – တို့သည်၊ လိစ္ဆဝိနံ – လိစ္ဆဝီ မည်ကုန်သော၊ ဂဏရာဇူနံ – အပေါင်းဖြစ်သော မင်းတို့၏၊

အဌဝသာနိ ဗဟိ နှ နိက္ခန္တာ၊ တေ နိသာယ မယာ ဒါရကော ပိ နှ လဒ္ဓေါ (ယသ အာနုဘာဝေန ဗီဝေယျာမိ=သားကို မှီ၍ အသက်မွေးဖို့ရာ သားလည်း မရတော့)၊ ဣတောစာမှိပရိဟီနာ–ဤ အိမ်မှာရှိသော စည်းစိမ်မှလည်း ,အမွေခံ မရှိသဖြင့် ဆုံးရှုံးရပေါ့၊) အညတော စ (သူ၏ မယားဖြစ်နေသည့်အတွက် အခြားအိမ်ရှိ စည်းစိမ်မှလည်း ဆုံးရှုံးရပေါ့၊) ဣတိ သမုပ္ပန္နဗလဝေါ ဟုတ္တာ=ဤသို့ တွေးမိခြင်းကြောင့် အပြင်းအပြ သောကဖြစ်၍။

ကုလဝံသဗီဇကံ။ ။ကုလရက္ခပတိဋ္ဌာပနေ – အမျိုးသစ်ပင်ကို တည်စေခြင်း၌၊ ဗီဇသဒိသတ္တာ–ကုလဝံသပတိဋ္ဌာပကော ပုတ္တော ဣဓ ဗီဇကောတိ အဓိပ္ပေတောတိ အာဟ–ကုလဝံသဗီဇကံ ဧကံ ပုတ္တံတိ။ ["ဗီဇံဝိယ–သစ်ပင်၏မျိုးစေ့နှင့်တူ၏၊ ဣတိ ဗီဇကော"ဟု ဥပမာ အနက်၌ က ပစ္စည်းသက်။]

[လိစ္ဆဝီမင်းတို့သည် ညီတော် နောင်တော်များဖြစ်၍ တစ်ယောက်ပြီးတစ်ယောက် မင်းပြုကြသောကြောင့် "ဂဏရာဇနုံ"ဟုဆိုသည်။] ရဇ္ဇေ – နိုင်ငံ၌၊ ဝသာမ – နေကြ ရကုန်၏၊ တေ – ထိုလိစ္ဆဝီမင်းအပေါင်းတို့သည်၊ တေ – သင်၏၊ ပိတုနော–၏၊ အစ္စယေန–ကွယ်လွန်ရာအခါ၌၊ ဣမံ သာပတေယ္ယံ–ဤ ဥစ္စာနှစ်ကို၊ ဧဝံ မဟန္တေ– ဤသို့ များသော၊ ဝါ – သို့ကလောက်များသော၊ အမှာကံ – တို့၏၊ ဝိဘဝံ – စည်းစိမ်ကို၊ အပုတ္တကံ – သားမရှိသော၊ ကုလဝေနရက္ခကေန – အမျိုးတို့၏ ဥစ္စာကို စောင့်ရှောက်တတ်သော၊ ပုတ္တေန–မှ၊ ဝိရဟိတံ –ကင်းသော စည်းစိမ်ကို၊ (ထပ်ဖွင့်)၊ အတ္တနော–၏၊ ရာဇဂ္ဂေ ပုရံ–နန်းတော်တွင်းသို့၊ အတိ ဟရာပေယ္ယုံ – လွှမ်းမိုး၍ ဆောင်စေကုန်ရာ၏၊ ဣတိ – ထို့ကြောင့်၊ တေ – ထိုလိစ္ဆဝီ မင်းအပေါင်း တို့သည်၊ တံ – ထို ဥစ္စာတွေကို၊ မာ အတိဟရာပေသုံ – လွှမ်းမိုး၍ မဆောင်ပါစေကုန်လင့်၊ မာ အတိဟရာပေန္တု – နှ်လင့်၊ [အတိတ် ဟော ဟု ယူမည် စိုး၍ နှုတ်ဝိဘတ်ဖြင့် ထပ်ဖွင့်သည်။] ဣတိ – ဤသို့ မှတ်အပ်၏။

ဧတံ ခေါ ၊ ပေ၊ ကာတုန္တိ–ကား၊ ကသ္မာ–ကြောင့်၊ ဧဝံ–သို့၊ အာဟ–နည်း၊ ကိရ–ချဲ့၊ (တစ်နည်း) ကိရ(ယသ္မာ)– ကြောင့်၊ သော – ထိုသုဒိန်သည်၊ စိန္တေသိ– ပြီ၊ (ကိ)၊ ဧတေသံ – ဤ မိဘတို့၏၊ သာပတေယ္ယသ – ဥစ္စာနှစ်၏၊ အဟ မေဝ – သည်သာ၊ သာမိ – အရှင်တည်း၊ အညော – ငါမှတစ်ပါး အခြားသူသည်၊ နတ္ထိ– မရှိတော့၊ [ညီ, အစ်ကို မရှိတော့–ဟူလို၊] တေ – ထို မိဘတို့သည်၊ မံ– ကို၊ သာပတေယ္ယရက္ခဏတ္ထာယ–ဥစ္စာကိုစောင့်ရှောက်ခြင်းအကျိုးငှါ၊ နိစ္စံ – အမြဲ၊ အနုဗန္ဓိဿန္တိ – အစဉ် လိုက်ကြကုန်လတ္တံ့၊ [နောက်က တကောက်ကောက် လိုက်၍ လူထွက်ဖို့ရန် ပူဆာကြလိမ့်မည်–ဟူလို။] တေန – ကြောင့်၊ အဟံ – သည်၊ အပ္ပေါသုက္ကော – ကြောင့်ကြမဲ့သည်၊ (ဟုတ္တာ)၊ သမဏဘဗ္ဗံ – ကို၊ ကာတုံ – ငှါ၊

သာပတေယ္ယံ။ ။"သံ+ပတိ"ဟု ပုဒ်ခွဲ၊ သံသည် ဥစ္စာအနက်ဟော၊ သဿ–ဥစ္စာ၏+ပတိ– အရှင်တည်း၊ သံပတိ–ရှင်၊ နိဂ္ဂဟီတ် ချေ၊ သပတိဟု ဖြစ်၏၊ သပတိဿ– ဥစ္စာရှင်၏+ဟိတံ– စီးပွားတည်း၊ သာပတေယ္ယံ–ဥစ္စာရှင်၏ စီးပွားဖြစ်သော ရွှေငွေစသော ဥစ္စာ၊ မှန်၏–ရွှေငွေစသော ဥစ္စာသည် ဥစ္စာရှင်၏ ပစ္စုပ္ပန်ကျိုး သံသရာကျိုးကို ဆောင်နိုင်သောကြောင့် "သာပတေယ္ယံ" အမည် ရသည်၊ ထို ဥစ္စာကိုပင် "စည်းစိမ်"ဟုလည်း ခေါ်ရကား "သာပတေယ္ယံ"ကို"ဝိဘဝံ"ဟု ဖွင့်၏၊ "အပုတ္တကံ"ကို"ပုတ္တေန ဝိရဟိတံ"ဟု ဖွင့်သည်၊ [ဝိဘဝတိ ဝိဝဟတိ ဧတေနာတိ ဝိဘဝေါ=အထူး ကြီးပွားကြောင်း စည်းစိမ်။]

ကသ္မာဧဝမာဟ။ ။အလွန်မွေ့လျော်စွာ ရှာနိုး အဖြစ်၌ ကျင့်နေသော ရဟန်း တစ်ပါးက သားမျိုးစေ့ ပေးဖို့ရန်(မေထုန်မှုကို ပြုဖို့ရန်) ခွင့်ပြုခြင်းသည် မသင့်လျော်သောကြောင့် "ကသ္မာ"စသော ပုစ္ဆာကို ထုတ်သည်။

နု လစ္ဆာမိ – ရလိမ့်မည်မဟုတ်၊ ပုတ္တကံ – သားငယ်ကို၊ လဘိတ္တာ ပန – ရပြီး၍ ကား၊ သြရမိသမ္ဘိ – နောက်ကလိုက်ခြင်းမှ ရှောင်ကြဉ်ကြကုန်လတ္တံ့၊ တတော– ထိုသို့ ရှောင်ကြဉ်ခြင်းကြောင့်၊ အဟံ –သည်၊ ယထာသုခံ – ချမ်းသာသည်အား လျော်စွာ၊ ဝါ – ချမ်းသာသည့်အတိုင်း၊ သမဏာဓမ္မံ – ကို–၊ ကရိဿာမိ – ပြုနိုင် တော့အံ့၊ ဣတိ–သို့၊ (စိန္တေသိ–ပြီ၊ ဣတိ–သို့၊) ဣမံနယံ –ဤနည်းကို၊ ပဿန္တော– မြင်သည်၊ (ဟုတ္တာ)၊ ဧဝं–သို့၊ အာဟ–ပြီ၊ ဣတိ–ဤသို့ မှတ်အပ်၏။

၃၆။ ပုပ္ဖန္တိ–ပုပ္ပံဟူသော အမည်သည်၊ ဥတုကာလေ – ဥတုလာရာအခါ၌၊ ဥပ္ပန္နလောဟိတသ– ဖြစ်သော သွေး၏၊ နာမံ – တည်း၊ ဟိ–ချဲ့၊ မာတုဂါမဿ – ၏၊ ဥတုကာလေ – ၌၊ ဂဗ္ဘပတိဋ္ဌာနဋ္ဌာနေ – ကိုယ်ဝန်တည်ရာ အရပ်၌၊ လောဟိတ ဝဏ္ဏာ – နီသောအဆင်း ရှိကုန်သော၊ ပိဋ္ဌကာ – သွေးအဖုတို့သည်၊ သဏ္ဌာဟိ တွာ – ကောင်းစွာတည်၍၊ သတ္တာဒိဝသာနိ–လုံး၊ ဝမိတ္တာ–ကြီးပွား၍၊ ဘိဇ္ဇန္တိ– ပေါက်ကွဲကုန်၏၊ တတော – ထိုသို့ ပေါက်ကွဲခြင်းကြောင့်၊ လောဟိတံ – သည်၊ ပဋ္ဌရတိ – ယိုစီး၏၊ ပုပ္ဖန္တိ – ဟူသော၊ ဧတံ နာမံ–သည်၊ တဿ – ထိုသွေး၏၊ (နာမံ – တည်း၊) ပန – ဆက်၊ တံ – ထိုသွေးသည်၊ ယာဝ – လောက်၊ ဗလဝံ– အားရှိသည်၊ ဟောတိ – ၏၊ ဗဟု – စွာ၊ ပဋ္ဌရတိ – ယိုစီးသေး၏၊ တာဝ – ထို မျှားစွာ ယိုစီးသေးသမျှ ကာလပတ်လုံး၊ ဒိန္နာ – ပေးအပ်သည်၊ (သမာနာ) ပိ – သော်လည်း၊ ပဋိသန္ဓိ – ပဋိသန္ဓေသည်၊ နု တိဋ္ဌတိ – မတည်နိုင်၊ ဒေါသေနေဝ– သွေးဟူသော အပြစ်နှင့်သာလျှင်၊ သဒ္ဓိं–ကွ၊ [ဒေါသေနာတိ လောဟိတမလေန။] ပဋ္ဌရတိ – ယိုကျ၏၊ ပန – အနွယ်ကား၊ ဒေါသေ – သွေးဟူသော အပြစ်သည်၊ ပဋ္ဌရိတေ – ယိုစီးပြီးလသော်၊ [တပစ္စည်းကြောင့် အတိတ် အနက်ပေး၊] ဝတ္ထုမှိ–

ပုပ္ဖန္တိ၊ လေ၊ နာမံ။ ။ကျွတ္တိနံ ကုမာရိဘာဝပ္ပတ္တိတော (အပျိုအဖြစ်သို့ ရောက်ရာ– အပျိုဖော်ဝင်ရာ အခါမှ) ပဌာယ ပစ္ဆိမဝယတော သြရဲ (သားသမီး ရနိုင်လောက်သော နောက်ဆုံး အရွယ်၏ ဤဘက်၌) အသတိဝိနိဗန္ဓေ (ဘေးရန် မရှိလျှင်–ကျန်းမာလျှင်) အဌမေ အဌမေ သတ္တာဟေ– ၌၊ ဂဗ္ဘာသယသညိတော–(သူငယ်အိမ်ဟု အသိအမှတ်ပြုအပ်သော) တတိယေအာဝတ္ထေ(၃ ခုမြောက်ဗွေး၌) ကတိပယာ လောဟိတပိဋ္ဌကာ သဏ္ဌာဟိတွာ အဂ္ဂဟိတပုဗ္ဗာဝေ ဘိဇ္ဇန္တိ (ပြည်အဖြစ်သို့ မရောက်ဘဲပေါက်ကွဲကုန်၏)၊ တတော လောဟိတံ ပဋ္ဌရတိ၊ တတ္ထ ဥတုသမညာ, ပုပ္ဖသမညာစ။

မှတ်ချက်။ ။"အဌမေ အဌမေ သတ္တာဟေ–ရှစ်သတ္တာဟမှ တစ်ကြိမ်"ဟူသော စကားကို ယခုခေတ်အဆိုနှင့် စဉ်းစားသင့်၏၊ ယခုခေတ်၌ "တစ်လလျှင် တစ်ကြိမ်"ဟုပြောကြ၏၊ သတပဒီကပုစ္ဆာ၌လည်း "ပွင့်မြင်ယမ်မိ, တစ်လလျှင် ကြိမ်အညီပ, ချိန်ရာသီပေါ်တဲ့ ပန်းယော်"ဟု ဖြေဆိုလေသည်။

သားအိမ်သည်၊ သုဒ္ဓေ - စင်ကြယ်လသော်၊ ဒိန္နာ - သော၊ ပဋိသန္ဓိ - သည်၊ ခိပ္ပ-လျင်မြန်စွာ၊ ပတိဋ္ဌာတိ- ၏။ **ပုပ္ပံသာ ဥပ္ပဒ္ဓိတိ** -ကား၊ အသာ - ထို ဇနီး ဟောင်း၏၊ ပုပ္ပံ-ဥတုပန်းသည်၊ ဥပ္ပဒ္ဓိ - ပြီ၊ အကာရလောပေန - အ အက္ခရာ၏ ကျေခြင်းဖြင့်၊ သန္ဓိ - သန္ဓိသည်၊ (ဟောတိ -၏၊) [အသာ၌ အ ချေ, သာကို ဝိသံယောဂ (သာ)ပြု-ဟူလို၊] **ပုရာဏာ လေ ဂဟေတ္ဝာတိ**-ကား၊ ပုရာဏဒုတိယိကာယ-ရှေး၌ဖြစ်သော အဖော်မ၏၊ ဝါ-ဇနီးဟောင်း၏၊ ယာ ဗာဟာ-အကြင်လက်မောင်းသည်၊ (အတ္တိ-၏၊) တတြ-ထို လက်မောင်း၌၊ နံ - ထို ဇနီး ဟောင်းကို၊ ဂဟေတ္ဝာ-ကိုင်၍၊ ဣတိ အတ္ထော-နက်။

အပညတ္တေ သိက္ခာပဒေတိ - ကား၊ ပထမပါရာဇိက သိက္ခာပဒေ - ပထမပါရာဇိက သိက္ခာပုဒ်ကို၊ အဋ္ဌပိတေ - ထားတော်မမူအပ်သေးမီ၊ (တစ်နည်း) ပဌမပါရာဇိက သိက္ခာပဒေ-၏၊ အဋ္ဌပိတေ-ထားတော်မမူအပ်သေးသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ (အနာဒီနဝဒဿော၌ စပ်၊) ကိရ-ချဲ့၊ ဘဂဝတော-၏၊ ပဌမဗောဓိယံ-ပထမ ဗောဓိ၌၊ ဝိသတိ ဝဿာနိ - အနှစ် ၂၀ တို့ပတ်လုံး၊ ဘိက္ခူ - တို့သည်၊

သုဒ္ဓေဝတ္ထုမှိ။ ။ပဋ္ဌရိတလောဟိတတ္တာ (သွန်အပ်ပြီးသော သွေးရှိသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်) အနာမယတ္တာစ (ရောဂါမရှိသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်လည်းကောင်း။) နဟာနတော ပရံ (စင်ကြယ်ပြီးနောက်၌) စတုတ္ထဒိဝသတော ပဋ္ဌာယ သုဒ္ဓေ ဂဗ္ဘာသယေ (သူငယ်အိမ် စင်ကြယ်လသော်) (သုဒ္ဓေ ဝတ္ထုမှိအဖွင့်၊) သုဒ္ဓေပန ဝတ္ထုမှိ မာတာပိတူသု ဧကဝါရံ သန္ဓိပတိတေသု (ပေါင်းဖော်ကုန်လသော်) ယာဝ သတ္တဒိဝသာနိ ခေတ္တမေဝ ဟောတိ - ၇ ရက်ပတ်လုံး သန္ဓေတည်ဖို့ရန် ခေတ်ကာလဖြစ်သည်သာ၊ (ဘာ့ကြောင့်နည်း၊) ဂဗ္ဘသဏ္ဌာဟနဿ ပရိတ္တဿ လောဟိတလေပဿ ဝိဒ္ဓ မာနတ္တာ = (ထို ၇ရက်အတွင်းဝယ် ကိုယ်ဝန်တည်ကြောင်းဖြစ်သော အနည်းငယ် လိမ်းကျံကပ်ငြိနေသော သုက်သွေးရှိနေခြင်းကြောင့်တည်း၊) ကေစိ ပန အမှမာသမတ္တမ္ပိ ခေတ္တမေဝါတိ ဝဒန္တိ။

တတြ နံ ဂဟေတ္ဝာ။ ။တတြဖွင့်ပုံကို ကြည့်၍ "ဗာဟာယ"ဝယ် အဓိကရဏ အနက်၌ သက်သော သတ္တမီဟု သိပါ၊ " နံ"ကား ဂဟေတ္ဝာ၏ ကံအတွက် ထည့်ပါ၌တည်း။ ["ဗာဟာယန္တိ- အဓိကရဏတ္ထေ ဘုမ္မံတိ အာဟ-ပေ၊ တတြ နံ ဂဟေတ္ဝာတိ၊ "သုဒိန္နသ ပါဒေသု"ကဲ့သို့ "ဥပယောဂတ္ထာ၌သတ္တမီလည်းသင့်၏"ဟု ဋီကာဆို၏။

အပညတ္တေ သိက္ခာပဒေ။ ။ပါဠိတော်၌"သိက္ခာပဒ"ဟု သာမညဆိုသော်လည်း ပါရာဇိက သိက္ခာပုဒ်ကို ရည်ရွယ်အပ်သော "သန္ဓာယ ဘာသိတ" စကားတည်း၊ ထို့ကြောင့် "ပထမပါရာဇိက သိက္ခာပဒေ အဋ္ဌပိတေ"ဟု မိန့်သည်၊ ပါရာဇိက, ပါရာဇိကနှင့် အလားတူ သံဃာဒိသေသ်ကိုသာ မပညတ်ရသေး၊ များစွာသော ထုလ္လစ္စဉ်း စသည်တို့မှာ ထိုအခါ၌ ပညတ်တော်မူပြီးဖြစ်သည်-ဟူလို၊ အပ ညတ္တေကို"အဋ္ဌပိတေ"ဟု ဖွင့်ရာ၌ ပဝုတ္တဥပမာတ်သည် ထပန အနက်ဟောဟုမှတ်။ [အပ်ညတ္တေ ဟူသော လက္ခဏကို ဟိတ်အနက်လည်း ပေးနိုင်၏။]

စိတ္တံ – ဘုရားရှင်၏ စိတ်တော်ကို၊ အာရာဓယိ်သု – နှစ်သက်စေကြကုန်ပြီ၊ ဝါ–ကျေနပ်စေကြကုန်ပြီ၊ ဧဝရူပ်–ဤသို့ ကြမ်းတမ်းသော သဘောရှိသော၊ အဗ္ဘာစာရ်–လွန်ကျူးမှုကို၊ နု အက်သု–မပြုကြကုန်၊ တံ–ထိုနှစ်သက်စေခြင်းကို၊ သန္ဓာယေဝ–ရည်ရွယ်တော်မူ၍သာလျှင်၊ အာရာဓယိ်သု၊ ပေ၊ စိတ္တန္တိ–စိတ္တံ ဟူသော၊ ဣဒံ သုတ္တံ–ဤပါဠိတော်ကို၊ အာဟ – ဟောတော်မူပြီ၊ [ဘိက္ခဝေ – တို့၊ ဘိက္ခု – တို့သည်၊ ကော် သမယံ–တစ်ချိန်၌၊ ဝါ–တစ်ချိန်တုန်းက၊ မေ–ငါဘုရား၏၊ စိတ္တံ – ကို၊ ဝတ–စင်စစ်၊ အာရာဓယသု–နှိပ်ပြီ၊ ဝါ–နှိပ်ပြီ၊ . . .မူလပဏ္ဏာသ, သြပမ္မ ဝဂ်,ကကစူပမသုတ်၊] အဏ–ထို ပထမဗောဓိဝယ် ဝါတော် ၂၀အတွင်း၌၊ ဘဂဝါ–သည်၊ အဗ္ဘာစာရ်–ကို၊ အပသဿန္တော – မြင်တော်မမူရသည်၊ (ဟုတ္တာ) ပါရာဇိကံ ဝါ – ပါရာဇိက သိက္ခာပုဒ်ကို လည်းကောင်း၊ သံဃာဒိသေသံ ဝါ – သံဃာဒိသေသ် သိက္ခာပုဒ်ကိုလည်းကောင်း၊ နပညပေသိ – ပညတ်တော် မမူ၊ တသ္မိံ တသ္မိံ ဝတ္ထုသ္မိံ ပန – ထိုထိုအကြောင်းကြောင့်ကား၊ အဝသေသေ– ပါရာဇိက သံဃာဒိသေသ်မှ ကြွင်းကုန်သော၊ ပဋ္ဌ–နှ်သော၊ ခုဒ္ဒကာပတ္တိက္ခန္ဓေဝ–သေးငယ်သော အာပတ် အစုတို့ကိုသာ၊ ပညပေသိ – ပြီ၊ တေန – ကြောင့်၊ အပညတ္တေ သိက္ခာပဒေတိ–ပဒေဟူ၍၊ (သံဂီတိကာရေဟိ၊) ဝုတ္တံ – ပြီ။

အနာဒီနဝဒဿောတိ – ကား။ ဘဂဝါ–သည်၊ ဣဒါနိ–၌၊ သိက္ခာပဒံ–ကို၊ ပညပေန္တော–လျက်၊ ယံ အာဒီနဝံ – အကြောင်အပြစ်ကို၊ ဒဿဿတိ – ပြတော်မူလတ္တံ့၊ တံ – ထိုပြတော်မူအပ်လတ္တံ့သော အပြစ်ကို၊ အပသဿန္တော – မမြင်သည်၊ အနဝဇ္ဇသညီ – အပြစ်မရှိဟု အမှတ်ရှိသည်၊ ဟုတ္တာ – ၍၊ ဝါ – ကြောင့်၊ (အဘိဝိညာပေသိ– ၌ စပ်၊) ဟိ–မှန်၊ အယံ–ဤအရှင်သုဒိန်သည်၊ ဣဒံ–ဤမေထုန်အမှုကို၊ နု ကရဏီယံ–မပြုထိုက်၊ ဣတိ ဝါ – ဤသို့သော်လည်းကောင်း၊ (ဣဒံ – သည်၊) မူလစ္ဆေဇ္ဇာယ – အမြစ်အရင်း၏ ပြတ်ခြင်းငှာ၊ သံဝတ္တတိ–၏၊ ဣတိ ဝါ–သော်လည်းကောင်း၊ သစေ ဈာနေယျ–အုံ့၊ (ဧဝံသတိ၊) သဒ္ဓါပဗ္ဗဇိတော–သဒ္ဓါကြောင့် ရှင်ရဟန်းပြုခဲ့သော၊ ကုလပုတ္တော–သည်၊ (ဟုတ္တာ)၊ တတော နိဒါနံ–

အာရာဓယိ်သု။ ။"အာပုဗ္ဗ+ရာဓ – တောသနေ" ဟူသော ဓာတ်, ကာရိတ်ဏယတည်း၊ ထို့ကြောင့် "စိတ္တံဂဏှိ်သု၊ ပူရယိ်သု–ဘုရားအလိုတော်ကို +ပြည့်ဝစေကြကုန်ပြီ၊ ဟဒယဂါဟိနိ် ပတိပတ္တိ် (ဘုရားရှင်၏ စိတ်နှလုံးကို ယူစေနိုင်သော အကျင့်ကို) ပတိပဒ္ဓိ်သု"–ဟူသော ဋီကာ၌ အုဓိပ္ပာယတ္ထဟုမှတ်။

မူလစ္ဆေဇ္ဇာယ။ ။ဆိဒ္ဓနံ ဆေဒ္ဓံ၊ ဆိဒိ+ဏျ၊ မူလဿ–၏+ဆေဒ္ဓံ မူလစ္ဆေဒ္ဓံ–သာသနာတော်၏ အခြေအမြစ်ဖြစ်သော ပါရာဇိကသိက္ခာသီလ၏ပြတ်ခြင်း၊ [သကို အာယပြု။]

ထိုသား မျိုးစေ့မပေးခြင်းဟူသော အကြောင်းကြောင့်၊ ဝါ – ထိုမေထုန်မပြုခြင်းဟူသော အကြောင်းကြောင့်၊ ဧဝိတက္ခယံ – အသက် ကုန်ခြင်းသို့၊ ပါပုဏာတိ – ရောက်ရသော်လည်း၊ နေ ကရေယျ – မပြုတန်ရာ၊ ပန – အံ့ဖွယ်ကား၊ ဧတ္ထ – ဤမေထုန်မှု၌၊ အာဒီနဝံ–ကို၊ အပသဿန္တော – သည်၊ နိဒ္ဒေါသသသီ– အပြစ်မရှိဟု အမှတ်ရှိသည်၊ အဟောသိ – ပြီ၊ တေန – ကြောင့်၊ အနာဒီနဝဒဿောတိ–ဟူ၍၊ (သံဂီတိကာရေဟိ) ဝုတ္တံ – ပြီ။ ["အာဒီနဝံ + နေ ပဿတိတိ အနာဒီနဝ ဒဿော" ဟု အယူတွေ့သမာသ်ပြု၊ ဝရံ တေ မောဃပုရိသ – စသည်ဖြင့် မိန့်တော်မူအပ်လတ္တံ့သော အပြစ်ကို မမြင်သည်။]

ပုရာဏ ဒုတိယိကာယာတိ – ယ ဟူသော သဒ္ဒါသည်၊ ဘုမ္မဝစနံ – တည်း၊ **အဘိဝိညာပေသိတိ** – ကား၊ ပဝတ္တေသိ – ဖြစ်စေပြီ၊ ဟိ – မှန်၊ ပဝတ္တနာပိ – ဖြစ်စေခြင်းကိုလည်း၊ ကာယဝိညတ္တိ စောပနတော – ကာယဝိညတ်ကြောင့် ဖြစ်သော လှုပ်ရှားခြင်းကြောင့်၊ ဝိညာပနာတိ – ဝိညာပနာဟူ၍၊ ဝုစ္စတိ – ၏၊ တိက္ခတ္တုံ – ကြိမ်၊ အဘိဝိညာပနဋ္ဌ – ဖြစ်စေမှုကိုလည်း၊ (အကာသိ ဌ စပ်)၊ သေ–

ပဝတ္တနာပိဟိ။ ။ပါဠိတော်၌"မေထုနဓမ္မံ အဘိဝိညာပေသိ"ဟု ရှိ၏၊ ထိုပါဠိအတွက် "မေထုန်အကျင့်ကို + သိစေပြီ"ဟု မဖွင့်ဘဲ "မေထုန်အကျင့်ကို + ဖြစ်စေပြီ"ဟု အနက်ကို ဖွင့်ရာ၌ သဒ္ဒါအနေအားဖြင့် အလွန်အလွန်ဝေးကွာရကား အဘိဝိညာပေသိပုဒ်၏ "ပဝတ္တေသိ" အနက်ကို အဘယ်ပုံ ဆက်သွယ်၍ ရအပ်ပါသနည်း–ဟု မေးဖွယ်ရှိသောကြောင့် "ပဝတ္တနာပိ ဟိ၊ ပေါ်ဝိညာပနာတိ ဝုစ္စတိ"ဟု မိန့်၊ [ပဝတ္တနာပိ၌ ပိဖြင့် "ဝိညတ္တိ"ကိုပေါင်း၊] ဝိညတ္တိ (သိစေမှု) ကိုသာ ဝိညာပနာဟု ဆိုအပ်သည် မဟုတ်သေး၊ ဖြစ်စေမှုကိုလည်း ဝိညာပနာဟု ဆိုအပ်သည်–ဟူလို။

ကာယဝိညတ္တိစောပနတော။ ။ဖြစ်စေခြင်းကို အဘယ်ကြောင့် "ဝိညာပနာ"ဟု ဆိုအပ်ပါသနည်း–ဟု ထပ်၍ မေးဖွယ်ရှိသောကြောင့် "ကာယဝိညတ္တိ စောပနတော"ဟု မိန့်၊ ကာယဝိညတ်ကြောင့်ဖြစ်ရသော လှုပ်ရှားခြင်း၏ အဖြစ်ကြောင့် "ဖြစ်စေခြင်းကို ဝိညာပနာ"ဟု ဆိုအပ်သည်–ဟူလို။ [ကာယဝိညတ္တိစောပနတောတိ– ကာယဝိညတ္တိဝသေန ပဝတ္တစလနတော (သာရတ္ထ)၊ ကာယဝိညတ္တိယာ–ကြောင့်၊ နိမ္ဗတ္တစလနတော၊ (ဝိမတိ)၊ စောပနဋ္ဌ စုပစာတ်သည် စလနအနက်ဟော၊ ပဝတ္တဟူသော အလယ်ပုဒ်အကျေးကြ၊ ဝိညတ္တိယာ+ပဝတ္တံ+စောပနံ ဝိညတ္တိစောပနံ။]

အချုပ်မှာ – "မေထုန်မှိုဝဲမှု"သည် ကာယဝိညတ်ကြောင့် ရပ်ကလာပ်များ လှုပ်ရှားမှုဖြစ်၍ "အဘိဝိညာပေသိ"ဟု ဝိညတ်နှင့် စပ်ဆိုင်သော ဝိညာပနကြိယာကို ဆိုပါသော်လည်း အနက်အားဖြင့် ပဝတ္တန အနက်ကိုသာ ယူရသည်–ဟု မှတ်၊ ထိုသို့ "အဘိဝိညာပေသိ"ဟု ဆိုခြင်းမှာလည်း "မေထုန် ပတိသေဝိ"ဟုဆိုလျှင် ကြမ်းတမ်းသော စကားဖြစ်ရကား ဝိနည်းပိဋကတ်၌ ပထမဆုံး သုံးစွဲအပ်သော စကားဖြစ်၍ ယဉ်ကျေးသော စကားလုံးကို သုံးစွဲခြင်းဖြစ်သည်။

ဤ အရှင်သုဒိန်သည်၊ ဂဗ္ဘသဏ္ဌာနသန္ဓိဌာနတွင် – ကိုယ်ဝန်တည်ခြင်းခဏ ဆုံးဖြတ်ခြင်းအကျိုးငှာ၊ အကာသိပြီ၊ ဣတိ – သို့၊ ဝေဒိတဗ္ဗော – ၏၊ [ရှေးစာအုပ်များ၌ "သန္ဓိဌာနံ"ဟု ရှိ၏၊ သံဂါယနာမှုအတိုင်း "သန္ဓိဌာနတ္ထံ"ဟု ပေးလိုက်သည်၊ ဤ ဝါကျတစ်ခုလုံး စာသွား မကောင်းလှ။]

သာ တေန ဂဗ္ဘံ ဂဏှိတိ – ကား၊ သာစ– ထို ဇနီးဟောင်းသည်လည်း၊တေနေဝ အဠောစာရေန – ထို လွန်ကျူးမှုကြောင့်သာလျှင်၊ ဂဗ္ဘံ–ကို၊ ဂဏှိ – ပြီ၊ အညထာ–တစ်ပါးသော အကြောင်းကြောင့်၊ (ဂဗ္ဘံ–ကို၊) နု ဂဏှိ–ယူသည်မဟုတ်၊ ပန – ပရိဟာရပက္ခမှတစ်ပါး, စောဒကပက္ခကို ဆိုဦးအုံ၊ အညထာပိ – ကြောင့် လည်း၊ ဂဗ္ဘဂ္ဂဟဏံ – ကိုယ်ဝန်ကိုယူခြင်းသည်၊ ဟောတိ ကိ – ဖြစ်နိုင်သလော၊ ဣတိ – ဤကား အမေးတည်း၊ ဟောတိ – ဖြစ်နိုင်၏၊ (ဣတိ – ဖြေတည်း၊) ကထံ – အဘယ် အကြောင်းကြောင့်၊ (ဟောတိ – နည်း၊) ကာယသံသဂ္ဂေန – ကိုယ်၏ ရောနှောခြင်း ကြောင့် လည်းကောင်း၊ ဝါ – ကိုယ်လက် နီးနှောခြင်းကြောင့် လည်းကောင်း၊ စောဠဂ္ဂဟဏေန – အဝတ်ကို ယူခြင်းကြောင့်လည်းကောင်း၊ အသုစိပါနေန – သုက်ကို သောက်ခြင်းကြောင့် လည်းကောင်း၊ နာဘိပရာမသနေန – ချက်ကို သုံးသပ်ခြင်းကြောင့်လည်းကောင်း၊ ရူပဒဿနေန – အဆင်းကို ကြည့်ခြင်းကြောင့်

တိကွတ္တွာ အဘိဝိညာပနံ။ ။ရှင်သုဒိန်သည် မေထုန်ကို အလိုမရှိပါဘဲ အဘယ် အကျိုးငှာ ဒုကြိမ် ဒုဖန် ဖြစ်စေရသနည်း–ဟု မေးဖွယ်ရှိ၍ "တိကွတ္တွာ အဘိဝိညာ ပနံ"စသည်မိန့်၊ ကိုယ်ဝန်တည်စေမှု၌ စိတ်ချရအောင် (နောက်တစ်ဖန် မပြုရအောင်) ဒုကြိမ်ဖြစ်စေပါသည်–ဟူလို။ [တိကွတ္တွာ အဘိဝိညာပနန္တိ–မုတ္တိပါပန ဝသေန (သုက်လွတ်ခြင်းသို့ ရောက်စေခြင်း၏ အစွမ်းဖြင့်) တိသုဝါရေသု မေထုနမမ္ပသ ပဝတ္တနံ။]

တေနေဝ။ ။"သဗ္ဗပဒဲသာဝဓာရဏ"နှင့်အညီတေနကို အဝဓာရဏ (ဧဝ)ထည့်၍ "တေနေဝ"ဟုဖွင့်၏၊ ထိုဧဝဖြင့် တားမြစ်အပ်သောအနက်ကို ပြလို၍ "နအညထာ"ဟု ထည့်ပြန်သည်။ [သဗ္ဗပဒါနံ–တို့၏၊ အဝဓာရဏဖလတ္တာ–အဝဓာရဏအကျိုးရှိ(ဧဝ၏အနက်ရှိ) သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ ဝိနာ ဧဝကာရံ (ဧဝမပါဘဲ) အဝဓာရဏတ္ထော ဝိညာယတိတိ အာဟ–တေနေဝ အဠောစာရေနာတိ။]

ကိံ ပန။ ။ဣဒါနိ အဝဓာရဏေန (ဧဝသဒ္ဒါသည်) နိဝတ္တိတံ အတ္ထံ ဒဿေတုံ (တားမြစ်အပ်သော အနက်ကို အကျယ်ပြခြင်းငှာ) အာဟ– ကိံ ပန အညထာပိ ဂဗ္ဘဂ္ဂဟဏံ ဟောတိတိ အာဒိ။

နာဘိပရာမသနေန။ ။ချက်ကိုသုံးသပ်ခြင်းသည် ကာယသံသဂ္ဂတွင် ပါဝင်ပြီးမဟုတ်ပါလော၊ အဘယ်ကြောင့် သီးခြားဆိုရသနည်း–ဟု မေးဖွယ်ရှိ၏၊ ၂ ယောက်လုံး၏ ဆန္ဒရာဂအတွက် ကာယသံသဂ္ဂကို ဆိုအပ်၏၊ မိန်းမ၏သာ ဆန္ဒရာဂအတွက် နာဘိပရာမသနကို ဆိုအပ်၏။ [တစ်နည်း – နာဘိပရာမသနကြောင့် ကိုယ်ဝန်ရသော ဝတ္ထုအများ ထင်ရှားရှိဖူးသောကြောင့်လည်း နာဘိပရာမသနကို သီးခြား ဆိုရသည်။]

လည်းကောင်း၊ သဒ္ဓေန – အသံကြောင့် လည်းကောင်း၊ ဂန္ဓေန – အနံ့ကြောင့် လည်းကောင်း၊ (ဂဗ္ဘဂ္ဂဟဏံ ဟောတိ၊) ဟိ–ချဲ့၊ ဧကစ္စာ – အချို့ကုန်သော၊ ဣတ္ထိယော – တို့သည်၊ ဥတုသမယေ – ဥတုပန်းပွင့်ရာအခါ၌၊ ဆန္နရာဂရတ္တာ–ဆန္ဒရာဂဖြင့် တပ်မက်ကုန်သည်၊ (ဟုတ္တာ၊) ပုရိသာနံ–တို့၏၊ ဟတ္ထဂ္ဂါဟ ဝေဏိဂ္ဂါဟ အင်ပစ္စင်ပရာမသနံ – လက်ကိုင်ခြင်း, ဆံအစု (ဆံစည်း) ကို ကိုင်ခြင်း, အင်္ဂါကြီးငယ်ကို သုံးသပ်ခြင်းကို၊ သာဒယန္တိ ယောပိ – သာယာ ကုန်လျက်လည်း၊ ဂဗ္ဘ–ကို၊ ဂဏှန္တိ – ယူတတ်ကုန်၏၊ ဧဝံ – ဤသို့လျှင်၊ ကာယသံသဂ္ဂေန–ကြောင့်၊ ဝါ–ကြောင့်၊ ဂဗ္ဘဂ္ဂဟဏံ ဟောတိ။

ပန –ကား၊ (ကာယသံသဂ္ဂမှတစ်ပါး, စောဠဂ္ဂဟဏာ ကား၊) ဥဒါယိသ–ဥဒါယီ၏၊ ပုရာဏဒုတိယိကာ–မယားဟောင်း ဖြစ်သော၊ "ဘိက္ခုနီ – သည်၊ တံ အသုစိ – ထိုသုက်ကို၊ [သင်းပိုင်ဟောင်း၌ ပါလာသော သုက်ကို၊] ဧကဒေသံ – တစ်စိတ်တစ်ဖို့ကို၊ မုခေန–ခံတွင်းဖြင့်၊ အဂ္ဂဟေသိ–ယူပြီ၊ ဧကဒေသံ–ကို၊ စောလကေ နေဝ–အဝတ်နှင့် သာလျှင်၊ သဒ္ဓိံ – ကွ၊ အင်္ဂါဇာတေ – အင်္ဂါဇာတ်၌၊ ပက္ခိပိ–ထည့်ပြီ၊ သာ – ထိုဘိက္ခုနီသည်၊ တေန – ထိုအဝတ်ကို ယူခြင်းကြောင့်၊ ဂဗ္ဘံ – ကို၊ ဂဏှိ – ပြီ၊ (အကျယ်ကို ပုရာဏစီဝရဓောဝါပန သိက္ခာပုဒ်မှာ ကြည့်၊) ဧဝံ–လျှင်၊ စောဠဂ္ဂဟဏေန ဂဗ္ဘဂ္ဂဟဏံ ဟောတိ၊ မိဂသိင်္ဂါတာပသဿ – မိဂသိင်္ဂါရသေ့၏၊ မာတာ – အမိဖြစ်သော၊ မိဂီ – သမင်မသည်၊ ဥတုသမယေ – ၌၊ တာပသဿ–ရသေ့၏၊ ပဿာဝဋ္ဌာနံ – ကျင်ငယ်စွန့်ရာအရပ်သို့၊ အာဂန္တွာ – ၍၊ သသမ္ဘဝံ – သုက်နှင့် တကွဖြစ်သော၊ ပဿာဝံ–ကျင်ငယ်ကို၊ ပိဝိ – သောက်ပြီ၊ သာ – ထို သမင်မသည်၊ တေန – ထို သုက်ကို သောက်ခြင်းကြောင့်၊ ဂဗ္ဘံ ဂဏှိတ္တာ၊ မိဂ သိင်္ဂါ – မိဂသိင်္ဂါ သတို့သားကို၊ ဝိဇာယိ – ဖွားပြီ၊ ဧဝံ – လျှင်၊ အသုစိပါနေန–ကြောင့်၊ ဂဗ္ဘဂ္ဂဟဏံ–သည်၊ ဟောတိ–၏။

ပန–ကား၊ သာမသ – သာမမည်သော၊ ဗောဓိသတ္တသ – ၏၊ မာတာ ပိတူနံ – တို့၏၊ စက္ခုပရိဟာနိံ – မျက်စိ၏ ဆုတ်ယုတ်မည့် အရေးကို၊ ဥတ္တာ–ကြောက်ခင်ကာ သိ၍၊ သက္ကော–သိကြားသည်၊ ပုတ္တံ – ကို၊ ဒါတုကာမော – သည်၊

ဣတ္ထိယော ဟိ။ ။ကထံ ကာယသံသဂ္ဂေန ဂဗ္ဘဂ္ဂဟဏံ ဟောတိ၊ ကထဉ္စ တတ္ထ သုက္ကသောဏိတသ သမ္ဘဝေါတိ (ဘယ်နည်းဖြင့် ထို ကာယသံသဂ္ဂပြုရာ၌ သုက်သွေး ဖြစ်နိုင်သနည်း) ဟု မေးဖွယ်ရှိ၍ "ဣတ္ထိယော ဟိ" စသည်မိန့်၊ ဆန္ဒရာဂုပ္ပတ္တိဝသေန ဣတိယာ သုက္ကကောဋ္ဌာသော စလိတော ဟောတိ (ကာယသံသဂ္ဂ ပြုသောအခါ ဆန္ဒရာဂ ဖြစ်ခြင်းကြောင့် မိန်းမ၏ သုက် အစုအဝေးသည် လှုပ်ရှား၏)၊ သော ပိ (ထို လှုပ်ရှားခြင်းသည်လည်း) ဂဗ္ဘသဏ္ဌာနသ ပစ္စယော ဟောတိ၊ အဓိပ္ပာယော။

(ဟုတ္တာ)၊ ဒုက္ခလပဏ္ဍိတံ – ဒုက္ခလသုခမိန်ကို၊ အာဟ–ပြီ၊ (ကိ)၊ တုမှာကံ – တို့အား၊ မေထုနမမ္မော – သည်၊ ဝဋ္ဋတိ – အပ်သလော၊ ဣတိ – သို့၊ (အာဟ၊) မယံ – တို့သည်၊ ဧတေန – ဤ အကျင့်ဖြင့်၊ အနတ္ထိကာ – အလိုမရှိကုန်သည်၊ (ဟုတ္တာ)၊ ဣသိပဗ္ဗဇ္ဇံ – ရသေ့ ရဟန်းအဖြစ်သို့၊ ပဗ္ဗဇိတာ – ကပ်ရောက်ကုန်သည်၊ အမှ–ဖြစ်ကုန်၏၊ ဣတိ–ဤသို့ ပြောပြီ၊ [မေထုန် ပြုအပ်–မပြုအပ်ကို စဉ်းစားဖွယ် မလို၊ ထိုအမှုကို အလိုမရှိ၍ ရဟန်းပြုခဲ့ကြသည် – ဟူလို။] တေနဟိ – ထိုသို့ အလို မရှိလျှင်၊ ဣမိဿာ – ဤ ပါရိကာ၏၊ ဥတုသမယေ–ဌ၊ အဂ်ုဠေန– လက်မဖြင့်၊ နာဘိ – ချက်ကို၊ ပရာမသေယျာထ – သုံးသပ်ပါကုန်လော၊ ဣတိ – ဤသို့ ပြောပြီ၊ သော– ထို ဒုက္ခလသုခမိန်သည်၊ တထာ – ထို ပြောသည့်အတိုင်း၊ အကာသိ– ပြီ၊ သာ– ထို ပါရိကာသည်၊ တေန – ထိုချက်ကို သုံးသပ်ခြင်းကြောင့်၊ ဂဗ္ဘံ – ကို၊ ဂဏှိတွာ – ယူ၍၊ သာမတာပသဒါရကံ – သာမ ရသေ့ကလေးကို၊ ဝိဇာယိ – ပြီ၊ [ချက်ကို သုံးသပ်သောအခါ သွေးသား လှုပ်ရှားသဖြင့် ကိုယ်ဝန် ရသည်။] ဒေဝ – လျှင်၊ နာဘိပရာမသနေန – ကြောင့်၊ ဂဗ္ဘဂ္ဂဟဏံ – သည်၊ ဟောတိ – ၏၊ ဧတေနေဝ နယေန – ဤနည်းဖြင့်ပင်၊ မဏ္ဍဗျသ စ – မဏ္ဍဗျ သတိုးသား၏ လည်းကောင်း၊ စဏ္ဍပဒ္ဒောတသ စ– စဏ္ဍပဒ္ဒောတမင်း၏လည်းကောင်း၊ ဝတ္ထု–ကို၊ ဝေဒိတဗ္ဗံ – ၏။

ကထံ – လျှင်၊ ရူပဒဿနေန – အဆင်းကို ကြည့်ခြင်းကြောင့်၊ (ဂဗ္ဘဂ္ဂဟဏံ–သည်၊) ဟောတိ – နည်း၊ ဣဓ – ဤလောကဌ်၊ ဧကစ္စာ – သော၊ ဣတ္ထိ–သည်၊ ဥတုသမယေ – ဌ်၊ ပုရိသသံသဂ္ဂံ – ယောကျ်ား၏ ရောနှောခြင်းကို၊ အလဘမာနာ–သည် (ဟုတ္တာ)၊ ဆန္ဒရာဂဝသေန–ဖြင့်၊ ရာဇောရောဇောဝိယ–မင်း၏ မောင်းမကဲ့သို့၊ အန္ဓောဂေဟဂတာဝ – အိမ်တွင်းသို့ ရောက်လျက်သာလျှင်၊ ဝါ – အိမ်တွင်းဌ် တည်လျက်သာလျှင်၊ ပုရိသံ – ကို၊ ဥပနိဇ္ဈာယတိ – တစိမ့်စိမ့် ကြည့်၏၊ ဝါ – တစိမ့်စိမ့်ကြိုစည်၏၊ သာ – ထိုမိန်းမသည်၊ တေန – ထို ကြည့်ခြင်း ကြိုခြင်း ကြောင့်၊ ဂဗ္ဘ–ကို၊ ဂဏှာတိ–၏၊ ဧဝံ လျှင်၊ ရူပဒဿနေန – ကြောင့်၊ ဂဗ္ဘဂ္ဂဟဏံ–သည်၊ ဟောတိ–၏၊ ပန–ကား၊ ဗလာကာသု – ဗျိုင်းအောက်တို့ဌ်၊ ပုရိသော နာမ–အဖိုမည်သည်၊ နတ္ထိ – မရှိ၊ တာ– ထို ဗျိုင်းအောက်မတို့သည်၊ ဥတုသမယေ–ဌ်၊

ဧတေနေဝ နယေန။ ။မဏ္ဍဗျ၏ အမိဖြစ်သော ဒိဋ္ဌမင်္ဂလိကာ၏ ချက်ကို မာတင်္ဂ ရသေ့သည် သုံးသပ်၏၊ စဏ္ဍပဒ္ဒောတမင်းလောင်း၏ မယ်တော်မိဖုရားသည် ချက်ပေါ်ဌ် ကင်းသတ္တဝါ ဖြတ်သွားသည်ကို သာယာ၏၊ ထို့ကြောင့် ကိုယ်ဝန်ရကြသည်။

ဥပနိဇ္ဈာယတိ။ ။ဝါတပါနာဒိနာ ဒိဋ္ဌာ ဝါ (ပြတင်းပေါက်က လှမ်းကြည့်၍ ဖြစ်စေ) ဒိဋ္ဌပုဗ္ဗံ ဝါ ပုရိသံ (မြင်ဖူးသော ယောကျ်ားကို မှန်း၍ဖြစ်စေ) ဥပနိဇ္ဈာယတိ၊ [သီဟိုဠ်ကျွန်းဌ် မောင်းမတစ်ယောက်သည် ထိုအတိုင်း ကြည့်၍ ကိုယ်ဝန် ရဖူးသတတ်။]

မေဃသဒ္ဒံ – မိုးသံကို၊ သုတ္တာ–၍၊ ဂဗ္ဘံ – ကို၊ ဂဏ္ဍန္တိ–နှိုက်၏၊ ကုက္ကုဋိယော ဝိ–ကြက်မတို့သည်လည်း၊ ကဒါစိ – ၌၊ ဧကသ – သော၊ ကုက္ကုဋသ – ကြက်ဖ၏၊ သဒ္ဒံ – တွန်သံကို၊ သုတ္တာ – ၍၊ ဗဟုကာပိ–ကြက်မ အများတို့သည်လည်း၊ ဂဗ္ဘံ ဂဏ္ဍန္တိ၊ တထာ – တူ၊ ဂါဝီ– နွားမတို့သည်၊ ဥသဘသ– နွားလား ဥသဘ၏၊ သဒ္ဒံ သုတ္တာ, ဗဟုကာပိ – နွားမ အများတို့သည်လည်း၊ ဂဗ္ဘံ ဂဏ္ဍန္တိ–နှိုက်၏၊ ဧဝံ သဒ္ဒေန ဂဗ္ဘဂ္ဂဟဏံ ဟောတိ၊ စ – ဆက်၊ ဂါဝီ ဧဝ – တို့သည်ပင်၊ ကဒါစိ–၌၊ ဥသဘဂန္ဓေန – နွားလား ဥသဘ၏ အနံ့ကြောင့်၊ ဂဗ္ဘံ – ကို၊ ဂဏ္ဍန္တိ – နှိုက်၏၊ ဧဝံ ဂန္ဓေန ဂဗ္ဘဂ္ဂဟဏံ ဟောတိ။

ပန – အတ္ထဒ္ဒါရ သာမညမ္ပတပါး, အတ္ထဒ္ဒေသ ဝိသေသကို ဆိုဦးအုံ၊ ဣဓ–ဤ ရှင်သုဒိန်ဇနီးဟောင်း၏ ကိုယ်ဝန်ယူရာ၌၊ အယံ – ဤ ဇနီးဟောင်းသည်၊ အဏ္ဏာစာရေန – လွန်ကျူးမှုကြောင့်၊ ဂဗ္ဘံ – ကို၊ ဂဏှိ – ယူပြီ၊ အယံ – ယင်း အဏ္ဏာစာရကြောင့် ကိုယ်ဝန်ယူခြင်းကို၊ သန္ဓာယ–ရည်ရွယ်တော်မူ၍၊ မာတာပိတရော စ၊ ပေ၊ ဟောတိတိ – ဟောတိဟူ၍၊ (ဘဂဝတာ)၊ ဝုတ္တံ – ဟောတော်မူအပ်ပြီ၊ [မာတာပိတရော စ – မိဘတို့သည်လည်း၊ သန္ဓိပတိတာ –ပေါင်းဖော်သော အားဖြင့် စုဝေးကုန်သည်၊ ဟောန္တိ–နှိုက်၏၊ မာတာ စ – အမိသည်လည်း၊ ဥတုနီ– ဥတုပန်း ရှိသည်၊ ဟောတိ–၏၊ ဂန္ဓဗ္ဗော စ–အမိဝမ်းတိုက်သို့ ရောက်ထိုက်သော သူငယ်လောင်း သည်လည်း၊ ဝါ – ဘဝဂါမိကံဖြင့် ဖြစ်နေသော သူငယ်လောင်း သည်လည်း၊ ပစ္စုပဋ္ဌိတော – ဘဝဟောင်း၌ ရှေးရှုတည်နေသည်၊ ဟောတိ – ၏၊ ဧဝံ – လျှင်၊

သန္ဓိပတိတာ။ ။အသဒ္ဓမ္မဝသေန – (မသူတော်အကျင့်၏ အစွမ်းဖြင့်) ဧကသို့ ဌာနေ သမာဂတာ သင်္ဂတာ (ပေါင်းဆုံကြကုန်သည်) ဟောန္တိ၊ ဤအဖွင့်ဖြင့် "ယခုကာလ စည်းဝေးခြင်း မျိုးကို "သန္ဓိပတိတာ ဟု မယူပါနှင့်" ဟုပြသည်။

ဂန္ဓဗ္ဗော။ ။တတြုပဂသတ္တော–ထိုအမိဝမ်း၌ရောက်သော သတ္တဝါသည်၊ ဂန္ဓ ဗ္ဗောတိ ဝုတ္တံဟောတိ၊ တကာရသ ဧကာရော ကတောတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ၊ "ဂန္ဓံ+ဘဗ္ဗောတိ ဂန္ဓ ဗ္ဗော– အမိဝမ်း၌ ရောက်ထိုက်သူ"ဟု ပြု၍ ဂမုဓာတ် တဗ္ဗပစ္စည်းဟုဆိုလျှင် တကို ဓပြု၍ "ဂန္ဓဗ္ဗော"ဟု ဖြစ်သည်–ဟူလို၊ တစ်နည်း – "ဂန္ဓ–သူစနေ (ထင်စွာပြုခြင်း)"ဟူသော ဓာတ်ကျမ်းနှင့်အညီ"ဂန္ဓတိ–ဖြစ်လတ္တံ့သော ဂတိနိမိတ်ကို ထင်စေသောအားဖြင့် ထင်ရှားပြုတတ်၏၊ ဣတိ ဂန္ဓော"ဟု ဝစနတ္ထ ပြု၍ ဘဝဂါမိ (ဘဝတစ်ပါးသို့ ရောက်စေတတ်သော) ကံကို ဂန္ဓဟု ယူ၊ "ဂန္ဓေန–အဗ္ဘတိ ပဝတ္တတီတိ ဂန္ဓဗ္ဗော–ဘဝဂါမိကံဖြင့် ဖြစ်နေသော (စုတေခါနီး နိမိတ်ထင်နေသော)သတ္တဝါ။

ပစ္စုပဋ္ဌိတော။ ။ဣဒ္ဓ နု မာတာပိတရံ သန္ဓိပါတံ သြလောကယမာနော သမီပေ ဋ္ဌိတောနာမ ဟောတိ၊ ကမ္မယန္တေန ယန္တိတော ပန (ကံ ယန္တရားစက်သည် လှည့်အပ်သော) ဧကော သတ္တော တသ္မိံ သြကာသေ နိဗ္ဗတ္တနကော (ဖြစ်လတ္တံ့သော) ပုရိမဇာတိယံ ဋ္ဌိတော

တိဏ္ဏံ – သုံးပါးသော အကြောင်းတို့၏၊ သန္ဓိပါတာ – ပေါင်းဆုံခြင်းကြောင့်၊ ဂဗ္ဘသ – သူငယ် ကိုယ်ဝန်၏၊ အဝက္ကန္တိ (သြက္ကန္တိ) – သက်ရောက် ခြင်းသည်၊ ဟောတိ – ၏။]

ဘုမ္မာ ဒေဝါ သဒ္ဒမနုဿာဝေသုန္တိ – ကား၊ ယသ္မာ – ကြောင့်၊ လောကေ–ဌ်၊ ပါပကမ္မံ–ကို၊ ပကြ္ဗိတ္တေ – ပြုသူ၏၊ ရဟော နာမ – ဆိတ်ကွယ်သော အရပ်မည်သည်၊ နတ္ထိ – မရှိ၊ ဟိ – မှန်၊ သဗ္ဗပဌမံ – အလုံးစုံတို့၏ ရှေးဦးစွာ၊ အသ–ထိ မကောင်းမှု ပြုသူ၏၊ တံ ပါပ–ကို၊ အတ္တနာ – ကိုယ်တိုင်၊ ဇာနာတိ – သိ၏၊ တတော– ထိုမှ နောက်၌၊ အာရက္ခဒေဝတာ – ထိုသူ၏ ကိုယ်စောင့် နတ်သည်၊ (ဇာနာတိ – ၏၊) အထ –ထိုမှ နောက်၌၊ အညာပိ – အခြားလည်း ဖြစ်ကုန်သော၊ ပရစိတ္တဝိဒူနိယော – သူတစ်ပါးစိတ်ကို သိနိုင်ကုန်သော၊ ဒေဝတာ – တို့သည်၊ (ဇာနန္တိ – နှ၏၊) [သဗ္ဗပဌမံဟိ – ၌ "ဟိ (ယသ္မာ) – ကြောင့်"ဟု ပေးပြီးလျှင် "တသ္မာ နတ္ထိ"ဟု ပြန်လှည့်၍လည်း ပေး၊] တသ္မာ–ကြောင့်၊ (မကောင်းမှု ပြုသူမှာ

ဂတိနိမိတ္တာဒီအာရမ္ဘကရဏဝသေန ဥပပတ္တာဘိမုခေါ (ပဋိသန္ဓေ နေဖို့ရန် ရှေးရှုသည်) ဟောတိတိ အဓိပ္ပာယော။

ဂဗ္ဘသ။ ။[ဂဗ္ဘေနိဗ္ဗတ္တနကသတ္တသ – ဝမ်းတိုက်၌ ဖြစ်လတ္တံ့သူငယ်၏၊] တစ်ချို့နေရာ၌ အမိဝမ်းကို"ဂဗ္ဘ"ဟု ယူရသော်လည်း ဤနေရာ၌ ကိုယ်ဝန်သူငယ်ကို [ဂဗ္ဘ"ဟု ယူစေလို၍ ဤသို့ ဖွင့်သည်၊ "ဂဗ္ဘတိ အတ္တဘာဝဘာဝေန ပဝတ္တတိ– အတ္တဘောအဖြစ်ဖြင့် ဖြစ်၏၊ ဣတိ ဂဗ္ဘော"ဟု ပြု၍ ကလလာဒိအဝတ္ထာမမ္ပဟန္ (ကလလ ရေကြည်စသော အခိုက်အတန့်ရှိသော ရုပ်ကလာပ် အစဉ်)ကို အရကောက်ပါ။

ဥပစာအဆက်ဆက်။ ။တံနိဿိတတ္တာ ပန သတ္တသန္ဓာနော ဂဗ္ဘောတိ ဝုစ္စတိ၊ ဃဏာ မဏ္ဍာ ဥက္ကုဋ္ဌိ ကရောန္တီတိ၊ ထိုရုပ်ကလာပ်အစဉ်ကိုမှီ၍သတ္တဝါဟု ခေါ်ရသော ခန္ဓာအစဉ်ကိုကား၊ (ဌာနကလာပ်အစဉ်၏ ဂဗ္ဘအမည်ကို ဌာနီသတ္တဝါပေါ် တင်စား၍) ဌာနူပစာရအားဖြင့် "ဂဗ္ဘ"ဟု ခေါ်ရ၏၊ တံနိဿယဘာဝတော မာတုကုစ္ဆိ ဂဗ္ဘောတိ ဝေဒိတဗ္ဗော=ထိုကိုယ်ဝန်၏ တည်ရာဖြစ်သောကြောင့် ကိုယ်ဝန်သူငယ်ဟူသော ဌာနီ၏ ဂဗ္ဘအမည်ကို ဌာနဖြစ်သော ဝမ်းတိုက်၌ တင်စား၍ ဌာနူပစာရ အားဖြင့် အမိဝမ်းကိုလည်း "ဂဗ္ဘ"ဟုခေါ်ရသည်။

တစ်နည်း။ ။ပကတိတိုက်ခန်းသည် နေသူတို့၏ တည်ရာဖြစ်သကဲ့သို့ ကိုယ်ဝန်သူငယ်၏ဖြစ်ရာနေရာဖြစ်သောကြောင့် "ဂဗ္ဘောဝိယာတိဂဗ္ဘော"ဟု ဥပမာတဒ္ဓိတ်ဆင့်၍ (တစ်နည်း) သဒ်သူပစာရအားဖြင့် အမိဝမ်းတိုက်ကို ဂဗ္ဘဟုခေါ်၏၊ ဥပမာ တဒ္ဓိတ်ဆိုလျှင် ဥပစာမဟုတ်, မုချတည်း၊ ဥပစာတင်လျှင်လည်း ,ဥပမာတဒ္ဓိတ် မဆင့်ရဟုမှတ်။ [ဂဗ္ဘော ဝိယာတိ ဝါ,ယဏာ ဟိနိဝါသဋ္ဌာနတာယ သတ္တာနံ သြဝရကော ဂဗ္ဘောတိ ဝုစ္စတိ၊ ဧဝံ ဂဗ္ဘသေယ္ယကာနံ သတ္တာနံ ယာဝ အဘိဇာတိ (ဖွားသည်အထိ) နိဝါသဋ္ဌာနတာယ မာတုကုစ္ဆိ ဂဗ္ဘောတိ ဝုစ္စတေ၊–သာရတ္ထ။]

ဆိတ်ကွယ်သော အရပ်မရှိသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်) အသ– ထိုသုဒိန်၏၊ ပရစိတ္တဝိဒူ–န်သော၊ သကလဝနသဏ္ဍနိသိတာ – အလုံးစုံသော တောအုပ်၌ မှီကုန်သော၊ ဘုမ္မာ– မြေ၌ဖြစ်ကုန်သော၊ ဒေဝါ – တို့သည်၊ (တစ်နည်း) ဘုမ္မာဒေဝါ – ဘုမ္မစိုး တို့သည်၊ တံ အဠာစာရံ – ကို၊ ဒိသွာ – ၍၊ သဒ္ဒံ – ကို၊ အနုသာဝေသုံ – တစ်ဆင့် ကြားသိစေကြကုန်ပြီ၊ [သဒ္ဒမနုသာဝေသုံ– ကို "ယထာ" စသည်ဖြင့် ထပ်၍ဖွင့်သည်။] ယထာ – အကြင် အခြင်းအရာ အားဖြင့် (မြွက်ဆိုလသော်)၊ အညေပိ–နှင်သော၊ ဒေဝါ–တို့သည်၊ သုဏန္တိ–နှ၏၊ တထာ–ထို အခြားနတ်တို့ ကြားနိုင်လောက်အောင်သော အခြင်းအရာအားဖြင့်၊ နိစ္ဆာရေသုံ – မြွက်ဆိုကြကုန်ပြီ၊ ကိန္တိ – အဘယ်သို့လျှင်၊ (အနုသာဝေသုံ – တစ်ဆင့် ကြားသိစေကြကုန်သနည်း၊) **နိရဗ္ဗုဒေါ ဝတ ဘောဘေ၊ ပေ၊ အာဒီနဝေါ ဥပ္ပါဒိတောတိ** – တောဟူ၍၊ (အနုသာဝေသုံ – ပြီ၊) တသ – ထို နိရဗ္ဗုဒေါ အစ ရှိသောပါဠိ၏၊ အတ္ထော–ကို၊ **ဝေရဇ္ဇကဏ္ဍေ** – ၌၊ ဝုတ္တနယေနေဝ ဝေဒိတဗ္ဗော။

ပန – ကား [အတိဒေသ သံဝဏ္ဏနာမှတစ်ပါး ပစ္စက္ခသံဝဏ္ဏနာကား၊] **ဘုမ္မာနံ၊ ပေ၊ စာတုမဟာရာဇိကာတိ ဣဒ** – ရာဇိကာဟူသော ဤ ပါဠိ၌၊ ဘုမ္မာနံ ဒေဝါနံ– ဘုမ္မစိုးတို့၏၊ သဒ္ဒံ–ကို၊ အာကာသဋ္ဌဒေဝတာ –ကောင်းကင်၌ တည်သော နတ်တို့သည်၊ ဝါ– အာကာသစိုးတို့သည်၊ အသောသုံ – ကြားသိ ကြကုန်ပြီ၊ အာကာသဋ္ဌာနံ – တို့၏၊ (သဒ္ဒံ–ကို၊) စာတုမဟာရာဇိကာ – မြင်းမိုရ် တောင်အပြင်၌ နေကုန်သော စာတုမဟာရာဇနတ်တို့သည်၊ (အသောသုံ – ပြီ၊) ဣတိ – သို့၊ အယံ အနုက္ကမော– ဤ အစဉ်ကို၊ ဝေဒိတဗ္ဗော – ၏၊ **ဗြဟ္မကာယိကာတိ** – ကား၊ အသညသတ္တေ စ– အသညသတ် ဗြဟ္မာတို့ကို လည်းကောင်း၊ အရူပါဝစရေ စ – အရူပါဝစရ ဗြဟ္မာတို့ကိုလည်းကောင်း၊ ထပေတ္တာ – ၍၊ သမ္ဘေပိ – အလုံးစုံလည်း ဖြစ်ကုန်သော၊ ဗြဟ္မာနော–တို့သည်၊ အသောသုံ–ပြီ၊ စ – ဆက်၊ သုတ္တာ – မိမိတို့ ကြားပြီး၍၊ သဒ္ဒံ – ကို၊ အနုသာဝေသုံ – တစ်ဆင့်ကြားစေကြကုန်ပြီ၊ ဣတိ– သို့၊

ဏ္ဍေပန။ ။ပါဠိတော်၌ အာကာသဋ္ဌနတ်များ မပါသော်လည်း "စာတုမဟာရာဇိကာ" အရ အာကာသဋ္ဌက, ပဗ္ဗတဋ္ဌကဟု ၂မျိုးခွဲ၍ အာကာသဋ္ဌ (ကောင်းကင်၌တည်သော) နတ်တို့ကိုလည်း စာတုမဟာရာဇိက၌ သွင်းထားသည်၊ အဋ္ဌကထာ၌ပါသော စာတုမဟာရာဇိက နတ်တို့ကား "ပရိဘဏ္ဍ"ဟုခေါ်သော မြင်းမိုရ်တောင်အပြင်၌နေသော ပဗ္ဗတဋ္ဌကနတ်တို့တည်း။

မှတ်ချက်။ ။ဘူမိယံ+ဘဝါ ဘုမ္မာ၊ ဘဝအနက်၌ ဏျသက်၊ မြေနှင့်စပ်သော တောတောင် သစ်ပင်တို့၌နေသော နတ်အားလုံးကို "ဘုမ္မဒေဝ–ဘုမ္မစိုး" ဟုခေါ်၏၊ ကောင်းကင်၌ ဘုံဗိမာန်ဖြင့်နေသော နတ်တို့ကို အာကာသဋ္ဌနတ်ဟု ခေါ်သည်။

ဝေဒိတမ္ဘော – ၏၊ **ဣတိဟ တေန ခဏေနာတိ** – ကား၊ ဧဝံ – ဤသို့လျှင်၊ သုဒိန္နသ–၏၊ တေန အဒ္ဓါစာရဂ္ဂဏေန – ထို လွန်ကျူးရာ ခဏ ခြင်းဖြင့်၊ **တေန မုဟုတ္တေနာတိ**–ကား၊ အဒ္ဓါစာရမုဟုတ္တေနေဝ – လွန်ကျူးရာ တစ်မုဟုတ်ချင်းဖြင့်ပင်၊ [အဒ္ဓါစာရကာလချင်း တူသောကြောင့် "နေဝ"ဟု ဧဝ ဖြင့်ဆိုသည်။] **ယာဝ ဗြဟ္မလောကာတိ** –ကား၊ ယာဝ အကနိဋ္ဌဗြဟ္မလောကာ– အကနိဋ္ဌဗြဟ္မာ့ပြည် တိုင်အောင်၊ **အဗ္ဘုဂ္ဂန္တွာ**တိ – ကား၊ အဘိဥဂ္ဂန္တွာ – လွှမ်းမိုး၍ တက်ပြီ၊ အဗ္ဘုဋ္ဌာသိ– လွှမ်းမိုး၍ တက်ပြီ၊ ဧကကောလာဟလံ – တစ်ပြိုင်နက် အုတ်အုတ်ကျက်ကျက် အသံသည်၊ အဟောသိ–ပြီ၊ ဣတိ–ဤသို့ မှတ်အပ်၏။ [ဧကကောလာဟလံ –ဟု ဆိုသော်လည်း- ထိုအသံသည် နတ် ဗြဟ္မာလောကဌ် သာ ပျံ့နှံ့၍ လူ့လောကဌ် မပျံ့နှံ့၊ နတ်ဗြဟ္မာတို့၏ အဆင်းကို လူတို့က မမြင်နိုင် သကဲ့သို့ အသံကိုလည်း မကြားနိုင်။]

ပုတ္တံ ဝိဇာယိတိ – ကား၊ သုဝဏ္ဏဗိမ္ဗသဒိသံ – ရွှေရုပ်နှင့်တူသော၊ ပစ္ဆိမ ဘဝိက သတ္တံ – နောက်ဆုံး ဘဝဌဖြစ်သော သတ္တဝါကို၊ ဧနေသိ – ဖြစ်စေပြီ၊ [ဧနေသိ ဟု ဖွင့်သဖြင့် ဝိဇာယိဌ် ဝိပုဗ္ဗ ဧန, ဏယ, ဤဝိဘတ် ဟု သိစေ၏၊ နကို အာပြု။] **ဗီဇကောတိနာမမကံသူတိ** – ကား၊ အညံ – သော၊ နာမံ – ကို၊ ကာတုံ– ပြုခြင်းငှာ၊ ဝါ – ပြုခွင့်ကို၊ နံ အဒံသု – နံ၊ ဗီဇကမ္မံ ဒေဟီတိ –ဟူ၍၊ မာတာမဟိယာ–အမေကြီးသည်၊ ဝါ–အဘွားသည်၊ ဝုတ္တဘာဝေသ–ပြောဆို အပ်သည်၏ အဖြစ်၏၊ ပါကဋတ္တာ–ထင်ရှားသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ အသ–ထိုကလေး၏၊ ဗီဇကောတ္တေဝ–ဗီဇကဟူ၍သာ၊ နာမံ–သည်၊ ဟောတု–ဖြစ်ပါစေ၊ ဣတိ–ဤသို့ပြော၍၊ ဗီဇကောတိ နာမံ–ကို၊ အကံသု–နံ့ပြီ၊ ပန–ဆက်၊ ပုတ္တသ–၏၊ နာမဝသေနေဝ– နာမည်၏ အစွမ်းဖြင့်သာလျှင်၊ ဝါ–နာမည်နှင့် စပ်သဖြင့် သာလျှင်၊ အသ– ထိုကလေး၏၊ မာတာပိတူနမ္ပိ–တို့၏လည်း၊ နာမံ–ကို၊ အကံသု–နံ့ပြီ၊ တေ အပရေန သမယေနာတိ–နံ ဟူသောစကားကို၊ ဗီဇကဿ– ကိုလည်းကောင်း၊ ဗီဇကမာတရဿ – ကိုလည်းကောင်း၊ သန္ဓာယ–၍၊ (သံဂီတိကာရေဟိ) ဝုတ္တံ – ပြီ၊ ကိရ – ချဲ့၊ ဗီဇကဿ – ၏၊ သတ္တဒ္ဒဝေသကာလေ– ၇ နှစ် ၈ နှစ် ရှိရာ အခါ၌၊ တဿ– ထို ဗီဇက၏၊ မာတာ– သည်၊ ဘိက္ခုနိသု– တို့ဌ်လည်းကောင်း၊ သော စ– ထိုဗီဇကသည်လည်း၊ ဘိက္ခုသု – တို့ဌ်လည်းကောင်း၊ ပဗ္ဗဇိတ္တာ – ရှင်ရဟန်း ပြု၍၊

ဣတိဟတေန ခဏေန။ ။ဣတိဟနိပါတ် ၂ ခုကို ဧဝံဟု ဖွင့်၏၊ [ဣတိဟာတိ နိပါတသမုဒါယော (ဣတိ+ဟ နိပါတ်အပေါင်းကို) ဧဝံ သဒ္ဒသ အတ္ထော ဒဋ္ဌဗ္ဗောတိ အာဟ– ဧဝန္တိ။] ခဏနှင့် မုဟုတ္တ ၂ ပုဒ်ကား အနက်တူသော ပရိယာယ် (စကား အလဲအလှယ်)ပုဒ်များတည်း။

ကလျာဏမိတ္တော- ကောင်းသော မိတ်ဆွေတို့ကို၊ ဥပနိဿာယ-မှီ၍၊ အရဟတ္တေ-ဌ၊ ပတိဋ္ဌဟိ'သု-နှိုး၊ တေန-ကြောင့်၊ **ဥသော အဂါရသ္မာ၊ ပေ၊ သဒ္ဓာကံသ္မတိ**-ဟူ၍၊ (သံဂီတိကာရေဟိ) ဝုတ္တံ-ပြီ။

၃၇။ ဧဝံ-လျှင်၊ မာတာပုတ္တာနံ-အမိသားတို့၏၊ ပဗ္ဗဇ္ဇာ-သည်၊ သဖုလာ-အကျိုးရှိသည်၊ အဟောသိ-ပြီ၊ ပိတာ ပန-သည်ကား၊ ဝိပ္ပဋိသာရာဘိဘူတော-ဝိပ္ပဋိသာရ လွှမ်းမိုးအပ်သည်၊ (ဟုတ္တာ)၊ ဝိဟာသိ-ပြီ၊ ["ဝိပ္ပဋိသာရာဘိဘူတော" ဟု ဆိုသောကြောင့် "ရှင်သုဒိန်မှာ ထို ဘဝ၌ အရဟတ္တဖိုလ် မရတော့" ဟု သိနိုင်သတတ်၊] တေန-ကြောင့်၊ **အထ ခေါ၊ ပေ၊ ကုက္ကုစ္စန္တိ** အာဒိ-စ၊ အစရှိသော စကားကို၊ (သံဂီတိကာရေဟိ) ဝုတ္တံ-ပြီ။

တတ္ထ-ထို အထ ခေါ အာယသ္မာ သုဒိန္နော အစရှိသောပါဋ်၌၊ **အဟုဒေဝါ**တိ-ကား၊ အဟု ဧဝ - ဖြစ်သည်သာ၊ ဒကာရော - သည်၊ ပဒသန္ဓိကရော - ရှေ့ပုဒ်နောက်ပုဒ်တို့၏ စေ့စပ်ခြင်းကို ပြုတတ်၏၊ အဟောသိယေဝ- ဖြစ်သည်သာ၊ ဣတိ အတ္ထော-နက်၊ **ကုက္ကုစ္စန္တိ**-ကား၊ အဠာစာရ ဟေတုကော-လွန်ကျူးခြင်းဟူသော အကြောင်းရှိသော၊ ပစ္ဆာနုတာပေါ-နောက်၌ အဖန်ဖန် ပူပန်ခြင်းသည်၊ ဝါ-နောင်တတစ်ဖန် ပူပန်ခြင်းသည်၊ (အဟုဒေဝ-ဖြစ်သည်သာ၊) ဝိပ္ပဋိသာရောတိပိ-ရောဟူသော အမည်သည်လည်း၊ တသေဝ-ထိုပစ္ဆာနုတာပ၏ပင်၊ နာမံ-တည်း၊ ဟိ-မှန်၊ သော-ထိုပစ္ဆာနုတာပကို၊ (ဝုစ္စတိ၌ စပ်၊) ဝိညူဟိ-တို့သည်၊ အကတ္တာဗ္ဗတာယ-မပြုထိုက်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ ဝါ-မပြုထိုက်သည့်အတွက်၊ (ကုစ္ဆိတကိရိယ ၌ စပ်၊) ကုစ္ဆိတကိရိယ ဘာဝတော-စက်ဆုပ်အပ်သော အမှုအရာ၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ ကုက္ကုစ္စံ (တိ)-ဟူ၍၊ (ဝုစ္စတိ၊) ကတံ-ပြုအပ်ပြီးသော၊ အဠာစာရံ-ကို၊ နိဝတ္တေတုံ-ပြန်နှစ်စေခြင်းငှာ၊ အသမတ္ထတာယ- မစွမ်းနိုင်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ ဝါ-မစွမ်းနိုင်သည့်အတွက်၊ တံ - ထို လွန်ကျူးမှုကို၊ ပဋိစ္စ - စွဲ၍၊ ဝိရူပံ - ဖောက်ဖောက်ပြန်ပြန်၊

ဝိညူဟိ အကတ္တာဗ္ဗတာယ။ ။ဉာဏ်ရှိသူတို့သည် ပြုအပ်မိသော မကောင်းမှုကို တွေးမြင်ပူဆွေး မနေတော့ဘဲ နောင်တစ်ဖန် ထိုအမှုကို မပြုတော့အံ့ဟု ဆုံးဖြတ်၍ ကောင်းမှုကိုသာ များစွာပြုသင့်၏၊ ပူဆွေးခြင်းကိုကား မပြုသင့်၊ ထိုသို့ မပြုသင့်သော ပူဆွေးမှုဖြစ်၍ "ကုက္ကုစ္စ"ဟု ခေါ်၏၊ "ကုစ္ဆိတကိရိယ ဘာဝတော"သည် ကုက္ကုစ္စ၏ ဝိဂြိုဟ်ပြတည်း၊ ကရိယတော-ပြုအပ်၏၊ ဣတိ ကတံ၊ ကုစ္ဆိတံ - ပညာရှိတို့ စက်ဆုပ်အပ်သော+ကတံ-အမှုအရာတည်း၊ ကု ကတံ-ရာ၊ ကုကတမေဝ ကုက္ကုစ္စံ၊ သွတ္တဋ္ဌကျသက်။

ဝိပ္ပဋိသာရော။ ။ဝိကို ဝိရူပံ, ပတိကို ပဋိစ္စ, သာရောကို သရဏဘာဝတောဟု ဖွင့်၏၊ [သရဏံ သာရော၊ ပဋိစ္စ + သာရော ပဋိသာရော၊ ဝိရူပံ + ပဋိသာရော ဝိပ္ပဋိသာရော။] ပဋိစ္စ-လွန်ကျူးအပ်သောအမှုကို စွဲ၍ (အကြောင်းပြု၍)+ဝိရူပံ-ဖောက်ဖောက်ပြန်ပြန်(ဝမ်းနည်း ပမ်းနည်း)+

သရဏာဘာဝတော–ကြံစည် အောက်မေ့တတ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ ဝိပ္ပဋိသာရောတိ–ဟူ၍၊ ဝုစ္စတိ–၏၊ [သော ဟိ – စသော ဝါကျမျိုးဌ "ဟိ (ကသ္မာ)– အဘယ့်ကြောင့်၊ သော – ကို၊ ကုက္ကုစ္စန္တိ – ဟူလည်းကောင်း၊ ဝိပ္ပဋိသာရောတိ – ဟူ၍လည်းကောင်း၊ ဝုစ္စတိ – နည်း" ဟု ပုစ္ဆာ ဝါကျထုတ်၍လည်း ပေးကြသေးသည်။]

အလာဘာ ဝတ မေတိ – ကား၊ မယုံ–၏၊ အလာဘာ–ဈာန်အစရှိသော ဂုဏ်တို့ကို မရခြင်းတို့သည်၊ (ဟောန္တိ) ဝတ – ဖြစ်ကုန်လေစွတကား၊ ဈာနာဒီနံ–နံသော၊ ဂုဏာနံ – တို့ကို၊ ယေ အလာဘာ နာမ – အကြင် မရခြင်းတို့မည်သည်၊ (သန္တိ–နံ၏၊) တေ – ထို မရခြင်းတို့သည်၊ မယုံ–၏၊ ဝါ–ဝါ့အတွက်၊ (ဟောန္တိ၊) အညသ – ငါမှတစ်ပါး အခြားသူ၏အတွက်၊ နု (ဟောန္တိ) – ဖြစ်ကုန်သည် မဟုတ်၊ ဣတိ – ဤကား၊ အဓိပ္ပါယော – ရှင်သုဒိန်၏ အလိုတည်း၊ **နု ဝတ မေ လာဘာတိ** – ကား၊ မေ –၏၊ [ဤ"မေ"သည် ပါဠိတော်မှာ ပါသော မေ မဟုတ်၊ ထို့ကြောင့် ဂုဏာဌ္ဌလည်းကောင်း ပဋိလဒ္ဓါဌ္ဌလည်းကောင်း စပ်ရမည်။] ဝါ – ငါသည်၊ ပဋိလဒ္ဓါ– ရအပ်ကုန်ပြီသော၊ ယေပိ ပဗ္ဗဇ္ဇာသရဏာဂမနသိက္ခာသမာဒါနဂုဏာ–အကြင် ရှင်အဖြစ်, သရဏဂုံ, ရဟန်းသိက္ခာကို ဆောက်တည်ခြင်း ဟူသော

သရဏံ – ကြံစည် အောက်မေ့ခြင်း၊ ဝါ – တွေး၍ ဆွေးနေခြင်း၊ ဝိပ္ပဋိသာရော – ခြင်း၊ "ပဋိဝိသာရော"ဟု ဖြစ်သင့်လျက် ဝိနှင့်ပဋိကို ရှေ့နောက်ပြန်၊ နောင်တတစ်ဖန် ပူပန်နေသော်လည်း ထိုအမှုကို ဆုတ်နစ်အောင် မတတ်နိုင်ရကား ထို ပစ္ဆာနုတာပကို ဝိပ္ပဋိသာရ ဟုလည်း ဆိုအပ်၏၊ တရားကိုယ်မှာ ကုက္ကုစ္စ စေတသိက်ပင်တည်း။

အလာဘာ ဝတ မေ။ ။"ယေ၊ ပေ၊ နု အညသ–အကြင်ဈာန် အစရှိသော ဂုဏ်တို့ကို မရခြင်းတို့မည်သည် (လောကဌ်) ရှိကုန်၏၊ ထို မရခြင်းတို့သည် ဝါ့အတွက် မရခြင်းတို့တည်း၊ အခြားသူ့အတွက် မရခြင်းတို့မဟုတ်"ဟူသော ဤအဓိပ္ပာယတွေ့ကိုကြည့်၍ "မေ – ငါ၏၊ ဝါ – ဝါ့မှာ၊ အလာဘာ – ဈာန် အစရှိသောဂုဏ်တို့ကို မရခြင်းတို့သည်၊ (ဟောန္တိ) ဝတ–ဖြစ်ကုန်လေစွတကား"ဟု ပါဠိတော်ဌ် ပေးပါ။

နု ဝတ မေ လာဘာ။ ။ယေပိ မေ၊ ပေ၊ လာဘာ–(ဈာန် မဂ်ဖိုလ်သာ မရတာဘဲ၊ "ပဗ္ဗဇ္ဇာဂုဏ်, သရဏာဂမနဂုဏ်, ရဟန်းသိက္ခာကို ဆောက်တည်ခြင်းဟူသော ဂုဏ်များကိုတော့ ရသေးတာပဲ"ဟု တချို့က အားရှိအောင် ပြောစေကာမူ) အဲဒီဂုဏ်များကိုလည်း ရုတယ်လို့ မဆိုနိုင်ပါ၊ ဘာ့ကြောင့်နည်း–အဋ္ဌာစာရ မလိနတ္တာ (ထိုဂုဏ်များဟာလည်း သန့်သန့်ရှင်းရှင်း မဟုတ်ဘဲ မေထုန် လွန်ကျူးမှုဖြင့် ညစ်ပေနေသောကြောင့်တည်း)၊ ဤအမှုင့် ကြည့်၍ "မေ–၏၊ ပ်ဋိလဒ္ဓါ ပိ – ရအပ်ပြီးသော ပဗ္ဗဇ္ဇာ သရဏာဂမနသိက္ခာသမာဒါန ဂုဏ်တို့သည်လည်း၊ နု လာဘာ ဝတ – လာဘ် မဟုတ်ကုန်လေစွတကား၊ ဝါ – ရအပ်သည် မမည်ကုန်လေစွ တကား"ဟု ပါဠိတော်ဌ် ပေးပါ။

ဂုဏ်တို့သည်လည်း၊ (သန္ဓိ၊) တေပိ – ထိုဂုဏ်တို့သည်လည်း၊ မယံ–၏၊ [မေ၏အဖွင့်၊] နေဝ လာဘာ – လာဘ် မမည်ကုန်၊ ဝါ – ရအပ်သည် မမည်ကုန်၊ (ကသ္မာ–နည်း၊) အဒ္ဓာစာရမလိနတ္တာ – လွန်ကျူးမှုဟူသော အညစ်အကြေး ရှိကုန်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်တည်း၊ **ဒုလ္လဒ္ဓံ ဝတ မေတိ**–ကား၊ ဣဒံ သာ သံနံ–ကို၊ လဒ္ဓံ–ရအပ်သည်၊ (သမာနံ)ပိ–သော်လည်း၊မေ–သည်၊ ဒုလ္လဒ္ဓံ–မကောင်း သဖြင့် ရအပ်ပြီ၊ ဝါ–အရမတော်၊ **နု ဝတ မေ သုလဒ္ဓံတိ** –ကား၊ အညေသံ – ငါမှ တစ်ပါးကုန်သော၊ ကုလပုတ္တာနံ – တို့သည်၊ (သုလဒ္ဓံ) ယထာ – ကောင်းစွာ ရအပ်သကဲ့သို့၊ ဝါ – အရတော်သကဲ့သို့၊ ဧဝံ – ဤအတူ၊ မေ – သည်၊ နု သုလဒ္ဓံ ဝတ – ကောင်းစွာ မရအပ်လေစွတကား၊ ဝါ – အရ မတော်လေစွတကား၊ ကသ္မာ – နည်း၊ ယံ–အကြင့်ကြောင့်၊ အဟံ – သည်၊ ဧဝံ – သို့၊ သွာက္ခာတေ – ကောင်းစွာ ဟောတော်မူအပ်သော၊ ဓမ္မဝိနယေ – တရားသဖြင့် ဆုံးမရာ သာသနာတော်၌၊ ပဗ္ဗဇိတွာ – ၍၊ ယာဝဇီဝံ – အသက်ထက်ဆုံး၊ ပရိပုဏ္ဏံ – ထက် ဝန်းကျင် ပြည့်စုံစွာ၊ ပရိသုဒ္ဓံ– ထက်ဝန်းကျင်စင်ကြယ်စွာ၊ ဗြဟ္မစရိယံ– မဂ္ဂဗြဟ္မစရိယကို၊ စရိတုံ– ၄ာ၊ နာသက္ခိံ – မစွမ်းနိုင်ခဲ့၊ ဣတိ – ထို့ကြောင့်တည်း၊ [ကသ္မာ–အမေးကို ဣတိဟု ပြန်အုပ်သောအဖြေ ထောက်၍ "ယံ – အကြင့်ကြောင့်"ဟု ပေးဖို့ရာ " ယ – မဟံ" ဟု ရှိခြင်းသည် ကောင်း၏၊ တချို့စာ၌ "ယောဟံ"ရှိသည်ကား မကောင်း။] **ဗြဟ္မစရိယန္တိ** – ကား၊ သိက္ခတ္တယ သင်္ဂဟိတံ – သိက္ခာ ၃ ပါးအပေါင်းဖြင့် သိမ်းယူအပ်သော၊ မဂ္ဂဗြဟ္မစရိယံ – မဂ်တည်းဟူသော မြတ်သောအကျင့်ကို၊ (စရိတုံ နာသက္ခိံ – ၌ စပ်)။

ဒုလ္လဒ္ဓံ ဝတ မေ။ ။"မေ–သည်၊ ဣဒံ သာသနံ–ကို၊ ဒုလ္လဒ္ဓံ ဝတ–မကောင်းသဖြင့်ရအပ်လေစွတကား၊ ဝါ–အရမတော်လေစွတကား"ဟုပေး၊ နောက်၌လည်း "နသုလဒ္ဓံဝတ–(အခြားသူတို့ကဲ့သို့) ကောင်းစွာ မရအပ်လေစွတကား"ဟုပေးပါ။

မဂ္ဂဗြဟ္မစရိယံ။ ။မဂ္ဂင်ရှစ်ပါး တည်းဟူသော မဂ်တရားကို "မဂ္ဂဗြဟ္မစရိယ"ဟု ဆို၏၊ ထိုမဂ်ရအောင် မကျင့်နိုင်သောကြောင့် "နာသက္ခိံ ဗြဟ္မစရိယံ စရိတုံ"ဟု ဆိုသည်၊ (သမ္မာဒိဋ္ဌိနှင့် သင်္ကပ္ပသည် အဓိပညာ, ဝါစာကမ္မန္တနှင့် အာဇီဝသည် အဓိသီလ, ဝါယာမ သတိ သမာဓိသည် အဓိစိတ္တ သမာဓိ ဖြစ်ရကား) "သိက္ခတ္တယသင်္ဂဟိတ – သိက္ခာ ၃ပါးဖြင့် သိမ်းယူလိုက်လျှင် အားလုံး ပါဝင်သော မဂ္ဂဗြဟ္မစရိယ" ဟူလို။

ဝိမတိ။ ။မဂ္ဂဗြဟ္မစရိယန္တိ မဂ္ဂပဒဋ္ဌာနံ သိက္ခတ္တယမေဝ ဥပစာရတော ဝုတ္တံ–အကျိုးမဂ္ဂ၏ ဗြဟ္မစရိယအမည်ကို မဂ်ရဖို့ရန် နီးသော်အကြောင်းဖြစ်သော ဝိပဿနာ အားထုတ်ခိုက် ကာမာဝစရ သိက္ခာရ ၃ပါး၌ တင်စား၍ (ဖလူပစာရအားဖြင့်) ကာမာဝစရသိက္ခာ ၃ပါးကိုပင် မဂ္ဂဗြဟ္မစရိယဟု ဆိုသည်၊ ဘာကြောင့်နည်း–"တသ္မေ ယာဝဇီဝံ စရိတဗ္ဗတော–ကာမာဝစရ သိက္ခာ ၃ပါးကိုသာ တစ်သက်လုံးကျင့်ထိုက်၍(မဂ်က–တစ်ခဏမျှသာ ကျင့်ရသောကြောင့်)တည်းတဲ့၊ အကြောလွန်ဟန်တူသည်။

ကိသော အဟောသိတိ – ကား၊ ခါဒိတဲ့ ဝါ – ခဲခြင်းငှာလည်းကောင်း၊ ဘုဥ္ဇိတဲ့ ဝါ – စားခြင်းငှာလည်းကောင်း၊ အသက္ကောန္တော – သည်၊ (ဟုတ္တာ – ၍)၊ တနုကော – ကြုံလို ပိန်ချုံးသည်၊ အပ္ပမံသ လောဟိတော – နည်းသော အသား အသွေးရှိသည်၊ အဟောသိ – ပြီ၊ **ဥပ္ပဏ္ဍုပ္ပဏ္ဍုကစောတော**တိ – ကား၊ သဠာဝတုပ္ပဏ္ဍုပ္ပဏ္ဍုကဘာဝေါ – လွန်စွာဖြစ်သော အလွန်ဖျော့တော့သော အဆင်းရှိသူ၏ အဖြစ်ရှိသည်၊ ပဏ္ဍုပလာသပ္ပဋိဘာဂေါ– ဖက်ရွက်ရော့ အဆင်းနှင့် တူသော အဆင်း ရှိသည်၊ (အဟောသိ၌ စပ်၊) **ဓမနိသန္ထတဂတ္တော**တိ – ကား၊ ပရိယာဒိန္နမံသလောဟိတတ္တာ – ထက်ဝန်းကျင် ယူအပ်သော အသား အသွေး ရှိသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ ဝါ – ကုန်ခန်းသော အသား အသွေး ရှိသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ သိရာစလေနေဝ – အကြောတည်းဟူသော ကွန်ရက်သည်သာလျှင်၊ [ဓေဖြင့် မံသလောဟိတကို ကန့်။] သန္ထ ရိတဂတ္တော – ဖြန့်ခင်းအပ်သောကိုယ်ရှိသည်၊

ကိသော။ ။"ကြိသ–တနုကရဏေ (သေးငယ်အောင်ပြုခြင်း)"ဟု ထောမနိဗိရှိ၏၊ "ကိသ–ခိယနေ (ကုန်ခန်းလျော့ပါးခြင်း)"ဟု သဘောတူပင် ဓာတ္တုတ္ထသင်္ဂဟ၌ ဆို၏၊ ထို့ကြောင့် "တနုကော"ဟု သဒ္ဒတ္ထ "အပ္ပမံသလောဟိတော"ဟု အဓိပ္ပာယတ္ထဖွင့်သည်၊ ကိသတိ–အသွေးအသား နည်းပါးအောင် ပြုတတ်၏၊ ဣတိ ကိသော။

ဥပ္ပဏ္ဍုပ္ပဏ္ဍုကစောတော။ ။သိတပိတော တု ပဏ္ဍုတ္တော–အဖြူအဝါရောသော အဆင်းကို "ပဏ္ဍု"ဟု ဆိုအပ်၏၊ (အဘိဓာန်–၈၆)၊ ဥသဒ္ဒါသည် ဥဒ္ဓကမ္မ(တိုးတက်) အနက်ကို ဟော၏၊ "အလွန်"ဟု အနက်ထွက်၏၊ "ဥပ္ပဏ္ဍု" ၂ ချက်ဆင့်သောကြောင့် "အလွန်အလွန် ဝါဖျော့ဖျော့ အဆင်း"ကို ဟော၏၊ "ဥပ္ပဏ္ဍုပ္ပဏ္ဍု + ယသာတိ ဥပ္ပဏ္ဍုပ္ပဏ္ဍုကော" ဟု ပြု၍ ပုဂ္ဂိုလ်ရသော်လည်း ဘာဝပွဓာနကြောင့် အလွန်အလွန် ဝါဖျော့ဖျော့ ဖြစ်နေခြင်းရ၏၊ ထို့နောက် "စတော+ဥပ္ပဏ္ဍုပ္ပဏ္ဍုကော ယသာတိ ဥပ္ပဏ္ဍုပ္ပဏ္ဍုက စတော"ဟု ပြု၍ စာတဟူသော ဝိသေသနကို နောက်ချထားသည်ဟု ပြလိုသောကြောင့် "သဠာတုပ္ပဏ္ဍုပ္ပဏ္ဍုကဘာဝေါ"ဟု ဖွင့်သည်၊ "ပဏ္ဍုပလာသပ္ပဋိဘာဂေါကား" အဓိပ္ပာယတ္ထတည်း။

ဓမနိ၊လေ၊ဂတ္တော။ ။နှာရု, သိရာ, ဓမနိသဒ္ဒါတို့သည် ပရိယာယ်တည်း၊ ထို့ကြောင့် ဓမနိကို "သိရာ"ဟု ဖွင့်သည်၊ ထို အကြောတွေ ထနေပုံသည် စာကွန်ရက် ကြက်ထားပုံနှင့် တူသောကြောင့် "သိရာစလ"ဟု ဖွင့်သည်၊ ဓမနိယာ – သန္ထတဲ့ ဓမနိ သန္ထတဲ့၊ ဓမနိသန္ထတဲ့+ဂတ္တဲ့ ယသာတိ ဓမနိသန္ထတဂတ္တော၊ ထိုသို့ အကြောပြိုင်းရရှိင်း ထနေလောက်အောင် ပိန်ချုံးရခြင်း၏ အကြောင်းကို ပြလို၍ "ပရိယာဒိန္နမံသ လောဟိတတ္တာ"ဟု အပိုဟိတ်ပါဌ်ကို ထည့်သည်။ ["ပရိ–ထက်ဝန်းကျင်+ အာဒိန္န–ယူအပ်"ဟူသည် "အသွေးအသား ကုန်ခန်းသွားခြင်း"တည်း၊ ထို့ကြောင့် "ပရိကိ္ခဏမံသလောဟိတတ္တာ"ဟု ဋီကာ၌ အဓိပ္ပာယတ္ထ ဖွင့်သည်။]

[ရှေးက "အကြော ပြိုင်းရရိုင်းထသော ကိုယ်ရှိသည်"ဟု ပေးကြသည်၊] **အန္တောမနောတိ** – ကား၊ အနုသောစနဝသေန – လွန်ကျူးမှုကို အစဉ်လိုက်၍ ဝမ်းနည်းခြင်း၏ အစွမ်းဖြင့်၊ ဝါ – အတွင်းဆွေး ဆွေးခြင်း၏ အစွမ်းဖြင့်၊ အဗ္ဘန္တရေယေဝ – ကိုယ်တွင်းခ္ခဏာ၊ ဌိတစိတ္တော – တည်သော စိတ်ရှိသည်၊ ဟဒယဝတ္ထုံ – ကို၊ နိဿာယ–၍၊ ပဝတ္တနဝသေန ပန – စိတ်ဖြစ်ခြင်း၏ အစွမ်းဖြင့်ကား၊ သဗ္ဗေပိ – အလုံးစုံသော သတ္တဝါတို့သည်လည်း၊ အန္တောမနာယေဝ– အတွင်းခ္ခဏ တည်သော စိတ်ရှိကုန်သည်သာ၊ **လီနမနောတိ** – ကား၊ ဥဒ္ဒေသေ– ပါဠိတော်ကို ရွတ်ဆိုခြင်းခ္ခဏ လည်းကောင်း၊ ဝါ – ပါဠိတော်ကို သင်ယူခြင်းခ္ခဏ လည်းကောင်း၊ ပရိပုစ္ဆာယ – အနက်ကို အဖန်ဖန် မေးခြင်းခ္ခဏ လည်းကောင်း၊ ဝါ– အဋ္ဌကထာကို သင်ယူခြင်းခ္ခဏလည်းကောင်း၊ ကမ္မဋ္ဌာနေ– ကမ္မဋ္ဌာန်း စီးပြန်းခြင်းခ္ခဏ လည်းကောင်း၊ အဓိသီလေ – လွန်ကဲသော ပါတိမောက္ခသံဝရ သီလခ္ခဏ လည်းကောင်း၊ အဓိစိတ္တေ–လွန်ကဲသော သမာဓိစိတ်ခ္ခဏ လည်းကောင်း၊ အဓိပညာယ–လွန်ကဲသော ဝိပဿနာပညာခ္ခဏလည်းကောင်း၊ ဝတ္ထုပဋိပဇ္ဇိတ္ဗရတော စ – ဝတ်အကျင့်ကို ဖြည့်ကျင့်ခြင်းခ္ခဏ လည်းကောင်း၊ နိက္ခိတ္တဓုရော – ချထားအပ်သော တာဝန်ရှိ၏၊ အဝိပ္ပါရိတော – ပျံ့.ပျံ့.ပျူးပျူး မရှိ၊ အညဒတ္ထု – စင်စစ်၊ အသ – ထို အရှင်သုဒိန်၏၊ ကောသဇ္ဇဝသေနေဝ – ပျင်းရိခြင်း၏ အစွမ်းဖြင့်သာလျှင်၊ လီနော သက္ကိစ္စတော– တွန့်ဆုတ်သော၊ မနော – သည်၊ (အတ္ထိ၊) ဣတိ လီနမနော၊ [လီနသဒ္ဒါ၏ တစ်ခုခုခ္ခဏ ငြိကပ်သကဲ့သို့ဖြစ်ခြင်း, ပုန်းအောင်း နေသကဲ့သို့ ဖြစ်ခြင်းအနက်ကိုပင် "သက္ကိစ္စတော"ဟု အဓိပ္ပာယ်ဖွင့်သည်၊ ဝိလီန– ကြွေမွခြင်း အနက်ကို မယူရ– ဟူလို။] **ဒုက္ခိတိ** – ကား၊ စေတောဒုက္ခေန–စိတ်၏ ဆင်းရဲခြင်းဖြင့်၊ ဝါ–ဒေါမနဿဖြင့်၊ ဒုက္ခိ–ဆင်းရဲခြင်း ရှိသည်၊ **ဒုမ္မနောတိ**–ကား၊ဒေါသေန–ဒေါသဖြင့်၊ (ဝိသေသန၊) ဒုဋ္ဌမနော–မကောင်းသော စိတ်ရှိသည်၊ ဝါ–တစ်နည်း၊ ဒေါမနဿာဘိဘူတတာယ–ဒေါမနဿသည် လွှမ်းမိုးအပ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ ဝိရူပမနော – ဖောက်ပြန်သော စိတ်ရှိသည်၊ (ဟုတ္တာ – ၍၊

အန္တောမနော။ ။ဌိတစိတ္တောကို ကြည့်၍"အန္တော + ဌိတံ + မနော ယသာတိ အန္တောမနော"ဟု မရှေ့လောပီ ဗဟုဗ္ဗီဟိပြု။ [ဟဒယဝတ္ထုမှီ၍ အတွင်းခ္ခဏ စိတ်တည်ခြင်းမှာ အများထုံးစံတည်း၊ တိုတည်ခြင်းကို မဆိုလို၊ အတွင်းဆွေး – ဆွေးနေခြင်းကို ဆိုလိုသည်၊ ထို့ကြောင့် "အနုသောစနဝသေန"ဟု ထည့်သည်။]

ဒုမ္မနော။ ။ဒုသဒ္ဒါသည် ဒုဋ္ဌအနက်ကို မဟော၊ (သုသဒ္ဒါ၏ ဟောနက်ဖြစ်သော သုဋ္ဌု၏ပြောင်းပြန်) ဒုဋ္ဌအနက်ကို ဟော၏၊ ထို့ကြောင့် "ဒုဋ္ဌမနော"ဟု ရှိစေ၊ "ဒုဋ္ဌု + မနော ယသာတိ ဒုမ္မနော"ဟု ပြု၊ ဒုတိယနည်းခ္ခဏား ဒုသဒ္ဒါသည် ဝိရူပအနက်ကို ဟော၏၊"ဝိရူပ+မနော ယသ" ဟု ပြု။

ပဏ္ဍာယိဒ္ဓိ စပ်)) **ပဏ္ဍာယိတိ**– ကား၊ ဝိပ္ပဋိသာရဝသေန – နှလုံးမသာယာခြင်း၏ အစွမ်းဖြင့်၊ ဝဟစ္ဆိန္နော – ပြတ်သော ပခုံးရှိသော၊ ဝါ – ပခုံးပေါက်သော၊ ဂဒ္ဒြဘော ဝိယ – မြည်းသတ္တဝါကဲ့သို့၊ တံတံ – ထိုထို အကြောင်းအရာကို၊ စိန္တယိ – ပြီ။ [ဆိန္နော + ဝဟော ယသ္သာတိ (ဝိသေသန နောက်ချ၍) ဝဟစ္ဆိန္နော။]

၃၈။ သဟာယကာ ဘိက္ခူတိ–ကား၊ တံ–ထိုရှင်သုဒိန်ကို၊ ဧဝံဘူတံ–ဤသို့ ကိသလူခ အစရှိသည်တို့၏ အဖြစ်သို့ ရောက်သည်ကို၊ [ဧဝံဘူတန္တိ – ကိသလူခါဒိ ဘာဝပ္ပတ္တံ + ဣတ္ထမ္ဘူတဒ္ဒကဲ့သို့ ဧဝံဘူတံသည် သမာသ်ပုဒ်, ဘူဓာတ်လည်း ပတ္တိအနက်ဟော–ဟုဖွင့်၊] ဂဏသင်္ဂဏိကာ ပပဏ္ဍေန – လူအပေါင်းခွဲ ပေါင်း ဆုံခြင်းဟူသော ချဲ့ခြင်းဖြင့်၊ ဝါ – အပေါင်းအဖော်ခွဲ မွေ့လျော်ခြင်းဟူသော ချဲ့ခြင်းဖြင့်၊ ဝိတိနာမေန္တံ – လွန်စေသည်ကို၊ ဒိသွာ – မြင်ရ၍၊ အသ – ထို ရှင်သုဒိန်၏၊ ဝါ–နှင့်၊ [ယသ္သာတိ ယေ + အသ၊] ဝိသာသိကာ – အကျွမ်းဝင်ခြင်း ရှိကုန်သော၊ ကထာဖာသုကာ – စကားပြောခြင်းခွဲ ချမ်းသာကုန်သော၊ ယေ ဘိက္ခူ – တို့သည်၊ (သန္တိ–နှ၏၊) တေ– တို့သည်၊ တံ– ထိုသုဒိန်ကို၊ ဧတံ – ဤ စကားကို၊ အဝေါစုံ–ပြောကြကုန်ပြီ၊ **ပိဏ္ဍိတ္ထိယောတိ** –ကား၊ ပသ္သာဒပတိဋ္ဌာနောကာသသ – ပသာဒ၏ တည်ရာ အရပ်၏၊ သမ္ဘုဏ္ဏတ္တာ–ပြည့်ဖြိုးသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ ပရိပုဏ္ဏ စက္ခုအာဒိ

တံ တံ စိန္တယိ။ ။[ဈေဓာတ်၏ စိန္တနအနက်ကိုဖွင့်သည်၊] ယဒိ အဟံ တံ ပါပံ နု ကရိဿံ၊ ဣမေ ဘိက္ခူ ဝိယ ပရိပုဏ္ဏာသိလော အဿန္တိ အာဒိနာ တံ တံ စိန္တယိ (တောင်ဝေါင် ဤဤကြံစည်တွေးမြဲ ဆွေးနေလေသည်။)

ဂဏ၊ ပေ၊ ပပဏ္ဍေန။ ။ ဂဏဓာတ်သည် သင်္ချာန (ရေတွက်ခြင်း) အနက်ကို ဟောဏ်၊ "ဂဏိယတေ–တစ်ပေါင်းတည်း ရေတွက်အပ်၏၊ ဣတိ ဂဏော"ဟု ပြု၍ လူအပေါင်းကို (လူအများ အစုအဝေးကို) "ဂဏ"ဟု ခေါ်၏၊ သင်္ဏာနံ – ပေါင်း၍ ရေတွက်ရခြင်း၊ ဝါ – ပေါင်းဆုံခြင်း၊ သင်္ဏာ – ခြင်း၊ သင်္ဏာယေဝ – သင်္ဏိကာ၊ ဂဏော + သင်္ဏိကာ ဂဏသင်္ဏိကာ – လူအများတွင် ပါဝင်ပေါင်းစုခြင်း၊ [ဂဏော – ဧနသမာဂမေ + သန္ဓိပတန် ဂဏသင်္ဏိကာ၊ – သာရတ္ထ။] ထိုသို့ စုဝေးနေခြင်းသည် ကိစ္စလုပ်ငန်းကို မပြီးစီးသေးဘဲ ကိစ္စကို ချဲ့,ရာ ရောက်၏၊ ပပဏ္ဍံ–ကိစ္စကို ချဲ့ခြင်း၊ ပပဏ္ဍော–ခြင်း၊ [ပစိ–ဝိတ္ထာရေ] ဂဏသင်္ဏိကာယေဝ+ ပပဏ္ဍော ဂဏသင်္ဏိကာပပဏ္ဍော။

ကထာဖာသုကာ။ ။[ကထာယ+ဖာသုကာ ကထာဖာသုကာ။] ဝိသာသိက ဘာဝေနေဝ ကထာကရဏော (စကားပြောခြင်းခွဲ) ဖာသုကာ၊ သုခေန ဝတ္တေ သက္ကာ(ကောယျာ)၊ သုခသမ္ဘာသာ (ချမ်းသာစွာ ပြောရခြင်း ရှိသူတို့) ဣတိ အတ္ထော။

ပိဏ္ဍိတ္ထိယော။ ။စက္ခုပသာဒ, သောတပသာဒ စသည်တို့သည် ပမာဏအားဖြင့် ဘယ်အခါမဆို နဂိုရှိပြီးအနေမှ အတိုးအဆုတ်မရှိကြ၊ ထို ပသာဒတို့၏ တည်ရာအရပ်ခွဲ ရှိသော (အခြားသော ဥတုဇ စိတ္တဇ အာဟာရဇ)ရုပ်ကလာပ်တို့ အတွက်သာ ပိဏ္ဍဖြစ်နိုင်သည်၊ ထို့ကြောင့်

ဣန္ဒြိယော – ပြည့်ဖြိုးသော စက္ခုစသော ဣန္ဒြေရှိသည်၊ (အဟောသိ – ပြီ၊) သော ဒါနိ တွန်ဒ ဇေ – ၌၊ ဒါနိတိ – ဒါနိ သဒ္ဒါသည်၊ နိပါတော – နိပါတ်တည်း၊ [ပါဠိတော်၌ "ဒါနိ + ဇတရဟိ"ဟု အနက်တူ ၂ပုဒ်ရှိသောကြောင့် ဒါနိကို အနက်မရ – နိပါတ်မျှဟု ဆိုသည်။] သော ပန တွံ – ထိုသင်သည်၊ ဣတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ၊ **ကစ္စိနော တွံတိ**–ကား၊ ကစ္စိ – အသို့နည်း၊ တွံ–သည်၊ (စရသိ) နု–ကျင့်သလော၊ [နော သဒ္ဒေါပိ နု သဒ္ဒေါဝိယ ပုစ္ဆနတ္ထော၊] **အနဘိရတောတိ** – ကား၊ ဥက္ကဏ္ဌိတော – ပျင်းရိသည်၊ ဂိဟိဘာဝံ – လူ့အဖြစ်ကို၊ ပတ္ထယမာနော – တောင့်တသည်၊ (ဟုတ္တာ)၊ (စရသိနော – ၌ စပ်၊) ဣတိ အတ္ထော – နက်၊ တသ္မာ – ကြောင့်၊ (ထိုသို့ အနဘိရတအတွက် ဂိဟိဘာဝပတ္ထန အနက်ကို ဆိုလိုသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊) တမေဝ အနဘိရတိ – ထိုမမွေ့မလျော်ခြင်းကိုပင်၊ ပဋိက္ခိပန္တော – ပယ်မြစ်လိုသည်၊ (ဟုတ္တာ) "နု ခေါ အဟံ အာဝုသော အနဘိရတောတိ" – ဟူ၍၊ အာဟ – ပြောပြီ၊ ပန – စင်စစ်ကား၊ အယံ – ဤ ရှင်သုဒိန်သည်၊ [တချို့စာ၌ "အဟံ"ဟု ပါ၌ပျက်၏၊ မေးသူတို့ကို ဖြေခြင်း မဟုတ်၊ ရှင်သုဒိန်၏ ဖြစ်ပုံကို အဋ္ဌကထာက ပြခြင်းဖြစ်သောကြောင့် "အယံ"ဟုသာ ရှိသင့်၏။] အဓိကုသလာနံ – လွန်ကဲသော ကုသိုလ်ဖြစ်ကုန်သော၊ ဓမ္မာနံ – သမထဝိပဿနာ စသောတရားတို့ကို၊ [အဓိကုသလာ ဓမ္မာ သမထဝိပဿနာဒယော၊] ဘာဝနာယ–ပွားစေခြင်း၌၊ အနဘိရတောဝ–မမွေ့မလျော်သည်သာ၊ ဣတိ– ဤသို့ မှတ်အပ်၏။ [အဘိရတော–ဟု မပြင်နှင့်။]

အတ္ထိ မေ ပါပကမ္မံ ကတန္တိ – ကား၊ မယာ – တပည့်တော်သည်၊ ကတံ–ပြုအပ်ပြီးသော၊ ဧကံ – တစ်မျိုးသော၊ ပါပကမ္မံ – မကောင်းမှုသည်၊ ဝါ – ကို၊ အတ္ထိ – ရှိပါ၏၊ ဥပလဇ္ဇတိ – ရအပ်ပါ၏၊ သံဝိဇ္ဇတိ – ထင်ရှား ရအပ်ပါ၏၊ နိစ္စ ကာလံ–မြဲသော ကာလပတ်လုံး၊ မေ – ၏၊ အဘိမုခံဝိယ – ရှေ့ရှုကဲ့သို့၊ တိဋ္ဌတိ–

"ပသာဒပတိဋ္ဌာနောကာသသ သမ္ဘုဇ္ဈတ္တာ"ဟု မိန့်သည်၊ ဤစကားကို ထောက်၍ "ဣန္ဒြိယ"အရ စက္ခုစသော ဣန္ဒြေများကို တိုက်ရိုက် မယူဘဲ ဌာနျုပစာရအားဖြင့် ပသာဒ၏ တည်ရာဌာနကို ယူရသည်၊ "ပိဏ္ဍန္တိ ပိဏာနံ" "ပိဏ–တပွနေ"ဓာတ် , အ ပစ္စည်း၊ ပိဏာနံ+ဣန္ဒြိယာနံ ယသ္သာတိ ပိဏိန္ဒြိယော။

ဥပလဇ္ဇတိ သံဝိဇ္ဇတိ။ ။"အတ္ထိ–ရှိ၏"ဟူရာ၌ "ပစ္စုပ္ပန္နသဘောအားဖြင့် ရှိခြင်း"ကို ယူမှားမည် စိုး၍ "ဥပလဇ္ဇတိ–စိတ်ထဲ၌ ရအပ်၏, စိတ်ဖြင့် ပြန်၍တွေးသောအခါ ထိုမကောင်းမှုကို ရနေ၏"ဟု လည်းကောင်း "သံဝိဇ္ဇတိ–ပညတ်သဘောကဲ့သို့ အပြောအားဖြင့်သာ ရှိသည် မဟုတ်, ပရမတ်သဘောဖြင့် အထင်အရှား ရအပ်၏"ဟု လည်းကောင်း ဖွင့်၏၊ "သဇ္ဇော သံဝိဇ္ဇမာနော" ကဲ့သို့ သံဝိဇ္ဇတိ ၌ ဝိဒဓာတ်လည်း ရခြင်း အနက်ဟော , ကမ္မရပ်တည်း ; ထို သံဝိဇ္ဇတိကိုပင်

တည်ပါ၏၊ အထ – ထိုမှ နောက်၌၊ နံ – ထို မကောင်းမှုကို၊ ပကာသေန္တော–ထင်ရှားပြလိုသည်၊ (ဟုတ္တာ၊) **ပုရာဏဒုတိယိကာယာတိ** အာဒိ – ယ အစ ရှိသော စကားကို၊ အာဟ–လျှောက်ပြီ၊ **အလံ ဟိ တေ၊ ပေ၊ ကုက္ကုစ္စာယာတိ**– ကား၊ အာဝုသော သုဒိန္နဒိန်၊ တုယ္ဟံ–၏၊ ဧတံ ပါပကမ္မံ – သည်၊ ကုက္ကုစ္စာယ – ငှာ၊ အလံ–သမတ္ထံ–စွမ်းနိုင်၏၊ ကုက္ကုစ္စံ – ကို၊ ဥပ္ပါဒေတုံ –ဖြစ်စေခြင်းငှာ၊ ပဋိဗလံ – စွမ်းနိုင်၏၊ ဣတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ၊ **ယံ တွန္တိ**အာဒိမှ – ယံ တွံ အစရှိသော ပါဠိရပ်၌၊ ယေန ပါပေန – ကြောင့်၊ [ယန္တိ ဟေတုအတ္ထေ နိပါတော၊ ကရဏတ္ထေ ဝါ (ကရိဏား၀ိဘတ်၏ ဟိတ်အနက်၌) ပစ္စတ္တ၀စနန္တိ အာဟ – ယေန ပါပေနာတိ၊] တွံ – သည်၊ ဗြဟ္မစရိယံ – ကို၊ စရိတုံ – ငှာ၊ နာ သက္ခိဿသိ – မစွမ်းနိုင်လတ္တံ့၊ တေ – ၏၊ တံ ပါပံ – သည်၊ ကုက္ကုစ္စာယ – ငှာ၊ အလံ – စွမ်းနိုင်၏၊ ဣတိ ဧဝံ – သို့၊ သမ္မန္ဓော – ပုဒ်အနက်တို့၏ စပ်ခြင်းကို၊ ဝေဒိတဗ္ဗော – ၏။

အထ – ထိုမှနောက်၌၊ နံ – ထိုရှင်သုဒိန်ကို၊ အနုသာသန္တော–သွန်သင်လိုကုန်သည်၊ (ဟုတ္တာ)၊ **နနု အာဝုသော ဘဂဝတာတိ** အာဒိ – ကို၊ အာဟံသု – ပြောကြကုန်ပြီ၊ တတ္ထ – ထို နနု အာဝုသော ဘဂဝတာ အစရှိသော စကားရပ်၌၊ **နနု**တိ–နနုဟူသော သဒ္ဒါသည်၊ အနုမတိဂ္ဂဟဏတ္ထေ – သူ့အလိုကို ယူခြင်း အနက်၌၊ (ပ၀တ္တော) နိပါတော၊ အနေကပရိယာယေနာတိ – ကား၊ အနေကကာရဏေန – တစ်ပါးမက များသော အကြောင်းဖြင့်၊ [ဒေသိတောဒ္ဓ စပ်၊ 'ပရိယာယသဒ္ဒေါ ကာရဏ၀စနော၊] ဝိရာဂါယာတိ – ကား၊ ဝိရာဂတ္ထာယ – မတပ်မက်သော မဂ်အကျိုးငှာ၊ ဝါ – စက်ဆုပ်တတ်သော မဂ်အကျိုးငှာ၊ **နော သရာဂါယာ**တိ – ကား၊

"နိစ္စ၊ပေ၊တိဋ္ဌတိ–အမြဲ ရှေးရှု ထင်နေသကဲ့သို့ တည်ရှိ၏"ဟု ထပ်ဖွင့်သည်။ [အတ္ထိတိ ဝိသယဘာ၀ေန စိတ္တေ ပရိ၀တ္တနံ (အဖန်ဖန်ဖြစ်ခြင်းကို) သန္ဓာယ ဝုတ္တံ၊ နာ ပါပဿ ၀တ္ထုမာန တံ သန္ဓာယ။]

မှတ်ချက်။ ။အတ္ထိပစ္စည်း၌ အတ္ထိသည် ပစ္စုပ္ပန်ခဏ၌ ထင်ရှားရှိသော အတ္ထိတည်း၊ "အတ္ထိပုဂ္ဂလော"စသည်၌ အတ္ထိသည် (ပရမတ္ထသဘောအားဖြင့် အရှိမဟုတ်, ပညတ်သဘောအားဖြင့် ရအပ်သော အရှိဖြစ်ရကား) ဥပလဗ္ဘမာန အတ္ထိတည်း၊ "အတ္ထိမေကတံ"ဟူသော ဤအတ္ထိကား (ဖြစ်စေအပ်ပြီးဖြစ်၍ အတိတ်ဖြစ်သော်လည်း အကျိုးမပေးရသေးသောကြောင့်) အမြဲရှိနေသေးသော နိဗ္ဗတ္တိတအတ္ထိ – ဖြစ်စေအပ်ပြီးသော အတ္ထိတည်း၊ ဤသို့ အတ္ထိ ၃ မျိုး အသုံးအနှုန်းကိုမှတ်ပါ။ [ပစ္စုပ္ပန္နလက္ခဏောနာတိ ပစ္စုပ္ပန္နသဘာ၀ေန၊ တေန "အတ္ထိ မေ ပါပကမ္မံ ကတန္တိ...အတ္ထိ ပုဂ္ဂလော အတ္တာဟိတာယ ပဋိပန္နောတိ စ" ဧ၀မာဒိသု ဝုတ္တံ နိဗ္ဗတ္တနုပလဗ္ဘမာနတာ လက္ခဏံ အတ္ထိဘာ၀ံ နိ၀ါရေတိ၊ – ပဋ္ဌာန်း မူလဋီကာ, အတ္ထိပစ္စည်းအဖွင့်။]

ရာဂေန – ရာဂဖြင့်၊ နော ရဇ္ဇနတ္ထာယ – တပ်မက်တတ်သော မေထုန် မဖြစ်ခြင်း အကျိုးငှာ၊ (ဒေသိတော – နနု – ဟောတော်မူအပ်သည် မဟုတ်ပါလော၊) ဟိ– မှန်၊ ဘဂဝတာ – သည်၊ မေ – ၏၊ ဣမံ ဓမ္မံ – ကို၊ သုတ္တာ–၍၊ သတ္တာ – သတ္တဝါ တို့သည်၊ သဗ္ဗဘဝေသု – အလုံးစုံသော ဘဝစည်းစိမ်တို့၌၊ ဝိရဇ္ဇိဿန္တိ – စက်ဆုပ်ကုန်လတ္တံ့၊ [ရှေးက "တပ်မက်ခြင်းမှ ကင်းကုန်လတ္တံ့"ဟု ပေးကြ၏၊]. နော ရဇ္ဇိဿန္တိ – မတပ်မက်ကုန်လတ္တံ့၊ ဣတိ – သို့၊ ဧတဒတ္ထာယ – ဤအကျိုးငှာ၊ ဓမ္မော – ကို၊ ဒေသိတော – ဟောတော်မူအပ်ပြီ၊ ဣတိ – ဤကား၊ အဓိပ္ပာယော– ရဟန်းတို့၏ အလိုတည်း၊ [ရှင်သုဒိန်ကို မေးကြသော ရဟန်းတို့၏ အလို–ဟူလို၊] သဗ္ဗပဒေသု – တို့၌၊ သေ (ဧသော)– ဤဆိုအပ်ပြီးသော အစီအရင်သည်၊ နယော– သိကြောင်းအစီအရင်တည်း။

ပန – ဆက်၊ ဣဒံ – ဤဆိုအပ်လတ္တံ့ကား၊ ဧတ္ထ – ဤ ဝိသံယောဂါယ အစရှိသော ပုဒ်တို့၌၊ ပရိယာယဝစနမတ္တံ – ပရိယာယ်အနက်မျှကို ပြဆိုခြင်းတည်း၊ ဝါ – ကို ပြကြောင်းစကားတည်း၊ **ဝိသံယောဂါယာတိ** – ကား၊ ကိလေသေဟိ – တို့နှင့်၊ ဝိသံယုဇ္ဇနတ္ထာယ – မယှဉ်ခြင်းအကျိုးငှာ၊ ဝါ – မယှဉ်သော လောကီ လောကုတ္တရာမဂ်အကျိုးငှာ၊ **နော သံယောဂါယာတိ**–ကား၊ (ကိလေသေဟိ– တို့နှင့်)

ရာဂေန ရဇ္ဇနတ္ထာယ။ ။သရာဂါယ်၌ "သဟ+ရာဂေန ဝတ္တတိတိ သရာဂေါ" (မေထုန ဓမ္မော)၊ "ရာဂနှင့်တကွဖြစ်"ဟူရာ၌ သမ္ပယုတ္တအားဖြင့် တကွဖြစ်ခြင်း မဟုတ်၊ မေထုန်မှုကို ရာဂသည် အာရုံပြုလျက် တပ်မက်သောကြောင့် အာရုံ + အာရမဏိက အားဖြင့် တကွဖြစ်ခြင်း– ဟု သိစေလို၍ "ရာဂေန ရဇ္ဇနတ္ထာယ"ဟု အဓိပ္ပာယတည်း ဖွင့်သည်။

ဣတိ ပေ၊ ပဒေသု။ ။ဤစကားဖြင့် "ဘဂဝတာဟိ"စသည်ဖြင့် ဆိုအပ်သော ရဟန်းတို့၏ အလိုကိုသာ ညွှန်ပြသည်၊ အနက်ဖွင့်ကို ညွှန်ပြသည် မဟုတ်၊ [ဧသနယော သဗ္ဗပဒေသူတိ–အဓိပ္ပာယမတ္တံ (အလိုမျှကို) အတိဒီသတိ။] ဘဂဝတာ ဟိ ဣမံ မေ ဓမ္မံ သုတ္တာ သတ္တာ ကိလေသေဟိ ဝိယုဇ္ဇိဿန္တိ, နောသံယုဇ္ဇိဿန္တိ၊ ပေ၊ နု ဥပါဒိယိဿန္တိ, နော ဥပါဒိယိ ဿန္တိတိ ဧတဒတ္ထာယ ဓမ္မော ဒေသိတော–ဟု အဓိပ္ပာယ်ဖော်ပါ။

ဣဒံ၊ပေ၊ မတ္တံ။ ။ဝိသံယောဂါယာတိ အာဒိသု သဗ္ဗပဒေသု (ဧတ္ထ၏ အဖွင့်) ကိလေသေဟိ ဝိသံယုဇ္ဇနတ္ထာယာတိ အာဒိနာ ပဒတ္ထဝိဘာဝနဝသေန (ပုဒ်၏အနက်ကို ထင်စွာပြခြင်း၏ အစွမ်းဖြင့်၊) ဝုတ္တပရိယာယဝစနံ (ဆိုအပ်သော ပရိယာယ်အနက်ကို ဖွင့်ဆိုခြင်းကို) သန္ဓာယ ဝဒတိ, "ပရိယာယ်" ဟူရာ၌ "အနက်ပရိယာယ်"ဟု မှတ်၊ "ဗုဒ္ဓေါ ဒသဗလော သတ္ထာ"တို့ကဲ့သို့ သဒ္ဒါပရိယာယ်ဟု မမှတ်လင့်" ပရိယာယိတဗ္ဗော– အဖန်ဖန် သိထိုက်၏၊ ဣတိ ပရိယာယော" ဟုပြု၊ ထို့ကြောင့် ဝိမတိ၌ "ပရိယာယဝစနမတ္တံတိ–သဒ္ဒတ္ထကထနမတ္တံ"ဟု ဖွင့်သည်၊ မတ္တပြင့် "ဝိသံယောဂါယ စသည်၌ ရဟန်းတို့၏အလိုကို ဖော်ပြတော့မည်မဟုတ်"ဟု ကန့်သည်။

နဿ သံယုဇ္ဇနတ္ထာယ – ယှဉ်သော မေထုန် မဖြစ်ခြင်း အကျိုးငှာ၊ အနုပါဒါနာယာတိ–ကား၊ အဂ္ဂဟာဏတ္ထာယ – ကိလေသာတို့ကို မယူခြင်း အကျိုးငှာ၊ ဝါ – ကိလေသာတို့ကို မယူတတ်သော လောကီ လောကုတ္တရာ မဂ်အကျိုးငှာ၊ နော သဉ္ဉပါဒါနာယာတိ – ကား၊ နဿ သဂ္ဂဟာဏတ္ထာယ – ကိလေသာတို့ကို ယူခြင်းနှင့် တကွ ဖြစ်သော မေထုန် မဖြစ်ခြင်း အကျိုးငှာ၊ (ဒေသိတော နုန် ÷ ဟောတော်မူအပ်သည် မဟုတ်ပါလော၊) **တတ္ထ နာမ တွန်** – ကား၊ တသ္မိံ (ဓမ္မေ – တော်ကို၊ ဒေသိတေ – ဟောတော်မူအပ်ပါလျက်၊) တွံ – သည်၊ (စေတေ သသိ) နာမ – စေ့ဆော်ပြုလုပ်, အားထုတ်ဘိသနည်း၊ **သရာဂါယစေတေသသီတိ**–ကား၊ ရာဂေန– နှင့်၊ သဟ–ကွ၊ ဝတ္တမာနာယ–သော၊ မေထုနဓမ္မာယ– မေထုန်အကျင့် အကျိုးငှာ၊ စေတေသသိ (နာမ) – နည်း၊ ကပ္ပေသသိ ပကပ္ပေသသိ(နာမ)–ပြုလုပ်ဘိသနည်း၊ တေဒတ္ထံ – ဤ မေထုန် အကျိုးငှာ၊ ဝါယမိသသိ(နာမ)–

နဿ သံယုဇ္ဇနတ္ထာယ။ ။ပါဠိတော်ဝယ် နော သံ ယောဂါယ၌ နောကို ဒေသိတောနှင့်တွဲ၍ အနက်ပေးလေ ရှိကြသော်လည်း "နဿ သံယုဇ္ဇနတ္ထာယ"ဟု ဖွင့်သောကြောင့်လည်းကောင်း, နော သရာဂါယ တုန်းကလည်း "နောရဇ္ဇိသဿ"ဟု အဖြောင့်ဖွင့်ခဲ့သောကြောင့်လည်းကောင်း, ဒေသိတောနှင့် မတွဲရ, တိုက်ရိုက်ရှိသည်အတိုင်း "နောသရာဂါယ,' နော သံယောဂါယ"ဟု တွဲရမည်၊ နော သဉ္ဉပါဒါနာယ၌လည်းနည်းတူ။ [နဿ သံယောဂါယ၏ သဟာဒိယောဂကို "ကိလေသေဟိ"ဟု ရှေ့ဝါကျမှ ယူ။]

အဂ္ဂဟာဏတ္ထာယ။ ။ "အဘယ်တို့ကို မယူသနည်း"ဟု မေးဖွယ် ရှိ၍ ဋီကာ၌ "ကိလေသေ အဂ္ဂဟာဏတ္ထာယ" ဟု လည်းကောင်း "ဘဝေါဝေ ဝါ တဏှာဒိဋ္ဌိဝသေန အဂ္ဂဟာဏတ္ထာယ"ဟု လည်းကောင်း ၂ နည်း ဖွင့်သည်။

နသဂ္ဂဟာဏတ္ထာယ။ ။ယခုစာအုပ်များ၌ "နသင်္ဂဟာဏတ္ထာယ"ဟု တွေ့ရ၏၊ အနုပါဒါနကို "အဂ္ဂဟာဏ"ဟု ဖွင့်သကဲ့သို့ သ ဉပါဒါနကိုလည်း "သဂ္ဂဟာဏ"ဟုသာ ဖွင့်သင့်သည်။

မှတ်ချက်။ ။"ဝိရာဂါယ, ဝိသံယောဂါယ, အနုပါဒါနာယတို့၏ အရကို လောကီ လောကုတ္တရာ ၂မျိုးလုံးပါသော မိသကမဂ်ကောက်ရမည်"ဟု နောက်၌ဖွင့်လတ္တံ့၊ [သဗ္ဗပဌမေသု ပန တီသု ဌာနေသု လောကိယ လောကုတ္တရမိသကော မဂ္ဂေါ ကထိတောတိ ဝေဒိတဗ္ဗော။] ဤအဖွင့်ထောက်၍ "ဝိရာဂါယ – မတပ်မက်သော လောကီ လောကုတ္တရာ မိသကမဂ်အကျိုးငှာ" ဟု ကျနစ္စာပေးလိုလျှင် ပေးပါ။

စဲတေသသီ။ ။"စိတဓာတ်သည် ဥသဟာ (အားထုတ်ခြင်း) အနက်ကိုဟော၏"ဟု သိစေလို၍ "ကပ္ပေသသီ ပကပ္ပေသသီ"ဟုဖွင့်၍, ကပ္ပဓာတ်၏ ကြံစည်ခြင်းအနက်ကို ယူမည် စိုးသောကြောင့် "စေတေတွံ ဝါယမိသသိ"ဟု ဥဒုကတ္ထဖွင့်သည်၊ "စေတေသသီ"အရ စေတနာ မယူနှင့်, ဝ်ရိယယူပါ – ဟူလို။

အားထုတ်ဘိသနည်း၊ ဣတိ အတ္ထော – နက်၊ [နာမပုဒ်ကို ပါဠိတော်မှ ယူပေးသည်၊ နာမာတိ ဂရဟာယ (ဝိမဘိ)၊ ထို နာမသဒ္ဒါနှင့် ယှဉ်သော ကြောင့်ပင် အတိတ် အနက်၌ "စေတေသသိ"ဟု အနာဂတ်ဝိဘတ် သက်ထားသည်၊] သဗ္ဗတ္ထ – အလုံးစုံသော ဝိသံယောဂါယ အစရှိသော ပုဒ်တို့၌၊ ဩ (ဩသော) – ဤ ဆိုအပ်ပြီးသော အစီအရင်သည်၊ နယော – တည်း။

ပုန – ဖန်၊ ရာဂဝိရာဂါဒီနိ – နဲ့သော၊ နဝပဒါနိ – ကိုးပုဒ်တို့ကို၊ နိဗ္ဗတ္တိတ လောကုတ္တရနိဗ္ဗာနမေဝ – သခ်ါရတို့မှ နစ်စေအပ်သော လောကုတ္တရာနိဗ္ဗာန်ကိုသာ၊ သန္ဓာယ–၍၊ (ဘိက္ခု၊ဟိ–တို့သည်၊) [ရှင်သုဒိန်ကို အပြစ်တင်ကုန်သော ရဟန်းတို့သည်–ဟူလို၊] ဝုတ္တာနိ – ဆိုအပ်ကုန်ပြီ၊ တသ္မာ – ကြောင့်၊ ရာဂဝိရာဂါယာတိ ဝါ – ရာဂဝိရာဂါယ ဟူ၍ သော်လည်းကောင်း၊ မဒနိမ္မဒနာယာတိ ဝါ – ယ ဟူ၍သော်လည်းကောင်း၊ ဝုတ္တေပိ – ဆိုအပ်ပါသော်လည်း၊ နိဗ္ဗာနတ္ထာယ– နိဗ္ဗာန် အကျိုးငှာ၊ ဣတိ ဧဝမေဝ – ဤသို့သာ၊ အတ္ထော – ကို၊ ဒဋ္ဌဗ္ဗော –၏၊ ဟိ–မှန်၊ (တစ်နည်း) ဟိ – ချဲ့၊ နိဗ္ဗာနံ – ကို၊ ယသ္မာ – ကြောင့်၊ တံ – ထိုနိဗ္ဗာန်သို့၊ အာဂမ္မ – ရောက်၍၊

နိဗ္ဗတ္တိတ၊ ပေ၊ နိဗ္ဗာနမေဝ။ ။နိဝတ္တိတ၌ နိပုဗ္ဗဝတ္တမာတ် ကာရိတ်ကျေ, တပစ္စည်း, ဝကိုဗပြု၍ "နိဗ္ဗတ္တိတ"ဟုဖြစ်၏၊ "သခ်ါရတို့မှ နစ်စေအပ်"ဟု သဒ္ဒါနက်ပေး၊ "သခ်ါရတို့မှ နစ်စေအပ်"ဟူသည်လည်း "သခ်ါရတခြား နိဗ္ဗာန်တခြားဖြစ်ခြောင် ခွဲခြားအပ်"ဟု အဓိပ္ပာယ်ရ၏၊ ထို့ကြောင့် "နိဗ္ဗတ္တိတ – သခ်ါရတို့မှ သီးခြားထုတ်အပ်သော"ဟု ရှေးက ပေးကြသည်၊ သို့သော် ပညတ်မှ ပရမတ်ကို သီးခြားထုတ်၍ရနိုင်သကဲ့သို့ သခ်ါရတို့မှ နိဗ္ဗာန်ကို သီးခြားထုတ်၍ မရနိုင်သောကြောင့် ထိုအနက်ကို ဆင်ခြင်၊ ဋီကာ၌ "သခ်ါရေဟိ နိက္ခန္တံ ဝိဝိတ္တံ – သခ်ါရတို့မှ ထွက်မြောက်, ကင်းဆိတ်သော"ဟု ဖွင့်သည်ကား သဘာဝတ္ထ(နိဗ္ဗာန်၏သဘော)ကို ဖွင့်ခြင်းတည်း၊ လောကတော + ဥတ္တိ ဏ္ဍံ (ထွက်မြောက်ပြီ) ဣတိ လောကုတ္တရံ။

ဣတိ ဝါ။ ။ဝါသဒ္ဒါသည် အဝုတ္တသမုစ္စည်း အနက်ရှိ၏၊ ထိုဝါသဒ္ဒါဖြင့် ပိပါသဝိနယာယစသော ပါဠိတော်လာ ပုဒ်များကို ဆည်းပါ၊ တစ်နည်း–ဝါသည် ရိုးရာဝိကပ် အနက်သာ၊ ဣတိသဒ္ဒါသည် အာဒိအနက်ဟောတည်း၊ ထို ဣတိဖြင့် "ပိပါသဝိနယာယ" စသည်ကို ယူပါ။ [အဝုတ္တသမုစ္စယတ္ထေန ဝါသဒ္ဒေန အာဒိအတ္ထေန ဣတိသဒ္ဒေန ဝါ ပိပါသဝိနယာယာတိအာဒိ သဗ္ဗံ သင်္ဂဟိတန္တိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။]

နိဗ္ဗာနံဟိ။ ။ဤနိဗ္ဗာနံပုဒ်ကို"ရာဂဝိရာဂေါတိ ဝုစ္စတိ"မှ စ၍"နိဗ္ဗာနန္တိ ဝုစ္စတိ" တိုင်အောင်သော ဝုစ္စတိပုဒ်များ၌ စပ်၊ ဤ နိဗ္ဗာနံ ဟိ စသော ဝါကျသည် ရာဂဝိရာဂစသော နာမည်များရခြင်း၏ မှန်ကြောင်းကို ပြသောကြောင့် ဒဋ္ဌိကရဏဝါကျ, တစ်နည်း–ဝိတ္ထာရဝါကျတည်း၊ ယသ္မာ–တသ္မာပါသော အတွင်းဝါကျများကိုကား ဟေတုဝါကျ, ဖလဝါကျဟု ခွဲ၍, ရှေးရှေးသော ဟေတုဖလတစ်စုံကို ပက္ခ, နောက်နောက် ဟေတုဖလတစ်စုံကို ပက္ခန္တရဟုချည်း ခွဲပါ။

(အာရဇ္ဇ – အာရုံပြု၍) ပဋိစ္စ – စွဲမှီ၍၊ ရာဂေါ – သည်၊ ဝိရဇ္ဇတိ – မတပ်မက်၊ နု ဟောတိ – မဖြစ်တော့၊ တသ္မာ – ကြောင့်၊ ဝါ – ထိုသို့ ရာဂ၏ မတပ်မက်ရာ၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ **ရာဂဝိရာဂေါ**တိ – ဂေါဟူ၍၊ ဝုစ္စတိ – ၏၊ ပန – ကား၊ ယသ္မာ–ကြောင့်၊ တံ – ထိုနိဗ္ဗာန်သို့၊ အာဂမ္မ – အာရုံပြုသောအားဖြင့် ရောက်၍၊ မာန မဒပုရိသမဒါဒယော – ငါမြတ်၏ အစရှိသည်ဖြင့် ထောင်လွှားတက်ကြွတတ်သော မာန် , ငါ ယောက်ျားဟု ထောင်လွှား တက်ကြွတတ်သော မာန် အစရှိကုန်သော၊

အနက်ပေးကြပုံ။ ။ဤသို့ အကြောင်းပြသော ဝါကျများ၌ "ဟိ(ကသ္မာ) – ကြောင့်၊ နိဗ္ဗာန်–ကို၊ရာဂဝိရာဂေါတိ–ဟူ၍လည်းကောင်း၊ ပေ၊ နိဗ္ဗာန်တိ – ဟူ၍လည်းကောင်း၊ ဝုစ္စတိ–နည်း"ဟု ပုဗ္ဗာဝါကျ သီးခြားထုတ်၍လည်း ဆရာများ အနက်ပေးလေ့ ရှိကြ၏၊ "ဟိ–အကြောင်းကို ယင်ရှားပြဦးအံ့"ဟုလည်း ပေးကြသေး၏၊ မည်သို့ပင် ပေးသော်လည်း ဝါကျရင်းမှာ ဒဋ္ဌိကရဏ ဝိတ္ထာရတို့သာတည်း။

တံ အာဂမ္မ ပဋိစ္စ၊ ။"အာဂမ္မ–ရောက်၍"ဟူရာ၌ ကိုယ်ဖြင့်ရောက်ခြင်းကို ယူမည်စိုး၍ "ပဋိစ္စ"ဟု ဖွင့်သည်၊ အာရုံပြုသောအားဖြင့် ရောက်ခြင်းကို ယူပါ–ဟူလို၊ [တံ အာဂမ္မာတိ–နိဗ္ဗာန် အာဂမ္မ ပဋိစ္စ] (အရိယမဂ္ဂသ အာရမ္မဏပစ္စယဘာဝဟေတု– နိဗ္ဗာန်က အရိယာမဂ်၏ အာရမ္မဏပစ္စည်း အဖြစ်ဟူသော အကြောင်းကြောင့်၊ ဤကား ပဋိစ္စအဖွင့်တည်း)၊ [ဤသို့ အာဂမ္မ ပဋိစ္စ ၂ပုဒ် အတွက်သာ ဋီကာဖွင့်သောကြောင့် ယခုစာအုပ်များ၌ ပါသော အာရဇ္ဇသည် ရှေးပါ၌မဟုတ်ဟု ထင်၏၊] "ဝိရဇ္ဇတိ – မတပ်မက်"ဟူရာ၌ ဖြစ်လျက်နှင့် မတပ်မက်သလောဟု စောကြောဖွယ် ရှိသောကြောင့် "နု ဟောတိ" ဟု ဖွင့်သည်၊ "ဖြစ်ကို မဖြစ်တော့"ဟူလို။

ရာဂဝိရာဂေါ။ ။"အာရမ္မဏပစ္စယဘာဝဟေတု"၌ ဟေတုကို ထောက်၍ "ဝိရဇ္ဇတိ ဧတေနာတိ ဝိရာဂေါ"ဟု ကရဏသာဓနပြုပါ၊ ထို့နောက် "ရာဂသ + ဝိရာဂေါ ရာဂဝိရာဂေါ–ဘဝဘောဂတို့၌ ရာဂ၏ မတပ်မက်ကြောင်း နိဗ္ဗာန်၊ [နိဗ္ဗာန်ကို အာရုံပြုလိုက်ရလျှင် ရာဂလည်း (တဖြည်းဖြည်း နည်းပါး၍ ကုန်ခန်းသွားသောကြောင့် နိဗ္ဗာန်ကို "ရာဂ၏ မတပ်မက်ကြောင်း တရား"ဟု ဆိုသည်၊) "ဝိရဇ္ဇတိ ဧတ္ထာတိ ဝိရာဂေါ"ဟု အဓိကရဏသာဓနလည်း ပြုကြ၏၊ ထိုဝိဂ္ဂဟလည်း အသင့်ပင်၊ နောက်၌ နိမ္မဒနကို ဋီကာ၌ အဓိကရဏသာဓ ပြုလတ္တံ့။]

မာနမဒ။ ။"ငါမြတ်၏"ဟူသော သေယျမာန် "ငါ–သူနှင့်တန်းတူ၏, ဘာထူးသေးသလဲ"ဟူသော သဒိသမန်၊ "ငါက–သူ့အောက်ကျနေတော့ကော ဘာဖြစ်သေးသလဲ"ဟူသော ဟီနမာန်တို့ကို (ထောင်လွှား တက်ကြွတတ်သောကြောင့်) "မဒ"ဟုခေါ်၏၊ မဒတိ ဧတေနာတိ မဒေါ၊ "မဒ–ဂဿ = မာန်မူခြင်း, ထောင်လွှားခြင်း"ဟူသော ဓာတ်တည်း၊ ယစ်ခြင်းအနက်ဟော ဒိဝါဒိမဒဓာတ် မဟုတ်၊ မာနောယေဝ + မဒေါ မာနမဒေါ။ [ဇာတိအာဒိ နိဿာယ သေယျသ "သေယျောဟမသ္မိ" တိအာဒိနာ ဥပဓေနကမာနောယေဝ + မဒဧနနဒ္ဓေန မဒေါတိ မာနမဒေါ။]

မဒါ – ထောင်လွှားခြင်းတို့သည်၊ နိမ္မဒါ အမဒါ – ထောင်လွှားခြင်း မရှိကုန်သည်၊ ဟောန္တိ – နှ၏၊ ဝိနသန္တိ – ပျက်စီးကုန်၏၊ တသ္မာ – ကြောင့်၊ (မဒဟူသမျှတို့ မတက်ကြွရာ၏ အဖြစ်ကြောင့်၊) **မဒနိမ္မဒနန္တိ** – နံဟူ၍၊ ဝုစ္စတိ– ၏၊ စ–ဆက်၊ ယသ္မာ – ကြောင့်၊ တံ – ကို၊ အာဂမ္မ – ၍၊ သဗ္ဗာပိ–သော၊ ကာမပိပါသာ – ကိလေသာကာမတို့၏ သုံးဆောင် ခံစားလိုခြင်းသည်၊ ဝိနယံ – ပျက်စီးခြင်းသို့၊ အဗ္ဘတ္ထံ – ချုပ်ပျောက်ခြင်းသို့၊ ယာတိ – ရောက်ရ၏၊ တသ္မာ – ကြောင့်၊ (ကာမတို့ သုံးဆောင် ခံစားလိုခြင်း၏ ပျက်စီးရာ၏အဖြစ်ကြောင့်၊) **ပိပါသဝိနယောတိ**–ဟူ၍၊

ပုရိသမဒ။ ။"ငါကွ ယောကျ်ား"ဟု တက်ကြွခြင်းကို "ပုရိသမဒ"ဟု ခေါ်၏၊ [အဟံ ပုရိသောတိ ဥပ္ပဇ္ဇနကမာနော၊] ပုရိသောတိ+ဥပ္ပဇ္ဇမာနော + မဒေါ – ပုရိသမဒေါ၊ အချို့က မေထုန်မှိုဝဲ စွမ်းနိုင်သည်ကိုလည်း "ပုရိသမဒ"ဟုခေါ်ကြသတတ်၊ မဒါဒယောဠ် အာဒိဖြင့် ဗလမဒ (အားကောင်းမှုကိုစွဲ၍ ဖြစ်သောမာန်) ယောဗ္ဗနမဒ (အရွယ်နုပျိုမှုမာန်) စသည်ကိုယူ။ [ဘဂဝါ ဂုဏ်တော်ဖွင့်၌ မျှားစွာပါခဲ့ပြီ။]

နိမ္မဒါ အမဒါ။ ။နိမ္မဒါကို "ဝိဂတမဒဘာဝေါ – ကင်းသောမဒ၏ ဖြစ်ကြောင်းဖြစ်ရာ (ထောင်လွှားခြင်း)ရှိကုန်၏"ဟု ဖွင့်၏၊ ထိုသို့ဖွင့်သဖြင့် နိမ္မဒါ၌ "မဒ"အရကို "ထောင်လွှားတက်ကြွခြင်း"ယူ၍ "နတ္ထိမဒေါ ဧတေသံတိနိမ္မဒါ"ဟု ပြုစေလိုသည်၊ "အမဒါ"သည် နိမ္မဒါ၏ အနက်ဖွင့်၊ ထိုသို့ဖွင့်သဖြင့် နိသည် "ပဋိသေဓဝါစက"ဟု သိစေ၏၊ ဝိနသန္တိကား အဓိပ္ပာယတူတည်း၊ မဒ ဟူသမျှတို့ နိဗ္ဗာန်ရောက်က ပျက်စီးကြရကုန်သည်–ဟူလို။

မဒနိမ္မဒန။ ။နိမ္မဒန္တိ ဗျတ္တောတိ နိမ္မဒနံ၊ ဗျတ္တ – ဤနိဗ္ဗာန်၌၊ မဒါ – မာနမဒစသော မာန်တို့သည်၊ နိမ္မဒန္တိ – မထောင်လွှားကြကုန်၊ ဣတိ နိမ္မဒနံ၊ မဒါနံ – တို့၏၊ နိမ္မဒနံ– မထောင်လွှား ရာနိဗ္ဗာန်တည်း၊ မဒနိမ္မဒနံ – ဗ္ဗာန်၊ နိဗ္ဗာန်ကို အာရုံပြုရသောအခါ မာန်ထောင်မှုအားလုံး ကုန်ဆုံး သောကြောင့် နိဗ္ဗာန်ကို မဒတို့၏ မထောင်လွှားရာ (မဒအားလုံး ကုန်ဆုံးရာ)ဟု ဆိုသည်။ [ဋီကာ၌ "နိမ္မဒီယန္တိ ဗျတ္တ"ဟု ရှိ၏၊ "အမဒဘာဝံ ဝိနာသံ ဂစ္ဆန္တိ"ဟုလည်း ဖွင့်၏၊ ထိုသို့ ဖွင့်သဖြင့် နိမ္မဒီယန္တိ၌ ဣယသည် ဂမုဓာတ်၏ အနက်ဟော ဓာတုပစ္စယဟု သိစေ၏၊ ဝိဂ္ဂြိဟ်မှာ "နိမ္မဒန္တိ ဗျတ္တာတိ နိမ္မဒနံ"တည်း။]

ကာမပိပါသာ။ ။ပါတုံ+ဣစ္ဆာ ပိပါသာ–သုံးဆောင်ခံစားလိုခြင်း၊ ဘူတဂါမ ပါတဗျဉ္ဇဂ္ဂဲသို့ ပါဓာတ်သည် ပရိဘောဂအနက်ကိုဟော၏၊ ကာမာနံ +ပိပါသာ ကာမပိပါသာ (ကာမတဏှာတည်း)၊ [ကာမာနံ + ပါတုကမျတာ၊ ကာမတဏှာတိအဗ္ဘော၊–(ဋီကာ)၊ "ကာမာနံ"အရ၌ ကိလေသာကာမဒြပ်ရ၏၊ "ပိပါသာ"အရ၌ကား ထိုကာမတို့၏ ခံစားလိုခြင်းသဘော်ရ၏၊ တရားကိုယ်မှာ ကာမတဏှာ ပင်တည်း။]

ဝိနယံအဗ္ဘတ္ထံ။ ။ဝိပုဗ္ဗ နီဓာတ်သည် ချုပ်ပျောက်ခြင်းအနက်ဟောဟု သိစေလို၍ ဝိနယံကို အဗ္ဘတ္ထံဟု ဖွင့်၏၊ ["ဝိနေတိ ဗျတ္တာတိ ဝိနယော၊ ဝိပါသာယံ + ဝိနယော ဝိပါသဝိနယော"ဟု ပြု၊ "ဝိနေတိ–ကင်းပျောက် ချုပ်ငြိမ်း၏"ဟု ပေး။]

ဝုစ္စတိ- ၏၊ ပန်-ကား၊ ယသ္မာ- ကြောင့်၊ တံ- ကို၊ အာဂမ္မ- ၍၊ ပဋ္ဌာကာမဂုဏာလယာ- ၅ပါးသော ကာမဂုဏ် အာရုံဟူသော အာလယ တို့သည်၊ ဝါ - ၅ပါးသော ကာမဂုဏ် အာရုံတို့၌ ဖြစ်သော တဏှာအာလယ တို့သည်၊ သမုဋ္ဌါတံ - အကြောင်းမဲ့ သတ်ဖြတ်အပ်ကုန်သည်၏ အဖြစ်သို့၊ [ဘာဝပွဓာန်၊] ဂစ္ဆန္တိ -နိ၏၊ တသ္မာ-ကြောင့်၊ (အာလယတို့ကို သတ်ဖြတ်အပ်ရာ၏ အဖြစ်ကြောင့်၊) **အာလယသမုဋ္ဌါတောတိ**- ဟူ၍၊ ဝုစ္စတိ- ၏၊ စ- ဆက်၊ ယသ္မာ-ကြောင့်၊, တံ အာဂမ္မ, တေဘူမကဝဋ္ဋ- ဘုံသုံးပါး၌ဖြစ်သော ဝဋ်သည်၊ ဥပစ္ဆိဇ္ဇတိ- ပြတ်စဲ၏၊ တသ္မာ- ကြောင့်၊ (တေဘူမက ဝဋ်၏ ပြတ်စဲရာ၏ အဖြစ်ကြောင့်၊) **ဝဋ္ဋူပစ္ဆေဒေါ**တိ - ဟူ၍၊ ဝုစ္စတိ - ၏၊ [ဥပစ္ဆိဇ္ဇတိ ဇတ္ထာတိ ဥပစ္ဆေဒေါ၊ ဝဋ္ဋသ + ဥပစ္ဆေဒေါ ဝဋ္ဋူပစ္ဆေဒေါ၊] ပန- ကား၊ ယသ္မာ - ကြောင့်၊ တံ အာဂမ္မ , သဗ္ဗသော - ဖြင့်၊ တဏှာ - သည်၊ ခယံ-

ပဋ္ဌာကာမဂုဏာလယာ။ ။အာလီယန္တိ အဘိရမိတဗ္ဗဋ္ဌေန သေဝီယန္တိတိ အာလယာ = မွေ့လျော်အပ်ရာ၏အဖြစ်ဖြင့် မှီဝဲအပ်ကုန်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့် ကာမဂုဏ်ငါးပါး အာရုံများသည် "အာလယ" တို့မည်၏၊ [အာပုဗ္ဗ လီဓာတ်သည် သိလေသန-ကပ်ငြိခြင်းအနက်ကို ဟောရိုးဖြစ်သော်လည်း ဓာတုနံ အနေကတ္ထတ္တာနှင့်အညီ သေဝနအနက်ဟော -ဟု ကြို၊] ပဋ္ဌာကာမဂုဏာ ဇဝ + အာလယာ ပဋ္ဌာကာမဂုဏာလယာ။

မှတ်ချက်။ ။ပဋ္ဌာကာမဂုဏာလယာကို သမုဋ္ဌါတံ ဂစ္ဆန္တိ၌စပ်သောအခါ "ကာမဂုဏ် ငါးပါး ဟူသော အာလယတို့သည် အကြောင်းမဲ့ သတ်အပ်ကုန်"ဟု အနက်ဖြစ်၏၊ အမှန်အားဖြင့် ကာမဂုဏ် အာရုံများကို သတ်၍မဖြစ်, ကာမဂုဏ်၌ဖြစ်သော ဆန္ဒရာဂကိုသာ သတ်၍ဖြစ်၏၊ ထို့ကြောင့် ကာမဂုဏ် အာရုံငါးပါး၏ ပဋ္ဌာကာမဂုဏာလယအမည်ကို ဆန္ဒရာဂအပေါ် တင်စား၍ ဌာနူပစာရ အားဖြင့် ဆန္ဒရာဂကို ပဋ္ဌာကာမဂုဏာလယ ခေါ်ထားသည်ဟု မှတ်။ [ပဋ္ဌသု ဟိ ကာမဂုဏေသု ဆန္ဒရာဂပ္ပဟာနေနေဝ ပဋ္ဌာကာမဂုဏာပိ ပဟီနာနာမ ဟောန္တိ။]

တစ်နည်း။ ။"အာလီယန္တိ အဘိရမဏဝသေနသေဝန္တိ- မွေ့လျော်ပျော်ပါးသောအားဖြင့် မှီဝဲတတ်ကုန်၏၊ ဣတိ အာလယာ"ဟု ကတ္တုသာဓနပြု၍ တစ်ရာ့ရှစ်ပါးသော တဏှာဝိစရိတကို အာလယဟု ယူပါ။ [တဏှာဝိစရိတ -အထူးထူး အဖုံဖုံဖြစ်တတ်သော တဏှာတည်း။] ပဋ္ဌာကာမ ဂုဏေသု-တို့၌ + အာလယာ-မွေ့လျော်ပျော်ပါးသောအားဖြင့် မှီဝဲတတ်သော တဏှာတို့တည်း၊ ပဋ္ဌာကာမဂုဏာလယာ - တို့၊ ဤသို့ပြုလျှင် ဆန္ဒရာဂခေါ်သော တဏှာကို တိုက်ရိုက်ရသော ကြောင့် ဥပစာကြဲဖွယ် မလို။

အာလယသမုဋ္ဌါတောတိ။ ။သမ္ဘာ+ဥဟာညန္တိ ဇတ္ထာတိ သမုဋ္ဌါတော၊ [သံ+ဥ+ဟနဓာတ်၊ ယာတ်ပြု။] အာလယာနံ + သမုဋ္ဌါတော အာလယသမုဋ္ဌါတော။ [မဟာဝါ - ပါစိတ္တာဒီ ယောဇနာ၌ အာလယပုဒ်၏ ဝိဂ္ဂဟဝယ် "အလ္လီယန္တိ"ဟူသော ပါဋ္ဌကိုတည်၍ "လဂ္ဂန္တိ-ကပ်ငြိ တတ်ကုန်၏"ဟု သိလိသနအနက်ကိုပင် ဖွင့်၏၊ ထိုအလို "သေဝီယန္တိ"ကို အဓိပ္ပာယ်နှက်ဟု ယူပါ။]

ကုန်ခြင်းသို့၊ ဂစ္ဆတိ – ၏၊ ဝိရဠေတိ (စ) – ပျက်လည်း ပျက်စီး၏၊ ဝါ – ကင်းလည်းကင်း၏၊ နိရုဠ္ဓတိ စ– ချုပ်လည်းချုပ်၏၊ တသ္မာ – ကြောင့်၊ (တဏှာ၏ ကုန်ရာ ကင်းရာ ချုပ်ရာ၏ အဖြစ်ကြောင့်၊) **တဏှာက္ခယောတိ** – ယောဟူ၍ လည်းကောင်း၊ **ဝိရာဂေါတိ** – လည်းကောင်း၊ **နိရောဓောတိ** – လည်းကောင်း၊ ဝုစ္စတိ– ၏၊ ပန – ကား၊ ယသ္မာ– ကြောင့်၊ ဧတံ – ဤနိဗ္ဗာန်သည်၊ [နိက္ခန္တိ – စသည်ဌ စပ်၊] စတသော – နှင်သော၊ ယောနိယော – ယောနိ တို့ကို လည်းကောင်း၊ သတ္တ – နှင်သော၊ ဝိညာဏဋ္ဌိတိယော – တို့ကိုလည်းကောင်း၊ နဝ – နှင်သော၊ သတ္တာဝါသေ စ – တို့ကိုလည်းကောင်း၊ အပရာပရဘာဝါယ – နောက်တစ်ဖန် နောက်တစ်ဖန်ဖြစ်ခြင်းငှာ၊ ဝါ – အဆက်ဆက် ဖြစ်ခြင်းငှာ၊ ဝိနနတော အာဘဋ္ဌနတော– ဖွဲ့စပ်တတ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ သံသိဗ္ဗန တော – ချုပ်စပ်တတ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ ဝါနန္တိ – ဟူ၍၊ လဒ္ဓဝေါဟာရာယ – ရအပ်သော် အခေါ်အဝေါ်ရှိသော၊ ဝါ – အခေါ်ခံရသော၊ တဏှာယ – မှ၊ နိက္ခန္တိ – ထွက်မြောက်ပြီ၊ နိဿဋံ– လွတ်မြောက်ပြီ၊ ဝိသံယုတ္တံ – မယှဉ်တော့၊ တသ္မာ – ထို့ကြောင့်၊ (တဏှာမှ ထွက်မြောက်တတ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊) နိဗ္ဗာနန္တိ – ဟူ၍၊ ဝုစ္စတိ – ၏၊ ဣတိ– သို့၊ (ဒဋ္ဌဗ္ဗော–၏၊) [အတ္ထော ဒဋ္ဌဗ္ဗော–သို့ ပြန်လှည့် စပ်။]

တဏှာက္ခယောစသည်။ ။ဓိယတိ ဇာတိ ခယော၊ တဏှာယ+ခယော တဏှာက္ခယော၊ ["တဏှာ + ခယ ဂစ္ဆတိ" ဟုပါဠိ၌မှန်ရှိစေ၊ ဂစ္ဆတိ၏ကဲတွားသည် "တဏှာ"ပုဒ်ဘည်း။] ဝိရဠေတိ ဇာတိ ဝိရာဂေါ = တဏှာ၏ မတပ်မက်ရာနိဗ္ဗာန်၊ ဝိရဠေတိတိ ပလုဠေတိ (ပျက်စီး၏) သာရတ္ထ၊ ဝိဂစ္ဆတိ (ကင်း၏) ဝိမတိ၊ နိရုဠ္ဓတိ ဇာတိ နိရောဓော = တဏှာ၏ချုပ်ရာ နိဗ္ဗာန်။

ဝိနနတောပေါနိဗ္ဗာနံ။ ။"ဝိနန"သည် ဝါန၏ပရိယာယ်တည်း၊ "ဝါ–ဂတိ ဗန္ဓနေသု"ဟု ဓာတ်ကျမ်းရှိသောကြောင့် "အာဗန္ဓနတော" ဟု ဓာတ်နက်ဖွင့်၏၊ ထို ဓာတ်နက်အဲလိုအားဖြင့် "ယောနိ ၄ပါးစသည်ကို ဖွဲ့တုပ်ထားတတ်"ဟု အဓိပ္ပာယ်မှတ်မည် စိုးသောကြောင့် "သံသိဗ္ဗနတော"ဟု အဓိပ္ပာယတ္ထဖွင့်သည်၊ ပေါင်း၍ဖွဲ့တုပ်သည်မဟုတ်၊ အပ်ချုပ်သမ်းသည် အဝတ်တစ်စနှင့်တစ်စကို ဆက်စပ်၍ ချုပ်သကဲ့သို့ ဘဝဟောင်းနှင့် ဘဝသစ်ကို အဆက်မပြတ်အောင် ဖွဲ့စပ်သည်ဟု အဓိပ္ပာယ်မှတ်ပါ–ဟူလို။

မှတ်ချက်။ ။[ဝါတိ အာဗန္ဓတိ သံသိဗ္ဗတိ–ဖွဲ့စပ်တတ်၏၊ ဣတိ ဝါနံ။] ဤနိဗ္ဗာနအဖွင့်ဌ "တံ အာဂမ္မ" မပါသောကြောင့် အဓိကရဏသာခ် မလုပ်ရ "ဝါနတော+နိက္ခန္တိ နိဗ္ဗာနံ"ဟု ပဋ္ဌမိတပ္ပုရိသ်ပြုစေလို၍ "ယသ္မာ ပနေတံ၊ ပေ၊ တဏှာယနိက္ခန္တ"ဟု ဖွင့်သည်၊ နိက္ခန္တကို နိဿဋံ ဟု သဒ္ဒါနက်ဖွင့်ပြီးလျှင် "တဏှာမှ ထွက်"ဟူသည် "တောထွက်သလို ထွက်ခွာခြင်းမဟုတ်၊ တဏှာနှင့် မစပ်ယှဉ်ခြင်းတည်း"ဟု သိစေလို၍ "ဝိသံယုတ္တံ"ဟု အဓိပ္ပာယတ္ထဖွင့်သည်။

ကာမာနံ ပဟာနံ အက္ခာတန္တိ – ကား၊ ဝတ္ထုကာမာနံ – ဝတ္ထုကာမတို့ကို လည်းကောင်း၊ ကိလေသကာမာနဉ္စ – တို့ကို လည်းကောင်း၊ ပဟာနံ – ပယ်ကြောင်း အရဟတ္တမဂ်ကို၊ ဝုတ္တံ (နနု) – ဟောတော်မူအပ်သည် မဟုတ်ပါလော၊ [ပါဠိတော် "နနု"နှင့် တွဲပေး၊] **ကာမသညာနံ ပရိညာတိ** – ကား၊ သဗ္ဗာသမ္မိ – နိ်သော၊ ကာမသညာနံ – ဝတ္ထုကာမတို့၌ဖြစ်သော သညာတို့ကို၊ ဝါ–ကိလေသာ ကာမတို့နှင့် တကွဖြစ်သော သညာတို့ကို၊ ဉာတတီရဏပဟာနဝသေန – သိခြင်း, ဆုံးဖြတ်ခြင်း, ပယ်ခြင်းတို့၏ အစွမ်းအားဖြင့်၊ တိဝိဓာ – သော၊ ပရိညာ – ပိုင်းခြား၍ သိတတ်သော အရဟတ္တမဂ်ကို၊ အက္ခာတာ (နနု) – လော၊ **ကာမပိပါသာနန္တိ** – ကား၊ ကာမေသု – ဝတ္ထုကာမ, ကိလေသာကာမတို့၌၊ ပါတဗျတာနံ – သုံးဆောင်

ကာမာနံပဟာနံ။ ။ကာမီယတီတိ ကာမော (ဝတ္ထုကာမ)၊ ကာမေတီတိ ကာမော (ကိလေသကာမ)၊ ဧကသေသ်ပြု၍ ထို ကာမ ၂မျိုး ရသည်ဟု ပြလိုသောကြောင့် "ဝတ္ထု၊ ပေ၊ ကာမာနဉ္စ"ဟု မိန့်၊ ပဟာနံ အရကို လောကုတ္တရာမဂ်ကိုသာ ယူရမည်ဖြစ်သောကြောင့် "ပဟီယန္တိ ဧတေနာတိ ပဟာနံ – ပယ်ကြောင်း၊ ဝါ – (အဝုတ္တကတ္တုသာဓန ကြဲ၍) ပယ်တတ်သော အရဟတ္တမဂ်"ဟု ပြု၊ ဝတ္ထုကာမ၌ ဆန္ဒရာဂကို ပယ်ခြင်းသည် ဝတ္ထုကာမကို ပယ်ခြင်းတည်း။

ကာမသညာနံ။ ။ကာမေသု–ဝတ္ထုကာမတို့၌+ပဝတ္တာ–(အာရုံပြုသောအားဖြင့်) ဖြစ်ကုန်သော+သညာ–ကာမသညာ၊ (ပဝတ္တ အလယ်ပုဒ် ကျေ)၊ တစ်နည်း – ကာမသဟဂတာ–ကိလေသာကာမနှင့် တကွဖြစ်ကုန်သော + သညာ–ကာမသညာ၊ (သဟဂတအလယ်ပုဒ် ကျေသော) မဇ္ဈေလောပီကမ္မဓာရဲ့။

တိဝိဓာ ပရိညာ။ ။ကာမသညာကို "နာမ်တရား"ဟု လည်းကောင်း, "မည်သည့် သဘောလက္ခဏာရှိ၏, မည်သည့်ကိစ္စရသရှိ၏, မည်သည့် ပစ္စုပဋ္ဌာန်–ပဒဋ္ဌာန်ရှိ၏"ဟု လည်းကောင်း, ပိုင်းခြား၍ သိမှုသည် ဉာတပရိညာတည်း၊ ထိုကာမသညာတို့ကို အနိစ္စ စသည်ဖြင့် ဆုံးဖြတ်ခြင်းသည် တီရဏပရိညာတည်း၊ ထိုကာမသညာတို့ကို အရဟတ္တမဂ်ဖြင့် ပယ်ခြင်းသည် ပဟာနပရိညာတည်း။

အရဟတ္တမဂ်ကို ပရိညာဟုဆို။ ။အရဟတ္တမဂ်ခဏ၌ ပရိညာကိစ္စ ၃ပါးလုံး၏ တစ်ပြိုင်နက် ပြီးစီးရသောကြောင့် အရဟတ္တမဂ်ကိုပင် "တိဝိဓာ ပရိညာ"ဟု ဆိုသည်။ [ဤမေ့ ပန ကာမသညာနံ သဘာဝလက္ခဏာပဋိဝေဓဝသေန အနိစ္စာဒိသာမညလက္ခဏေန စ ပဝတ္တမာနာနံ ဉာတတီရဏပရိညာနံပိ (ပိဖြင့် ပဟာနပေါင်း) ကိစ္စနိပ္ဖတ္တိယာ မဂ္ဂေနေव ဤဒ္ဓိနတော မဂ္ဂကွဏ်ယေव သန္ဓာယ တိဝိဓာ ပိ ပရိညာ ဝုတ္တာ။]

ကာမပိပါသာနံ ပါတဗျတာ။ ။[ပါဓာတ်၏ ပရိဘောဂ အနက်ကို ရှေ့အတိုင်းမှတ်၊] "ကာမေသု ပါတဗျတာနံ"ဖြင့် "ကာမေသု + ပိပါသာ ကာမပိပါသာ" ဟု ပြု၏၊ ကာမေ ဝါ စသည်ဖြင့် "ကာမေ + ပိပါသာ ကာမပိပါသာ"ဟု ပြုသည်၊ ပါတဗျတာနံ၌ တဗျပစ္စည်းကို ကတ္တားဟော ကြဲ၊ သို့မှ "ပါတဗျာနံ – သုံးဆောင်ခံစားတတ်သူတို့၏ + ဘာဝေါ – ဖြစ်ကြောင်း

ခံစားတတ်သော ပုဂ္ဂိုလ်၏ ဖြစ်ကြောင်းဖြစ်ရာ တဏှာတို့ကို၊ ဝါ - တစ်နည်း၊ ကာမေ - ဝတ္ထုကာမ၌၊ ပါတုံ - သုံးဆောင်ခံစားခြင်းငှာ၊ ဣစ္ဆာနံ - ဖြစ်သော အလိုတို့ကို၊ (ပဋိဝိနယော - ပယ်ကြောင်း အရဟတ္တမဂ်ကို၊ အကွာတော နနု - လော၊) **ကာမဝိတက္ကာနန္တိ** - ကား၊ ကာမုပသဉ္ဇိဘာနံ - ကိလေသာ ကာမနှင့် စပ်ယှဉ်ကုန်သော၊ ဝိတက္ကာနံ - တို့ကို၊ ["ကာမသဟဂတာ + ဝိတက္ကာ"ဟုပြု။] (သမုဋ္ဌါတော-အကြောင်းမဲ့ သတ်ဖြတ်ကြောင်း အရဟတ္တမဂ် ကို၊ အကွာတောနနု - လော၊) **ကာမပရိဠာဟာနန္တိ** - ကား၊ ပဋ္ဌကာမဂုဏိက ရာဂဝသေန - ငါးပါးသော ကာမဂုဏ်အာရုံ၌ ဖြစ်သော ရာဂ၏အစွမ်းဖြင့်၊ ဥပ္ပန္နပရိဠာဟာနံ - ဖြစ်သော ပူလောင်ခြင်းတို့၏၊ [ကာမေသု + ပရိဠာဟော - ဖြစ်သော ပူလောင်ခြင်း၊ တရားကိုယ်မှာ ရာဂတည်း၊] အဇ္ဇောဒါဟာနံ - အတွင်း၌ ပူလောင်းခြင်းတို့၏၊ (ဝုပသမော- ငြိမ်းအေးကြောင်း အရဟတ္တမဂ်ကို၊ အကွာတော နနု-လော၊) ပဋ္ဌသု-နှ်သော၊ ဣမေသု ဌာနေသု - ဤ ကာမာနံ ပဟာနံစသော ဌာနတို့၌၊ ကိလေသကွယကရော- ကိလေသာတို့၏ ကုန်ခြင်းကို ပြုတတ်သော၊ လောကုတ္တရ မဂ္ဂေါ-ကိုသာ၊ [ဧဝဖြင့် လောကီမဂ်ကို ကန့်သည်၊] ကထိတော - ဟောတော်မူ အပ်ပြီ၊ ပန - ဆက်၊ သဗ္ဗ ပဌမေသု- အလုံးစုံတို့၏ ပထမဖြစ်ကုန်သော၊ တီသု-'နှ်သော၊ ဌာနေသု-တို့၌၊ [ဝိရာဂါယ, နော သရာဂါယစသော ၃ ဌာနံတို့၌ - ဟူလို၊] လောကိယလောကုတ္တရ မိဿကော-လောကီ လောကုတ္တရာရောသော၊ မဂ္ဂေါ - ကို၊ ကထိတော-ပြီ၊ ဣတိ- သို့၊ ဝေဒိတဗ္ဗော-၏။

ဖြစ်ရာ"ဟု ပြု၍ ခံစားလိုခြင်း ကာမတဏှာကို အရကောက်နိုင်မည်၊ ပါတုမိစ္ဆာနံသည် ပိပါသာနံ၏ အနက်ဖွင့်တည်း၊ ["ပါတုံ+ဣစ္ဆာ ပိပါသာ"ဟု အနက်မှတ်။]

ဝိမတိ။ ။"ပါတဗ္ဗတာသင်္ခါတာနံ သုဘာဒိအာကာရာနံ"ဟု ဖွင့်၏၊ ထိုအလို တဗ္ဗပစ္စည်း ကဲဟောတည်း၊ ပါတဗ္ဗာနံ - ခံစားအပ်သော ကာမဂုဏ် အာရုံတို့၏ + ဘာဝေါ- ဖြစ်ကြောင်းဖြစ်ရာ သုဘစသော အခြင်းအရာတည်း။ ထိုအခြင်းအရာကို ယူတတ် အာရုံပြုတတ်သော တဏှာကို ကာရဏူပစာရအားဖြင့် "ပါတဗ္ဗတာ"ခေါ်သည်ဟု ပြလို၍ "တဒါကာရဂါဟိကာနံ တဏှာနံတိအတ္ထော၊ ဝိသယမုခေန ဟေတ္တု (မှန်၏- ဤနေရာ၌ အာရုံကိုအကြောင်းပြုသဖြင့်) ဝိသယိနော (အာရုံရှိသော တရားတို့ကို) ဂဟိတာ"ဟု ဖွင့်သည်။

မှတ်ချက်။ ။ဝိရာဂါယ, နော သရာဂါယ - စသော ၃ဌာနတို့၌ လောကီလောကုတ္တရာ မိဿကမဂ်ကို, ရာဂဝိရာဂါယ စသော ၉ဌာနတို့၌ နိဗ္ဗာန်ကို, ကာမာနံပဟာနံစသော ၅ဌာနတို့၌ အရဟတ္တမဂ်ကို အရကောက်ရမည် ဟုမှတ်။

နေတံ အာဝုသောတိ– ကား၊ အာဝုသော–ရှင်၊ တဝ – ၏၊ ဧတံ ပါပကမ္မံ–သည်၊ အပ္ပသန္နာနံ – မကြည်ညိုသေးသူတို့၏၊ ပသာဒါယ စ – ကြည်ညိုခြင်းငှာလည်းကောင်း၊ ဒေရှပါနံ – ဤသို့ မကြည်ညိုသေးသော သဘောရှိသူတို့၏၊ ပသာဒတ္ထာယ– ကြည်ညိုခြင်းငှာလည်းကောင်း၊ နု ဟောတိ– မဖြစ်၊ [ပသာဒါယဒ္ဒ တဒတ္ထသမ္ဘဒါန် သ၏ အာယအပြုဟု သိစေလိုမှ "ပသာဒတ္ထာယ"ဟု ဖွင့်၊ ပသာဒနတ္ထာယဟုံ (နု)ပါသည်ကား မကောင်း၊ ပါဠိတော်ဒ္ဒ ဝါကို (စ)ဟု ဖွင့်သည်။] **အထ ခွေတန္တိ**– ကား၊ အထ ခေါ – စင်စစ်ကား၊ ဧတံ – ဤ မကောင်းမှုသည်၊ (ဟောတိဒ္ဒ စပ်၊) အထ ခေါ တန္တိ ပိ – လည်း၊ ပါဠော–သည်၊ အတ္ထိ – ရှိသေး၏၊ **အညထတ္ထာယာတိ** – ကား၊ ပသာဒညထာဘာဝါယ – ကြည်ညိုခြင်းမှ တစ်ပါးသော အပြားတို့ အဖြစ်ဟူသော၊ ဝိပ္ပဋိသာရာယ – နှလုံး မသာမယာခြင်းငှာ၊ ဟောတိ – ၏၊ ယေ – အကြင်သူတို့သည်၊ မဂ္ဂေန – မဂ်ဖြင့်၊ အနာဂတသဒ္ဓါ–မလာသော သဒ္ဓါရှိကုန်၏၊ တေသံ – ထိုသူတို့၏၊ (ပုထုဇဉ် သဒ္ဓါလောက်သာ ရှိသူတို့၏၊) ဝိပ္ပဋိသာရံ – ကို၊ ကရောတိ – ပြုတတ်၏၊ (ကိံ)၊ ယတ္ထ – အကြင်သာသနာဒ္ဒ၊ ဘိက္ခူ – ရဟန်း ဆိုသူတို့သည်၊ ဧဝံ – ဤသို့၊ ဝါ – သို့ကလောက်၊ ဒုပ္ပဋိပန္နာ– မကောင်းသဖြင့် ကျင့်ကြကုန်၏၊ ဤဒိသေပိ – ဤကဲ့သို့ ရှုအပ်သည်လည်းဖြစ်သော၊ ဝါ – သို့ကလောက် ယုတ်မာသူတို့၏ နေရာလည်းဖြစ်သော၊ (တတ္ထ) ဓမ္မဝိနယေ – ထို သာသနာဒ္ဒ၊ မယံ – တို့သည်၊ ပသန္နာနာမ – ကြည်ညိုမိုလေကုန်ခြင်း၊ ဣတိ – သို့ (ဝိပ္ပဋိသာရံ ကရောတိ၊) [ဤဒိသေပိဒ္ဒ ပိသည် ဓမ္မဝိနယကို ကဲ့ရဲ့သော ဂရဟာဧောတက၊ နာမကား မိမိကြည်ညိုမှားသည့်အကွက် ခေဒ (ဝမ်းနည်းကြောင်း)ကို ပြသော နိပါတ်။] ပန – ကား၊ ယေ – တို့သည် မဂ္ဂေန–ဖြင့်၊ အာဂတသဒ္ဓါ – နှ၏၊ တေသံ – ထိုမဂ်ဖြင့်လာသော သဒ္ဓါရှိသူတို့၏၊ သိနေရု–မြင်းမိုရ်တောင်သည်၊ ဝါတေဟိ–မုန်တိုင်းလေတို့ကြောင့်၊ အစလော ဝိယ–မလှုပ်ရှားသကဲ့သို့၊ (တထာ – တူ၊) ဤဒိသေဟိ– နှ်သော၊ ဝတ္ထုဟိ ဝါ – ဝတ္ထုတို့ကြောင့် လည်းကောင်း၊ ဣတော – ဤဝတ္ထုထက်၊ ဒါရုဏတရေဟိ – သာ၍ကြမ်းကုန်သော၊ (ဝတ္ထုဟိ ဝါ–လည်းကောင်း၊) ပသာဒေါ – ကြည်ညိုခြင်းသည်၊ အစလော – မလှုပ်ရှား၊ တေန – ကြောင့်၊ ဧကစ္စာနံ အညထတ္ထာယာတိ– ဟူ၍၊ (ဘဂဝတာ) ဝုတ္တံ–ပြီ။ [ဧကစ္စထည့်၍ ပေါတော်မူသည် – ဟူလို။]

အညထတ္ထာယ။ ။ အညော – ကြည်ညိုခြင်းမှ အခြားသော + ပကာရော – မကြည်ညိုခြင်း အပြားတည်း၊ အညထာ–ပြား၊ အညထာ–၏ +ဘာဝါ–ဖြစ်ကြောင်းဖြစ်ရာ(ဝိပ္ပဋိသာရ)တည်း၊ ဤအနက်ကိုပြလိုမှ "ပသာဒညထာဘာဝါယ"ဟု အညု၏ အပါဒါန်နှင့် တွဲပစ္စည်းအနက်ကို ပြပြီးလျှင် "ဝိပ္ပဋိသာရာယ"ဟု အဘိဓေယျကို ပြသည်။

၃၉။ ဘဂဝတောပေ အာရောစေသုန္တိ–ကား၊ ဘဂဝတော – အား၊ ဇတံ အတ္တံ– (ရှင်သုဒိန်၏ ဇနီးဟောင်းခဲ့ မေထုန်မှီဝဲခြင်း ဟူသော) ဤအကြောင်းကို၊ အာစိက္ခိံသု – လျှောက်ကြကုန်ပြီ၊ ပဋိဝေဒယိံသု – သိစေကြကုန်ပြီ၊ စ – ဆက်၊ အာရောစယမာနာ – လျှောက်ကုန်လသော်၊ ပိယကမ္မတာယ – ချစ်အပ်သူ၏ အဖြစ်ကို အလိုရှိသူ၏အဖြစ်ကြောင့်လည်း၊ နေဝ (အာရောစေသုံ)– လျှောက်ကြကုန်သည် မဟုတ်၊ ဘေဒပုရေက္ခာရတာယ – ကွဲပြားခြင်းခံ့ ဖြစ်သော အလိုကို ရှေးရှုပြုသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်လည်း၊ နု (အာရောစေသုံ) – မဟုတ်၊ တသ အာယသ္မတော – ၏၊ အဝဏ္ဏပကာသနတ္ထာယ အပြစ်ကို ထင်ရှားပြခြင်း အကျိုးငှာ လည်း၊ နု အာရောစေသုံ – မဟုတ်၊ ကလိသာသနာရောပနတ္ထာယ – ကောဓကြောင့် ပြောဆိုအပ်သော အပြစ်တင်ခြင်း အကျိုးငှာလည်း၊ နု အာရောစေသုံ – မဟုတ်၊ ဣဒံ – ဤအကြောင်းကို၊ သုတ္တာ – ကြားတော်မူ၍၊ ဘဂဝါ – သည်၊ ဣမသ– ဤ သုဒိန်အား၊ သာသနေ – ၌၊ ပတိဋ္ဌံ – ထောက်တည်ရာကို၊ နု ဒဿတိ – ပေးတော်မမူလတ္တံ့၊ နံ – ထို သုဒိန်ကို၊ နိက္ကဗ္ဗာပေဿတိ – နှင်ထုတ်စေ တော်မူလတ္တံ့၊ ဣတိ – သို့၊ မညမာနာ – မှတ်ထင်ကုန်သည်၊ (ဟုတ္တာ) ပိ – လည်း၊

နေဝ ပိယကမ္မတာယ။ ။အဲတ္ထနိ (လျှောက်သော မိမိတို့အပေါ်၌)သတ္တု–၏၊ နေဝ ပိယဘာဝကာမတာယ၊ (ဇီကာ)၊ ပိယဘာဝ–ဟု ဖွင့်သောကြောင့် ပိယ၌ ဘာဝပွားနှုန်း ကြံစေလို၏၊ "ကာမတာယ"ဟု ဖွင့်သောကြောင့် "ဣ"ပစ္စည်းအနက်မရှိ (သွတ္ထ)ဟု သိစေလို၏၊ ပိယကာမော ယေဝ+ပိယကမ္မံ၊ ပိယကမ္မသ+ဘာဝေါ ပိယကမ္မတာ၊ နေဝနှင့်တွဲဖို့ရာ စပ်ပုဒ်ကြီယာကို မပြ သောကြောင့် နေဝကို ပိယကမ္မတာယနှင့်တွဲ၍ အနက်ပေးစေလိုဟန်တူ၏၊ သို့သော် (အထ ခေါ– စသော အနွယဝါကျ ရှိသောကြောင့်) ရိုးရာအတိုင်း ကြီယာနှင့်တွဲ၍ အနက်ပေးလိုက်သည်။

နဘေဒပုရေက္ခာရတာယ။ ။သတ္တု–၏၊ တေနဘိက္ခုနာ–နှင့် ၊နဘေဒနာ ဓိပ္ပာယပုရေ က္ခာရတာယ (ဇီကာ)၊ ဤအဖွင့်အလိုအားဖြင့် "ပုရေ+ကရောတိတိ ပုရေက္ခာရော"၊ ဘေဒ– ကွဲပြားခြင်းခံ့ဖြစ်သော အလိုဆန္ဒကို၊ (အဓိပ္ပာယ်ပုဒ်ကျေ) +ပုရေက္ခာရော–ရှေးရှုပြုသူတည်း၊ ဘေဒပုရေက္ခာရော–သူ၊ ဝါ–ကွဲပြားစေလိုသူ၊ ဘေဒ ပုရေက္ခာရသ+ဘာဝေါ ဘေဒပုရေက္ခာရတာ။

နု ကလိသာသနာရောပနတ္ထာယ။ ။နု ဒေါသာရောပနတ္ထာယ၊ [ဤအဖွင့်သည် သဒ္ဒတ္ထမဟုတ်၊ လိုရင်းအနက်ကိုသာပြသော အဓိပ္ပာယတ္ထတည်း၊] ကလိတိ ကောဓသော်တဲ့ အဓိဝစန် = ကလိသဒ္ဒါသည် (ဤနေရာ၌) ကောဓကိုဟောသော ရှင်ဋီပုဒ်တည်း၊ တသ– ထိုကောဓ၏၊ ဝါ–ထို ကောအောတွက် + သာသနံ–နှိပ်ကွပ်ဆုံးမကြောင်း အပြစ်သည်၊ ကလိသာသနံ– မည်၏၊ ကောဓဝသေန ဝုစ္စမာနော ဂရဟာဒေါသော–စိတ်ဆိုးဆိုးနှင့် ပြောဆိုအပ်သော ကဲ့ရဲ့ ရှုတ်ချကြောင်း အပြစ်၊ ဤအဖွင့်နှင့်အညီ, စိတ်ဆိုးဆိုးနှင့် ပြောဆိုအပ်သော အပြစ်တင်မှုကို "ကလိသာသနာရောပန"ဟု မှတ်။

နေ အာရောစေသုံ-မဟုတ်၊ အထ ခေါ- စင်စစ်ကား၊ သာသနေ- ၌၊ ဥပ္ပန္နံ- သော၊ ဣမံ အဗ္ဗုဒ်-ဤခိုးမှုကို (ဤ ခိုးကြောင်ခိုးဝှက် ပြုမှုကို၊) ဥတ္တာ - မှု၍၊ ဘဂဝါ-သည်၊ သိက္ခာပဒံ - ကို၊ ပညပေသိတိ - မူလတွဲ့၊ ဝေလံ - သိက္ခာပုဒ် တည်းဟူသော ကမ်းကို၊ မရိယာဒံ - သိက္ခာပုဒ် တည်းဟူသော စည်းကို၊ အာဏံ - သိက္ခာပုဒ်တည်းဟူသော အမိန့်ကို၊ ထပေသိတိ - ထားတော်မူလတွဲ့၊ ဣတိ - ဤသို့ ကြ၍၊ အာရောစေသုံ - နှံပြီ။

တေသွိ'နိဒါနနေ တေသွိ' ပကရဏေတိ ဇဏ္ဍ-၌၊ သုဒိန္နသ-၏၊ အဗ္ဗာဟာရ ဝိတိက္ကမော- လွမ်းမိုး၍ ကျင့်ခြင်းဟူသော လွန်ကျူးခြင်းကို၊ သိက္ခာပဒပညတ္တိယာ-သိက္ခာပုဒ်ပညတ်ခြင်း၏၊ ကာရဏတ္တာ-အကြောင်း၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ နိဒါနဗ္ဗေါ၀ါတိ-နိဒါန ဟူ၍လည်းကောင်း၊ ပကရဏဗ္ဗာတိ - ဏ ဟူ၍လည်းကောင်း၊ ဝုတ္တော - ဆိုအပ်ပြီ၊ ဣတိ - သို့၊ ဝေဒီတဗ္ဗော -၏၊ ဟိ-ချဲ့၊ [(တစ်နည်း) ဟိ (ကသ္မာ)-ကြောင့်၊ ကာရဏ-အကြောင်းအရာကို၊ နိဒါနဗ္ဗေ၀ါတိ - နှ ဟူ၍ လည်းကောင်း၊ ပကရဏဗ္ဗာတိ- ဏ ဟူ၍လည်းကောင်း၊ ဝုစ္စတိ-နည်း၊] ကာရဏ-ကို၊ [ဝုစ္စတိ-၌ စပ်၊] ဝါ - သည်၊ [နိဒေတိ, အပ္ပေတိ၊ ပကရောတိ, အာရဘတိ, ကရောတိ - တို့၌ စပ်၊] ယသ္မာ - ကြောင့်၊ အတ္တနော - ၏၊ ဖလံ - အကျိုးကို၊ နိဒေတိ-ညွှန်ပြသကဲ့သို့ အပ်နှင်းတတ်၏၊ နံ-ထိုအကျိုးကို၊ ဂဏှတိ-ယူကြကုန်၊ ဣတိ- သို့၊ ဒသေသန္တော ဝိယ-ညွှန်ပြသကဲ့သို့၊ အပ္ပေတိ - အပ်နှင်းတတ်၏၊ ဝါ - ပေးတတ်၏၊ (တသ္မာ - ကြောင့်၊ ဝါ - ထိုသို့ မိမိ အကျိုးကို ညွှန်ပြသကဲ့သို့ အပ်နှင်းတတ်

ဝေလံ၊ ပေ၊ အာဏံ။ ။သမ္ဗုဒ္ဓရာစသည်တို့၏ ကမ်းသည် ရေကို(မကျော်လွန်အောင်) တားဆီးသကဲ့သို့ သိက္ခာပုဒ်တော်လည်း မလွန်ကျူးအောင် တာဆီးတတ်သောကြောင့် ကမ်းနှင့်တူ၏၊ မရိယာဒါသည် ဝေလာ၏ ပရိယာယ်တည်း၊ သိက္ခာပုဒ်သည် ဘုရားရှင်၏ အာဏာတော်ဖြစ်သောကြောင့် အာဏာလည်း မည်၏။

အဗ္ဗောဟာရဝိတိက္ကမော။ ။အမိ-ရဟန်းတို့ စောင့်စည်းအပ်သော အပိုင်းအခြား(စည်းကမ်း)ကို လွမ်းမိုးကျော်လွန်၍+အာဟာရော-ပြုကျင့်ခြင်း၊အဗ္ဗောဟာရော-ခြင်း၊ အဗ္ဗောဟာရောယေ၀+ဝိတိက္ကမော အဗ္ဗောဟာရဝိတိက္ကမော၊ ဤနေရာ၌ မေထုန်မှုကို အရကောက်။ [မေထုနဝသေန ပ၀တ္တအဗ္ဗောဟာရ သခ်ါတော+ဝိတိက္ကမော။]

ကာရဏံ ဟိ၊ ပေ၊ ဝုစ္စတိ။ ။ကာရဏံကို ဝုစ္စတိ၌ ပဓာန စပ်၍, နိဒေတိစသော ကြိယာများ၌ အပ္ပဓာန စပ်ပါ၊ "ကာရဏံ ဟိ ယသ္မာ နိဒေတိ အတ္တနော ဖလံ၊ တသ္မာ နိဒါနန္တိ ဝုစ္စတိ"ဟု လည်းကောင်း, "ယသ္မာ ပကရောတိ နံ၊ တသ္မာ ပကရဏန္တိ ဝုစ္စတိ"ဟု လည်းကောင်း, လိုရင်း ဝါကျကို ကြည့်၍ "နိဒေတိတိ နိဒါနံ၊ ပကရောတိတိ ပကရဏံ"ဟု ကတ္တုသာဓကဝစနတ် ပြုပါ။ [ဟိကို ပုစ္ဆာ-ကာရဏဇောတက ကြ၍ တစ်နည်း ပေးထားသည်။]

သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ နိဒါနန္တိ.စေ၀–နဟူ၍လည်း၊ ၀ုစ္စတိ–၏၊) ပန – ကား၊ (နိဒါနံပုဒ်၏ ၀စနတ္ထမှတစ်ပါး, ပကရဏံပုဒ်၏ ၀စနတ္ထကား၊) နံ – ထိုအကျိုးကို၊ ပကရောတိ – အားပါးထုတ်၍ ပြုလုပ်တတ်၏၊ ကတ္တုံ – ၄ာ၊ အာရဘတိ – အားထုတ်တတ်၏၊ (တသ္မာ– ကြောင့်၊ ၀ါ– ထိုသို့ အကျိုးကို အားပါးထုတ်၍ပြုလုပ်တတ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ ပကရဏဿာတိ – ဟူ၍လည်း၊ ၀ုစ္စတိ –၏၊) ၀ါ – တစ်နည်း၊ ကရောတိယေ၀ – ပြုတတ်သည်သာ၊ တသ္မာ – ကြောင့်၊ (အကျိုးကို ပြုတတ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊) ပကရဏဿာတိ–ဟူ၍လည်း၊ ၀ုစ္စတိ – ၏။

ဝိဂရဟိ ဗုဒ္ဓေါ ဘဂ၀ါတိ – ကား၊ ၀ဏ္ဏာ၀ဏ္ဏာရဟာနံ – ဂုဏ်ကို ပြောဆိုထိုက်, အပြစ်ကို ပြောဆိုထိုက်သူတို့၏၊ ၀ါ – ချီးမွမ်းထိုက် ကဲ့ရဲ့ထိုက်သူတို့၏၊ ၀ဏ္ဏဿ–ဂုဏ်ကိုလည်းကောင်း၊ အ၀ဏ္ဏဿ–အပြစ်ကိုလည်းကောင်း၊ ဘဏန္တေသု– ပြောတတ်သော ပုဂ္ဂိုလ်တို့တွင်၊ အဂ္ဂပုဂ္ဂလော – အမြတ်ဆုံးပုဂ္ဂိုလ် ဖြစ်တော်မူသော၊ (အညောပိ– မြတ်စွာဘုရားမှတစ်ပါး အခြားပုဂ္ဂိုလ်သည်လည်း၊) ဝိဂရဟတိ ယထာ–ကဲ့ရဲ့သကဲ့သို့၊ (တထာ–တူ၊) [ယထာတံ စသော ၀ါကျ၌ အနက်ပေးပုံကို ဝေဠုကဏ္ဍာ "ယထာ တံ အပ္ပမတ္တာသ" စသော ပါဠိတော်၏ အဋ္ဌကထာ ဋီကာကို ကြည့်ပါ။] ဗုဒ္ဓေါ – အလုံးစုံသောတရားကို သိတော်မူသော၊ ဘဂ၀ါ – သည်၊

ဂဏ္ဌာထ၊ပေ၊အပ္ပေတိ။ ။ဤ၀ါကျကား "နိဒေတိ အတ္တနော ဖလံ"ကို ထပ်၍ ဖွင့်သော ၀ါကျတည်း၊ နိပုဗ္ဗဒါဓာတ်, ယုပစ္စည်းဖြင့်ပြီးသော နိဒါနသဒ္ဒါတွင် နိသည် ညွှန်ပြခြင်း, ဒါနသည် ပေးခြင်း(အပ်နှင်းသောပေးခြင်း)အနက်ကို ဟောဂ၏–ဟု သိစေလိုရ၍ "ဂဏ္ဌထ" စသည်မိန့်၊ ထိုတွင် ဒယော်ဇနသည် နိ၏အနက်ပြ(နိ,ဒယော်ဇန် ရှိလျှင်သာ၍ကောင်း၏)၊ "ဂဏ္ဌာထနံတိ" ကား ညွှန်ပြပုံကို ပြသော အာကာရတည်း၊ "ထိုအကျိုးကို ယူကြကုန်" ဟု အကျိုးကိုညွှန်ပြသည်–ဟူလို၊ အပ္ပေတိသည် ဒါဓာတ်၏ အဖွင့်တည်း၊ အပ်နှံသောပေးခြင်း–ဟူလို။

ကတ္တုံ အာရဘတိ။ ။ပကရောတိ၏ အဖွင့်တည်း၊ ပကရဏော၌ ပဉ္စပသာဒသည် အာရဗ္ဘ(အားထုတ်ခြင်း) အနက်ဟော–ဟု သိစေလိုရ၍ "ကတ္တုံ အာရဘတိ" ဟုဖွင့်သည်၊ "ကရောတိယေ၀ ၀ါ" ဟူသော ဒုတိယနည်းဖြင့် "ပသဒ္ဓါအနက်တူးမရှိ, ကရဓာတ်နက်သို့လိုက်သော ဓာတ္တတ္ထာနဝတ္ထုက ဥပသာရတည်း" ဟု သိစေ၏၊ ဧ၀ဖြင့် အနက်ရှိကို ကန့်သည်။ [ပကရဏေတိ ဧတ္ထ ပသဒ္ဓေါ အာရဗ္ဘ၀စနောတိ အာဟ–ကတ္တုံ အာရဘတီတိ၊ ကတ္ထစိ ဥပသဂ္ဂေါ ဓာတုအတ္ထမေ၀ ၀ဒတိ၊ နဝိသေသတ္ထဧ၀ တကောတိ အာဟ–ကရောတိယေ၀ ၀ါတိ။]

ဗုဒ္ဓေါ၊ပေ၊နိန္ဒ။ ။ဗုဒ္ဓေါသည် ဂုဏ်ကိုပြသော ဝိသေသန၊ ဘဂ၀ါကား အမည်တော်ကို ပြသော ဝိသေသျတည်း၊ ဣတိပိ သော ဘဂ၀ါ၊ ပေ၊ ဗုဒ္ဓေါ ဘဂ၀ါ၌ ဘဂ၀ါ နာမည်တော်ကို ပဓာနထား၍ ဗုဒ္ဓေါကို ဂုဏ်တော်အဖြစ်ဖြင့် ပြပုံကို ထောက်ပါ၊ "ဂရဟ–နိန္ဒာယံ" ဟူသော ဓာတ်နက်နှင့် အညီ ဝိဂရဟိကို "နိန္ဒ" ဟုဖွင့်သည်။

ဝိဂရဟိ နိန္ဒိ – ကဲ့ရဲ့တော်မူပြီ၊ ဟိ – မှန်၊ (တစ်နည်း) ဟိ (ယဲ့သွဲ) – ကြောင့်၊ ဘဂဝတော – ၏၊ သီလဝိတိက္ကမကရံ – သီလအပိုင်းအခြားကို လွန်ကျူးမှုကို ပြုတတ်သော၊ ပုဂ္ဂလံ – ကို၊ ဒိသွာ – မှု၍၊ အယံ – ဤ ပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ ဇာတိယာ ဝါ– ဇာတ်အားဖြင့် သော်လည်းကောင်း၊ ဂေါတ္တေန ဝါ – သော်လည်းကောင်း၊ ကောလပုတ္တိယေန ဝါ – အမျိုးကောင်းသား၏ အဖြစ်အားဖြင့် သော်လည်းကောင်း၊ ဂန္ထေန ဝါ – ကျမ်းဂန်အားဖြင့် သော်လည်းကောင်း၊ ဓုတင်္ဂေန ဝါ – သော်လည်းကောင်း၊ ဥာတော – ထင်ရှားသော ပုဂ္ဂိုလ်တည်း၊ ယဲ့သဲ့သီ – များသော အခြေအရံရှိသော ပုဂ္ဂိုလ်တည်း၊ ဤဒိသံ – သော၊ ပုဂ္ဂလံ – ကို၊ ရက္ခိတုံ – စောင့်ရှောက်ခြင်းငှာ၊ ဝဋ္ဋတိ – ၏၊ ဣတိ – သို့၊ စိတ္တံ – သည်၊ နုပ္ပဇ္ဇတိ – ဖြစ်တော်မမူ၊ [ဤ ဝါကျဖြင့် ကဲ့ရဲ့ထိုက်သူကို မကဲ့ရဲ့ဘဲ ထိမ်ချန်မထားကြောင်းကို ပြ၏၊] ပေသလံ– ချစ်ခင်အပ်သည်၏ အဖြစ်သို့ ရောက်သော၊ ဝါ– ချစ်အပ်သော သီလရှိသော၊ ဂုဏဝန္တံ– ဂုဏ်ရှိသူကို၊ ဒိသွာ–မှု၍၊ တဿ–၏၊ ဂုဏံ–ကို၊ ပဋိဿာဒေတုမ္ပိ– ဖုံးကွယ်ခြင်းငှာလည်း၊ စိတ္တံ– သည်၊ နုပ္ပဇ္ဇတိ– မမူ၊ [ဤဝါကျဖြင့် ချီးမွမ်းထိုက်သူကို မချီးမွမ်းဘဲ မနေကြောင်းကို ပြ၏၊] အထ ခေါ–စင်စစ်ကား၊ ဂရဟိတဗ္ဗံ– ကဲ့ရဲ့ထိုက်သူကို၊ ဂရဟတိ ဇဝ – မှုသည်သာ၊ပသံသိတဗ္ဗဋ္ဌ– ချီးမွမ်းထိုက်သူကိုလည်း၊ ပသံသတိ ဇဝ – သည်သာ၊ အယဉ္စ– ဤ ရှင်သုဒိန်ကိုလည်း၊ ဂရဟိတဗ္ဗော– ၏၊

ဇာတိယာတျာဒီ။ ။ခတ္တိယာဒိ ဇာတိယာ, ဂေါတမ ကဿပါဒိ ဂေါတ္တေန, ခတ္တိယာဒိဇာတိသုယေဝ သက္ကကုလ (သာကီမင်းမျိုး), သောတ္တိယကုလာဒိ (ဝေဒကျမ်းဂန်ကို တတ်သိသော ဗြာဟ္မဏမျိုး အစရှိသော) ဝိသိဋ္ဌကုလာနံ– ထူးခြားသော အမျိုးတို့၏၊ ပုတ္တဘာဝေန၊ ဤအဖွင့်ကြည့်၍ "ကုလာနံ+ပုတ္တာ ကုလပုတ္တာ၊ ကုလပုတ္တာနံ+ဘာဝေါ ကောလပုတ္တိယံ"ဟု ပြု၊ ဣပစ္စည်း, တ္တဒ္ဓိ အကို ဣပြု။ [ဥာတောပါဒ်ဖြင့် ကိတ္တိယသကို ပြပြီးဖြစ်သောကြောင့် ယသသီကို "မဟာပရိဝါရော"ဟု ဋီကာ ဖွင့်သည်။]

မှတ်ချက်။ ။"ဇာတိယာ ဝါ"စသည်၌ ဝါကို"အယံ ဇာတိယာ ဥာတောပေ၊ ရက္ခိတုံ ဝဋ္ဋတိ ဣတိ စိတ္တံ ဝါ – ဤသို့သော စိတ်သည်သော်လည်းကောင်း"ဟု အသီးသီးလိုက်၍ ပေးမှ သဘာဝကျ၏၊ အဋ္ဌကထာ၌ကား စကားကျဉ်းအောင် "ဇာတိယာ ဝါ ဂေါတ္တေန ဝါ"စသည်ဖြင့် ထားသည်။

ပေသလ။ ။"ပိယသီလ"ဟူသော အဖွင့်သည် ပေသလ၏သဘာဝကိုဖွင့်သော သဘာဝတ္ထအဖွင့်တည်း၊ ဝစနတ္ထကိုကား "ပိယဘာဝ–(သီလရှိသည့်အတွက်) လူနတ်အများ လေးစားချစ်ခင်အပ်သူ၏ အဖြစ်သို့၊ ပိသတိ–ရောက်၏၊ ဣတိ ပေသလော"ဟုဏ္ဍာဒိမောဂ္ဂလာန်၌ ပြုသည်၊ "ပိသ–ဂမနေ"ဟူသော ဓာတ်နောင် အလပစ္စည်းသက်။ [ခုဒ္ဒသိက္ခာဋီကာ၌ကား "ပိယံ+သီလံအဿာတိ ပေသလော"ဟု ပြု၍ ပိ၌ ဣကို ဧ ဝုဒ္ဓိ ပြု, ယဓေ့ သီ၌ ဤကို (အ)ပြု၍ "ပေသလ"ဟု ဖြစ်ရသတတ်။]

တသ္မာ – ကြောင့်၊ တံ – ထို ရှင်သုဒိန်ကို၊ တာဒိ လက္ခဏော – တာဒိ လက္ခဏာ၌၊ ဝါ – ကျင်ရာ၏ အနိဋ္ဌာရုံတို့၌ တုန်လှုပ်ခြင်း မရှိသော ပုဂ္ဂိုလ်၏ အမှတ်အသား၌၊ ဋ္ဌိတော – မူသည်၊ (ဟုတ္တာ)၊ အဝိကမ္ပမာနေန– မလှုပ်ရှားသော၊ စိတ္တေန–ဖြင့်၊ ဗုဒ္ဓေါ – သော၊ ဘဂဝါ – သည်၊ အနုနုစ္ဆဝိယန္တီ အာဒီဟိ – အနုနုစ္ဆဝိယ် အစရှိကုန်သော၊ ဝစနေဟိ – စကားတော်တို့ဖြင့်၊ ဝိဂရဟိ – မူပြီ။

တတ္ထ – ထို အနုနုစ္ဆဝိယ် အစရှိသော စကားတို့၌၊ အယံ – ဤ ဆိုအပ်လတ္တံ့ကား၊ အတ္ထဝဏ္ဏနာ–အနက်အဖွင့်တည်း၊ မောဃပုရိသ–မဂ်ဖိုလ်မမှီး, အချည်းနှီးယောက်ျား၊ တုစ္ဆမနုဿ– မဂ်ဖိုလ်မမှီး, အချည်းနှီးလူ၊ ဝါ – အလကားအကောင်၊ တယာ – သည်၊ ယဒိဒံ ကမ္မံ – အကြင် မေထုန်အမှုကို၊ ကတံ – အပ်ပြီ၊ တံ– ထို အမှုသည်၊ [နှ အနွေတိ နာနုဂစ္ဆတိ–၌ စပ်၊] သမဏာကရဏာနံ– ရဟန်းအဖြစ်ကို ပြုတတ်ကုန်သော၊ [သမဏာဘာဝ ဆိုလိုလျက် ဘာဝ ကျေ၊] ဓမ္မာနံ – ဟိရိ သြတ္တပ္ပအစရှိသော တရားတို့၏၊ ဝါ – တစ်နည်း၊ မဂ္ဂဖလနိဗ္ဗာနာနံ – မဂ်ဖိုလ်နိဗ္ဗာန်တို့၏၊ ဝါ – နည်း၊ သာသနာနံ – ပရိယတ် ပဋိပတ် သာသနာတော်တို့၏၊

တာဒိလက္ခဏော ဋ္ဌိတော။ ။ကျင်ရာရုံနှင့် တွေ့ခြင်းကြောင့်လည်း စိတ် မလှုပ်ရှား, အနိဋ္ဌာရုံနှင့် တွေ့ခြင်းကြောင့်လည်း စိတ်မလှုပ်ရှားသူကို "တာဒိလက္ခဏာ၌ တည်သူ"ဟုခေါ်ရသည်၊ ထို့ကြောင့် "အဝိကမ္ပမာနေန စိတ္တေန"သည် တာဒိလက္ခဏာ၏ သရုပ်ပြတည်း၊ "လှုပ်"ဟူသည် မှာလည်း ဒေါသ ဒေါမနဿ, လောဘ သောမနဿ ဖြစ်ခြင်းတည်း။ [အဝိကမ္ပမာနေနာတိ ပဋိဃာနုနယေဟိ (မုန်းခြင်း, ချစ်ခြင်းတို့ဖြင့်) အကမ္ပမာနေန။]

မောဃပုရိသ။ ။မောဃော–(မဂ်ဖိုလ်မရှိသောကြောင့်) အချည်းနှီးသော+ပုရိသော–ယောက်ျားတည်း၊ မောဃပုရိသော၊ မောဃကို တုစ္ဆ, ပုရိသကို မနုဿဟုဆင့်၍ဖွင့်သည်၊ မြန်မာလို "အနှစ်မရှိသော အလကားအကောင်"ဟု ဆိုလိုသည်။

မှတ်ချက်။ ။ယဿ တဿိ အတ္တဘာဝေ ဥပ္ပဇ္ဇနာရဟာနံ မဂ္ဂဖလာနံ ဥပနိဿယော နတ္ထိ၊ တံ ဗုဒ္ဓါ မောဃပုရိသာတိ ဝဒန္တိ၊ အရိဋ္ဌလာဋ္ဌဒါယိကေဝိယ– အရိဋ္ဌရဟန်းနှင့် လာဋ္ဌဒါယိတို့ကဲ့သို့ ပုဂ္ဂိုလ်တို့ကို ခေါ်ပုံမျိုးတည်း၊ ဥပနိဿယော သတိပိ တဿိ ဘဝေ(ထိုခေါ်ရာဘဝ၌) မဂ္ဂေါ ဖလေါ အသတိ မောဃပုရိသာတိ ဝဒန္တိယေဝ၊ နေယ္ယဥပသေနဏ္ဍောရာဒိကေဝိယ– ထိုပုဂ္ဂိုလ်များကား နောက်၌ မဂ်ဖိုလ်ရကြလိမ့်မည်၊ သုဒိန္နသ ပန, တဿိ အတ္တဘာဝေ မဂ္ဂဖလာနံ ဥပနိဿယော သမုစ္ဆိန္နောယေဝ၊ တေန နံ မောဃပုရိသာတိ အာဟ။

သမဏာ ပေသာသနံ ဝါ။ ။သမဏာကရဏာနံ ဓမ္မာနံတိ ဟိရောတ္တပ္ပာဒီနံ၊ တစ်နည်း–မဂ္ဂဖလနိဗ္ဗာနာနံ၊ တစ်နည်း–သာသနာနံ(ပရိယတ် ပဋိပတ်သာသနာတို့၏)၊ ဤသို့ ဒုမျိုး ပြသည်၊ မဂ္ဂဖလနိဗ္ဗာန–ဟူသော ပဋိဝေဓသာသနာကို ယူပြီးဖြစ်၍ သာသနာနံ အရဋ္ဌ (ပါရိယေသနည်းအားဖြင့်) ပရိယတ္တိ–ပဋိပတ္တိသာသနာကိုသာ ယူရတော့သည်။

နဲ့ အနုစ္ဆရိကံ – အရောင် အရိပ်ဖြစ်သော သုန္ဒရဘောဂုဏ်သို့ အစဉ်မလိုက်၊ ဝါ – မလျောက်ပတ်၊ တေသံ – ထို ရဟန်းအဖြစ်ကို ပြုတတ်သော ဟိရိသြတ္တပ္ပ အစရှိသောတရား, မဂ် ဖိုလ် နိဗ္ဗာန်, သာသနာတော်တို့၏၊ ဆဝိ – အရိပ်ဖြစ်သော၊ ဆာယံ – အရိပ်ဖြစ်သော၊ သုန္ဒရဘာဝံ – ကောင်းသည်၏အဖြစ်သို့၊ နဲ့ အနွေတိ နာနုဂစ္ဆတိ – အစဉ်မလိုက်၊ အထ ခေါ – စင်စစ်ကား၊ တေဟိ ဓမ္မေဟိ– တို့မှ၊ (ရဟန်းအဖြစ်ကို ပြုတတ်သော ဟိရိ သြတ္တပ္ပ အစရှိသော တရား, မဂ် ဖိုလ် နိဗ္ဗာန်, သာသနာတော်တို့မှ၊) အာရကာဝ – ဝေးသည်သာ၊ [သင့် အလုပ်ဟာ ထို တရားတို့မှ အဝေးကြီးဖြစ်သည် – ဟူလို၊] စ – ကား၊ အနုစ္ဆရိကတ္တာ ဝေ– မလျောက်ပတ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်ပင်၊ **အနုလောမိကံ** – မလျော်၊ တေသံ – ထို တရားတို့အား၊ နဲ့ အနုလောမေတိ –လျော်စွာ မဖြစ်၊ အထ ခေါ – စင်စစ်ကား၊ ဝိလောမံ – ဆန့်ကျင်ဘက် ဖြစ်၏၊ ပစ္စနီကဘာဝေ – ဆန့်ကျင်ဘက်၏ အဖြစ်၌၊

နဲ့အနုစ္ဆရိကံ။ ။ပါဠိတော်၌ အနုစ္ဆရိယံကို"နဲ့+အနုစ္ဆရိကံ"ဟု ဝိဂ္ဂဟပြုစေလိုသည်၊ ကကို ယပြု၊ ထိုသို့ ဝိဂ္ဂဟပြုပြီးနောက် "အနုစ္ဆဝိကံ"၌ "ဆဝိ+အနုဂတံ"ဟု ဝစနတ္ထပြုစေလို၍ "ဆဝိ+အနွေတိ အနုဂစ္ဆတိ"ဟု ဝိဂြိုဟ် ပြုပြန်သည်၊ သမာသန္တကပစ္စည်း သက်၍ "အနုစ္ဆဝိကံ" ဟု ဖြစ်၏။

ဆဝိ ဆာယံ သုန္ဒရဘာဝံ။ ။ဆဝိ၌"အရေ"ဟူသော အနက်ယူမည်စိုး၍ "ဆာယံ"ဟု ဖွင့်သည်၊ ["ကန္တိသောဘာဂုတိစ္ဆဝိ" အဘိဓာန်(၅၄)နှင့်အညီ ဆဝိသဒ္ဒါလည်း "အရောင်" အနက်ကို ဟောတ်၏၊ ထို့ကြောင့် "တေသံ (ထို သမဏာဓမ္မစသည်တို့၏) ပဘာသရကရဏံ ဆဝိ"ဟု လည်းကောင်း "ဆာယန္တိ တေသံ ပကာသကံ သြဘာသံ"ဟုလည်းကောင်း ဋီကာ ဖွင့်သည်၊ ထို အရောင်ဟူသည်လည်း "သုန္ဒရဘာဝ – ရဟန်းကောင်း၏ ဖြစ်ကြောင်းဖြစ်ရာ သီလသိက္ခာ စောင့်စည်းခြင်း ဂုဏ်တည်း"ဟု ဆဝိ၏ အဘိဓေယျကို ဖွင့်ပြသည်။]

အနုစ္ဆရိကတ္တာဝေ။ ။အနုစ္ဆရိယံစသော ရှေးရှေးပုဒ်တို့သည် အတွင်း၌ ဟိတ်အနက် ရှိသောကြောင့် " ဟေတုမန္တ " အမည်ရသော ဝိသေသနပုဒ်တို့တည်း–ဟု သိစေလို၍ "အနုစ္ဆရိကတ္တာ ဝေ"ဟု ဟိတ်အနက်ထပ်၍ ဖွင့်သည်၊ ထိုဟိတ်ကို အနုလောမိကံဟူသော နောက်ပုဒ်၌ စပ်၊ ဝေဖြင့် အနုလောမိက ဖြစ်ဖို့ရန် အခြားအကြောင်း မရှိဟု ကန့်။

အနုလောမိကံ။ ။အနုလောမံယေဝ အနုလောမိကံ [သွတ္တာ၌ ဣကပစ္စည်း၊] ကေသံဖြင့် ရှေ့ဝါကျက "သမဏာကရာနံ ဓမ္မာနံ"စသည်ကိုစွဲ၊ အနုလောမေတိကား အနုလောမိကံ၏ ဥဒုကတ္တပြုတည်း၊ "အနုလောမ"ပုဒ်သည် ဓာတ်မဟုတ်၊ အဗျယီဘောသမာသ် ဖြစ်ရကား "အနုလောမံ"ဟူသော သမာသ်နာမ်နောင် ဖြစ်ခြင်းအနက်၌ ဏ–ဟူသော ဓာတုပစ္စည်း သက်ထား သည်ဟု ကြံသင့်၏။

ဌိတ် – တည်၏၊ [ဝိလောမ်ကို "ပစ္စနီကဘာဝေ ဌိတ်"ဟု ဖွင့်၊] စ – ကား၊ အနုနုလော်မိကတ္တာ ဧဝ – မလျော်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်ပင်၊ **အပ္ပဋိရူပံ** – တူသော သဘောမရှိ၊ ပဋိရူပံ – တူသော သဘောရှိသည်၊ သဒိသံ – တူသည်၊ ပဋိဘာဂံ– တူသောအဖို့ရှိသည်၊ နဟောတိ – မဖြစ်၊ အထခေါ – စင်စစ်ကား၊ အသဒိသမေဝ– တူသည်သာ၊ အပ္ပဋိဘာဂမေဝ – တူသောအဖို့ မရှိသည်သာ၊ (ဟောတိ – ၏၊) စ – ကား၊ အပ္ပဋိရူပတ္တာ ဧဝ – တူသော်သဘော မရှိသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်ပင်၊ အသာမဏကံ – ရဟန်းတို့၏ အလုပ်မဟုတ်၊ သမဏာနံ – တို့၏၊ ကမ္မံ – အလုပ်သည်၊ နဟောတိ – မဟုတ်၊ အသာမဏကတ္တာ – ရဟန်းတို့၏ အလုပ် မဟုတ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ အကပ္ပိယံ – ရဟန်းတို့အား မအပ်၊ ဟိ–မှန်၊ ယံ– အကြင်အလုပ်သည်၊ သမဏာကမ္မံ– ရဟန်းအလုပ်သည်၊ နဟောတိ–မဟုတ်၊ တံ– ထိုအလုပ်သည်၊ တေသံ – ထို ရဟန်းတို့အား၊ နကပ္ပတိ – မအပ်၊ အကပ္ပိယတ္တာ– မအပ်သည်၏ အဖြစ် ကြောင့်၊ အကရဏီယံ – မပြုသင့် မပြုထိုက်၊ ဟိ–မှန်၊ သမဏာ – ရဟန်းကောင်း တို့သည်၊ ယံ – အကြင်အမှုသည်၊ နကပ္ပတိ–မအပ်၊ တံ–ကို၊ နကရောန္တိ–မပြုကြကုန်၊ စ–ဆက်၊ တံ ဧတံ–ထိုကဲ့သို့သော ဤမေထုန်မှုကို၊ တယာ – သည်၊ ကတံ –ပြီ၊ တံသဟ–ကြောင့်၊ မောဃပုရိသ–မဂ်ဖိုလ်မမှီး အချည်းနှီး ယောက်ျား၊ တေ–သင်သည်၊ အနုနုစ္ဆဝိယံ – ရဟန်းတို့အား မလျောက်ပတ်သော အမှုကို၊ အနုနုလောမိကံ – ရဟန်းတို့အား လျော်စွာ မဖြစ်သော အမှုကို၊ အပ္ပဋိရူပံ– တူသောသဘော မရှိသောအမှုကို၊ **အသာမဏကံ** – ရဟန်းတို့အလုပ် မဟုတ် သောအမှုကို၊ **အကပ္ပိယံ** – ရဟန်းတို့အား မအပ်သောအမှုကို၊ **အကရဏီယံ** – ရဟန်းတို့ မပြုသင့် မပြုထိုက်သော အမှုကို၊ ကတံ–ပြီ၊ ဣတိ (အယံ–ဤဆိုအပ် ပြီးကား၊ အတ္ထဝဏ္ဏနာ–တည်း။)

ပဋိရူပံ။ ။ပတိ(သဒိသံ) + ရူပံ ယသာတိ ပဋိရူပံ၊ သဒိသံ ပဋိဘာဂံတို့ကား ပတိရူပ် ၏ ဥဒုကတ္ထပြတည်း၊ ပတိ (သဒိသော) + ဘာဂေါ ယသာတိ ပဋိဘာဂံ၊ ဤ ပဋိရူပ် စသည်၌လည်း ရှေ့ဝါကျမှ တေသံကိုယူ၍ စပ်။ [ပဋိရူပန္တိအာဒိသု ပိ တေသန္တိ အာနေတ္တာ သမ္ဗန္ဓိတဗ္ဗံ၊]

အသာမဏကံ။ ။"သမဏာနံ + ကမ္မံ"အဖွင့် ကြည့်၍ "သမဏာနံ + ကမ္မံ သာမဏကံ"ဟုပြု၊ သမဏာ၌"သ"ရ်မ"မာတ်ဖြစ်၍ ရှေ့ပုဒ်နှင့်တွဲသောအခါ ပျောက်သော(ရ်)အစား(သ်) လာရသည်။ ["နဟိ သမဏာနံ"ဟု တစ်ချို့စာ၌ပါ၌ပျက်၏၊ "နဟိ သမဏာ"ဟု ပါ၌မှန်ရှိစေ၊ ယံ တံ ရှေ့ကနေသော သမဏာပုဒ်ကိုလည်း ယံ တံ အပြင်၌ရှိသော ကရောန္တိမှာ စပ်စေရသည်။]

ကထဋ္ဌိနာမာတိ – ကား၊ ကေန ကာရဏေန – အဘယ် အကြောင်းကြောင့်၊ (နု သက္ခိသသိ) နာမ – မစွမ်းနိုင်ရတဲ့ဘိသနည်း၊ ကိं ကာရဏာ – ကို၊ ပဿန္တော– မြင်သည်၊ (ဟုတ္တာ – ၍၊ နု သက္ခိသသိ) နာမ – နည်း၊ ဣတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ၊ [နာမပုဒ်ကို ပါဠိတော် "နု သက္ခိသသိ"နှင့် တွဲပေး၊] တတော– ထိုမှနောက်၌၊ ကာရဏာဘာဝံ – အကြောင်း၏ မရှိခြင်းကို၊ ဒဿေန္တော – မူလိုသည်၊ (ဟုတ္တာ–၍၊) ပရတော–နောက်၌၊ **နနု မယာ မောဃပုရိသာ**တိ အာဒိံ – ကို၊ အာဟ – မူပြီ၊ တံ သဗ္ဗံ – ထို အလုံးစုံသော စကားရပ်သည်၊ ဝုတ္တတ္ထမေဝ – ဖွင့်ဆိုအပ်ပြီးသော အနက်ရှိသည်သာ၊ ဣဒါနိ – ၌၊ ယသ္မာ – ကြောင့်၊ တေန– ထို ရှင်သုဒိန်သည်၊ ယံ ပါပကမ္မံ–ကို၊ ကတံ – ပြီ၊ တံ – ထိုမကောင်းမှုသည်၊ ဝိပစ္စမာနံ – အကျိုးပေး လသော်၊ အတိဝိယ – အလွန် အကဲသာလျှင်၊ ဒုက္ခဝိပါကံ – မကောင်းသော အကျိုးရှိသည်၊ ဟောတိ –၏၊ [ဒုက္ခဝေဒနာအကျိုးသာ မက, အနိဋ္ဌာရုံ အကျိုးအားလုံးကို ဒုက္ခဝိပါကဟု ဆိုသည်။] တသ္မာ– ကြောင့်၊ အသ– ထို ရှင်သုဒိန်၏၊ တံ ဝိပါကံ – ထိုအကျိုးကို၊ ဒဿေတုံ – ၎၊ ကတာ ပရာဓ– ပြုအပ်ပြီးသော အပြစ်ရှိသော၊ ဝါ –အပြစ်ပြုပြီးသော၊ ပုတ္တံ –ကို၊ အနုကမ္ပကာ – သနားစောင့်ရှောက် ကုန်သော၊ မာတာပိတရော – တို့သည်၊ (ပရိဘာသန္တိ) ဝိယ– ဘေးကို ပြု၍ ခြိမ်းခြောက်ကုန်သကဲ့သို့၊ (တထာ – တူ၊) ဒယာလုကေန – သနားခြင်းရှိသော၊ စိတ္တေန – ဖြင့်၊ သုဒိန္နံ – ကို၊ ပရိဘာသန္တော– တော်မူလိုသည်၊ (ဟုတ္တာ၊) **ဝရံ၊ ပေ၊** အာဒိံ – ကို၊ အာဟ – ပြီ။

တတ္ထ – ထို စကားရပ်၌၊ (အတ္ထော ဧဝံ ဝေဒိတဗ္ဗော) ဧတသ – ဤ မြွေ၏၊ အာသု(သိဃ) – လျင်မြန်စွာ၊ ဝိသံ – အဆိပ်သည်၊ အာဂစ္ဆတိ – တက်လာ၏၊ ဣတိ – ကြောင့်၊ (လျင်မြန်စွာ တက်လာသော အဆိပ်ရှိသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ သော–ထိုမြွေသည်၊) အာသီဝိသော–သ မည်၏၊ အသ–ထိုမြွေ၏၊ ယောရံ (စဏ္ဍံ)–

ဒယာလုကေန။ ။ဒယာ သဒ္ဒါသည် မေတ္တာကိုလည်းကောင်း ကရုဏာကို လည်းကောင်း ဟော၏၊ ဤနေရာ၌ ကရုဏာဟောဟု သိစေလိုမှ"အနုကမ္ပာယ သဟိတေန"ဟု ဋီကာဖွင့်သည်၊ သဟိတေနကိုကြည့်၍ "ဒယာ+ယသ အတ္ထိတိ ဒယာလု"ဟုပြု၊ ထို့နောက် သွတ္ထည် က ပစ္စည်းသက်။ [အာလု တဗ္ဗဟုလေ–သုတ်ကြည့်။]

အာသု၊ ပေ၊ အာသီဝိသော။ ။အာသုနိပါတ်သည် သိဃအနက်ကို ဟော၏၊ ထို့ကြောင့် အာသုကို"သိဃ"ဟုဖွင့်သည်၊ အာဂစ္ဆတိကြိယာကိုကြည့်၍ "အာသု+အာဂတံ+ဝိသံ ယဿတိ အာသီဝိသော"ဟုပြုပါ။ [နိရုတ္တိနယေန–၃ကို ဤပြုခြင်းဟူသော ဝဏ္ဏဝိကာရ နိရုတ္တိ, အာဂတပုဒ် ချေခြင်းဟူသော ဝဏ္ဏနာသ နိရုတ္တိနည်းဖြင့်၊ အာသီဝိသသဒ္ဒသ အတွင်း ဒဿေန္တော အာဟ– အာသု သိဃန္တိ အာဒိ၊ ထောမနိမိ အဘိဓာန်၌"အာသု"သာရှိ၏၊ "အာသုံ"ဟု မရှိ။]

ကြမ်းသော၊ ဝိသဲ – သည်၊ (အတ္ထိ – ၏၊) ဣတိ – ကြောင့်၊ (ကြမ်းသော အဆိပ်ရှိသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ သော – သည်၊) ဃောရဝိသော – သ မည်၏၊ **အာသီဝိသသ** – လျင်မြန်စွာ တက်လာသော အဆိပ်ရှိသော၊ **ဃောရဝိသသ** – ကြမ်းသော အဆိပ်ရှိသော၊ တသ – ထို မြွေ၏၊ [မုခေ – ၌ စပ်၊] ပက္ခိတ္တန္တိ ဧတသ – ပက္ခိတ်ဟူသော ဤ နောက်ပုဒ်၏၊ ဝရန္တိ ဣမိနာ – ဝရံဟူသော ဤ ရှေ့ပုဒ်နှင့်၊ သမ္မန္ဓော – ရှေ့နောက်လဲ၍ စပ်ခြင်းသည်၊ (ယောတိ – ၏၊) အာသီ ဝိသသ – သော၊ ဃောရဝိသသ – သော၊ ဤဒိသသ – ဤကဲ့သို့ ရှိအပ်သော မြွေ၏၊ မုခေ – ခံတွင်း၌၊ အဂ်ီဟတံ – သည်၊ ဝါ – ကို၊ ပက္ခိတ္တံ – ထည့်သွင်းအပ်သည်၊ (သမာနံ – သော်၊) ဝရံ – ကောင်းမြတ်သေး၏၊ ပက္ခိတ္တံ – သည်၊ သစေ ဘဝေယျ–အံ့၊ (ဧဝံသတိ၊) ဝရံ – သည်၊ သိယာ–ဖြစ်ရာသေး၏၊ သုန္ဒရံ, သာဓု, သုဋ္ဌု–ကောင်းသေးသည်၊ သိယာ – ၏၊ ဣတိအတ္ထော – နက်၊ **နု ဘော**ဝါတိ – ကား၊ နု တု ဧဝ ဝရံ – မကောင်းမြတ်သည်သာ၊ နု သုန္ဒရမေव, နု သာဓုမေव, နု သုဋ္ဌုမေव – သည်သာ၊ သဗ္ဗတ္ထ – အလုံးစုံသော နောက်ဝါကျတို့၌၊ ဧသ (ဧသော) – ဤဆိုအပ်ပြီးသော အစီအရင်သည်၊ နယော – တည်း။

ကဏ္ဏသပ္ပသာတိ – ကား၊ ကာဋ္ဌသပ္ပသ – မည်းနက်သောအဆင်း ရှိသော မြွေ၏၊ [ရှေးက " မြွေဟောက်" ဟု ပေး၏၊ ... သေသသပ္ပေဟိ – တို့ထက်၊ ကဏ္ဏသပ္ပသ မဟာဝိသတ္တာ အာသီဝိသသ အနန္တရံ ကဏ္ဏသပ္ပော ဝုတ္တော။] **အဂ်ါရကာသုယာတိ** – ကား၊ အဂ်ါရပုဏ္ဏကူပေ – မီးကျီးတို့ဖြင့် ပြည့်သော တွင်း၌၊ ဝါ – တစ်နည်း၊ အဂ်ါရရာသိမှိ – မီးကျီးအစု၌၊ **အာဒိတ္တာယာတိ** – ကား၊

ဝရံ ပက္ခိတ္တံ။ ။"သစေ ပက္ခိတ္တံ၊ ပေ၊ အတ္ထော"ကား အဓိပ္ပာယတ္ထတည်း၊ ထို အဓိပ္ပာယတ္ထပြဝါကျ၌ "သစေ ဘဝေယျ (ဧဝံသတိ)"ကိုကြည့်၍ "ပက္ခိတ္တံ (သမာနံ) ဝရံ"ဟု သမာနံထည့်၍ အနက်ပေးသည်၊ "ပက္ခိတ္တံ–ထည့်အပ်သည်ကား၊ ဝရံ–၏"ဟု ပါဠိတော် အနက်ပေးပါ၊ သီလမပျက်တဲ့ သေရခြင်းသည် မေထုန်မှုဖြင့် သီလပျက်၍ မသေဘဲ နေရခြင်းထက် မြတ်ပါ သေးသည် – ဟူလို။

အဂ်ါရကာသု။ ။ကာသုသဒ္ဒါသည် "ကသတိ ခနိ်ယတိ–တူးအပ်၏"ဟု ဝိဂ္ဂဟပြုလျှင် "တွင်း"ဟူသော အနက်ကို ဟော၏၊ ကသဓာတ်, ဏပစ္စည်း၊ "ကာသိယတိ စီယတိ–စီအပ် စုအပ်၏"ဟု ပြုလျှင် "အစု"အနက်ကို ဟော၏၊ ကာသဓာတ်, ဥပစ္စည်းဟု ကြ၊ ထို့ကြောင့် "အဂ်ါရပုဏ္ဏကူပေ, အဂ်ါရရာသိမှိ ဝါ"ဟု ၂မျိုးဖွင့်သည်၊ အဂ်ါရပုဏ္ဏကူပေဖြင့် "အဂ်ါရေဟိ+ ပုဏ္ဏော+ကာသု"ဟု မဇ္ဈေလောပီတပ္ပုရိသ်ပြု၏၊ အဂ်ါရရာသိမှိဖြင့် "အဂ်ါရာနံ+ကာသု အဂ်ါရကာသု"ဟု ပြု၏။... [ဓာတုတ္ထသင်္ဂဟ၌ "တုစ္ဆဘာဝေန, ပုဉ္ဇဘာဝေန ဝါ ကာသတိ ပကာသတီတိ ကာသု"ဟု ပြု၏။]

ပဒိတ္တာယ – လွန်စွာ ထွန်းပသော၊ ဂဟိတအဂ္ဂိဝဏ္ဏာယ – ယူအပ်သော မီး အဆင်းရှိသော၊ **သမ္မဒ္ဓလိတာယာတိ** – ကား၊ သမန္တတော – ထက်ဝန်းကျင်၌၊ ပဒ္ဓလိတာယ – အလျှံတောက်သော၊ အစ္စိယော – မီးလျှံတို့ကို၊ မုဥ္ဇန္တိယာ – လွတ်သော၊ **သဇောတိဘူတာယာတိ** – ကား၊ သပ္ပဘာယ – အရောင်နှင့်တကွဖြစ်သော၊ သမန္တတော – ၌၊ ဥဋ္ဌိတာဟိ – ထကုန်သော၊ ဇာလာဟိ – အလျှံတို့ဖြင့်၊ ဧကပ္ပဘာ သမုဒယဘူတာယ – တစ်ခဲနက် အရောင်အပေါင်းရှိသည် ဖြစ်၍ဖြစ်သော၊ [အဂ်ါရကာသုယာ – ၌ စပ်၊] ဣတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ၊ **တံ ကိဿဟေတုတိ** – ကား၊ ဝရန္တိ – ဝရံဟူသော၊ ယံ – အကြင်စကားကို၊ မယာ – သည်၊ ဝုတ္တံ – မိန့်တော်မူအပ်ပြီ၊ တံ – ထိုစကားကို၊ ကိဿ ဟေတု – အဘယ် အကြောင်းကြောင့်၊ ကတရေန ကာရဏေန – ကြောင့်၊ (ဝုတ္တံ –သနည်း၊) ဣတိ စေ – ဤသို့ မေးအံ့၊ **မရဏံ ဝါ နိဂစ္ဆေယျာတိ** – ကား၊ ယော – အကြင် ရဟန်းသည်၊ တတ္ထ –ထို မြွေ၏

အာဒိတ္တာယ။ ။အာဒိပ္ပတိ – လွန်စွာထွန်းပ၏၊ ဣတိအာဒိတ္တာ၊ အာဒိတ္တာယကို "ပဒိတ္တာယ"ဟု ပရိယာယ်ဖွင့်သည်၊ ၂ပုဒ်လုံး "အာပုဗ္ဗ, ပပုဗ္ဗ–ဒီပဓာတ် (ဒီပဓာတ်လည်း သင့်၏၊) တပစ္စည်းချည်းတည်း၊ "ဂဟိတအဂ္ဂိဝဏ္ဏာယ"ကား ပဒိတ္တာယ၏ အဓိပ္ပာယ်ဖွင့်တည်း၊ "လွန်စွာ ထွန်းပ" ဟူသည် "ထိုအဂ်ါရကာသု၏ မီးရောင်အဆင်းကဲ့သို့ နီရဲနေခြင်းတည်း"ဟူလို။

သမ္မဒ္ဓလိတာယ။ ။"သံသည် သမန္တအနက်ဟော"ဟု ပြလို၍ "သမန္တတော"ဟု ဖွင့်သည်၊ ပဒ္ဓလိတာယဖြင့် ထို အဂ်ါရကာသု၏ အလျှံတောက်နေပုံကို ပြ၏၊ "အစ္စိယော မုဥ္ဇန္တိယာ"ကား သမ္မဒ္ဓလိတာယ၏ အဓိပ္ပာယတ္ထပြတည်း၊ "ပဒ္ဓလတိ (လွန်စွာ + တောက်၏) ဣတိ ပဒ္ဓလိတာ၊ သမန္တတော + ပဒ္ဓလိတာ သမ္မဒ္ဓလိတာ။

သဇောတိဘူတာယ။ ။ဇောတိသဒ္ဒါသည် ဤနေရာ၌"အရောင်"ဟူသော အနက်ကို ဟော၏၊ [ပဏ္ဍကေ ဇောတိ နက္ခတ္တ – ရံသိသို့ဂ္ဂိမို ဇောတိ သော – (အဘိဓာန်, ၈၈၄)။] ထို့ကြောင့်"သ+ပဘာယ"ဟု ဖွင့်သည်။ [သဟ + ဇောတိနာ ယာ ဝတ္တတိတိ သဇောတိ၊ သဇောတိ+ဟုတ္တာ+ဘူတာ သဇောတိဘူတာ။]

သမန္တတောဃေ၊ဟောတိ။ ။သဇောတိဘူတာယ၏ အဓိပ္ပာယတ္ထတည်း၊ ထို၌ "သမန္တတော ဥဋ္ဌိတာဟိ ဇာလာဟိ"ကား "သမ္မဒ္ဓလိတာယ"ဟု ပြခဲ့သော မီးတောက်များတည်း၊ ထို ပြခဲ့သော မီးတောက်များဖြင့် "ဧကပ္ပဘာသမုဒယဘူတာ–တစ်ခဲနက် အကြားမလပ်အောင် မီးရောင်အပေါင်း ဖြစ်သည်။

မှတ်ချက်။ ။ထိုအဂ်ါရကာသုသည် အာဒိတ္တ–နီနီရဲရဲ မီးရောင်ရှိ၏၊ (ဤ စကားဖြင့် မီးလျှံတွက်ပုံကို မပြသေး၊) သမ္မဒ္ဓလိတ–မီးတောက် မီးလျှံထွက်နေသည်၊ (တချို့, မီးတောက်သည် အရောင်မရှိ, ရောင်သေဖြစ်၏၊ ဤအဂ်ါရကာသုကား အရောင်သေမဟုတ်၊) သဇောတိဘူတာ – (ဓာတ်မီးများကဲ့သို့) အရောင်ထိန်နေသည် – ဟူလို၊ ဤသို့ ပုဒ်ဥခုခု၏ အနက်အဓိပ္ပာယ် မတူပုံကို မှတ်ပါ။

ခံတွင်း မီးကျီးတွင်း မီးကျီးစုဌ်၊ အင်္ဂါတံ – ကို၊ ပက္ခိပေယျ – ထည့်ရာ၏၊ သော– ထိ ရဟန်းသည်၊ မရဏံ ဝါ – သေခြင်းသို့သော်လည်းကောင်း၊ မရဏမတ္တံ – သေခြင်းအတိုင်းအရှည်ရှိသော၊ ဝါ– သေလုမတ္တဖြစ်သော၊ ဒုက္ခံ ဝါ– ဆင်းရဲခြင်းသို့ သော်လည်းကောင်း၊ နိဂစ္ဆေယျ – ရောက်ရာ၏၊ **ဣတော နိဒါနဉ္စ ခေါ၊ ပေ၊ ဥပပဇ္ဇေယ္ယာတိ** – ကား၊ မာတုဂါမဿ – ၏၊ အင်္ဂါတေ – ဌ်၊ ယံ ဣဒံ အင်္ဂါတပက္ခိပနံ – အကြင် မိမိအင်္ဂါတ်ကို ထည့်သွင်းခြင်းသည်၊ (အတ္ထိ)၊ ဣတော နိဒါနံ – ဤ မာတုဂါမ၏ အင်္ဂါတ်ဌ် မိမိအင်္ဂါတ်ကို ထည့်သွင်း ခြင်းဟူသော အကြောင်းရှိသည်ဖြစ်၍၊ တဿ – ထို ထည့်သွင်းမှုကို၊ ကာရကော– ပြုသော၊ ပုဂ္ဂလော – သည်၊ နိရယံ – ငရဲဌ်၊ ဥပပဇ္ဇေယျ – ဖြစ်ရာ၏၊ ဧဝံ – ဤသို့ လျှင်၊ ဝါ – သို့ကလောက်၊ ကမ္မဿ – ၏၊ မဟာသာဝဇ္ဇတံ – ကြီးသောအပြစ် ရှိသည်၏ အဖြစ်ကို၊ ပဿဿ္ဟော – မှုသည်၊ (ဟုတ္တာ)၊ တံ–ထို ရှင်သုဒိန်ကို၊ ဂရဟိ– မှုပြီ၊ တဿ – ဒိန်၏၊ ဒုက္ခာဂမံ – ဒုက္ခရောက်ခြင်းကို၊ ဣစ္ဆမာနော – အလိုရှိတော် မှုသည်၊ (ဟုတ္တာ)၊ န ဂရဟိ – ကဲ့ရဲ့တော်မှုသည် မဟုတ်။

တတ္ထ နာမ တွန်္တ– ကား၊ ဧဝရူပေ– ဤသို့သဘောရှိသော၊ တသ္မိံ ကမ္မေ– ထို မေထုန်အမှုသည်၊ ဧဝံ – သို့၊ ဝါ – သို့ကလောက်၊ မဟာသာဝဇ္ဇေ– ကြီးသော အပြစ်ရှိသည်၊ သမာနေပိ – ဖြစ်ပါလျက်လည်း၊ တွံ – သည်၊ [သမာပဇ္ဇိသသိ နာမဌ် စပ်၊] **ယံ တွန်္တ** ဇ္ဇာ–ဌ်၊ **ယန်္တ**– ယံ သဒ္ဒါသည်၊ ဟီဠနတ္ထော – ရှုတ်ချခြင်း အနက်ဌ်၊ (ပဝတ္တော)နိပါတော၊ **တွန်္တ**– တွံသဒ္ဒါသည်၊ တံ သဒ္ဒဿ– တံ သဒ္ဒါ၏၊ ဝေဝစနံ – ဝေဝုစ် ‘ပရိယာယ်တည်း၊ ဒ္ဝိဟိပိ – ယံ+တွံ ၂ ပုဒ်တို့ဖြင့်လည်း၊ ယံ ဝါ တံ ဝါ – ဟုတ်ဟုတ်ငြားငြားသော၊ ဟီဠိတံ – ရှုတ်ချအပ်သော၊ အဝညာတံ –

ဣတောနိဒါနံ။ ။ဣဒံ မာတုဂါမဿ အင်္ဂါဃေ အင်္ဂါတပက္ခိပနံ+နိဒါနံ (ကာရဏံ) အသနိရယုပပဇ္ဇနဿာတိ ဣတောနိဒါနံ၊ ဘာဝနပုံသက် စေတ်၊ ပစ္စတ္တ ဝစနဿ တောအာဒေသော ကတော၊ တဿ စ သမာသေ ဝိ အလောပေါ၊ –ဋီကာ။ [ဣတောဌ် တောသည် သိကို ပြုထားသော တောတည်း၊ ထို တောလည်း မကျေ၊ ထို့ကြောင့် "ဣတောနိဒါနံ"ဟု ရှိရ သည် –ဟူလို၊ ထို စကားအရ "ဣတော+နိဒါနံ ယဿာတိ ဣတောနိဒါနံ"ဟု ဝိဂ္ဂဟ ပြု၍ ကြိယာဝိသေသန အနက်ပေး။]

မဟာသာဝဇ္ဇတံ။ ။လူများ၏ မေထုန်မှုသည် အပြစ် မကြီးလှသော်လည်း ရဟန်း တို့၏ မေထုန်မှုကား ဘုရား အာဏာတော်ကို ကျူးကျော်မှု, အဓိသီလသိက္ခာကို ဖောက်ဖျက်မှု ကြောင့် ကြီးလေးသော အပြစ်ရှိသည်။

တွန်္တ၊ ပေ၊ ဝေဝစနံ။ ။တတ္ထ နာမ တွံ ဌ် တွံသည် သမာပဇ္ဇိဿသိဌ် စပ်ရသော (တုမ္ဟ၏ ကာရိယ ပဌမန္တ) ပုဒ်တည်း၊ ယံ တွံဌ် တွံကား (ထို တွံမျိုး မဟုတ်) တံ၏ ပရိယာယ်ပုဒ်တည်း၊ ယံသဒ္ဒါ၏ ဟီဠနအနက်ကို ကူးစွက်၍ဟောသော နိပါတ်ပုဒ်တစ်မျိုး–ဟူလို။

အောက်တန်းစားအမှုဟု အသိအမှတ် ပြုအပ်သော၊ [ဒွယံဒွယသမာပတ္တိ – ၌ စပ်၊] ဣတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ၊ **အသဒ္ဓမ္မန္တိ** – ကား၊ အသတံ – မသူတော် ဖြစ်ကုန်သော၊ နိစဇနာနံ– ယုတ်ညံ့သူတို့၏၊ ဓမ္မံ – အကျင့်ဖြစ်သော၊ တေဟိ– ထို ယုတ်ညံ့သူတို့သည်၊ သေဝိတမ္ဘံ – မှီဝဲထိုက်သော၊ ဣတိ အတ္ထော – နက်၊ **ဂါမဓမ္မန္တိ** – ကား၊ ဂါမာနံ – ရွာသူရွာသားတို့၏၊ ဓမ္မံ – သော၊ ဂါမဝါသိက မနုဿာနံ – ရွာ၌နေသူ လူတို့၏၊ ဓမ္မံ – သော၊ ဣတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ၊ **ဝသလဓမ္မန္တိ** – ကား၊ ပါပဓမ္မေ – ယုတ်မာသော အကျင့်တို့ကို၊ ဝသန္တိ ပဋ္ဌရန္တိ – သွန်ချတတ် ကုန်၏၊ ဣတိ– ကြောင့်၊ ဝသလာ– လတို့မည်၏၊ ဝသလာနံ – ယုတ်မာသော အကျင့်တို့ကို သွန်ချတတ်ကုန်သော၊ တေသံ ဟီနပုရိသာနံ – ထို ယုတ်ညံ့သော ယောကျ်ားတို့၏၊ ဓမ္မံ – အကျင့်ဖြစ်သော၊ ဝါ – နည်း၊ ဝသလံ , ကိလေသပဋ္ဌရဏာကံ – ကိလေသာကို သွန်ချတတ်သော၊ ဓမ္မံ – သော၊ **ဒုဋ္ဌုလ္လန္တိ** – ကား၊ ကိလေသဒုသိတံ–

[ယံ တံ တိ – နာယံ ဥဒ္ဒေသနိဒ္ဒေသော၊ (ယံသည် ဥဒ္ဒေသ, တံသည် နိဒ္ဒေသဟု ခွဲရိုးရှိ၏၊ ဤသို့ဥဒ္ဒေသ နိဒ္ဒေသမဟုတ်)၊ ယထာလောကေ"ယံ ဝါတံ ဝါ"တိ အဝညာတဝစနံ၊ ဇဝံ ဒဋ္ဌမ္ဘံ= လောကဌ် ယံ ဝါ တံ ဝါ (ဟုတ်ဟုတ် ငြားငြား၊ ဝါ – တော်သလို လျော်သလို၊ ဝါ– တော်စွာ လျော်စွာ)ဟူသော ရှုတ်ချအပ်သော အနက်ဟောသဒ္ဒါ ရှိသကဲ့သို့, ထို့အတူ ယံ တွဲကိုလည်း"အဝညာတဝစန"ဟု မှတ်ထိုက်သည်။]

အသဒ္ဓမ္မံ။ ။အသတ်သည် အသန္တာန်ကဲ့သို့ နံဝိဘတ် ဆုံးသောပုဒ်၊ အသတံ+ဓမ္မော (အသန္တ ဓမ္မော–ဟု ဖြစ်သင့်သော်လည်း သန္တ သဒ္ဒသဿုတ်၌ စဖြင့် သန္တ ကို သပြု, ဒွေဘော်လာ၍) အသဒ္ဓမ္မောဟုဖြစ်၏၊ အသန္တ အရ နိစဇန(အကျင့်ယုတ်ညံ့သူ)ကို အရကောက်ပါဟု အဘိဓေယျကို ပြလို၍ "နိစဇာနာနံ"ဟု ဖွင့်သည်။ ["န+သန္တော အသန္တော၊–(သူတော်ကောင်း၏ ဆန့်ကျင်ဘက်) မသူတော်၊ ဝါ –ယုတ်ညံ့သူ။] "တေဟိ သေဝိတမ္ဘံ"ကား"အသဒ္ဓမ္မ"အမည်ရပုံကို ထင်ရှားပြသော စကားတည်း၊ ထို နိစဇနတို့ မှီဝဲအပ်သော အကျင့်ဖြစ်သောကြောင့် "အသဒ္ဓမ္မ"ခေါ်ရသည်–ဟူလို။

ဂါမဓမ္မံ။ ။"ဂါမာနံ+ဓမ္မော ဂါမဓမ္မော"ဟု ပြု၊ "ဂါမ"အရလည်း (ရွာနှင့် ရွာသူရွာသားကို မခွဲခြားဘဲ ဆိုအပ်သော အဘေဒေါပစာရအားဖြင့်) ရွာသူရွာသားကိုယူပါ။ [ဂါမသဒ္ဒေန ဂါမဝါသိနော ဝုတ္တာ အဘေဒေါပစာရေန။] ထို့ကြောင့် ဂါမဝါသိကမနုဿာနံ–စသည်ဖြင့် ဥဒုကတ္ထဖွင့်သည်။

ဝသလဓမ္မံ။ ။"ဝသ–သူဒနေ(သွန်ချခြင်း)"ဟု ဓာတ်ကျမ်းရှိ၏၊ ထို့ကြောင့် "ပါပဓမ္မေ ဝသန္တိ"စသည်ဖြင့် "ဝသလ"အရ ပုဂ္ဂိုလ်ကို ရအောင်လည်းကောင်း, "ဝသလံဝါ" စသည်ဖြင့် "ဝသလ"အရ အကျင့်ရအောင်လည်းကောင်း, ၂နည်းဖွင့်ပြသည်။ [ဝသဓာတ်+အလပစ္စည်း၊] ပထမနည်း၌"ဝသလာနံ+ဓမ္မော ဝသလ ဓမ္မော"ဟုပြု၊ ဒုတိယနည်း၌ "ဝသတိတိ ဝသလော၊ ဝသလော စ+သော+ဓမ္မော စာတိ ဝသလဓမ္မော"ဟုပြု။

ကိလေသာတို့ ဖျက်ဆီးအပ်သည်၊ (ဟုတ္တာ)၊ ဒုဋ္ဌု စ – မကောင်းသည်လည်း ဟုတ်၏၊ အသုခမံ – မသိမ်မွေ့သည်၊ (ဟုတ္တာ)၊ ထူလဉ္စ – ရုန့်ရင်းကြမ်းတမ်းသည်လည်း ဟုတ်၏၊ အနိပုဏံ – မသိမ်မွေ့သည်လည်း ဟုတ်၏၊ ဣတိ ဝုတ္တံ. ဟောတိ၊ **သြဒကန္တိကန္တိ** – ကား၊ အသ – ထို မေထုနမမ္မ၏၊ ဥဒကကိစ္စံ – ရေ၌ ဖြစ်သော ကိစ္စဟူသော (ရေဆေးခြင်းကိစ္စဟူသော)၊ အန္တိကံ အဝသာနံ – အဆုံးသည်၊ (အတ္ထိ–၏၊) ဣတိ – ထို့ကြောင့်၊ (သော – ထို မေထုနမမ္မသည်၊) သြဒကန္တိကောဟ မည်၏၊ သြဒကန္တိကံ – ရေ၌ဖြစ်သောကိစ္စ အဆုံးရှိသော၊ တံ – ထို မေထုန် အကျင့်သို့၊ **ရဟသန္တိ**– ကား၊ ရဟော–ဆိတ်ကွယ်ရာ အရပ်၌၊ ဘဝံ – ဖြစ်သော အကျင့်သို့၊ ပဋိစ္ဆန္နေ – ဖုံးကွယ်အပ်သော၊ သြကာသေ – ၌၊ ဥပ္ပဇ္ဇနကံ – ဖြစ်သော အကျင့်သို့၊ [သမာပဇ္ဇိသသိ နာမ – ၌ စပ်၊] ဟိ – မှန်၊ အယံ ဓမ္မော– ဤ မေထုန် အကျင့်သည်၊ ဝါ – ကို၊ ဇိဂုစ္ဆနီယတ္တာ – စက်ဆုပ်အပ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ ဝါ – ရွံစရာကောင်းသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ အာဝိ – ထင်ရှားစွာ၊ [သက္ကတ၌ "အာဝိသ်"ဟု ရှိ၏၊ သ် ကျေ၍ ဒီဃပြု] အညေသံ – အခြား သူတို့၏၊ ဒဿနဝိသယေ – မြင်လောက်ရာ အရပ်၌၊ ဝါ – မြင်ကွင်း၌၊ ကာတုံ – ၄၁၊ နု သက္ကာ– မတတ်ကောင်း၊ ဝါ – မတော်၊ တေန – ကြောင့်၊ ရဟသန္တိ – ဟူ၍၊ (ဘဂဝတာ–သည်၊) ဝုတ္တံ – မှုအပ်ပြီ။

ဒုဋ္ဌုလ္လံ။ ။"ဒု + ထူလ"ဟု ၂ပုဒ် ခွဲ၊ ဒုသည် ဒုဋ္ဌု အနက်ဟောတည်း၊ "ကိလေသ ဒုသိတံ"သည် ဒုဋ္ဌုအနက်၏ အကြောင်းပြတည်း၊ အသုခမံသည် ထူလ၏ အဖွင့်တည်း၊ "အနိပုဏံ"ကား အသုခမံ၏ ဥဒုကတ္တ၊ "ရုန့်ရင်းကြမ်းတမ်း"ဟု အနက်ပေးစေလိုသည်၊ ထကို ဌပြု, ဒုနောက်ဖြစ်၍ ဒွေးဘော်လာ။ ["ဒုဋ္ဌု စ + သော + ထူလော စာတိ ဒုဋ္ဌုလ္လော"ဟု ပြု၍ မေထုနမမ္မောကို အရကောက်။]

သြဒကန္တိကံ။ ။"ဥဒကော+ဘဝံ– ဖြစ်သော ကိစ္စတည်း၊ သြဒကံ – ကိစ္စ" ရေဆေးခြင်းကိစ္စကို အရကောက်စေလိုသောကြောင့် "ဥဒကကိစ္စ"ဟု ဖွင့်သည်၊ မေထုန်ကိစ္စ ပြီးဆုံးသောအခါ ရေဆေးရသောကြောင့် "သြဒကံ+အန္တိကံ ယသာတိ သြဒကန္တိကော"ဟု ပြု၊ အဝသာနံသည် အန္တိကံ၏ အဖွင့်တည်း။ [နောက် "မေထုနမမ္မော နာမ"၏ အဖွင့်၌ကား "ဥဒကံ + အန္တေ ယသာတိ ဥဒကန္တံ"ဟု ဘိန္နာဓိကရဏာဗဟုဗ္ဗီဟိ ပြု၍ "ဥဒကန္တမေဝ သြဒကန္တိကံ"ဟု ကိကပစ္စည်း သွတ္တဟု ပြုလတ္တံ့၊ ထိုနည်းကို ဤနည်းမှ တစ်မျိုး ပြခြင်းဟုသာ မှတ်။]

ရဟသ်။ ။"ရဟော+ဘဝံ"ဟူသော အဋ္ဌကထာကို ကြည့်၍ "ရဟသိ–လူအများ၏ ကွယ်ရာ၌+ဘဝေါ ရဟသော"ဟုပြု၊ ဘဝအနက်၌ ယပစ္စည်း၊ [ထောမနိဓိ၌"ယတ်"ပစ္စည်းဟု ဆို၏၊] မနောဂိုဏ်းဖြစ်၍ (သ်)လာ၊ သကို ယကပ်၍ သ္ဟကို သပြု, ဒွေးဘော်လည်း လာ။

ဒွယ်ဒွယသမာပတ္တိန္တိ – ကား၊ ဒ္ဒိဟိ. ဒ္ဒိဟိ – မိန်းမယောက်ျား ၂ ဦးသား ၂ ဦးသား တို့သည်၊ သမာပဇ္ဇိတဗ္ဗံ – ကောင်းစွာ ရောက်ထိုက်သော မေထုန် အကျင့်သို့၊ ဒွယ် ဒွယ် သမာပတ္တိန္တိ ပိ – ပတ္တိ ဟူ၍လည်း၊ ပါဠော – ပါဠိရှိသေး၏၊ ဒယ် ဒယ် သမာပတ္တိန္တိ ပိ – တ္တိ ဟူ၍လည်း၊ ပဌမန္တိ – ရှေ့ဆိုကြကုန်၏၊ တံ – ထိုသို့ ရွတ်ဆိုခြင်းသည်၊ နု သုန္ဒရံ – မကောင်း၊ **သမာပဇ္ဇိဿသိတိ** ဧတံ – ဿသိ ဟူသော ဤ ပုဒ်ကို၊ တတ္ထ နာမ တ္ထန္တိ ဧတ္ထ – တတ္ထ နာမ တွဲဟူသော ဤ ပါဠိ၌ ဝုတ္တနာမသဒ္ဒေန – ဆိုအပ်ပြီးသော နာမသဒ္ဒါနှင့်၊ သမာပဇ္ဇိဿသိနာမ– ရောက်ရာဘီသနည်း၊ ဣတိ–သို့၊ ယောဇေတဗ္ဗံ – ယှဉ်စေထိုက်၏၊ **ဗဟုနံ ခေါ၊ ပေ၊ အာဒိကတ္တာ ပုဗ္ဗဂ်မောတိ** - မောဟူသော စကားကို၊ သာသနံ – သာသနာတော်ကို၊ သန္ဓာယ – ရည်ရွယ်တော်မူ၍၊ ဝဒတိ – မိန့်တော်မူ၏၊ ဣမသ္မိံ သာသနေ– ၌၊ တွဲ – သည်၊ ဗဟုနံ–နှ်သော၊ ပုဂ္ဂလာနံ – တို့၏၊ အကုသလာနံ – နှ်သော၊ ဓမ္မာနံ – တို့ကို၊ အာဒိကတ္တာ – အစစွာ ပြုတတ်သူတည်း၊ [ပုဂ္ဂလာနံကို အာဒိနှင့် ပုဗ္ဗဂ်မောတို့၌, ဓမ္မာနံကို ကတ္တာ၌ စပ်၊ ကတ္တာ၌ ကရဏတ် တုပစ္စည်း၊]

ဒွယ်ဒွယသမာပတ္တိ။ ။ဒ္ဒိနှံ+သမူဟော ဒွယ်၊ သမာပတ္တိနှင့် တွဲဖို့ရန်"ဒွယေန"ဟုရှိစေ၊ "ဝိစ္ဆာ ဘိက္ခေသု ဒွေ"ဟူသော မောဂ္ဂလ္လာန်– ၁ ကဏ္ဍ(၅၄)သုတ်ဖြင့် "ဒွယေန ဒွယေန"ဟု ပြု၊ "သျှာဒိ လောပေါ ပုဗ္ဗသေကသ" ဟူသော (၅၅)သုတ်ဖြင့် ရှေ့ပုဒ်၏ နာ ကိုချေ၊ ထို့နောက် ဝါစာသိလိဋ္ဌအကျိုးငှာ နိဂ္ဂဟီတ်လာ၍ "ဒွယ်ဒွယေန"ဟု ဖြစ်၏၊ သမာပဇ္ဇိတဗ္ဗာတိ သမာပတ္တိ၊ ဒွယ်ဒွယေန + သမာပတ္တိ ဒွယ်ဒွယသမာပတ္တိ၊ ဤသို့ ပြုစေလိုရ၍ "ဒ္ဒိဟိ ဒ္ဒိဟိ. သမာပဇ္ဇိတဗ္ဗံ"ဟု ဖွင့်သည်၊ "ဒ္ဒိဟိ" ဟု ဗဟုဝုစ်ဖွင့်သော်လည်း"၂ယောက်အပေါင်း– ၂ယောက်တစ်တွဲ"ဖြစ်၍ "ဒွယေန"ဟုသာ ဧကဝုစ်ပြုရသည်။ တိပစ္စည်းက နိယတဂ္ဂတ္ထိလိင်ဖြစ်၍ "မေထုနဓမ္မော"ဟူသော အဘိဓေယ္ယပုဒ်၏ ပုလ္လိင်သို့ မလိုက်ဘဲ သမာပတ္တိကို ဣတ္ထိလိင်သာ မှတ်။ ["ဒွယ်ဒွယ် သမာပတ္တိ" ဟုရှိသော ပါဠိ၌ သမာသ်ပြီးမှ နောက်ဒွယ်၌ နိဂ္ဂဟီတ်လာ၊ "ဒယ် ဒယ်"ဟု သဒ္ဒါ မဖြစ်နိုင်သောကြောင့် ဒယ် ဒယ်သမာပတ္တိ ပုဒ်ကို "မကောင်း"ဟု ဆိုသည်။]

သမာပဇ္ဇိဿသိ။ ။ရှင်သုဒိန်၏ မေထုန်မှုသည် ပြုပြီး (အတိတ်)ဖြစ်သော်လည်း ဂရဟာဧောတကနာမသဒ္ဒါနှင့် ယှဉ်သောကြောင့် သဒ္ဒထုံးစံအတိုင်း "သမာပဇ္ဇိဿသိ"ဟု အနာဂတ်ကြိယာကို သုံးစွဲထားသည်၊ ထို့ကြောင့် "သမာပဇ္ဇိဿသိတိ ဧတံ နာမသဒ္ဒေန ယောဇေတဗ္ဗံ"ဟု မိန့်သည်။ [နာမေ ဂရဟာဝိမုယေသု၊– (မောဂ္ဂလ္လာန်, ၆ ကဏ္ဍ, ၃ သုတ်၊) အကျယ်ကို ထိုနိဿယမှာရှု။]

သာသနံ သန္ဓာယ။ ။"အာဒိကတ္တာ–မေထုန်ကို အစဆုံးပြုသူ"စသော စကားကို သာသနာတော်ကို ရည်ရွယ်၍ မိန့်သည်၊ လူဝတ်ကြောင် လောကဒ္ဒကား. ထို မေထုန်မှုကို ကမ္ဘာဦး လူတို့က စတွင်ခဲ့ကြသည်–ဟူလို။

(ကသ္မာ – နည်း၊) သဗ္ဗပဋ္ဌမံ – အလုံးစုံသော ပုဂ္ဂိုလ်တို့၏ ရှေးဦးစွာ၊ ကရဏာတော–ပြုခြင်းကြောင့်တည်း၊ သဗ္ဗပဋ္ဌမံ – စွာ၊ ဧတံ မဂ္ဂံ – ဤလမ်းကို၊ ပဋိပန္နတ္တာ–သွားသူ၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ ပုဗ္ဗဂ်မော – ရှေ့သွားတည်း၊ ဒွါရံဒေါ – လမ်းပေါက်ကို ပေးတတ်သူတည်း၊ ဣတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ၊ ဟိ – မှန်၊ ဣမံ လေသံ – ဤ အမြွှာကို၊ (ဤ အနည်းငယ်သော အကြောင်းကို၊) လဒ္ဓါ – ရ၍၊ တဝ – ၏ (အမှုကို)၊ အနုသိက္ခမာနာ – အတုလိုက်၍ ကျင့်ကုန်သော၊ ဗဟူ – နှင်သော၊ ပုဂ္ဂလာ – တို့သည်၊ [တောကျောင်းဘုန်းကြီး, ဝဇ္ဇီတိုင်းသား ရဟန်းများကို ရည်ရွယ်တော်မူသည်။] နာနပ္ပကာရကေ – အထူးထူးသော အပြားရှိကုန်သော၊ မဏ္ဍဋ္ဌိယာ – မျောက်မင်္ဂ၊ မေထုနပဋိသေဝနာဒိကေ – မေထုန်မှီဝဲခြင်း အုစရှိကုန်သော၊ အကုသလ ဓမ္မေ – အကုသိုလ်တရားတို့ကို၊ ကရိသန္တိ – ပြုကုန်လတ္တံ့၊ ဣတိ အယံ – ကား၊ ဧတ္ထ – ဤ ဗဟူနံ ခေါ ၊ ပေ၊ အာဒီကတ္တာ ပုဗ္ဗဂ်မော ဟူသော စကားရပ်၌၊ အဓိပ္ပါယော – ဘုရားရှင်၏ အလိုတော်တည်း၊ **အနေကပရိယာယေနာ**တိ – ကား၊ [ဤ ပရိယာယ ပုဒ်နက်ကို အတ္ထိ ခေသ ပရိယာယော တုန်းက ဖွင့်ခဲ့ပြီ၊] အနနုစ္ဆဝိယန္တိ အာဒိနာ – သော၊ နယေန – ဖြင့်၊ ဝုတ္တောဟိ – ဟောတော်မူအပ်ကုန်သော၊ ဗဟူဟိ – နှင်သော၊ ဣမေဟိ ကာရဏေဟိ – ဤ အကြောင်းတို့ဖြင့်၊ [ဝိဂရဟိတ္တာ ၌ စပ်၊ ဝုတ္တောဟိ ပိ ၌ (ပိ) ပိုဟန်တူသည်။]

ဒုဗ္ဘရတာယ၊ ပေ၊ ဘာသိတ္တာတိ– ကား၊ ဒုဗ္ဘရတာဒီနံ – ဒုဗ္ဘရတာ အစရှိသော အကျိုးတို့၏၊ ဝတ္ထုဘူတသ – တည်ရာအကြောင်း ဖြစ်၍ဖြစ်သော၊ အသံဝရသ–

ဒွါရ၊ပေ၊ဒါယကော။ ။ပုဗ္ဗဂ်မောကို"ဒွါရံဒေါ"ဟု ဖွင့်သည်၊ တကယ် ရှေ့ကသွားသူ မဟုတ်, လမ်းပေါက်ကိုပေးသူ–ဟူလို၊"ဒွါရကို ဥပါယ, ဒေါကို ဒါယကော"ဟု သမာသ်ပုဒ်ဖြင့် အဓြောင့်ဖွင့်သောကြောင့် "ဒွါရံဒေါ"၌လည်း (အမတန္ဒေါ–ကဲ့သို့) သမာသ်ပုဒ်ဟု မှတ်။

ဒုဗ္ဘရတာဒီနံ ဝတ္ထုဘူတသ။ ။ဒုက္ခေန–ခဲယဉ်းသဖြင့်+ဘရိယတေ–ဆောင်ရွက်အပ်၏၊ ဣတိ ဒုဗ္ဘရော–(သူ၏ စားသောက်နေထိုင်ရေး တာဝန်ကို ဆောင်နေရသည်မှာ လွန်စွာ ကြီးလေးသောကြောင့် တာဝန်ကြီးလေးသော ခန္ဓာကိုယ်နှင့် စိတ်ကို "ဒုဗ္ဘရ"ဟု ဆိုသည်၊ "ဒုဗ္ဘရသ+ဘာဝေါ ဒုဗ္ဘရတာ"ဟူသည် အစားအသောက် နေရာထိုင်ခင်းစသည်၌ ဇီဝကြောင်ခြင်း (ချေးများခြင်း) တည်း၊ ထိုသို့ ဇီဝကြောင်ခြင်း၏ အကြောင်းရင်းမှာ (မိမိကိုယ် မိမိစိတ်ကို မစောင့်စည်း မထိန်းသိမ်းနိုင်သော) အသံဝရတည်း၊ ထို့ကြောင့် "ဒုဗ္ဘရတာဒီနံ ဝတ္ထုဘူတသ အသံဝရသ"ဟု ဖွင့်သည်။

ဖလူပစာ။ ။ဤပြခဲ့သော အရကောက်ကို ကြည့်လျှင် "ဒုဗ္ဘရတာ"အရ အသံဝရကို တိုက်ရိုက်မရသေး၊ အသံဝရသည် ဒုဗ္ဘရတာ၏ အကြောင်းရင်းသာဖြစ်၏၊ ထို့ကြောင့် အသံဝရ ရအောင် ဖလူပစာရ ကြံပါ၊ အကျိုး (ဇီဝကြောင်ခြင်း)၏ ဒုဗ္ဘရတာ အမည်ကို အကြောင်းရင်း

မစောင့်စည်းခြင်း၏၊ အဝဏ္ဏံ – ချိုးမွမ်းခြင်း၏ ဆန့်ကျင်ဘက်ဖြစ်သော၊ နိန္ဒံ ဂရဟံ– ကဲ့ရဲ့ကြောင်းစကားကို၊ ဘာသိတွာ – မိန့်တော်မူပြီး၍၊ ဣတိ အတ္ထော– နက်၊ ဟိ– ချဲ့၊ ယသ္မာ– ကြောင့်၊ အသံဝရေ– ၌၊ ဋ္ဌိတသ– သော၊ ပုဂ္ဂလဿ၏၊ အတ္တာ– စိတ်သည်၊ ဝါ – ကိုယ်သည်၊ ဒုဗ္ဘရတ္ထေ – ခဲယဉ်းသဖြင့် ဆောင်ရွက်အပ်သူ၏ အဖြစ်သို့လည်းကောင်း၊ ဒုပ္ပေါသတ္ထ – ခဲယဉ်းသဖြင့် မွေးမြူအပ်သူ၏ အဖြစ်သို့လည်းကောင်း၊ အာပဇ္ဇတိ – ရောက်၏၊ တသ္မာ – ကြောင့်၊ အသံဝရော–

အသံဝရပေါ်၌ တင်စား၍ အသံဝရကို ဒုဗ္ဘရတာ ဟု ခေါ်ရသည်–ဟူလို၊ [ယံ အသံဝရံ ပဋိစ္စ (အကြင် အသံဝရကြောင့်) ဒုဗ္ဘရတာ ဒုပ္ပေါသတာဒီ ဟောတိ၊ သော အသံဝရော ဒုဗ္ဘရတာဒီ သဒ္ဒေန ဝုစ္စော ကာရဏော ဖလူပစာရေနာတိ အာဟ–ဒုဗ္ဘရတာဒိနံ ဝတ္ထုဘူတသ္မာ အသံဝရသ္မာတိ။]

ဝတ္ထုဘူတသ္မာ။ ။"ကာရဏသ္မာ"ဟု ဖွင့်၏၊ "ဝသတိ ဧတ္ထ ဖလံ တဒါ ယတ္ထ ဝုတ္တိတာယ"ဟူသော ဝစနတ္ထနှင့်အညီ ထိုအကြောင်းနှင့်စပ်ခြင်းရှိသော အကျိုးတရား၏ တည်ရာဖြစ်သောကြောင့် အကြောင်းကို ဝတ္ထုဟုခေါ်သည်။ "ဒုပ္ပေါသသ + ဘာဝေါ ဒုပ္ပေါသတာ"၌လည်း နည်းတူ။

အဝဏ္ဏံ နိန္ဒံ ဂရဟံ။ ။ဝဏ္ဏသဒ္ဒါသည် ပသံသာ (ချီးမွမ်းခြင်း) အနက်ကိုဟော၏၊ ကို၏ ပြောင်းပြန်ဖြစ်သော အဝဏ္ဏသဒ္ဒါကား နိန္ဒာ (ကဲ့ရဲ့ခြင်း) အနက်ကို ဟောရသည်၊ ထို့ကြောင့် အဝဏ္ဏံကို နိန္ဒံဟုဖွင့်၍, နိန္ဒံကို ဂရဟံဟု ထပ်ဖွင့်သည်၊ လောကဓံရှစ်ပါးတွင် "နိန္ဒာ–ပသံသာ"ဟု မကောင်း အကောင်းတွဲပုံကိုလည်းကောင်း, "ဂရဟ–နိန္ဒနေ"ဟု ဓာတ်ကျမ်းဆိုပုံကိုလည်းကောင်း ထောက်၍ နိန္ဒာသည် ပသံသာ၏ ပြောင်းပြန် (ဂရဟာ) အနက်ကို ဟောကြောင်းသိပါ၊ ရှေ့၌လည်း ဝိဂရဟိကို "နိန္ဒိ"ဟုပင် ဖွင့်ခဲ့သည်။

ယသ္မာ ဟိ၊ ပေ၊ ဝုစ္စတိ။ ။"ဒုဗ္ဘရတာဒိနံ ဝတ္ထုဘူတသ္မာ အသံဝရသ္မာ"ကို အကျယ်ချဲ့လို၍ တက်သော စကားတည်း၊ ထိုစကား၌ "အသံဝရ"ဟူသည် သံဝရ၏ ပြောင်းပြန် ဆန့်ကျင်ဘက်တည်း၊ ထို သံဝရကား သီလစောင့်ခြင်း, သတိထားခြင်း, အအေးအပူ အကောင်းမကောင်းကို သည်းခံခြင်း (ခန္တီ), ကြိုးစားခြင်း (ဝိရိယ), စဉ်းစားခြင်း (ဉာဏ်)ဟု ၅ မျိုး ရှိ၏၊ ထို ၅ မျိုး မရှိခြင်းကို "အသံဝရ–" ဟု ခေါ်၏၊ ဤ အသံဝရကြောင့်ပင် ယခုအခါ ဘုရားသာသနာတော်ကြီး ဆုတ်ယုတ်နေလေသည်။

အတ္တာ၊ ပေ အာပဇ္ဇတိ။ ။အတ္တာတိ စိတ္တံ သရီရဉ္စ၊ စိတ်ကိုလည်းကောင်း ခန္ဓာကိုယ်တစ်ခုလုံးကိုလည်းကောင်း "အတ္တာ"ဟု ခေါ်၏၊ စိတ္တမေဝ ဝါ – တစ်နည်း စိတ်ကိုသာ အဲ့ဒီဟု ခေါ်၏၊ ဧဝဖြင့် သရီရကို ကန့်သည်၊ ဤ အတ္တာပုဒ်သည် အာပဇ္ဇတိ၏ ကတ္တားတည်း၊ ထို့ကြောင့် "ဒုက္ခေန+ဘရိတဗ္ဗော, ဒုက္ခေန+ပေါသိတဗ္ဗော" ဟု ဝစနတ္ထပြု၍ ဒုဗ္ဘရ–ဒုပ္ပေါသတို့အရ အတ္တကိုသာ ကောက်ရမည်၊ (ပုဂ္ဂိုလ်ကို မကောက်ရ)၊ နောက်၌လည်း "ဋ္ဌိတသ အတ္တာ သုဘရော ဟောတိ သုပေါသော " ဟု အတ္တာနှင့် သုဘရ သုပေါသတို့ကို အရတူ ပြလိမ့်မည်၊ သို့သော်

မစောင့်စည်းခြင်းကို၊ ဒုဗ္ဗရတာတိ စ – ဒုဗ္ဗရတာဟူ၍လည်းကောင်း၊ ဒုပ္ပေါသတာတိ စ– တာဟူ၍လည်းကောင်း၊ ဝုစ္စတိ– ၏၊ ပန– ကား၊ ယသ္မာ– ကြောင့်၊ အသံဝရေ– ၌၊ ဌိတသ – သော၊ (ပုဂ္ဂလသ – ၏၊) အတ္တာ – စိတ်သည်၊ ဝါ– ကိုယ်သည်၊ စတူသု – နှင်သော၊ ပစ္စယေသု – တို့၌၊ မဟိစ္ဆတံ (စ) – များသော ပစ္စည်းတို့ကို

အတ္တ – သရီရနှင့် ပုဂ္ဂလတို့မှာ သဘောတူပင်ဖြစ်၍ "အသံဝရေ ဌိတသ ပုဂ္ဂလသ အတ္တာ"ဟု ပုဂ္ဂလ နှင့်အတ္တကို သမ္မန် သမ္မန္ဓိ တွဲ၍ ဆိုရာ၌ "အဘေဒဘောဒုပစာ"ဟု လည်းကောင်း, အတ္တအရ စိတ်ကိုကောက်ရာ၌ "အပေါင်းသမ္မန် + အစိတ်သမ္မန္ဓိ"ဟု လည်းကောင်း မှတ်ပါ။

ဘရနှင့် ပေါသ။ ။ကလေးတစ်ယောက် မွေးစားခြင်းကို "ပေါသ"ဟု ခေါ်၍, မွေးစားပြီးနောက် ထို ကလေး၏တာဝန်ကို ဆောင်နေရခြင်းကို "ဘရ"ဟု ခေါ်ရသကဲ့သို့, ရဟန်း သာမဏေများကို ကိုးကွယ်ခြင်း ရှင်ဒကာ ရဟန်းဒကာလုပ်ခြင်းကို "ပေါသ"ဟု ခေါ်၍, သူ့တာဝန်ကို ဆောင်နေရခြင်းကို "ဘရ"ဟု ခွဲပါ၊ ထိုသို့ တာဝန်ဆောင်ဖို့ ကိုးကွယ်ဖို့ ခက်သော စိတ် (ကိုယ်)ကို ဒုဗ္ဗရ–ဒုပ္ပေါသ ခေါ်သည်ဟု မှတ်။

ဒုဗ္ဗရတာ ဒုပ္ပေါသတာ ဖြစ်ပုံ။ ။မိမိကိုယ် မိမိစိတ်ကို တရားဖြင့် ထိန်းသိမ်းစောင့်စည်းမှု သည်းခံမှု(သံဝရ) မရှိသူသည် မိမိကိုယ်တိုင်လည်း မိမိကိုယ်ကို မွေးမြူဆောင်ရွက်ဖို့ရန် ခဲယဉ်း၏၊ ပစ္စည်း ၄ ပါး ဒကာ ဒကာမတို့ကလည်း ကိုးကွယ် ဆောင်ရွက်ဖို့ဝန်လေး၏၊ [အတ္တနာ ပစ္စယ ဒါယကေဟိ စ ဒုက္ခေန ဘရိတဗ္ဗတံ ပေါသေတဗ္ဗတံ အာပန္နတ္တာ၊] အချဉ်ရလျှင် အချိုရှာတတ်၏၊ အိမ်တစ်အိမ်မှ ရအပ်သော ဆွမ်းနှင့် ဟင်းကို အခြား တစ်နေရာရောက်လျှင် သွန်ပစ်တတ်၏၊ ဤနည်းအားဖြင့် သူ၏ စိတ်တိုင်းကျ မရနိုင်သောကြောင့် သူ့ကိုယ်တိုင် မကျေမနပ်နှင့် အငတ်ခံ ရတတ်၏၊ ဤကား မိမိစိတ် မိမိကိုယ်ကို မိမိမွေးမြူ ဆောင်ရွက်ဖို့ ခဲယဉ်းပုံတည်း။

တဲချို့ကိုယ်တော်ကား ဒကာဒကာမတို့က ဆွမ်းကောင်း ဟင်းကောင်းလောင်းလှူသော်လည်း မျက်နှာရွှင်ရွှင်ပျပျမရှိ မျက်မှောင်ကုပ်လျက် မကျေနပ်သော အမူအရာကို ပြတတ်၏၊ ထိုအလှူရှင်တို့၏ မျက်မှောက်မှာပင် (သဒ္ဓါပျက်ချင် ပျက်ပေစေ–ဟူသော စိတ်ထားဖြင့်) လူသာမဏေတို့အား ပေးလိုက်တတ်၏၊ ထိုကိုယ်တော်သည် ဒါယကာ ဒါယိကာမတို့ အကိုးကွယ်ခက်, တာဝန်ဆောင်ဖို့ ခက်သော ဒုပ္ပေါသ – ဒုဗ္ဗရကိုယ်တော်တည်း၊ ဧတံ ဒိသွာ မနုဿာ ဒုရတောဝ ပရိဝဇ္ဇန္တိ၊ "ဒုဗ္ဗရောဘိက္ခု၊ နု သက္ကာ ပေါသိတုံ" တိ= ဒီလို ကိုယ်တော်မျိုးကို မြင်လျှင် လူတို့သည် "ဒုဗ္ဗရပုဂ္ဂိုလ် ဖြစ်တယ်၊ သူ့ကိုမွေးလို့ ကိုးကွယ်လို့ မတော်ဘူး"ဟု ဆိုကာ အဝေးမှ ရှောင်ကြဉ်သည်။

မဟိစ္ဆတံ။ ။မဟန္တာနိ–များစွာသော ပစ္စည်းတို့ကို+ဣစ္ဆတိတိ မဟိစ္ဆော၊ (တစ်နည်း) မဟတိ–ကြီးသော+ဣစ္ဆာ ယဿာတိ မဟိစ္ဆော(အတ္တာ)၊ မဟိစ္ဆဿ+ ဘာဝေါ မဟိစ္ဆတာ=များစွာသော ပစ္စည်းတို့ကို လိုလားသော, (ကြီးသော အလိုရှိသော) အတ္တ၏ဖြစ်ကြောင်းဖြစ်ရာတည်း၊ ထိုမဟိစ္ဆတာ သည် တရားကိုယ်အားဖြင့် "အတိလောဘ"ရ၏၊ ဤနေရာ၌ကား ထို လောဘဖြစ်ရခြင်း၏

အလိုရှိသူ၏ အဖြစ်သို့လည်းကောင်း၊ ဝါ – ကြီးသော အလိုရှိသူ၏ အဖြစ်သို့လည်းကောင်း၊ သိနေရပွမာဏောပိ – မြင်းမိုရ်တောင်မျှ ပမာဏရှိသည်လည်း ဖြစ်ကုန်သော၊ ပစ္စယေ – တို့ကို၊ လဒ္ဓါ – ရ၍၊ ဝါ – ရပါလျက်၊ အသန္တုဋ္ဌိတံ စ – တင်းတိမ်ရောင့်ရဲခြင်း မရှိသူ၏ အဖြစ်သို့လည်းကောင်း၊ အာပဇ္ဇတိ – ၏၊ တသ္မာ – ထို့ကြောင့်၊ အသံဝရော – ကို၊ မဟိစ္ဆတာတိ စ – ဟူ၍လည်းကောင်း၊ အသန္တုဋ္ဌိတာတိ စ – လည်းကောင်း၊ ဝုစ္စတိ ၊ စ – သည်သာ မကသေး၊ ယသ္မာ – ကြောင့်၊ အသံဝရေ – ၌၊ ဋ္ဌိတသ – သော၊ (ပုဂ္ဂလဿ–၏၊) အတ္တာ – သည်၊ ဝါ – သည်၊ ဂဏသင်္ဂဏိကာယ စေဝ – အပေါင်း အဖော်တို့နှင့် ပေါင်းသင်း နေထိုင်ခြင်းငှာလည်းကောင်း၊ ကိလေသသင်္ဂဏိကာယ စ – ကိလေသာတို့နှင့် ပေါင်းသင်းနေထိုင်ခြင်းငှာလည်းကောင်း၊ သံဝတ္တတိ – ၏၊ ကောသဇ္ဇာနုဂတော စ – ပျင်းရိခြင်းသည် အစဉ် လိုက်အပ်သည်လည်း၊ ဟောတိ – ၏၊ [ကောသဇ္ဇေန + အနုဂတော ကောသဇ္ဇာနုဂတော၊] အဌကုသီတဝတ္ထုပါရိပူရိယာ – ရှစ်ပါးသော ကုသီတဝတ္ထု၏ ပြည့်ခြင်းငှာ၊ သံဝတ္တတိ–၏၊ တသ္မာ–ကြောင့်၊ အသံဝရော–ကို၊ သင်္ဂဏိကာစေဝါတိ–သင်္ဂဏိကာ ဟူ၍လည်းကောင်း၊ ကောသဇ္ဇဋ္ဌာတိ–လည်းကောင်း၊ ဝုစ္စတိ–၏။

အကြောင်းဖြစ်သော အသံဝရကို ဖလူပစာရအားဖြင့်ယူပါ၊ အသံဝရဟူသည်လည်း လောဘကို မထိန်းသိမ်းနိုင်အောင် သီလပျက်မှု, ခန္ဓီကင်းမှု, ဉာဏ်မရှိမှု, ပျင်းရိမှု, သတိမထားမှုများတည်း။

အသန္တုဋ္ဌိတံ။ ။တောသနံ တုဋ္ဌိ၊ သကေန+တုဋ္ဌိ သန္တုဋ္ဌိ–မိမိမှာရှိသော ဥစ္စာဖြင့် ကျေနပ်ခြင်း, ရသမျှဖြင့် မျှတရောင့်ရဲခြင်း၊ နတ္ထိ + သန္တုဋ္ဌိ ယသ္မာတိ အသန္တု ဋ္ဌိ (အတ္တာ)၊ အသန္တုဋ္ဌိနော+ဘာဝေါ အသန္တုဋ္ဌိတာ၊ တရားကိုယ်မှာ – မတင်းတိမ်နိုင်သော ရှေ့ဌ်ဆိုအပ်သော လောဘပင်တည်း၊ ထိုလောဘကြောင့် မဟိစ္ဆတာ ဟူသော အတိလောဘဖြစ်ရသည်၊ ထို လောဘ ၏ အကြောင်းရင်းဖြစ်သော အသံဝရကိုလည်း ဖလူပစာရအားဖြင့် အသန္တုဋ္ဌိတာဟု ခေါ်သည်။

သင်္ဂဏိကာ။ ။ဤပုဒ်၏ အနက်ကို "ဂဏသင်္ဂဏိကာ ပပဉ္စေန"ဟူသော ပုဒ်ဌ် ဖွင့်ခဲ့ပြီ၊ ဂဏောဟိ–အဖော်အပေါင်းတို့နှင့်+သင်္ဂဏိကာ–ပေါင်းခြင်းသည်၊ ဂဏသင်္ဂဏိကာ–မည်၏၊ အဖော် အပေါင်းတို့နှင့် ရောရောနှောနှော ပျော်ပျော်ပါးပါး နေခြင်းတည်း၊ ကိလေသေဟိ+သင်္ဂဏိကာ ကိလေသသင်္ဂဏိကာ–တစ်ယောက်တည်း နေစေကာမှု ကာမ ဗျာပါဒ ဝိဟိံသာဝိတက်တို့ကို ကြိုစည်နေခြင်း၊ ဂဏသင်္ဂဏိကာဖြင့် ကာယဝိဝေက မရှိခြင်းကိုလည်းကောင်း, ကိလေသသင်္ဂဏိကာ ဖြင့် စိတ္တဝိဝေက မရှိခြင်းကိုလည်းကောင်း ပြသည်၊ ဤ၌လည်း အသံဝရကို ဖလူပစာရအားဖြင့် ယူပါ၊ ကောသဇ္ဇ၌လည်း နည်းတူ။

အဌကုသီတဝတ္ထု။ ။ယသ္ယ ဓမ္မသ – အကြင်ဝိရိယကင်း၍ ညံ့ဖျင်းပေါ့လျော့သော ပမာဒတရား၏၊ ဝသေန ပုဂ္ဂလော ကုသီတောတိ ဝုစ္စတိ၊ သော ကုသီတဘာဝေါ ဣဒ ကုသီတသဒ္ဒေန ဝုတ္တော၊ (ကုသီတ၌ ဘာဝပွဓာန ကြိပါ–ဟူလို၊) ဝိနာပိ ဟိ ဘာဝဏောတနသဒ္ဒံ

သုဘရတာယ၊ပေ၊ ဝိရိယာရမ္ဘာသ ဝဏ္ဏံ ဘာသိတ္မာတိ – ကား၊ သုဘရ ဝ်ာ ဒိန် – သုဘရတာ အစရှိသော အကျိုးတို့၏၊ ဝတ္ထုဘူတသ – တည်ရာ အကြောင်း ဖြစ်၍ ဖြစ်သော၊ သံဝရသ – ၏၊ ဝဏ္ဏံ – ချီးမွမ်းကြောင်းစကားကို၊ ဘာသိတ္မာ– မူပြီး၍၊ ဣတိ အတ္ထော – အနက်၊ [သုဘရ သုပေါသ ဖြစ်ပုံကို ဒုဇ္ဇရ ဒုပ္ပေါသ၏ ပြောင်းပြန် ပြန်၍ သိပါ၊] ဟိ – ချဲ့၊ ယသ္မာ–ကြောင့်၊ အသံဝရံ– ကို၊ ပဟာယ– ၍၊ သံဝရေ – သံဝရ၌၊ ဝါ – စောင့်စည်းကြောင်း သီလ စသည်၌၊ ဌိတသ (ပုဂ္ဂလသ) အတ္တာ, သုဘရော – လွယ်ကူစွာ ဆောင်ရွက်အပ်သည်၊ သုပေါသော– လွယ်ကူစွာ မွေးမြူအပ်သည်၊ ဟောတိ–၏၊ [အတ္တာနှင့်သုဘရော သုပေါသောတို့ အရတူပုံကို သတိပြု၍ သုဘရ စသည်တို့ အရကို "ပုဂ္ဂိုလ် မကောက်ဘဲ အတ္တ ဟု ခေါ်အပ်သော စိတ္တနှင့် သရီရကို ကောက်ရသည်၊] စ–ဆက်၊ စတူသု–နှ်သော၊ ပစ္စယေသု – တို့၌၊ အပ္ပိစ္ဆတံ – အလိုမရှိသူ၏ အဖြစ်သို့၊ နိတ္တဏှာဘာဝံ–တဏှာ မရှိသူ၏ အဖြစ်သို့၊ အာပဇ္ဇတိ – ၏၊ စ – သည်သာ မကသေး၊ ဧကမေကသ္မိံ– တစ်ပါး တစ်ပါးသော၊ ပစ္စယေ – ၌၊ ယထာလာဘ၊ ပေ၊ သာရပ္ပဝေသေန – ယထာလာဘသန္တောသ, ယထာဗလသန္တောသ, ယထာသာရပ္ပသန္တောသတို့၏ အပြားအားဖြင့်၊ တိပ္ပဘေဒါယ – ၃ပါး အပြားရှိသော၊ သန္တုဋ္ဌိယာ – တင်းတိမ် ရောင့်ရဲခြင်းငှာ၊ [တချို့စာ၌ "သန္တုဋ္ဌိတာယ" ဟု ရှိ၏ "တင်းတိမ်ရောင့်ရဲရှိသူ၏ အဖြစ်ကျိုးငှာ" ဟု ပေး။] သံဝတ္တတိ – ၏၊ တသ္မာ– ကြောင့်၊ သံဝရော – ကို၊ သုဘရတာ စေဝါတိ – တာ ဟူ၍လည်းကောင်း၊ ဝါ– လွယ်ကူစွာ ဆောင်ရွက်အပ်သော

(ဘာဝပစ္စည်း သဒ္ဒါမပါဘဲ) ဘာဝတ္တော ဝိညာယတိ၊ ယထာ–ပဌသ သုကဲ့ (ဖြူသည်၏အဖြစ်) ဣတိ – ဤပုံစံမျိုးတည်း၊ တသ္မာ ကုသီတဘာဝတ္ထာနိတိ အတ္ထော။ [ကုသီတဝတ္ထု ၈ပါးကို ဋီကာမှာ ကြည့်၊ သင်္ဂြိုဟ်ဘာသာဋီကာ၌လည်း ဝိရိယစေတသိက်ခန်း၌ ပြထားပြီ။]

အပ္ပိစ္ဆတံ။ ။အဟာ+ဣစ္ဆာ ယဿာတိ အပ္ပိစ္ဆော"ဟုပြုလျှင် "အနည်းငယ်အလိုရှိသူ"ဟု အနက်ထွက်သောကြောင့် "နည်းနည်းပါးပါးတော့ လိုချင်သေး၏"ဟု အဓိပ္ပာယ်ရသဖြင့် "ဗျဉ္ဇန် သာဝသေသ ဝိယ–သဒ္ဒါနေပုံက ကြွင်းကျန်သကဲ့သို့ ဖြစ်နေ၏"ဟု ဋီကာဆိုပြီးလျှင် ထိုသို့မကျန်ရအောင် အပ္ပ၏ အဘာဝအနက်ကို ဖွင့်လေသည်၊ ထိုအလို "နတ္ထိ+ဣစ္ဆာ ယဿာတိ အပ္ပိစ္ဆော–အလိုမရှိ သော အတ္တ၊ အပ္ပိစ္ဆဿ+ဘာဝေါ အပ္ပိစ္ဆတာ"ဟု ပြု "နိတ္တဏှာဘာဝ"ကား အပ္ပိစ္ဆတံ၏ အဖွင့်။

သန္တုဋ္ဌိယာ။ ။သန္တောသနံ–တင်းတိမ်ရောင့်ရဲခြင်း၊ သန္တုဋ္ဌိ–ခြင်း၊ ထိုသန္တုဋ္ဌိသည် ယထာလာဘ–ရသမျှဖြင့် တင်းတိမ်ခြင်း, ယထာဗလ–မိမိ၏ ခွန်အားဗလအားလျော်သောပစ္စည်းဖြင့် တင်းတိမ်ခြင်း, ယထာသာရပ္ပ–မိမိနှင့် လျောက်ပတ်သော ပစ္စည်းဖြင့် တင်းတိမ်ခြင်းဟု ၃မျိုးရှိ၏၊ ထို၃မျိုးကို ပစ္စည်း ၄ပါးဖြင့် မြှောက်လျှင် ၁၂ပါးပြား၏၊ အကျယ်ကိုဋီကာမှာ ရှု။

စိတ်, ကိုယ်၏ ဖြစ်ကြောင်းဖြစ်ရာ ဟူ၍ လည်းကောင်း၊ သုပေါသတာစာတိ – လည်းကောင်း၊ ဝါ – လွယ်ကူစွာ မွေးမြူ အပ်သော စိတ်, ကိုယ်၏ ဖြစ်ကြောင်းဖြစ်ရာ ဟူ၍ လည်းကောင်း၊ အပ္ပိစ္ဆော စာတိ – လည်းကောင်း၊ ဝါ – အလိုမရှိသူ၏ ဖြစ်ကြောင်းဟူ၍ လည်းကောင်း၊ သန္တုဋ္ဌော စာတိ – လည်းကောင်း၊ ဝါ – တင်းတိမ်ရောင့်ရဲခြင်းရှိသူ၏ ဖြစ်ကြောင်းဟူ၍ လည်းကောင်း၊ ဝုစ္စတိ – ၏၊ ပန-ကား၊ ယသ္မာ – ကြောင့်၊ အသံဝရံ ပဟာယ သံဝရေ ဌိတသ (ပုဂ္ဂလသ) အတ္တာ, ကိလေသသလ္လေခတာယစေဝ – ကိလေသာ တို့ကို နည်းပါးအောင် ခြစ်ပစ်တတ်သည်၏ အဖြစ်ဟူသော အကျိုးငှာ လည်းကောင်း၊ နိဒ္ဒုနတာယ စ – ကိလေသာတို့ကို အကြွင်းမဲ့ ခါချတတ်သည်၏ အဖြစ်ဟူသော အကျိုးငှာ လည်းကောင်း၊ သံဝတ္တတိ-၏၊ တသ္မာ – ကြောင့်၊ သံဝရော – ကို၊ သံလေခေါ စာတိ – လည်းကောင်း၊ ဝါ-ကိလေသာတို့ကို နည်းပါးအောင် ခြစ်ပစ်တတ်သူ၏ ဖြစ်ကြောင်းဟူ၍ လည်းကောင်း၊ ဝုတော စာတိ – လည်းကောင်း၊ ဝါ – ကိလေသာတို့ကို အကြွင်းမဲ့ ခါချတတ်သူ၏ ဖြစ်ကြောင်းဟူ၍ လည်းကောင်း၊ ဝုစ္စတိ – ၏။

စ – ဆက်၊ ယသ္မာ- ကြောင့်၊ ပေ၊ ကာယဝါစာနံ-ကိုယ်နှုတ်တို့၏၊ အပ္ပါသာဒိကံ – ကြည်ညိုခြင်းကို မဖြစ်စေတတ်သော၊ အပ္ပသာဒနီယံ – မကြည်ညိုသင့် မကြည်ညိုထိုက်သော၊ ဝါ – ကြည်ညိုဖွယ် မကောင်းသော၊ အသန္တံ – မငြိမ်သက်သော၊ အသာရပ္ပံ – ရဟန်းတို့အား မလျောက်ပတ်သော၊ ကာယဝစီဒုစ္စရိတံ-

တသ္မာ၊ပေ၊ဝုစ္စတိ။ ။ပါဠိတော်၌"သုဘရတာယ, သုပေါသတာယ, အပ္ပိစ္ဆသ သန္တုဋ္ဌသ"ဟု ရှိသောကြောင့် ထိုအတိုင်းဆိုထားသည်၊ ထိုသုဘရတာ စသည်တို့၏ အရကို သံဝရတရားကောက်ရာ၌ အသံဝရတုန်းကကဲ့သို့ ဖလုပစာရဟု ကြံထားသည်။

ကိလေသသလ္လေခတာယ။ ။သလ္လိခတိ–ခေါင်းပါးအောင်(နည်းပါးအောင်)ခြစ်ပစ်တတ်၏၊ ဤတို့ သလ္လေခေါ၊ ကိလေသေ+သလ္လေခေါ ကိလေသသလ္လေခေါ၊ တသ +ဘာဝေါ ကိလေသသလ္လေခတာ။ ["သလ္လေခ"အရ ပုဂ္ဂိုလ်ရသောကြောင့် သလ္လေခနတာ–ဟု (နှ) မပါသင့်။]

နိဒ္ဒုနတာယ။ ။နိဿေသ – အကြွင်းမရှိအောင်+ဝုနာတိ – လှုပ်ခါချတတ်၏၊ ဤတို့ နိဒ္ဒုနော (အတ္တာ)၊ သလ္လေခတုန်းက ကိလေသာတို့ကို နည်းပါးအောင်သာ ခြစ်ပစ်၏၊ ဤနိဒ္ဒုနဌာနကား အကြွင်းအကျန် မရှိအောင် လှုပ်ခါချလိုက်သည်–ဟူလို။

ကာယဝါစာနံ အပ္ပသာဒိကံ။ ။အပ္ပသာဒိကံကိုပင်"အပ္ပသာဒနီယံ အသန္တံ အသာရပ္ပံ" ဟု ဖွင့်၍ "ကာယဝစီဒုစ္စရိတံ"ဟု အဘိဓေယျကိုဖွင့်သည်။ [ပသာဒ+ဧနေတိတိ ပါသာဒိကံ၊ ပသာဒီယတေတိ ပသာဒနီယံ၊ (သုစရိတံ)၊ "နှ+ပါသာဒိကံ"စသည်ပြု၍ ဒုစရိုက်ကိုကောက်ပါ၊ ပါသာဒိကသ + ဝဏ္ဏော၌ကား အတ္တာကိုလည်းကောင်း, ထိုအတ္တာ၏အကြောင်းဖြစ်သော ဖလုပစာရတ္တာ သံဝရကိုလည်းကောင်း ကောက်ပါ။]

ကာယဒုစရိုက် ဝစီဒုစရိုက်သို့ လည်းကောင်း၊ [အနုပဂမ္မ – ၌စပ်၊] စိတ္တသ-
စိတ်၏၊ အပ္ပါသာဒိကံ – သော၊ ပေ၊ အသာရပ္ပံ – သော၊ အကုသလဝိတက္ကတ္တယဿ-
အကုသလဝိတက် ၃ ပါး အပေါင်းသို့လည်းကောင်း၊ အနုပဂမ္မ – မကပ်ရောက်မူ၍၊
တဗ္ဗိပရီတဿ – ထိုဒုစရိုက်, ဝိတက်တို့၏ ပြောင်းပြန်ဖြစ်သော၊ ပါသာဒိကဿ-
သော၊ ပသာဒနီယဿ – သော၊ သန္တဿ – သော၊ သာရပ္ပဿ – သော၊ ကာယဝစီ
သုစရိတဿ စေဝ– ၏လည်းကောင်း၊ ကုသလဝိတက္ကတ္တယဿ စ– ၏လည်းကောင်း၊
ပါရိပူရိယာ – ပြည့်စုံခြင်းငှာ၊ သံဝတ္တတိ – ၏၊ တသ္မာ – ကြောင့်၊ သံဝရော –
ကို၊ ပါသာဒိကောတိ – ဟူ၍၊ ဝါ – ကြည်ညိုခြင်းကို ဖြစ်စေတတ်သော အတ္တ၏
ဖြစ်ကြောင်းဟူ၍၊ ဝုစ္စတိ – ၏၊ ပန – ကား၊ ယသ္မာ – ကြောင့်၊ပေ၊ သဗ္ဗကိလေသာ
ပစယဘူတာယ – အလုံးစုံသော ကိလေသာတို့ကို ဖျက်ဆီးတတ်သည် ဖြစ်၍
ဖြစ်သော၊ ဝိဝဋ္ဋာယ စ – ဝဋ်မှကင်းသော နိဗ္ဗာန် အကျိုးငှာလည်းကောင်း၊ အဋ္ဌ
ဝိရိယာရမ္ဘဝတ္ထုပါရိပူရိယာ စ – ရှစ်ပါးသောဝီရိယာရम्भဝတ္ထု၏ ပြည့်စုံခြင်းငှာ
လည်းကောင်း၊ သံဝတ္တတိ – ၏၊ တသ္မာ – ကြောင့်၊ သံဝရော – ကို၊ အဇေယ္ယော
စေဝါတိ – လည်းကောင်း၊ ဝါ – ကိလေသာတို့ကို ဖျက်ဆီးတတ်သော အတ္တ၏
ဖြစ်ကြောင်း ဟူ၍လည်းကောင်း၊ ဝိရိယာရम्भော စာတိ – လည်းကောင်း၊ ဝါ –
ဝိရိယကို အားထုတ်တတ်သော အတ္တ၏ဖြစ်ကြောင်း ဟူ၍လည်းကောင်း၊ ဝုစ္စတိ –
၏၊ ဣတိ – ဒုဗ္ဘရတာ စသည်တို့၏ အဖွင့်အပြီးတည်း။

စိတ္တသ။ ။ကိုယ်နှင့်နှုတ်၏ အပါသာဒိကကိုပြပြီး၍ စိတ်၏ အပါသာဒိကကို ပြလိုသောကြောင့် "စိတ္တသ"စသည်မိန့်၊ "အကုသလဝိတက္ကတ္တယ"ကား စိတ္တအပါသာဒိက၏ အဘိဓေယျတည်း၊ ကာမဝိတက်, ဗျာပါဒဝိတက်, ဝိဟိံသာဝိတက်ကို အကုသလ ဝိတက္ကတ္တယဟု ဆိုသည်၊ သုက္ကပက္ခ၌ ကုသလဝိတက် ၃ပါးဟူသည် နေက္ခမ္မ, အဗျာပါဒ, အဝိဟိံသာဝိတက်တို့တည်း။

သဗ္ဗ၊ ပေ၊ ဝိဝဋ္ဋာယ။ ။ရာဂါဒိသဗ္ဗကိလေသာနံ – တို့ကို၊ အဇေယ္ယဟေတုဘူတာယ (ဖျက်ဆီးခြင်း၏ အကြောင်းဖြစ်၍ဖြစ်သော) နိဗ္ဗာနဓာတုယာ။ [နိဗ္ဗာန်တရားသည် မဖျက်ဆီးတတ်, နိဗ္ဗာန်ကို အာရုံပြု၍ အရိယာပုဂ္ဂိုလ်က ဖျက်ဆီးတတ်သောကြောင့် "အပစယဟေတု-ဖျက်ဆီးခြင်း၏ အကြောင်း"ဟု ဋီကာဖွင့်သည်။]

အဋ္ဌ၊ပေ၊ ပါရိပူရိယာ။ ။ရှေးရှေး ဝိရိယသည် နောက်နောက် ဝိရိယ၏ အကြောင်း ဖြစ်သောကြောင့် ဝိရိယာရम्भ ဝတ္ထုမည်၏၊ ကိစ္စကြီးလျှင် သင့်တော်အောင် ဆင်ခြင်တတ် နှလုံးသွင်းတတ်သော ဉာဏ်လည်း ဝိရိယ တိုးပွားခြင်း၏အကြောင်း (ဝိရိယာရम्भဝတ္ထု)ပင်တည်း၊ ထို ဝိရိယာရम्भဝတ္ထုလည်း ကုသိတဝတ္ထုရှစ်ပါးမှ ပြောင်းပြန်ဖြစ်၍ ရှစ်ပါးပင်ရှိသည်။ [အနုရူပပစ္စဝေက္ခဏာ သဟိတာနိ ဟိ အဗ္ဘသဟနာနိ–သင့်လျော်အောင် ဆင်ခြင်တတ်သော ဉာဏ်နှင့်တကွ ဖြစ်ကုန်သော ရှေးရှေးသော အားထုတ်မှုတို့ကို၊ တမ္မူလကာနိ ဝါ ပစ္စဝေက္ခဏာနိ–ထိုအားထုတ်မှု၏

ဘိက္ခူနုံ၊ ပေ၊ လောမိကန္တီ – ကား၊ တတ္ထ – ထို စည်းဝေးရာ အရပ်၌၊ သန္နိပတိတာနံ – အတူတကွ ကြွရောက်လာကြကုန်သော၊ ဝါ – စည်းဝေးရောက်လာကြ ကုန်သော၊ ဘိက္ခူနုံ – တို့အား၊ [ဓမ္မဒေသနံ ကတ္တာ – ၌ စပ်၊] ဝါ – တို့ဖို့၊ ဣဒါနိ – ၌၊ ယံ သိက္ခာပဒံ – ကို၊ ပညပေသိတေ – ပညတ်တော်မူလတ္တံ့၊ တသ– ထို ပညတ်တော် မူအပ်လတ္တံ့သော သိက္ခာပုဒ်အား၊ အနုစ္ဆဝိကဗ္ဗေ၀ – အရိပ် အယောင်သို့ အစဉ်လိုက်သည်လည်း ဖြစ်သော၊ ဝါ – လျောက်ပတ်သည်လည်း ဖြစ်သော၊ အနုလောမိကဗ္ဗ – လျော်သည်လည်း ဖြစ်သော၊ [ဓမ္မဒေသနံ ကတ္တာ ၌ စပ်၊] ဝါ – နည်း၊ သုဘရတ္တာဒီဟိ – သုဘရတ္တာ အစရှိသည် တို့ဖြင့်၊ ယော အယံ သံ၀ရော – အကြင် သံ၀ရတရားကို၊ ဝုတ္တော – မူအပ်ပြီ၊ တသ – ထို ဟောတော် မူအပ်ပြီးသော သံ၀ရတရားအား၊ အနုစ္ဆဝိကဗ္ဗေ၀ – သော၊ အနုလောမိကဗ္ဗ– သော၊ သံ၀ရပဓာနပဓာနာနိ – သံ၀ရ ၅ ပါး၊ ပဓာန ၅ပါး တို့နှင့် စပ်ယှဉ် သော၊ အသုတ္တန္တ ဝိနိ ဗဒ္ဓံ – ပါဠိတော်တို့၌ မစပ်ဖွဲ့အပ်သော၊ (ပါဠိတော်တို့၌ မပါ သော၊) ပါဠိ ဝိနိမုတ္တံ– ပါဠိတော်တို့မှ လွတ်သော၊ (တစ်နည်း) အသုတ္တန္တ ဝိနိ ဗဒ္ဓံ–

အရင်းခံဖြစ်ကုန်သော သင့်လျော်အောင် ဆင်ခြင်မှုဉာဏ်တို့ကို၊ ဝိရိယာရမ္ဘ ဝတ္ထုနှိုတိ ဝေဒိတဗ္ဗာနိ။]

ယံ၊ပေ၊တသ အနုစ္ဆဝိကံ။ ။တဒနုစ္ဆဝိကံ၌ "တ"သဒ္ဒါသည် ဝုစ္စမာနာပေက္ခ–ဆိုအပ်လတ္တံ့ကို ငဲ့သည်လည်းရှိ၏၊ ဝုတ္တာပေက္ခ–ဆိုအပ်ပြီး အတိတ်ကို ငဲ့သည်လည်းရှိ၏၊ ထိုတွင် "ယံ ဣဒါနိ သိက္ခာပဒံ ပညပေသိတေ"ဖြင့် ဆိုအပ်လတ္တံ့ ငဲ့ပုံကိုပြ၏၊ "ထိုပညတ်တော်မူအပ်လတ္တံ့သော သိက္ခာပုဒ်အား+လျော်သော"ဟုပေး။

ယော ဝါ၊ ပေ၊ တသ။ ။ဤနည်းဖြင့် "တသဒ္ဒါသည် ဟောတော်မူအပ်ပြီးသော သံ၀ရတရားများကို ငဲ့သော ဝုတ္တာပေက္ခ"ဟုပြ၏၊ ပဏ္ဏတ္တိ ဝိသယ စသော တ သဒ္ဒါ ၃မျိုးတွင် "ပဏ္ဏတ္တိ ဝိသယ–တ"ဟုပြသည်၊ [အတိတ်ဒြပ်ကိုစွဲရသော (တ)သည် ပဏ္ဏတ္တိ ဝိသယမည်၏။] "တဒနုစ္ဆဝိကံ – ထို ဟောတော်မူအပ်ပြီးသော သံ၀ရတရားအားလျော်သော"ဟုပေးပါ၊ တဒနုလောမိကံ ၌လည်း နည်းတူ။ [တသဒ္ဒေါ ဝက္ခမာနာပေက္ခော စ အတီတာပေက္ခော စ ဟောတိ၊ (ဝုစ္စမာနာပေက္ခ, ဝုတ္တာပေက္ခနှင့် သဘောတူ၊) ဣတိ အာဟ – ယံ ဣဒါနိ သိက္ခာပဒံ ပညပေသိတေတိ အာဒိ၊ သဗ္ဗနာမာနိ ဟိ ဝက္ခမာနဝစနာနိ ပိ ဟောန္တိ ပဏ္ဏတ္တိ ဝစနာနိ ပိ။]

သံ၀ရပဓာန ပဒိသံယုတ္တံ။ ။ပဌမသံ၀ရေဟိ စေ၀ ပဌမပဓာနေဟိ စ ပဒိသံယုတ္တံ၊ ပဌ၀ိဓေဟိ သံ၀ရော– သီလ, သတိ, ဉာဏ,ခန္တိ, ဝိရိယသံ၀ရောတိ၊ [ပါတိမောက္ခသံ၀ရသီလ, ဣန္ဒြိယသံ၀ရသတိ, တဏှာ ဒိဋ္ဌိ ဒုစ္စရိတ အဝိဇ္ဇာတို့ကို ဖြတ်တတ်သော မဂ်ဉာဏ်, အအေးအပူ စသည်ကို သည်းခံနိုင်သော ခန္တိ, ကာမဝိတက် စသည်ကို ပယ်လွှန်နိုင်သော ဝီရိယတို့တည်း။] ပဓာနမ္ပိ ပဌ၀ိဓံ [တဒင်ပဓာန်–ဝိပဿနာဉာဏ်၊ ဝိက္ခမ္ဘနပဓာန်–ဥပစာရသမာဓိ (အပ္ပနာ သမာဓိစျာန်)၊ သမုစ္ဆေဒပဓာန်–မဂ် ၄ပါး၊ ပဋိပဿဒ္ဓိပဓာန်–ဖိုလ် ၄ပါး၊ နိဿရဏပဓာန်– နိဗ္ဗာန်။]

သုတ္တန် အာဘိဓမ္မာပါဠိတော်တို့၌ မစပ်ဖွဲ့အပ်သော၊ ပါဠိဝိနိမုတ္တံ – ဝိနည်းပါဠိတော်မှလည်း လွတ်သော၊ သြက္ကန္တိကဓမ္မဒေသနံ – ဥာဏ်ဖြင့် သက်ရောက်အပ်သော တရားဒေသနာတော်ကို၊ ကတ္တာ– မူ၍၊ ဣတိ အတ္ထော – နက်၊ ကိရ – ချဲ့၊ ဘဂဝါ– သည်၊ ဤဒိသေသု – နိ်သော၊ ဌာနေသု– သိက္ခာပုဒ်ပညတ်ရမည့် အရာတို့၌၊ ပဋ္ဌဝဏ္ဏကုသုမမာလံ– ငါးပါးသောအဆင်းရှိသော ပန်းကုံးကို၊ [တရားအမျိုးမျိုးစုံသည်– ဟူလို၊] ကရောန္တော ဝိယ – ပြုသူကဲ့သို့လည်းကောင်း၊ ရတနဒါမံ – ရတနာပန်းဆိုင်းကို၊ [အဖိုးတန် တရားရတနာတော်ချည်း ဖြစ်သည် – ဟူလို၊] သဇ္ဇေန္တော ဝိယ စ – စီရင်သူကဲ့သို့လည်းကောင်း၊ ယေ – အကြင်ရဟန်းတို့သည်၊ ပဋိက္ခိပနာဓိပ္ပါယာ – ပယ်မြစ်ခြင်း၌ဖြစ်သော အလို ရှိကုန်၏၊ ဝါ – ပယ်မြစ်လိုကုန်၏၊ [ပဋိက္ခိပနာဓိပ္ပါယာ ဘဒ္ဒါလိတ္ထေရသဒိသာ– ဝိကာလဘောဇနသိက္ခာပုဒ် ပညတ်ချိန်၌ ပယ်ရှားသော ဘဒ္ဒါလိထေရ်။] အသံဝရာဘိရတာ – အသံဝရ၌ လွန်စွာမွေ့လျော်ကြကုန်၏၊ တေ– ထို ရဟန်းတို့ကို၊ သမ္မရာယိကေန – တမလွန်ဘဝ၌ ဖြစ်သော၊ ဝဋ္ဋဘယေန– ဝဋ်ဆင်းရဲဘေးဖြင့်၊ တဇ္ဇေန္တော – ခြိမ်းခြောက်တော်မူလျက်၊ အနေကပဂ္ဂဟာရံ – တစ်ပါးမက များသော အပြားရှိသော၊ အာဒီနဝံ – အပြစ်ကို၊ ဒဿေန္တော – ပြတော်မူလျက်လည်းကောင်း၊ ယေ – အကြင် ရဟန်းတို့သည်၊ သိက္ခာကာမာ – သိက္ခာကို လိုလားကြကုန်၏၊ သံဝရေ – ၌၊ ဌိတာ – တည်ကြကုန်၏၊ တေ – တို့ကို၊ အပ္ပေကစ္စေ – အချို့တို့ကို၊ အရဟတ္တေ – ၌၊ ပတိဋ္ဌာပေန္တော –

အသုတ္တန္တနိဗန္ဓံ။ ။သုတ္တေသု(ပါဠိတော်တို့၌) အနိဗန္ဓံ–မစပ်မဖွဲ့အပ်သော၊ ပါဠိအနာရုဠ်– ပါဠိတော်၌ မတက်ရောက်သော(မပါသော)၊ ဣတိ အတ္ထော၊ ပကိဏ္ဏက ဓမ္မဒေသနာ ဟိ သင်္ဂဟံ နေ အာရောဟတိ = သီးသန့်မဟုတ်ဘဲ ရောရောနှောနှော ဟောအပ်သော ဒေသနာသည် သင်္ဂါယနာတင်ရာတွင် (ပါဠိတော်မှာ) မပါဝင်၊ ဝုတ္တမေဝ အတ္ထံ ပကာသေန္တော အာဟ– ပါဠိဝိနိမုတ္တံတိ၊ (တစ်နည်း) "အသုတ္တန္တနိဗန္ဓံ"ဟူသော စကားကို သုတ္တန်အာဘိဓမ္မာပါဠိတော်သို့ မတက်ရောက်သော ဒေသနာကို ရည်ရွယ်၍ဆိုရ၏၊ ပါဠိဝိနိမုတ္တံကိုကား ဝိနည်းပါဠိတော်သို့ မတက်ရောက်သည်ကို ရည်ရွယ်၍ ဆိုသည်ဟု ဋီကာ၌ တစ်နည်း ဖွင့်သည်။

သြက္ကန္တိကဓမ္မဒေသနာ။ ။ဥာဏေန အနုပဝိသိတ္တာ–ဥာဏ်ဖြင့် အစဉ်သက်ဝင်၍၊ အန္တရာ– သိက္ခာပုဒ် မပညတ်မီ အကြား၌၊ ကထိယမာနာ ဓမ္မဒေသနာ။ [သြက္ကပိယတေ–ဥာဏ်ဖြင့် သက်ရောက်အပ်၏၊ ဣတိ သြက္ကန္တာ၊ သြက္ကန္တာယေဝ သြက္ကန္တိကာ။]

သမ္မရာယိကံ။ ။သမ္မရေတဗ္ဗတော ပစ္စဝန္ဓိတ္ဗတော သမ္မရာယော၊ ["သံ+ပရ+ဧတဗ္ဗ"၌ သံအနက် မရှိ၊ ပရကို ပစ္ဆ, ဧတဗ္ဗကို ဝန္ဓိတ္ဗဟု ဖွင့်၏၊ ထိုသို့ ဖွင့်သဖြင့် သံ+ပရသဒ္ဒါ၊ ပဟ ဣတိ ဣဓာတ်, ဏပစ္စည်းဖြင့် "သမ္မရာယော"ပြီး၏–ဟု ပြ၏၊ သမ္မရေတဗ္ဗော (ကံကိလေသာတို့၏ အစွမ်းဖြင့် တမလွန်၌ ရောက်တိုက်၏) ဣတိ သမ္မရာယော၊ သမ္မရာယ+ဘဝံ သမ္မရာယိကံ(ဝဋ္ဋဘယ်။)

တည်စေတော်မူလျက် လည်းကောင်း၊ အပ္ပေကစ္ခေ – တို့ကို၊ အနာဂါမိ၊ ပေါဖလေသု– အနာဂါမိဖိုလ်, သကဒါဂါမိဖိုလ်, သောတာပတ္တိဖိုလ်တို့၌၊ (ပတိဋ္ဌာပေန္တော – လျက် လည်းကောင်း၊) ဥပနိဿယဝိရဟိတေပိ – မဂ်ဖိုလ် ရခြင်း၏ အားကြီးသော အကြောင်းမှ ကင်းသူ တို့ကိုလည်း၊ သဂ္ဂမဂ္ဂေ – နတ်ပြည် လမ်းကြောင်း၌၊ ပတိဋ္ဌာပေန္တော – လျက် လည်းကောင်း၊ ဒီဃနိကာယပွမာဏမ္မိ –ဒီဃနိကာယ်ပမာဏ ရှိသည်လည်း ဖြစ်သော၊ မဇ္ဈိမနိကာယပွမာဏမ္မိ – သော၊ ဓမ္မဒေသနံ – ကို၊ ကရောတိ – မှု၏၊ တံ – ထိုတရား ဒေသနာတော်ကို၊ သန္ဓာယ – ၍၊ ဘိက္ခူနံ၊ ပေ၊ ကတ္တာတိ–ဟူသော၊ ဧတံ (ဝစနံ)– ကို၊ (သံဂီတိကာရေဟိ) ဝုတ္တံ။

တေန ဟိတိ – ကား၊ သုဒိန္နသေ –၏၊ ကာရဏာဘူတေန – အကြောင်းဖြစ်၍ ဖြစ်သော၊ တေန အဏ္ဍာစာရေန – ထို လွန်ကျူးမှုကြောင့်၊ **သိက္ခာပဒန္တိ** ဣဒ – ပါ၌၌၊ (ဝစနတ္ထော ဧဝံ ဝေဒိတဗ္ဗော၊) ယာ ဓမ္မဇာတိ – အကြင်တရားသဘောကို၊ သိက္ခိတဗ္ဗာ – ကျင့်ကြံကြိုးကုတ် အားထုတ်ထိုက်၏၊ ဣတိ – ကြောင့်၊ (ထိုသို့ ကျင့်ကြံကြိုးကုတ် အားထုတ်ထိုက်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊) သာ ဓမ္မဇာတိ – သည်၊ သိက္ခာ – သိက္ခာမည်၏၊ ဣမိနာ – ဤတရားဖြင့်၊ ပဒေန – ရောက်အပ် ရအပ်၏၊ ဣတိ – ထိုသို့ ရောက်ကြောင်း ရကြောင်း၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ (တံ – ထို တရားသည်၊) ပဒံ – မည်၏၊ သိက္ခာယ – အဓိသီလ, ဓိစိတ္တနှင့် ဓိကပညာ, ၃ သိက္ခာ၏၊ ပဒံ – ရောက်ကြောင်း ရကြောင်း တရားတည်း၊ သိက္ခာပဒံ – သိက္ခာ ၃ ပါး၏ ရောက်ကြောင်း ရကြောင်းတရား၊ သိက္ခာယ – ၏၊ အဓိဂမုပါယော– ရခြင်း၏အကြောင်းတည်း၊ ဣတိအတ္ထော– နက်၊ အထ ဝါ – ထို့ပြင် တစ်နည်းကား၊

ဒီဃနိကာယပွမာဏမ္မိ။ ။လောကီလူတို့ တစ်ပုဒ်ကိုရွတ်ချိန်၌ အရှင်အာနန္ဒာသည် ရှစ်ပုဒ်ပြီးအောင် ရွတ်နိုင်၏၊ အရှင်အာနန္ဒာ တစ်ပုဒ်ရွတ်ချိန်၌ ဘုရားရှင်သည် ၁၆ပုဒ်ပြီးအောင် ရွတ်တော်မူနိုင်၏၊ ထို့ကြောင့် ထိုခဏာ၌ ဟောအပ်သော တရားတော်သည် ဒီဃနိကာယ်– မဇ္ဈိမနိကာယ် တစ်မျိုးမျိုးလောက်များပေသည်။

တေန ဟိ။ ။"ကာရဏာဘူတေန"ဖြင့် တေနဒ္ဓ နာဝိဘတ်သည် အကြောင်း(ဟိတ်) အနက်ဟောဟု သိစေ၏၊ ဟိအတွက် အထူးမဖွင့်သောကြောင့် အနက်မရ နိပါတ်မျှဟု သိစေ၏၊ "တေန"ဟု နိယမရှိသောကြောင့် အနိယမဝါကျထည့်၍ ပါဠိတော်အနက် ပေးရမည့်အကြောင်းကို ဝေရဉ္ဇကဏ္ဍအစ၌ ဖွင့်ပြခဲ့ပြီ။

ပဒေတေ၊ ပေ၊ အတ္ထော။ ။"အဓိဂမုပါယောတိ အတ္ထော"ဟူသော အနက်အဖွင့်၌ အဓိဂမသည် ပဒေတေ၏ ပဒေနကြိယာ (ဓာတ်နက်)ကို ဖွင့်သော သဒ္ဒါတည်း၊ ထို့ကြောင့် "ပဒေတေ–သိအပ် ရအပ်၏"ဟုပေး၊ ဥပါယသည် ဣမိနာပုဒ်၏ ဂါရိဏ်းအနက်ဖွင့်တည်း၊ "သိက္ခိတဗ္ဗာ–ကျင့်ထိုက်၏၊ ဣတိ သိက္ခာ"ဟု ပြု၍ကျင့်ထိုက်သော အဓိသီလ, အဓိစိတ္တ, အဓိပညာ,

(သိက္ခာယ – ၏၊) မူလ – အခြေအမြစ်တည်း၊ နိဿယော – မှီရာတည်း၊ ပတိဋ္ဌာ–တည်ရာတည်း၊ ဣတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ၊ ဧတံ – ဤ သိက္ခာပဒံဟူသော သဒ္ဒါသည်၊ မေထုနဝိရတိယာ – မေထုန်မှ ရှောင်ကြဉ်ခြင်းကို၊ မေထုနသံဝရဿ – မေထုန်မှ စောင့်စည်းခြင်းကို၊ အဓိဝစန် – ဟောသောသဒ္ဒါတည်း၊ [နောက်ပုဒ်သည် ရှေ့ပုဒ်၏ အဖွင့်တည်း။] ဟိ – ချဲ့၊ မေထုနသံဝရော – ကို၊ [အဓိပ္ပေတော – ၌ စပ်၊] တဒညေသံ – ထို မေထုနဝိရတိမှ တစ်ပါးကုန်သော၊ သိက္ခာသခ်ါတာနံ– သိက္ခာဟူ ဆိုအပ်ကုန်သော၊ သီလဝိပဿနာစျာနမဂ္ဂဓမ္မာနံ – တို့၏၊ [သီလဖြင့် အဓိသီလ သိက္ခာကို, စျာနဖြင့် အဓိစိတ္တသိက္ခာကို, ဝိပဿနာမဂ်ဖြင့် အဓိပညာသိက္ခာကို ပြု၏။] ဝုတ္တတ္ထဝသေန – ဆိုအပ်ပြီးသောအနက် ၂ မျိုး၏ အစွမ်းအားဖြင့်၊ ပဒတ္ထာ–ပဒမည်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ ဣဓ – ဤ သိက္ခာပဒံ ပညတ္တပဿာမိ ဟူသော

ဤသိက္ခာ ဒုပါးကို အရကောက်ပါ၊ "သိက္ခာယ–သိက္ခာ ဒုပါး၏+ပဒံ–သိကြောင်း ရကြောင်း တရားတည်း၊ သိက္ခာပဒံ –တရား"ဟု ပြု၍ ဤပထမပါရာဇိကအတွက် "မေထုနဝိရတိ"ကို အရကောက်ရသည်။

အထ ဝါ။ ။ဤနည်း၌ ပဒံကို ပထမနည်းအတိုင်း ဝိဂ္ဂဟပြု၍ သိက္ခာ ဒုပါး၏ အခြေအမြစ်ဖြစ်သောကြောင့် မေထုနဝိရတိကိုပင် "မူလ"ဟုလည်းကောင်း, အခြားသီလနှင့် သမာဓိပညာ တို့၏ မှီရာဖြစ်သောကြောင့် "နိဿယော"ဟုလည်းကောင်း, အခြားသီလနှင့် သမာဓိပညာတို့၏ တည်ရာဖြစ်သောကြောင့် "ပတိဋ္ဌာ"ဟုလည်းကောင်း, ရှေးရှေးပုဒ်ကို နောက်နောက်ပုဒ်ဖြင့် ဖွင့်ပြ၍ ဤဒုပုဒ်လုံးပင် ပဒ၏သဒ္ဒတ္ထမဟုတ်, အဓိပ္ပာယတ္ထဖြစ်သည်ဟု သိစေလို၍ "ဣတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ"ဟု မိန့်သည်။ [ပစ္ဆိမံပစ္ဆိမံ("နိဿယော ပတိဋ္ဌာ"ဟူသော နောက်နောက်ပုဒ်သည်၊) ပဌမသ ပဌမသ (မူလ နိဿယောဟူသော ရှေးရှေးပုဒ်၏) ဝေဝစနံ၊ ပတိဋ္ဌာတိ–သမ္မယောဂဝသေန ဥပနိဿယဝသေန စ ဩကာသဘာဝေါ (တည်ရာ၏အဖြစ်)။] မူလတိ ပတိဋ္ဌာတိ ဗြောတိ မူလ၊ နိဿယတိ ဗြောတိ နိဿယော၊ "နိဿိယတေတိ နိဿယော"လည်း သင့်၏၊ ပတိဋ္ဌဟတိ ဗြောတိ ပတိဋ္ဌာ။

မေထုနသံဝရော ဟိ။ ။မေထုန်မှရှောင်မှ သီလဟူသည် ဝိရတိစေတသိက်တည်း၊ ထို ဝိရတိသည် မိမိနှင့် ယှဉ်ဘက် စေတသိက်တို့အား သဟဇာတသတ္တိဖြင့် ကျေးဇူးပြု၏၊ ထို့ကြောင့် ယှဉ်ဘက် စေတသိက်ကို "သိက္ခာ"ဟုခေါ်၍ ထို သိက္ခာ၏ အကြောင်းဖြစ်သော ဝိရတိကို သိက္ခာပဒဟု ခေါ်သည်၊ ထို ဝိရတိသည်ပင် အဒိန္နာဒါန ဝိရတိစသော အခြားသီလများနှင့် အထက် အထက် ဝိပဿနာစျာန် မဂ်ဖိုလ်တို့အား ပကတူပနိဿယသတ္တိဖြင့် ကျေးဇူးပြု၏၊ ထို့ကြောင့် အခြားသီလနှင့် ဝိပဿနာ စသည်ကို သိက္ခာဟုခေါ်၍ ထိုဝိရတိကို သိက္ခာပဒဟုခေါ်သည်၊ [ဝုတ္တတ္ထဝသေနာတိ–ပတိဋ္ဌာ အဓိဂမုပါယ ဝသေန (ရှေး ၂နည်း၌ပြခဲ့သော ပတိဋ္ဌာ, အဓိဂမုပါယ၏ အစွမ်းဖြင့်။)]

အယဉ္စ၊ ပေ၊ ဝေဒိတဗ္ဗော။ ။"သိက္ခာပဒ"အရ ဝိရတိစေတသိက်ကို အရကောက်ရပုံကို အဘိမှာ–သိက္ခာပဒ ဝိဘင်းပါဠိတော်ဖြင့် သိပါ – ဟူလို၊ ထို ဝိဘင်း ပါဠိတော်၌ "ဝိရတိ

ပါဠိ၌၊ သိက္ခာပဒန္တိ – ဟူ၍၊ အဓိပ္ပေတော – အလိုရှိအပ်၏၊ စ – ဆက်၊ အယံ အတ္ထော – ဤ အနက်အဓိပ္ပာယ်ကို၊ သိက္ခာပဒဝိဘင်္ဂေ – သိက္ခာပဒဝိဘင်း ပါဠိတော်၌၊ ဝုတ္တနယေနေဝ – သာလျှင်၊ ဝေဒိတဗ္ဗော –၏။

အပိ စ–သည်သာ မကသေး၊ [အနက်သာ သိက္ခာပဒမည်သည် မဟုတ်သေး၊ ပါဠိတော်သဒ္ဒါလည်း သိက္ခာပဒမည်သေးသည် – ဟူလို၊] တသ အတ္ထသ – ထို မေထုနဝိရတိဟူသော အနက်အဓိပ္ပာယ်ကို၊ ဒီပကံ–ပြတတ်သော၊ ဝစနမ္မိ – ယော ပန ဘိက္ခုစသော သိက္ခာပုဒ်ပါဠိတော် စကားကိုလည်း၊ သိက္ခာပဒန္တိ – ဟူ၍၊ ဝေဒိတဗ္ဗံ – သေး၏၊ စ – သာဓကကား၊ သိက္ခာပဒန္တိ ၊ ပေ၊ ဗျဉ္ဇနကာယောတိ–ဟူသော၊ ဧတံ (ဝစနံ) – ကို၊ (မဟာအဋ္ဌကထာယံ) ပိ – ၌လည်း၊ ဝုတ္တံ – ပြီ၊ [တတ္ထ – ထို သိက္ခာပဒံ ပညပေသာမိ ဟူသော ပါဠိ၌၊ ယော နာမ ကာယော–အကြင် နာမ်အပေါင်းသည်၊ ယော ပဒကာယော – အကြင် ပုဒ် အပေါင်းသည်၊ ယော နိရုတ္တိကာယော – အကြင် ထုတ်ဖော် ရွတ်ဆိုအပ်သော သဒ္ဒါအပေါင်းသည်၊ ယော ဗျဉ္ဇနကာယော – အကြင်အနက်ကို ထင်ရှားပြတတ်သော သဒ္ဒါအပေါင်းသည်၊ (အတ္ထိ) တံ – ထို ပုဒ်အပေါင်းသည်၊ သိက္ခာပဒန္တိ – ဒံ မည်၏၊] အထဝါ – ထိုပြင် တစ်နည်းကား၊ အနဘိဓ္ဓာ ဓမ္မပဒန္တိ – ဒံ ဟူ၍၊ ဝုတ္တော – ဟောတော်မူအပ်သော်၊ ဝါ – ဟောတော်မူအပ်ရာ၌၊ အနဘိဓ္ဓာ – အနဘိဓ္ဓာသည်၊ ဧကော – တစ်ပါးသော၊ ဓမ္မကောဋ္ဌာသော – တရားအစုတည်း၊ ဣတိအတ္ထော – သည်၊ ဟောတိ ယထာ – ကဲ့သို့၊ ဧဝံ – တူ၊ ဣဓပိ–ဤ သိက္ခာပဒံ ပညပေသာမိ ဟူသောပါဠိ၌လည်း၊ **သိက္ခာပဒန္တိ** (ပဒသ)– ၏၊ (အတ္ထော – ၌ စပ်၊) သိက္ခာ ကောဋ္ဌာသော – သိက္ခာ၏ တစ်ဖို့တစ်စုတည်း၊ သိက္ခာယ – ၃ ပါး သော သိက္ခာ၏၊ ဧကော – တစ်ပါးသော၊

ကိုလည်းကောင်း, စေတနာကိုလည်းကောင်း, ဖဿစသော သမ္ပယုတ်တရားများကိုလည်းကောင်း သိက္ခာပဒမည်၏"ဟု ၃ နည်းပြထား၏၊ ရှုပါလေ၊ ထို ၃ နည်းတွင် ဝိရတိကို ကောက်သောနည်းသာ မှန်ချေနည်းဖြစ်၍ ထို နည်းကိုသာ "မေထုနဝိရတိယာ၊ ပေ၊ အဓိဝစနံ"ဟု ပြထားသည်၊ မေထုန သံဝရ – ဟူသည်လည်း မေထုနဝိရတိ၏ ပရိယာယ်တည်း။

အပိ စ။ ။ဝိရတိသာ "သိက္ခာပဒ" အမည်ရလျှင်"သိက္ခာပဒံ ပညပေသာမိ" ဟူသော ဤနေရာ၌ သိက္ခာပုဒ်ပါဠိတော် မပါဝင်သောကြောင့် "အပိစ"စသည်ကို မိန့်ရပြန်သည်၊ ဝိရတိ စသည်သာ သိက္ခာပဒ အမည်ရသည် မဟုတ်သေး၊ ထို ဝိရတိကိုပြသော "ယော ပန ဘိက္ခု ဘိက္ခုနံ သိက္ခာသာဇီဝ သမာပန္နော"စသော သိက္ခာပုဒ်ပါဠိတော်လည်း အနက်ကိုအကြောင်းပြု၍ ကာရဏူပစာရအားဖြင့် "သိက္ခာပဒ" အမည်ရသေးသည်– ဟူလို၊ နာမကာယော–စသည်၌ "ယော ပန ဘိက္ခု"စသော ပုဒ်အပေါင်းကိုပင် "နာမကာယ"ဟု ဆိုသည်၊ ပဒ–နိရုတ္တိ – ဗျဉ္ဇန တို့ကား နာမ၏ ပရိယာယ်တည်း။

၄ ၁၈၉

၂၈၈ ပါရာဇိကဏ်အဋ္ဌကထာ သုဒိန္နဝ

ပဒေသော – ညွှန်ပြအပ်သော အစိတ် အပိုင်းတည်း၊ ဣတိ ပိ အတ္ထော – ကိုလည်း၊ ဝေဒိတဗ္ဗော – ၏။ [ပိဖြင့် ရှေ့၌ ပြခဲ့သော အဓိဂမုပါယ, ပတိဋ္ဌာအနက်များကိုပေါင်း။]

ဒသ အတ္ထဝသေ ပဋိစ္စတိ – ကား၊ ဒသ – နှင့်သော၊ ကာရဏဝသေ– အကြောင်းအထူးတို့ကို၊ သိက္ခာပဒပညတ္တိဟေတု – သိက္ခာပုဒ်ကို ပညတ်ခြင်း ဟူသော အကြောင်းကြောင့်၊ အဓိဂမနီယေ – ရထိုက်ကုန်သော၊ ဟိတဝိသေသေ– စီးပွားအထူးတို့ကို၊ ပဋိစ္စ – စွဲမှီ၍၊ အာဂမ္ဘ – ရှေးရှုရောက်၍၊ အာရဗ္ဘ – အာရုံပြု၍၊

သိက္ခာကောဋ္ဌာသော။ ။ဝိရတိအာဒယောဝ ဝုတ္တာ၊ [ဝိရတိ, စေတနာ, ဖဿာဒိသမ္ပယုတ္တ ဓမ္မတို့ကို "ဝိရတိအာဒယော"ဟုဆိုသည်।] အဓိသီလ အဓိစိတ္တ.အဓိပညာ သိက္ခာတို့တွင်လည်းကောင်း အဓိသီလသိက္ခာများစွာတွင်လည်းကောင်း မေထုနဝိရတိသီလသည် တစ်ဖို့တစ်စု ဖြစ်သည်– ဟူလို။] ဤနည်း၌ ပဒသဒ္ဒါသည် ကောဋ္ဌာသအနက်ဟောတည်း။ အထဝါ, ယထာ–ဟု တက်သော ဤနည်း၌လည်း တိုအနက်ကိုပြသော သိက္ခာပုဒ် ပါဠိတော်ပါရအောင် ကာရဏူပစာကြောပါ။ [တဒတ္ထဇောတက် ဝစနမ္မိ သိက္ခာပဒန္တိ ဣဒမ္မိ ဇတ္ထ (ဤနည်း၌) လဘတေဝ။] "သိက္ခာပဒ– သိက္ခာပုဒ်အပေါင်း၏ တစ်ဖို့တစ်စုဖြစ်သော မေထုနဝိရတိ သီလ, ထိုသီလကိုပြသော သိက္ခာပုဒ် ပါဠိတော်ကို"ဟုပေး။

အတ္ထဝသေ။ ။ဤပုဒ်နှင့်စပ်၍ အဘိဓာန်လာ အတ္ထသဒ္ဒါ ဝသသဒ္ဒါတို့၏ အနက်ကို ရှေးဦးစွာ သိထားရာ၏၊ အတ္ထ၏ အနက်ကို အဘိဓာန်(၇၈၅)၌လည်းကောင်း၊ ဝသ၏အနက်ကို (၈၀၈)၌လည်းကောင်း ကြည့်ပါ။ ဝသသဒ္ဒါကား ထိုအနက်များအပြင် ဘေဒ(အပြား)နှင့် ဝိသေသ အနက်ကိုလည်း ဟောသေး၏၊ "အတ္ထဝသေတိ ဝုဗိုဝိသေသေ အာနိသံသ ဝိသေသေ"–သာရတ္ထ၊ ဤအလို "အတ္ထဝသေ–ကြီးပွားခြင်းဟူသော အကျိုးအာနိသင် အထူးတို့ကို"ဟု ပါဠိတော်၌ ပေးစေလို၏၊ အတ္ထသဒ္ဒါလည်း ဝုဗိုအနက်ဟောဟု ယူစေလို၏၊ ဝသသဒ္ဒါကား အဘိဓာန်လာ အနက်တို့တွင် တစ်နက်မျှမဟော, ဝိသေသအနက်ဟော–ဟု သိစေလိုသည်။

[**ဆောင်**] ဝသမူကား, စွမ်း–ပြား–ထူး–စပ်, စပ်ဖြစ်–အလို, အနက်ကို, ဟောဆိုခြောက်မျိုးလာ။

မေးဖွယ်။ ။ဝုဗိုအနက်ဟောဖြစ်လျှင် အဋ္ဌကထာ၌ "ကာရဏဝသေ, ဟိတဝိသေသေ" ဟူသော အဖွင့်နှင့် မဆန့်ကျင်ပါလော–ဟု မေးဖွယ်ရှိ၏၊ ထိုကြီးပွားခြင်း အာနိသံသသည် သိက္ခာပုဒ် ပညတ်တော်မူခြင်း၏ အကြောင်းဖြစ်သောကြောင့် "ကာရဏဝသေ"ဟု ဖွင့်ခြင်းဖြစ်သည်၊ အတ္ထသဒ္ဒါ၏ ကာရဏအနက်ကို ယူစေလိုသောကြောင့် ဖွင့်ခြင်းမဟုတ်၊ ထို့ကြောင့် မဆန့်ကျင်ပါ၊ ထို အာနိသင် ၁၀ပါးရမည်ကို မြင်တော်မူသောကြောင့် သိက္ခာပုဒ်ပညတ်တော်မူရကား အာနိသင် ၁၀ပါးသည်ပင် သိက္ခာပုဒ် ပညတ်ရခြင်း၏ အကြောင်လည်းဖြစ်သည်–ဟူလို။ [တေသံ ပန သိက္ခာ ပဒပညတ္တိကာရဏတ္တာ အာဟ–ဒသ ကာရဏဝသေတိ၊ ဒသ ကာရဏဝိသေသေတိ အတ္ထော။]

ဒသန္ခံ – နံ့သော၊ ဟိတဝိသေသာနံ – စီးပွားအထူးတို့၏၊ နိပ္ပတ္တိ – ပြီးစီးခြင်းကို၊ သမ္ပသမာနော – ကောင်းစွာ မြော်မြင်တော်မူသည်၊ (ဟုတ္တာ – ၍၊ ပညပေသာမိ–အံ့၊) ဣတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။

ကာရဏနှင့် ဟိတ။ ။ကာရဏဝသေကို "ဟိတဝိသေသေ"ဟု အဋ္ဌကထာ၌ ထပ်ဆင့်ဖွင့်ပြ၏၊ ဟိတသဒ္ဒါလည်း "ဟိနောတိ ပဝတ္တတိဖလံ ဧတေနာတိ ဟိတံ"နှင့်အညီ မိမိအကျိုး၏ ဖြစ်ကြောင်းကို "ဟိတ"ဟု ခေါ်ရကား ကာရဏနှင့်သဘောတူပင်ဖြစ်၏၊ "ဟိတ–စီးပွား"ဟု အနက်ပေးရာ၌ "စီးပွား"ဟူသည် ချမ်းသာသုခတည်းဟူသော အကျိုး၏ အကြောင်းပင်တည်း၊ ထို့ကြောင့် ကာရဏနှင့် ဟိတကို ဤနေရာ၌ ပရိယာယ်ဟုသာ မှတ်ပါ၊ ပရိယာယ်ဖြစ်သောကြောင့်ပင် အခြားအနက်ကို ဆည်းသော စသဒ္ဒါ မထည့်ဘဲ"ဟိတဝိသေသေ"ဟု ဖွင့်လေသည်။ [ဝိမတိ၌ "အတ္ထ ဝသေတိ ဟိတဝိသေသေ အာနိသံသဝိသေသေ"ဟု ဟိတနှင့်အာနိသံသကို သဘောတူဖွင့်၏၊ အတ္ထကို ဝုဏ္ဏိဖွင့်သော သာရတ္ထနှင့် မတူသော်လည်း သူ့နည်းနှင့်သူ အဓိပ္ပာယ်ရနိုင်သည်သာ၊ ဘာကြောင့်နည်း – လောက၌ စီးပွားတိုးတက်နေခြင်းကို "ကြီးပွားခြင်း"ဟု ခေါ်လေ့ရှိသောကြောင့်တည်း။]

သာရတ္ထ။ ။အတ္ထောယေဝ ဝါ အတ္ထဝသော၊ ဒသအတ္ထ ဒသကာရဏာနိတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ၊ ဤအဖွင့်အလို အတ္ထသဒ္ဒါသည် ကာရဏအနက်ဟောဟု မှတ်၊ "ဝသသဒ္ဒါအတွက် အနက်သီးခြားမရှိ၊ သွတ္ထဟုပြ၏၊ "အကြောင်းတို့ကို"ဟုသာ အနက်ပေး၊ သို့ဖြစ်လျှင် အဋ္ဌကထာ၌ "ဟိတဝိသေသေ"ကို အဘယ်သို့ မှတ်ရမည်နည်းဟု မေးဖွယ်ရှိ၏၊ အဋ္ဌကထာကို ဖွင့်ခြင်းမဟုတ်, သူ့သဘောကျ ဖွင့်ခြင်းဖြစ်သောကြောင့် အဋ္ဌကထာမှ တစ်မျိုးဟု မှတ်ပါ။

သာရတ္ထတစ်နည်း။ ။အထ ဝါ–အတ္ထော(ဖလံ)တဒါ ယတ္တ ဝုတ္တိတာယ ဝသော ဧတသာတိ အတ္ထဝသော, ဟေတုတိ ဧဝမ္မေတ္ထ အတ္ထော ဒဋ္ဌဗ္ဗော၊ ဤနည်းလည်း အဋ္ဌကထာနည်းသို့ မလိုက်ဘဲ သူ့သဘောကျဖွင့်အပ်သော နည်းပင်တည်း၊ "တဒါယတ္တ ဝုတ္တိတာယ – ထိုအကြောင်းနှင့် စပ်သော ဖြစ်ခြင်းရှိသည် အဖြစ်ကြောင့်"ဟူသော ဟိတ်ကိုထောက်၍ ဝသသဒ္ဒါလည်း အာယတ္ထ အနက်ဟောဟု ဆိုလို၏၊ ထိုအလို "အတ္ထဝသေ– မိမိနှင့်စပ်သော အကျိုးရှိသော အကြောင်းတို့ကို"ဟု ပေးပါ။ [အတ္ထဝသန္တိဟေတုံ၊ အတ္ထော ဟိ ဖလံ၊ သော ယသ္မ ဝသေန ပဝတ္တတိ, သော အတ္ထ ဝသောတိ"ဟူသော တတိယပါရာဇိက သာရတ္ထလည်း ဤသဘောပင်တည်း။]

ပဋိစ္စ, အာဂမ္မ, အာရဗ္ဘ။ ။ပါဠိတော်လာ ပဋိစ္စဝယ် "ပဋိ–ရေားရ+ဣစ္စ–ရောက်၍" ဟု သဒ္ဒတ္ထဖြစ်သောကြောင့် အာဂမ္မသည် ပဋိစ္စ၏ သဒ္ဒတ္ထ၊ "အာရဗ္ဘ"ကား (ထိုအတ္ထဝသ တို့ကို အာရုံပြု၍ မြော်မြင်တော်မူ၍ ပညတ်တော်မူသောကြောင့်) ပဋိစ္စ၏ အဓိပ္ပာယတ္ထ၊ ထို့ကြောင့်ပင် "နိပ္ပတ္တိ သမ္ပသမာနော (ပြီးစီးခြင်းကို မြော်မြင်တော်မူသည်)ဣတိ ဝုတ္တံဟောတိ"ဟု အာရုံပြုပုံ မြော်မြင်ပုံ ဥဒုကတ္ထကို ဖွင့်ပြသည်။

ဣဒါနိ– ဣ၊ ဒသ – နံသော၊ တေ အတ္ထဝသေ – ထို စီးပွားအထူးတို့ကို၊ ဒသေဿန္တော – မူလိုသည်၊ (ဟုတ္တာ –၍၊) **သံဃသုဋ္ဌုတာယာတိ** အာဒိ–ကို၊ အာဟ– မူပြီ၊ တတ္ထ – ထို သံဃသုဋ္ဌုတာယ အစရှိသော စကားရပ်၌၊ သံဃသုဋ္ဌုတာ နာမ– မည်သည်၊ သံဃဿ – ၏၊ သုဋ္ဌုဘာဝေါ – ကောင်းပါပြီဘုရားဟု စကားတော်ကို လက်ခံနိုင်သည်၏အဖြစ်တည်း၊ သုဋ္ဌုဒေဝါတိ– ဟူ၍၊ အာဂတဋ္ဌာနေ ဝိယ – လာသော ရာဇန္တေ ပုရပဝေသနသိက္ခာပုဒ်ဌာနဋ္ဌ ကဲ့သို့၊ သုဋ္ဌု ဘန္တေတိ – ဟူ၍၊ ဝါ– ကောင်းပါပြီဘုရားဟူ၍၊ ဝစနသမ္ပဋိစ္ဆနဘာဝေါ – စကားတော်ကို လက်ခံနိုင်သည်၏ အဖြစ်တည်း၊ စ – ဆက်၊ ယော – အကြင်ရဟန်းသည်၊ တထာဂတဿ – ၏၊ ဝစနံ – တော်ကို၊ သမ္ပဋိစ္ဆတိ – လက်ခံ၏၊ ဝါ – လက်ခံ၍ ကျင့်၏၊ တဿ – ထိုရဟန်း၏၊ တံ – ထို လက်ခံခြင်းသည်၊ ဒီဃရတ္တံ – ရှည်စွာသော ညဉ့် ပတ်လုံး၊ ဟိတာယ – သုခဖြစ်ကြောင်း ကောင်းသောစီးပွားအလို့ငှာ၊ သုခါယ – လောကီ လောကုတ္တရာ ချမ်းသာအလို့ငှာ၊ ဟောတိ – ဖြစ်၏၊ တသ္မာ – ကြောင့်၊ (စကားတော်ကို လက်ခံ၍ ကျင့်ခြင်း၏ ဟိတသုခအလို့ငှာ ဖြစ်နိုင်သည်၏ အဖြစ် ကြောင့်၊) သံဃဿ – ၏၊ သုဋ္ဌုဘန္တေတိ – ဟူ၍၊ ဝါ – ကောင်းပါပြီဘုရား ဟူ၍၊ မမ – ငါဘုရား၏၊ ဝစနသမ္ပဋိစ္ဆနတ္ထံ – စကားတော်ကို လက်ခံခြင်း အကျိုးငှာ၊ ပညပေဿာမိ – မူအံ့၊ အသံမ္ပဋိစ္ဆနေ – လက်မခံခြင်း၌၊ အာဒီနဝံ – အပြစ်ကိုလည်း ကောင်း၊ သမ္ပဋိစ္ဆနေ – ၌၊ အာနိသံသံ စ – အကျိုးကိုလည်းကောင်း၊ ဒဿေတွာ– မူ၍၊ ဗလက္ကာရေန– အားကို အသုံးပြုသဖြင့်၊ ဝါ– အနိုင်အထက်၊ နံ အဘိဘဝိတွာ–

သံဃသုဋ္ဌုတာ။ ။"သုဋ္ဌု+ဘာဝေါ သုဋ္ဌုတာ၊ သံဃဿ+သုဋ္ဌုတာ သံဃသုဋ္ဌုတာ"ဟု ပြုစေလို၍ "သံဃဿ သုဋ္ဌုဘာဝေါ"ဟု ဖွင့်သည်၊ "သုဋ္ဌုဒေဝ"ဟူသော စကားသည် ရုတနဝက် ရာဇန္တေ ပုရသိက္ခာပုဒ်၌ လာ၏၊ ထိုစကားရပ်၌ "သုဋ္ဌု"သည် ကောသလမင်း၏ စကားကို ဆတ္တပါဏိ ဥပါသကာက လက်ခံပုံကို ပြသောစကားတည်း၊ ထို့ကြောင့် သုဋ္ဌုကို "ဝစနသမ္ပဋိစ္ဆန"ဟု ဖွင့်သည်၊ ဤအဖွင့် အစဉ်ကို ကြည့်၍ သုဋ္ဌု၌ "ကောင်းပါပြီ"ဟုသာ မပေးဘဲ"ကောင်းပါပြီဟု စကားတော်ကို လက်ခံနိုင်ခြင်း"တိုင်အောင် ပေးရမည်ဟု သိပါ။

ယော စ၊ ပေ၊ ဟောတိ။ ။"သံဃသုဋ္ဌုတာ"သည် သိက္ခာပုဒ်ကို ပညတ်ခြင်းကြောင့် ရနိုင်သော "ဟိတဝိသေသ"တွင် ပါဝင်၏၊ ထို့ကြောင့် စကားတော်ကို လက်ခံမှုသည် အဘယ်နည်းဖြင့် ဟိတဝိသေသဖြစ်ပါသနည်း–ဟု မေးမြန်းရှိသောကြောင့် "ယော စ"စသည်မိန့်၊ ဘုရားစကားတော်ကို လက်ခံလိုက်နာသူမှာ အရှည်သဖြင့် ဟိတသုခကို ရနိုင်သောကြောင့် စကားလက်ခံမှုကိုပင် "ဟိတဝိသေသ"ဟု ဆိုသည်–ဟူလို၊ ဤစကားစဉ်အရ – အဆက်ဆက် ဖြစ်လတ္တံ့သော စီးပွား၏ ဟိတ အမည်ကို အကြောင်းဖြစ်သော စကားတော် နာခံမှုအပေါ်၌ တင်စားထားသောကြောင့် သံဃသုဋ္ဌုတာကို "ဖလူပစာရ စကား"ဟု မှတ်။

မလွမ်းမိုးမူ၍၊ (ပညေသဿာမိ – အုံ၊) ဣတိ ဧတမတ္ထံ – ဤအနက် အဓိပ္ပာယ်ကို၊ အာဝီကရောန္တော – ထင်စွာ ပြုတော်မူလျက်၊ သံဃသုဠုတာယာတိ – ဟူ၍၊ အာဟ – မူပြီ။

သံဃဖာသုတာယာတိ – ကား၊ သံဃသ –၏၊ ဖာသုဘာဝါယ–ဣရိယာပုထ် ၄. ဖြာ ချမ်းသာစွာ နေနိုင်သည်၏ အဖြစ်အကျိုးငှာ၊ သဟဇီဝိကာယ – အတူတကွ အသက်မွေးကြောင်း ဖြစ်သော၊ သုခဝိဟာရတ္ထာယ – ချမ်းသာစွာ နေနိုင်ခြင်း အကျိုးငှာ၊ (ပညေသဿာမိ၊) ဣတိ အတ္ထော – နက်၊ **ဒုမ္မကုံနံ ပုဂ္ဂလာနံ နိဂ္ဂဟာယာတိ** – ကား၊ ဒုမ္မကုံနာမ – ဒုမ္မကုံတို့မည်သည်၊ ဒုဿီလပုဂ္ဂလာ – သီလ မရှိသော ပုဂ္ဂိုလ်တို့တည်း၊ ယေ – အကြင် ဒုဿီလပုဂ္ဂိုလ်တို့သည်၊ မကုံတံ – အရှိန်အဝါ မရှိသူတို့၏ အဖြစ်သို့၊ အာပါဒိယမာနာပိ – ရောက်စေအပ်ပါ ကုန်သော်လည်း၊ ဝါ – ရောက်အောင် ပြုအပ်ပါကုန်သော်လည်း၊ ဒုက္ခေန –

အာဝီကရောန္တော။ ။"ဤသို့ သိက္ခာပုဒ်ကိုပညတ်ခြင်းသည် ကောင်းပါသည် ဘုရား"ဟု သံဃာအားလုံးက စကားတော်ကို နာခံကြခြင်းဟူသော သံဃသုဠုတာကို မိန့်တော်မူ သဖြင့် "သိက္ခာပုဒ်ကို လက်မခံလျှင် ယခုပစ္စုပ္ပန်နှင့် နောင်သံသရာ၌ မည်ကဲ့သို့ အပြစ်ကို ရကြလိမ့်မည်၊ လက်ခံလျှင် မည်ကဲ့သို့ ဟိတသုခရနိုင်သည်"ဟု အကျိုးအပြစ်များကို (သိက္ခာပုဒ် ပညတ်တော်မမူမီ) ပြတော်မူသေးကြောင်းကိုလည်းကောင်း, တန်ခိုးအား အခြံအရံအားကို အသုံးပြု၍ "ဝါ့စကားကို နာခံရမည် ဟု အတင်းအကြပ် အမိန့်တော် မရှိကြောင်းကိုလည်းကောင်း, ထင်ရှား ပြပြီးဖြစ်၏၊ ထို့ကြောင့် "တသ္မာ၊ပေ၊အာဝီကရောန္တော"ဟု အဋ္ဌကထာမိန့်သည်။ ["အာဝီကရော န္တော"ဟု ဆိုသဖြင့် "ထိုသို့ ဟောပြတော်မူသေးကြောင်းကို တိုက်ရိုက် မပြ, သွယ်ဝိုက်၍ပြသည်"ဟု ဆိုလိုသည်။]

သဟဇီဝိ၊ပေ၊အတ္ထော။ ။သံဃဖာသုတာ–ဟူသည် ဣရိယာပုထ် ၄ပါးလုံး၌ ချမ်းသာစွာ နေရခြင်းတည်း၊ ထိုသို့ ချမ်းသာစွာနေရလျှင် သံဃာအချင်းချင်း အတူတကွအသက်မွေးရခြင်း (သွားအတူ နေအတူ)ဖြစ်၏၊ ထို့ကြောင့် သုခဝိဟာရတ္ထာယကို "သဟဇီဝိကာယ"ဟု ဝိသေသနပြုသည်၊ ["ဇီဝတိ ဧတာယာတိ ဇီဝိကာ=အသက်မွေးကြောင်း၊" သဟ+ဇီဝိကာ သဟဇီဝိကာ၊ "သဟဇီဝိတာယ" ဟုလည်းရှိ၏၊ ဇီဝေါ ယသ အတ္ထိတိ ဇီဝီ၊ သဟ+ဇီဝီ သဟဇီဝီ၊ "တသ+ဘာဝေါ သဟဇီဝိတာ"ဟု ပြု၊ အဓိပ္ပာယ်မှာ သဘောတူပင်ဖြစ်သည်။] သုခဝိဟာရာဘာဝေ သဟဇီဝနသ အဘာဝတော သဟဇီဝိကာပိ (တာပိ) သုခဝိဟာရောဝ ဝုတ္တော၊ သုခဝိဟာရောနာမ စတုန္နံဣရိယာပထဝိဟာရာနံ ဖာသုတာ။ [ဖာသုနော+ဘာဝေါ ဖာသုတာ၊ သံဃသ+ဖာသုတာ သံဃဖာသုတာ။]

ဒုမ္မကုံနာမ။ ။"ဒုဿီလပုဂ္ဂလာ"သည် ဒုမ္မကုံ၏ဟောနက် (အဘိဓေယျ)တည်း၊ မကုံတံကို"နိတ္တေဇတံ"ဟု ဋီကာဖွင့်သောကြောင့် "မကုံ–အရှိန်အဝါမရှိသူ"ဟု သဒ္ဒတ္ထဖြစ်သည်၊ ဝိမတိ၌ နိတ္တေဇတံကို"အဓေါမုခတံ"ဟု အဓိပ္ပာယတ္ထဖွင့်သေး၏၊ ရှက်သောကြောင့် မျက်နှာအောက်ချ

ခဲယဉ်းသဖြင့်၊ ဝါ–ခဲခဲယဉ်းယဉ်း ပြုမှ၊ (မကုံတံ–သို့) အာပဇ္ဇန္တိ–နှ၏၊ ဝိတိက္ကမံ–ကို၊ ကရောန္တာ – ပြုနေကုန်သည်၊ (ဟုတ္တာ) ဝါ – ဖြစ်၍လည်းကောင်း၊ ကတ္တာ ဝါ – ပြုပြီး၍လည်းကောင်း၊ နု လဗ္ဘန္တိ–မရကြတတ်ကုန်၊ [မျက်နှာပြောင်တိုက်သည်–ဟူလို၊] တေသံ – ထိုဒုဿီလ ရဟန်းတို့ကို၊ နိဂ္ဂဟတ္ထာယ – နှိပ်ခြင်းအကျိုးငှာ၊ (ပညပေသောမိ – အံ့၊) ဟိ – မှန်၊ တေ – ထို ဒုဿီလ ပုဂ္ဂိုလ်တို့သည်၊ သိက္ခာပဒေ– သည်၊ အသတိ – မရှိလသော်၊ တုမှေဟိ – အရှင်ဘုရားတို့သည်၊ ကိं– ကို၊ ဒိဋ္ဌं – မြင်အပ်သနည်း၊ ကိं – ကို၊ သုတं – ကြားအပ်သနည်း၊ အမှေဟိ – တပည့်တော်တို့သည်၊ ကိं – ကို၊ ကတं – ပြုအပ်သနည်း၊ ကတရသ္မိं ဝတ္ထုသ္မိं – ကြောင့်၊ ကတမံ အာပတ္တिं – သို့၊ ရောပေတွာ – တင်၍၊ အမှေ – တို့ကို၊ နိဂ္ဂဏှာထ– နှိပ်သနည်း၊ ဣတိ – ဤသို့ပြော၍၊ သံဃံ– ကို၊ ဝိဟေဋ္ဌေဿန္တိ– ညှဉ်းဆဲကုန်လတ္တံ့၊ ပန – အနွယကား၊ သိက္ခာပဒေ– သည်၊ သတိ – သော်၊ တေ– ထို ဒုဿီလရဟန်းတို့ကို၊ သံဃော – သည်၊ သိက္ခာပဒံ – ကို၊ ဒဿေတွာ – ပြ၍၊ ဓမ္မေန – ဟုတ်မှန်သော သဘောဝတ္ထု ဖြင့်၊ ဝိနယေန–စောဒနာ သာရဏာဝိနည်းဖြင့်၊ သတ္ထုသာသနေန – မြတ်စွာဘုရား၏ အဆုံးအမတော်ဖြစ်သော ပြည့်စုံသော ဥတ်ကမ္မဝါစာဖြင့်၊ နိဂ္ဂဟေဿတိ – နှိပ်နှိုင်လတ္တံ့၊ တေန– ကြောင့်၊ ဒုမ္မကုံနံ၊ ပေ၊ နိဂ္ဂဟာယာတိ – ဟူ၍၊ ဝုတ္တं – ပြီ။

ထားသူကို "မကုံ"ခေါ်သည်–ဟူလို၊ မကုံ၏ ဓာတ်ပစ္စည်းကို မတွေ့ရ၊ မကိုဓာတ်, ဂတိအနက် ဥပစ္စည်းကြ၍ "မက်ိယန္တိ နိတ္ထေဇတံ အာပါဒိယန္တိ–အရှိန်အဝါ မရှိသူတို့၏အဖြစ်သို့ ရောက်စေအပ်ကုန်၏၊ ဣတိမကုံ"ဟု ပြုပြီးလျှင် "ဒုကွေန+မကုံ"ဟု ဆက်၍ ဒုဿီလပုဂ္ဂိုလ်ကို အရကောက်ပါ။

ဒုဿီလ။ ။ဒုဿီလဟူရာ၌ ပါရာဇိကသိက္ခာပုဒ်အရာဝယ် "ဒု"သဒ္ဒါသည် အဘာဝအနက်ကိုဟောစ၏၊ "နတ္ထိ+သီလံ ယေသံတိ ဒုဿီလာ–သီလမရှိသူတို့"ဟုပြု၊ သံဃာဒိသေသ်စသော သိက္ခာပုဒ်များအတွက်လည်း "ဒုမ္မကုံနံနိဂ္ဂဟာယ"ဟူသော အကျိုးရသောကြောင့် သံဃာဒိသေသ်စသော သီလပျက်သော ဒုမ္မကုံဒုဿီလအတွက် "ဒုသိတံ+သီလံ ယေသံတိ ဒုဿီလာ–ဖျက်အပ်သော သီလရှိသူတို့"ဟု ဝိမတိ ပြုသည်၊ ထို ၂မျိုးသော ဒုဿီလပုဂ္ဂိုလ်တို့သည် အရှက်မရှိရကား အရှိန်အဝါမရှိအောင် နှိပ်အပ်သော်လည်း မျက်နှာမပျက်ဘဲ, မျက်နှာပြောင်တိုက်၍ သံဃာထဲ၌နေရဲသောကြောင့် "ဒုမ္မကုံ–ခဲယဉ်းစွာ အရှိန်အဝါမရှိသူ,အဖြစ်သို့ ရောက်စေအပ်သူများ" ဖြစ်ကြသည်။

ဓမ္မေနစသည်။ ။ဓမ္မေနာ တိအာဒိသု ဓမ္မောတိ ဘူတံ ဝတ္ထု၊ ဝိနယောတိ–စောဒနာ စေဝ သာရဏာ စ (အပြစ်တင်ခြင်း, အပြစ်ကို အမှတ်ရအောင် သတိပေးခြင်း)၊ သတ္ထုသာသနံတိ– ဥတ္တိ သမ္မဒါ စေဝ အနုသာဝနသမ္မဒါ စ (အပြစ်ကင်း၍ သန့်ရှင်းစွာရှုတ်အပ်သော ဥတ်ကမ္မဝါစာသည် သတ္ထုသာသန(ဘုရားအဆုံးအမ) မည်၏။

ပေသလာနံ၊ ပေ၊ ယာတိ – ကား၊ ပေသလာနံ – လူနတ်အများ လေးစား ချစ်ခင်အပ်သည်၏အဖြစ်သို့ ရောက်ကုန်သော၊ [ပေသလ ပုဒ်ပြီးပုံကို“ဝိဂရဟိ” အဖွင့်၌ ပြခဲ့ပြီ၊] ပိယသီလာနံ – ချစ်အပ်သော သီလရှိကုန်သော၊ ဘိက္ခူနံ – တို့၏၊ ဖာသုဝိဟာရတ္ထာယ–ချမ်းသာစွာနေနိုင်ခြင်းအကျိုးငှာ၊ (ပညပေသာမိ–အံ့၊) ဟိ–ရဲ့၊ ပိယသီလာ – နှ်သော၊ ဘိက္ခူ – တို့သည်၊ ကတ္တာဗ္ဗာကတ္တာဗ္ဗံ – ပြုထိုက်မပြုထိုက်သော၊ သာဝဇ္ဇာနဝဇ္ဇံ – အပြစ်ရှိ အပြစ်မရှိသော၊ ဝေလံ – စည်းကမ်းကို၊ မရိယာဒံ – အပိုင်းအခြားကို၊ အဇာနန္တာ – မသိကုန်သည်၊ (ဟုတ္တာ) သိက္ခတ္တယပါရိပူရိယာ – သိက္ခာ ၃ ပါးအပေါင်း၏ ပြည့်စုံခြင်းငှာ၊ ဃဋမာနာ–စေ့ဆော် ကြိုးကုတ် အားထုတ်ကုန်လသော်၊ ကိလမန္တိ – ပင်ပန်းကြရကုန်၏၊ သန္ဒိဟမာနာ – တွေးတော ယုံမှားကြကုန်သည်၊ (ဟုတ္တာ) ဥဗ္ဗဏ္ဏာ – နှိပ်စက်အပ်ကုန်သည်၊ ဟောန္တိ – နှ်၏၊ [ဥဗ္ဗဏ္ဏာ–ပီဋိတာ၊ ဥ + ဝဟ (ကာရိတ်ကျေ) တ ပစ္စည်းဖြစ်၍ “ သံဃာမှ ထွက်သွားစေအပ်ကုန် ”ဟု သဒ္ဒတ္ထဖြစ်၏၊] ပန – အနွယကား၊ ကတ္တာဗ္ဗာကတ္တာဗ္ဗံ – သော၊ သာဝဇ္ဇာနဝဇ္ဇံ – သော၊ ဝေလံ – ကို၊ မရိယာဒံ – ကို၊ ဥတ္တာ – ၍၊ သိက္ခတ္တယပါရိပူရိယာ – ငှာ၊ ဃဋမာနာ – နှ် လသော်၊ နကိလမန္တိ – နှ်၊ (အ) သန္ဒိဟမာနာ – မတွေးတော မယုံမှားကြကုန်သည်၊ (ဟုတ္တာ) ဥဗ္ဗဏ္ဏာ – နှ်သည်၊ နဟောန္တိ – မဖြစ်ကုန်၊ တေန – ကြောင့်၊ နေသံ – ထိုပေသလ ရဟန်းတို့၏၊ သိက္ခာပဒပညာပနာ – သိက္ခာပုဒ် ပညတ်တော်မူခြင်းသည်၊ ဖာသုဝိဟာရာယ – ငှာ၊ သံဝတ္တတိ–၏။

ဝါ – တစ်နည်း၊ ဒုမ္မကံနံ – ခဲယဉ်းသဖြင့် အရှိန်အဝါမဲ့သူတို့၏ အဖြစ်သို့ ရောက်စေအပ်ကုန်သော၊ ဝါ – ဒုသီလဖြစ်ကုန်သော၊ ပုဂ္ဂလာနံ – တို့ကို၊ ယော နိဂ္ဂဟော – အကြင် နှိပ်ခြင်းသည်၊ (အတ္ထိ၊) သွေဝ – ထို နှိပ်ခြင်းသည်ပင်၊ ဧတေသံ – ဤ ပေသလရဟန်းတို့၏၊ ဖာသုဝိဟာရော – ချမ်းသာစွာနေရကြောင်း

သန္ဒိဟမာနာ။ ။“သန္ဒေဟ”သဒ္ဒါသည် ယုံမှားသံသယအနက်ကို ဟောဘ၏၊ သံပုဗ္ဗ+ ဒိဟဓာတ်, ဏပစ္စည်းတည်း၊ ဤနေရာ၌လည်း ဘူဝါဒိအပစ္စည်း, မာနပစ္စည်းဖြင့် “သန္ဒိဟမာနာ”ဟု ဖြစ်စေ, ဣကို ဧဝုဒ္ဓိပြု၍ “သန္ဒေဟမာနာ”ဟုဖြစ်စေ, ဤ ၂မျိုးသာ ရှိသင့်၏၊ “သန္ဒိဋ္ဌမာနာ”ကား ပါဋ္ဌပျက်သာ။ [“အပ္ပကွရ မသန္ဒိဋ္ဌံ”ဟူရာ၌ကား တ–ပစ္စည်းဖြစ်၍ သန္ဒဋ္ဌေါပုဒ်ကဲ့သို့ “အသန္ဒိဋ္ဌံ”ဟု ရှိရသည်၊ မာနပစ္စည်း၏ ရှေ့က တ–ပစ္စည်းလည်း မနေရသောကြောင့် “သန္ဒိဋ္ဌမာနာ”ဟုလည်း မရှိသင့်။]

ဖာသုဝိဟာရာယ။ ။ရှေ့၌ သုခဝိဟာရတ္ထာယသည် ဣရိယာပုတ် ၄ပါး၌ သွားလာနေထိုင်ရာဝယ်ကိုယ်စိတ်ချမ်းသာခြင်းတည်း၊ ဤ“ဖာသုဝိဟာရ”ကား သိက္ခာပုဒ်ကို ကျင့်ဖို့ရန် အားထုတ်ရာ၌ ကိုယ်စိတ် ၂ပါး၏ ချမ်းသာခြင်းတည်း။

သည်၊ (ဟောတိ–၏၊) ဟိ–ချဲ့၊ ဒုဿီလပုဂ္ဂလေ–တို့ကို၊ နိဿယ–မှီ၍၊ ဥပေါသထော–ဥပုသ်ကံသည်၊ နု တိဋ္ဌတိ – မတည်၊ ပဝါရဏာ – ပဝါရဏာကံသည်၊ နု တိဋ္ဌတိ–မတည်၊ သံဃကမ္မာနိ–ကြွင်းသော သံဃကံတို့သည်၊ [ပါရိသေသနည်းအားဖြင့် ဥပုသ် ပဝါရဏာမှ ကြွင်းသော ကံကိုသာ ယူ။] နု ပဝတ္တန္တိ – နှ၊ သာမဂ္ဂီ – ညီညွတ်သော ပုဂ္ဂိုလ်တို့၏ အဖြစ်သည်၊ ဝါ – သံဃာ၏ ညီညွတ်ခြင်းသည်၊ [သမဂ္ဂါနံ + ဘာဝေါ သာမဂ္ဂီ (ဤပစ္စည်း ထပ်သက်)။] နု ဟောတိ – မဖြစ်၊ ဘိက္ခူ – တို့သည်၊ အနေကဂ္ဂါ – တစ်ခုတည်းသော အာရုံရှိသော စိတ်မရှိကုန်သည်၊ ဝါ – မတည်ကြည်ကုန်သည်၊ (ဟုတ္တာ) ဥဒ္ဒေသပရိပုစ္ဆာကမ္မဋ္ဌာနာဒိနိ – ပါဋိကို သင်ယူခြင်း, အဋ္ဌကထာကို အဖန်ဖန်မေးခြင်း, ကမ္မဋ္ဌာန်းစီးဖြန်းခြင်း အစရှိသည်တို့ကို၊ အနုယုဉ္ဇိတုံ – အားထုတ်ခြင်းငှာ၊ နု သက္ကောန္တိ – မစွမ်းနိုင်ကုန်၊ ပန – အနွယကား၊ ဒုဿီလေသု – တို့ကို၊ နိဂ္ဂဟိတေသု – နှိပ်အပ်ကုန်ပြီးသော်၊ သဗ္ဗောပိ – သော၊ အယံ ဥပဒ္ဒဝေါ – ဤ ဘေးရန်သည်၊ နု ဟောတိ – မဖြစ်တော့၊ တတော – ထိုသို့ ဘေးရန် မဖြစ်ခြင်းကြောင့်၊ ပေသလာ– နှစ်သော၊ ဘိက္ခူ – တို့သည်၊ ဖာသု– စွာ၊ ဝိဟာရန္တိ – နေကြရကုန်၏၊ ဧဝံ – လျှင်၊ ပေသလာနံ ဘိက္ခူနံ ဖာသုဝိဟာရာယတိ ဧတ္ထ – ၌၊ ဒ္ဝိဓာ – ၂ပါး အပြားအားဖြင့်၊ [ပိယသီလာ ဟိ ဘိက္ခူ – စသည်ဖြင့် ပြအပ်သောနည်း, ယော ဝါ ဒုမ္မကုံနံ – စသည်ဖြင့် ပြအပ်သော နည်းအားဖြင့်] အတ္ထော – ကို၊ ဝေဒိတဗ္ဗော – ၏။

ဒိဋ္ဌဓမ္မိကာနံ အာသဝါနံ သံဝရာယာတိ(ဧတ္ထ)– ၌၊ ဒိဋ္ဌဓမ္မိကာ– မျက်မှောက်ဘဝ၌ဖြစ်ကုန်သော၊ အာသဝါ နာမ – အကြောင်းအားလျော်စွာ ဖြစ်ပေါ်လာသော ဘေးရန်တို့မည်သည်၊ အသံဝရေ– မစောင့်စည်းခြင်း၌၊ ဌိတေန–တည်သော ရဟန်းသည်၊ တသ္မိညေव အတ္တဘာဝေ – ထို အတ္တဘောဝ၌ပင်၊ ပတ္တဗ္ဗာ – ရောက်ထိုက်ကုန်သော၊ ပါဏာတိပါတာ ၊ ပေ၊ ဝိပ္ပဋိသာရာဒယော – လက်ဖြင့် ပုတ်ခတ်ခြင်း, တုတ်ဖြင့် ရိုက်ခြင်း, လက်ကို ဖြတ်ခြင်း, ခြေကို ဖြတ်ခြင်း, အကျော်အစော မရှိခြင်း, အခြွေအရံ မရှိခြင်း, နှလုံးမသာယာခြင်း အစရှိကုန်သော၊ ဒုက္ခဝိသေသာ –

အာသဝါနံ။ ။အာသဝပုဒ်၏ အနက်ကို ဝိနယပညတ္တိယာစနခန်း "အာသဝဋ္ဌာနိယာ ဓမ္မာ" ပုဒ်၌ ဖွင့်ခဲ့ပြီ၊ ဝိနည်းပညတ်တော် မရှိလျှင် မေထုန်မှု အဒိန္နာဒါနမှု စသည်ကို ပြုကြလိမ့်မည်၊ ထိုသို့ ပြုမှုကြောင့် ယခုဘဝ၌ လက်–တုတ် စသည်ဖြင့် အနှိပ်စက်ခံရခြင်း, လက် ခြေ အဖြတ်ခံရခြင်းစသော ဘေးများဖြစ်နိုင်၏၊ နောင်သံသရာ၌လည်း အပါယ်ဘေးနှင့် အဆက်ဆက်ဝင့်ပါခြင်း ဘေးများ ဖြစ်နိုင်သည်။ [သမ္မုခါဂရဟာဏံ (မျက်မှောက် အကဲ့ရဲ့ခံရခြင်းသည်) အကိတ္တိ၊ ပရမ္မုခါဂရဟာဏံ အယသော၊ အထ ဝါ သမ္မုခါ ပရမ္မုခါဂရဟာဏံ အကိတ္တိ၊ ပရိဝါရဟာနိ (အခြွေအရံ ဆုတ်ယုတ်ခြင်းသည်) အယသောတိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။]

ဒုက္ခအထူးတို့တည်း၊ ဣတိ – သို့၊ ဒိဋ္ဌမမ္မိကာနံ – နိသော၊ ဣမေသံ အာသဝါနံ– ဤ အကြောင်းအားလျော်စွာ ဖြစ်ပေါ်လာသော ဘေးရန်တို့ကို၊ သံဝရာယ – စောင့်စည်းခြင်းငှာ၊ ပိဓာနာယ – ပိတ်ခြင်းငှာ၊ အာဂမနမဂ္ဂထကနာယ – လာကြောင်းလမ်းကို ပိတ်ခြင်းငှာ၊ (သိက္ခာပဒံ ပညပေသာမိ၊) ဣတိ အတ္ထော – နက်။

သမ္မရာယိ၊ ပေ၊ ပဋိဃာတာယာတိ (ဇတ္ထ) – ၌၊ သမ္မရာယိကာ – တမလွန်ဘဝ၌ ဖြစ်ကုန်သော၊ အာသဝါနာမ – တို့မည်သည်၊ အသံဝရေ – ၌၊ ဌိတေန – တည်သူသည်၊ ကတပါပကမ္မမူလကာ – ပြုအပ်သော မကောင်းမှုကံလျှင် အရင်းခံရှိကုန်သော၊ သမ္မရာယေ – ၌၊ နရကာဒီသု – ငရဲ အစရှိသည်တို့၌၊ ပတ္တဗ္ဗာ – ရောက်ထိုက်ကုန်သော၊ ဒုက္ခဝိသေသာ – တို့တည်း၊ တေသံ – ထို တမလွန်ဘဝ၌ဖြစ်သော ဒုက္ခအထူးတို့၏၊ ဝါ – တို့ကို၊ ပဋိဃာတတ္ထာယ – ပယ်ဖျောက်ခြင်းအကျိုးငှာ၊ ပဋိပသဿမ္ဘနတ္ထာယ – ငြိမ်းအေးခြင်း အကျိုးငှာ၊ ဝူပသမတ္ထာယ – နောက်ထပ် မပေါ်လာအောင် ငြိမ်းအေးခြင်းအကျိုးငှာ၊ (သိက္ခာပဒံ ပညပေသာမိ၊) ဣတိ ဝုတ္တ ဟောတိ။

အပ္ပသန္နာနံ ပသာဒါယာတိ (ဇတ္ထ)–၌၊ (ဝုဋ္ဌတ္ထံ – လျှို့ဝှက်အပ်သောအနက်ကို၊ ဟိ, ဥဒ္ဒရိတ္ဘာ ဒသေသမိ – ထုတ်၍ပြဦးအုံ၊) သိက္ခာပဒပညတ္တိယာ – သိက္ခာပုဒ်ပညတ်ခြင်းသည်၊ သတိ – သော်၊ သိက္ခာပဒပညတ္တိ – ပညတ်အပ်သော သိက္ခာပုဒ်တော်ကို၊ ဥတ္တာ ဝါ – သော်လည်းကောင်း၊ ယထာပညတ္တံ – အကြင်အကြင် ပညတ်အပ်သည့်အတိုင်း၊ ပဋိပဇ္ဇမာနေ – ကျင့်နေကုန်သော၊ ဘိက္ခူ – တို့ကို၊ ဒိသွာ ဝါ –သော်လည်းကောင်း၊ အပ္ပသန္နာ – မကြည်ညိုသေးကုန်သော၊ ယေ ပဏ္ဍိတမနုဿာ– အကြင် ပညာရှိ လူတို့သည်၊ (သန္တိ)၊ တေပိ – ထို ပညာရှိ လူတို့သည်လည်း၊ [ပသာဒံ အာပဇ္ဇန္တိ – ၌ စပ်၊] လောကေ – ၌၊ မဟာဇနဿ – ၏၊ ယာနိ ရဇ္ဇနဒုဿန မုယှနဋ္ဌာနာနိ – အကြင် နှစ်သက်ခြင်း၏တည်ရာ, အမျက်ထွက်ခြင်း၏တည်ရာ, တွေဝေခြင်း၏တည်ရာ အာရုံတို့သည်၊ (သန္တိ)၊ [မေထုနာဒီနိ ရဇ္ဇနဋ္ဌာနာနိ၊ ပါဏာတိပါတာဒီနိ ဒုဿနဋ္ဌာနာနိ၊ – ဋီကာ၌ မုယှနဋ္ဌာန မပါ၊ "သုရာပါနာဒီနိ မုယှနဋ္ဌာနာနိ" ဟု ထည့်သင့်၏။] တေဟိ – ထို အာရုံတို့မှ၊

ပဋိဃာတတ္ထာယ။ ။ဤ ပဋိဃာတကိုပင် "ပဋိပသဿမ္ဘန, ဝူပသမ"ဟု ထပ်ဖွင့်သည်၊ "သမ္မရာယိကဒုက္ခကို ယခုဘဝက ပယ်သတ်ခြင်း"ဟူသည် ထိုဒုက္ခများ မပေါ်လာအောင် အကုသိုလ်ကို ငြိမ်းစေခြင်းပင်တည်း – ဟူလို၊ ပဋိပသဿမ္ဘနဖြင့် ယခုဖြစ်ဖွယ် အကုသိုလ်ကို ငြိမ်းစေပုံကို ပြ၏၊ ဝူပသမဖြင့် နောက်ထပ် မပေါ်အောင် ငြိမ်းစေပုံကို ပြ၏–ဟု ကြံပါ။

သက္ကျပုတ္တိယာ–သာကီဝင်မင်းသား ဘုရားသားတော် ဖြစ်ကုန်သော၊ ဣမေ သမဏာ–တို့သည်၊ အာရကာ – ဝေးစွာ၊ ဝိရတာ – ရှောင်ကြဉ်ကုန်သည်၊ (ဟုတ္တာ)၊ ဝိဟရန္တိ ဝတ – နေနိုင်ကြပါပေကုန်စွတ်တကား၊ ဒုက္ခရံ – ခဲယဉ်းသဖြင့် ပြုအပ်သော အမှုကို၊ ကရောန္တိ ဝတ – ပြုနိုင်ကြပါပေကုန်စွတ်တကား၊ ဘာရိယံ – ဝန်လေးသောအမှုကို၊ ကာရောန္တိ ဝတ – တကား၊ ဣတိ – ဤသို့ တွေးမှ၊ ပသာဒံ– သို့၊ အာပဇ္ဇန္တိ–နှ၏၊ (ကော ဝိယ–အဘယ်သူကဲ့သို့နည်း၊) ဝိနယပိဋကေ–၌၊ ပေါတ္ထကံ –ပေစာကို၊ ဒိသွာ – ၍၊ မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိကော – မိစ္ဆာအယူရှိသော ၊ ကတဝေဒီ – ပြုအပ်သော ကျေးဇူးကို သိလေ့ရှိသော၊ ဗြာဟ္မဏော – သည်၊ (ပသာဒံ – သို့၊ အာပဇ္ဇတိ) ဝိယ – ကဲ့သို့တည်း၊ တေန – ကြောင့်၊ အပ္ပသန္နာနံ ပသာဒါယာတိ – ဟူ၍၊ (ဘဂဝတာ – သည်၊) ဝုတ္တံ – မိန့်တော်မူအပ်ပြီ။

ပသန္နာနံ ဘိယျောဘာဝါယာတိ – ကား၊ သာသနေ – တော်၌၊ ပသန္နာ–ကြည်ညိုပြီးကုန်သော၊ ယေ ကုလပုတ္တာ – တို့သည်၊ (သန္တိ)၊ တေပိ – ထိုအမျိုးကောင်းသားတို့သည်လည်း၊ ["ယေပိ အပ္ပသန္နာ, တေ" တုန်းကဲ့သို့ "တေ သိက္ခာပဒပညတ္တိ"ဟု ပိ မပါဘဲ ရှိသင့်၏၊] သိက္ခာပဒပညတ္တိ – ကို၊ ဥ တ္တာ ဝါ–သော်လည်းကောင်း၊ ယထာပညတ္တံ – အတိုင်း၊ ပဋိပဇ္ဇမာနေ – နှ်သော၊ ဘိက္ခု–တို့ကို၊ ဒိသွာ ဝါ –သော်လည်းကောင်း၊ ယေ – အကြင် အရှင်တို့သည်၊ ယာဝဇီဝံ–အသက်အပိုင်းအခြားအတိုင်း၊ ဝါ – အသက်ရှည်သမျှ၊ ဧကသေယျံ – တစ်ယောက်တည်းသာ အိပ်ရခြင်းရှိသော [တချို့စာ၌ "ဧကသေယျံ"ကျသည်၊] ဧကဘတ္တံ – တစ်ထပ်တည်းသော နံနက်စာရှိသော၊ ब्रह्मचरियं – မြတ်သောအကျင့်ကို၊ ဝိနယသံဝရံ – စောင့်စည်းအပ်သော ဝိနည်းကို၊ အနုပါလေန္တိ –အစဉ်စောင့်ရှောက်ကြကုန်၏၊ (တေ) အယျာ – တို့သည်၊ အဟော ဒုက္ခရကာရိနော – အော် ခဲယဉ်းသဖြင့် ပြုအပ်သောအမှုကို ပြုနိုင်ကြပါပေကုန်စွ၊ ဣတိ – ဤသို့တွေး၍၊ ဘိယျောဘိယျော – လွန်စွာ လွန်စွာ၊ ဝါ – တိုး၍ တိုး၍၊ ပသီဒန္တိ – နှ၏၊ တေန – ကြောင့်၊ ပသန္နာနံ ဘိယျောဘာဝါယာတိ – ဟူ၍ (ဘဂဝတာ) ဝုတ္တံ – ပြီ။

သဒ္ဓမ္မဋ္ဌိတိယာတိ (ဇတ္ထ)– ၌၊ သဒ္ဓမ္မော–သည်၊ ပရိယတ္တိသဒ္ဓမ္မော – မူလည်းကောင်း၊ ပတိပတ္တိသဒ္ဓမ္မော – လည်းကောင်း၊ အဓိဂမသဒ္ဓမ္မော – လည်းကောင်း၊ ဝါ – ပတိဝေဓသဒ္ဓမ္မ –လည်းကောင်း၊ ဣတိ – သို့၊ တိဝိဓော – ၃ပါးအပြားရှိ၏၊ တတ္ထ – တို့တွင်၊ ပိဋကတ္တယ သင်္ဂဟိတံ – ပိဋကတ် ၃ ပုံဖြင့် သိမ်းယူအပ်သော၊ သဗ္ဗမ္မိ–သော၊ ဗုဒ္ဓဝစနံ–သည်၊ **ပရိယတ္တိသဒ္ဓမ္မော**နာမ– မည်၏၊ တေရသ–နှ်သော၊ ဓုတဂုဏာ – ကိလေသာတို့ကို လှုပ်ခါတတ်သော ပုဂ္ဂိုလ်၏ ဂုဏ်တို့လည်းကောင်း၊ ဝါ–ဓုတင်တို့လည်းကောင်း၊ စုဒ္ဒသ–နှ်သော၊ ခန္ဓက ဝတ္တာနိ – ဝတ်တို့ လည်းကောင်း၊

[စုဌ္ဌ၀ါ – ၀ဏ္ဏကွန္ဓကဋ္ဌ လာသော ၀တ်ာ ၁၄ ပါး] ဒွေ အသီတိ – ၈၂ ပါးသော၊ မဟာ၀တ္ထာနိ–၀တ်ကြီးတို့လည်းကောင်း။ [တဒ္ဓနိယကံ စသည် ပြုနိုက်ဌ် ကျင့်ရသော ၀တ်ကြီးများ။] သီလ သမာဓိ ဝိပဿနာ – သနာ တို့လည်းကောင်း၊ ဣတိ အယံ– ဤ အလုံးစုံသည်၊ **ပဋိပတ္တိသဒ္ဒမ္မော** နာမ–မည်၏၊ စတ္တာရော–နိ်သော၊ အရိယမဂ္ဂါ– တို့လည်းကောင်း၊ စတ္တာရိ–နိ်သော၊ သာမညဖလာနိ စ – တို့လည်းကောင်း၊ ၀ါ– ရဟန်းအစစ်၏ ဖြစ်ကြောင်း ဖိုလ် ၄ ပါးတို့ လည်းကောင်း၊ [သမဏသ – သမဏအစစ်၏ + ဘာ၀ေါ သာမည်] နိဗ္ဗာနဉ္စ– လည်းကောင်း၊ ဣတိ အယံ – သည်၊ **အဓိဂမသဒ္ဒမ္မော** နာမ–မည်၏၊ ၀ါ–ထိုးထွင်း၍ သိအပ်သော ပတိ၀ေ၀သဒ္ဒမ္မ မည်၏၊ သော သဗ္ဗောပိ – ထို အလုံးစုံသော သဒ္ဒမ္မသည်လည်း၊ [တသ္မာပြင်ဘက်က စိရဋ္ဌိတိကော ဟောတိ – ဌ် စပ်] ယသ္မာ– ကြောင့်၊ သိက္ခာပဒပညတ္တိယာ – သည်၊ သတိ – သော်၊ ဘိက္ခူ – တို့သည်၊ သိက္ခာ ပဒဉ္စ – ကိုလည်းကောင်း၊ တသ– ထို သိက္ခာပုဒ်၏၊ ဝိဘင်္ဂဉ္စ – အကျယ်ဝေဖန်ကြောင်း ပဒဘာဇနီကိုလည်းကောင်း၊ တဒတ္ထဇောတနတ္ထံ – ထို သိက္ခာပုဒ် ဝိဘင်း၏ အနက်အဓိပ္ပာယ်ကို ထွန်းပြခြင်း အကျိုးငါ၊ အညံ – သော၊ ဗုဒ္ဓ၀စနံ စ – ကိုလည်းကောင်း၊ ပရိယာပုဏာတိ – သင်ယူကြကုန်၏၊ (ဤစကားဖြင့် ပရိယတ္တိသဒ္ဒမ္မကို ပြ၏၊) ယထာပညတ္တဉ္စ – အကြင် အကြင် ပညတ်တော်အတိုင်းလည်း၊ ပဋိပဇ္ဇမာနာ – ကျင့်ကုန်လျက်၊ ပတိပတ္တိ–ကို၊ ပူရေတွာ –၍၊ (ဤစကားဖြင့် ပတိပတ္တိ သဒ္ဒမ္မကိုပြ၏၊) ပတိပတ္တိယာ– ဖြင့်၊ အဓိဂန္တုံ – ရထိုက်သော၊ လောကုတ္တရ၀ေ၀ မ်ိ– ကို၊ ၀ါ – လောကုတ္တရာတရားဟူသော ပတိ၀ေ၀သဒ္ဒမ္မကို၊ အဓိဂစ္ဆန္တိ – ရကြကုန်၏၊ တသ္မာ–ကြောင့်၊ (သိက္ခာပဒပညတ္တိ ရှိလျှင် ၃ ပါးသော သဒ္ဒမ္မကို ရနိုင်သောကြောင့်၊) သိက္ခာပဒပညတ္တိယာ – သိက္ခာပုဒ်ကို ပညတ်ခြင်းကြောင့်၊ စိရဋ္ဌိတိကော– ကြာမြင့်စွာ တည်ခြင်းရှိသည်၊ ဟောတိ – ၏၊ တေန – ကြောင့်၊ သဒ္ဒမ္မဋ္ဌိတိယာတိ – ဟူ၍၊ (ဘဂ၀တာ၊) ၀ုတ္တံ– ပြီ။ [တသ္မာကို အကျယ်အနက်ပေးလျှင် သိက္ခာပဒပညတ္တိ ပါ၀င်သွားသောကြောင့် တသ္မာနောက်ဌ် "သိက္ခာပဒပညတ္တိယာ" ရှိနေခြင်းသည် ပိုဟန်တူ၏၊ အဂ္ဂိတ္ထရ, ဒသက–ဥပါလိ၀ဂ် အဋ္ဌကထာဌ်လည်း ပိုသည်။]

ဝိနယာနုဂ္ဂဟာယာတိ (ဧတ္ထ) – ဌ်၊ (ဝုဋ္ဌတ္ထံ, ဟိ ဥဒ္ဓရိတ္တာ ဒသေမိ) သိက္ခာ ပဒပညတ္တိယာ–သည်၊ သတိ–သော်၊ သံ၀ရ၀ိနယော စ–သံ၀ရ၀ိနည်းလည်းကောင်း၊

သံ၀ရ၀ိနယော။ ။သီလ, သတိ, ဉာဏ, ခန္တိ, ၀ီရိယဟူသော သံ၀ရ ၅ပါးကိုပင် "ယထာသက် သံ၀ရိတဗ္ဗာနံ ၀ိနေတဗ္ဗာနဉ္စကာယဒုစ္စရိတာဒီနံ သံ၀ရဏတော သံ၀ရော, ၀ိနယနတော ၀ိနယောတိ စ ၀ုစ္စတိ = မိမိဆိုင်ရာ စောင့်ရှောက်ထိုက် ပယ်ရှားထိုက်သော ကာယဒုစရိုက်စသည် တို့ကို စောင့်ရှောက်တတ် ပယ်ရှားတတ်သောကြောင့် သံ၀ရဟုလည်းကောင်း ၀ိနယဟုလည်းကောင်း, ဆိုအပ်၏"၊ ဤအဖွင့်ကြည့်၍ သံ၀ရနှင့် ၀ိနယကို အရတူဟု မှတ်။

ပဟာနဝိနယော စ–လည်းကောင်း၊ သမထဝိနယော စ – လည်းကောင်း၊ ပညတ္တိ ဝိနယော စ – လည်းကောင်း၊ ဣတိ – သို့၊ စတုဗိဓောပိ – သော၊ ဝိနယော – သည်၊ ဝါ – ကို၊ အနုဂ္ဂဟိတော – ချီးမြှောက်အပ်သည်၊ ဥပတ္ထမ္ဘိတော – ထောက်ပံ့အပ်သည်၊ သုပတ္ထမ္ဘိတော – ကောင်းစွာထောက်ပံ့အပ်သည်၊ ဟောတိ – ၏၊ တေန–ကြောင့်၊ ဝိနယာနုဂ္ဂဟာယာတိ – ဟူ၍၊ (ဘဂဝတာ) ဝုတ္တံ – ပြီ။

စ–ဆက်၊ သဗ္ဗာနေဝ – အလုံးစုံသာလျှင်ဖြစ်ကုန်သော၊ ဧတာနိ ပဒါနိ–ဤ သံဃသုဋ္ဌုတာယ အစရှိသော ပုဒ်တို့ကို၊ သိက္ခာပဒံ ပညပေသာမိတိ ဣမိနာ ဝစနေန – သာမိဟူသော ဤစကားနှင့်၊ သဒ္ဓိं – ကွ၊ ယောဇေတဗ္ဗာနိ – ယှဉ်စေထိုက်ကုန်၏၊ တတြ – ထိုသို့ ယှဉ်စေရာ၌၊ အယံ–ဤဆိုအပ်လတ္တံ့ကား၊ ပဌမပစ္ဆိမ ပဒယောဇနာ – ပထမပုဒ် နောက်ဆုံးပုဒ်တို့ကို ယှဉ်စေခြင်းတည်း၊ ဝါ – ယှဉ်စပ်၍ ပြခြင်းတည်း၊ [အာဒိအန္တဒီပကနည်း, မိဂပဒဝလဉ္ဇန နည်းအားဖြင့် အစနှင့် အဆုံးကို ယှဉ်စပ်၍ ပြမည် – ဟူလို၊] သံဃသုဋ္ဌုတာယ – သံဃာအများ၏ ကောင်းပါပြီဘုရားဟု စကားတော်ကို လက်ခံနိုင်သည်၏ အဖြစ်အကျိုးငှါ၊ သိက္ခာပဒံ–ကို၊ ပညပေသာမိ – အုံ့၊ ဝိနယာနုဂ္ဂဟာယ – သံဝရပဟာန, သမထပညတ်, ၄ ရပ်သော ဝိနည်းကို ချီးမြှောက်ခြင်း အကျိုးငှါ၊ သိက္ခာပဒံ ပည ပေသာမိ၊ ဣတိ အယံ – ကား၊ (ပဌမ ပစ္ဆိမ ပဒယောဇနာ – တည်း။)

အပိ စ–သည်သာမကသေး၊ ဏ္ဍ–ဤသံဃသုဋ္ဌုတာယအစရှိသော ပုဒ်တို့၌၊ ယံ သံဃသုဋ္ဌု – အကြင် သံဃာအများ၏ ကောင်းပါပြီဘုရားဟု စကားတော်ကို လက်ခံနိုင်ခြင်းသည်၊ (အတ္ထိ)၊ တံ – ထို သံဃာအများ၏ ကောင်းပါပြီ ဘုရားဟု စကားတော်ကို လက်ခံနိုင်ခြင်းသည်၊ သံဃဖာသု – သံဃာအများ၏ ဣရိယာပုတ် ၄ ဖြာ ချမ်းသာစွာနေနိုင်ကြောင်းသည်၊ (ဟောတိ)၊ ယံ သံဃဖာသု – ခြင်းသည်၊ (အတ္ထိ)၊ တံ – သည်၊ ဒုမ္မင်္ကိုနံ – ခဲယဉ်းသဖြင့် အရှိန်အဝါ မဲ့သူတို့၏ အဖြစ်သို့ ရောက်စေအပ်ကုန်သော၊ ပုဂ္ဂလာနံ– ဒုဿီလပုဂ္ဂိုလ်တို့ကို၊ နိဂ္ဂဟာယ – နှိပ်ခြင်းငှါ၊

ပဟာနဝိနယော။ ။တဒဂ်စသော ပဟာန် ၅ပါးကိုပင် "ယသ္မာစာဂဋ္ဌေန ပဟာနံ, ဝိနယနဋ္ဌေန ဝိနယော–အကြင်ကြောင့် စွန့်ခြင်းအနက်ကြောင့် ပဟာန, ပယ်ရှားခြင်း အနက်ကြောင့် ဝိနယမည်၏၊ တသ္မာ"ပဟာနဝိနယောတိ ဝုစ္စတိ။ [ပဇဟတီတိ ပဟာနံ၊ ပဟာနဉ္စ+တံ+ဝိနယောစာတိ ပဟာနဝိနယော။]

သမထ, ပညတ္တိ။ ။သမထဝိနယော–သတ္တ အဓိကရဏသမထာ၊ ပညတ္တိဝိနယော–သိက္ခာပဒမေဝ၊ သိက္ခာပဒပညတ္တိယာ ဟိ ဝိဇ္ဇမာနာယ (သိက္ခာပုဒ်ပညတ်မှ ရှိမှသာ) သိက္ခာပဒ သမ္ဘဝတော (သိက္ခာပုဒ်ပါဠိတော်၏ ရှိသင့်သောကြောင့်) ပညတ္တိဝိနယောပိ သိက္ခာပဒပညတ္တိယာ အနုဂ္ဂဟိတော ဟောတိ = ပညတ်အပ်သော သိက္ခာပုဒ်ခေါ် ဝိနည်းတော်ကိုလည်း သိက္ခာပုဒ် ပညတ်ခြင်းဖြင့် ချီးမြှောက်အပ်ရာရောက်သည်။

(ဟောတိ)၊ ဣတိဧဝံ – သို့၊ သခ်ၠိကနယ်–သံကွင်းဆက် နည်းကို၊ (ကတွာ စ– ပြု၍လည်းကောင်း၊) ယံ သံယသုဋ္ဌု – သည်၊ (အတ္ထိ)၊ တံ– သည်၊ သံယဖာသု – သည်၊ (ဟောတိ၊) ယံ သံယသုဋ္ဌု (အတ္ထိ)၊ တံ ဒုမ္မဂ္ဂံနံ ပုဂ္ဂ လာနံ နိဂ္ဂဟာယ (ဟောတိ)၊ ဣတိဧဝံ – သို့၊ ဧကေကပဒမူလိကံ–တစ်ပုဒ်တစ်ပုဒ်လျှင် အရင်းခံရှိသော၊ ဒသကွတ္တဲ့ – ဆယ်ကြိမ်၊ ယောဇနံ – ယှဉ်စေခြင်းကို၊ ကတွာ စ– ၍လည်းကောင်း၊ **ပရိဝါရေ** – ပရိဝါပါဠိတော်၌၊ အတ္ထသတံ၊ ပေ၊ ပကရဏောတိ – ဟူသော၊ ယံ – အကြင် စကားကို ၊ (သံဂီတိကာရေဟိ) ဝုတ္တံ – ပြီ၊ တံ သမ္ဗံ – ထိုအလုံးစုံသော

သခ်ၠိကနယ်။ ။သံယသုဋ္ဌုနှင့် သံယဖာသုကိုတွဲ, သံယဖာသုနှင့် ဒုမ္မဂ္ဂံပုဂ္ဂလ နိဂ္ဂဟာကိုတွဲ၊ ဤသို့ စသည်ဖြင့် ရှေ့ရှေ့ပုဒ်ကို နောက်နောက်ပုဒ်နှင့်တွဲ၍ ပြခြင်းကို သံကြိုးကွင်းချင်း ဆက်ပုံနှင့် တူသောကြောင့် "သခ်ၠိကနယ"ဟု ဆိုသည်၊ ဤ သခ်ၠိကနယ် ကတွာကို ဝေဒီတဗ္ဗ၌စပ်။

မှတ်ချက်။ ။ဤသခ်ၠိကနည်း၌ "ယံ သံယသုဋ္ဌုသည် အကြောင်း, တံ သံယ ဖာသုသည် အကျိုး"ဤသို့ ခွဲသောအခါအကြောင်း ၁၀ပါး, အကျိုး ၁၀ပါးရအောင် "ယံ ဝိနယာနုဂ္ဂဟာယသည် အကြောင်း, တံ သံယသုဋ္ဌုသည် အကျိုး"ဟု နောက်ဆုံးပုဒ်မှ ရှေ့ဆုံးအစကို ပြန်၍လှည့်နည်းတိုင်အောင် ဆက်သွယ်ပါစေ၊ သံကြိုးကွင်းချင်းဆက်ရာ၌ အဆုံးကွင်းမှပြန်၍ အစကွင်းကို ဆက်ပုံမျိုးတည်း။

ဝိမတိ။ ။ယော ဟိ သော ပရိဝါရေ ယံ သံယသုဋ္ဌု, တံ သံယဖာသုတိ အာဒိ' ကတွာ, ယံ သဒ္ဒမ္ဗဒ္ဓိတိယာ, တံဝိနယာနုဂ္ဂဟာယာတိ ပရိယောသာနံခဏ္ဍစဏ္ဍဝသေနေ သခ်ၠိကနယော ဝုတ္တော၊ တသ္မိံ (ထိုနည်း၌) ဧကမူလကနယေ အာဂတဗဒ္ဓ စဏ္ဍနယေန "ယံ' ဝိနယာ နုဂ္ဂဟာယ, တံ သံယသုဋ္ဌု"တိ ဣဒမ္မိ ယောဇေတွာ ဗဒ္ဓစဏ္ဍေ ကတေ ပုရိမပုရိမာနိ ဒသ ဓမ္မပဒါနိ, ပစ္ဆိမပစ္ဆိမာနိ ဒသ အတ္ထပဒါနိ စ ဟောန္တိ။

ဧကေကမူလိကံ။ ။သံယသုဋ္ဌုကိုမူတည်၍, သံယဖာသုစသော ၉ပါးကို မူလိသွတ်လျက် ၉ ဝါရ၊ ထိုအတူ သံယဖာသုစသည်ကို မူတည်၍ ဒုမ္မဂ္ဂံနံ ပုဂ္ဂလာနံစသည်ကို မူလိသွတ်သောအားဖြင့် ၉ဝါရစီရသောကြောင့်, အားလုံး ဝါရပေါင်း ၉၀ဖြစ်၏၊ တစ်ဝါရလျှင် ရှေးရှေးအကြောင်း ၉ပါး နောက်နောက်အကျိုး ၉ပါးစီ ရှိရကားအကြောင်း ၉၀, အကျိုး ၉၀ ဖြစ်၏၊ သခ်ၠိကနည်း၌ ပြခဲ့သော အကြောင်း ၁၀ပါး အကျိုး ၁၀ပါးနှင့် ပေါင်းသော်... အတ္ထသတံ, ဓမ္မသတံ, ဒွေနိရုတ္တိ သတာနိ, စတ္တာရိ ဉာဏသတာနိ, ဖြစ်၏။

ဝိမတိ။ ။ဧကမူလကနယေ ပန ဧကသ္မိံ ဝါရေ နဝေ၀ အတ္ထပဒါနိ ဓမ္မပဒါနိ စ လဗ္ဘန္တိ၊ ဧဝံ ဒ္ဝေသဟိ ဝါရေဟိ နဝုတိ အတ္ထပဒါနိ နဝုတိ ဓမ္မပဒါနိ စ ဟောန္တိ၊ တာနိ သခ်ၠိကနယေ ဝုတ္တေဟိ ဒသဟိ အတ္ထပဒေဟိ ဒသဟိ ဓမ္မပဒေဟိ စ သဒ္ဓိံ ယောဇိတာနိ ယထာဝုတ္တံ အတ္ထသတံ ဓမ္မသတဉ္စ ဟောန္တိတိ ဝေဒိတဗ္ဗံ၊ [သာရတ္ထဋီကာ တစ်မျိုးတွက်ပြသေး၏၊ ထို သာရတ္ထနည်းကို ဝိမတိပယ်လေသည်။]

စကားကို၊ ဝေဒိတဗ္ဗံ –၏၊ [အတ္ထဝသေ ပကရဏေ– အတ္ထဝသအရာ၌၊ အတ္ထသတ်– အကျိုးတစ်ရာသည်လည်းကောင်း၊ ဓမ္မသတ် – အကြောင်း တစ်ရာသည်လည်းကောင်း၊ ဒွေ နိရုတ္တိသတာနိ စ – သဒ္ဒါ နှစ်ရာတို့သည်လည်းကောင်း၊ စတ္တာရိ ဉာဏသတာနိ စ–ဉာဏ် ၄ ရာတို့သည်လည်းကောင်း၊ (ဟောန္တိ – နိ ၏၊)] ပန – ဆက်၊ တံ ဇတံ – ထို အလုံးစုံသော စကားရပ်ကို၊ [ဝဏ္ဏိတံ–ဌ်စပ်၊] ဝါ–သည်၊ ယသ္မာ – ကြောင့်၊ ပရိဝါရေယေဝ – တော်ဌပင်၊ အာဒိ – ထင်ရှားစွာ၊ ဘဝိသတိ – တို့၊ တသ္မာ – ကြောင့်၊ ဣဒ – ဤနေရာ၌၊ (မယာ) န ဝဏ္ဏိတံ– မဖွင့်အပ်တော့ပြီ၊ ဣတိ – အပြီးတည်း။

ဇဝံ – ဤသို့၊ သိက္ခာပဒပညတ္တိယာ–သိက္ခာပုဒ် ပညတ်တော်မူခြင်း၏၊ အာနိသံသံ – အကျိုးအဆက်ဆက်ကို၊ ဒဿေတွာ – မူပြီး၍၊ တသ္မိံ သိက္ခာပဒေ – ဌ်၊ ဘိက္ခုဟိ – တို့သည်၊ ကတ္တဗ္ဗကိစ္စံ – ပြုထိုက်သောကိစ္စကို၊ ဒီပေန္တော – မူလိုသည်၊ (ဟုတွာ)၊ **ဇဝဋ္ဌ ပန ဘိက္ခဝေ ဣမံ သိက္ခာပဒံ ဥဒ္ဒိသေယျာထာတိ** – ထဟူ၍၊ အာဟ– မူပြီ၊ကိ ဝုတ္တံ ဟောတိ၊ ဘိက္ခဝေ – တို့၊ မယာ – သည်၊ ဣတိ – ဤဆိုအပ်ပြီးသော သံဃသုဋ္ဌုတာယ အစရှိသော အစဉ်ဖြင့်၊ သန္ဒဿိတာနိသံသံ – ကောင်းစွာ ပြအပ်ပြီးသော အကျိုးအာနိသင်ရှိသော၊ ဣမံ သိက္ခာပဒံ – ကို၊ ဇဝံ – ဤသို့၊ ပါတိမောက္ခုဒ္ဒေသေ – ပါတိမောက်ကို ရွတ်ပြရာအခါ၌၊ [ဥပုသ်ပြုသောအခါ ပါတိမောက် ရွတ်ပြရာ၌၊] ဥဒ္ဒိသေယျာထ စ–ရွတ်လည်း ရွတ်ပြကြကုန်လော၊ ပရိယာပုဏေယျာထ စ – ဆရာ့အထံ, နည်းနာခံ၍, သင်အံ့လည်း သင်အံ့ကြကုန်လော၊ ဓာရေယျာထ စ – အာဂုံ နှုတ်တက် ဆောင်ရွက်လည်း ဆောင်ရွက်ကြကုန်လော၊ အညေသံ – မိမိမှတစ်ပါး အခြားသူတို့အား၊ [အာရောစနတ္ထသမ္ဘဒါန်၊] ဝါ – တို့ကို၊ ဝါစေယျာထ စ– ဆိုလည်း ဆိုစေကြကုန်လော၊ ဝါ– ပို့ချလည်း ပို့ချကြကုန်လော၊ ဣတိ (ဝုတ္တံ ဟောတိ၊) ဟိ – မှန်၏၊ [ပရိယာပုဏေန စသော အနက်များကို ဖွင့်နိုင်ခြင်းသည် မှန်၏၊] ဇတ္ထ – ဤဥဒ္ဒိသေယျာ ထစ ဟူသော ပါဋ္ဌ၌၊ စ–သဒ္ဒေါ – သည်၊ အတိရေကာနယနတ္ထော – တိုက်ရိုက်

ဥဒ္ဒိသေယျာထ စ။ ။ပါဋ္ဌတော်၌ "ဇဝဋ္ဌပန"မှ စသဒ္ဒါကို ပုဒ်အစဉ်ရှိတိုင်း "ဇဝဋ္ဌ"ဟု မယှဉ်စေဘဲ အစဉ်ဖျက်၍ "ဥဒ္ဒိသေယျာထ"၌ ယှဉ်ပါစေ– ဟု ပြလိုရ "ဥဒ္ဒိသေယျာထ စ"ဟု မိန့်။ [ဇဝဋ္ဌ ပန ဘိက္ခဝေတိ ဇတ္ထ စသဒ္ဒေါ ဘိန္နက္ကမေန ယောဇေတဗ္ဗောတိ အာဟ–ဥဒ္ဒိသေယျာထ စာတိ။] ဤနေရာ၌ "ဘိန္နက္ကမ"ဟု သုံးစွဲထားသော်လည်း တချို့နေရာ၌ "အဌာနပယောဂ–ယှဉ်သင့်ရာ မဟုတ်သောနေရာ၌ သုံးစွဲခြင်း"ဟု ဆိုလေ့ရှိသည်။

အတိရေကာနယနတ္ထောဟိ။ ။ပါဋ္ဌတော်၌ "ဥဒ္ဒိသေယျာထ"ဟု ကြိယာတစ်ပုဒ်တည်းသာ ရှိပါလျက် "ပရိယာပုဏေယျာထ" စသော ကြိယာ၏ "သင်ယူခြင်း"စသော အနက်များကို အဘယ့်ကြောင့် ဆောင်ယူထားနိုင်ပါသနည်း–ဟု မေးဖွယ်ရှိရကား "အတိရေကာ

ဆိုအပ်သော အနက်မှ အပိုအလွန်အနက်ကို ဆောင်ခြင်းအနက်ရှိ၏၊ တေန - ကြောင့်၊ အယံ အတ္ထော - ဤ ပရိယာပုဏာန စသောအနက်သည်၊ ဝါ - ကို၊ အာနိတော - ဆောင်အပ်သည်၊ ဟောတိ - ၏၊ ဣတိ - ဤသို့မှတ်အပ်၏။

ဣဒါနိ - ၌၊ ယံ-အကြင် သိက္ခာပုဒ်ကို၊ ဣမံ သိက္ခာပဒန္တိ - ဣမံ သိက္ခာပဒံ ဟူ၍၊ (ဘဂဝတာ၊) ဝုတ္တံ-ပြီ၊ တံ -ထို သိက္ခာပုဒ်ကို၊ ဒဿေန္တော - သည်၊ (ဟုတ္တာ)၊ **ယော ပန ဘိက္ခု၊ လေ၊ အသ်ဝါသောတိ** - ဟူ၍၊ အာဟ - မူပြီ၊ ဧဝံ - လျှင်၊ မူလစ္ဆေဒ္ဒဝဏ်သေနံ - သာသနာတော်ဝယ် အမြစ်အရင်းပြတ်ခြင်း၏ အစွမ်းဖြင့်၊ ဒဠ္ဍ-ခိုင်မြဲသည်ကို၊ ကတ္တာ - ၍၊ ပဌမပါရာဇိကေ - ပထမပါရာဇိက သိက္ခာပုဒ်ကို၊ ပညတ္တေ - ပညတ်တော်မူအပ်ပြီးသော်၊ အပရမ္ပိ-အခြားလည်းဖြစ်သော၊ အနုပညတ္တံတ္ထာယ - နောက်ထပ် ပညတ်ခြင်းအကျိုးငှါ၊ မက္ကဋိဝတ္ထု - မက္ကဋိဝတ္ထု သည်၊ ဥဒပါဒိ - ထင်ရှားဖြစ်ပြီ၊ တသ-ထိုမက္ကဋိဝတ္ထု၏၊ ဥပ္ပတ္တိဒီပနတ္ထံ- ဖြစ်ပုံကို ပြခြင်းအကျိုးငှါ၊ **ဧဝဠ္ဆိဒ် ဘဂဝတာ၊ လေ၊ ဟောတိ**တိ-ဟူသော ဧတံ- ဤစကားကို၊ (သံဂီတိကာရေဟိ၊) ဝုတ္တံ - ပြီ၊[ဧဝဠ္ဆိဒ်-စသော စကားကို နောက်ထပ် အနုပညတ်ရှိသော သိက္ခာပုဒ်တို့၌ အမြဲသုံးသည်။] တသ - ထို ဧဝဠ္ဆိဒ် ဘဂဝတာ အစရှိသော စကားရပ်၏၊ အတ္ထော - ကို၊ (ဧဝံ - ဤဆိုအပ် လတ္တံ့သော နည်းဖြင့်၊ ဝေဒိတဗ္ဗော-၏၊) ဘဂဝတာ - သည်၊ ဘိက္ခူနံ - တို့ဖို့၊ ဣဒံ သိက္ခာပဒံ - သည်၊ ဝါ - ကို၊ ဧဝံ - သို့၊ ပညတ္တံ စ ဟောတိ - ပညတ်အပ်ပြီး သည်လည်း ဖြစ်၏၊ ဝါ - ပညတ်အပ်ပြီးလည်း ဖြစ်ကရော၊ အညံ - မူလဝတ္ထုမှ တစ်ပါးသော၊ ဣဒံ ဝတ္ထု - ဤ မက္ကဋိဝတ္ထုသည်၊ ဥဒပါဒိ စ - ထင်ရှားလည်း ဖြစ်ပေါ်လာပြီ၊ ဝါ - ထင်ရှားလည်း ဖြစ်ပေါ်လာရော၊ ဣတိ (အတ္ထော - ကို၊ ဝေဒိတဗ္ဗော - ၏။) [ဣဒဉ္စာတိ စသဒ္ဒေါ ဥဒပါဒိစာတိ ယောဧေတဗ္ဗော၊- ယောဧနော။] ပဌမပညတ္တိကထာ-ပထမပညတ်ကို ဖွင့်ဆိုရာ ဖွင့်ဆိုကြောင်း အဋ္ဌကထာသည်၊ နိဋ္ဌိတာ - ပြီးပြီ။

နယနတ္ထော ဟိ" စသည်ကိုမိန့်၊ စသဒ္ဒါက အပိုအလွန် အနက်များကို ဆောင်ယူနိုင်သောကြောင့် သင်ယူခြင်းစသော အနက်များကို ဆောင်ယူနိုင်သည်-ဟူလို။ [အတိရေကသ - အပိုအလွန်ကို+ အာနယနံ - ဆောင်ယူခြင်း၊ အတိရေကာနယနံ + အတ္ထော ယသ္မာတိ အတိရေကာနယနတ္ထော၊ ဤ အတိရေကာနယနတ္ထဟူသည် အခြားနေရာ၌ သုံးရိုးဖြစ်သော အဝုတ္တသမုစ္စယတ္ထပင်တည်း။

ဒဠ္ဌံ ကတ္တာ။ ။"အသ်ဝါသော-ပေါင်းသင်းခွင့်မရတော့"ဟု မိန့်တော်မူသည့်အတွက် "ဒဠ္ဌံ ကတ္တာ-တင်းတင်းကျပ်ကျပ်ပြု၍"ဟု ဆိုသည်၊ [အသ်ဝါသောတိ ဝုတ္တတ္တာ ဒဠ္ဌံ ကတ္တာတိ ဝုတ္တံ။]

မဂ္ဂင်ဝတ္ထုအဖွင့်

၄၀။ ဣဒါနိ–၌၊ အည်–မူလဝတ္ထုမှ တစ်ပါးသော၊ ယံ တံ ဝတ္ထု–သည်၊ ဥပ္ပန္နံ–ပြီ၊ တံ – ထို ဝတ္ထုကို၊ ဒသေတုံ – ၎၊ **တေန ခေါ ပန သမယေနာတိအာဒိ**–ကို၊ (သံဂီတိကာရော– ထေရ်အပေါင်းသည်၊) အာဟ–ပြီ၊ တတြ – ထိုစကားရပ်၌၊ အယံ–ကား၊ အနုတ္တာနုပဒဝဏ္ဏနာ – တည်း၊ **မဂ္ဂင်္ဂ အာမိသေနာတိ** – ကား၊ မဟာဝနေ– မဟာဝုန်း(တောကြီး)၌၊ ဘိက္ခူနံ–တို့၏၊ ခန္ဓိမေတ္တာဒိဂုဏာနုဘာဝေန–ခန္ဓိမေတ္တာအစရှိသော ဂုဏ်တို့၏ အာနုဘော်ကြောင့်၊ နိရာသက်စိတ္တာ – ယုံမှားသံသယနှင့် ယှဉ်သောစိတ် မရှိကြကုန်သည်၊ ဝါ – ရွံ့ရှာခြင်းကင်း, ရဲတင်းကြကုန်သည်၊ (ဟုတ္တာ)၊ [နတ္ထိ + အာသက်စိတ္တံ (ယုံမှားသံသယနှင့် ယှဉ်သောစိတ်) ယေသံတိ နိရာသက်စိတ္တာ၊] ဗဟူ–နံသော၊ မိဂမောရကုက္ကုဋုမဏ္ဍူဒဏယော – သမင်, ဥဒေါင်း, ကြက်, မျောက် အစရှိကုန်သော၊ တိရစ္ဆာနာ – တို့သည်၊ ပဓာနာဂါရဋ္ဌာနေသု – ကမ္မဋ္ဌာန်းကျောင်း၏ တည်ရာ အရပ်တို့၌၊ ဝိစရန္တိ– လှည့်လည်ကြကုန်၏၊ တတြ–ထို တိရစ္ဆာန်တို့တွင်၊ ကေ–သော၊ မဂ္ဂင်္ဂ– မျောက်မကို၊ ယာဂုဘတ္တခဇ္ဇကာဒီနာ–ယာဂု, ထမင်း, ခဲဖွယ် အစရှိသော၊ အာမိသေန–ဖြင့်၊ ဥပလာပေတွာ–ချော့မြှူ၍၊ ဝါ– ဖြားယောင်း၍၊ သင်္ကိုတွာ– သိမ်းသွင်း၍၊ ဣတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ၊ တသ္မာတိ–တသ္မာဟူသော သဒ္ဒါသည်၊ ဘုမ္မဝစနံ – သတ္တမီဝိဘတ် ရှိသောသဒ္ဒါတည်း၊ [သုတ်ကြီးဖြင့် သို့ ဝိဘတ်ကိုသာပြု၊] **ပဋိသေဝတိတိ** ကား၊ ပစုရပဋိသေဝနော –. ကြိမ်ဖန်များစွာ မှီဝဲခြင်းရှိသည်၊ ဟောတိ–၏။ [ဘုရိ ပဟူတံ ပစုရံ၊–အဘိဓာန်၊ ပစုရံ + ပဋိသေဝနံ ယသ္သာတိ ပစုရပဋိသေဝနော။] ဟိ – မှန်၊ ပစုရတ္ထေ – ကြိမ်ဖန်များစွာဟူသော အနက်၌၊ ဝတ္တမာနဝစနံ – ဝတ္တမာန်ဝိဘတ်သည်၊ (ဟောတိ)၊ **သော ဘိက္ခုတိ** – ကား၊ မေထုနမ္မပဋိသေဝနကော – မေထုန်အကျင့်ကို မှီဝဲသော၊

အနုတ္တာနုပဒဝဏ္ဏနာ။ ။ [ဥတ္တာနုပဒ်နက်ကို သုဒိန္နကဏ္ဍအစ၌ ပြခဲ့ပြီ။] ဥတ္တာနံ ဝုစ္စတိ ပါကဋံ၊ တပ္ပဋိပက္ခေန (ထိုဥတ္တာန၏ ဆန့်ကျင်ဘက်အားဖြင့်) အနုတ္တာနံ အပါကဋံ၊ အပစုရဠ – ထိုပုဒ်မျိုး အများအပြား ပါရှိသည်လည်း မဟုတ်သော၊ ဒုဗ္ဗိညေယျ စ– အသိလည်း ခက်သောပုဒ်တည်း၊ အနုတ္တာနာနိ စ + တာနိ+ပဒါနိစာတိ အနုတ္တာနုပဒါနိ၊ တေသံ+ဝဏ္ဏနာ. အနုတ္တာနုပဒဝဏ္ဏနာ။

ပစုရတ္ထေ။ ။ထိုအချိန်၌ မှီဝဲဆဲမဟုတ်သော်လည်း. မှီဝဲခြင်းကိစ္စ၏ အကြိမ်များစွာ ဖြစ်နေသောကြောင့် ပစုရအနက်၌ "ပဋိသေဝတိ"ဟု ဝတ္တမာန်ဝိဘတ်ဖြင့် သုံးနွဲနိုင်သည်. ထို့ကြောင့် "ပစုရတ္ထေ ဟိ ဝတ္တမာနဝစနံ"ဟု မိန့်သည်၊ ဥပမာ – လက်ဝှေ့သမားတို့ မကြာမကြာ လက်ဝှေ့ထိုးရာအရပ်ကို "ဣဟ မလ္လာ ယုဇ္ဈန္တိ"ဟု ဝတ္တမာန် သုံးသကဲ့သို့တည်း။ [ဤအဖွင့်အရ "ပစုရတ္ထ ဝတ္တမာန်တစ်မျိုး"ဟုမှတ်၊ သဒ္ဒါကျမ်းတို့၌လာသော ဝတ္တမာန် ၄မျိုးတွင်ကား ပဝတ္တာဝိရတ (ဖြစ်ပြီးသည်မှစ၍ မရောင်ခြင်း) ဝတ္တမာန်မျိုးတွင် ပါဝင်သင့်သည်။]

သော ဘိက္ခု – သည်၊ (ပိဏ္ဍာယပါ၀ိသိ – ၌စပ်၊) **သေနာသနစာရိကံ အာဟိဏ္ဍန္တာ**တိ – ကား၊ တေ ဘိက္ခူ – တို့သည်၊ ဗုဒ္ဓဒဿနာယ – ၄ာ၊ အာဂတာ–နိ်သော၊ အာဂန္တုကာ – အာဂန္တုက ရဟန်းတို့တည်း၊ ပါတောဝ – နံနက်စောစော၌ပင်၊ ဝါ – ကပင်၊ အာဂန္တုကဘတ္တာနိ – တို့ကို၊ လဘိတ္တာ –၍၊ ကတဘတ္တကိစ္စာ – ပြုအပ်ပြီးသော ဆွမ်းကိစ္စ ရှိကုန်သည်၊ (ဟုတ္တာ)၊ ဘိက္ခူနံ – တို့၏၊ နိ၀ါသနဋ္ဌာနာနိ–နေရာအရပ်တို့ကို၊ ပဿိသိသာမ – ကြည့်ကြကုန်အံ့၊ ဣတိ – ဤသို့ကြ၍၊ ၀ိစရိ်သု–နှ်ပြီ၊ တေန– ကြောင့်၊ **သေနာသနစာရိကံ အာဟိဏ္ဍန္တာ**တိ – ဟူ၍၊ (သံဂီတိကာရေဟိ) ၀ုတ္တံ။

ယေန၊ ပေ၊ သက်မိတိ–ကား၊ တိရစ္ဆာနဂတာနာမ–တို့မည်သည်၊ ဧကဘိက္ခု နာ–နှင့်၊ သဒ္ဓိ – ကွ၊ ၀ိသာသံ–အကျွမ်း၀င်ခြင်းကို၊ ကတ္တာ–ပြု၍၊ ၀ါ–ပြုရလျှင်၊ အညေသုပိ –အခြားရဟန်းတို့၌လည်း၊ တာဒိသညေ၀–ထိုကဲ့သို့ ရှုအပ်သည် သာလျှင် ဖြစ်သော၊ (ထိုရဟန်း၌ဖြစ်သော စိတ်ကဲ့သို့ ရှုအပ်သည်သာလျှင် ဖြစ်သော၊) စိတ္တံ–ကို၊ ဥပ္ပါဒေန္တိ–နှ်၏၊ တသ္မာ – ကြောင့်၊ သာ မက္ကဋီ – သည်၊ ယေန တေ ဘိက္ခူ (သန္တိ)၊ တေန–ထိုအရပ်သို့၊ ဥပသက်မိ–သွားပြီ၊ စ – ဆက်၊ ဥပသက်မိတ္တာ – ၍၊ အတ္တနော –၏၊ ၀ိသာသိကဘိက္ခုဿ – အား၊ (ဒဿေတိ) ဣဝ – ပြသကဲ့သို့၊ (တထာ – တူ၊) တေသမ္မိ – တို့အားလည်း၊ တံ ၀ိကာရံ– ထို ဖောက်ပြန်သော အမူအရာကို၊ ဒဿေသိ – ပြီ၊ **ဆေ**ပ္ပ**ဏ္ဍိ** – ကား၊ နဂ်ုံ– အမြီးကို၊ (စာလေသိ – လှုပ်ပြပြီ၊) **ဩ**ဋ္ဌ**ိ**တိ–ကား၊ အဘိမုခံ– ရှေ့ရှု၊ ထပေသိ– ထားပြပြီ၊ **နိ**မိ**ဏ**ာ**မ**ိ **အ**ကာ**သ**ိတိ – ကား၊ ယေန နိယာမေန – အကြင်အမှတ် အသားဖြင့်၊ ယာယ ကိရိယာယ –အကြင် အမူအရာဖြင့်၊ မေထုနာဓိပ္ပာယံ – မေထုန်၌ဖြစ်သော အလိုကို၊ ၀ါ – မေထုန်မှီ၀ဲလိုခြင်းကို၊ တေ – ထို အာဂန္တုက ရဟန်းတို့သည်၊ ဇာနန္တိ – သိနိုင်ကုန်၏၊ တံ – ထိုသိကြောင်း အမှတ်အသားကို၊ အကာသိ – ပြုပြပြီ၊ ဣတိ အတ္ထော – နက်၊ [နိ**မိ**နန္တိ**သ**ဒ္ဓါနန္တိ ဧတေနာတိ နိ**မိ**တ္တံ= မေထုန်မှီ၀ဲလိုခြင်းကို သိကြောင်း အမှတ်အသား (အမူအရာ)။]

သော ဘိက္ခု**တ**ိ– ကား၊ အယံ– ဤကျောင်းသည်၊ ယဿ– အကြင်ရဟန်း၏၊ ဝိဟာရော– တည်း၊ (သော ဘိက္ခု – ထို ကျောင်းရှင် ရဟန်းသည်၊ ပဋိသေ၀တိ– ၌စပ်၊) **ဧ**ကမ**ဏ္ဍ**ံ **နိ**လ**ိ**ယိ**သ**ူတိ–ကား၊ ဧကသ္မိံ ဩကာသေ– တစ်ခုသော အရပ်၌၊ ပဋိစ္ဆန္နော – ဖုံးကွယ်အပ်ကုန်သည်၊ (ဟုတ္တာ)၊ အစ္ဆိ**သ**ု – နေကြကုန်ပြီ၊

ဩ**ဋ**္ဌ**ိ**။ ။အ၀ပုဗ္ဗ ဌိ**ဓာ**တ်, ဤ ဝိဘတ်၊ ပါသဏ္ဍ ပုဒ်၌ "ဥ**ဏ**္ဍ ဩ**ဋ**္ဌ**ိ**–ထောင်၍ ..ထားတတ်ကုန်၏"ဟု အနက်ပေးရသကဲ့သို့ ဩ**ဋ**္ဌ**ိ**ကိုလည်း "ရှေ့ရှုထား၏"ဟု အနက်ဖွင့်သည်၊ ဌိ**ဓာ**တ်၏ အနက်ရင်းမှာ ဂတိအနက်သာတည်း။

၄၁။ သစ္စံ အာဝုသောတိ – ကား၊ သဟောဋ္ဌဂ္ဂဟီတော – ဘဏ္ဍာနှင့်တကွ ဖမ်းအပ်သော၊ ဝါ – ခိုးထုပ်ခိုးထည်နှင့်တကွ မိသော၊ စောရော ဝိယ – ခိုးသူသည်ကဲ့သို့၊ ပစ္စက္ခံ – မျက်မှောက်၊ ဝါ – တိုက်ရိုက်၊ ဒိသွာ – ၍၊ စောဒိတတ္တာ–စောဒနာအပ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ မယာ – သည်၊ ကိं ဝါ – အဘယ်ကိုမူလည်း၊ ကတံ–နည်း၊ ဣတိအာဒိနိ – တို့ကို၊ ဝတ္တုံ – ၎၊ အသဏ္ဌောန္တော – သည်(ဟုတ္တာ)၊ သစ္စံ အာဝုသောတိ – ဟူ၍၊ အာဟ – ပြောရပြီ၊ **နနု ပေ၊ ဟောတိ**တိ–ကား၊ အာဝုသော – ရှင်၊ မနုဿိတ္ထိယာ – လူမိန်းမ၏၊ ဝါ – လူမိန်းမအတွက်၊ တံ သိက္ခာပဒံ – သည်၊ ဟောတိ ယထာ – ကဲ့သို့၊ ဝတ္ထေ – ထို့အတူသာလျှင်၊ တိရစ္ဆာနဂတိတ္ထိယာပိ – တိရစ္ဆာန်မ အတွက်လည်း၊ ဣမံ သိက္ခာပဒံ – သည်၊ ဟောတိ – ၏၊ ဟိ – ထင်ရှားအောင် ပြဦးအုံ၊ မနုဿိတ္ထိယာပိ – လူမကိုလည်း၊ ဒဿနမ္မိ– ရာဂဖြင့် ကြည့်ခြင်းသည် လည်းကောင်း၊ ဂဟဏမ္မိ – ကိုင်ခြင်းသည် လည်းကောင်း၊ အာမသနမ္မိ – သုံးသပ်ခြင်းသည်လည်းကောင်း၊ ဖုသနမ္မိ – ထိခြင်းသည် လည်းကောင်း၊ ဃင္ဋနမ္မိ – တင်းတင်းကျပ်ကျပ် ထိခိုက်ခြင်းသည် လည်းကောင်း၊ ဒုဋ္ဌုल्लမေဝ – ရုန့်ရင်းသည်သာ၊ (ဟောတိ–၏၊) တိရစ္ဆာနဂတိတ္ထိယာပိ–ကိုလည်း၊ တံ သဗ္ဗံ – ထို ကိုင်ခြင်းစသော အလုံးစုံသည်၊ ဒုဋ္ဌုल्लမေဝ– သည်သာ၊ (ဟောတိ၊) ဘိက္ခု – ဤ လူမ မျောက်မကို မှီဝဲရာ၌၊ ဝိသေသော – သည်၊ ကော–အဘယ်နည်း၊ တွံ – သည်၊ အလေသဌာနေ – အမြွက် မထောင်သင့်ရာ အရပ်၌၊

သဟောဋ္ဌဂ္ဂဟီတော။ ။"သဟ ဘဏ္ဍေန ဂဟီတော"ဟု ဋီကာ ဖွင့်သောကြောင့် "သဟ+ဩဋ္ဌ+ဂဟီတော"ဟု ၃ ပုဒ်ခွဲ၊ ထိုတွင် "ဩဋ္ဌိ"သဒ္ဒါ၏ ဘဏ္ဍအနက်ဟောကြောင်းကို အဘိဓာန်တို့၌ မတွေ့ရ၊ "အဝ+ဌိယတေ–အိမ်အတွင်း၌ ထားအပ်၏၊ ဣတိ ဩဋ္ဌော"ဟု ကြ၊ ဝိမတိ၌လည်းကောင်း သီဟိဠ်မှ၌လည်းကောင်း "သ ဘဏ္ဍဂတိတော"ဟု မူကွဲရှိ၏၊ ယိုးဒယားမှ၌ "သဟောပဂ္ဂဟီတော"ဟု လည်းကောင်း, ဋီကာ၌"သဟောတ္ထဂ္ဂဟီတော"ဟု လည်းကောင်း, မူအမျိုးမျိုး ကွဲလေသည်၊ ထိုသို့ကွဲရာ၌ အတ္ထသဒ္ဒါ ဓနအနက်ဟောဟု ကြဲကြ၏၊ သို့သော် "သဟ+အတ္ထ"မှ ရှေ့အကိုချေ, ထိုကျေရာ၌ ဩလာ၍ "သဟောတ္ထ"ဖြစ်နိုင်သော်လည်း ရိုးရာမကျချေ၊ "သဟောဖ"ဟု ကြဲကြသေး၏၊ အဖသဒ္ဒါသည် ဥစ္စာအနက်ကို မဟော၊ "ဓနိ–ဥစ္စာရှိသူ" အနက်သာဟောသည်၊ ဆိုလိုရင်းမှာ–"ခိုးထုပ်ခိုးထည်နှင့်တကွ ဖမ်းမိသော ခိုးသူသည် မကွယ်နိုင်တော့ သကဲ့သို့ ထိုရဟန်းလည်း မျောက်မ၌မှီဝဲနေသည်ကို တိုက်ရိုက်မိနေသောကြောင့် မကွယ်နိုင်တော့"ဟူလို။

ဒဿနံစသည်။ ။သာနုရာဂဒဿနံ – ရာဂနှင့်တကွ ကြည့်ခြင်း၊ ဂဟဏန္တိ – အနုရာဂဝသေနေဝ ဟတ္ထေန ဂဟဏံ၊ အာမသနံ–အတ္တနော သရီရေန . တဿာ သရီရဿ ဥပရိ အာမသန မတ္တံ (သုံးသပ်ခြင်းမျှ)၊ ဖုသနံ–တတော ဒဠ္ဌတရံ ကတ္တာ သံဖုသနံ (နာနာထိခြင်း)၊ ဃင္ဋနံ–တတောပိ ဒဠ္ဌတရံ ကတ္တာ သရီရေန သရီရဿ (ကိုယ်ချင်း) ဃင္ဋနံ (ပွတ်တိုက်ပွေ့ဖက်ခြင်း။)

လေသံ – ကို၊ သြဠှေသိ – ထောင်ဘိ၏၊ ဣတိ – ဤသို့ ပြောကုန်ပြီ။ [ယောဇနာ၌ "ဣတ္ထာတိ – မနုဿတိရစ္ဆာနဂတိတ္ထီသု"ဟု ဖွင့်၏။]

၄၂။ အန္ဓ မသော၊ ပေ၊ အသ်ဝါသောတိ – ကား၊ တိရစ္ဆာနဂတာယာပိ – ၌လည်း. မေထုန်ဓမ္မံ – ကို၊ ပဋိသေဝိတ္တာ – မှီဝဲ၍၊ ဝါ – ကြောင့်၊ ပါရာဇိကောယေဝ – သာသနာတော်မှ ဆုံးရှုံးစေအပ်သူသည်သာ၊ ဟောတိ – ၏၊ ဣတိ – ဤသို့၊ ဒဠှတရံ – သာ၍ တင်းကျပ်သော၊ သိက္ခာပဒံ – ကို၊ အကာသိ – ပြီ၊ ဟိ – ချဲ့၊ သိက္ခာပဒံ – သည်၊ လောကဝဇ္ဇံ – လောက၌ အပြစ်ရှိသော သိက္ခာပုဒ်လည်းကောင်း၊ ပဏ္ဏတ္တိဝဇ္ဇဉ္စ – ပညတ်တော်ကြောင့် အပြစ်ရှိသော သိက္ခာပုဒ်လည်းကောင်း၊ (ဣတိ– သို့၊) ဒုဝိဓံ – ၏၊ တတ္ထ – ထို ၂ ပါးသော သိက္ခာပုဒ်တို့တွင်၊ ယသ– အကြင် သိက္ခာပုဒ်၏၊ သစိတ္တကပဏ္ဏေ – စိတ်နှင့်တကွဖြစ်သော အဖို့၌၊ စိတ္တံ– သည်၊ အကုသလမေဝ – အကုသိုလ်ချည်းသာ၊ ဟောတိ – ၏၊ [ဧဝ – ဖြင့်၊ ကုသိုလ် အဗျာကတကို ကန့်] တဲ – ထို သိက္ခာပုဒ်သည်၊ လောကဝဇ္ဇနာမ – လောကဝဇ္ဇသိက္ခာပုဒ် မည်၏၊ သေသံ – ကြွင်းသော သိက္ခာပုဒ်သည်၊ ပဏ္ဏတ္တိဝဇ္ဇံ – ပုဒ် မည်၏၊

လောကဝဇ္ဇံ။ ။လောကော+ဝဇ္ဇံ ယသ္မာတိ လောကဝဇ္ဇံ၊ ပဏ္ဏတ္တိယာ–ပညတ်တော်ကြောင့်+ ဝဇ္ဇံ ယသ္မာတိ ပဏ္ဏတ္တိဝဇ္ဇံ၊ အကုသိုလ်စိတ်ဖြင့်သာ သင့်အပ်သော သိက္ခာပုဒ်ဟူသမျှကို "လောကဝဇ္ဇ"ဟု ခေါ်၏၊ စိတ်ရှိသော်လည်း ကုသိုလ် အကုသိုလ် အဗျာကတ စိတ်အမျိုးမျိုးဖြင့် သင့်အပ်သော သိက္ခာပုဒ်, စိတ်မပါဘဲ သင့်အပ်သော သိက္ခာပုဒ်များကို ပဏ္ဏတ္တိဝဇ္ဇသိက္ခာပုဒ်ဟု ခေါ်သည်။

သစိတ္တကပဏ္ဏေ။ ။သိက္ခာပုဒ်သည် သစိတ္တကသိက္ခာပုဒ်, အစိတ္တကသိက္ခာပုဒ်ဟု ၂မျိုးရှိ၏၊ ထိုတွင် သစိတ္တကသိက္ခာပုဒ် သက်သက်ကိုလည်းကောင်း, သစိတ္တက အစိတ္တက ၂မျိုးရသော သိက္ခာပုဒ်နှင့် အစိတ္တကသိက္ခာပုဒ်တို့တွင်လည်း စိတ်ပါ၍ သင့်ရသော အဖို့ကိုလည်းကောင်း, ထို ၂မျိုးလုံးရအောင် "သစိတ္တကပဏ္ဏေ"ဟု သာရတ္တဆိုသည်။ [တတ္ထ သစိတ္တကဿ သိက္ခာပဒဿ ဧတ္တံ အကုသလမေဝ ဟောတိ၊ တဲ လောကဝဇ္ဇံ၊ ယဿ သစိတ္တကာစိတ္တကပဏ္ဏသဟိတဿ အစိတ္တကဿ စ သစိတ္တပဏ္ဏေ စိတ္တံ အကုသလမေဝ ဟောတိ၊ တဲပိ သုရာပါနာဒီ လောကဝဇ္ဇံတိ ဣမမတ္ထံ သမ္ဗန္ဓေတ္တာ ဒဿေတုံ ယဿ သစိတ္တကပဏ္ဏေ စိတ္တံ အကုသလမေဝ ဟောတိ၊ တဲ လောကဝဇ္ဇံ နာမာတိ ဝုတ္တံ။]

ဝိမတိ။ ။သစိတ္တကသိက္ခာပဒါနံပိ အသ္မိံ စက်မနာဒီသု လောကေ ပါဏဃာတ ဝေါဟာရသမ္ဘဝေန အစိတ္တကပက္ခံ ပရိကပ္ပေတ္တာ (သစိတ္တကသိက္ခာပုဒ်မှာလည်း အစိတ္တကပက္ခရှိပုံကို ကြံဖန်၍) ဥဘိန္နံပိ သစိတ္တကာ စိတ္တကသိက္ခာပဒါနံ သာဓာရဏဘဝေန သစိတ္တကပဏ္ဏေတိ ဝုတ္တံ၊ =သစိတ္တက သိက္ခာပုဒ်မှာလည်း အစိတ္တကပက္ခ ရှိသေးသောကြောင့် "သစိတ္တကပဏ္ဏေ"ဟု ဝိသေသန (မ)ရသည်–ဟူလို။ သစိတ္တကာစိတ္တက, အစိတ္တကတို့၌ သစိတ္တကပက္ခရှိပုံမှာ အထူးဆိုဖွယ် မလိုဟု ဆိုလိုသည်၊ လိုရင်းအချုပ်မှာ သာရတ္ထနှင့် သဘောတူပင်တည်း။

[သေသန္တိ- ယသ ဝတ္ထုပိဏ္ဍာနနစိတ္တေန သစိတ္တကပက္ခေပိ အကုသလမေဝါတိ နိယမော နတ္ထိ၊ တံ သဗ္ဗန္တိ အတ္ထော – အကုသိုလ်စိတ်ဖြင့်သာ သင့်၏ဟု သတ်မှတ်၍ မရ၊ အကုသိုလ် မဟုတ်သော စိတ်နှင့်လည်း သင့်နိုင်သော ကျန်သမျှအား လုံး။]

တတ္ထ – ထိ သိက္ခာပုဒ် ၂ ပါးတို့တွင်၊ လောကဝေ္ဒ–ဌ်၊ အနုပညတ္တိ – သည်၊ ဥပ္ပဇ္ဇမာနာ – ဖြစ်ပေါ်လသော်၊ ရန္ဓန္တိ – ကျူးလွန်မှုကို ပိတ်ဆို့လျက်၊ ဒွါရံ–လွန်ကျူးကြောင်း အရိပ်အမြွက်၏ တံခါးကို၊ ပိဒဟန္တိ – ပိတ်လျက်၊ သောတံ–အဆက်ဆက် ကျူးလွန်မှုဟူသော အလျဉ်ကို၊ ပစ္ဆိန္ဒမာနာ– ဖြတ်လျက်၊ ဂါဠှဘာဝံ–သာ၍ တင်းကျပ်သည်ကို၊ ကရောန္တိ – ပြုလျက်၊ ဥပ္ပဇ္ဇတိ – ၏၊ ပန – ဆက်၊ အညတြ အဓိမာနာ, အညတြ သုပိနန္တာတိ – နန္တာဟူသော၊ အယံ – ဤအာပတ် မသင့်ခြင်း ဟူသော အနုပညတ်ကို၊ ဝိတိက္ကမာဘာဝါ (စ) – ကျူးလွန်မှု၏ မရှိခြင်းကြောင့်လည်းကောင်း၊ အဗ္ဘောဟာရိကတ္တာစ – အာပတ်၏ အင်္ဂါဟု ခေါ်ထိုက်သည်၏ အဖြစ်သို့ မရောက်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်လည်းကောင်း၊ ဝါ – အာပတ်၏ အင်္ဂါဟု မခေါ်လောက်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်လည်းကောင်း၊ ဝုတ္တာ–မိန့်တော်မူအပ်ပြီ၊ ပဏ္ဏတ္တိဝေ္ဒ – ဌ်၊ ဝိတိက္ကမေ – ကျူးလွန်မှုကို၊ အကတေ–မပြု အပ်သေးမီ၊ ဥပ္ပဇ္ဇမာနာ–သော်၊ ဝါ – သော၊ (အနုပညတ္တိ – သည်၊) သိထိလ်–လျော့သည်ကို၊ ကရောန္တိ – လျက်၊ မောစေန္တိ – ဖွဲ့အပ်ပြီးကို ဖြေလျက်၊ ဒွါရံ–လွန်ကျူးကြောင်း အရိပ်အမြွက်၏ တံခါးကို၊ ဒဒမာနာ – လျက်၊ အပရာပရမ္ပိ–အဆက်ဆက်လည်း၊ အနာပတ္တိ – ကို၊ ကုရုမာနာ – ပြုလျက်၊ ဥပ္ပဇ္ဇတိ – ၏၊

ရန္ဓန္တိတျာဒိ။ ။ရန္ဓန္တိတိ ဝိတိက္ကမံ ရန္ဓန္တိ၊ ဒွါရံ ပိဒဟန္တိတိ–ဝိတိက္ကမလေသသ (ကျူးလွန်ကြောင်း အရိပ်အမြွက်၏) ဒွါရံ ပိဒဟန္တိ၊ သောတံ ပစ္ဆိန္ဒမာနာတိ – ဥပရုပရိ (အဆက်ဆက်) ဝိတိက္ကမသောတံ ပစ္ဆိန္ဒမာနာ၊ အ့ထဝါ–ရန္ဓန္တိတိ အနာပတ္တိလေသံ (အာပတ်မသင့်ခြင်း၏ အရိပ်အမြွက်ကို) ရန္ဓန္တိ၊ ဒွါရံ ပိဒဟန္တိတိ – အနာပတ္တိလေသဒွါရံ ပိဒဟန္တိ၊ သောတံ ပစ္ဆိန္ဒမာနာတိ–အနာပတ္တိသောတံ ပစ္ဆိန္ဒမာနာ၊ အာပတ္တိ မေဝ ကုရုမာနာတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။

အညတြ၊ ပေ၊ ဝုတ္တာ။ ။လောကဝေ္ဒသိက္ခာပုဒ်များ၏ ပညတ်တိုင်းပင် ခိုင်မြဲအောင် ပြုပါသလော–ဟု မေးဖွယ်ရှိ၍ "အညတြ၊ ပေ၊ ဝုတ္တာ"ဟု မိန့်၊ "အညတြ အဓိမာနာ"ဟူသော စတုတ္ထပါရာဇိက၏ အနုပညတ်သည် ဝိတိက္ကမာဘာဝါ–ထိုရဟန်းတို့မှာ ယုတ်မာသောအလိုဆိုးဖြင့် သိက္ခာပုဒ်ကို ကျူးလွန်လိုသော စေတနာ မရှိခြင်းကြောင့်, သုက္ကဝိသဋ္ဌိ သိက္ခာပုဒ်၏ "အညတြ သုပိနန္တာ" အနုပညတ်လည်း (လွတ်စေသော စေတနာရှိစေကာမူ) ထို စေတနာက အာပတ်၏ အင်္ဂါဟု ဆိုရလောက်အောင် မကြွမ်းတမ်းသောကြောင့် အာပတ်မသင့်အောင်ပြုသည်။

(ကာဝိယ – အဘယ် အနုပညတ်တို့ကဲ့သို့နည်း၊) ဂဏဘောဇနေ, ပရမ္မရဘောဇနာ ဒီသု – တို့၌၊ အနုပညတ္တိယော ဝိယ – တို့ကဲ့သို့တည်း၊ ပန – ဆက်၊ **အန္ဓမသော တခ်ံဏိကာယပိတိ** – ပိဟူသော၊ **ဧဝရူပါ** – ဤသို့ သဘောရှိသော အနုပညတ်သည်၊ ဝိတိက္ကမေ – ကို၊ ကတေ – ပြုအပ်ပြီးသော်၊ ဝါ – ပြုအပ်ပြီးမှ၊ ဥပ္ပန္နတ္တာ–ကြောင့်၊ ပညတ္တိဂတိကာဝ – မူလပညတ်နှင့် အလားတူသည်သာ၊ ဟောတိ –၏၊ ပန – ဆက်၊ ဣဒံ ပထမသိက္ခာပဒံ – သည်၊ ယသ္မာ – ကြောင့်၊ လောကဝဇ္ဇ–ပုဒ်တည်း၊ နှ ပဏ္ဏတ္တိဝဇ္ဇ – ပဏ္ဏတ္တိဝဇ္ဇသိက္ခာပုဒ် မဟုတ်၊ တသ္မာ – ကြောင့်၊ အယံ အနုပညတ္တိ – သည်၊ ရန္ဓန္တိ – လျက်၊ ဒွါရံ–ကို၊ ပိဒဟန္တိ–လျက်၊ သောတံ–ကို၊ ပစ္ဆိန္ဒမာနာ – လျက်၊ ဂါဌတရံ – ကို၊ ကရောန္တိ – လျက်၊ ဥပ္ပဇ္ဇိ – ပြီ။

ဧဝံ – ဤသို့၊ ဒွေပိ – ကုန်သော၊ ဝတ္ထူ နိ – သုဒိန္နဝတ္ထု, မက္ကဋိဝတ္ထုတို့ကို၊ သမ္မိဿေတွာ – ပေါင်းတော်မူ၍၊ မူလစ္ဆေဒဝသေန – သာသနာတော်ဝယ် အမြစ်အရင်း ပြတ်ခြင်း၏ အစွမ်းဖြင့်၊ ဂါဌတရံ – သာ၍ တင်းကျပ်သည်ကို၊ ကတွာ – ၍၊ ပထမပါရာဇိကေ – ကို၊ ပညတ္တေ – မူအပ်ပြီးသော်၊ အပရမ္ပိ – ထိုနှစ်ဝတ္ထုမှအခြားလည်းဖြစ်သော၊ အနုပညတ္တတ္ထာယ – နောက်ထပ်တစ်ဖန် ပညတ်ရန် အကျိုးငှာ၊ ဝဇ္ဇိပုတ္တကဝတ္ထု – သည်၊ ဥဒပါဒိ – ပြီ၊ တသ – ထို ဝဇ္ဇိပုတ္တကဝတ္ထု၏၊ ဥပ္ပတ္တိဒဿနတ္ထံ – ငှာ၊ ဧဝဉ္စိဒံ၊ ပေ၊ ဟောတိ – ဟူသော၊ ဧတံ – ကို၊ (သံဂီတိကာရေဟိ) ဝုတ္တံ – ပြီ၊ တသ – ထိုဧဝဉ္စိဒံ ဘဂဝတာ အစရှိသော စကားရပ်၏၊ အတ္ထော – ကို၊ (ဧဝံဝေဒိတဗ္ဗော၊) ဘဂဝတာ – သည်၊ ဘိက္ခူနံ – တို့ဖို့၊ ဣဒံ သိက္ခာပဒံ – သည်၊ ဝါ – ကို၊ ဧဝံ – သို့၊ ပညတ္တံ စ ဟောတိ–၏၊ ဝါ – ရော၊ အညမ္ပိ – မက္ကဋိဝတ္ထုမှ အခြားလည်းဖြစ်သော၊ ဣဒံ ဝတ္ထု – ဤ ဝဇ္ဇိပုတ္တကဝတ္ထုသည်၊ ဥဒပါဒိစ – ပြီ၊ ဝါ – ရော၊ ဣတိ (အတ္ထော ဝေဒိတဗ္ဗော၊)... မက္ကဋိဝတ္ထုကထာ – သည်၊ နိဋ္ဌိတာ – ပြီ။

သိထိလ၊ ပေ၊ ဒဒမာနာ။ ။ပဌမံ သာမညတော ဗန္ဓသိက္ခာပဒံ (အစတုန်းက အများနှင့်ဆက်ဆံသော အသုံးအနှုန်းဖြင့် ဖွဲ့ထားအပ်သော သိက္ခာပုဒ်ကို) မောစေတွာ (ဖြေ၍) အတ္တနော အတ္တနော ဝိသယေ အနာပတ္တိကရဏဝသေန သိထိလ ကရောန္တိ၊ အနာပတ္တိယာ ဒွါရံ ဒဒမာနာ၊ တေနေဝါဟ–အပရာပရမ္ပိ အနာပတ္တိ ကုရုမာနာတိ၊ [ဒွါရံဒဒမာနာကိုပင် "အပရာပရံပိ အနာပတ္တိ ကုရုမာနာ"ဟု ထပ်ဖွင့်သည်–ဟူလို။]

အန္ဓမသော၊ ပေ၊ ဂတိကာဝ။ ။ပဏ္ဏတ္တိဝဇ္ဇသိက္ခာပုဒ်၌ မူလပညတ်ကို မလွန်ကျူးခင် နောက်ထပ် ပညတ်ရာ၌သာ အနုပညတ်က လျော့အောင်ပြုသည်၊ လွန်ကျူးပြီးမှ ပညတ်ရသော အနုပညတ်ကား မူလပညတ်နှင့် အလာ တူ(မူလပညတ် အမျိုးအစား)ပင် ဖြစ်၏၊ ထို့ကြောင့် ပဏ္ဏတ္တိဝဇ္ဇဖြစ်သော်လည်း သဠေရိတ္တသိက္ခာပုဒ်၏ အနုပညတ်က လျော့အောင် မပြုနိုင်–ဟူလို။

ဝဏ္ဏိပုတ္တကဝတ္ထုအဖွင့်

၄၃။ ဣဒါနိ – ၌၊ အညမ္မိ – မဂ္ဂဋ္ဌိဝတ္ထုမှ အခြားလည်းဖြစ်သော၊ ယံ တံ ဝတ္ထု–အကြင် ဝဏ္ဏိပုတ္တကဝတ္ထုသည်၊ ဥပဇ္ဈာ–ပြီ၊ တံ–ကို၊ ဒသေတုံ–ငှာ၊ **တေန ခေါ ပန သမယေနာ**တိအာဒိ – ကို၊ (သံဂီတိကာရော – သည်၊) အာဟ – ပြီ၊ တတြာပိ–ထိုတေန ခေါပန သမယေန အစရှိသော စကားရပ်၌လည်း၊ **အယံ** – ကား၊ အနုတ္တာနုပဒဝဏ္ဏနာ – တည်း၊ **ဝေသာလိကာ**တိ – ကား၊ ဝေသာလိဝါသိနော–ဝေသာလီမြို့၌ နေကုန်သော၊ [“ဝေသာလီ + နိဝါသော ဇောသံတိ ဝေသာလိကာ”ဟု နိဝါသတद္ဓိတ်ပြု။] **ဝဏ္ဏိပုတ္တကာ**တိ – ကား၊ ဝဏ္ဏိရဋ္ဌေ – ဝဏ္ဏီ တိုင်း၌၊ ဝေသာလိယံ–၌၊ ကုလာနံ – အမျိုးတို့၏၊ ပုတ္တာ – သားဖြစ်ကုန်သော၊ (ဘိက္ခူ–၌စပ်၊) ကိရ–ချဲ့၊ သာသနေ–၌၊ ယော ယော ဥပဇ္ဈဝေါ – အကြင်အကြင် ဘေးဥပါဒ်သည်၊ ယော ယော အာဒိနဝေါ – အကြင်အကြင် အပြစ်သည်၊ ယံ ယံ အဗ္ဘုဒံ – အကြင်အကြင် ခိုးကြောင် ခိုးဝှက်အမှုသည်၊ ဥပဇ္ဈာ – ပြီ၊ တံ သဗ္ဗ–ထို အလုံးစုံသောအမှုသည်၊ ဝဏ္ဏိပုတ္တကေ – ဝဏ္ဏီတိုင်းသူ တိုင်းသားတို့၏ သားတို့ကို၊ နိဿာယ – မှီ၍၊ (ဥပဇ္ဈာ–ပြီ၊) တထာဟိ – ထိုစကားမှန်၏၊ ဒေဝဒတ္တောပိ– သည်လည်း၊ ဝဏ္ဏိပုတ္တကေ–တို့ကို၊ ပဂ္ဂေ – အသင်းအပင်းတို့ကို၊ လဘိတ္တာ – ၍၊ သံဃံ – ကို၊ ဘိန္ဒိ – ခွဲပြီ၊ စ–သည်သာမကသေး၊ ဝဏ္ဏိပုတ္တကာဝေ –တို့သည်ပင်၊ ဘဂဝတိ – သည်၊ ဝဿသတ ပရိနိဗ္ဗုတေ – ပရိနိဗ္ဗာန်စံတော်မူပြီးသော မြတ်စွာ ဘုရား၏ အနှစ်တစ်ရာရှိလသော်၊ သတ္ထု – ၏၊ သာသနံ – တော်ကို၊ ဥဒ္ဓမ္မံ– ထွက်သွားသော ဓမ္မရှိသည်ကို၊ ဝါ – တရား မဟုတ်သည်ကို၊ ဥဗ္ဘိနယံ – ထွက်သွားသော ဝိနည်းရှိသည်ကို၊ ဝါ – ဝိနည်း မဟုတ်သည်ကို၊ ဒီပေသုံ – ပြီ၊ တေသံ ယေဝ – ထို ဝဏ္ဏိပုတ္တက ရဟန်းတို့တွင်ပင်၊ ဧကစ္စေ – နှ်သော၊ ဣမေပိ – ဤ ရဟန်းတို့သည်လည်း၊ ဧဝံ – သို့၊ သိက္ခာပဒေ–ကို၊ ပညတ္တောပိ – ပညတ်အပ်ပြီးပါသော်လည်း၊ ယာဝဒတ္ထံ – အကြင်အကြင် အလိုအတိုင်း၊ ဝါ – စားချင်တိုင်း၊ ဘုဉ္ဇိသု – နှ်ပြီ၊ ယာဝဒတ္ထံ – တိုင်း၊ ဝါ–အိပ်ချင်တိုင်း၊ သုပိံသု – နှ်ပြီ၊ ယာဝဒတ္ထံ – တိုင်း၊ ဝါ – ရေချိုးချင်တိုင်း၊ နှာယိံသု–နှ်ပြီ၊ ယာဝဒတ္ထံ – တိုင်း၊ ဘုဉ္ဇိတ္တာ – ၍၊ ယာဝဒတ္ထံ သုပိတ္တာ, ယာဝဒတ္ထံ နှာယိတ္တာ၊ အယောနိသော – မသင့်သော အကြောင်းအားဖြင့်၊ မနသိကရိတ္တာ – နှလုံးသွင်း၍၊

ဝဏ္ဏိရဋ္ဌေ၊ ပေ၊ ပုတ္တာ။ ။ဝဏ္ဏီဟူသောဌာနဖြင့် ဌာနီလူတို့ကို (ဌာနူပစာရအားဖြင့်) တစ်နည်း–အဘေဒေါပစာရအားဖြင့် ယူစေလို၍ “ဝဏ္ဏိရဋ္ဌေ ဝေသာလိယံ ကုလာနံ” ဟုမှတ်သည်၊ တိုင်းအားဖြင့် ဝဏ္ဏီ, မြို့အားဖြင့် ဝေသာလီ၌ နေကြသူများ–ဟုလို၊ “ဝဏ္ဏိနံ + ပုတ္တာ ဝဏ္ဏိပုတ္တာ”ဟုပြု၊ သမာသန္တ ကပစ္စည်းသက်။

သိက္ခံ – ကို၊ အပစ္စက္ခာယ – မပယ် စွန့်မူ၍၊ ဒုဗ္ဗလ္ယ–သိက္ခာပုဒ်ကို ဖြည့်ကျင့်မှု၌ အားမရှိသူ၏ အဖြစ်ကို၊ အနာဝိကတ္တာ – ၍၊ မေထုန် ဓမ္မ–ကို၊ ပဋိသေဝိ'သု–နှင့်ပြီ၊ ဣတိ – ဤသို့မှတ်အပ်၏။

ဉာတိဗျသနေနပိတိတ္ထေ–၌၊ အသန်–အသနသဒ္ဒါလည်းကောင်း၊ ဗျသန်–လည်းကောင်း၊ ဝိကွေပေါ – လည်းကောင်း၊ ဝိဒ္ဓံသန် – လည်းကောင်း၊ ဝိနာသော–လည်းကောင်း၊ ဣတိ – သို့၊ ဧတေသဗ္ဗေ – ဤ အလုံးစုံသော သဒ္ဒါသည်၊ ကေတ္ထ–တူသော အနက်ရှိ၏၊ ဉာတိနံ – ဆွေမျိုးတို့၏၊ ဗျသနံ – ပျက်စီးခြင်းတည်း၊ **ဉာတိဗျသနံ** – ခြင်း၊ တေန ဉာတိဗျသနေန – ထို ဆွေမျိုးတို့၏ ပျက်စီးခြင်းသည်၊ ရာဇဒဏ္ဍာ ဗျာမိ မရဏာ ဝိပ္ပဝါသ. နိမိတ္တေန – မင်းဒဏ်, အနာရောဂါ, သေခြင်း, ကွေကွင်း၍ နေရခြင်းဟူသော အကြောင်းရှိသော၊ ဉာတိဝိနာသေန – ဆွေမျိုးတို့၏ ပျက်စီးခြင်းသည်၊ (ဖုဋ္ဌာ – ၌စပ်၊) ဣတိ အတ္ထော – အနက်၊ ဒုတိယပဒေပိ–ဘောဂဗျသနေန ဟူသော ဒုတိယပုဒ်၌လည်း၊ ဧသ (ဧသော) – ဤဆိုအပ်ပြီး အစီအရင်သည်၊ နယော – သိကြောင်းအစီအရင်တည်း၊ ပန – ကား၊ (တစ်နည်း) ပန – အထူးကား၊ တတိယ ပဒေ–၌၊ အာရောဂျဝိနာသကော – အာရောဂျဂုဏ်ကို ဖျက်ဆီးဘတ်သော၊ ရောဂေါ၀ – ရောဂါသည်ပင်၊ **ရောဂဗျသနံ** – နမည်၏၊ ဟိ–မှန်၊ (တစ်နည်း) ဟိ (ယသ္မာ) – ကြောင့်၊ သော – ထိုရောဂါသည်၊ အာရောဂျ–ရောဂါ မရှိသည်၏ အဖြစ်ကို၊ ဝါ – အာရောဂျဂုဏ်ကို၊ ဗျသတိ ဝိဏ္ဍေတိ – ပစ်လွှတ်တတ်၏၊ ဝိနာသေတိ – ဖျက်ဆီးတတ်၏၊ ဣတိ – ကြောင့်၊ (ထိုသို့ အာရောဂျဂုဏ်ကို ဖျက်ဆီးတတ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊) ဗျသနံ – မည်၏၊ ရောဂေါ၀ – ရောဂါသည်ပင်၊ ဗျသနံ – အာရောဂျဂုဏ်ကို ဖျက်ဆီးတတ်သည်တည်း၊ ရောဂဗျသနံ – အာရောဂျဂုဏ်ကို ဖျက်ဆီးတတ်သောရောဂါ၊ [ဝိသေသန ပရနိ ပါတ၊] တေန ရောဂဗျသနေန– ထို အာရောဂျဂုဏ်ကို ဖျက်ဆီးတတ်သော ရောဂါသည်၊ **ဖုဋ္ဌာ**တိ – ကား၊ အဓိပန္နာ – လွမ်းမိုး၍ ရောက်အပ်ကုန်သည်၊ အဘိ ဘူတာ– လွမ်းမိုးအပ်ကုန်သည်၊ သမန္နာဂတာ (သံ+အနု+အာ+ဂတာ) – လွန်စွာ အစဉ်ရောက်ကုန်သည်၊ (ဟုတ္တာ) ဣတိ အတ္ထော – နက်၊ [ဖုဋ္ဌာ၌ ဖုသဓာတ်၏ တွေ့ထိခြင်းဟူသော သဒ္ဒတ္ထကို "အဓိပန္နာ, အဘိဘူတ"ဟု အဓိပ္ပါယတ္ထ ဖွင့်သည်။]

အသနံ၊ ပေ၊ ဧကတ္ထံ။ ။"အသ(အသု)–ခေပေ"ဟု ဓာတ်ကျမ်းရှိသောကြောင့် "အသနံ" စသော ၅ ပုဒ်ကို အနက်တူဟုဆိုသည်၊ ဝိဒ္ဓံသန် ဝိနာသောတို့သည် သဒ္ဒတ္ထ မတူသော်လည်း "ပစ်ပယ်ခြင်းနှင့် ပျက်ပြားခြင်း"အားဖြင့် အဓိပ္ပာယတ္ထတူကြသည်။

ဧသနယော။ ။"ဘောဂါနံ+ဗျသနံ"ဟုပြု၍ "ဟိရညသုဝဏ္ဏာဒါသိဒါသာဒီနံ ဥပဘောဂ ပရိဘောဂဝတ္ထူနံ ရာဇဒဏ္ဍာဒီနာ ဝိနာသော"ဟု အဓိပ္ပာယ်တူမှတ်ပါ။

နေ မယံ ဘန္တေ အာနန္ဒ ဗုဒ္ဓဂရဟိနောတိ – ကား၊ ဘန္တေ အာနန္ဒ – နှာ၊ မယံ – တို့သည်၊ ဗုဒ္ဓံ – ကို၊ နေ ဂရဟာမ – မကဲ့ရဲ့ပါကုန်၊ ဗုဒ္ဓဿ–အား၊ ဒေါသံ–အပြစ်ကို၊ နေ ဒေမ – မပေးပါကုန်၊ နေ ဓမ္မဂရဟိနော – တရားကိုလည်း မကဲ့ရဲ့ပါကုန်၊ နေ သံဃဂရဟိနော – သံဃာကိုလည်း မကဲ့ရဲ့ပါကုန်၊ **အတ္တဂရဟိနော မယံတိ**–ကား၊ အတ္တာနမေဝ–မိမိကိုသာ၊ မယံ–တို့သည်၊ ဂရဟာမ–နှိမ်၏၊ အတ္တနော–အား၊ ဒေါသံ–ကို၊ ဒေမ–နှိမ်၏၊ **အလက္ခိကာတိ** – ကား၊ နိဿိရိကာ – ကျက်သရေမရှိကုန်သည်၊ [လက္ခိ = သိရီ ပရိယာယ်၊ (အထ လက္ခိ သိရိတ္ထိယံ) အဘိဓာန်–၈၂။] **အပ္ပဗုဇ္ဈာတိ** – ကား၊ ပရိတ္တပုညာ–နည်းသောဘုန်းရှိကုန်သည်၊ (အမ – ဖြစ်ကြကုန်၏၊) **ဝိပသ္သကာ ကုသလာနံ ဓမ္မာနန္တိ** – ကား၊ အဋ္ဌတိံသာ ရမဏောသု – ၃၈ ပါးသော အာရုံတို့၌၊ ဝိဘတ္တာ – ဝေဖန်အပ်ကုန်သော၊ ယေ ကုသလာ ဓမ္မာ–အကြင် (ဥပစာရစျာန် အပ္ပနာစျာန်ဟူသော) ကုသိုလ်တရား တို့သည်၊ (သန္တိ)၊ တေသံ– ထို ကုသိုလ် တရားတို့ကို၊ ဝိပသ္သကာ – အထူးထူး အပြားပြား ရှုတတ်ကုန်သည်၊ တတော တတော အာရမဏတော – ထိုထိုစျာန်၏ အာရုံမှ၊ ဝုဋ္ဌာယ – ထ၍၊ တေဝ ဓမ္မေ – ထို ကုသိုလ်တရားတို့ကိုပင်၊ ဝိပသ္သမာနာ–အနိစ္စ ဒုက္ခ အနတ္တ ဟု အထူးထူး အပြားပြား ရှိကုန်သည်၊ (ဟုတ္တာ၊ ဝိဟရေယျာမ–နေလိုပါကုန်၏၊) ဣတိ အတ္ထော–နှက်။ 💬

ပုဗ္ဗရတ္တာပရရတ္တန္တိ–ကား၊ ရတ္တိယာ–၏၊ ပုဗ္ဗ–ရှေ့အဖို့တည်း၊ ပုဗ္ဗရတ္တံ–ညဉ့်၏ ရှေ့အဖို့၊ ရတ္တိယာ–၏၊ အပရံ–နောက်အဖို့တည်း၊ အပရရတ္တံ–ဖို့၊ ပဌမယာမဉ္စ–ပထမယံပတ်လုံးလည်းကောင်း၊ ပစ္ဆိမယာမဉ္စ – လုံးလည်းကောင်း၊ ဣတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ၊ [မဇ္ဈိမယံကိုကား ရဟန်းများ၏ အိပ်ချင်ဖြေရာ အခါဖြစ်၍ မယူဘဲထားသည်။] **ဟောဓိပက္ခိကာနန္တိ**–ကား၊ ဟောဓိသ–အရဟတ္တမဂ်ဉာဏ်၏ ပက္ခေ– အသင်းအပင်း၌၊ ဝါ – ဘက်၌၊ ဘဝါနံ – ဖြစ်ကုန်သော၊ အရဟတ္တ မဂ္ဂညာဏသ – အား၊

ဗုဒ္ဓံ နဂရဟာမ။ ။"အသဗ္ဗညုဗုဒ္ဓေါ – ဘုရားသည် အလုံးစုံကို မသိ" ဤသို့ စသည်ဖြင့် ဘုရားကိုမကဲ့ရဲ့ပါကုန်၊ ["အနိယျာနိကော မဓမ္မော, ဒုပ္ပဋိပန္နော သံဃော" စသည်ဖြင့် ဓမ္မ-သံဃာကို မကဲ့ရဲ့ပုံကိုလည်း သိပါ။]

အဋ္ဌတိံသာ၊ ပေ၊ ဝိဘတ္တာ။ ။ပါဠိယံ အနာဂတတ္တာ (ပါဠိတော်၌ တိုက်ရိုက်မပါသည်အတွက်) အာလောကာကာသကသိဏာဒယော ထပေတွာ အဝသေသာနိ ဂဟေတွာ ဝုတ္တံ (၃၈ ပါးဟု ဆိုအပ်၏)၊ ဣမသ္မိံ အာရမဏေ ဣဒံ ဟောတိ = (သင်္ဂြိုဟ် အာရမဏာဘေဒအတိုင်း) ဤအာရုံကြောင့် ဥပစာရစျာန်နှင့် ဤမည်သော အပ္ပနာစျာန်ကုသိုလ် တရားများဖြစ်နိုင်ကြသည်ဟု ခွဲခြားဝေဖန်အပ်သော ကုသိုလ်များ။ ["ကုသလာနံ ဓမ္မာနံ ဝိပသ္သကာ" ဟူရာ၌ ဝိပသ္သနာရှုဖို့ရန် အခြေခံမှာ သမ္မသိတစျာန်ဟူသော စျာန်ကုသိုလ်များ ဖြစ်သောကြောင့် စျာန်တရားတို့ကို အဋ္ဌကထာ ဖွင့်ပြသည်။]

ဥပကာရကာနံ – ကျေးဇူးပြုတတ်ကုန်သော၊ (ဓမ္မာနံ–သတိ ပဋ္ဌာန်စသော တရားတို့ကို၊) ဣတိ အတ္ထော – နက်၊ **ဘာဝနာနုယောဂန္တိ** – ကား၊ ဝဗုနာနုယောဂံ – တိုးပွားစေခြင်းကို အဖန်ဖန် အားထုတ်မှုကို၊ ဝါ – တိုးပွားအောင် အ'ဖန်ဖန် အားထုတ်မှုကို၊ **အနုယုတ္တာ ဝိဟရေယျာမာ**တိ – ကား၊ ဂိဟိပလိဗောဓံ – လူတို့၏ အနှောင့်အယှက်ကို လည်းကောင်း၊ အာဝါသပလိဗောဓဉ္စ – ကျောင်း၏ အနှောင့်အယှက်ကို လည်းကောင်း၊ ပဟာယ – ၍၊ ဝိဝိတ္တေသု – ဆိတ်ငြိမ်ကုန်သော၊ သေနာသနေသု – ကျောင်း အိပ်ရာနေရာတို့၌၊ ယုတ္တာ ပယုတ္တာ – အားထုတ်ကုန်, လွန်စွာအားထုတ်ကုန်သည်၊ ["သမ္မဒေဝယုတ္တာ – ကောင်းစွာသာလျှင် အားထုတ်ကုန်သည်"ဟု အဓိပ္ပါယ်ဖွင့်သည်၊] အနညကိစ္စာ – ဘာဝနာ အားထုတ်မှုမှ တစ်ပါးသော ကိစ္စမရှိကုန်သည်၊ (ဟုတ္တာ) ဝိဟရေယျာမ–နှင်၏၊ ဧဝ မာဝုသောတိ– ကား၊ ထေရော– သည်၊ ဧတေသံ – အဲဒီ ရဟန်းတို့၏၊ အာသယံ – အဇ္ဈာသယကို၊ ဝါ – အလိုကို၊ [အာသယန္တိ အဇ္ဈာသယံ။] အဇာနန္တော–သည်၊ (ဟုတ္တာ)၊ နေသံ– ထိုရဟန်းတို့၏၊ ဣမံ မဟာဂဇ္ဇိတံ၊ – ဤ ကြီးစွာသော ကြိုးဝါးခြင်းကို၊ သုတ္တာ– ၍၊ ဣမေ – တို့သည်၊ ဤဒိသာ – ဤကဲ့သို့ ရှုအပ်ကုန်သည်၊ (ပြောသည့် အတိုင်း နေမည့်သူတို့သည် – ဟူလို။) သစ္စေ ဘဝိဿန္တိ – နှိုးဆော်၊ (ဝေဌသတိ)၊ သာဓု – ကောင်း၏၊ ဣတိ – သို့၊ မညမာနော – မှတ်ထင်သည်၊ (ဟုတ္တာ)၊ ဧဝမာဝုသောတိ– ဟူ၍၊ သမ္ဗဇ္ဇိတ္ဝာ – ဝန်ခံပြီ။

အဌာနမေတံ အနုဝကာသောတိ– ဟူသော၊ ဧတံ ဥဘယမ္ပိ– ဤသဒ္ဒါ ၂ပါး သည်လည်း၊ ကာရဏပဋိက္ခေပဝစနံ – အကြောင်းကို ပယ်ခြင်းကို ပြောသော သဒ္ဒါတည်း၊ ဟိ – ချဲ့၊ [(တစ်နည်း) ဟိ (ကသ္မာ) – အဘယ့်ကြောင့်၊ ကာရဏံ–

အရဟတ္တ၊ ပေ၊ ဥပကာရကာနံ။ ။ဗောဓိအရ အရဟတ္တမဂ်ဉာဏ်ကို ယူ၍, ထိုဉာဏ်အား ကျေးဇူးများသော သတိပဋ္ဌာန်စသော တရားများကို ထိုဉာဏ်၏ ဘက်သား "ဗောဓိပက္ခိယ တရား"ဟုဆိုသည်၊ ["ဗောဓိဿ + ပက္ခော + တဿိ + ဘဝါ"ဟု ပြု။]

ဂိဟိပလိဗောဓံ။ ။ပရိဗုန္ဓတိ – (ကိစ္စလုပ်ငန်းကို) နှောင့်ယှက်တတ်၏၊ ဣတိ ပလိဗောဓော၊ ရကို လပြု၊ ဂိဟိနံ+ပလိဗောဓော ဂိဟိပလိ ဗောဓော၊ အာဝါသဿ + ပလိဗောဓော အာဝါသပလိဗောဓော၊ [ဣမေသံယေဝ ဒ္ဝိန္နံပလိဗောဓာနံ ဥပစ္ဆေဒဿ သုဒုက္ကရဘာဝတော ဝုတ္တံ– ကုလ, လာภ, ဂဏ–စသော အခြားပလိဗောဓများကား ဤ ၂ပါးလောက် အဖြတ်မခက်သော ကြောင့် ဤ ၂ ပါးကို နာမည်တပ်၍ ဆိုသည်၊ ဥပလက္ခဏ–နိဒဿနနည်းဟု ကြံ။]

ကာရဏံ ဟိ ယသ္မာ။ ။ဤဝါကျမျိုးခ်ိ ဟိကို ဒဋ္ဌိဗောဓက, ဝိတ္ထာရဗောဓကလည်း ကြံနိုင်၏၊ ပုဗ္ဗာဝါကျသီးခြားထုတ်၍လည်း (နိဿယအတိုင်း) ဆရာတို့ ပေးကြ၏၊ "နိဗ္ဗာနံဟိ၊ ပေ၊ ရာဂဝိရာဂေါတိ ဝုစ္စတိ"ဝါကျတုန်းကလည်း ဤနည်းပေးခဲ့ပြီ။

အကြောင်းကို၊ ဌာနန္တိ စ – ဌာနဟူ၍ လည်းကောင်း၊ အဝကာသောတိ စ – လည်းကောင်း၊ ဝုစ္စတိ – ဆိုအပ်သနည်း၊] ကာရဏာ–ကို၊ ယသ္မာ–ကြောင့်၊ တတ္ထ–ထိုအကြောင်းဌာ၊ တဒါယတ္တ ဝုတ္တိဘာဝေန – ထိုအကြောင်းနှင့် စပ်သော ဖြစ်ခြင်းရှိသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ ဖလံ – အကျိုးသည်၊ တိဋ္ဌတိ – ၏၊ တသ္မာ–ကြောင့်၊ (အကျိုး၏ တည်ရာ၏ အဖြစ်ကြောင့်) ဌာနန္တိ စ – ဟူ၍လည်းကောင်း၊ စ – ကား၊ ယသ္မာ – ကြောင့်၊ တဒါယတ္တ ဝုတ္တိဘာဝေန – ကြောင့်၊ အသ – ထိုအကျိုး၏၊ တံ – ထိုအကြောင်းသည်၊ သြကာသော – အခွင့်အလမ်းသည်၊ ဝါ – တည်ရာသည်၊ ဟောတိ – ၏၊ တသ္မာ – ကြောင့်၊ (အကျိုး၏ အခွင့်အလမ်း၏ အဖြစ်ကြောင့်) အဝကာသောတိ စ– ဟူ၍လည်းကောင်း၊ ဝုစ္စတိ –၏၊ တံ – ထိုဌာန အဝကာသကို၊ ပဋိက္ခိပန္တော – မူလိုသည်၊ (ဟုတ္တာ–၍)၊ အဌာနမေတံ အာနန္ဒ အနဝကာသောတိ–ဟူ၍၊ အာဟ – မူပြီ၊ တေ ဌာနံ ဝါ – ဤ အကြောင်းသည်လည်းကောင်း၊ (ဧသော) သြကာသောဝါ – ဤအခွင့်အလမ်းသည်လည်းကောင်း၊ နတ္ထိ–မရှိ။

ယံ တထာဂတောတိ– ကား၊ ယေန– အကြင်အကြောင်းကြောင့်၊ တထာဂတော–သည်၊ ဝဇ္ဇီနံ ဝါ–ဝဇ္ဇီ တိုင်းသူတိုင်းသား၊ တို့၏ လည်းကောင်း၊ ဝဇ္ဇီပုတ္တကာနံ ဝါ– ဝဇ္ဇီ တိုင်းသူတိုင်းသား၊ တို့၏ သား၊ တို့၏ လည်းကောင်း၊ ကာရဏာ – ကြောင့်၊ ပညတ္တံ–မူအပ်ပြီးသော၊ ပါရာဇိကံ သိက္ခာပဒံ – ကို၊ သမူဟနေယျ – ပယ်နုတ်ရာ၏၊ တံ ကာရဏံ – သည်၊ နတ္ထိ – မရှိ၊ ဣတိ အတ္ထော – နက်၊ ဟိ– ထင်ရှားအောင် ပြဦးအုံ၊ [အဌာန ဖြစ်ပုံကို ထင်ရှားအောင် ပြဦးအုံ – ဟူလို၊ ဤနေရာ၌ လဒ္ဓဒေါသ သေင်။] ဘဂဝါ–သည်၊ လဘေယျာမ ဥပသမ္ပဒန္တိ – ဟူ၍၊ ယာစန္တာနံ–ခွင့်တောင်းကုန်သော၊ ဧတေသံ – ဤ ရဟန်းတို့အား၊ ဥပသမ္ပဒံ– အထက်တန်းဖြစ်သော ပြည့်စုံခြင်းကို၊ ဝါ–ရဟန်းပြုခွင့်ကို၊ ယဒိ ဒဒေယျ–အကယ်၍ ပေးတော်မူအုံ၊ ဧဝံသန္တေ – ဤသို့ဖြစ်လသော်၊ ဝါ – ဤသို့ပေးလသော်၊ ပါရာဇိကော ဟောတိ အသံဝါသောတိ – ဟူ၍၊ ပညတ္တံ – ပညတ်တော် မူအပ်ပြီးသော သိက္ခာပုဒ်ကို၊ သမူဟနေယျ – ပယ်နုတ်ရာ၏၊ ဝါ – ပယ်နုတ်ရာ ရောက်၏၊ ပန – စင်စစ်ကား၊ ယသ္မာ – ကြောင့်၊ ဧတံ – ဤ ပညတ်တော်မူအပ်ပြီးသော သိက္ခာပုဒ်ကို၊ နှ သမူဟနတိ– မမူ၊ တသ္မာ– ကြောင့်၊ အဌာနမေတန္တိ အာဒိ– ကို၊ အာဟ– မူပြီ။

တဒါ ယတ္တ ဝုတ္တိဘာဝေန။ ။တသ–ထိုအကြောင်း၏၊ ဝါ–နှင့်၊ အာယတ္တာ–စပ်သည်တည်း၊ တဒါယတ္တာ–သည်၊ တဒါယတ္တာ+ဝုတ္တိ ယသ္မာတိ တဒါယတ္တဝုတ္တိ(ဖလ)၊ တဒါယတ္တဝုတ္တိနော + ဘာဝေါ တဒါယတ္တဝုတ္တိဘာဝေါ၊ ဤအဖွင့်ကိုကြည့်၍ "တိဋ္ဌတိ ဖလံ ဧတ္ထာတိ ဌာနံ"ဟု လည်းကောင်း, "အဝကသတိ ပတိဋ္ဌာတိ ဧတ္ထာတိ အဝကာသော"ဟု လည်းကောင်း ဝိဂ္ဂဟ ပြု။

သော အာဂတော နာ ဥပသမ္ပာဒေတဗ္ဗောတိ (ဧတ္ထ – ၌၊ ဂုဏတ္ထေ- လျှို့ဝှက်အပ်သော အနက်ကို၊ ဟိ ဥဒ္ဓရိတ္တာ ဒဿေသိမိ-အုံ့၊) ဧဝံ-သို့၊ ဝါ – ဤသိက္ခာမချဘဲ မေထုန်မှီဝဲပြီး၍၊ အာဂတော- ပြန်လာသူသည်၊ ဥပသမ္ပဒံ- မြင့်မြတ်သော ပြည့်စုံခြင်းကို၊ ဝါ- ရဟန်းပြုခွင့်ကို၊ ယဒိ လဘေယျ-အုံ့၊ (ဧဝံသတိ၊) သာသနေ- ၌၊ အဂါရဝေါ- လေးစားခြင်း မရှိသည်၊ ဘဝေယျ- ၏၊ ပန- အနွယကား၊ သာမဏေရဘူမိယံ- သာမဏေဖြစ်ရာ အခိုက်အတန့်၌၊ ဌိတော – တည်သည်၊ (သမာနော- သော်၊ သာသနေ- ၌) သဂါရဝေါ စ – လေးစားခြင်းရှိသည်လည်း၊ ဘဝိဿတိ – တဲ့၊ အတ္ထာတ္ထဉ္ဉ- မိမိအစီးအမှားကိုလည်း၊ ကရိဿတိ- တဲ့၊ ဣတိ- သို့၊ ဥတ္တာ- မူ၍၊ အနုကမ္ပမာနော- သနားစောင့်ရှောက် ချီးမြှောက် တော်မူလိုသည်၊ (ဟုတ္တာ - ၍၊ ဘဂဝါ- သည်၊) သော အာဂတော နာ ဥပသမ္ပါဒေတဗ္ဗောတိ- ဟူ၍၊ အာဟ- မူပြီ၊ **သော အာဂတော ဥပသမ္ပါဒေဘဗ္ဗောတိ**- ကား၊ ဧဝံ- သို့၊ ဝါ- ဤသိက္ခာချ၍ ပြီးမှ မေထုန်မှီဝဲပြီး၍၊ အာဂတော- သည်၊ ဘိက္ခုဘာဝေ- ၌၊ ဌတ္တာ- ၍၊ အဝိပန္နသီလတာယ- မပျက်သော သီလ ရှိသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ သာသနေ- ၌၊ သဂါရဝေါ – သည်၊ ဘဝိဿတိ- တဲ့၊ သော- ထို ပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ ဥပနိဿယ- မဂ်ဖိုလ်ရခြင်း၏ အားကြီး သော မှီရာအကြောင်းသည်၊ သတိ- ရှိလော်၊ ဝါ- ပါလာခဲ့သော်၊ နစိရသေဝ- မကြာမြင့်မီပင်၊ ဥတ္တမတ္ထံ- မြတ်သော အရဟတ္တဖိုလ်အကျိုးသို့၊ ဝါ- မြတ်သော နိဗ္ဗာန် အကျိုးသို့၊ ပါပုဏာတိ- တဲ့၊ ဣတိ- သို့၊ ဥတ္တာ- ၍၊ ဥပသမ္ပာဒေတဗ္ဗောတိ- ဟူ၍၊ အာဟ- မူပြီ။

၄၄။ ဧဝံ – လျှင်၊ မေထုနံဓမ္မံ – ကို၊ ပဋိသေဝိတ္တာ – ပြီး၍၊ အာဂတေသု – တို့တွင်၊ အနုပသမ္ပာဒေတဗ္ဗဉ္စ – ရဟန်း မဖြစ်စေထိုက်သူကို လည်းကောင်း၊ ဝါ –

သာသနေ အဂါရဝေါ။ ။သိက္ခာမချဘဲ ဘိက္ခုအဖြစ်ဖြင့် မေထုန်မှီဝဲ၍ ပါရာဇိကကျသူကို နောက်ထပ် ရဟန်းပြုခွင့်ပေးလျှင် (နောက်နောင်လည်း ထိုအတိုင်းမှီဝဲက) သာသနာ၌ မလေးစားသူ ဖြစ်စရာရှိ၏၊ ထို့ကြောင့် ထိုသူ့ကို ရဟန်းပြုခွင့်ပေးတော်မမူ၊ သာမဏေ အဖြစ်၌သာ နေခွင့်ပေးတော်မူသည်။

ဧဝံ အာဂတော၊ လေ၊ အာဟ။ ။သိက္ခာချ၍ ရဟန်းဘဝကို စွန့်ပြီးမှ မေထုန်မှီဝဲသူကား "ယောပန ဘိက္ခု"အရ ဘိက္ခုမဟုတ်တော့၊ ထိုသူကား သာသနာတော်ကို လေးစား၍ သိက္ခာချသူ ဖြစ်သောကြောင့် နောင်အခါလည်း သာသနာတော်ကို လေးစားလိမ့်မည်၊ ထို့ကြောင့် ရဟန်းပြုခွင့်ပေးတော်မူသည်။

ဥတ္တမတ္ထံ။ ။ဋီကာတို့၌ "ဥတ္တမတ္ထံတိ-အရဟတ္တံ၊ နိဗ္ဗာနမေဝါ"ဟု ရှိကြ၏၊ နိဗ္ဗာန်သည် "ဥတ္တမဘာဝ-မြတ်သူ၏ဖြစ်ကြောင်း" မဟုတ်သောကြောင့် "ဥတ္တမတ္ထံ"ဟု ဘာဝဂစ္ဆည်းဖြင့် မရှိသင့်၊ ဥတ္တမော+အတ္ထော ဥတ္တမတ္ထော"ဟုပြု၍ "ဥတ္တမတ္ထံ" ဟုသာ ဋီကာတို့၌ မှုရင်းဖြစ်လိမ့်မည်။

ရဟန်းပြု၍ မပေးထိုက်သူကိုလည်းကောင်း၊ ဥပသမ္ပာဒေတဗ္ဗဋ္ဌ – ကိုလည်းကောင်း၊ ဝါ – ကိုလည်းကောင်း၊ ဒ်သေတွာ– ၍၊ တီဏိပိ– နှ,သော၊ ဝတ္ထူနိ – တို့ကို၊ [သုဒိန္နေ, မက္ကဋိ, ဝဇ္ဇီပုတ္တကဝတ္ထုတို့ကို၊] သမောဓာနေတွာ– ၍၊ ပရိပုဏ္ဏံ – ပြည့်စုံသည်ကို၊ ကတွာ– ၍၊ သိက္ခာပဒံ– ကို၊ ပညပေတုကာမော – သည်၊ (ဟုတ်တွာ)၊ ဧဝဉ္စ ပန၊ ပေ၊ ဥဒ္ဒိသေယျာထာတိ– ဟူ၍၊ ဝတွာ– ၍၊ **ယော ပန ဘိက္ခု၊ ပေ၊ အသ်ဝါသောတိ**– ဟူ၍၊ ပရိပုဏ္ဏံ– သော၊ သိက္ခာပဒံ– ကို၊ ပညပေသိ– မူပြီ။

၄၅။ ကဒါနိ – ၌၊ အသ – ထို သိက္ခာပုဒ်၏၊ အတ္ထံ – ကို၊ ဝိဘာဇေန္တော – ဝေဖန်တော်မူလိုသည်၊ (ဟုတွာ – ၍၊) **ယော ပနာတိ ယော ယာဒိသောတိ** အာဒိ– ကို၊ အာဟ – မူပြီ၊ ပန – ဆက်၊ တသ္မိံ သိက္ခာပဒေ စ – ၌ လည်းကောင်း၊ သိက္ခာပဒဝိဘင်္ဂေ စ – သိက္ခာပုဒ်၏ ဝိဘင်း၌ လည်းကောင်း၊ သကလေ – သော၊ ဝိနယဝိနိစ္ဆယေ စ – ဝိနည်း အဆုံးအဖြတ်၌ လည်းကောင်း၊ ကောသလ္လံ – ကျွမ်းကျင်သူ၏ ဖြစ်ကြောင်း ဉာဏ်ကို၊ ပတ္ထယန္တေန – တောင့်တသော အမျိုးသားသည်၊ **စတုဗ္ဗိဓော** – သော၊ **ဝိနယော** – ကို၊ ဇာနိတဗ္ဗော –၏၊ ဟိ – ချဲ့၊ ပုရာ – ရှေးအခါ၌၊ ဓမ္မသင်္ဂါဟကာ – သုတ် အဘိဓမ္မာ ဝိနည်းကို သဘောတူရာ ပေါင်း၍ ယူကြကုန်သော၊ (သံ– ပေါင်း၍ + ဂဟ – ယူ၊) ဝါ – သင်္ဂါယနာတင်ကြကုန်သော၊ မဟိဒ္ဓိကာ – ကြီးသော တန်ခိုးရှိကုန်သော၊ မဟာထေရာ – အရှင်မဟာကဿပ အစရှိသော မဟာထေရ်တို့သည်၊ စတုဗ္ဗိဓံ – သော၊ ဝိနယံ – ဝိနည်းကို၊ နိဟရိတ္တာ– ပရိယတ္တိသာသနာတော်မှ ထုတ်ဖော်၍၊ ဝါ – ပါဠိတော်မှ ထုတ်ဖော်၍၊ ပကာသေသုံ– ထင်ရှားပြကြကုန်ပြီ။

နိဟရိတ္တာ။ ။သာသနတော နိဟရိတ္တာ၊ တထာဟိ–ပဌမပါလိ၊ ပေ၊ သုတ္တံ နု ဇာနာတိ သုတ္တာနုလောမံ နု ဇာနာတီတိ ဧဝမာဒိ ပရိယတ္တိသာသနတော သုတ္တံ, သုတ္တာနုလောမဉ္စ နိဟရိတ္တာ ပကာသေသုံ။ [ဤ ပါဠိ၌ သုတ္တ – သုတ္တာနုလောမ ပါသောကြောင့် သုတ္တ သုတ္တာနုလောမကို ဤ ပါဠိတော်မှ ထုတ်ပြနိုင်သည်–ဟူလို။]

အနာပတ္တိ–ဧဝံ အမှာကံ အာစရိယာနံ ဥဂ္ဂဟော ပရိပုစ္ဆာတိ ဂဏှာတီတိ ဧဝမာဒိ ပရိယတ္တိ သာသနတော အာစရိယဝါဒံ နိဟရိတ္တာ ပကာသေသုံ။ [ဤ ပါဠိတော်၌ "အာစရိယာနံ ဥဂ္ဂဟော" စသည်ဖြင့် အာစရိယဝါဒ ပါရှိသောကြောင့် အာစရိယဝါဒကို (ဤပါဠိတော်မှ) ထုတ်ပြနိုင်သည်– ဟူလို။

ဘာရကစ္ဆကဝတ္ထုသို့ အာယသ္မာဥပါလိ ဧဝမာဟ – အနာပတ္တိ အာဝုသော သုပိနန္တေ နာတိ ဧဝမာဒိ ပရိယတ္တိသာသနတော ဧဝ အတ္တနောမတိံ နိဟရိတ္တာ ပကာသေသုံ။ [ဤပါဠိတော်၌ အရှင်ဥပါလိ၏ အတ္တနောမတိပါသည်၊ ထိုသို့ပါသောကြောင့် အတ္တနောမတိကိုလည်း ဤပါဠိတော်မှ ထုတ်နိုင်သည်–ဟူလို၊ ဘာရကစ္ဆကဝတ္ထုကား ပထမပါရာဇိက ဆုံးခါနီ ၌ လာလတ္တံ့။]

ကတမံစတုဗ္ဗိဓံ – အဘယ် လေးပါးအပြားရှိသော ဝိနည်းကို၊ (ပကာသေသုံ–သနည်း၊) သုတ္တံ – သုတ်ကိုလည်းကောင်း၊ ဝါ – ပါဠိတော်ကိုလည်းကောင်း၊ သုတ္တာနုလောမံ – သုတ်အားလျော်သော မဟာပဒေသ လေးပါးကိုလည်းကောင်း၊ အာစရိယဝါဒံ – ဆရာတို့၏ ဝါဒကိုလည်းကောင်း၊ ဝါ – အဋ္ဌကထာကိုလည်းကောင်း၊ အတ္တနောမတိ – အတ္တနောမတိ ကိုလည်းကောင်း၊ ဝါ – မိမိ အံလိုကိုလည်းကောင်း၊ ဣတိ (ဣမံ ဝိနယံ) – ဤလေးပါး အပြားရှိသော ဝိနည်းကို၊ (ပကာသေသုံ – နှိပ်၊) ယံ – ယင်း လေးပါး အပြားရှိသော ဝိနည်းကို၊ သန္ဓာယ–၍၊ အာဟစ္စပဒေန, ရသေန, အာစရိယဝံသေန, အဓိပ္ပာယာ၊ ဒဏ္ဍ ဟိ ၊ ပေ၊ အဓိပ္ပာယောတိ အတ္တနောမတိတိ – အာဟစ္စ ပဒေန၊ ပေ၊ မတိ ဟူ၍၊ (အာယသ္မတာ နာဂသေနတ္ထေရေန – သည်၊) ဝုတ္တံ – ပြီ၊ [အာဟစ္စပဒေန – ဘုရားရှင် ကိုယ်တော်တိုင် ဌာန်ကရိဏ်းတို့ကို ထိခိုက်၍ ဟောတော်မူအပ်သော

အာဟစ္စပဒံ။ ။[ဘဂဝတာ ကဏ္ဌာဒီ ဝဏ္ဏပ္ပဝတ္တိဋ္ဌာနံ အာဟစ္စ ဝိသေသေတ္တာ (ဤဟာ အပ်၏, ဤဟာကား မအပ်, စသည်ဖြင့် အထူးပြု၍) ဘာသိတံ ပဒံ အာဟစ္စ ပဒံ။] "အာဟစ္စ+ဘာသိတံ+ပဒံ"ဟုပြု၊ ဘုရားရှင်သည် အကွေ့ရာဖြစ်ရာ ဌာန်ကရိဏ်း အရပ်ကို ထိခိုက်စေ၍ (အထူးပြု၍) ဟောအပ်သောပုဒ်သည် အာဟစ္စပဒမည်၏။

ရသေန။ ။ဣဒံ ကပ္ပတိ ဣဒံန ကပ္ပတိတိ အဝိသေသေတ္တာ – ဤအရာသည် အပ်၏, ဤအရာကား မအပ်"ဟု အထူးခွဲခြား၍ မိန့်တော်မမူဘဲ၊ ယံ ဘိက္ခဝေ မယာ ဣဒံ နကပ္ပတိတိ အပ္ပဋိက္ခိတ္တံ၊ ပေ၊ အာဒိနာ ဝုတ္တံ သာမညလက္ခဏံ (သာမည အမှတ်အသားကို) ဣဒ ရသောတိ အဓိပ္ပေတံတိ အာဟ–ရသောတိ သုတ္တာနုလောမံတိ။

အာစရိယဝံသေန။ ။ခမ္မသံဂါဟကပ္ပဘုတိ အာစရိယ ပရံပရတော အာနီတာ အဋ္ဌကထာတန္တိ ဣဒအာစရိယဝံသော တိ အဓိပ္ပေတောတိ အာဟ–အာစရိယဝံသောတိ အာစရိယ ဝါဒေါတိ။

မှတ်ချက်။ ။ပဋ္ဌဝိဓေ ဟိ မဟာရာဇေ ကာရဏေဟိ အတ္ထော သမ္ပဋိစ္ဆိတမ္ပေါ၊ အာဟစ္စပဒေန, ရသေန, အာစရိယဝံသေန, အဓိပ္ပာယာ, ကာရဏာတ္ထရိယတာယ၊ တ္ထေ ဟိ အာဟစ္စပဒန္တိ သုတ္တံ အဓိပ္ပေတံ၊ ရသော တိ သုတ္တာနုလောမံ၊ အာစရိယဝံသောတိ အာစရိယဝါဒေါ၊ အဓိပ္ပာယောတိ အတ္တနောမတိ"ဟုမိလိန္ဒ ပဉ္ဟာပါဠိတော်–မစ္ဆုဘာယနာ ဘာယနပဉ္ဘာ၌ ပါဠိရှိ၏၊ ထို ပါဠိအတိုင်းသာ စာသွားလည်းကောင်း၏၊ ထိုပါဠိမှ (ကာရဏာတ္ထရိယတာ–ဟူသော) နောက်ဆုံး ၁ပါးကိုချန်၍ ရှေ့ ၄ပါးကို သာဓကပြုထားသည်၊ ထို့ကြောင့် အဓိပ္ပာယာ၏နောက်၌ ဣတိ မရှိစေဘဲ"အဓိပ္ပာယောတိ အတ္တနောမတိတိ"ဟူသော နေရာကျမှ ဣတိသဒ္ဒါနှင့်တကွ သာဓကပြီးဆုံးစေသင့်သည်၊ ထိုသို့ သာဓက ဆုံးစေပြီးမှ ထိုသာဓကကို ရှင်းပြလို၍ "တတ္ထ သုတ္တံနာမ"စသည်ဖြင့် အဋ္ဌကထာဆရာ ချဲ့ပြလေသည်၊ ["ယခုစာအုပ်များ၌ အာစရိယ ဝံသတာ, အဓိပ္ပာယော" ဟု ရှိသည်ကား ပါဠိရင်းနှင့် မညီသည့်အပြင်, တတိယန္တဖြင့် ရှေ့ ၂ပုဒ်ကို ထားပြီးမှ ပဌမန္တဖြင့် နောက် ၂ ပုဒ်ကို ထားသောကြောင့် စာသွားလည်း မကောင်း။]

ပုဒ်ဖြင့်လည်းကောင်း၊ ဝါ–ပါဠိတော်ဖြင့် လည်းကောင်း၊ ရသေန–သာမည လက္ခဏာ ဖြစ်သော မဟာပဒေသလေးပါးဖြင့်လည်းကောင်း၊ အာစရိယ ဝံသေန – ဆရာတို့၏ အနွယ်ဖြစ်သော အာစရိယ ဝါဒဖြင့် လည်းကောင်း၊ ဝါ –အဋ္ဌကထာဖြင့် လည်းကောင်း၊ အဓိပ္ပာယာ – မိမိ၏ အလိုဖြင့်လည်းကောင်း၊ ဝါ –အတ္တနောမတိဖြင့် လည်းကောင်း၊ (အတ္ထော – အနက်အဓိပ္ပာယ်ကို၊ သမ္ပဋိစ္ဆိ တဗ္ဗော – လက်ခံထိုက်၏၊) ဟိ – ဆက်၊ ဧတ္ထ – ဤ အာဟာစ္စပဒ အစရှိသည် တို့တွင်၊ သုတ္တံ – သုတ်ကို၊ ဝါ – ပါဠိတော်ကို၊ **အာဟာစ္စပဒန္တိ** – ဟူ၍၊ အဓိပ္ပေတံ – အပ်၏၊ သုတ္တာနုလောမံ – သုတ်အားလျော်သော မဟာပဒေသလေးပါးကို၊ ရသောတိ – ဟူ၍၊ (အဓိပ္ပေတံ၊) အာစရိယဝါဒေါ – ဆရာတို့၏ ဝါဒကို၊ ဝါ–အဋ္ဌကထာကို၊ အာစရိယဝံသောတိ –ဟူ၍ (အဓိပ္ပေတော၊) အတ္တနောမတိ – မိမိ၏အလိုကို၊ **အဓိပ္ပာယောတိ** – ဟူ၍၊ (အဓိပ္ပေတာ။)]

တတ္ထ – ထို သုတ္တစသည်တို့တွင်၊ **သုတ္တံနာမ** – သုတ္တမည်သည်၊ သကဲလေ–အလုံးစုံသော၊ ဝိနယပိဋကေ – ၌၊ ပါဠိ – ပါဠိတော်တည်း၊ **သုတ္တာနုလောမံ** နာမ–မည်သည်၊ စတ္တာရော – နှစ်သော၊ မဟာပဒေသာ – မဟာပဒေသတို့တည်း၊ ဝါ – ဝိနည်းကို တည်စေတတ်သော ကျယ်ဝန်းသော အရာဌာနတို့တည်း၊ ဝါ – ဝိနည်းကို ဆုံးဖြတ်ခြင်း၏ ကျယ်ဝန်းစွာသောအကြောင်းတို့တည်း၊ ယေ – ယင်း မဟာပဒေသ

သုတ္တံနာမ၊ ပေ၊ ပါဠိ။ ။"သုတ္တ"အရ ပိဋကဝုံပါဠိအားလုံးရသော်လည်း ဝိနည်းဆုံးဖြတ်သော အရာဖြစ်၍ အရာအားလျော်စွာ ဝိနည်းပါဠိတော်ကိုသာ "သုတ္တ"ဟု ဖွင့်ပြသည်။ [ဣဒေ ဝိနယဝိနိစ္ဆယသ အဓိကတတ္တာ (အရာ၏အဖြစ်ကြောင့်) တဒနုစ္ဆဝိကမေဝ သုတ္တံဒသေန္တော အာဟ–သုတ္တံနာမ၊ ပေ၊ ပါဠိတိ။]

မဟာပဒေသာ။ ။[မဟာသြကာသာ, မဟန္တာနိ (ဝိနယသ ပတိဋ္ဌာပနာနိ) ဌာနာနိ။] ပဒေသကို သြကာသဟုဖွင့်၍ သြကာသကို ဌာနဟုဖွင့်သည်၊ ဌာနဟူသည် ဝိနည်းအဆုံးအဖြတ်ကို တည်တံ့စေတတ်သော အရာတို့တည်း၊ ယေသု ပဏိဋ္ဌာပိတော ဝိနယော ဝိနိစ္ဆိယတ် အသနေ့ဟတော–ယင်းဌာနတို့၌ တည်စေအပ်သော ဝိနည်းကို ယုံမှားမရှိသောအားဖြင့် ဆုံးဖြတ်အပ်၏၊ မဟန္တာနိ ဝါကာရဏာနိ မဟာ ပဒေသာ၊ မဟန္တာနိ ဝိနယဝိနိစ္ဆယကာရဏာနိတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။

အရကောက်။ ။မဟာပဒေသ၏အရကိုကား "တေ အတ္ထတော ယံ ဘိက္ခဝေတိ အာဒိပါဠိဝသေန–ဖြင့်၊ အကပ္ပိယာနုလောမတော ကပ္ပိယာနုလောမတော စ ပုဂ္ဂလေ ဟိ နယတော တထာတထာ ဂယှမာနာ အတ္ထနယာ ဒေ"ဟူသော ဝိမတိ ဋီကာနှင့်အညီ "အကပ္ပိယနှင့် လျော်စွာ လည်းကောင်း ကပ္ပိယနှင့် လျော်စွာလည်းကောင်း ဝိနည်းဗိုဓိပုဂ္ဂိုလ်တို့ နည်းယူအပ်သော အနက်အဓိပ္ပာယ်တို့ပင်တည်း"ဟု မှတ်၊ သာရတ္ထဒီကာ "မဟာပဒေသ ပါဠိတော်ကိုပင် မဟာပဒေသ"ဟု ဝဒန္တိ ဝါဒပြု၏၊ ထို ပါဠိမှာ သုတ္တအရတွင် ပါဝင်ပြီဟုဆို၍ ဝိမတိ ပယ်လေသည်၊

လေးပါးတို့ကို၊ ဘဂဝတာ – သည်၊ ဧဝံ – သို့၊ ဝုတ္တာ – နှိပ်၊ (ကိုး) ဘိက္ခဝေ–တို့၊ ယံ – အကြင် အရာဝတ္ထုကို၊ မယာ– သည်၊ ဣဒံ – ဤအရာဝတ္ထု သည်၊ နေ ကပ္ပတိ – မအပ်၊ ဣတိ–ဤသို့၊ အပ္ပဋိက္ခိတ္တံ–ပယ်တော်မမူအပ်၊ တံ–ထို အရာဝတ္ထုသည်၊ အကပ္ပိယံ – မအပ်သော အရာဝတ္ထုကို၊ စေ အနုလောမေတိ – အကယ်၍ လျော်စွာပြုအံ့၊ (နာမဓာတ်ကြဲသည်၊) ကပ္ပိယံ – အပ်သော အရာဝတ္ထုကို၊ (စေ) ပဋိဗာဟတိ – အကယ်၍ တားမြစ်အံ့၊ (ဧဝံသတိ) တံ – ထိုအရာဝတ္ထုသည်၊ ဝေါ – တို့အား၊ နေ ကပ္ပတိ – မအပ်၊ ဘိက္ခဝေ – တို့၊ ယံ–ကို၊ မယာ–သည်၊ ဣဒံ – သည်၊ နေ ကပ္ပတိ ၊ ဣတိ – သို့၊ အပ္ပဋိက္ခိတ္တံ– မမူအပ်၊ တံ– ထိုအရာဝတ္ထုသည်၊ ကပ္ပိယံ–အပ်သောအရာဝတ္ထုကို၊ စေ အနုလောမေတိ– အံ့၊ အကပ္ပိယံ–မအပ်သော အရာဝတ္ထုကို၊ (စေ) ပဋိဗာဟတိ – အံ့၊ (ဧဝံသတိ) တံ ဝေါ ကပ္ပတိ၊ ယံ ဘိက္ခဝေ မယာ ဣဒံ ကပ္ပတိ၊ ဣတိ – သို့၊ အနနုညာတံ – ခွင့်ပြုတော် မမူအပ်၊ တံ – ထို အရာဝတ္ထုသည်၊ အကပ္ပိယံ – ကို၊ စေ အနုလောမေတိ၊ ကပ္ပိယံ (စေ) ပဋိဗာဟတိ၊ တံ ဝေါ နေ ကပ္ပတိ၊ ပေ၊ တံ– သည်၊ ဝေါ– တို့အား၊ ကပ္ပတိ– ၏၊ ဣတိ– သို့ (ဝုတ္တာ– နှိပ်။)

အာစရိယဝါဒေါ နာမ– မည်သည်၊ ဓမ္မသင်္ဂါဟကေဟိ – သုတ် အဘိဓမ္မာဝိနည်းကို သဘောတူရာပေါင်းယူတော်မူကြကုန်သော၊ ဝါ– ကုန်သော၊ ပဌမ် အရဟန္တသတေဟိ– တို့သည်၊ ထပိတာ– ထားအပ်သော၊ ပါဠိဝိနိမုတ္တာ – ပါဠိတော်မှ အလွတ်ဖြစ်သော၊ သြက္ကန္တဝိနိစ္ဆယပ္ပဝတ္တာ – ဉာဏ်ဖြင့် သက်ရောက်အပ်သော အဆုံးအဖြတ်ဖြစ်သော၊ အဋ္ဌကထာတန္တိ– အဋ္ဌကထာ အစဉ်တည်း၊ **အတ္တနောမတိ** နာမ – မည်သည်၊ သုတ္တသုတ္တာနုလောမ အာစရိယဝါဒေ – သုတ္တ,

မှတ်ချက်။ ။ဤမဟာပဒေသပါဠိတော်သည် မဟာဝိဘေသဓ္ဓခန္ဓကဌ် လာလတ္တံ့ ဖြစ်သောကြောင့် ထိုခန္ဓကဏ၏ အဖွင့်များမှ အဓိပ္ပာယ်ယူပါ၊ အပ်– မအပ်ဟူရာဝယ် တချို့နေရာ၌ ကိုယ်နှုတ် အပြုအမူဖြစ်၍ တချို့နေရာ၌ ပစ္စည်းဝတ္ထုဖြစ်သောကြောင့် "ယံ–အကြင်အရာဝတ္ထု"ဟု ပေးသည်။

အာစရိယဝါဒေါ၊ ပေ၊ တန္တိ။ ။ယဒိပိ တတ္ထ တတ္ထ ဘဂဝတာ ပဝတ္တိတာ ပကိဏ္ဏက ဒေသနာဝ အဋ္ဌကထာ=အဋ္ဌကထာဟူသည် (သီးခြားမဟုတ်) ဟိုမြို့ဒီရွာ၌ ဘုရားရှင်ဟောတော်မူအပ်ပြီးသော ရောရောနှောနှော ဒေသနာပင်ဖြစ်သည်၊ သာပန ဓမ္မသင်္ဂါဟကေဟိ ပဌမံ တိဏ်ပိဋကာနိ သင်္ဂါယိတ္တာ တသ အတ္ထဝဏ္ဏနာနုရူပေနေဝ ဝါစနာမဂ္ဂံ အာရောပိတတ္တာ အာစရိယဝါဒေါတိ ဝုစ္စတိ– သို့သော် သံဂါယနာတင် ထေရ်တို့သည် ပိဋကပါဠိတော်များကို ပထမ သံဂါယနာတင်ကြပြီးနောက် ထိုပိဋကဏ၏ အနက်အဖွင့် အနေအားဖြင့် ပို့ချစဉ်သို့ တင်ထားအပ်သည့်အတွက် ထိုအဋ္ဌကထာကို အာစရိယဝါဒဟု ခေါ်ထားသည်။

သုတ္တာနုလောမ, အာစရိယ ဝါဒတို့ကို၊ မုဋ္ဌိတ္တာ – လွတ်၍၊ အနုမာနေန – မှန်းဆ တတ်သော ဉာဏ်ဖြင့်၊ အတ္တနော –၏၊ အနုဗုဒ္ဓိယာ – သုတ္တ စသည်သို့ အစဉ် လိုက်သော ဉာဏ်ဖြင့်၊ နယဂ္ဂါဟေန – သုတ္တစသည်မှ ရအပ်သောနည်းကို ယူခြင်း ဖြင့်၊ [သုတ္တာဒီနိ အနုဂတဗုဒ္ဓိယာ၊ သုတ္တာဒိတော လဗ္ဘမာန နယဂ္ဂါဟေန။] ဥပဒ္ဒိတာကာရကထနံ – ထင်လာသော အခြင်းအရာကို ပြောဆိုခြင်းတည်း၊ အပိ စ – စင်စစ်ကား၊ သုတ္တန္တာဘိဓမ္မဝိနယဋ္ဌကထာသု – သုတ္တန်အဘိဓမ္မာဝိနည်း အဋ္ဌကထာတို့၌၊ အာဂတော – သော၊ သဗ္ဗောပိ – လည်းဖြစ်သော၊ ထေရဝါဒေါ– ထေရဝါဒသည်၊ ဝါ – ဆရာတို့၏ ပြောဆိုကြောင်း စကားသည်၊ အတ္တနောမတိ နာမ– မည်၏။

ပန – ဆက်၊ တံ အတ္တနောမတိ – ထိုအတ္တနောမတိကို၊ ဂဟေတ္တာ – ယူ၍၊ ဝါ – လက်ကိုင်ပြု၍၊ ကထေန္တေန – ပြောသောပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ [တစ်ပါးနှင့်တစ်ပါး အပြိုင်အဆိုင်ပြောရာ၌ အတ္တနောမတိကို လက်ကိုင်ပြု၍ ပြောသော ပုဂ္ဂိုလ်သည်၊] ဒဠ္ဌဂ္ဂါဟံ – ခိုင်မြဲစွာယူအပ်သည် မည်လောက်အောင်၊ ဂဟေတ္တာ – ယူ၍၊ နဝေါဟရိတဗ္ဗံ – မပြောဆိုရာ၊ ဝါ– မပြောဆိုရ၊ ကာရဏံ – အကြောင်းကို၊ သလ္လက္ခေတ္တာ– မှတ်သား၍၊ အတ္ထေန – မိမိယူအပ်သော အနက်အဓိပ္ပာယ်နှင့်၊ ပါဠိ– ပါဠိတော်ကိုလည်းကောင်း၊ ပါဠိယာ –နှင့်၊ အတ္ထံ စ – မိမိယူအပ်သော အနက်အဓိပ္ပာယ်ကို လည်းကောင်း၊ သံသန္ဒိတ္တာ – နှိုးနှောတိုက်ဆိုင်၍၊ [အပြန်အလှန် နှိုးနှောတိုက်ဆိုင်၍–ဟူလို။] ကထေတဗ္ဗံ–ပြောရာ၏၊ ဝါ– ပြောရမည်၊ အတ္တနောမတိ– ကို၊ အာစရိယဝါဒေ– အာစရိယဝါဒ၌၊ သြတာရေတဗ္ဗာ– ဉာဏ်ဖြင့် သက်ဝင်စေထိုက်၏၊ (သွင်း၍ ကြည့်ထိုက်၏၊) တတ္ထ– ထို အာစရိယ ဝါဒ၌၊ သစေ သြတရတိစေဝ –

အချုပ်မှာ–"အာစရိယာ ဝဒန္တိသံဝဏ္ဏေန္တိ ပါဠိ ဧတောနာတိ အာစရိယဝါဒေါ"ဟု ဝိဂ္ဂဟပြု၍ ပါဠိတော်ကို ဖွင့်ဆိုကြောင်းဖြစ်သော သံဂါယနာတင်ထေရ်တို့၏စကားကို "အာစရိယဝါဒ"ဟု ခေါ်ရကား "အာစရိယဝါဒ"ဟူသည်မှာ အဋ္ဌကထာပင်ဖြစ်၏၊ ထို အဋ္ဌကထာဟူသည်လည်း (နောက်မှထည့်အပ်သော တချို့စကားမှတစ်ပါး များသောအားဖြင့်) ဘုရားဟောတော်မူအပ်သော စကားများသာ ဖြစ်သည်–ဟူလို။

အပိစ။ ။အတ္တနောမတိ သာမညတော ပဌမံ ဒဿေတ္တာ (သုတ္တသုတ္တာနုလောမ အာစရိယဝါဒေ မုဋ္ဌိတ္တာ–စသည်ဖြင့် သာမညပြပြီး၍) ဣဒါနိ တမေဝ ဝိသေသေတ္တာ ဒဿေန္တော အပိစာတိ အာဒိမာဟ၊ ဤ ကျမ်းတက်ပုံကို ကြည့်၍ "အပိစ– တစ်နည်းကား"ဟု မပေးဘဲ "စင်စစ်ကား"ဟု ပေးသည်။

တံ ပန။ ။အတ္တနောမတိကို အကိုးအကားပြု၍ ပြောသူတို့ ကျင့်ထိုက် (စိတ်ထားထိုက်)သော အခြင်းအရာကို ပြလို၍ တံ ပန– စသည်မိန့်။ [အတ္ထောနာတိ–အတ္တနာ သလ္လက္ခိတေန အတ္ထေန၊ သြတာရေတဗ္ဗာတိ– ဉာဏေန အနုပ္ပဝေသေတဗ္ဗာ။

အကယ်၍မူလည်း သက်ဝင်အုံ့၊ (သစေ) သမေတိ စ– အကယ်၍မူလည်း ညီညွတ်အုံ့၊ (ဧဝံသတိ) ဂဟေတဗ္ဗာ – အတည်ယူထိုက်၏၊ သစေ နေဝ ဩတရတိ– အကယ်၍မူလည်း မသက်ဝင်အုံ့၊ (သစေ) နေ သမေတိ – အုံ့၊ (ဧဝံသတိ) နေ ဂဟေတဗ္ဗာ၊ ဟိ – မှန်၊ (တစ်နည်း) ကသ္မာ– ကြောင့်နည်း၊) ဟိ ယသ္မာ– ကြောင့်၊ အယံ အတ္တနောမတိ နာမ – မည်သည်၊ သဗ္ဗဒုဗ္ဗလာ – အလုံးစုံတို့အောက် အားနည်း၏၊ (တသ္မာ – ထို့ကြောင့်တည်း၊) မြိမိ၏ ဉာဏ်အထင်မျှ ဖြစ်သောကြောင့် သုတ္တစသည်တို့အောက် အားနည်း၏၊ ထို့ကြောင့် အာစရိယဝါဒနှင့် ညီညွတ်မှ အတည်ယူပါ, မညီညွတ်လျှင် အတည်မယူပါနှင့် – ဟူလို။] အတ္တနောမတိတော– ထက်၊ အာစရိယဝါဒေါ – သည်၊ ဗလဝတရော – သာ၍ အားရှိ၏။

အာစရိယဝါဒေါပိ – ကိုလည်း၊ သုတ္တာနုလောမေ – ၌၊ ဝါ – မဟာပဒေသ ၄ ပါး၌၊ သြတာရေတဗ္ဗော– ဉာဏ်ဖြင့် သက်ဝင်စေထိုက်၏၊ ဝါ – သွင်းချထိုက်၏၊ တတ္ထ– ထို သုတ္တာနုလောမ၌၊ သြတရန္တောယေဝ – သက်ဝင်သည်သာလျှင် ဖြစ်သော၊ သမေန္တောယေဝ– ညီညွတ်သည်သာလျှင် ဖြစ်သော၊ (အာစရိယဝါဒေါ– အာစရိယဝါဒကို၊) ဂဟေတဗ္ဗော – အတည် ယူထိုက်၏၊ ဣတရော – အခြားသော သုတ္တာနုလောမ၌ မသက်ဝင် မညီညွတ်သော အာစရိယဝါဒကို၊ နေ ဂဟေတဗ္ဗော– ထိုက်၊ ဟိ – မှန်၊ (တစ်နည်း) (ကသ္မာ – နည်း၊) ဟိ ယသ္မာ – ကြောင့်၊ အာစရိယဝါဒတော – ထက်၊ သုတ္တာနုလောမံ – သည်၊ ဗလဝတရံ – ၏၊ (တသ္မာ– တည်း၊) သုတ္တာနုလောမံပိ– ကိုလည်း၊ သုတ္တေ– ပါဠိတော်၌၊ သြတာရေတဗ္ဗံ– ၏၊ ဝါ – ၏၊ တတ္ထ – ထို သုတ်၌၊ သြတရန္တမေဝ – သာလျှင်ဖြစ်သော၊ သမေန္တမေဝ– သော၊ (သုတ္တာနုလောမံ – ကို၊) ဂဟေတဗ္ဗံ– ၏၊ ဣတရံ– အခြားသော (သုတ်၌ မသက်ဝင် မညီညွတ်သော) သုတ္တာနုလောမကို၊ နေ ဂဟေတဗ္ဗံ– ထိုက်၊ ဟိ–မှန်၊ (တစ်နည်း) (ကသ္မာ–နည်း၊) ဟိ ယသ္မာ – ကြောင့်၊ သုတ္တာနုလောမတော– ထက်၊ သုတ္တမေဝ – သာ၊ ဗလဝတရံ – ၏၊ (တသ္မာ – တည်း။)

အာစရိယဝါဒေါပိ။ ။ပမာဒပါဌဝသေန (အမှတ်တမဲ့ ရေးသားအပ်သော ပါဌ်၏ အစွမ်းဖြင့်) အာစရိယဝါဒဿ ကဒါစိ သုတ္တာနုလောမေန အသံသန္ဒနာပိ သိယာ၊ သော (ပမာဒပါဌ်ဖြစ်နေ၍ သုတ္တာနုလောမ – မဟာပဒေသနှင့် မနှိုးနှောမိသော အဋ္ဌကထာကို) နေ ဂဟေတဗ္ဗောတိ ဒဿေန္တော အာဟ–အာစရိယဝါဒေါပိ၊ ပေ၊ သမေန္တောဧဝ ဂဟေတဗ္ဗောတိ။

သမေန္တေ မေဝ ဂဟေတဗ္ဗံ။ ။ပါဠိတော်သုတ္တနှင့် လျော်မှသာ မဟာပဒေသကို အတည်ယူပါ၊ မဟာပဒေသ၌ ဘုရားရှင် တိုက်ရိုက်ဟောတော်မူအပ်သော ပါဠိမပါရှိသောကြောင့် သုတ္တ(ပါဠိတော်)နှင့် မညီလျှင် အတည်မယူပါနှင့်– ဟူလို။

ဟိ – မှန်၏၊ သုတ္တံ–ပါဠိတော်သည်၊ ဝါ–ကို၊ အပ္ပဋိဝတ္တိယံ–တစ်စုံတစ်ယောက်မျှ မတားမြစ်အပ် မတားမြစ်နိုင်၊ ကာရကသံဃသဒိသံ – သံဃာယနာတင်မူကို ပြုသော သံဃာတော်နှင့်အလားတူ၏၊ ဗုဒ္ဓါနံ –တို့၏၊ ဋ္ဌိတကာလသဒိသံ–တည်ရာကာလနှင့် အလားတူ၏၊ တသ္မာ– ကြောင့်၊ (အတ္တနောမတိထက် အာစရိယဝါဒ၏ အားရှိသည်၏အဖြစ်, အာစရိယဝါဒထက် သုတ္တာနုလောမ၏ အားရှိသည်၏အဖြစ်, သုတ္တာနုလောမထက် သုတ္တ၏ အားရှိသည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊) ယဒါ–ဌ၊ ဒွေ–နှစ်သော၊ ဘိက္ခူ– တို့သည်၊ သာကစ္ဆန္တိ – အတူတကွ ပြောဆိုကြကုန်၏၊ ဝါ–ဆွေးနွေးကြကုန်၏၊ (တဒါ) သကဝါဒီ – မိမိဂိုဏ်း၏ အယူဝါဒရှိသူသည်၊ သုတ္တံ–ကို၊ ဂဟေတွာ – ၍၊ ဝါ – လက်ကိုင်ပြု၍၊ ကထေတိ – ပြောအံ့၊ ပရဝါဒီ–အခြားဂိုဏ်း၏ အယူဝါဒရှိသူသည်၊ သုတ္တာနုလောမံ– ကို၊ (ဂဟေတွာ ကထေတိ၊) တေဟိ– ထို ဆွေးနွေးသော ရဟန်းတို့သည်၊ အညမညံ– အချင်းချင်း၊ ခေပံ ဝါ – အယူဝါဒကို ပစ်ပယ်ခြင်းကိုလည်းကောင်း၊ ဂရဟံဝါ – ပုဂ္ဂိုလ်ကို ကဲ့ရဲ့ခြင်းကိုလည်းကောင်း၊ အကတွာ– ၍၊ သုတ္တာနုလောမံ– ကို၊ သုတ္တေ – ဌ၊ သြတာရေတဗ္ဗံ–၏၊ (သုတ္တေ – ဌ၊) သစေ သြတရတိ, သစေ သမေတိ (ဧဝံသတိ) ဂဟေတဗ္ဗံ၊ နော စေ သြတရတိ, နော စေ သမေတိ, (ဧဝံသတိ) နု ဂဟေတဗ္ဗံ၊ သုတ္တသ္မိံ ယေဝ–မိမိတို့၏ ပါဠိဌ်သာ၊ ဌာတဗ္ဗံ–တည်ရာ၏။

[တစ်ဖက်က သုတ္တ တစ်ဖက်က အာစရိယဝါဒကို လက်ကိုင်ပြု၍ ငြင်းပုံကို ပြလိုသောကြောင့် "အထာယံ"စသည်မိန့်၊] အထ – သို့မဟုတ်၊ အယံ – ဤ သကဝါဒီပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ သုတ္တံ ဂဟေတွာ ကထေတိ၊ ပရော – ပရဝါဒီပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ အာစရိယဝါဒံ – ကို၊ ပေ၊ အနောတရန္တော – မသက်ဝင်သည်လည်းဖြစ်သော၊ အသမေန္တော စ– သော၊ ဂါရယှာစရိယဝါဒေါ – ကဲ့ရဲ့ထိုက်သော အာစရိယဝါဒကို၊ နု ဂဟေတဗ္ဗော– ထိုက်၊ သုတ္တသ္မိံ ယေဝ, ဌာတဗ္ဗံ – ရာ၏။

အပ္ပတိဝတ္တိယံစသည်။ ။အပ္ပတိဝတ္တိယန္တိ အပ္ပတိဗာဟိယံ၊ ကာရကသံဃသဒိသန္တိ–ပမာဏတ္တာ (လိုရင်းပမာဏ၏ အဖြစ်ကြောင့်) သံဂီတိကာရက သံဃသဒိသံ၊ ဗုဒ္ဓါနံ ဋ္ဌိတကာလသဒိသန္တိ ဣမိနာ ဗုဒ္ဓေဟေဝ ကထိတတ္တာ ဓရမာနဗုဒ္ဓသဒိသန္တိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။

သကဝါဒီ၊ ပေ၊ အကတွာ။ ။သကဝါဒီအတ္တနော သုတ္တံ ဂဟေတွာ ဝေါဟရတိ၊ ပရဝါဒီ သုတ္တာနုလောမံတိ – အညနိကာယဝါဒီ (မဟာဝိဟာရနိကာယမှ တစ်ပါးသော အခြားဂိုဏ်း၏ အယူဝါဒရှိသူသည်) အတ္တနော နိကာယေ သုတ္တာနုလောမံ ဂဟေတွာ ကထေတိ၊ ပေ၊ ကိံ ဣမိနာတိ ခေပံ ဝါ – ဤအယူဖြင့် ဘာအကျိုးရှိအံ့နည်းဟု အယူဝါဒ ပစ်ပယ်မှုကိုလည်းကောင်း "ကိံ ဧသ ဗာလော ဝဒတိတိ ဂရဟံ ဝါ (ဤအမိုက်ကောင်က ဘာပြောရတာလဲ"ဟု ပုဂ္ဂိုလ်ကို ကဲ့ရဲ့မှုကိုလည်းကောင်း) အကတွာ။

[တစ်ဖက်က သုတ္တ တစ်ဖက်က အတ္တနောမတိကို လက်ကိုင်ပြု၍ ငြင်းပုံကို ပြလို သောကြောင့် "အထာယ်" စသည်မိန့်] ၊ ပေ၊ သုတ္တသို့ယေဝ ဌာတဗ္ဗံ။

ပန – ကား၊ အယံ – ဤ သကဝါဒီပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ သုတ္တာနုလောမံ – ကို၊ ဂဟေတွာ – ၍၊ အထ ကထေတိ – အကယ်၍ပြောအံ့၊ ပရော –ပရဝါဒီပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ သုတ္တံ – ပါဠိတော်ကို၊ (ဂဟေတွာ အထ ကထေတိ)၊ သုတ္တံ – ပရဝါဒီ၏ သုတ်ကို၊ သုတ္တာနုလောမေ – သကဝါဒီ၏ သုတ္တာနုလောမ၌၊ သြတာရေတဗ္ဗံ – ၏၊ (သုတ္တာနုလောမေ–၌) သစေ သြတရတိ သစေ သမေတိ၊ တိသော သံဂီတိ ယော–သံဂါယနာ ၃ တန်တို့သို့၊ အာရုဠ္ဠံ – တင်အပ်သော၊ ပါဠိအာဂတံ – ပါဠိတော်၌ လာသောသုတ်သည်၊ (ဟုတွာ – ၍၊) သစေ ပညာယတိ – အကယ်၍ ထင်ရှားအံ့၊ (ဧဝံသတိ၊) ဂဟေတဗ္ဗံ – ၏၊ တထာ – ထို အခြင်းအရာအားဖြင့်၊ (သံဂါယနာ ၃ တန်တို့သို့ တင်အပ်သော ပါဠိတော်တွင် ပါဝင်သောသုတ်၏ အခြင်းအရာအားဖြင့်၊) နော စေ ပညာယတိ၊ စေ နော သြတရတိ, စေ နော သမေတိ၊ ဗာဟိရကသုတ္တံ ဝါ – သာသနာတော်မှအပဖြစ်သော သုတ်သည်သော်လည်း ကောင်း၊ သိလောကော ဝါ – သာသနာတော်မှအပ ဖြစ်သော ဂါထာသည်သော်လည်းကောင်း၊ အညံ – သော၊ ဂုဏ္ဌဝေဿန္တရဂုဏ္ဌဝိနယဝေဒလ္လာဒိနံ – ဂုဏ္ဌဝေဿန္တရ ကျမ်း, ဂုဏ္ဌဝိနယကျမ်း, ဝေဒလ္လကျမ်း အစရှိသည်တို့တွင်၊ အညတရတော– တစ်ပါး ပါးသောကျမ်းမှ၊ အာဂတံ–လာသော၊ ဂါရယှသုတ္တံ ဝါ – ကဲ့ရဲ့ထိုက်သော သုတ်သည်သော်လည်းကောင်း၊ (သစေ) ဟောတိ၊ (ဧဝံသတိ) နု ဂဟေတဗ္ဗံ၊ သုတ္တာနုလောမသို့ ယေဝ ဌာတဗ္ဗံ၊ [ပရဝါဒီက အာစရိယ ဝါဒကို လက်ကိုင်ပြု၍ ငြင်းပုံကိုပြလိုသောကြောင့် "အထာယ်" စသည်မိန့်] ၊ ပေ၊ သုတ္တာနုလောမေ ယေဝ ဌာတဗ္ဗံ၊ [ပရဝါဒီက အတ္တနောမတိကို လက်ကိုင်ပြု၍ ငြင်းပုံကို ပြလို သောကြောင့် "အထာယ်"စသည်မိန့်၊]၊ ပေ၊ သုတ္တာနုလောမေယေဝ ဌာတဗ္ဗံ။

အထ ပနာယံ။ ။[အယံတိ သကဝါဒီ၊ ပရောတိ အညနိကာယဝါဒီ!] သကဝါဒီက သုတ္တာနုလောမကိုချည်းကိုင်ပုံပြု၍ ပရဝါဒီက သုတ္တစသည် ကိုင်ပုံကိုပြလိုသောကြောင့် "အထပန"ဟု ပနဖြင့် တက်သည်၊ ပရဝါဒီသည် အားရှိသော သုတ္တကိုကိုင်၍ ပြောသော်လည်း သူ၏သုတ္တသည် ပါဠိတော်ရင်း ဟုတ်ချင်မှ ဟုတ်မည်ဖြစ်သောကြောင့် သကဝါဒီ၏ သုတ္တာနုလောမ၌ သွင်းချ၍ ညီညွတ်မှ အတည်ယူပါ–ဟုဆိုသည်။

ဗာဟိရကသုတ္တစသည်။ ။တိသော သံဂီတိယော အနာရုဠ္ဠဂုဏ္ဌဝေဿန္တရာဒီနိ (သံဂါယနာ ၃ တန်သို့ မတင်အပ်သော "ဂုဏ္ဌဝေဿန္တရသုတ်" အစရှိကုန်သော) မဟာသံဃိကနိကာယဝါသီနံ သုတ္တာနိ (မဟာသံဃိကဂိုဏ်းဝင် ပုဂ္ဂိုလ်များ၏ သုတ်တို့သည်)၊ ဝေဒလ္လာဒီနံတိ အာဒိသဒ္ဒေန ဂုဏ္ဌဥမ္မဂ္ဂါဒိဂ္ဂဟဏံ ဝေဒိတဗ္ဗံ။

[သကဝါဒီက အာစရိယဝါဒကိုချည်း ကိုင်ပုံကိုပြ၍ ပရဝါဒီက သုတ္တာစသည် ကိုင်ပုံကို ပြလိုသောကြောင့် "အထ ပနာယံ" စသည်မိန့်၊] ပန - ကား၊ အယံ - သည်၊ အာစရိယဝါဒ - ကို၊ ဂဟေတ္မာ- ၍၊ အထ ကထေတိ -အုံ့၊ ပရော-သည်၊ သုတ္တံ (ဂဟေတ္မာ အထကထေတိ)၊ ပေ၊ ဣတရံ - အခြားသော အာစရိယ ဝါဒဌ် မသက်ဝင် မညီညွတ်သော၊ ဂါရယှသုတ္တံ - ကို၊ နု ဂဟေတဗ္ဗံ၊ အာစရိယ ဝါဒေယေဝ ဌာတဗ္ဗံ၊ [သကဝါဒီက အာစရိယဝါဒ, ပရဝါဒီက သုတ္တာနုလောမကိုလက်ကိုင်ပြု၍ ငြင်းပုံကို ပြလိုသောကြောင့် "အထာယံ" စသည်မိန့်၊] အထ - သို့မဟုတ်၊ အယံ - သည်၊ ပေ၊ ဣတရံ - အခြားသော အာစရိယဝါဒဌ် မသက်ဝင် မညီညွတ်သော သုတ္တာနုလောမကို၊ နု ဂဟေတဗ္ဗံ၊ အာစရိယဝါဒေယေဝ ဌာတဗ္ဗံ၊ [သကဝါဒီက အာစရိယဝါဒ, ပရဝါဒီက အတ္တနောမတိကို လက်ကိုင်ပြု၍ ငြင်းပုံကို ပြလိုသောကြောင့် "အထာယံ" စသည်မိန့်၊] အထ - သို့မဟုတ်၊ အယံ- သည်၊ ပေ၊ အာစရိယဝါဒေယေဝ ဌာတဗ္ဗံ။

[သကဝါဒီက အတ္တနောမတိကိုချည်း ကိုင်ပုံကိုပြ၍ ပရဝါဒီကသုတ္တ စသည် ကိုင်ပုံကို ပြလိုသောကြောင့် "အထပနာယံ" စသည်မိန့်၊] ပန - ကား၊ အယံ - သည်၊ အတ္တနောမတိ ဂဟေတ္မာ အထကထေတိ၊ ပရော- သည်၊ သုတ္တံ (ဂဟေတ္မာ အထကထေတိ၊ ဧဝံသတိ၊) သုတ္တံ - ပရဝါဒီသုတ်ကို၊ အတ္တနောမတိယံ - သကဝါဒီ၏ အတ္တနောမတိဌ်၊ ဩတာရေတဗ္ဗံ၊ ပေ၊ အတ္တနောမတိယမေဝ ဌာတဗ္ဗံ၊ [သကဝါဒီက အတ္တနောမတိ, ပရဝါဒီက သုတ္တာနုလောမကို လက်ကိုင်ပြု၍ ငြင်းပုံကို ပြလိုသောကြောင့် "အထာယံ" စသည်မိန့်၊] အထ - သို့မဟုတ် ၊ပေ၊ ဌာတဗ္ဗံ။ [သကဝါဒီက အတ္တနောမတိ, ပရဝါဒီက အာစရိယဝါဒကို လက်ကိုင်ပြု၍ ငြင်းပုံကို ပြလိုသောကြောင့် "အထာယံ" စသည်မိန့်၊] အထ - သို့မဟုတ်၊ ပေ၊ ဌာတဗ္ဗံ၊ အတ္တနော - ၏၊ ဂဟဏမေဝ - အယူကိုသာ၊ ဗလိယံ- အားရှိသည်ကို၊ ကာတဗ္ဗံ-၏၊ စ - ဆက်၊ သဗ္ဗဌာနေသု - အလုံးစုံသော ဌာနတို့ဌ်၊ ခေပေါ ဝါ - အယူဝါဒကို ပစ်ပယ်ခြင်းကိုလည်းကောင်း၊ ဂရဟာ ဝါ-ပုဂ္ဂိုလ်ကို ကဲ့ရဲ့ခြင်းကိုလည်းကောင်း၊ နု ကာတဗ္ဗာ - မပြုထိုက်၊ ဣတိ - သုတ္တစသည်ကို လက်ကိုင်ပြု၍ ငြင်းပုံအပြီးတည်း။

မှတ်ချက်။ ။သကဝါဒီနှင့် ပရဝါဒီတို့ သုတ္တချင်း, သုတ္တာနုလောမ စသည်ချင်း လက်ကိုင်ပြု၍ ငြင်းပုံကို မပြချေ၊ ထိုသို့ မပြခြင်းမှာ သုတ်ကို သုတ်ဌ် သွင်းချခြင်းသည် ထူးခြား သကဲ့သို့လည်း မထင်ရ, ဆိုအပ်ခဲ့ပြီးကို နည်းမှီ၍လည်း သိလောက်သောကြောင့်ဖြစ်သည်-ဟု ဋီကာဆိုသည်။

[သကဝါဒီနှင့် ပရဝါဒီတို့၏ ကပ္ပိယ အကပ္ပိယငြင်းရာ၌ ကျင့်ထိုက်သော အစီအစဉ်ကိုပြလိုမှ "အထ ပနာယံ" စသည်မိန့်။] ပန - ကား၊ အယံ - သည်၊ ကပ္ပိယန္တိ-အပ်၏ဟူ၍၊ ဂဟေတွာ အထ ကထေတိ၊ ပရော-သည်၊ အကပ္ပိယန္တိ-မအပ်မှူ၍၊ (ဂဟေတွာ အထ ကထေတိ၊ ဧဝံသတိ၊) သုတ္တေ စ - သကဝါဒီ၏ သုတ်၌လည်းကောင်း၊ သုတ္တာနုလောမေ စ- သကဝါဒီ၏ သုတ္တာနုလောမ၌လည်းကောင်း၊ သြတာရေတဗ္ဗ-၏၊ (သြတာရိယမာနံ - သက်ဝင်စေအပ်သည် ရှိသော်၊) ကပ္ပိယံ- သည်၊ သစေဟောတိ၊ (ဧဝံသတိ) ကပ္ပိယေ- အပ်သောအရာ၌၊ ဌာတဗ္ဗ-၏၊ အကပ္ပိယံ - သည်၊ သစေ ဟောတိ၊ (ဧဝံသတိ) အကပ္ပိယေ ဌာတဗ္ဗ၊ အထ-သို့မဟုတ်၊ အယံ - သည်၊ တသ-ထိုဝတ္ထု၏၊ ကပ္ပိယဘာဝသာဂေ -အပ်သည်၏ အဖြစ်ကို ပြီးစေတတ်သော၊ သုတ္တတော - သုတ်မှ၊ ဗဟု - သော၊ ကာရဏာ-အကြောင်း ယုတ္တိကိုလည်းကောင်း၊ ဝိနိစ္ဆယဉ္စ - အဆုံးအဖြတ်ကိုလည်းကောင်း၊ ဒဿေတိ - ပြနိုင်အံ့၊ ပရောသည်၊ ကာရဏံ - ကို၊ နှ ဝိနှတိ - မရအံ့၊ (ဧဝံသတိ) ကပ္ပိ ယေဝ-၌သာ၊ ဌာတဗ္ဗ-၏၊ အထ-သို့မဟုတ်၊ ပေ၊ ဒဿေတိ-အံ့၊ (ဧဝံသတိ၊) အနေန- ဤ သကဝါဒီ ပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ အတ္တနော- ၏၊ ဂဟဏန္တိ- အယူဟူ၍၊ ကတ္တာ - ၍၊ ဒဋ္ဌံ - စွာ၊ အာဒါယ-၍၊ နှ ဌာတဗ္ဗ-မတည်ရာ၊ သာဓုတိ- ကောင်း၏ ဟူ၍၊ သမ္ပဋိစ္ဆိတွာ- လက်ခံ၍၊ အကပ္ပိယေဝ- ၌သာ၊ ဌာတဗ္ဗ၊ အထ- သို့မဟုတ်၊ ဒ္ဝိန္နမ်ိ-သကဝါဒီပရဝါဒီ ၂ ဦးလုံးတို့၏လည်း၊ ကာရဏဿာယာ- အကြောင်းတူ အကြောင်းယောင်သည်၊ ဒိဿတိ - ထင်ရှားအံ့၊ (ဧဝံသတိ) ပဋိက္ခိတ္တဘာဝေါယေဝ- ပယ်မြစ်အပ်သည်၏ အဖြစ်သည်သာ၊ သာဓု-၏၊ အကပ္ပိယေ-မအပ်သောအရာ၌၊ ဌာတဗ္ဗ - ၏၊ ဟိ - မှန်၊ ဝိနယံ - ဝိနည်းအဆုံး အဖြတ်သို့၊ ပတ္တာ - ရောက်၍၊ ကပ္ပိယာ ကပ္ပိယဝိစာရဏံ - အပ် မအပ်ကို စိစစ်ခြင်းသို့၊ အာဂမ္မ - ရောက်၍၊ [ဝိနယံ ပတ္တာ ကို ထပ်ဖွင့်သည်။] ရန္ဓိတဗ္ဗံ - အပ်၏ဟူသော အယူကို ပိတ်ဆို့ရာ၏၊ ဂါဠှ- မအပ်ဟူသော အယူ၌ ခိုင်မြဲသည်ကို၊ ကတ္တဗ္ဗ-ရာ၏၊ သောတံ-အဆက်ဆက် ဖြစ်မည့် အပ်၏ဟူသော အယူဝါဒအလျှဉ်ကို၊ ပစ္ဆိန္ဒိတဗ္ဗံ - ဖြတ်တောက်ရာ၏၊ ဂရုကဘာဝေယေဝ - လေးသည်၏အဖြစ်ဟူသော အကပ္ပိယ၌သာ၊ ဌာတဗ္ဗံ - ၏။

ကာရဏဿာယာ။ ။ကာရဏပဋိရူပ် (အတူအယောင်ဖြစ်သော အကြောင်း)။ "၂ဖက်လုံးကပင် အကြောင်းမှန်ကို မပြနိုင်ကြလျှင် အကပ္ပိယဟုသာ ယူပါ"ဟူလို။

ရန္ဓိတဗ္ဗံစသည်။ ။ကပ္ပိယန္တိဂဟဏံ ရန္ဓိတဗ္ဗံ၊ အကပ္ပိယန္တိဂဟဏံ ဂါဠှံ ကာတဗ္ဗံ၊ အပရာပရံ ပဝတ္တကပ္ပိယဂဟဏသောတံ ပစ္ဆိန္ဒိတဗ္ဗံ၊ ဂရုကဘာဝသင်္ခါတေ အကပ္ပိယ ဘာဝေယေဝ ဌာတဗ္ဗံ၊ "မအပ်သည်ကို အပ်သည်ဟုယူ၍ ပြုမိလျှင် အာပတ်သင့်ပါလိမ့်မည်၊ မအပ်ဟုယူ၍ မပြုဘဲ နေခြင်းသာလျှင် အပြစ်ကင်းပါသည်"ဟူလို။

ပန – ကား၊ အယံ – သည်၊ အကပ္ပိယန္တိ – မအပ်ဟူ၍၊ ဂဟေတ္တာ အထ ကထေတိ၊ ပေ၊ ဌာတဗ္ဗံ – တည်ရာ၏၊ အထ – သို့မဟုတ်၊ အယံ – သည်၊ ဗဟူဟိ–နိ်သော၊ သုတ္တာဝိနိစ္ဆယကာရဏေဟိ – ပါဠိတော်, ထိုပါဠိတော်မှ ဆောင်အပ်သော ဆုံးဖြတ်ခြင်း၏ အကြောင်းတို့ဖြင့် [သုတ္တေဟိ စေဝ တတော အာနီတဝိနိစ္ဆယ ကာရဏေဟိ စ] အကပ္ပိယဘာဝံ – ကို၊ ဒဿေတိ – ပြနိုင်အံ့၊ ပရော– သည်၊ ကာရဏံ – ကို၊ နဝိန္ဒတိ – မရအံ့၊ (ဧဝံသတိ) အကပ္ပိယေ – မအပ်သော အရာ၌၊ ဌာတဗ္ဗံ– ၏၊ အထ – သို့မဟုတ်၊ ပေ၊ ဒိဿတိ– အံ့၊ (ဧဝံသတိ) အတ္တနော– သကဝါဒီဟူသော မိမိ၏၊ ဂဟဏံ – မအပ်ဟူသော အယူကို၊ နဝိသဒ္ဒေတဗ္ဗံ – မစွန့်လိုက်ရာ၊ စ– ဆက်၊ ကပ္ပိယာကပ္ပိယေ – သကဝါဒီ၏ ကပ္ပိယ, ပရ ဝါဒီ၏ အကပ္ပိယ၌လည်းကောင်း၊ အကပ္ပိယ ကပ္ပိယေ စ–သကဝါဒီ၏ အကပ္ပိယ, ပရဝါဒီ၏ ကပ္ပိယ၌လည်းကောင်း၊ အယံ ဝိနိစ္ဆယော – ကို၊ ဝုတ္တောယထာ – ကဲ့သို့၊ ဧဝံ – တူ၊ အနာပတ္တိ အာပတ္တိဝါဒေ စ – သကဝါဒီ၏ အနာပတ္တိဝါဒ, ပရဝါဒီ၏ အာပတ္တိဝါဒ၌ လည်းကောင်း၊ ပေ၊ ဂရုကလဟုကာပတ္တိဝါဒေ စ – သကဝါဒီ၏ ဂရုကာပတ္တိဝါဒ, ပရဝါဒီ၏ လဟုကာပတ္တိဝါဒ၌လည်းကောင်း၊ အယံ ဝိနိစ္ဆ ယော– ကို၊ ဝေဒိတဗ္ဗော–၏။

ဟိ – မှန်၊ ဧတ္ထ – ဤ ကပ္ပိယာ ကပ္ပိယဝါဒ, အနာပတ္တိ အာပတ္တိဝါဒ အစရှိသော ကွဲပြားခြင်းတို့၌၊ နာမမတ္တံယေဝ– နာမည်မျှသည်သာ၊ နာနံ – ထူး၏၊ ယောဧနာနယေ– ယှဉ်စေပုံနည်း၌၊ နာနံ – အထူးသည်၊ နတ္ထိ။ ["အထ ပနာယံ အာပတ္တိတိ ဂဟေတ္တာ ကထေတိ"စသည်ဖြင့် ပါဠိကို ယှဉ်စေပုံနည်းမှာ မထူးပါ၊ အကပ္ပိယ –ဟူ၏ "အနာပတ္တိတိ"စသည်ဖြင့် လဲလှယ်ရုံသာ ထူးသည်–ဟူလို။] တသ္မာ– ကြောင့်၊ (မယာ) နဝိတ္ထာရိတံ – မချဲ့အပ်တော့၊ ဧဝံ – လျှင်၊ ကပ္ပိယာ ကပ္ပိယာဒိဝိနိစ္ဆယေ – သည်၊ ဥပ္ပန္နေ–သော်၊ ယော – အကြင်ပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ သုတ္တ သုတ္တာနုလောမ အာစရိယဝါဒ အတ္တနောမတိသု – တို့၌၊ အတိရေကကာရဏံ– ပိုလွန်သောအကြောင်းကို၊ လဘတိ – ၏၊ တသ – ထိုပုဂ္ဂိုလ်၏၊ ဝါဒေ – ၌၊ ဌာတဗ္ဗံ– ၏၊ ပန – ဆက်၊ သဗ္ဗသော– ကြွင်းမဲ့ညီသုံ အလုံးစုံအားဖြင့်၊ ကာရဏ ဝိနိစ္ဆယံ – ကို၊ အလဘန္တေန–မရသော ပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ သုတ္တံ–ပါဠိတော်ကို၊ နဝိဇဟိ တဗ္ဗံ– မစွန့်ရာ၊ သုတ္တသ္မိံယေဝ–၌သာ၊ ဌာတဗ္ဗံ–တည်ရာ၏၊ ဣတိ– ကပ္ပိယာ ကပ္ပိယ စသည်တို့ကို ဆုံးဖြတ်နည်းနှင့်စပ်သော စကားရပ် အပြီးတည်း၊ ...ဧဝံ– လျှင်၊ တသ္မိံ သိက္ခာပဒေ စ–၌လည်းကောင်း၊ သိက္ခာပဒဝိဘင်္ဂေ စ–၌လည်းကောင်း၊ သကလေ –သော၊ ဝိနယဝိနိစ္ဆယေ စ–၌လည်းကောင်း၊ ကောသလ္လံ–ကို၊ ပတ္ထယန္တေန– တောင့်တသော ပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ စတုဗ္ဗိဓော–သော၊ အယံ ဝိန ယော–ကို၊ ဇာနိတဗ္ဗော– သိထိုက်၏၊ ဝါ– သိအောင်ပြုပါလေ။

📖 စ ပန – ထပ်၍ဆက်ဦးအုံ့၊ စတုဗ္ဗိဓံ – သော၊ ဣမံ ဝိနယံ–ကို၊ ဥ ဘွာပိ–သိပြီး၍လည်း၊ ဝါ – သိပြီးပါသော်လည်း၊ ဝိနယဓရေန – ဝိနည်းဓိရ်ဖြစ်သော၊ ပုဂ္ဂလေန – သည်၊ တိလက္ခဏာသမန္နာဂတေန– ၃ပါးသော လက္ခဏာနှင့် ပြည့်စုံသူသည်၊ ဘဝိတဗ္ဗံ– ဖြစ်ရာ၏၊ ဟိ– ချဲ့၊ **ဝိနယဓရသ** – ၏၊ **တီဏိ**–နှ်သော၊ **လက္ခဏာနိ**–တို့ကို၊ ဣစ္ဆိတဗ္ဗာနိ–အလိုရှိထိုက်ကုန်၏၊ ကတမာနိ တီဏိ– တို့ကို၊ (ဣစ္ဆိ တဗ္ဗာနိ၊) ["သုတ္တမသ"ဟု စ,မပါဘဲ ဋီကာဖွင့်လတ္တံ့၊ ထို့ကြောင့် "သုတ္တဋ္ဌသ"ဟု မရှိစေသင့်။] အသ – ထို ဝိနည်းဓိရ်ပုဂ္ဂိုလ်၏၊ ဝါ – သည်၊ သုတ္တံ – ဝိနည်းပါဠိတော်သည်၊ သွာဂတံ – ကောင်းစွာနှုတ်ဖျိုလာသည်၊ သုပ္ပဝတ္တိ– ကောင်းစွာဖြစ်ခြင်းရှိသည်၊ ဝါ – ကောင်းစွာဖြစ်လေ့ရှိသည်၊ သုတ္တသော – ပါဠိတော်အားဖြင့်လည်းကောင်း၊ အနုဗျဉ္ဇနသော– ပရိပုဏ္ဏာ အဋ္ဌကထာအားဖြင့်လည်းကောင်း၊ သုဝိနိစ္ဆိတံ – ကောင်းစွာဆုံးဖြတ်အပ်ပြီးသည်၊ ဟောတိ – ၏၊ ဣတိ ဣဒံ–ဤလက္ခဏာသည်၊ ဧကံ – တစ်ပါးသော၊ လက္ခဏံ–တည်း၊ ပန– ကား၊ ဝိနယေ–ဝိနည်းအကျင့်၌၊ ဒ္ဒိတော–လဒ္ဓိအဖြစ်ဖြင့် တည်သည်၊ အသံဟိရော– ပရဝါဒီတို့ မဆွဲဆောင်အပ် မဆွဲဆောင်နိုင်သည်၊ ဟောတိ–၏၊ ဣတိ ဣဒံ–သည်၊ ဒုတိယံ–သော၊ (လက္ခဏံ– တည်း၊) ပန– ကား၊ အသ– ထိုဝိနည်းဓိရ်ပုဂ္ဂိုလ်၏၊ ဝါ – သည်၊ အာစရိယပရမ္ပရာ – ဆရာအဆက်ဆက် အဆုံးအဖြတ်သည်၊ ဝါ – ကို၊ သုဂ္ဂဟိတာ– ကောင်းစွာ သင်ယူအပ်သည်၊ သုမနသိကတာ– ကောင်းစွာ စိတ်၌ပြုအပ်သည်၊ ဝါ– ကောင်းစွာနှလုံးသွင်းအပ်သည်၊ သူပဓာရိတာ– ကောင်းစွာ ဆောင်ရွက် မှတ်သားအပ်သည်၊ ဟောတိ– ၏၊ ဣတိ ဣဒံ– သည်၊ တတိယံ–သော၊ (လက္ခဏံ–တည်း)။

တတ္ထ– ထိုလက္ခဏာ ၃ပါးတို့၌၊ (အတ္ထော ဧဝံ ဝေဒိတဗ္ဗော၊) သုတ္တံနာမ–သုတ္တမည်သည်၊ သကလံ– သော၊ ဝိနယပိဋကံ– တည်း၊ တဿ – ထိုဝိနည်းပိဋကသည်လည်း၊ အသ – ထိုဝိနည်းဓိရ်ပုဂ္ဂိုလ်၏၊ **သွာဂတံ ဟောတိတိ** – ကား၊ သုဋ္ဌု– ကောင်းစွာ၊ အာဂတံ– နှုတ်ဖျိုလာသည်၊ **သုပ္ပဝတ္တိတိ**– ကား၊ သုဋ္ဌု – စွာ၊

တတ္ထသုတ္တံနာမ။ ။ထိုလက္ခဏာ ၃ပါးကို အကျယ်ပြလိုရှိ၍ "တတ္ထ သုတ္တံနာမ" စသည်မိန့်၊ ဝိနည်းဓိရ်၏ လက္ခဏာကို ပြရာဌာနဖြစ်၍ အရာအားလျော်စွာ "သုတ္တ"အရကို "သကလံ ဝိနယပိဋကံ"ဟု ဖွင့်သည်။

သုပ္ပဝတ္တိ။ ။သုဋ္ဌု + ပဝတ္တိ ဧတသ္မာတိ သုပ္ပဝတ္တိ၊ [ပဝတ္တိ၌ ပ+ဝတု+တိ ပစ္စည်း၊] သုဋ္ဌု+ပဝတ္တတိ သီလေနာတိ ဝါ သုပ္ပဝတ္တိ၊ [သုပ္ပဝတ္တနောင် တသီလ ဏိပစ္စည်း၊ ထို့ကြောင့် "သုဋ္ဌု+ပဝတ္တံ"ဟု ကတ္တားဟော ဖွင့်သည်။]

ပဝတ္တံ – ဖြစ်သည်၊ ပဂုဏံ – အဝါးဝစွာ လေ့လာအပ်ပြီးသည်၊ ဝါစုဂ္ဂတံ – နှုတ်အားဖြင့် တက်ရောက်သည်၊ ဝါ – နှုတ်တက်ဆောင်ထားအပ်သည်၊ **သုဝိနိစ္ဆိတံ သုတ္တသော အနုဗျဉ္ဇနသောတိ** – ကား၊ ပါဠိတော် စ – မူလပါဠိတော်ကို ဖွင့်ပြသော ပါဠိတော်အားဖြင့်လည်းကောင်း၊ ပရိပုစ္ဆာတော စ– အဖန်ဖန်မေးအပ်သော ထေရဝါဒ အားဖြင့် လည်းကောင်း၊ အဋ္ဌကထာတော စ – ပါဠိတော်၏ အနက်အဓိပ္ပာယ်ကို ဖွင့်ပြသော အဋ္ဌကထာအားဖြင့် လည်းကောင်း၊ သုဝိနိစ္ဆိတံ – ကောင်းစွာဆုံးဖြတ်အပ်ပြီးသည်၊ ကခ်ံဆ္ဆေဒံ – ယုံမှားသံသယ ဖြတ်တောက်ခြင်းကို၊ ကတ္တာ – ၍၊ ဥဂ္ဂဟီတံ – သင်ယူအပ်ပြီးသည်၊ ဟောတိ – ၏။

ဝိနယေ ခေါ် ပန ဌိတော ဟောတီတိ – ကား၊ ဝိနယေ – ဝိနည်းအကျင့်၌၊ လဒ္ဓိဘာဝေန – လဒ္ဓိပုဂ္ဂိုလ်၏ အဖြစ်ဖြင့်၊ ပတိဋ္ဌိတော– တည်သည်၊ ဟောတိ – ၏၊ [လဒ္ဓိဘာဝေန ပတိဋ္ဌိတောဖြင့် " ဗဟုသုတအဖြစ်ဖြင့် "တည်ခြင်းကိုကန်.၊]

ဝါစုဂ္ဂတံ။ ။ဝါစာယ–နှုတ်အားဖြင့်+ဥဂ္ဂတံ–ဝါစုဂ္ဂတံ၊ ဝစသာ သုဂ္ဂဟီတံတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ–နှုတ်အားဖြင့် ကောင်းစွာသင်ယူအပ်ပြီးသည်–ဟူလို၊ (ဋီကာ)၊ ရှေးက စာအုပ်မရှိသောကြောင့် နှုတ်တက်ဖို့အရေးကြီး၏၊ ယခုခေတ်မှာ အရေးမကြီးလှ။

သုတ္တသော။ ။သုတ္တသောကို"ပါဠိတော"ဟုဖွင့်၏၊ ရှေ့၌သုတ္တံကို"သကလံ ဝိနယပိဋကံ" ဟု ဖွင့်ခဲ့ပြီ၊ ["သုတ္တမသ၊ ပေ၊ သုဝိနိစ္ဆိတံ သုတ္တသော"ဟု တစ်ဝါကျတည်း၌ သုတ္တ ၂ထပ် ပါနေရကား ဤသုတ္တသောအရ "ပါဠိ"ဟူသည်မှာ မူလဝိနည်း ပါဠိတော်၏အနက်အဓိပ္ပာယ်ကို ဖော်ပြသော အဖွင့်ပါဠိတော်တည်း–ဟုမှတ်ပါ၊ "ယော ပန ဘိက္ခု"သည် မူလသုတ္တ၊ ယော ယာဒိသော–စသောအဖွင့်သည် သုတ္တသော အရ သုတ္တတည်း၊ ဧတ္ထ သုတ္တံ နာမ သကလံ ဝိနယပိဋကန္တိ ဝုတ္တတ္တာ ပါဠိတောတိ တဒတ္ထဒီပိကာ အညာယေဝ ပါဠိ ဝေဒိတဗ္ဗာ။]

အနုဗျဉ္ဇနသော။ ။"ပရိပုစ္ဆာတောစ အဋ္ဌကထာတောစ" ၂ပုဒ်သည် အနုဗျဉ္ဇနသော၏ အဖွင့်တည်း၊ ဆရာ့အထံ၌ အဖန်ဖန်မေးမြန်းအပ်သော ထေရဝါဒ (ဆရာ့ ဆရာကြီးများ၏ အယူဝါဒ)ကို ပရိပုစ္ဆာဟုလည်းကောင်း, ဝိနည်း ပါဠိတော်၏ တိုက်ရိုက်အနက်ဖွင့်ကို အဋ္ဌကထာဟု လည်းကောင်းဆိုသည်၊ ထို ၂မျိုးလုံးပင် ပါဠိတော်ကို အစဉ်လိုက်၍ အနက်အဓိပ္ပာယ်ကို ပြတတ်သောကြောင့် "အနုဗျဉ္ဇန"ဟုခေါ်သည်။ [အနုဂန္တွာ+အတ္ထံ ဗျဉ္ဇယတိ ပကာသေတီတိ အနုဗျဉ္ဇနံ။]

ဋီကာ။ ။ပါဠိ အနုဂန္တွာ အတ္ထသ ဗျဉ္ဇနတော ပကာသနတော အနုဗျဉ္ဇနန္တိ ဟိ ပရိပုစ္ဆာ အဋ္ဌကထာ စ ဝုစ္စတိ၊ ဧတ္ထ စ အဋ္ဌကထာယ ဝိသုဂ်ဟိတတ္တာ ပရိပုစ္ဆာတိ ထေရဝါဒေါ ဝုတ္တော။ [ပါဠိတော်နှင့်စပ်၍ ရှေးထေရ်၏ အယူဝါဒကို ပရိပုစ္ဆာဟု ဤနေရာ၌ အဋ္ဌကထာမှ ခွဲခြားလို၏၊ အခြားနေရာ၌ကား ပရိပုစ္ဆာနှင့် အဋ္ဌကထာသည် သဘောတူပင်ဖြစ်၏–ဟူလို။] ဤကား သာရတ္ထအဖွင့် အတိုင်းတည်း၊ ဝိမတိ၌ကား ပရိပုစ္ဆာနှင့် အဋ္ဌကထာတို့အရ တစ်မျိုးကောက်ယူလေသေး၏။

ဟိ–ချဲ့၊ အလဒ္ဓိ – သည်၊ ဗဟုသုတော – များသောသုတရှိသည်၊ သမာနော ပိ–ဖြစ်ပါသော်လည်း၊ လာဘရတာယ – လာဘ်၌ အလေးပြုသူ၏အဖြစ်ကြောင့်၊ တန္တိ– ဝိနည်းပါဠိတော်အစဉ်ကို၊ ဝိသံဝါဒေတွာ – ချွတ်ယွင်းစေ၍၊ သတ္ထု – ၏၊ သာသနံ–ကို၊ ဥဒ္ဓမ္မံ–ထွက်သွားသော ဓမ္မရှိသည်ကို၊ ဝါ–ဓမ္မမဟုတ်အောင်၊ ဥဗ္ဗိနယံ–ထွက်သွားသော ဝိနည်းရှိသည်ကို၊ ဝါ – ဝိနည်းမဟုတ်အောင်၊ ဒီပေတွာ– ပြပြီး၍၊ သာသနေ–၌၊ မဟန္တံ–သော၊ ဥပဒ္ဒဝံ–ဘေးရန်ကို၊ ကရောတိ–ပြုတတ်၏၊ သံဃဘေဒမ္မိ–သံဃာ၏ ကွဲပြားခြင်းကို သော်လည်းကောင်း၊ သံဃာရာဓိမ္မိ–သံဃာ၏ အရေးအကြောင်းကိုသော်လည်းကောင်း၊ ဥပ္ပာဒေတိ–ဖြစ်စေ၏၊ [သံဃဘေဒဿ ပုဗ္ဗဘာဂေ ပဝတ္တကလဟသေတံ အဓိဝစနံ သံဃရာဓိတိ = ကွဲဖို့ရန်အက်နေသော အရေးအကြောင်းကလေးကို သံဃရာဓိဟုခေါ်။] ပန–အနွယကား၊ လဒ္ဓိ–လဒ္ဓိ ပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ ကုက္ကုစ္စကော–ကုက္ကစ္စရှိသည်၊ သိက္ခာကာမော–သိက္ခာ ၃ ပါးကို လိုလားသည်၊ (ဟုတ္တာ၊) ဓီဝိတဟေတုပိ – အသက်ဟူသော အကြောင်းကြောင့်လည်း၊ တန္တိ–ကို၊ အဝိသံဝါဒေတွာ–မချွတ်ယွင်းစေမူ၍၊ [တန္တိ အဝိသံဝါဒေတွာတိ–ပါဠိ အညထာ (တစ်မျိုးတစ်ဖုံအားဖြင့်) အကတွာ၊] ဓမ္မမေဝ – ဓမ္မကိုသာ၊ ဝိနယမေဝ– ကိုသာ၊ ဒီပေတိ– ၏၊ သတ္ထု–၏၊ သာသနံ– ကို၊ ဂရုံကတွာ– အလေးပြု၍၊ ထပေတိ – ထား၏၊ တထာဟိ– ထိုစကားမှန်၏၊ ပုဗ္ဗေ – ၌၊ မဟာထေရာ–တို့သည်၊ **အနာဂတေလဒ္ဓိရက္ခိဿတိ, လဒ္ဓိရက္ခိဿတိ, လဒ္ဓိရက္ခိဿတီတိ** – ဟူ၍၊ တိက္ခတ္တုံ– ၃ကြိမ်၊ ဝါစံ–ကို၊ နိစ္ဆာရေသုံ – မြွက်ဆိုတော်မူကြကုန်ပြီ။ [အနာဂတေ–နောင်အခါ၌၊ လဒ္ဓိ – လဒ္ဓိပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ ရက္ခိဿတိ – သာသနာတော်ကို စောင့်ရှောက်ရစ်လိမ့်မည်၊] ဇဝံ – လျှင်၊ ယော – အကြင်ပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ လဒ္ဓိ–မကောင်းမှုမှ ရှက်ခြင်းရှိ၏၊ သော – သည်၊ ဝိနယံ – ကို၊ အဝိဇာနေ – မစွန့်ဘဲ၊ အဝေါက္ကမနေ – မလွန်ကျူးဘဲ၊ "အဝေါက္ကမနေတိ အနတိက္ကမနေ၊] လဒ္ဓိဘာဝေန–ဖြင့်၊ ဝိနယေ – ဝိနည်းအကျင့်၌၊ ဌိတော – သည်၊ သုပ္ပတိဋ္ဌိတော– ကောင်းစွာတည်သည်၊ ဟောတိ – ၏၊ ဣတိ – ဤကားအနက်။

အသံဟီရောတိ(ဇော)–၌၊ ယော–အကြင်ပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ ပါဋိယံ ဝါ–ပါဋိတော်၌ သော်လည်းကောင်း၊ အဋ္ဌကထာယံ ဝါ – ၌ သော်လည်းကောင်း၊ ဟေဋ္ဌတော ဝါ – အောက်အဖို့အားဖြင့်သော် လည်းကောင်း၊ ဥပရိတော ဝါ – လည်းကောင်း၊

ကုက္ကုစ္စကော။ ။ကုက္ကုစ္စံ ယဿ အတ္ထိတိ ကုက္ကုစ္စကော၊ "အဏုမတ္တေသု ဝဇ္ဇေသု ဘယဒဿနဝသေန ကုက္ကုစ္စံ ဥပ္ပါဒေန္တော"ဟု ဋီကာဖွင့်သည်ကား အဓိပ္ပာယတ္တ သာတည်း။

ပဒပဋိပါဋိယာ ဝါ – ပုဒ်အစဉ်အားဖြင့် သော်လည်းကောင်း၊ ပုစ္ဆိယမာနော – မေးအပ်သော်၊ ဝိတ္ထုနုတိ –စမ်းတဝါးဝါးဖြစ်နေ၏၊ ဝိပ္ပဋိဿတိ – တုန်လှုပ်၏၊ သန္ဓိ ဋ္ဌိတုံ– ကောင်းစွာတည်ခြင်းငှာ၊ နု သကြောတိ – နိုင်၊ ယံယံ – အကြင်အကြင် အယူ ဝါဒကို၊ ပရေန–ပရဝါဒီပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ ဝုစ္စတိ– ဆိုအပ်၏၊ တံတံ – ထိုထို အယူ ဝါဒကို၊ အနုဇာနာတိ–ခွင့်ပြု၏၊ သကဝါဒံ– မိမိအယူဝါဒကို၊ ဆဋ္ဌေတွာ–စွန့်၍၊ ပရဝါဒံ–သူတစ်ပါး၏ ဝါဒကို၊ ဂဏှာတိ–၏၊ (သော–ထိုပုဂ္ဂိုလ်သည်၊) သံဟီရော နာမ–မည်၏၊ ပန– အနွယကား၊ ယော – သည်၊ ပါဋိယံ ဝါ – လည်းကောင်း၊ အဋ္ဌကထာယံ ဝါ–လည်းကောင်း၊ ဟေဋ္ဌုပရိယေနဝါ – အောက်အထက်အားဖြင့် သော်လည်းကောင်း၊ ပဒပဋိပါဋိယာ ဝါ – လည်းကောင်း၊ ပုစ္ဆိယမာနော – သော်၊ နု ဝိတ္ထုနုတိ – စမ်းတဝါးဝါးမဖြစ်၊ နဝိပ္ပဋိဿတိ – မတုန်လှုပ်၊ ဧကေကလောမံ–ဆံဖြူ တစ်ချောင်းတစ်ချောင်းကို၊ [ဧကေကလောမံတိ ပလိတံ (ဆံဖြူ) သန္ဓာယ ဝုတ္တံ၊] သဏ္ဌာသေန – မွေးညှပ်ဖြင့်၊ ဂဏှေ္ဌောဝိယ – နုတ်ယူသကဲ့သို့၊ (တထာ–တူ၊) ဧဝံ– ဤသို့၊ မယံ–တို့သည်၊ ဝဒါမ–ဆိုကုန်၏၊ ဧဝံ–သို့၊ နော အာစရိယာ–ငါတို့၏ ဆရာတို့သည်၊ ဝဒန္တိ–အမိန့်ရှိတော်မူကြကုန်၏၊ ဣတိ–သို့၊ ဝိသဇ္ဇေတိ–ဖြေဆိုနိုင်၏၊ ယမ္ပိ– အကြင်ပုဂ္ဂိုလ်၌၊ ပါဋိ စ– ပါဋိတော်သည်လည်းကောင်း၊ ပါဋိဝိနိစ္ဆယော စ–

ဝိတ္ထုနုတိ။ ။ကိယာဒိ ထုဓာတ်သည် "ညည်းတွားခြင်း" အနက်ကိုဟောဏ်၊ ဤနေရာ၌ကား အနက်အဓိပ္ပာယ်ကို မသိ၍ ညည်းတွားသကဲ့သို့ (တအည်းအည်း တအဲအဲနှင့်) စမ်းတဝါးဝါးဖြစ်နေခြင်းကို ဆိုလိုသည်၊ ထို့ကြောင့် "ဝိပ္ပဋိဿတိ–ဟိုအနက်လိုလို, ဒီအနက်လိုလိုနှင့် တုန်လှုပ်၏၊ သန္ဓိ ဋ္ဌိတုံ (တစ်နက်တည်း၌ ဆုံးဖြတ်ချက် ချသောအားဖြင့် တည်တံ့ခြင်းငှာ) နသက္ကောတိ"ဟု ဝိတ္ထုနုတိကို ထပ်၍ဖွင့်သည်၊ ထိုသို့ မတည်တံ့နိုင်ပုံကိုပင် ထင်ရှားအောင် "ယံယံ၊ ပေ၊ ပရဝါဒံ ဂဏှာတိ"ဟု ဆင့်၍ ဖွင့်ပြသည်။

ပရဝါဒံဂဏှာတိ။ ။ကြဲချောင်းသည် ယာဝကာလိကဝတ္ထုပင်တည်း၊ သို့သော် ပရဝါဒီက "ကြဲအဖတ်သည်–ယာဝဇီဝိက, ကြဲအရည်သည် သတ္တာဟကာလိက, အဖတ်နှင့် အရည်ကို ဖယ်ထား၍ ကြဲချောင်းမရှိ၊ ထို့ကြောင့် ကြဲချောင်းကို ဝိကာလ၌ စုတ်ကောင်း၏"ဟုပြောလျှင် ထိုဝါဒကိုလည်း (အင်း... ဟုတ်လောက်သားပဲ–ဟု) အတည်ယူလိုက်တော့သည်။

မှတ်ချက်။ ။"သံဟီရောနာမ–ယော ပါဋိယံ ဝါ"စသော အဖွင့်ကိုထောက်၍ အတည်တကျ မယူဆနိုင်ဘဲ ပရဝါဒီတို့ ဆွဲဆောင်ရာသို့ လိုက်ပါနေရသူကို "သံဟီရ"ဟုယူ၍ ထိုသံဟီရမဟုတ်သူကို"အသံဟီရ"ခေါ်သည်ဟု မှတ်ပါ၊ [သံဟီရီယတော– ပရဝါဒီက ဆွဲဆောင်အပ် ဆွဲဆောင်နိုင်၏၊ ဣတိ သံဟီရော၊ နု+သံဟီရော အသံဟီရော၊ ဟရဓာတ်မှ အကိုဣပြု–ဟုကြ၊ ဥပရိပဏ္ဏာသ ဘဒ္ဒေကရတ္တသုတ် အဋ္ဌကထာ၌ "သံဟီရတီတိ–ဝိပသဿနာယ အဘာဝတော တဏှာဒိဋ္ဌိဟိ အာကဍိယတိ"ဟူသော အဖွင့်ကိုကြည့်၍ ကြဲသည်။]

ပါဠိတော်၏ အဆုံးအဖြတ်သည် လည်းကောင်း၊ သုဝဏ္ဏဘာဇနေ – ရွှေခွက်၌၊ ပက္ခိတ္တာသီဟဝသာ ဝိယ – ထည့်အပ်သော ခြင်္သေ့ဆီကဲ့သို့၊ ပရိက္ခယံ – ကုန်ခန်းခြင်းသို့၊ ပရိယာဒါနံ – ထက်ဝန်းကျင် ယူအပ်သည်၏ အဖြစ်သို့၊ အဂစ္ဆန္တော–မရောက်ဘဲ၊ တိဋ္ဌတိ–၏၊ အယံ –ဤပုဂ္ဂိုလ်ကို၊ အသံဟီရောတိ–ဟူ၍၊ ဝုစ္စတိ–၏။ ["ပရိက္ခယံ ပရိယာဒါနံတိ အတ္ထတော (အဓိပ္ပါယ်နက်အားဖြင့်) ဧကံ" ဟုဆို၊ သဒ္ဒါနက်မှာ – ပရိ+အာပုဗ္ဗ, ဒါဓာတ်ဖြစ်၍ "ထက်ဝန်းကျင်+ယူအပ်"တည်း။]

အာစရိယပရမ္မရာ ခေါ ပနသ သုဂ္ဂဟီတာ ဟောတိတိ – ကား၊ အသ–ထိုဝိနည်းဓိရ်ပုဂ္ဂိုလ်၏၊ ဝါ – သည်၊ ထေရပရမ္မရာ– ထေရ်တို့၏ အဆုံးအဖြတ် အဆက်ဆက်သည် လည်းကောင်း၊ ဝံသပရမ္မရာ စ – အနွယ်၏ အဆုံးအဖြတ် အဆက်ဆက်သည် လည်းကောင်း၊ သုဋ္ဌု – ကောင်းစွာ၊ ဇဟိတာ – ယူအပ်ပြီးသည်၊ ဟောတိ –၏၊ **သုမနသိကတာ**တိ – ကား၊ သုဋ္ဌု–စွာ၊ မနသိ – ၌၊ ကတာ–ပြုအပ်ပြီးသည်၊ အာဝဇ္ဇိတမတ္တော – ဆင်ခြင်အပ်ကာမျှ၌၊ ဥဒ္ဓလိတပဒီပေါဝိယ – တောက်ပသော ဆီမီးကဲ့သို့၊ ဟောတိ–၏၊ ဝါ–ထင်ရှား၏၊ **သုပဓာရိတာ**တိ – ကား၊ သုဋ္ဌု– စွာ၊ ဥပဓာရိတာ– ဆောင်ရွက် မှတ်သားအပ်ပြီးသည်၊ ပုဗ္ဗာပရာနုသန္ဓိတော–ရှေ့စကား နောက်စကား အနုသန္ဓေဟူသော အပိုင်းအခြား အားဖြင့် လည်းကောင်း၊ ဝါ – ရှေ့စကား၏ နောက်စကားနှင့် အနက်အဓိပ္ပာယ် ဆက်သွယ် ခြင်းအားဖြင့် လည်းကောင်း၊ အတ္ထတော – အနက်အားဖြင့် လည်းကောင်း၊ [အတ္ထတောတိ–ပဒတ္ထ ပိဏ္ဍတ္ထ အဓိပ္ပေတတ္ထာဒိတော၊ (ဝိမတိ)၊] ကာရဏတော စ – အကြောင်းအားဖြင့်လည်းကောင်း၊ [တဒတ္ထုပပတ္တိတော – ထိုအနက်၏ အသင့် ယုတ္တိ အကြောင်းအားဖြင့် လည်းကောင်း၊] ဥပဓာရိတာ – သည်၊ (ဟောတိ၊) အတ္ထနောမတိ – မိမိ၏ အလိုကို၊ ပဟာယ – ၍၊ အာစရိယသုဒ္ဓိယာ– ဆရာတို့၏ စင်ကြယ်ခြင်းအားဖြင့်၊

အာစရိယပရမ္မရာ။ ။အာစရိယာနံ ဝိနိစ္ဆယပရမ္မရာ၊ တေနေဝ ဝက္ခတိ–ယထာ အာစရိယောစ အာစရိယာစရိယော စပါဠိ စ ပရိပုစ္ဆိ ဝဒန္တိ၊ တထာ ဥတ္တံ ဝဋ္ဋတိတိ။ [နှ ဟိ အာစရိယာနံ နာမမတ္တတော ပရမ္မရာနနေ ပယောဇနံ အတ္ထိ– ဆရာတို့၏ နာမည်အဆက်ဆက်မျှကို သိခြင်းဖြင့် အကျိုးမရှိ၊–ဝိမတိ။]

ပုဗ္ဗာပရာနုသန္ဓိတော။ ။ဣဒံ ပုဗ္ဗဝစနံ, ဣဒံ ပရဝစနံ, အယံ အနုသန္ဓိတိ ဧဝံ ပုဗ္ဗာပရာနုသန္ဓိတော (သာရတ္ထ)၊ [ဝိမတိဋ္ဌကား " ပုဗ္ဗဝစနဿ အပရဝစနေန သဟအတ္ထသမ္ဗန္ဓေနနတော "ဟု ဖွင့်၏၊ ကောင်းသကဲ့သို့ ထင်သည်။]

အာစရိယသုဒ္ဓိယာ ဝတ္တာ။ ။ယောဇနာဋ္ဌ"အာစရိယလဒ္ဓိယာ ဝတ္တာ–ဆရာတို့၏ အယူအားဖြင့် ပြောတတ်သည်"ဟုရှိ၏၊ သို့သော် "မယုံ အာစရိယော၊ ပေ၊အာသုကဿ"ဟုပြောပုံ အခြင်းအရာကို ပြသော ဝါကျကိုထောက်လျှင် "မိမိ၏ဆရာ အဆက်ဆက်တို့ စာချစမ္ဘာစရိယချည်း ဖြစ်ကြောင်းကို ပြောပြသည်ဟု သိသာသောကြောင့် "အာစရိယသုဒ္ဓိယာ – ဆရာအဆက်ဆက်၏

ဝတ္ထာ– ပြောဆိုတတ်သည်၊ ဟောတိ– ၏ (ကိုး– အဘယ်သို့ ပြောဆိုတတ်သနည်း၊) မယုံ – တပည့်တော်၏၊ အာစရိယော – သည်၊ အသုကာစရိယသ–ထိုမည်သော ဆရာ၏၊ သန္ဓိကေ–၌၊ ဥဂ္ဂဏှိ–သင်ယူခဲ့ပြီ၊ သော–ထိုဆရာ့ဆရာ သည်၊ အသုကဿ–၏၊ (သန္ဓိကေ ဥဂ္ဂဏှိ၊) ဣတိ–သို့၊(ဝတ္ထာ ဟောတိ၊) ဧဝံ–သို့၊ သဗ္ဗံ–သော၊ အာစရိယပရမ္မရံ – ဆရာတို့၏ အဆုံးအဖြတ် အဆက်ဆက်ကို၊ ထေရဝါဒဉ်– အဆုံးအဖြတ်ကို သိစေတတ်သော ထေရ်တို့၏ ဝါဒကို၊ အာဟရိတ္တာ – ဆောင်၍၊ ယာဝဥပါလိတ္ထေရော သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓဿ သန္ဓိကေ ဥဂ္ဂဏှိတိ – ဥပါလိတ္ထေရော သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓဿ သန္ဓိကေ ဥဂ္ဂဏှိတိုင်အောင်၊ ပါပေတ္တာ – ရောက်စေ၍၊ ဝါ – ရောက်စေပြီးမှ၊ ထပေတိ–ရပ်တန့်ထား၏။ [မိမိဆ'ရာမှစ၍ ရေတွက်လျှင် ဥပါလိထေရ်ကျမှ အဆုံးသတ်သည်–ဟူလို။]

တတောပိ– ထို ဥပါလိထေရ်မှလည်း၊ အာဟရိတ္တာ– ပြန်ဆောင်၍၊ ဥပါလိတ္ထေရော– သည်၊ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓဿ – ၏၊ သန္ဓိကေ– အထံတော်၌၊ ဥဂ္ဂဏှိ – ပြီ၊ ဒါသကတ္ထေရော–သည်၊ အတ္တနော–၏၊ ဥပဇ္ဈာယဿ–သော၊ ဥပါလိတ္ထေရဿ–၏၊ (သန္ဓိကေ ဥဂ္ဂဏှိ၊) သောဏကတ္ထေရော – သည်၊ အတ္တနော ဥပဇ္ဈာယဿ ဒါသကတ္ထေရဿ (သန္ဓိကေ ဥဂ္ဂဏှိ၊) သိဂ္ဂဝတ္ထေရော– သည်၊ ပေ၊ မောဂ္ဂလိပုတ္တတိဿတ္ထေရော–သည်၊ အတ္တနော–၏၊ ဥပဇ္ဈာယဿ–သော၊ သိဂ္ဂဝတ္ထေရဿ–၏ လည်းကောင်း၊ စဏ္ဍဝဇ္ဇီတ္ထေရဿ စ– ၏လည်းကောင်း၊ (သန္ဓိကေ ဥဂ္ဂဏှိ၊) ဣတိ ဧဝံ – သို့၊ သဗ္ဗံ – သော၊ အာစရိယပရမ္မရံ – ကို၊ ထေရဝါဒဉ် – ကို၊ အာဟရိတ္တာ– ၍၊ အတ္တနော – ၏၊ အာစရိယံ – သို့၊ ပါပေတ္တာ – ရောက်စေ၍၊ ဝါ– ရောက်စေပြီးမှ၊ ထပေတိ–တန့်ရပ်ထား၏၊ ဟိ–မှန်၊ ဧဝံ–သို့၊ ဥဂ္ဂဟိတာ – သင်ယူအပ်သည်၊ (သမာနာ – ဖြစ်လသော်၊ ဝါ – ဖြစ်ပါမှ၊) အာစရိယပရမ္မရာ – သည်၊ သုဂ္ဂဟိတာ – ကောင်းစွာ သင်ယူအပ်သည် မည်သည်၊ ဟောတိ – ၏၊ ပန – ဆက်၊

အယ္ယဝါဒ စင်ကြယ်ခြင်းဖြင့်"ဟု ရှိသောပါဠိသာ သင့်မြတ်သကဲ့သို့ထင်၏၊ မိမိဆရာ အဆက်ဆက်၏ စင်ကြယ်ပုံကို ပြောပြ၍လည်း မိမိအယူအဆ မှန်ကန်ကြောင်း သိသာစေနိုင်သည်–ဟူလို။

ထေရဝါဒဉ်။ ။အာစရိယပရမ္မရံတို့ ဣမသော ဝေဝစနံ ထေရဝါဒဉ်တို၊ ထေရပဋိပါဋိ'တို အတ္ထော= ထေရဝါဒဉ်နှင့် အာစရိယပရမ္မရသည် ပရိယာယ်တည်း၊ "ထေရ်တို့၏ ဝိနိစ္ဆယအစဉ်အဆက်" ဟု 'အနက်မှတ်၊ ["ထေရာနံ+ဝါဒေါ ထေရဝါဒေါ၊ အဂ်ေတိဂမေတိ ဟောဝေါတိ အ'ဂ်၊ ထေရဝါဒေါယေဝအ'ဂ်"ဟုကြ၊ ယောဇနာ၌ "ထေရဝါရ'ဂ်"ဟု ရှိ၍ ဝါရသဒ္ဒါလည်း ပဋိပါဋိ အနက်ဟော–ဟု ဆိုလေသည်။]

ဇဝံ – ဤသို့၊ ဝါ – သို့ကလေးက် ဆရာအဆက်ဆက်၏ အဆုံးအဖြတ်ကို သင်ယူခြင်းငှာ၊ အသက္ကောန္တေန – မစွမ်းနိုင်သူသည်၊ အဝသဲ – မချွတ်ကေန်၊ ဒွေ တယော(တစ်နည်း) ဒွတ္တယော –၂ ဆက်သော်လည်းဖြစ်ကုန်, ၃ ဆက်သော်လည်း ဖြစ်ကုန်သော၊ ပရိဝတ္တာ– အဆုံးအဖြတ် အဆက်ဆက်တို့ကို၊ ဥဂ္ဂဟေတဗ္ဗာ–နှ၏၊ ဟိ – မှန်၊ သဗ္ဗပစ္ဆိမေန – အလုံးစုံတို့၏ နောက်ဆုံးဖြစ်သော၊ နယေန – နည်းဖြင့်၊ ယထာ – အကြင်အခြင်းအရာအားဖြင့်၊ အာစရိယော စ – မိမိဆရာသည်လည်းကောင်း၊ အာစရိယာစရိယော စ– ဆရာ့ဆရာသည်လည်းကောင်း၊ ပါဠိဥ္စ– ပါဠိတော်ကိုလည်းကောင်း၊ ပရိပုစ္ဆဉ္စ – အဋ္ဌကထာကိုလည်းကောင်း၊ ဝဒန္တိ–ပြောဆိုပို့ချကြကုန်၏၊ တထာ–ဖြင့်၊ ဥတ္တဲ – သိခြင်းငှာ၊ ဝဋ္ဋတိ – သင့်၏။

စ ပန–ထပ်၍ဆက်ဦးအံ့၊ တီဟိ–နှင့်သော၊ ဣမေဟိ လက္ခဏေဟိ– တို့နှင့်၊ သမန္နာဂတေန – သော၊ ဝိနယဓရေန – သည်၊ ဝတ္ထုဝိနိစ္ဆယတ္ထံ – အကြောင်းဝတ္ထုကို ဆုံးဖြတ်ခြင်းအကျိုးငှာ၊ သံဃေ – သံဃာတော်သည်၊ သန္နိပတိတေ – စည်းဝေးပြီးလသော်၊ ဝတ္ထုသ္မိံ – စောဒနာခြင်းဟူသော ဝတ္ထုသည်၊ ဝါ – ကျူးလွန်မှုဟူသော အကြောင်းဝတ္ထုသည်၊ သြတိဏ္ဏော – သက်ရောက်လသော်၊ စောဒကေန – စောဒနာတတ်သော ပုဂ္ဂိုလ်သည်လည်းကောင်း၊ စုဒိတကေန စ– စောဒနာအပ်သော ပုဂ္ဂိုလ်သည်လည်းကောင်း၊ ဝတ္တေ – ပြောဆိုထိုက်သော စကားကို၊ ဝုတ္တေ – ပြောဆိုလျှောက်အပ်ပြီးသော်၊ သဟသာ– အဆောတလျင်၊

တီဟိ လက္ခဏေဟိ။ ။ဟေဋ္ဌာ ဝုတ္တေဟိ တီဟိ လက္ခဏေဟိ၊ ဣဒါ စ ပဋ္ဌမေန လက္ခဏေန (သုတ္တမသေ သွာဂတံ ဟောတိ–စသော ပထမလက္ခဏာဖြင့်) ဝိနယသေ သုဒ္ဓ ဥဂ္ဂဟိတဘာဝေါ ဝုတ္တော၊ ဒုတိယေန(ဝိနယေ ခေါ ပန ဌိတော ဟောတိ အသံဟီရော–ဟူသော ဒုတိယလက္ခဏာဖြင့်) ဥဂ္ဂဟိတေ (သင်ယူအပ်ပြီးသော ဝိနည်း၌) အစလတာ (မတုန်လှုပ်သည်၏ အဖြစ်ကို) သုပ္ပတိဋ္ဌိတတာ(ကောင်းစွာ တည်သည်၏အဖြစ်ကို) ဝုတ္တာ။ [ဝိမတိ၌ "လဒ္ဓိဘာဝေနစေဝ အစလတာယ စ ပတိဋ္ဌိတတာ"ဟုဖွင့်၏။ ။ [တတိယေန(ဖြင့်)ယံ ပါဠိယံ စ အဋ္ဌကထာယံ စ နတ္ထိ၊ တံပိ အာစရိယဝစနေန (အာစရိယဝါဒဖြင့်) ဝိနိစ္ဆိတဲ့ သမတ္ထတာ ဝုတ္တာ။

သြတိဏ္ဏော ဝတ္ထုသ္မိံ။ ။စောဒနာသင်္ခါတေ ဝိတိက္ကမသင်္ခါတေ ဝါ ဝတ္ထုသ္မိံ သံဃမဇ္ဈေ သြတိဏ္ဏော – သြသဒ္ဒေ(သက်ရောက်)တိ အတ္ထော၊ ဝုတ္တမေဝ ဝိဘာဝေန္တော (ဆိုအပ်ပြီးသော အဓိပ္ပာယ်ကို ထင်ရှားစေလို၍) စောဒကေန စ စုဒိတကေန စ ဝုတ္တေ ဝတ္တမ္ဗေတိ အာဟ။ [ဝတ္ထုံ (အမှုကို) နိဿာယ စောဒကေန ဒိဋ္ဌသုတံတိ အာဒိနာ (စောဒကက မည်သည့် ကျူးလွန်မှုကို မြင်အပ်ပါသည်–ကြားအပ်ပါသည်, ဤသို့စသည်ဖြင့်လည်းကောင်း၊) စုဒိတကေန အတ္ထိနတ္ထိတိအာဒိနာစ (စုဒိတက ကလည်းဟုတ်ပါသည်–မဟုတ်ပါ, စသည်ဖြင့်လည်းကောင်း) ယံ ဝတ္တဗ္ဗံ၊ တသ္မိံ ဝတ္တမ္ဗေ ဝုတ္တေတိ အတ္ထော။ (ဝိမတိ။)]

အဝိနိစ္ဆိတွာဝ–မဆုံးဖြတ်သေးမူ၍သာ၊ **ဆ ဌာနာနိ** – ၆ ဌာနတို့ကို၊ သြလောကေတဗ္ဗာနိ – ဉာဏ်ဖြင့် ကြည့်ရှုထိုက်ကုန်၏၊ ကတမာနိ ဆ – တို့ကို၊ (သြလောကေတဗ္ဗာနိ၊) ဝတ္ထု – ထိုထို သိက္ခာပုဒ်၏ အကြောင်းဝတ္ထုကို၊ [တသ္မာ တသ္မာ သိက္ခာပဒသ္မာ ဝတ္ထု၊] သြလောကေတဗ္ဗံ – ဉာဏ်ဖြင့် ကြည့်ရှုထိုက်၏၊ မာတိကာ–သိက္ခာပုဒ် တည်းဟူသော မာတိကာကို၊ သြလောကေတဗ္ဗာ၊ ပဒဘာဇနီယံ – သိက္ခာပုဒ် ပါဠိတော်၏ အဖွင့်ဖြစ်သော ပဒဘာဇနီကို၊ သြလောကေတဗ္ဗံ၊ တိကပရိစ္ဆေဒေါ – တိက်အပိုင်းအခြားကို၊ သြလောကေတဗ္ဗော၊ အန္တရာပတ္တိ – အန္တရာပတ်ကို၊ သြလောကေတဗ္ဗာ၊ အနာပတ္တိ – အနာပတ်ကို၊ သြလောကေတဗ္ဗာ၊ ဣတိ – ဤ ၆ ဌာနတို့ကို၊ (သြလောကေတဗ္ဗာနိ–နိ၏။)

ဟိ – ချဲ့၊ ဝတ္ထုံ – ကို၊ သြလောကေန္တောပိ –ဉာဏ်ဖြင့်ကြည့်သော ဝိနည်းမိုရ်ပုဂ္ဂိုလ်သည်လည်း၊ [ပဿတိ– ဌ္ဌစပ်၊] တိဏောနဝါ ပဏ္ဏောနဝါ၊ ပေ၊ အာပတ္တိ ဒုက္ကဋသာတိ– ဟူ၍၊ ဧဝံ – ဤသို့သော၊ ကေစိ – အချို့သော၊ အာပတ္တိ – ကို၊ ပဿတိ–တွေ့ရ၏။ [တိဏောနဝါ – မြက်ဖြင့်သော်လည်းကောင်း၊ ပဏ္ဏောနဝါ – သစ်ရွက်ဖြင့်သော်လည်းကောင်း၊ ပဋိစ္ဆာဒေတွာ – ဖုံးအုပ်၍၊ အာဂန္တ္ဗံ – လာရာ၏၊ ဝါ – လာရမည်၊ နဂ္ဂေန–အဝတ်မဆည်း အချည်းနှီးသည်၊ (ဟုတွာ) နတ္ထေဝ အာဂန္တ္ဗံ – သည်သာ၊ ယော – အကြင်ရဟန်းသည်၊ (နဂ္ဂေါ – သည်၊ ဟုတွာ) အာဂစ္ဆေယျ – အုံ့၊ (တသ္မာ–၏၊) ဒုက္ကဋသ – သို့၊ အာပတ္တိ – ရောက်ခြင်းသည်၊ (ဟောတိ– ၏၊) နိသဂ္ဂိ – အညာတကသိက္ခာပုဒ်၏ ဝတ္ထုကြောင်းခံ့ ပညတ်အပ်သော အာပတ်တည်း။] သော– ထို ဝိနည်းမိုရ်ပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ တံ သုတ္တံ– ထို ပါဠိတော်ကို၊ အာနေတွာ–ဆောင်၍၊ တံ အဓိကရဏံ– ကို၊ ဝူပသမေသတိ– ငြိမ်းစေလတ္တံ့၊ **မာတိကံ** – ကို၊ သြလောကေန္တောပိ– သည်လည်း၊ သမ္ဘဝနမုသာဝါဒေ ပါစိတ္တိယန္တိ အာဒိနာ– သော၊ နယေန– ဖြင့်၊ ပဌမံ–နှင့်သော၊ အာပတ္တိနံ–တို့တွင်၊ အညတရံ– သော၊ အာပတ္တိ– ကို၊ ပဿတိ– ၏၊ သော–သည်၊ တံ သုတ္တံ –ကို၊ အာနေတွာ– ၍၊ တံ အဓိကရဏံ– ကို၊ ဝူပသမေသတိ– တတ်။ [ထုလ္လစ္စည်းနှင့် ဒုဗ္ဘာသိတ ၂ မျိုးက ဒွေမာတိကာ၌ မပါသောကြောင့် "ပဌမံ"ဟု ဆိုသည်၊ ဒုက္ကဋ်ကား သေခိုယပါဠိတော်၌ တိုက်ရိုက်ပါသည်။]

ပဒဘာဇနီယံ – ကို၊ သြလောကေန္တောပိ –သည်လည်း၊ အက္ခယိတေ သရီရေ ၊ပေ၊ အာပတ္တိ ထုလ္လစ္စယသာတိ အာဒိနာ – သော၊ နယေန – ဖြင့်၊ သတ္တမံ–နှင့်သော၊ အာပတ္တိနံ – တို့တွင်၊ အညတရံ– သော၊ အာပတ္တိ – ကို၊ ပဿတိ– ၏၊ [အက္ခယိတေ – ခွေး မြေခွေး စသည်တို့ မခဲစားအပ်သေးသော၊ သရီရေ – အလောင်းကောင်၌၊ မေထုနံဓမ္မံ – ကို၊ ပဋိသေဝတိ – အုံ့၊ ပါရာဇိကသ – သို့၊

အာပတ္တိ – သည်၊ (ဟောတိ –၏။) ယေဘုယ္ယေန – အားဖြင့်၊ ခယိတေ – ခွေးမြေခွေးစသည်တို့ ခဲစားအပ်ပြီးသော၊ သရီရေ–၌၊ မေထုန် ဓမ္မံ ပဋိသေဝတိ၊ အာပတ္တိ ထုလ္လစ္စယသ။] သော – သည်၊ ပဒဘာဇနီယတော – မှ၊ သုတ္တံ – ကို၊ အာနေတ္တာ–၍၊ တံ အဓိကရဏံ–ကို၊ ဝူပသမေသတိ–တတ်။ **တိကပရိစ္ဆေဒံ**–ကို၊ သြလောကေန္တောပိ– သည်လည်း၊ တိကသံဃာဒိသေသံ ဝါ – ၃ ချက်အတိုင်း အရှည်ရှိသော သံဃာဒိသေသ်အာပတ်ကို သော်လည်းကောင်း၊ တိကပါစိတ္တိယံ ဝါ– ကိုသော်လည်းကောင်း၊ တိကဒုက္ကဋံ ဝါ – လည်းကောင်း၊ အညတရံ – သော၊ အာပတ္တိ ဝါ – အာပတ်ကို သော်လည်းကောင်း၊ တိကပရိစ္ဆေဒေ– တိက် အပိုင်းအခြား၌၊ ပသတိ – ၏။ သော – သည်၊ တတော – ထို တိက် အပိုင်းအခြားမှ၊ သုတ္တံ – ကို၊ အာနေတ္တာ – ၍၊ တံ အဓိကရဏံ – ကို၊ ဝူပသမေသတိ – တတ်။

အန္တရာပတ္တိ – ကို၊ သြလောကေန္တောပိ – လည်း၊ ပဋိလာတံ – အောက်သို့ လျှောကျသောမီးစကို၊ ဥက္ခိပတိ– မြှောက်တင်အံ့၊ ဝါ – ထိုးပေးအံ့၊ ဒုက္ကဋသ – သို့၊ အာပတ္တိ – သည်၊ (ဟောတိ–၏။) ဣတိ ဧဝံ– ဤသို့သော၊ သိက္ခာပဒန္တရေသု– သိက္ခာပုဒ်အကြားတို့၌၊ [ဝိနီတဝတ္ထုနှင့်တကွ ထိုထို သိက္ခာပုဒ်တို့၏ အကြားအကြားတို့၌] ယာ အန္တရာပတ္တိ – သည်၊ ဟောတိ – ရှိ၏၊ တံ– ထို အန္တရာပတ်ကို၊ ပသတိ–၏၊ သော–သည်၊ တံ သုတ္တံ–ကို၊ အာနေတ္တာ–၍၊ တံ အဓိကရဏံ–ကို၊ ဝူပသမေသတိ – တတ်။ **အနာပတ္တိ** – အနာပတ်ကို၊ သြလောကေန္တောပိ – လည်း၊ အနာပတ္တိ ဘိက္ခု အသာဒယန္တသ၊ ပေ၊ အဇာနန္တသာတိ – ဟူ၍၊ ဧဝံ – သို့၊ တသ္မိံ တသ္မိံ သိက္ခာပဒေ – ၌၊ နိဒ္ဒိဋ္ဌံ – ညွှန်ပြအပ်သော၊ အနာပတ္တိ– ကို၊ ပသတိ –၏၊ [ဘိက္ခု– ရဟန်း၊ အသာဒယန္တသ– မသာယာသော ရဟန်း၏၊ အနာပတ္တိ– အနာပတ်သည်၊ (ဟောတိ – ၏၊) အထေယျစိတ္တသ– ထေယျစိတ် မရှိသော ရဟန်း၏၊ အနာပတ္တိ – သည်၊ (ဟောတိ၊) နု မရဏာဓိပ္ပါယသ– သေခြင်းဆန္ဒဖြစ်သော အလိုမရှိသော ရဟန်း၏၊ အနာပတ္တိ – သည်၊ ဟောတိ၊ အနုလ္လပနာဓိပ္ပာယသ – ဝါကြွားခြင်းဆန္ဒ ဖြစ်သော အလိုမရှိသော ရဟန်း၏၊ အနာပတ္တိ– သည်၊ ဟောတိ၊ နု မောစနာဓိပ္ပာယသ – လွတ်စေခြင်းဆန္ဒဖြစ်သော အလိုမရှိသောရဟန်း၏၊ အနာပတ္တိ ဟောတိ၊ အသဒ္ဓိမ္မ – သဒ္ဓါနှင့်တကွ မစေ့ဆော်မှု၍ (ကရောန္တသ–၏၊ အနာပတ္တိ ဟောတိ။) အသ်တိယာ – သတိကင်းသဖြင့်၊ (ကရောန္တသ – ပြုသောရဟန်း၏၊) အနာပတ္တိ ဟောတိ၊ အဇာနန္တသ–

အညတရံ ဝါ အာပတ္တိ။ ။ဝိကာလဘောဇနေ သိက္ခာပုဒ်၏ တိကဆ္ဆေဒ၌ "ကာလေ ဝိကာလသညီ အာပတ္တိ ဒုက္ကဋသ, ကာလေ ဝေမတိကော အာပတ္တိ ဒုက္ကဋသာတိ ဧဝမာဒိနာ အာဂတံ ဒုက္ကဋံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ"။

မသိသည်ဖြစ်၍၊ (ကရောန္တသ – ၏၊) အနာပတ္တိ – သည်၊ (ဟောတိ။)] သော–သည်၊ တံ သုတ္တံ – ကို၊ အာနေတွာ –၍၊ တံ အဓိကရဏံ – ကို၊ ဝူပသမေသဿတိ–တ္တံ.၊ ဟိ – လဒ္ဓဂုဏ်ကိုပြဦးအံ့၊ [၆ ဌာနကို ကြည့်ရခြင်း၏ အကျိုး ကျေးဇူးကို ပြဦးအံ့– ဟူလို၊] ယော ဘိက္ခု–သည်၊ စတုဗ္ဗိဓ ဝိနယကောဝိဒေါ – ၄ပါး အပြားရှိသော ဝိနည်းဌ ကျွမ်းကျင်သည်၊ တိလက္ခဏသမ္ပန္နော– ၃ ပါးသော လက္ခဏာနှင့် ပြည့်စုံသည်။ (ဟုတွာ) ဣမာနိ ဆဌာနာနိ – တို့ကို၊ သြလော ကေတွာ – ၍၊ အဓိကရဏံ – ကို၊ ဝူပသမေတိ – ငြိမ်းစေ၏၊ ("ဝူပသမေသဿတိ–လတ္တံ."ဟု စာရှိ၏၊) တသ – ထို ရဟန်း၏၊ ဝိနိစ္ဆယော–သည်၊ အပ္ပဋိဝတ္တိယော–တစ်စုံတစ်ယောက်မျှ မတားမြစ်အပ် မတားမြစ်နိုင်သည်၊ ဗုဒ္ဓေန – သည်၊ သယံ–ကိုယ်တော်တိုင်၊ နိသ္သိဒိတွာ– ၍၊ ဝိနိစ္ဆိတသဒိသော– ဆုံးဖြတ်တော်မူအပ်သော အဆုံးအဖြတ်နှင့်တူသည်၊ ဟောတိ– ၏။

စ–ဆက်၊ ဧဝံ–သို့၊ ဝိနိစ္ဆယကုသလ–ဝိနိစ္ဆယဌ ကျွမ်းကျင်သော၊ တံ ဘိက္ခုံ–ကို၊ ကောစိ–တစ်စုံတစ်ယောက်သော၊ ကတသိက္ခာပဒ ဝိတိက္ကမော– ပြုအပ်ပြီးသော သိက္ခာပုဒ် လွန်ကျူးခြင်းရှိသော၊ ဝါ – သိက္ခာပုဒ် လွန်ကျူးခြင်းကို ပြုပြီးသော၊ ဘိက္ခု – သည်၊ ဥပသက်မိတွာ – ၍၊ အတ္တနော –၏၊ ကုက္ကုစ္စံ –, ကို၊ ပုစ္ဆေယ္ယ–မေးအံ့၊ တေန – ထို ဝိနည်းမိုရ်ပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ သာဓုကံ – ကောင်းစွာ၊ သလ္လက္ခေတွာ – မှတ်သားပြီး၍၊ အနာပတ္တိ – သည်၊ သစေ ဟောတိ–အံ့၊ (ဧဝံသတိ)၊ အနာပတ္တိတိ–ဟူ၍၊ ဝ တ္တဗ္ဗံ–ပြောဆိုရာ၏၊ ပန–ကား၊ အာပတ္တိ–သည်၊ သစေ ဟောတိ–အံ့၊ (ဧဝံသတိ) အာပတ္တိတိ ဝတ္တဗ္ဗံ၊ သာ–ထိုအာပတ်သည်၊ ဒေသနာဂါမိနီ–ဒေသနာဂါမ်အာပတ်သည်၊ ဝါ – ဒေသနာပြောခြင်းသို့ ရောက်စေတတ်သော အာပတ်သည်၊ စေ ဟောတိ–အံ့၊ (ဧဝံ သတိ–သော်၊) ဒေသနာဂါမိနီတိ – ဟူ၍၊ ဝတ္တဗ္ဗံ–၏၊ ဝုဋ္ဌာနဂါမိနီ– သည်၊ ဝါ – အာပတ်မှ ထမြောက်ကြောင်းဖြစ်သော ပရိဝါသ်မာနတ်သို့ ရောက်စေတတ်သော အာပတ်သည်၊ စေ ဟောတိ – အံ့၊ (ဧဝံသတိ၊) ဝုဋ္ဌာနဂါမိနီတိ ဝတ္တဗ္ဗံ၊ အထ – သို့မဟုတ်၊ အသ – ထို ဝိနည်းမိုရ် ပုဂ္ဂိုလ်၏ (စိတ်ဌ၊) ပါရာဇိကစ္ဆာယာ – ပါရာဇိက အရိပ်အရောင်သည်၊ (စေ) ဒိဿတိ – အကယ်၍ထင်အံ့၊ ဧဝံသတိ – သော်၊ (ပါရာဇိက ဟုထင်လသော်၊)

ဒေသနာ ဝုဋ္ဌာနဂါမိနီ။ ။ဒေသနံ – (၁ ပါး ၂ပါးစသည်၏ အထံ၌) ဒေသနာပြောခြင်းသို့+ဂါမေတိ – ရောက်စေတတ်၏၊ ဣတိ ဒေသနာဂါမိနီ၊ ထိုအာပတ်သင့်သူကို ဒေသနာပြောခြင်းသို့ ရောက်စေတတ်(ဒေသနာပြောမှ လွတ်စေတတ်သော) အာပတ် –ဟူလို၊ ဝုဋ္ဌာနံ– အာပတ်မှ ထမြောက်ကြောင်းဖြစ်သော ပရိဝါသ် မာနတ်ကျင့်မှုသို့+ဂါမေတိ–၏၊ ဣတိ ဝုဋ္ဌာနဂါမိနီ။

ပါရာဇိကာပတ္တိတိ–ဟူ၍၊ နေ တာဝဝတ္တေ့ – မ့ပြောဆိုထိုက်သေး၊ ဝါ – မဆုံးဖြတ်ထိုက်သေး၊ ကသ္မာ–ကြောင့်နည်း၊ ဟိ (ယသ္မာ) – ကြောင့်၊ မေထုနမ္မဝိတိက္ကမော–မေထုနမှုကို လွန်ကျူးခြင်းသည်လည်းကောင်း၊ ဥတ္တရိမနုဿဓမ္မဝိတိက္ကမော စ–သည်လည်းကောင်း၊ သြဠာရိကော–ထင်ရှား၏၊ [သိလွယ်၏ – ဟူလို၊] အဒိန္နာဒါန မနုဿဝိဂ္ဂဟဝိတိက္ကမော ပန – အဒိန္နာဒါနလွန်ကျူးမှု, မနုဿဝိဂ္ဂဟ လွန်ကျူးမှုတို့သည်ကား၊ သုခုမော–သိမ်မွေ့ကုန်၏၊ စိတ္တလဟုကော လျင်မြန်သော စိတ်ရှိကုန်၏၊ တေ – ထို အဒိန္နာဒါန လွန်ကျူးမှု, မနုဿဝိဂ္ဂဟ လွန်ကျူးမှုတို့သို့၊ [တေတိ – တေ ဝိတိက္ကမေ၊] သုခုမေနေဝ – သိမ်မွေ့သော စိတ်ဖြင့်သာလျှင်၊ အာပဇ္ဇတိ – ရောက်တတ်၏၊ သုခုမေန ဇဝ – လျှင်၊ ရက္ခတိ – စောင့်ရှောက်နိုင်၏၊ တသ္မာ–ကြောင့် (နေ တာဝ ဝတ္တေ့ – သေး၊) တသ္မာ – ထိုသို့ မပြောဆိုထိုက်သေးသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ (ဤသို့ တသ္မာတစ်ပုဒ် အပိုထည့်၍ ပြန်လှည့်ပြီးမှ ရှိရင်း တသ္မာကို အနက်ပေးပါ၊) ဝိသေသေန – ဖြင့်၊ တံ ဝတ္ထုကံ – ထိုအဒိန္နာဒါန လွန်ကျူးမှု, မနုဿဝိဂ္ဂဟ လွန်ကျူးမှုဟူသော အကြောင်းဝတ္ထုရှိသော၊ [တေ အဒိန္နာဒါနမနုဿဝိဂ္ဂဟဝိတိက္ကမော + ဝတ္ထု အမိဋ္ဌာနံ ကာရဏံ ဇေတသာတိ တံ ဝတ္ထုကံ၊] ကုက္ကုစ္စံ – ကို၊ ပုစ္ဆိယမာနေန – မေးအပ်သည်ရှိသော်၊ [ပုစ္ဆိယ မာနော၏ စပ်ပုဒ်မရှိ၊ နောက်၌ တေနနှင့် အရတူဖြစ်၍ "မာနေန"ဟု ရှိရမည်၊] အာပတ္တိတိ–ဟူ၍၊ အဝတ္ထာ – မပြောသေးမူ၍၊ ဝါ – မဆုံးဖြတ်သေးမူ၍၊ အသ– ထို ဝိနည်းဓိရ်ပုဂ္ဂိုလ်၏၊ အာစရိယော – သည်၊ သစေရေတိ – အကယ်၍ ထင်ရှားရှိသေးအုံ၊ တတော – ထိုသို့ ထင်ရှားရှိခြင်းကြောင့်၊ တေန – ထို ဝိနည်းဓိရ်ပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ သော ဘိက္ခု – ထိုကုက္ကုစ္စရှိသော ရဟန်းကို၊ အမှာကံ – တို့၏၊ အာစရိယံ – ကို၊ ပုစ္ဆ – မေးပါချေဦးလော၊ ဣတိ – ဤသို့ပြော၍၊ ပေသေတဗ္ဗော–စေလွှတ်ထိုက်၏။

သော– ထိုကုက္ကုစ္စရှိသော ရဟန်းသည်၊ ပုန– ဖန်၊ အာဂန္တွာ–၍၊ တုမှာကံ–တို့၏၊ အာစရိယော– သည်၊ သုတ္တတော – ပါဠိတော်အားဖြင့် လည်းကောင်း၊ နယတော – မဟာပဒေသနည်းအားဖြင့် လည်းကောင်း၊ သြလောကေတွာ – ၍၊ သတောကိစ္စောတိ–ကုစားခြင်းနှင့်တကွ ဖြစ်၏ဟူ၍၊ ဝါ – ကုစားကောင်းသေး၏ ဟူ၍၊ မံ–ကို၊ အာဟ–ပြောလိုက်ပါပြီ၊ ဣတိ–သို့ သစေ ဝဒတိ–အုံ၊ တတော –

သုခုမာ။ ။အတ္တနောပိ(မိမိ၏စိတ်ပင်ဖြစ်သော်လည်း) ခုဇ္ဈညေယျသဘာဝသ – အသိခက်သော သဘောရှိသော၊ စိတ္တသ–၏၊ သီဃပရိဝတ္တိတာယ– လျင်မြန်သော ပြောင်းလွဲခြင်းရှိသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ ဝုတ္တံ –သုခုမာ ဟု ဆိုအပ်ပြီ၊ တေနာဟ –စိတ္တလဟုကာတိ၊ စိတ္တံ+လဟု (သီဃပရိဝတ္တိ) ဇေတသ်တိ စိတ္တလဟုကာ။

ထိုသို့ လျှောက်ခြင်းကြောင့်၊ အနေန– ဤ ဝိနည်းခိုရ်ပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ သော – ထို ကုက္ကုစ္စရှိသော ရဟန်းကို၊ သာဓု – ပြီ၊ ယံ– အကြင်စကားကို၊ အာစရိယော – သည်၊ ဘဏတိ–အံ့၊ တံ–ကို၊ သုဋ္ဌု – ကောင်းစွာ၊ ကရောဟိ– ပြုပေတော့၊ ဝါ– လိုက်နာပေတော့၊ ဣတိ – သို့၊ ဝတ္တဗ္ဗော– ၏၊ ပန – ကား၊ အသ – ထိုဝိနည်း ခိုရ်ပုဂ္ဂိုလ်၏၊ အာစရိယော– သည်၊ အထနတ္ထိ – အကယ်၍ မရှိတော့အံ့၊ သဒ္ဓိ ဥဂ္ဂဟီတတ္ထေရော ပန – အတူတကွ စာသင်ဖက် ထေရ်သည်ကား၊ အတ္ထိ – အကယ် ၍ရှိသေးအံ့၊ (ဧဝံသတိ)၊ တဿ – ထို စာသင်ဖက် ထေရ်၏၊ သန္တိကံ – သို့၊ ပေသေတဗ္ဗော– စေလွှတ်ထိုက်၏၊ (ကိံ – အဘယ်သို့မှာ၍ စေလွှတ်ထိုက်သနည်း၊) အမှေဟိ– တို့နှင့်၊ သဟ– ကွ၊ ဥဂ္ဂဟီတတ္ထေရော – စာသင်ဖက် ထေရ်သည်၊ ဂဏ ပါမောက္ခော– ဂိုဏ်း၏ အကြီးအမှူးတည်း၊ တံ– ထို ထေရ်ကို၊ (ပုစ္ဆ – ၌စပ်၊) ဂန္ဓာ–၍၊ ပုစ္ဆ – လော၊ ဣတိ– ဤသို့ပြော၍၊ (ပေသေတဗ္ဗော–၏၊) တေနာပိ– ထိုစာသင်ဖက် ထေရ်သည်လည်း၊ ပေ၊ ပဏ္ဍိတော – ပညာရှိသော၊ အန္တေဝါ သိကော– အနီးနေ တပည့်သည်၊ အထ အတ္ထိ–အံ့၊ (ဧဝံသတိ)၊ ပေ၊ တေနာပိ – ထိုပညာရှိ အနီးနေ တပည့်သည်လည်း၊ ပေ၊ ဝတ္တဗ္ဗော–၏။

ဒဟရသာပိ – ပညာရှိ ရဟန်းငယ်၏ (ဉာဏ်၌)လည်း၊ ပါရာဇိကစ္ဆာယာဝ– ပါရာဇိကအရိပ်အရောင်သည်ပင်၊ အထ ဥပဇ္ဈာတိ– အကယ်၍ ထင်အံ့၊ (ဧဝံသတိ) တေနာပိ – ထိုပညာရှိ ရဟန်းငယ်သည်လည်း၊ ပါရာဇိကော – သာသနာတော်မှ ဆုံးရှုံးစေအပ်သူသည်၊ ဝါ – ပါရာဇိက ကျသူသည်၊ အသိ – ဖြစ်၏၊ ဣတိ–သို့၊ နု ဝတ္တဗ္ဗော– မပြောဆိုထိုက်၊ (ကသ္မာ– နည်း၊) ဟိ (ယသ္မာ) – ကြောင့်၊ ဗုဒ္ဓပ္ပဋိ ဒေါ– ဗုဒ္ဓပ္ပဋိဒ နဝမ ခဏကို၊ ဝါ– မြတ်စွာဘုရား ပွင့်ရာအခါကို၊ [“ဘုရားပွင့် တော်မူခြင်းကို”ဟု မပေးနှင့်။] ဒုလ္လဘော – ခဲယဉ်းသဖြင့် ရအပ်၏၊ ဝါ– ရနိုင် ခဲ၏၊ တတော–ထိုဗုဒ္ဓပ္ပဋိဒနဝမခဏထက်၊ ပဗ္ဗဇ္ဇာ စ–ရှင်အဖြစ်ကိုလည်းကောင်း၊ ဥပသမ္ပဒါ စ– အထက်တန်းဖြစ်သော ပြည့်စုံခြင်းကိုလည်းကောင်း၊ ဝါ– ရဟန်း အဖြစ်ကိုလည်းကောင်း၊ ဒုလ္လဘတရာ– သာ၍ ခဲယဉ်းသဖြင့် ရအပ်၏၊ ဝါ – သာ၍ ရနိုင်ခဲ၏၊ (တသ္မာ – ကြောင့်၊ ပါရာဇိကောသိတိ – ပါရာဇိကော အသိ ဟု၍၊ နု ဝတ္တဗ္ဗော၊) ပန – အနွယ်ကား၊ ဧဝံ – သို့၊ ဝတ္တဗ္ဗော – ၏၊ (ကိံ)၊ ဝိဝိတ္တံ– ဆိတ်ငြိမ်သော၊ ဩကာသံ – အရပ်ကို၊ သမ္မဒ္ဓိတ္တာ – တံမြက်လှည်း၍၊ ဒိဝါဝိဟာရံ – နေ့နေရာ၌၊ နိသီဒိတ္တာ – ၍၊ သီလာနိ – ကြင်းသောသီလတို့ကို၊

သီလာနိသောဓေတ္တာ။ ။ယံ ဝတ္ထုကံ (အကြင် သီလလျှင် အကြောင်းဝတ္ထုရှိသော) ကုက္ကုစ္စံ ဥပ္ပန္နံ၊ တံ (ထိုသီလကို) အမနသိကရိတ္တာ အဝသေသသီလာနိ သောဓေတ္တာ။

သောဓေတွာ – သုတ်သင်၍၊ ဒွတ္တိံသာကာရံ – ဒွတ္တိံသာကာရ ကမ္မဋ္ဌာန်းကို၊ တာဝ မနသိ ကရောဟိ– နှလုံးသွင်းပါဦးလော၊ ဣတိ – သို့ (ဝတ္တဗ္ဗော– ၏၊) [ဤစကားကို ထောက်၍ ယခုကာလ၌ သုဒ္ဓဟု မဆုံးဖြတ်နိုင်သော အမှုသည်များကို, တောကျောင်းဘုန်းတော်ကြီးထံ သွားနေရန် ညွှန်ပြလေ့ရှိကြသည်။] တဿ – ထို ရဟန်း၏၊ အဘေဒံ – ပျက်စီးခြင်းမရှိသော၊ [အရောဂံ – ရောဂါမရှိသော (မှုကွဲ)။] သီလံ – သည်၊ သစေ (ဟောတိ) – အံ့၊ (ဧဝံသတိ၊) ကမ္မဋ္ဌာနံ – ကမ္မဋ္ဌာန်း အာရုံသည်၊ ဃဋယတိ – စိတ်အစဉ်နှင့် ဆက်စပ်၏၊ သခ်ါရာ – တို့သည်၊ ပါကဋာ – ထင်ရှားကုန်သည်၊ ဟုတ္တာ – ၍၊ ဥပဋ္ဌဟန္တိ – ထင်လာကုန်၏၊ ဥပစာရပ္ပနာပ္ပတ္တံဝိယ–ဥပစာရဈာန် အပ္ပနာဈာန်သို့ ရောက်နေသကဲ့သို့၊ စိတ္တမ္ပိ – သည်လည်း၊ ဧကဂ္ဂं – တစ်ခုတည်းသော အာရုံရှိသည်၊ ဝါ – တည်ကြည်သည်၊ ဟောတိ – ၏၊ ဒိဝသံ – နေ့အဖို့ကို၊ အတိက္ကန္တမ္ပိ – ကုန်လွန်သွားသည်ကိုလည်း၊ နှ ဇာနာတိ – မသိလိုက်၊ သော – ထိုရဟန်းသည်၊ ဝါ – ကို၊ ဒိဝသာတိက္ကမေ – နေ့ကိုလွန်ရာအခါ၌၊ (ညချမ်းအခါ၌ – ဟူလို၊) ဥပဋ္ဌာနံ – ဆည်းကပ်ခြင်းငှာ၊ ဝါ – ဆည်းကပ်ရာအရပ်သို့၊ အာဂတော – သည်၊ (သမာနော–သော်၊) ဧဝံ ဝတ္တဗ္ဗော– မေးမြန်းထိုက်၏၊ (ကိုး)၊ တေ – ၏၊ စိတ္တပ္ပဝတ္တိ– စိတ်၏ ဖြစ်ခြင်းကို၊ ကိဒိသာ – အဘယ်ကဲ့သို့ ရှုအပ်သနည်း၊ ဝါ – ဘယ်လိုနေသနည်း၊ ဣတိ (ဝတ္တဗ္ဗော)၊ စိတ္တပ္ပဝတ္တိယာ – စိတ်၏ဖြစ်ပုံကို၊ အာရောစိတာယ– လျှောက်အပ်သော်၊ ဝတ္တဗ္ဗော – ဆက်၍ ပြောဆိုထိုက်၏၊ (ကိုး)၊ ပဗ္ဗဇ္ဇာနာမ – ရှင်ရဟန်းအဖြစ်မည်သည်၊ စိတ္တဝိသုဒ္ဓတ္ထာယ – စိတ်၏စင်ကြယ်ခြင်းအကျိုးငှာ၊ (ဟောတိ၊) အပ္ပမတ္တော – မမေ့မလျော့သည်၊ (ဟုတ္တာ – ၍၊) သမဏဓမ္မံ – ကို၊ ကရောဟိ – ပြုပေတော့၊ ဣတိ (ဝတ္တဗ္ဗော– ၏။)

ဒွတ္တိံသာကာရံ။ ။ပါကဋဘာဝတော (ဒွတ္တိံသာကာရ ကမ္မဋ္ဌာန်းက အခြားကမ္မဋ္ဌာန်းထက် ပေါ်လွင်ထင်ရှားသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်လည်းကောင်း) သုခဝေဒနာယ (လွယ်ကူသော သုံးစွဲရခြင်းရှိ=ကိုယ်ခန္ဓာမှာ ရှိသဖြင့် အသုံးပြု၍ လွယ်ကူခြင်းကြောင့်လည်းကောင်း) ဒွတ္တိံသာကာရံ တာဝ မနသိကရောဟိတိ ဝုတ္တံ၊ အညသ္မိံ ပန ကမ္မဋ္ဌာနေ ကတပရိစယေန တဒေဝ (ထို အလေ့အကျက် ရှိရာ ကမ္မဋ္ဌာန်းကိုသာ) မနသိ ကာတဗ္ဗံ။

ဃဋယတိ။ ။အန္တရန္တရာ ခဏ္ဍံ အဒဿေတွာ (အကြားအကြား၌ ကမ္မဋ္ဌာန်းပြတ်၍ စိတ်ပျံ့လွင့်မှုကိုမပြဘဲ) စိတ္တေန သဒ္ဓိံ အာလမ္ဗနဘာဝေန စိရကာလံ ဃဋယတိ။

သခ်ါရာ၊ ပေ၊ ဥပဋ္ဌဟန္တိ။ ။ဝိပဿနာကမ္မဋ္ဌာန်း အားထုတ်သူကို ရည်ရွယ်၍ "သခ်ါရာ ပါကဋာ ဥပဋ္ဌဟန္တိ"ဟု ဆိုသည်၊ သမထကမ္မဋ္ဌာန်း အားထုတ်သူ ဖြစ်မူ ဆိုင်ရာ ကမ္မဋ္ဌာန်း အာရုံများ ထင်ရှားလာပေလိမ့်မည်။

ပန–ဗျတိရိုက်ကား၊ ယဿ–၏၊ သီလံ–သည်၊ ဘိန္နံ–ပျက်ပြီးသည်၊ ဟောတိ၊ တဿ – ၏၊ ကမ္မဋ္ဌာနံ – သည်၊ နု ဃဋ္ဋယတိ – စိတ်အစဉ်နှင့် မဆက်စပ်၊ ပတောဒါ ဘိတုန္နံဝိယ – နှင်တံဖြင့် ထိုးဆွအပ်သကဲ့သို့၊ စိတ္တံ – သည်၊ ဝိကမ္ပတိ–တုန်လှုပ်၏၊ ဝိပ္ပဋိသာရဂ္ဂိနာ – နောင်တ တစ်ဖန် ပူပန်ခြင်းမီးသည်၊ ဒုယှတိ – လောင်အပ်၏၊ တတ္ထပါသာဏော – လောလောပူသော ကျောက်ဖျာ၌၊ နိသိန္နောဝိယ–ထိုင်ရသူကဲ့သို့၊ တခဏညေဝ – ထိုခဏ၌ပင်၊ ဝုဋ္ဌာတိ – ထရ၏၊ သော – ထို ရဟန်းကို၊ (ဥပဋ္ဌာနံ – သို့၊) အာဂတော – သည်၊ (သမာနော– သော်၊) တေ–၏၊ စိတ္တပ္ပဝတ္တိ–သည်၊ ကာ – အဘယ်နည်း၊ ဣတိ ပုစ္ဆိတဗ္ဗော၊ စ – ဆက်၊ စိတ္တပ္ပဝတ္တိ ယာ–ကို၊ အာရောစိတာယ – သော်၊လောဂေ–၌၊ ပါပကမ္မံ – ကို၊ ပကြုဗ္ဗတော– ပြုသူ၏၊ ရဟောနာမ– ဆိတ်ကွယ်သောအရပ်မည်သည်၊ နတ္ထိ–မရှိ၊ ဟိ–မ,န်၊ သဗ္ဗပဋ္ဌမံ – အလုံးစုံတို့၏ ရှေးဦးစွာ၊ ပါပံ – ကို၊ ကရောန္တော – သည်၊ အတ္တနာ – ကိုယ်တိုင်၊ ဇာနာတိ – သိ၏၊ [ပစ္ဆတ္တေ္ထစေတံ ကရဏဝစနံ၊ အတ္တာ ဇာနာတီတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ၊] အထ – ထိုမှနောက်၌၊ အဿ – ထို မကောင်းမှုပြုသူ၏၊ အာရက္ခ ဒေဝတာ – ကိုယ်စောင့်နတ်သည်လည်းကောင်း၊ ပရစိတ္တဝိဒူ – သူတစ်ပါးစိတ်ကို သိကုန်သော၊ သမဏဗြာဟ္မဏာ – တို့သည်လည်းကောင်း၊ အညာ – အခြားကုန် သော၊ ဒေဝတာ စ – နတ်တို့သည်လည်းကောင်း၊ ဇာနန္တိ–နှ၏၊ [ဋီကာ၌ "အညာ စ ဒေဝတာ"ဟုရှိ၏၊] တွံ ယေဝ – သင်သည်သာ၊ ဝါ–သင့်ကိုယ်တိုင်သာ၊ ဒါနိ – ၌၊ တဝ – ၏၊ သောတ္ထိ – ချမ်းသာကြောင်းကို၊ ပရိယေသာဟိ – ရှာမှီးပေတော့၊ ဣတိ – သို့၊ ဝတ္ထုဗ္ဗော – ပြောဆိုထိုက်၏။

စ – နိဂုံးကို ဆိုဦးအုံ့၊ (တချို့စာ၌ မပါ၊) စတုဗ္ဗိဓာ – သော၊ ဝိနယကထာ (စ) – သည်လည်းကောင်း၊ ဝိနယဝရဿ – ၏၊ လက္ခဏာဒိကထာ စ – လက္ခဏာ အစရှိသည်ကို ဖွင့်ဆိုရာစကားသည်လည်းကောင်း၊ နိဋ္ဌိတာ – ပြီ။ [လက္ခဏာဒိ၌ အာဒိဖြင့် ဆုံးဖြတ်ပုံနည်းကို ယူပါ။]

နု ဃဋ္ဋယတိ။ ။သစေ ကတပါရာဇိကဝိတိက္ကမော ဘဝေယျ၊ တဿ (ထိုပုဂ္ဂိုလ်မှာ) အသတိပိ အဿရိတုကာမတာယ (ထို အမှုကို သတိမရလိုသော်လည်း) ဝိပ္ပဋိသာရ ဝတ္ထုဝသေန (ဝိပ္ပဋိသာရဖြစ်ခြင်း၏ အကြောင်းဝတ္ထု၏ အစွမ်းဖြင့်) ပုနပ္ပုနံ တံ ဥပဋ္ဌဟတိတိ (ထို့ကြောင့်) စိတ္တေကဂ္ဂတံ နု ဝိနှတိ၊ တေန ဝုတ္တံ – ကမ္မဋ္ဌာနံ နု ဃဋ္ဋယတီတိ။

သိက္ခာပဒဝိဘင်္ဂအဖွင့်

ဣဒါနိ–စတုဗိဓ ဝိနယကထာ စသည်ကို ဖွင့်ပြပြီးရာ ယခုအခါ၌၊ သိက္ခာပဒ ဝိဘင်္ဂသ – သိက္ခာပုဒ်ဝိဘင်း၏၊ (သိက္ခာပုဒ်တွင် ပါဝင်သောပုဒ်တို့ကို အကျယ် ဝေဖန်ကြောင်း ပဒဘာဇနီ၏၊) အတ္ထံ – ကို၊ ဝဏ္ဏယိဿာမ – နှံ့ချဲ့၊ **ယော ပနာတိ ယော ယာဒိသောတိ** အာဒိ – အစရှိသော၊ ယံ – အကြင်စကားတော်ကို၊ (ဘဂ ဝတာ) ဝုတ္တံ – မိန့်တော်မူအပ်ပြီ၊ **ဇ**ေ – ဤစကားရပ်၌၊ **ယော ပနာ**တိ – ပုဒ်သည်၊ ဝိဘဇိတဗ္ဗပဒံ – အကျယ် ဝေဖန်ထိုက်သောပုဒ်တည်း၊ [အဋ္ဌကထာ၌ ဤပုဒ် မျိုးကို "သံဝဏ္ဏေတဗ္ဗ"ဟု ခေါ်သည်။] ယော ယာဒိသောတိ အာဒိနိ – ပုဒ်တို့ သည်၊ တသ – ထို ယောပနပုဒ်၏၊ ဝါ – ကို၊ ဝိဘဇနပဒါနိ – အကျယ် ဝေဖန် ကြောင်း ပုဒ်တို့တည်း၊ [အဋ္ဌကထာ၌ ဤ ပုဒ်မျိုးကို အကျယ်ဖွင့်ပြကြောင်း "သံဝဏ္ဏနာ"ဟု ခေါ်သည်။] ဝိဘဇိယန္တိ ဇတေဟိတိ ဝိဘဇနာနိ (ပဒါနိ)။] စ– ဆက်၊ **ဇ**ေ – ဤ ယောယာဒိသော အစရှိသော ဝိဘဇနပုဒ်တို့၌၊ [ယသ္မာ၏ ပြင်ဘက်က နေသောကြောင့် တသ္မာ၏ပြင်ဘက်က ယောသဒ္ဒမေဝ ၌စပ်၊ ယော ဇနာ၌ "ဇော်ဟာတိ ယောပနာဒီသု ပဒေသု"ဟု စွဲ၏၊ စဉ်းစားပါ။]

ယသ္မာ – ကြောင့်၊ **ပနာ**တိ – ပုဒ်သည်၊ နိပါတမတ္တံ – အနက်မရ နိပါတ်မျှ သာတည်း၊ [မတ္တသဒ္ဒါကြောင့် အနက်လုံးဝမရှိ – ဟု မှတ်။] **ယော**တိ – သည်၊ အတ္ထပဒံ – အနက်ကိုဟောသော ပုဒ်တည်း၊ ဝါ – အနက်ရှိသော ပုဒ်တည်း၊ [အတ္ထဝါစကံ+ပဒံ အတ္ထပဒံ။] တဿ – ထို ယောဟူသော ပုဒ်သည်လည်း၊ အနိ ယမေန – မည်သည့်ပုဂ္ဂိုလ်ဟု သတ်မှတ်ခြင်း မရှိသောအားဖြင့်၊ ပုဂ္ဂလံ – ပုဂ္ဂိုလ် သာမညကို၊ ဒီပေတိ – ပြ၏၊ တသ္မာ– ကြောင့်၊ (ယော ဟူသောပုဒ်၏ အနိယမ အားဖြင့် ပုဂ္ဂိုလ်သာမညကို ပြသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊) တသ – ထိုယော ဟူသောပုဒ်၏၊ အတ္ထံ – အနက်ကို၊ ဒသေန္တော – သည်၊ (ဟုတ္တာ – ၍) အနိ ယမေန– ဖြင့်၊ ပုဂ္ဂလဒီပကံ– သော၊ ယောသဒ္ဒမေဝ – ယောသဒ္ဒါကိုသာ၊ အာဟ– မူပြီ၊ တသ္မာ – ကြောင့်၊ (အနက်မရှိသော ပနသဒ္ဒါကို ဖယ်ရှား၍ အနိယမ အားဖြင့် ပုဂ္ဂလဒီပက ယောသဒ္ဒါကိုသာ မိန့်တော်မူသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊) **ဇ**ေ – ဤ ယောဟူသောသဒ္ဒါ၌၊ **ဇ**ံ – သို့၊ အတ္ထော ကို၊ ဝေဒီတဗ္ဗော – ၏၊ (ကိ)၊ **ယော ပနာ**တိ– ကား၊ ယော– အမှတ်မထား တစ်ပါးပါးသောပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ ယော ကောစိ–

တသ္မာ ဇေ။ ။ဤတသ္မာ၏ စွဲနက်သည် ရှေ့ယသ္မာဝါကျရှိ အနက်များပင်တည်း၊ "တသ္မာတိ–ယသ္မာ ပန သဒ္ဒံ အပနေတ္တာ အနိယမေန ပုဂ္ဂလဒီပကံ ယော သဒ္ဒမေဝ အာဟ၊ တသ္မာ"ဟူသော ဋီကာ၌လည်း ရှေ့ဝါကျ၏အနက်ကိုပင် ချုံး၍ဖွင့်သည်၊ [ဇ**ော**တိ ဣမသ္မိံ ယော သဒ္ဒေ။]

အမှတ်မထား တစ်ပါးပါးသော ပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ ဣတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ၊ ပန – ဆက်၊ ယသ္မာ – ကြောင့်၊ ယောကောစိ နာမ – ယောကောစိမည်သော၊ ယော – အကြင် ပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ (အတ္ထိ) သော – ထို ယောကောစိမည်သော ပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ အဝသဲ– မချုတ်ကေန်၊ လိင်္ဂယုတ္တ၊ ပေ၊ ဝယေသု–အသွင်သဏ္ဌာန်ဟူသော အခြင်းအရာ, ယှဉ်ခြင်းဟူသော အခြင်းအရာ, ဇာတ်ဟူသော အခြင်းအရာ, အမည်ဟူသော အခြင်းအရာ, အနွယ်ဟူသော အခြင်းအရာ, အလေ့အကျင့်ဟူသော အခြင်းအရာ, နေကြောင်းဟူသော အခြင်းအရာ, ကျက်စားရာဟူသော အခြင်းအရာ, အရွယ်ဟူသော အခြင်းအရာတို့တွင်၊ ဧကေန – တစ်ပါးပါးသော၊ အာကာရေန – အခြင်းအရာအားဖြင့်၊ ပညာယတိ – ထင်ရှား၏၊ တသ္မာ – ကြောင့်၊ (တစ်ပါးပါးသော အခြင်းအရာ အားဖြင့် ထင်ရှားသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊) တံ – ထို ' ယောကောစိ မည်သော ပုဂ္ဂိုလ်ကို၊ တထာ – ထို အခြင်းအရာအားဖြင့်၊ ဥပေတံ – သိစေခြင်းငှာ၊ တံ ပဘေဒံ – ထို လိင်္ဂစသော အထူးအပြားကို၊ ပကာသေန္တော – မူလိုသည်၊ (ဟုတ္တာ)၊ **ယာဒိသောတိအာဒိ** အာဟ၊ တတ္ထ – ထို ယာဒိသော အစရှိသော စကားရပ်၌၊ **ယာဒိသောတိ** – ကား၊ လိင်္ဂဝသေန – အသွင်သဏ္ဌာန်၏ အစွမ်းအားဖြင့်၊ ယာဒိသော ဝါ – အကြင်သူကဲ့သို့ ရှိအပ်သည်မူလည်း၊ ဟောတု– စေ၊ တာဒိသော ဝါ – ထိုသူကဲ့သို့ ရှိအပ်သည် မူလည်း၊ ဟောတု – စေ၊ ဒီဃော ဝါ – အရပ် ရှည်သူမူလည်း၊ ဟောတု – စေ၊ ရဿော ဝါ – အရပ် မုသူမူလည်း၊ ဟောတု၊ ကာဠော ဝါ – အရေအဆင်း မည်းသူမူလည်း၊ ဟောတု – စေ၊ သြဒါတော ဝါ– အရေအဆင်း ဖြူသူမူလည်း၊ ဟောတု – စေ၊ မဂ္ဂုရစ္ဆဝိ ဝါ – မမည်းမဖြူ ငါးခူအရေ အဆင်းနှင့်တူသော အရေအဆင်း ရှိသူမူလည်း၊ ဟောတု – စေ၊ ["အသားမည်းသူ" စသည်ဖြင့် ခေါ်လေ့ရှိသော်လည်း အသားသည် အမြဲနီ၏၊

ယောကောစိ။ ။ယ–ပါလျှင်"အကြင်"ဟု ပေးရိုးရှိသော်လည်း ထို အကြင်ဟူသော အနက်ကား လိုရင်းမဟုတ်ပါ၊ "အမှတ်မထား တစ်ပါးပါး"ဟူသော အနိယမ အနက်သာ လိုရင်း ဖြစ်ပါသည်၊ ထို့ကြောင့် ယောကို "ယောကောစိတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ" ဟု ဥဒ္ဒေသတ္ထဖွင့်ပြသည်။

မဂ္ဂုရစ္ဆဝိ။ ။စာအုပ်များ၌ "မဂ်ုရ"ဟု တွေ့ရ၏၊ "ကြမ်ပိုး"ဟုလည်း နိသဒ္ဒ ပေးကြ၏၊ ကြမ်းပိုး၌ အရေ မထင်ရှားပါ။ "ဆဝိ – အရောင်"ဟု ဆိုပြန်လျှင်လည်း အချို့ ကြမ်းပိုးသည် ဖြူဖပ်ဖြူရော် အရောင်ရှိ၍ သွေးဝနေသော ကြမ်းပိုးကား နီရောင် အဆင်းရှိရကား မသေချာပါ၊ " ငါးခူ "ဟူသော အနက်ကို ဟောသော မဂ္ဂုရ သဒ္ဒါရှိ၏၊ ထို ငါးခူ၌သာ အရေ ထင်ရှား ရှိ၏၊ ထို့ကြောင့် "မဂ္ဂုရစ္ဆဝိ"ဟု ပါဠိမှန်ထင်သည်၊ မဂ္ဂုရဿ + ဆဝိဝိယ ဆဝိ ယဿာတိ မဂ္ဂုရစ္ဆဝိ။

အရေသာ "အမည်း" စသည်ဖြင့် ကွဲပြားသည်။] ကိသောဝါ – ကြုံလိုသူမူလည်း၊ ဝါ – ပိန်သူမူလည်း၊ ဟောတု – စေ၊ ထူလော ဝါ – ဆူဖြိုးသူမူလည်း၊ ဝါ – ဝသူမူလည်း၊ ဟောတု – စေ၊ ဣတိ အတ္ထော–နက်။

ယထာယုတ္တောတိ –ကား၊ ယောဂဝသေန – အားထုတ်အပ်သော အလုပ်၏ အစွမ်းအားဖြင့်၊ ယေန ဝါ တေန ဝါ– အမှတ်မထား တစ်ပါးပါးသော အလုပ်နှင့် မူလည်း၊ ယုတ္တော– ယှဉ်သူသည်၊ ဟောတု– ဖြစ်စေ၊ နဝကမ္မယုတ္တော ဝါ– အသစ်အသစ် ပြုအပ်သောအလုပ်နှင့် ယှဉ်သူမူလည်း၊ ဟောတု– စေ၊ ဥဒ္ဒေသယုတ္တော ဝါ– စာပေသင်ပြ ပို့ချခြင်းအလုပ်နှင့် ယှဉ်သူမူလည်း၊ ဟောတု၊ [ဤစကားဖြင့် ဂန္ဓဓုရ အားထုတ်နေသူကို ပြ၏။] ဝါသဓုရယုတ္တော ဝါ– မိမိစိတ်ကို ထုံမွမ်းကြောင်းဝိပဿနာ ဓုရနှင့် ယှဉ်သူမူလည်း၊ ဟောတု၊ [ဤ စကားဖြင့် ဝိပဿနာဓုရ အားထုတ်နေသူကို ပြသည်၊] ဣတိ အတ္ထော – နက်၊ **ယထာဇဿောတိ** – ကား၊ ဇာတိဝသေန – ဇာတ်၏ အစွမ်းအားဖြင့်၊ ယံ ဇဿော ဝါ– အကြင်ဇာတ်ရှိသူမူလည်း၊ ဟောတု – စေ၊ တံ ဇဿော ဝါ– မူလည်း၊ ဟောတု– စေ၊ ခတ္တိယော ဝါ– ဇာတ်အားဖြင့်

ယထာယုတ္တော။ ။ယထာသဒ္ဒါသည် ဝိစ္ဆာအနက်ဟောတည်း၊ ထို့ကြောင့် "ယေန ယေန + ယုတ္တော ယထာယုတ္တော"ဟု ပြု၊ ယထာဇဿော–စသည်၌ကား "ယံ ယံ +ဇစ္စံ (ယာ ယာ+ ဇာတိ) ယသာတိ ယထာဇဿော"စသည်ပြု။

နဝကမ္မယုတ္တော။ ။တစ်ခုပြီးတစ်ခု အသစ်အသစ်ပြုအပ်သော အလုပ်ကို"နဝကမ္မ" ဟုခေါ်၏၊ ထိုသို့ အလုပ်များနေသူကို "နဝကမ္မယုတ္တ"ဟုခေါ်၊ ဂန္ထဓုရ, ဝိပဿနာဓုရတွင် မပါဝင်သော အလုပ်ဟူသမျှကို နဝကမ္မတွင်သွင်း၍ ရဟန်းဟူသမျှ ဂန္ထဓုရ, ဝိပဿနာဓုရ, နဝကမ္မ,ဟု အလုပ် ၃မျိုးဖြင့် သိမ်းယူသည်။

ဝါသဓုရယုတ္တော။ ။"ဝိပဿနာဓုရယုတ္တော"ဟု ဋီကာဖွင့်၏၊ "ဝတ္ထေဂန္ဓေဃရေ ဝါသော"ဟူသော (၁၁၁၉)အဘိဓာန်၌ ဂန္ထအနက်ပါ၏၊ "ဘာဝိတံ ဝါသိတံ–ထုံအပ်"ဟုလည်း (၃၀၇) အဘိဓာန်၌ရှိ၏၊ ဓုရသဒ္ဒါသည် လုံ့လဟူသောအနက်ကို ဟော၏၊ ဤနေရာ၌ ကြိုးကြိုးစားစား ပြုလုပ်အပ်သော အလုပ်ကိုဓုရဟု ခေါ်ပါ၊ ဝါသော ယော + ဓုရော ဝါသဓုရော၊ တေန +ယုတ္တော ဝါသဓုရယုတ္တော၊ "မိမိစိတ်ကို ထုံမွမ်းကြောင်းဖြစ်သော ကြိုးကြိုးပမ်းပမ်း အားထုတ်အပ်သော ဝိပဿနာအလုပ်နှင့် ယှဉ်သူ"ဟူလို။ [ရှေးနိဿယများ၌ "ဝိပဿနာဖြင့်နေခြင်းဟု ဆိုအပ်သော ဓုရနှင့် ယှဉ်သည်မူလည်း"ဟု ပေးကြ၏။]

ယံဇဿော။ ။"ယာ+ဇာတိ အသာတိ ယံဇာတိ၊ (ပုဂ္ဂလော၊) ယံဇာတိဇော ယံ ဇဿော၊ သကတ္တေယပစ္စယော"ဟု ယောဇနာဆို၏၊ သို့သော် သမာသ်ပြီးသော ဇာတိပုဒ်နောင် ကပစ္စည်း သက်လေ့ရှိသောကြောင့်လည်းကောင်း, "ဇစ္စဗဒ္ဓိရော"စသည်ဖြင့် ဇစ္စပုဒ်ကိုတွေ့ရသောကြောင့် လည်းကောင်း၊ "ဇာတိယော+ဇစ္စံ"ဟု ပထမပြုပြီးမှ "ယံ+ဇစ္စံ ယသာတိ ယံဇဿော"ဟု ပြုရလျှင် သာ၍သဘာဝကျမည် ထင်သည်၊ တံဇဿောဝ်လည်း နည်းတူ။

မင်းသည်မူလည်း၊ ဟောတု– စေ၊ ဗြာဟ္မဏော ဝါ – ဇာတ်အားဖြင့် ပုဏ္ဏားသည်မူလည်း၊ ဟောတု – စေ၊ ဝေဿော ဝါ – ဇာတ်အားဖြင့် လယ်ထွန်ကုန်ရောင်း နွားကျောင်းသူမူလည်း၊ ဟောတု၊ သုဒ္ဒေါ ဝါ – ဇာတ်အားဖြင့် သုဒ္ဒသည်မူလည်း၊ ဟောတု၊ [ဤစကားဖြင့် ဇာတ် ၄ မျိုးကိုပြသည်၊] ဣတိ အတ္ထော–နက်။

ယထာနာမောတိ – ကား၊ နာမဝသေန – နာမည်၏အစွမ်းအားဖြင့်၊ ယထာနာမောဝါ – အကြင် နာမည်ရှိသူမူလည်း၊ ဟောတု –စေ၊ တထာနာမော ဝါ– မူလည်း၊ ဟောတု၊ ["ယံ နာမော ဝါ တံ နာမော ဝါ" ဟု ရှိလျှင် သာ၍ကောင်းသည်၊] ဗုဒ္ဓရက္ခိတောဝါ – ဗုဒ္ဓရက္ခိတမည်သူမူလည်း၊ ဟောတု – စေ၊ ဓမ္မရက္ခိတော ဝါ–မူလည်း၊ ဟောတု၊ သံဃရက္ခိတော ဝါ – မူလည်း၊ ဟောတု၊ ဣတိ အတ္ထော–နက်၊ **ယထာဂေါတ္တောတိ** – ကား၊ ဂေါတ္တဝသေန – အနွယ်၏အစွမ်းအားဖြင့်၊ ယထာဂေါတ္တော ဝါ – အကြင်အနွယ်ရှိသူမူလည်း၊ ဟောတု –စေ၊ တထာ ဂေါတ္တော ဝါ– မူလည်း၊ ဟောတု၊ [ဤမှ နောက်၌ရှိသောပုဒ်သည် အပိုသာ၊ ရှေ့၌လည်း ဤပုဒ်မျိုးမပါခဲ့၊] ကစ္စာယနော ဝါ – အနွယ်အားဖြင့် ကစ္စာယနမည်သူမူလည်း၊ ဟောတု – စေ၊ ဝါသိဋ္ဌော ဝါ–မူလည်း၊ ဟောတု၊ ကောသိယော ဝါ – မူလည်း၊ ဟောတု၊ ဣတိ အတ္ထော – နက်။ ["ကစ္စာယနအမည်ရှိသူ"စသည်ဖြင့် မပေးနှင့်၊ အသတ္ထိတဒ္ဓိတ် မဟုတ်၊ ဂေါတ္တတဒ္ဓိတ်။]

ယထာသီလောတိ – ကား၊ သီလေသု–ပင်ကိုအလေ့တို့တွင်၊ [သီလေသူတိ–ပကတိသု၊] ယထာသီလော ဝါ – အကြင် အလေ့ရှိသည်မူလည်း၊ ဟောတု – စေ၊ တထာသီလော ဝါ – မူလည်း၊ ဟောတု –စေ၊ နဝကမ္မသီလော ဝါ– အသစ်အသစ်ပြုအပ်သောအလုပ်ကို ပြုခြင်းအလေ့ရှိသည်မူလည်း၊ ဟောတု – စေ၊ ဥဒ္ဒေသသီလောဝါ – စာပေသင်ပြ ပို့ချခြင်း အလေ့ရှိသည်မူလည်း၊ ဟောတု – စေ၊ ဝါသဓုရသီလော ဝါ – မိမိစိတ်ကို ထုံမွမ်းကြောင်းဖြစ်သော ဝိပဿနာဓုရကို အားထုတ်ခြင်း အလေ့ရှိသည်မူလည်း၊ ဟောတု – စေ၊ ဣတိ အတ္ထော – နက်၊ **ယထာဝိဟာရီတိ** – ကား၊ ဝိဟာရေသုပိ – နေကြောင်းအလုပ်တို့တွင်လည်း၊ ယထာဝိဟာရီ ဝါ – အကြင်အလုပ်ဖြင့် နေခြင်းရှိသည်မူလည်း၊ ဟောတု – စေ၊ တထာဝိဟာရီ ဝါ – မူလည်း၊ ဟောတု၊ နဝကမ္မဝိဟာရီ ဝါ – နဝကမ္မဖြင့်နေခြင်းရှိသည်မူလည်း၊ ဟောတု၊ ဥဒ္ဒေသဝိဟာရီ ဝါ – စာပေသင်ပြ ပို့ချခြင်းဖြင့် နေခြင်းရှိသည်မူလည်း၊ ဟောတု၊ ဝါသဓုရဝိဟာရီ ဝါ – မိမိစိတ်ကို ထုံမွမ်းကြောင်းဖြစ်သော ဝိပဿနာဓုရဖြင့် နေခြင်းရှိသည်မူလည်း၊ ဟောတု၊ ဣတိ အတ္ထော – နက်။

ယထာဂေါ်စရောတိ – ကား၊ ဂေါ်စရေသုပိ – ကျက်စားရာတို့တွင်လည်း၊ ယထာဂေါ်စရော ဝါ – အကြင် ကျက်စားရာ ရှိသည်မူလည်း၊ ဟောတု – စေ၊ တထာဂေါ်စရော ဝါ – မူလည်း၊ ဟောတု – စေ၊ နဝကမ္မဂေါ်စရော ဝါ – အသစ်အသစ် ပြုအပ်သောအလုပ် ဟူသော ကျက်စားရာရှိသည်မူလည်း၊ ဟောတု၊ ဥဒ္ဒေသဂေါ်စရော ဝါ – စာပေသင်ပြ ပို့ချခြင်းဟူသော ကျက်စားရာရှိသည် မူလည်း၊ ဟောတု၊ ဝါသဓုရဂေါ်စရော ဝါ – မိမိစိတ်ကို ထုံမွမ်းကြောင်း ဖြစ်သော ဝိပဿနာဓုရဟူသော ကျက်စားရာရှိသည်မူလည်း၊ ဟောတု၊ ဣတိ အတ္ထော – နက်၊ **ထေရော** ဝါတိ အာဒီသု – ထေရောဝါအစရှိသော ပါဠိရပ်တို့၌၊ (အတ္ထော ဧဝံ ဝေဒိတဗ္ဗော၊) ဝယောဝုဍ္ဎာဒီသု – အရွယ်အားဖြင့် ကြီးရင့်သူ အစရှိသော ပုဂ္ဂိုလ်တို့တွင်၊ ယော ဝါ သော ဝါ – အမှတ်မထား တစ်ပါးပါးသော ပုဂ္ဂိုလ်သည်မူလည်း၊ ဟောတု – စေ၊ ပရိပုဏ္ဏဒသဝဿတာယ – ပြည့်သော ဆယ်ဝါရှိသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ ထေရော ဝါ – ဆယ်ဝါရပြီ, ထေရ်သည် မူလည်း၊ ဟောတု – စေ၊ [ဆယ်ဝါရလျှင် ထေရ်, ဝါ ၂၀ ရလျှင် မဟာထေရ်– ဟု ခေါ်သည်၊] ဥုနပဉ္စဝဿတာယ – ယုတ်လျော့သော ၅ ဝါရှိသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ နဝေါ ဝါ– ၅ ဝါမကြွယ်, သီတင်းငယ်သည်မူလည်း၊ ဟောတု၊ အတိရေကပဉ္စဝဿတာယ – လွန်သော ၅ ဝါ ရှိသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ ဝါ – ၅ ဝါထက် လွန်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ မဇ္ဈိမောဝါ – ၅ ဝါပြည့်မြောက်, ဆယ်ဝါအောက်ငယ်, အလယ် အလတ်သည်မူလည်း၊ ဟောတု၊ ဣတိ အတ္ထော၊ အထ ခေါ – စင်စစ်ကား၊ သဗ္ဗောဝ– အလုံးစုံသာလျှင်ဖြစ်သော၊ သော – ဤရဟန်းကို၊ ဣမသ္မိံ အတ္ထေ – ဤ သိက္ခာပုဒ်၏အနက်၌၊ ယော ပနာတိ – ဟူ၍၊ ဝုစ္စတိ –၏။

ဘိက္ခုနိဒ္ဒေသေ – ဘိက္ခုနိဒ္ဒေသ၌၊ (အတ္ထော – ကို၊ ဧဝံ – ဖြင့်၊ ဝေဒိတဗ္ဗော– ၏။) ဘိက္ခတိ – တောင်းတတ်၏၊ ဣတိ – ကြောင့်၊ **ဘိက္ခကော** –ကမည်၏၊ လဘန္တော ဝါ – ရသည်မူလည်းဖြစ်စေ၊ အလဘန္တော ဝါ စေ၊ အာရိယာယ – အရိယာတို့၏ ထုံးစံဖြစ်သော၊ ယာစနာယ – တောင်းခြင်း ဖြင့်၊ ယာစတိ –၏၊ ဣတိ အတ္ထော – နက်၊ [“ဘိက္ခ+ယာစနေ”ဓာတ်နက်ကိုဖွင့်သည်၊] ဗုဒ္ဓါဒီဟိ – ဘုရား အစရှိသော သူတော်ကောင်းတို့သည်၊ အဗ္ဗျပဂတံ – ကပ်ရောက်အပ်သော၊

အာရိယာယ ယာစနာယ။ ။“ဥဒ္ဒီသ အရိယာတိဋ္ဌန္တိ, အာဟ အရိယာန ယာစနာ= အရိယာတို့သည် ဆွမ်းကို ရည်မှန်း၍ ရပ်ကြကုန်၏၊ ဤဆွမ်းရပ်ခြင်းသည် အရိယာတို့၏ တောင်းခြင်းပင်”ဟု ဟောတော်မူအပ်သည်အတိုင်း ဆွမ်းကိုမှန်း၍ ရပ်ခြင်းကို “အာရိယ+ယာစနာ”ဟု ဆိုသည်၊ သူတောင်းစားတို့ကဲ့သို့ “ပေးပါ ပေးပါ”ဟု တောင်းခြင်းမဟုတ်–ဟူလို၊ [‘အရိယာန်+ ဧသော အာရိယာ’ဟုအာဒ် ဒီဃရှိသင့်၏။]

ဘိက္ခာစရိယံ – ဆွမ်းအလို့ငှာ လှည့်လည်အပ်သော အရပ်သို့၊ ဝါ – ဆွမ်းခံရှာသို့ အဋ္ဌုပဂတတ္တာ – ကပ်ရောက်တတ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ **ဘိက္ခာစရိယံ အဋ္ဌုပဂတော** နာမ – ဘိက္ခာစရိယံ အဋ္ဌုပဂတမည်၏၊ ဟိ – ချဲ့၊ ယော ကောစိ– အမှတ်မရှိ တစ်စုံတစ်ယောက်သော ပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ **အပ္ပံ** ဝါ – တစ်ထောင်အောက် နည်းသည်မူလည်း ဖြစ်သော၊ **မဟန္တံ** ဝါ – တစ်တောင်ထက်များသည်မူလည်း ဖြစ်သော၊ ဘောဂက္ခန္ဓံ– စည်းစိမ်အစုကို၊ ပဟာယ – ၍၊ **အဂါရသ္မာ** – မှ၊ (နိက္ခမိတ္တာ) **အနဂါရိယံ**– ရဟန်းဘောင်သို့၊ ပဗ္ဗဇိတော – ကပ်ရောက်၏၊ **သော** – ထိုပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ **ကသိဂေါရက္ခာဒီဟိ** – လယ်ထွန်ခြင်း နွားကျောင်းခြင်း အစရှိသော အလုပ်တို့ဖြင့်၊ **ဇီဝိတကပ္ပနံ** – အသက်ကို ပြုမှုကို၊ ဝါ – အသက်မွေးမှုကို၊ ဟိတ္တာ – ၍၊ **လိင်္ဂသမ္ဘဒ္ဓိဋ္ဌနေနေ**ဝ – ရဟန်းအသွင်ကို ဝန်ခံခြင်းဖြင့်သာလျှင်၊ **ဘိက္ခာစရိယံ** – သို့၊ **အဋ္ဌုပဂတော** –၏၊ **ဣတိ**–ကြောင့်၊ **ဘိက္ခု** – မည်၏။

ဝါ – တစ်နည်း၊ ပရပုဗ္ဗဇိတဋ္ဌဇီဝိကတ္တာ – သူတစ်ပါးတို့ခ်ီစပ်သော အသက်မွေးရခြင်းရှိသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ [ပရေသု + ပဋိဗဒ္ဓါ အာယတ္တာ၊ – ဒသဂုံတ္တရ, အဂ္ဂေါသဝဂ္ဂဋ္ဌကထာ၊ "ပရေန + ပဋိဗဒ္ဓါ "ဟု ယောဇနာ ပြုသည်ကို စဉ်းစားပါ။] ဝိဟာရမဇ္ဈေ – ကျောင်းတိုက်အလယ်၌၊ ကာဇဘတ္တံ – ထမ်းပိုးတို့ဖြင့် ဆောင်ပို့အပ်သောဆွမ်းကို၊ ဘုဉ္ဇမာနောပိ –စားနေရသော်လည်း၊ **ဘိက္ခာစရိယံ အဋ္ဌုပဂတော**– ဘိက္ခာစရိယံ အဋ္ဌုပဂတမည်၏၊ **ဣတိ** – ကြောင့်၊ **ဘိက္ခု**–မည်၏၊ ဝါ – တစ်နည်း၊ ပိဏ္ဍိယာလောပဘောဇနံ – သလုံးမြင်းခေါင်းဖြင့် လှည့်လည်၍ တစ်လုတ်စာမျှ ရအပ်သောဆွမ်းကို၊ နိဿာယ – မှီ၍၊ ပဗ္ဗဇ္ဇာယ – ရဟန်းအဖြစ်၌၊ ဥဿာဟဇာတတ္တာ–

ဘိက္ခာစရိယံ။ ။"ဥဉ္ဆစရိယံ"ဟုဦးကာဖွင့်၏၊ ဘိက္ခာတတ်သည် ယာစနအနက်ကို ဟော၏၊ ဥဆိတတ်လည်း အသက်မွေးဖို့ရန် ရှာဖွေခြင်းအနက်ကိုလည်း ဟော၏၊ ထို့ကြောင့် အဓိပ္ပာယ်တူပင်တည်း၊ စရိတဗ္ဗန္တိ စရိယံ – လှည့်လည်အပ်သောအရပ်၊ ဘိက္ခာယ+စရိယံ ဘိက္ခာစရိယံ။

အဋ္ဌုပဂတတ္တာ။ ။"အနုဋ္ဌိတတ္တာ"ဟုဖွင့်၏၊ အနု+ဥဋ္ဌိတတ္တာ – အိမ်စဉ်အတိုင်း ရပ်ရသည်၏အဖြစ်ကြောင့်"ဟု အနက်ပေး၊ ထိုအဖွင့်လည်း အဓိပ္ပာယ်ဖွင့်သာဖြစ်၍ "ကပ်ရောက်တတ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်"ဟုသာ သဒ္ဒတ္ထမှတ်။

ပိဏ္ဍိယာလောပဘောဇနံ။ ။"ဧယ်ပိဏ္ဍိယဗလေန စရိတ္တာ အာလောပမတ္တံ လဒ္ဓ ဘောဇနံ၊ (မဟာဝါ, မဟာဝဂ္ဂ – တေရသကဏ်)။ အာလောပမတ္တံ + လဒ္ဓံ+ ဘောဇနံ အာလောပဘောဇနံ– တစ်လုတ်စာမျှ+ရအပ်သော+ဘောဇဉ်၊ ပိဏ္ဍိယေန– သလုံးမြင်းခေါင်းဖြင့် + စရိတ္တာ –၍၊ အာလောပဘောဇနံ ပိဏ္ဍိယာလောပဘောဇနံ။ ["ပိဏ္ဍိယာလောပဘောဇနံ နိဿာယ ပဗ္ဗဇ္ဇာ, တတ္ထ တေ ဥဿာဟော ကရဏီယော"ဟု ရဟန်းဖြစ်စ ဩဝါဒအတိုင်း ဆွမ်းခံရသောကြောင့် "ဘိက္ခာစရိယံ အဋ္ဌုပဂတော"ဟု ဆိုသည်–ဟူလို။]

ဖြစ်သောအားထုတ်ရခြင်း ရှိသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ **ဘိက္ခာစရိယံ အဗ္ဗုပဂတော** – ဂတမည်၏၊ **ဣတိ** – ကြောင့်၊ **ဘိက္ခု** – မည်၏။

– အဋ္ဌဖသဝဏ္ဏဘေဒေန – အဖိုး၏ပျက်ခြင်း, အတွေ့၏ပျက်ခြင်း, အဆင်း၏ပျက်ခြင်းအားဖြင့်၊ ဘိန္နံ – ပျက်သော၊ ပဋ္ဌ–အဝတ်ကို၊ ဓာရေတိ –ဆောင်တတ်၏၊ ဣတိ –ကြောင့်၊ **ဘိန္နပဋဓရော** –ရမည်၏၊ တတ္ထ–ထိုအဋ္ဌဖသ ဝဏ္ဏဘေဒ တို့တွင်၊ သတ္ထကစ္ဆေဒနေန – ဓားငယ်ဖြင့် ဖြတ်ခြင်းအားဖြင့်၊ အဋ္ဌဘေဒေါ – အဖိုး၏ပျက်ခြင်းကို၊ ဝေဒိတဗ္ဗော –၏၊ ဟိ –ချဲ့၊ သဟသဿဋ္ဌနကောပိ –အဖိုး တစ်ထောင် ထိုက်သည်လည်း ဖြစ်သော၊ ပဋ္ဌော – အဝတ်သည်၊ သတ္ထကေန – ဖြင့်၊ ခဏ္ဍာခဏ္ဍိကံ – အပိုင်းငယ် အပိုင်းကြီးဖြစ်အောင်၊ ဆိန္နော – ဖြတ်အပ်သည်၊ (သမာနော–သော်၊) ဘိန္နဋ္ဌော – ပျက်သောအဖိုးရှိသည်၊ ဟောတိ – ၏၊ ပုရိမဋ္ဌတော –ရှေ့အဖိုးမှ ၊ ဥပဓုမ္မိ – ထက်ဝက်ကိုလည်း၊ နဋ္ဌတိ – မထိုက်တန် တော့၊ သုတ္တသံသိဗ္ဗနေန – ချည်ဖြင့် ဆက်စပ်၍ချုပ်ခြင်းအားဖြင့်၊ [သံအတွက် "ဆက်စပ်" ဟု ပေးသည်၊] ဖဿဘေဒေါ– အတွေ့၏ပျက်ခြင်းကို ၊ ဝေဒိတဗ္ဗော – ၏၊ ဟိ – ချဲ့၊ အတိသုခုမသမ္ဘဿောပိ– အလွန်နုသော အတွေ့ရှိသည် လည်းဖြစ်သော၊ ["သုသမ္ဘဿောပိ – ကောင်းသော အတွေ့ ရှိသည်လည်း ဖြစ်သော" ဟု မူကွဲ၊] ပဋ္ဌော – သည်၊ သုတ္တေဟိ–တို့ဖြင့်၊ သံသိဗ္ဗိတော– ဆက်စပ်၍ ချုပ်အပ်သည်၊ (သမာနော၊) ဘိန္နဖဿော – ပျက်သော အတွေ့ရှိသည်၊ ဟောတိ – ၏၊ ခရသမ္ဘဿတံ– ကြမ်းသောအတွေ့ရှိသည်၏ အဖြစ်သို့၊ ပါပုဏာတိ – ရောက်တော့၏၊ သူစိမလာဒီဟိ – အပ်၏၊ အညစ်အကြေး အစ ရှိသည်တို့ဖြင့်၊ ဝဏ္ဏဘေဒေါ– ကို၊ ဝေဒိတဗ္ဗော– ၏၊ ဟိ– ချဲ့၊ သုပရိသုဒ္ဓေါ ပိ– အလွန်ဖြူစင်သည် လည်းဖြစ်သော၊ ပဋ္ဌော – သည်၊ သူစိကမ္မတော၊ အပ်ချုပ်မှုမှ၊ ပဋ္ဌာယ – ၍၊ သူစိမလေန– ဖြင့်လည်းကောင်း၊ ဟတ္ထသေဒမလဝလ္လိကာဟိ – လက်၏ချွေး, ဖွပ်၍ မရလောက်သော အညစ်အကြေး, ဖွပ်၍ရလောက်သော အညစ်အကြေးတို့ဖြင့် လည်းကောင်း၊ အဝသာနေ – အဆုံးဌ၊ ရဇနကပ္ပကရဏောဟိ စ–

အဋ္ဌဖသဝဏ္ဏဘေဒေန။ ။အဋ္ဌါဒီနံ ပုရိမပကတိ ဝိဇဟနေန– အဖိုးအတွေ့ အဆင်းတို့၏ မူလသဘောကို စွန့်ခြင်းအားဖြင့်၊ (နဂိုတန်ဖိုး, နဂိုအတွေ့,နဂိုအဆင်းကို စွန့်လိုက်ခြင်းအားဖြင့်) တန်ဖိုးပျက်, အတွေ့ပျက်, အဆင်းပျက်တော့၏။ ["ဓားဖြင့် ဖြတ်လိုက်သည့်အတွက် တန်ဖိုးပျက်" ဟူရာ၌ ရှေးခေတ်က သက်နံ့ဖြစ်အောင် ချုပ်မှု ဆိုးမှုကို ရဟန်းများကိုယ်တိုင် ပြုရသောကြောင့် ချုပ်မှု ဆိုးမှုအတွက် တန်ဖိုး မတက်တော့၊ ဖြတ်အပ်ပြီး အဝတ်ပိုင်းနှင့် မဖြတ်အပ်သောအဝတ်တို့ တန်ဖိုးကွာပုံကို နှိုင်းယှဉ်ကြည့်ပါ။]

ဆိုးရည် ဆိုးခြင်း, ကပ္ပဗိန္ဒုကို ပြုခြင်းတို့ဖြင့် လည်းကောင်း၊ ဘိန္နဝဏ္ဏော - ပျက်သောအဆင်းရှိသည်၊ ဟောတိ -၏၊ ပကတိဝဏ္ဏံ-ပင်ကိုအဆင်းကို၊ ဝိဇဟတိ-စွန့်တော့၏၊ ဒဝံ - လျှင်၊ တိဟိ-နှ်သော၊ အာကာရေဟိ - တို့ဖြင့်၊ ဘိန္နပဒုမရော-ပျက်သောအဝတ်ကို ဆောင်၏၊ ဣတိ - ကြောင့်၊ ဘိက္ခု - မည်၏၊ ဝါ - နည်း၊ ဂိဟိဝတ္ထ ဝိသဘာဂါနံ- လူတို့အဝတ်နှင့် သဘောမတူကုန်သော၊ ကာသာဝါနံ-ဖန်ရည်ဖြင့် ဆိုးအပ်သော အဝတ်တို့ကို၊ ဓာရဏမတ္တေနေဝ - ဆောင်ခြင်းမျှဖြင့်သာလျှင်၊ **ဘိန္နပဒုမရော** - ဝတ်ကြောင်များမှ ကွဲပြားထူးလီ ဖန်ရည်ဆိုးအပ်သောအဝတ်ကို ဆောင်တတ်၏၊ **ဣတိ** - ကြောင့်၊ **ဘိက္ခု** - ဘိက္ခုမည်၏။ [ဤနည်းဌ ဘိန္နသဒ္ဒါသည် မတူ ကွဲပြားခြင်းအနက်ကို ဟော၏။]

သမညာယာတိ - ကား၊ ပညတ္တိယာ - ဘိက္ခုဟူသော အမည်ပညတ်အားဖြင့်၊ ဝေါဟာရေန - ဘိက္ခုဟူသော အခေါ်အဝေါ်အားဖြင့်၊ (ဘိက္ခု - ဘိက္ခု မည်၏၊) ဣတိ အတ္ထော - နက်၊ ဟိ - ချဲ့၊ သမညာယ ဧဝ - ဘိက္ခုဟူသော အမည်အားဖြင့်သာလျှင်၊ ဧကစ္စော - အချို့ပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ ဘိက္ခုတိ - ဟူ၍၊ ပညာယတိ၊ ထင်ရှားစေ၏၊ တထာဟိ - ထို စကားမှန်၏၊ နိမန္တနာဒီမှိ - ပင့်ဖိတ်ခြင်း အစရှိသောကိစ္စ၌၊ ဘိက္ခုသု - တို့ကို၊ ဂဏီယမာနေသု - ရေတွက်အပ်ကုန်လတ်သော်၊ သာမဏေရေပိ - တို့ကိုလည်း၊ ဂဟေတွာ - ဘိက္ခု၌သွင်းယူ၍၊ သတံ ဘိက္ခူ - ရဟန်းတစ်ရာတို့၊ သဟသဲ ဘိက္ခူ - တို့ ဣတိ-သို့၊ ဝဒန္တိ-ပြောဆိုကြကုန်၏၊ **ပဋိညာယာ**တိ- ကား၊ အတ္တနော- ၏၊ ပဋိဇာနနေန - ဘိက္ခုဟု ဝန်ခံခြင်းအားဖြင့်၊ (ဘိက္ခု- ဘိက္ခုမည်၏၊) ဟိ - ချဲ့၊ ပဋိညာယပိ-ဘိက္ခုဟု ဝန်ခံခြင်းအားဖြင့်လည်း၊ [ပိ - ဖြင့် သမညာယကို ပေါင်း၊] ဧကစ္စော - သည်၊ ဘိက္ခုတိ - ဟူ၍၊ ပညာယတိ - ၏၊ တသ - ထို ပဋိညာယဘိက္ခု၏၊ [သမ္ဘဝေါ - ၌ စပ်၊] ဧတ္ထ-ဤ အရပ်၌၊ ကော- အဘယ်သူနည်း၊ ဣတိ- ဤသို့ မေးအပ်သော်၊ အာဝုသော-

မလဧလ္လိကာ။ ။ဓောဝိတွာ အပနေတုံအသက္ကုဏေယျသဘာဝံ မလံ=ဖွပ်၍ မရနိုင်လောက်အောင် စွဲသော အညစ်အကြေးကို မလဟု ခေါ်၏၊ တထာ အပနေတုံ သက္ကုဏေယျသဘာဝါ ဧလ္လိကာ-ဖွပ်၍ရလောက်သော ကြေး(ဂျေ)ကို ဧလ္လိကာဟုခေါ်၏၊ ဧလသဲ၊ ရေအား + အနုရူပ်-လျော်သော ကြေးတည်း၊ ဧလ္လံ၊ ဧလ္လံယေဝ ဧလ္လိကာ။

သမညာယ ဧဝ။ ။"သမံ-အညိအညွတ် + ဉာယတိ-သိအပ်၏၊ ဣတိ သမညာ"နှင့် အညီ အများသဘောတူ အသိအမှတ်ပြုအပ် ခေါ်ဝေါ်အပ်သော အမည်သည် "သမညာ"မည်၏၊ ထို့ကြောင့် "ပညတ္တိယာ"ဟုဖွင့်သည်၊ ဤပညတ္တိဟူသည် နာမည်ပညတ်ပင်တည်း။ [ဧဝဖြင့် ဘိက္ခုမည်ဖို့ရန် ကောင်းသော အကြောင်းမှန်ကို ကန့်။]

ငါ့ရှင်၊ အဟံ – သည်၊ ဘိက္ခု– ဘိက္ခုတည်း၊ ဣတိ ဧဝမာဒီသု – ဤသို့အစရှိသော ပါဠိရပ်တို့၌၊ သမ္ဘဝေါ – ဖြစ်သင့်ခြင်းကို၊ ဒဋ္ဌဗ္ဗော – ၏၊ ပန– ဆက်၊ အယံ– ဤ အဟံ ဘိက္ခု ဟု ဝန်ခံခြင်းသည်၊ အာနန္ဒတ္ထေရေန – သည်၊ ဝုတ္တတ္တာ– ပြောဆို အပ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ ဓမ္မိကာ–တရားအားလျော်သော၊ (အစစ်အမှန် ဖြစ်သော၊) ပဋိညာ – ဝန်ခံခြင်းတည်း၊ ပန – ဗျတိရိုက်ကား၊ ရတ္တိဘာဂေ – ၌၊ ဒုဿီလာပိ– တို့သည်လည်း၊ ပဋိပထံ–ရှေးရှုဖြစ်သောခရီးကို၊ ဝါ – ခရီးရင်ဆိုင်၊ အာဂစ္ဆန္တေန– လာသူသည်၊ ဝါ–က၊ ကော ဧတ္ထာတိ –ဟူ၍၊ ဝါ– ဒီမှာ ဘယ်သူလဲဟူ၍၊ ဝုတ္တေ– ပြောဆို မေးမြန်းအပ်သော်၊ အဓမ္မိကာယ – တရားအား မလျော်သော၊ အဘူတာယ– မဟုတ်မမှန်သော၊ ပဋိညာယ– ဖြင့်၊ မယံ ဘိက္ခုတိ– ငါတို့ ရဟန်းများ ဖြစ်ကြ၏ ဟူ၍၊ ဝဒန္တိ – ပြောဆို ဝန်ခံကြကုန်၏။

ဧဟိ ဘိက္ခုတိ (ဧတ္ထ)–၌၊ ဧဟိဘိက္ခုနာမ– မည်သည်၊ ဘဂဝတော–၏၊ ဧဟိ ဘိက္ခုတိ ဝစနမတ္တေန – ဧဟိဘိက္ခုဟူသော စကားတော်မျှဖြင့်၊ [မတ္တသဒ္ဒါဖြင့် သရဏဂုံ, ကမ္မဝါစာကို ကန့်သည်။] ဘိက္ခုဘာဝံ– ဘိက္ခုအဖြစ်သို့၊ ဧဟိ ဘိက္ခုပသမ္ပဒံ– ဧဟိဘိက္ခု ပဋ္ဌင်းအဖြစ်သို့၊ [ဘိက္ခုဘာဝံကို ထပ်ဖွင့်သည်၊]ပတ္တော– ရောက်သော ပုဂ္ဂိုလ်တည်း၊ ဟိ–ချဲ့၊ ဘဂဝါ – သည်၊ ဧဟိဘိက္ခုဘာဝါယ– ဧဟိဘိက္ခုအဖြစ် အကျိုးငှါ၊ ဥပနိဿယသမ္ပန္နံ – အားကြီးသော မိုရာအကြောင်းနှင့် ပြည့်စုံသော၊ ပုဂ္ဂလံ – ကို၊ ဒိသွာ – မှ၍၊ ရတ္တာပ်သုကူလန္တ ရတော–နီမြန်းသော

ဝုတ္တတ္တာ။ ။"အဟံ အာဝုသော ဘိက္ခု"ဟု ပြခဲ့သော စကားသည် အဂုံတ္တရ, ဒသကနိပါတ, ဥပါလိဝဂ္ဂ, ကောကနုဒသုတ်၌လာသော စကားတည်း၊ ထိုစကားသည် အရှင်အာနန္ဒာ၏ ပဋိညာဉ်စကားဖြစ်သောကြောင့် "ဓမ္မိကာ – တရားအားလျော်သော (ပြောသည့် အတိုင်း ဟုတ်မှန်သော)+ ပဋိညာဉ်ဖြစ်သည်"ဟူလို။

ပဋိပထံ အာဂစ္ဆန္တေန။ ။ယခုစာအုပ်များ၌ ဒုဿီလာပိနှင့် အရတူအောင် "အာဂစ္ဆန္တာ"ဟု ရှိ၏၊ ဝုတ္တေ၌ စပ်ရမည်ဖြစ်သောကြောင့် "အာဂစ္ဆန္တေန"ဟု ရှိသင့်သည်၊ မှန်၏– အရှင်အာနန္ဒာ၏ ပဋိညာဉ်စကား၌ ခရီးရင်ဆိုင်လာသူသည် ကောကနုဒ ပရိဗိုဇ်တည်း၊ ထိုပရိဗိုဇ်က မေးပုံကို အတုလိုက်၍ ဤ၌လည်း "ပဋိပထံ အာဂစ္ဆန္တေန"ဟု စကားသုံးထားသည်။

ဥပနိဿယသမ္ပန္နံ။ ။ဧဟိဘိက္ခုခေါ်ဖို့ရာ "ဥပ–အားကြီးသော+နိဿယ–မိုရာ အကြောင်း"ဟူသည် တစ်ခုသောရေးဘဝ၌ ပရိကွာရာရှစ်ပါးကို, သို့မဟုတ် သပိတ် သင်္ကန်းမျှကို အရိယာ ပုဂ္ဂိုလ်အား, သို့မဟုတ် သီလရှိသော ပုထုဇဉ်ပုဂ္ဂိုလ်အားလျှဒါန်း၍ "ဣမံ ပရိကွာရဒါနံ အနုဂတေ ဧဟိဘိက္ခုဘာဝါယ ပစ္စယော ဟောတု – ဤပရိကွာရအလှူသည် နောင်အခါ၌ ဧဟိဘိက္ခု ရဟန်းဖြစ်ရခြင်း၏ အကြောင်းဖြစ်ပါစေ"ဟု ဆုတောင်းရှိခဲ့ဖူးခြင်းတည်း။ (သာရတ္ထဋီကာ)

ပဲသုကူသက်နှိုးတော် အကြားမှ၊ သုဝဏ္ဏဝဏ္ဏံ – ရွှေအာဆင်း နှင့်တူသော အဆင်းရှိသော၊ ဒက္ခိဏာဟတ္ထံ – လက်ယာ လက်တော်ကို၊ နီဟရိတ္ဝာ – ထုတ်ဖော်တော်မူ၍၊ ဗြဟ္မယောသံ – မြတ်သောအသံတော်ကို၊ [ဗြဟ္မယောသန္တိ–ဥတ္တမယောသံ။] ဝါ–ဗြဟ္မာမင်း၏ အသံနှင့်တူသော အသံတော်ကို၊ [ဗြဟ္မုနော ယောသသဒိသံ ဝါ ယောသံ။] နိစ္ဆာရေန္တော – မိန့်မြွက်တော် မူလျက်၊ ဧဟိ ဘိက္ခု , စရ ဗြဟ္မစရိယံ သမ္မာ ဒုက္ခသ. အန္တကိရိယာယာတိ – ဟူ၍၊ ဝဒတိ – မိန့်တော်မူ၏၊ [ဘိက္ခု–ဘိက္ခု၊ ဧဟိ – လာလော၊ ဝါ – သင် အလိုရှိသော ရှင်, ရဟန်းအဖြစ်ကို လက်ခံလော၊ ဒုက္ခသ – တေဘူမက ဝဋ္ဋဒုက္ခ၏၊ သမ္မာ–ကောင်းစွာ၊ အန္တကိရိယာယ–အဆုံးကို ပြုခြင်းငှါ၊ ဗြဟ္မစရိယံ – သာသနဗြဟ္မစရိယ, မဂ္ဂဗြဟ္မစရိယကို၊ စရ – ကျင့်လှည့်လော၊] တသ – ထိုပုဂ္ဂိုလ်၏၊ ဘဂဝတော – ၏၊ ဝစနေန – တော်နှင့်၊ သဟေဝ – တစ်ပြိုင်နက်သာလျှင်၊ ဂိဟိလိင်္ဂ–လူ.အသွင်သည်၊ အန္တရဓာယတိ – ကွယ်ပျောက် တော့၏၊ [လူ.အဝတ်နှင့်ဆံမုတ်ဆိပ်ရှည်မျှား ကွယ်ပျောက်သွားသည်–ဟူလို၊] ပဗ္ဗဇ္ဇာစ– ရှင်အဖြစ်သည်လည်းကောင်း၊ ဥပသမ္ပဒါစ – ရဟန်းအဖြစ်သည်လည်းကောင်း၊ ရုဟတိ–တက်ရောက်၏၊ ဝါ – အထမြောက်၏၊ ဘဏ္ဍု – ဥုံးပြည်းသည်၊ ဝါ – ခေါင်းတုန်းရိတ်ပြီးသည်၊ ကာသာယဝသနော – ဖန်ရည်ဆိုးအပ်သော အဝတ်ကို ဝတ်သည်၊ ဟောတိ – ၏၊ ဧကံ – တစ်ထည်သော သင်းပိုင်ကို၊ နိဝါသေတ္ဝာ – ၍၊ ဧကံ – တစ်ထည်သော ဧကသီကို၊ ပါရုပိတ္ဝာ–ခြုံ၍၊ ဝါ– ရမ်း၍၊ ဧကံ – တစ်ထည် သော သင်္ကန်းကြီးကို၊ အံသေ–ပခုံးပေါ်၌၊ ထပေတ္ဝာ – တင်ထား၍၊ ဝါမံသ ကူသေ လက်ဝဲ ပခုံးစွန်း၌၊ အာသတ္တ နိလုပ္ပလဝဏ္ဏမတ္တိကာပတ္တော – ငြိုကပ်စေအပ် (လွယ်အပ်)သော ကြာညိုအဆင်းရှိသော မြေသပိတ်ရှိသည်၊ (ဟုတ္ဝာ – ၍၊ တိဋ္ဌတိ – ၌ စပ်။)

ရတ္တပဲသုကူလန္တ ရတော။ ။ဤစကားကိုထောက်၍ ဘုရားရှင်သည် ယခုကာလ သင်္ကန်းရမ်းသကဲ့သို့ လက်ကတော့မတင်ဘဲ ခြုံတော်မူထားကြောင်းသိသာ၏။ မှန်၏–လက်ကတော့ တင်ထားလျှင် သင်္ကန်းတော်အတွင်းမှ လက်တော်ကို ထုတ်ဖွယ်မလို။

ဧဟိဘိက္ခု။ ။"ဧဟိ – လာလော"ဟု ခေါ်တော်မူသဖြင့် "သင်အလိုရှိအပ်သော ရှင်–ရဟန်းအဖြစ်ကို လက်ခံလော"ဟု ခွင့်ပြုရာရောက်သည်၊ ထို့ကြောင့် "ဧဟိတိ အာယာစိတာနံ (လဘေယျာဟံ ဘန္တေ ဘဂဝတော သန္တိကေ ပဗ္ဗဇ္ဇံ, လဘေယျံဥပသမ္ပဒံ–ဟု တောင်းအပ်ကုန်သော) ပဗ္ဗဇ္ဇုပသမ္ပဒါနံ အနုမတဘာဝပ္ပကာသနဝစနံ၊ တသ္မာ ဧဟိ သမ္ဗဒ္ဓိတ္ဌာဟိ ယထာစိတံ ပဗ္ဗဇ္ဇုပသမ္ပဒါသေသံတိ အဓိပ္ပာ"ဟု မဟာဝဂ္ဂ တေရသကဏ်ဖွင့်သည်။ [ဗြဟ္မစရိယန္တိ–သာသနဗြဟ္မစရိယံ မဂ္ဂဗြဟ္မစရိယဉ္စ၊ ဒုက္ခသ သမ္မာအန္တကိရိယာယာတိ ယောဇေတဗ္ဗံ။]

တိစီဝရဿ ~ သင်္ကန်း ၃ထည်သည်လည်းကောင်၊ ပတ္တော စ– သပိတ်သည်လည်းကောင်း၊ ဝါသိ – ပဲခွပ်သည်လည်းကောင်း၊ ဝါ – တံဆူဖြတ်ကြောင်း ဓားငယ်သည်လည်းကောင်း၊ သူစိ စ–အပ်သည်လည်းကောင်း၊ ဗန္ဓနံ – ခါးပန်း ကြိုးသည်လည်းကောင်း၊ ပရိဿာဝနေန– ပဝါရေစစ်နှင့်တကွ ၊ အဠ – နံသော၊ ဧတေ – ဤ ရိက္ခာရာတို့သည်၊ ယုတ္တယောဂဿ – အားထုတ်အပ်သော ဘာဝနာ နုယောဂရှိသော၊ (အားထုတ်အပ်သော ဘာဝနာ အားထုတ်မှုရှိသော) [ယုတ္တော + ဘာဝနာနုယောဂေါ အဿာတိ ယုတ္တယောဂေါ၊] ဘိက္ခုနော – ၏၊ (ပရိက္ခာရာ – တို့တည်း၊) ဣတိဧဝံ– သို့၊ ဝုတ္တောဟိ– မိန့်တော်မူအပ်ကုန်သော၊ သရီရေ– ၌၊ ပဋိမုဉ္စကေဟိယေဝ– စွပ်အပ်သည်သာလျှင် ဖြစ်ကုန်သော၊ အဠဟိ – နံသော၊ ပရိက္ခာရေဟိ–တို့ဖြင့်၊ [ဣတ္ထမ္ဘူတလက္ခဏာပုဒ်တည်း၊ တချို့က "ဥပလက္ခိတော" ဟု ထည့်ပေးသည်၊] ဝဿသင်္ခိကတ္ထေရော ဝိယ –ဝါခြောက်ဆယ်ရပြီးသော ထေရ်ကဲ့သို့၊ [ဝါခြောက်ဆယ်ရပြီးသော ထေရ်ကြီးသည် ငြိမ်သက်ရကား သင်္ခဝဿိကတ္ထေရောဝိယဖြင့် ငြိမ်သက်သော အမှုအရာရှိကြောင်းကို ပုံစံပြသည်၊] ဣရိယာပထသမ္ပန္နော – ဣရိယာပုထ်နှင့် ပြည့်စုံသည်၊ ဗုဒ္ဓါစရိယကော – ဘုရားဟူသော ဆရာရှိသည်၊ ဗုဒ္ဓုပဇ္ဈာယကော– ဘုရားဟူသော ဥပဇ္ဈာယ်ရှိသည်၊ (ဟုတ္တာ)၊[ဘုရားရှင်က သရဏဂုံဆရာ ကမ္မဝါစာ ဆရာ အရာဌ်လည်းကောင်း ဥပဇ္ဈာယ်အရာဌ် လည်းကောင်း တည်သည် – ဟူလို။] ဝန္ဒမာနောယေဝ – ရှိခိုးလျက်သာလျှင်၊ တိဋ္ဌတိ – တည်၏။

ဟိ– ချဲ့၊ ဘဂဝါ–သည်၊ ပဌမဗောဓိယံ– ပဌမဗောဓိ၌၊ ဝါ – ဝါတော် ၂၀ အတွင်း၌၊ ဧကဿိံ ကာလေ – တစ်ခုသော ပဌမကာလ၌၊ ဧဟိဘိက္ခုပသမ္ပဒါယ ဧဝ – ဧဟိဘိက္ခု ပဋ္ဌင်းအဖြစ်ဖြင့်သာ၊ ဥပသမ္ပာဒေသိ – မြင့်မြတ်သော ပဋ္ဌင်းအဖြစ်သို့ ရောက်စေတော်မူပြီ၊ ဧဝံ – သို့၊ ဥပသမ္ပန္နာစ – မြင့်မြတ်သောရဟန်းအဖြစ်သို့ရောက်သော ပုဂ္ဂိုလ်တို့သည်လည်း၊ သဟသုပရိ – တစ်ထောင်၏အထက်၌၊ ကေစတ္တာလီသုတ္တရာနိ – ၄ ကျိပ်တစ်ပါး အလွန်ရှိကုန်သော၊ တိဏ္ဏိဘိက္ခုသတာနိ– ၃ ရာသောရဟန်းတို့သည်၊ အဟေသုံ – နံပြီ၊ သေယျထိဒံ – အဘယ်တို့နည်း၊ ပဋ္ဌ–နံသော၊ ပဋ္ဌဝဂ္ဂိယတ္ထေရာ – ပဋ္ဌဝဂ္ဂိယထေရ်တို့လည်းကောင်း၊ ယသော – မည်သော၊ ကုလပုတ္တော – လည်းကောင်း၊ တဿ – ထို ယသအမျိုးသား၏၊ ပရိဝါရာ – အခြံအရံဖြစ်ကုန်သော၊ စတုပဏ္ဏာသံ – ၅ ကျိပ် ၄ ယောက်သော၊ သဟာယကာ – အဖော်တို့လည်းကောင်း၊ တိ'သ – ၃ကျိပ်သော၊ ဘဒ္ဒဝဂ္ဂိယာ – ဘဒ္ဒဝဂ္ဂိယ မင်းသားတို့လည်းကောင်း၊ သဟသံ – သော၊ ပုရာဏဇဋိလာ – ရှေးရသေ့တို့လည်းကောင်း၊ ဒ္ဒိဟိ– နံသော၊ အဂ္ဂသာဝကေဟိ– တို့နှင့်၊ သဒ္ဓိံ – တကွ၊ အဖုတေယျသတာ–အခွဲအားဖြင့် ၃ ရာ အတိုင်းအရှည်ရှိကုန်သော၊ ဝါ – နှစ်ရာ

ငါးဆယ် အတိုင်းအရည်ရှိကုန်သော၊ ပရိဗွာဇကာ- တို့လည်းကောင်း၊ ဧကော-သော၊ အဂ်ုလိမာလတ္ထေရော- လည်းကောင်း၊ ဣတိ- ဤပုဂ္ဂိုလ်တို့တည်း၊ ဟိ-သာဓကကား၊ **အဋ္ဌကထာယံ-** ရှေးအဋ္ဌကထာ၌၊ တိဏိသတံ၊ ပေ၊ ဟေဘိက္ခုကာတိ-ဟူသော၊ ဧတံ၊ ဤဂါထာစကားကို၊ ဝုတ္တံ-ပြီးသော၊ [တိဏိ သတံ-၃ ရာတို့ လည်းကောင်း၊ တိဏိ သတန္တိ တိဏိ သတာနိ၊ ဂါထာဗန္ဓသုခတ္ထံ ဝစနဝိပလ္လာသော ကတော။] သဟသဒ္ဒ - လည်းကောင်း၊ စတ္တာလီသံ - လည်းကောင်း၊ ပုန- ဖန်၊ အပရော - အခြားသော၊ ဧကော - တစ်ပါးသော ၊ သပ္ပညော - ပညာ ရှိသော၊ ထေရော စ - အဂ်ုလိမာလထေရ် လည်းကောင်း၊ (ဣတိ - သို့၊) သဗ္ဗေ- နှင်သော၊ ဧတေ - ဤရဟန်းတို့သည်၊ ဟေဘိက္ခုကာ - ဟေဘိက္ခုရဟန်းတို့တည်း။

စ-ဆက်၊ ကေဝလံ - သက်သက်၊ ဧတေ ဧဝ - ဤရဟန်းတို့ချည်းသာ၊ (ဟေ ဘိက္ခုကာ - တို့သည်၊) နု - မဟုတ်ကုန်သေး၊ အညေပိ-နှင်သော၊ ဗဟူ - နှင်သော၊ (ဟေဘိက္ခုကာ - တို့သည်၊) သန္တိ - ရှိကုန်သေး၏၊ သေယျထိဒံ - အဘယ်ရဟန်း တို့နည်း၊ တိသတပရိဝါရော - ၃ ရာ အခြံအရံရှိသော၊ သေလော-မည်သော၊ ဗြာဟ္မဏော - လည်းကောင်း၊ သဟဿပရိဝါရော - သော၊ မဟာကပ္ပိနော- မဟာကပ္ပိနမင်းလည်းကောင်း၊ ဒသသဟဿံ - တစ်သောင်းသော၊ ကပိလဝတ္ထု ဝါသိနော - ကပိလဝတ်၌ နေကုန်သော၊ ကုလပုတ္တာ - တို့လည်းကောင်း၊ သောဠသသဟဿာ -တစ်သောင်းခြောက်ထောင် အတိုင်းအရည်ရှိကုန်သော၊ ပါရာယနိကဗြာဟ္မဏာ- ပါရာယနိက ပုဏ္ဏားတို့လည်းကောင်း၊ ဣတိ ဧဝမာဒယော-ဤသို့ အစရှိသော ပုဂ္ဂိုလ်တို့တည်း၊ ပန - ထိုသို့ပင် အခြား ဟေဘိက္ခုတို့ ရှိပါကုန်သော်လည်း၊ ဧတေ - ထိုဟေဘိက္ခုတို့ကို၊ ဝိနယပိဋကေ - ၌၊ ပါဠိယံ - ၌၊ နု နိဒ္ဒိဋ္ဌတ္တာ - မည္သည်ပြအပ်ကုန်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ (အာစရိယေဟိ - ရှေးအဋ္ဌကထာ ဆရာတို့သည်၊) နု ဝုတ္တာ - မဆိုအပ်ကုန်၊ ဣမေ - ဤ (တစ်ထောင့်သုံးရာ လေးကျိပ်တစ်ပါးသော) ရဟန်းတို့ကို၊ တတ္ထ-ထိုဝိနည်း ပါဠိတော်၌၊ နိဒ္ဒိဋ္ဌတ္တာ- တိုက်ရိုက်ညွှန်ပြ အပ်ကုန်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ [ဝိနည်းမဟာဝါ ပါဠိတော်၌ တိုက်ရိုက်လာသည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊] (အာစရိယေဟိ - တို့သည်၊) ဝုတ္တာ - နှင်ပြီ၊ ဣတိ - ဤသို့မှတ်အပ်၏။

သတ္တဝိသ သဟဿာနိ - ၂သောင်း ၇ထောင်တို့သည်လည်းကောင်း၊ တိဏိယေဝ သတာနိ စ- ၃ ရာသာလျှင် တို့သည်လည်းကောင်း၊ သဗ္ဗေ - ကုန်သော၊ ဧတေပိ - ဤရဟန်းတို့ကိုလည်း၊ [ဧတေဟိ - ရှိသည်ကား မကောင်း၊] သခ်ါတာ- ဟေဘိက္ခု၌ သွင်းယူရေတွက်အပ်ကုန်၏၊ သဗ္ဗေ - နှင်သော၊ ဧတေ - တို့သည်၊ [၂ ရပ်ပေါင်း နှစ်သောင်း ရှစ်ထောင် ခြောက်ရာလေးဆယ် တစ်ပါးတို့သည်၊]

ဧဟိဘိက္ခုကာ – ဧဟိဘိက္ခုရဟန်းတို့တည်း၊ ဣတိ – အပြီးတည်း။ ["သဗ္ဗေတေ ဧဟိဘိက္ခုကာ"သည် ဧဟိဘိက္ခုအားလုံး၏ နိဂုံးတည်း။]

တီဟိ၊ ပေ၊ ဥပသမ္ပန္နောတိ – ကား၊ ဗုဒ္ဓံ သရဏံ ဂစ္ဆामိတိ အာဒိနာ–သော၊ နယေန – ဖြင့်၊ တိက္ခတ္တုံ – ကြိမ်၊ ဝါစံ – စကားလုံးကို၊ ဘိန္ဒိတ္တာ – ခွဲခြား၍၊ [စကားလုံး ကွဲကွဲပြားပြား ရွတ်ဆိုခြင်းကို "ဝါစံဘိန္ဒိတ္တာ"ဟု ဆိုသည်။] ဝုတ္တော ဟိ–ဆိုအပ်ကုန်သော၊ တီဟိ–နှင့်သော၊ သရဏဂမနေဟိ– တို့ဖြင့်၊ ဥပသမ္ပန္နော–မြင့်မြတ်သော ပဋ္ဌင်းအဖြစ်သို့ ရောက်သူတည်း၊ ဟိ – ချဲ့၊ အယံ ဥပသမ္ပဒါနာမ–ဒါမည်သည်၊ ဧဟိဘိက္ခုဥပသမ္ပဒါ – ဒါလည်းကောင်း၊ သရဏဂမနုပသမ္ပဒါ – လည်းကောင်း၊ ပေ၊ ဥတ္တိစတုတ္ထကမ္မဥပသမ္ပဒါ – လည်းကောင်း၊ ဣတိ – သို့၊ အဋ္ဌဝိဓာ – ရှိ၏၊ တတ္ထ–ထိုရှစ်ပါးတို့တွင်၊ ဧဟိဘိက္ခုဥပသမ္ပဒါ–ကိုလည်းကောင်း၊ သရဏဂမနုပသမ္ပဒါ စ – ကိုလည်းကောင်း၊ ဝုတ္တာဧဝ – ဆိုအပ်ပြီးသည်သာ။ [ရှေ့၌ ဆိုအပ်ခဲ့သော ၂ မျိုးပင် – ဟူလို။]

ဩဝါဒပဋိဂ္ဂဟဏုပသမ္ပဒါနာမ–ဒါမည်သည်၊ [မဟာကဿပတ္ထေရ်သ အနုညာတ ဥပသမ္ပဒါ – ၌ စပ်၊] ကဿပ – ကဿပ၊ (ယသ္မာ–ကြောင့်၊ အဟံ–သည်၊ ဇာနန္တော ဧဝ–ကေန်သိသည်သာလျှင်၊ ဟုတ္တာ–၍၊ ဇာနာမိ–သိ၏၊ ဣတိ စ–ဤသို့ လည်းကောင်း၊ ပဿန္တော ဧဝ – ကေန် မြင်သည်သာလျှင်၊ ဟုတ္တာ – ၍၊ ပဿာမိ– ၏၊ ဣတိ စ– လည်းကောင်း၊ ဝဒါမိ– မိန့်တော်မူ၏၊) တသ္မာ– ကြောင့်၊

အယံ ဟိ ဥပသမ္ပဒါ နာမ။ ။သရဏဂမနေ ဟိ ဥပသမ္ပန္နောနှင့် စပ်၍ ဥပသမ္ပဒါ ရှစ်ပါးကို ပြလိုသောကြောင့်"အယံ ဟိ"စသည်မိန့်၊ ထို၏ အကျယ်ကား"ဣမာသု အဋ္ဌသု ဥပသမ္ပဒါသု၊ ပေ၊ ဥပသမ္ပန္နောတိ ဝုတ္တဿ ဟောတိ"ဟူသော တစ်မျက်နှာကျော်တိုင်အောင်တည်း။

ဩဝါဒပဋိဂ္ဂဟဏုပသမ္ပဒါ။ ။ဘုရားရှင်ပေးတော်မူအပ်သော ဩဝါဒကို အရှင်မဟာကဿပသည် ခံယူ၏၊ ထိုဩဝါဒခံယူခြင်းကြောင့် ခွင့်ပြုတော်မူအပ်သော ဥပသမ္ပဒါသည် ဩဝါဒပဋိဂ္ဂဟဏုပသမ္ပဒါမည်၏။

ဩဝါဒ ၃ မျိုး။ ။"တသ္မာတိဟ"စသည်သော ဩဝါဒတော်သည် ၃ချက်ပါ၏၊ ထိုတွင် ပဌမသည် ဟိရိဩတ္တပ္ပကို ကြီးစွာဖြစ်စေဖို့ရန် ဩဝါဒတည်း၊ ဒုတိယမှာ တရားနာရာ၌ စိတ်အားလုံး စိုက်ထားဖို့ရန် ဩဝါဒတည်း၊ တတိယကား သာတသဟဂတကာယဂတာသတိ မစွန့်ဖို့ရန် ဩဝါဒဖြစ်သည်။

တသ္မာတိဟ။ ။ထိုဩဝါဒ ၃ မျိုးတွင် တစ်မျိုးတစ်မျိုး၌ "တသ္မာတိဟ"ဟု စချီ၍ "ဧဝံဟိ တေ ကဿပ သိက္ခိတဗ္ဗံ"ဟူသော နိဂုံးဖြင့် အဆုံးသတ်ထားသည်ကို သတိပြုပါ၊ တသ္မာတိဟ၌ တိနှင့်ဟကို အနက်မရှိဟု လည်းကောင်း, တအက္ခရာလာ၍ "ဣဟ–ဣမသ္မိံ သာသနေ"ဟု လည်းကောင်း ၂ နည်းဖွင့်၏၊ တသ္မာ၏ အဓိပ္ပာယ်ကိုလည်း "ယသ္မာ အဟံ ဇာနန္တော၀ ဇာနာမိတိ, ပဿန္တော ၀ စ ပဿာမိတိ ဝဒါမိ"ဟု ထည့်သည်။

[တိနင့်ဟ အနက်မရှိ] (တစ်နည်း)ကျဟ–ဤသာသနာတော်၌၊ [တ–အာဂုံ] တေ–သည်၊ ဧဝံ– ဤ ဆိုအပ်လတ္တံ့သော အခြင်းအရာအားဖြင့်၊ သိက္ခာတဗ္ဗံ – ကျင့်ကြံကြိုးကုတ် အားထုတ်ရာ၏၊ ဝါ – ရမည်၊ (ကိ)၊ ထေရေသု – ထေရ်တို့၌လည်းကောင်း၊ နဝေသု – သီတင်းငယ်တို့၌လည်းကောင်း၊ မဇ္ဈိမေသု စ– သီတင်းလတ်တို့၌လည်း ကောင်း၊ မေ – ၏၊ တိဗ္ဗံ – ကြီးစွာသော၊ ဟိရောတ္တပ္ပံ– ဟိရိသြတ္တပ္ပသည်၊ ပစ္စုပဋ္ဌိတံ –မချဉ်းကပ်မီကပင် တည်နေသည်၊ ဘဝိဿတိ–တဲ့၊ ဣတိ – သို့၊ (သိက္ခာတဗ္ဗံ – ရာ၏ ဝါ – ရမည်၊) ကဿပ – ပ၊ ဧဝံ ဟိ – ဤဆိုအပ်ပြီးသော အခြင်းအရာအား ဖြင့်သာ၊ တေ – သည်၊ သိက္ခာတဗ္ဗံ – ရာ၏၊ ဝါ – ရမည်။ [ဧဝံ ဟိ – စသည်ကား သြဝါဒတစ်ပါး၏ နိဂုံးတည်း။]

ကဿပ – ပ၊ (ယသ္မာ – ကြောင့်၊ အဟံ – သည်၊ ဇာနန္တော ဧဝ – သာလျှင်၊ ဟုတ္တာ – ၍၊ ဇာနာမိ – ၏၊ ဣတိ စ – လည်းကောင်း၊ ပဿန္တော ဧဝ – သာလျှင်၊ ဟုတ္တာ – ၍၊ ပဿामိ–၏၊ ဣတိ စ– သို့လည်းကောင်း၊ ဝဒါမိ – ၏၊) တသ္မာ–ကြောင့်၊ ဣဟ–၌၊ တေ – သည်၊ ဧဝံ– ဖြင့်၊ သိက္ခာတဗ္ဗံ–ရာ၏၊ ဝါ– ရမည်၊ (ကိ)၊ ယံ ကိဉ္စိ– အမှတ်မရှိ တစ်စုံတစ်ခုသော၊ ကုသလူပသံဟိတံ – အပြစ်ကင်းသောအရာနှင့် ယှဉ်သော၊ ဓမ္မံ– ကို၊ သောသာမိ– နာအုံ၊ သဗ္ဗံ– သော၊ တံ ဓမ္မံ–ကို၊ အဋ္ဌိကတ္တာ–

ဧဝံ သိက္ခာတဗ္ဗံစသည်။ ။ဣဒါနိ ဝုစ္စမာနာကာရေန သိက္ခာတဗ္ဗံ၊ တိဗ္ဗန္တိ ဗဟလံ မဟန္တံ၊ ဟိရောတ္တပ္ပဗ္ဗာတိ ဟိရိ စ သြတ္တပ္ပံ စ၊ ပစ္စုပဋ္ဌိတံတိ ဥပသင်္ကမနတော ပဋ္ဌမတရမေဝ (ပတိအနက်) ဥပဋ္ဌိတံ၊ ထေရနဝမဇ္ဈိမပုဂ္ဂိုလ်များထံ သွားလိုသောအခါ မသွားမီကပင် ကြီးစွာသော ဟိရိသြတ္တပ္ပ ထားရ၍ သွားပါ–ဟူလို၊ မိမိက ထိုသို့သွားလျှင် မိမိထံ လာသော ထေရစသည်ကလည်း ကြီးစွာ ဟိရိသြတ္တပ္ပထားရ၍ လာကြမည်ပင်ဖြစ်၏။

မှတ်ချက်။ ။ဘုရားရှင် ပရိနိဗ္ဗာန်စံတော်မူပြီးသောအခါ ဤသာသနာတော်ကို ခေါင်းဆောင်ရမည့် အရှင်မဟာကဿပအား ပေးတော်မူအပ်သော ဤပဋ္ဌမသြဝါဒကို စဉ်စားသင့်၏၊ ထေရနဝမဇ္ဈိမတို့အပေါ်၌ မိမိကလေးစားမှသာ, ထေရနဝမဇ္ဈိမတို့က မိမိကိုပြန်၍ လေးစားပေလိမ့်မည်၊ ဤသို့ လေးစားမှသာ သာသနာတော်ကိုလည်း အစွန့်ရှည်စွာ စောင့်ရှောက်နိုင်ပေလိမ့်မည်၊ ထို့ကြောင့် ဟိရိသြတ္တပ္ပကင်း၍ အချင်းချင်းဂရုမစိုက်မှုသည် သာသနာတော်ပျက်ခြင်း၏ အကြောင်း တစ်ရပ်ဟုမှတ်ပါ။

အဋ္ဌိကတ္တာ။ ။တေန ဓမ္မေန အတ္ထိကံ ကတ္တာ၊ အဋ္ဌိကို"အတ္ထိကံ"ဟု ဖွင့်သဖြင့် "အတ္ထော ယဿ အတ္ထိတိ အတ္ထံ"ဟု အသယတ္ထိဝိဂ္ဂဟကို ပြု၏၊ တ္ထကို ဌပြု၊ "ထိုတရားဖြင့် အလိုရှိသူကိုပြု၍"ဟု ပေး၊ "လိုလိုချင်ချင်နှင့် တရားနာပါ"ဟူလို။

တစ်နည်း။ ။တံ ဝါ ဓမ္မံ"ဒေသ မယှံ ဓမ္မော"တိ အတ္ထံ ကတ္တာ၊ အဋ္ဌိကို"အတ္ထံ"ဟု ဖွင့်သဖြင့် "အဋ္ဌိ"၌ စီပစ္စည်း, တစ်နည်း (ဤ)ပစ္စည်းသည် သွတ္ထတည်းဟုသိစေ၏၊ ဤအဖွင့်ကို ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒဝိဘင်း မူလဋီကာလည်းဖွင့်၏၊"အတ္ထံ ကတ္တာတိ–ဟိတံ ကတ္တာ"ဟု အနုဋီကာဖွင့်၏၊ တရားနာသောအခါထိုတရားကို"ငါ၏စီးပွားပဲ"ဟု သဘောထား၍ လေးလေးစားစားနာပါ–ဟူလို။

အလိုရှိသည်ကိုပြု၍၊ ဝါ–လိုလိုချင်ချင်ပြု၍၊ (တစ်နည်း) အဋ္ဌိကတွာ–မိမိစီးပွားကို ပြု၍၊ဝါ–မိမိစီးပွားလို သဘောထား၍၊ မနသိကတွာ– စိတ်ဌိတ်ထား၍၊ သဗ္ဗစေတသာ–အလုံးစုံ နှလုံးသွင်းကြောင်းစိတ်ဖြင့်၊ ဝါ– အစွမ်းကုန် နှလုံးသွင်းကြောင်းစိတ်ဖြင့်၊ သမန္နာဟာရိတွာ–နှလုံး သွင်း၍၊ သြဟိတသောတော–ထားအပ်သော ပသာဒသောတ, ဉာဏသောတရှိသည်၊ (ဟုတွာ) ဓမ္မ–ကို၊ သောသာမိ–နာအံ့၊ ဣတိ–သို့၊ (သိက္ခိတဗ္ဗ–၏) ကသိပ–ပ၊ ဧဝံဟိ–သာလျှင်၊ တေ–သည်၊ သိက္ခိတဗ္ဗ–၏။ [ဤစကားဖြင့် ဒုတိယသြဝါဒကို ပြတော်မူသည်။]

ကသိပ – ပ၊ (ယသ္မာ–ကြောင့်၊ အဟံ ဇာနန္တော ဧဝ ဇာနামိ ဣတိ စ, ပသန္တော ဧဝ ပသာမိ ဣတိ စ ဝဒါမိ၊) တသ္မာ–ကြောင့်၊ ဣဟ–ဌ၊ တေ–သည်၊ သိက္ခိတဗ္ဗံ၊ (ကိံ)၊ မေ– ငါ၏ (စိတ်ကို)၊ သာတသဟဂတာ– သာယာတတ်သော သုခဝေဒနာနှင့်တကွဖြစ်သော၊ ကာယဂတာသတိ စ– ဥဒ္ဓုမာတကကာယ, အာနာပါန ကာယဌိဖြစ်သော ပထမစျာန်သတိသည်လည်း၊ နိ ဝိဇဟိဿတိ– မစွန့်လတ္တံ့၊ [အမြဲသတိထားသည်–ဟူလို၊] ဣတိ (သိက္ခိတဗ္ဗံ၊) ကသိပ ဧဝံ ဟိ တေ သိက္ခိတဗ္ဗံ၊ [ဤစကားဖြင့် တတိယသြဝါဒကို ပြတော်မူသည်၊] ဣတိ–သို့၊ ဣမသ္မိ သြဝါဒသ္မိ–ဤသြဝါဒတော် ၃ ရပ်ကို၊ ပဋိဋ္ဌဟဏောန–ခံယူခြင်းကြောင့်၊ မဟာကသိပတ္ထေရသ–အား၊ အနုညာတဉ္စ ပသမ္ဘဒါ–ခွင့်ပြုတော်မူအပ်သော ပဋိဘာန်းအဖြစ်တည်း။ [ပြခဲ့သော စကားသည် သြဝါဒပဋိဋ္ဌဟဏ မဟုတ်သေး၊ သြဝါဒသာ ဖြစ်သေး၏၊ ထို့ကြောင့် ဣမိနာ သြဝါဒပဋိဋ္ဌဟဏောန–ဟု မရှိသင့်၊ "ဣမသ္မိ သြဝါဒသ္မိ ပဋိဋ္ဌဟဏောန" ဟု ရှိမှသင့်သည်၊ နောက်ဌိလည်း "အဌဂရုဓမ္မသ္မိ ပဋိဋ္ဌဟဏောန" ဟု လာလတ္တံ့။]

သဗ္ဗစေတသာ။ ။စိတ္တသ္မိ ထောက်ပိ ဗဟိ ဂန္တုံ အဒေန္တော သဗ္ဗေ နိ သမန္နာဟာရိတွာ=တရားနာစဉ် စိတ်ကို အပြင်အာရုံသို့ အနည်းငယ်မျှ မထွက်သွားစေဘဲ အစွမ်းကုန် တရားနှလုံးသွင်းကြောင်း စိတ်ဖြင့် နှလုံးသွင်း၍။ [ဤအဖွင့်ကို ထောက်၍ "သဗ္ဗံ" မရှိသင့်ဟုမှတ်။]

သြဟိတသောတော။ ။ ထပိတသောတော၊ အဝပုဗ္ဗ ဓာတော် တပစ္စည်းကို "ထပိတ" ဟု ဖွင့်သည်၊ ဓမ္မေ နိဟိတသောတော (ထားအပ်သော သောတရှိသည်၊) ဧဝံ ဟိ တေ သိက္ခိတဗ္ဗံတိ– ဉာဏသောတ္ထ ပသာဒသောတ္ထ သြဒဟိတ္တာ မယာ ဒေသိတံ ဓမ္မံ သက္ကစ္စမေဝ သုဏိဿာမိတိ ဧဝံ ဟိ တေ သိက္ခိတဗ္ဗံ။

သာတ၊ ပေ၊ ကာယဂတာသတိ။ ။ အသုဘေသု စေဝ အာနာပါနေ စ ပဌမဈာနဝသေန သုခသမ္ပယုတ္တာ ကာယဂတာသတိ၊ သာတကို သုခ ဟုဖွင့်၏၊ ကာယဂတာဌိ ကာယကိုလည်း အသုဘကာယ–ကို အာနာပါနကာယကို ယူစေလိုသည်၊ ထိုကာယကို အာရုံပြု၍ ပထမစျာန်သုခနှင့် ယှဉ်သောသ–ဟူလို။

ပဉ္စာဗျာကရဏာပသမ္ပဒါ နာမ–မည်သည်၊ သောပါကသ– သောပါကသာမဏေ အား၊ အနုညာတ ဥပသမ္ပဒါ–တည်း၊ ကိရ–ချဲ့၊ ဘဂဝါ–သည်၊ ပုဗ္ဗာရာမေ– ပုဗ္ဗာရုံ ကျောင်းတိုက်၌၊ အနုစက်မန္တံ–အတုလိုက်၍ စကြ်ိသွားသော၊ သောပါကသာမဏေရုံ–ကို၊ [ပုစ္ဆိ–၌စပ်၊] သောပါက–က၊ ဥဒ္ဓုမာတကသညာတိ ဝါ–ဥဒ္ဓုမာတကသညာ ဟူသည်လည်း ဖြစ်သော၊ ရူပသညာတိ ဝါ–သော၊ ဣမေ ခမ္ဘာ–ဤတရားတို့သည်၊ နာနတ္တာ–အထူးထူးသော အနက်အဓိပ္ပာယ်ရှိကုန်သလော၊ နာနာဗျဉ္ဇနာ–အထူးထူးသော သဒ္ဒါရှိကုန်သလော၊ ဥဒါဟု–သို့မဟုတ်၊ ဧကတ္တာ–တစ်မျိုးတည်းသော အနက်အဓိပ္ပာယ် ရှိကုန်သလော၊ ဗျဉ္ဇနမေဝ–သဒ္ဒါသည်သာ၊ နာနံ–ထူးသလော၊ ဣတိ–သို့၊ ဒသ–နှ်သော၊ အသုဘနိဿိတေ–အသုဘ၌မှီကုန်သော၊ ပဒေ–တို့ကို၊ ပုစ္ဆိ–မူပြီ၊ သော–ထိုသောပါကသာမဏေသည်၊ တေ–ထိုပြဿနာတို့ကို၊ ဗျာကာသိ–ဖြေပြီ၊ ဘဂဝါ–သည်၊ တဿ–အား၊ သာဓုကာရံ–သာဓုဟု ပြုအပ်သောအသံကို၊ ဝါ–ကောင်းချီးကို၊ ဒတ္တွာ–မူ၍၊ သောပါက–က၊ တွံ–သည်၊ ကတိဝဿော–ဘယ်နှစ်နှစ်ရှိသည်၊ အသိ–နည်း၊ ဣတိ–ဤသို့၊ ပုစ္ဆိ–မေးတော်မူပြီ၊ ဘဂဝါ–မြတ်စွာဘုရား၊ အဟံ–သည်၊ သတ္တဝဿော–၇ နှစ်ရှိသည်၊ (အမှိ–၏၊) ဣတိ–ဤသို့လျှောက်ပြီ၊ သောပါက–က၊ တွံ–သည်၊ မမ–၏၊ သဗ္ဗညုတညာဏေန–တော်နှင့်၊ သဒ္ဓိं–ကွ၊ သံသန္ဒိတ္တာ–နှီးနှောတိုက်ဆိုင်၍၊ ပဒေ–တို့ကို၊ ဗျာကာသိ–ပြီ၊ ဣတိ–ဤသို့မိန့်တော်မူ၍၊ အာရဒ္ဓစိတ္တော–နှစ်သက်စေအပ်သော စိတ်ရှိတော်မူသည်၊ (ဟုတ္တာ)၊ ဥပသမ္ပဒံ – ကို၊ အနုဇာနိ – မူပြီ၊ အယံ – ဤ ပဌမ အဖြစ်သည်၊ ပဉ္စာဗျာကရဏာပသမ္ပဒါ – မည်၏၊ **ဂရုဓမ္မပဋိဂ္ဂဟဏာပသမ္ပဒါနာမ** – မည်သည်၊ မဟာပဇာပတိယာ – မဟာပဇာပတိဂေါတမီအား၊ အဋ္ဌဂရုဓမ္မသ–ရှစ်ပါးသောဂရုခံကို၊ ပဋိဂ္ဂဟဏေန–လက်ခံခြင်းကြောင့်၊ အနုညာတဥပသမ္ပဒါ – တည်း၊ [ဘိက္ခုနောဝါဒဝဂ်နှင့် ဘိက္ခုနီခန္ဓကဋ္ဌကထာသည်၊]

ဥဒ္ဓုမာတကသညာ။ ။ ဥဒ္ဓုမာတကအလောင်းကို ပဋိဘာဂနိမိတ် ထင်အောင်ရှု၍ ရအပ်သော ပထမဈာန်သည် ဥဒ္ဓုမာတကသညာ မည်၏၊ သညာကို ခေါင်းတပ်၍ ဈာန်တစ်ခုလုံးကို ယူစေသည်။

ရူပသညာ။ ။ ကသိုဏ်းရုပ်ကို အာရုံပြု၍ ရအပ်သောဈာန်သည် ရူပသညာမည်၏၊ ထို ၂မျိုး လုံးပင် ရူပဈာန်အဖြစ်ဖြင့် အနက်တူသောကြောင့် ဧကတ္တဖြစ်ပါ၏၊ သဒ္ဒါအားဖြင့်ကား မတူသောကြောင့် နာနာဗျဉ္ဇန ဖြစ်ပါသည်–ဟု သာမဏေက ဖြေသည်၊ [အာရဒ္ဓစိတ္တောတိ အာရာဓိတစိတ္တော– သောပါကသာမဏေသည် နှစ်သက်စေအပ် (ကျေနပ်စေအပ်သော) စိတ်ရှိတော်မူသည်၊ အားရ ကျေနပ်တော်မူသည်–ဟုလို။]

ဒုတောနုပသမ္မဒါနာမ–မည်သည်၊ အမုကာသိယာ–အမုကာသိ မည်သော၊ ဂဏိကာယ–ပြည့်တန်ဆာမအား၊ အနုညာတ ဥပသမ္မဒါ–တည်း။ [စူဠဝါဘိက္ခုနီခန္ဓကဋ္ဌကထာသည်။]

အဋ္ဌဝါစိကုပသမ္မဒါနာမ–မည်သည်၊ ဘိက္ခုနိယာ–ရဟန်းမ၏၊ ဘိက္ခုနိသံဃတော–မှ၊ ဥတ္တိစတုတ္ထေန–ကံလည်းကောင်း၊ ဘိက္ခုသံဃတော–မှ၊ ဥတ္တိ စတုတ္ထေန–လည်းကောင်း၊ ဣတိ–သို့၊ ဒ္မိဟိ–နှင့်သော၊ ဣမေဟိ ကမ္မေဟိ–တို့ဖြင့်၊ ဥပသမ္မဒါ–ခြင်းတည်း၊ **ဥတ္တိစတုတ္ထကမ္မုပသမ္မဒါ**နာမ–မည်သည်၊ ဘိက္ခုနုံ– တို့၏၊ ဧတရဟိ–ယခုအခါ၌၊ ဥပသမ္မဒါ–တည်း၊ အဋ္ဌသု–နှင့်သော၊ ဣမာသု ဥပသမ္မဒါသု–တို့တွင်၊ ယာ အယံ–အကြင်သို့သော ဤဥပသမ္မဒါကို၊ [အနိယမဖြစ်၍ "ယာ"ဟုလည်းကောင်း, သရဏဂမနုပသမ္မဒါခန်းဖြစ်၍ နီးသောကြောင့် "အယံ" ဟုလည်းကောင်း ထားသည်၊] အနုဇာနာမိ ဘိက္ခဝေ၊ ပေ၊ ဥပသမ္မဒန္တိ–ဟူ၍၊ ဧဝံ–သို့၊ အနုညာတာ–ခွင့်ပြုတော်မူအပ်ပြီ၊ [ဝိနည်းမဟာဝါ, မဟာခန္ဓကဋ္ဌ သာသနာ တည်စတွင် ပထမ ခွင့်ပြုတော်မူသည်၊ နောက်ဋ္ဌကား ဤသရဏဂမနုပသမ္မဒါကို ပယ်တော်မူသည်။] ဣမာယ ဥပသမ္မဒါယ–ဖြင့်၊ ဥပသမ္မန္နော–တည်း၊ ဣတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။

ဘဒ္ဒြောတိ–ကား၊ အပါပကော–မကောင်းမှု မရှိသူသည်၊ ဝါ – မယုတ်မာသူသည်၊ (ဘိက္ခု– ဘိက္ခုမည်၏၊) ဟိ–ချဲ့၊ ကလ္လာဏပုထုဇ္ဇနာဒယော–ကလ္လာဏပုထုဇဉ် အစရှိသော ပုဂ္ဂိုလ်တို့သည်၊ ယာဝ–လောက်၊ အရဟာ–သည်၊ (အတ္ထိ)၊ တာဝ–ထိုရဟန္တာတိုင်အောင်၊ ဘဒ္ဒြေန–ကောင်းသော၊ သီလေန–စတုပါရိသုဒ္ဓိသီလနှင့် လည်းကောင်း၊ သမာဓိနာ–ဝိပဿနာ၏ အခြေခံဖြစ်သော သမာဓိနှင့်လည်းကောင်း၊ ပညာယ–လောကီ လောကုတ္တရာပညာနှင့် လည်းကောင်း၊ [သီလန္တိ–စတုပါရိသုဒ္ဓိသီလ၊ သမာဓိတိ–ဝိပဿနာပါဒကာ အဋ္ဌ သမာပတ္တိယော၊ ပညာတိ လောကိယလော ကုတ္တရညာဏံ၊] ဝိမုတ္တိယာ–အရဟတ္တဖိုလ်နှင့်လည်းကောင်း၊

ဣမာသု၊ ပေ၊ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ ။တိဟိ သရဏဂမနေဟိ ဥပသမ္မန္နောတိ" ဟူသော ပါဠိတော်နှင့် စပ်၍ ဥပသမ္မဒါရှစ်ပါးကို အတ္တဒုဋ္ဌါရအဖြစ်ဖြင့် ပြပြီး၍ အလိုရှိအပ်သော ဥပသမ္မဒါကို (အတ္တဒုဋ္ဌေသသဘောအားဖြင့်) ပြလိုသောကြောင့် "ဣမာသု၊ ပေ၊ ဝုတ္တံ ဟောတိ" ဟု မိန့်သည်၊ ဤကျမ္မ "တိဟိသရဏဂမနေဟိ ဥပသမ္မန္နော" အဖွင့်ပြီးသည်။

အပါပကော။ ။ "ဘဒ္ဒြော–ကောင်းသူ" ဟူသည် "ယုတ်မာသူ၏ ဆန့်ကျင်ဘက်သူတော်ကောင်း" ဟု သိစေလို၍ "အပါပကော"ဟု မိန့်သည်၊ နတ္ထိ ပါပံ ယဿတိ အပါပကော၊ (သမာသန္တ–က ပစ္စည်း၊) "ဘဒ္ဒြေန သီလေန၊ ပေ၊ သမန္နာဂတတ္တာ"ကား ဘဒ္ဒြ အမည်ရခြင်း၏ အကြောင်းပြတည်း၊ ထိုသမန္နာဂတတ္တာကိုကြည့်၍ "ဘဒ္ဒြယဿတိ ဘဒ္ဒြော"ဟု အဿတ္ထိပြုဖွယ်မလို၊ "ဘဒ္ဒတိ သောဘတိတိ ဘဒ္ဒြော"ဟုသာပြု၊ဘဒိ ဓာတ်, ရက်ပစ္စည်း။

ဝိမုတ္တိညာဏဒဿနေန စ – အရဟတ္တဖိုလ်ကို သိမြင်တတ်သော ပစ္စဝေက္ခဏာဉာဏ်နှင့်လည်းကောင်း၊ သမန္နာဂတတ္တာ – ကြောင့်၊ ဘဒ္ဒေါ ဘိက္ခုတိ – ဟူ၍၊ သမ္ပဲ-ခေါ်ဝေါ်အပ်သည်၏ အဖြစ်သို့၊ ဂစ္ဆန္တီ – နိ၏။

သာရောတိ – ကား၊ တေဟိယေဝ သီလသာရာဒီဟိ – ထို သီလအနှစ် အစရှိသည်တို့နှင့်ပင်၊ သမန္နာဂတတ္တာ–ကြောင့်၊ နီလသမန္နာဂမေန–အညိုရောင်နှင့် ပြည့်စုံခြင်းကြောင့်၊ နီလောပဌော (တိ)–ဌေါဟူ၍၊ ဝါ–အညိုပုဆိုးဟူ၍(ဝေဒိတဗ္ဗော) ဝိယ–ကဲ့သို့၊ (တထာ–တူ၊) သာရော ဘိက္ခုတိ–ဟူ၍၊ ဝေဒိတဗ္ဗော–၏၊ ဝါ–တစ်နည်း၊ ဝိဂတကိလေသဖေဂ္ဂုဘာဝတော–ကင်းသော ကိလေသာအကာ ရှိသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ (ကိလေသာအကာမှ ကင်းသည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊) ခီဏာသဝေါ၀-ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်ကိုသာ၊ သာရောတိ– ဟူ၍၊ ဝေဒိတဗ္ဗော– ၏၊ **သေက္ခောတိ**– ကား၊ ပုထုဇနကလျာဏကေန–ကလျာဏပုထုဇဉ် ပုဂ္ဂိုလ်နှင့်၊ သဒ္ဒိ–ကွ၊ သတ္တ, အရိယာ-တို့သည်၊ တိသော, သိက္ခာ – တို့ကို၊ သိက္ခန္တီ– ကျင့်ကုန်ဆဲ၊ ဣတိ – ကြောင့်၊ သေက္ခာ – ကွတို့ မည်၏၊ တေသု– ထိုကလျာဏပုထုဇဉ်နှင့် တကွ ၇ ပါး သော အရိယာ ပုဂ္ဂိုလ် တို့တွင်၊ ယော ကောစိ– အမှတ်မထား တစ်ပါးပါးသော ပုဂ္ဂိုလ်ကို၊ သေက္ခော ဘိက္ခုတိ – ဟူ၍၊ ဝေဒိတဗ္ဗော – ၏၊ နု သိက္ခတိ – ကျင့်ဆဲ မဟုတ်၊ ဣတိ – ကြောင့်၊ **အသေက္ခော**– မည်၏၊ သေက္ခဓမ္မေ–ကျင့်ထိုက်သော တရားတို့ကို၊

နီလသမန္နာဂမေန။ ။အညိုဂုဏ်နှင့် ပြည့်စုံသောကြောင့် အဝတ်ကိုလည်း ဂုဏ္ဍပစာရ အားဖြင့် "နီလော" ဟု ဆိုရသကဲ့သို့ သီလစသော အနှစ်ဂုဏ်နှင့် ပြည့်စုံသောကြောင့် ဘိက္ခုကိုလည်း "သာရ"ဟု ခေါ်ရသည်–ဟူလို၊ ဤစကားဖြင့် ဂုဏ္ဍပစာဟုပြု၍ "သာရော ယသ အတ္ထိတိ သာရော"ဟု အဿတ္ထိပြုဖွယ် မလို–ဟုပြသည်။

ပုထုဇနကလျာဏကေန။ ။ယောပိ ကလျာဏပုထုဇနော အနုလောမပဋိပဒါယ (လောကုတ္တရာအားလျော်သော ဝိပဿနာအကျင့်၌) ပရိပ္ပူရကာရီ သီလသမ္ပန္နော ဣန္ဒြိယေသု ဂုတ္တဒ္ဒါရော ဘောဇနေ မတ္တညူ ဇာဂရိယာနုယောဂမနုယုတ္တော ပုဗ္ဗရတ္တာပရရတ္တံ ဗောဓိပက္ခိယ ဓမ္မာနံ ဘာဝနာနုယောဂ မနုယုတ္တော ဝိဟရတိ၊ အဓ္ဓ ဝါ သေ ဝါ အညတရံ သာမညဖလံ အဓိဂမိဿာမိတိ၊ သောပိ ဝုစ္စတိ သိက္ခတိတိ သေက္ခောတိအာဟ–ပုထုဇနကလျာဏကေန သဒ္ဒိ'တိ။ [ဝိပဿနာ အားထုတ်မှုစသော အကျင့်နှင့် ပြည့်စုံသော ကလျာဏပုထုဇဉ်လည်း သေက္ခပုဂ္ဂိုလ်တွင် ပါဝင်နိုင်သည်–ဟူလို။]

နု သိက္ခတိတိ။ ။ကျင့်ခြင်းကိစ္စ မပြီးသေးသော မဂ္ဂ–ဟေဋ္ဌိမဖလဋ္ဌ ပုဂ္ဂိုလ်များကိုသာ "သိက္ခန္တီတိ" ဟူသော ဝစနတ္တကြောင့် "သေက္ခ"ဟုဆိုရသည်၊ အထက်၌ ကျင့်ဖွယ်ကိစ္စမရှိ, ကျင့်ခြင်း ကိစ္စပြီးစီးပြီးသောကြောင့် ရဟန္တာကို "နု သိက္ခတိ–သေက္ခပုဂ္ဂိုလ်များကဲ့သို့ ကျင့်ဆဲမဟုတ်" ဟု ဆိုရသည်၊"ယတ္ထ အာသက်ာ, တတ္ထ ပဋ္ဌိသေဓော ကာတဗ္ဗော" ဟူသော ပရိဘာသာနှင့်အညီ

အတိက္ကမ္မ – လွန်မြောက်၍၊ အဂ္ဂဖလေ – အရဟတ္တဖိုလ်၌၊ ဌိတော – တည်သော၊ တတော – ထို အရဟတ္တဖိုလ်ထက်၊ ဥတ္တရိ – အလွန်၊ သိက္ခိတဗ္ဗာဘာဝတော – ကျင့်ထိုက်သော တရား၏ မရှိတော့ခြင်းကြောင့်၊ ခီဏာသဝေါ–ကို၊ အသေက္ခောတိ–ဟူ၍၊ ဝုစ္စတိ – ၏။။

သမဂ္ဂေန သံဃေနာတိ–ကား၊ သဗ္ဗန္တိမေန– အလုံးစုံသော အပိုင်းအခြားတို့၏ အဆုံး၌ဖြစ်သော၊ ပရိယာယေန–အပိုင်းအခြားဖြင့်၊ ပဋ္ဌဝဂ္ဂ ကရဏီယေ–ပဋ္ဌဝဂ္ဂသံဃာ သည် ပြုထိုက်သော၊ ကမ္မေ–၌၊ ယာဝတိကာ–အကြင်မျှလောက် အနည်းဆုံး ၅ပါး အတိုင်းအရှည် ရှိကုန်သော၊ ဘိက္ခူ–ပကတတ်ရဟန်းတို့သည်၊ ကမ္မပ္ပတ္တာ–ကံသို့ ရောက်ကုန်၏၊ ဝါ–ကံအားလျောက်ပတ်ကုန်၏၊ တေသံ–ထိုအနည်းဆုံး ၅ ပါးသော ရဟန်းတို့၏၊ အာဂတတ္တာ–လာကုန်ပြီး၏ အဖြစ်ကြောင့်လည်းကောင်း၊ ဆန္ဒာရဟာနံ–ဆန္ဒထိုက်သော အခြားရဟန်းတို့၏၊ [၅ ပါးမှ အခြားရဟန်း–ဟူလို၊] ဆန္ဒဿ–၏၊ ဝါ– ကို၊ အာဟဋတ္တာ– ဆောင်အပ်ပြီး၏ အဖြစ်ကြောင့်လည်းကောင်း၊ သမ္မုခီဘူတာနံ–မျက်မှောက် ဖြစ်၍ဖြစ်သော ရဟန်းတို့၏၊ အပ္ပဋိက္ခောသနတော စ– မတားမြစ်ခြင်းကြောင့် လည်းကောင်း၊ ဧတသ္မိံ ကမ္မေ– ဤပဋ္ဌဝဂ္ဂကရဏီယကံ၌၊ သမဂ္ဂဘာဝ–

"ကျင့်ဆဲ လေလား"ဟု ယုံမှားဖွယ်ရှိသော ရဟန္တာ၌သာ "နိ သိက္ခတိ"ဟု ပဋိသေဓပြုရသောကြောင့် ထိုကဲ့သို့ယုံမှားဖွယ် မရှိသောလောကီတရား နိဗ္ဗာန်တရားတို့သည် "အသေက္ခ"အမည် မရထိုက်တော့ချေ။

ဋီကာတစ်နည်း။ ။ "ဝုဒ္ဓိပတ္တာသိက္ခာ ဝါ အသေက္ခာ" ဟု ဋီကာ၌ အဋ္ဌကထာမှ တစ်နည်းဖွင့် သေး၏၊ ဤအလို (အ)သည် ဝုဒ္ဓိအနက်ဟော–ဟု မှတ်၊ "အသေက္ခာ–အကြီးဆုံး သိက္ခာရှိသူ" ဟူလို၊ သို့ဖြစ်လျှင် သေက္ခတို့တွင် အကြီးဆုံး အရဟတ္တမဂ္ဂဋ္ဌ ပုဂ္ဂိုလ်ကို "အသေက္ခ"ဟု ခေါ်သင့်ရာရောက်၏၊ သို့သော်–တံသဒိသေသု တဗ္ဗောဟာရတော– ထိုအရဟတ္တမဂ်နှင့် တူသော ဖိုလ်တရား၌ "အသေက္ခ" အမည်ကို (သဒိသူပစာရအားဖြင့်) တင်စားခြင်းကြောင့် အရဟတ္တဖိုလ်သည် အသေက္ခ (အကြီးဆုံး သေက္ခ) ဟု နာမည်ရ၍ ထိုဖိုလ်၌ တည်သော ရဟန္တာလည်း ထို အသေက္ခ တရား ရှိသောကြောင့် အသေက္ခပုဂ္ဂိုလ် အမည်ရသည်။

သဗ္ဗန္တိမေန ပရိယာယေန။ ။ပရိယာယေနကို "ပရိစ္ဆေဒေန"ဟုဖွင့်၏၊ ဥပသမ္ပဒါကံကို မဆ္ဆိမဒေသ၌ ၃၀ ပါးမှ အထက်ဖြစ်သောသံဃာ, ပစ္စန္တရာဇ်ဝယ် ၅ ပါးမှ အထက်ဖြစ်သော သံဃာသည် ပြုထိုက်၏၊ ထို့ကြောင့် ဥပသမ္ပဒါကံကို "အနည်းဆုံး ပဋ္ဌဝဂ္ဂကရဏီယကံ"ဟုဆိုသည်။

ဧတသ္မိံ ကမ္မေ။ ။"ဧကသ္မိံ"ဟု မရှိရ၊ ပြခဲ့သော "ပဋ္ဌဝဂ္ဂကရဏီယေကမ္မေ"ကို ပြန်၍ ညွှန်းသောကြောင့် " ဧတသ္မိံ " ဟု ရှိသင့်သည်။ ["သမဂ္ဂဘာဝ ဥပဂတေန" သည် သမဂ္ဂေန သံဃေန၏ လိုရင်းအဖွင့်၊ ထိုသံဃေနကို ကာတဗ္ဗေန ၌စပ်။]

ညီညွတ်သည်၏ အဖြစ်သို့။ ဥပဂတေန – ကပ်ရောက်သော၊ (သံဃေန – သည်၊) **ဥတ္တိစတုတ္ထေနာတိ** – ကား၊ တီဟိ – ၃ ကြိမ်ကုန်သော၊ အနုသာဝနာဟိ – ကမ္မဝါစာတို့ဖြင့် လည်းကောင်း၊ ဧကာယ – သော၊ ဥတ္တိယာ စ – ဖြင့် လည်းကောင်း၊ ကာတဗ္ဗေန – ပြုထိုက်သော၊ **ကမ္မေနာတိ** – ကား၊ ဓမ္မိကေန – တရားအားလျော်သော၊ ဝိနယကမ္မေန – ဝိနည်းကံဖြင့်၊ **အကုပ္ပေနာတိ** – ကား၊

ဥတ္တိစတုတ္ထေန။ ။"ဥတ်လျှင် ၄ ကြိမ်မြောက်ရှိ" ဟူ သောစကားကို စဉ်းစားလျှင် ကမ္မဝါစာ ၃ ကြိမ်က အလျင်ကျ၍, ဥတ်ကနောက်ကျသည်–ဟုထင်စရာရှိ၏၊ တကယ်ရှုတ်ဖတ်သောအခါ ကမ္မဝါစာ ၃ ကြိမ်ကနောက်, ဥတ်ကအလျင် ရှုတ်ရသည်၊ သို့သော် ကမ္မဝါစာ ၃ ကြိမ်က သဘောတူဖြစ်၍, သဘောကွဲသော ဥတ်ကို ၄ ကြိမ်မြောက်ဟု မိန့်တော်မူသည်၊ အဋ္ဌကထာ၌လည်း ရှုတ်စဉ်ကို မလိုက်ဘဲ "ဥတ္တိစတုတ္ထ" ဟူသော သဒ္ဒါနေကို လိုက်၍ "တီဟိ အနုသာဝနာ ဟိ ဧကာယ ဥတ္တိယာ" ဟု ဥတ်ကို နောက်ထား၍ ဖွင့်သည်။ ["ဥတ္တိ+စတုတ္ထာ ယသာတိ ဥတ္တိစတုတ္ထံ (အနုသာဝနံ)၊ ထို့နောက် "ကာတဗ္ဗေန" ကိုကြည့်၍ "ဥတ္တိစတုတ္ထေန+ ကာတဗ္ဗံ ဥတ္တိစတုတ္ထံ" ဟု ကာတဗ္ဗ(ကတ)တဒ္ဓိတ် ဆင့်ပါ။]

ဓမ္မိကေန ဝိနယကမ္မေန။ ။ဓမ္မသ+အနုရူပ် ဓမ္မိက၊ "ဓမ္မ" ဟူသည် ဝိနည်းပါဠိတော် ဓမ္မတည်း၊ ဝိနည်းမဟာဝါ ပါဠိတော်၌ ဥပသမ္ပဒါ ကဲ့ပြုသောအခါ "ပထမံ ဥပဇ္ဈံ ဂါဟာပေတဗ္ဗော" စသျှင် ပထမဥပဇ္ဈာယ် ယူစေရခြင်း, သပိတ်သင်္ကန်း ပြောပြုရခြင်း, ရဟန်းလောင်းကို သံဃဟတ္ထပါသ်မှ အပြင်ထုတ်၍ အနုသာသကသမ္ဘတိ ပြုရခြင်း, ထို သမ္ဘတိရသူက အနုသာသန ပြုရခြင်း, အနုသာသန ပြုပြီးနောက် ရှေးဦးစွာ ပြန်လာ၍ သံဃာကို အနုသာသန ပြုပြီးကြောင်း အသိပေးပြီးမှ ရဟန်းလောင်းကို သံဃဟတ္ထပါသ်သို့ ခေါ်ရခြင်း, ရဟန်းပြုပေးဖို့ရန် ရဟန်းလောင်းကို ခွင့်တောင်းစေရခြင်း, အန္တရာယိကသမ္ဘတိ ပြုရခြင်း, သမ္ဘတိရသူကစစ်ဆေးမေးမြန်းရခြင်း, ဥတ် ကမ္မဝါစာရှုတ်ဖတ်ရခြင်း, သြဝါဒပေးရခြင်းဟူသော အလုပ်အစီအစဉ်များကို ပြထားတော်မူ၏၊ ထိုအတိုင်း ပြုလုပ်အပ်သောကံကို "ဓမ္မိကဝိနယကံ" ဟု ခေါ်သည်။

မှတ်ချက်။ ။ ဤအဖွင့်ကိုထောက်၍ ဥတ္တိစတုတ္ထ ကမ္မဝါစာကိုသာ "ဥပသမ္ပဒါကံ" ခေါ်သည်မဟုတ်၊ ပြအပ်ပြီးသော ကိစ္စအားလုံးကိုမှ "ဥပသမ္ပဒါကံ" ဟု ခေါ်သည်၊ ထို့ကြောင့် "ဥတ္တိစတုတ္ထေန–ဥတ္တိစတုတ္ထ ကမ္မဝါစာဖြင့် ပြုအပ်သော၊ ကမ္မေန– တရားအားလျော်သော ဝိနည်းကံဖြင့်" ဟု အနက်ပေးရမည်–ဟု မှတ်။

အကုပ္ပေန။ ။ "အကောပေတဗ္ဗတံ" ဟု ကာရိတ်နှင့်တကွ တဗ္ဗပစ္စည်းကိုကြည့်၍ "ကောပိယတေတိ–ဗျက်စီးစေအပ် (ဗျက်ဆီးအပ်)၏၊ ဣတိ ကုပ္ပံ၊ နဿ+ကုပ္ပ အကုပ္ပ"ဟုပြု၊ "ဗျက်ဆီး"ဟူရာ၌ "တစ်စုံတစ်ခုဖြင့် ဗျက်ဆီးခြင်းမဟုတ်, တားမြစ်ကန့်ကွက်ခြင်းတည်း"ဟု သိစေလို၍ "အပ္ပဋိက္ခောသိတဗ္ဗတံ" ဟု အဓိပ္ပာယ်တွေ့ဖွင့်သည်၊ ထို့ကြောင့် "တဗ္ဗတံ စ" ဟု (စ) ဝါဖွယ်မလို၊ ဋီကာ (နောက်နား)၌လည်း (စ) မပါ၊ ထို အကုပ္ပဖြစ်ခြင်း၏ အဂ်ါကိုပြလို၍ "ဝတ္ထု၊ ပေ၊ သမ္ပန္နတ္တာ" ဟု ထည့်၍ ဖွင့်သည်။

ဝတ္ထုဥတ္တိ၊ ပေ၊ သမ္ပတ္တိသမ္ပန္နတ္တာ – ဝတ္ထုသမ္ပတ္တိ , ဥတ္တိသမ္ပတ္တိ , အနုသာဝန သမ္ပတ္တိ , သီမာသမ္ပတ္တိ , ပရိသာသမ္ပတ္တိတို့နှင့် ပြည့်စုံသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ အကောပေတဗ္ဗတံ – မပျက်စီးစေထိုက် သည်၏အဖြစ်သို့၊ ဝါ – မဖျက်ဆီးထိုက် သည်၏အဖြစ်သို့၊ အပ္ပဋိက္ကောသိတဗ္ဗတံ – မတားမြစ်ထိုက်သည်၏ အဖြစ်သို့၊ ဥပဂတေန– ကပ်ရောက်သော၊ [ကမ္မေန– ၌ စပ်၊] **ဌာနာရဟေနာတိ** – ကား၊ ကာရဏာရဟေန – ဥပသမ္ပဒါကံ၏ အကြောင်းဖြစ်သော ဥတ္တိစတုတ္ထ

ဝတ္ထုသမ္ပတ္တိ။ ။ ရဟန်းလောင်းကို (ဥပသမ္ပဒါကံ၏ တည်ရာဖြစ်သောကြောင့်) ဝတ္ထုဟု ခေါ်၏၊ ထိုဝတ္ထုသည် အသက်၂၀ မပြည့်လျှင်လည်းကောင်း, ပါရာဇိကကျမှုးလျှင် လည်းကောင်း, ပဏ္ဍုက်စသော အဘာဗပုဂ္ဂိုလ် တစ်ယောက်ယောက်ဖြစ်လျှင်လည်းကောင်း သမ္ပတ္တိမဖြစ်၊ ပါရာဇိကကျသူ စသည်မဟုတ်ဘဲ အသက်၂၀ ပြည့်သူဖြစ်မှ ဝတ္ထုသမ္ပတ္တိဖြစ်သည်။

ဥတ္တိ, အနုသာဝန။ ။ဥတ်ကမ္မဝါစာကို ပါဠိတော်မှာ လာသည့်အတိုင်းအပြည့်အစုံ မရွတ်လျှင် သမ္ပတ္တိမဖြစ်၊ ပါဠိတော်လာသည့်အတိုင်း ရွတ်မှ ဥတ္တိသမ္ပတ္တိ, အနုသာဝနသမ္ပတ္တိဖြစ်သည်။

သီမာ, ပရိသာ။ ။ရဟန်းခံရာသီမ်သည် ဝိပတ္တိသီမ်ပျက်တွင် ပါဝင်နေလျှင်သမ္ပတ္တိ မဖြစ်၊ သီမ်အစစ် ဖြစ်မှ သီမာသမ္ပတ္တိဖြစ်သည်၊ ရဟန်းပရိသတ်လည်း ပါရာဇိကမကျမှုးသော ရဟန်းစစ်စစ် ၎င်းပါး (မဇ္ဈိမဒေသ၌ ၁၀ ပါး) ရှိ၍ ဆန္ဒဆောင်ထိုက်သူတို့၏ ဆန္ဒကို ဆောင်ယူပြီးလျှင် မကန့်ကွက် မတားမြစ်မှ ပရိသာသမ္ပတ္တိ ဖြစ်သည်။

ကာရဏာရဟေန။ ။ ဌာနကို "ကာရဏ"ဟု ဖွင့်သဖြင့် "ဌာနသဒ္ဒါသည် (ဂုဏသရီယစသော အနက်တို့တွင်) ကာရဏအနက်ဟောတည်း" ဟု သိစေ၏၊ ထိုဌာန(ကာရဏ) ဟူသည် ဥတ္တိစတုတ္ထကမ္မဝါစာတည်း၊ မှန်၏– ထို ကမ္မဝါစာသည် ဥပသမ္ပဒါကံဟူသော အကျိုး၏တည်ရာ အကြောင်းတစ်ရပ် ဖြစ်၏၊ ထို ကမ္မဝါစာ မပါလျှင် မည်သည့်နည်းနှင့်မျှ ဥပသမ္ပဒါကံ အထမမြောက်နိုင်။ [တိဋ္ဌတိ ဖလံ ဧတ္ထာတိ ဌာနံ၊ ဧတ္ထ–ဤ ဥတ္တိစတုတ္ထကမ္မဝါစာ၌၊ ဖလံ–ဥပသမ္ပဒါကံ ဟူသော အကျိုး သည်၊ တိဋ္ဌတိ–တည်၏၊ ဣတိ, တံ–ထို ဥတ္တိစတုတ္ထ ကမ္မဝါစာသည်၊ ဌာနံ–မည်၏။]

ဌာနာရဟ။ ။"ဌာနာရဟ" ဟူသည် ဝတ္ထု၏ မပြည့်စုံခြင်းစသော အပြစ်တို့မှ လွတ်သော ဥပသမ္ပဒါကံတည်း၊ ထင်ရှားစေအံ့–ဌာနာရဟေနသည် ကမ္မေန၏ ဝိသေသနတည်း၊ ဥပဇ္ဈာယ် ယူမှုမှစ၍ ကမ္မဝါစာဆုံးသည့်တိုင်အောင် ကိစ္စကို ကမ္မ (ဥပသမ္ပဒါကံ= ရဟန်းခံကိစ္စ)ဟု ခေါ်၏၊ ထိုကံသည် ရဟန်းလောင်းဟူသော ပြည့်စုံသော ဝတ္ထု, ပြည့်စုံသောသံဃာ, မပျက်သောသီမ် ဟူသော အပြစ်တို့မှ ကင်းလွတ်မှသာ ထိုဥတ်ကမ္မဝါစာကို ရွတ်ဆိုခြင်းငှာထိုက်၏၊ ဝတ္ထုစသည်တို့က အပြစ်မလွတ်လျှင် ရွတ်ဆိုခြင်းငှာ မထိုက်၊ ထို့ကြောင့် ဝတ္ထုဒေါသ စသည်တို့မှ ကင်းလွတ်သော ဥပသမ္ပဒါကံကို ဌာနာရဟ ခေါ်သည်ဟု မှတ်။ [ဌာနသ – ဥတ္တိစတုတ္ထကမ္မဝါစာဟူသော အကြောင်းအား + အရဟံ – ထိုက်တန်သော ဥပသမ္ပဒါကံတည်း၊ ဌာနာရဟံ – ကံ။]

ကမ္မဝါစာအား ထိုက်တန်သော၊ သတ္တုသာသနရဟေန – ဘုရား အဆုံးအမတော် ဖြစ်သော ဥတ္တိစတုတ္ထ ကမ္မဝါစာအား ထိုက်တန်သော (ကမ္မေန – တရား အားလျော်သော ဝိနည်းကဲ့ဖြင့်၊) **ဥပသမ္ပန္နော** နာမ – ဥပသမ္ပဒါ မည်သည်ကား၊

ဝိမတိ။ ။ ဥ တ္တိစတုတ္ထာ ကမ္မဝါစာ ဥပသမ္ပဒါကမ္မသ္မိ ကာရဏတ္တာ ဌာနံ၊ တသ္မာ ဌာနသ္မိအရဟံ အနုစ္ဆဝိကန္တိ ဝတ္ထုဒေါသာဒိဝိနိမုတ္တကမ္မံ ဌာနာရဟန္တိ ဝုတ္တံ၊ ဝတ္ထာဒိဒေါသယုတ္တသ္မိ ကမ္မသ္မိ သတိဘာဝတော ကမ္မဝါစာရဟတ္တာဘာဝါ=ဝတ္ထုဒေါသစသည်နှင့်ယှဉ်သော ဥပသမ္ပဒါကံ၏ သဘောအားဖြင့် (ဝိနည်းထုံးစံအားဖြင့်) ကမ္မဝါစာကို ထိုက်တန်သောသဘော၏ မရှိခြင်းကြောင့် တည်း။

သတ္တုသာသနာရဟေန။ ။ ကာရဏကို "သတ္တုသာသန"ဟု ဖွင့်သည်၊ ဌာနအတွက် ပြုခဲ့သော ဥ တ္တိစတုတ္ထဥပသမ္ပဒါကမ္မဝါစာကိုပင် ဘုရားရှင်၏ အဆုံးအမတော်အတိုင်း ရွတ်ရသောကြောင့် "သတ္တုသာသန" ဟု ဆိုသည်၊ ထို ကမ္မဝါစာကိုရွတ်ရာ၌ ဥ တ်ကိုအလျင်, ကမ္မဝါစာ ၃ ကြိမ်ကို နောက်မှ ရွတ်ရမည်ဟုလည်းကောင်း, ရဟန်းလောင်းဟူသော ဝတ္ထု, ကာရကသံဃာဟူသော ပရိသတ်, ဥပဇ္ဈာယ်ဟူသောပုဂ္ဂိုလ်များကို ("သံဃော, နာဂ, အာယသ္မတော, တိဿေန ဥပဇ္ဈာယေန" စသည်ဖြင့်) ပါစေရမည်ဟု လည်းကောင်း, ဌာန်ကရိဏီး ပီသစေရမည်ဟု လည်းကောင်း (ပရိဝုါကမ္ဘဝဂ်စသည်၌) ဘုရားဆုံးမတော်မူထားဏ၏၊ ထိုဆုံးမအပ်တိုင်းသော ဥတ် ကမ္မဝါစာအား ထိုက်တန်သော ကဲ့ကို "သတ္တုသာသနာရဟ"ဟု ဆိုသည်။ [ယထာ ကာတဗ္ဗန္တိ ဟိ ဘဂဝတာ ဝုတ္တံ၊ တထာ အကတံ (ထို အမိန့်တော်အတိုင်း မပြုအပ်သော ဥတ် ကမ္မဝါစာသည်) ဥပသမ္ပဒါကမ္မသ္မိ ကာရဏံ နာ ဟောတိ၊ တိ နာ တံ (ထိုဥပသမ္ပဒါကံသည်) ဌာနာရဟံ၊ တေနာဟ–ကာရဏာရဟေန သတ္တုသာသနာရဟေနာတိ– သာရတ္တ။]

မှတ်ချက်။ ။ သာရတ္ထ အလိုအားဖြင့် ဌာနာရဟ၌ ဌာနအရ ဘုရား အဆုံးအမတော်အတိုင်း ရွတ်ရသော ဥ တ်ကမ္မဝါစာကို အရကောက်သောကြောင့် ပါဠိတော်ဝယ် "ဌာနာရဟေန" ဟူသော ပါဠိဖြင့် ဥ တ္တိသမ္ပတ္တိနှင့် အနုသာဝနသမ္ပတ္တိ ၂ မျိုးကို ပြု၏– ဟု သိစေ၏၊ "သမဂ္ဂေန သံဃေန" ဖြင့် ညီညွတ်သောသံဃာဟု ဆိုသောကြောင့် ပရိသာသမ္ပတ္တိကို ပြု၏၊ အကုပ္ပေန ပါဠိဖြင့်ကား (ကျန်သမျှကို သိမ်းယူရသော ပါရိသေသနည်းဖြင့်) ဝတ္ထုသမ္ပတ္တိ, သီမာသမ္ပတ္တိကိုပြု၏၊ ဤသို့ အသီးသီးပြသော်လည်းအဋ္ဌကထာ၌မူ အကုပ္ပလက္ခဏာ (မဖျက်အပ်သော ကဲ့၏ အထိမ်းအမှတ် အင်္ဂါ) ကိုတစ်နေရာတည်း၌ ပေါင်း၍ ပြလိုသောကြောင့် "အကုပ္ပေန" အရ၌ သမ္ပတ္တိ ၅ မျိုးလုံး ကို ပြထားလေသည်–ဟု သာရတ္ထ၌ မှတ်ချက် ပြထားသည်။

တစ်နည်း။ ။ဝိမတိ၌ ဌာန–သတ္တုသာသနတို့အရ နိဗ္ဗာန်ရောက်ခြင်း၏ တည်ရာအကြောင်း ဖြစ်သော သိက္ခာ ၃ ဖြာ သာသနာတော်ကို ကောက်ယူ၍ ထိုသာသနာတော်အား လျောက်ပတ်အောင် အစီအစဉ် ကျကျနန ပြုအပ်သော ဥပသမ္ပဒါကံကို "ဌာနာရဟ " ဟု တစ်နည်းကြံသေး၏။ [အထ ဝါ–ဌာနန္တိ နိဗ္ဗာနပတ္တိဟေတုတော သိက္ခတ္တယသင်္ခါတံ သာသနံ ဝုစ္စတိ၊ တသ အနုစ္ဆဝိကံ ကမ္မံ ဌာနာရဟံ။]

ဥပရိဘာဝံ–အထက်တန်း၏ အဖြစ်သို့၊ သမာပန္နော ပတ္တော–ရောက်သူတည်း၊ ဣတိ အတ္ထော–နက်၊ ဟိ–မှန်၊ ဘိက္ခုဘာဝေါ– ရဟန်းအဖြစ် သည်၊ ဥပရိဘာဝေါ–အထက်တန်း၏ အဖြစ်တည်း၊ ဝါ–မြင့်မြတ်သူ၏ အဖြစ်တည်း၊ တဋ္ဌ–ထိုမြင့်မြတ်သူ၏ အဖြစ်သို့လည်း၊ ဩ–ဤပုဂ္ဂိုလ်ကို၊ ယထာဝုတ္တေန–အကြင်အကြင် ဆိုအပ်ပြီးသော၊ ကမ္မေန–ဝိနည်းကံဖြင့်၊ သမာပန္နတ္တာ–ရောက်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ ဥပသမ္ပန္နောတိ–ဟူ၍၊ ဝုစ္စတိ–၏။

စ– ဆက်၊ ဇ္ဈ – ဤပထမပါရာဇိက သိက္ခာပုဒ်၏ ပဒဘာဇနီ၌၊ ဥတ္တိစတုတ္ထကမ္မံ– ဥတ္တိစတုတ္ထကံဟူသော၊ ဧကမေဝ–တံတစ်မျိုးတည်းသာ၊ အာဂတံ–လာ၏၊ ပန– ထိုသို့ပင် ဥတ္တိစတုတ္ထကံ တစ်မျိုးတည်းသာ လာပါသော်လည်း၊ ဣမသ္မိံ ဌာနေ ဌတ္ဝာ စတ္တာရိ သံဃကမ္မာနိ နိဟရိတ္ဝာ ဝိတ္ထာရတော ကထေတဗ္ဗာနိတိ= ဤနေရာ၌ တန်ရပ်၍ ၄ပါးသော သံဃကံတို့ကို ထုတ်ဆောင်၍ အကျယ် ဆိုထိုက်ကုန်၏ ဟူ၍၊ သဗ္ဗအဋ္ဌကထာသု–အလုံးစုံသော ရှေး အဋ္ဌကထာတို့၌၊ (အာစရိယေဟိ–ရှေး အဋ္ဌကထာဆရာတို့သည်၊) ဝုတ္တံ – ပြီ၊ စ – ဆက်၊ တာနိ – ထို ကံ တို့ကို၊ အပလောကနကမ္မံ– အပလောကနကံ လည်းကောင်း၊ ဥတ္တိကမ္မံ– လည်းကောင်း၊ ဥတ္တိဒုတိယကမ္မံ–လည်းကောင်း၊ ဥတ္တိစတုတ္ထကမ္မံ–လည်းကောင်း၊ ဣတိ–သို့၊ ပဋ္ဌ ပါဠိယာ–အစဉ်အားဖြင့်၊ ထပေတ္ဝာ–၍၊ (မာတိကာစဉ်၍–ဟူလို၊) ဝိတ္ထာရေန–အားဖြင့်၊ ခန္ဓကတော– မဟာဝါ, စူဠဝါခန္ဓကမှ လည်းကောင်း၊ ပရိဝါရာဝသာနေ – ပရိဝါ၏ အဆုံး၌၊ ကမ္မဝိဘင်္ဂတော စ–ကမ္မဝိဘင်းမှလည်းကောင်း၊ ပါဠိ– ပါဠိတော်ကို၊

ဥပရိဘာဝံ၊ ပေ၊ ပတ္တော။ ။ဥပသမ္ပန္နောခ်ဉ် ဥပကို "ဥပရိဘာဝံ" ဟုလည်းကောင်း, သမ္ပန္နောကို "သမာပန္နော" ဟုလည်းကောင်း ဖွင့်သည်၊ "ပတ္တော"ကား သမာပန္နောခ်ဉ် သံ+အာဥပသာရတို့ အနက်ထူးမရှိဟု ပြသော ဥဒုကတ္ထတည်း၊ "ဥပရိဘာဝံ–မြင့်မြတ်သူ၏အဖြစ်"ဟူသည် ကုဋ္ဌေ ထောင်ကျော် သီလတို့ကို ဆောက်တည်၍ ကျင့်ခြင်းကြောင့် "သီလသိက္ခာအားဖြင့် လူတို့ထက် မြင့်မြတ်သူ၏အဖြစ် "တည်း။ [နဝကောဋ္ဌိ သဟဿာနိတိ အာဒိနာ ဝုတ္တပဗ္ဗဘေဒါနံ အနေကသဟဿာ နံ သံဝရဝိနယာနံ သမာဒိယိတ္ဝာ ဝတ္တနေန "ဥပရိဘူတာ အဂ္ဂဘူတာ+သမ္ပဒါတိ ဥပသမ္ပဒါ= မြင့်မြတ်သောပြည့်စုံခြင်း၊ ဝါ–ရဟန်းအဖြစ်"။– မဟာဝါ, ဓမ္မစက္ကပဝတ္တနသုတ်အဖွင့် တေရသကဏ် ဋီကာ။]

ဇ္ဈ စ။ ။ "ဥတ္တိစတုတ္ထေန ကမ္မေန" နှင့် စပ်၍ ရှေ ့အဋ္ဌကထာများ၌ ဤနေရာဝယ် "ကမ္မလက္ခဏ" မည်သော ကံအမျိုးမျိုးကို ချဲ့ထားကြသော်လည်း ဤအဋ္ဌကထာ၌ ဤနေရာဝယ် မချဲ့တော့ဘဲ ပရိဝါ–ကမ္မဝဂ္ဂကျမှ ချဲ့မည်အကြောင်းကိုလည်းကောင်း, ထိုသို့ ဤ၌ မချဲ့ဘဲ ကမ္မဝဂ်ကျမှ ချဲ့၍ပြသဖြင့် ရသင့်သော အကျိုးကိုလည်းကောင်း ပြလို၍ "ဇ္ဈ စ" စသော အမှာ စကားချပ်ကို မိန့်ဆိုအပ်လေသည်။

အာဟရိတ္တာ–၍၊ (အာစရိယေဟိ–တို့သည်၊) ကထိတာနိ–ဆိုအပ်ကုန်ပြီ၊ တာနိ–ထိုကဲ့တို့ကို၊ မယံ– (ဗုဒ္ဓယောသဆရာ) ငါတို့သည်၊ **ပရိဝါရာဝသာနေ–၌၊ ကမ္မဝိဘင်္ဂေ**ယေဝ–၌သာ၊ ဝါ – ကျမှသာ၊ ဝဏ္ဏယိသာမ – ဖွင့်ကုန်တော့အံ့၊ ဟိ–လဒ္ဓဂုဏ်ကို ဆိုဦးအံ့၊ ဧဝံသတိ – ဤသို့ဖြစ်လသော်၊ [ပရိဝါအဆုံး ကမ္မဝိဘင်းကျမှသာ ဖွင့်လသော်၊] ပထမပါရာဇိကဝဏ္ဏနာ စ – ဇိကအဖွင့်သည်လည်း၊ ဘာရိယာ–ထမ်းဆောင်ထိုက်သော တာဝန်သည်၊ ဝါ – ဝန်လေးသည်၊ နု ဘဝိသတိ – လတ္တံ့၊ ယထာဌိတာယ – အကြင်အကြင် တည်ရှိသော၊ ပါဋိယာ စ – ပါဋိတော်ကိုလည်း၊ ဝဏ္ဏနာ– ဖွင့်ခြင်းသည်၊ သုဝိညေယ္ယာ– လွယ်ကူစွာ သိအပ်သည်၊ ဝါ– သိလွယ်သည်၊ ဘဝိသတိ– တံ့၊ တာနိ စ ဌာနာနိ– ထိုကမ္မ ဝိဘင်းဟူသော ပါဋိရပ်တို့သည်လည်း၊ အသုညာနိ – အဖွင့်မှ မကင်းဆိတ်ကုန်သည်၊ ဘဝိသန္တိ – နှ်လတ္တံ့၊ တသ္မာ – ကြောင့်၊ အနုပဒဝဏ္ဏနမေဝ – ပုဒ်စဉ်အတိုင်း ဖွင့်ခြင်းကိုသာ၊ ကရောမ – ပြုကုန်တော့အံ့။ [ထိုကဲ့တို့ကို ဤနေရာ၌ မဖွင့်ဘဲ ဤပါရာဇိက ပါဋိ၌ ပါရှိသော မထင်ရှားသော ပုဒ်များကိုသာ အစဉ်အတိုင်း ဖွင့်သွားတော့မည်–ဟူလို။]

တတြာတိ–ကား၊ ဘိက္ခကောတိအာဒိနာ–သော၊ နယေန–ဖြင့်၊ ဝုတ္တောသု–ဆိုအပ်ပြီးကုန်သော၊ တေသု ဘိက္ခူသု– ထိုဘိက္ခုတို့တွင်၊ ယွာယံ ဘိက္ခုတိ–ကား၊ ယော အယံ ဘိက္ခု – သည်၊ [ဥပသမ္ပန္နော–၌စပ်၊] **သမဂ္ဂေန သံဃေန၊ ပေ၊ ဥပသမ္ပန္နော**တိ–ကား၊ အဋ္ဌသု–နှ်သော၊ ဥပသမ္ပဒါသု–တို့တွင်၊ ဥတ္တိစတုတ္ထေနေဝ ကမ္မေန– ဥတ္တိစတုတ္ထကဲ့ဖြင့်သာလျှင်၊ ဥပသမ္ပန္နော– မြင့်မြတ်သော ပဋ္ဌင်းအဖြစ်သို့ ရောက်၏၊ **အယံ ဣမသ္မိံ အတ္ထေ အဓိပ္ပေတော ဘိက္ခု**တိ – ကား၊ အယံ – (ဥတ္တိစတုတ္ထ ကဲ့ဖြင့် မြင့်မြတ်သော ပဋ္ဌင်းအဖြစ်သို့ ရောက်သော) ဤရဟန်းကို၊ မေထုနံ ဓမ္မံ ပဋိသေဝိတွာ ပါရာဇိကော ဟောတီတိ–မေထုန်၊ ပေ၊ ဟောတိ ဟူသော၊

ဝေဒို သတိ။ ။ဤ ဝါကျမျိုးသည် အကျိုးရကိုပြသော လဒ္ဓဂုဏ်ဝါကျချည်းတည်း၊ "ပထမ၊ ပေ၊ နု ဘာရိယာ ဘဝိသတိ" ဖြင့် ဤနေရာ၌ ထိုကဲ့များကို မဆိုခြင်း၏အကျိုးရပုံကို ပြ၏၊ "ယထာဌိတာယ၊ ပေ၊ ဘဝိသန္တိ" ဖြင့် ထိုကမ္မဝဂ်ကျမှ ဆိုခြင်း၏ အကျိုးရပုံကို ပြ၏၊ တသ္မာ စသည်ကား ထိုလဒ္ဓဂုဏ်၏ နိဂုံးတည်း။

အယံ၊ ပေ၊ အဓိပ္ပေတော။ ။ဥပသမ္ပဒါရှစ်ပါးတို့တွင် ဥတ္တိစတုတ္ထ ကမ္မဥပသမ္ပဒါဖြင့် ရဟန်းဖြစ်သူတို့သာ ပါရာဇိကနှင့်တကွ အခြားသိက္ခာပုဒ်များကို ကျူးလွန်ထိုက်သောကြောင့် လည်းကောင်း, ဘုရားရှင် ရှိသည် ဖြစ်စေ-ပရိနိဗ္ဗာန် စံတော်မူပြီးသည် ဖြစ်စေ အခါခပ်သိမ်း (ယခုတိုင်အောင်) ရှိနိုင်သောကြောင့်လည်းကောင်း, သိက္ခာပုဒ်တိုင်း၌ "ဥတ္တိစတုတ္ထကဲ့ဖြင့် ရဟန်းဖြစ်သူတို့ကိုသာ အလိုရှိအပ်၏" ဟု မိန့်တော်မူသည်၊ ပဏ္ဏတ္တိဝဇ္ဇသိက္ခာပုဒ်များ၌ကား ဟောဘိက္ခုစသော ရဟန်းများလည်း (သိက္ခာပုဒ်ကို မသိ၍) ကျူးလွန်မိတတ်သေး၏။

ဣမသ္မိံ အတ္ထေ – ဤ သိက္ခာပုဒ်၏အနက်၌၊ ဘိက္ခုတိ – ဟူ၍၊ အဓိပ္ပေတော – အလိုရှိအပ်၏၊ ပန – ကား၊ ဣဟ ရေ – ဥတ္တိစတုတ္ထကံဖြင့် ရဟန်းအဖြစ်သို့ ရောက်သူမှ အခြားကုန်သော၊ ဘိက္ခကောတိအာဒယော – ဘိက္ခကော အစရှိသော ဘိက္ခုတို့ကို၊ အတ္ထဒ္ဒါရဝသေန – ရထိုက်သော အနက်တို့ကို ထုတ်ပြခြင်း၏ အစွမ်းဖြင့်၊ (ဘဂဝတာ – သည်၊) ဝုတ္တာ – နှိပ်ပြီ။

စ– ဆက်၊ တေသု– ထိုဘိက္ခကော အစရှိသော ဘိက္ခုတို့တွင်၊ ဘိက္ခကောတိ အာဒယော – ဘိက္ခကောအစရှိသော ဘိက္ခုတို့ကို၊ နိရုတ္တိဝသေန – အနက်ကို ထုတ်ဆိုခြင်း၏ အစွမ်းဖြင့်၊ ဝါ– သဒ္ဒါနည်း၏အစွမ်းဖြင့်၊ (ဘဂဝတာ၊) ဝုတ္တာ–နှိပ်ပြီ၊ သမညာယ ဘိက္ခု ပဋိညာယ ဘိက္ခုတိ – ဘိက္ခုဟူကုန်သော၊ ဒွေ – ၂ ပါးကုန်သော၊ ဣမေ – ဤ ဘိက္ခုတို့ကို၊ အဘိလာပဝသေန – ခေါ်ဝေါ်ခြင်း၏ အစွမ်းဖြင့်၊

အတ္ထဒ္ဒါရဝသေန။ ။ "ဘိက္ခု" ဟူသော ပုဒ်၏ ရသင့်သမျှ အနက်တို့ကို ထုတ်ပြခြင်းကို အတ္ထဒ္ဒါရဟု ဆိုသည်။ [အတ္ထာနံ–ရသင့်သမျှ အနက်တို့ကို+ဥဒ္ဓါရော–ထုတ်ပြခြင်းတည်း၊ အတ္ထဒ္ဒါရော–ခြင်း။]

နိရုတ္တိဝသေန။ ။ "နိဗ္ဗစနဝသေန" ဟု ဋီကာဖွင့်၏၊ နိ (နိဟရိတ္တာ) အနက်ကိုထုတ်ဖော်၍+ ဥတ္တိ (ဝစနံ)–ဆိုခြင်း၊ ဝါ–ဆိုကြောင်းစကား၊ "ဘိက္ခကောတိ ဘိက္ခု" သည် ဘိက္ခု၏ သဒ္ဒါနက်ကို "ဘိက္ခကော"ဟု ထုတ်ပြသော ဝိဂြိုဟ်ပြတည်း၊ "ဘိက္ခတီတိ ဘိက္ခု" ဟု ဝိဂြိုဟ်ပြုပါ–ဟူလို၊ အာဒယောခ် အာဒိဖြင့် "ဘိက္ခာစရိယံ အဗ္ဗျပဂတောတိ ဘိက္ခု၊ ဘိန္နပဋိဓရောတိ ဘိက္ခု" တို့ကိုယူ၊ ထိုတွင်"ဘိက္ခာစရိယံ အဗ္ဗျပဂတော– ဘိန္နပဋိဓရော" တို့သည် ဝိဂြိုဟ်စစ်, ဝိဂြိုဟ်ပြ မဟုတ်၊ "ဘိက္ခု" သဒ္ဒါသည် ထိုအနက်များ၌လည်း (ဝိဂြိုဟ်နက်မဟုတ်ဘဲ) "အထင်ရှင်ဆိုအားဖြင့် ဟောနိုင်၏" ဟု သိစေတော်မူလိုသော အဖွင့်တည်း၊ မှန်၏–ဘိက္ခုဟု အခေါ်ခံရသူသည် ဆွမ်းခံအိမ်သို့ကပ်ရသူဖြစ်ကြောင်း, အစုတ်စုတ် အပြတ်ပြတ် အဝတ်ကို ဝတ်ရသူဖြစ်ကြောင်း ထင်ရှား၏။ [ဘိန္နပဋိဓရောတိ နိဗ္ဗစနံ ဘိန္နပဋိဓရေ ဘိက္ခုသဒ္ဒသ နိရုတ္တိတ္တာ ကတံ။]

မှတ်ချက်။ ။ရှေးနိဿယ၌ကား"ဘိက္ခတိ ဘိက္ခာစရိယံ အဗ္ဗျပဂတ္တတီတိ ဘိက္ခု"ဟု လည်းကောင်း, "ဘိက္ခတိ ဘိန္နပဋိဓာရဏောန ဝိသေသော ဘဝတီတိဘိက္ခု" ဟု လည်းကောင်း, ဝိဂြိုဟ်ပြုသေး၏၊ သို့သော် နိရုတ္တိပုဒ် နိဗ္ဗစန ပုဒ်တို့သည် "ဝိဂြိုဟ်" ဟူသော အနက်ကိုသာ ဟောသည်မဟုတ်, သဒ္ဒါသာမည ဟူသောအနက်ကိုလည်း ဟော၏၊ ထို့ကြောင့် ဋီကာ၌ ဝိဂြိုဟ်လုပ်ရမည်ဟု မဆိုလိုဘဲ "နိရုတ္တိတ္တာကတံ= ဝိဂြိုဟ်မလုပ်ရသော အထင်ရှင်ပုဒ်" ဟု ဖွင့်သည်။

အဘိလာပဝသေန။ ။ [ဝေါဟာရဝသေန–ခေါ်ဝေါ်ခြင်း (ခေါ်ဝေါ်ရိုး)၏ အစွမ်းဖြင့်၊–ဋီကာ။] ဆွမ်းစားပင့်ရာ၌ ရဟန်း ဟုတ်ဟုတ်–မဟုတ်ဟုတ် (သာမဏေများမှာ) ဘိက္ခုဟု ခေါ်ဝေါ်ရိုးရှိသည်၊ ရဟန်းတဲ့ ရဟန်းယောင်များကိုလည်း သူတို့ကိုယ်တိုင်က ဘိက္ခုဟု ဝန်ခံလျှင် ဘိက္ခုဟုပင် ခေါ်ဝေါ်ရိုးရှိသည်။

ဝါ – ခေါ်ဝေါ်ရိုး၏ အစွမ်းဖြင့်၊ ဝုတ္တာ – နှ်ပြီ၊ ဧဟိဘိက္ခုတိ – ဧဟိဘိက္ခုဟူသော ဘိက္ခုကို၊ ဗုဒ္ဓေန – ဟူသော၊ ဥပဇ္ဈာယေန – ဖြင့်၊ ပဋိလဒ္ဓဥပသမ္မဒါဝသေန – ရအပ်သော ဥပသမ္မဒါ၏ အစွမ်းဖြင့်၊ ဝုတ္ထော – ပြီ၊ သရဏဂမနဘိက္ခု – သရဏဂမနဘိက္ခုကို၊ ကမ္မဝါစာယ – ဥ တ္တိစတုတ္ထ ကမ္မဝါစာသည်၊ အနုပ္ပန္နာယ– မဖြစ်ပေါ်သေးမီ၊ ဥပသမ္မဒါဝသေန – ဖြင့်၊ ဝုတ္ထော – ပြီ၊ ဘဒ္ဒြောတိ အာဒယော– ဘဒ္ဒြော အစရှိသော ဘိက္ခုတို့ကို၊ ဂုဏဝသေန–သီလစသော ဂုဏ်တို့၏ အစွမ်းဖြင့်၊ (ဘဂဝတာ၊) ဝုတ္တာ – နှ်ပြီ၊ ဣတိ – သို့၊ ဝေဒိတဗ္ဗာ – နှ်၏။

ဣဒါနိ – ၌၊ **ဘိက္ခုနန္တိ** ဣဒံ ပဒံ – နံ ဟူသော ဤပုဒ်ကို၊ ဝိသေသတ္ထာ ဘာဝတော – ထူးသောအနက်၏ မရှိခြင်းကြောင့်၊ [ယော ပန ဘိက္ခုတုန်းက ဘိက္ခုနှင့် အနက်မထူးသောကြောင့်–ဟူလို၊] အဝိဘာဝတ္ထာဝ– မဝေဖန်မှု၍သာလျှင်၊ [ပဒဘာဝနီ မဖွင့်မှု၍ သာလျှင်–ဟူလို၊] ယံ သိက္ခဉ္စ–အကြင်သိက္ခာသို့လည်းကောင်း၊ ယံ သာဓိဝဉ္စ – သို့လည်းကောင်း၊ သမာပန္နတ္တာ – ရောက်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ ဘိက္ခုနံ – တို့၏၊ သိက္ခာသာဓိဝသမာပန္နော – သိက္ခာသာဓိဝသို့ ရောက်သည်၊ ဟောတိ– ၏၊ တံ (သိက္ခဉ္စ)– ကိုလည်းကောင်း၊ တံ (သာဓိဝဉ္စ)– ကိုလည်းကောင်း၊ ဒသေန္တော – မူလိုသည်၊ (ဟုတ္တာ)၊ **သိက္ခာတိအာဒိ** – ကို၊ အာဟ – မူပြီ၊ တတ္ထ– ထို သိက္ခာ အစရှိသော စကားရပ်၌၊ သိက္ခိတဗ္ဗာ–ကျင့်ကြံကြိုးကုတ် အားထုတ်ထိုက်ကုန်၏၊ ဣတိ– ကြောင့်၊ **သိက္ခာ** – သိက္ခာတို့မည်၏၊ **တိသော**တိ– တိသောဟူသော သဒ္ဒါသည်၊ ဂဏနပရိစ္ဆေဒေါ – ဂဏန်းဖြင့် ပိုင်းခြားကြောင်း သဒ္ဒါတည်း၊

ဂုဏဝသေန။ ။"ဘဒ္ဒြော၊ ပေ၊ သာဓရော၊ ပေ၊ သေက္ခော၊ ပေ၊ အသေက္ခောတိ ဘိက္ခု" တို့ကား သီလစသော ဂုဏ်အားဖြင့် ဘိက္ခုအမည်ရကြသည်–ဟူလို၊ ဤဂုဏနာမည်၌ "ဘိန္ဒတိ ပါပကေ အကုသလေ ဓမ္မေတိ ဘိက္ခု=ယုတ်မာသော အကုသိုလ်တရားတို့ကို ဖျက်ခွဲတတ်သောကြောင့် ဘိက္ခု" ဟု ဋီကာဝိဂ္ဂဟပြု၏၊ ဘိဒဓာတ်မှ ဒကို နိရုတ္တိနည်းဖြင့် ကူပြုဟုကြ။

သိက္ခိတဗ္ဗာ။ ။"အာသေဝိတဗ္ဗာ" ဟု ဋီကာဖွင့်၏၊ "သိက္ခ – ဝိဇ္ဇောပါဒါနေ (အတတ်သင်ယူခြင်း၌)"ဟု ဓာတ်ကျမ်းများ၌ရှိသောကြောင့် ထိုဓာတ်ကျမ်းအလိုအားဖြင့် "သီလ–သမာဓိ– ပညာကို နားလည်အောင် သင်ယူထိုက်၏" ဟု အဓိပ္ပာယ်ယူဖွယ်ရှိ၏၊ အမှန်မှာ–နားလည်အောင် သင်ယူခြင်းကို မဆိုလို၊ "မိမိသန္တာန်၌ ဖြစ်ပေါ်လာအောင် မှီဝဲထိုက်သော တရားများဖြစ်သည်" ဟု ဆိုလိုသည်။ [ဗုဒ္ဓနိသေဝိတ်၌ ဖွင့်ပြခဲ့သော သေဝန ၂ မျိုးတွင် မိမိသန္တာန်၌ ဖြစ်စေခြင်းဟူသော ဘာဝနာသေဝနပင်တည်း၊ ထို့ကြောင့် အာသေဝိတဗ္ဗာဖြင့် "သိက္ခ" အရ မိမိသန္တာန်၌ ဖြစ်အောင် ကျင့်ခြင်းအနက်ကို ယူပါ–ဟု သိစေလိုသည်။

အဓိသီလသိက္ခာတိ–ကား၊ အဓိကံ–သာလွန်သော၊ ဥတ္တမံ–ထူးမြတ်သော၊ သီလံ–သီလတည်း၊ ဣတိ–ကြောင့်၊ အဓိသီလံ–လမည်၏၊ အဓိသီလဋ္ဌ–သာလွန်သော သီလလည်းဟုတ်၏၊ တံ–ထိုသာလွန်သော သီလဟူသည်၊ သိက္ခိတဗ္ဗတော–ကျင့်ထိုက်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ (ဘာဝပွဓာနကြဲ)၊ သိက္ခာ စ–သိက္ခာလည်းဟုတ်၏၊ ဣတိ–ကြောင့်၊ အဓိသီလသိက္ခာ– အဓိသီလသိက္ခာမည်၏၊ အဓိစိတ္တအဓိပညာသိက္ခာသု–အဓိစိတ္တသိက္ခာ, အဓိပညာသိက္ခာတို့၌၊ ဩ–ဤဆိုအပ်ပြီးသော အစီအရင်သည်၊ နယော–သိကြောင်းအစီအရင်တည်း။

ပန– ပရိဟာရပက္ခမှတစ်ပါး, စောဒကပက္ခကို ဆိုဦးအုံ့၊ ဇေ– ဤအဓိသီလ သိက္ခာ အစရှိသည်တို့တွင်၊ သီလံ– သီလဟူသည်၊ ကတမံ–အဘယ်နည်း၊ အဓိသီလံ–ဟူသည်၊ ကတမံ–နည်း၊ ပေ၊ အဓိပညာ–သည်၊ ကတမာ–နည်း၊ ဣတိ–ဤကား အမေးတည်း၊ (ပရိဟာရော မယာ) ဝုစ္စတေ၊ တာဝ – အဓိသီလ စသည်တို့မှ ရှေးဦးစွာ၊ ပဌမံ ဒသကံသီလံ – အင်္ဂါ ၅ ပါးရှိသော သီလ, အင်္ဂါဆယ်ပါးရှိသော သီလသည်၊ သီလမေव – သီလသာမန်သာတည်း၊ [အဋ္ဌကံသီလသည် ဒသကံသီလ၌ ပါဝင်၏၊ ထို့ကြောင့် သီးခြားမဆိုတော့၊] ဟိ–မှန်၊ တံ–ထို ၅ပါးသီလ, ဆယ်ပါးသီလကို၊ [သမာဒါပေန္တိ – ၌ စပ်၊] ဝါ– သည်၊ [ပဝတ္တေတိ – ၌ စပ်၊] ဗုဒ္ဓေ– သည်၊ ဥပ္ပန္နေပိ– ပွင့်တော်မူသော်လည်းကောင်း၊ အနုပ္ပန္နေပိ– ပွင့်တော်မမူသော်လည်းကောင်း၊ လောကေ–၌၊ ပဝတ္တေတိ– ဖြစ်တည်၏၊ ဗုဒ္ဓေ– သည်၊ ဥပ္ပန္နေ–သော်၊ တသ္မိံ သီလေ–ထို ၅ ပါးသီလ, ဆယ်ပါးသီလ၌၊ ဗုဒ္ဓါပိ–တို့သည် လည်းကောင်း၊ သာဝကာပိ–တို့သည် လည်းကောင်း၊ မဟာဇနံ– ကို၊ သမာဒါပေန္တိ– ဆောက်တည်စေကြကုန်၏၊ ဗုဒ္ဓေ–သည်၊ အနုပ္ပန္နေ– သော်၊ ပစ္စေကဗုဒ္ဓါ စ–တို့သည် လည်းကောင်း၊ ကမ္မဝါဒိနော–ကံရှိ၏ဟု ပြောလေ့ရှိကုန်သော၊ ဓမ္မိကာ – တရားရှိကုန်သော၊ သမဏဗြဟ္မဏာ စ–တို့သည် လည်းကောင်း၊ စက္ကဝတ္တိ – စကြာရတနာကို လည်စေနိုင်ကုန်သော၊ မဟာရာဇာနော စ–မဟာရာဇာ တို့သည် လည်းကောင်း၊ မဟာဗောဓိသတ္တာ စ–မြတ်သော ဘုရားအလောင်းတို့သည် လည်းကောင်း၊ [သမာဒါပေန္တိ – နှ၏၊

ကတမံ ပနေတ္ထ သီလံ။ ။"အတိဆတ္တံ–သာလွန်သောထီး"ဟုဆိုလျှင် "ထိုထီးလောက် မကြီးကျယ်သော သာမန်ထီးလည်း ရှိသေး၏" ဟု သိသာသကဲ့သို့, ထို့အတူ "အဓိသီလ–သာလွန်မှန်မြတ်သောသီလ" ဟု ဆိုလျှင် ထိုမျှလောက် မကြီးကျယ်သော သာမန်သီလလည်း ရှိသေး၏–ဟု သိသာ၏၊ "အဓိစိတ္တ, အဓိပညာ"ဟုရာ၌လည်း ဤနည်းပင်၊ ထို့ကြောင့် သီလ–အဓိသီလ, ' ' – အဓိစိတ္တ, ပညာ–အဓိပညာကို ခွဲခြား၍ အဖြေပြလိုသောကြောင့် "ကတမံ ပန" စသည်ဖြင့် ကိုယ်တိုင် ပုစ္ဆာထုတ်သည်။

သာမမ္မိ–ကိုယ်တိုင်လည်း၊ ပဏ္ဍိတာ–ပညာရှိကုန်သော၊ သမဏာ ဗြာဟ္မဏာ–တို့သည်၊ သမာဒိယန္တိ– ဆောက်တည်ကြကုန်၏၊ တေ– ထို ပညာရှိ ရဟန်းပုဏ္ဏားတို့သည်၊ တံ ကုသလံ ဓမ္မံ–ထိုကုသိုလ်တရားကို၊ ပရိပူရေတွာ–ပြည့်စေ၍၊ ဒေဝေသု စ–တို့၌ လည်းကောင်း၊ မနုဿေသု စ–တို့၌ လည်းကောင်း၊ သမ္ပတ္တိ–စည်းစိမ်ကို၊ အနုဘောန္တိ–ခံစားကြကုန်၏။

ပန–ကား၊ ပါတိမောက္ခသံဝရသီလံ–ကို၊ အဓိသီလန္တိ–ဟူ၍၊ ဝုစ္စတိ–၏၊ ဟိ– မှန်၊ တံ– ထို ပါတိမောက္ခသံဝရသီလသည်၊ ပဇ္ဇောတာနံ– အလင်းရောင်တို့တွင်၊ [အာလောကာနံ၊] သူရိယော–နေရောင်သည်၊ (အဓိကော) ဝိယ–သာလွန်သကဲ့သို့ လည်းကောင်း၊ (ဥတ္တမော) ဝိယ–ထူးမြတ်သကဲ့သို့ လည်းကောင်း၊ ပဗ္ဗတာနံ–တို့တွင်၊ သိနေရု–မြင်းမိုရ်တောင်သည်၊ အဓိကောဝိယ ဥတ္တမောဝိယ၊ (တထာ–တူ၊) သဗ္ဗလောကိယသီလာနံ – အလုံးစုံသော လောကီသီလတို့တွင်၊ အဓိကဥ္စေဝ–သာလွန်သည်လည်းကောင်း၊ ဥတ္တမဉ္စ – ထူးမြတ်သည်လည်းကောင်း၊ (ဟောတိ)၊ စ–ဆက်၊ ဗုဒ္ဓပြေဒယော– ဘုရားပွင့်တော်မူရာအခါ၌သာ၊ ပဝတ္တတိ–၏၊ ဗုဒ္ဓပြေဒါ–ကို၊ ဝိနာ–ကြဉ်၍၊ နု (ပဝတ္တတိ)–မဖြစ်၊ ဟိ–မှန်၊ တံပညတ္တိ–ထိုဝိနည်းပညတ်တော်ကို၊ ဥဒ္ဓရိတ္တာ–ထုတ်ဖော်၍၊ အညော–မြတ်စွာဘုရားမှ အခြားသော၊ သတ္ထာ–သတ္တဝါသည်၊ ထပေတုံ–ထားခြင်းငှာ၊ နု သက္ကောတိ– မစွမ်းနိုင်၊ ပန–အနွယ်ကား၊ ဗုဒ္ဓါယော–တို့သည်သာ၊ သဗ္ဗသော–အလုံစုံသော အခြင်းအရာအားဖြင့်၊ ကာယဝစီဒ္ဒါရ အစ္ဆာစာရသောတံ–ကာယဒ္ဒါရ ဝစီဒ္ဒါရ၌ဖြစ်သော လွန်ကျူးခြင်းဟူသော အလျှဉ်ကို၊ ဆိန္နိတ္တာ– ဖြတ်တောက်၍၊ တသ တသ ဝိတိက္ကမသ–ထိုထိုလွန်ကျူးခြင်းအား၊ အနုစ္ဆဝိကံ–လျှောက်ပတ်သော၊ တံ သီလသံဝရံ– ထိုစောင့်စည်းကြောင်းသီလကို၊ ပညပေန္တိ–ပညတ်တော်မူကုန်၏၊ စ–ဆက်၊ ပါတိမောက္ခသံဝရတောပိ– ထက်လည်း၊ မဂ္ဂဖလသမ္ပယုတ္တမေဝ သီလံ–မဂ်ဖိုလ်နှင့်ယှဉ်သော သီလသည်သာ၊ အဓိသီလံ–မည်၏၊ ပန–ထိုသို့ပင် မဂ်ဖိုလ်နှင့်ယှဉ်သောသီလသည်သာ အဓိသီလမည်ပါ၊ သော်လည်း၊

ပါတိမောက္ခသံဝရသီလံ။ ။ဒွေမာတိကာ၌ သာမက, ဝိနည်းဝိဒူကာ၌လာသော သီလအားလုံးကို "ပါတိမောက္ခသံဝရသီလ" ဟု ခေါ်သည်။ [ပါတိမောက္ခသံဝရသီလန္တိ– စာရိတ္တဝါရိတ္တဝသေန (ခန္ဓကာ၌ လာသော စာရိတ္တသီလ, ပါရာဇိကအာပတ်စသော ဝါရိတ္တသီလတို့၏ အပြားအားဖြင့်) ဒုဝိဓံ ဝိနယပိဋကပရိယာပန္နံ သိက္ခာပဒသီလံ၊– ဋီကာ၌ "ပါတိ+မောက္ခ+သံဝရ+သီလပုဒ်တို့ကို အကျယ်ဖွင့်ထားသည်။]

မဂ္ဂဖလသမ္ပယုတ္တမေဝ။ ။မဂ္ဂဖလသမ္ပယုတ္တဖြစ်သော သမ္မာဝါစာ သမ္မာကမ္မန္တ သမ္မာအာဇီဝတို့သာ မုချအားဖြင့် အဓိသီလမည်ကြသည်၊ ပါတိမောက္ခသီလကို အဓိသီလဟု ခေါ်ခြင်းမှာ ငါးပါးသီလ ဆယ်ပါးသီလကို ထောက်၍ ပရိယာယ်အားဖြင့် ခေါ်ခြင်းသာ ဖြစ်သည်– ဟူလို။

တံ– ထိုမဂ်ဖိုလ်နှင့် ယှဉ်သောသီလကို၊ ဣဒ– ဤသိက္ခာပုဒ်အရာ၌၊ အနဓိပ္ပေတံ– အလိုမရှိအပ်၊ ဟိ– မှန်၊ (တစ်နည်း) ဟိ ယသ္မာ– ကြောင့်၊ တံ– ထို မဂ်ဖိုလ်နှင့် ယှဉ်သော သီလသို့၊ သမာပန္နော – ရောက်သော၊ ဘိက္ခု – သည်၊ မေထုနံ ဓမ္မံ– ကို၊ နဿ ပဋိသေဝတိ – မမှီဝဲ၊ (တသ္မာ – ကြောင့်၊ အနဓိပ္ပေတံ – အပ်။)

ပန–ကား၊ ကာမာဝစရာနိ–ကာမာဝစရ ဖြစ်ကုန်သော၊ အဋ္ဌကသလစိတ္တာနိ– ၈ ပါးသောကုသိုလ်စိတ်တို့ကိုလည်းကောင်း၊ လောကိယအဋ္ဌသမာပတ္တိစိတ္တာနိ စ– ၈ ပါး သော လောကီသမာပတ်စိတ်တို့ကို လည်းကောင်း၊ ဧကဋ္ဌေ–တစ်ပေါင်းတည်း၊ ကတ္တာ–၍၊ စိတ္တာမေဝါတိ– စိတ်ဟူ၍သာ၊ ဝေဒိတဗ္ဗာနိ–နိ၏၊ [ဓာတျာပေက္ခနည်းအားဖြင့် "စိတ္တ"ဟု ဧကဝုစ်ထားသည်–ဟူလို။] စ–ဆက်၊ ဗုဒ္ဓုပ္ပါဒါနုပ္ပါဒေ–ဘုရားပွင့်တော်မူရာအခါ, ပွင့်တော်မမူရာအခါ၌၊ အသ–ထိုစိတ်၏၊ ပဝတ္တိ–ဖြစ်ခြင်းကို လည်းကောင်း၊ သမာဒါပန်–လူအများကို ဆောက်တည်စေခြင်းကို လည်းကောင်း၊ သမာဒါနဋ္ဌ–ပညာရှိတို့ကိုယ်တိုင်ဆောက်တည်ခြင်းကို လည်းကောင်း၊ သီလေ–၌၊ ဝုတ္တနယေနေဝ– ဖြင့်သာလျှင်၊ ဝေဒိတဗ္ဗံ–၏၊ ပန–ကား၊ ဝိပဿနာပါဒကံ– ဝိပဿနာ၏ အခြေခံ ဖြစ်သော၊ အဋ္ဌသမာပတ္တိစိတ္တံ–ကို၊ အဓိစိတ္တန္တိ–ဟူ၍၊ ဝုစ္စတိ–၏၊ ဟိ–မှန်၊ တံ– ထိုဝိပဿနာပါဒက အဋ္ဌသမာပတ္တိစိတ်သည်၊ သီလာနံ–တို့တွင်၊ အဓိသီလံ–သည်၊ အဓိကံဝိယ စ, ဥတ္တမံဝိယ စ–လည်းကောင်း၊ (တထာ) သဗ္ဗလောကိယစိတ္တာနံ– အလုံးစုံသော လောကီစိတ်တို့တွင်၊ အဓိကဋ္ဌေ၀ ဥတ္တမဋ္ဌ (ဟောတိ၊) စ–ဆက်၊ ဗုဒ္ဓုပ္ပါဒေယေ၀–၌သာ၊ ဟောတိ–၏၊ ဗုဒ္ဓုပ္ပါဒါ–ကို၊ဝိနာ–၍၊ နဿ(ဟောတိ၊)စ–ဆက်၊ တတောပိ–ထိုဝိပဿနာပါဒက အဋ္ဌသမာပတ္တိစိတ်ထက်လည်း၊ မဂ္ဂဖလစိတ္တမေ၀– မဂ်ဖိုလ်နှင့်ယှဉ်သော စိတ်သည်သာ၊ အဓိစိတ္တံ–မည်၏၊ ပန–ထိုသို့ပင် မဂ္ဂဖလစိတ် သည်သာ အဓိစိတ္တမည်ပါသော်လည်း၊ တံ–ထိုမဂ်ဖိုလ်နှင့်ယှဉ်သော စိတ်ကို၊ ဣဒ– ဤသိက္ခာပုဒ်အရာ၌၊ အနဓိပ္ပေတံ–အပ်၊ ဟိ–မှန်၊ (တစ်နည်း) ဟိ ယသ္မာ–ကြောင့်၊ တံ–သို့၊ သမာပန္နော ဘိက္ခု မေထုနံ ဓမ္မံ နပဋိသေ၀တိ၊ (တသ္မာ အနဓိပ္ပေတံ–အပ်။)

ပန–ကား၊ ဒိန္နံ–ပေးလှူအပ်သောပစ္စည်း၀တ္ထုကို ပေးလှူကြောင်း စေတနာသည်၊ အတ္ထိ–၏၊ ယိဋ္ဌं–ပူဇော်အပ်သော ယဇ်ကြီးကို ပူဇော်ကြောင်းစေတနာသည်၊ အတ္ထိ၊

" **ယိဋ္ဌံတိအာဒိ။** ။ အာဒိဖြင့် "အတ္ထိဟုတံ" စသည်ကိုယူ၊ ဋီကာ၌ အကျယ်ပြထား၏၊ ထိုတွင် လှူဖွယ်ဝတ္ထုကို "ဒိန္နံ"ဟုခေါ်၏၊ ထိုလှူဖွယ်ဝတ္ထုကို ခေါင်းတပ်၍ထားသော်လည်း "လှူကြောင်းဒါနစေတနာရှိ၏"ဟူသော အယူကို "အတ္ထိဒိန္နံ" ဟု ဆိုလိုသည်၊ ယိဋ္ဌံ၌လည်း နည်းတူ၊ အများနှင့် ဆိုင်အောင် အလှူကြီး ပေးလှူမှုကို "ယိဋ္ဌ"ဟု ဆိုသည်၊ ဧည့်ဝတ်ပြုခြင်း စသော အနည်းငယ်အလှူကို "ဟုတ"ဟု ခေါ်သည်။

ဣတိအာဒိ နယပွဝတ္တံ–ဤသို့အစရှိသောနည်းဖြင့်ဖြစ်သော၊ ကမ္မဿကတာ ဉာဏ်–ကမ္မဿကတာဉာဏ်သည်၊ ပညာ– မည်၏၊ ဟိ– မှန်၊ သာ– ထိုပညာသည်၊ ပေ၊ ဗုဒ္ဓသာဝကာပိ–တို့သည်လည်းကောင်း၊ [ရှေ့၌ "ဗုဒ္ဓ"ပုဒ် မပါခဲ့၊] မဟာဇနံ–ကို၊ သမာဒါပေန္တိ–နှိုး၏၊ ပေ၊သာမမ္ပိ–လည်း၊ ပဏ္ဍိတာ–နှိုးသော၊ သတ္တာ–သတ္တဝါတို့သည်၊ [နောက်ဝတ္ထုများက လူသတ္တဝါ ဖြစ်သောကြောင့် "သတ္တာ"ဟု ဆိုသည်၊ ရှေ့၌ "သမဏာဗြာဟ္မဏာ"ဟု ပါခဲ့၏။] သမာဒိယန္တိ–နှိုး၏၊ တထာဟိ–ထိုစကားမှန်၏၊ **အကုံရော–** အကုံရမင်းသားသည်၊ ဒသဝဿသဟဿာနိ – အနှစ်တစ်သောင်းတို့ ပတ်လုံး၊ မဟာဒါနံ–ကြီးစွာသောအလှူကို၊ အဒါသိ–ပေးလှူပြီ၊ [ဓမ္မပဒ အဋ္ဌကထာ, ဗုဒ္ဓဝဂ်, ဒုတိယဝတ္ထုဠ္ဍပါသည်။] **ဝေလာမော–**ဝေလာမပုဏ္ဏားသည် လည်းကောင်း၊ [အဂ်ုံတ္တိရ်အဋ္ဌကထာ, နဝက–ဒုတိယဝဂ် ဒသမသုတ်ဌ္ဌပါသည်၊] **ဝေဿန္တရော–** သည်လည်းကောင်း၊ [ဇာတ်အဋ္ဌကထာ။] အညေ–နှိုးသော၊ ဗဟူ–နှိုးသော၊ ပဏ္ဍိတ မနုဿာစ–တို့သည်လည်းကောင်း၊ မဟာဒါနာနိ–တို့ကို၊ အဒံသု–နှိုးပြီ၊ တေ–ထို ပညာရှိလူတို့သည်၊ ပေ၊ အနုဘဝိ"သု–နှိုးပြီ၊ ပန–ကား၊ တိလက္ခဏာကာရပ္ပရိစ္ဆေဒကံ–ဒုပါးသောလက္ခဏာ၏ အခြင်းအရာကို ပိုင်းခြားတတ်သော၊ ဝိပဿနာဉာဏ်–ကို၊

ကမ္မဿကတာဉာဏ်။ ။ "ကမ္မမေဝ+သကံ ယဿတိ ကမ္မဿကော= ကံသာလျှင် ကိုယ်ပိုင် ဥစ္စာရှိသူ၊ ကမ္မဿကဿ+ဘာဝေါ ကမ္မဿကတာ၊ ကမ္မဿကတာယံ–ကံသာလျှင်ကိုယ်ပိုင်ဥစ္စာ ရှိသူ၏အဖြစ်ဌ+ဥပ္ပဇ္ဇနကံ–ဖြစ်သော+ဉာဏ်–သည်၊ ကမ္မဿကတာဉာဏ်–မည်၏။" ["ကမ္မဿကောမှိ ကမ္မဒါယာဒေါ" စသောပါဠိတော်နှင့် အညီရေးသည်။] ဤကာ ဤနေရာနှင့် အခြားအဋ္ဌကထာတို့ဌ္ဌ သုစရိုက်သည် ကိုယ်ကျိုးကိုဖြစ်စေတတ်သောကြောင့် "သကကမ္မ–ကိုယ့်ဥစ္စာဖြစ်သောကံ" တည်း၊ ဒုစရိုက်ကား အကျိုးမဲ့ကို ဖြစ်စေတတ်သောကြောင့် "နသကကမ္မ–ကိုယ့်ဥစ္စာဖြစ်သောကံမဟုတ်" ဤသို့ခွဲခြား၍ သိသောဉာဏ်ကို ကမ္မဿကတာဉာဏ်ဟု ဖွင့်သေး၏။

ဉာဏ် ၄ မျိုး။ ။ ကမ္မဿကတာဉာဏ်, သစ္စာနုလောမိကဉာဏ်, မဂ်ဉာဏ်, ဖိုလ်ဉာဏ်၊ ထိုတွင် ကံရှိ၏, ကံ၏ အကျိုးရှိ၏ဟု သိသောဉာဏ်သည် ကမ္မဿကတာဉာဏ်မည်၏၊ ဝိပဿနာဉာဏ်သည် (မဂ္ဂသစ္စာအား လည်းကောင်း, ပရမတ္ထတရားကို ရှုသောကြောင့် ပရမတ္ထသစ္စာအား လည်းကောင်း လျော်သောကြောင့်) သစ္စာနုလောမိက ဉာဏ်မည်၏။ [ဝိမတိဌ္ဌကား ဝိဝဋ္ဋဂါမိ (နိဗ္ဗာန်ရောက်ကြောင်း) ကမ္မဿကတာဉာဏ်ကိုလည်း သစ္စာနုလောမိကဉာဏ်ဌ္ဌ သွင်း၏၊] မဂ်ဉာဏ်, ဖိုလ်ဉာဏ်တို့ကား ထင်ရှားပြီ။

တိလက္ခဏာ၊ ပေ၊ ပရိစ္ဆေဒကံ။ ။ အနိစ္စတာဒိ လက္ခဏတ္တယသ–အနိစ္စတာအစရှိသော လက္ခဏာယာဉ် ၃ ပါး၏၊ ဟုတ္တာ အဘာဝါဒိ အာကာရပရိစ္ဆေဒကံ–ဖြစ်ပြီး၍ ပျက်စီးခြင်း အစရှိသော အခြင်းအရာကို ပိုင်းခြားတတ်သော ဉာဏ်။

အဓိပညာတိ – ဟူ၍၊ ဝုစ္စတိ – ၏၊ ဟိ – မှန်၊ သဲ – ထိုပညာသည်၊ အဓိသီလ အဓိစိတ္တာနိ– တို့သည်၊ သီလစိတ္တာနံ– တို့တွင်၊ အဓိကာနိ ဝိယ စ, ဥတ္တမာနိ ဝိယ စ–လည်းကောင်း၊ (တထာ) သဗ္ဗလောကိယပညာနံ–အလုံးစုံသောလောကီပညာတို့တွင်၊ အဓိကာ စေဝ–လည်းကောင်း၊ ဥတ္တမာ စ–လည်းကောင်း၊ (ဟောတိ)၊ စ–ဆက်၊ ဗုဒ္ဓပ္ပါဒါ – ကို၊ ဝိနာ – ၍၊ လောကေ–၌၊ နု ပဝတ္တတိ၊ စ–ဆက်၊ တတောပိ–ထိုဝိပဿနာ ပညာထက်လည်း၊ မဂ္ဂဖလပညာဝ–မဂ်ပညာ ဖိုလ်ပညာသည်သာ၊ အဓိပညာ–မည်၏၊ ပန–ထိုသို့ပင် မဂ္ဂဖလပညာသည်သာ အဓိပညာမည်ပါသော်လည်း၊ သာ–ထိုမဂ်ပညာ ဖိုလ်ပညာကို၊ ဣဓ–၌၊ အနဓိပ္ပေတာ–အပ်၊ ဟိ–မှန်၊ (တစ်နည်း) ဟိ ယသ္မာ–ကြောင့်၊ တံ– ထိုမဂ္ဂဖလပညာသို့၊ သမာပန္နော၊ ပေ၊ နု ပဋိသေဓေတိ–တော့၊ ဣတိ – ကြောင့်၊ (အနဓိပ္ပေတာ – အပ်။)

တတြာတိ–ကား၊ တီသု, တာသု သိက္ခာသု–တို့တွင်၊ **ယာယ အဓိသီလ သိက္ခာ**တိ–ကား၊ ပါတိမောက္ခသီလသခ်ါတာ–လဟုဆိုအပ်သော၊ ယာ အယံ အဓိသီလ သိက္ခာ–သည်၊ (အတ္ထိ) ["အယံ ဣမသ္မိံ အတ္ထေ အဓိပ္ပေတာ သိက္ခာတိ" ဟူသော ပါဋိတော်ကို ထည့်စပ်၊] **ဧတံ သာဓိဝံ နာမာ**တိ–ကား၊ သဗ္ဗမ္မိ–လည်းဖြစ်သော၊ ဘဂဝတာ–သည်၊ ဝိနယေ–၌၊ ထပိတံ–သော၊ ဧတံသိက္ခာပဒံ–ကို၊ [ဝုစ္စတိ–၌စပ်၊] ယသ္မာ–ကြောင့်၊ ဧတ္ထ–ဤသိက္ခာပုဒ်၌၊ နာနာဒေသဇာတိကေါတ္တာဒိဘေဒဘိန္နာ–အမျိုးမျိုးသော အရပ်, အမျိုးမျိုးသော ဇာတ်, အမျိုးမျိုးသော အနွယ် အစရှိသော အပြားတို့ဖြင့် ပြားကုန်သော၊ ဘိက္ခု–တို့သည်၊ သဟ–တကွ၊ အာဒီဝန္တိ–အသက်မွေးကြ ရကုန်၏၊ [ဣဒါနိ အာဒီဝန္တိ–ဟု ရှိသည်၊] ဧကဇ္ဈံ–ကား–တူသော အသက်မွေးခြင်း ရှိကုန်သည်၊ သဘာဂဇ္ဈံ – သဘောတူသော အသက်မွေးခြင်းရှိကုန်သည်၊

မှတ်ချက်။ ။အဓိစိတ္တအခန်း အဓိပညာအခန်းတို့၌ "လောကုတ္တရာ ဖြစ်သော အဓိစိတ္တ အဓိပညာကို အလို မရှိအပ်" ဟု ဆိုသဖြင့် "လောကီအဓိစိတ္တ (ဈာန်)ကိုလည်းကောင်း, လောကီဝိပဿနာ ပညာကိုလည်းကောင်း, ဤသိက္ခာပုဒ်၌ အလိုရှိအပ်၏" ဟု ခွင့်ပြုရာရောက်၏၊ ထိုစကားကို လောကီဈာန်သမာပတ်ရ ပုဂ္ဂိုလ်နှင့် လောကီဝိပဿနာဉာဏ်ရပုဂ္ဂိုလ်သည် တစ်ခါတစ်ရံ မှီဝဲလိုစိတ် ဖြစ်နိုင်သေးသောကြောင့် ဆိုသည်ဟု မှတ်၊ လောကုတ္တရာဈာန်ရ, မဂ်ဖိုလ်ရ ရဟန်းမှာ မေ့ထုန်မှီဝဲလိုစိတ်ပင် မဖြစ်တော့။

ဧတံ သဗ္ဗမ္မိ၊ ပေ၊ ဝုစ္စတိ။ ။ "သာဓိဝံ နာမယံ ဘဂဝတာ ပညတ္တံ သိက္ခာပဒံ" ဟု ပါဋိတော် ရှိ၏၊ ထိုပါဋိတော်အတိုင်း "ဧတံ သဗ္ဗမ္မိ ဘဂဝတာ ဝိနယေ ထပိတံ သိက္ခာပဒံ" ဟု တော်၏ စွဲနက် ကိုဖွင့်ပြသည်၊ "ဧတံ သိက္ခာပဒံ သာ ဧဝန္တိ ဝုစ္စတိ" ကိုကြည့်၍ "ယော ပန ဘိက္ခု ဘိက္ခုနံ၊ ပေ၊ ပါရာဇိကော ဟောတိ အသံဝါသော" စသောသိက္ခာပုဒ် ပါဋိတော်များကို "သာဓိဝ" ခေါ်သည်ဟု မှတ်။

သဘာဂဝုတ္တိနော–သဘောတူသော ဖြစ်ခြင်းရှိကုန်သည်၊ ဟောန္တိ၊ တသ္မာ–ကြောင့်၊ (အတူတကွ အသက်မွေးရာ၏ အဖြစ်ကြောင့်၊) သာဓိဝန္တိ– ဟူ၍၊ ဝုစ္စတိ– ၏၊ **တသ္မိံ သိက္ခတီတိ**–ကား၊ တံ သိက္ခာပဒံ – ကို၊ စိတ္တသ – ၏၊ အဓိကရဏံ–တည်ရာကို၊ ကတ္တာ – ပြု၍၊ ယထာသိက္ခာပဒံ – သိက္ခာပုဒ်အားလျော်စွာ၊ ဝါ – သိက္ခာပုဒ်အတိုင်း၊ သိက္ခာမိ နု ခေါ – ကျင့်ရအံ့လော၊ နု သိက္ခာမိ နု ခေါ – မကျင့်ရအံ့လော၊ ဣတိ–သို့၊ စိတ္တေန–ဖြင့်၊ သြလောကေန္တော–လျက်၊ သိက္ခတိ–၏။

စ–ဆက်၊ ကေဝလံ– (သိက္ခာမဖက်) သက်သက်၊ အယံ–ဤရဟန်းသည်၊ သာဓိဝသခ်ါတော–သာဓိဝဟု ဆိုအပ်သော၊ ဧတသ္မိံ သိက္ခာပဒေ ယေဝ–၌သာ၊ သိက္ခတိ–ကျင့်သည်ကား၊ နု–မဟုတ်သေး၊ သိက္ခာယပိ–၌လည်း၊ သိက္ခတိ–သေး၏၊ ပန–ထိုသို့ပင် (သိက္ခာပုဒ်သာမက သိက္ခာ၌လည်း) ကျင့်ပါသော်လည်း၊ အနန္တရသ–

သဟ၊ ပေ၊ သာဓိဝန္တိ။ ။သာဓိဝပုဒ်၏ ဝစနတ္ထအဖွင့်တည်း၊ သာဓိဝကို "သဟ+အာဓိဝ"ဟု ခွဲ၍ "အာဓိဝန္တိ ဧတ္ထာတိ အာဓိဝံ "ဟု အဓိကရဏသာဓနပြု၊ "သဟ+အာဓိဝံ သာဓိဝံ"ဟု သမာသ်တွဲ၊ သဟ အာဓိဝန္တိကို "ဧကဓိဝိကာ, သဘာဂဓိဝိကာ"ဟု ဖွင့်သည်၊ သဘာဂဓိဝိကာကို တစ်ဖန် "သဘာဂဝုတ္တိနော" ဟု ထပ်ဖွင့်သည်၊ [သဘာဂဝုတ္တိနောတိ–သမာနဝုတ္တိကာ, သဒိသပဝတ္တိကာတိ အတ္ထော၊ – ဋီကာ၊] "အာဓိဝ– အသက်မွေးခြင်း"ဟူသည် ထိုသိက္ခာပုဒ်အပေါ်၌ အတူတူဖြစ်ကြ ကျင့်ကြခြင်းတည်း၊ ဆိုလိုရင်းကား–ဒေသချင်းမတူသော မြန်မာရဟန်း ဖြစ်ဖြစ်, သီဟိုဠ်ရဟန်း ဖြစ်ဖြစ်, ဓာတ်ချင်းမတူသော ခတ္တိယရဟန်း ဖြစ်ဖြစ်, ဗြာဟ္မဏစသော ရဟန်း ဖြစ်ဖြစ်, အနွယ်ချင်း မတူသော ကဿပရဟန်း ဖြစ်ဖြစ်, ကစ္စာယနရဟန်း ဖြစ်ဖြစ်, (အာဒိဖြင့် နာမည်ချင်း မတူသော ဗုဒ္ဓရက္ခိတ ဓမ္မရက္ခိတ စသည်ကိုယူ) ထိုရဟန်းအားလုံးပင် ပထမပါရာဇိက စသော သိက္ခာပုဒ်၌ သဘောတူ ကျင့်ကြရသည်–ဟူလို။

တံ သိက္ခာပဒံ၊ ပေ၊ သိက္ခတိ။ ။"တသ္မိံ သိက္ခတိ" ဟူသော ပါဠိတော်၌ တသ္မိံ ဟူသော အာဓာရအတွက် "စိတ္တသ"ဟု အာဓေယ်ထည့်၍ဖွင့်၏၊ သိက္ခာပုဒ်သည် အာဓာရ, စိတ်သည် သိက္ခာပုဒ်အပေါ်၌ "သိက္ခာပုဒ်အတိုင်း ကျင့်ရမလား, မကျင့်ရဘူးလား" ဟု အာရုံပြု၍ ဖြစ်သော အာဓေယ်တည်း၊ စိတ်က သိက္ခာပုဒ်အပေါ်၌ အာရုံပြုသောအားဖြင့် တည်ပုံအခြင်းအရာကိုပစ်ထင်ရှားပြလို၍ "ယထာသိက္ခာပဒံနုခေါ၊ ပေ၊ သြလောကေန္တော"ဟု ထပ်၍ဖွင့်သည်။

နု ကေဝလဿာယံ။ ။ပါဠိတော်ကို ကြည့်ပါ၊ "သိက္ခတိ တိသော သိက္ခာ" စသည်ဖြင့် လည်းကောင်း, "သာဓိဝံ နာမ၊ ပေ၊ ဧတံ သာဓိဝံ နာမ" ဟုလည်းကောင်း, သိက္ခာ သာဓိဝ ၂ မျိုးလုံးကို ဖွင့်ပြီးဖြစ်ရကား ထို၂မျိုးလုံးကို ရည်ရွယ်၍ "တေသု သိက္ခတိ၊ တေန ဝုစ္စတိ သိက္ခာသာဓိဝသမာပန္နောတိ"ဟု ဟောတော်မူသင့်သည် မဟုတ်ပါလော၊ ထိုသို့ ဟောတော်မမူဘဲ အဘယ်ကြောင့် "တသ္မိံ သိက္ခတိ၊ တေန ဝုစ္စတိ သာဓိဝသမာပန္နောတိ" ဟု ဟောတော်မူပါ သနည်းဟု စောဒနာဖွယ် ရှိသောကြောင့် "နု ကေဝလဿာယံ"စသောပါဌ်ကို မိန့်သည်၊ ထိုဝါကျ၏

အခြားမဲ့လွန်ပြီးသော၊ ဧတံ သာဓိဝံ နာမာတိ ဣမသ္မိ ပဒသ္မိ–ဧတံ၊ ပေ၊ နာမဟူသော ဤပုဒ်၏၊ ဝါ–နှင့်၊ ဝသေန– အစွမ်းအားဖြင့်၊ ဝါ–စပ်သဖြင့်၊ တသ္မိံ သိက္ခတီတိ–ဟူ၍၊ (ဘဂဝတာ) ဝုတ္တံ –ပြီ၊ တံ–ထိုတသ္မိံ သိက္ခတိဟူသောပုဒ်ကို၊ ဧဝံ–ဤသို့ အခြားမဲ့လွန်ပြီးသော ပုဒ်၏အစွမ်းဖြင့်၊ ကိဉ္စာပိ ဝုတ္တံ– ပြီ၊ အထ ခေါ–ထိုသို့ပင် မိန့်တော်မူအပ်ပါသော်လည်း၊ ဘဏ္ဍ–ဤတသ္မိံ သိက္ခတိ ဟူသောပုဒ်၌၊ အယံ အတ္ထော–ကို၊ ဒဋ္ဌဗ္ဗော–၏၊ (ကိံ)၊ တသ္မာ စ သိက္ခာယ–၌လည်း၊ သိက္ခံ–ကို၊ ပရိပူရေန္တော–ဖြည့်ကျင့်လျက်၊ ဝါ–ဖြည့်ကျင့်သောအားဖြင့်၊ သိက္ခတိ–၏၊ တသ္မိံ စ သိက္ခာပဒေ–၌လည်း၊ အဝိတိက္ကမန္တော–မလွန်ကျူးဘဲ၊ ဝါ–အားဖြင့်၊ သိက္ခတိ–၏၊ ဣတိ – သို့၊ (အတ္ထော ဒဋ္ဌဗ္ဗော။)

တေန ဝုစ္စတိ သာဓိဝသမာပန္နောတိ ဣဒမ္ပိ–ပန္နောဟူသော ဤစကားကိုလည်း၊ အနုန္တ ရသ–သော၊ သာဓိဝပဒသော–၏ပင်၊ ဝသေန–ဖြင့်၊ ဝါ–ဖြင့်၊ (ဘဂဝတာ) ဝုတ္တံ–ပြီ၊ ပန–ထိုသို့ပင် အခြားမဲ့လွန်ပြီးသော ပုဒ်၏အစွမ်းဖြင့်ပင် မိန့်တော်မူပါသော်လည်း၊ ယသ္မာ–ကြောင့်၊ သော–ထိုရဟန်းသည်၊ သိက္ခမ္ပိ–သို့လည်း၊ သမာပန္နော–ပြီ၊ တသ္မာ–ကြောင့်၊ (သာဓိဝသာမက, သိက္ခာသို့လည်း ကောင်းစွာ ရောက်သည်၏

ဆိုလိုရင်းကား– "ဧတံ သာဓိဝံ နာမ" ဟု သာဓိဝအဖွင့်က နီးကပ်နေသောကြောင့် ထိုသာဓိဝနှင့် ဆက်သွယ်၍ "တသ္မိံ သိက္ခတိ"ဟု ထို သာဓိဝ တစ်ခုကိုသာ ညွှန်ပြသော ဧကဝုစ်ဖြင့် မိန့်တော်မူသည်–ဟူလို၊ ထိုသို့ "တသ္မိံ"ဟု သာဓိဝ တစ်ခုကိုသာ ညွှန်ပြသော်လည်း အဓိပ္ပာယ် အသားကျမှာ "သိက္ခာ၌လည်း ဖြည့်ကျင့်သောအားဖြင့် ကျင့်၏၊ သိက္ခာပုဒ်ပါဠိတော် ဥပဒေ့ ကိုလည်း မကျူးလွန်သောအားဖြင့် ကျင့်၏" ဟု မှတ်ပါ–ဟူလို။

သိက္ခံ ပရိပူရေန္တော။ ။ "သိက္ခာကို ဖြည့်ကျင့်"ဟူသည် စာရိတ္တ–ဝါရိတ္တအားဖြင့် ၂ ပါးပြားသော သီလကို မိမိသန္တာန်၌ဖြစ်စေခြင်းတည်း။ ["ပြုကျင့်ရမည်"ဟု ပညတ်တော်မူအပ်သော ဥပဇ္ဈာယဝတ် စသော သိက္ခာများကို ပြုကျင့်ကြောင်းဖြစ်သော (ဝိရတိနှင့်မယှဉ်သော) စေတနာသည် စာရိတ္တသီလ မည်၏၊" ရှောင်ကြဉ်ရမည်"ဟု တားမြစ်တော်မူအပ်သော ပါရာဇိက စသော သိက္ခာများကို ရှောင်ကြဉ်ကြောင်း ဖြစ်သော ဝိရတိသမ္မယုတ္တစေတနာသည် ဝါရိတ္တသီလမည်၏။]

ဣဒမ္ပိ။ ။ပါဖြင့် "တသ္မိံ သိက္ခတိ" ဟူသောစကားကို ပေါင်း၊ သာဓိဝံ နာမပုဒ်၏ အခြားမဲ့၌ ဆက်၍ မိန့်တော်မူရသောကြောင့် "တသ္မိံ "ဟု ဟောတော်မူခဲ့ရုံသာမက, ဤပုဒ်ကိုလည်း (သိက္ခာ သာ ဝသမာပန္နော"ဟု မဟောဘဲ) "သာဓိဝ သမာပန္နော"ဟုသာ ဟောတော်မူရသည်–ဟူလို။

အဖြစ်ကြောင့်) သိက္ခာသမာပန္နောတိပိ–နှောဟူ၍လည်း၊ အတ္ထတော–သာမတ္ထိယတ္ထ အားဖြင့်၊ (သာဓိဝသမာပန္နောပုဒ်က သိက္ခာသမာပန္နော ဟူသော အနက်ကိုလည်း ဟောစွမ်း နိုင်သောအားဖြင့်) ဝေဒိတဗ္ဗော–၏၊ ဟိ–လဒ္ဓဂုဏ်ကို ပြဦးအုံ၊ ဒဝံသတိ–သော်၊ (ဤသို့ သာဓိဝသမာပန္နောပုဒ်ဖြင့် သိက္ခာသမာပန္နောဟူသော အနက်ကိုလည်း သိအပ်သည်ရှိသော်၊) သိက္ခာသာဓိဝသမာပန္နောတိ ဧတသ္မပဒဿ–၏၊ [သိက္ခာပုဒ် မာတိကာ၌ ပါသော ပုဒ်၏] ပဒဘာဇနမ္မိ–သည်လည်း၊ ပရိပုဏ္ဏံ– ပြည့်စုံတော့သည်၊ ဟောတိ–၏။...သိက္ခာသာဓိဝပဒဘာဇနီယံ–သည်၊ နိဋ္ဌိတံ–ပြီ။

သိက္ခံ၊ ပေ၊ အနာဝိကတ္တာတိ–ကား၊ သိက္ခဉ္စ–သိက္ခာကိုလည်း၊ အပဋ္ဌိက္ခိပိတ္တာ–မပယ်စွန့်မူ၍၊ ဝါ–မချမူ၍၊ ဒုဗ္ဗလဘာဝဉ္စ–အားမရှိသူ၏ အဖြစ်ကိုလည်း၊ အပဋိကာသေတ္တာ– ထင်ရှားမပြမူ၍၊ (မေထုန် ဓမ္မံ ပဋိသေဝေယျုဒ္ဓစ်၊) စ–ဆက်၊ ယသ္မာ–ကြောင့်၊ ဒုဗ္ဗလျေ–အားမရှိသူ၏ အဖြစ်ကို၊ အာဝိကတေပိ–ထင်စွာ ပြုအပ်ပြီး ပါသော်လည်း၊ ["ယံနူနာဟံ ဗုဒ္ဓံ ပစ္စက္ခေယျံ" စသည်ဖြင့်ထင်စွာပြုပြီးပါသော်လည်း၊] သိက္ခာ–သိက္ခာသည်၊ ဝါ–ကို၊ အပဋိစ္ခိတ္တာဝေ–မပယ်စွန့်အပ်သေးသည်သာ၊ ဝါ– မချအပ်သေးသည်သာ၊ ဟောတိ၊ သိက္ခာယ–ကို၊ ပစ္စက္ခာတာယပန–ပယ်စွန့်အပ်ပြီး သော်ကား၊ ဒုဗ္ဗလျံ–သည်၊ ဝါ–ကို၊ အာဝိကတမေဝ–ထင်စွာပြုအပ်ပြီးတော့သည်သာ၊

သမာပန္နာ မျိုး။ ။ထိုစာရိတ္တ ဝါရိတ္တသီလ ၂ မျိုးကို မိမိသန္တာန်၌ ဖြစ်အောင် ဖြည့်နေသော ရဟန်းသည် သိက္ခာသမာပန္နမည်၏၊ သိက္ခာပုဒ်ဥပဒေတော်များကိုမလွန်ကျူးဘဲ စောင့်စည်းသော ရဟန်းသည် သာဓိဝသမာပန္နမည်၏၊ ထိုသို့ သိက္ခာပုဒ်ကို ဖြည့်ခြင်း, သာဓိဝကို မလွန်ကျူးခြင်းကို ပင် "သိက္ခတိ" အရ "ကျင့်ခြင်း" ဟုခေါ်၏။ [သီလသံဝရပူရဏ် သာဓိဝါနတိက္ကမနဋ္ဌာတိ ဣဒမေဝ စ ဒွယံ ဣဓ သိက္ခနံ နာမာတိ အဓိပ္ပာယော။]

မှတ်ချက်။ ။ဆိုင်ရာသီလကို ဖြည့်ကျင့်သောအားဖြင့် ဝိရတိ ဖြစ်ခိုက်၌သာ သိက္ခာသမာပန္န ဖြစ်၏၊ သာဓိဝသမာပန္နကား ဝိရတိစေတနာ ဖြစ်ခိုက်၌လည်းကောင်း, တစ်စုံတစ်ခုကို ပြုလုပ်ခိုက်– အိပ်ပျော်နေခိုက်၌လည်းကောင်း ဖြစ်သည်ဟု မှတ်။ [ဥပမာနှင့်တကွ ဆောင်ပုဒ်ကို ပါတိမောက် ဘာသာဋီကာ၌ ပြုထားသည်။]

အပဋိစ္ခိတ္တာယ။ ။ "အပဋိက္ခိပိတ္တာ" ဟု ဖွင့်သောကြောင့် ပစ္စက္ခာယ၌ ပတိ+ အာပုဗ္ဗ ခါဓာတ်သည် ပယ်စွန့်ခြင်းအနက်ဟောဟု သိစေ၏၊ တွဲကို ယပြု၍ "ပစ္စက္ခာယ" ဟု ဖြစ်၏၊ သိဟိုဠ်ဂဏ္ဌိ ပုဒ် ၃ ဆောင်လုံး၌ကား၊ "ပစ္စက္ခာယ=ပစ္စက္ခာတာယ"ဟု ပါ၌ ၂မျိုးပြသတတ်၊ ထိုတွင် "ပစ္စက္ခာတာယ" သည် ရပ်နေ မကောင်း။ [ရဟန်းခံကို "သိက္ခာတင်ခြင်း" ဟု ယူဆ၍ သိက္ခာစွန့်ခြင်းကို "သိက္ခာချ" ဟု ခေါ်ကြသည်။]

ဟောတိ၊ တသ္မာ, ဒုဗ္ဗလ္ယံ အနာဝိကတ္တာတိ ဣမိနာ ပဒေန– ဖြင့်၊ ကောစိ -တစ်စုံ တစ်ခုသော၊ ဝိသေသတ္ထော–ထူးသောအနက်ကို၊ နု လဗ္ဘတိ–မရအပ်၊ ပန–ထိုသို့ထူးသော အနက်ကိုမရအပ်ပါ သော်လည်း၊ ဒိရတ္တ၊ ပေ၊ ကပ္ပေယျာတိ–ဟူ၍၊ ဝုတ္တော–မိန့်တော်မူအပ်သော်၊ ဝါ–မိန့်တော်မူအပ်ရာ၌၊ ဒိရတ္တဝစနေန– ဒိရတ္တသဒ္ဒါဖြင့်၊ ကောစိ ဝိသေသတ္ထော နု လဗ္ဘတိ၊ ကေဝလံ–သက်သက်၊ လောကဝေါဟာရဝသေန–လောက၌ ပြောရိုးဏ၏ အစွမ်းဖြင့်၊ ဗျဉ္ဇနသိလိဋ္ဌတာယ–သဒ္ဒါတို့၏ပြေပြစ်ညက်ညောကုန်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့် လည်းကောင်း၊ မုခါရုဠှတာယ–နှုတ်သို့တက်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့် လည်းကောင်း၊ ဧတံ–ဤဒိရတ္တံဟူသောသဒ္ဒါကို၊ ဝုတ္တံယထာ–ဟောတော်မူအပ်သကဲ့သို့၊ ဧဝံ–ဤအတူ၊ ဣဒဒ္ဓိ– ဤဒုဗ္ဗလ္ယံ အနာဝိကတ္တာဟူသောပုဒ်ကိုလည်း၊ ပေ၊ ဝေဒိတဗ္ဗံ။

ဝါ–တစ်နည်း၊ ယသ္မာ–ကြောင့်၊ ဘဂဝါ–သည်၊ သာတ္ထံ–သော၊ သဗ္ယဉ္ဇနံ–သော၊ ဓမ္မံ–ကို၊ ဒေသေတိ–၏၊ တသ္မာ၊ သိက္ခံ အပ္ပစ္စက္ခာယာတိ ဣမိနာ–ပုဒ်ဖြင့်၊ အတ္ထံ–အနက်ကို၊ သမ္မာဒေတ္တာ .– ပြည့်စုံစေ၍၊ ဒုဗ္ဗလ္ယံ အနာဝိကတ္တာတိ ဣမိနာ–ဖြင့်၊ ဗျဉ္ဇနံ – သဒ္ဒါကို၊ သမ္မာဒေတိ – ပြည့်စုံစေတော်မူ၏၊ ဟိ – အကျိုးကား၊

ဒုဗ္ဗလ္ယံ။ ။ဒုဗ္ဗလဘာဝဆိုကို ကြည့်၍ "ဒုဗ္ဗလဿ+ဘာဝေါ ဒုဗ္ဗလ္ယံ"ဟု ပြု၊ ဣယျပစ္စည်းသက်၊ (ဥက္ကဏ္ဌိတော စသည်ကို ကြည့်၍) သိက္ခာကို ဖြည့်ကျင့်ဖို့ရန် လည်းကောင်း, သိက္ခာပုဒ်ကို မလွန်ကျူးဘဲ စောင့်ထိန်းဖို့ရန်လည်းကောင်း, သဒ္ဓါအား–ဝီရိယအား နည်းပါးလျက် ရဟန်းဘဝ၌ ငြီးငွေ့ခြင်း မပျော်ခြင်း လူထွက်လိုခြင်းကို "ဒုဗ္ဗလ္ယ"ဟု ဆိုသည်။

ဒိရတ္တတိရတ္တံ။ ။ ၃ ညဉ့်တိုင်အောင် အိပ်နိုင်လျှင် ၂ညဉ့်အိပ်မှာ အထူးဆိုဖွယ်မလို၊ သို့သော် လောက၌ "၂ ခု ၃ခု, ၂ယောက် ၃ယောက်, ၄ခု ၅ ခု" စသည်ဖြင့် အောက်အောက်သချိုးနှင့်တွဲ ၍ စကားသုံးစွဲလေ့ရှိ၏၊ ဘာကြောင့်တွဲ၍ သုံးစွဲလေ့ရှိသနည်း–ဟု မေးဖွယ်ရှိ၍ "ဗျဉ္ဇနသိလိဋ္ဌတာယ မုခါရုဠှတာယ" ဟု မိန့်၊ ဤသို့တွဲ၍သုံးစွဲသဖြင့် ဒိရတ္တနှင့် တိရတ္တသဒ္ဒါတို့ ရှုတ်ဆိုရာ၌ ချောမော သွားကြသည်၊ ဤသို့တွဲ၍သုံးစွဲဖို့ရန်လည်း လူတို့မှာ နှုတ်တက်နေသည်၊ ထို့ကြောင့် "လောကဝေါဟာရ – လောက၌ သုံးစွဲရိုးဖြစ်နေသည်" ဟူလို၊ သိလိဋ္ဌာနံ+ဘာဝေါ သိလိဋ္ဌတာ၊ ဗျဉ္ဇနာနံ+သိလိဋ္ဌတာ ဗျဉ္ဇနသိလိဋ္ဌတာ၊ မုခံ+အာရုဠံ မုခါရုဠံ၊ မုခါရုဠဿ+ဘာဝေါ မုခါရုဠတာ။ [ယသ္မာဧဝ ရူပ ဝစနံလောကဿ မုခံအာရုဠံ, တသ္မာတိ အတ္ထော။]

ဗျဉ္ဇနံ သမ္မာဒေတိ။ ။"သိက္ခံ အပ္ပစ္စက္ခာယ" ၏ အနက်ကိုပင် အနက်အထူးမရှိသော "ဒုဗ္ဗလ္ယံ အနာဝိကတ္တာ" ဟူသော ပရိယာယ်သဒ္ဒါတစ်မျိုးဖြင့် လဲလှယ်၍ သုံးစွဲခြင်းကို "ဗျဉ္ဇနံ သမ္မာဒေတိ" ဟု ဆိုသည်။ [တဿ ဝိသုံ အတ္ထာဘာဝတော ဝုတ္တမေဝ အတ္ထံ အညပဒေန ဒီပေန္တော (ပြသောအားဖြင့်) ဗျဉ္ဇနံ သမ္မာဒေတိ။]

(တစ်နည်း) ဟိ ယသ္မာ၊ ပရိဝါရကပဒဝိရဟိတံ – အခြံအရံပုဒ်မှ ကင်းသော၊ ဧကမေဝ – တစ်ခုတည်းသာလျှင် ဖြစ်သော၊ အတ္ထပဒံ – အနက်ကို ပြတတ်သော ပုဒ်သည်၊ ဝါ– ကို၊ ဝုစ္စမာနံ– မိန့်တော်မူအပ်သော်၊ ပရိဝါရဝိရဟိတော– အခြံအရံမှ ကင်းသော၊ ရာဇာဝိယ စ– သည်ကဲ့သို့လည်းကောင်း၊ ဝတ္ထာလင်္ကာရဝိရဟိတော– အဝတ်တန်ဆာမှကင်းသော၊ ပုရိသောဝိယ စ– သို့လည်းကောင်း၊ နု သောဘတိ– မတင့်တယ်၊ ပန–အနွယကား၊ ပရိဝါရကေန–အခြံအရံဖြစ်သော၊ အတ္ထာနုလောမေန– မူလပုဒ်နက်အား လျော်သော၊ သဟာယပဒေန – အဖော်ဖြစ်သော ပုဒ်နှင့်၊ သဒ္ဒိ၊ (ဝုစ္စမာနံ – ဆိုအပ်သော်၊ ဝါ – သော၊) တံ – ထို ပုဒ်သည်၊ သောဘတိ၊ ဣတိ– ဤကား အကျိုးတည်း၊ (တစ်နည်း) ဣတိ– ထို့ကြောင့်၊ (ဒုဗ္ဗလ္ယ အနာဝိကတ္တာတိ ဣမိနာ ဗျဉ္ဇနံ သမ္မာဒေတိ။)

📖 ဝါ–တစ်နည်း၊ ယသ္မာ, သိက္ခာပစ္စက္ခာနသ–သိက္ခာပစ္စက္ခာနသဒ္ဒါ၏၊ ဧကစ္ဆ– အချို့သော၊ ဒုဗ္ဗလ္ယာဝိကမ္မံ – ဒုဗ္ဗလ္ယာဝိကမ္မသည်၊ အတ္ထော–အနက်သည်၊ ဟောတိ၊ တသ္မာ၊ နံ– ထိုအနက်ဖြစ်သော ဒုဗ္ဗလ္ယာဝိကမ္မကို၊ [နံ–အတ္ထဘူတံ ဒုဗ္ဗလ္ယာဝိကမ္မံ၊] သန္ဓာယ– ၍၊ သိက္ခံ အပ္ပစ္စက္ခာယာတိ ပဒသ– ၏၊ အတ္ထံ– အနက်ကို၊ ဝိဝရန္တော– ဖွင့်ပြတော်မူလိုသည်၊ (ဟုတ္တာ)၊ ဒုဗ္ဗလ္ယ အနာဝိကတ္တာတိ အာဟ၊ တတ္ထ–ထိုဒုဗ္ဗလ္ယ

ပရိဝါရကပဒဝိရဟိတံ ဟိ။ ။ ဤဝါကျကား ဗျဉ္ဇနကို ပြည့်စုံစေရခြင်း၏ အကျိုးပြ ဝါကျတည်း၊ ထိုတင့်တယ်ခြင်းအကျိုးကို ရစေလိုသောကြောင့် ဗျဉ္ဇနကို ပြည့်စုံစေရသည်–ဟူလို၊ ထိုသို့ အကျိုး ပြဝါကျကိုပင် ဗျဉ္ဇနကို ပြည့်စုံစေရခြင်း၏ အကြောင်းပြ (ကာရိယဉာပကဟိတ်) လည်း ဖြစ်နိုင်သောကြောင့် ဋီကာ၌ "ဝုတ္တမေဝ အတ္ထံကာရဏေန ဝိဘာဝေန္တော အာဟ– ပရိဝါရက ပဒဝိရဟိတံ ဟိတိ အာဒိ" ဟု အကြောင်းပြ အဖြစ်ဖြင့် ကျမ်းတက်ပြသည်။ [အတ္ထဒီပကံ + ပဒံ အတ္ထပဒံ။]

ဧကစ္ဆံ၊ ပေ၊ အတ္ထော။ ။ဒုဗ္ဗလ္ယာဝိကမ္မသည် သိက္ခာကျကြောင်း တစ်မျိုး, မကျကြောင်း တစ်မျိုး ဟု ၂ မျိုးရှိ၏၊ (ပါဠိတော်ကြည့်ပါ၊)ထိုတွင် သိက္ခာကျကြောင်း ဒုဗ္ဗလ္ယာဝိကမ္မကို ရည်ရွယ်၍ "ဧကစ္ဆံ၊ ပေ၊ အတ္ထော ဟောတိ" ဟု မိန့်သည်၊ အချို့ဒုဗ္ဗလ္ယာဝိကမ္မသည် သိက္ခာပစ္စက္ခာနသဒ္ဒါ၏ အနက်ဖြစ်၏၊ သိက္ခာပစ္စက္ခာနသဒ္ဒါနှင့် အနက်အဓိပ္ပာယ်တူ၏–ဟူလို၊ မှန်၏– "ဗုဒ္ဓံ ပစ္စက္ခာမိ" ဟု သိက္ခာချလိုက်လျှင် သိက္ခာကို ဖြည့်ကျင့်ဖို့ရန် အားမရှိတော့ကြောင်း (ဒုဗ္ဗလ္ယဖြစ်နေကြောင်း)ကိုလည်း ထင်စွာပြုပြီး ဖြစ်တော့သည်။

ဋီကာ။ ။ကိဉ္စာ ပိ ဗုဒ္ဓံ ပစ္စက္ခာမိတိအာဒိ သိက္ခာပစ္စက္ခာနဝစနသ (အစရှိသော သိက္ခာချကြောင်း သဒ္ဒါ၏) ဒုဗ္ဗလ္ယာဝိကမ္မံ (သည်) ပဒတ္ထောနု ဟောတိ = ဒုဗ္ဗလ္ယာဝိကမ္မသည် သိက္ခာပစ္စက္ခာနသဒ္ဒါ၏ ပုဒ်နက်မဟုတ်သည်ကား မှန်ပါပေ၏၊ တထာ ပိ ဗုဒ္ဓံ ပစ္စက္ခာမိတိ ဝုတ္တေ သိက္ခာပရိဟီနရဏော ဒုဗ္ဗလ္ယာဝိဘာဝသာပိ ဂမျမာနတ္တာ သိက္ခာပစ္စက္ခာနသ ဧကစ္ဆံ ဒုဗ္ဗလ္ယာဝိကမ္မံ ဘဝတ္တော ဟောတိတိ ဝုတ္တံ။

အနာဝိကတွာဟူသော ပါဠိ၌၊ (ဌတွာ-၍၊ ကဿစိ-တစ်စုံတစ်ယောက်၏၊ စောဒနာ-စောဒနာခြင်းသည်၊) သိယာ၊ (ကိ)၊ ယသ္မာ, သဗ္ဗံ-သော၊ ဒုဗ္ဗလျာဝိကမ္မံ-ဒုဗ္ဗလျာဝိကမ္မသည်၊ သိက္ခာပစ္စက္ခာနံ-သိက္ခာချ ကြောင်း စကားသည်၊ နဟုတ်၊ တသ္မာ, ဒုဗ္ဗလ္ယ အနာဝိကတွာတိ-ဟူ၍၊ ပဌမံ, ဝတ္တာ-မိန့်တော်မူပြီး၍၊ ဝါ-မိန့်တော်မူပြီးမှ၊ တဿ-ထိုဒုဗ္ဗလျာဝိကမ္မ၏၊ အတ္ထနိယမ နတ္ထံ-အနက်ကို မှတ်သားခြင်းအကျိုးငှာ၊ သိက္ခံအပ္ပစ္စက္ခာယာတိ - ဟူ၍၊ ဝတ္တာဗ္ဗံ - မိန့်တော်မူထိုက်သည် မဟုတ်ပါလော၊ဣတိ-သို့၊ (စောဒနာသိယာ၊) တဋ္ဌ-ထိုစကားကိုလည်း၊ နဝတ္တာဗ္ဗံ)၊ ကသ္မာ၊ အတ္ထာနုဂ္ဂဟာဘာဝတော-အနက်အစဉ်၏ မဖြစ်ခြင်းကြောင့်တည်း၊ ဟိ-ချဲ့၊ သိက္ခာသာဓိဝသမာပန္နောတိ-ဟူ၍၊ ဝုတ္တတ္တာ-မိန့်တော် မူအပ်ပြီး၏အဖြစ်ကြောင့်၊ ယံ သိက္ခံ-အကြင်သိက္ခာသို့၊ သမာပန္နော-ပြီ၊ တံ-ထိုသိက္ခာကို၊ အပ္ပစ္စက္ခာယ-၍၊ ဣတိ-သို့၊ ဝုစ္စမာနော-မိန့်တော်မူအပ်သော်၊ ဝါ-မှ၊ အနုဂ္ဂဟေန-အစဉ်အားဖြင့်၊ အတ္ထော- အနက်သည်၊ ဝါ- ကို၊ ဝုတ္တော- မိန့်တော်မူအပ်သည် မည်သည်၊ ဝါ-မိန့်တော်မူအပ်ရာ ရောက်သည်၊ ဟောတိ၊ အညထာ-တစ်ပါးသောအခြင်းအရာအားဖြင့်၊ နဟောတိ)၊ [အနက်အစဉ် မတည့်သောအားဖြင့် မိန့်တော်မူအပ်ရာ မရောက်-ဟူလို။] တသ္မာ၊ ဣဒမေဝ-ဤသိက္ခံ အပ္ပစ္စက္ခာယ ဟူသောပုဒ်ကိုသာ၊ ပဌမံ ဝုတ္တံ၊ ဣတိ- ဤသို့မှတ်အပ်၏။ အပိစ - သည်သာမကသေး၊ အနုပဋ္ဌိပါဋ္ဌိယာပိ-

တဿ အတ္ထနိယမနတ္ထံ။ ။ ပါဋ္ဌိတော်၌ "သိက္ခံ အပ္ပစ္စက္ခာယ, ဒုဗ္ဗလ္ယ အနာဝိကတွာ" ဟု ရှိ၏၊ ထိုသို့မဟောဘဲ"ဒုဗ္ဗလ္ယ အနာဝိကတွာ" ဟု ရှေးဦးစွာ ဟောပြီးမှ ထို ဒုဗ္ဗလျာဝိကမ္မကို "သိက္ခာကျကြောင်း ဒုဗ္ဗလျာဝိကမ္မ" ဟု မှတ်သားဖို့ရာ "သိက္ခံ အပ္ပစ္စက္ခာယ" ဟု နောက်မှ ဟောတော်မူသင့်သည် မဟုတ်လော- ဟု စောဒနာသည်၊ ထိုစောဒနာကို "တံ + နဝ" စသည်ဖြင့် အကျဉ်း ဖြေပြီးလျှင် "သိက္ခာသာဓိဝသမာပန္နော" ဟု သိက္ခာကို ရှေထား၍ ဟောတော်မူခဲ့သည် အားလျော်စွာ "သိက္ခံ အပ္ပစ္စက္ခာယ" ကို ရှေထား၍ ဟောတော်မူမှ ရှေ့နောက် အစဉ်ကျသောကြောင့် "သိက္ခံ အပ္ပစ္စက္ခာယ" ကို ရှေ့ထားလျက် ဟောတော်မူသည်-ဟု အကျယ်ဖြေသည်။

အပိစ။ ။ ဤအပိစတက်သော ဝါကျ၌သိက္ခာပစ္စက္ခာနနှင့် ဒုဗ္ဗလျာဝိကမ္မတို့လုံးလုံး အဓိပ္ပာယ်မတူကြ၊ ထို့ကြောင့် "တတ္ထ ဒုဗ္ဗလ္ယ အနာဝိကတွာ" ကိုထောက်၍ "ဒုဗ္ဗလ္ယ-သိက္ခာပုဒ် ဟူသော သာဓိဝ၌ မလွန်ကျူးမိအောင် စောင့်စည်းဖို့ရန် သဒ္ဓါအား, ဝိရိယအား မရှိသူ၏ အဖြစ်ကို" ဟု အနက် အဓိပ္ပာယ်မှတ်ပါ၊ ရှေ့အဖွင့်များ အလိုအားဖြင့်ကား သိက္ခာပစ္စက္ခာနနှင့် ဒုဗ္ဗလျာဝိကမ္မတို့ အနက်အဓိပ္ပာယ် တူကြ၏၊ ထို့ကြောင့် ရှေ့နည်းများ၌ "ဒုဗ္ဗလ္ယ- သိက္ခာ (သီလ) ကို ဖြည့်ကျင့်ခြင်း၌ သဒ္ဓါအား, ဝိရိယအား မရှိသူ၏ အဖြစ်ကို "ဟု အနက်အဓိပ္ပာယ်မှတ်ပါ။

အစဉ်အစီင်း အားဖြင့်လည်း၊ ဘွား- ဤသိက္ခံ အပ္ပစ္စက္ခာယ ဒုဗ္ဗလျ အနာဝိကတ္တာ ဟူသော ပုဒ်၌၊ အတ္ထော ဝေဒိတဗ္ဗော၊ ကထံ-အဘယ်သို့ **သိ**ထိုက်သနည်း၊ သိက္ခာ၊ ပေ၊ သမာပန္နောတိ ဘွား-၌၊ ပေ၊ ယဉ္စ သာဓိဝံ-သို့လည်း၊ သမာပန္နော၊ တတ္ထ-ထိုသာဓိဝ၌၊ ဒုဗ္ဗလျ-ကို၊ အနာဝိကတ္တာ၊ (မေထုန် ဓမ္မံ ပဋိသေဝေယျ ၌စပ်၊) ဣတိ-သို့၊ (ဝေဒိတဗ္ဗော။)

ဣဒါနိ-၌၊ သိက္ခာပစ္စက္ခာနဒုဗ္ဗလျာဝိကမ္မာနံ-ကမ္မတို့၏၊ ဝိသေသာဝိသေသံ-ထူးကုန်သည်၏အဖြစ်, မထူးကုန်သည်၏အဖြစ်ကိုလည်းကောင်း၊ [ဘာဝပွဓာန၊] သိက္ခာပစ္စက္ခာနလက္ခဏဿ-သိက္ခာချခြင်း၏ လက္ခဏာကိုလည်းကောင်း၊ ဒဿေန္တော-လိုသည်၊ (ဟုတ္တာ၊) **အတ္ထိ ဘိက္ခဝေ**တိအာဒိ-ကို၊ အာဟ-ပြီ၊ တတ္ထ- ထိုအတ္ထိ ဘိက္ခဝေ အစရှိသောစကားရပ်၌၊ **အတ္ထိ ဘိက္ခဝေ**တိအာဒိနိ-နှင့်သော၊ ဒွေ- ၂ပုဒ်တို့သည်၊ မာတိကာပဒါနိ-မာတိကာပုဒ်တို့တည်း၊ [အကျယ်ချဲ့ပြလိုမှု မာတိကာခေါင်းစဉ်ထားသည်-ဟူလို၊] တာနိ-ထိုမာတိကာပုဒ်တို့ကို၊ ဝိဘဇေန္တော-အဲကျယ်ဝေဖန်တော်မူလိုသည်၊ (ဟုတ္တာ)၊ **ကထဉ္စ ဘိက္ခဝေ**တိအာဒိမာဟ၊ တတြ- ထို ကထဉ္စ ဘိက္ခဝေ အစရှိသောစကားရပ်၌၊ အယံ-ဤကား၊ အနုတ္တာနပဒ ဝဏ္ဏနာ -တည်း၊ **ကထံ**တိ-ကား၊ ကေန အာကာရေန-အဘယ်အကြောင်းကြောင့်၊ (ဟောတိ-နည်း)၊) **ဒုဗ္ဗလျာဝိကမ္မဋ္ဌာ**တိ-ကား၊ ဒုဗ္ဗလျသ-အားမရှိသူ၏အဖြစ်ကို၊ အာဝိကမ္မဋ္ဌ- ထင်စွာပြုခြင်းသည်လည်း၊ (ဟောတိ-နည်း၊) [ပါဠိတော် ပထမပုဒ်၌ ကမ္မဋ္ဌေဝဟု "ဇဝ"ဖြင့် ရှိသည်။]

ဝိသေသာဝိသေသံ။ ။[ပါဠိတော်ကို ကြည့်ပါ၊] "ယံနူနာဟံ ဗုဒ္ဓံ ပစ္စက္ခေယျံ- ဘုရားစွန့်ရလျှင် ကောင်းမှာပဲ" ဟု ကြံရုံသာ ရှိသေးလျှင် ထိုစကားသည် သိက္ခာပစ္စက္ခာန် မဟုတ်သေး၊ ဒုဗ္ဗလျာဝိကမ္မသာဖြစ်သေး၏၊ ဤစကားမျိုးကိုရည်ရွယ်၍ "သိက္ခာပစ္စက္ခာနနှင့် ဒုဗ္ဗလျာ ဝိကမ္မတို့ ဝိသေသ ဖြစ်ကြသည်-ဟု ဆိုသည်၊ "ဗုဒ္ဓံ ပစ္စက္ခာမိ-ဘုရားကိုစွန့်၏" ဟု ဆိုလျှင် ထိုစကားမျိုးသည် သိက္ခာပစ္စက္ခာနလည်းဖြစ်, ဒုဗ္ဗလျာဝိကမ္မလည်း ဖြစ်၏၊ ဤစကားမျိုးကို ရည်ရွယ်၍ "အဝိသေသ" ဟု ဆိုသည်။

သိက္ခာ၊ ပေ၊ လက္ခဏံ စ။ ။[ပါဠိတော်ကို ကြည့်ပါ၊] "ဥက္ကဏ္ဌိတော၊ ပေ၊ ဗုဒ္ဓံ ပစ္စက္ခာမိတိ ဝဒတိ ဝိညာပေတိ" ဟု ရှိ၏၊ "ဥက္ကဏ္ဌိတော" စသည်ဖြင့် သိက္ခာချလိုသောစိတ်ကိုလည်းကောင်း, " ဗုဒ္ဓံ ပစ္စက္ခာမိ" စသည်ဖြင့် သိက္ခာချကြောင်း စကားအသုံးအနှုန်းဟူသောခေတ်နှင့် ပစ္စုပ္ပန်ကာလ စသည်ကိုလည်းကောင်း, ဝဒတိဖြင့် ဝစီပယောဂကိုလည်းကောင်း, ဝိညာပေတိဖြင့် သိက္ခာချရာ (သိက္ခာချမှုကို နားထောင်သော) ပုဂ္ဂိုလ်က သိခြင်းကိုလည်းကောင်း, "အရိယော အရိယသ သန္တိကေ ပစ္စက္ခာတိ" စသည်ဖြင့် သိက္ခာချရာ ပုဂ္ဂိုလ်ကိုလည်းကောင်း, ဤသို့ သိက္ခာချခြင်း၏ လက္ခဏာ (အင်္ဂါ)ကို ပြတော်မူသည်။ [စိတ်-ခေတ်-ကာလ, ပယောဂနှင့် ပုဂ္ဂလ ဝိဓာန်, ဤခြောက်တန်, မှတ်ရန် သိက္ခာကျကြောင်းတည်း။]

ဣဓာတိ–ကား၊ ဣမသ္မိံ သာသနေ–၌၊ **ဥက္ကဏ္ဌိတောတိ**–ကား၊ အနဘိရတိယာ–မမ္မေ. လျော်ခြင်းကြောင့်၊ ဣမသ္မိံ သာသနေ–၌၊ ကိစ္ဆဇီဝိကပဋိပဒေါ–ဆင်းရဲငြိုငြင်စွာ အသက်ရှင်ရခြင်းသို့ရောက်သည်၊ အထ ဝါ–ထို့ပြင် တစ်နည်းကား၊ အဇ္ဇ–ယနေ့၊ ယာမိ – သွားတော့အုံ၊ သော–၌၊ ယာမိ–အုံ၊ ဣတော–ဤအရပ်မှ၊ ဝါ–ဤကျောင်းတိုက် မှ၊ ယာမိ–အုံ၊ [ဣတော ဌာနတော၊ ဣတောဝိဟာရတောဝါ၊] ဧတ္ထ–ဤမည်သော အရပ်သို့၊ ဝါ–ဤမည်သော ကျောင်းတိုက်သို့၊ [ဧတ္ထာတိ ဂန္တုံ ဣစ္ဆိတပဒေသံ ဝဒတိ၊] ယာမိ–အုံ၊ ဣတိ–ဤသို့ကြံ၍၊ ဥဒ္ဓံ–အထက်၌၊ ကဏ္ဌံ–လည်ပင်းကို၊ ကတွာ–၍၊ (တစ်နည်း) ဥဒ္ဓံ ကဏ္ဌံ ကတွာ–လည်တမော့မော့လုပ်၍၊ ဝိဟရမာနော – နေသည်၊(ဝိက္ခိတ္တော–အထူးထူး ပစ်လွင့်အပ်သောစိတ် ရှိသည်၊ ဝါ– ပျံ့လွင့်သောစိတ်ရှိသည်၊ အနေကဂ္ဂေါ–တစ်ခုတည်းသော အာရုံမရှိသည်၊ ဝါ–မတည်ကြည်သည်၊ (ဟုတ္မာ) [ဝဒတိ ဝိညာပေတိ–၌စပ်၊] ဣတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ၊ **အနဘိရတောတိ** – ကား၊ သာသနေ–၌၊ အဘိရတိဝိရဟိတော – မမ္မေ.လျော်ခြင်းမှကင်းသည်၊ **သာမညာ စဝိတုကာမောတိ**–ကား၊ သမဏဘာဝတော–မှ၊ အပဂန္တုကာမော– ဖဲခွာလိုသည်၊ (ဟုတ္မာ)၊ [ဝဒတိ ဝိညာပေတိ–၌စပ်။]

ဘိက္ခုဘာဝန္တိ–ကား၊ ဘိက္ခုဘာဝေန–ရဟန်းအဖြစ်ဖြင့်၊ (ဧတံ–ဤ ဘိက္ခုဘာဝံသဒ္ဒါသည်၊) ကရဏတ္ထေ–၌၊ ဥပယောဂဝစနံ –ဒုတိယာဝိဘတ်ရှိသော သဒ္ဒါတည်း၊ ပန–ဆက်၊ ကဏ္ဌေ အာသတ္တေန အင်္ဂီယေယျာတိအာဒိသု– တို့၌၊

ကိစ္ဆဇီဝိကပဋိပဒေါ။ ။ ဓာတ်ကျမ်းတို့၌ "ကဋ–ကိစ္ဆဇီဝနေ" ဟု ဆိုသောကြောင့် "ကိစ္ဆဇီဝိကပဋိပဒေါ" ဟု ဓာတ်နက်ဖွင့်သည်၊ ဥ–အနက်ထူးမရှိ၊ ဥက္ကဏ္ဌာနံ–ဆင်းရဲစွာ အသက်ရှင်ရခြင်း၊ ဥက္ကဏ္ဌာ–ခြင်း၊ ဥက္ကဏ္ဌံ–သို့+ ဣတော (ပဋိပဒေါ)–ရောက်သူတည်း၊ ဥက္ကဏ္ဌိတော–သူ၊ (ဋီကာ)။

ဥဒ္ဓံ ကဏ္ဌံ ကတွာ။ ။ဥသည် ဥဒ္ဓံအနက်ဟောတည်း၊ ဥဒ္ဓံ+ ကဏ္ဌော ဥက္ကဏ္ဌော၊ ဥက္ကဏ္ဌော သဌာတော အဿာတိဥက္ကဏ္ဌိတော = ပျင်းရိသည်ဖြစ်၍ လည်တမော့မော့ဖြစ်နေသူ၊ သဌာတ အဿအနက်၌ ဣတပစ္စည်း။ [သဌာတော တာရကာဒိတ္ထိတော၊ မောဂ္ဂလ္လာန်, ဏာဒိ–၄၅ သုတ်။]

ကရဏတ္ထေ။ ။ "အံ့ဝိဘတ်သည် ကရိယာ:အနက်၌သက်" ဟူရာ၌ ပထမနည်း:ဝယ် "ဖြင့်" ဟု ပေးရသော ကရိယာ:အနက်မှာပင် သက်ရမည်။ [ဘိက္ခုဘာဝေန ကရဏဘူတေန အတ္တာနံ, အင်္ဂီယမာနော – နိပ်စက်အပ်သူကိုကဲ့သို့ ပြုကျင့်သည်၊ ဣတိ အတ္ထော၊] ဤနည်း:၌ ဘိက္ခုဘာဝံကို အင်္ဂဠာမစပ်ဘဲ ဤယမာနောဟုစပ်၊ "ရဟန်:အဖြစ်ဖြင့်+ မိမိကိုယ်ကို (နိပ်စက်အပ်သူ = အနိပ်စက်ခံရသူကဲ့သို့) ပြုကျင့်သည်" –ဟူလို။

ယထာလက္ခဏ-သုတ်အားလျော်စွာ၊ ["ကရဏော တတိယာ" ကဲ့သို့သော သုတ်အား လျော်စွာ ဟူလို၊] ကရဏဝစနေနေဝ-ကရိုဏ်းဝိဘတ်ဖြင့်သာလျှင်၊ ဝုတ္တံ-မိန့်တော်မူအပ်ပြီ၊ [ကဏ္ဌော-လည်ပင်းခ၊ အာသတ္ထေန-ငြိုကပ်စေအပ်, (ချိတ်ဆွဲအပ်) သော အကောင်ပုပ်ဖြင့်၊ အဋ္ဌိယေယျ-နှိပ်စက်အပ်သူကို ပြုရာ၏၊] **အဋ္ဌိယမာနောတိ**-ကား၊ အ-ဋ္ဌ ပိဋ္ဌိတ်(ဝိယ)-နှိပ်စက်အပ်သူကိုကဲ့သို့၊ ဒုက္ခိတ်ဝိယ-ဒုက္ခရောက်နေသူကိုကဲ့သို့၊ အတ္တာနံ-မိမိကို၊ အာစရမာနော-ပြုကျင့်သည်၊ ဝါ-တစ်နည်း၊ တေန ဘိက္ခုဘာဝေန-သည်၊ အဋ္ဌော-နှိပ်စက်အပ်သူကို၊ ကရိယမာနော-ပြုအပ်သည်၊ ပိဋ္ဌိယမာနော-နှိပ်စက်အပ်သည်၊ ဣတိအတ္ထော-နက်၊ **ဟရာယမာနောတိ**-ကား၊ လဇ္ဇမာနော-ရှက်သည်၊ ဇိဂုစ္ဆမာနောတိ-ကား၊ အသုစိ ဝိယ-မစင်ကိုကဲ့သို့၊ တံ-ထိုရဟန်းအဖြစ်ကို၊ ဇိဂုစ္ဆန္တော- စက်ဆုပ်သည်၊ [တံကို ကြည့်၍ ပါဋိတော်၌ "ဘိက္ခုဘာဝံ" ကို ဇိဂုစ္ဆန္တောစပ်ခိုက် ကံအနက်ပေးရ ကြောင်းသိပါ။] **ဂိဟိဘာဝံ ပတ္ထယမာနောတိ** အာဒီနိ-ပုဒ်တို့သည်၊ ဥတ္တာနတ္ထာနိယေဝ။

ယန္ဒုက္ခာဟံ ဗုဒ္ဓံ ပစ္စက္ခေယျန္တိ ဣတ္ထ-ခ၊ **ယန္ဒုက္ခာ**တိ-သဒ္ဒါသည်၊ ပရိဝိတက္ကဒဿနေ- အကြောင်းကိုပြခြင်းခ၊ (ပဝတ္တော) နိပါတော၊ ဣဒံ ဝုတ္တံ ဟောတိ၊ (ကိုး)၊

အဋ္ဌ၊ ပေ၊ အာစရမာနော။ ။အဋ္ဌမတ်သည် ဝဓ-ညှဉ်းဆဲနှိပ်စက်ခြင်းအနက် ဟောတည်း၊ ထို့ကြောင့် "အဋ္ဌိယတေတိ အဋ္ဌော" ဟု ပြု၊ တစ်စုံတစ်ရာသည် နှိပ်စက်အပ် (အနှိပ်စက် ခံရသော) အခြားတစ်စုံတစ်ယောက် ရ၏၊ ထို့နောက် လူထွက်လိုသော ရဟန်းရအောင် "အတ္တာနံ (အဋ္ဌဝိယ) အာစရတီတိ အဋ္ဌိယမာနော" ဟု ပြု၊ အဋ္ဌသည်ကမ္မုပမာန, အတ္တာနံကား ဥပမေယျ၊ ကမ္မုပမာန အဋ္ဌသဒ္ဒါနောင် အာစာရအနက်၌ ဤယပစ္စည်းသက်၍ "အဋ္ဌိယ" ဟု ဖြစ်ပြီးမှ ကတ္တားဟော မာနပစ္စည်းသက်လျှင် "အဋ္ဌိယမာနော"ဟု ဖြစ်၏၊ ဤသို့ကမ္မုပမာနနောင် ဤယပစ္စည်းသက်ရကြောင်းကိုပြလို၍ "အ-ဋ္ဌ ပိဋ္ဌိတ် ဒုက္ခိတ်ဝိယ" ဟု ဖွင့်၏။ [ပိဋ္ဌိတ်သည် သဒ္ဒတ္ထ, ဒုက္ခိတ်သည် အဓိပ္ပာယတ္ထ, ဝိယကား ကမ္မုပမာနဇောတက။]

တေန ဝါ၊ ပေ၊ အတ္ထော။ ။ဤနည်းခ၌ကား ဘိက္ခုဘာဝံခ၌ အံ့ဝိဘတ်သည် တတိယာ ဝိဘတ်၏ ကတ္တားအနက်ခ၌သက်၊ ထို့ကြောင့် "တေန ဘိက္ခုဘာဝေန+အဋ္ဌော(ဂရိယမာနော" ဟု ဖွင့်သည်၊ "အဋ္ဌော ကရိယမာနော" ဖြင့် "အ-ဋ္ဌ"ဟူသော ဒုတိယန္တ (ဥပမာနလည်း မဟုတ်သော) ရိုးရိုး နာမ်ပုဒ်နောင် ပြုကျင့်ခြင်းအနက်ခ၌ ဤယပစ္စည်း သက်ထားကြောင်းကိုလည်းကောင်း, ကဲဟော မာနပစ္စည်းသက်ထားကြောင်းကိုလည်းကောင်း သိစေ၏၊ "ပိဋ္ဌိယမာနော" ကား ဆိုလိုရင်းကို ပြသော ဥဒုကတ္ထအဖွင့်တည်း။ [တေန ကတ္တုဘူတေန ဘိက္ခုဘာဝေနာတိ အတ္ထော၊ ဣမသ္မိံ ပန အတ္ထေ "အ-ဋ္ဌ ကရောတီတိ"- ဟူသောအနက်ခ၌ "အဋ္ဌိယသဒ္ဒံ နိပ္ပါဒေတွာ တတော ကမ္မနိ မာနသဒ္ဒေ ကတေ အဋ္ဌိယမာနောတိ ပဒသိဒ္ဓိ ဝေဒိတဗ္ဗာ။]

အဟံ–သည်၊ ဗုဒ္ဓံ–ကို၊ သစေ ပစ္စက္ခေယျံ–အကယ်၍ စွန့်ရဉ်းအုံ့၊ (ဧဝံသတိ)၊ မေ–ဖ. (ငါ့အတွက်)၊ သာဓု – ကောင်းသည်၊ သိယာ ဝတ–ဖြစ်ရလေစွတကား၊ ဣတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ၊ [ဤအဖွင့်ကိုကြည့်၍ ပါဠိတော်၌ "ယန္ဒုနေ ပစ္စက္ခေယျံ–အကယ်၍ စွန့်ရမူကားကောင်းလေစွ" ဟုပေး၊] **ဝဒတိ ဝိညာပေတိ**တိကား၊ ဣမံ အတ္ထံ–ဤဘုရားကို စွန့်ရလျှင် ကောင်းလေစွဟူသော အနက်ကို၊ ဧတေဟိ ဗျဉ္ဇနေဟိ ဝါ–ဤယန္ဒုနေဟု ဗုဒ္ဓံ ပစ္စက္ခေယျံ ဟူသောသဒ္ဒါတို့ဖြင့်သော်လည်းကောင်း၊ အညေဟိ ဗျဉ္ဇနေဟိ ဝါ–အခြားသော ပရိယာယ်သဒ္ဒါတို့ဖြင့်သော်လည်းကောင်း၊ ဝစီဘေဒ–စကားလုံး၏ ကွဲပြားမှုကို၊ ဝါ–နှုတ်မြွက်မှုကို၊ ကတ္တာ–၍၊ ဝဒတိ စ–ပြောလည်းပြော၏၊ ယဿ–အကြင်သူအား၊ ဝဒတိ–၏၊ တံ–ထိုသူကို၊ ဝိညာပေတိ ဇာနာပေတိ စ–သိလည်းသိစေ၏၊ [နားလည်းလည်စေ၏–ဟူလို၊] ဧဝမ္မိတိ (ဧတ္ထ)–၌၊ ပိကာရော – ပိအက္ခရာသည်၊ ဥပရိမတ္ထသမ္ပိဏ္ဍနတ္ထော–အထက် ဆိုအပ်လတ္တံ့ သောအနက်ကို ပေါင်းခြင်းအနက်ရှိ၏၊ [ဝုတ္တာပေက္ခ (ဆိုပြီးငဲ့သော) သမ္ပိဏ္ဍနမဟုတ်, ဝုစ္စမာနာပေက္ခ (ဆိုအပ်လတ္တံ့ငဲ့သော) သမ္ပိဏ္ဍန–ဟူလို။] ဧဝမ္မိ–ဤအခြင်းအရာအားဖြင့်လည်း၊ ဒုဗ္ဗလျာဝိကမ္မဋ္ဌေဝ–သည်လည်းကောင်း၊ သိက္ခာ–သည်၊ ဝါ–ကို၊ အဟစ္စက္ခာတာ စ–မပယ်စွန့်အပ်သည်လည်းကောင်း၊ ဝါ–မချအပ်သည် လည်းကောင်း၊ ဟောတိ–၏၊ အညထာပိ–တစ်ပါးသော အခြင်းအရာအားဖြင့်လည်း၊ (ဒုဗ္ဗလျာဝိကမ္မဋ္ဌေဝ ဟောဇာ, သိက္ခာစ အပ္ပစ္စက္ခာတာ။)

ဣဒါနိ–၌၊ အညထာပိ–ဖြင့်လည်း၊ တံ ဒုဗ္ဗလျာဝိကမ္မံ (စ)–ကိုလည်းကောင်း၊ သိက္ခာယ–၏၊ ဝါ–ကို၊ တံ အပ္ပစ္စက္ခာနံ စ–ထိုမပယ်စွန့်ခြင်းကိုလည်းကောင်း၊ (ဝါ–ပယ်စွန့်ရာမရောက်ပုံကိုလည်းကောင်း၊) ဒသေန္တော (ဟုတ္တာ) **အထ ဝါ ပနာတိ** အာဒိ–ကို၊ အာဟ၊ တံ သဗ္ဗံ–ထိုအလုံးစုံသောစကားရပ်သည်၊ အတ္ထတော–ဖြင့်၊ ဥတ္တာနမေဝ–သည်သာ၊ ပန–ကား၊ တ္ထေ–ဤအထဝါ ပန အစရှိသော စကားရပ်၌၊ ပဒတော–ပုဒ်အားဖြင့်၊ [စုဒ္ဒသပဒါနိ, အဌပဒါနိတို့၌စပ်၊] အာဒိတော–မှ၊ ပဋ္ဌာယ–၍၊ ဗုဒ္ဓံ ပစ္စက္ခေယျံ–ဗုဒ္ဓံ ပစ္စက္ခေယျံပုဒ်လည်းကောင်း၊ ဓမ္မံ ပစ္စက္ခေယျံ–လည်းကောင်း၊ [နောက်၌ ပစ္စက္ခေယျံ ထည့်၍ပေး] သံဃံ, သိက္ခံ, ဝိနယံ၊ ပေ၊ သဒ္ဓြဟ္မစာရိံ ပစ္စက္ခေယျံ– လည်းကောင်း၊ ဣတိ– သို့၊ ဣမာနိ စုဒ္ဒသပဒါနိ– ဤ တစ်ဆယ့်လေးပုဒ်တို့ကို၊ ပစ္စက္ခာနာကာရေန – သိက္ခာစွန့်ပုံ အခြင်းအရာအားဖြင့်၊ ဝုတ္တာနိ–

ပစ္စက္ခာနာကာရေန။ ။ပါဠိတော်၌ "ပစ္စက္ခေယျံ–ပစ္စက္ခေယျံ" ဟု ပစ္စက္ခာနကြိယာ ပါသောကြောင့် "ဗုဒ္ဓံ ပစ္စက္ခေယျံ" မှစ၍ "သဒ္ဓြဟ္မစာရိံ ပစ္စက္ခေယျံ" အထိ ၁၄ပုဒ်ကို သိက္ခာစွန့်ပုံ အခြင်းအရာ ပြသော ပုဒ်များဟု မှတ်ပါ–ဟုဆိုလိုသည်။ [ပစ္စက္ခေယျံ ပစ္စက္ခေယျံ၏ ဝုတ္တာတ္တာ ပစ္စက္ခာနာကာရသမ္ဗန္ဓေန ဝုတ္တာနိ။]

မိန့်တော်မူအပ်ကုန်ပြီ၊ **ဂိဟီ အသန္တိ**အာဒီနိ-နိ်သော၊ ဂိဟီ အသံ- ဂိတီအသံပုဒ်လည်းကောင်း၊ [နောက်၌ အသံ ထည့်၍ပေး၊] ဥပါသကော အာရာမိကော၊ ပေ၊ အသက္ကပုတ္တိယော အသံ-ပုဒ်လည်းကောင်း၊ ဣတိ-သို့၊ ဣမာနိ အဋ္ဌပဒါနိ-တို့ကို၊ အသန္တိ-အသံဟူသော၊ ဣမိနာ ဘာဝဝိကပ္ပါကာရေန-ဤအလိုရှိအပ်သောအဖြစ်ကို အမျိုးမျိုးအဖုံးဖုံကြံစည်ပုံ အခြင်းအရာအားဖြင့်၊ ဝုတ္တာနိ၊ ဧဝं-ဤသို့လျှင်၊ ယန္ဒု ||နာဟံတိဣမိနာ-ယန္ဒု||နာဟံဟူသော ဤပုဒ်နှင့်၊ ပဋိသံယုတ္တာနိ-စပ်ယှဉ်ကုန်သော ပုဒ်တို့သည်၊ ဒ္ဝါဝီသတိ ပဒါနိ-၂၂ပုဒ်တို့သည်၊ (ဟောန္တိ၊) [ပြခဲ့သော ၁၄ပုဒ်နှင့် ၈ ပုဒ်ပေါင်းလျှင် ၂၂ပုဒ်-ဟူလို။]

၄၆။ စ-ဆက်၊ ဧတာနိ-ဤယန္ဒု||နာဟံနှင့် ယှဉ်သောပုဒ်တို့သည်၊ ဒ္ဝါဝီသတိ ပဒါနိ-၂၂ပုဒ်တို့သည်၊ (ဟောန္တိ) ယထာ-ကဲ့သို့၊ ဧဝं-တူ၊ ယဒိ ပနာဟံ-ယဒိ ပနာဟံပုဒ်လည်းကောင်း၊ အပါဟံ-ပုဒ်လည်းကောင်း၊ ဟန္ဒာဟံ-လည်းကောင်း၊ ဟောတိ မေ-လည်းကောင်း၊ ဣတိ-သို့၊ ဣမေသု-ဤ ၄ပုဒ်တို့တွင်၊ ဧကမေကေန-နှင့်၊ ပဋိသံယုတ္တာနိ-စပ်ယှဉ်သော ပုဒ်တို့သည်၊ ဒ္ဝါဝီသတိ ဒ္ဝါဝီသတိ (ပဒါနိ)- ၂၂ပုဒ် ၂၂ပုဒ်တို့သည်၊ (ဟောန္တိ၊) [ယဒိ ပန ပစ္စက္ခေယျ, အပိပစ္စက္ခေယျ-စွန့်ရမူကားကောင်းလေစွ၊ ဟန္ဒ-ယခု၊ ပစ္စက္ခေယျ-စွန့်တော့အုံ၊ ဗုဒ္ဓံ-ကို၊ ပစ္စက္ခေယျ-စွန့်ရာ၏၊ ဣတိ-ဤအကြံသည်၊ မေ-ငါ၏၊ ဝါ-ငါ့မှာ၊ ဟောတိ-ဖြစ်၏၊ ဤသို့ ပါဠိတော်၌ပေး။] ဣတိ-သို့၊ သဗ္ဗာနေဝ-အလုံးစုံသာလျှင်ဖြစ်သော ပုဒ်တို့သည်၊ သတ္ဌု-တစ်ရာလည်းဖြစ်သော၊ ဒသ စ-၁၀ပါးလည်းဖြစ်ကုန်သော၊ ပဒါနိ-တို့သည်၊ (တစ်နည်း) သတ္ဌု ဒသ စ ပဒါနိ-တစ်ရာ့တစ်ဆယ်သော ပုဒ်တို့သည်၊ ဟောန္တိ။

၄၇။ တတော-ထိုပုဒ်တို့မှ၊ ပရံ-၌၊ သရိတဗ္ဗဝတ္ထုဒဿနနယေန-အောက်မေ့ထိုက်သော ဝတ္ထုကို ပြကြောင်းနည်းဖြင့်၊ ပဝတ္တာနိ-ဖြစ်ကုန်သော၊ မာတရံ သရာမီတိ အာဒီနိ-နိ်သော၊ သတ္တရသပဒါနိ-၁၇ပုဒ်တို့သည်၊ (ဟောန္တိ)။ [မာတရံ-ကို၊ သရာမိ-အောက်မေ့၏, အမှတ်ရ၏,လွမ်း၏၊] တတ္ထ - ထိုပုဒ်တို့တွင်၊ **ခေတ္တန္တိ** - ကား၊

ဂိဟီ။ ||သက္ကတ၌ "ဂြိဟိန်" ဟု ရှိ၏၊ (နှ) ပျောက်၍ဒီဃရောက်လျက် ပါဠိ၌ "ဂိဟီ"ဟု ရှိရသည်၊ "ဧဟံ ယဿ အတ္ထိတ် ဂိဟီ"ဟုပြ။

ဘာဝဝိကပ္ပါကာရေန။ ||"ယန္ဒု||နာဟံဂိဟီအသံ= လူဖြစ်ရလျှင် ကောင်းလေစွ"ဟူသည် သူလိုလားအပ်သောအဖြစ်ကို ကြံစည်ခြင်းတည်း၊ ထို့ကြောင့် "ဂိဟီအသံ" မှစ၍ "အသက္ကပုတ္တိယော အသံ"တိုင်အောင် ရှစ်ပုဒ်ကို မိမိလိုလားသော အဖြစ်ကို ကြံစည်ပုံအခြင်းအရာပြသော ပုဒ်များဟုမှတ်။ [အသံ အသံတိ အာဂတတ္တာ ယံယံ (အကြင် အကြင်အဖြစ်ကို) ဘဝိတုကာမော၊ တဿ တဿ ဘာဝဿ ဝိကပ္ပါကာရေန, ဘိက္ခုဘာဝတော အညဘာဝဝိကပ္ပါ ကာရေနာတိ အဓိပ္ပာယော၊ ယောဧနာ၌ ဘာဝကို "အဓိပ္ပာယ-အလို"ဟု ဖွင့်သည်ကို စဉ်းစားပါ။]

သာလိခေတ္တာဒီ–သလေးခင်း အစရှိသောလယ်ကို၊ **ဝတ္ထုန္တိ**–ကား၊ ပဏ္ဏာသာကဖလာဖလ သမုဒ္ဒာနဒ္ဒာနံ–သစ်ရွက်, ဟင်းရွက်, သစ်သီးငယ် သစ်သီးကြီးများ ထွက်ပေါ်ရာအရပ်ကို၊ [ယာခင်းကို ဆိုလိုသည်၊ အိမ်စသည်ကို မိုးဖို့ရာ ဓနိစသည်ကို "ပဏ္ဏ"ဟုဆိုသည်။] **သိပ္ပန္တိ**–ကား၊ ကုမ္ဘကာရပေသကာရသိပ္ပါဒိကံ–အိုးထိန်းသည်အတတ်, ယက်ကန်းသည် အတတ် အစရှိသော အတတ်ကို၊ [သရာမိ–ဌ်စပ်။]

၄၈။ တတော–ထိုပုဒ်တို့မှ၊ ပရံ–ဌ်၊ သကိဉ္စနသပလိဗောဓဘာဝဒဿနဝသေန–ကြောင့်ကြဖွယ်နှင့်တကွ ဖြစ်သူ၏အဖြစ်, အနှောင့်အယှက်နှင့်တကွ ဖြစ်သူ၏အဖြစ်ကို ပြခြင်း၏အစွမ်းဖြင့်၊ ပဝတ္တာနိ–နိ်သော၊ မာတာမေ အတ္ထိ၊ သာမယာ ပေါသေတဗ္ဗာတိ အာဒီနိ–နိ်သော၊ နဝပဒါနိ–တို့သည်၊ (ဟောန္တိ၊) [မေ–၏၊ ဝါ–မှာ၊ မာတာ–သည်၊ အတ္ထိ–၏၊ သာ–ကို၊ မယာ–သည်၊ ပေါသေတဗ္ဗာ–လုပ်ကျွေးမွေးမြူထိုက်၏။]

၄၉။ တတော–ထိုပုဒ်တို့မှ၊ ပရံ–ဌ်၊ သနိဿယ သပ္ပတိဋ္ဌဘာဝ ဒဿနဝသေန–မိုရာရှိသူ ၏အဖြစ်, တည်ရာရှိသူ၏ အဖြစ်ကို ပြခြင်း၏ အစွမ်းဖြင့်၊ ပဝတ္တာနိ–နိ်သော၊ မာတာ မေ အတ္ထိ၊ သာမံပေါသေသတိတိအာဒီနိ–နိ်သော၊ သောဠသပဒါနိ–တို့သည် (ဟောန္တိ၊) [သာ–ထိုအမိသည်၊ မံ–ကို၊ ပေါသေသတိ–တဲ့။]

၅၀။ တတော ပရံ, ဧကာဘတ္တဧကသေယျာဒြဟ္မစရိယာနံ – တစ်ထပ်တည်းသောဆွမ်း, တစ်ယောက်တည်းသာ အိပ်ရခြင်း, မြတ်သော အကျင့်တို့၏၊

သကိဉ္စနသပတိဗောဓဘာဝ။ ။ [ကိစ–မဒ္ဒနေ, ဓာတ်ကျမ်း၊] ကိဉ္ဇေတိ မဒ္ဒေတိတိ–ဆိုင်ရာပုဂ္ဂိုလ်ကို နှိပ်နယ်တတ်သောကြောင့် "ကိဉ္စန" မည်၏၊ ပလိဗောဓနှင့်အရတူပင်တည်း၊ ["ပရိပုဗ္ဗ+ဗုဓိ–ဟိ'သနေ"ဓာတ်ကျမ်း။] ပရိဗုန္ဓယတိတိ–ဆိုင်ရာအလုပ်ကို မလုပ်နိုင်အောင် နှောင့်ယှက်(ညှဉ်းဆဲ)တတ်သောကြောင့် "ပလိဗောဓ" မည်၏၊ ရကို လပြု၊ ဤနေရာ၌ အမိစသည်ကိုပင် "ကိဉ္စန, ပလိဗောဓ" ဟု ဆိုသည်၊ သဟ+ကိဉ္စနေန ယော ဝတ္တတိတိ သကိဉ္စနော= (ဖိစီးနှိပ်နယ်တတ်သော) ကြောင့်ကြဖွယ်နှင့် တကွဖြစ်သူ၊ သပလိဗောဓော–အနှောင့်အယှက်နှင့်တကွ ဖြစ်သူ၊ သကိဉ္စနော စ+ သော+ သပလိဗောဓော စာတိ သကိဉ္စနသပလိဗောဓော။

သနိဿယသပ္ပတိဋ္ဌဘာဝ။ ။ သဟ+နိဿယေန, သဟ+ပတိဋ္ဌာယ ယော ဝတ္တတိတိ သနိဿယော, သပ္ပတိဋ္ဌော၊ အမိစသော အားကိုးစရာရှိသူ၊ သနိဿယော စ+ သော+ သပ္ပတိဋ္ဌော စာတိ သနိဿယသပ္ပတိဋ္ဌော၊ တဿ+ဘာဝေါ သနိဿယသပ္ပတိဋ္ဌဘာဝေါ။ [ပစ္စည်း လုံးဝမရှိသေးဘဲ အခြေတည်ထောင်ပေးသူကို "မှီရာ"ဟု လည်းကောင်း၊ **အခြေခိုင်အောင်** ထောက်ပံ့သူကို "တည်ရာ" ဟု လည်းကောင်း ခွဲပါ။]

ဧက၊ ဧ၊ ဒြဟ္မစရိယာနံ။ ။ဧကံ+ ဘတ္တံ ဧကာဘတ္တံ၊ ဧကံ (တစ်ယောက်တည်း) သေယျံ ဧကသေယျံ၊ ဒြဟ္မံ+ စရိယံ ဒြဟ္မစရိယံ၊ "ဧကာဘတ္တံ စ+ ဧကသေယျံ စ+ ဒြဟ္မစရိယံ စာတိ ဧကာဘတ္တဧကသေယျဒြဟ္မစရိယာနိ" ဟု တွဲ။

ဒုက္ခရဘာဝဒဿနဝသေန-. ခဲယဉ်းသဖြင့် ပြုအပ်ကုန်သည်၏ အဖြစ်ကို ပြခြင်း၏ အစွမ်းဖြင့်၊ ပဝတ္တာနိ, ဒုက္ခရန္တီအာဒီနိ အဋ္ဌပဒါနိ (ဟောန္တိ)၊ တတ္ထ-ထိ ရှစ်ပုဒ်တို့တွင်၊ **ဒုက္ခရန္တီ**-ဟူသော်ပုဒ်ဖြင့်၊ ဧကဘတ္တာဒီနံ-ဧကဘတ္တ အစရှိသည်တို့၏၊ ဝါ-တို့ကို၊ ကရဏော- ပြုရခြင်း၌၊ ,ဒုက္ခရတံ-ခဲယဉ်းသဖြင့် ပြုအပ်ကုန်သည်တို့၏ အဖြစ်ကို၊ ဒဿေတိ-ပြ၏၊ ["ဒုက္ခရံ-ခဲယဉ်းသဖြင့် ပြုအပ်၏၊ ဝါ-ပြုနိုင်ခဲ၏"ဟု ပါဠိတော်၌ ပေး၊] **နု သုကရန္တီ**-ပုဒ်ဖြင့်၊ သုကရဘာဝံ-လွယ်ကူစွာ ပြုအပ်ကုန်သည်၏ အဖြစ်ကို၊ ပဋိပက္ခိပတိ-ပယ်မြစ်၏၊ ["နု သုကရံ-လွယ်ကူစွာ မပြုအပ်၊ ဝါ-ပြု၍ မလွယ်ကူ" ဟု ပေး၊] **ဒုစ္စရံ** **နု** **သုစရန္တီ** ဇတ္ထ-ပုဒ်တို့၌၊ ဧဝံ-ဤအတူတည်း၊ ["ဒုစ္စရံ-ခဲယဉ်းသဖြင့်ကျင့်အပ်၏၊ ဝါ-ကျင့်နိုင်ခဲ၏၊ နု သုစရံ-လွယ်ကူစွာ မကျင့်အပ်၊ ဝါ-ကျင့်၍မလွယ်ကူ"ဟု ပေး၊] **နု ဥဿဟာမိ**တိ-ပုဒ်ဖြင့်၊ တတ္ထ-ထိ ကေဘတ္တာစသည်တို့၌၊ ဥဿာဟာဘာဝံ-စွမ်းနိုင်ခြင်း၏ မရှိခြင်းကို၊ ဝါ-အားတက်သရော. မရှိခြင်းကို၊ အသက္ကုဏေယျတံ-မစွမ်းနိုင်အပ်ကုန်သည်၏ အဖြစ်ကို၊ ဒဿေတိ-၏၊ **နု ဝိသဟာမိ**တိ-ဖြင့်၊ အသယှတံ-သည်းမခံအပ်ကုန်သည်အဖြစ်ကို၊ ဒဿေတိ-၏၊ ["နု ဥဿဟာမိ-မစွမ်းနိုင်ပါ၊ ဝါ-အားတက်သရောမရှိပါ၊ နု ဝိသဟာမိ-သည်းမခံနိုင်ပါ" ဟုပေး၊] **နု ရမာမိ**တိ-ဖြင့်၊ ရတိယာ-မွေ့လျော်ခြင်း၏၊ အဘာဝံ-မရှိခြင်းကို၊ ဒဿေတိ-၏၊ **နာဘိရမာမိ**တိ-ဖြင့်၊ အဘိရတိယာ-အလွန် မွေ့လျော် ခြင်း၏၊ **အဘာဝံ** ဒဿေတိ၊ ["နု ရမာမိ-မမွေ့မလျော်ပါ၊ နာဘိရမာမိ-အလွန် မမွေ့မလျော်ပါ"ဟု ပေး၊] ဧဝံ-လျှင်၊ ပညာသ-၅၀သော၊ ဣမာနိ စ-ဤပုဒ်တို့ လည်းကောင်း၊ ,ပုရိမာနိ-ရှေးဦးဖြစ်ကုန်သော၊ ဒသုတ္တရသတံ စ- ဆယ်ပုဒ်အလွန် ရှိသော တစ်ရာသောပုဒ်လည်းကောင်း၊ ဣတိ-သို့၊ သဒ္ဓိသတပဒါနိ-၁၆၀သော ပုဒ်တို့ကို၊ ဒုဗ္ဗလ္လာဝိကမ္မဝါရေ-ဝါရ၌၊ ဝုတ္တာနိ-မိန်းတော်မူအပ်ကုန်ပြီ၊ ဣတိ-သို့၊ ဝေဒိတဗ္ဗာနိ-နံ၏။

၅၁။ သိက္ခာပစ္စက္ခာနဝါရေပိ-ဝါရ၌လည်း၊ ကထဉ္စ ဘိက္ခဝေတိအာဒိ-သော၊ သဗ္ဗ-အလုံးစုံသော ပုဒ်အပေါင်းသည်၊ အတ္ထတော-အားဖြင့်၊ ဥတ္တာနမေဝ-သည်သာ၊

ဥဿဟ-ဝိသဟ။ ။ နု ဥဿဟာမိတိ=အတ္တနော တတ္ထ ဥဿာဟာဘာဝံ (မိမိ၏ထို အကျင့်တို့၌ အားတက်သရော မရှိသည်၏ အဖြစ်ကို) ဒဿေတိ၊ နု ဝိသဟာမိတိ-ဧကဘတ္တာဒီနံ- တို့၏၊ အသယှဘာဝံ- မခံအပ်, မခံနိုင်ကုန်သည်၏အဖြစ်ကို၊ ဒဿေတိ။

ရမ-အဘိရမ။ ။ နု ရမာမိတိ- ပဗ္ဗဇ္ဇာမူလက် နဘ္ဌိ မေ သုခံတိ ဒဿေတိ-ရဟန်းပြုခြင်းကြောင့် ငါ့မှာ ဘာ ချမ်းသာမျှ မရှိ, ဟုပြ၏၊ နာဘိရမာမိတိ-ပဗ္ဗဇ္ဇာယ (၌) အတ္တနော သန္တောသာဘာဝံ (နှစ်သက်အားရခြင်း မရှိသည်၏အဖြစ်ကို) ဒဿေတိ။

ပန–ကား၊ ဣတ္ထာပိ–ဤသိက္ခာပစ္စက္ခာန ဝါရဉ္ဉလည်း။ ပဒတော–အားဖြင့်၊ ဗုဒ္ဓံ ပစ္စက္ခာမိ– ကွာမိပုဒ်လည်းကောင်း၊ ဓမ္မံ ပစ္စက္ခာမိ– ပုဒ်လည်းကောင်း၊ [နောက်ဌ ပစ္စက္ခာမိ ပုဒ်ထည့်၍ပေး၊] သံဃံ, သိက္ခံ၊ ပေ၊ သဗ္ဗိဟ္မစာရိ ပစ္စက္ခာမိ–ပုဒ်လည်းကောင်း၊ ဣတိ– သို့၊ ဣမာနိ စုဒ္ဒသပဒါနိ– တို့သည်၊ သိက္ခာပစ္စက္ခာနဝစနသမ္ဗန္ဓေန– သိက္ခာ ချကြောင်း သဒ္ဒါနှင့်စပ်သဖြင့်၊ [ပစ္စက္ခာမိသဒ္ဒါနှင့်စပ်သဖြင့်–ဟူလို၊] ပဝတ္တာနိ– ဖြစ်ကုန်၏၊ စ– ဆက်၊ သဗ္ဗပဒေသု–တို့၌၊ ဝဒတိ, ဝိညာပေတိတိ ဝစနသ– ပေတိဟူသော သဒ္ဒါ၏၊ အယံ– ကား၊ အတ္ထော– တည်း၊ ဝစီဘေဒ–စကားလုံး၏ ကွဲပြားမှုကို၊ ဝါ–နှုတ်မြွက်မှုကို၊ ကတ္တာ–၍၊ ဝဒတိ– ပြောဆို၏၊ ယသ စ– အကြင်သူ,အားလည်း၊ ဝဒတိ–၏၊ တံ–ထိုသူ,ကို၊ [ဝိညာပေတိ–စသည်ဌစပ်၊] တေနေဝ ဝစီဘေဒေန–ဖြင့်ပင်၊ အယံ–ဤရဟန်းသည်၊ သာသနံ–ကို၊ ဧဟိတုကာမော– စွန့်,လိုသည်၊ သာသနတော–မှ၊ မုစ္စိတုကာမော–လွတ်မြောက်လိုသည်၊ ဘိက္ခုဘာဝံ– ကို၊ စဧိတုကာမော–သည်၊ (ဟုတ္တာ)၊ ဣမံ ဝါကျဘေဒ–ဤဝါကျအထူးကို၊ ကရောတိ – ၏၊ ဣတိ – သို့၊ ဝိညာပေတိ– ၏၊ သာဝေတိ – ကြားစေ၏၊ ဇာနာပေတိ – ၏၊ ဣတိ (အတ္ထော)။

ပန–ဆက်၊ အယံ–ဤရဟန်းသည်၊ ဗုဒ္ဓံ ပစ္စက္ခာမိတံ–ဟူ၍၊ ဝုတ္တကာမော– ပြောဆိုလိုသည်၊ (သမာနော–လျက်၊) ပဒပစ္စာဘာဝ–ပုဒ်ကို ပြောင်းပြန်ရွတ်ဆိုခြင်း ကို၊ ကတ္တာ–ပြု၍၊ ပစ္စက္ခာမိ ဗုဒ္ဓန္တိ ဝါ – ဟူ၍သော်လည်း၊ သစေဝဒေယျ–အကယ်၍ ပြောဆိုအံ့ [ပဒဝိပရာဝုတ္တိ–ပုဒ်ကို ပြောင်းပြန်ဆိုခြင်းကို၊ ကတ္တာ–(ဋီကာ)၊ အာဘာ သိယတေ–ခြင်း၊ အာဘာဒ်–ခြင်း၊ ဝိပရိဝတ္တိတ္တာ+အာဘာဒ် ပစ္စာဘာဒ်၊ ပဒသ–ကို၊ ပစ္စာဘာဒ် ပဒပစ္စာဘာဒ်။] မိလက္ခဘာသာသု–မာဂဓဘာသာမှ တစ်ပါးသော လူရိုင်းတို့၏ ဘာသာတို့တွင်၊ အညတရဘာသာယဝါ–တစ်ပါးပါးသောဘာသာဖြင့်မူလည်း၊ တမတ္ထံ–

သစေ ပနာ ယံ။ ။"ဗုဒ္ဓံ ပစ္စက္ခာမိ"သဒ္ဒါသည် အတ္ထပဓာန=အနက်ကိုသာ ပဓာန ထား၍ ညွှန်ပြအပ်သော သဒ္ဒါတည်း၊ "အနက်သာ လိုရင်း, သဒ္ဒါက လိုရင်း မဟုတ်–ဟူလို၊ ထို့ကြောင့် "ပစ္စက္ခာမိ ဗုဒ္ဓံ" ဟု ပြောင်းပြန်ဆိုဆို, မြန်မာဘာသာစသည်ဖြင့်ဆိုဆို" ဘုရားစွန့်,၏" ဟူသော အနက်အဓိပ္ပာယ်ရလျှင် သိက္ခာကျ၏ဟု ပြုလိုသောကြောင့် "သစေပန"စသည်မိန့်။

မိလက္ခဘာသာသု။ ။ "မာဂဓဘာသတော အဝသိဋ္ဌာ သဗ္ဗာပိ အန္ဓဒမိဋ္ဌာဒိဘာသာ မိလက္ခ ဘာသာတိ ဆေဒိတမ္ဘာ" ဟု ဋီကာဆိုသောကြောင့် မာဂဓဘာသာမဟုတ်လျှင် "လူရိုင်းစကား" ဟု ချည်းဆိုလိုသည်။ ["တဗ္ဘေဒါ မိလက္ခာတိ, ကိရာတောသဝရာဒယော" ဟူသော အဘိဓာန် (၅၁၇) ၌ကား တကယ်ကို ရိုင်းစိုင်းသူမှ မိလက္ခဟု ဆိုသည်၊ "မိလက္ခ" ဟု စာအများရှိ၏။]

"ဘုရားစွန့်၏" ဟူသောထိုအနက်ကို၊ (သစေ)ဝဒေယျ၊ ဗုဒ္ဓံ ပစ္စက္ခာမိတိ–ဟူ၍၊ ဝတ္ထုကာမော–သည်၊ (သမာနော–လျက်)၊ ဥပ္ပဋ္ဌိပါဋ္ဌိယာ–အစဉ်မဟုတ်သောအားဖြင့်၊ ဓမ္မံ ပစ္စက္ခာမိတိ ဝါ–ဟူ၍သော်လည်းကောင်း၊ သင်္ဃဟူစာရိ ပစ္စက္ခာမိတိ ဝါ–လည်းကောင်း၊ (သစေ) ဝဒေယျ–အံ့၊ ဥတ္တရိမနုဿဓမ္မဝိဘင်္ဂေ–ဥတ္တရိမနုဿဓမ္မ သိက္ခာပုဒ်၏ ဝိဘင်းဌ(ပဒဘာဇနီဋ္ဌ)၊ ပဌမ စျာန် သမာပဇ္ဇာမိဘိ–ဟူ၍၊ ဝတ္ထုကာမော (သမာနော) ဒုတိယံ စျာနန္တိ, ဝဒတိ သေယျထာပိ–ကဲ့သို့၊ (တထာ–တူ၊) ယသ္သ ဝဒတိ၊ ပေ၊ ဇောကမတ္တမ္ပိ– ဤမျှလောက်ကိုလည်း၊ သစေ ဇာနာတိ–အံ့၊ (ဒေ၀သတိ၊) ဝိရဒ္ဓံ နာမ–ချွတ်ယွင်းခြင်းမည်သည်၊ နတ္ထိ–တော့၊ ခေတ္တမေ၀–ခေတ်သို့သာ၊ သြတိဏ္ဏော–သက်ရောက်တော့၏၊ သိက္ခာ–သည်၊ ဝါ–ကို၊ ပစ္စက္ခာတာ၀–ပယ်စွန့်အပ်ပြီးသည်သာ၊ ဟောတိ၊ သက္ကတ္တာ၊ ဝါ–သိကြားအဖြစ်မှ သော်လည်းကောင်း၊ ဗြဟ္မတ္တာ ဝါ–မှသော်လည်းကောင်း၊ စုတသတ္တော ဝိယ – ရွှေ့လျောသော သတ္တ၀ါ သည်ကဲ့သို့၊ သာသနာ–မှ၊ စုတောဝ–ရွှေ့တော့သည်သာ၊ ဟောတိ–၏။

ပန–ကား၊ ဗုဒ္ဓံ–ကို၊ ပစ္စက္ခိ–စွန့်ပြီ၊ ဣတိ ဝါ–ဤသို့သော်လည်းကောင်း၊ ဗုဒ္ဓံ, ပစ္စက္ခိဿာမိ–အံ့၊ ဣတိ ဝါ–လည်းကောင်း၊ ဗုဒ္ဓံ, ပစ္စက္ခေယျံ–စွန့်ရာ၏၊ ဣတိ ဝါ–လည်းကောင်း၊ ဣတိ– သို့၊ အတီတာနာဂတပရိကပ္ပ၀စနေဟိ– အတိတ်သဒ္ဒါ, အနာဂတ်သဒ္ဒါ, ပရိကပ္ပသဒ္ဒါတို့ဖြင့်၊ သစေ ဝဒတိ–အံ့၊ ဒုတံ ဝါ–တမန်ကိုမူလည်း၊ သစေ ပဟိဏာတိ–အကယ်၍ နှုတ်ဖြင့်မှာ၍ စေလွှတ်အံ့၊ သာသနံ ဝါ–သတင်းစာလွှာကိုမူလည်း၊ သစေ ပေသေတိ–အကယ်၍ ရေး၍ ပေးပို့အံ့၊ အက္ခရံ ဝါ–စာလုံးကိုမူလည်း၊ သစေ ဆိန္ဒတိ–အကယ်၍ဖြတ်တောက် (ထွင်းထား)အံ့၊ [သစ်ပင်၌ဖြစ်စေ နံရံစသည်၌ဖြစ်စေ "ဗုဒ္ဓံ ပစ္စက္ခာမိ" စသော စာလုံးကို ထွင်းခြင်း ရေးခြင်းကို ဆိုသည်၊] ဟတ္ထမုဒ္ဒါယ ဝါ–လက်ချောင်းကို တွန့်စေခြင်းဖြင့်မူလည်း၊ ဝါ–လက်ချောင်းချိုးခြင်း လက်ပြခြင်း ဖြင့်မူလည်း၊ တမတ္ထံ–ဘုရားစွန့်ပါ၏ ဟူသော ထိုအနက်ကို၊

ခေတ္တမေ သြတိဏ္ဏော။ ။ယထာ ဟိ လောကေ,သသာနံ ဝိရူဟနဋ္ဌာနံ–ကောက်စပါးတို့၏ ပေါက်ရာအရပ်ကို၊ ခေတ္တန္တိ ဝုစ္စတိ၊ ဧဝံ ဣဒမ္ပိ သိက္ခာပစ္စက္ခာနသာ ရုဟန ဋ္ဌာနတ္တာ (သိက္ခာချမှု၏ အထမြောက်ရာဌာန၏ အဖြစ်ကြောင့်) ခေတ္တန္တိ ဝုစ္စတိ၊ သဒိသူပစာ–ဟူလို။

ဒူတံ, သာသနံ။ ။မိမိ သိက္ခာချကြောင်းကို သိစေလိုသူ၏ အထံသို့ နှုတ်ဖြင့်မှာ၍ တမန် စေလွှတ်၏၊ စာဖြင့် ရေး၍ သတင်းကို ပေးပို့၏၊ ဤသို့စေလွှတ်ခြင်း, ပေးပို့ခြင်းသည် သိက္ခာကျကြောင်း မဟုတ်၊ ဘာကြောင့်နည်း–"ဝဒတိ–နှုတ်ဖြင့် ပြောဆို၏" ဟု ကိုယ်တိုင်ပြောမှ ဝစီပယောဂကိုသာ မိန့်တော်မူခြင်း, တမန်လွှတ်မှ, စာပေးမှတို့က နှုတ်ပြော မဟုတ်ခြင်းကြောင့်တည်း။

သစေ အာရောစေတိ–အံ့၊ (ဧဝံသတိ) သိက္ခာ–သည်၊ ဝါ–ကို၊ အပစ္စက္ခာတာ–သည်၊ ဟောတိ၊ ပန–ဆက်၊ ဥတ္တရိမနုဿဓမ္မာရောစန်–ဥတ္တရိမနုဿဓမ္မကို ပြောခြင်းသည်၊ ဟတ္ထမုဒ္ဒါယပိ–ဖြင့်လည်း၊ သီသံ–အတွတ်အထိပ်သို့၊ ဧတိ–ရောက်၏၊ သိက္ခာပစ္စက္ခာနံ–သည်၊ မနုဿဓာတိကသတ္တဿ–၏၊ သန္ဓိကေ–၌၊ စိတ္တသမ္ပယုတ္တံ–စိတ်နှင့်ယှဉ်သော၊ ဝစီဘေဒံ–ကို၊ ကရောန္တော သေဝ–၏သာ၊ သီသံ ဧတိ၊ စ–ဆက်၊ ဝစီဘေဒံကရော, ဝိညာပေန္တောပိ–သိစေပြန်သော်လည်း၊ အယမေव–ဤသူသည်သာ၊ ဓာနာတု–တည်း၊ ဣတိ–သို့၊ ဧကံ–တစ်ယောက်ကို၊ နိယမေတွာ–မှတ်သား၍၊ ယဒိ အာရောစေတိ–အံ့၊ တဒေ–ထိုစကားကိုလည်း၊ သော ယေव– ထိုမှတ်သားအပ်သူသည်သာ၊ ယဒိ ဓာနာတိ–အံ့၊ (ဧဝံသတိ) သိက္ခာ ပစ္စက္ခာတာ ဟောတိ။

:အထ–သို့မဟုတ်၊ သော–ထိုမှတ်သားအပ်သူသည်၊ (ယဒိ) နု ဓာနာတိ–အံ့၊ အညော–သော၊ သမီပေ–၌၊ ဌိတော–တည်သူသည်၊ (ယဒိ) ဓာနာတိ–အံ့၊ (ဧဝိသတိ) သိက္ခာ အပစ္စက္ခာတာ ဟောတိ၊ အထ–ဟုတ်၊ ဒွိန္နံ–တို့၏၊ ဌိတဋ္ဌာနေ–၌၊ ဒွိန္နမ္ပိ–တို့အား၊ [ဝဒတိ–၌စပ် ယောဇနာဝယ် နိယမေတွာ၌ အစပ်ပြု၏၊] ဧတေသံ–တို့အား၊ အာရောစေဿာမိ–အံ့၊ ဣတိ–သို့၊ နိယမေတွာ–၍၊ (ယဒိ) ဝဒတိ– အံ့၊ တေသု– တို့တွင်၊ ဧကဿ– သည်၊ ဓာနန္တေပိ– သိသော်လည်းကောင်း၊ ဒွိသု–တို့သည်၊ ဓာနန္တေသုပိ–နှင့်သော်လည်းကောင်း၊ သိက္ခာပစ္စက္ခာတာဝဟောတိ၊ ဧဝံ–တူ၊ သမ္ဘဟုလေသုပိ– များစွာသော လူတို့၌လည်း၊ (သိက္ခာပစ္စက္ခာနာပစ္စက္ခာနံ–သိက္ခာကျခြင်း, မကျခြင်းကို၊) ဝေဒိတဗ္ဗံ–၏၊ ["ဝေဒိတဗ္ဗံ"ဟု ယောဇနာ၌ ရှိသည်။]

ပန–ကား၊ အနဘိရတိယာ–သည်၊ ပိဋ္ဌိတော–နှိပ်စက်အပ်သည်၊ (ဟုတ္တာ)၊ သဘာဂေ–သဘောတူကုန်သော၊ ဘိက္ခူ–တို့ကို၊ ပရိသင်္ကာမာနော– ယုံမှားသည်၊ ဝါ–ရှုံ့ရှားသည်၊ [သူတို့သိလျှင် သိက္ခာမချအောင် တားကြလိမ့်မည်ဟု ရှုံ့သည်၊] (ဟုတ္တာ)၊ ယော ကောစိ– သည်၊ ဓာနာတု – သိပစေ၊ ဣတိ – ဤသို့ကြံ၍၊ ဥစ္စာသဒ္ဒံ– ကို၊ ကရောန္တော– လျက်၊ ဗဟဒ္ဓံ ပစ္စက္ခာမိတိ– ဟူ၍၊ သစေ ဝဒတိ– အံ့၊

ဟတ္ထမုဒ္ဒါယ။ ။ဟတ္ထအရ လက်တစ်ခုလုံး ရသော်လည်း ဧကဒေသျှပစာရအားဖြင့် လက်ချောင်းကိုယူ၊ မုဒ္ဒါသဒ္ဒါ၏ အနက်များတွင် သင်္ကေတစနှ အနက်လည်းထောမနိဓိ၌ ပါ၏၊ [ဟတ္ထသဒ္ဒေါ စေတ္ထ တဒေကဒေသေသု အဂ္ဂလိသု ဒဋ္ဌဗ္ဗော၊ နု သဗ္ဗံ ဟတ္ထံ မုခေ ပက္ခိပိဿာမိတိ အာဒီသု ဝိယ၊ တသ္မာ အဓိဗ္ဘာယ ဝိညာပကေန အဂ္ဂလိသင်္ကေတနာဒိနာ ယတ္ထဝိကာရေန တမတ္ထံ အာရောစေတိတိ ဧဝမေတ္ထ အတ္ထော ဒဋ္ဌဗ္ဗော။]

တဋ္ဌ–ထိုစကားကိုလည်း၊ အဝိဒူရေ–၌၊ ဌိတော–သော၊ နဝကမ္မိကောဝါ–အမှုသစ်၌ ယှဉ်သူသည်သော် လည်းကောင်း၊ ဝါ–အလုပ်လုပ်နေသူသည်သော်လည်းကောင်း၊ ("ဝနကမ္မိကောဝါ–တောင်၌အလုပ်လုပ်နေသူသည်သော်လည်းကောင်း" ဟုလည်း မူကွဲရှိ၏၊) အညော–သော၊ သမယညူ–သာသနာ့အယူကိုသိသော၊ ပုရိသောဝါ–လည်းကောင်း၊ သုတ္တာ–၍၊ ဥက္ကဏ္ဌိတော–ပျင်းရိသော၊ အယံသမဏော–သည်၊ ဂိဟိဘာဝံ–ကို၊ ပတ္ထေတိ–၏၊ သာသနတော–မှ၊ စုတော–ပြိုကျတိ–သို့၊ သစေ ဇာနာတိ–အံ့၊ (ဧဝံသတိ၊) သိက္ခာ ပစ္စက္ခာတာဝ ဟောတိ။

ပန–ဆက်၊ တခ်ဏညေဝ– သိက္ခာချရာ ထိုခဏ၌ပင်လျှင်၊ အပုဗ္ဗံ–ရှေ့လည်းမကျ၊ အစရိမံ–နောက်လည်းမကျ၊ (တစ်နည်း)အပုဗ္ဗံ အစရိမံ–မရှေးမနှောင်း၊ ဒုဗ္ဗာနံ–မသိအပ် မသိနိုင်၊ ပကတိယာ–ပင်ကိုအားဖြင့်၊ လောကေ–၌၊ မနုဿာ ဝစနံ သုတ္တာ ဇာနန္တိယထာ၊ (တထာ) အာဝဇ္ဇနသမယေ–ဆင်ခြင်ရာအခါ၌၊ [ဤကား "အာဝဇ္ဇနသမယေန"ဟု ရှိ၏၊ အနက်တူပင်၊] သစေ ဇာနာတိ၊ (ဧဝံသတိ)၊ ပေ၊ အထ–သို့မဟုတ်၊ အပရဘာဂေ–နောက်အဖို့၌၊ ဣမိနာ–ဤရဟန်းသည်၊ ကိံ–အဘယ်ကို၊ ဝုတ္တံ – ဆိုအပ်ပါလိမ့်မည်နည်း၊ ဣတိ– သို့၊ ကခ်ဏ္ဍာ– ယုံမှားလျက်၊ စိရေန–ကြာမြင့်မှ၊ (သစေ) ဇာနာတိ၊ ပေ၊ ဟိ–မှန်၊ ဣဒံ သိက္ခာပစ္စက္ခာနဋ္ဌ–ဤသိက္ခာချခြင်းသည် လည်းကောင်း၊ ဥပရိ–အထက်၌၊ အဘူတာရောစန၊ ပေ၊ သိက္ခာပဒါနိ စ– အဘူတာရောစနသိက္ခာပုဒ်, ဒုဋ္ဌုल्लဝါစာသိက္ခာပုဒ်, အတ္တကာမ သိက္ခာပုဒ်, ဒုဋ္ဌဒေါသသိက္ခာပုဒ်, ဘူတာရောစနသိက္ခာပုဒ်တို့သည် လည်းကောင်း၊ ကေပရိစ္ဆေဒါနိ– တူသော အပိုင်းအခြားရှိကုန်၏၊ အာဝဇ္ဇနသမယေ–၌၊ ဥတေဝေ–သိအပ်သော်သာ၊ သီသံ–ဆွဲ၊ အယံ–ဤရဟန်းသည်၊ ကိံ–ကို၊ ဘဏတိ–ပြောပါ လိမ့်မည်နည်း၊ ဣတိ–ဤသို့၊ ကခ်တာ (ကခ်ဏ္ဍေန)–ယုံမှားလျက်၊ စိရေန–မှ၊ ဥတေ – သိအပ်သော်၊ သီသံ နု ဆွဲ၊ စ–ဆက်၊ ဗုဒ္ဓံ ပစ္စက္ခာမိတိပဒေ–

သမယညူ။ ။သာသနာစာရကုသလော – သာသနာတော်၏ အကျင့် (ထုံးစံ)ကို နားလည်သူ၊ သာသနာတော်၌ လူထွက်လိုလျှင် ("ဗုဒ္ဓံ ပစ္စက္ခာမိ"စသည်ဆို၍) သိက္ခာချရသည်ဟု နားလည်သူ၊ ဤနေရာ၌ကား ထိုမျှလောက် နားမလည်စေကာမူ "ဒီကိုယ်တော်ဟာ လူဆွက်လို၍ သိက္ခာချ၏" ဟု နားလည်လျှင် "သမယညူ" ဖြစ်တော့၏၊ ထိုကြောင့် "ဥက္ကဏ္ဌိတော၊ ပေ၊ ဇာနာတိ" ဟု မိန့်သည်။

ဒုဗ္ဗာနံ။ ။သိက္ခာချကြောင်းစကားသံကို သောတဒ္ဒါရိက–တဒနုဝတ္တိကဝိထိတို့ဖြင့် ကြားသိပြီးမှ သုဒ္ဓမနောဒ္ဒါရဝိထိဖြင့် "သိက္ခာချပေါ့" ဟု သိရ်သောကြောင့် ထိုသိက္ခာချကြောင်း စကားကို ဆိုနိုက်၌ "သိက္ခာချပေါ့" ဟု၊ မသိနိုင်–ဟူလို။

ပုဒ်၌၊ အယံ ဝိနိစ္ဆယော-ကို၊ ဝုတ္တော ယထာ၊ ဧဝံ-တူ၊ သဗ္ဗပဒေသု-တို့၌၊ (ဝိနိစ္ဆယော) ဝေဒိတဗ္ဗော၊ စ-ဆက်၊ ယသ္မာ၊ ပေ၊ ယန္နုနာဟ ဗုဒ္ဓံ ပစ္စက္ခေယျန္တိ အာဒီနိ-တို့ကို၊ (ဒုဗ္ဗလျာဝိကမ္မတို့ကို ပြသောစကား-တို့ကို) အဝဒတာ (အဝဒန္တေန) ပိ-မပြောဆို သော်လည်း၊ ဒုဗ္ဗလျ-သည်၊ ဝါ-ကို၊ အာဝိကတမေဝ-ထင်စွာပြုအပ်သည်သာ၊ ဟောတိ- ၏၊ တသ္မာ၊ ပေ၊ အဝသာနေ- အဆုံး၌၊ ဧဝမ္ပိ၊ ပေ၊ ပစ္စက္ခာတာတိ-ဟူ၍၊ (ဘဂဝတာ) ဝုတ္တံ။

တတော-မှ၊ ပရံ၊ ဂိဟိတိ မ ဓာရေဟိတိ ဧတ္ထ -၌၊ ဂိဟိ-သည်၊ ဘဝိဿာမိ-အံ့၊ ဣတိ ဝါ- ဤသို့သော်လည်းကောင်း၊ ပေ၊ ဟောမိ-ဖြစ်၏၊ ဣတိ ဝါ-လည်းကောင်း၊ ပေ၊ ဓာတော-ဖြစ်ပြီးသည်၊ အမှိ-၏၊ ဣတိ ဝါ၊ ဂိဟိ-သည်၊ အာသိ-ဖြစ်ပြီ၊ ဣတိဝါ, သစေဝဒတိ၊ ပေ၊ ပန-ကား၊ အဓုပဇ္ဇာယ- ယနေ့မှစ၍၊ မံ-ကို၊ ဂိဟိတိ-ဟူ၍၊ ဓာရေဟိ-မှတ်လော၊ ဣတိ ဝါ- ဤသို့သော်လည်းကောင်း၊ (မံ ဂိဟိတိ) ဓာနာဟိ-သိပါလော၊ ဣတိ ဝါ-လည်းကောင်း၊ (မံ ဂိဟိတိ) သဗ္ဗာနာဟိ - အမှတ်ပြု၍ သိပါလော၊ ဣတိ ဝါ - လည်းကောင်း၊ (မံ ဂိဟိတိ) မနသိ ကရောဟိ-နှလုံးသွင်းပါလော၊ ဣတိ ဝါ-လည်းကောင်း၊ သစေ ဝဒတိ၊ အာရိယကေန ဝါ- အရိယာတို့၏ ဥစ္စာဖြစ်သော မာဂဓဘာသာဖြင့် သော်လည်းကောင်း၊ [အာရိယကေန၏ နောက်၌ ဝဒတိ ရှိသည်ကား ပိုဟန်တူ၏၊ ဝုတ္တော၌ စပ်စရာရှိသည်၊] မိလက္ခကေန ဝါ- လူရိုင်းတို့၏ ဘာသာဖြင့်သော် လည်းကောင်း၊ ဧဝမေဝ- ဤအတိုင်းသာလျှင်၊ တသ္မိံ အတ္ထေ- ("ငါ့ကို လူမှတ်လော" စသော) ထို အနက်ကို၊ ဝုတ္တေ - ပြောဆို အပ်သော်၊ ပေ၊ သေသေသု - ဂိဟိတိ မံ ဓာရေဟိမှ ကြွင်းကုန်သော၊ ဥပါသကောတိအာဒီသု - နှင့်သော၊ သတ္တသု ပဒေသုပိ - တို့၌လည်း၊

ဘဝိဿမိတျာဒိ။ ။"ဘဝိဿာမိ"သည် အနာဂတ်ကာလဖြစ်၍ "ဓာရေဟိ"၏ အနက်ကို မပြနိုင်၊ "ဂိဟိ ဟောမိ" ဟူရာ၌ "ဓာရေဟိ" နှင့်ပဓာနပြုကာလချင်းတူသော်လည်း"လူဖြစ်၏" ဟု ဆိုသောကြောင့် အနက်ကွဲ၏၊ ဂိဟိဓာတောမှိ-ဖြစ်ပြီး ဖြစ်၏"ဟူရာ၌ အနက်ကာလ၂မျိုးလုံးကွဲ၏၊ ["ဓာတော-ဖြစ်ပြီးသည်"ဟု အတိတ်ဟောတပ်စွဲသည်းကြောင့် ကာလကွဲသည်-ဟူလို။] "ဂိဟိမှိတိ ဧတ္ထာပိ အတ္ထသဒ္ဒေ ကာလသဒ္ဒ ဘိန္နတ္တာ"ဟုဋ္ဌကာရ၏၊ "အမှိ"ကား ဝတ္တမာန်ကာလဖြစ်၍ "ဟောမိ"နှင့်သင့်ပြီးတူပင်ဖြစ်၏၊ ထို့ကြောင့် "ဂိဟိမှိ=ဂိဟိ+အမှိ"သည်ပါ၌ပျက် ဖြစ်ဟန်တူ၏၊ "ဂိဟိအာသိ"ဟု ရှိမှ အနက်ကာလ၂ မျိုးလုံး "ဓာရေဟိ" နှင့်ကွဲမည်။

ဓာနာဟိစသည်။ ။မံ ဓာရေဟိ၌ ဓာရေဟိသည် အတ္ထပဓာန နိဒ္ဒေသဖြစ်၍ ထိုဓာရေဟိ အနက်ကိုပြနိုင်သော"ဓာနာဟိ"စသောပုဒ်တို့ဖြင့်ဆိုလျှင်လည်း "သိကွာကျ၏"ဟု ပြလို၍ "ဓာနာဟိတိ ဝါ၊ ပေ၊ ဝဒတ်" ဟုမိန့်သည်၊ ["အနက်သာလျှင်လိုရင်းပဓာနဖြစ်၏၊ သဒ္ဒါကား ဘာသဒ္ဒါဖြင့်ဆိုဆိုလိုရင်းမဟုတ်"ဟု ညွှန်ပြခြင်းကို "အတ္ထပဓာနနိဒ္ဒေသ"ဟု ဆိုသည်။]

ဒေသ–ဤဆိုအပ်ပြီးသော အစီအရင်သည်၊ နယော–တည်း၊ ဧဝံ–လျှင်၊ ဣမာနိ စ အဋ္ဌ–တို့လည်းကောင်း၊ ပုရိမာနိ–နှင်သော၊ စုဒ္ဒသ စ–တို့လည်းကောင်း၊ ဣတိ–သို့၊ ဒွါဝီသတိ ပဒါနိ–တို့သည်၊ ဟောန္တိ–နှင်၏။

၅၂။ ဣတော–ဤပုဒ်တို့မှ၊ ပရံ–၌၊ ပုရိမာနိ–နှင်သော၊ စုဒ္ဒသ ဧဝ–တို့သည်ပင်၊ အလံမေ–အလံမေပုဒ်လည်းကောင်း၊ ကိံနုမေ–ပုဒ်လည်းကောင်း၊ နု မမတ္တော–လည်းကောင်း၊ သုမုတ္တာဟံ–လည်းကောင်း၊ ဣတိ–သို့၊ ဣမေဟိ စတူဟိ–ပုဒ်တို့နှင့်၊ ယောဇေတွာ–ယှဉ်စေ၍၊ ဝုတ္တာနိ–နှင်သည်၊ (သမာနာနိ–နှင်လသော်၊) ဆပ္ပညာသ–၅၆ ပုဒ်သည်၊ ဟောန္တိ–နှင်၏၊ တတ္ထ–ထိုအလံမေ အစရှိသော၊ လေးပုဒ်တို့၌၊ **အလန္တိ**–ကား၊ ဟောတု–ရှိပါစေဟော့၊ ပရိယတ္တံ–စွမ်းနိုင်ခြင်းဖြစ်၏၊ ဣတိ အတ္ထော–နက်၊ **ကိံ နု မေ**တိ–ကား၊ မယှံ–အား၊ ကိံ ကိစ္စံ–အဘယ်ကိစ္စရှိအံ့နည်း၊ ကိံ ကရဏီယံ–အဘယ်ပြုဖွယ်ရှိအံ့နည်း ၊ ကိံ သာဓေတေ့ဗ္ဗံ–အဘယ်မှာ ပြီးစေဖွယ်ရှိအံ့နည်း၊ ဣတိ အတ္ထော။ [ဤအဖွင့်ကိုကြည့်၍ ပါဠိတော်၌ "ကိံနု–အဘယ်ပြုဖွယ်ကိစ္စ ရှိအံ့နည်း" ဟု ပေး။] **နု မမတ္တော**တိ–ကား၊ မမ–၏၊ ဝါ–မှာ၊အတ္တော–အကျိုးသည်၊ နတ္ထိ–မရှိ၊ **သုမုတ္တာဟန္တိ**–ကား၊ အဟံ–သည်၊ သုမုတ္တော–ကောင်းစွာလွတ်ပြီ၊ ဇာတ–ဤ ၅၆ပုဒ်တို့၌၊ သေသံ– ကြွင်းသော ပုဒ်အပေါင်းသည်၊ ဝုတ္တနယမေဝ၊ ဧဝံ–လျှင်၊ ဆပ္ပညာသ–သော၊ ဣမာနိ စ–ပုဒ်တို့လည်းကောင်း၊ ပုရိမာနိ–နှင်သော၊ ဒွါဝီသတိ စ–ပုဒ်လည်းကောင်း၊ ဣတိ–သို့၊ အဋ္ဌသတ္တတိ–၇၈ ပါးသော၊ ပဒါနိတို့ကို၊ သရူပေနေဝ–သရုပ်အားဖြင့် သာလျှင်၊ ဝုတ္တာနိ–ကုန်ပြီ။ [ဝေဝစန မဟုတ်ဘဲ နာမည်တိုက်ရိုက်ဖြင့် ဟောတော်မူသည်– ဟူလို။]

၅၃။ ပန–ကား၊ ယသ္မာ–ကြောင့်၊ တေသံ– ထို ၇၈ ပုဒ်တို့၏၊ ဝေဝစနေဟိပိ–ဒေဝုစ်ပရိယာယ် စကားလုယ်တို့ဖြင့်လည်း၊ သိက္ခာပစ္စက္ခာနံ– သည်၊ ဟောတိ–ဖြစ်နိုင်၏၊ တသ္မာ– ကြောင့်၊ **ယာနိ ဝါ ပနညာနိပိ**တိအာဒိ – ကို၊ အာဟ– မူပြီ၊

အလံတိ ဟောတု။ ။ ဟောတု ဘဝတူတိ (ဟောတုကို "ဘဝတု–ရှိပါစေ" ဟု အနက်မှတ်၊) ဣဒမ္ပိ–ဤဟောတုသဒ္ဒါသည်လည်း၊ ပဋိက္ခေပမတ္တမေဝ–ပယ်ခြင်းအနက်မျှသာရှိ၏၊ (ပယ်ခြင်းအနက်မှတစ်ပါး, အာဏတ္တိ အာသီဋ္ဌစသော အခြားပဋိမိဝိဘတ်နက်များမရှိ–ဟူလို။) ဣတိ–ထို့ကြောင့်၊ အာဟ–ဟောတု ပရိယတ္တံတိ အတ္ထောတိ၊ ဟောတု–ရှိပါစေတော့၊ ပရိယတ္တံ–ဝါဘာသာစွမ်းနိုင်၏။ ["မေ–ငါအား၊ ဗုဒ္ဓေန–ဖြင့်၊ အလ်–တော်ပါပြီ" ,ဟု ပါဠိတော်ပေး။]

ဝေဝစနာနိ ။ ။ကေသ္မိ'ပိ အတ္ထေ–အနက်တစ်ခုတည်း၌လည်း၊ ဝိဝိဓံ–အထူးထူး အဖုံဖုံ+ ဝစနံ= ဟောတတ်သောသဒ္ဒါတည်း၊ ဝိဝစနံ–ဒွါ၊ ဝိဝစနမေဝ (သွတ္ထည် ဏသက်၍) ဝေဝစနံ၊ အနက်တစ်မျိုးတည်းကို အထူးထူးဟောနိုင်သော ပရိယာယ်သဒ္ဒါကို "ဝေဝစန"ဟု ခေါ်သည်။

တတ္ထ–ထိ ယာနိ ဝါ ပနညာနိပိ အစရှိသော စကားရပ်၌၊ ယာနိ ဝါ ပနညာနိပိတိ–ကား၊ ပါဠိယံ–၌၊ ဗုဒ္ဓန္တိအာဒိနာ–ဖြင့်၊ ["အာဒိနိ" ဟု ရှိသည်ကား၊ မဇ္ဈိကာင်း၊] အာဂတ္တပဒါနိ– လာသောပုဒ်တို့ကို၊ ထပေတွာ–၍၊ အညာနိပိ–အခြားလည်းဖြစ်ကုန်သော၊ ယာနိ–အကြင်ပုဒ်တို့သည်၊ အတ္ထိ–နိ၏၊ **ဗုဒ္ဓဝေဝစနာနိ**ဝါတိ–ကား၊ ဗုဒ္ဓသ ဝါ–ဘုရား၏မူလည်း၊ ပရိယာယနာမာနိ– ပရိယာယ်နာမည်လည်း ဖြစ်ကုန်သော၊ ပေ၊ အသက္ကပုတ္တိယသ ဝါ–အသက္ကပုတ္တိယ၏ မူလည်း၊ ပရိယာယနာမနိ–နိ်သော၊ (ယာနိ–အကြင်ပုဒ်တို့သည်၊အတ္ထိ၊) တတ္ထ–ထိပုဒ်တို့တွင်၊ ဝဏ္ဏပဌာနေ– ဝဏ္ဏပဌာန်းသုတ်၌၊ အာဂတံ–သော၊ နာမသဟသံ– နာမည်တော် တစ်ထောင်ကိုလည်းကောင်း၊ ဥပါလိဂါထာသု–ဥပါလိဂါထာတို့၌၊ (အာဂတံ–သော၊) နာမသတံ–ကိုလည်းကောင်း၊ အညာနိ–နိ်သော၊ ဂုဏတော–အားဖြင့်၊ လဇ္ဇမာနာနိ–ရအပ်ကုန်သော၊ နာမာနိစ–တော်တို့ကိုလည်းကောင်း၊ ဗုဒ္ဓဝေဝစနာနိတိ–ဗုဒ္ဓဝေဝစနတို့ဟူ၍၊ ဝေဒိတဗ္ဗာနိ၊ သဗ္ဗာနိပိ–နိ်သော၊ ဓမ္မသ–တရား၏၊ နာမာနိ–တို့ကို၊ ဓမ္မဝေဝစနာနိတိ–ဟူ၍၊ ဝေဒိတဗ္ဗာနိ–နိ်၏၊ သဗ္ဗတ္ထ–အလုံးစုံသော သံဃဝေဝစနာနိ အစရှိသော ပုဒ်တို့၌၊ ဧသ–သည်၊ နယော–တည်း။

ပန–ဆက်၊ အယံ–ဤဆိုအပ်လတ္တံ့ကား၊ ဧတ္ထ–ဤဗုဒ္ဓဝေဝစနအစရှိသောပုဒ်တို့၌၊ ယောဧနာ–အနက်ကို ယှဉ်စေခြင်းတည်း၊ **ဗုဒ္ဓံ ပစ္စက္ခာမိ**တိ–ဗုဒ္ဓံ ပစ္စက္ခာမိဟူသော သိက္ခာချခြင်းသည်၊ ဝေဝစနနေန – ဝေဝုစ်ပရိယာယ် စကားလုယ်ဖြင့်၊ ပစ္စက္ခာနံ–သိက္ခာချခြင်းသည်၊ နိ–မဟုတ်၊ ယထာရုတမေဝ–အကြင်အကြင် ဟောတော်မူအပ်သည့် အတိုင်းသာတည်း၊ ဝါ– တိုက်ရိုက် ဟောတော်မူအပ်သောပုဒ်ဖြင့် သိက္ခာချခြင်းသာတည်း၊ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓံ – မဖောက်မပြန် ကိုယ်တော်တိုင် သိတော်မူသော မြတ်စွာဘုရားကို၊ ပစ္စက္ခာမိ – ပါ၏၊ အနန္တဗုဒ္ဓိံ – အဆုံးမရှိသော သဗ္ဗညုတဉာဏ် ရှိတော်မူသော မြတ်စွာဘုရားကို၊ [နောက်၌ ပစ္စက္ခာမိ ထည့်၍ချည်း ပေး၊] အနောမဗုဒ္ဓိ–

ဝဏ္ဏပဌာနေ။ ။မဟာသံဃိကဂိုဏ်း (မြောက်ပိုင်း ဗုဒ္ဓဘာသာဝင်) ရဟန်းတို့၏ ဘုရားဂုဏ်တော်ကို ပြသောသုတ်ကို "ဝဏ္ဏပဌာနဿ" ဟု ခေါ်သတတ်၊ "ပကာရေန တိဋ္ဌတိ ဧတ္ထာတိ ပဌာနံ၊ ဝဏ္ဏာနံ–ဘုရားဂုဏ်တော်တို့၏၊ ပဌာနံ–အပြားအားဖြင့် တည်ရာသုတ်တည်း၊ ဝဏ္ဏပဌာနံ–သုတ်။ [ဥပါလိဂါထာတို့ကား **မဇ္ဈိမပ**–ဥပါလိသုတ်၌ ပါ၏။]

ယထာရုတမေဝ။ ။ "ရ–သဒ္ဒေ " ဟု ဓာတ်ကျမ်းရှိ၏၊ "အသံပြု" ဟူသည် ဟောပြော ခြင်းတည်း၊ "ပါဠိတော်၌ တိုက်ရိုက် ဟောပြောအပ်သော ပုဒ်ဖြစ်သည်, ပရိယာယ် မဟုတ်" ဟူလို။ [ယံ ယံ+ ရုတံ ယထာရုတံ။]

မယုတ်ညံ့သော သဗ္ဗညုတညာဏ် ရှိတော်မူသော မြတ်စွာဘုရားကို၊ ဝါ–မြင့်မြတ်သော သဗ္ဗညုတညာဏ်ရှိတော်မူသော မြတ်စွာဘုရားကို၊ ပေ၊ ဗောဓိပညာဏ်–သဗ္ဗညုတညာဏ်ဟူသော အမှတ်အသား ရှိတော်မူသော မြတ်စွာဘုရားကို၊ ပေ၊ ဓိရံ–ပညာဖြင့် ၂ ပါးသောအကျိုးကို ယူတော်မူတတ်သော မြတ်စွာဘုရားကို၊ ပေ၊ ဝိဂတ်မောဟံ–ကင်းသော မောဟ ရှိတော်မူသော မြတ်စွာဘုရားကို၊ပေ၊ ပဘိန္နခိလံ–စိတ်၏ ကြောင့်တံသင်းဖြစ်သော ဝိစိကိစ္ဆာစသည်ကို အပြားအားဖြင့် ဖျက်ဆီးတော်မူ ပြီးသော မြတ်စွာဘုရားကို၊ ပစ္စက္ခာမိ၊ ဝိဒိတဝိဒယံ– ပုထုဇဉ်တို့ကို အောင်နိုင်သော မာရ်တို့ကို အောင်တော်မူသော မြတ်စွာဘုရားကို၊ ပစ္စက္ခာမိ–၏၊ ဣတိဇေဝမာဒိ–ဤသို့ အစရှိသော သိက္ခာချခြင်းသည်၊ ဗုဒ္ဓဝေဝစနေန–ဗုဒ္ဓ၏ ဝေဝုစ်ပရိယာယ် စကားလုယ်ဖြင့်၊ သိက္ခာ ပစ္စက္ခာနံ–သိက္ခချ ခြင်းတည်း။

ဝမ္မံ ပစ္စက္ခာမိတိ–မိဟူသော သိက္ခာချခြင်းသည်၊ ဝေဝစနေန–ဖြင့်၊ ပစ္စက္ခာနံ–သည်၊ နေ–မဟုတ်၊ ယထာရုတမေဝ–သာတည်း၊ ဝါ–တည်း၊ သွာက္ခာတံ–

အနောမဗုဒ္ဓိ။ ။အယုတ်အညံ့–အောက်တန်းကို ဟောသော "အဓမ" ပုဒ်သည် "အဝ+အမ" မှ ဝကို ဓပြု၍ ပြီးသည်–ဟု ထောမနီမိ ဆိုး၏၊ သို့ဖြစ်လျှင် အဝကို သြပြု၍ နောက်အကို ချေလျှင် "သြမ" ကလာလျှင် "သြမက" ဖြစ်၏ဟု ကြိုခွင့်ရှိ၏၊ ထို့ကြောင့် "အနောမာ (နေ+သြမာ)– မယုတ်ညံ့သော + ဗုဒ္ဓိ ယသာတိ အနောမဗုဒ္ဓိ" ဟု ပြု။

ဗောဓိပညာဏ်။ ။ဗောဓိ ဝုစ္စတိ သဗ္ဗညုတညာဏ်ဏ်၊ တံ (ထိုသဗ္ဗညုတညာဏ်ဟူသော) +သဒ္ဓါနနဟေတုတ္တာ ပညာဏ် ဧတသာတိ ဗောဓိပညာဏောဟု ဤဒ္ဒပညာဏသဒ္ဒါသည် "ဓမ္မော ရထသ ပညာဏ်" စသော ဒေဝပုတ္တသံယုတ်ပါဠိဋ္ဌကဲ့သို့ "အမှတ်အသား" အနက်ဟောတည်း။ [အနုန္တုဗုဒ္ဓိ"စသော ၃ပုဒ်သည် ဝဏ္ဏပဒ္ဓာနသုတ်ဋ္ဌလာသောပုဒ်များတည်း။]

ဓိရံစသည်။ ။ ဓိယာ–ပညာဖြင့်+ရာတိ–ပစ္ဆုပ္ပန် သံသရာ အကျိုး ၂ပါးကိုယူတတ်၏၊ ဣတိ ဓီရော၊ ပဘိန္ဒ+ခိလံ (စိတ်၏ ဆူးကြောင့်ဖြစ်သော ဝိစိကိစ္ဆာစသည်)ယေနာတိ ပဘိန္ဒခိလော၊ ပုထုဇ္ဇနေ ဝိဇိနိ'သု ဝိဇယန္တိ ဝိဇယိသန္တိတိ ဝိဇယာ= မစ္စု,ကိလေသ, ဒေဝပုတ္တမာရ်တို့၊ ဝိဇိတာ+ ဝိဇယာ ယေနာတိ ဝိဇိတဝိဇယော၊ ကိလေသမာရမစ္စုမာရဝိဇယေနေဝ အဘိသင်္ခါရံခန္ဓမာရာပိ ဝိဇိတာဝ ဟောန္တိတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။

[ဤဓိရံစသော ပုဒ်တို့ကား ဥပါလိသုတ်လာ ပုဒ်များတည်း။]

သွာက္ခာတံ ဓမ္မံ။ ။သာတ္ထ သဗ္ဗဉ္ဇနစသော ဂုဏ်နှင့်ပြည့်စုံသောကြောင့် ပရိယတ်တရားတော်သည် သွာက္ခာတဖြစ်၏၊ နိဗ္ဗာန်နှင့် လျော်သော အကျင့်ပဋိပဒါ, အကျင့်ပဋိပဒါနှင့် လျော်သော နိဗ္ဗာန်တရားဖြစ်၍ ဟောတိုင်း မှန်သောကြောင့် လောကုတ္တရာတရားလည်း,သွာက္ခာတ ဖြစ်၏။ "သု+အာ+ခါ+တ" ဟု ခွဲ၊ သက္ကတဋ္ဌ ခါဓာတ် မရှိ, ချာဓာတ်သာ ရှိ၏၊ ပါဠိဋ္ဌ

ကောင်းစွာ ဟောတော်မူအပ်သော၊ ဓမ္မံ–ကို၊ ပစ္စက္ခာမိ၊ သန္ဒိဋ္ဌိက်–မိမိကိုယ်တိုင်သိမြင်အပ်သော၊ ဓမ္မံ–ကို၊ ပေ၊ အကာလိက်–အကျိုးပေးရာ ဆိုင်းငံ့အပ်သော အခါမရှိသော၊ ပေ၊ ဧဟိ ပဿိက်–လာလော့ ကြည့်လှည့်လော ဟု ခေါ်၍ပြခြင်းကို ထိုက်သော၊ ပေ၊ ဩပနေယျိက် – မိမိစိတ်သို့ ကပ်ဆောင်ထိုက်သော၊ ပေ၊ ဝိညူဟိ–ဉဏ္ဍိဘည်းစသော ပညာရှိပုဂ္ဂိုလ်တို့သည်၊ ပစ္စတ္တं – မိမိ မိမိ၏ (စိတ်၌)၊ ဝေဒိတဗ္ဗော–

ယပင့်ဆပ္ပာက်၍ ဒွေဘော်ရောက်လျက် "သွာက္ခာတ"ဟု ဖြစ်ရသည်၊ သုဒ္ဒ–ကောင်းစွာ (ဒဟာသည့် အတိုင်း မှန်ကုန်အောင်)+အက္ခာတော–ဟောအပ်သောတရားဘည်း၊ သွာက္ခာတော–ရား။]

ဓမ္မံ ထည့်ရပုံ။ ။ "သွာက္ခာတ ဓမ္မံ ပစ္စက္ခာမိ" ဟု ဓမ္မသဒ္ဒါပါနေလျှင် ဓမ္မ၏ပရိယာယ်ဖြင့် သိက္ခာချရာ မရောက်၊ ဓမ္မသဒ္ဒါရင်းအတိုင်း သိက္ခာချရာ ရောက်၏၊ ထို့ကြောင့် ဓမ္မ၏ပရိယာယ်ဖြင့် သိက္ခာချသောအခါ "ဓမ္မံ" ဟု ထည့်ဖွယ်မလို၊ "သွာက္ခာတ ပစ္စက္ခာမိဟု" ဆိုရမည်၊ အဋ္ဌကထာ၌ ဓမ္မံ–ဟု ထည့်ထားခြင်းမှ "သွာက္ခာတ" ပုဒ်သည် တခြားအနက်ကိုဟောသော "သွာက္ခာတ" မဟုတ်၊ ဓမ္မ၏ "ဝိသေသနဖြစ်သော သွာက္ခာတစ်ပုဒ်တည်း"ဟု သိစေလိုသောကြောင့်ဘည်း၊ [တထာပိ ဓမ္မသဒ္ဒေန ယောဧတ္ထော ဝုတ္တော ဝေဝစနေန ပစ္စက္ခာနံ နာမ နဟောတိ သွာက္ခာတ ပစ္စက္ခာမိတိအာဒိနာ ဝုတ္တောပိ သိက္ခာ ပစ္စက္ခာနံ ဟောတိတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ၊ သွာက္ခာတ ဓမ္မံတိအာဒိနာ ပန ဓမ္မသဒ္ဒပ္ပယောဂေါ သွာက္ခာတာဒိ သဒ္ဒါနံ ဓမ္မဝိသေသနဘာဝဒဿနတ္ထံ ကတော–ဋီကာ။] "သုပ္ပဋိပန္နံ သံဃံ" စသည်ဖြင့် "သံဃ" ပုဒ်ကို ထည့်ရာ၌လည်း နည်းတူ။

သန္ဒိဋ္ဌိက်။ ။ ပဿိတဗ္ဗာတိ ဒိဋ္ဌိ၊ သယं+ဒိဋ္ဌိ သန္ဒိဋ္ဌိ၊ သံဒိဋ္ဌိဧဝ သန္ဒိဋ္ဌိကော၊ (ကပစ္စည်းသွတ္တ)၊ မိမိကိုယ်တိုင် သိမြင်နိုင်သော အရိယာမဂ်။ [အခြားနည်းများကို ဋီကာမှာရှု၊ ဤသန္ဒိဋ္ဌိက်စသော ပုဒ်များ၏နောက်၌လည်း "ဓမ္မံ"ကိုလိုက်စေ။]

အကာလိက်။ ။နတ္ထိ ကာလော ယဿာတိ အကာလော၊ အကာလောယေव အကာလိကော၊ လောကိကုသိုလ်များကဲ့သို့ ၅ ရက် ၇ရက်စသော အခါကို လွန်စေပြီးမှ အကျိုးပေးသည်မဟုတ်, မိမိ၏အခြားမဲ့၌ပင် ဖိုလ်တည်းဟူသော အကျိုးကိုပေးရကား "ဆိုင်းငံ့အပ်သောအခါမရှိသော မဂ်တရား"။

ဧဟိ ပဿိက်။ ။ ဧဟိပဿ ဣတိ အရဟတိတိ ဧဟိပဿိကော၊ "ဧဟိ, ပဿ" ဟူသော အာချာတ်ပုဒ်နှောင် အရဟတိအနက်၌ ဏိကပစ္စည်းသက်သည်–ဟု ရူပသိद္ဓိဆို၏၊ ထင်ရှားလည်းရှိ, မြင်ရလျှင်ဝမ်းမြောက်ဖွယ်လည်းကောင်းသောကြောင့် "လာစမ်းပါ, ကြည့်လှည့်စမ်းပါ"ဟု ခေါ်ပြခြင်းကို ထိုက်သော လောကုတ္တရာတရား။

ဩပနေယျိက်။ ။ ဥပနေတဗ္ဗော–မိမိစိတ်သို့ကပ်၍ဆောင်ထိုက်၏၊ ဣတိ ဥပနေယ္ယော၊ [ဥပ+နီ+ဏျ။] ဥပနေယ္ယောယေဝ ဩပနေယျိကော၊ သွတ္တာ၌ ဏိကပစ္စည်း၊ မိမိစိတ်တွင် တစ်ကြိမ်ထင်က အပါယ်မီးများ မလောင်နိုင်သောကြောင့် (ကိုယ်ဝယ်ဝတ်ထားသော အာဟာရ်နှင့် ခေါင်းကို မီးလောင်နေသော်လည်း ထိုမီးကို မငြိမ်းသေးဘဲ) အပါယ်မီးငြိမ်းအောင် မိမိစိတ်၌ ကပ်၍ဆောင်ထိုက် ယည်–ဟူလို။

သိအပ်သိနိုင်ခံစားနိုင်သော၊ ပေ၊ အသခ်ံတံ–အကြောင်းတရားတို့သည် အကျိုးတရားနှင့် ပေါင်းစပ်၍ နီးနီးကပ်ကပ်ပြုအပ်သည်မဟုတ်သော၊ ဓမ္မံ–နိဗ္ဗာန်တရားကို၊ ပစ္စက္ခာမိ၊ ဝိရာဂံ–မတပ်နှစ်သက်ရာဖြစ်သော၊ (ဓမ္မံ–နိဗ္ဗာန်တရား ကို၊ ပစ္စက္ခာမိ၊) နိရောဓံ–တဏှာ၏ ချုပ်ရာဖြစ်သော၊ ပေ၊ အမတံ–သေခြင်းမရှိရာ ဖြစ်သော၊ ပေ၊ ဓမ္မံ–နိဗ္ဗာန်တရားကို၊ ဒီဃနိကာယံ–ကာယ်မည်သော၊ (ဓမ္မံ–တရားကို၊) ပစ္စက္ခာမိ၊ ဗြဟ္မဇာလံ–လမည်သော၊ (ဓမ္မံ ပစ္စက္ခာမိ၊) [နောက်၌ ဓမ္မံ ပစ္စက္ခာမိ ထည့်၍ပေး၊] မဇ္ဈိမနိကာယံ–မည်သော၊ပေ၊ ကုသလံ ဓမ္မံ–ကုသိုလ်တရားဖြစ်သော၊ (ဓမ္မံ–တရားကို၊ ပစ္စက္ခာမိ၊) သတိပဋ္ဌာနံ–သတိပဋ္ဌာန်မည်သော၊ ဓမ္မံ၊ ပေ၊ နိဗ္ဗာနံ–နိဗ္ဗာန်မည်သော၊ (ဓမ္မံ–ကို၊) ပစ္စက္ခာမိ–၏၊ ဣတိ–သို့၊ စတုရာသီတိဓမ္မာက္ခန္ဓသဟဿေသု–ရစ်သောင်း ၄ထောင်သော ဓမ္မက္ခန္ဓာတို့တွင်၊ ကေဓမ္မက္ခန္ဓသာပိ–၏လည်း၊ နာမံ–အမည်သည်၊ ဓမ္မဝေဝစနမေဝ–ဓမ္မသဒ္ဒါ၏ ဝေဝုစ်ပရိယာယ် စကားလှယ်ချည်းတည်း၊ ဧဝံ–လျှင်၊ ဓမ္မဝေဝစနေန–ဖြင့်၊ သိက္ခာ ပစ္စက္ခာနံ ဟောတိ။

သံဃံ ပစ္စက္ခာမိတိ–သည်၊ ဝေဝစနေန–ဖြင့်၊ ပစ္စက္ခာနံ–သည်၊ နဟုတ်၊ သုပဋိပန္နံ–ကောင်းစွာကျင့်တတ်သော၊ သံဃံ–အရိယာသံဃာကို၊ ပစ္စက္ခာမိ–၏၊ [ဘုရား ဆုံးမတော်မူသည့်အတိုင်းကျင့်သောကြောင့် "သုဋ္ဌု+ပဋိပန္နော တိ သုပဋိပန္နော"ဟုပြု၊]

ပစ္ခတ္တံ၊ ပေ၊ ဝိညူဟီ။ ။ ဥဏ္ဍါဋိတညူစသော ပညာရှိတို့သည် "ငါသည် မဂ်ကိုဝင်သန္တာန်၌ ဖြစ်စေအပ်ပြီ၊ ဖိုလ်ကို ရအပ်ပြီ, နိဗ္ဗာန်ကို မျက်မှောက်ပြုအပ်ပြီ"ဟု မိမိ–မိမိ၏စိတ်၌ သိနိုင်ခံစားနိုင်သောတရား။ [အတ္တနိ အတ္တနိ ဝေဒိတဗ္ဗောတိပစ္စတ္တं ဝေဒိတဗ္ဗော၊– ("အတ္တနိ အတ္တနိ ပစ္စတ္တံ" ဟု အဗျယီဘောပြု၊) အတ္တနော ပနစိတ္တေယေဝ ဒဋ္ဌဗ္ဗော, အနုဘဝိတဗ္ဗော ဝိညူ ဟိတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။]

အသခံတံ။ ။ သင်္ခမ္မ သမာဂမ္မ (ပေါင်းဆုံ၍) ပစ္စယသမောဓာန လက္ခဏော (အကြောင်း တရား၏ အကျိုးတရားနှင့် ပေါင်းဆုံခြင်းလက္ခဏာရှိသော) သမာဂမေန (ပေါင်းဆုံခြင်းအားဖြင့်) သန္နိပတိတွာ (ပေါင်းဆုံ၍) အနုရူပေဟိ ပစ္စယေဟိ အကတံ အနိပ္ဖန္နံတန္တိ အသခံတံ။ [သံကို သင်္ခမ္မ စသည်ဖွင့်၊ ထို ပေါင်းဆုံခြင်းဟူသည်လည်း အကြောင်းတရားချင်း ပေါင်းဆုံမှုမဟုတ်, အကြောင်းအကျိုး ပေါင်းဆုံခြင်းတည်း၊ "အကြောင်းတရားတို့သည် နီးနီးကပ်ကပ် ပေါင်းစပ်၍ ပြုအပ်သောတရားမဟုတ်" ဟူလို၊ ဆိုလိုရင်းကား–"နိဗ္ဗာန်မှာ နီးကပ်သော တိုက်ရိုက်အကြောင်းမရှိ, ဝေးသော အကြောင်းတွေကား ပါရမီဖြည့်မှုမှစ၍ ရှိသည်" ဟု ဆိုလိုသည်။]

အမတံ။ ။ နိတ္ထိ ဧတ္ထ မတံတိ အမတံ–သေခြင်းမရှိရာ (မသေရာ)၊ ဧတသ္မိံ ဝါ အဓိဂတေ နတ္ထိ ပုဂ္ဂလသဿ မတံ (မရဏံ) တိ အမတံ= ထို တရားကို ရသော ပုဂ္ဂိုလ်မှာ သေရခြင်း မရှိတော့၊ "နိတ္ထိ မတံ ဧတသ္မိံ (ဤတရားကြောင့်) ဣတိ အမတံ" ဟု ပြု။

ဥဇုပ္ပဋိပန္နံ–ဖြောင့်မတ်စွာ ကျင့်တတ်သော၊ ပေ၊ ဉာယပ္ပဋိပန္နံ– သိသင့်သိထိုက်သော နိဗ္ဗာန်အကျိုးငှာ ကျင့်ဘတ်သော၊ ပေ၊ သာမီစိပ္ပဋိပန္နံ–လူကို့ရိုသေမှုအားလျော်စွာ ကျင့်ဘွတ်သော၊ ပေ၊ စတ္တာရိ ပုရိသယုဂံ – ယောကျ်ားလေးစုံဖြစ်သော၊ ပေ၊ အဋ္ဌ ပုရိသပုဂ္ဂလေ– စပါးသော ယောကျ်ားမြတ် ပုဂ္ဂိုလ်ဖြစ်သော၊ ပေ၊ အာဟုနေယျော– အဝေးမှသော်လည်း ယူဆောင်၍ ပေးလှူအပ်သောပစ္စည်းကို ခံယူထိုက်တော်မူသော၊ ပေ၊ ပါဟုနေယျော–အရပ်တစ်ပါးမှလာသော ဧည့်သည်တို့အား ပေးထိုက်သောပစ္စည်းကို ခံယူတော်မူထိုက်သော၊ ပေ၊ ဒက္ခိဏေယျော–တမလွန်ဘဝကို ရည်မှန်း၍ လှူဒါန်းအပ်သော

ဥဇုပ္ပဋိပန္နော စသည်။ ။ ကာမသုခလွတ်က အတ္တကိလမထ ၂ပါးသို့ မကပ်ဘဲ ကာယဝစီမနောတို့၏ ကောက်ကျစ်သော အပြစ်ကို ပယ်ရှားဖို့ရာ မဂ္ဂင်မပဋိပတ် အကျင့်မြက်ဖြင့် ဖြောင့်မတ်စွာကျင့်သောကြောင့် "ဥဇု+ပဋိပန္နောတိ ဥဇုပ္ပဋိပန္နော"၊ အရိယာမဂ် စသည်တို့ဖြင့် သိအပ်ထိုးထွင်းအပ်, မျက်မှောက်ပြုအပ်သော နိဗ္ဗာန်ကို "ဉာယ" ဟု ခေါ်၏၊ ဉာယတိ (ပဋိဝိဇ္ဈတိ သစ္ဆိကရိယတိ) တိ ဉာယော၊ ဉာယာယ–နိဗ္ဗာန်အကျိုးငှာ+ပဋိပန္နော ဉာယပ္ပဋိပန္နော၊ သာမီစိကမ္မသ–အဘိဝါဒန, ပစ္စုဋ္ဌာနစသော ရိုသေမှုအား+အနုရူပ်–စွာ၊ ပဋိပန္နော သာမီစိပ္ပဋိပန္နော။

စတ္တာရိ ပုရိသယုဂံ။ ။ပုရိသာနံ+ယုဂါနိ ပုရိသယုဂါနိ၊ စတ္တာရိ+ပုရိသယုဂါနိ စတ္တာရိပုရိသယု ဂံ၊ (စတ္တာရိ၌ ဝိဘတ်မကျေသော အလုတ္တ သမာဟာရဒ်ဂု)။ [စတု ပုရိသယုဂံ သံယန္တိ ဝတ္တေ စတ္တာရိတိ ဝိဘတ္တိလောပ် အကတ္တာ နိဒ္ဒေသော ကတော။]

အဋ္ဌ၊ ပေ၊ ပုဂ္ဂလေ'။ ။ပုရိသနှင့် ပုဂ္ဂလသည် ပရိယာယ်တည်း၊ ဝေနေယျတို့၏ အဇ္ဈာသယအားလျော်စွာ ၂ပုဒ်လုံး ဟောတော်မူသည်။ [စတ္ထ ပုရိသောတိ ဝါ ပုဂ္ဂလောတိ ဝါ ကေတ္ထာနိ စတာနိ ပဒါနိ၊ ဝေနေယျဝသေန ပနေတံ ဝုတ္တံ။]

အာဟုနေယျော။ ။အာပုဗ္ဗ, ဟု (ဒါနာဒနဟဗျပ္ပဒါနေသု) ယုပစ္စည်း၊ အာနေဘွာ–အဝေးမှသော်လည်း ဆောင်ယူ၍+ (သီလဝန္တပုဂ္ဂိုလ်တို့အား) ဟု နိတဗ္ဗံ–ပူဇော်ထိုက်သော ပစ္စည်း ၄ ပါးသည်၊ အာဟုနံ–မည်၏၊ အာဟုနံ–ကို၊ အရဟတိတိ အာဟုနေယျော၊ အရဟတိအနက်၌ ဏေယျပစ္စည်း၊ အရိယာ ဖြစ်ပြီးသော သံဃာသည် (အနိအပါးရှိသော ပစ္စည်းကို မဆိုထား၊ဘိ) အဝေးမှသော်လည်း ဆောင်ယူ၍ပူဇော်အပ်သော ပစ္စည်းကို ခံယူထိုက်သည်၊ ဘာကြောင့်နည်း–ထိုအလှူကို အကျိုးများစေနိုင်သော သီလသိက္ခာ စသည်တို့က ဖြူစင်သောကြောင့်ဘည်း။

ပါဟုနေယျော။ ။ပ+အာ+ ဟုန၊ ပ၊ (ဒိသာဝိဒိသတော)– ရှေးရှုအရပ်, အထောင့်အရပ် ဟူသော အရပ်တစ်ပါးမှ +အာ (အာဂတာနံ) –လာသောဧည့်သည် မိတ်ဆွေတို့အား+ ဟုနိတဗ္ဗံ–ပေးထိုက်သော ပစ္စည်းသည်၊ ပါဟုနံ–မည်၏၊ ပါဟုနံ+အရဟတိတိ ပါဟုနေယျော–အရိယာသံဃာတော်သည် ဘုရားတစ်ဆူ ပွင့်တော်မူမှ ပေါ်လာကြသော ဧည့်သည်တော်များ ဖြစ်၏၊ ထိုကြောင့် အရိယာသံဃာတော်များသည် (ရိုးရာ ဧည့်သည်များထက်) သာလွန်၍ ဧည့်သည်ဖို့ ပစ္စည်းများကို ခံယူထိုက်သည်။

ပစ္စည်းကို ခံယူတော်မူထိုက်သော၊ ပေ၊ **အဠလိကရဏီယံ**–လက်အုပ် ချီမိုးရှိခိုးမူပြုခြင်းကို ထိုက်တော်မူသော၊ ပေ၊ **အနုတ္တရံ**–အတူမရှိမြတ်သော၊ **ပုညက္ခေတ္တံ**–ကောင်းမှုမျိုးစေ့တို့၏ စိုက်ပျိုးကြဲချရာ လယ်ယာမြေကောင်းဖြစ်တော်မူသော၊ **သံဃံ**–အရိယာ သံဃာတော်ကို၊ **ပစ္စက္ခာမိ**–၏၊ ဣတိ ဧဝံ–ဤသို့ သိက္ခာချခြင်းသည်၊ သံဃဝေဝစနေန–ဖြင့်၊ **သိက္ခာပစ္စက္ခာနံ**–သည်၊ ဟောတိ–၏။

သိက္ခံ ပစ္စက္ခာမိတိ– သည်၊ ဝေဝစနေန ပစ္စက္ခာနံ, နေ–မဟုတ်၊ ဘိက္ခုသီလံ–ဘိက္ခုသီလကို၊ ပစ္စက္ခမိ–၏၊ [နောက်၌ ဤအတိုင်းပေး၊]၊ ပေ၊ ဣတိဧဝံ–ဤသို့ သိက္ခာချခြင်းသည်၊ **သိက္ခာဝေဝစနေန** – ဖြင့်၊ **သိက္ခာပစ္စက္ခာနံ** ဟောတိ၊ **ဝိနယံ ပစ္စက္ခာမိ**တိ–သည်၊ ဝေဝစနေန ပစ္စက္ခာနံ နေ (ဟောတိ၊) ဘိက္ခုဝိနယံ–ကို၊ ပစ္စက္ခာမိ၊ ပေ ၊ဒုဗ္ဘာသိတံ–ကို၊ ပစ္စက္ခာမိ၊ ဣတိ, ဧဝမာဒိ–ဤသို့အစရှိသော သိက္ခာချခြင်းသည်၊ ဝိနယဝေဝစနေန သိက္ခာပစ္စက္ခာနံ ဟောတိ၊ **ပါတိမောက္ခံ ပစ္စက္ခာမိ**တိ–သည်၊ ပေ၊ ဘိက္ခုပါတိမောက္ခံ– ကို ၊ (ပစ္စက္ခာမိ၊) ပေ၊ ဣတိ ဧဝံ– ဤသို့သိက္ခာ ချခြင်းသည်၊ ပါတိမောက္ခဝေဝစနေန သိက္ခာပစ္စက္ခာနံ ဟောတိ၊ **ဥဒ္ဒေသံ ပစ္စက္ခာမိ**တိ–သည်၊

ဒက္ခိဏေယျံ။ ။ ဒက္ခိဏာ ဝုစ္စတိ ဒေယျဓမ္မော ဒက္ခိဏာ–သတ္တဝါတို့၏ သမ္ပတ္တိအမျိုးမျိုးဖြင့် တိုးပွားကြောင်းဖြစ်သော (တမလွန်အတွက် ရည်မှန်း၍ လှူဒါန်းအပ်သော) အလှူ၊ ဒက္ခိဏာ+ အရဟတိတိ ဒက္ခိဏေယျော–ရည်မှန်းသည့်အတိုင်း အကျိုးရစေတတ်သောကြောင့် ဒက္ခိဏာကို ခံယူထိုက်သည်။

အဠလိကရဏီယံ။ ။ အဠလိသ–လက်အုပ်ချီမိုး ရှိခိုးမှုကို+ ကရဏ–ပြုခြင်းတည်း၊ အဠလိကရဏ–ခြင်း၊ အဠလိကရဏ+ အရဟတိတိ အဠလိကရဏီယော၊ အရဟတိအနက်၌ ဏီကပစ္စည်း၊ ကကို ယပြု။

အနုတ္တရံ ပုညက္ခေတ္တံ။ ။ ရှင်ဘုရင်၏ သလေးစပါးစိုက်ပျိုးရာ သလေးခင်းကို "ရညော သာလိခေတ္တံ" ဟု ဆိုအပ်သကဲ့သို့ တစ်လောကလုံး၏ ကောင်းမှုမျိုးစေ့ကို စိုက်ပျိုးရာ (စိုက်ပျိုးသည့်အတိုင်း အသီးအပွင့်အကျိုးများ၏ ဖြစ်ထွန်းရာ) အရိယာ သံဃာတော်ကိုလည်း "လောကဿ ပုညခေတ္တ" ဟု ဆိုအပ်သည်။

မှတ်ချက်။ ။ "**အနုတ္တရံ ပုညက္ခေတ္တံ** လောကဿ" ဟူသော သံဃာ့ဂုဏ်တော်၌ "သံဃော" ဟု ပုလ္လိင်အနက်ကို အရကောက်ရပါလျက် "ပုညခေတ္တံ" ဟု နပုလ္လိင်ရှိသောကြောင့် ပုညခေတ္တံ၌ ခေတ္တံကို သဒ်ဿပစာရပုဒ်ဟု ကြံပါ၊ ဥပစာသဒ္ဒါဟူသမျှ၌ မူလလိင်ဝုစ် မပျက်စေရ၊ ဥပစာမ်ကြံတဲ့ ဥပမာတဒ္ဓိတ်ကြံလျှင်ကား " ပုညခေတ္တော" ဟု သံဃောနှင့် အရတူရလိမ့်မည်၊ သက္ကတ၌ "ကွေတ္တ"ဟု ရှိသောကြောင့် ပါဠိ၌ရှေ့ပုဒ်နှင့်တွဲသောအခါ ကကို ခပြု၍ (ဂ်) လာစေရသည်။

ဝေဝစနေနပစ္စက္ခာနံ နဟောတိ) ၊ ဘိက္ခုပါတိမောက္ခုဒ္ဒေသံ-ကို၊ (ပစ္စက္ခာမိ)၊ ပေ၊ ပဌမံ ပါတိမောက္ခုဒ္ဒေသံ-ကို၊ (ပစ္စက္ခာမိ) [နိဒါနုဒ္ဒေသကို ဆိုလိုသည်၊] ဒုတိယံ ပါတိမောက္ခုဒ္ဒေသံ-ကို၊ ပေ၊ [ပါရာဇိကုဒ္ဒေသကို ဆိုလိုသည်၊] တတိယံ ပါတိမောက္ခုဒ္ဒေသံ-ကို၊ ပေ၊ [သံဃာဒိသေသုဒ္ဒေသကို ဆိုလိုသည်၊] စတုတ္ထံ ပါတိမောက္ခုဒ္ဒေသံ-ကို၊ ပေ၊ [အနိယတုဒ္ဒေသကို ဆိုလိုသည်၊] ပဉ္စမံ ပါတိမောက္ခုဒ္ဒေသံ-ကို၊ ပေ၊ [ဝိတ္ထာရဒ္ဒေသကိုဆိုလိုသည်၊] သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓေသံ-သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓ၏ဥဒ္ဒေသကို၊ ပေ၊ ဝိဇိတဝိဇယုဒ္ဒေသံ-ဝိဇိတ ဝိဇယ၏ ဥဒ္ဒေသကို၊ ပစ္စက္ခာမိ၊ ဣတိ ဧဝမာဒိ-ဤသို့ အစရှိသော သိက္ခာချခြင်းသည်၊ ဥဒ္ဒေသဝေဝစနေန သိက္ခာပစ္စက္ခာနံ ဟောတိ။

ဥပဇ္ဈာယံ ပစ္စက္ခာမိတိ-သည်၊ပေ၊ ယော-အကြင်ပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ မံ-ကို၊ ပဗ္ဗာဇေသိ-ရှင်ဖြစ်စေပြီ၊ ဝါ-ရှင်ပြုပေးပြီ၊ [ရှင်သာမဏေပြုစဉ်က ဥပဇ္ဈာယ်ပေးသောပုဂ္ဂိုလ်-ဖြစ်သည်။] (တံ-ထိုပုဂ္ဂိုလ်ကို၊ အဟံ-သည်၊ ပစ္စက္ခာမိ-၏၊) [တာဟံ ပစ္စက္ခာမိ-ဥ်လုမ်းစပ်၊] ယော-သည်၊ မံ-ကို၊ ဥပသမ္ပာဒေသိ-မြင့်မြတ်သော ပဋိဉာဏ်းအဖြစ်သို့ ရောက်စေပြီ၊ [ရဟန်းခံစဉ်က ဥပဇ္ဈာယ်ပေးသည်၊] (တံ-ကို၊ အဟံ ပစ္စက္ခာမိ၊) ယသ-၏၊ မူလေန-အရင်းမူလ ပဌာန၏အဖြစ်ဖြင့်၊ ဝါ-အကြောင်း၏အဖြစ်ဖြင့်၊ (ဘာဝပွဓာန၊) [ယသ မူလေနာတိ-ယသ ပဌာနဘာဝေန၊ ကာရဏဘာဝေန ဝါ၊] အဟံ-သည်၊ ပဗ္ဗဇိတော-ရှင်အဖြစ်သို့ ရောက်ခဲ့ပြီ၊ (တံ အဟံ ပစ္စက္ခာမိ၊) ယသ-၏၊ မူလေန-ဖြင့်၊ ဝါ-ဖြင့်၊ အဟံ-သည်၊ ဥပသမ္ပန္နော-ပြီ၊ (တံ အဟံ ပစ္စက္ခာမိ၊) မယှံ-၏၊ ပဗ္ဗဇ္ဇာ- ရှင်အဖြစ်သည်၊ ယသ- ၏၊ မူလိကာ- မူလပဌာနရှိ၏၊ (တံ အဟံ ပစ္စက္ခာမိ၊) မယှံ- ၏၊ ဥပသမ္ပဒါ- သည်၊ ယသ- ၏၊ မူလိကာ- ရှိ၏၊ တံ- ကို၊ အဟံ- သည်၊ ပစ္စက္ခာမိ၊ ဣတိ ဧဝံ- သည်၊ ဥပဇ္ဈာယဝေဝစနေန သိက္ခာပစ္စက္ခာနံ ဟောတိ။

ယသမူလိကံ။ ။ "မူလံ (ပဌာနဘာဝေါ, ကာရဏဘာဝေါ၀ါ) ဧတိသာတိမူလိကာ၊ မူလသဒ္ဒါသည် "အဘယ်၏ မူလနည်း" ဟု မေးဖို့ရာ ရှေ့ကပုဒ်ကို ငဲ့ခြင်းရှိပါသော်လည်း ဂမကသတ္တိ (ရှေ့ပုဒ်က မိမိဟူသော မူလဒ္ဒသာ စပ်ရသည်၏အဖြစ်ကို သိစေစွမ်းနိုင်သောသတ္တိ) ရှိသောကြောင့် "မူလိကာ" ဟု တဒ္ဓိတ်ဖြစ်နိုင်သည်။

မှတ်ချက်။ ။ ဤစကားကို ထောက်၍ ပုဒ်တစ်ပါးကို ငဲ့သောပုဒ်သည် ဂမကသတ္တိရှိမှ နောက်ပုဒ်နှင့် သမာသ်ဖြစ်သကဲ့သို့, တဒ္ဓိတ်လည်း ထိုကဲ့သို့ဂမကသတ္တိရှိမှ ဖြစ်နိုင်သည်၊ ထို့ကြောင့် "ဂမကတ္တာ သမာသော" ကဲ့သို့ "ဂမကတ္တာတဒ္ဓိတော" ဟု လည်း ပရိဘာသာပြုရမည်ဟု မှတ်။ [မူလသဒ္ဒသ သာပေက္ခဘာဝေပိ နိစ္စသာပေက္ခတာယ ဂမကတ္တာ တဒ္ဓိတဝုတ္တိ ဒဋ္ဌဗ္ဗာ၊-ဋီကာ။]

အာစရိယ် ပစ္စက္ခာမိတိ-သည်၊ ပေ၊ ယော- အကြင်ဆရာသည်၊ မံ-ကို၊ ပဗ္ဗာဇေသိ-ရှင်ဖြစ်စေပြီ၊ ဝါ-ရှင်ပြုပေးပြီ၊ (တံ-ထို သရဏဂုံ ဆရာကို၊ အဟံ-သည်၊ ပစ္စက္ခာမိ)၊ ယော-သည်၊ မံ-ကို၊ အနုသာဝေသိ-ကမ္မဝါစာကို ကြားသိစေပြီ၊ (တံ-ထိုကမ္မဝါစာဆရာကို၊ အဟံ ပစ္စက္ခာမိ၊) ယံ, အဟံ, နိဿာယ-မှီ၍၊ ဝသামိ-နေ၏၊ (တံ-ထိုနိဿရည်းဆရာကို၊ အဟံ ပစ္စက္ခာမိ၊) ယံ, အဟံ ဥဒ္ဒိသာပေမိ-ပါဠိကို ရွတ်ပြစေ၏၊ (တံ-ထိုပါဠိရွတ်ပြစေအပ်သောဆရာကို၊ အဟံ ပစ္စက္ခာမိ၊) ယံ, အဟံ, ပရိပုစ္ဆामि-အနက်အဓိပ္ပာယ်ကို အဖန်ဖန်မေးမြန်း၏၊ တံ-ထိုအနက်အဓိပ္ပာယ် ပြောပေးသောဆရာကို၊ ပေ၊ ယော, မံ-ကို၊ ဥဒ္ဒိသတိ-ပါဠိကို ရွတ်ပြ၏၊ တံ-ထိုပါဠိကို ရွတ်ပြပေးသောဆရာကို၊ ပေ၊ယော မံ, ပရိပုစ္ဆာပေတိ-အနက်အဓိပ္ပာယ်ကို အဖန်ဖန် မေးမြန်းစေ၏၊ တံ-ထိုအနက်အဓိပ္ပာယ် မေးစေသော ဆရာကို၊ အဟံ ပစ္စက္ခာမိ၊ ဣတိ ဧဝံ-သည်၊ အာစရိယဝေဝစနေန သိက္ခာပစ္စက္ခာနံ ဟောတိ။

သဒ္ဓိဝိဟာရိကံ ပစ္စက္ခာမိတိ-သည်၊ ပေ၊ ယံ- အကြင် တပည့်ကို၊ အဟံ, ပဗ္ဗာဇေသိ-ဥပဇ္ဈာယ်ပေး၍ ရှင်ဖြစ်စေပြီ၊ (တံ-တပည့်ကို၊ အဟံ-သည်၊ ပစ္စက္ခာမိ၊) ယံ- အကြင်တပည့်ကို၊ အဟံ, ဥပသမ္ပာဒေသိ-ဥပဇ္ဈာယ်ပေး၍ ရဟန်းအဖြစ်သို့ ရောက်စေပြီ၊ (တံ အဟံ ပစ္စက္ခာမိ၊ ပေ၊ တံ အဟံ ပစ္စက္ခာမိ၊ ဣတိ ဧဝံ-သည်၊ သဒ္ဓိဝိဟာရိကဝေဝစနေန သိက္ခာပစ္စက္ခာနံ ဟောတိ။

အန္တေဝါသိကံ ပစ္စက္ခာမိတိ- သည်၊ ပေ၊ ယံ- အကြင်တပည့်ကို၊ အဟံ ပဗ္ဗာဇေသိ- သရဏဂုံပေး၍ ရှင်ဖြစ်စေပြီ၊ (တံ-ထိုတပည့်ကို၊ အဟံ ပစ္စက္ခာမိ)၊ ပေ၊

ပဗ္ဗာဇေသိ-စသည်။ ။ ပဗ္ဗာဇေသိဖြင့် သရဏဂုံပေးသော ဆရာကို, အနုသာဝေသိဖြင့် ကမ္မဝါစာဆရာကို, နိဿာယဝသামိဖြင့် နိဿရည်းဆရာကို, ဥဒ္ဒိသာပေမိ စသောဌမျိုးဖြင့် စာချဆရာကို ပြ၏၊ ဥဒ္ဒိသာပေမိဖြင့် မိမိက ပါဠိကို ရွတ်ဆိုပြဖို့ရန် တောင်းပန်အပ်သော ဆရာကိုပြ၏၊ ပရိပုစ္ဆामिဖြင့် မိမိက အနက်အဓိပ္ပာယ် မေးအပ်သော ဆရာကိုပြ၏၊ ဥဒ္ဒိသတိဖြင့် မိမိက မတောင်းပန်ရဘဲ ပါဠိရွတ်ဆိုပြပေးသော (ပါဠိစာချ) ဆရာကိုပြ၏၊ ပရိပုစ္ဆာပေတိဖြင့် မိမိကို အနက်အဓိပ္ပာယ်ကို မေးစေသော (အနက်အဓိပ္ပာယ် အမေးခိုင်းသော) ဆရာကိုပြသည်။

မှတ်ချက်။ ။ စာအုပ်ပေစာ မရှိသော ရှေးခေတ်၌ (၁)ဆရာကို ပါဠိသက်သက် ရွတ်ပြဖို့ တောင်းပန်ရ၏၊ (၂)ထိုသို့တောင်းပန်သဖြင့် ဆရာက ရွတ်ပြရ၏၊ (၃)ထိုပါဠိ၏အနက် အဓိပ္ပာယ်ကို မေးရ၏၊ (၄) အဓိပ္ပာယ်ပြောပြသော ဆရာကလည်း မေးစေရ (အမေးခိုင်းရ) ၏၊ ထို့ကြောင့် ဓမ္မာစရိယ နှင့်စပ်၍ ဥဒ္ဒိသတိစသောကြိယာ ၄ရပ် ရှိရသည်။ "ယာဟံ ပဗ္ဗာဇေသိ" စသော သဒ္ဓိဝိဟာရိကဝေဝစန တို့၏အဓိပ္ပာယ်ကို ဥပဇ္ဈာယ်မှ ပြောင်းပြန်-ပြန်၍ သိနိုင်လောက်ပြီ။

ယော–အကြောင် တပည့်သည်၊ မံ–ငါ့ကို၊ ဥဒ္ဒိသာပေတိ–ပါဠိကို ရွတ်ပြစေ၏၊ (တံ–ကို၊ အဟံ ပစ္စက္ခာမိ) ၊ပေ၊ ပရိပုစ္ဆတိ– အနက် အဓိပ္ပာယ်ကို အဖန်ဖန် မေးမြန်း၏၊ ပေ၊ တံ–ကို၊ အဟံ–သည်၊ ပစ္စက္ခာမိ၊ ဣတိဧဝံ–သည်၊ အန္တေဝါသိက ဝေဝစနေန သိက္ခာပစ္စက္ခာနံ ဟောတိ၊ [ယာဟံ ပဗ္ဗာဇေသိ–စသည်တို့၏ အဓိပ္ပာယ် ကိုလည်း အာစရိယ ၄မျိုးမှ ပြောင်းပြန်–ပြန်၍သိနိုင်လောက်ပြီ ။]

သမာနုပဇ္ဈာယကံ ပစ္စက္ခာမိတိ–သည်၊ ပေ၊ မယံ–၏၊ ဥပဇ္ဈာယော–ဥပဇ္ဈာယ်သည်၊ ယံ–ကို၊ ပဗ္ဗာဇေသိ–ဥပဇ္ဈာယ်ပေး၍ ရှင်ဖြစ်စေပြီ၊ (တံ–ထိုတပည့်ကို၊ အဟံ ပစ္စက္ခာမိ)၊ ပေ၊ ဥပသမ္ပာဒေသိ–ဥပဇ္ဈာယ်ပေး၍ မြင့်မြတ်သော ပဋိဉာဏ်းအဖြစ်သို့ ရောက်စေပြီ၊ ပေ၊ ယော–အကြောင်တပည့်သည်၊ တဿ–ထိုငါ့ဥပဇ္ဈာယ်၏၊ မူလေန ပဗ္ဗဇိတော၊ (တံ – ထိုတပည့်ကို၊ ပေ၊) ယဿ, ပဗ္ဗဇ္ဇာ – သည်၊ တံမူလိကာ–ထိုငါ့ဥပဇ္ဈာယ် ဟူသော အရင်းမူလ ပဓာနရှိ၏။ [သော ဧဝ+ မူလံ တံမူလံ (ထိုဥပဇ္ဈာယ်ဟူသော အကြောင်းရင်း)၊ တံ မူလံ+ယဿ အတ္ထိတိ တံမူလိကာ၊]၊ ပေ၊ သမာနုပဇ္ဈာယကဝေဝစနေန သိက္ခာပစ္စက္ခနံ ဟောတိ၊ **သမာနာစရိယကံ ပစ္စက္ခာမိတိ**–သည်၊ ပေ၊ မယံ – ၏၊ **အာစရိယော,** ယံ – ကို၊ ပဗ္ဗာဇေသိ – သရဏဂုံပေး၍ ရှင်ဖြစ်စေပြီ၊ (တံ – ထိုတပည့်ကို၊ ပေ၊) သမာနာစရိယကဝေဝစနေန သိက္ခာပစ္စက္ခနံ ဟောတိ။

သဗြဟ္မစာရီ ပစ္စက္ခာမိတိ– သည် ၊ပေ၊ ယေန–အကြောင်သီတင်းသုံးဖော်နှင့်၊ သဒ္ဓိ–တကွ၊ အဟံ၊ အဓိသီလံ–အဓိသီလသိက္ခာကို၊ သိက္ခာမိ–ကျင့်၏၊ (တံ– ထိုသီတင်းသုံးဖော်ကို၊ ပေ၊) ယေန သဒ္ဓိ အဟံ, အဓိစိတ္တံ–ကို၊ သိက္ခာမိ၊ တံ–ထို၊ ပေ၊ သဗြဟ္မစာရိဝေဝစနေန သိက္ခာပစ္စက္ခနံ ဟောတိ၊ **ဂိဟီတိ မံ ဓာရေဟိတိ**–သည်၊ ပေ၊ မံ–တပည့်တော်ကို၊ အဂါရိကောတိ– အိမ်ဥစ်တည်သူ ဟူ၍၊ ဓာရေဟိ–မှတ်ပါလော၊ (ဣတိ–ဤသို့လည်းကောင်း၊) မံ–ကို၊ ကဿကောတိ–လယ်သမားဟူ၍၊ ဓာရေဟိ–လော၊ ပေ၊ ဝါဏိဇောတိ–ကုန်သည်ဟူ၍၊ ပေ၊ ဂေါရက္ခောတိ–နွားကျောင်းသားဟူ၍၊ ပေ၊ သြကလ္လကောတိ–အထီးကျန်မွဲလူဆင်းရဲဟူ၍၊ ပေ၊ မောဠိဗဒ္ဓေါ–ဖွဲ့အပ်သော သျှောင်ထုံးရှိသူဟူ၍၊ ဝါ–ဖွဲ့အပ်သော မကိုင်ရှိသူဟူ၍၊ [သိခါ ဗဒ္ဓေါ၊ သြမုဏ္ဍမကုဋ္ဌောဝါ–

သြကလ္လကော။ ။ ခုပ္ပိပါသာဒီဒုက္ခပရေတာနံ– ဆာလောင်မွတ်သိပ်ခြင်း အစရှိသော ဒုက္ခသည် နှိပ်စက်အပ်ကုန်သော၊ ခီဏသုခါနံ– ကုန်ခန်းသော သုခရှိကုန်သော၊ နဟာနာဒီသရီရ ပဋိဇဂ္ဂန ဝိရဟိတာနံ–ရေချိုးခြင်းစသည်ဖြင့် ကိုယ်ကိုသုတ်သင်ခြင်းမှ ကင်းကုန်သော၊ ကပဏမနုဿာနံ– အထီးကျန်မွဲ လူဆင်းရဲတို့၏၊ ဧတံ အဓိဝစနံ။

စွပ်အပ်သောမကိုင်ရှိသူ။] ဝါ–မကိုင်ဆောင်းသူဟူ၍၊ ပေ၊ မံ–ကို၊ ကာမဂုဏ်ကောတိ–ကာမဂုဏ်ခံစားသူ ဟူ၍၊ ဓာရေဟိ–လော၊ ဣတိ–လည်းကောင်း၊ ဣတိဝေ–ဤသို့ သိက္ခာချခြင်းသည်၊ [ဣတိတစ်လုံး အကျေကြဲ၊] ဂိဟိဝေဝစနေန သိက္ခာပစ္စက္ခာနံ ဟောတိ။

ဥပါသကောတိ မံ ဓာရေဟိတိ–သည်၊ ပေ၊ မံ–ကို၊ ဒွေဝါစိကော–၂ခွန်းသော စကားရှိသော၊ ဥပါသကောတိ–ဟူ၍၊ ဓာရေဟိ–လော၊ ဣတိ–လည်းကောင်း၊ [ဒွေ+ဝါစာ–ဒွိဝါစံ၊ ဒွိဝါစံ + ယသ အတ္ထိတိ ဒွေဝါစိကော၊ ဘုရားပွင့်တော်မူစဉ် သံဃာ မရှိသေးသည်ကို မှန်း၍ "ဒွေဝါစိက" ဟု ဆိုသည်၊ ထိုဥပါသကာမျိုး အနေဖြင့် သိက္ခာချနိုင်၏–ဟုပြ၏။]၊ ပေ၊ တေဝါစိကော– ၃ခွန်းသော စကားရှိသော၊ ပေ၊ ဗုဒ္ဓံ–ကို၊ သရဏဂမနိကော–ကိုးကွယ်ရာဟူ၍ ဆည်းကပ်တတ်သော၊ (ဥပါသကောတိ–ဟူ၍၊ ဓာရေဟိ–လော၊ ဣတိ–လည်းကောင်း၊ ပေ၊) [ဥပါသကော ပုဒ်ကို အားလုံး၌ ထည့်ပေး၊] ပဏ္ဍသိက္ခာပဒိကော–ငါးပါးသော သိက္ခာပုဒ်ရှိသော၊ (ဥပါသကောတိ–ဟူ၍) ၊ပေ၊ ဥပါသကဝေဝစနေန သိက္ခာပစ္စက္ခာနံ ဟောတိ၊ **အာရာမိကောတိ မံ ဓာရေဟိ**တိ–သည်၊ ပေ၊ မံ–ကို၊ ကပ္ပိယကာရကောတိ–အပ်အောင်ပြုတတ်သူ ဟူ၍၊ ပေ၊ဝေယျာဝစ္စကရောတိ–ဝေယျာဝစ္စကို ပြုသူဟူ၍၊ ပေ၊ အပ္ပဟရိတ ကာရကောတိ– စိမ်းစိသောမြက်သစ်ပင် မရှိအောင် ပြုသူဟူ၍၊ (မြက်သစ်ပင်ကို သုတ်သင်ရှင်းလင်း တတ်သူဟူ၍)၊ ပေ၊ ယာဂုဘာဇကောတိ–ယာဂုကိုဝေဖန်သူ ဟူ၍)၊ ပေ၊ ယာဂု ဘာဇကောတိ– ယာဂုကိုဝေဖန်သူ ဟူ၍၊ ပေ၊ ဖလဘာဇကောတိ–သစ်သီးကို ဝေဖန်သူ ဟူ၍၊ ပေ၊ ခဇ္ဇကဘာဇကောတိ–ခဲဖွယ်ကို ဝေဖန်သူဟူ၍၊ (မုန့်ပဲသားရေစာကို ဝေဖန်သူဟူ၍)၊ ပေ၊ အာရာမိကဝေဝစနေန သိက္ခာပစ္စက္ခာနံ ဟောတိ။

သာမဏေရောတိ မံ ဓာရေဟိတိ– သည်၊ ပေ၊ မံကို၊ ကုမာရကောတိ–အငယ်ဆုံး သာမဏေဟူ၍၊ ဓာရေဟိ – လော၊ (ဣတိ – လည်းကောင်း)၊ ပေ၊ စေလ္လကောတိ– သာမဏေငယ် ဟူ၍၊ ပေ၊ စေဋ္ဌကောတိ– သာမဏေလတ် ဟူ၍၊

ကုမာရကောစသည်။ ။ ကုမာရာဝတ္ထော–သုတ္တိသားငယ်အခိုက်အတန့် (အရွယ်)ရှိသော၊ အတိဝိယ ဒဟရသာမဏေရော– အလွန်ငယ်သော (၅ နှစ်–ရနှစ်အရွယ်)သာမဏေ၊ စေလ္လကောတိ တတော မဟန္တတရော ခုဒ္ဒကသာမဏေရော၊ စေဋ္ဌကောတိ မဇ္ဈိမော၊ မောဋ္ဌိကတ္ထောတိ မဟာသာမဏေ ရော၊ သမဏုဒ္ဒေသောတိ ပန အဝိသေသတော သာမဏေရာမိဝစနံ= (သမဏတို့ကို ရေတွက်ရာ၌ သာမဏေအားလုံးကိုပါထည့်သွင်းရေတွက်ရသောကြောင့်) သမဏုဒ္ဒေသနာမည်သည် သာမဏေအား လုံးနှင့်ဆိုင်သော နာမည်တည်း။ [သမဏောတိ-ဟူ၍+ ဥဒ္ဒေသော–ညွှန်ပြအပ်သူ။]

မောဋ္ဌိကတ္တောတိ- သာမဏေကြီးဟူ၍၊ ပေ၊ သမဏုဒ္ဒေသောတိ- သမဏာ ဟု ညွှန်ပြအပ်သော သာမည သာမဏေဟူ၍၊ ဓာရေဟိ-လော၊ (ဣတိ-လည်းကောင်း၊) ဣတိဒ္ဓံ-သည်၊ ပေ၊ ဟောတိ၊ **တိတ္ထိယောတိ မံ ဓာရေဟိ**တိ-သည်၊ ပေ၊ နိဂဏ္ဌောတိ- နိဂဏ္ဌဟူ၍၊ ပေ၊ အာဇီဝကောတိ- ဟူ၍၊ ပေ၊ တာပသောတိ-ရသေ့ ဟူ၍၊ ပေ၊ ပရိဗ္ဗာဇကောတိ-ပရိဗိုဇ်ဟူ၍၊ ပေ၊ ပဏ္ဍာရင်္ဂေါတိ- ဖြူသောအဝတ်ဖြင့် ဖုံးအပ်သော ကိုယ်အင်္ဂါရှိသူဟူ၍၊ [ပဏ္ဍာရေန- ဖြူသောအဝတ်ဖြင့်+ ပဋိစ္ဆန္နံ+ အင်္ဂံ ယဿတိ ပဏ္ဍာရင်္ဂေါ၊ သာသနာပဋ္ဌ ဖိုးသူတော်မျိုးတည်း]၊ ပေ၊ **တိတ္ထိယသာဝကောတိ မံ ဓာရေဟိ**တိ-သည်၊ ပေ၊နိဂဏ္ဌသာဝကောတိ-ဟူ၍၊ ပေ၊သိက္ခာပစ္စက္ခာနံ ဟောတိ။

အသမဏောတိ မံ ဓာရေဟိတိ-သည်၊ ပေ၊ ဒုဿီလောတိ- သီလမရှိသူ ဟူ၍၊ ["နိဿီလော" ဋီကာ၊ ဒုသဒ္ဒါ အဘာဝအံနက်ဟော]၊ ပေ၊ ပါပဓမ္မောတိ- ယုတ်မာသော အကျင့်သဘောရှိသူ ဟူ၍၊ [ဒုဿီလတ္တာဧဝ ဟိ နဏ္ဍာသယတာယ လာမကသဘာဝေါ၊] အသုစိသင်္ကိဿရသမာစာရောတိ- မစင်ကြွယ်သည်ဖြစ်၍ ယုံမှားခြင်းဖြင့် တွေးထင်အပ်သော အကျင့်ရှိသူဟူ၍၊ ပေ၊ ပဋိစ္ဆန္နကမ္မန္တောတိ- ဖုံးကွယ် အပ်သော မကောင်းမှုရှိသူ ဟူ၍၊ [ရုက်စရာကောင်းသဖြင့် ဖုံးထားအပ်သော မကောင်းသော အကျင့်ရှိသူ]၊ ပေ၊ အဿမဏောသမဏပဋိဇ္ဇောတိ- ရဟန်းမဟုတ်ဘဲ ရဟန်းဟု ဝန်ခံခြင်းရှိသူဟူ၍၊ [စာရေးတံယူရာ စသည်၌ ရဟန်းဟု ညာ၍ ပြောဆိုဝန်ခံသူ၊ သမဏော ဣတိ+ပဋိဇ္ဇာယသဿတိ သမဏပဋိဇ္ဇော၊] အဗြဟ္မစာရီ ဗြဟ္မစာရိပဋိဇ္ဇောတိ-ဗြဟ္မစာရီမဟုတ်ဘဲဗြဟ္မစာရီဟု ဝန်ခံခြင်းရှိသူဟူ၍၊ [ဥပုသ်ကဲ့ စသည်၌ ဗြဟ္မစာရီဟု ညာ၍ ဝန်ခံသူ]၊ ပေ၊ အန္တောပူတိတိ-အတွင်း၌ ပုပ်သူဟူ၍၊ [သီလဝိပတ္တိဟူသော အတွင်းပုပ်-ပုပ်သူ]၊ ပေ၊ အဝဿုတောတိ-ကိလေသာ စိုစွတ်အပ် သူဟူ၍၊ [၆ ဒွါရတို့မှ ရာဂစသောကိလေသာ ယိုသဖြင့် စိုနေသူ]၊ ပေ၊ကသမ္ဗုဇာတောတိ-အမှိုက်ကဲ့သို့ဖြစ်သောသူဟူ၍၊ ပေ၊ ကောဏ္ဍောတိ- အညွှန့်တုံးသူဟူ၍၊

အသုစိ၊ ပေ၊ သမာစာရော။ ။ သရိတမ္ဘောတိ သရော၊ သက်ာယ+ သရောသင်္ကိဿ ရော၊ သင်္ကိဿရောစ+သော+သမာစာရောတိ သင်္ကိဿရသမာစာရော၊ [သံအနက်မရှိ၊] အသုစိ (ပုံတွာ)+ သင်္ကိဿရသမာစာရော အသုစိသင်္ကိဿရသမာစာရော၊ တစ်စုံတစ်ခု မလျှောက်ပတ်သော အမှုကို (သူတစ်ပါးပြုထားစေကာမူ) သူပြုသည်ဟု ယုံမှားစရာဖြစ်လောက်အောင် အမြဲအားဖြင့် ကိုယ်နှုတ်စိတ်အမှုအရာမစင်ကြယ်နေသူ၊ (တစ်နည်း) ရဟန်းအများစုဝေး၍ ကိစ္စတစ်စုံတစ်ရာအတွက် တိုင်ပင်နေကြသည်ကို မြင်လျှင် " ငါပြုထားတဲ့ အမှုကိုသိ၍ ပြောနေကြရော့သလား" ဟု မိမိ ကိုယ်တိုင် သူများအပေါ်၌ ယုံမှားခြင်းဖြင့် တွေးထင်ရအောင် မစင်ကြယ်သောအကျင့်ရှိသူ။

[ကောဏ္ဍာတိ ဒုဿီလာမိ၀စနံ၊ ဒုဿီလဖြစ်၍ အညွှန့်တုံးနေသူ–ဟူလို]၊ ပေ၊ အသမဏာ၀ေ၀စနေန သိက္ခာ ပစ္စက္ခာနံ ဟောတိ၊ **အသက္ကုပုတ္တိယောတိ မံ ဓာရေဟိ**တိ–သည်၊ ပေ၊ မံ–ကို၊ နိ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓပုတ္တောတိ– သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓ၏ သားမဟုတ်ဟူ၍၊ ဓာရေဟိ– လော၊ ပေ၊ ဣတိ ၀ေမာဒိ– ဤသို့ အစရှိသော သိက္ခာချခြင်းသည်၊ [အလားတူ ပရိယာယ်ပုဒ် မရှိလျှင် "ဣတိ ၀ေ"ဟု ထား၍, အလားတူ ပရိယာယ်ကျန်သေးလျှင် "ဣတိ ၀ေမာဒိ"ဟုထားသည်၊] အသက္ကုပုတ္တိယ၀ေ၀စနေန သိက္ခာပစ္စက္ခာနံ ဟောတိ။

တေဟိ အာကာရေဟိ၊ ပေ၊ နိမိတ္တေဟိတိ–ကား၊ ဗုဒ္ဓ၀ေ၀စနာနိ ၀ါတိ အာဒိနာ–၀ါ အစရှိသော၊ နယေန– ဖြင့်၊ ဝုတ္တေဟိ– ဟောတော်မူအပ်ပြီးကုန်သော၊ ဗုဒ္ဓါဒီနံ–ဗုဒ္ဓအစရှိသည်တို့၏၊ တေဟိ ၀ေ၀စနေဟိ–တို့ဖြင့်၊ [ပါဠိတော်၀ယ် "၀ဒတိ, ဝိညာပေတိ" ၌စပ်၊] ဟိ–မှန်၊ ၀ေ၀စနာနိ–တို့ကို၊ [ဝုစ္စန္တိ–၌စပ်၊] သိက္ခာပစ္စက္ခာနသ–သိက္ခာချခြင်း၏၊ ကာရဏတ္တာ–အကြောင်း၏အဖြစ်ကြောင့်၊ **အာကာရာနိ**– အာကာရတို့ဟူ၍လည်းကောင်း၊ ဗုဒ္ဓါဒီနံ–ဘုရားအစရှိသည်တို့၏၊ သဏ္ဌာနဒီပနတ္တာ–ပုံသဏ္ဌာန်ကိုပြတတ်ကုန်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ ၀ါ–တစ်နည်း၊ သိက္ခာပစ္စက္ခာနသဏ္ဌာနတ္တာ၀ေ–သိက္ခာချခြင်းဟူသော ပုံသဏ္ဌာန်၏အဖြစ်ကြောင့်ပင်၊ **လိင်္ဂါနိ**–လိင်္ဂါတို့ ဟူ၍လည်းကောင်း၊ သိက္ခာပစ္စက္ခာနသ–၏၊ သဏ္ဌာနဟေတုတော–မှတ်သိခြင်း၏

ကသမ္ဘုဟာတော။ ။ သဏ္ဌာတရာဂါဒိကစ၀ရတ္တာ–လွန်စွာဖြစ်သော ရာဂစသော အမှိုက်ရှိသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်လည်းကောင်း၊ သီလ၀န္ဓေဟိ ဆဒ္ဒေတဗ္ဗတ္တာ စ ကသမ္ဘုဟာတော၊ ["အထော ကစ၀ရော၊ ပေ၊ ကသမ္ဘုပိ"–အဘိဓာန် (၂၂၄)။]

အာကာရ, လိင်္ဂ။ ။အာကရောန္တိ– သိက္ခာချခြင်းအကျိုးကို လွန်စွာပြုတတ် ပြီးစေတတ်ကုန်၏၊ ဣတိ အာကာရာ၊ လိနံ–လျှို့ဝှက်အပ်သောအနက်ကို+ဂမယန္တိတိ–သိစေတတ်ကုန်သောကြောင့် ၊ လိင်္ဂါနိ၊ ထိုလိင်္ဂသည် "လိင်္ဂ–ဟတ္ထာဒိသဏ္ဌာန်"နှင့် အညီပုံသဏ္ဌာန်ဟူသော အနက်ကိုဟောဏ်၊ ထိုပုံသဏ္ဌာန်ကိုပြသော ဗုဒ္ဓါဒိ၀ေ၀စနသဒ္ဒါကိုကား အနက်ကို အကြောင်းပြု၍ ကာရဏူပစာရအားဖြင့် လိင်္ဂဟုခေါ်၏၊ ထို့ကြောင့် "ဗုဒ္ဓါဒိသဏ္ဌာနဒီပနတ္တာ လိင်္ဂါနိ"ဟုဖွင့်သည်။

သိက္ခာ၊ ပေ၊ သဏ္ဌာနတ္တာ၀ေ။ ။ဗုဒ္ဓ–သံဃ စသည်တို့မှာ ပုံသဏ္ဌာန်ရကောင်းသောကြောင့် ထို၀ေ၀စနပုဒ်တို့က ဗုဒ္ဓါဒိသဏ္ဌာနကို ပြခြင်းသည် သင့်ပါစေတော့၊ ဓမ္မ–သိက္ခာစသည်တို့ကား ပုံသဏ္ဌာန် မဟုတ်ကြသောကြောင့် ထို၀ေ၀စနတို့သည် သဏ္ဌာနဒီပန မဖြစ်နိုင်၊ ထိုသို့ မဖြစ်နိုင်လျှင် အဘယ်မှာ လိင်္ဂမည်နိုင်အံ့နည်း–ဟု စောဒနာဖွယ်ရှိ၍ "သိက္ခာ၊ ပေ၊ သဏ္ဌာနတ္တာ ၀ေ ၀ါ" ဟု မိန့်၊ ၀ေဝုစ်ပရိယာယ် သဒ္ဒါအစဉ်သည်ပင် သိက္ခာချခြင်း၏ သရုပ်သကောင် ပုံသဏ္ဌာန် (သဒ္ဒရုပ်အစဉ်) ဖြစ်သောကြောင့်ထို ဗုဒ္ဓ၀ေ၀စန ဓမ္မ၀ေ၀စန စသည်တို့ကို (သဏ္ဌာနဒီပန

အကြောင်း၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ မနုဿာနံ–တို့၏၊ တိလကာဒိနိ ဝိယ–မဲ့ပြောက်အစရှိသော အမှတ်အသားတို့ကဲ့သို့၊ **နိမိတ္တာနိ**တိ–နိမိတ္တာနိ ဟူ၍လည်းကောင်း၊ ဝုစ္စန္တိ–နှ၏၊ **ဧဝံ ခေါ် ဘိက္ခဝေ**တိ– ဝေအစရှိသော စကားကို၊ ဣတော–ဤဗုဒ္ဓ, ဗုဒ္ဓါဒိဝေဝစန ပုဒ်တို့မှ၊ ပရံ–၌၊ [ယောဇနာ၌ "ဣတော– တို့ထက်၊ ပရံတိ– အဓိကဿ (အလွန်ဖြစ်သော) ဟု ဖွင့်၏၊ (သ) ဝိဘတ်ကျေသည်" ဟု ဆို၏၊ ပရံကို နိပါတ်ကြောင့်ဟန်တူသည်၊ အဘိဓာန်၌ ပရံနိပါတ်မရှိ၊] အညဿ–သော၊ သိက္ခာပစ္စက္ခာနကာရဏဿ–၏၊ အဘာဝတော–မရှိခြင်းကြောင့်၊ နိယမေန္တော–သတ်မှတ်လျက်၊ [သန္ဓိဌာနာဝဓာရဏ အနက်ရှိသော ခေါ သဒ္ဒါဖြင့် ဆုံးဖြတ်လျက်၊] အာဟ–ပြီ၊ ဟိ–ဆက်၊ ဧတ္ထ–ဤဧဝံ ခေါ ဘိက္ခဝေအစရှိသော ဝါကျ၌၊ အယံ–ကာ၊ အတ္ထော–တည်း၊ ဧဝမေဝ–ဤအခြင်း အရာအားဖြင့်သာ၊ ဒဗ္ဗလျာဝိကမ္မဠေဝ–ကမ္မသည်လည်းကောင်း၊ သိက္ခာပစ္စက္ခာနဠ– သိက္ခာချခြင်းသည်လည်းကောင်း၊ ဟောတိ၊ ဣတော – ဤပုဒ်တို့မှ၊ ပရံ – ၌၊ ကာရဏံ – သိက္ခာချခြင်း၏ အကြောင်းသည်၊ နှ အတ္ထိ–မရှိတော့၊ ဣတိ–ဤကား၊ (အတ္ထော–တည်း။)

၅၄။ ဧဝံ–လျှင်၊ သိက္ခာပစ္စက္ခာနလက္ခဏံ–သိက္ခာချခြင်း၏ လက္ခဏာကို၊ ဒဿေတွာ–ပြီး၍၊ အပ္ပစ္စက္ခာနေ– သိက္ခာမချခြင်း၌၊ [သိက္ခာချသော်လည်းချရာ မရောက်ခြင်း၌–ဟူလို၊] အသမ္ဘောဟတ္ထံ–မတွေ့ဝေခြင်း အကျိုးငှာလည်းကောင်း၊ တသေဝ သိက္ခာပစ္စက္ခာနလက္ခဏဿ–၏ပင်၊ ပုဂ္ဂလာဒိဝသေန–ဖြင့်၊ ဝိပတ္တိ ဒဿနတ္ထံစ–မပြည့်စုံပုံကို ပြခြင်းအကျိုးငှာလည်းကောင်း၊ [ယောဇနာ၌"ဝိပတ္တိကို အသမ္ဘဝန" ဟု ဖွင့်။] **ကထဉ္စ ဘိက္ခဝေ အပ္ပစ္စက္ခာတာတိ**အာဒိ–ကို၊ အာဟ–ပြီ၊ တတ္ထ–ထို ကထဉ္စ ဘိက္ခဝေ အပ္ပစ္စက္ခာတာ အစရှိသောစကားရပ်၌၊ **ယေဟိ အာကာရေဟိတိ** အာဒိ–အစရှိသော ပုဒ်အပေါင်းသည်၊ ဝုတ္တနယမေဝ–သည်သာ၊ **ဥမ္မတ္တကောတိ**–ကား၊ ယက္ခုမ္မတ္တကော ဝါ– ဘီလူးဖမ်းစားခြင်းကြောင့် ရူးသွပ်လည်း ဖြစ်သော၊

မဟုတ်သော်လည်း) လိင်ဟု ဆိုအပ်သည်–ဟူလို၊ ဤနည်း၌ လိင်အရ သဏ္ဌာနဒီပနအနက်ကို မယူတဲ့, သဏ္ဌာန အနက်ကိုသာ ယူရသည်။ [သိက္ခာပစ္စက္ခာနရှုပါနိ ဟိ ဝေဝစနာနိ သိက္ခာပစ္စက္ခာန သဏ္ဌာနာနိတိ ဝုစ္စန္တိ။]

နိမိတ္တ။ ။ နိမိနာတိ သဏ္ဌာနာတိ ဒေတေဟိတိ နိမိတ္တာနိ၊ လူ၌ မဲ့သည် တိုလူကို သိမှတ်ကြောင်းအမှတ်အသား ဖြစ်သကဲ့သို့ ဗုဒ္ဓါဒိဝေ့ဝစနသဒ္ဒါတို့လည်း "သိက္ခာချသူ" ဟု သိကြောင်း အထိမ်းအမှတ်ပင် ဖြစ်ကြသည်။

ပိတ္တာမ္ဗတ္တကောဝါ- သည်းခြေပျက်ခြင်းကြောင့် ရူးသွပ်လည်း ဖြစ်သော၊ ယောကောစိ- အမှတ်မရှိ တစ်စုံတစ်ယောက်သော၊ ဝိပရိတသညော-ဖောက်ပြန်သော သညာရှိသူတည်း၊ သော-ထိုရူးသွပ်သည်၊ သစေ ပစ္စက္ခာတိ- အကယ်၍ ပယ်စွန့်အုံ့၊ (ဧ၀ံသတိ)၊ သိက္ခာ-သည်၊ ဝါ-ကို၊ အပ္ပစ္စက္ခာတာ- မပယ်စွန့်အပ်သည်၊ ဝါ- ပယ်စွန့်ရာမရောက်သည်၊ ဟောတိ၊ **ဥမ္မတ္တကဿာတိ**-ကား၊ တာဒိသဿေ၀-သော၊ [ယက္ခမ္ဗတ္တက, သို့မဟုတ် ပိတ္တာမ္ဗတ္တကဖြစ်သော၊] ဥမ္မတ္တကဿ-ရူးသွပ်၏၊ ဟိ-မှန်၊ တာဒိသဿ-ထိုကဲ့သို့ရှိအပ်သော သူရူး၏၊ သန္တိကေ-၌၊ ပဂတတ္တော-ပင်ကို သဘောရှိသောရဟန်းသည်၊ သိက္ခံ-ကို၊ သစေ ပစ္စက္ခာတိ-အုံ့၊ ဥမ္မတ္တကော-သည်၊ (သစေ) နု ဇာနာတိ-အုံ့၊ (ဧ၀ံသတိ) သိက္ခာ အပ္ပစ္စက္ခာတာ၀ ဟောတိ။

ယက္ခမ္ဗတ္တကော- ဘီလူးဖမ်းစားခြင်းကြောင့် ရူးသွပ်ကို၊ **ခိတ္တစိတ္တော**တိ- ဟူ၍၊ ဝုစ္စတိ-၏၊ ပန-ဆက်၊ ပုရိမပဒေ- ရှေ့ဥမ္မတ္တကောပုဒ်၌၊ ဥမ္မတ္တက သာမညေန- ဥမ္မတ္တကသာမညကြောင့်၊ ဝါ-အရူးချင်း တူသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ [ဥမ္မတ္တကဘာ၀ သာမညေန-ဟု ဆိုလိုလျက် ဘာ၀ပုဒ် ကျေ၊] ယက္ခမ္ဗတ္တကော ဝါ ပိတ္တာမ္ဗတ္တကော ဝါတိ-ဟူ၍၊ (မယာ) ဝုတ္တံ၊ ဥဘိန္နမ္ပိ-၂ ဦးလုံးတို့၏လည်း၊ ဝိသေသော-သည်၊ အနုပတ္တိ၀ါရေ-၌၊ အာ၀ိ-စွာ၊ ဘ၀ိဿတိ-တဲ့၊ ဧ၀ံ-လျှင်၊ ခိတ္တစိတ္တော- ဘီလူးပစ်လွင့်အပ်သောစိတ် ရှိသူသည်၊ (သဒ္ဒတ္ထ)၊ ဝါ-ပျံ့လွင့်သောစိတ် ရှိသူသည်၊ (သကေ်တတ္ထ)၊ သိက္ခံ-ကို၊ (သစေ) ပစ္စက္ခာတိ၊ (ဧ၀ံသတိ) အပ္ပစ္စက္ခာတာ၀ ဟောတိ၊ တဿ-ထိုပျံ့လွင့်သော စိတ်ရှိသူ၏၊ သန္တိကေ-၌၊ ပစ္စက္ခာတာ-သည်၊ (သမာနာ)ပိ-သော်လည်း၊ တမှိ - ထိုပျံ့လွင့်သော စိတ်ရှိသူသည်၊ အဇာနန္တေ- မသိလသော်၊ အပ္ပစ္စက္ခာတာ၀ ဟောတိ၊ **ဝေဒနာဋ္ဌော**တိ-ကား၊ ဗလ၀တိယာ- အားရှိသော၊ ဝါ-အားကြီးသော၊ ဒုက္ခ၀ေဒနာယ-သည်၊ ဖုဋ္ဌော- တွေ့ထိအပ်သော၊ မုစ္ဆာပရေတော- မိန်းမော တွေ၀ေခြင်းသည် လွှမ်းမိုး အပ်သူတည်း၊ [ဤစကားအရ "၀ေဒနာယ+ အဋ္ဌော ၀ေဒနာဋ္ဌော"ဟု ပြု၊ ပရံ+ဣတော ပရေတော= လွန်စွာ+ ရောက်အပ်သူ။] တေန-ထိုဒုက္ခ၀ေဒနာလွန်စွာ နှိပ်စက်အပ်သူသည်၊ ဝိလပန္တေန- ကယောင်ကတမ်း ပြောဆိုလျက်၊ ပစ္စက္ခာတာ (သမာနာ)ပိ အပစ္စက္ခာတာ၀ ဟောတိ၊ တဿ - ထိုဒုက္ခ၀ေဒနာ လွန်စွာနှိပ်စက်အပ်သူ၏၊ သန္တိကေ - ၌၊ ပစ္စက္ခာတာ (သမာနာ)ပိ၊ တမှိ-ထိုဒုက္ခ၀ေဒနာ လွန်စွာနှိပ်စက်အပ်သူသည်၊ အဇာနန္တေ- သော်၊ အပစ္စက္ခတာဟောတိ။

ဒေဝတာယ သန္တိကေတိ-ကား၊ ဘုမ္မဒေဝတံ-ဘုမ္မစိုးနတ်ကို၊ အာဒိ**ကတ္ဝာ**-၍၊ ယာဝ အကနိဋ္ဌဒေဝတာယပိ- အကနိဋ္ဌဗြဟ္မာတိုင်အောင်သော နတ်ဗြဟ္မာ၏ လည်း၊ သန္တိ**ကေ**-၌၊ ပစ္စက္ခာတာ (သမ်ာနာ)ပိ အပ္ပစ္စက္ခာတာဝ ဟောတိ၊ **တိရစ္ဆာန ဂတာ**ပိ- ကား၊ နာဂမာဏဝကသ ဝါ-နဂါးလုလင်၏ သော်လည်းကောင်း၊ သုပဏ္ဏမာဏဝကသ ဝါ-ဂဠုန်လုလင်၏သော်လည်းကောင်း၊ ကိန္နရဟတ္ထိမဏ္ဍဠာဒီနံ-ကိန္နရာ, ဆင်, မျောက် အစရှိသည်တို့တွင်၊ ယသ ကသစိ ဝါ- အမှတ်မရှိ တစ်ကောင်ကောင်၏ သော်လည်းကောင်း၊ သန္တိ**ကေ**-၌၊ [ပြောအပ်သော စကား၏ အနက်အဓိပ္ပာယ်ကို နားလည်လောက်သော တိရစ္ဆာန်များကိုသာ ပြလိုသောကြောင့် "နာဂမာဏဝ" စသည်ကို ဆိုသည်။] ပစ္စက္ခာတာပိ အပ္ပစ္စက္ခာတာဝ ဟောတိ၊ တတြ- ထို ဥမ္မတ္တကော သိက္ခံ ပစ္စက္ခာတိ အစရှိသောပါဠိ၌၊ [အာဟ- ၌စပ်၊] ဥမ္မတ္တကာဒီနံ- တို့၏၊ သန္တိ**ကေ**-၌၊ **အ**ဇာနနဘာဝေန- သိခြင်းမရှိကုန်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ [သိက္ခာချမှန်း နားမလည်ခြင်းကြောင့်-ဟူလို၊] အပ္ပစ္စက္ခာတာတိ-ဟူ၍၊ အာဟ- မူပြီ၊ ဒေဝတာယ- နတ်ဗြဟ္မာ၏၊ သန္တိ**ကေ**-၌၊ အတိခိပ္ပံ-အလွန်လျင်မြန်စွာ၊ **ဇ**ာနနဘာဝေန- ကြောင့်၊ (အပ္ပစ္စက္ခာတာတိ အာဟ။)

ဒေဝတာနာမ-တို့မည်သည်၊ ဓဟာပညာ-ကြီးသော ပညာရှိကုန်သည်၊ တိဟေတုကပဋိသန္ဓိကာ-တိဟိတ် ပဋိသန္ဓေ ရှိကုန်သည်၊ (ဟုတ္ဝာ-၍၊) [ယောဘုယျနည်း၊ အောက်နတ်၌များ၌ ဒွိဟိတ်လည်းရှိသည်၊] အတိခိပ္ပံ **ဇ**ာနန္တိ၊ စ-ဆက်၊ **ဧ**တံ စိတ္တံ နာမ-မည်သည်၊ လဟုပရိဝတ္တံ (လဟုပရိဝတ္တိ)-လျင်မြန်သော ပြောင်းလွဲခြင်း ရှိ၏၊ [ယောဇနာ၌ "လဟုပရိဝတ္တိ" ဟု ရှိသည်။] တသ္မာ-ကြောင့်၊ စိတ္တလဟုကသ-လျင်မြန်သော စိတ်ရှိသော၊ ပုဂ္ဂလသ-၏၊ စိတ္တဝသေနေဝ- ဖြင့်သာလျှင်၊ အတိခိပ္ပံ-စွာ၊ ဝိနာသော-ပျက်စီးခြင်းသည်၊ မာ အဟောသိ-မဖြစ်ပါစေလင့်၊ ဣတိ-ဤသို့ ညွှာတာတော်မူ၍၊ ပေ၊ ပဋိက္ခိပိ-ပယ်မြစ်တော်မူပြီ၊ ပန-ကား၊ မနုဿေသု-တို့၌၊ နိယမော-သတ်မှတ်ချက်သည်၊ နတ္ထိ၊ ယသကသစိ-အမှတ်မရှိ တစ်စုံတစ်ယောက်သော၊ သဘာဂသ ဝါ- သဘောတူသော ယောကျ်း၏သော်လည်းကောင်း၊ ဝိသဘာဂသ ဝါ-သဘောမတူသော မိန်းမ၏သော်လည်းကောင်း၊ ဂဟဋ္ဌသ ဝါ-အိမ်၌တည်သူလူ၏သော်လည်းကောင်း၊ ပဗ္ဗဇိတသ ဝါ- ရသေ့ ရဟန်း၏ သော်လည်းကောင်း၊ ဝိညုဿ-နားလည်သူ၏၊ [သိက္ခာချမှန်း နားလည်သူ၏]၊ ပေ၊ ပန - ဆက်၊ သော - ထို သိက္ခာချရာပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ သစေ နဇာနာတိ - အံ့၊ (ဧဝံသတိ) အပ္ပစ္စက္ခာတာဝ ဟောတိ၊ ဣတိ **ဧ**တမတ္ထံ - ကို၊ ဒဿေန္တော (ဟုတ္ဝာ) **အ**ရိယကေနာတိ အာဒိ အာဟ။

တတ္ထ–ထိ အရိယကေန အစရှိသော စကားရပ်၌၊ **အရိယကံ**နာမ–မည်သည်၊ အရိယဝေါဟာရော–အရိယာ လူမျိုးတို့၏ အခေါ်အဝေါ်ဖြစ်သော၊ မာဂဓဘာသာ–မဂဓတိုင်းသုံးဘာသာတည်း၊ **မိလက္ခကံ**နာမ– က မည်သည်၊ ယောကောစိ– အမှတ်မရှိ တစ်စုံတစ်ခုသော၊ အနရိယကော– အရိယာလူမျိုးတို့၏ အခေါ်အဝေါ်မဟုတ်သော၊ အန္ဓက ဒမိဋ္ဌာဒိ–အန္ဓကဘာသာ, ဒမိဋ္ဌဘာသာအစရှိသည်တည်း၊ ["ဒင်ကျည်းလူမျိုးတို့၏ ဘာသာ, ကျေးကုလားတို့၏ ဘာသာ" ဟုလည်း ပေးကြသည်၊] **သော စ နံ ပဋ္ဌိဝိဇာနာတိ**တိ– ကား၊ ဘာသန္တရေ – မိမိဘာသာမှ အခြားသောဘာသာ၌၊ အနဘိညတာယ ဝါ– မသိသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်သော်လည်းကောင်း၊ ဗုဒ္ဓသမယေ–ဘုရား၏အယူ၌၊ ဝါ – သာသနာတော်၏အသုံးအနှုန်း၌၊ အကောဝိဒတာယ ဝါ–မကျွမ်းကျင်သည်၏အဖြစ်ကြောင့် သော်လည်းကောင်း၊ ဣဒံ နာမ အတ္ထံ– ဤမည်သော အနက်အဓိပ္ပာယ်ကို၊ ဇသ – ဤရဟန်းသည်၊ ဘဏာတိ – ပြောဆို၏၊ ဣတိ– ဤသို့၊ နံ ပဋ္ဌိဝိဇာနာတိ–နားမလည်အံ့။

ဒဝါတိ–ကား၊ သဟသာ–အဆောတလျင်၊ အည်–ဗုဒ္ဓံ ပစ္စက္ခာမိမှတစ်ပါး အခြားသော စကားကို၊ ဘဏိတုကာမော–သည်၊ (သမာနော–လျက်၊) သဟသာ–လျင်၊ ဗုဒ္ဓံ ပစ္စက္ခာမိတိ–ဟူ၍၊ ဘဏတိ– ပြောဆိုမိအံ့၊ [သဟသာပုဒ်သာ ဒဝါတို၏ မူလ သံဝဏ္ဏနာတည်း၊ အည် ဘဏိသာမိ စသည်ကား သဟသာကို ထပ်ဖွင့်ခြင်းတည်း၊ "ရဝါတိ–ရဝါဘညေန" ၌လည်း နည်းတူ၊] **ရဝါ**တိ–ကား၊ ရဝါဘညေန–ချွတ်ချော်၍ ပြောဆိုသဖြင့်၊ အည်–ကို၊ ဘဏိသာမိ–အံ့၊ ဣတိ–ဤသို့ကြံ၍၊ အည်–အခြားစကားကို၊ ဘဏန္တော–လျက်၊ (ဗုဒ္ဓံ ပစ္စက္ခာမိတိ– ဟူ၍၊ ဘဏတိ–အံ့၊) (ဣမသ–ဤ ရဝါဘဏနု၏၊) ပုရိမေန– ရှေ့ဖြစ်သော ဒဝါဘဏနနှင့်၊ ဝိသေသော–အထူးသည်၊ ကော – နည်း၊ ဣတိ စေ – ဤသို့မေးအံ့၊ [အည် ဘဏိသာမိတိ

ဒဝါ, ရဝါ။ ။ "ဒဝါယ–ရဝါယ"၊ ဟု စာအုပ်များ၌ ရှိသည်ကား ပါဠိပျက်၊ အဘိဓာန်၌ "ဒဝေါ–ရဝေါ" ဟု ပုလ္လိင်ရှိ၏၊ နာကိုအာ–ပြ၍ "ဒဝါ,ရဝါ" ဟုသာ ရှိရမည်၊ မုသာဝါဒသိက္ခာပုဒ်.ပါဠိတော်၌လည်း "ဒဝါ ဘဏတိ, ရဝါဘဏတိ" ဟု ရှိ၏၊ ဋီကာ၌လည်း"ဒဝါ တိ ဟသာ၊ ရဝါတိ ဝိရုဒ္ဓါတ္တာ" ဟုဖွင့်၏၊ "နေဝဒဝါယ" စသည်၌ကား တဒတ္ထသမ္ဘဒါန် သဏ် အာယအပြုတည်း၊ ထိုတွင် "ဒဝ" သက္ကတ၌" "ဒြဝ" သဒ္ဒါသည် ဝေဂ (အလျင်အမြန်) ပရိဟာသ (ပြောင်လှောင်ခြင်း) စသောအနက်ကို ဟောအ၏၊ သိက္ခာချမှုကိစ္စဖြစ်၍ ပရိဟာသအနက်ကို မဟော, ဝေဂအနက်ဟောတည်း၊ ထို့ကြောင့် "သဟသာ"ဟု ဖွင့်သည်၊ ရဝသဒ္ဒါကား အသံဟူသော အနက်ကိုဟောအ၏၊ ဤနေရာ၌ ချွတ်ချော်မှားယွင်း၍ ဆိုမိခြင်း အသံတည်း။

အည်ဘဏနချင်း တူနေသောကြောင့် အထူးကို မေးသည်။] ပုရိမ-ရှေ့ဖြစ်သော ဒဝါဘဏနသည်၊ ပဏ္ဍိတသဟာပိ-ပညာရှိ၏သော်မှလည်း၊ သဟသာဝသေန-အဆော့တလျင်၏အစွမ်းအားဖြင့်၊ အညဘဏံ- အခြားစကားကို ပြောဆိုမိခြင်းသည်၊ (ဟောတိ၊) ဣဒံ ပန-ဤ ရဝါဘဏနသည်ကား၊ မန္ဒတ္တာ-နဲ့သည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ မောမူဟတ္တာ-ကြောင့်၊ အပကတညုတ္တာ-သဘောကို မသိသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ ပဏ္ဍလန္ဓသ-ချွတ်ချော်သော လူပြိန်း၏၊ အည်-ကို၊ ဘဏိသာမိ၊ ဣတိ-ဤသို့ကြံ၍၊ အညဘဏံ-သည်၊ (ဟောတိ။)

အသာဝေတုကာမော သာဝေတိတိ-ကား၊ ဣမသ္မိ သိက္ခာပဒသ-၏၊ ပါဠိ- တော်ကို၊ ဝါစေတိ- ပို့ချ၏၊ ပရိပုစ္ဆတိ- အနက်အဓိပ္ပာယ်ကို အဖန်ဖန် မေးမြန်း၏၊ ဥဂ္ဂဏှာတိ-သင်ယူ၏၊ သဇ္ဈာယံ-သရဇ္ဈာယ်ခြင်းကို၊ ကရောတိ-၏၊ ဝဏ္ဏေတိ-ဖွင့်ပြ၏၊ [အဋ္ဌကထာဖွင့်သလို ဖွင့်ပြ၏-ဟူလို၊] အယံ-ဤပုဂ္ဂိုလ်ကို၊ အသာဝေတုကာမော သာဝေတိတိ- ဟူ၍၊ (ဝါ-သိက္ခာချကြောင်း စကားကို မကြားစေလိုဘဲ ကြားစေသူဟူ၍၊) ဝုစ္စတိ-၏၊ **သာဝေတုကာမော နု သာဝေတိတိ**-ကား၊ ဒုဗ္ဗလဘာဝံ-အားမရှိသူ၏ အဖြစ်ကို၊ အာဝိကတ္တာ-၍၊ သိက္ခံ-ကို၊ ပစ္စက္ခဏ္ဍော-ပယ်စွန့်လသော်၊ ဝစီဘေဒံ-နှုတ်မြွက်မှုကို၊ နု ကရောတိ၊ အယံ-ကို၊ သာဝေတုကာမော နု သာဝေတိတိ- ဟူ၍၊ (ဝါ- သိက္ခာချကြောင်း စကားကို ကြားသိစေလိုပါလျက် မကြားသိစေသူဟူ၍၊) ဝုစ္စတိ။

အဝိညှသ သာဝေတိတိ-ကား၊ ပေါတ္ထကရူပသဒိသသ-ယမင်းရုပ်နှင့် တူသော၊ မဟလ္လကသ ဝါ- အဘိုးအိုကြီး သော်လည်းကောင်း၊ သမယေ - မြတ်စွာဘုရား၏ အယူဒ္ဒိ၊ အကောဝိဒသ - မကျွမ်းကျင်သော၊ ဂရုမေဓသ ဝါ - လေးလံထိုင်းမှိုင်းသော

သဟသာဝသေန။ ။ အားတိုက်အင်တိုက် (ကဗျာကယာ) ပြုခြင်း, ရည်ရွယ်ချက် မရှိဘဲ ပြောဆို ပြုလုပ်ခြင်း အနက်ကိုဟောသော "သဟသာ" ပုဒ်ကို အဗျယ (နိပါတ်) ဟု ထောမနိမိ ဆို၏၊ နိပါတ်ဖြစ်သောကြောင့် "သဟသာ" ဟု အာကာရန္တ ရှိနိုင်သည်။

ပေါတ္ထကရူပ။ ။ မဟလ္လကသကိုပင် "ပေါတ္ထကရူပသဒိသသ" ဟု ထပ်ဖွင့်သည်၊ အလွန်ထိုင်းမှိုင်းလောက်အောင် အရွယ်ကြီးနေသဖြင့် ဘာကိုမျှ မသိတော့ရကား, သို့မဟုတ်-စက္ခု ပေါတ စသော ဣန္ဒြေများ ထင်ထင်ရှားရှား မမြင် မကြား မသိရကား အရုပ်ကြီးလို ဖြစ်နေသူ ဟူလို၊ [ပေါတ္ထက ရူပသဒိသကို "မတ္တိကာယ ကတရူပသဒိသသ" ဟု သာရတ္ထဖွင့်၏၊ ထောမနိမိဒ္ဒကား " မြေညက်ဖြင့်ဖြစ်စေ, သစ်သား-ဆင်စွယ်-ကြေး-သံတို့ဖြင့် ဖြစ်စေ ထုလုပ်အပ်သော အရုပ်, ပန်းချီဆေးရေးရုပ်" ဟု ဖွင့်၏၊ "ရစ်မင်းရုပ်, ညမင်းရုပ်, ယဉ်မင်းရုပ်" ဟု ရှေးနိသယများ အနက်ပေးကြ၏။

ဥာဏ်ရှိသူ၏ သော်လည်းကောင်း၊ ဝါ – ဥာဏ်ထိုင်းသူ၏ သော်လည်းကောင်း၊ ဝိညုတ်– တတ်သိနားလည်သူ၏ အဖြစ်သို့၊ အပ္ပတ္တာနံ– မရောက်ကုန်သေးသော၊ ဂါမဒါရကာနံ ဝါ– ရွာသူသားငယ်တို့၏ သော်လည်းကောင်း၊ (သန္တိကေ–ဌ၊) သာဝေတိ– အံ့၊ [ဤစကားဖြင့် မဟာလွှက, ဂရုမေဓ, ဂါမဒါရက–ဟု အဝိညုပုဂ္ဂိုလ် ၃မျိုးကိုမှတ်။] **ဝိညုဿ နု သာဝေတိ**တိ–ကား၊ ဥာတုံ+အနက်အဓိပ္ပာယ်ကို နားလည် ခြင်းငှာ၊ သမတ္ထဿ– စွမ်းနိုင်သော၊ ပတ္ထိတဿ–၏၊ (သန္တိကေ) နု သာဝေတိ– အံ့။

သဗ္ဗသော ဝါ ပနာတိ–ကား၊ ဗုဒ္ဓံ ပစ္စက္ခာမိတိ အာဒီသု–တို့တွင်၊ ယေန ယေန ပရိယာယေန– အကြင်ကြင်ပရိယာယ်ဖြင့်၊ သိက္ခာ–သည်၊ ပစ္စက္ခာတာ ဟောတိ၊ တဟော–ထို ထိုပရိယာယ်မှ၊ ဧကမ္မိ–တစ်ခုသော ပရိယာယ်ကိုလည်း၊ ဝစီ ဘေဒံ–ကို၊ ကတ္တာ–၍၊ နု သာဝေတိ– မကြားသိစေ၊ **ဧဝံ ခေါ**တိ– ဧဝံ ခေါဟူသော ပါဠိဖြင့်၊ အပ္ပစ္စက္ခာနလက္ခဏံ– ကို၊ နိယာမေတိ– သတ်မှတ်၏၊ [ခေါသဒ္ဒါဖြင့် သတ်မှတ်သည်ဟူလို။] ဟိ–ထင်ရှားအောင်ပြဦးအံ့၊ အယံ– ဤဆိုအပ်သော လတ္တံ့ကား၊ ဧတ္ထ– ဤဧဝံ ခေါ အစရှိသော ဝါကျ၌၊ အတ္ထော– တည်း၊ ဧဝမေဝ– ဤအကြောင်း ကြောင့်သာ၊ သိက္ခာ–သည်၊ အပ္ပစ္စက္ခာတာ ဟောတိ၊ အညေန–သော၊ ကာရဏေန– အကြောင်းကြောင့်၊ (အပ္ပစ္စက္ခာတာ–သည်၊ နု ဟောတိ–မဟုတ်၊ ဣတိ အတ္ထော– နက်၊ ဣတိ–အပြီးတည်း။) [ဣတိတစ်လုံး အကျေကြဲ။].....ပစ္စက္ခာနဝိဘင်္ဂ– သည်၊ နိဋ္ဌိတံ–ပြီ။

(๑) **၅၅**။ ဣဒါနိ–ဌ၊ **မေထုနံ ဓမ္မံ ပဋိသေဝေယျာ**တိအာဒီနံ–ယျ အစရှိသောပုဒ်တို့၏၊ [သိက္ခာပုဒ်ဌ၌လာသော ပုဒ်တို့၏။] အတ္ထဒဿနတ္ထं – အနက်ကိုပြခြင်း အကျိုးငှာ၊ **မေထုနဓမ္မော နာမ**တိအာဒိ – နာမအစရှိသော ပဒဘာဇနီစကားတော်ကို၊ (ဘဂဝါ) အာဟ၊ တတ္ထ – ထို မေထုနဓမ္မော နာမအစရှိသော စကားရပ်ဌ၌၊ **မေထုနဓမ္မော နာမ**တိ ဣဒံ – နာမဟူသော ဤပုဒ်သည်၊ နိဒ္ဒိသိတဗ္ဗဿ – အကျယ်ဖွင့်ပြထိုက်သော၊ [ဝိဝရိတဗ္ဗဿ, ပကာသိတဗ္ဗဿ။] မေထုနဓမ္မဿ – ၏၊ ဥဒ္ဒေသပဒံ – အကျဉ်း

ဂရုမေဓဿ။ ။ဂရု–လေးလံထိုင်းမှိုင်းသော + မေဓာ ယဿတိ ဂရုမေဓော၊ ဂရုမေဓဿကိုပင် "သမယေ အကောဝိဒဿ"ဟု ထပ်ဖွင့်သည်၊ "ဗုဒ္ဓံ ပစ္စက္ခာမိ" စသည်ကိုဆိုလျှင် "သိက္ခာချခြင်းဖြစ်၏" ဟု သာသနာ၏ ထုံးစံကို နားမလည်သူကို "ဂရုမေဓ"ဟု ဆိုလိုသည်။

ဂါမဒါရကာနံ။ ။အဝိညုတ် ပတ္တာနံဖြင့် ဂါမဒါရကာနံကို ဝိသေသန ပြုသည်၊ ပြောစကား၏ အဓိပ္ပာယ်ကို နားမလည်လောက်အောင် အရွယ် မရောက်သေးသော ကလေး–ကိုလို၊ [အကို ပတ္တာနံနှင့် တွဲ၊ အဝိညုတ်ကို အယုတ္တသမာသ်ဟု ကြဲ။]

ညွှန်ပြကြောင်း ပုဒ်တည်း၊ **အသဒ္ဓမ္မောတိ**–ကား၊ အသတ်– မသူတော်ဖြစ်ကုန်သော၊ နိစ္စနောနံ–ယုတ်ညံ့သော လူတို့၏၊ ဓမ္မော–အကျင့်တည်း၊ [ဤ "အသဒ္ဓမ္မော"မှ စ၍ ဒွယ်ဒွယ်သမာပတ္တိ တိုင်အောင် သုဒိန္နကဏ္ဍာ အဓိပ္ပာယ် ပြခဲ့ပြီ၊] **ဂါမဓမ္မောတိ**–ကား၊ ဂါမဝါသီနံ–ရွာ၌နေသူ လူဝတ်ကြောင်တို့၏၊ သေဝနမဓမ္မော–မှီဝဲအပ်သော အကျင့်တည်း၊ **ဝသလဓမ္မောတိ**–ကား၊ ဝသလာနံ–ယုတ်ညံ့သူတို့၏၊ ဓမ္မော–တည်း၊ ဝါ–နည်း၊ကိလေသဝသနတော–ကိလေသာတို့ကို သွန်ချတတ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ [သူဒနအနက်ဟာ ဝသဓာတ်သည် ဘူဝါဒိဖြစ်၍ "ဝသနတော" ဟု ပါဠိမှန်ရှိစေ၊] သယမေဝ–မိမိသည်ပင်၊ [အကျင့်ဟူသော မိမိသည်ပင်–ဟူလို၊] ဝသလော–ဝသလမည်သော၊ ဝါ–ကိလေသာတို့ကိုသွန်ချတတ်သော၊ ဓမ္မော–တည်း၊ ဣတိ–ကြောင့်၊ ဝသလဓမ္မော–မည်၏။

ဒုဒ္ဒုလ္လန္တိ– ကား၊ ကိလေသေဟိ– တို့သည်၊ ဒုဒ္ဒတ္တာ– ဖျက်ဆီးအပ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ ဒုဒ္ဒု စ–မကောင်းသည်လည်း ဟုတ်၏၊ အနိပုဏဘာဝတော–မသိမ်မွေ့သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ ထူလဗ္ဗ–ရုန်ရင်းကြမ်းတမ်းသည်လည်း ဟုတ်၏၊ ဣတိ–ကြောင့်၊ ဒုဒ္ဒုလ္လံ–မည်၏၊ စ–ဆက်၊ ဣတော–ဤဒုဒ္ဒုလ္လဟုဒ်မှ၊ ပဋ္ဌာယ–၍၊ တီသု ပဒေသု–တို့၌၊ ယော သောတိ–ယောသောဟူသော၊ ဣဒံ–ဤပါဠိတော်ပုဒ်ကို၊ ပရိဝတ္တေတွာ–ပြောင်းလဲ၍၊ ယံ တန္တိ–ယံ တံ ဟူ၍၊ ကတွာ–၍၊ ယံ တံ ဒုဒ္ဒုလ္လံ၊ ပေ၊ ယံ တံ ရဟာသန္တိ–ဟူ၍၊ ယောဧေတဗ္ဗံ–ယှဉ်စေရာ၏၊ စ–ဆက်၊ ဧတ္ထ–ဤ ဒုဒ္ဒုလ္လံ အစရှိသော ပုဒ်တို့တွင်၊ ယသ္မာ–ကြောင့်၊ တသ္မာ ကမ္မသ– ထိုမေထုန်မှု၏၊ ပရိဝါရဘူတံ– အခြံအရံဖြစ်၍ ဖြစ်သော၊ ဒဿနမ္ပိ–ကြည့်ခြင်းသည် လည်းကောင်း၊ ဂဟဏမ္ပိ–ကိုင်ခြင်းသည် လည်းကောင်း၊ အာမသနမ္ပိ–သုံးသပ်ခြင်းသည် လည်းကောင်း၊ ဖုသနမ္ပိ– တို့ခြင်းသည် လည်းကောင်း၊ ဃဋ္ဋနမ္ပိ–ဆိတ်ခြင်းသည် လည်းကောင်း၊ ဒုဒ္ဒုလ္လံ– မကောင်းရုန်ကြမ်း၏၊ တသ္မာ–ကြောင့်လည်း၊ တံ ကမ္မံ–ထို မေထုန်အမှုသည်၊ ဒုဒ္ဒုလ္လံ–မည်၏၊

ယံ တံ ဒုဒ္ဒုလ္လံ– အကြင် ဒုဒ္ဒုလ္လ အကျင့်သည်၊ (အတ္ထိ၊) သော– ထို ဒုဒ္ဒုလ္လ အကျင့်သည်၊ မေထုနဓမ္မော–မည်၏၊ အသ–ထို မေထုန်အမှု၏၊ အန္တော–အဆုံး၌၊ သုဒ္ဓတ္ထံ–စင်ကြယ်ခြင်း အကျိုးငှာ၊ ဥဒကံ–ရေကို၊ အာဒိယတိ–ယူအပ်၏၊ ဣတိ–ကြောင့်၊ ဥဒကန္တံ–မည်၏၊ ဥဒကန္တမေဝ–ရေဟူသော အဆုံးရှိသော အကျင့်သည်ပင်၊ **သြဒကန္တိကံ** – နွေ့ကမည်၏၊ [ဏိက အနက်မရှိ–ဟူလို။] ယံ တံ သြဒကန္တိကံ–အကြင် သြဒကန္တိက အကျင့်သည်၊ (အတ္ထိ)၊ သော – ထို သြဒကန္တိက အကျင့်သည်

မေထုနဓမ္မော–မည်၏၊ ရဟေါ–ဖုံးကွယ်အပ်သောအရပ်၌၊ ပဋိစ္ဆန္နေ–ဖုံးကွယ်အပ်သော၊ သြကာသေ–အရပ်၌၊ [ရဟောကိုထပ်ဖွင့်သည်။] ကတ္တာဗဟုတ္တာယ–ပြုထိုက်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ **ရဟသဲ**–မည်၏၊ ယံ တံ ရဟသဲ–အကြင် ရဟသဲအကျင့်သည်၊ (အတ္ထိ)၊ သော–ထိုရဟသဲအကျင့်သည်၊ မေထုနဓမ္မော–၏၊ ဣတိ ဧဝံ–ဤသို့၊ ယောဇနာ–ပုဒ်အနက်တို့ကို ယှဉ်စေခြင်းကို၊ ဝေဒိတဗ္ဗာ၊ ဒွယေန ဒွယေန–မိန်းမယောကျ်ား ၂ ဦးသားအပေါင်း ၂ဦးသား အပေါင်းသည်၊ သမာပဇ္ဇိတဗ္ဗတော–ကောင်းစွာ ရောက်ထိုက်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ ဒွယံဒွယသမာပတ္တိ – မည်၏၊ တတ္ထ– ထို ဒွယံဒွယသမာပတ္တိပုဒ်၌၊ ယောဇနာ– ပုဒ်အနက်တို့ကို ယှဉ်စေခြင်းကား၊ (ဣတိ၌ စပ်၊) ယာ သာ ဒွယံဒွယသမာပတ္တိ–အကြင် ဒွယံဒွယသမာပတ္တိ အကျင့်သည်၊ (အတ္ထိ)၊ သော – ထို ဒွယံဒွယသမာပတ္တိအကျင့်သည်၊ မေထုနဓမ္မော နာမ– မည်၏၊ ဣတိ – ဤသည်တည်း။

ပန–ဆက်၊ ဣဓ–ဤမေထုနဓမ္မောပုဒ်၏ ပဒဘာဝနိ၌၊ တံ သဒ္ဒံ–ထိုအလုံးစုံ သောပုဒ်ကို၊ ကေဠေ–တစ်ပေါင်းတည်း၊ နိဂမေန္တော–နိဂုံးအုပ်တော်မူလိုသည်၊ (ဟုတ္တာ)၊ **ဧသော မေထုနဓမ္မော နာမာတိ**–ဟူ၍၊ (ဘဂဝါ) အာဟ၊ ကိं ကာရဏာ–ကြောင့်၊ မေထုနဓမ္မောတိ–ဟူ၍၊ ဝုစ္စတိ–သနည်း၊ ရတ္တာနံ–မေထုနရာဂဖြင့် တပ်မက်ကုန်သော၊ သာရတ္တာနံ–မေထုနရာဂဖြင့် လွန်စွာ တပ်မက်ကုန်သော၊ အဝဿုတာနံ–မေထုနရာဂသည် စိုစွတ်အပ်ကုန်သော၊ ပရိယုဋ္ဌိတာနံ–မေထုနရာဂဖြင့် ထက်ဝန်းကျင် ထကြွကုန်သော၊ သဒိသာနံ–ရတ္တ စသည်၏အဖြစ်ဖြင့် တူကုန်သော၊ ဥဘိန္နံ–မိန်းမ ယောကျ်ား ၂ ဦးသားတို့၏၊ ဓမ္မော–အကျင့်တည်း၊ ဣတိ (တသ္မာ) တံ ကာရဏာ–ထို အကြောင်းကြောင့်၊ မေထုနဓမ္မောတိ–ဟူ၍၊ ဝုစ္စတိ။

မေထုနဓမ္မော။ ။[ရာဂပရိယုဋ္ဌာနေန သဒိသဘာဝပတ္တိယာ မိထုနာနံ+ဣဒံ မေထုနံ၊ မေထုနမေဝ+ဓမ္မော မေထုနဓမ္မော။–သာရတ္ထ။] အဋ္ဌကထာ၌ "သဒိသာနံ ဓမ္မော" ကို ကြည့်၍ "မိထုနသဒ္ဒါသည် သဒိသအနက်ဟော" ဟု သာရတ္ထကြီးဟန်တူသည်၊ ထောမနိမိတ်ကား. နပုလ္လိင် မိထုနသဒ္ဒါသည် အထီး+အမ အစုံကို ဟောဏ်၊ "မိထုနေန– အထီးအမ ၂ ဦးသည်+နိဗ္ဗတ္တ–ဖြစ်စေအပ် (ပြုအပ်)သော အမှုတည်း၊ မေထုနံ– မှု" ဟု ဝိဂ္ဂဟ ပြု၏။

ရတ္တာနံ စသည်။ ။ "သဒိသ" အရတူပုံကိုပြလို၍ "ရတ္တာနံ၊ ပေါ၊ ပရိယုဋ္ဌိတာနံ" ဟု ဝိသေသန ပြုသည်။ "ရတ္တအဖြစ် စသည်ဖြင့် တူကြသည်" ဟူလို၊ သာရတ္တကို"သံ+ရတ္တ" ဟု ခွဲ၊ သံသည် အလွန်အနက်ဟော၊ ထို့ကြောင့် "အတိဝိယ+ရတ္တာနံ" ဟု သာရတ္ထဖွင့်သည်၊ လောကဥ် သာယာအပ်သော ချစ်မိတ်ဆွေဖွဲ့မှုကို အကြောင်းပြု၍ မေထုနရာဂဖြင့် စိုစွပ်နေကြသူကို

ပဋိသေဝတိ နာမာတိ ဣဒံ– နာမဟူသော ဤပုဒ်သည်၊ ပဋိသေဝေယျာတိ ဇတ္ထု– ဤပုဒ်၌၊ ယေန အာကာရေန– အကြင်အခြင်းအရာအားဖြင့်၊ ပဋိသေဝေယျာတိ– ယျ ဟူ၍၊ ဝုစ္စတိ–၏၊ တဿ အာကာရဿ– ကို၊ ဒဿနတ္ထံ– ငှာ၊ မာတိကာပဒံ– မာတိကာပုဒ်တည်း၊ **ယော နိမိတ္တေန နိမိတ္တန္တိ**အာဒိသု–တို့၌၊ (အတ္ထော–ကို၊ ဧဝံ ဝေဒိတဗ္ဗော၊) ယော ဘိက္ခု–သည်၊ ဣတ္ထိယာ–၏၊ နိမိတ္တေန–နိမိတ်ဖြင့်၊ ဝါ– နိမိတ်၌၊ အတ္တနော – ၏၊ နိမိတ္တံ – ကို၊ ဣတ္ထိယာ – ၏၊ အင်္ဂါဇာတေန – ဖြင့်၊ ဝါ– ၌၊ အတ္တနော – ၏၊ အင်္ဂါဇာတံ – ကို၊ သဗ္ဗန္တိမေန – အလုံးစုံသောပမာဏတို့၏ အဆုံး၌ ဖြစ်သော၊ ပမာဏေန – ပမာဏအားဖြင့်၊ ဧကတိလဗီဇမတ္တမ္ပိ – နှမ်းတစ်စေ့မျှလောက် ကိုလည်း၊ ဝါတေန–ပကတိလေသည်၊ အသမ္ဘုဏ္ဍေ–ကောင်းစွာ မတွေ့ထိအပ်သော၊ အလ္လောကာသေ– စိုစိုဖပ်ဖပ် အရပ်၌၊ [" ပဝေသေတိ" ဟူသည် တို့ကာမျှ မဟုတ်သောကြောင့်၊ "အလ္လောကာသေ" ဟု အတွင်းအရပ်ကို ပြသည်၊ တိန္တပဒေသေ – စိုသောအရပ်၌၊ (ဝိမတိ)၊] ပဝေသေတိ – သွင်းအုံ၊ ဧသော –ဤ ရဟန်းသည်၊ ပဋိသေဝတိ နာမ– မည်၏၊ ဇတ္ထေကေန– ဤမျှလောက် မှီဝဲခြင်းဖြင့်၊ သီလဘေဒံ – သီလပျက်ခြင်းသို့၊ ပါပုဏာတိ – ၏၊ ပါရာဇိကော ဟောတိ။

စ–ဆက်၊ ဇတ္ထု–ဤသို့မှီဝဲရာ၌၊ ဣတ္ထိနိမိတ္တေ–၌၊ စတ္တာရိ ပဿာနိ–ဘေး ၄ ဖက်တို့လည်းကောင်း၊ ဝေမဇ္ဈေ–အလယ်ခေါင်လည်းကောင်း၊ ဣတိ–သို့၊ ပဋ္ဌဌာနာနိ၊

"အဝသုတ" ဟု ဆိုသည်၊ ပရိယုဋ္ဌိတာနံ၌ "ပရိ+ဥဋ္ဌိတ–ထက်ဝန်းကျင် (တစ်ကိုယ်လုံး) ရာဂ ထကြွနေသူကို"ပရိယုဋ္ဌိတ" ဟု ဆိုသည်။ ["ပရိယောနဒ္ဓစိတ္တ– မြေးယှက်အပ်သောစိတ် ရှိသူ" ဟု သာရတ္ထဖွင့်သည်ကား အဓိပ္ပာယတ္ထ၊ ပရိယုဋ္ဌိတာနံ နောက်၌"ဥဘိန္နံ" ဟု တပ်လာသည်မှာ ပိုဟန်တူသည်။]

ပဋိသေဝတိနာမာတိ။ ။ သိက္ခာပုဒ် (မာတိကာ)၌ "ပဋိသေဝေယျ" ဟုသာပါ၍ "ပဋိသေဝတိ" မပါပါတကား၊ အဘယ်ကြောင့် ဤပုဒ်ကို ထုတ်ပြပါသနည်း–ဟု မေးဖွယ်ရှိ၍ "ပဋိသေဝတိ နာမာတိ ဣဒံ၊ ပေ၊ မာတိကာ ပဒံ" ဟု မိန့်၊ သိက္ခာပုဒ်၌ ပါသော ပဋိသေဝေယျ၏ ပဋိသေဝနာကာရ ပြလိုသောကြောင့် သာမညဖြစ်သော ဝတ္တမာန် ဝိဘတ်ဖြင့် "ပဋိသေဝတိ နာမ" ဟု ထုတ်ပြရသည်–ဟူလို။ [ဝတ္တမာန်ဝိဘတ်သည် လိင်္ဂတ္ထသိဝိဘတ်ကဲ့သို့ သာမညကြိယာ၌ သုံးစွဲရသော ဝိဘတ်တည်း။]

နိမိတ္တေန။ ။ ဤနိမိတ္တေနကို ပဋိသေဝတိ၌ စပ်၍ "မဂ္ဂေန ဂစ္ဆတိ–လမ်းဖြင့်သွား၏" ကဲ့သို့မှတ်၊ ချဲ့ဦးအုံ–"လမ်းဖြင့်သွား၏" ဟူရာ၌ "လမ်းကို သွား၏, လမ်း၌ သွား၏" ဟု အဓိပ္ပာယ် ရသကဲ့သို့, ထို့အတူ "ဣတ္ထိနိမိတ်ဖြင့် မိမိအင်္ဂါကို သွင်း၏" ဟူရာ၌လည်း "ဣတ္ထိနိမိတ်၌ မိမိအင်္ဂါကို သွင်း၏" ဟု အဓိပ္ပာယ်ရသည်၊ (သာရတ္ထ)၊ ဝိမတိ၌ကား "ဘုမ္မတ္ထေ ကရဏဝစနံ" ဟုဆို၏၊ "နိမိတ္တေန– ၌"ဟု ပေး။

လဗ္ဘန္တိ–ရအပ်ကုန်၏၊ ပုရိသနိမိတ္တေ–၌၊ စတ္တာရိ ပဿာနိ–တို့လည်းကောင်း၊ မဏ္ဍ–အလယ်ထိပ်လည်းကောင်း၊ ဥပရိ စ–ကွေးအပ်သော အင်္ဂါဇာတ်၏ အထက်အဖို့လည်းကောင်း၊ ဣတိ– သို့၊ ဆ (ဌာနာနိ–တို့ကို၊ လဗ္ဘန္တိ၊) တသ္မာ–ကြောင့်၊ ဣတ္ထိနိမိတ္တေ–၌၊ ဟေဋ္ဌာ–အောက်မှ၊ ပဝေသေန္တောပိ–သွင်းသောရဟန်းသည်လည်း၊ ပါရာဇိကော ဟောတိ၊ ဥပရိတော–မှ၊ ပဝေသေန္တောပိ–လည်း၊ (ပါရာဇိကော ဟောတိ၊) ဥဘောဟိ ပဿေဟိ–ဘေး ၂ ဖက်တို့မှ၊ ပဝေသေန္တောပိ (ပါရာဇိကော ဟောတိ၊) စတ္တာရိ ဌာနာနိ–တို့ကို၊ မုဋ္ဌိတ္တာ–လွတ်၍၊ မဏ္ဍေန–အလယ်ခေါင်ဖြင့်၊ ဝါ–၌၊ ပဝေသေန္တောပိ ပါရာဇိကော ဟောတိ။

ပန–ကား၊ ပုရိသနိမိတ္တံ–ကို (သာမညက်၊) ဟေဋ္ဌာဘာဂေန–အောက်အဖို့ဖြင့်၊ ဆုပန္တံ–ထိသောနိမိတ်ကို (ဝိသေသက်၊) ပဝေသေန္တောပိ ပါရာဇိကော ဟောတိ၊ ဥပရိဘာဂေန–ဖြင့်၊ ဆုပန္တံ–ကို၊ ပဝေသေန္တောပိ၊ ပေ၊ ဥဘောဟိ ပဿေဟိ– တို့ဖြင့်၊ ဆုပန္တံ–ကို၊ ပေ၊ မဏ္ဍေနေဝ–အလယ်ထိပ်ဖြင့်သာလျှင်၊ ဆုပန္တံ၊ ပေ၊ သမ္ဘိဇ္ဇ တဂ်ုလိ–ကွေးအပ်သောလက်ချောင်းကို၊ မဏ္ဍိမ ပဗ္ဗပိဋ္ဌိယာ–အလယ်ဆစ်၏ ကျောက်ကုန်းဖြင့်၊ (ပဝေသေန္တော) ဝိယ–ကဲ့သို့၊ သကော်စေတ္တာ–တွန့်စေ၍၊ ဝါ–ကွေး၍၊ ဥပရိဘာဂေန–ဖြင့်၊ [သကော်စိတသ ဥပရိဘာဂကောဋ္ဌိယာ၊] ဆုပန္တံ–ကို၊ ပေ၊ တတ္ထ–ထိုသွင်းနည်း ၂မျိုးတို့တွင်၊ တုလာဒဏ္ဍသဒိသံ– ချိန်ခွင်ရိုးတံနှင့်တူစွာ၊ ပဝေသေန္တ သာပိ–သွင်းသောရဟန်း၏လည်း၊ [ဥဇုကံ ပဝေသေန္တ သ–မကွေးဘဲ ဖြောင့်ဖြောင့်သွင်းသူ၊] စတ္တာရိ ပဿာနိ–ဘေး ၄ ဖက်တို့လည်းကောင်း၊ မဏ္ဍဋ္ဌ–လည်းကောင်း၊ ဣတိ–သို့၊ ပဋ္ဌဌာနာနိ–တို့သည်၊ (ဟောန္တိ–နှ၏၊) သကော်စေတ္တာ–၍၊ ပေ၊ ဥပရိဘာဂမဏ္ဍဋ္ဌ–အထက်အဖို့ဟူသော အလယ်လည်းကောင်း၊ ဣတိ ပဋ္ဌဌာနာနိ (ဟောန္တိ၊) ဧဝံ–လျှင်၊ ပုရိသနိမိတ္တေ–၌၊ သဗ္ဗာနိပိ–နှင်သော၊ ဒသဌာနာနိ ဟောန္တိ။

ဝေမဇ္ဈ။ ။ယထာ စတ္တာရိ ပဿာနိ အသမ္ဘဝတ္တာ ပဝေသေတိ၊ ဧဝံ ကတဝိဝရသ ဣတ္ထိနိမိတ္တသ ဟေဋ္ဌိမတလ ဝုစ္စတိ–ဘေး ၄ ဖက်ကို မထိလောက်အောင် အပေါက်ပြုထားသော ဣတ္ထိနိမိတ်၏ အောက်အပြင်ကို ဝေမဇ္ဈဟု ဆိုသည်၊ ပုရိသနိမိတ္တေ ပန မဏ္ဍဿ အဂ္ဂကောဋ္ဌိ (ထိပ်ဖျား) သန္ဓာယ ဝဒတိ၊ ဥပရိ၏ အကျယ်ကိုနှောက်၌ "သကော်စေတ္တာ ပဝေသေန္တ သပိ၊ ပေ၊ ဥပရိဘာဂမဏ္ဍဋ္ဌ"ဟု လာလတ္တံ။

သမ္ဘိဇ္ဇတဂ်ုလိ ဝိယ။ ။ မဏ္ဍိမပဗ္ဗပိဋ္ဌိယာ သမ္ဘိဇ္ဇ တဂ်ုလိ တိ သမ္ဘဇ္ဇော= အလယ်ဆစ်ကျောဖြင့် ကွေးအပ်သော လက်ချောင်း–ဟု ဆက်စပ်၊ အထ ဝါ– "သမ္ဘိဇ္ဇတဂ်ုလိ–ကို၊ မဏ္ဍိမပဗ္ဗပိဋ္ဌိယာ–ဖြင့်၊ ပဝေသေန္တောဝိယ" ဟု ယောဇနာ၊ [နှိုသယဉ္စ နောက်နည်းအတိုင်း ပေးဘည်။]

နိမိတ္တေ–ယောကျ်ားနိမိတ်၌၊ ဇာတံ–ပေါက်သော၊ အနုဗ္ဗကာယပသာဒံ–မပျက်သေးသော ကာယပသာဒရှိသော၊ စမ္မခိလံဝါ–အရေဝတ်ကိုသော်လည်းကောင်း၊ ဝါ–ကြွက်နို့ကိုသော်လည်းကောင်း၊ ပိဋ္ဌကံ ဝါ–အဖုကိုသော်လည်းကောင်း၊ ပဝေသေတိ–အုံ့၊ ပါရာဇိကဿ–ပါရာဇိကအာပတ်သို့၊ အာပတ္တိ–ရောက်ခြင်းသည်၊ (ဟောတိ)၊ နုဗ္ဗကာယပ္ပသာဒံ–သော၊ မတစမ္မံ ဝါ–သေသောအရေကို သော်လည်းကောင်း၊ သုက္ကပိဋ္ဌကံ ဝါ–ခြောက်သောအဖုကို သော်လည်းကောင်း၊ ပဝေသေတိ၊ ဒုက္ကဋဿ–သို့၊ အာပတ္တိ–သည်၊ (ဟောတိ)၊ မေထုနဿာဒေန–မေထုန်၌ သာယာခြင်းဖြင့်၊ လောမံ ဝါ– အမွေးကို သော်လည်းကောင်း၊ အဂ်ုလိ အဂ်ုဋ္ဌဗီဇာဒိနိ ဝါ–လက်ချောင်းခြေချောင်း, လက်မ, ခြေမ, ဝေးစေ့ အစရှိသည်တို့ကို သော်လည်းကောင်း၊ ပဝေသေန္တ ဿာပိ–လည်း၊ ဒုက္ကဋမေဝ–သည်သာ၊ (ဟောတိ)။

စ–ဆက်၊ အယံ မေထုနကထာနာမ–ဤ မေထုနကထာ မည်သည်ကို၊ [ယသ္မာ, တသ္မာ ပြင်ဘက်က ကထေတဗ္ဗာ၌စပ်၊] ယသ္မာ–ကြောင့်၊ ဒုဋ္ဌုလ္လကထာ–မကောင်းရန်ကြမ်းသောစကားတည်း၊ အသဇ္ဇိကထာ–မသူတော်တို့၏ စကားတည်း၊ (တစ်နည်း) အသဇ္ဇကထာ–အစည်းအဝေးသဘင်၌ ပြောကောင်းသော စကားမဟုတ်၊ တသ္မာ–ကြောင့်၊ (ဤမေထုနကထာ၏ ဒုဋ္ဌုလ္လကထာ, အသဇ္ဇကထာ၏ အဖြစ်ကြောင့်) ဧတံ ဝါ– ဤအရာကိုသော်လည်းကောင်း၊ အညံ–အခြားသော၊ ဝိနယေ–၌၊ ဤဒိသံ–ဤကဲ့သို့ရှိအပ်သော၊ ဌာနံ ဝါ–အရာကိုသော်လည်းကောင်း [“သိခရဏီသိ, သမ္ဘိန္နာသိ” စသော အရာကို သော်လည်းကောင်း–ဟူလို၊] ကထေန္တေန – ပြောဟောပို့ချသော ပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ ပဋိကူလမနသိကာရဋ္ဌ – စက်ဆုပ်ဖွယ်ဟု နှလုံးသွင်းခြင်းကိုလည်းကောင်း၊ သမဏာသညဋ္ဌ–ငါရဟန်းဟူသောအမှတ်အညာကိုလည်းကောင်း၊ ဟိရောတ္တပ္ပဋ္ဌ–ကိုလည်းကောင်း၊ ပစ္စုပဋ္ဌာပေတွာ–ရှေးရှုတည်စေ၍ လည်းကောင်း၊ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓေ–၌၊

အသဇ္ဇကထာ။ ။စာအုပ်များ၌ “အဿဇ္ဇိကထာ” ဟု ချည်းရှိ၏၊ ဝိဘတ် ၇သွယ်ကြောင့် သန္တကို သဇ္ဇိပြု၍လည်း သဒ္ဒနီတိ ရုပ်စီရင်၏၊ ထိုအလို“ အသဇ္ဇိနံ+ကထာ အသဇ္ဇိကထာ” ဟု ပြုရလိမ့်မည်၊ သို့သော် “ဣမိဿာ မေထုနကထာယ–၏၊ အသဇ္ဇိရူပတ္တာ” ဟု သာရတ္ထ အဖွင့်စာအုပ်များ၌“ အသဇ္ဇရူပတ္တာ–ပညာရှိအစည်းအဝေး၌ မသုံးစွဲထိုက်သော သဘောရှိသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်” ဟု ဆရာတို့ ဆုံးဖြတ်ကြသည်၊ ထို့ပြင် သက္ကသံယုတ်–၁၀၈ ၅ သုတ်၌ “အသဇ္ဇာဟိ ဝါစာဟိ” ဟု ရှိသောကြောင့်လည်း “အသဇ္ဇကထာ”ဟု ပါ၌မှန် ရှိသင့်၏၊ သံဘာယ်+သာဓု သဇ္ဇ (ဣပစ္စည်းဖြစ်၍ နပုလ္လိင်)၊ သဇ္ဇ စ+တံ+ကထာ စာတိ သဇ္ဇကထာ= ပညာရှိအစည်းအဝေး၌ ကောင်းသော (ပြောသင့်သော) စကား၊ နှ+သဇ္ဇကထာ အသဇ္ဇကထာ။ [ဒုဋ္ဌုလ္လကထာလည်း သမာသ်ပုဒ်သာ။]

ဂါရဝံ–ရိုသေလေးစားခြင်းကို၊ ဥပ္ပါဒေတွာ–၍လည်းကောင်း၊ အသမကာရဏီကသ–အတူမဲ့ ကရဏာရှင် ဖြစ်တော်မူသော၊ လောကနာထသ–သတ္တလောက၏ ကိုးကွယ်ရာ မြတ်စွာဘုရား၏၊ ကရဏာဂုဏ်–ကရဏာဂုဏ်တော်ကို၊ အာဝဇ္ဇေတွာ–၍လည်းကောင်း၊ ကထေတဗ္ဗာ–ပြောဟော ပို့ချထိုက်၏၊ [မေထုနကထာင့်၍ "ကထေတဗ္ဗာ" ဟု ရှိစေ။]

ဟိ–ချဲ့၊ (ကရဏာဂုဏ် အာဝဇ္ဇေတွာကိုချဲ့၊) သောဘဂဝါ–သည်၊ သဗ္ဗသော–အလုံးစုံအားဖြင့်၊ ကာမေဟိ–ကာမတို့မှ၊ ဝိနိဝတ္တမာနသော–ဆုတ်နှစ်သောစိတ် ရှိတော်မူသည်၊ (သမာနော) ပိ–လည်း၊ သတ္တာနုဒ္ဒယာယ–သတ္တဝါတို့ကို အပါယ်ဒုက္ခ အစ ရှိသည်တို့မှ စောင့်ရှောက်ခြင်းငှာ၊ [သတ္တာနံ အပါယဒုက္ခာဒီဟိ အနုရက္ခဏတ္ထံ၊] လောကာနုကမ္ပာယ–သတ္တလောကကို ချီးမြှောက်ခြင်းငှာ၊ သတ္တေသု–တို့၌၊ ကာရုညတံ–သနားခြင်း ရှိတော်မူသည်၏အဖြစ်ကို၊ ပဋ္ဌိစ္စ–၍၊ သိက္ခာပဒပညတ္တာယ–ငှာ၊ ဤဒိသံ–သော၊ ဝါ–ဤသို့ မကြားကောင်း မနာသာဖြစ်သော၊ ကထံ–ကို၊ ကထေသိ နာမ–ဟောတော်မူပါပေပြီ၊ သတ္ထု–၏၊ ကရဏာဂုဏော–သည်၊ အဟော–ကြောင့် အံ့သြဖွယ် ရှိပါပေစွ၊ ဣတိ ဧဝံ–သို့၊ လောကနာထသ ကရဏာဂုဏံ အာဝဇ္ဇေတွာ ကထေတဗ္ဗာ။

အပိစ–သည်သာမက်သေး၊ ဘဂဝါ–သည်၊ သဗ္ဗာကာရေန–ဖြင့်၊ ဤဒိသံ–သော၊ ကထံ–ကို ယဒိ နု ကထေယျ–အကယ်၍ ဟောတော်မမူအုံ၊ (ဧဝံသတိ)၊ ဇေတ္တကေသု–နှ်သော၊ ဌာနေသု–တို့၌၊ ပါရာဇိကံ–ကသည်၊ (ဟောတိ၊) [သိက္ခာပဒံကို ငဲ့၍ ပါရာဇိကံဟု ထားသည်၊] ဇေတ္တကေသု (ဌာနေသု), ထုလ္လစ္စယံ–သည်၊ (ဟောတိ)၊ ဇေတ္တကေသု (ဌာနေသု) ဒုက္ကဋံ ဟောတိ၊ ဣတိ–သို့၊ ကော–အဘယ်သူသည်၊ ဇာနေယျ–သိနိုင်အုံ့နည်း၊ (နု ဇာနေယျ ဧဝ–မသိနိုင်ရာသည်သာ၊) တသ္မာ–ကြောင့်၊ (ဘုရားရှင် မဟောလျှင် ပါရာဇိက ထုလ္လစ္စည်း ဒုက္ကဋ်အရာကို မသိနိုင်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊) သုဏာန္တေ နပိ–သည်လည်းကောင်း၊ ကထေန္တေ နပိ–လည်းကောင်း၊ ဗီဇကေန–ယပ်ငယ်ဖြင့်၊ မုခံ–ကို၊ အပိဓယ–မပိတ်မူ၍၊ ဒန္တဝိဒံသကံ–သွားတို့ကို ထင်ရှားပြ၍၊ ဟသမာနေန – ပြုံးရယ်လျက်၊ နု နိသီဒိတဗ္ဗံ – မထိုင်ရာ၊

ပဋ္ဌိကူလ၊ ပေ၊ ကထေတဗ္ဗံ။ ။ မေထုနကထာသည် ရာဂ၏ တိုးပွားကြောင်းလည်း ဖြစ်, ရယ်စရာလည်း ဖြစ်သောကြောင့် ရာဂတားမြစ်ဖို့ရန် ပဋ္ဌိကူလမနသိကာရကို တိုက်တွန်း၍ ဟာသ ကိုတားမြစ်ဖို့ရန် သမဏာသညာစသည်ဖြစ်စေဖို့ တိုက်တွန်းသည်။

အပိဓယ။ ။ "အပိဒဟိတွာ"ဟု သာရတ္ထပဒ္ဒမနည်း ဖွင့်၏၊ နု နိသီဒိတဗ္ဗံ၌ စပ်၊ အမှက်တမဲ့ ပြုံးရယ်မိလျှင် တရားတော်၌ လေးစားမှု ပြယ်သွားမည် စိုးရကား "မျက်နှာကို

(တစ်နည်း) မုခံ – ကို၊ အပိဓာယ–ပိတ်၍၊ ဒန္ဓ ဝိဒံသကံ–၍၊ ဟသမာနေန–လျက်၊ နာ နိသီဒိတဗ္ဗံ–ရာ၊ သမ္ဘာသမ္ဘဒ္ဒေနာပိ–သော်မှလည်း၊ ဤဒိသံ– ဤကဲ့သို့ရှုအပ်သော စကားကို၊ ကထိတံ–မိန့်တော်မူအပ်တုံသေး၏၊ ဣတိ–သို့၊ ပစ္စဝေက္ခိတ္တာ–၍၊ ဥဿာဟေန–အားတက်သရော်ရှိသည်၊ ဂဗ္ဘိတေန–ဖြစ်သော တက်ကြွခြင်းရှိသည်၊ ဟိရောတ္တပ္ပသမ္ပန္နေန–ဟိရိသြတ္တပ္ပနှင့် ပြည့်စုံသည်၊ သတ္ထုပဋိဘာဂေန– မြတ်စွာဘုရားနှင့် အလားတူသည်၊ ဟုတ္တာ–၍၊ ကထေတဗ္ဗံ–ပြောဟော ပို့ချရာ၏၊ ဝါ–ပြောဟော ပို့ချပါလေ၊ ဣတိ – ဤကား တိုက်တွန်းချက်တည်း။ ..... မူလပညတ္တံ – မူလပညတ်တော်သည်၊ နိဋ္ဌိတံ – ပြီ၊

ယပ်ဖြင့် မကွယ်ဘဲ (ဒန္ဓ ဝိဒံသကံ ဟသမာနေန – သွားတွေကို ဖော်ပြီး စပ်ဖြီးဖြီးလုပ်လျက်) မနေလိုက်ပါနှင့်– (ဓမ္မကထိက ထုံးစံအတိုင်း ယပ်ကိုကိုင်ကာ) မျက်နှာကို ယပ်ဖြင့်ကာ၍ ဣန္ဒြေရရ နေလိုက်ပါ" –ဟူလို၊ ထို့ကြောင့် "ဗီဇကေန မုခံ ပဋိစ္စာဒေတွာ နိသီဒိတဗ္ဗံတိ အဓိပ္ပာယော" ဟု ဥဒုကတ္ထကို သာရတ္ထ ဖွင့်ပြသည်။

မှတ်ချက်။ ။ ဤ" ပဋိစ္စာဒေတွာ+နိသီဒိတဗ္ဗံ" ကိုကြည့်၍ အဋ္ဌကထာ၌ "အပိဓာယ–ပိတ်၍၊ နိသီဒိတဗ္ဗံ–နေရာ၏" ဟု အနက်မပေးမီပါစေလင့်၊ သာရတ္ထသည် သဒ္ဒတ္ထကို ဖွင့်သည်မဟုတ်၊ "အပိဓာယ+နာ နိသီဒိတဗ္ဗံ" ဝယ် "အနှင့်+နာ" ပဋိသေဓ ၂ခု၏ ပကတိ အနက် ကိုပြသော အဓိပ္ပာယတ္ထကို ဖွင့်သည်–ဟု မှတ်။

တစ်နည်း။ ။ အထဝါ–မုခံ အပိဓာယာတိ မုခံ ပိဒဟိတ္တာတိ အတ္ထော၊ ပဌမနည်း၌ ကဲ့သို့ "မပိတ်မူ၍" ဟုမပေးဘဲ "ပိတ်၍" ဟု ပေးပါ–ဟူလို၊ "ဗီ ဇကေန မုခံ ပိဒဟိတ္တာ ဟသမာ နေန နာ နိသီ ဒိတဗ္ဗံတိ အဓိပ္ပာယော= ယပ်ဖြင့်ပိတ်၍ ပြုံးပြုံးကြီးလုပ်မနေပါနှင့်၊ ထိုသို့ နေလျှင် တရားကို မလေးစားရာ ရောက်ပါလိမ့်မည်"–ဟူလို၊ ဤနည်း၌လည်း ယပ်ဖြင့် မျက်နှာ ကွယ်ကာ မှုကိုမ‌ကားမြစ်ပါ၊ ပြုံးဖြီးဖြီးလုပ်ခြင်းကိုသာ တားမြစ်ပါသည်၊ ထို့ကြောင့် ၂ နည်းလုံးပင် အဓိပ္ပာယ်မှာ သဘောတူဟုမှတ်ပါ။

မှတ်ချက်။ ။အပိဓာယကို သာရတ္ထ ၂ နည်းဖွင့်ရာဝယ် ပိဓာယ၌ အပိပုဗ္ဗ ဓာတု, တွာပစ္စည်း၏ ကာရိယ (ယ) တည်း၊ အပိ၌ (အ) ကို ချေလေ့ရှိသည်၊ ထိုအလေ့အတိုင်း ချေ၍ လက်ရှိအပိ၌ (အ)ကို ပဋိသေဓဟု ကြံပြီးလျှင် "အပိဓာယ–မပိတ်မူ၍"ဟု ပဌမနည်းဖွင့်၏၊ တရံ တစ်ခါ အပိမှ (အ)ကို မချေဘဲလည်း ရှိတတ်ရကား: "အပိဓာယ–ပိတ်၍"ဟု ဒုတိယနည်းဖွင့်သည်၊ ထို့ပြင်–စာအုပ်များ၌"နာ နိသီဒိတဗ္ဗံ"ဟု ရှိရမည်ဖြစ်လျက် (နာ)မပါဘဲရှိသည်ကိုပါ၌ပျက်ဟု မှတ်။

ဒန္ဓ ဝိဒံသကံ။ ။ ဒန္ဓေ+ဝိဒံသေတိ–ဖော်ပြတတ်၏၊ ဣတိ ဒန္ဓ ဝိဒံသကော၊ ကြိယာဝိသေသန အနက်၌ အဲသက်၍ "ဒန္ဓ ဝိဒံသကံ" ဟု ဖြစ်သည်။ [ဒန္ဓေ ဒသေတွာ–ဋီကာ။]

ဂဗ္ဘိတေန။ ။ မာန်မူခြင်းအနက်ဟော ဂဗ္ဘနောင် သဒ္ဒါတအသ အနက်၌ ဣတပစ္စည်း (မောဂ္ဂလ္လာန်)။ [မာန်တက်ကြွသူကဲ့သို့ တက်တက်ကြွကြွရှိပါစေ၊ ဟောပြောပို့ချရာ၌ တွန့်ဆုတ် တွန့်ဆုတ် လုပ်နေလျှင် အနက်အဓိပ္ပာယ် ထင်ရှားအောင် မပြောနိုင်ဘဲရှိပါလိမ့်မည်၊– ဟူလို၊ ဂဗ္ဘိတေန–ဟု မှုကွဲရှိ၏၊ မကောင်းလှ။]

အနုပညတ္တိဝါရေ–၌၊ **အန္တမသော**တိ–ကား။ သဗ္ဗန္တမေန–အလုံးစုံသော အပိုင်းအခြားတို့၏ အဆုံး၌ဖြစ်သော၊ ပရိစ္ဆေဒေန–အပိုင်းအခြားအားဖြင့်၊ **တိရစ္ဆာန**ဂတာယပိတိ–ကား။ ပဋိသန္ဓိဝသေန–ဖြင့်၊ တိရစ္ဆာနေသု–စ္ဆာန်တို့၌၊ ဂတာယပိ ဖြစ်သော အမ၌သော်လည်း။(မေထုန် ဓမ္မ–ကို ပဋိသေဝိတွာ–၍၊ ဝါ–ကြောင့်၊ အဿမဏော–သည်၊ အသက္ကျပုတ္တိယော–သည်၊ ဟောတိ–၏၊ ဤသို့ ပါဠိတော်၌စပ်၊) **ပဂေဝ မနုဿိတ္ထိယာ**တိ–ကား။ မနုဿဇာတိကာယ–လူဇာတ်ရှိသော၊ ဣတ္ထိယာ–၌၊ (မေထုန် ဓမ္မံ ပဋိသေဝိတွာ) ပဌမတရံ–ရှေးဦးမဆွ အစကပင်၊ (အဿမဏော အသက္ကျပုတ္တိယော ဟောတိ)၊ စ–ဆက်၊ ဣဒေ–ဤအန္တမသော တိရစ္ဆာနဂတာယပိ ဟူသော ပါဋ္ဌ၌၊ ပါရာဇိကဝတ္ထုဘူတာ ဝေ–ပါရာဇိကဝတ္ထု ဖြစ်၍သာလျှင် ဖြစ်သော၊ တိရစ္ဆာနဂတိတ္ထီ–တိရစ္ဆာန်မကို၊ တိရစ္ဆာနဂတာတိ–ဂတာဟူ၍၊ ဂဟေတဗ္ဗာ–၏၊ သဗ္ဗာ–သော၊ တိရစ္ဆာနဂတိတ္ထီ–ကို၊ တိရစ္ဆာနဂတာတိ–ဟူ၍၊ နဂဟေတဗ္ဗာ ' ထိုက်။

အန္တမသော။ ။ "အန္တေ+နိယုတ္တော အန္တိမော"ဟုပြီးသော ပုဒ်နောင် နာကို သောပြု၍ "အန္တိမသော" ဖြစ်သင့်လျက် ဣကို (အ)ပြု၍ "အန္တမသော" ဟု ပြီးရကား "သဗ္ဗန္တိမေန ပရိစ္ဆေဒေန" ဟု ဖွင့်သည်၊ "အန္တမသော–အလုံးစုံတို့၏ အဆုံး၌ယှဉ်သော အပိုင်းအခြားအားဖြင့်" ဟု သဒ္ဒတ္ထ, "အယုတ်သဖြင့်" ဟု ဝေါဟာရတ္ထပေး။

တိရစ္ဆာနဂတာယပိ။ ။ တိရစ္ဆာနေသု–တို့၌၊ ဂတာ–ဖြစ်သော (ပါဝင်သော) အမတည်း၊ တိရစ္ဆာနဂတာ၊ ပိသည် ဂရဟာဇောတက၊ မေထုန်မှီဝဲကောင်းသော ပရနိမ္မိတဝသဝတ္တီနတ်မ, နိမ္မာနရတိနတ်မ–စသည်ဖြင့် အဆင့်ဆင့်အောက်သို့ရေတွက်လာလျှင် တိရစ္ဆာန်မသည် အောက်တန်း အကျဆုံးတည်း၊ ထိုတိရစ္ဆာန်မ၌ မှီဝဲသော်မှ ပါရာဇိကကျသေး၏ (ဂရဟာ)၊ အထက်တန်းကျသော လူမ စသည်၌ မှီဝဲရာဝယ်ဆိုဖွယ်မရှိ– ဟု သမ္ဘာဝနာကို ဆည်းသည်။

ပဂေဝ မနုဿိတ္ထိယာ။ ။ ဤစကားသည် ပိသဒ္ဒါအတွက်ရအပ်သော သမ္ဘာဝနာ အနက်တည်း၊ ပဂေသည် ပါတော အနက်ဟော နိပါတ်ပုဒ်ဖြစ်သောကြောင့် "ပထမတရံ"ဟု ဖွင့်သည်၊"ပါတော–စောစော" ဟူသည် "ပဌမတရံ"နှင့် သဘောတူပင်တည်း၊ တိရစ္ဆာန်မကို မှီဝဲသူသော်မှ ပါရာဇိကကျသေးလျှင် လူမကို မှီဝဲသူမှာ အစောကြီးက ကျမှာပေါ့= ဟူလို၊ ဤစကားလည်း လောကပြောရိုးအတိုင်း ဟောတော်မူအပ်သော စကားသာတည်း၊ လူမကိုမှီဝဲရာ၌ တိရစ္ဆာန်မကို မှီဝဲခြင်းကြောင့်ထက် အထူးစော၍ ပါရာဇိက မကျပါ၊ ထို့ကြောင့် "ပဂေဝ–လူမကို မှီဝဲရာ၌ ပါရာဇိကကျ၏ဟု အဘယ်မှာ ဆိုဖွယ်ရှိတော့ အံ့နည်း, အထူးဆိုစရာပင် မလိုတော့" ဟု အဓိပ္ပာယ်ဆိုလိုသည်ဟု မှတ်။

တတြ-ထိ ပါရာဇိကဝတ္ထုဘူတာ ၉၀ အစရှိသော စကားရပ်၌၊ အယံ-ဤဆိုအပ်လတ္တံ့ကား၊ ပရိစ္ဆေဒေါ-အောက်ထစ်ဆုံး အပိုင်းအခြားတည်း၊ အပဒါနံ-အခြေမရှိသော သတ္တဝါတို့၏၊ [သတ္တဝါ သာမညကိုင်ဲ၍ "အပဒါနံ"ကို ပုလ္လိင်ဟု မှတ်၊ နောက်၌လည်း "တေသံ" ဟု ဆိုလတ္တံ့။] အဟီ-မြွေမသည်လည်းကောင်း၊ မစ္ဆာ -ငါးမသည်လည်းကောင်း၊ [ဈာတ်ကိုင်ဲ၍ "အဟီ-မစ္ဆာ"ဟု ကေဝုစ်ထားသည်၊] ဒ္ဝိပဒါနံ-တို့၏၊ ကုက္ကုဋ္ဌိ စ-ကြက်မသည်လည်းကောင်း၊ စတုပ္ပဒါနံ-တို့၏၊ မဇ္ဇာရိ-ကြောင်မသည်လည်းကောင်း၊ ဟ္ဟမာ-ဤ တိရစ္ဆာန်မတို့သည်၊ ပါရာဇိကဿ-၏၊ ဝတ္ထု-ဝတ္ထုတည်း၊ ဣတိ အယံ-ကား၊ ပရိစ္ဆေဒေါ-တည်း။

တတ္ထ-ထိုဂါထာ၌၊ အဟိဂ္ဂဟဏောန-အဟီသဒ္ဒါဖြင့်၊ သဗ္ဗာပိ-သော၊ အဇဂရ ဂေါနသာဒိဘေဒါ-စပါးကြီးမြွေ,ငန်းမြွေအစရှိသော အပြားရှိသော၊ ဒီဃဈာတိ-ရှည်လျားသော သတ္တဝါတို့၏ ဈာတ်ကို၊ သင်္ဂဟိတာ-သိမ်းယူအပ်ပြီ၊ တသ္မာ-ကြောင့်၊ ဒီဃဈာတိသု- ရှည်သော အမျိုးဈာတ်တို့တွင်၊ ယတ္ထ-အကြင်ဈာတ်၌၊ တိဏ္ဏံ-နှင်သော၊ မဂ္ဂါနံ-မက်တို့တွင်၊ အညတရသ္မိံ-အမှတ်မထားတစ်ပါးပါးသောမက်၌၊ တိလဖလမတ္တမ္ပိ-နှမ်းတစ်စေ့ခန့်ကိုလည်း၊ ပဝေသေတုံ-သွင်းခြင်းငှာ၊ သက္ကာ-တတ်ကောင်း၏၊ သာ-ထိုဈာတ်သည်၊ ပါရာဇိကဝတ္ထု-တည်း၊ အဝသေသာ-ကြွင်းသော ဒီဃဈာတိ တိရစ္ဆာန်မကို၊ ဒုက္ကဋဝတ္ထုတိ- ဟူ၍၊ ဝေဒိတဗ္ဗာ- ၏၊ မစ္ဆဂ္ဂဟဏောန-ဖြင့်၊ သဗ္ဗာပိ-သော၊ မစ္ဆကစ္ဆပမဏ္ဍူကာဒိဘေဒါ-ငါး, လိပ်, ဖား အစရှိသော အပြားရှိသော၊ သြဒကဈာတိ- ရေ၌ဖြစ်သော သတ္တဝါတို့၏ဈာတ်ကို၊ သင်္ဂဟိတာ-ပြီ၊ တတြာပိ-ထိုသြဒကဈာတ်၌လည်း၊ ဒီဃဈာတိယံ-၌၊ ဝုတ္တနယေနေဝ-ဖြင့်သာ၊ ပါရာဇိကဝတ္ထု စ-ကိုလည်းကောင်း၊ ဒုက္ကဋဝတ္ထု စ-ကိုလည်းကောင်း၊ ဝေဒိတဗ္ဗံ-၏၊ ပန-ဆက်၊ အယံ-ကား၊ ဝိသေသော- တည်း၊ ပတင်္ဂမုခမဏ္ဍူကာ နာမ-နံကောင်၏ ပါးစပ်ကဲ့သို့သော ပါးစပ်ရှိသော ဖားတို့မည်သည်၊ ဟောန္တိ-နှ၏၊ တေသံ-ထိုပတင်္ဂမုခဖားတို့၏၊ မုခသဏ္ဌာနံ-နှုတ်ခမ်းရေသဏ္ဌာန်သည်၊ [မုခသဏ္ဌာနန္တိ-သြဋ္ဌစမ္မသဏ္ဌာနံ၊] မဟန္တံ-ကျယ်၏၊ ဆိဒ္ဒံ-ပါးစပ်ပေါက်သည်၊ အပ္ပကံ-သေး၏၊ တတ္ထ- ထိုပါးစပ်ပေါက်၌၊ ပဝေသနံ- သွင်းခြင်းသည်၊ နပ္ပဟောတိ- မလောက်၊ မုခသဏ္ဌာနံပန-သည်ကား၊ ဝဏ္ဏသင်္ခေပမေဝ-အမာ၌သွင်းယူအပ်သည်၏အဖြစ်သို့သာ၊

ဥပလက္ခဏနည်း။ ။မစ္ဆာသဒ္ဒါသည် ရေသတ္တဝါ အားလုံး၏ ဥပလက္ခဏ, ကုက္ကုဋ္ဌိ သဒ္ဒါလည်း အတောင်ရှိသော သတ္တဝါအားလုံး၏ ဥပလက္ခဏ, မဇ္ဇာရီသဒ္ဒါလည်း အခြေ၄ ချောင်းရှိသော သတ္တဝါအားလုံး၏ ဥပလက္ခဏတည်း၊ ထို့ကြောင့် နောက်၌ "မစ္ဆဂ္ဂဟဏောန သဗ္ဗာပိ၊ ပေ၊ သြဒကဈာတိ သင်္ဂဟိတာ" စသည်ကို မိန့်လတ္တံ့။

ဂစ္ဆတိ-၏၊ [ဂဏသင်္ဂဟံ ဂစ္ဆတိ၊ နဝသု ဝဏမုခေသု သင်္ဂဟိ တတ္တာတိ အဓိပ္ပာယော၊] တသ္မာ-ကြောင့်၊ တံ-ထိုမုခသဏ္ဌာန်ကို၊ ထုလ္လစ္စယဝတ္ထုတိ-ဟူ၍၊ ဝေဒိတဗ္ဗံ-၏၊ ကုက္ကုဋ္ဌဂဟဏေန-ဖြင့်၊ သဗ္ဗာပိ-သော၊ ကာကကပေါတာ ဒီဃောဒါ-ကျီး, ခိုအစရှိသောအပြားရှိသော၊ ပက္ခိဇာတိ-အတောင်ရှိသောငှက်တို့၏ ဇာတ်ကို၊ သင်္ဂဟိတာ-ပြီ၊ တတြာပိ- ထိုပက္ခိဇာတ်၌လည်း၊ ပေ၊ မဇ္ဈာရိဂ္ဂဟဏေန- ဖြင့်၊ သဗ္ဗာပိ-သော၊ ရက္ခသုနခ မဂ်ုသဂေါဓာဒီဃောဒါ-ရှည့်, မြွေပါ, ဖွတ် အစရှိ သော အပြားရှိသော၊ စတုပ္ပဒဇာတိ-အခြေ ၄ ချောင်းရှိသော သတ္တဝါတို့၏ဇာတ်ကို၊ သင်္ဂဟိတာ-ပြီ၊ တတြာပိ-ထိုစတုပ္ပဒဇာတ်၌လည်း၊ ပေ၊ ဝေဒိတဗ္ဗံ-၏။

ပါရာဇိကောတိ-ကား၊ ပရာဇိတော-ဆုံးရှုံးစေအပ်သည်၊ ပရာဇယံ-ဆုံးရှုံးခြင်းသို့၊ အာပန္နော-ရောက်သည်၊ (ဟောတိ)၊ ဟိ-ချဲ့၊ အယံ ပါရာဇိကသဒ္ဒေါ-ဤပါရာဇိက သဒ္ဒါသည်၊ သိက္ခာပဒါပတ္တိပုဂ္ဂလေသု-သိက္ခာပုဒ်, အာပတ်,ပုဂ္ဂိုလ်တို့၌၊ ဝတ္တတိ-၏၊ တတ္ထ-ထိုသိက္ခာပုဒ်, အာပတ်, ပုဂ္ဂိုလ်တို့တွင်၊ အဌာနမေကံ အာနန္ဒ၊ ပေ၊ သမ္ဘဟနေယျာတိ-ယျ ဟူ၍၊ ဧဝံ-သို့၊ သိက္ခာပဒေ-သိက္ခာပုဒ် ဟူသောအနက်၌၊ ဝတ္တမာနော-ဖြစ်သော ပါရာဇိက သဒ္ဒါကို၊ ဝေဒိတဗ္ဗော-၏၊ [အာနန္ဒ-ရှာ၊ ယံ-အကြင် အကြောင်းကြောင့်၊ ဝါ-အကြင်အခွင့်ကြောင့်၊ တထာဂတော-သည်၊ ဝဇ္ဇိနံ ဝါ- ဝဇ္ဇိတိုင်းသားတို့၏သော်လည်းကောင်း၊ ဝဇ္ဇိပုတ္တကာနံ ဝါ- ဝဇ္ဇိတိုင်းသားတို့၏ သားတို့၏ သော်လည်းကောင်း၊ ကာရဏာ-အကြောင်းကြောင့်၊ သာဝကာနံ-တို့ဖို့၊ ပညတ္တံ-ပညတ်တော်မူအပ်ပြီးသော၊ ပါရာဇိကံ သိက္ခာပဒံ-သိက္ခာပုဒ်ကို၊ သမ္ဘဟနေယျ-ပယ်နုတ်ရာ၏၊ တေံ-ဤအကြောင်းသည်၊ အဌာနံ-သင့်သောအကြောင်း မဟုတ်၊ (ဧသော-ဤအခွင့်သည်၊) အနဝကာသော-သင့်သော အခွင့်မဟုတ်၊...ဤသိက္ခာပုဒ်၏ ဒုတိယ အနုပညတ်ပါဠိတော်။]

ပါရာဇိကော။ ။ သိက္ခာပုဒ်နှင့် အာပတ်ကို ဟော်ရာ၌ "ပရာဇေတီတိ ပါရာဇိကံ (သိက္ခာပဒံ), ပါရာဇိကာ (အာပတ္တိ)" ဟု ဟေဟုကတ္တုသာဓပြု၊ [ပရာ+ဇိ+ဏျု၊ ကာရိတ်ကျေ၊] ထို့ကြောင့် "ပရာဇေတိ တသ္မာ ပါရာဇိကံတိ (ပါရာဇိကာတိ) ဝုစ္စတိ" ဟု မိန့်သည်၊ ပုဂ္ဂိုလ်ကို ဟောရာ၌ "ပရာဇိယတေတိ ပါရာဇိကော"ဟု ဟေတုကမ္မသာဓပြု၊ ထို့ကြောင့် "ပါရာဇိကောတိ-ပရာဇိတော" ဟုဖွင့်သည်၊"ပရာဇိတော" ဟုပြီးပြီးမှ ပ၏ အကို အာဝုဒ္ဓိ, တကို ကပြု၍ "ပါရာဇိကော" ဟု ပြီးသည်၊ "ပရာဇယံ အာပန္နော"ကား အဓိပ္ပာယတ္ထတည်း။ [ပရာဇိတသဒ္ဒေါ (ကို) ဥပသဂ္ဂသ ဝုဒ္ဓိ ကတ္တာ ဟကာရသ စ ကကာရံ ကတ္တာ ပါရာဇိကောတိ နိဒ္ဒိဋ္ဌောတိ အာဟ- ပါရာဇိကောတိ ပရာဇိတောတိ-သာရတ္ထ။]

အာပတ္တိ ကွဲ၊ပေ၊ ပါရာဇိကန္တိ-ဟူ၍၊ ဧဝံ-သို့၊ အာပတ္တိယံ-အာပတ်ဟူသော အနက်၌၊ (ဝတ္ထုမာနော-ကို၊ ဝေဒိတဗ္ဗော-၏။) [ဘိက္ခု-ရဟန်း၊တွဲ-သည်၊ ပါရာဇိကံ-ပါရာဇိကာ မည်သော၊ အာပတ္တိ-သို့၊ အာပန္နော-ပြီ၊] နု မယံ၊ပေ၊ ပါရာဇိကောတိ-ဟူ၍၊ ဧဝံ-သို့၊ ပုဂ္ဂလေ-ပုဂ္ဂိုလ်ဟူသော အနက်၌၊ဝတ္ထုမာနော-ကို၊ ဝေဒိတဗ္ဗော-၏၊ [မယံ-တို့သည်၊ နု ပါရာဇိကာ-ပါရာဇိကမကျကုန်၊ ယော-အကြင်ရဟန်းသည်၊ အဝဟဋ္ဌော-ခိုးယူပြီ၊ သော-သည်၊ ပါရာဇိကော-ပါရာဇိကကျ၏။] ပန-ဝါဒန္တ ရကား၊ ပါရာဇိကေန ဓမ္မေန အနုဒ္ဓံသေယျာတိ အာဒီသု-တို့၌၊ ဓမ္မေ-ဓမ္မဟူသောအနက်၌၊ (ပါရာဇိကသဒ္ဒေါ-သည်၊) ပဝတ္တတိ-၏၊ ဣတိ-သို့၊ ဝဒန္တိ-ဆိုကြကုန်သေး၏၊ပန-ထိုသို့ပင် ဆိုကြပါကုန်သော်လည်း၊ ယသ္မာ-ကြောင့်၊ တတ္ထ-ထို ပါရာဇိကေန ဓမ္မေန အနုဒ္ဓံသေယျ အစရှိသော ပါဠိရပ်တို့တွင်၊ ကတ္ထစိ-အချို့ ပါဠိရပ်၌၊ အာပတ္တိ-ကို၊ ဓမ္မောတိ-ဟူ၍၊ (အဓိပ္ပေတာ-၏။) ကတ္ထစိ-၌၊ သိက္ခာပဒမေဝ-ကို သာ၊ ဓမ္မောတိ-ဟူ၍၊ အဓိပ္ပေတံ-၏၊ တသ္မာ-ကြောင့်၊ သော-ထိုဓမ္မအနက်ကို၊ ဝိသုံ-သီးခြား၊ နု ဝတ္တဗ္ဗော-ထိုက်။

တတ္ထ-ထိုသိက္ခာပုဒ်, အာပတ်, ပုဂ္ဂိုလ်တို့တွင်၊ သိက္ခာပဒံ-ကို၊ (ဝုစ္စတိ၌စပ်၊) ယော-အကြင် ရဟန်းသည်၊ တံ-ထိုသိက္ခာပုဒ်ကို၊ အတိက္ကမတိ-လွန်ကျူး၏၊ တံ-ထိုလွန်ကျူးသော ရဟန်းကို၊ ပရာဇေတိ-ဆုံးရှုံးစေတတ်၏၊ တသ္မာ-ကြောင့်၊ (လွန်ကျူးသော ရဟန်းကို ဆုံးရှုံးစေတတ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊) ပါရာဇိကန္တိ-ကံဟူ၍၊ ဝုစ္စတိ-၏၊ ပန-ကား၊ အာပတ္တိ-ကို၊ ယော-သည်၊ နံ-ထိုအာပတ်သို့၊ အဠာပဇ္ဇတိ-လွမ်းမိုး၍ရောက်၏၊ တံ-ထိုရဟန်းကို၊ (ထိုအာပတ်ကို လွမ်းမိုး၍ ရောက်သော ရဟန်းကို)၊ ပရာဇေတိ-၏၊ တသ္မာ-ကြောင့်၊ (အာပတ်သို့ လွမ်းမိုး၍ ရောက်သော ရဟန်းကို ဆုံးရှုံးစေတတ်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊) ပါရာဇိကာတိ-ဟူ၍၊ ဝုစ္စတိ-၏၊ ပုဂ္ဂလော-ကို၊ ယသ္မာ-ကြောင့်၊ ပရာဇိတော-ဆုံးရှုံးစေအပ်ပြီ၊ ပရာဇယံ-ဆုံးရှုံးခြင်းသို့၊ အာပန္နော-ပြီ၊ တသ္မာ-ကြောင့်၊ (ဆုံးရှုံးစေအပ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊) ပါရာဇိကောတိ-ဟူ၍၊ ဝုစ္စတိ-၏။

ဟိ-မှန်၊ ဘေမေဝ အတ္ထံ-ဤအနက်ကိုပင်၊ ("ဤအာပတ်သင့်သောပုဂ္ဂိုလ်သည် ပရာဇိတ ပရာဇယမာပန္နဖြစ်၏" ဟူသော ဤအနက်ကိုပင်၊) သန္ဓာယ-၍၊ ပရိဝါရေပိ- ပရိဝါပါဠိတော်၌လည်း၊ ပါရာဇိကန္တိ ယံ ဝုတ္တံ၊ ပေ၊ တေ့နေတံ ဣတိ ဝုစ္စတီတိ-ဟူ၍၊ (သံဂီတိကာရေဟိ) ဝုတ္တံ၊ [ယံ-အကြင်အာပတ်ဟူသော ပါရာဇိကကို၊ ပါရာဇိကန္တိ-ဟူ၍၊ ဝုတ္တံ-ဟောတော်မူအပ်ပြီ၊ တံ-ထိုအာပတ်ဟူသော ပါရာဇိကကို၊

ယထာတထံ–မဖောက်မပြန်ဟုတ်တိုင်းမှန်စွာ၊ သုဏောဟိ–နားထောင်လော၊ ဟိ–အကြင့်ကြောင့်၊ (တံ သိက္ခာပဒံ–ကို၊ ဝိတိက္ကမန္တော–သော၊ (တံ) အာပတ္တိ'စ–သို့လည်း၊ အာပန္နော–သော၊ ပုဂ္ဂလော–သည်၊) သဒ္ဓမ္မာ– သူတော်ကောင်းတရားဟူသော သာသနာတော်မှ၊ စုတော–ရွှေ့ရှားသည်လည်းကောင်း၊ ပရဒ္ဓေါ–ချွတ်ချော်သည်လည်းကောင်း၊ ဘဋ္ဌောစ–လျှောကျသည်လည်းကောင်း၊ နိရာကတော–ကင်းကွာအောင် ပြုအပ်သည်လည်းကောင်း (ဟောတိ)၊ ["နိ+အာ+ ကတော" ဟု သက္ကတဘာသာ၌ရှိ၏၊ "နိရက်ံတော"ကားပါဠိပျက်၊) တဟိ– ထိုပါရာဇိက ကျသော ပုဂ္ဂိုလ်၌၊ သံဝါသောပိ–သံဝါသသည်လည်း၊ နတ္ထိ၊ တေန–ကြောင့်၊ ဧတံ–ဤ အာပတ်ဟူသော ပါရာဇိကကို၊ ဣတိ – ဤ ပါရာဇိကဟူ၍၊ ဝုစ္စတိ။]

ဟိ–ဆက်၊ အယံ–ဤဆိုအပ်လတ္တံ့ကား၊ ဧတ္ထ–ဤဂါထာ၌၊ အတ္ထော၊ တံ သိက္ခာပဒံ–ကို၊ ဝိတိက္ကမန္တော–ကျူးလွန်သော၊ (တံ) အာ ပတ္တိ'စ၊ ပေ၊ ဣတိ–ဤသို့ အစရှိသော၊ သဗ္ဗံ–အလုံးစုံသောပုဒ်ကို၊ ယောဧေတဗ္ဗံ–ရာ၏၊ **တေန ဝုစ္စတိ**တိ–ကား။ [ပါဠိတော်၌ "တေန ဝုစ္စတိ ပါရာဇိကော ဟောတိ" မှ တေန ဝုစ္စတိကို ဆိုသည်။] ယေန ကာရဏေန– ကြောင့်၊ အသမဏော– သည်၊ အသကျပုတ္တိယော– သည်၊ သာသနတော– မှ၊ ပရိဘဋ္ဌော– လျှောကျသည်၊ ဆိန္နော– အကြားခံ ပြတ်သည်၊

ဧတဧမဝ ဟိ အတ္ထံ သန္ဓာယ။ ။ တံ အာပတ္တိ' အာပန္နော ပုဂ္ဂလော ပရာဇိတော ဟောတိ ပရာဇယ် အာပန္နောတိ ဧတမတ္ထံ သန္ဓာယ– အာပတ်သင့်သော ပုဂ္ဂိုလ်သည် ပရာဇိတ ပရာဇယမာပန္န ဖြစ်၏ဟူသော ဤအနက်ကို ရည်ရွယ်၍ ပရိဝါ ပါဠိတော်ဝယ်" ပါရာဇိကန္တိ ယံ ဝုတ္တံ" စသောဂါထာကို မိန့်တော်မူသည်၊ ထိုဂါထာသည် အာပတ်၏ ပါရာဇိက အမည်ရပုံကို တိုက်ရိုက်ပြသော ဂါထာ ဖြစ်သော်လည်း သန္ဓာယ ဘာသိတအနက်မှာ ပုဂ္ဂိုလ်၏ ပါရာဇိက အဖြစ်တည်း၊ မှန်၏–"စုတောပရဒ္ဓေါ" စသော ပုဒ်တို့သည် ပါရာဇိကကျသောပုဂ္ဂိုလ်ကို ပြသောပုဒ်များတည်း၊ ထိုပုဒ်များတွင် "သာသနာတော်မှ ရွှေလျှောရပြီ" စသည်ကိုဆိုသဖြင့် "သာသနာတော်မှ ဆုံးရှုံးစေအပ်ပြီ, ဆုံးရှုံးခြင်းသို့ရောက်ပြီ" ဟူသော ပရာဇိတော ပရာဇယ် အာပန္နောအနက်ကို သိရသည်–ဟူလို။

ဂါထာဖွင့်။ ။ အယံ ဟိ ပရိဝါရဂါထာယ အတ္ထော–ယဒိဒံ ပုဂ္ဂလာပတ္တိ သိက္ခာပဒ ပါရာဇိကေသု (တို့တွင်) အာပတ္တိပါရာဇိကံနာမ ဝုတ္တံ...ဤအဖွင့်ကြည့်၍ "ယံ–အကြင်အာပတ်ဟူသော ပါရာဇိကကို" ဟု ပေးသည်၊ ဝိမတိ၌ "အာပတ္တိရူပ် ပါရာဇိကံ"ဟု ဖွင့်၏၊ အာပတ္တိပုဒ်က ဣတ္ထိလိင်ဖြစ်သောကြောင့် "ပါရာဇိကံ" ဟူသောနပုလ္လိင်နှင့် လိုက်လျောအောင် "ရူပ်" ထည့်ခြင်းတည်း၊ ကြွင်းပုဒ်များကို နိဿယအတိုင်း သိနိုင်လောက်ပြီ၊ [ယသ္မာ ပရာဇိတော ဟောတိ၊ တေန တသ္မာ ပါရာဇိကန္တိ ဝုစ္စတိတိ။– ပရိဝါအဋ္ဌကထာမှ ယူထားသော သာရတ္ထဒီပကာ။]

[အန္တရာခဏ္ဍိတောဿ- အသက်မကုန်မီအကြား၌ သာသနာ နှင့် အဆက်ပြတ်သည်။] ပရာဇိတောဿ-ဆုံးရှုံးစေအပ်သည်၊ ဟောတိ-၏၊ **တေန-** ကြောင့်၊ ဝုစ္စတိ-ဆိုအပ်၏၊ ကိန္တိ-အဘယ်သို့လျှင်၊ (ဝုစ္စတိ-နည်း၊) ပါရာဇိကော ဟောတီတိ- ဟူ၍၊ (ဝုစ္စတိ-၏။)

ဧတ္ထ- ဤကေကမ္မအစရှိသည်၌၊ (ဘိက္ခု-တို့သည်၊) သဟ-အတူတကွ၊ ဝသန္တိ - နေကြရကုန်၏၊ ဝါ- ဖြစ်ကြကုန်၏၊ [သဟ ဝသန္တိ - သဟ ပဝတ္တန္တိ (ယောဇနာ)။] ဣတိ-ကြောင့်၊ (ရဟန်းတို့ အတူတကွနေရာဖြစ်ရာ၏အဖြစ်ကြောင့်၊) (သော-ထိုဧကကမ္မအစရှိသည်သည်၊) **သံဝါသော-** သံဝါသမည်၏၊ တံ-ထိုသံဝါသကို၊ ဒသ္သေတုံ-ငှာ၊ **သံဝါသော နာမာ**တိ-နာမဟူ၍၊ ဝတ္တာ-၍၊ ဧကကမ္မန္တိ အာဒိ-ကို၊ အာဟ-မူပြီ၊ တတြ-ထိုကေကမ္မ အစရှိသော စကားရပ်၌၊ အယံ-ကား၊ ယောဇနာယ-ပုဒ်တို့ကိုယှဉ်စေခြင်းနှင့်၊ သဒ္ဒိ-ကွ၊ ဝဏ္ဏနာ-အနက်အဖွင့်တည်း၊ စတုဗ္ဗိဓမ္မိ-သော၊ သံဃကမ္မံ-သံဃကံသည်၊ သီမာပရိစ္ဆိန္နေဟိ-တစ်သီမ်တည်းဖြင့် ပိုင်းခြားအပ်ကုန်သော၊ ပကတတ္တေဟိ-ပကတတ်ဖြစ်ကုန်သော၊ ဝါ-ပင်ကိုသဘောရှိကုန်သော၊ ဘိက္ခူဟိ-တို့သည်၊ ဧကတော-တစ်ပေါင်းတည်း၊ ကတ္တဗ္ဗတ္တာ-ပြုထိုက်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ **ဧကကမ္မံ နာမ-** မည်၏၊ တထာ- တူ၊ ပဋ္ဌဝိဓောပိ- သော၊ ပါတိမောက္ခုဒ္ဒေသော-သည်၊ ဧကတော- တည်း၊ ဥဒ္ဒိသိတဗ္ဗတ္တာ- ရွတ်ပြထိုက်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊

ပကတတ္တေဟိ။ ။ပကတော + အတ္တာ ယေသံတိ ပကတတ္တာ၊ ယေသံ-တို့၏၊ ပကတော-အစဉ်ပြုအပ်သော+အတ္တာ-သဘောသည်၊ အတ္ထိ, ဣတိ တေ ပကတတ္တာ၊ ပါရာဇိက ကျသူနှင့် ဥက္ခိတ္တကပုဂ္ဂိုလ် ဝုယောက်သည် အစ ပထမ၌ ပြုအပ်သော သဘော (နဂို သဘော) မရှိကြတော့၊ ထို့ကြောင့် "ပကတတ္တ" အရ ပါရာဇိကျသူနှင့် ဥက္ခိတ္တက ဝုယောက်မဟုတ်သော ရဟန်းများကို ယူ၊ [ပကတတ္တာနာမ ပါရာဇိက် အနာပန္နာ အနုက္ခိတ္တကာစ။]

ဧကတော ကတ္တဗ္ဗတ္တာ။ ။ဤဟိတ်မျိုးကို ဧကကမ္မနာမည်ရခြင်း၏ အကြောင်းကို ပြသောကြောင့် "နာမလာဘဟိတ်" ဟု ရှေးဆရာတို့ ခေါ်ကြသည်၊ ဧကကမ္မသဒ္ဒါ ဖြစ်ခြင်း၏ အကြောင်းကိုပြသော "သဒ္ဒပဝတ္တိနိမိတ်" လည်းဟုတ်၏၊ "ဧကတော+ကတ္တဗ္ဗံတိ ဧကကမ္မံ" ဟု ပြု၊ အပလောကန, ဥတ္တိ, ဥတ္တိဒုတိယ, ဥတ္တိစတုတ္ထဟူသော သံဃကံ ၄ မျိုးတည်း။ [ဧကကမ္မံပုဒ်သည် နိစ္စသမာသ်ဖြစ်၍ "ဧကတော+ကတ္တဗ္ဗံ" ဟု ပရိယာယ်ပုဒ်ဖြင့် ဝိဂြိုဟ်လုပ်ရသတဲ့။] "ဧကကမ္မံ တစ်ပေါင်းတည်းပြုအပ်သည်"ဟု ကြိယာပဓာန ထင်မှတ်မည်စိုး၍ "ဧကကမ္မံ နာမ" ဟု နာမသဒ္ဒါ ထည့်၍ မိန့်သည်၊ ကြိယာပဓာန မဟုတ်, နာမည်ခြင်းကို ဟောသော ဒဗ္ဗဝါစက သဒ္ဒါဖြစ်သည်-ဟူလို။
[ဧကုဒ္ဒေသော နာမ၌လည်း နည်းတူ။]

ကေဒ္ဒေသော နာမ- မည်၏၊ ပန- ကား၊ ပညတ္တံ- ပညတ်တော်မူအပ်ပြီးသော၊ သိက္ခာပဒံ-သည်၊ သဗ္ဗေဟိပိ-နှင်သော၊ လဒ္ဓိပုဂ္ဂလေဟိ- တို့သည်၊ သမံ- အညီအမျှ၊ ဝါ-တစ်ခုသော အဖို့အားဖြင့်၊ သိက္ခိတဗ္ဗဘာဝတော- ကောင်းစွာကျင့်ကြံသင်အံ မေးမြန်းထိုက်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ **သမသိက္ခာ နာမ** (သမသိက္ခတာ နာမ) - မည်၏။

တထာ၊ ပေ၊ ကေဒ္ဒေသော နာမ။ ။တထာဖြင့် "သီမာ ပရိစ္ဆိန္နေဟိ ပကတတ္တေဟိ ဘိက္ခုဟိ" ကို ညွှန်ပြသည်၊ "တထာ-ထို့အတူ" ဟု ပေးသော်လည်း ဥပမာဧာတက မဟုတ်, အတိဒေသတည်း၊ "ဧကတော+ဥဒ္ဒိသိတဗ္ဗောတိ ကေဒ္ဒေသော" ဟုပြု။

သမံ သိက္ခိတဗ္ဗဘာဝတော။ ။ ဤဟိတ်လည်း သမသိက္ခာ၏ နာမလာဘဟိတ် (သဒ္ဒပ္ပဝတ္တိနိမိတ်) ပင်တည်း၊ ဤဟိတ်မျိုးဌ်သဒ္ဒပ္ပဝတ္တိနိမိတ်ကို ဟောသော တ္ဟ-တာ-တ္ဟနေ ပစ္စည်းဖြစ်စေ, ဘာဝဖြစ်စေ ပါရိုးဖြစ်၏၊ ရှေ့ ၂ ဝါကျ၌ တ္ဟ ပစ္စည်းပါ၍ ဤ၌ ဘာဝပုဒ် တိုက်ရိုက်ပါသည်၊ ထိုဟိတ်ဖြင့် "သိက္ခိတဗ္ဗာတိ သိက္ခာ၊ သမံ+သိက္ခာ သမသိက္ခာ" ဟုပြုစေလိုသည်၊ ယခု ပါဠိ အဋ္ဌကထာစာအုပ်များ၌"သမသိက္ခတာ" ဟုရှိသည်မှာ မကောင်းလှ၊ ဋီကာတို့လည်း မမှန်ကြ၊ ရှေးဆရာတို့ကမူ တာပစ္စည်းကို သွတ္ထဟု ကြံ၍ "သမသိက္ခာယေဝ+သမသိက္ခတာ" ဟု ပြုကြသည်။

သမံ သိက္ခိတဗ္ဗ။ ။"သမံတိ သဒ္ဒါ၊ ဧကပ္ပကာရေန ဝါ"ဟု ဋီကာဖွင့်၏၊ လဒ္ဓိဟူသမျှတို့ အတူတကွ, တစ်နည်း-သူကတစ်မျိုး ငါကတစ်ဖုံမဟုတ်ဘဲ "ဧကပ္ပကာရ-တစ်ခုတည်းသော အဖို့အားဖြင့်" ဟူလို၊ "သဒ္ဒါ-အတူတကွ" ဟူရာ၌ ကျင့်မှသင့်မှအားဖြင့်တူမျှသည်ကို ဆိုလိုသည်၊ သိက္ခိတဗ္ဗဘာဝကိုလည်း "အနတိက္ကမနဝသေန ဥဂ္ဂဟပရိပုစ္ဆာဒိနာစ" ဟု ဝိသေသန ၂ ခုထည့်၍ ဋီကာဖွင့်၏၊ အနတိက္ကမနဝသေနဖြင့် သိက္ခာပုဒ်ပညတ်တော်ကို မကျူးလွန်သောအားဖြင့် "ကျင့်ခြင်း"ဟူ သော သိက္ခာတ်၏ အာစရဏာအနက်ကိုပြ၏၊ ဥဂ္ဂဟပရိပုစ္ဆာဒိနာဖြင့် "သိက္ခ-ဝိဇ္ဇောပါဒါနေ" ဟူသော ဓာတ်နက်နှင့်အညီ"သင်ခြင်း"ဟူသော အနက်ကိုပြ၏၊ "သမသိက္ခာ-လဒ္ဓိဟူသမျှတို့ အတူတကွ (တစ်မျိုးတည်းအားဖြင့်) ကျင့်ထိုက် သင်ယူပို့ချထိုက်သော သိက္ခာပုဒ်ပညတ်တော်များ" ဟုဆိုလိုသည်။

မှတ်ချက်။ ။ "ဧကတော ကတ္တာဗ္ဗတ္တာ, ဥဒ္ဒိသိတဗ္ဗတ္တာ" တို့၌ တဗ္ဗပစ္စည်း၏ကတ္တားကို "ပကတတ္တေဟိ" ဟု ပါရာဇိက မကျသော ဥက္ခိတ္တကလည်း မဟုတ်သော ဘိက္ခုတို့ကို ပြခဲ့၏၊ ထိုသို့ ပြခြင်းမှာ ဥပသမ်ဘစသော ကံနှင့်ဆိုင်ရာဖြစ်၍ ထိုကံများ၌ဝဋ္ဋနီယ ပုဂ္ဂိုလ်ဖြစ်သော ပါရာဇိက-ဥက္ခိတ္တကတို့ မပါရသောကြောင့်တည်း၊ ထိုကံများ၌ အလဒ္ဓိပါနေသော်လည်း ကံမပျက်ပေ၊ သိက္ခိတဗ္ဗ၏ ကတ္တားကိုးကား လဒ္ဓိပုဂ္ဂလေဟိ" ဟု ပြ၏၊ ထိုသို့ပြခြင်းကား ထို သိက္ခာပုဒ်တော်များကို အလဒ္ဓိတို့ မကျင့်ကြ, သင်လည်း မသင်လိုကြ, တချို့သိက္ခာပုဒ်များကို ဖျက်ပင်ဖျက်လိုကြသော ကြောင့် လည်းကောင်း, လဒ္ဓိတို့သာ ကျင့်ကြ, သင်ယူပို့ချလိုကြသောကြောင့်တည်း။ [အလဒ္ဓိ၏ လက္ခဏာကို "သဒ္ဓိစ္စ အာပတ္တိ' အာပဇ္ဇတိ" စသည်ဖြင့် သိပါ။]

ဇော-ဤ ပဒဘာဇနီ ပါဠိတော်၌၊ [ဇောတိ ပါဠိယံ၊ (ဤ သိက္ခာပုဒ်၏ ပဒဘာဇနီပါဠိ၌) အာဟာတိပဒေ အာဟာရော၊ (ယောဇနာ)။] ယသ္မာ-ကြောင့်၊ သဗ္ဗေပိ-နှင်သော၊ လဒ္ဓိနော-တို့သည်၊ ဇတေသု ကမ္မာဒီသု-တို့၌၊ သဟ-ကွ၊ ဝသန္တိ-နှင်၏၊ ကောပိ- တစ်ပါးသော လဒ္ဓိကိုလည်း၊ ဗဟိဒ္ဓါ-ပြင်ပ၌၊ နသန္ဒိဿတိ-မတွေ့မြင်အပ်၊ တသ္မာ-ကြောင့်၊ တာနိ သဗ္ဗာနိပိ-ထိုကံအစရှိသော အလုံးစုံတို့ကိုလည်း၊ ဂဟေတွာ-တစ်ပေါင်းတည်းယူ၍၊ **ဇော သံဝါသော နာမာတိ**-နာမဟူ၍၊ အာဟ-မူပြီ၊ [လဒ္ဓိတို့၏ အတူဖြစ်ရာချင်းဇာတ်တူသောကြောင့် "ဇော သံဝါသော နာမ" ဟု ဧကဝုစ် ဟောတော်မူသည်-ဟူလို၊] စ-ဆက်၊ ဝုတ္တပ္ပကာရော- ဆိုအပ်ပြီးသော အပြားရှိသော၊ သော သံဝါသော-သည်၊ တေန ပုဂ္ဂလေန-ထိုပါရာဇိက ကပြီးသော ပုဂ္ဂိုလ်နှင့်၊ သဒ္ဓိ-ကွ၊ နတ္ထိ-မရှိ၊ တေန ကာရဏေန- ကြောင့်၊ ပါရာဇိကော-သာသနာတော်မှ ဆုံးရှုံးစေအပ်ပြီးသော၊ ဝါ-ပါရာဇိက ကျပြီးသော၊ သောပုဂ္ဂလော-ကို၊ အသံဝါသောတိ-ဟူ၍၊ ဝုစ္စတိ-၏၊ ["နတ္ထိ သံဝါသောတေနာတိ အသံဝါသော" ဟုပြု၊ "တေန-နှင့် တကွ" ဟုပေး၊] ဣတိအယံ-ကား၊ ယောဇနာယ-နှင့် ၊ သဒ္ဓိ-ကွ၊ ဝဏ္ဏနာ-တည်း၊ [ရှေ့သို့ ပြန်စပ်။]

၅၆။ ဧဝံ-သို့၊ ဥဒ္ဒိဋ္ဌသိက္ခာပဒံ-အကျဉ်း ရွတ်ပြအပ်သော သိက္ခာပုဒ်ကို၊ [ယောပန ဘိက္ခု-စသော သိက္ခာပုဒ်ကို၊] ပဒါနုက္ကမေန-ပုဒ်စဉ်အားဖြင့်၊ ဝိဘဇိတ္တာ-အကျယ်ဝေဖန်တော်မူပြီး၍၊ ["ယော ပနာတိ ယော ယာဒိသော" မှစ၍ အသံဝါသော တိုင်အောင် အကျယ်ဝေဖန်တော်မူပြီး၍၊] ဣဒါနိ-၌၊ ပဋိသေဝေယျာတိ ဇတ္ထ-ဤပါဠိ၌၊ ယေန အာကာရေန-အဲကြောင် အခြင်းအရာအားဖြင့်၊ (ပဋိသေဝန္တော-မှီဝဲသော ရဟန်းကို၊) ပဋိသေဝေယျာတိ-ဟူ၍၊ ဝုစ္စတိ-၏၊ တသ အာကာရသ-ကို၊ ဒဿနတ္ထံ-ငှာ၊ ပဋိသေဝတိ နာမာတိ-ဟူ၍၊ ဣဒံ မာတိကာပဒံ-ကို၊ ထပေတွာ-မူပြီး၍၊ နိမိတ္တေနဲ နိမိတ္တံ အင်္ဂဇာတေန အင်္ဂဇာတန္တိ-ဟူသော၊ ယံတံ-အကြောင်းစကားတော်ကို၊

နု ဧကောပိ။ ။သာမညသိက္ခာပဒေသု-အများနှင့် ဆက်ဆံ၍ သာမန်ဖြစ်သော သိက္ခာပုဒ်တို့၌၊ ဝါ- တို့တွင်၊ ဣဒံ- ဤသိက္ခာပုဒ်ကို၊ တယာ- သည်၊ နု သိက္ခိတဗ္ဗံ- မကျင့်ထိုက်၊ ဣတိ ဧဝံ-သို့၊ အဗဟိကာတဗ္ဗတော-အပယ်ခံမပြုထိုက်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ နု ဧကောပိ တတော ဗဟိ သန္ဒိဿတိတိ ဝုတ္တံ၊ (သာရတ္ထ)၊ ဧကောပိ၌ ပိသည် ဂရဟာဇောတက, သမ္ဘာဝနာ သမ္ပယုတ္တည်း၊ အများကို မဆိုထားဘိ, တစ်ပါးတလေမျှ အပြင်၌မတွေ့ရ-ဟူလို၊ ယောဇနာ၌ "သမ္ဘာဝနာ" ဟု ဆို၏၊ တစ်ပါးတလေမျှ အပြင်၌ မတွေ့ရအောင် သိက္ခိတဗ္ဗဖြစ်သည် - ဟု သိက္ခာပုဒ်ကို မြှင့်တင်စေလိုဟန် တူသည်။

(ဘဂဝတာ-သည်၊) ဝုတ္တံ-ပြီ၊ တတ္ထ-ထိုနိမိတ္တေနေ နိမိတ္တံ အစရှိသော စကားရပ်၌၊ [အာဟာ၌စပ်၊] ယသ္မာ-ကြောင့်၊ ကေဝလံ-သက်သက်၊ ဣတ္ထိယာဝေ-အမ၏သာလျှင်၊ နိမိတ္တံ-သည်၊ ပါရာဇိကဝတ္ထု-သည်၊ နေ-မဟုတ်သေး၊ မနုဿိတ္ထိယာ ဧဝ စ-လူမ၏သာလျှင်လည်း၊ (နိမိတ္တံ ပါရာဇိကဝတ္ထု) နေ-သေး၊ စ-ဆက်၊ သုဝဏ္ဏရဇတာဒီမယာနံ-ရွှေငွေ အစရှိသည်တို့ဖြင့် ပြုလုပ်အပ်ကုန်သော၊ ဣတ္ထိနမ္မိ-အမတို့၏လည်း၊ နိမိတ္တံ, ဝတ္ထုမေव- ပါရာဇိကဝတ္ထုသည်ပင်၊ နေ ဟောတိ-မဟုတ်၊ တသ္မာ-ကြောင့်၊ ယံ ယံ-အကြင်အကြင်နိမိတ်သည်၊ ဝတ္ထု-ပါရာဇိကဝတ္ထုသည်၊ ဟောတိ-၏၊ တံ တံ-ကို၊ ဒသ္သေတုံ-ဌာ၊ **တိသော ဣတ္ထိယောတိအာဒိနာ**-သော၊ နယေန-ဖြင့်၊ ယေသံ-အကြင် သတ္တဝါတို့၏၊ နိမိတ္တာနိ-တို့သည်၊ ဝတ္ထူနိ-ပါရာဇိကဝတ္ထုတို့သည်၊ ဟောန္တိ-နိ၏၊ တေ သတ္တေ-တို့ကို၊ ဝတ္ဝာ-၍၊ **မနုဿိတ္ထိယာ တယော မဂ္ဂေတိအာဒိနာ**-သော၊ နယေန-ဖြင့်၊ တာနိ ဝတ္ထူနိ-ထိုပါရာဇိကဝတ္ထုတို့ကို၊ အာဟ-မူပြီ။

တတ္ထ-ထို မနုဿိတ္ထိယာ တယော မဂ္ဂေ အစရှိသော စကားရပ်၌၊ တိသော-ဉယောက်ကုန်သော၊ ဣတ္ထိယော-အမတို့လည်းကောင်း၊ တယော-နှစ်သော၊ ပဏ္ဍကာ-ပဏ္ဍာက်တို့လည်းကောင်း၊ တယော-ကုန်သော၊ ပုရိသာ-အထီးတို့လည်းကောင်း၊ ဣတိ-သို့၊ ပါရာဇိကဝတ္ထူနံ-ဖြစ်ကုန်သော၊ နိမိတ္တာနံ-တို့၏၊ နိဿယာ-မှီရာဖြစ်ကုန်သော၊ ဒ္ဝါဒသ-နှစ်သော၊ သတ္တာ-တို့သည်၊ ဟောန္တိ-နိ၏၊ တေသု-ထို သတ္တဝါတို့တွင်၊ ဣတ္ထိပုရိသာ-အမ အထီးတို့သည်၊ ပါကဋာ ဧဝ-ထင်ရှားကုန်သည်သာ၊ ပဏ္ဍက ဉာတောဗျဉ္ဇနကဘေဒေါ-ပဏ္ဍာက်အထူးအပြား, ဉာတောဗျည်းအထူးအပြားသည်၊ **ပဗ္ဗဇ္ဇခန္ဓကဝဏ္ဏနာယံ**-ပဗ္ဗဇ္ဇခန္ဓကအဖွင့်၌၊ [ဝိနည်းမဟာဝါ, ပဗ္ဗဇ္ဇခန္ဓကအဖွင့်၌၊] ပါကဋော-ထင်ရှားသည်၊ ဘဝိဿတိ-တည်း၊ စ-ဆက်၊ **မနုဿိတ္ထိယာ၊ ပေ၊ ပဋိသေဝန္တိ**ဿာတိ ဧတ္ထ- ၌၊ မနုဿိတ္ထိယာ-၏၊ တိသု မဂ္ဂေသု-တို့၌၊ ဣတိ အတ္ထော-ကို၊ ဝေဒိတဗ္ဗော-၏၊ [တယော မဂ္ဂေ၌ ဒုတိယာဝိဘတ်ကို ဘုမ္မတ္ထ၌ သက်ပါ-ဟူလို၊]

နေ ကေဝလံ၊ ပေ၊ မနုဿိတ္ထိယာ ဧဝ။ ။"နေ ကေဝလံ ဣတ္ထိယာ ဧဝ နိမိတ္တံ ပါရာဇိကဝတ္ထု" ပါဋ်ဖြင့် "ဉာတောဗျည်း, ပဏ္ဍာက်, ပုရိသတို့၏ နိမိတ်လည်း ပါရာဇိကဝတ္ထုဖြစ်၏" ဟု ပြ၏၊ နေ စ မနုဿိတ္ထိယာ ဧဝပါဋ်ဖြင့် "အမနုဿိတ္ထိ, တိရစ္ဆာနဂတိတ္ထိ, အမနုဿဉာတောဗျဉ္ဇနကတို့၏ နိမိတ်လည်း ပါရာဇိကဝတ္ထုဖြစ်၏" ဟုပြ၏။

ဝတ္ထုမေဝ နံ ဟောတိ။ ။ရွှေမိန်းမရုပ် ငွေမိန်းမရုပ်တို့၏ နိမိတ်အရုပ်လည်း "နိမိတ္တ" ဟု အမည်ရသောကြောင့် ပါရာဇိကဝတ္ထုလားဟု ယုံမှားဖွယ်ရှိရကား "ဝတ္ထုမေဝ နံ ဟောတိ" ဟု ဧဝနှင့်တကွ မိန့်သည်၊ ထိုမိန်းမရုပ်တို့၏ နိမိတ်ကား "ပါရာဇိကဝတ္ထုလေလား" ဟု လျှောက်ပါးဖွယ် ဟု-ဟူလို။

သဗ္ဗတ္ထ–အလုံးစုံသော ဒွေ မဂ္ဂေပုဒ် တို့၌၊ ဧဝံ–ဤအတူတည်း။

စ–ဆက်၊ သဗ္ဗေ ဧဝ–နှင်သော၊ ဧတေ (မဂ္ဂါ)–ဤမက်တို့သည်၊ [သမတ္တိ်သ မဂ္ဂါ မောဂ္ဂိ၌ သာမညကတ္ထားစပ်၊] မနုဿိတ္ထိယာ–၏၊ တယော မဂ္ဂါ– ၃ မက်တို့ လည်းကောင်း၊ အမနုဿိတ္ထိယာ–လူနှင့်တူသော ဘီလူးမ, နတ်မ၏၊ တယော မဂ္ဂါ–တို့ လည်းကောင်း၊ တိရစ္ဆာနဂတိတ္ထိယာ–၏၊ တယော မဂ္ဂါ–တို့လည်းကောင်း၊ ဣတိ–သို့၊ နဝ–၉မက်တို့လည်းကောင်း၊ မနုဿဉာတောဗျဉ္ဇနကာဒီနံ–လူဉာတောဗျည်း အစရှိသူတို့၏၊ နဝ–တို့လည်းကောင်း၊ မနုဿပဏ္ဍကာဒီနံ–တို့၏၊ ဒွေဒွေ–တို့ကို၊ ကတ္တာ–၍၊ ဆ–တို့လည်းကောင်း၊ မနုဿပုရိသာဒီနံ–တို့၏၊ တထာ–ထို့အတူ ၆ မက်တို့လည်းကောင်း၊ ဣတိ–သို့၊ သမတ္တိ်သ–အမျှသုံးဆယ်သည်၊ ဟောန္တိ–နှ၏၊ နိမိတ္တသခ်ါတောသု–နိမိတ်ဟု ဆိုအပ်ကုန်သော၊ ဧတေသု–ဤမက်တို့တွင်၊ ယတ္ထကတ္ထစိ–အမှတ်မထား: တစ်ပါးပါးသော မက်၌၊ အတ္တနော–၏၊ အဂ်ီဇာတံ–ကို၊ တိလဖလမတ္တမ္ပိ–နှမ်းတစ်စေ့ခန့်ကိုလည်း၊ ပဝေသေတွာ–သွင်း၍၊ မေထုနံ ဓမ္မံ–ကို၊ ပဋိသေဝန္တော–မှီဝဲသော ရဟန်းသည်၊ ပါရာဇိကော–သို့၊ အာပဇ္ဇတိ–ရောက်၏။

၅၇။ ပန–ဆက်၊ အာပဇ္ဇန္တော–သော်၊ ယသ္မာ–ကြောင့်၊ သေဝနစိတ္တေနေဝ–မှီဝဲကြောင်း စိတ်ဖြင့်သာလျှင်၊ (မှီဝဲလိုသော စိတ်ဖြင့်သာလျှင်)၊ အာပဇ္ဇတိ–၏၊ တေန–ထိုမှီဝဲကြောင်း စိတ်နှင့်၊ ဝိနာ–ကင်း၍၊ နု (အာပဇ္ဇတိ) –မရောက်၊ တသ္မာ–ကြောင့်၊ တံလက္ခဏော–ထို အမှတ်အသားကို၊ ဒသ်ယေန္တော–သော၊ ဘဂဝါ–သည်၊ **ဘိက္ခုသ သေဝနစိတ္တဲ့ ဥပဋ္ဌိတေတိ** အာဒိ–ကို၊ အာဟ–ပြီ၊ တဲတ္ထ–ထို ဘိက္ခုသ သေဝနစိတ်ဲ့ ဥပဋ္ဌိတေ အစရှိသော စကားရပ်၌၊ **ဘိက္ခုသ္ဿာတိ**–ကား၊ မေထုန သေဝနကသ–မေထုန်မှီဝဲသော၊ ဘိက္ခုသ– ၏၊ **သေဝနစိတ်ဲ့ ဥပဋ္ဌိတေတိ** (ဧတ္ထ)– ဤပါဠိ၌၊ (သေဝနစိတ်ဲ့ကို–ဟူသောသဒ္ဒါသည်၊) ဘုမ္မတ္ထေ–သတ္တမီဝိဘတ် အနက်၌၊ ပစ္စတ္တဝစန–ပဌမာ ဝိဘတ်ရှိသော သဒ္ဒါတည်း၊ သေဝနစိတ္တေ–မှီဝဲကြောင်းစိတ်သည်၊ ပစ္စုပဋ္ဌိတေ–ရှေးရှုတည်လသော်၊ ဣတိ အတ္ထော–နက်၊ [အနက်တူ ပုဒ်တို့သည် ဝိဘတ်တူမြဲဖြစ်၏၊ သေဝနစိတ်ဲ့၌ကား ပဌမာဝိဘတ် ဖြစ်နေ၍ ဝိဘတ်မတူသောကြောင့် "ဘုမ္မတ္ထေ ပစ္စတ္တဝစန" ဟုမိန့်သည်။]

ဝစ္ဆမဂ္ဂ် အဂ်ီဇာတံ ပဝေသေန္တ သ္ဿာတိ–ကား၊ ယေန မဂ္ဂေန–အကြောင်းလမ်းပေါက်ဖြင့်၊ ဝစ္ဆ–ကျင်ကြီးသည်၊နိက္ခမတိ–ထွက်၏၊ တံ မဂ္ဂ–ထိုလမ်းပေါက်သို့၊ အတ္တနော၏၊ အဂ်ီဇာတံ– သော၊ ပုရိသနိမိတ်ဲ့– ကို၊ တိလဖလမတ္တမ္ပိ– ခန့်လည်း၊ ပဝေသေန္တ သ–သွင်းသော ရဟန်း၏၊ **အာပတ္တိ ပါရာဇိကဿာတိ**–ကား၊ ပါရာဇိကာ–ကမည်သော၊

အာပတ္တိ–သည်၊ အသ–ဖြစ်၏၊ ဟောတိ–၏၊ ဣတိ အတ္ထော–နက်၊ **အဝ** ဝါ–ထို့ပြင် တစ်နည်းကား၊ **အာပတ္တိ**တိ–ကား၊ အာပဇ္ဇန်–ရောက်ခြင်းသည်၊ ဟောတိ–၏၊ ("အာပဇ္ဇန် အာပတ္တိ" ဟုပြုပါ–ဟူလို၊) **ပါရာဇိကသာ**တိ–ကား၊ ပါရာဇိကမ္မသ–ပါရာဇိက အာပတ်သို့၊ (အာပတ္တိ–ရောက်ခြင်းသည်၊ ဟောတိ–၏၊) သဗ္ဗတ္ထ–အလုံးစုံသော ပုဒ်တို့၌၊ ဧသနယော၊ ဤ နည်းတည်း၊ [အာပတ္တိသံယောဇနသော သ အစရှိသော ပုဒ်တို့၌လည်း ၂ နည်းပေးပါ –ဟူလို။]

၅၈။ ဧဝံ–သို့၊ သေဝနစိတ္တေနေဝ–ဖြင့်သာလျှင်၊ ပဝေသေန္တသ– သွင်းသောရဟန်း၏၊ အာပတ္တိ–ကို၊ ဒဿေတွာ–ပြီး၍၊ ဣဒါနိ–၌၊ ယသ္မာ–ကြောင့်၊ တံပဝေသနံနာမ–ထိုသွင်းခြင်းမည်သည်၊ ကေဝလံ–သက်သက်၊ အတ္တာပဏ္ဏမေနေဝ–မိမိလုံ့လဖြင့်သာလျှင်၊ နဟောတိ–ဖြစ်သည် မဟုတ်သေး၊ ပရူပဏ္ဏမေနာပိ– သူတစ်ပါးလုံ့လဖြင့်လည်း၊ ဟောတိ–ဖြစ်သေး၏၊ စ–ဆက်၊ တတြပိ–ထိုသူတစ်ပါးလုံ့လဖြင့် ဖြစ်ရာ၌လည်း၊ သာဒယန္တေ သေဝ– သာယာသည်သာလျှင်ဖြစ်သော၊ ပဋိသေဝနစိတ္တသမဋ္ဌိသ (ဧ)–မိုဝဲကြောင်းစိတ်နှင့် ပြည့်စုံသော ရဟန်း၏သာလျှင်၊ [သာဒယန္တေ သကိုပင် "ပဋိသေဝနစိတ္တသမဋ္ဌိသ" ဟု ထပ်ဖွင့်၊] အာပတ္တိ–သည်၊ (ဟောတိ–၏၊) ဣတရသ–အခြားရဟန်း၏၊ [မသာယာသော ရဟန်း၏–ဟူလို၊] (အာပတ္တိ–သည်၊ နဟောတိ–ဖြစ်သည်မဟုတ်၊) တသ္မာ–ကြောင့်၊ သဒ္ဓါပဗ္ဗဇိတာ– သဒ္ဓါဖြင့် ရဟန်းပြုခဲ့ကုန်သော၊ ယေကုလပုတ္တာ– အကြင်အမျိုးကောင်းသားတို့သည်၊ သမ္မာပဋိပန္နကာ–ကောင်းစွာကျင့်ကြကုန်သည်၊ (ဟုတွာ)၊ ပရူပဏ္ဏမေန – ဖြင့်၊ ပဝေသနေ – သွင်းခြင်းသည်၊ သတိပိ–ရှိပါသော်လည်း၊ နသာဒယန္တိ–မသာယာကုန်၊ တေသံ–ထိုအမျိုးကောင်းသားတို့ကို၊ ရက္ခဏတ္ထံ–ငှာ၊ **ဘိက္ခုပစ္စတ္ထိကာ မနုဿိတ္ထိန္တိ**အာဒိ– ကို၊ အာဟ–ပြီ၊ တတ္ထ – ထိုဘိက္ခုပစ္စတ္ထိကာ မနုဿတို့ အစရှိသော စကားရပ်၌၊ ပဋိပက္ခ–ဆန့်ကျင်ဘက်ကို၊ [သီလပျက်ခြင်းကို–ဟူလို၊] (တစ်နည်း) ပဋိက္ခ–ဆန့်ကျင်ဘက်ရန်သူအဖော်ကို၊ အတ္ထယန္တိ ဣစ္ဆန္တိ–အလိုရှိကုန်၏၊ ဣတိ–ကြောင့်၊ **ပစ္စတ္ထိကာ**–ကတို့မည်၏၊ ဘိက္ခု ဧဝ–ရဟန်းတို့သည်ပင်၊ ပစ္စတ္ထိကာ–ဆန့်ကျင်ဘက်ကို အလိုရှိသောရန်သူတို့တည်း၊ **ဘိက္ခုပစ္စတ္ထိကာ**–ဆန့်ကျင်ဘက်ကို အလိုရှိသောရန်သူရဟန်းတို့၊

ဟောတိတိ အတ္ထော။ ။ ပါရာဇိကသကို "ပါရာဇိကာ+အသ" ဟု ပုဒ်ဖြတ်၍ အသကို "ဟောတိ" ဟု ဖွင့်သည်၊ ထိုသို့ ဖွင့်သဖြင့် အသဓာတ်နောင် တိဝိဘတ်ကို ဓာတုန်နှင့်တကွ ကပ်ကြောင်းဖြင့် "သ" ပြုဟု ကြံသင့်၏၊ ရူပဝိဒိတ်ကား ဃျေနှင့်တကွ ဓာတုန်(သ်)ကို သပြုသည်။

ဧတံ–ဤဘိက္ခုပစ္စတ္ထိကာ ဟူသော အမည်သည်၊ ဝိသဘာဂါနံ–သဘောမတူကုန်သော၊ ဝေရိဘိက္ခူနံ–ရန်သူရဟန်းတို့၏၊ အဓိဝစနံ–အမည်တည်း။

မနုဿိတ္ထိ ဘိက္ခုဿ သန္တိကေ အာနေတ္တာတိ–ကား၊ ဣသာပကတာ–ဣသာသည် ပင်ကိုသဘောမှ ကင်းအောင်ပြုအပ်ကုန်သည်၊ ဝါ–ဣသာသည် လွမ်းမိုးနှိပ်စက်အပ်ကုန်သည်၊ (ဟုတ္တာ)၊ တံ ဘိက္ခုံ–ကို၊ နာသေတုကာမာ–ဖျက်ဆီးလိုကုန်သည်၊ (ဟုတ္တာ)၊ အာမိသေန–ဆွမ်းစသော အာမိသဖြင့်၊ ဥပလာပေတ္တာဝါ–ဖြားယောင်း၍သော်လည်းကောင်း၊ မိတ္တာသန္ထဝေသေနဝါ– မိတ်ဆွေဖွဲ့ခြင်း၏ အစွမ်းဖြင့် သော်လည်းကောင်း၊ အမှာကံ–တို့၏၊ ဣဒံ ကိစ္စံ–ကို၊ ကရောဟိ–ပြုပေးပါလော့၊ ဣတိ–သို့၊ ဝတ္တာ–၍၊ ကိဉ္စိ–တစ်စုံတစ်ယောက်သော၊ မနုဿိတ္ထိ– ကို၊ ရတ္တိဘာဂေ–ညဉ့်အဖို့၌၊ တဿ ဘိက္ခုဿ–၏၊ ဝသနောကာသံ–နေရာအရပ်သို့၊ အာနေတ္တာ–ဆောင်၍၊ **ဝစ္စမဂ္ဂေန အဂ်ဿတံ အဘိနိသီဒေန္တီ**တိ– ကား၊ တံ ဘိက္ခုံ–ကို၊ ဟတ္ထပါဒသီသာဒီသု–လက်, ခြေ,ဦးခေါင်းအစရှိသည်တို့၌၊ သုဂ္ဂဟိတံ–ကောင်းစွာကိုင်အပ်သည် မည်လောက်အောင်၊ နိပ္ပရိပ္ဖန္ဒံ– လှုပ်ရှားခြင်းမရှိအောင်၊ (မလှုပ်နိုင်အောင်)ဂဟေတ္တာ–ကိုင်၍၊ ဣတ္ထိယာ–၏၊ ဝစ္စမဂ္ဂေန–ဖြင့်၊ တဿ ဘိက္ခုနော–၏၊

ဘိက္ခုပစ္စတ္ထိကာ။ ။ "ပတိ+အတ္ထိကာ" ဟုခွဲ၊ အတ္ထမာတ်သည်၊ ယာစ–တောင်းရမ်းခြင်းအနက်ကိုဟော၏၊ တောင်းရမ်းဟူသည် အလိုရှိခြင်းတည်း၊"ပတိ"ကား အဘိဓာန်လာအနက်တို့တွင် ဝါမာဒါန– ဆန့်ကျင်ဘက်ကို ယူခြင်းအနက်ကို ဟော၏၊ "ဆန့်ကျင်ဘက်" ဟူရာ၌ "သီလပျက်ခြင်းဟူသော ဆန့်ကျင်ဘက်, မိမိဖျက်ဆီးလိုသော ရဟန်း၏ ဆန့်ကျင်ဘက် (မိမိကိုကူညီမည့်အဖော်) " ဟု ၂ မျိုးဖွင့်၏၊ ထို၂မျိုးလုံးအလိုရှိသော ရဟန်းကို "ဘိက္ခုပစ္စတ္ထိက" ဟု ခေါ်သည်၊ အတ္ထိကာ၌ အတ္ထမာတ်, ဣကို အကပြု၍ အကို ဣပြုဟုကြ၊ ရာဇစောရစသည်ဖြင့် ပစ္စတ္ထိကများစွာရှိ၍ "ဘိက္ခု" ဟု ဝိသေသံန ပြုသောကြောင့်"ဘိက္ခုဇ+ ပစ္စတ္ထိကာ"ဟု ကမ္မဓာရဲပြုရသည်၊ "ဘိက္ခုဿ+ပစ္စတ္ထိကာ" ဟု ပြုလျှင်ကား ရာဇစသည်တို့လည်း ရဟန်း၏ ရန်သူဖြစ်သောကြောင့် ထိုသူတို့ပါ ယူရမည်ဖြစ်၍ ထိုသို့ဆဋ္ဌီတပ္ပုရိသ်မပြုရ၊ [ပဋ္ဌိပက္ခံ အတ္ထယန္တိ သိက္ခာကာမာနံ ဘိက္ခုနံ ပဋ္ဌိပက္ခံ (ဒုဿီလဘာဝံ) အတ္ထယန္တိ ဂဏ္ဍိပဒေသု ဝုတ္တံ၊ အတ္ထနော ဝေရိပုဂ္ဂလဿပန ပဋ္ဌိပက္ခဘူတံ ကဋ္ဌ အမိတ္တံ (အတ္ထနော သဟာယ ဘာဝ မုပဂစ္ဆ န္တံ) အုတ္ထယန္တိ ဂဝေသန္တိတိ ဧဝမေတ္ထအတ္ထော ဒဋ္ဌဗ္ဗော။– သာရတ္ထ။]

ဣသာပကတာ။ ။ "ဣသာယ-သံသည်+အပ–ပင်ကိုသဘောမှကင်းအောင်+ကတာ– ပြုအပ်သူတို့" ဟု သဒ္ဒတ္ထဖြစ်၏၊ အပကတာကို "အဘိဘူတာ" ဟု ဖွင့်ခြင်းကား အဓိပ္ပာယတ္ထတည်း၊ သူတစ်ပါးတို့၏ လာဘသက္ကာရ ပေါများသည်ကို သည်းမခံနိုင်လောက်အောင် ဣသာ၏ အလွမ်းမိုးခံနေသူတို့–ဟူလို။

အင်္ဂလာတံ- ကို၊ အဘိနိသီဒေန္တီ- ဖိ၍ထိုင်စေကြကုန်၏၊ သမ္ဘယောဇေန္တီ- တကွ ယှဉ်စေကြကုန်၏၊ ဣတိ အတ္ထော-နက်၊ [ဝစ္ဆမဂ္ဂေန သဒ္ဓိं ယောဇေန္တီ။] **သော စေ**တိ အာဒိသု-သော စေအစရှိသော ပါဠိရပ်တို့၌၊ သော . ဘိက္ခု-သည်၊ ဝစ္ဆမဂ္ဂဇ္ဈန္ဓ ရုံ-ဝစ္ဆမင်္ဂလာတွင်းသို့၊ အတ္တနော-၏၊ အင်္ဂလာတသ-ကို၊ ပဝေသနံ-သွင်းခြင်းကို၊ စေ သာဒယတိ-အကယ်၍ သာယာအုံ့၊ စေ အဓိဝါသေတိ-အကယ်၍ သည်းခံနေအုံ့၊ တသ္မိं ခဏေ-ထို သွင်းဆဲခဏ ၌၊ သေဝနစိတ္တံ-မှီဝဲကြောင်းစိတ်ကို၊ စေဥပဋ္ဌာပေတိ-အကယ်၍ ဖြစ်စေအုံ့၊ ပဝိဋ္ဌံ- သွင်းပြီးခြင်းကို၊ စေသာဒယတိ-အုံ့၊စေ အဓိဝါသေတိ-အုံ့၊ ပဝိဋ္ဌကာလေ-သွင်းပြီးရာ အခါ၌၊ သေဝနစိတ္တံ-ကို၊ ဇ်စေ ဥပဋ္ဌာပေတိ-အုံ့၊ ဋ္ဌိတံ-တန်ရပ်ခြင်းကို၊ ပေ၊ ဋ္ဌာနုပဋ္ဌာကာလေ-တန်ရပ်ခြင်းသို့ ရောက်ရာအခါ၌၊ သုက္ကဝိသဋ္ဌိသမယေ- သုက်လွှတ်ရာအခါ၌၊ ပေ၊ ဥဒ္ဓရဏံ- နုတ်ခြင်းကို၊ ပေ၊ နိဟရဏကာလေ-နုတ်ရာအခါ၌၊ ပေ၊ ဇဝံ-သို့၊ စတ္ဂသု ဋ္ဌာနေသု-လေးဌာနတို့၌၊ သာဒယန္တော-သာယာသောရဟန်းသည်၊ မမ-၏၊ ဝေရိသမဏောဟိ-ရန်သူရဟန်းတို့သည်၊ ဣဒံ-ဤအမှုကို၊ ကတံ-ပြုအပ်ပြီ၊ ဣတိ-သို့၊ ဝတ္တုံ-ပြောဆိုခြင်းငှာ၊ နလဘတိ-မရ၊ ပါရာဇိကာပတ္တိမေव-ဇိကအာပတ်သို့သာ၊ အာပဇ္ဇတိ-၏။

စ-ဆက်၊ ဣမာနိ စတ္တာရိ- ဤ ၄ ဌာနတို့ကို၊ သာဒယန္တော-သာယာသော ရဟန်းသည်၊ အာပဇ္ဇတိ ယထာ-အာပတ်သို့ ရောက်သကဲ့သို့၊ ဇဝံ-တူ၊ပုရိမံ-ရှေ့ဖြစ်သော၊ ဇကံ-တစ်ဌာနကို၊ အသာဒယိတ္တာ-၍၊ တိဏိ-၃ ဌာနတို့ကို၊ သာဒယန္တောပိ- သာယာသော ရဟန်းသည်လည်းကောင်း၊ ဒွေ- ၂ ဌာနတို့ကို၊ သာဒယန္တောပိ-လည်းကောင်း၊ တိဏိ-၃ ဌာန တို့ကို၊ အသာဒယိတ္တာ-၍၊ ဇကံ-ကို၊ သာဒယန္တောပိ- လည်းကောင်း၊ အာပဇ္ဇတိ(ယဝ-အာပတ်သို့ရောက်သည်သာ၊ ပန-ကား၊ သဗ္ဗသော-အားဖြင့်၊ အသာဒယန္တော -သော၊ အာသီဝိသမုခံ-လျှင်မြန်သော အဆိပ်ရှိသော မြွေ၏ခံတွင်းသို့၊ ပဝိဋ္ဌဝိယ-သွင်းအပ်သကဲ့သို့လည်းကောင်း၊ အင်္ဂါရကာသုံ-မီးကျီးတွင်းမီးကျီးစုသို့၊ ပဝိဋ္ဌဝိယ စ-လည်းကောင်း၊ (တထာ-တူ)၊ ပဝိဋ္ဌ-သွင်းအပ်သော၊ အင်္ဂလာတံ-ကို၊ မညမာနော-မှတ်ထင်သော ရဟန်းသည်၊

ပဝေသနစသည်။ ။ပဋ္ဌ ဝိသ, ကာရိတ်ကော, ယုပစ္စည်းဖြင့် "ပဝေသန- ဝင်စေခြင်း" သဒ္ဒတ္ထ "သွင်းခြင်း"ဟု အဓိပ္ပာယတ္ထဖြစ်၏၊ အဖျားမှ အရင်းထိအောင် သွင်းခြင်းကို "ပဝေသန" ဟု လည်းကောင်း, ထိုသို့ သွင်း၍ အစွမ်းကုန် ဝင်ခြင်းကို "ပဝိဋ္ဌ"ဟုလည်းကောင်း[ပဝိဋ္ဌ၌ တပစ္စည်းသည် အတိတ်ဟော။] ထိုသို့ သွင်းပြီး၍ မနုတ်သေးဘဲ တန်ရပ်ခြင်းကို "ဋ္ဌိတ" ဟု လည်းကောင်း, အဖျားထိအောင် နုတ်ခြင်းကို "ဥဒ္ဓရဏ"ဟုလည်းကောင်း ခွဲခြားပါ။

နာပဇ္ဇတိ–အာပတ်သို့ မရောက်၊ တေန–ကြောင့်၊ **ပဝေသနံ နာ သာဒယတိ၊ ပေ၊ ဥဒ္ဓရဏံ နာသာဒယတိ၊ အနာပတ္တိတိ**–ဟူ၍၊ (ဘဂဝတာ–သည်၊) ဝုတ္တံ–ပြီ၊ ဟိ–မှန်၊ ဝေရုပ်–ဲ သော၊ အာရဒ္ဓဝိပဿကံ–အားထုတ်အပ်သော ဝိပဿနာရှိသော၊ ကာယေ စ–၌လည်းကောင်း၊ ဇီဝိတေ စ–၌လည်းကောင်း၊ အနပေက္ခံ–ငဲ့ကွက်ခြင်းလည်းမရှိသော၊ (ဣမံပုဂ္ဂလံ၌စပ်၊ သဗ္ဗာယတနာနိ – စက္ခုစသော အလုံးစုံသော အာယတနတို့ကို၊ ကောဒသဟိ– နှင့်သော၊ အဂ္ဂိဟိ – ရာဂအစရှိသောမီးတို့သည်၊ သမ္မဒ္ဓလိတာနိ စ–ထက်ဝန်းကျင်တောက်လောင်အပ်သည်တို့ကိုလည်းကောင်း၊ [ပဿန္တံ–၌စပ်၊ ဥပဒ္ဒဟန္တံ ပါသည်ကား မကောင်း၊] ပဋ္ဌကာမဂုဏေ–တို့ကို၊ ဥက္ခိတ္တာသိကေ–မြှောက်အပ်သော သန်လျက်ရှိကုန်သော၊ ဝဓကေ ဝိယ – သူသတ်သမား၊ ကိုကဲ့သို့ လည်းကောင်း၊ ပဿန္တံ – ရှုတတ်သော၊ ဣမံ ပုဂ္ဂလံ – ကို၊ ရက္ခန္တော – လိုသော၊ ဘဂဝါ– သည်၊ အသ–ထိုရဟန်း၏၊ ပစ္စတ္ထိကာနံ– ရန်သူရဟန်းတို့၏၊ မနောရထာ ဝိယာတံ စ–စိတ်အလိုဏ် ပျက်စီးခြင်းကိုလည်း၊ ဝါ–စိတ်တိုင်းကျ မဖြစ်ခြင်းကိုလည်း၊ ကရောန္တော–ပြုတော်မူလိုသည်၊ (ဟုတ္တာ)၊ ပဝေသနံ နာ သာဒယတိတိအာဒိကံ–သော၊ ဣမံ စတုက္ကံ–ဤစတုက္ကကို၊ နိဟရိတ္တာ–ထုတ်ဆောင်တော်မူ၍၊ ထပေသိ၊ ထားတော်မူပြီ၊ ဣတိ–အပြီးတည်း။

ပဌမစတုက္ကကတာ–သည်၊ နိဋ္ဌိတာ–ပြီ။

၅၉။(၆၀။ ဧဝံ–သို့၊ ပဌမစတုက္ကံ–ကို၊ ဒဿေတ္တာ–ပြီး၍၊ ဣဒါနိ–၌၊ ယသ္မာ–ကြောင့်၊ ဘိက္ခုပစ္စတ္ထိကာ–ဆန့်ကျင်ဘက်ကိုအလိုရှိသောရန်သူရဟန်းတို့သည်၊ ဣတ္ထိ–ကို၊ အာနေတ္တာ–၍၊ ကေဝလံ–သက်သက်၊ ဝစ္စမဂ္ဂေနေဝ–ဖြင့်သာလျှင်၊ နအဘိနိသီဒေန္တိ–ဖိ၍ထိုင်စေကုန်သည်မဟုတ်သေး၊ အထ ခေါ–စင်စစ်ကား၊ ပဿာဝမဂ္ဂေနပိ–ဖြင့်လည်းကောင်း၊ မုခေနပိ–လည်းကောင်း၊ (အဘိနိသီဒေန္တိ–နှင်သေး၏၊) စ–ဆက်၊ ဣတ္ထိ–ကို၊ အာနေန္တာပိ–ဆောင်ကုန်ပြန်သော်လည်း၊ [အာနေတ္တာပိ–ရှိသည်ကား မကောင်း၊] ကေစိ–အချို့ရဟန်းတို့သည်၊ ဇာဂရန္တိ–နိုးနေသော မိန်းမကို၊ အာနေန္တိ–နှင်၏၊ ကေစိ–တို့သည်၊ သုတ္တံ–အိပ်ပျော်နေသောမိန်းမကို၊ (အာနေန္တိ–နှင်၏၊) ကေစိ–တို့သည်၊ မတ္တံ–ယစ်မူးသော မိန်းမကို၊ [သေရည် အစရှိသည်တို့ဖြင့် ယစ်မူးသော

မီးတဆယ့်တစ်။ ။ရာဂ, ဒေါသ, မောဟ, ဇာတိ, ဇရာ,မ ရဏ,သောက, ပရိဒေဝ, ဒုက္ခ, ဒေါမနဿ, ဥပါယာသ၊ ဤဘဝပါးကို မိမိကိန်းရာသတ္တဝါကိုလောင်တတ် လွန်စွာပူဇော်တတ်, အငြိမ်းလည်း ခက်သောကြောင့်"မီး"ဟုခေါ်သည်။["ရာဂါဒယော ဟိ အနုဒဟနဋ္ဌေန အဂ္ဂိတိ ဝုစ္စန္တိ၊ တေ (ဟိ) ယသ သန္တိ၊ တံ နိဋ္ဌဟန္တိ, မဟာပရိဠာဟာ စ ဟောန္တိ ဒုန္နိဗ္ဗာပယာ စ။]

မိန်းမကို၊] အာနေန္တိ၊ ကေစိ–တို့သည်၊ ဥမ္မတ္တံ–ရူးသွပ်သော မိန်းမကို၊ အာနေန္တိ၊ ကေစိ–တို့သည်၊ **ပမတ္တံ** – မေ့လျော့သော မိန်းမကို၊ အာနေန္တိ၊ အညဝိဟိတံ–အခြား အာရုံ၌ ထားအပ်သော စိတ်ရှိသော၊ ဝိက္ခိတ္တစိတ္တံ–ပျံ့လွင့်သော စိတ်ရှိသောမိန်းမကို၊ (အာနေန္တိ၊) ဣတိ အတ္ထော–နက်။

ကေစိ–တို့သည်၊ **မတံ**–သေပြီးသော၊ **အက္ခယိတံ**–မခဲစားအပ်သေးသောနိမိတ်ရှိသော မိန်းမကို၊ အာနေန္တိ၊ သောဏသိင်္ဂါလာဒိဟိ–အိမ်ခွေး, တောခွေး အစရှိသည်တို့သည်၊ အက္ခယိတနိမိတ္တံ–မခဲစားအပ်သောနိမိတ်ရှိသောမိန်းမကို၊ (အာနေန္တိ၊) ဣတိ အတ္ထော၊ ကေစိ–တို့သည်၊ **မတံ**–သော၊ **ယေဘုယ္ယေန**–များသောအားဖြင့်၊ **အက္ခယိတံ**–မခဲစားအပ်သော နိမိတ်ရှိသော မိန်းမကို၊ အာနေန္တိ၊ ယသ္မာ–အကြင်အသေကောင်မ၏၊ နိမိတ္တော–နိမိတ်ဖြစ်သော၊ ဝစ္စမဂ္ဂေ–ဥ္စသော်လည်းကောင်း၊ ပဿာဝမဂ္ဂေ–ဥ္စသော်လည်း ကောင်း၊ မုခေဝါ–ဥ္စသော်လည်းကောင်း၊ ဗဟုတရော–များစွာသော၊ သြကာသော–အရပ်သည်၊ ဝါ–ကို၊ အက္ခယိတော–ခွေး မြေခွေးစသည်တို့ မခဲစားအပ်သည်၊ ဟောတိ၊ (သာ–ထိုအသေကောင်မသည်၊) ယေဘုယ္ယေန အက္ခယိတာ နာမ–ယိတာမည်၏၊ ကေစိ–တို့သည်၊ **မတံ**–သော၊ **ယေဘုယ္ယေန**–ဖြင့်၊ **ခယိတံ**–ခဲစားအပ်ပြီးသော နိမိတ်ရှိသော မိန်းမကို၊ အာနေန္တိ၊ ယသ္မာ–၏၊ ဝစ္စမဂ္ဂါဒိကေ–အစရှိသော၊ နိမိတ္တေ–၌၊ ဗဟု–များစွာသော အရပ်သည်၊ ခယိတံ–ခဲစားအပ်သည်၊

အညဝိဟိတံ။ ။ပမတ္တံကို အညဝိဟိတံ ဟု ဖွင့်၊ ထို အညဝိဟိတံကို "ဝိက္ခိတ္တစိတ္တံ" ဟု အဓိပ္ပာယတူ ဖွင့်သည်၊ အညသ္မိံ – အခြား အာရုံ၌ + ဝိဟိတံ – ထားအပ်သော စိတ်သည်၊ ယသ္မ အတ္ထိတိ အညဝိဟိတောတိ။

အက္ခယိတံ။ ။ စာအုပ်များ၌ "ခယိတ–ခါယိတ" ဟု ပါ၌ ၂မျိုးတွေ့ရ၏၊ ခယဓာတ် ဟု မရှိ၊ ခ (သင်္ကတ၌ "ဣ") ဓာတ်သည် ဟိ'သာအနက်ကို ဟော၏၊ ထိုသို့သင်္ကတ၌ ၂လုံးဆင့် ဓာတ်ဖြစ်၍ ဒွေဘော်လာရသည်ဟုကြဲလျှင် "ခိ" ဓာတ်ဖြစ်သင့်၏၊ ခိဓာတ်ဖြစ်လျှင် "ခ+ခယိတံ. အက္ခယိတံ" ဟုသာ ပါ၌ရှိသင့်၏၊ နောက်၌ "ခါဒိတံ"ဟု ဋီကာတို့ဖွင့်သောကြောင့် ခါဒဓာတ်မှ ဒုကိုယပြုဟု ကြဲလျှင် "ခါယိတံ"ဟု ရှိသင့်မည်ကဲ့သို့ထင်၏၊ သို့သော် "အက္ခာ" ဟု ဒွေဘော် ရောက်ဖို့အကြောင်းရှာရလိမ့်ဦးမည်၊ အသုဘခန်း"ဝိက္ခယိတက်–ဝိက္ခာယိတက်"၌လည်း ဤသို့ပင် စိစစ်ရာ၏။

အက္ခယိတနိမိတ္တံ။ ။အက္ခယိတံကို "အက္ခယိတနိမိတ္တံ" ဟု ဖွင့်သဖြင့် "နိမိတ္တံ"ဟူသော နောက်ပုဒ်ကျသော ဥတ္တရပဒလောပသမာသ် ဟုပြသည်။ "အက္ခယိတံ+နိမိတ္တံ ယသ္မာတိ အက္ခယိတာ" ဟု ပြု။ [အက္ခယိတနိမိတ္တာ အက္ခယိတသဒ္ဒေန ဝုတ္တာ, ဥတ္တရပဒလောပေန။]

ဟောတိ၊ အပ္ပံ- အနည်းငယ်သော အရေပ်သည်၊ အက္ခယိတံ- မခဲစားအပ်သည်၊ (ဟောတိ၊ သာ-သည်၊) ယေဘုယ္ယေနခယိတာနာမ-တာမည်၏။

"စ-ဆက်၊ ကေဝလံ-အမနုဿိတ္ထိ စသည်မဖက် သက်သက်၊ မနုဿိတ္ထိမေဝ-ကိုသာ၊ အာနေန္တိ- ဆောင်ကုန်သည်ကား၊ နု- မဟုတ်သေး၊ အထ ခေါ-ကား၊ အမနုဿိတ္ထိမ္ပိ-လူနှင့်တူသော ဘီလူးမ, နတ်မကိုလည်းကောင်း၊ တိရစ္ဆာနဂတိတ္ထိမ္ပိ-ကိုလည်းကောင်း၊ (အာနေန္တိ-နှ်သေး၏၊) စ-ဆက်၊ ကေဝလံ-ဥဘတောဗျည်း စသည်မဖက် သက်သက်၊ ဝုတ္တပ္ပကာရံ-ဆိုအပ်ပြီးသော အပြားရှိသော၊ ဣတ္ထိမေဝ-အမကိုသာ၊ နု (အာနေန္တိ)-သေး၊ ဥဘတောဗျဉ္ဇနကမ္ပိ-ကိုလည်းကောင်း၊ ပဏ္ဏကမ္ပိ-ကိုလည်းကောင်း၊ ပုရိသမ္ပိ-အထီးကိုလည်းကောင်း၊ အာနေန္တိ-နှ်သေး၏၊ တသ္မာ-ကြောင့်၊ တေသံ-ထို ဇာဂရန္တီစသောပုဂ္ဂိုလ်တို့၏၊ (ယောဇနာ၌ တစ်မျိုးခွဲ၏၊) ဝသေန-ဖြင့်၊ အညာနိပိ-နှ်သော၊ စတုက္ကာနိ-တို့ကို၊ ဒသေန္တော (ဟုတ္တာ) ဘိက္ခုပစ္စတ္ထိကာ မနုဿိတ္ထိ ဇာဂရန္တီနန္တိ အာဒိ အာဟ၊ တတ္ထ-ထိုဘိက္ခုပစ္စတ္ထိကာစသော စကားရပ်၌ ပါဠိယာ-၌၊ အသမ္မောဟတ္ထံ-မတွေဝေခြင်းအကျိုးငှာ၊ ဝုတ္တစတုက္ကာနိ-ဟောကော်မူ အပ်သော စတုက္ကတို့ကို၊ ဒဝံ-သို့၊ သန္ဓာတော-အရေအတွက်အားဖြင့်၊ ဝေဒိတဗ္ဗာနိ- နှ်၏၊ မနုဿိတ္ထိယာ-၏၊ တိဏ္ဏံ-နှ်သော၊ မဂ္ဂါနံ-တို့၏၊ ဝသေန-ဖြင့်၊ တိဏိ-နှ် သော၊ သုဒ္ဓိကစတုက္ကာနိ-သုဒ္ဓိကစတုက္ကတို့လည်းကောင်း၊ [ဇာဂရန္တီ-စသည်နှင့် မရောသောကြောင့် "သုဒ္ဓိက" ဟု ဆိုသည်၊] တိဏိ-နှ်သော၊ ဇာဂရန္တီ စတုက္ကာနိ-တို့လည်းကောင်း၊ တိဏိ, သုတ္တစတုက္ကာနိ-တို့လည်းကောင်း၊ ပေါတိဏိ-နှ်သော၊ ယေဘုယ္ယေန ခယိတစတုက္ကာနိ-တို့လည်းကောင်း၊ ဣတိ-သို့၊ သတ္တဝီသတိ-၂၇ ပါးသော၊ စတုက္ကာနိ-တို့လည်းကောင်း၊ အမနုဿိတ္ထိယာ-၌၊ တထာ-ထို၂၇ပါးသော စတုက္ကတို့လည်းကောင်း၊ တိရစ္ဆာနဂတိတ္ထိယာ-၌၊ တထာ-တို့လည်းကောင်း၊ ဣတိ-သို့၊ ဣတ္ထိဝါရေ-ဣတ္ထိဝါရ၌၊ ဧကာသီတိ-၈၁ပါးသော၊ စတုက္ကာနိ-တို့သည်၊ (ဟောန္တိ)၊ စ-ဆက်၊ ဣတ္ထိဝါရေ-၌၊ (ဧကာသီတိ-သော၊ စတုက္ကာနိ-တို့သည်၊ ဟောန္တိ) ယထာ-ကဲ့သို့၊ ဧဝံ-တူ၊ ဥဘတောဗျဉ္ဇနကဝါရေ (ပိ)-၌လည်း၊ (ဧကာသီတိ-သော၊ စတုက္ကာနိ-တို့သည်၊ ဟောန္တိ)၊ ပန-ကား၊ ပဏ္ဏကပုရိသဝါရေသု-ပဏ္ဏကဝါရ, ပုရိသဝါရတို့၌၊ ဒ္ဝိန္နံ ဒ္ဝိန္နံ-၂ခုစီ, ၂ခုစီကုန်သော၊ မဂ္ဂါနံ-တို့၏၊ ဝသေန-ဖြင့်၊ စတုပဏ္ဏာသ စကုပဏ္ဏာသ-၅၄ပါး, ၅၄ပါးသော၊ (စတုက္ကာနိ-တို့သည်၊) ဟောန္တိ၊ ဧဝံ-လျှင်၊ သဗ္ဗာနိပိ-အလုံးစုံတို့သည်လည်း၊ ဒွေသတာနိ-နှစ်ရာလည်းဖြစ်ကုန်သော၊ သတ္တတိ ၇-ခုနှစ်ဆယ်လည်းဖြစ်သော၊ စတုက္ကာနိ-တို့သည်၊ ဟောန္တိ၊ တာနိ-ထို အလုံးစုံသော စတုက္ကတို့သည်၊ ဥတ္တာနုတ္ထာနိယေဝ။

ပန-ဆက်၊ သဗ္ဗဝါရေသု-တို့၌၊ ဧတ္ထ-ဤဓာဂရန္တိ'အစရှိသော ဌာနတို့တွင်၊ **မတံ၊ ပေ၊ ခယိတန္တိ** တေသို့' ဌာနေ-၌၊ အယံ-ဤဆိုအပ်လတ္တံ့ကား၊ ဝိနိစ္ဆယော-တည်း၊ ["သဗ္ဗဝါရေသုတိပဒံ တေသို့' ဌာနေတိ ပဒေ အာဓာရော" ဟု ယောဇနာ ရှိသော်လည်း မကောင်း၊ ဝိနိစ္ဆယောဠ် သာမညအာဓာရစုပ်သင့်သည်၊ တေသို့' ဌာနေ-ကား ဝိသေသအာဓာရ။] ကိရ-ချဲ့၊ တဗ္ဗပဏ္ဏိဒီပေ-သီဟိုဠ်ကျွန်း၌၊ ဒွေ-ပါးကုန်သော၊ ဝိနယဓရာ-ဝိနည်းဓိုရ်ဖြစ်ကုန်သော၊ သမာနာစရိယကာ-တူသော ဓမ္မာစရိယ ရှိကုန်သော၊ [ဧကာစရိယသ ပါဌကန္တေ ဝါသိကာ-စာရွတ်ဆိုသော (စာတက်သော) အနီးနေတပည့် ဖြစ်ကုန်သော၊] ထေရာ အဟေသုံ၊ **ဥပတိဿတ္ထေရော** စ-လည်းကောင်း၊ **ဖုဿရေဝတ္ထေရော** စ-လည်းကောင်းတည်း၊ တေ-ထိုထေရ်တို့သည်၊ မဟာဘယေ-ဗြဟ္မဏတိဿဘေးကြီးဖြစ်ရာအခါ၌၊ ဝိနယပိဋကံ-ကို၊ ပရိဟရန္တာ-ဆောင်ရွက်ကုန် လျက်၊ ရက္ခိ'သု-စောင့်ရှောက်ကြကုန်ပြီ၊ တေသု-ထို ၂ပါးတို့တွင်၊ ဥပတိဿတ္ထေရော-သည်၊ ဗျတ္တတရော - သာ၍ ထက်မြက်၏၊ တဿာပိ - ထို ဥပတိဿထေရ်၏လည်း၊ ပေ၊ တေသု-၂ပါးတို့တွင်၊ မဟာသုမတ္ထေရော၊ နဝကွတ္တုံ-ဂုကြိမ်၊ ဝါ-ဂုခေါက်၊ ဝိနယပိဋကံ-ကို၊ အသောသိ-နာယူပြီ၊ ဝါ-သင်ယူပြီ၊ မဟာပဒုမတ္ထေရော တေန သဒ္ဓိ'၊ နဝကွတ္တုံ-လည်းကောင်း၊ ဝိသုံ-သီးခြား၊ ဧကတောဝ-တစ်ပါးတည်းသာလျှင်၊ နဝကွတ္တုံ စ လည်းကောင်း၊ ဣတိ-သို့၊ ပေ၊ တေသု-ထို ၂ ပါးတို့တွင်၊ အယမေဝ- ဤမဟာပဒုမထေရ်သည်သာ၊ ဗျတ္တတရော၊ တေသု-ထို၂ပါးတို့တွင်၊ မဟာသုမတ္ထေရော နဝကွတ္တုံ ဝိနယပိဋကံ၊ သုတွာ-နာယူပြီး၍၊ အာစရိယံ၊ မုဋ္ဌိတွာ- လွတ်၍၊ အပရဂ်ံ-ဂဏ်ါမြစ်၏ တစ်ဖက်ကမ်းသို့၊ အဂမာသိ၊ တတော-ထိုသို့သွားခြင်းကြောင့်၊ မဟာပဒုမတ္ထေရော, အာဟ-ပြောပြီ (ကိ')၊ ယော-အကြင်ဝိနည်းဓိုရ်သည်၊ ဓရမာနကံယေဝ-သက်တော်ထင်ရှား ရှိသည်သာလျှင် ဖြစ်သော၊ အာစရိယံ-ကို၊ မုဋ္ဌိတွာ- လက်လွတ်၍၊ **အညတ္ထ**-အခြားအရပ်၌၊ ဝသိတဗ္ဗံ-နေထိုက်၏ဟူ၍၊ မညတိ-မှတ်ထင်၏၊ ဧသ(ဧသော) ဝိနယဓရော-သည်၊ သူရော ဝတ ရေ-ဟေ...ရဲပါပေစွ၊ [ဝတ ရေတိ- ဂရဟတ္ထေနိပါတော။] အာစရိယေ-သည်၊ ဓရမာနေ-စဉ်၊ ဝိနယဝိဋကဋ္ဌ-ကိုလည်းကောင်း၊ အဋ္ဌကထာ စ-တို့ကိုလည်းကောင်း၊ အနေကကွတ္တုံ- အကြိမ်များစွာ၊ ဝါ-အခေါက်ပေါင်းများစွာ၊ ဂဟေတွာပိ- သင်ယူပြီး၍လည်း၊ နဝိသဇ္ဇေတဗ္ဗံ နနု- မလွတ်ထိုက်သည်မဟုတ်ပါ လော၊ နိစ္စကာလံ-မြဲသောကာလပတ်လုံး၊ သောတဗ္ဗံ နနု-နာယူထိုက်သည် မဟုတ်ပါ လော၊ အနုသံဝစ္ဆရံ-နှစ်စဉ်၊ သဇ္ဈယိတဗ္ဗံ နနု- ရွတ်အံ့ထိုက်သည် မဟုတ်ပါလော၊ ဣတိ (အာဟ)။

ဧဝံ-သို့၊ ဝါ-သို့ကလောက်၊ ဝိနယဂရုကာနံ-ဝိနည်း၌ အလေးပြုကုန်သော၊ [ဤစကားဖြင့် နောက်၌ ဤဆရာများ၏ အဆုံးအဖြတ်ကို အလေးပြုထိုက်ကြောင်း ပြ၏။] ဘိက္ခုနံ-တို့၏၊ ကာလေ-အခါ၌၊ ဝါ-လက်ထက်၌၊ ဧကဒိဝသံ-တစ်နေ့သ၌၊ ဥပတိဿတ္ထေရော၊ မဟာပဒုမတ္ထေရပ္ပမုခါနံ-မဟာပဒုမထေရ်အမှူးရှိကုန်သော၊ ပဋ္ဌန်း အန္တေဝါသိကသတာနံ-ငါးရာသော အနီးနေတပည့်တို့အား၊ ပဌမပါရာဇိကသိက္ခာပဒေ-၌၊ ဣမံ ပဒေသံ-ဤမတ် ယေဘုယျေန အက္ခယိတံ အစရှိသော ပါဠိရပ်ကို၊ သံဝဏ္ဏေန္တော-ဖွင့်ပြလျက်၊ [အဋ္ဌကထာဖွင့်ပုံ သဘောအားဖြင့် အနက်အဓိပ္ပာယ် ပြောပြလျက်။] နိသိန္နော-နေသည်၊ ဟောတိ-၏၊ တံ-ထို ဥပတိဿထေရ်ကို၊ အန္တေဝါသိကာ ပုစ္ဆိံသု၊ (ကိံ) ဘန္တေ၊ ယေဘုယျေန အက္ခယိတေ-ယေဘုယျေန အက္ခယိတ အလောင်းကောင်၌၊ ပါရာဇိကံ-ပါရာဇိက အာပတ်သည်၊ (ဟောတိ-ဖြစ်၏၊) ယေဘုယျေန ခယိတေ-ယေဘုယျေန ခယိတအလောင်းကောင်၌၊ ထုလ္လစ္စယံ (ဟောတိ) ဥပမုက္ခယိတေ- ထက်ဝက်ခဲစားအပ်သော နိမိတ်ရှိသော အလောင်းကောင်၌၊ ကေန-အဘယ်သည်၊ ဘဝိတဗ္ဗံ-ဖြစ်ထိုက်ပါသနည်း၊ ဣတိ (ပုစ္ဆိံသု)၊ ဣတိ ဟေ အာဟ၊ (ကိံ)၊ အာဝုသော-တို့၊ ဗုဒ္ဓါနာမ-မည်သည်၊ ပါရာဇိကံ-ကို၊ ပညပေန္တော-ပညတ်တော်မူကုန်လသော်၊ သာဝသေသံ-အကြွင်းအကျန် ရှိသည်ကို၊ ကတ္တာ-၍၊ နပညပေန္တိ-ပညတ်တော် မမူကြကုန်၊ အနဝသေသံယေဝ- အကြွင်းအကျန်မရှိသည်ကိုသာ၊ ကတ္တာ-၍၊ သဗ္ဗံ-အလုံးစုံသောပါရာဇိက ခေတ်ကို၊ ပရိယာဒိယိတ္တာ-ကုန်အောင်ယူ၍၊ [သဗ္ဗံ ပါရာဇိကခေတ္တံ အနဝသေသတော ဂဟေတ္တာ။] သောတံ-ပါရာဇိကခေတ်၌ လွန်ကျူးခြင်းဟူသော အလျှင်ကို၊ ဆိန္ဒိတ္တာ၊ ပါရာဇိကခေတ္တေ ဝိတိက္ကမသောတံ ဆိန္ဒိတ္တာ။] ၊ပေ၊ ဟိ-မှန်၊ ဣဒံ သိက္ခာပဒံ-သည်၊ လောကဝဋ္ဋ-လောကဝဋ်၌ အပြစ်ရှိသော သိက္ခာပုဒ်တည်း၊ ပဏ္ဏတ္တိဝဋ္ဋ - ပညတ်တော်ကြောင့် အပြစ်ရှိသော သိက္ခာပုဒ်သည်၊ နမဟုတ်၊ တသ္မာ၊ ဥပမုက္ခယိတေ-၌၊ ပါရာဇိကံ ယဒိ ဘဝေယျ၊ (ဧဝံသတိ) သမ္ဘာသမ္ဘုဒ္ဓေါ- သည်၊ ပညပေယျ-ပညတ်တော်မူရာ၏၊ ပန - ဆက်၊ ဧတ္ထ - ၍ဥပမုက္ခယိတ အလောင်းကောင်၌၊ ပါရာဇိကစ္ဆာယာ - ပါရာဇိက အရိပ်အယောင်ကို၊ နဒိသတိ - မတွေ့မြင်အပ်၊ ထုလ္လစ္စယမေဝ-ထုလ္လစ္စည်းအာပတ်ကိုသာ၊ ဒိသတိ- တွေ့မြင်အပ်၏၊ ဣတိ (အာဟ)။ [ဘုရားရှင်ကိုယ်တော်တိုင်က ပါရာဇိကဟု မပညတ်အပ်သောကြောင့်လည်းကောင်း, ပါရာဇိကဖြစ်ဖို့ရာ ယုတ္တိလည်း မရှိသောကြောင့်လည်းကောင်း "ပါရာဇိကစ္ဆာယာ နဒိသတိ" ဟု မိန့်သည်။]

အပိစ–သည်သာမကသေး၊ မတသရီရေ– အသေကောင်၌၊ ပါရာဇိက်–ကို၊ ပညပေန္တော–သော၊ ဘဂဝါ–သည်၊ တတော–ထိုယေဘုယျေန အကွယ်တမှ၊ ပရံ–နောက်၌၊ ပါရာဇိက်–သည်၊ နတ္ထိ–မရှိ၊ ဣတိ–ဤအနက်အဓိပ္ပာယ်ကို၊ ဒသ္သေတုံ–ငှာ၊ ယေဘုယျေန အကွယ်တေ– ယေဘုယျေန အကွယ်တအလောင်းကောင်၌၊ ထပေသိ– တန်ထားတော်မူပြီ၊ ဝါ–ရပ်ထားတော်မူပြီ၊ ထုလ္လစ္စယ်–ကို၊ ပညပေန္တော (ဘဂဝါ)၊ တတော–ထိုယေဘုယျေနခယိတမှ၊ ပရံ–၌၊ ထုလ္လစ္စယ် နတ္ထိ၊ ဣတိ ဒသ္သေတုံ, ယေဘုယျေန ခယိတေ–၌၊ ထပေသိ–ပြီ၊ ဝါ–ပြီ၊ ဣတိပိ–သို့လည်း၊ ဝေဒိတဗ္ဗော–၏၊ စ–ဆက်၊ ဧတံ ခယိတာကွယိတံနာမ–ဤခယိတ အကွယိတ မည်သည်ကို၊ မတသရီရသ္မိံယေဝ–အသေကောင်၌သာ၊ ဝေဒိတဗ္ဗော–၏၊ [မတံ ယေဘုယျေန ခယိတံ–စသည်ဖြင့် ဟောတော်မူသောကြောင့်၊ မတသရီရ၌သာ သိရမည်–ဟူလို၊] ဇီဝမာနေ–အသက်ရှင်ဆဲ ကိုယ်၌၊နေ ဝေဒိတဗ္ဗော–ထိုက်၊ ဟိ–မှန်၊ ဇီဝမာနေ–၌၊ နခပိဋ္ဌိပွမာဏေပိ–လက်သည်းခွံ ပမာဏရှိသော အရပ်၌လည်း၊ ဆဝိမံသေ ဝါ–အရေ, အသားသည်လည်းကောင်း၊ နှာရုမှိ ဝါ–လည်းကောင်း၊ သတိ–သော်၊ ပါရာဇိကမေဝ–သည်သာ၊ ဟောတိ–၏၊ နိမိတ္တံ–သည်၊ သဗ္ဗသော–ဖြင့်၊ ခယိတံ–ခွေး မြေ ခွေးစသည်တို့ ခဲစားအပ်သည်နှင့်တူသည်၊ ယဒိပိ(ဟောတိ)–အကယ်၍မူလည်း ဖြစ်စေဦးတော့၊ ဆဝိစမ္မံ–အရေထူအရေပါးသည်၊ ယဒိပိ နတ္ထိ–တော့၊ နိမိတ္တသဏ္ဌာနံ–သည်၊ ပညာယတိ–ထင်ရှားသေးအုံ၊ ပဝေသနံ–သည်၊ ဇာယတိ–ဖြစ်နိုင်သေးအုံ၊ (ဧဝံသတိ–သော်၊) ပါရာဇိကမေဝ–သည်သာ၊ (ဟောတိ)။

ပန–ကား၊ နိမိတ္တသဏ္ဌာနံ–ကို၊ အနုဝသေသေတွာ–မကြွင်းကျန်စေမူ၍၊ [နိမိတ္တာကာရေန (နိမိတ်သဏ္ဌာန်ဖြင့်) ဌိတံ ဆဝိစမ္မ မံသာဒီ အနုဝသေသေတွာ၊] သဗ္ဗသ္မိံ–သော၊ နိမိတ္တေ–ကို၊ ဆိန္နိတွာ– ၍၊ သမန္တတော– ၌၊ တစ္ဆေတွာ– ရွေ၍၊

အပိစ။ ။ ဤအပိစတက်သော စကားဖြင့် ဥပတိဿထေရ်၏ အဆုံးအဖြတ်ကို ထောက်ခံရင်း အခြားအကြောင်းတစ်မျိုးကိုလည်း အဋ္ဌကထာဆရာပြသည်။ ["တတော ပရံ ပါရာဇိက် နတ္ထိတိ ဒသ္သေတုံ၊ ပေ၊ ထုလ္လစ္စယ် နတ္ထိတိ ဒသ္သေတုံ" တို့ကို"အခြားအကြောင်းတစ်မျိုး"ဟု ဆိုလိုသည်။]

သဗ္ဗသော ခယိတံ။ ။ နိမိတ္တပ္ပဒေသေ ဗဟိ ဌိတံ ဆဝိစမ္မံ သဗ္ဗသော ဆိန္နိတွာ သောဏသိင်္ဂါလာဒိဟိ ခယိတသဒိသံ ကတံ= အသက်ရှင်ဆဲဖြစ်သောကြောင့် ခွေးစသည်တို့ တကယ်ခဲစားအပ်သည်ကို မဆိုလို၊ ခွေး စသည်တို့ ခဲစားထားသည်နှင့် တူအောင် နိမိတ်အရပ်၏ အပြင်ပဋ္ဌိတည်သော အရေအသားကို ရန်သူတို့က ခွာထားသည်–ဟု ဆိုလိုသည်၊ ထို့ကြောင့် "ဆဝိစမ္မံ နတ္ထိ" ဟု ဆက်၍မိန့်သည်။

ဥပဓါဋ္ဌိတေ–ဆွာထုတ်အပ်ပြီးသော်၊ ဝဏ္ဏသခ်ေပဝသေန– အနာဒ္ဒါသွင်းယူခြင်း၏ အစွမ်းအားဖြင့်၊ [အနာသဘော ဖြစ်နေသောကြောင့် အနာအဖြစ်ဖြင့် ရေတွက်ရခြင်းအားဖြင့်–ဟူလို၊] (ဥပက္ကမန္တသ–လုံ့လပြုသော ရဟန်း၏၊) ထုလ္လစ္စယံ (ဟောတိ)၊ နိမိတ္တတော–မှ၊ ပတိတာယ–ကျသော၊ မံသပေသိယာ– အသားတစ်ခ်ပ်၊ ဥပက္ကမန္တသ–၏၊ ဒုက္ကဋံ (ဟောတိ၊) ပန–ကား၊ [ဇီဝမာနကသရီရမှ တစ်ပါး, မတသရီရကား၊] မတသရီရေ–၌၊ သဗ္ဗံ–သော၊ သရီရံ–သည်၊ ခယိတံ–သည်၊ ယဒိပိ ဟောတိ–အကယ်၍ပင် ဖြစ်စေဦးတော့၊ အက္ခယိတံ–သည်၊ ယဒိပိ ဟောတိ–တော့၊ တယော မဂ္ဂါ ပန–မဂ် ၃ ခုတို့သည်ကား၊ အက္ခယိတာ–မခဲစားအပ်ကုန်သေးသည်၊ (ဟောန္တိ–ဖြစ်ကုန်အုံ့၊) တေသု–ထိုမဂ်တို့၌၊ ဥပက္ကမန္တသ–၏၊ ပါရာဇိကံ (ဟောတိ၊) ယေဘုယျေန အက္ခယိတေ–ယိတမဂ်၌၊ ပါရာဇိကမေव–သည်ပင်၊ (ဟောတိ၊) ဥပဓုက္ခယိတေ စ–ဥပဓုက္ခယိတမဂ်၌ လည်းကောင်း၊ ယေဘုယျေန ခယိတေ စ–မဂ်၌ လည်းကောင်း၊ (ဥပက္ကမန္တသ) ထုလ္လစ္စယံ ဟောတိ။

မနုဿာနံ–တို့၏၊ ဇီဝမာနကသရီရေ–၌၊ အဂ္ဂိ၊ ပေ၊ ကောသေသု–မျက်လုံးပေါက်, နှာခေါင်းပေါက်, နှားပေါက်, သိုအိမ်တို့၌လည်းကောင်း၊ [ဝတ္ထိပုဋ္ဌေသု–သိုအိမ်ဟူကုန်သော၊ ပုရိသာနံအင်္ဂါတ ကောသေသု– အင်္ဂါဇာတ်၏ အရေအိတ်တို့၌၊ (ဋီကာ)၊] သတ္ထကာဒီဟိ–ဓားငယ် အစရှိသည်တို့ဖြင့်၊ ကတဝဏ္ဏော၀ါ–ပြုအပ်သောအနာ၌လည်းကောင်း၊ မေထုနရာဂေန– ဖြင့်၊ တိလဖလမတ္တမ္ပိ– ကိုလည်း၊ အင်္ဂါတံ–ကို၊ ပဝေသေန္တသ–၏၊ ထုလ္လစ္စယမေव–သည်ပင်၊ ဟောတိ၊ အဝသေသ သရီရေ–၌၊ ဥပကစ္ဆကာဒီသု–လက်ကတီးကြား အစရှိသည်တို့၌၊ (ပဝေသေန္တသ) ဒုက္ကဋံ၊ မတေ–သေပြီးသော၊ အလ္လသရီရေ–စိုစိုဖပ်ဖပ်ဖြစ်သော ကိုယ်၌၊ [မတသရီရံ ယာဝ ဥဒ္ဓုမာတကာဒိဘာဝေန ကုထိတံ နု ဟောတိ၊ တာဝ အလ္လသရီရန္တိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။] ပါရာဇိကခေတ္တေ–ပါရာဇိကခေတ်၌၊ ပါရာဇိကံ–ပါရာဇိက အာပတ်သည်၊ (ဟောတိ)၊ ပေ၊ ယဒါ ပန–အကြင်အခါ၌ကား၊ သရီရံ–ကိုယ်သည်၊ ဥဒ္ဓုမာတကံ–သေသည်မှ အထက်ဖြစ်သော နောက်ကာလ၌ ဖူးဖူးရောင်သည်၊ ကုထိတံ–ကျိုက်ကျိုက်ဆူသည်၊ နီလမက္ခိကသမာကိဏ္ဏံ– ယင်မမဲရိုင်းတို့ ထက်ဝန်းကျင်ရောပြွမ်းအပ်သည်၊ ကိမိကုလသမာကုလံ–ပိုးမျိုးတို့ဖြင့် ရှုပ်ထွေးနေသည်၊ နဝဟိဝဏ္ဏမုခေဟိ–ကိုးပေါက် ဒွါရ အမာ၀တို့မှ၊ ဂဠိတပုဗ္ဗံ–လျှောကျသော ပြည်ရှိသည်၊ ကုဏပဘာ၀ေန–အကောင်ပုပ်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ ဥပဂန္တုံပိ – အနီးသို့ကပ်ခြင်းငှာလည်း၊ အသက္ကုဏောယျံ–မတတ်ကောင်းသည်၊ ဟောတိ၊ တဒါ–၌၊ ပါရာဇိကဝတ္ထုံ စ–

ပါရာဇိက ဝတ္ထုကို လည်းကောင်း၊ ထုလ္လစ္စယဝတ္ထု၊ စ-ထုလ္လစ္စယ ဝတ္ထုကို လည်းကောင်း၊ ဝိဇဟတိ၊ ပေ၊ ဒုက္ကဋမေဝ။

တိရစ္ဆာနဂတာနံ-တို့တွင်၊ ဟတ္ထိ၊ ပေ၊ မဟိသာဒီနံ-ဆင်, မြင်း, နွား, မြည်း, ကုလားအုတ်, ကျွဲအစရှိသည်တို့၏၊ နာသာယ-နှာခေါင်း၌၊ (ပဝေသေန္တ သ-၏၊) ထုလ္လစ္စယံ (ဟောတိ)၊ ဝတ္ထိကောသေ-၌၊ (ပဝေသေန္တ သ-၏၊) ထုလ္လစ္စယမေဝ-ပင်တည်း၊ သဗ္ဗေသမ္ပိ-နှင်သော၊ တိရစ္ဆာနဂတာနံ-တို့၏၊ အက္ခိ ကဏ္ဏဝဏ်သု-တို့၌၊ ပေ၊ အဝသေသ သရီရေပိ-ကြွင်းသောကိုယ်၌လည်း၊ ပေ၊ မတာနံ-သေပြီးသော တိရစ္ဆာန်တို့၏၊ အလ္လသရီရေ-၌၊ (ပဝေသေန္တ သ-၏၊) ပါရာဇိကခေတ္တေ-၌၊ ပါရာဇိကံ (ဟောတိ)၊ ပေ၊ ပန-ဆက်၊ ကုထိတကုဏပေ-ကျိုက်ကျိုက်ဆူသော အကောင်ပုပ်၌၊ ပုဗ္ဗေ-ရှေ့လူသေကောင်၌၊ ဝုတ္တနယေနေဝ-ဖြင့်သာ၊ သဗ္ဗတ္ထ-အလုံးစုံသော အရပ်တို့၌၊ ဒုက္ကဋံဟောတိ၊ ကာယသံသဂ္ဂရာဂေန ဝါ-ဖြင့်သော်လည်းကောင်း၊ မေထုနရာဂေန ဝါ-ဖြင့်သော်လည်းကောင်း၊ ဇီဝမာနကပုရိသဿ-၏၊ ဝတ္ထိကောသံ-သိုအိမ်ကို၊ အပ္ပဝေသေန္တော-မသွင်းဘဲ၊ နိမိတ္တေန-ဖြင့်၊ နိမိတ္တံ-ကို၊ ဆုပတိ-တို့အုံ့၊ ဒုက္ကဋံ၊ မေထုနရာဂေန-ဖြင့်၊ ဣတ္ထိယာ-၏၊ (နိမိတ္တံ၌ စပ်) အပ္ပဝေသေန္တော-မသွင်းဘဲ၊ ပေ၊ ထုလ္လစ္စယံ။

ပန-ဝါဒန္တ ရကား၊ မဟာအဋ္ဌကထာယံ-၌၊ ဣတ္ထိနိမိတ္တံ မေထုနရာဂေန မုခေန ဆုပတိ, ထုလ္လစ္စယန္တိ-ဟူ၍၊ ဝုတ္တံ-ဆိုအပ်ပြီ၊ စမ္မက္ခန္ဓကေ-၌၊ ဆဗ္ဗဂ္ဂိယာ-ဆဗ္ဗဂ္ဂိယမည်ကုန်သော၊ ဘိက္ခု-တို့သည်၊ အစိရဝတိယာ, နဒိယာ-၌၊ တရန္တိနံ-ကူးကုန်သော၊ ဂါဝီနံ-နွားမတို့၏၊ ဝိသာဏေသုပိ-ဦးချိုတို့၌လည်း၊ ဂဏ္ဍန္တိ-ကိုင်ကြကုန်၏၊ ကဏ္ဏေသုပိ-နားတို့၌လည်း၊ ပေ၊ ဂိဝါယပိ-လည်ပင်း၌လည်း၊ ပေ၊ ဆေပွာယပိ-မြီးထူး၌လည်း၊ ဂဏ္ဍန္တိ-နှ၏၊ ပိဋ္ဌိမ္ပိ-ကျောက်ကုန်းကိုလည်း၊ အဘိရုဟန္တိ-တက်စီးကြကုန်၏၊ ရတ္တစိတ္တာ-တပ်မက်သော စိတ်ရှိကြကုန်သည်၊ (ဟုတ္တာ) ပိ-လည်း၊ အင်္ဂါတံ-ကို၊ ဆုပန္တိ-တို့ကြကုန်၏၊ ဣတိ-သို့၊ ဣမိဿာ အဋ္ဌုပ္ပတ္တိယာ-ဤဖြစ်ပေါ်လာသော အကြောင်းဝတ္ထုကြောင့်၊ နု စ ဘိက္ခဝေ၊ ပေ၊ ထုလ္လစ္စယသ္သာတိ-ဟူ၍၊ အဝိသေသေန-အထူးမမှတ် သာမည်အားဖြင့်၊ [ပါ:စပ်ဖြင့်ဟုလည်းကောင်း,

နိမိတ္တေန၊ ပေ၊ ထုလ္လစ္စယံ။ ။ဤစကားကို "နု စ ဘိက္ခဝေ ရတ္တစိတ္တေန အင်္ဂါတံ ဆုပိတဗ္ဗံ" စသော စမ္မက္ခန္ဓက ပါဠိတော်ကိုမှီ၍ အရှင်မဟာဗုဒ္ဓဃောသမိန့်သည်၊ ထိုပါဠိတော်၌ အနက်အဓိပ္ပာယ် တစ်မျိုးရှိသေး၏-ဟုပြလို၍ "မဟာအဋ္ဌကထာယံ ပန" ဟု မိန့်ပြန်သည်။

အင်္ဂါဇာတ်ထိပ်ဖြင့်ဟု လည်းကောင်း အထူးမပြုဘဲ၊] (ဘဂဝတာ) ဝတ္တံ၊ တံ သဗ္ဗမ္မိ-ထိုအလုံးစုံသော ပါဠိတော် အဋ္ဌကထာကိုလည်း၊ သံသန္ဒိတ္တာ-နှီးနှောရ၍၊ ယထာ-အကြင် အခြင်းအရာအားဖြင့် ယူအပ်သော်၊ နု ဝိရုဇ္ဈတိ-မဆန့်ကျင်၊ တထာ-ထို မဆန့်ကျင်လောက်အောင်သော အခြင်းအရာအားဖြင့်၊ ဂဟေတဗ္ဗံ-ယူရာ၏။

စ-ဆက်၊ ကထံ-အဘယ်နည်းဖြင့်ယူအပ်သော်၊ နု ဝိရုဇ္ဈတိ-နည်း၊ ဘာဝ-ကေစိဝါဒမှ ရှေးဦးစွာ၊ မဟာ အဋ္ဌကထာယံ-၌၊ မေထုနရာဂေန မုခေန ဆုပတိတိ-ဟူသော၊ ယံ - အကြင်စကားကို၊ ဝတ္တံ - ပြီ၊ တတြ - ထိုစကားရပ်၌၊ နိမိတ္တမုခံ-နိမိတ်ထိပ်ကို၊ မုခန္တိ - ဟူ၍၊ အဓိပ္ပေတံ ကိရ - အလိုရှိအပ်သတတ်၊ စ - ဆက်၊ မေထုနရာဂေနာတိ-ဂေနဟူ၍၊ ဝုတ္တတ္တာပိ-ကြောင့်လည်း၊ တတ္ထ-ထိုမဟာအဋ္ဌကထာ၌၊ အယမေဝ-ဤနိမိတ္တမုခအနက်ကိုသာ၊ အဓိပ္ပာယောတိ-အလိုရှိအပ်သောအနက်ဟူ၍၊ ဝေဒိတဗ္ဗော-၏၊ ဟိ-မှန်၊ ဣတ္ထိနိမိတ္တေ-၌၊ ပကတိမုခေန-ပကတိပါးစပ်ဖြင့်၊ မေထုနပဋိသေဝေ- မေထုန်ကို လုံ့လပြုခြင်းသည်၊ နု ဟောတိ-မဖြစ်နိုင်၊ ခန္ဓကေပိ-၌လည်း၊ ယေ-အကြင်ရဟန်းတို့သည်၊ ပိဋ္ဌိ-နွားမတို့၏ကျောက်ကုန်းကို၊ အဘိရဟန္တာ-တက်စီးကုန်လသော်၊ မေထုနရာဂေန-ဖြင့်၊ အင်္ဂါဇာတေန-ဖြင့် ၊ ဆုပိ'သု-နှင့်ပြီ၊ တေ-တို့ကို၊ သန္ဓာယ-၍၊ ထုလ္လစ္စယံ-ကို၊ ဝုတ္တံ-ပြီ၊ ဣတိ-သို့၊ ဝေဒိတဗ္ဗံ-၏၊ ဟိ-လဒ္ဓဒေါသ ထင်ရှားပြခဲ့၊ ဣတရထာ-ဤသို့မဟုတ်လျှင်၊ [မေထုနရာဂဖြင့် အင်္ဂါဇာတ်ထိပ်ဖြင့် တို့ခြင်းမဟုတ် ဘဲ, ပကတိပါးစပ်ဖြင့် တို့ခြင်းဖြစ်လျှင်-ဟူလို။] ဒုက္ကဋံ-သည်၊ သိယာ-၏။

ပန-ဝါဒန္တရကား၊ ကေစိ-အချို့ဆရာတို့သည်၊ အာဟု-ဆိုကြကုန်ပြီ၊ (ကိ')၊ ခန္ဓကေပိ-စမ္မက္ခန္ဓကဋ္ဌလည်း၊ မုခေနေဝ-ပါးစပ်ဖြင့်သာ၊ ဆုပနံ-တို့ခြင်းကို၊ သန္ဓာယ-မူ၍၊ ကမ္မဿ-အင်္ဂါဇာတ်ကို ပါးစပ်ဖြင့်တို့မှု၏၊ သြဠာရိကတ္တာ-ရှန့်ကြမ်းသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ ထုလ္လစ္စယံ-ကို၊ ဝုတ္တံ-ဟောတော်မူအပ်ပြီ၊ အဋ္ဌကထာယမ္မိ-ဋ္ဌလည်း၊ သန္ဓာယဘာသိတံ- သန္ဓာယဘာသိတဟူသော၊ ဝါ-ရည်ရွယ်၍ ဟောတော်မူအပ်သော၊ တံ-ထိုပါးစပ်ဖြင့်တို့မှုကို၊ ဂဟေတ္တာဝ-၍သာ၊ မေထုနရာဂေန မုခေန ဆုပတိ၊ ထုလ္လစ္စယန္တိ-ဟူ၍၊ ဝုတ္တံ-ဆိုအပ်ပြီ၊ ဣတိ-သို့၊ (အာဟု-နှင့်ပြီ၊) တသ္မာ-ကြောင့်၊ (ပကတိမုခဖြင့်ဟုလည်းကောင်း, နိမိတ်ဖျားဖြင့်ဟုလည်းကောင်း ဝါဒကွဲနေသော

ကေစိ ပန။ ။မဟာအဋ္ဌကထာစကား မိမိအလိုကျ ပါဠိတော်နှင့် နှီးနှောပြပြီး၍ ယခုအခါ ကေစိဆရာတို့၏ တစ်မျိုးကြဆုံကို ပြလိုသောကြောင့် "ကေစိ ပန" စသည်မိန့်၊ ကေစိတို့က "မုခေန" အရ ပကတိပါးစပ်ကို ယူကြသည်။

ကြောင့်–ဟူလို၊) သုဒ္ဓ–စွာ၊ သလ္လက္ခေတွာ–မှတ်သား၍၊ ဥဘောသု–၂မျိုးကုန်သော၊ ဝိနိစ္ဆယေသု – တို့တွင်၊ ယော – အကြင် အဆုံးအဖြတ်သည်၊ ယုတ္တတရော – သာ၍ သင့်မြတ်၏၊ သော– ကို၊ ဂဟေတဗ္ဗော – ၏၊ ဝိနယညူ ပန–ဝိနည်းတတ်သိ ပညာရှိတို့သည်ကား၊ ပုရိမ–ရှေ့အဆုံးအဖြတ်ကို၊ [အဂ်ါဇာတ်ဖြင့် တို့ခြင်းဟူသော အဆုံးအဖြတ်ကို၊] ပသံသန္တိ–ချီးမွမ်းကြကုန်၏၊ ပန–ဆက်၊ ကာယသံသဂ္ဂရာဂေန–ဖြင့်၊ ပကတိမုခေန ဝါ– ပကတိပါးစပ်ဖြင့် သော်လည်းကောင်း၊ နိမိတ္တမုခေန ဝါ နိမိတ်ဖျားဖြင့် သော်လည်းကောင်း၊ ဣတ္ထိနိမိတ္တံ–ကို၊ ဆုပန္ဇ သ–တို့သော ရဟန်း၏၊ သံဃာဒိသေသော–သည်၊ (ဟောတိ)၊ တိရစ္ဆာနဂတိတ္ထိယာ –၏၊ ပဿာဝမဂ္ဂံ–ကို၊ နိမိတ္တမုခေန–ဖြင့်၊ ဆုပန္ဇ သ–၏၊ ဝုတ္တနယေနေဝ–ဖြင့်သာ၊ [မိမိဆိုအပ်ခဲ့သော ပထမနည်းဖြင့်သာ–ဟူလို။] ထုလ္လစ္စယံ (ဟောတိ)၊ ကာယသံသဂ္ဂရာဂေန–ဖြင့်၊ (ဆုပန္ဇ သ) ဒုက္ကဋံ (ဟောတိ)၊ ဣတိ–အပြီးတည်း။ ။ အဝသေသဧကုနသတ္တတိ ဒ္ဝိသတစတုက္ကကထာ– ပဌမ စတုက္ကမှ ကြွင်းသော နှစ်ရာခြောက်ဆယ့်ကိုး စတုက္ကကထာသည်၊ နိဋ္ဌိတာ – ပြီ။

၆၁။၆၂။ ဧဝံ–သို့၊ ဘဂဝါ–သည်၊ ပဋိပန္ဇ ကသ–ဝိပဿနာကမ္မဋ္ဌာန်းကိုကျင့်သော၊ [အာရဒ္ဓဝိပဿကသ၊] ဘိက္ခုနောကို၊ ရက္ခဏတ္ထံ–ငှာ၊ သတ္တတိဒ္ဝိသတစတုက္ကာနိ–၂၇၀ သော စတုက္ကတို့ကို၊ နိဟရိတွာ – ထုတ်ဆောင်တော်မူပြီး၍၊ ဣဒါနိ – ၌၊ အနာဂတေ–၌၊ ယေ ပါပဘိက္ခူ–တို့သည်၊ ဣမံ–ဤမြို့ကို၊ သန္ဓတ်–ဖုံးလွှမ်းရစ်ပတ်, သွင်းထားအပ်ပြီ၊ ကိဋ္ဌ–သော၊ ဥပါဒိန္နက်–ဥပါဒိန္နကရုပ်ကို၊ [ဥပါဒိန္နကန္တိ–ကာယိန္ဒြိယ် (ကာယိန္ဒြေဟူသောကမ္မဇရုပ်အသားကို)၊ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ၊] ဥပါဒိန္နကေန–ဥပါဒိန္နကရုပ်သည်၊ နု ဖုသတိ–မထိခိုက်အပ်၊ (တစ်နည်း) ကိဋ္ဌ–သော၊ ဥပါဒိန္နက်–ကို၊ ဥပါဒိန္နကေန–ဖြင့်၊ နု ဖုသတိ–မထိခိုက်မိ၊ ဏ္ဍ–ဤဥပါဒိန္နကချင်း မထိခိုက်ရာ၌၊ ဒေါသော–အပြစ်သည်၊ ကော–အဘယ်နည်း၊ ဣတိ–သို့၊ သဠိစ–လွန်ကျူးလိုသော သညာနှင့်တကွစေ့ဆော်၍၊ လေသံ–အမြွက်ကို၊ ဝါ–အနည်းငယ်သော အကြောင်းကို၊ သြဠေသန္တိ–ထောင်ကြကုန်လတ္တံ့၊ ဝါ–ကြံစည်ကြကုန်လတ္တံ့၊ [လေသံ သမုဋ္ဌာပေသန္တိ၊ ပရိကပ္ပေသန္တိတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ၊ "ဥပါဒိန္နကချင်းမထိ" ဟူသောအကြောင်းကိုပင်

ဥပါဒိန္နကေ နု ဖုသတီတိ။ ။ဥပါဒိန္နကေန ဖုသီယတိ, ယဋ္ဌီယတီတိ ဧဝံ ကမ္မနိ ယကာရလောပေန အတ္ထော ဝေဒိတဗ္ဗော၊ ဖုံးထားသည့်အတွက် ကာယပသာဒချင်း မထိခိုက်အပ်–ဟူလို၊ အထ ဝါ–ဧဝံ ကရောန္တော (ဤသို့ ဖုံးလွှမ်း ရစ်ပတ်၍ ပြုလသော်) ကိဋ္ဌ ဥပါဒိန္နက် ဥပါဒိန္နကေန (ဖြင့်) နု ဖုသတိ နယဒ္ဓေတိတိ ဧဝမေတ္ထ အတ္ထော (ကတ္တားအနက်) ဒဋ္ဌဗ္ဗော။

"လေသ"ဟု ဆိုသည်။] တေသံ-ထိုရဟန်းတို့၏၊ သာသနေ-၌၊ ပတိဋ္ဌာ ဒေ-ထောက်တည်ရာသည်ပင်၊ နု ဘဝိဿတိ-မဖြစ်လတ္တံ့၊ ဣတိ-သို့၊ ဒိသွာ-မြော်မြင်တော်မူ၍၊ တေသု သတ္တာတိဋ္ဌိသတစတုက္ကေသု-တို့တွင်၊ ဧကမေကံ-သော၊ စတုက္ကံ-ကို၊ စတူဟိ-နှင့်သော၊ သန္ဌတာဒီဘေဒေဟိ-သန္ဌတအစရှိသော အထူးအပြားတို့ဖြင့်၊ ဝါ- သန္ဌတ အစရှိသော ဝိသေသနတို့ဖြင့်၊ ဘိန္ဒိတ္မာ- ခွဲခြားတော်မူ၍၊ ဝါ-ဝိသေသနကူမတော်မူ၍၊ [သန္ဌတာဒီ ဝိသေသနေဟိ ဝိသေသေတ္မာ၊ သန္ဌတာဒီဟိ စတူဟိ ယောဇေတ္မာ (ဝိသေသန ၄ ပုဒ်တို့ဖြင့် ယှဉ်စေ၍) ဣတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ၊] ဒသေဿေဿ (ဟုတ္မာ)၊ **ဘိက္ခုပစ္စတ္ထိကာ၊ ပေ၊ အသန္ဌတသာတိအာဒီ**-ကို၊ အာဟ-ပြီ။

တတ္ထ-ထို ဘိက္ခုပစ္စတ္ထိကာ အစရှိသော စကားရပ်၌၊ **သန္ဌတာယ အသန္ဌတသာ**တိအာဒီသု- တို့၌၊ သန္ဌတာယ-ဖုံးလွှမ်းရစ်ပတ် သွင်းထားအပ်သော၊ ဣဋ္ဌိယာ-၏၊ ဝစ္ဆမဂ္ဂေန-ဖြင့်၊ ပေ၊ [ဤနေရာ၌ ပေယျာလရှိရမည်။] ပဿာဝမဂ္ဂေန-ဖြင့်၊ ပေ၊ မုခေန-ဖြင့်၊ အသန္ဌတသ-မဖုံးလွှမ်း မရစ်ပတ်အပ်သော၊ ဘိက္ခုသ-၏၊ အဂ်ဧာတံ-ကို၊ အဘိနိသိဒေန္တိ-ဖိ၍ထိုင်စေကြကုန်၏၊ ဣတိ ဣမိနာ နယေန-ဖြင့်၊ ယောဇနာ-အနက်တို့ကို ယှဉ်စေခြင်းကို၊ ဝေဒိတဗ္ဗာ-၏၊ တတ္ထ-ထိုသန္ဌတာယ အသန္ဌတသ အစရှိသော စကားရပ်၌၊ ယသ္မာ-အကြောင်းမိန်းမ၏၊ တိသု မဂ္ဂေသု-၃ ပါးသော မဂ်တို့တွင်၊ ယော ကောစိ-သော၊ မဂ္ဂေါ-ကို၊ ပလိဝေဌေတ္မာ ဝါ-ရစ်ပတ်၍ သော်လည်းကောင်း၊ အန္ဓော-အတွင်းသို့၊ ပဝေသေတ္မာ ဝါ-သွင်း၍ သော်လည်းကောင်း၊ ယေန ကေနစိ-သော၊ ဝတ္ထေန ဝါ-အဝတ်ဖြင့်သော်လည်းကောင်း၊ ပဏ္ဏေန ဝါ-သစ်ရွက်ဖြင့် သော်လည်းကောင်း၊ ဝါကပဏ္ဍေန ဝါ-လျှော်တေပြားဖြင့် သော်လည်းကောင်း၊ စမ္မေန ဝါ-သားရေဖြင့် သော်လည်းကောင်း၊ တိပုသီသာဒီနံ-သလွဲဖြူ သလွဲမည်း အစရှိသည်တို့၏၊ ဝါ-ခဲဖြူ, ခဲပုပ် အစရှိသည်တို့၏၊ ပဋ္ဌန ဝါ-

သန္ဌတာယာတိ။ ။ ဧကဒေသေ သမုဒါယ ဝေါဟာရော၊ ပဋ္ဌော ဒမောတိ အာဒီသု ဝိယ၊ "အဝတ်ကို မီးလောင်အပ်" ဟူရာ၌ မီးလောင်အပ်သော နေရာသည် အဝတ်တစ်ထည်လုံး မဟုတ်, အဝတ်၏ တစ်စိတ်တစ်ပိုင်းသာ ဖြစ်၏၊ ထိုအစိတ်အပိုင်းကိုပင် အပေါင်းနာမည်ဖြင့်" ပဋ္ဌော"ဟု ဆိုအပ်သကဲ့သို့, ထို့အတူ"သန္ဌတာ" ဟူသော အမည်သည် မိန်းမတစ်ကိုယ်လုံး (တစ်ယောက်လုံး)၏အမည်တည်း၊ ဖုံးလွှမ်းအပ်သော (ရစ်ပတ်အပ်သော) အရပ်ကား မဂ်နေရာသာတည်း၊ ထို နေရာကလေးကို "သန္ဌတာ"ဟု မိန်းမတစ်ယောက်လုံး၏ နာမည်တပ်၍ ဆိုအပ်သောကြောင့် အပေါင်း ဧကဒေသီ၏ အမည်ကို အစိတ်ဧကဒေသ၌ တင်စားသော "ဧကဒေသ္ဗျပစာ" ဖြစ်သည်ဟူလို။ [နိမိတ်တည်းဟူသော တစ်စိတ် တစ်ဒေသကို ရဟန်းတစ်ယောက်လုံး၏ နာမည်တပ်၍ "သန္ဌတသ" ဟူရာ၌လည်း ဤနည်းပင်။]

အပြားဖြင့် သော်လည်းကောင်း၊ ပဋ္ဌိစ္စမုနော–ဖုံးအုပ်အပ်၏၊ (သာ–ထိုမိန်းမသည်၊) သန္ဓ တာနာမ–တာမည်၏၊ ယသ–အကြင်ရဟန်း၏၊ အဂ်ိဟာတံ–ကို၊ တေသံယေဝ ဝတ္ထာဒိနံ– ထို အဝတ်အစရှိသည်တို့တွင်ပင်၊ ယေနကေနစိ–ဖြင့်၊ ပဋ္ဌိစ္ဆန္နံ–ဖုံးအုပ်အပ်၏၊ (သော–သည်၊) သန္ဓ တော နာမ–မည်၏။

တတ္ထ–ထိုသို့ ဖုံးအုပ်ရာ၌၊ ဥပါဒိန္နကေန ဝါ–ဥပါဒိန္နကရုပ်ဖြင့်မူလည်း၊ အနုပါဒိန္နကံ–အနုပါဒိန္နကရုပ်ကို၊ ဃဋ္ဋိယတု–ထိခတ်အပ်ပစေ၊ အနုပါဒိန္နကေန ဝါ–ဖြင့်မူလည်း၊ ဥပါဒိန္နကံ–ကို၊ (ဃဋ္ဋိယတု–စေ၊) ပေ၊ ယတ္တကေ–အကြင်မျှအတိုင်း အရှည်ရှိသော အဂ်ိဟာတ်ကို၊ ပဝိဋ္ဌေ–သွင်းအပ်သော်၊ [တိလဖလမတ္တေ ပဝိဋ္ဌေ၊] ပါရာဇိကံ ဟောတိတိ–ဟူ၍၊ ဝုတ္တံ–မိန့်တော်မူအပ်ပြီ၊ တတ္တကံ–ထိုမျှလောက်အတိုင်း အရှည်ရှိသော အဂ်ိဟာတ်သည်၊ သစေ ပဝေသတိ–အကယ်၍ ဝင်အုံ၊ (ဧဝံသတိ)၊ သဗ္ဗတ္ထ– အလုံးစုံသော ထိခတ်ခြင်း၌၊ [ထိုမျှလောက် ဝင်သွားရာ၌ ပဝိဋ္ဌ ဌိတ ဥဒ္ဓရဏ မဖြစ်နိုင်ရကား"အလုံးစုံသော ပဝေသန ပဝိဋ္ဌ ဌိတ ဥဒ္ဓရဏတို့၌"ဟု မပေးသင့်။] သာဒယန္တ သ–၏၊ ပါရာဇိကခေတ္တေ–၌၊ ပါရာဇိကမေဝ–သည်ပင်လည်းကောင်း၊ ထုလ္လစ္စယခေတ္တေ – ၌၊ ထုလ္လစ္စယမေဝ – သည်ပင်လည်းကောင်း၊ ဒုက္ကဋခေတ္တေ– ၌၊ ဒုက္ကဋမေဝ–ပင်လည်းကောင်း၊ဟောတိ၊ ဣတ္ထိနိမိတ္တံ–သည်၊ ဝါ–ကို၊ ခါဏုံ–ငုတ်ကို၊ ကတ္တာ–ပြု၍၊ (တစ်နည်း) ခါဏုံ ကတ္တာ–ငုတ်စိုက်၍၊ သန္ဓတံ–ဖုံးလွှမ်းအပ်သည်၊သစေ (ဟော တိ–အုံ၊ဧဝံသတိ)၊ခါဏုံ–ကို၊ ယဋ္ဌေန္တ သ–ထိခတ်သော ရဟန်း၏၊ ဒုက္ကဋံ (ဟောတိ)။

ပုရိသနိမိတ္တံ–သည်၊ ဝါ–ကို၊ ခါဏုံ ကတ္တာ သန္ဓတံ သစေ (ဟောတိ)၊ (ဧဝံသတိ)၊ ခါဏုံ–ကို၊ ပဝေသေန္တ သ ဒုက္ကဋံ၊ ဥဘယံ–၂ ပါးစုံသော မိန်းမနိမိတ်, ယောက်ျားနိမိတ်သည်၊ ဝါ–ကို၊ ပေ၊ ခါဏုနာ–ဖြင့်၊ ခါဏုံ–ကို၊ ယဋ္ဌေန္တ သ–ထိခတ်သောရဟန်း၏၊ ဒုက္ကဋံ၊ ဣတ္ထိနိမိတ္တေ–၌၊ ဝေဠုနဠုပဗ္ဗာဒီနံ–ဝါးဆစ်, ကျူဆစ်အစရှိသည်တို့တွင်၊ ကိဉ္စိ–သည်၊ ဝါ–ကို၊ ပက္ခိတ္တံ–ထည့်သွင်းအပ်သည်၊ သစေ (ဟောတိ)၊ (ဧဝံသတိ)၊ တသ–ထိုအဆစ်၏၊ ဟေဋ္ဌာဘာဂံ–အောက်ဘက်အဖို့ကို၊ ဖုသန္တော–ထိခတ်လျက်၊ တိလဖလမတ္တံ–ကို၊ စေပိ ပဝေသေတိ–အကယ်၍မူလည်းသွင်းအုံ၊ (ဧဝံသတိ) ပါရာဇိကံ (ဟောတိ)၊ ဥပရိဘာဂံ–အထက်ဘက်အဖို့ကို၊ (ဖုသန္တော တိလဖလမတ္တံ စေပိ ပဝေသေတိ၊ ဧဝံသတိ ပါရာဇိကံ ဟောတိ၊)

ခါဏုံ ယဋ္ဌေန္တ သ။ ။ဣတ္ထိ၏ နိမိတ်ထဲ၌ ငုတ်တိုတစ်ခုခု သွင်းထား၍ နိမိတ်အပြင်နှင်ညှိမျှနေသော–သို့မဟုတ် အပေါ် ပိုထွက်နေသော ထိုငုတ်၌ ထိခိုက်သော ရဟန်းမှာ ဒုက္ကဋ်၊ [illegible] အကွက်း ဝင်နေ၍ ထိုငုတ်ကို ထိခိုက်လျှင်ကား ပါရာဇိကပင်။

ဥဘောသု ပသေသု- ၂ ဖက်သော နံပါးတို့တွင်၊ ဧကပသဲ-တစ်ဖက်သောနံပါးကို၊ ပေ၊ ပါရာဇိကံ, စတ္တာရိ ပဿာနိ- အထက် အောက် ဘေး ဟူသော နံပါး ၄ ဖက်တို့ကို၊ ပေ၊ တသ-ထိုအဆစ်၏၊ တလံ-အတွင်းရောက်နေသော အောက်အပြင်ကို၊ [ဝေဠုနဠာဒိကသ အန္တောတလံ၊] စေပိ ဖုသတိ-အုံ့၊ (ဧဝံသတိ) ပါရာဇိကံ၊ ပန-ဆက်၊ ပသေသု ဝါ-နံပါးတို့၌သော် လည်းကောင်း၊ တလေ ဝါ-အတွင်းရောက်သော အောက်အပြင်၌သော်လည်းကောင်း၊ အဖုသန္တော-မထိခတ်ဘဲ၊ အာကာသဂတမေဝ-ဟင်းလင်းအပြင်၌တည်သည်ကိုသာ၊ ကတ္တာ-၍၊ ပဝေသေတ္တာ-ပြီး၍၊ ယဒိ နီဟရတိ-အကယ်၍ နုတ်အုံ့၊ (ဧဝံသတိ) ဒုက္ကဋံ၊ ဗဟိဒ္ဓါ-နိမိတ်ပြင်ဘက်၌၊ ခါဏုကေ-ငုတ်၌၊ [အန္တော ပဝေသိတသ ဝေဠု ပဗ္ဗာဒိကသ ဗဟိနိက္ခန္တ ခါဏုကေ-အပေါ်ရှည်လျက် ထွက်နေသော ငုတ်၌၊] ယဒိ ဖုသတိ ဒုက္ကဋမေဝ၊ စ-ဆက်၊ ဣတ္ထိနိမိတ္တေ-၌၊ ဝုတ္တံ ယထာ-ကဲ့သို့၊ ဧဝံ-တူ၊ သဗ္ဗတ္ထ-အလုံးစုံသော နိမိတ်၌၊ [ဥဘတောဗျည်း အစရှိသည်တို့၏ နိမိတ်၌၊] လက္ခဏံ-ကို၊ ဝေဒိတဗ္ဗံ-၏၊ ဣတိ-အပြီးတည်း။... သန္ဌာနစတုက္ကဘေဒကထာ-သန္ဌာနစတုက္ကဘေဒကထာသည်၊ နိဋ္ဌိတာ-ပြီ။

၆၃။၆၄။ ဧဝံ-သို့၊ သန္ဌာနစတုက္ကဘေဒံ-ကို၊ ဝတ္တာ-မိန့်တော်မူပြီး၍၊ ဣဒါနိ-၌၊ ယသ္မာ- ကြောင့်၊ ကေဝလံ- သက်သက်၊ မနုဿိတ္ထိအာဒိကေ- တို့ကို၊ ဘိက္ခုဿ ဧဝ - ၏သာလျှင်၊ သန္ဓိကေ - ၌၊ ဝါ - သို့၊ အာနေန္တိ - ဆောင်ကုန်သည်ကား၊ နု - မဟုတ်သေး၊ အထ ခေါ - စင်စစ်ကား၊ ဘိက္ခုမ္ပိ - ကိုလည်း၊ တောသံ (မနုဿိတ္ထိအာဒိကာနံ)-တို့၏၊ [တာသံ-ဟု ရှိသည်ကား မကောင်း။] သန္ဓိကေ-၌၊ ဝါ-သို့၊ အာနေန္တိ-နှ်သေး၏၊ တသ္မာ-ကြောင့်၊ တပ္ပဘေဒံ-ထိုအထူးအပြားကို၊ ဒဿေန္တော (ဟုတ္တာ) **ဘိက္ခုပစ္စတ္ထိကာ၊ ပေ၊ သန္ဓိကေတိအာဒိနာ**-သော၊ နယေန၊ သဗ္ဗာနိ-နှ်သော၊ တာနိ စတုက္ကာနိ-တို့ကို၊ ပုနပိ နီဟရိတ္တာ ဒဿေသိ၊ တေသု-ထိုစတုက္ကတို့၌၊ ပေ၊ ဣတိ-အပြီးတည်း။ ။ ဘိက္ခုပစ္စတ္ထိကဝသေန-ဘိက္ခုပစ္စတ္ထိကနှင့် စပ်သဖြင့်၊ စတုက္ကဘေဒဝဏ္ဏနာ-စတုက္ကအပြားဏ၏ အဖွင့်သည်၊ နိဋ္ဌိတာ-ပြီ။

၆၅။ ပန-ဆက်၊ ယသ္မာ-ကြောင့်၊ ဘိက္ခုပစ္စတ္ထိကာ ဧဝ-ဆန့်ကျင်ဘက်ကို အလိုရှိသော ရဟန်းတို့သည်သာ၊ ဧဝံ-သို့၊ ကရောန္တိ-ပြုကုန်သည်ကား၊ နု-မဟုတ်သေး၊ ရာဇစောရပစ္စတ္ထိကာဒယောပိ-ရာဇပစ္စတ္ထိက, စောရပစ္စတ္ထိက အစရှိသူတို့သည်လည်း၊ (ဧဝံ-သို့၊) ကရောန္တိ-ကုန်သေး၏၊ တသ္မာ-ကြောင့်၊ တမ္ပိ ပဘေဒံ-ကိုလည်း၊ ဒဿေန္တော (ဟုတ္တာ) **ရာဇပစ္စတ္ထိကာတိအာဒိ**ံ အာဟ၊ တတ္ထ - ထိုရာဇပစ္စတ္ထိကာ အစရှိသော စကားရပ်၌၊ ရာဇနော ဧဝ-တို့သည်ပင်၊ ပစ္စတ္ထိကာ-ဆန့်ကျင်ဘက်ကို

အလိုရှိသော ရန်သူတို့တည်း၊ ရာဇပစ္စတ္ထိကာ–ရန်သူမင်းတို့၊ တေ စ–ထိုရာဇပစ္စတ္ထိက တို့ကိုလည်း၊ သယံ–ကိုယ်တိုင်၊ အာနေန္တာပိ–ဆောင်ကုန်သော်လည်းကောင်း၊ အညေဟိ–တို့သည်၊ ဝါ–တို့ကို၊ အာနာပေန္တာပိ–ဆောင်စေကုန်သော်လည်းကောင်း၊ အာနေန္တိယေ ဝါတိ–အာနေန္တိတို့ ဟူ၍သာ၊ ဝေဒိတဗ္ဗာ–နိ၏၊ စောရာ ဗဟု–ခိုးမြတို့ သည်ပင်၊ ပစ္စတ္ထိကာ–တို့တည်း၊ **စောရပစ္စတ္ထိကာ**–ရန်သူခိုးမြတို့။

ဓုတ္ဂါတိ–ကား၊ မေထုနပသံဟိတခိဋ္ဌာပသုတာ–မေထုန်နှင့်စပ်သောမြူးတူးပျော်ပါးခြင်းခံ့လေ့ကျက်ကုန်သော၊ နာဂရိကကေရာဋိယပုရိသာ–မြို့ခံနေသော စဉ်းလဲလှည့်ပတ်ခြင်းကိုပြုတတ်သော ယောကျ်ားတို့တည်း၊ ဝါ–နည်း၊ ဣတ္ထိဓုတ္တာသုရာဓုတ္တာ ဒယော–မိန်းမကြူးသူ, သေရည်ကြူးသူအစရှိသူတို့တည်း၊ ဓုတ္တာ ဗဟု–ဓုတ္တတို့သည်ပင်၊ ပစ္စတ္ထိကာ–တို့တည်း၊ **ဓုတ္တပစ္စတ္ထိကာ**–ရန်သူဓုတ္တတို့၊ ဟဒယံ– နှလုံးသားကို၊ ဂန္ဓန္တိ–ဂန္ဓံဟူ၍၊ ဝုစ္စတိ–၏၊ တံ–ထိုနှလုံးသားကို၊ ဥပ္ပါဌေန္တိ (ဥပ္ပါလေန္တိ)–ဖြတ်တောက်ထုတ်ယူတတ်ကုန်၏၊ ဣတိ–ကြောင့်၊ ဥပ္ပလဂန္ဓာ–နှတို့မည်၏၊ ဥပ္ပလဂန္ဓာ ဗဟု–နှလုံးသားကို ဖြတ်တောက်ထုတ်ယူတတ်သူတို့သည်ပင်၊ ပစ္စတ္ထိကာ– တို့တည်း၊

အာနာပေန္တာပိ။ ။အညေဟိပုဒ်သည် ဓာတ်ကတ္တား ကာရိတ်ကံ ၂ ဖက်ရတည်း၊ "အာဏာပေ နွာပိ" ဟု အာဏာဓာတ်ဖြင့် ရှိလျှင် အညေဟိ၏ စပ်ရာဓာတ် မပါသောကြောင့် အံ့ဩပုဗ္ဗ နိ်ဓာတ်, ဏာပေပစ္စည်းဖြင့် "အာနာပေန္တာပိ" ဟုရှိသင့်သည်။

ဓုတ္တာ။ ။ဓုဗ္ဗ (တစ်နည်း–ဓုရ) ဓာတ်သည် "ဟိ'သာ–ညှဉ်းဆဲနှိပ်စက် ဖျက်ဆီးခြင်း" အနက်ကိုဟောဘ၏၊ တ္တပစ္စည်း၊ ဤနေရာ၌ကား မေထုန်နှင့်စပ်လျက် အပျော်အပျက် ကစားကြသော မြို့ကြီးသားများကို အရာဌာနအားလျော်စွာ "ဓုတ္တ"ဟု ယူစေလို၍ "မေထုနပသံဟိတာ" စသည်မိန့်၊ ဤနည်းဖြင့် ဣတ္ထိဓုတ္တကိုသာ ယူစေလိုသည်၊ ထိုသူတို့အပျော်အပျက်ကစားရာဝယ် ရဟန်းများကိုလည်း သိလပျက်အောင် ဖျက်ဆီးတတ်ကြလေသည်။ [ဓုဗ္ဗန္တိတိ ဓုတ္တာ။]

တစ်နည်း။ ။"ဓုတ္တ" ဟု သာမညဆိုသောကြောင့် ဣတ္ထိဓုတ္တ သုရာဓုတ္တ (အာဒိ ဖြင့်) အကွဲရတ္တ–ကြွေအန်ကစားသမားများကိုယူစေလိုသည်။ [ကိရာဋ်–စဉ်းလဲကောက်ကျစ် (ညစ်ပတ်) မှုကို+ကရောန္တိတိ ကေရာဋိကာ၊ ကကို ယပြု၊ နာဂရိကာစ+တေ+ကေရာဋိကပုရိသာစာတိ နာဂရိကကေရာဋိယပုရိသာ၊ ဓုတ္တသဒ္ဒါသည် "ဝဉ္စက–စဉ်းလဲကောက်ကျစ်လှည့်ပတ်တတ်" အနက်ကိုလည်း ဟောဘ၏၊ ထို့ကြောင့် "ကေရာဋိယပုရိသာ" ဟု ဆိုသည်။]

ဥပ္ပလဂန္ဓာ။ ။စုရာဒိပလဓံတ်သည် ဆေဒနအနက်ကိုလည်း ဟောဘ၏၊ ဥအတွက်ကြောင့် ဖြတ်၍ထုတ်ခြင်းအနက်ကိုယူ၊ ယခုစာတို့၌ "ဥပ္ပါဌေန္တိ"ဟု တွေ့ရ၏၊ ဋီကာယောဇနာတို့ အထူးမဖွင့်သောကြောင့် "ဥပ္ပါလေန္တိ" ဟု မူရင်းဖြစ်မည်ထင်သည်၊ "ဂန္ဓဥပ္ပလာ" ဟု ဖြစ်သင့်လျက် ရှေ့နောက်ပြန်ထားသည်။

ဥပ္ပလဂန္ဓပစ္စတ္ထိကာ–ရန်သူဥပ္ပလဂန္ဓတို့၊ ကိရ–ချဲ့၊ ဧတေ– ဤဥပ္ပလဂန္ဓ တို့သည်၊ ကသိဝါဏိဇ္ဇာဒိဟိ– လယ်တွန်ခြင်း, ကုန်သွယ်ခြင်း အစရှိသည်တို့ဖြင့်၊ နဒီဝန္တိ– အသဲက်မွေးကြကုန်သည် မဟုတ်၊ ပန္ဆဃာတ ဂါမဃာတာဒီနိ – လမ်းကို လုယက်ဖျက်ဆီးခြင်း, ရွာကိုလုယက်ဖျက်ဆီးခြင်း အစရှိသည်တို့ကို၊ ကတ္တာ–၍၊ [လမ်းခ္ဍသွားသူ, ရွာခ္ဍနေသူ လူတို့ကို "အဘေဒေါပစာ" အားဖြင့် ပန္ဆ–ဂါမ ဟု ဆိုသည်။] ပုတ္တာဒါရံ–ကို၊ ပေါသေန္တိ–မွေးမြူကြကုန်၏၊ တေ–ထိုဥပ္ပလဂန္ဓတို့သည်၊ ကမ္မသိဒ္ဓိ–အလုပ်၏ပြီးစီး ခြင်းကို၊ ပတ္ထယမာနာ–တောင့်တကုန်သည်၊ (ဟုတ္တာ)၊ ဒေဝတာနံ– တို့၏ (အထံ၌)၊ အာယာစေတ္တာ – ရှေးရှုတောင်းပန်၍၊ တာသံ– ထိုနတ်တို့အား၊ ဗလိကမ္မတ္ထံ–ပူဇော်မှုကို ပြုခြင်း အကျိုးငှာ၊ မနုဿာနံ–တို့၏၊ ဟဒယံ–ကို၊ ဥပ္ပါဒေန္တိ (ဥပ္ပါလေန္တိ)–နှိုး၏။

စ–ဆက်၊ သဗ္ဗကာလေ–၌၊ မနုဿာ – လူဝတ်ကြောင်တို့ကို၊ ဒုလ္လဘာ– ခဲယဉ်းသဖြင့် ရအပ်ကုန်၏၊ (ရနိုင်ခဲကုန်၏၊) ဘိက္ခူ ပန–တို့သည်ကား၊ အရညေ– ၌၊ ဝိဟရန္တာ–နှိုးသည်၊ (ဟုတ္တာ)၊ သုလဘာ–နှိုးသည်၊ ဟောန္တိ–နှိုး၏၊ တေ–ထို ဥပ္ပလဂန္ဓတို့သည်၊ သီလဝန္တံ–သော၊ ဘိက္ခုံ–ကို၊ ဂဟေတ္တာ–၍၊ သီလဝတော– သီလရှိသောရဟန်းကို၊ ဝဓော နာမ–သတ်ရခြင်းမည်သည်၊ ဘာရိယော–ဝန်လေးသည်၊ ဟောတိ–၏၊ ဣတိ–သို့၊ မညမာနာ–မှတ်ထင်ကုန်သည်၊ (ဟုတ္တာ)၊ တသ–ထို ရဟန်း၏၊ သီလဝိနာသနတ္ထံ–သီလကိုပျက်စီးစေခြင်းအကျိုးငှာ၊ မနုဿိတ္ထိအာဒိကေ ဝါ–လူမိန်းမ အစရှိသည်တို့ကိုမူလည်း၊ အာနေန္တိ–ရှေးရှုဆောင်ကြကုန်၏၊ တံ ဝါ– ထိုရဟန်းကိုမူလည်း၊ တတ္ထ–ထိုမိန်းမတို့ရှိရာအရပ်သို့၊ နေန္တိ–ပို့ဆောင်ကြကုန်၏၊ အယံ–ဤဆိုအပ်ပြီးကား၊ ဧတ္ထ–ဤဥပ္ပလဂန္ဓပစ္စတ္ထိကာ၌၊ ဝိသေသော–တည်း၊ သေသံ– ကို၊ ဝုတ္တနယေနေဝ–ဖြင့်သာ၊ ဝေဒိတဗ္ဗော–၏၊ စ–ဆက်၊ ဘိက္ခုပစ္စတ္ထိကဝါရေ–၌၊ ဝုတ္တနယေနေဝ–ဖြင့်သာလျှင်၊ စတူသု–နှိုးသော၊ ဣမေသု ဝါရေသုပိ–တို့၌လည်း၊ စတုက္ကာနိ–တို့ကို၊ ဝေဒိတဗ္ဗာနိ–နှိုး၏၊ ပါဠိယံ ပန–ပါဠိတော်၌ကား၊ သံခိတ္တေန– အကျဉ်းချုပ် အားဖြင့်၊ (သံဂီတိကာရေဟိ) ဝုတ္တာနိ–ဆိုအပ်ကုန်ပြီ။ . . .။ သဗ္ဗာကာရေန– အလုံးစုံသော အခြင်းအရာအားဖြင့်၊ စတုက္ကဘေဒကထာ–သည်၊ နိဋ္ဌိတာ–ပြီ။

၆၆။ ဣဒါနိ–၌၊ မနုဿိတ္ထိယာ၊ ပေ၊ ပဋ္ဌိသေဝန္တိ သာတိအာဒိ–သော၊ ယံ– အကြင်စကားကို၊ (ဘဂဝတာ) ဝုတ္တံ၊ ဧတ္ထ–ဤမနုဿိတ္ထိယာ အစရှိသောစကားရပ်၌၊ အသမ္ဘောဟတ္ထံ–မတွေ့ဝေခြင်းအကျိုးငှာ၊ **မဂ္ဂေန မဂ္ဂန္တိ**အာဒိ–ကို၊ အာဟ–ပြီ၊ ဝဟတ္ထ– ထိုမဂ္ဂေန မဂ္ဂံအစရှိသော စကားရပ်၌၊ **မဂ္ဂေနမဂ္ဂန္တိ**–ကား၊ ဣတ္ထိယာ–၏၊

တီသု မဂ္ဂေသု–တို့တွင်၊ အညတရေန–အမှတ်မထား တစ်ပါးပါးသော၊ မဂ္ဂေန–ဖြင့်၊ အံတွန်နော၊ အင်္ဂါတံ–ကို၊ ပဝေသေတိ–အုံ့၊ အထ ဝါ–ထို့ပြင် တစ်နည်းကား၊ သမ္ဘိန္နေသု–ရောစပ်ကုန်သော၊ ဒ္ဝိသု, မဂ္ဂေသု–တို့တွင်၊ ပဿာဝမဂ္ဂေန–ဖြင့်၊ ဝစ္စမဂ္ဂ–သို့ သော်လည်းကောင်း၊ ဝစ္စမဂ္ဂေန ဝါ–ဖြင့် သော်လည်း၊ ပဿာဝမဂ္ဂ–သို့ သော်လည်းကောင်း၊ ပဝေသေတိ–အုံ့၊ **မဂ္ဂေန အမဂ္ဂန္တိ**–ကား၊ ပဿာဝါဒိမဂ္ဂေန–ဖြင့်၊ ပဝေသေတွာ–ပြီး၍၊ တဿ– ထိုပဿာဝအစရှိသော မဂ်၏၊ သာမန္တာ–အနီး၌၊ ဝဏော–အနာဖြင့်၊ နိဟရတိ–နုတ်အုံ့၊ **အမဂ္ဂေန မဂ္ဂန္တိ**–ကား၊ မဂ္ဂသာမန္တေန–မဂ်၏ အနီးဖြစ်သော၊ ဝဏော၊ ပေ၊ **အမဂ္ဂေနအမဂ္ဂန္တိ**–ကား၊ ဒ္ဝိသု–နှစ်သော၊ သမ္ဘိန္နဝဏောသု–ဆက်စပ်နေသော အနာတို့တွင်၊ ဧကေန ဝဏော– ဖြင့်၊ ပဝေသေတွာ– ပြီး၍၊ ဒုတိယေန–သော၊ (ဝဏော) နိဟရတိ၊ ဣမသ္မိံ သုတ္တသ္မိ–ဤပါဠိတော်အား၊ အနုလောမဝသေန–လျော်သည်၏ အစွမ်းဖြင့်၊ သဗ္ဗတ္ထ–အလုံးစုံသော၊ ဝဏသခ်ေပ–အနာဝယ် သွင်းယူအပ်သောအရာ၌၊ [အနာအဖြစ်ဖြင့် ရေတွက်အပ်သော "ပတာဂ်မုခဖား" အစရှိသော အရာ၌–ဟူလို။] ထုလ္လစ္စယဲ ဝေဒိတဗ္ဗံ။

ဣဒါနိ–၌၊ ပရတော–နောက်၌၊ အနာပတ္တိ အဇာနန္တသ အသာဒယန္တသာတိ–ဟူသော၊ ယံ–အကြင်စကားကို၊ ဝက္ခတိ–မိန့်တော်မူလတ္တံ့၊ တတ္ထ–ထိုအနာပတ္တိ အဇာနန္တသ အစရှိသော စကားရပ်၌၊ အသမ္မောဟတ္ထံ–ငှာ၊ **ဘိက္ခု သုတ္တဘိက္ခုမှိတိ** အာဒိ– ကို၊ အာဟ၊ တတြ – ထိုစကားရပ်၌၊ အယံ – ဤဆိုအပ်လတ္တံ့ကား၊ အဓိပ္ပာယော–ဘုရားရှင်၏အလိုတော်တည်း၊ ယော–အကြင်ရဟန်းသည်၊ ပဋိဗုဒ္ဓေါ–နိုးသည်၊ (သမာနော) သာဒယတိ–၏၊ သော–သည်၊ သုတ္တမှိ–အိပ်ပျော်နေသော၊ မယိ–တပည့်တော်၌ ဧသော–ဤရဟန်းသည်၊ ဝိပ္ပဋိပဇ္ဇိ–ဖောက်ဖောက်ပြန်ပြန်ကျင့်ပါပြီ၊ အဟံ–တပည့်တော်သည်၊ နု ဇာနာမိ–မသိလိုက်ပါ၊ ဣတိ–ဤသို့ပြောသော်လည်း၊ နု မုစ္စတိ–အာပတ်မှ မလွတ်၊ စ–ဆက်၊ **ဥဘော နာသေတဗ္ဗာ**တိ ဧတ္ထ–ဤပါဌ်၌၊ ဒ္ဝေပိ – ၂ယောက်လုံးတို့ကိုလည်း၊ လိင်္ဂနာသနေန – အသွင်ကို ဖျက်ဆီးခြင်းဖြင့်၊ 'နာသေတဗ္ဗာ – ဖျက်ဆီးထိုက်ကုန်၏၊ တတြ – ထို ၂ ယောက်တို့တွင်၊ ဒုသကဿ–ဖျက်ဆီးတတ်သော ရဟန်း၏၊ ပဋိညာကရဏံ – ဝန်ခံခြင်းဖြင့် ပြုဖွယ်သည်၊

ပဋိညာကရဏံ နတ္ထိ။ ။ "ဝန်ခံတိုင်း ဆုံးဖြတ်မှု" ဟုသည်မှာ "မေးမှ–ဝန်ခံ, ထို ဝန်ခံ–သည့်အတိုင်း ဆုံးဖြတ်" ဟု မေးခြင်း ကိစ္စနှင့်ဆိုင်ရကား ဖျက်ဆီးသူမှာ "ဘယ်စိတ်ဖြင့် ပြုသလဲ, သိလျက်နှင့် ပြုသလား, မသိပဲနှင့် ပြုမိသလား" ဟု မေးဖွယ်ပင် မလိုရကား "ပဋိညာကရဏံ မလိုတော့"ဟု ဆိုသည်။

[ဝန်ခံသည့်အတိုင်း ဆုံးဖြတ်ဖွယ်သည်၊] နတ္ထိ၊ ဒုသိတော-ဖျက်ဆီးအပ်သော ရဟန်းကို၊ ပုစ္ဆိတ္တာ-သာယာသလော, မသာယာ သလောဟု စစ်ကြောမေးမြန်းပြီး၍၊ ပဋိညာယ-ဝန်ခံခြင်းဖြင့်၊ နာသေတဗ္ဗော၊ ပေ၊ သာမဏေရဝါရေပိ- သာမဏေရဝါရဋ္ဌလည်း၊ သေ နယော-ဤနည်းတည်း။

• ဧဝံ-သို့၊ တတ္ထ တတ္ထ-ထိုထိုဝါရဋ္ဌ၊ တံ တံ အာပတ္တိဋ္ဌ-ကိုလည်းကောင်း၊ အနာပတ္တိဋ္ဌ-အနာပတ်ကို လည်းကောင်း၊ [အာပတ်က ပါရာဇိက သံဃာဒိသေသ် ထုလ္လစ္စည်းစသောအားဖြင့် များစွာရှိသောကြောင့် "တံ တံ အာပတ္တိဋ္ဌ" ဟု ထားပြီ; အနာပတ်ကား တစ်မျိုးသာ ရှိသောကြောင့် တံ စံမပါဘဲ "အနာပတ္တိဋ္ဌ" ဟု ထားသည်။] ဒသေတွာ၊ ပေ၊ တတ္ထ-ထို **အနာပတ္တိ အဇာနန္တသ** အစရှိသော ပါဠိရပ်ဌ၊ ယော-အကြင်ရဟန်သည်၊ ဝေသာလိယံ-ဌ၊ မဟာဝနေ-မဟာဝုန်တောဌ၊ ဒီဝါ ဝိဟာရဂတော- နေ့နေရာဌ ရောက်သော၊ ဘိက္ခု ဝိယ-သည်ကဲ့သို့၊ [ဝိနိတဝတ္ထုခန်းဌ ပါ လိမ့်မည်။] မဟာနိဒ္ဒ-ကြီးစွာသော အိပ်ပျော်ခြင်းသို့၊ သြက္ကမန္တော-သက်ရောက်စဉ်၊ ပရေန- သူတစ်ပါးသည်၊ ကတံ-သော၊ ဥပက္ကမမ္ပိ - လုံ့လကိုလည်း၊ နာ ဇာနာတိ-မသိလိုက်၊ (သော-ထိုရဟန်းသည်၊) **အဇာနန္တော** နာမ-အဇာနန္တမည်၏၊ ဧဝရူပသ-ဤသို့ သဘောရှိသော မသိသောရဟန်း၏၊ အနာပတ္တိ-အနာပတ်သည်၊ (ဟောတိ)၊ စ-သာဓကကား၊ နာဟံ၊ ပေ၊ အဇာနန္တသာတိ- ဟူသော၊ ဧတံ- ဤစကားကို၊ (သံဂီတိကာရေဟိ) ပိ-တို့သည်လည်း၊ ဝုတ္တံ။ [ဘဂဝါ-ရား၊ အဟံ-သည်၊ နဇာနာမိ-မသိလိုက်ပါ၊ ဣတိ-ဤသို့လျှောက်ပြီ၊ ဘိက္ခု-ဟန်း၊ အဇာနန္တသ-မသိသောရဟန်း၏၊ အနာပတ္တိ-အနာပတ်သည်၊ (ဟောတိ-၏၊ ဣတိ-ဤသို့ဆုံးဖြတ်တော်မူပြီ။] ယော-အကြင်ရဟန်းသည်၊ တတ္ထေဝ-ထိုမဟာဝုန်တောဌပင်၊ သဟသာ-အဆောတလျင်၊ ဝုဋ္ဌိတ ဘိက္ခုဝိယ-ထသော ရဟန်းသည်ကဲ့သို့၊ ဇာနိတ္တာပိ-သိ၍လည်း၊ ဝါ-သိပါသော်လည်း၊ နာ သာဒယတိ-မသာယာ၊ (သော-သည်၊) **အသာဒယန္တော** နာမ-မည်၏၊ စ-ကား၊ နာဟံ ဘဂဝါ၊ပေ၊ အသာဒယန္တသာတိ- ဟူသော၊ ဧတံ-ကို၊ (သံဂီတိကာရေဟိ)ပိ - လည်း၊ ဝုတ္တံ - ပြီ။ [ဘဂ္ဂေ- ရား၊ အဟံ - သည်၊ နာ သာဒယိ-မသာယာပါ၊ ဣတိ-ဤသို့လျှောက်ပြီ၊ ဘိက္ခု-ဟန်း၊ အသာဒယန္တသ-၏၊ အနာပတ္တိ-သည်၊ (ဟောတိ)၊ ဣတိ-ဤသို့ ဆုံးဖြတ်တော်မူပြီ။]

ဥမ္မတ္တကော နာမ-ကမည်သည်ကား၊ ပိတ္တုမ္မတ္တကော-သည်းခြေကြောင့် ရူးသွပ်တည်း၊ ဟိ-ချဲ့၊ ပိတ္တံ-သည်၊ ဗဒ္ဓပိတ္တံ-ဗဒ္ဓသည်းခြေလည်းကောင်း၊ ဝါ-အိမ်ဖြင့် ဖွဲ့ထားအပ်သောသည်းခြေလည်းကောင်း၊ အဗဒ္ဓပိတ္တဋ္ဌ- လည်းကောင်း၊ ဝါ- အိမ်ဖြင့်

မဖွဲ့အပ်သော သည်းခြေလည်းကောင်း၊ ဣတိ–ဤသို့၊ ဒုဝိဓံ–၏၊ တတ္ထ–တို့တွင်၊ အဗဒ္ဓပိတ္တံ–သည်၊ လောဟိတံ ဝိယ–ကဲ့သို့၊ သဗ္ဗဂ်ဂတံ–အလုံးစုံသော ကိုယ်အင်္ဂါတို့၌ ရောက်သည်၊ ဝါ–အလုံးစုံသော ကိုယ်အင်္ဂါတို့၌တည်သည်၊ (ဟောတိ–၏) တမိ–ထိုအဗဒ္ဓသည်းခြေသည်၊ ကုပိတေ–ပျက်လသော်၊ သတ္တာနံ–တို့၏၊ ကဏ္ဏာ၊ကစ္ဆ သရီရကမ္မာဒီနိ–ယားနာ, ဝဲနာ, ကိုယ်တုန်လှုပ်ခြင်းအစရှိသော ရောဂါတို့သည်၊ ဟောန္တိ–၏၊ [အာဒိသဒ္ဒေန အက္ခိနံ ပိတဝဏ္ဏာဒီ (မျက်စိဝါခြင်း စသည်ကို) သင်္ဂဏှာတိ၊] တာနိ–ထိုရောဂါတို့သည်၊ ဘေသဇ္ဇကိရိယာယ–ဆေးကုခြင်းဖြင့်၊ ဥပသမ္မန္တိ–ငြိမ်းအေးနိုင်ကုန်၏၊ ဗဒ္ဓပိတ္တံ ပန–သည်ကား၊ ပိတ္တကောသကေ–သည်းခြေအိတ်၌၊ ဌိတံ–တည်၏၊ တမိ– ထို ဗဒ္ဓသည်းခြေသည်၊ ကုပိတေ–သော်၊ [သည်းခြေအိတ်မှ အပြင်ထွက်လာသည်ကို "ကုပိတ"ဟု ခေါ်သည်၊] သတ္တာ–တို့သည်၊ ဝိပလ္လတ္ထသညာ–ဖောက်ပြန်သော သညာ ရှိကုန်သည်၊ ဟောန္တိ–၏၊ ဟိရောတ္တပ္ပံ–ကို၊ ဆဒ္ဒေတွာ–၍၊ အသာရပ္ပစရိယံ–မလျောက်ပတ်သောအကျင့်ကို၊ စရန္တိ–၏၊ လဟုကဂရုကာနိ–လဟုက ဂရုကဖြစ်ကုန်သော၊ သိက္ခာပဒါနိ–တို့ကို၊ မဒ္ဒန္တာပိ–လွန်ကျူးမိကုန်သော်လည်း၊ နဇာနန္တိ–၏၊ ဘေသဇ္ဇကိရိယာယပိ–ဆေးကုခြင်းဖြင့်လည်း၊ အတေကိစ္ဆာ–မကုစားအပ်, မကုစားနိုင်ကုန်သည်၊ ဟောန္တိ–၏၊ ဧဝရူပဿ–သော၊ ဥမ္မတ္တကဿ–သည်းခြေရူးသော ရဟန်း၏၊ အနာပတ္တိ (ဟောတိ)။

ဝိသဒ္ဒစိတ္တော– စွန့်လွှတ်အပ်သောစိတ်ရှိသော၊ ယက္ခုမ္မတ္တကော–ဘီလူးကြောင့်ရူးသူကို၊ **ခိတ္တစိတ္တော** နာမ–တ္တမည်၏ဟူ၍၊ ဝုစ္စတိ–၏၊ ကိရ–ချဲ့၊ ယက္ခာ–တို့သည်၊ ဘေရဝါနိ–ကြောက်မက်ဖွယ် ကောင်းကုန်သော၊ အာရမ္မဏာနိ–အာရုံတို့ကို၊ ဒဿေတွာ ဝါ–၍သော်လည်း၊ (သတ္တေ ဝိက္ခိတ္တစိတ္တေ ဝိပလ္လတ္ထသညေ ကရောန္တိ၊) မုခေန–ပါးစပ်ဖြင့်၊ ဟတ္ထံ–ကို၊ ပဝေသေတွာ–၍၊ ဟဒယရူပံ–ဟဒယရုပ်ကို၊ မဒ္ဒန္တာဝါ–နှိပ်ချေကုန်လျက်သော်လည်း၊ သတ္တေ–တို့ကို၊ ဝိက္ခိတ္တစိတ္တေ–ပစ်လွှတ်အပ်သောစိတ်ရှိသည်တို့ကို၊ ဝိပလ္လတ္ထသညေ–ဖောက်ပြန်သောသညာရှိသည်တို့ကို၊ ကရောန္တိ–၏၊

သဗ္ဗဂ်ဂတံ။ ။သဗ္ဗအဂ်ေသု+ဂတံ (ဌိတံ) သဗ္ဗဂ်ဂတံ၊ အသားမှလွတ်နေသော ခံ့ပင်, မွေးညင်း, သွား, လက်သည်းတို့ကို လည်းကောင်း, ခြောက်သော အရေကို လည်းကောင်း, ချန်လှပ်၍ ရေပေါ်ဝယ် ဆီပြန်သကဲ့သို့ ကိုယ်အင်္ဂါ အားလုံး၌ ပျံ့နှံ့၍တည်၏။

ဝိပလ္လတ္ထသညာ။ ။ဝိ+ပရိပုဗ္ဗ အသဓာတ်နှောက် ဏပစ္စည်း သက်လျှင် "ဝိပလ္လာသ" ဟု ဖြစ်၍, တပစ္စည်း သက်လျှင် "အတ္ထော" ပုဒ်ကဲ့သို့ "ဝိပလ္လတ္ထ" ဟုဖြစ်၏၊ ဝိပရိယသတိတိ ဝိပလ္လတ္ထာ၊ ဝိပလ္လတ္ထာ + သညာ ဧတေသံတိ ဝိပလ္လတ္ထသညာ။ [ပရိ နောက်၌ ယ လာ၍ "ပရိယသတိ" ဟု အာချာတ်ရုပ် ဖြစ်၏။]

[ယောဇနာ၌ "ဒသေတွာ ဝါ ပဝေသေတွာ ဝါ"ဟု ယောဇနာ၏၊ လက်ကိုသွင်းရုံဖြင့် ဝိကွိတ္တမဖြစ်သေး၊ ဟဒယမဒ္ဒန ပြုမှ ဝိကွိတ္တ ဖြစ်သောကြောင့် ထို ယောဇနာပုံကို စဉ်းစား၊ပါ။] ဇေရှပဿ- သော၊ ခိတ္တစိတ္တသ- ပစ်လွှတ်အပ်သော စိတ်ရှိသော ရဟန်း၏၊ အနာပတ္တိ (ဟောတိ)၊ ပန-ဆက်၊ (တစ်နည်း) ပန-အထူးကား၊ ဥဘိန္နံ-နှစ်သော၊ တေသံ-ထိုပိတ္တမ္မတ္တက, ယက္ခမ္မတ္တကဇို့၏၊ အယံ-ကား၊ ဝိသေသော-တည်း၊ ပိတ္တမ္မတ္တကော-သည်၊ နိစ္စမေဝ-အမြဲသာ၊ ဥမ္မတ္တကော-သည်၊ ဟောတိ၊ ပကတိသည်- ပကတိသညာကို၊ နလဘတိ- မရတော့၊ ယက္ခမ္မတ္တကော-သည်၊ အန္တ ရန္တ ရာ-အကြားအကြား၌၊ ပကတိသည်-ကို၊ ပဋိလဘတိ-ရသေး၏၊ ဣတိ (အယံ)-ကား၊ (ဝိသေသော)။

ပန-ဆက်၊ ဣဓ-ဤအနာပတ္တိဝါရ၌၊ ပိတ္တမ္မတ္တကော ဝါ-သည်မူလည်း၊ ဟောတု-စေ၊ ယက္ခမ္မတ္တကော ဝါ-လည်း၊ (ဟောတု)၊ ယော-အကြင်ရဟန်းသည်၊ သဗ္ဗသော-ဖြင့်၊ မုဠ္ဍသတိ-သည်၊ (ဟုတ္တာ)၊ ကိဉ္စိ-ဘာကိုမျှ၊ နဇာနာတိ-မသိ၊ အဂ္ဂိမ္ပိ-ကိုလည်းကောင်း၊ ပေ၊ ဧကသဒိသံ-တစ်ထပ်တည်းတူစွာ၊ မဒ္ဒန္တော၀-နင်းချေလျက်သာ၊ ဝိစရတိ- ၏၊ ဇေရှပဿ - ဤသို့သဘောရှိသော ရဟန်း၏၊ အနာပတ္တိ၊ အန္တ ရန္တ ရာ-၌၊ သည်-ကို၊ ပဋိလဘိတ္တာ-၍၊ ဥတ္တာ-၍၊ ဝါ-လျက်၊ ကရောန္တ သပန-၏ကား၊ အာပတ္တိယေ၀- သည်သာ၊ (ဟောတိ)။ ယော-သည်၊ အဓိမတ္တာယ-လွန်ကဲသော အတိုင်းအရှည်ရှိသော၊ ဒုက္ခဝေဒနာယ-ဖြင့်၊ အာတုရော-နာကျင် ကိုက်ခဲသည်၊ (ဟုတ္တာ) ကိဉ္စိ-ဘာကိုမျှ၊ နဇာနာတိ၊ (သော) **ဝေဒနာဋ္ဌော** နာမ၊ [ဝေဒနာယ+အဋ္ဌော (နှိပ်စက်အပ်သူတည်း၊) ဝေဒနာဋ္ဌော၊] ဇေရှပဿ-၏၊ အနာပတ္တိ၊ ယော-သည်၊ တသ္မိံ တသ္မိံကမ္မေ-ထိုထိုအမှု၌၊ [ထိုထိုကျူးလွန်မှု၌။] အာဒီဘူတော-အစဖြစ်၍ ဖြစ်၏၊ (သော) **အာဒီကမ္မိကော** နာမ၊ [အာဒီကမ္မေ+နိယုတ္တော အာဒီကမ္မိကော၊] ဣဓ ပန-ဤ သိက္ခာပုဒ်၌ကား၊ သုဒိန္နတ္ထေရော-သည်၊ အာဒီကမ္မိကော-ကတည်း၊ တသ်-ထိုအရှင်သုဒိန်၏၊ အနာပတ္တိ၊ အဝသေသာနံ-အရှင်သုဒိန်မှကြွင်းကုန်သော၊ မဂ္ဂဋ္ဌသမဏာ၀ဇ္ဇိပုတ္တကာဒီနံ-မျောက်မကို မှီ၀ဲသော ရဟန်း, ၀ဇ္ဇီပုတ္တကရဟန်းများ အစရှိသူတို့၏၊ အာပတ္တိယေ၀-သည်သာ၊ (ဟောတိ)၊ ဣတိ-အပြီးတည်း။...**ပဒဘာဇနီယ၀ဏ္ဏနာ**-ပဒဘာဇနီယအဖွင့်သည်၊ **နိဋ္ဌိတာ**-ပြီ။

ပန-ဆက်၊ ဣမသ္မိံ သိက္ခာပဒေ-၌၊ ကောသလ္လတ္ထံ-ကျွမ်းကျင်သော ပုဂ္ဂိုလ်၏ ဖြစ်ကြောင်းဖြစ်ရာ ဉာဏ်အကျိုးငှာ၊ ဣဒံ **ပကိဏ္ဏက**-ဤရောပြွမ်းသောနည်းကို၊

ဝေဒိတဗ္ဗံ-၏။...သမုဋ္ဌာနဋ္ဌ-ဖြစ်ကြောင်းကိုလည်းကောင်း၊ ကိရိယာစ-ကိရိယာကိုလည်းကောင်း၊ အထော- ထိုမှတစ်ပါး၊ သညာ- ကိုလည်းကောင်း၊ သစိတ္တက်-ကိုလည်းကောင်း၊ လောကဝဇ္ဇဋ္ဌ-ကိုလည်းကောင်း၊ ကမ္မဋ္ဌ-ကံကိုလည်းကောင်း၊ ဝေဒနာယ-ဝေဒနာနှင့်တကွ၊ ကုသလဋ္ဌ-ကိုလည်းကောင်း၊ ဣတိ (ဣဒံ ပကိဏ္ဏကံ-ကို၊ ဝေဒိတဗ္ဗံ-၏။)

တတ္ထ-ထိုသမုဋ္ဌာန် အစရှိသည်တို့တွင်၊ **သမုဋ္ဌာနဋ္ဌော**-ကား၊ သဗ္ဗသင်္ဂါဟက ဝသေန- အလုံးစုံသော သိက္ခာပုဒ်တို့ကို သိမ်းယူခြင်း၏ အစွမ်းအားဖြင့်၊ ဆ-ဖ ပါးကုန်သော၊ သိက္ခာပဒသမုဋ္ဌာနာနိ-သိက္ခာပုဒ်၏ ဖြစ်ကြောင်းတို့သည်၊ (ဟောန္တိ-ရှိကုန်၏။) တာနိ-ထို သိက္ခာပဒသမုဋ္ဌာန်တို့သည်၊ **ပရိဝါရေ**-ပရိဝါပါဠိတော်၌၊ အာဝိ-စွာ၊ ဘဝိသန္တိ-နိုလတ္တံ့၊ သမာသတော ပန-အကျဉ်းချုပ်အားဖြင့်ကား၊ သိက္ခာပဒံ နာမ-မည်သည်၊ [ဣတိ-၌စပ်၊] ဆ သမုဋ္ဌာနံ-ဆသမုဋ္ဌာန်ရှိသော သိက္ခာပုဒ်သည်၊ အတ္ထိ-ရှိ၏။ ပေ၊ ကထိနသမုဋ္ဌာနံ-ကထိနသမုဋ္ဌာန်ရှိသောသိက္ခာပုဒ်သည်၊ အတ္ထိ-ရှိ၏။

ဋီကာ။ ။ ပကိဏ္ဏကန္တိ-ဝေါမိဿကနယံ၊ သမုဋ္ဌာနန္တိ-ဥပ္ပတ္တိကာရဏံ၊ ကိရိယာတိအာဒိ နိဒဿနမတ္တံ၊ အကိရိယာဒိနံပိ သင်္ဂဟော ဒဋ္ဌဗ္ဗော၊ [ကိရိယာ, သညာ, သစိတ္တက်, လောကဝဇ္ဇံ, ကုသလဲတို့သည် (တစ်ခုစီကိုသာ ညွှန်ပြထားသဖြင့်) နိဒဿနနည်းတို့တည်း၊ ကိရိယဲဖြင့် အကိရိယ, ကိရိယာကိရိယတို့ကိုလည်းကောင်း, သစိတ္တက်ဖြင့် အစိတ္တက်ကိုလည်းကောင်း, လောကဝဇ္ဇံဖြင့် ပဏ္ဏတ္တိဝဇ္ဇံကိုလည်းကောင်း, ကုသလဲဖြင့် အကုသလ အဗျာကတတို့ကို လည်းကောင်း-ယူပါ-ဟူလို။] ဝေဒနာယာတိ သဟ ယောဂေ ကရဏဝစနံ၊ ဝေဒနာယ သဟ ကုသလဋ္ဌာတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။

ဆ သိက္ခာပဒသမုဋ္ဌာနာနိ။ ။"ကိုယ်ရယ်, နှုတ်ရယ်, ကိုယ်နှုတ်ရယ်...ကိုယ်စိတ်, နှုတ်စိတ်,ကိုယ်နှုတ်စိတ်" ဟူသော ၆ပါးကို သမုဋ္ဌာန် ၆ပါးဟု ခေါ်၏။ ထို၆ ပါးတွင် ကိုယ်ကြောင့်ဖြစ်သော သိက္ခာပုဒ် (အာပတ်)သည်ကာယ သမုဋ္ဌာနမည်၏၊ ဤနည်းအတိုင်း ဝါစာ သမုဋ္ဌာန စသည်ကိုလည်း သိပါ၊ ထိုကာယစသည်တို့သည် သိက္ခာပုဒ်၏ ဖြစ်ကြောင်းမဟုတ်, အာပတ်၏ ဖြစ်ကြောင်းသာတည်း၊ သို့သော် သိက္ခာပုဒ်ကို နာမည်ခေါ်ဝေါ်တပ်၍ "သိက္ခာပဒ သမုဋ္ဌာန်"ဟု ဆိုသည်။ [သိက္ခာပုဒ် ပါဠိတော်၏ ဖြစ်ကြောင်းမှာ ဘုရားရှင်သာတည်း။]

သိက္ခာပဒံ၊ ပေ၊ ဆ သမုဋ္ဌာနံ။ ။ ဆဟိ (ကာယစသော ၆ပါးတို့ကြောင့်) သမုဋ္ဌာနံ (ဖြစ်ခြင်းသည်) ယဿအတ္ထိတိ ဆသမုဋ္ဌာနံ၊ (တစ်နည်း)-"ဆ-ကာယစသောအားဖြင့် ၆ပါးကုန်သော၊ သမုဋ္ဌာနာနိ-ဖြစ်ကြောင်းတို့သည်၊ ယဿ အတ္ထိတိ ဆသမုဋ္ဌာနံ၊ (သိက္ခာပဒံ)။

ကထိနသမုဋ္ဌာနံ။ ။"အတ္ထိ တိသမုဋ္ဌာနံ"ဟုဆိုပြီးနောက်"ဒွိသမုဋ္ဌာနံ"ဟု မဆိုဘဲ "အတ္ထိ ကထိနသမုဋ္ဌာနံ"ဟု စည်းပြောင်းခြင်းကား-ဒွိသမုဋ္ဌာန်က ကထိနသမုဋ္ဌာန်-ဧဋ္ဌကလောမသမုဋ္ဌာန်ဟု

ဇဋ္ဌကလောမသမုဋ္ဌာနံ–သည်၊ အတ္ထိ၊ ဓုရနိက္ခေပါဒိသမုဋ္ဌာနံ–ဓုရနိက္ခေပ အစရှိသော သမုဋ္ဌာန်ရှိသော သိက္ခာပုဒ်သည်၊ အတ္ထိ၊ ဣတိ–ဤသည်တည်း။

[သမုဋ္ဌာနဘေဒကို ပြုပြီး၍ ကိရိယဘေဒကို ပြုလိုသောကြောင့် "တတြာပိ" စသည်မိန့်၊] တတြာပိ–ထို ၆ ပါးသော သမုဋ္ဌာန်ရှိသော သိက္ခာပုဒ်တို့တွင်လည်း၊ ကိဉ္စိ–အချို့သိက္ခာပုဒ်သည်၊ ကိရိယတော– မပြုထိုက်သော လွန်ကျူးမှုကို ပြုခြင်းကြောင့်၊ သမုဋ္ဌာတိ–ဖြစ်၏၊ ကိဉ္စိ–သည်၊ အကိရိယတော– ပြုထိုက်သောဖြည့်ကျင့်မှုကို မပြုခြင်းကြောင့်၊ သမုဋ္ဌာတိ–၏၊ ကိဉ္စိ–သည်၊ ကိရိယာကိရိယတော–မပြုထိုက်သော လွန်ကျူးမှုကို ပြုခြင်း, ပြုထိုက်သော ဖြည့်ကျင့်မှုကို မပြုခြင်းကြောင့်၊ သမုဋ္ဌာတိ–၏၊ ကိဉ္စိ–သည်၊ သိယာ–ရံခါ၊ ကိရိယတော–ကြောင့်လည်းကောင်း၊ သိယာ–ရံခါ၊ အကိရိယတော–ကြောင့်လည်းကောင်း၊ သမုဋ္ဌာတိ–၏၊ ကိဉ္စိ–သည်၊ သိယာ–ခါ၊ ကိရိယတော–ကြောင့်လည်းကောင်း၊ သိယာ–ခါ၊ကိရိယာကိရိယတော၊ သမုဋ္ဌာတိ–၏။

တတြာပိ–ထိုကိရိယာအားဖြင့် ပြားသော သိက္ခာပုဒ်တို့တွင်လည်း၊ သညာဝိမောက္ခံ– သညာဝိမောက္ခ သိက္ခာပုဒ်သည်၊ (ဝိတိက္ကမသညာ မရှိခြင်းကြောင့်လွတ်မြောက်ခြင်းရှိသောသိက္ခာပုဒ်သည်) အတ္ထိ–ရှိ၏၊ နော သညာဝိမောက္ခံ–နော သညာဝိမောက္ခ သိက္ခာပုဒ်သည်၊ (ဝိတိက္ကမသညာ မရှိခြင်းကြောင့်လွတ်မြောက်ခြင်းမရှိသော သိက္ခာပုဒ်သည်၊) အတ္ထိ၊ တတ္ထ–ထို ၂ ပါးတို့တွင်၊ ယံ–အကြင်သိက္ခာပုဒ်သည်၊ စိတ္တဂၢ– စိတ်ဟူသော အဂ်ါကို၊ လဘတိယေဝ–အမြဲရသည်သာ၊ တံ–ထိုသိက္ခာပုဒ်သည်၊ သညာဝိမောက္ခံ–ကွမည်၏၊ ဣတရံ–စိတ်အဂ်ါကို အမြဲမရသော.အခြားသိက္ခာပုဒ်သည်၊

၂မျိုးရှိခြင်း, ဓုရနိက္ခေပါဒိသမုဋ္ဌာန်ဌကား ဧကသမုဋ္ဌာန်လည်း ပါခြင်း, ဒွိသမုဋ္ဌာန်လည်း ပါခြင်းကြောင့်တည်း၊ ထိုအာဒိဖြင့်ပထမပါရာဇိကသမုဋ္ဌာန်, ပဒသောဓမ္မ, ဓမ္မဒေသန, စောရိဝုဋ္ဌာပနသမုဋ္ဌာန် တို့ကိုလည်းယူ၊ အားလုံးသမုဋ္ဌာန်နာမည်ပေါင်း ၁၃ပါးရှိ၏၊ ပရိဝါမှာ ရှုပါလေ၊ ထိုသမုဋ္ဌာန်တို့၏ သဘောကို ဆိုင်ရာသိက္ခာပုဒ်ကျမှ နားလည်နိုင်လတ္တံ့။

သညာဝိမောက္ခံ။ ။သညာယ(လွန်ကျူးလိုသော အမှတ်သညာ၏)+အဘာဝေန–မရှိခြင်းကြောင့်+ဝိမောက္ခော–အာပတ်မှ လွတ်ခြင်းသည်၊ ယဿ အတ္ထိတိ သညာဝိမောက္ခံ၊ အဘာဝဟူသော အလယ်ပုဒ် ကျသောသမာသ်။ [နော သညာဝိမောက္ခံ=သညာယ (အဘာဝေနဝိ–မရှိခြင်းကြောင့်လည်း၊ မရှိပေမယ်လို့) နတ္ထိဝိမောက္ခော ယဿတိ နောသညာဝိမောက္ခံ။]

စိတ္တဂ်ံ လဘတိယေဝ။ ။"ကိုယ်စိတ်, နှုတ်စိတ်, ကိုယ်နှုတ်စိတ်"ဟု စိတ်သည် အင်္ဂါအဖြစ်ဖြင့်ပါသော နောက် သမုဋ္ဌာန် ၃ပါးတွင် တစ်ပါးပါးကြောင့် ဖြစ်သည်–ဟုလို။ [လဘတိယေဝဋ္ဌ ဧဝဖြင့် စိတ်အင်္ဂါ အမြဲမရ, တစ်ရံတစ်ခါ ရ၍ တစ်ရံတစ်ခါ မရသော သိက္ခာပုဒ်သည် နော သညာဝိမောက္ခ မည်၏–ဟု သိစေ၏။]

နော သညာဝိမောက္ခံ–မည်၏၊ ပုန–ဖန်၊ သစိတ္တံ–စိတ်နှင့်တကွဖြစ်သော သိက္ခာပုဒ်သည်၊ အတ္ထိ၊ အစိတ္တံ– စိတ်မရှိသော သိက္ခာပုဒ်သည်၊ အတ္ထိ၊ ယံ–အကြင်သိက္ခာပုဒ်သို့၊ (အာပတ်သို့–ဟူလို)၊ စိတ္တေန–နှင့်၊ သဟေဝ– တကွသာ၊ အာပဇ္ဇတိ– ရောက်၏၊ တံ–ထို သိက္ခာပုဒ်သည်၊ သစိတ္တကံ–မည်၏၊ ယံ–သို့၊ စိတ္တေန–နှင့်၊ ဝိနာပိ–ကင်းမဲ့လည်း၊ အာပဇ္ဇတိ၊ [ပိဖြင့် "မကင်းမူ၍လည်း" ဟု ဆည်း၊] တံ အစိတ္တကံ၊ တံ သဗ္ဗမ္ပိ–ထိုအလုံးစုံသော သိက္ခာပုဒ်သည်လည်း၊ [သမုဋ္ဌာန်စသည်အားဖြင့် ပြားပြီးသော ထိုအလုံးစုံသော သိက္ခာပုဒ်သည်လည်း–ဟူလို။] လောကဝဇ္ဇံ–လောကဝဇ္ဇ သိက္ခာပုဒ်လည်းကောင်း၊ (လောကၨ အပြစ်ရှိသော သိက္ခာပုဒ်လည်းကောင်း၊) ပဏ္ဏတ္တိဝဇ္ဇံ–ပဏ္ဏတ္တိဝဇ္ဇ သိက္ခာပုဒ်လည်းကောင်း၊ (ပညတ်တော်ကြောင့် အပြစ်ရှိသော သိက္ခာပုဒ်လည်းကောင်း၊) ဣတိ–သို့၊ ဒုဝိဓံ–၏၊ တေသံ–ထို သိက္ခာပုဒ်တို့၏၊ လက္ခဏံ–ကို၊ (မယာ) ဝုတ္တမေဝ– သည်သာ၊ [မဣန္ဒိုဝတ္ထုအဖွင့်ၨ ဆိုခဲ့ပြီ။]

စ–ဆက်၊ ကမ္မကုသလဝေဒနာဝသေနာပိ–ကံ, ကုသိုလ်, ဝေဒနာတို့၏ အပြားအားဖြင့်လည်း၊ [နောက်ဆုံး ဝေဒိတဗ္ဗံၨစပ်။] ဣဒ–ဤ သိက္ခာပုဒ်တို့တွင်၊ ကာယကမ္မံ–ကာယကံရှိသော၊ သိက္ခာပဒံ–သည်၊ အတ္ထိ၊ ဝစီကမ္မံ–သော၊ (သိက္ခာပဒံ)၊ အတ္ထိ၊ တတ္ထ–ထို ၂ပါးတို့တွင်၊ ယံ–အကြင်သိက္ခာပုဒ်သည်၊ ကာယဒ္ဒါရိကံ–ကာယဒ္ဒါရၨဖြစ်၏၊ တံ–သည်၊ ကာယကမ္မံ–ကာယကမ္မမည်၏၊ ယံ–သည်၊ ဝစီဒ္ဒါရိကံ–၏၊ တံ–သည်၊ ဝစီကမ္မံ–မည်၏၊ ဣတိ–သို့၊ ဝေဒိတဗ္ဗံ–၏၊ ပန–ကား၊ ကုသလံ–ကုသိုလ်ဖြစ်သော၊ သိက္ခာပဒံ–သည်၊ အတ္ထိ၊ အကုသလံ (သိက္ခာပဒံ) အတ္ထိ၊ အဗျာကတံ (သိက္ခာပဒံ) အတ္ထိ၊ ဟိ–မှန်၊ အာပတ္တိသမုဋ္ဌာပကစိတ္တာနိ–အာပတ်ကို ဖြစ်စေတတ်သော စိတ်တို့သည်၊ (ဒွတ္တိံသေဝ၌ စပ်၊) အဋ္ဌ–နှင့်သော၊ ကာမာဝစရ ကုသလာနိ–ကာမာဝစရကုသိုလ်စိတ်တို့လည်းကောင်း၊ ဒ္ဝါဒသ–နှင့်သော၊ အကုသလာနိ–

သညာ–သစိတ္တက။ ။ သညာဒုကကို အာပတ် မသင့်ဖို့ရာ ဘက်သို့ ရှေးရှု၍ မိန့်တော်မူ၏၊ သစိတ္တကဒုကကိုကား (စိတ်မပါဘဲလည်း သင့်ရကား) အာပတ်သင့်ဖို့ဘက်ကို ရှေးရှု၍ မိန့်တော်မူသည်၊ ဤသို့ဒုက ၂ ပါး၏ ထူးခြားပုံကိုမှတ်ပါ။ [သညာဒုက် အနာပတ္တိမုခေန ဝုတ္တံ၊ သစိတ္တကဒုက် အာပတ္တိမုခေန ဝုတ္တံတိ ဣဒ မေ တေသံ နာနာကရဏံ။]

ကမ္မတိက။ ။ ရှေးအဋ္ဌကထာတို့၌ လာသည်အတိုင်း ကံအားဖြင့် ကာယကမ္မသိက္ခာပုဒ်, ဝစီကမ္မ သိက္ခာပုဒ်ဟု ဤအဋ္ဌကထာ၌ ၂မျိုးသာပြသော်လည်း ကခ်ါဝိတရဏီမည်သော မာတိကာ အဋ္ဌကထာ၌ကား ကာယကမ္မ ဝစီကမ္မ ၂ ပါးစုံသော သိက္ခာပုဒ်ကိုထည့်၍ "ကာယကမ္မ ဝစီကမ္မ တဒုဘယဝသေန တိဝိဓာ ဟောန္တိ" ဟု မိန့်သည်။

တို့လည်းကောင်း၊ ဒသ-နှင့်သော၊ ကာမာဝစရကိရိယစိတ္တာနိ-တို့လည်းကောင်း၊ ကုသလတော စ-မှ လည်းကောင်း၊ ကိရိယတော စ-မှလည်းကောင်း၊ ဒွေ-နှင့်သော၊ အဘိညာစိတ္တာနိ-တို့လည်းကောင်း၊ [ရူပကုသိုလ် ကိရိယာ ပဌမစျာန် ၂ ပါးကို ဆိုသည်၊] ဣတိ-သို့၊ ဒွတ္တိံသေဝ-၃၂ပါးသာတည်း။ [သင်္ဂြိုဟ် ရူပသမုဋ္ဌာန်ခန်း၌ လာသော ဝိညတ်ကို ဖြစ်စေတတ်သော စိတ်များပင်တည်း၊ ပညတ်တော်ကိုမသိ၍ တန်ခိုးဖန်ဆင်းပြရာ၌ အဘိညာဉ်စိတ်နှင့် ပြည့်စုံစဉ် အာပတ်သင့်သတဲ့။]

တေသု-ထိုစိတ်တို့တွင်၊ ယံ-အကြင် သိက္ခာပုဒ်သို့၊ ကုသလစိတ္တေန-ဖြင့်၊ အာပဇ္ဇတိ-၏၊ တံ-သည်၊ကုသလံ-မည်၏၊ ဣတရေဟိ-အခြားသော အကုသိုလ် အဗျာကတတို့ကြောင့်၊ (အာပန္နံ-သင့်ရောက်အပ်သော သိက္ခာပုဒ်သည်၊) ဣတရံ-အခြားသောအကုသလ,အဗျာကတမည်၏၊ စ-ဆက်၊ တိဝေဒနံ-၃ပါးသော ဝေဒနာရှိသော၊ သိက္ခာပဒံ-သည်၊အတ္ထိ၊ ပေါတတ္ထ-ထိုသိက္ခာပုဒ်တို့တွင်၊ ယံ-အကြင်သိက္ခာပုဒ်သို့၊ အာပဇ္ဇန္တော-ရောက်သောရဟန်းသည်၊ တီသု-နှင့်သော၊ ဝေဒနာသု-တို့တွင်၊ အညတရဝေဒနာသမင်္ဂီ-တစ်ပါးပါးသောဝေဒနာနှင့် ပြည့်စုံသည်၊ ဟုတ္တာ-၍၊ အာပဇ္ဇတိ-၏၊ တံ-ထိုသိက္ခာပုဒ်သည်၊ တိဝေဒနံ-တိဝေဒနာမည်၏၊ ယံ-သို့၊ အာပဇ္ဇန္တော-သည်၊ သုခသမင်္ဂီ-သုခဝေဒနာနှင့်ပြည့်စုံသည်၊ (ဟုတ္တာ)ဝါ-လည်းကောင်း၊ ဥပေက္ခာဝေဒနာသမင်္ဂီ-သည်၊ (ဟုတ္တာ)ဝါ-သော်လည်းကောင်း၊ အာပဇ္ဇတိ-၏၊ တံ-သည်၊ ဒွိဝေဒနံ-မည်၏၊ ယံ-သို့၊ အာပဇ္ဇန္တော-သည်၊ ဒုက္ခဝေဒနာသမင်္ဂီယေဝ-သည်သာ၊ (ဟုတ္တာ) အာပဇ္ဇတိ-၏၊ တံ ဧကဝေဒနံ၊ ဣတိ-သို့၊ ဝေဒိတဗ္ဗံ-၏။

ဧဝံ-သို့၊ သမုဋ္ဌာနဉ္စ-သမုဋ္ဌာန်လည်းကောင်း၊ [ဣတိ၌စပ်၊] ကိရိယာ-လည်းကောင်း၊ အထော-ပါး၊ သညာ-လည်းကောင်း၊ သစိတ္တက-လည်းကောင်း၊ လောကဝဇ္ဇဉ္စ-လည်းကောင်း၊ ကမ္မဉ္စ-လည်းကောင်း၊ ဝေဒနာယ-နှင့်တကွ၊ ကုသလံ စ-လည်းကောင်း၊ ဣတိ-သို့၊ (ဣဒံ ပကိဏ္ဏက-ကို၊ ဝေဒိတဗ္ဗံ-၏) ဣမံပကိဏ္ဏက-ကို၊ ဝိဒိတွာ-သိပြီး၍၊ [နောက်"ဒွိဝေဒနန္တိ ဝေဒိတဗ္ဗံ"ဝယ် ဝေဒိတဗ္ဗံ၌စပ်၊] တေသု သမုဋ္ဌာနာဒီသု-တို့တွင်၊ ဣဒံ သိက္ခာပဒံ-ဤပထမပါရာဇိက သိက္ခာပုဒ်သည်၊ သမုဋ္ဌာနတော-သမုဋ္ဌာန်အားဖြင့်၊ ဧကသမုဋ္ဌာနံ-တစ်ခုသောသမုဋ္ဌာန်ရှိ၏၊ အင်္ဂဝသေန-ဖြင့်၊ ဒုကသမုဋ္ဌာနံ-၂ပါးသောသမုဋ္ဌာန်ရှိသောသိက္ခာပုဒ်တည်း၊ ကာယစိတ္တတော-အားဖြင့်၊ သမုဋ္ဌာတိ-ဖြစ်၏၊ [ဒုကသမုဋ္ဌာနံကို ထပ်၍ဖွင့်သည်၊] ကိရိယသမုဋ္ဌာနဉ္စ-ကိရိယသမုဋ္ဌာန်လည်းရှိ၏၊[ကိရိယသမုဋ္ဌနံတိ ဣဒံ ယေဘုယျဝသေန ဝုတ္တံ၊ ပရူပဏ္ဏမေ သတိ(သူတစ်ပါးကအတင်းပြုရာ၌) သာဒယန္တသ အကိရိယသမုဋ္ဌာနဘာဝတော၊] ဟိ-မှန်၊ ကရောန္တောယေဝ-မပြုထိုက်သောလွန်ကျူးမှုကိုပြုသောရဟန်းသည်သာ၊

ဧတံ–ဤသိက္ခာပုဒ်သို့၊ ဝါ – ဤအာပတ်သို့၊ အာပဇ္ဇတိ – ၏၊ [ကိရိယသမုဋ္ဌာန်ကို ထပ်ဖွင့်သည်၊] မေထုနပဋိသံယုတ္တာယ – သော၊ ကာမသညာယ– ၏၊ အဘာဝေန– မရှိခြင်းကြောင့်၊ ဝါ – မရှိခဲ့သော်၊ မုစ္စနတော – အာပတ်မှ လွတ်ခြင်းကြောင့်၊ သညာဝိမောက္ခံ–ကွတည်း၊ (ဝိတိက္ကမသညာ၏ မရှိခြင်းကြောင့် အာပတ်မှ လွတ်မြောက်ခြင်းရှိသောသိက္ခာပုဒ်တည်း၊) ဟိ–သာဓကကား၊ အနာပတ္တိ အဇာနန္တဿ, အသာဒယန္တဿာတိ–ဟူ၍၊ (ဘဂဝတာ) ဝုတ္တံ–ပြီ။

မေထုနစိတ္တေနေဝ–မေထုန်၌ဖြစ်သော စိတ်ဖြင့်သာလျှင်၊ နံ–ထိုသိက္ခာပုဒ်သို့၊ ဝါ–ထို အာပတ်သို့၊ အာပဇ္ဇတိ၊ စိတ္တေန–မေထုန်စိတ်နှင့်၊ ဝိနာ–၍၊ နံ အာပဇ္ဇတိ– မရောက်၊ ဣတိ–ကြောင့်၊ သစိတ္တက်–ကတည်း၊ (စိတ်နှင့်တကွဖြစ်သော သိက္ခာပုဒ်တည်း၊) ရာဂဝသေနေဝ–ဖြင့်သာ၊ အာပဇ္ဇိတဗ္ဗတော–ရောက်ထိုက်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ လောကဝဇ္ဇံ–တည်း၊ (လောကဒ်အပြစ်ရှိသောသိက္ခာပုဒ်တည်း၊) ကာယဒ္ဒါရေ နေဝ–ကြောင့်သာ၊ သမုဋ္ဌာနတော–ကြောင့်၊ ကာယကမ္မံ–တည်း၊ (ကာယက်ရှိသော သိက္ခာပုဒ်တည်း၊) ပန–ဆက်၊ ဧတ္ထ–ဤသိက္ခာပုဒ်၌၊ စိတ္တံ–သည်၊ အင်္ဂမတ္တံ– အင်္ဂါမျှသည်၊ ဟောတိ–၏၊ တဿ–ထိုစိတ်၏၊ ဝသေန–အစွမ်းအားဖြင့်၊ ကမ္မဘာဝေါ– ကံ၏အဖြစ်ကို၊ ဝါ–ကံ အမည်ကို၊ နံ လဗ္ဘတိ–အပ်၊ လောဘစိတ္တေန–ဖြင့်၊ အာပဇ္ဇိတဗ္ဗတော–ကြောင့်၊ အကုသလစိတ္တံ–အကုသိုလ်စိတ်ရှိသော သိက္ခာပုဒ်တည်း၊ သုခသမ်ဖိ– သုခဝေဒနာနှင့် ပြည့်စုံသည်၊ (ဟုတ္တာ) ဝါ– ၍ သော်လည်းကောင်း၊ ဥပေက္ခာသမ်ဖိ (ဟုတ္တာ) ဝါ, တံ–သို့၊ ဝါ–သို့၊ အာပဇ္ဇတိ–၏၊ ဣတိ–ကြောင့်၊ ဒွိဝေဒနံ–နှ တည်း၊ (၂ပါးသော ဝေဒနာရှိသော သိက္ခာပုဒ်တည်း၊) ဣတိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။

စ–ဆက်၊ သဗ္ဗံ–သော၊ တေ–ဤ ဆသမုဋ္ဌာန် အစ, ဒွိဝေဒနံ အဆုံးရှိသော စကားသည်၊ အာပတ္တိယံ–အာပတ်၌၊ ယုဇ္ဇတိ–ဖြစ်သင့်၏၊ ပန–ထိုသို့ပင်အာပတ်၌ ဖြစ်သင့်ပါသော်လည်း၊ သိက္ခာပဒသီသေန – သိက္ခာပုဒ်ကို ခေါင်းတပ်သဖြင့်၊ **သဗ္ဗအဋ္ဌကထာသု**–အလုံးစုံသော ရှေးအဋ္ဌကထာတို့၌၊ ဒေသနာ–သည်၊ အာရုဠှာ– တက်ရောက်ပြီ၊ တသ္မာ–ကြောင့်၊ ဧဝံ–သို့၊ (ဤ ဆ သမုဋ္ဌာန်အစရှိသည်ဖြင့်၊) (မယာ) ဝုတ္တံ–ဆိုအပ်ပြီ၊ ဝါ–ဆိုခဲ့ပြီ။ [ဆသမုဋ္ဌာန် မှစ၍ ဒွိဝေဒနံတိုင်အောင်သော သဒ္ဒါသည် အာပတ်ဟူသောအနက်၌သာ ဖြစ်သင့်၏၊ သို့သော် ရှေးအဋ္ဌကထာတို့၌ သိက္ခာပုဒ်ကို ခေါင်းတပ်လျက် "ဆ သမုဋ္ဌာနံ" စသည်ဖြင့် နပုလ္လိင်ဖြင့် လာသော ကြောင့် ထို အတိုင်းပင် ဆသမုဋ္ဌာန် စသည်ဖြင့် နပုလ္လိင်ပုဒ်ကို ဆိုရတော့သည်– ဟူလို။]

မဏ္ဍဋ္ဌိ ဝဏ္ဏိပုတ္တာ စ၊ ပေ၊ ဝုမ္ဗရီတော မိဂေါတိ– မိဂေါဟူသော၊ ဣဒံ–ဤ စကားရပ်သည်၊ ကိံ–အဘယ်စကားနည်း၊ [ဝိနည်းပညတ်တော်လည်း မဟုတ်, စပ်ပုဒ်လည်းမရှိသောကြောင့် ပိဏ္ဍတ္ထအဓိပ္ပာယ် ကောက်၍မရသဖြင့် "ဘာစကားလဲ" ဟု မေးသည်၊] ဣဓ–ဤဂါထာတို့ကို၊ [ထပိတာ–ဌ်စပ်၊] ဝါ–တို့သည်၊ [ဥဒ္ဒါန ဂါထာ နာမ–ဌ်စပ်၊] ဝိနိတဝတ္ထူနံ–ဝိနိတဝတ္ထုတို့၏၊ ဘဂဝတာ–သည်၊ သယံ–ကိုယ်တော်တိုင်၊ ဝိနိစ္ဆိတာနံ–ဆုံးဖြတ်တော်မူအပ်ကုန်သော၊ တေသံ တေသံ ဝတ္ထူနံ–ထိုထိုဝတ္ထုတို့၏၊ ဥဒ္ဒါနဂါထာနာမ–အကျဉ်းချုပ်ဂါထာတို့မည်၏၊ တာနိ ဝတ္ထူနိ–ထိုဝတ္ထုတို့ကို၊ [ဥဂ္ဂဏှိသဿ–ဌ်စပ်၊] သုခံ–လွယ်ကူစွာ၊ ဝိနယရာ–ဝိနည်းမိုရ်ပုဂ္ဂိုလ်တို့သည်၊ ဥဂ္ဂဏှိသဿ–သင်ယူနိုင်ကုန်လတ္တံ့၊ ဣတိ–ဤသို့နလုံးသွင်း၍၊ ဓမ္မသင်္ဂါဟက ဣတ္ထေရေဟိ–ဓမ္မသံဂါယနာတင် ထေရ်တို့သည်၊ ထပိတာ–ထားအပ်ကုန်ပြီ၊ ဝတ္ထုဂါထာ ပန–ဝတ္ထုတို့ကို သိကုံးထုံးဖွဲ့ကြောင်းပါဠိကိုကား၊ ("မဏ္ဍဋ္ဌိ ဝဏ္ဏိပုတ္တာ စ" စသော

ဣဓ၊ ပေ၊ ဥဒ္ဒါနဂါထာ နာမ။ ။ဣဓကို "ဥဒ္ဒါန ဂါထာနာမ" ဌ်စပ်ရမည် ဖြစ်သော ကြောင့် "ဣဓနိ" ဟု မရှိစေသင့်၊ ထိုပြင် "ဝိနိတဝတ္ထူနိ"ဟု တစ်ချို့စာအုပ်များ၌ရှိ၏၊ "ဘဂဝတာ သယံ ဝိနိစ္ဆိတာနံ တေသံ တေသံ ဝတ္ထူနံ"သည် ထိုပုဒ်၏အဖွင့်ဖြစ်သောကြောင့် "ဝိနိတ ဝတ္ထူနံ"ဟု ရှိသင့်သည်၊ "ဝိနိတာနိ–ဘုရားရှင်ကိုယ်တော်တိုင် (အာပတ္တိ် တွဲ ဘိက္ခု အာပန္နော ပါရာဇိက်–စသည်ဖြင့်) ဆုံးဖြတ်တော်မူအပ်ကုန်သော+ဝတ္ထူနိ–ဝတ္ထုတို့တည်း၊ ဝိနိတ ဝတ္ထူနိ–တို့၊" "တေသံ ဝိနိတဝတ္ထူနံ" ဟု ဝိဘတ္တိ ခံ။

ဥဒ္ဒါနဂါထာ။ ။ "ဒါ–ရက္ခဏေ" ဟု ဓာတ်နက်ရှိ၏၊ "ဥဒ္ဒ–အထက်ဖြစ်သော နောက်ကာလဌ်+ဒါတိရက္ခတိ–(ဘုရားရှင်ဆုံးဖြတ်တော်မူအပ်သော ဝိနိတဝတ္ထုတို့ကို မပျောက်ပျက်အောင်) စောင့်ရှောက်တတ်၏၊ ဣတိ ဥဒ္ဒါနံ၊ [ဥဒ္ဒါနဂါထာတိ ဥဒ္ဒေသဂါထာ (အကျဉ်းချုပ်ဂါထာ)၊] ဤခေါင်းစဉ်ဂါထာကို ကြည့်၍"မည်သည့်ဝတ္ထု အခြားမဲ့ဌ် မည်သည့်ဝတ္ထုရှိ၏" ဟု သိနိုင်သောကြောင့် ဤဂါထာများသည် တိုဝတ္ထုတို့ကို မပျောက်ပျက်အောင်စောင့်ရှောက်နိုင်၏၊ ထို့ကြောင့် ဥဒ္ဒါနဂါထာမည်သည်– ဟူလို၊ ဥနောက်ဌ် ဒွေဘော်ရောက်ရသောကြောင့် "ဥဒ္ဒါန" ဟု ရှိစေ။ ဝိမတိဌ်ကား–"တံ တံ ဝတ္ထုံ ဥဒ္ဓရိတ္တာ ဒါနတော ဒဿနတော ဥဒ္ဒါနဘူတာ (ထိုထိုဝတ္ထုကို ထုတ်ပြတတ်သည်ဖြစ်၍ ဖြစ်သော) ဂါထာ ဥဒ္ဒါနဂါထာ"ဟုဆို၏]

တာနိ၊ ပေ၊ထပိတာ။ ။ တာနိ ဝတ္ထူနိသည် ဥဂ္ဂဏှိသဿ၏ကဲ့တည်း၊ ထပိတာ၏ကဲ့ကား "ဣမာ ဥဒ္ဒါနဂါထာ"တည်း၊ ထို့ကြောင့် "ထပိတာနိ" ဟု မရှိစေသင့်၊ ထိုဝိနိတဝတ္ထုတို့ကို ဓမ္မသင်္ဂါဟကထေရ်များ ထားသည်မဟုတ်၊ အရှင်ဥပါလိထားသည်၊ ဓမ္မသင်္ဂါဟကထေရ်တို့ကား (ထိုဝတ္ထုတို့ကို လွယ်ကူစွာ ဝိနည်းမိုရ်များ ဆောင်ထားဖို့ရာ) ဤဂါထာတို့ကိုထားသည်။

ဂါထာတို့၏ ဝတ္ထုကိုကား၊) ဘဂဝတိ-သည်၊ ရေမာနေယေ၀-သက်တော်ထင်ရှား ရှိစဉ်ပင်လျှင်၊ ဥပါလိတ္ထေရေန-သည်၊ ထပိဘာ-ထားအပ်ပြီ၊ (ကိ-အဘယ်သို့ကြောင့် ထားအပ်ကုန်သနည်း၊) ဣမိနာ လက္ခဏေန-ဤလက္ခဏာဖြင့်၊ အာယတိं-နောင် အခါ၌၊ ဝိနယဓရာ-တို့သည်၊ ဝိနယံ-ကို၊ ဝိနိစ္ဆိနိဿန္တိ-ဆုံးဖြတ်နိုင်ကုန်လတ္တံ့၊ ဣတိ-ဤသို့ကြောင့်၊ (ထပိတာ-ပြီ၊) တသ္မာ-ကြောင့်၊ ဧတ္ထ-ဤ ဝိနိတဝတ္ထုတို့၌၊ ဝုတ္တလက္ခဏံ-ကို၊ သာဓုကံ-စွာ၊ သလ္လက္ခေတွာ- မှတ်သား၍၊ ပဌမသိက္ခာပဒံ-ကို၊ ဝိနိစ္ဆိတဗ္ဗံ-ဆုံးဖြတ်ထိုက်၏၊ ဒုတိယာဒီနဉ္စ-ဒုတိယသိက္ခာပုဒ် အစရှိသည်တို့၏လည်း၊ ဝိနိတဝတ္ထူသု-တို့၌၊ ဝုတ္တလက္ခဏေန-ဖြင့်၊ ဒုတိယာဒီနိ-ဒုတိယ အစရှိသော သိက္ခာပုဒ်တို့ကို၊ (ဝိနိစ္ဆိတဗ္ဗာနိ-နှ၏၊) ဟိ-မှန်၊ (တစ်နည်း) ဟိ (ယသ္မာ)-ကြောင့်၊ ဝိနိတဝတ္ထူနိ-တို့သည်၊ သိပ္ပိကာနံ-ပန်းချီအတတ်သင်သူတို့၏၊ ပဋိစ္ဆန္နက ရူပါနိ၀ိယ-ဖုံးထားအပ်သော အရုပ်တို့ကဲ့သို့၊ [သင်သောအခါ ကြည့်၍သင်ဖို့ရန် ဖုံးကွယ် ၀ှက်ထားအပ်သော အရုပ်တို့ကဲ့သို့-ဟူလို၊] ဝိနယဓရာနံ-တို့၏၊ ပဋိစ္ဆန္နကဝတ္ထူနိ-ဖုံးထားအပ်သော ဝတ္ထုတို့သည်၊ ဟောန္တိ-နှ၏၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ (ဝုတ္တလက္ခဏေန-ဖြင့်၊ ဝိနိစ္ဆိတဗ္ဗာနိ-နှ၏။)

၆၇။ တတ္ထ- ထိ၀တ္ထုတို့တွင်၊ ပုရိမာနိ- နှစ်သော၊ ဒွေ ဝတ္ထူနိ- တို့သည်၊ အနုပညတ္တိယံယေ၀-၌ပင်၊ ဝုတ္တတ္ထာနိ-ဆိုအပ်ပြီးသော အနက်ရှိကုန်၏၊ တတိယေ-သော၊ ဝတ္ထုမှိ-၌၊ **ဂိဟိလိင်္ဂံနာတိ**-ကား၊ ဂိဟိ၀ေသေန-လူ့အသွင်ဖြင့်၊ သြဒါ၀ါတ၀တ္ထော-ဖြူသောအ၀တ်ရှိသည်၊ ဟုတ္မာ၊ (ပဋိသေ၀ိ-မှီ၀ဲပြီ၊) စတုတ္ထေ-၌၊ ကိဉ္စိ-တစ်စုံတစ်ခုသော၊ ၀တ္ထုဗ္ဗံ-ဆိုဖွယ်သည်၊ နတ္ထိ-မရှိတော့။ တတော-ထိုစတုတ္ထ၀တ္ထုမှ၊ ပရေသု-နောက်ဖြစ်ကုန်သော၊ သတ္တသု-ကုန်သော၊ ၀တ္ထူသု-တို့၌၊ **ကုသစီရန္တိ**-ကား၊ ကုသေ-သမန်းမြက်တို့ကို၊ ဂန္ထေ တွာ-သီကုံး၍၊ ကတစီရံ-ပြုအပ်သော အ၀တ်တည်း၊

၀တ္ထုဂါထာ ပန။ ။တေန ခေါ ပန သမယေန အညတရော ဘိက္ခုတိအာဒိကာ နိဒါနဝတ္ထုဒီပိကာ ဝိနိတဝတ္ထုပါဠိယေ၀ (နိဒါန်းဝတ္ထုကိုပြတတ်သော ဝိနိတ၀တ္ထုပါဠိတော်ကိုပင်) တေသံ တေသံ ဝတ္ထူနံ ဂန္ထနတော ဝတ္ထုဂါထာတိ ဝုတ္တာ၊ နှ ဆန္ဒော ဝိစိတိလက္ခဏေန-ဆန်းကျမ်းလက္ခဏာနှင့်အညီစီအပ်သော ဂါထာများမဟုတ်, ဝိနိတ၀တ္ထုတို့ကို စုဏ္ဏိယ၀ါကျ အနေအားဖြင့် သီကုံးထုံးဖွဲ့ထားသောကြောင့် "ဝတ္ထုဂါထာ" ဟု ခေါ်ထားသည်-ဟူလို။ [တစ်နည်း-"ဂါထာနံ+ ဝတ္ထု ဝတ္ထုဂါထာ= မက္ကဋ္ဌ ဝဋ္ဋိပုတ္တာ စ စသော ဂါထာတို့၏ ဝတ္ထုကြောင်း" ဟုလည်း ပြုပါ၊ ဤဋီကာဖွင့်ကို ထောက်၍ "ထိ၀တ္ထုများကို ဓမ္မသံဂါဟကထေရ်တို့ ထားသည်မဟုတ်, အရှင်ဥပါလိ ထားသည်-" ဟု သိသာပြီ။]

ဝါကစီရံ နာမ- မည်သည်၊ တာပသာနံ-ရသေ့တို့၏၊ ဝက္ကလံ-လျော်တော်တည်း၊ **ဖလကစီရံ** နာမ- မည်သည်၊ ဖလကသဏ္ဌာနာနိ-ပျဉ်ချပ်ငယ်သဏ္ဌာန် ရှိကုန်သော၊ ဖလကာနိ-အပြားငယ်တို့ကို၊ သိဗ္ဗိတ္ထာ- ဆက်စပ်၍၊ ဝါ-သီကုံး၍၊ ကတာစီရံ-တည်း၊ **ကေသကမ္မလောတိ**-ကား၊ ကေသေဟိ-လူဆံပင်တို့ဖြင့်၊ တန္တေ-ယက်ကန်း၌၊ ဝါယိတ္ထာ-ယက်၍၊ ကတကမ္မလော-ပြုအပ်သောကမ္မလာတည်း၊ **ဝါလကမ္မလောတိ**-ကား၊ စမရဝါလေဟိ-စမရသားကောင်၏ အမြီးဆံတို့ဖြင့်၊ [ရှေးက "စာမရီသားကောင်၏ အမြီးတို့ဖြင့်" ဟုပေးကြ၏၊] ဝါယိတ္ထာ-၍၊ ကတကမ္မလော-တည်း၊ **ဥလူကပက္ခိကန္တိ**-ကား၊ ဥလူကသကုဏသ-ခင်ဟုပ်ငှက်၏၊ ပက္ခေဟိ-အတောင်တို့ဖြင့်၊ ကတနိဝါသနံ-ပြုအပ်သော အဝတ်တည်း၊ **အဇိနက္ခိပန္တိ**-ကား၊ သလောမ- အမွေးတို့နှင့် တကွဖြစ်သော၊ သခုရ-ခွာတို့နှင့် တကွဖြစ်သော၊ (ရှေးက "ခြေသည်းမြွှာနှင့်တကွဖြစ်သော"ဟုပေး၏၊) အဇိနမိဂစမ္မံ-အဇိနမည်သော်သမင်၏ အရေတည်း၊ ဒ္ဝါဒသမေ-သော၊ ဝတ္ထုမှိ-၌၊ **သာရတ္တောတိ**-ကား၊ ကာယသံသဂ္ဂရာဂေန-ဖြင့်၊ သာရတ္တော-လွန်စွာတပ်မက်သည်၊ (ဟုတ္တာ ပဝေသေသိ-သွင်းပြီ၊) တံ ရာဂံ-ထို ကာယသံသဂ္ဂရာဂကို၊ ဥတ္တာ-မူ၍၊ ဘဂဝါ-သည်၊ **အာပတ္တိ သံဃာဒိသေသဿာတိ**-ဟူ၍၊ အာဟ-မူပြီ။

၆၈။ တေရသမေ-သော၊ ဝတ္ထုမှိ-၌၊ **ဥပ္ပလဝဏ္ဏာတိ**-ကား၊ သာထေရီ-ထိုထေရ်မသည်၊ သာဝတ္ထိယံ-၌၊ သေဋ္ဌိဓီတာ-တည်း၊ သတသဟဿကပ္ပေ-ကမ္ဘာတစ်သိန်းမြောက်၌၊ ဝါ-ကမ္ဘာတစ်သိန်းထက်၌၊ အဘိနီဟာရသမ္ပန္နာ-ရှေးရှုဆောင်ကြောင်း ဆုတောင်းမှုနှင့် ပြည့်စုံသည်၊ (ဟုတ္တာ)၊ တဿာ-ထိုထေရ်မ၏၊ ပကတိယာပိ-

စမရဝါလေဟိ။ ။ စမရဿ-စာမရီခေါ်သော တိရစ္ဆာန်များ၏၊ ဝါလာနိ-အမြီးဆံတို့တည်း၊ စမရဝါလာနိ-တို့၊ မြန်မာတို့က "စာမရီ" ဟု ခေါ်သော်လည်း ပါဠိ၌ "စမရ"ဟုသာ ရှိ၏။ [ထိုသားကောင်၏အကြောင်း အဘိဓာန်နိဿယသစ် (၆၁၉) ဂါထာမှာရှု။]

အဇိနက္ခိပံ။ ။အက္ခိပိယတေ-ကိုယ်၏ဝဲယာရှေ့နောက်၌ ပစ်ချအပ်၏၊ ဣတိအက္ခိပေါ (အာပုဗ္ဗ, ခိပဓာတ်၊) အဇိနဿ+အက္ခိပေါ **အဇိနက္ခိပေါ**၊ တံ **အဇိနက္ခိပံ**-ကိုယ်၏ ဝဲယာရှေ့နောက်၌ ပစ်ချအပ် (ခြုံအပ်) သော သမင်ရေကို။ ["အဇိန-သစ်နက်" ဟု ပေးကြ၏၊ အဘိဓာန်နိဿယသစ်၌ "သမင်" ဟု ပင်ပေး၏။]

အဘိနီဟာရသမ္ပန္နာ။ ။ အဘိနီဟရတိ ဇေတုကာတိ အဘိနီဟာရော=မိမိစိတ်ကို သာဝိကာပါရမီဉာဏ်သို့ ရှေးရှုဆောင်ကြောင်းဖြစ်သော ဆုတောင်းမှု (စိတ်ညွှတ်မှု၊) တေန+သမ္ပန္နာ အဘိနီဟာရသမ္ပန္နာ။

ပင်ကိုအားဖြင့်လည်း၊ အတိဒဿနီယာ–အလွန်ရှုချင်ဖွယ်ကောင်းသော၊ နိလုပ္ပလဝဏ္ဏာ–ကြာညိုအဆင်းနှင့်တူသော အဆင်းရှိသော၊ ကာယဿ–ကိုယ်အရေသည်၊ (ဟောတိ)၊ ပန–ဆက်၊ အဗ္ဘန္တရေ–ကိုယ်တွင်းဌ၊ ကိလေသသန္တာပဿ– ကိလေသာအပူ၏၊ အဘာဝေန–မရှိခြင်းကြောင့်၊ **အ**တိဝိယ–သာ၊ ဝိရောစတိ–တင့်တယ်၏၊ သာ–ထို ထေရ်မသည်၊ တာယေဝ ဝဏ္ဏပေါက္ခရတာယ – ထိုအဆင်း၏ လှသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်ပင်၊ ဝါ–ထိုအဆင်းနှင့်ပြည့်စုံသော ကိုယ်ကြောင့်ပင်၊ ဥပ္ပလဝဏ္ဏာတိ–ဥပ္ပလဝဏ္ဏာ ဟူ၍၊ နာမ–ကို၊ လဘိ–ပြီ၊ **ပဒ္ဓိဗဒ္ဓစိတ္တောတိ**–ကား၊ ဂိဟိကာလတော–လူဖြစ်ရာ**အ**ခါမှ၊ ပဋ္ဌာယ–၍၊ ရတ္တစိတ္တော–တပ်မက်သော စိတ်ရှိသည်၊ (ဟောတိ)၊ သော – ထို လုလင်သည်၊ တဿာ – ၏၊ ဥတိဒါရကော – ဆွေးမျိုးတော်သော လုလင်ငယ်သည်၊ ဟောတိ ကိရ–တတ်။

အထ ခေါတိ–သဒ္ဒါသည်၊ အနန္တရတ္ထေ–အခြားမဲ့ဟူသော အနက်ဌ၊ (ပဝတ္တော–သော၊) နိပါတော–တည်း၊ [အထသဒ္ဒါ၏ အဓိကာရ စသော အနက်တို့တွင် အနန္တရအနက်ဟော–ဟူလို၊] မဋ္ဌကေ–ညောင်စောင်းငယ်ဌ၊ နိသိန္နာနန္တရမေဝ–ထိုင်ပြီး၏ အခြားမဲ့ဌသာ၊ ဣတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ၊ ဟိ–ဆက်၊ ဒိဝါ–ဌ၊ ဗာဟိရတော–ပြင်ဘက်မှ၊ အာဂန္တွာ–၍၊ ဒ္ဝါရံ–ကို၊ ပိဓာယ–ပိတ်၍၊ ပဌမနိသိန္နာနံ– ထိုင်နေခါစ ပုဂ္ဂိုလ်တို့၏၊ အန္ဓကာရော–အမိုက်မှောင်သည်၊ ဟောတိ–ဖြစ်တတ်၏၊ သော–

အတိဒဿနီယာ။ ။ ဒိဝသံဝိ (တစ်နေ့လုံးလည်း) ပဿန္တောနံ (ကြည့်သူတို့၏) အတိတ္တိကရဏတော (အားမရအောင် ပြုနိုင်ခြင်းကြောင့်) အတိဝိယ ဒဿနယောဂ္ဂါ (အလွန်ကြည့်ခြင်းဌ လျောက်ပတ်၏, အလွန်ကြည့်ဖွယ်ကောင်း၏၊)။ [အတိဝိယ+ ပဿိတဗ္ဗာတိ အတိဒဿနီယာ။]

ဝဏ္ဏပေါက္ခရတာယ။ ။ပေါက္ခရတာ ဝုစ္စတိ သုန္ဒရဘာဝေါ= ကောင်းသည်၏ အဖြစ်ကို ပေါက္ခရတာဟု ဆိုအပ်၏၊ ဝဏ္ဏသ+ ပေါက္ခရတာ ဝဏ္ဏပေါက္ခရတာ= အဆင်း၏ ကောင်းသည်၏အဖြစ်၊ ဝါ–အဆင်းလှခြင်း၊တစ်နည်း–ပေါက္ခရသဒ္ဒါသည် သရီရ အနက်ဟော၊ ဝဏ္ဏဋ္ဌ+ပေါက္ခရဋ္ဌ ဝဏ္ဏပေါက္ခရာနိ–အဆင်း, ကိုယ်တို့၊ တေသံ+ ဘာဝေါ ဝဏ္ဏပေါက္ခရတာ=အဆင်းလည်းလှ၊ ကိုယ်လုံးကိုယ်ပေါက်လည်း အချိုးကျခြင်းတည်း၊ တစ်နည်း–"ဝဏ္ဏသမ္ပန္နံ" ဟု ဆိုလိုလျက် သမ္ပန္နံ နောက်ပုဒ်ကိုချေ၍"ဝဏ္ဏပေါက္ခရံ=အဆင်းနှင့်ပြည့်စုံသော ကိုယ်၏အဖြစ်၊ အဆင်းလှသော ကိုယ်ရှိခြင်း။ ["ပေါက္ခရံ ပဒုမေ ဒေဟေ" စသော အတိဓာန်လာ ပေါက္ခရသဒ္ဒါ၏ အနက်တို့တွင် ပထမနည်းဌ သုန္ဒရတ္တအနက်, ဒုတိယနည်းဌ ဒေဟ (သရီရ) အနက်ဟောတည်း။]

ဒိဝါ၊ လေ၊ ပထမနိသိန္နာနံဟိ။ ။"ဒိဝါ ဗာဟိရတော" စသော စကားသည် အများဖြစ်လေ့ရှိသော ထုံးစံကို ပြသော စကားတည်း၊ ဥပ္ပလဝဏ် ထေရ်မ တစ်ပါးတည်းအတွက်

ထိုလုလင်သည်၊ ယာဝ-လောက်၊ အသာ-ထို ထေရ်မအတွက်၊ အန္ဓကာရော-သည်၊ ✉ နှ နသတိ-မပျောက်သေး၊ တာဝဒေဝ- ထိုအမှောင် မပျောက်သေးမီသာ၊ ဧဝံ-ဤသို့ ဖျက်ဆီးမှုကို၊ အကာသိ-ပြီ၊ ဣတိ အတ္ထော- နက်။

ဒုသေသီတိ-ကား၊ ပဓံသေသိ-ဖျက်ဆီးပြီ၊ ထေရီ ပန-သည်ကား၊ အနဝဇ္ဇာ-အပြစ်မရှိ၊ အသဒ္ဓမ္မာဓိဗ္ဗာယေန-မသူတော်တို့၏ အကျင့်ဒုဿီဖြစ်သောအလိုဖြင့်၊ ပရာမဋ္ဌာ-သုံးသပ်အပ်ကုန်သော၊ အဂ္ဂိက္ခန္ဓ၊ ပေ၊ ခါဏုကာဝိယ-မီးကျီးအစု, ကျောက်တိုင်, ရှားနှစ်ဌတ် တို့ကဲ့သို့၊ အတ္တနော-၏၊ သမဏာသည်-ရဟန်းဟူသော အမှတ်သညာကို၊ (တစ်နည်း) သမဏီသည်-ရဟန်းမဟူသော အမှတ်သညာကို၊ ပစ္စုပဋ္ဌာပေတွာ-ရှေးရှုတည်စေ၍၊ အသာဒယန္တီ- မသာယာဘဲ၊ နိသီဒိ- နေပြီ၊ သောပိ-ထိုလုလင်သည်လည်း၊ အတ္တနော-၏၊ မနောရထံ-စိတ်အလိုကို၊ ပူရေတွာ-၍၊ ဂတော-ပြီ၊ တသ-ထိုလုလင်အား၊ [အဒါသိ-ဌ္ဌစပ်၊] ဝါ-သည်၊ [ဝိဇေဟန္တ သေဝ-ဌ္ဌစပ်၊] ထေရိယာ-၏၊ ဒဿနပထံ-မြင်ခြင်း၏ လမ်းကို၊ ဝါ-မြင်လောက်ရာ ဥပစာကို၊ ဝိဇေဟန္တ သေဝ-စွန့်သော်သာ၊ အယံ မဟာပထဝီ- ၂သိန်း ၄သောင်းအထုရှိသော ဤကမ္ဘာမြေကြီးသည်၊ သိနေရုပဗ္ဗတံ-တစ်သိန်း ၆သောင်းအမြင့်ရှိသော မြင်းမိုရ်တောင်ကို၊ ဓာရေတုံ-ဆောင်ထားခြင်းငှာ၊ သမတ္ထာ-စွမ်းနိုင်သည်၊ (သမာနာ)ပိ-သော်လည်း၊ တံ ပါပပုရိသံ-ထိုယုတ်မာသော ယောက်ျားဟူသော၊ ဗျာမမတ္တံ-တစ်လံမျှလောက်သော၊ ကဋ္ဌေဝရံ-အကောင်ကို၊ ဓာရေတုံ-ငှာ၊ အသက္ကောန္တီ ဝိယ-မစွမ်းနိုင်တော့သကဲ့သို့၊ ဘိဇ္ဇိတွာ-ကွဲ၍၊ ဝိဝရံ-အပေါက်အကြားကို၊ အဒါသိ-ပြီ၊ သော-သည်၊ တခ်ဏာညေဝ-ဌ္ဌပင်၊ အဝိစိဇာလာနံ-အဝီစိမီးလျှံတို့၏၊ ဣန္ဒနဘာဝံ-လောင်စာ၏အဖြစ်သို့၊ အဂမာသိ-ပြီ၊ ဘဂဝါ-သည်၊ တံ-ထိုအကြောင်းကို၊ သုတွာ-ကြားတော်မူ၍၊ အနာပတ္တိ ဘိက္ခဝေ အသာဒယန္တိယာတိ-ဟူ၍၊ ဝတွာ-ဆုံးဖြတ်တော်မူ၍၊ ထေရီ-ကို၊ သန္ဓာယ-၍၊ **ဓမ္မပဒေ**-ဌ္ဌ၊ ဣမံ ဂါထံ-ကို၊ အဘာသိ-ဟောတော်မူပြီ၊ (ကိ-နည်း။)

ပြဿောစကား၊ မဟုတ်၊ ဥပ္ပလဝဏ်ထေရ်မ အတွက်ကား "ပဇ္ဇာဘတ္တံ ပိဏ္ဍပါတပ္ပဋိက္ခိတ္တာ ပါဒေ ပက္ခာလေတွာ ကုဋိကံ ပဝိသိတွာ မဗ္ဗကေ နိသီဒိ" ဟု ပါဠိတော်ဌ္ဌ တိုက်ရိုက်လာသည်၊ ထို့ကြောင့် ပထမနိသိန္နာနံ၏ ရှေ့ဌ္ဌ "နိသီဒိ" ဟု ဥပ္ပလဝဏ်ထေရ်မကို ရည်ရွယ်သော ပဓာနကြိယာ မပါသင့်၊ နေ့အခါဌ္ဌ အပြင်ဘက် နေရောင်မှလာ၍ အတွင်းဌ္ဌ တံခါးပိတ်ပြီး ထိုင်နေသူ အားလုံးမှာ တစ်ခန်းလုံး အမှောင်ဖြစ်နေတတ်သည်-ဟူလို။

ပေါ်ကွဲရပတ္တော-ပဒုမ္မာကြာရွက်၌၊ ဝါရိ-ရေပေါက်သည်၊ နလိမ္ဗတိဂ္ဂေ-မလိမ်းကျဲ့ မကပ်ငြိသကဲ့သို့လည်းကောင်း၊ အာရဂ္ဂေ-အပ်ဖျားဝ၌၊ သာသပေါ-မုန်ညင်းစေ့သည်၊ နလိမ္ဗတိဂ္ဂေ-သို့လည်းကောင်း၊ (ဒေဝမေ-သာလျှင်၊) ယော-အကြင်ပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ ကာမေသု-ဝတ္ထုအာရုံ ကာမဂုဏ်တို့၌၊ နလိမ္ဗတိ-ကိလေသာကာမတို့ဖြင့် မလိမ်းကျဲ့ မကပ်ငြိ၊ တံ-ကို၊ အဟံ-သည်၊ ဗြာဟ္မဏံ-ဗြာဟ္မဏဟူ၍၊ ဝေါ-မကောင်းမှုကို မျှောပြီးသူဟူ၍၊ ဗြူမိ-ဟောတော်မူ၏၊ ဣတိ-ဤသို့၊ (အဘာသိ-ပြီ။)

၆၉။ စုဒ္ဒသမေ-သော၊ ဝတ္ထုမှိ-၌၊ **ဣတ္ထိလိင် ပါတုဘူတ** န္တိ-ကား၊ ရတ္တိဘာဂေ-ညဉ့်အဖို့၌၊ နိဒ္ဒံ-အိပ်ပျော်ခြင်းသို့၊ သြက္ကန္တ သေ-သက်ရောက်စဉ်၊ ပုရိသသဏ္ဌာနံ-ယောကျ်ား၏ သဏ္ဌာန်ဖြစ်သော၊ မသုဒါဠိကာဒိ-မုတ်ဆိတ်ကျင်စွယ်အစရှိသော၊ သဗ္ဗ-အလုံးစုံသော အခြင်းအရာသည်၊ အန္တ ရဟိတံ-ကွယ်ပျောက်ပြီ၊ ပေ၊ **တမေဝ ဥပဇ္ဈံ တမေဝ ဥပသမ္ပဒန္တိ**-ကား၊ ပုဗ္ဗေ-လိင်မပြန်မီရှေး၌၊ ဂဟိတဥပဇ္ဈာယမေဝ-ယူအပ်သော ဥပဇ္ဈာယ်ကိုသာလျှင်လည်းကောင်း၊ ပုဗ္ဗေ-၌၊ ကတဥပသမ္ပဒမေဝ-ပြုအပ်ပြီးသော ရဟန်းအဖြစ်ကိုသာလျှင်လည်းကောင်း၊ အနုဇာနာမိ၊ ဟုန၊ ဥပဇ္ဈာ-ဥပဇ္ဈာယ်ကို၊ နဂဟေတဗ္ဗာ-ယူဖွယ်မလို၊ ဥပသမ္ပဒါ-ကို၊ နကာတဗ္ဗာ-ပြုဖွယ်မလို၊ ဣတိအတ္ထော၊ တာနိဝသာနိတိ-ကား၊ ဘိက္ခုဥပသမ္ပဒေတော-ဘိက္ခု၏ ရဟန်းအဖြစ်မှ၊ ပဘုတိ-စ၍၊ ယာဝ-လောက်၊ ဝဿဂဏနာ-ဝါအရေအတွက်သည်၊ (အတ္ထိ)၊ တံယေဝ ဝဿဂဏနံ-ထိုဝါအရေအတွက်ကိုသာလျှင်၊ အနုဇာနာမိ-၏၊ ဣတော-ဤလိင်ပြန်ရာအခါမှ၊ ပဋ္ဌာယ၊ ပေ၊ ဣတိ အတ္ထော-နုတ်။

ပုရိသသဏ္ဌာနံ။ ။ "ပုရိသသဏ္ဌာနံ အန္တ ရဟိတံ, ဣတ္ထိသဏ္ဌာနံ ပါတုဘူတံ" ဟူသော စကားသည် အကျိုးဖြစ်သော ပုံသဏ္ဌာန်၏ ကွယ်ပုံဖြစ်ပေါ်လာပုံကို တိုက်ရိုက်ပြသော စကားတည်း၊ ထိုသို့အကျိုးကိုပြသဖြင့် အကြောင်းဖြစ်သော ပုရိသဘာဝရုပ်, ဣတ္ထိဘာဝရုပ်တို့၏ ကွယ်ပုံဖြစ်ပေါ်လာပုံကိုလည်း ပြပြီးဖြစ်တော့၏၊ ["ဖလသ ဝိနာ သုပ္ပါဒဒဿနေနကာရဏသာပိ ဝိနာသုပ္ပါဒါ ဝုတ္တာတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ"-သာရတ္ထဒီကာ၊ ဝိမတိဋ္ဌကား နာနန္တ ရိကနည်းဟု ဆို၏။]

မှတ်ချက်။ ။ ဤသို့ အကျိုးကို တိုက်ရိုက်ပြ၍ အကြောင်းကိုလည်း သွယ်ဝိုက်၍ ပြထားရာ၌ "ဖလူပစာရ" ဟု မဆိုနိုင်၊ တိုက်ရိုက်ဆိုအပ်သော အနက်ကို မယူရဘဲ တင်စားအပ်သော အနက်ကို ယူရာ၌သာ ဥပစာစကားဟု မှတ်၊ ပုရိသလိင်စသည်၌ လိင်သဒ္ဒါလည်း လက်ခြေစသော ပုံသဏ္ဌာန်ဟောတည်း။

ဆက်ဦးအုံ-ခန္ဓာအစဉ်၌ ရေးကဲအစွမ်းကြောင့် ပုရိသဘာဝရုပ် အစဉ်သည်ဆက်ကာဆက်ကာ ဖြစ်၍ ချုပ်၍ လာခဲ့ရာ, ထိုကဲအစွမ်းကုန်သောအခါ နောက်ဆုံးမချုပ်မီစိတ္တက္ခဏ ၁၇ချက်ခန့်၏

ဘိက္ခုနီဟိ သက်မိတုန္တိ–ကား၊ ဘိက္ခုနီဟိ–တို့နှင့်၊ သဒ္ဒိ–ကွ၊ သက်မိတုံ–ပြောင်းရွှေ့, နေထိုင်ခြင်းငှာ၊ သင်္ကန်း–ပေါင်းဆုံခြင်းငှာ၊ သမ်ဂီဘဝိတုံ–ပေါင်းဆုံသည်ဖြစ်၍ဖြစ်ခြင်းငှာ၊ အနုဇာနာမိ–ခွင့်ပြုတော်မူ၏၊ ဣတိ အတ္ထော–နက်၊ ဣဒံ ဝုတ္တံ ဟောတိ၊ (ကိ၊) ဒါနိ–၌၊ အသာ–ထိုဘိက္ခုနီ၏၊ ဘိက္ခုနုံ–တို့၏၊ မဇ္ဈေ–အလယ်၌၊ ဝသိတုံ–နေခြင်းငှာ၊ အပ္ပတိရူပ်–မလျောက်ပတ်တော့၊ ဘိက္ခုနုပသယံ-ဘိက္ခုနီတို့ကျောင်းသို့၊ ဂန္တွာ–၍၊ ဘိက္ခုနီဟိ–တို့နှင့်၊ သဒ္ဒိ–ကွ၊ ဝသတု–နေပစေ၊ ဣတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ၊ **ယာ အာပတ္တိယော၊ ပေ၊ သာဓာရဏာ**တိ–ကား၊ ဘိက္ခုနုံ–တို့၏၊ ဘိက္ခုနီဟိ– တို့နှင့်၊ သဒ္ဒိ၊ သာဓာရဏာ–ဆက်ဆံကုန်သော၊ ဒေသနာဂါမိနိယော ဝါ– ဒေသနာဂါမ်မူလည်း ဖြစ်ကုန်သော၊ ဝုဋ္ဌာနဂါမိနိယော ဝါ–ဝုဋ္ဌာနဂါမ်မူလည်း ဖြစ်ကုန်သော၊ ယာ အာပတ္တိယော–တို့သည်၊ (သန္တိ–နှ၏၊) **တာ အာပတ္တိယော၊ပေ၊ ဝုဋ္ဌာတုန္တိ**–ကား၊ သဗ္ဗာပိ–နှ်သော၊ တာ–ထိုအာပတ်တို့ကို၊ ဘိက္ခုနီဟိ–တို့သည်၊ ကာတဗ္ဗံ–ပြုထိုက်သော၊ ဝိနယကမ္မံ–ဝိနည်းကံကို၊ ကတ္တာ–၍၊ ဘိက္ခုနီနံ–တို့၏၊ သန္တိကေ– ၌၊ ဝုဋ္ဌာတုံ– ထစေခြင်းငှာ၊ အနုဇာနာမိ–၏၊ ဣတိ အတ္ထော–နက်။ [ဝုဋ္ဌာတုံတိ ဝုဋ္ဌာပေတုံ (ဝိမတိ)၊ တာ၏ စပ်ပုဒ်မရှိသောကြောင့် စပ်ပုဒ်ရအောင် ဝုဋ္ဌာတုံ၌ ကာရိတ်အကျေကြဲသည်။]

ဥပါဒ်ခဏမှ စ၍ ပုရိသဘာဝကမ္မဇရုပ် မဖြစ်တော့၊ ထိုရုပ် မဖြစ်လျှင် ထိုရုပ်ကို အကြောင်းခံ၍ ဖြစ်နေသော မုတ်ဆိတ်ကျင်စွယ်နှင့်တကွ ယောကျ်ားပုံသဏ္ဌာန် အင်္ဂါဇာတ်တို့ကို ပေါ်စေနိုင်သော စိတ္တဇ ဥတုဇ အာဟာရဇရုပ်များလည်း အချိန်အနည်းငယ် ဆက်၍ ဖြစ်ပြီးလျှင် ချုပ်ကြတော့၏၊ ထိုအခါ ဣတ္ထိဘာဝရုပ်ကို ဖြစ်စေနိုင်သော ရှေးကံအစွမ်း ကြောင့် ဣတ္ထိဘာဝရုပ်သည် ဆက်၍ဖြစ်၏၊ ထိုဣတ္ထိဘာဝရုပ်လျှင် အခြေခံရှိသော တိဇရုပ်များလည်း ဖြစ်ပြန်ရကား မိန်းမ အင်္ဂါဇာတ်နှင့်တကွ မိန်းမပုံသဏ္ဌာန် ပေါ်ပြန်လေ၏၊ ဤသို့ဘာဝရုပ် ၂ခုတို့ အပြောင်းအလွှဲ ဖြစ်မှုကိုပင် "လိင်ပြန်သည်" ဟု ခေါ်စမှတ်ပြုကြသည်။

ဘိက္ခုနီဟိ သဒ္ဒိ။ ။ ယခုစာအုပ်များ၌ ဤအတိုင်း တွေ့ရ၏၊ ယောဇနာ၌ကား "ဘိက္ခုနီဟိ စ သာ သဒ္ဒိ " ဟု ရှိ၍ စအနက်ကို သမုစ္စည်းတစ်ချက်, အဝဓာရဏတစ်ချက်ကြဲ လေသည်၊ ["အသာ–ထိုဘိက္ခုနီ၏" ဟုပေး။]

သက်မိတုံ။ ။တစ်ချို့စာအုပ်၌ သက်မိတုံ နောက်ဝယ် "သင်္ကန်း" ဟု တွေ့ရ၏၊ ဓာတ်ရင်းပေါ်နေသော သက်မိတုံပုဒ်ကို "သင်္ကန်း" ဟု ဓာတ်ရင်း မြှုပ်သော (မ်ကို နှ် ပြုထားသော) ပုဒ်ဖြင့် မဖွင့်ကောင်း၊ ထို့ကြောင့် "သင်္ကန်း"ဟုသာ ရှိသင့်၏၊ ထိုသင်္ကန်းကိုမှ တစ်ဖန် "သမ်ဂီဘဝိတုံ" ဟု အဓိပ္ပာယတ္ထဖွင့်သည်၊ ထိုသို့ဖွင့်သဖြင့် ထိုသင်္ကန်းသည် "သင်္ကော" ပုဒ်ကဲ့သို့ ပေါင်းခြင်းအနက်ဟော ဟု သိစေ၏။

တာဟိ အာပတ္တိဟိ အနာပတ္တိတိ–ကား၊ ဘိက္ခုနုံ–တို့၏၊ ဘိက္ခုနိဟိ–တို့နှင့်၊ အသာဓာရဏာ–နှင်းသော၊ သုက္ကဝိသဋ္ဌိအာဒိကာ–ဋ္ဌ အစရှိကုန်သော၊ ယာ အာပတ္တိယော–တို့သည်၊ (သန္တိ၊) တာဟိ–ထိုအာပတ်တို့ဖြင့်၊ အနာပတ္တိ–အနာပတ်သည်၊ (ဟောတိ)၊ လိင်ပရိဝတ္တနေန–လင်ပြန်ခြင်းကြောင့်၊ တာ အာပတ္တိယော–တို့သည်၊ ဝုဋ္ဌိတာဝ–ထမြောက်ပြီးတို့သည်သာ၊ ဟောန္တိ–နှင်၏၊ ပုန–ဖန်၊ ပကတိလိင်–ပကတိလင်သည်၊ ဥပဂန္ဒေပိ–ဖြစ်ပြန်သော်လည်း၊ တာဟိ အာပတ္တိဟိ–ထိုအသာဓာရဏာ အာပတ်တို့ဖြင့်၊ တသ–ထိုရဟန်း၏၊ အနာပတ္တိယေဝ–ပင်တည်း၊ ဣတိ အယံ–ကား၊ တာဝ–သြက္ကန္တိကအဆုံးအဖြတ်ဝိနိစ္ဆယမှ ရှေးဦးစွာ၊ ဧတ္ထ–ဤလင်ပြန်ရာ၌၊ ပါဋိဝိနိစ္ဆယော–ပါဋိတော်ကို ဆုံးဖြတ်ခြင်းတည်း။

ပန–ကား၊ အယံ–ဤဆိုအပ်လတ္တံ့ကား၊ **ပါဋိမုတ္တော**–ပါဋိတော်မှလွတ်သော၊ **သြက္ကန္တိကဝိနိစ္ဆယော**–စကားစပ်သဖြင့် သက်ရောက်သော အဆုံးအဖြတ်တည်း၊ တာဝ–မဆုံးဖြတ်မီ ရှေးဦးစွာ၊ (ဟိနဋ္ဌာမာဒိဘာဝေါ–ဟိနဥတ္တမ အစရှိသည်၏အဖြစ်ကို၊ ဧဝံ– ဤဆိုအပ်လတ္တံ့သောနည်းဖြင့်၊ ဝေဒိတဗ္ဗော–၏၊) [တာဝ၏ စပ်စရာမရှိ၍ ထည့်သည်။] ဒ္ဝိသု–နှင်သော၊ ဣမေသု လိင်သု–တို့တွင်၊ ပုရိသလိင်–သည်၊ ဥတ္တမံ–မြတ်၏၊ ဣတ္ထိလိင်–သည်၊ဟီနံ–ယုတ်ညံ့၏၊ တသ္မာ–ကြောင့်၊ ပုရိသလိင်–သည်၊ ဗလဝအကုသလေန–အားကြီးသော အကုသိုလ်ကြောင့်၊ အန္တ ရဓာယတိ–ကွယ်ပျောက်၏၊ [ပရဒါရိကာဒိ (သူ့မယားကို သွားလာခြင်းစသော) အကုသလေန၊] ဣတ္ထိလိင်–သည်၊ ဒုဗ္ဗလကုသလေန–အားနည်းသော ကုသိုလ်ကြောင့်၊ ပတိဋ္ဌာတိ– တည်၏၊ ပန–ကား၊ ဣတ္ထိလိင်–သည်၊ အန္တ ရဓာယန္တံ–သော်၊ ဒုဗ္ဗလ အကုသလေန–ကြောင့်၊ အန္တ ရဓာယတိ–၏၊ ပုရိသလိင်–သည်၊ ဗလဝကုသလေန–ကြောင့်၊ ပတိဋ္ဌာတိ–၏၊ ဧဝံ–သို့၊ ဥဘယမ္ပိ–၂ပါးစုံသော လိင်ကိုလည်း၊ [ပဋိလဗ္ဘတိ–ဌ်စပ်၊] ဝါ–သည်လည်း၊ အကုသလေန–ကြောင့်၊ အန္တ ရဓာယတိ–၏၊ ကုသလေန–ကြောင့်၊ ပဋိလဗ္ဘတိ–ရအပ်၏၊ [သုဂတိဘဝဖြစ်၍ "ကုသိုလ်ကြောင့် ရအပ်သည်" ဟုဆိုသည်။]

သြက္ကန္တိကဝိနိစ္ဆယော။ ။ပသင်္ဂါနုဂုဏ–လင်ပြန်ခြင်းနှင့် စကားစပ်လျှဉ်းသည် အားလျော်စွာ၊ သြတရဏဝိနိစ္ဆယော–သက်ရောက်လာသော အဆုံးအဖြတ်တည်း၊ (ဝိမတိ)၊ သြက္ကန္တိကကို "သြတရဏ"ဟုဖွင့်သည်၊ လင်ပြန်ခြင်းနှင့် စကားစပ်လျှဉ်း၍ ဆိုအပ်သောအဆုံးအဖြတ် ဟူလို၊ သြက္ကမတိ–သက်ရောက်၏၊ ဣတိ သြက္ကန္တိ၊ သြက္ကန္တိယေဝ သြက္ကန္တိကော၊ သော စ+ သော+ ဝိနိစ္ဆယောစာတိ သြက္ကန္တိကဝိနိစ္ဆယော။]

(ဧဝံသတိ)၊ နတ္ထိတိ–ဟူ၍၊ ဝတ္ဘာ–လျှောက်ပြီး၍၊ သော ဘိက္ခု–ကို၊ ဝတ္ထုဗ္ဗော–၏၊ (ကိ)၊ မမ–တပည့်တော်၏အပေါ်၌၊ ဝါ–ကို၊ သင်္ကာ–ချီးမြှောက်မှုကို၊ ကရောထ–ပြုပါကုန်၊ ဣဒါနိ–၌၊ မံ–ကို၊ ပဋ္ဌမံ–စွာ၊ ဘိက္ခုနုပသမ္ပဒေ–သို့၊ နေထ–ပို့ဆောင်ပါကုန်၊ ဣတိ (ဝတ္ထုဗ္ဗော)၊ တေန ဘိက္ခုနာ–သည်၊ တံ–ထိုဘိက္ခုနီကို၊ ဂဟေတ္ဝာ–ခေါ်၍၊ တသ္မာ ဝါ–ထို ဘိက္ခုနီ၏ သော်လည်း၊ သန္နိဋ္ဌာနံ–နိ်သော၊ အတ္တနော ဝါ–၏ သော်လည်း၊ သန္နိဋ္ဌာနံ–နိ်သော၊ ဘိက္ခုနီနံ, သင်္ဃံ, ဂန္တုံ–ရာ၏။

စ–ဆက်၊ ဂစ္ဆန္တေန–သွားသောရဟန်းသည်၊ ကေဏေန–တစ်ပါးတည်းသည်၊ (ဟုတ္ဝာ)၊ နှ ဂန္တုံ–ရာ၊ စတူဟိ–၄ပါးသော်လည်း ဖြစ်ကုန်သော၊ ပဉ္စဟိ–နိ်သော၊ ဘိက္ခုဟိ–တို့နှင့်၊ (တစ်နည်း) စတုပဉ္စဟိ– ၄ပါးသော်လည်း ဖြစ်ကုန်, ၅ပါးသော်လည်း ဖြစ်ကုန်သော၊ [သရှော်ဘယဗဟုဗ္ဗိဟိ] ဘိက္ခုဟိ–တို့နှင့်၊ သဒ္ဓိ–ကွ၊ ဓောတိကဋ္ဌ–မီးကိုလည်းကောင်း၊ ကတ္တရဒဏ္ဍဋ္ဌ–တောင်ခေါ်းကိုလည်းကောင်း၊ ဂဟေတ္ဝာ–၍၊ သံဝိဒဟာနံ–စီမံခြင်းကို၊ ဝါ–ဘိက္ခုနီနှင့်အတူတိုင်ပင်၍ သွားခြင်းကို၊ ပရိမောစေတ္ဝာ–လွတ်စေ၍၊ [ဘိက္ခုနီတို့နှင့်အတူတိုင်ပင်၍ အဒ္ဓါနသို့ သွားခြင်းကြောင့် သင့်အပ်သော အာပတ်မှ လွတ်စေခြင်းငှာ "လာသွားကြစို့"ဟု မပြောဘဲဟူလို။] မယံ–တို့သည်၊ အသုကံ နာမ ဌာနံ–ထိုမည်သောအရပ်သို့၊ ဂစ္ဆာမ–သွားကြမလို့၊ ဣတိ–ဤသို့ပြော၍၊ ဂန္တုံ–ရာ၏၊ ဗဟိဂါမေ–ရွာပြင်၌၊ ဒူရေ–အဝေး၌၊ ဝိဟာရော–သည်၊ သစေ ဟောတိ၊ [ရဟန်း၏ နေရာကျောင်းကိုဆိုသည်။] အန္တရာမဂ္ဂေ–ခရီးအကြား၌၊ ဂါမန္တရ၊ ပေ၊ ဂဏသြဟီယနာပတ္တိဟိ– ဂါမန္တရအာပတ်, နဒီပါရအာပတ်, ရတ္တိ ဝိပ္ပဝါသအာပတ်, ဂဏသြဟီယနအာပတ်တို့ဖြင့်၊ အနာပတ္တိ (ဟောတိ)၊ [ဒုတိယာ ဘိက္ခုနီ ပဂ္ဂန္တ္ဝာဝါ–စသည်ဖြင့် ဟောတော်မူအပ်သော အနာပတ္တိ အဂ်ါနှင့် ညီနေသောကြောင့် (အဖော်ဘိက္ခုနီ မရှိ၍) အာပတ်မသင့်–ဟူလို။] ဘိက္ခုနုပသမ္ပဒေ–သို့၊ ဂန္ဓာ–ရောက်၍၊ တာ ဘိက္ခုနီယော–တို့ကို၊ ဝတ္ထုဗ္ဗာ–ပြောဆိုထိုက်ကုန်၏၊ (ကိ)၊ အသုကံ နာမ ဘိက္ခုံ–ထိုမည်သော ရဟန်းကို၊ ဓာနာထ–သိကြကုန်၏လော၊ ဣတိ (ဝတ္ထုဗ္ဗာ)၊ အယျာ–အရှင်ဘုရားတို့၊ အာမ–မှန်ပါ သိပါကုန်၏၊ ဣတိ (သစေ ဝဒေယျုံ)၊ (ဧဝံသတိ)၊ တသ–ထိုရဟန်း၏၊ ပေ၊ ဒါနိ–၌၊ အသ–ထိုရဟန်း၏အပေါ်၌၊ ဝါ–ကို၊ သင်္ကာ–ချီးမြှောက်ခြင်းကို၊ ကရောထ၊ ဣတိ (ဝတ္ထုဗ္ဗာ)၊ တာ–ထိုဘိက္ခုနီတို့သည်၊ အယျာ–အရှင်ဘုရားတို့၊ သာဓု–ပြီ၊ ဣဒါနိ–၌၊ မယံပိ၊ သဗ္ဗယိသ္သာမ–သရဗ္ဗာယ်ပါကုန်အံ့၊ ဓမ္မံ–ကို၊ သောသ္သာမ–နာပါကုန်အံ့၊ ["သူ၏အထံ၌ စာအံ့ကြ, တရားနာကြပါမည်"ဟု ပြော၍ ဝမ်းမြှောက်သည့်လက္ခဏာကို ပြုကြသည်–ဟူလို။]

(ဧဝံသတိ)၊ နတ္ထိတိ–ဟူ၍၊ ဝတ္တာ–လျှောက်ပြီး၍၊ သော ဘိက္ခု–ကို၊ ဝတ္တဗ္ဗော–၏၊ (ကိ)၊ မမ–တပည့်တော်၏အပေါ်၌၊ ဝါ–ကို၊ သင်္ကာ–ချီးမြှောက်မှုကို၊ ကရောထ–ပြုပါကုန်၊ ဣဒါနိ–၌၊ မံ–ကို၊ ပဋ္ဌမံ–စွာ၊ ဘိက္ခုနုပသမယံ–သို့၊ နေထ–ပို့ဆောင်ပါကုန်၊ ဣတိ (ဝတ္တဗ္ဗော)၊ တေန ဘိက္ခုနာ–သည်၊ တံ–ထိုဘိက္ခုနီကို၊ ဂဟေတ္တာ–ခေါ်၍၊ တဿာ ဝါ–ထို ဘိက္ခုနီ၏ သော်လည်း၊ သန္ဒိဋ္ဌာနံ–နှင့်သော၊ အတ္တနော ဝါ–၏ သော်လည်း၊ သန္ဒိဋ္ဌာနံ–နှင့်သော၊ ဘိက္ခုနီနံ, သင်္ဃံ, ဂန္တ္တဗ္ဗံ–ရာ၏။

စ–ဆက်၊ ဂစ္ဆန္တေန–သွားသောရဟန်းသည်၊ ဧကကော်န–တစ်ပါးတည်းသည်၊ (ဟုတ္တာ)၊ နှ ဂန္တဗ္ဗံ–ရာ၊ စတူဟိ–၄ပါးသော်လည်း ဖြစ်ကုန်သော၊ ပဉ္စဟိ–နှင့်သော၊ ဘိက္ခူဟိ–တို့နှင့်၊ (တစ်နည်း) စတုပဉ္စဟိ– ၄ပါးသော်လည်း ဖြစ်ကုန်, ၅ပါးသော်လည်း ဖြစ်ကုန်သော၊ [သရော်ဘာဃယဗဟုဗ္ဗိဟိ] ဘိက္ခူဟိ–တို့နှင့်၊ သဒ္ဓိं–ကွ၊ ဓောတိကဋ္ဌ–မီးကိုလည်းကောင်း၊ ကတ္တရဒဏ္ဍဋ္ဌ–တောင်ဝှေးကိုလည်းကောင်း၊ ဂဟေတ္တာ–၍၊ သံဝိဒဟာနံ–စီမံခြင်းကို၊ ဝါ–ဘိက္ခုနီနှင့်အတူတိုင်ပင်၍ သွားခြင်းကို၊ ပရိမောစေတ္တာ–လွတ်စေ၍၊ [ဘိက္ခုနီတို့နှင့်အတူတိုင်ပင်၍ အဒ္ဓါနသို့ သွားခြင်းကြောင့် သင့်အပ်သော အာပတ်မှ လွတ်စေခြင်းငှာ "လာသွားကြစို့"ဟု မပြောဘဲဟူလို။] မယံ–တို့သည်၊ အသုကံ နာမ ဌာနံ–ထိုမည်သောအရပ်သို့၊ ဂစ္ဆာမ–သွားကြမလို့၊ ဣတိ–ဤသို့ပြော၍၊ ဂန္တဗ္ဗံ–ရာ၏၊ ဗဟိဂါမေ–ရွာပြင်၌၊ ဒုရေ–အဝေး၌၊ ဝိဟာရော–သည်၊ သစေ ဟောတိ၊ [ရဟန်း၏ နေရာကျောင်းကိုဆိုသည်။] အန္တရာမဂ္ဂေ–ခရီးအကြား၌၊ ဂါမန္တရ၊ ပေ၊ ဂဏသြဟီယနာပတ္တိဟိ– ဂါမန္တရအာပတ်, နဒီပါရအာပတ်, ရတ္တိ ဝိပ္ပဝါသအာပတ်, ဂဏသြဟီယနအာပတ်တို့ဖြင့်၊ အနာပတ္တိ (ဟောတိ)၊ [ဒုတိယာ ဘိက္ခုနီ ပဂ္ဂန္တ္တာဝါ–စသည်ဖြင့် ဟောတော်မူအပ်သော အနာပတ္တိ အင်္ဂါနှင့် ညီနေသောကြောင့် (အဖော်ဘိက္ခုနီ မရှိ၍) အာပတ်မသင့်–ဟူလို။] ဘိက္ခုနုပသမယံ–သို့၊ ဂန္တွာ–ရောက်၍၊ တာ ဘိက္ခုနီယော–တို့ကို၊ ဝတ္တဗ္ဗာ–ပြောဆိုထိုက်ကုန်၏၊ (ကိ)၊ အသုကံ နာမ ဘိက္ခု–ထိုမည်သော ရဟန်းကို၊ ဇာနာထ–သိကြကုန်၏လော၊ ဣတိ (ဝတ္တဗ္ဗာ)၊ အယျာ–အရှင်ဘုရားတို့၊ အာမ–မှန်ပါ သိပါကုန်၏၊ ဣတိ (သစေ ဝဒေယုံ)၊ (ဧဝံသတိ)၊ တဿ–ထိုရဟန်း၏၊ ပေ၊ ဒါနိ–၌၊ အဿ–ထိုရဟန်း၏အပေါ်၌၊ ဝါ–ကို၊ သင်္ကာ–ချီးမြှောက်ခြင်းကို၊ ကရောထ၊ ဣတိ (ဝတ္တဗ္ဗာ)၊ တာ–ထိုဘိက္ခုနီတို့သည်၊ အယျာ–အရှင်ဘုရားတို့၊ သာဓု–ပြီ၊ ဣဒါနိ–၌၊ မယံပိ၊ သဗ္ဗယိသသာမ–သရဏျာယ်ပါကုန်အံ့၊ ဓမ္မံ–ကို၊ သောသသာမ–နာပါကုန်အံ့၊ ["သူ၏အထံ၌ စာအံ့ကြ, တရားနာကြပါမည်"ဟု ပြော၍ ဝမ်းမြောက်သည့်လက္ခဏာကို ပြုကြသည်–ဟူလို။]

တုမှေ၊ ဂစ္ဆထ–ပြန်ကြွကြပါတော့၊ ဣတိ ဝတ္တာ သင်္ဂဟံ စေ ကရောန္တိ၊ အာရာဓိကာ စ–နှစ်သက်စေတတ်ကုန်သည်လည်းကောင်း၊ [အာရာစနေ– စိတ်ကို နှစ်သက်စေခြင်း၌၊ သမ်ထွာ။] သင်္ဂါဟိကာ စ– ချီးမြှောက်တတ်ကုန်သည် လည်းကောင်း၊ လဒ္ဓိနိယော စ–လဒ္ဓိဘိက္ခုနီတို့သည် လည်းကောင်း၊ စေ ဟောန္တိ၊ (ဧဝံသတိ)၊ တာ–ထိုဘိက္ခုနီတို့ကို၊ ကောပေတွာ–ဖျက်ဆီး၍၊ ["ပရိစ္စဇိတွာ"ဟုဖွင့်၏၊ စွန့်သွားခြင်းကိုပင် "ကောပေတွာ" ဟု ဆိုသည်။] အညတ္ထ–အခြားအရပ်သို့၊ နံ ဂန္တ္ဗဗ်ံ၊ စေ ဂစ္ဆတိ၊ (ဧဝံသတိ) ဂါမန္တ ရ၊ ပေ၊ အာပတ္တိဟိ–တို့မှ၊ နံ မုစ္စတိ။

လဒ္ဓိနိယော–လဒ္ဓိဘိက္ခုနီတို့သည်၊ သစေပိ ဟောန္တိ–အကယ်၍ပင် ဖြစ်စေကုန်ဦး တော့၊ (ဧဝံသတိပိ)၊ သင်္ဂါဟိကာယော–ချီးမြှောက်တတ်ကုန်သည်၊ သစေ နံ ဟောန္တိ–အကယ်၍ မဖြစ်ကုန်အုံ၊ (ဧဝံသတိ)၊ အညတ္ထ–အခြားအရပ်သို့၊ ဂန္တုံ–သွားခြင်းငှာ၊ ဝါ–သွားခွင့်ကို၊ လဗ္ဘတိ–ရအပ်၏၊ အလဒ္ဓိနိယော–တို့သည်၊ သစေပိ ဟောန္တိ၊ (ဧဝံသတိ)၊ သင်္ဂဟံ ပန–ချီးမြှောက်ခြင်းကိုကား၊ သစေပိ ကရောန္တိ–အကယ်၍ပင် ပြုတတ်စေကုန်ဦးတော့၊ (ဧဝံသတိပိ)၊ တာပိ–ထိုဘိက္ခုနီတို့ကိုလည်း၊ ပရိစ္စဇိတွာ–စွန့်၍၊ အညတ္ထ–သို့၊ ဂန္တုံ–ငှာ၊ လဗ္ဘတိ–၏၊ လဒ္ဓိနိယော စ–တို့သည် လည်းကောင်း၊ သင်္ဂါဟိကာ စ–ကုန်သည် လည်းကောင်း၊ (ဟုတွာ–၍၊) ဥတိကာ–ဆွေမျိုးတို့သည်၊ သစေ နံ ဟောန္တိ–နံအုံ၊ အာသန္နဂါမေ ပန– အနီးရွာ၌ကား၊ အညာ–နံသော၊ ဥတိကာယော–ဆွေးမျိုးဖြစ်ကုန်သော၊ ပဋိဇဂ္ဂနိကာ–စောင့်ရှောက်တတ်သူတို့သည်၊ သစေ ဟောန္တိ–အကယ်၍ ရှိကုန်အုံ၊ (ဧဝံသတိ)၊ တာသမ္ပိ–ထိုဆွေမျိုးဘိက္ခုနီတို့၏လည်း၊ သန္တိကံ–သို့၊ ဂန္တုံ–ငှာ၊ ဝဋ္ဋတိ–အပ်၏၊ ဣတိ–သို့၊ ဝဒန္တိ–နံ၏၊ ဂန္ဓာ– ရောက်ပြီး၍၊ ဘိက္ခုဘာဝေပိ–ရဟန်းအဖြစ်၌လည်း၊ ဝါ–ရဟန်းဘဝတုန်းကလည်း၊ နိဿယပဋိပန္နော–နိဿယည်းကျင့်သူသည်၊ [နိဿယည်းယူနေရသူ–ဟူလို၊] သစေ ဟောတိ၊ (ဧဝံသတိ) ပတိရူပါယ–လျောက်ပတ်သော၊ ဘိက္ခုနိယာ–၏၊ သန္တိကေ–၌၊ နိဿယော–ကို၊ ဂဟေတဗ္ဗော–၏။

မာတိကာဝ ၁–ဒွေမာတိကာကိုသော်လည်းကောင်း၊ ဝိနယော ဝါ–ဥဘတော ဝိဘင်းဟူသော ဝိနည်းကိုသော်လည်းကောင်း၊ ဥဂ္ဂဟိတော–သင်ယူအပ်ပြီးသည်၊ (သမာနော–သော်၊) သုဋ္ဌုဟိတော– ကောင်းစွာ သင်ယူအပ်ပြီးသည်၊ (ဟောတိ)၊ ပုန–ဖန်၊ ဥဂ္ဂဏှနကာရဏာ– သင်ယူခြင်း၏ အကြောင်းသည်၊ နတ္ထိ၊ ဘိက္ခုဘာဝေ–၌၊ ပရိသာဝစရော–ပရိသတ်၌ ကျင်လည်သူသည်၊ သစေ (ဟောတိ)၊ [ဥပဇ္ဈာယ် လုပ်၍ ဖြစ်စေ, နိဿယည်းဆရာ လုပ်၍ဖြစ်စေ တပည့် ပရိသတ်နှင့် နေသူဖြစ်အုံ။]

(ဧဝံသတိ)၊ တသဲ-ထိုရဟန်း၏၊ သန္တိကေယေဝ-ဌိသာ၊ ဥပသမ္ပန္နာ-ရဟန်း အဖြစ်သို့ ရောက်သူတို့သည်၊ သုပသမ္ပန္နာ-ကောင်းစွာ ရဟန်းအဖြစ်သို့ ရောက်ကုန်သည်၊ (ဟောန္တိ)၊ အညသ-အခြားဆရာ၏၊ သန္တိကေ-ဌိ၊ နိသယေ-ကို၊ ဂဟေတဗ္ဗော-၏၊ ပုဗ္ဗေ-ဌိ၊ တံ-ထိုရဟန်းကို၊ နိသာယ-မှီ၍၊ (ထိုရဟန်းထံ နိသယယူ၍၊) ဝသန္တေ ဟိပိ-နေသော ရဟန်းတို့သည်လည်း၊ အညသ-၏၊ ပေ၊ ပရိပုဏ္ဏဝဿ သာမဏေရေနာပိ-ပြည့်သောအသက် ၂၀ ရှိသော သာမဏေသည်လည်း၊ [ထိုရဟန်းကို ဥပဇ္ဈာယ် ယူထားသော သဒ္ဓိဝိဟာရိက သာမဏေ- ဟူလို၊] အညသ-အခြား ဥပဇ္ဈာယ်၏၊ သန္တိကေယေဝ- ဌိသာ၊ ဥပဇ္ဈာ-ကို၊ ဂဟေတ်ဗ္ဗာ- ၏၊ [ဥပဇ္ဈာပုဒ်ကို ရူပသိဒ္ဓိ ဘာသာဋီကာ ဣတ္ထိယမတိယဝေါဝါ သုတ်ဌ် စိစစ်ထား၏။]

ပန-ကား၊ အသ-ထိုရဟန်း၏၊ ဘိက္ခုဘာဝေ-ဌိ၊ အဓိဋ္ဌိတံ-အဓိဋ္ဌာန်တင်အပ်ပြီးသော၊ ယံ တိစီဝရဉ္စ-အကြင်တိစီဝရိက်သည်လည်းကောင်း၊ ယောပတ္တော စ-သည်လည်းကောင်း၊ (အတ္ထိ)၊ တံ-ထိုသပိတ်သင်္ကန်းသည်၊ အဓိဋ္ဌာနံ-ဌာန်ကို၊ ဝိဇဟတိ-စွန့်၏၊ ပုန-ဖန်၊ အဓိဋ္ဌာတဗ္ဗံ-အဓိဋ္ဌာန်တင်ရာ၏၊ သံကစ္စိကာစ-ရင်စည်းတဘက်ကိုလည်းကောင်း၊ ဥဒကသာဋိကာစ-ရေသနုပ်ကိုလည်းကောင်း၊ ဂဟေတဗ္ဗာ-၏၊ ယံ အတိရေကစီဝရံ ဝါ-အကြင်အဓိဋ္ဌာန်တင်အပ်သောသင်္ကန်းမှ အပိုသင်္ကန်းကိုလည်းကောင်း၊ ယော အဘိရေကပတ္တော ဝါ-ကိုလည်းကောင်း၊ ဝိနယကမ္မံ-ဝိနည်းကံကို၊ (ဝိကပ္ပနာကို) ကတ္တာ-၍၊ ထပိတော-ထားအပ်သည်၊ ဟောတိ၊ တံ သဗ္ဗမ္ပိ-ထိုအလုံးစုံသော သပိတ်သင်္ကန်းသည်လည်း၊ ဝိနယကမ္မံ-ကို၊ ဝိဇဟတိ-၏၊ ပုန-ဖန်၊ ကာတဗ္ဗံ-ပြုရာ၏၊ (ထပ်၍ ဝိကပ္ပနာပြုပါ-ဟူလို၊) ပဋ္ဌိဂ္ဂဟိတ တေလမဓုဖာဏိတာဒီနိပိ-အကပ်ခံအပ်ပြီးသော ဆီ,ပျားရည်, တင်လဲအစရှိသော ဆေးတို့သည်လည်း၊ ပဋ္ဌိဂ္ဂဟဏံ-အကပ်ခံခြင်းကို၊ ဝိဇဟန္တိ-နှ၏၊ ပဋ္ဌိဂ္ဂဟဏတော-အကပ်ခံရာနေ့မှ၊ သတ္တာမေ ဒိဝသေ-ဌိ၊ လိဂ်-သည်၊ သစေ ပရိဝတ္တတိ-အကယ်၍ ပြန်အုံ၊ (ဧဝံသတိ)၊ ပုန-ဖန်၊ ပေ၊ ဝဋ္ဋတိ-အပ်၏၊ ပန-ဆက်၊ ဘိက္ခုကာလေ-ဌိ၊ အညသ-သော၊ ဘိက္ခုနော- ၏၊ ယံသန္တကံ-ကို၊ ပဋ္ဌိဂ္ဂဟိတံ-အကပ်ခံပေးအပ်ပြီ၊ တံ-ထိုဥစ္စာသည်၊ ပဋ္ဌိဂ္ဂဟဏံ-ကို၊ နဝိဇဟတိ-မစွန့်၊ ဥဘိန္နံ-၂ပါးသော ရဟန်းတို့၏၊ (လိင်ပြန်သော ရဟန်း, မပြန်သော ရဟန်းတို့၏၊) သာဓာရဏံ-အတူဆောင်တတ်သော၊ ဝါ-ဆက်ဆံသော၊ ယံ-အကြင်ဝတ္ထုကို၊ အဝိဘဇိတ္တာ-မဝေဖန်မူ၍၊ ထပိတံ-ထားအပ်ပြီ၊ တံ-ထိုဝတ္ထုကို၊ ပကတတ္တော-ပင်ကိုယ်သဘောရှိသော ရဟန်းသည်၊ (လိင်မပြန်သော ရဟန်းသည်၊) ရက္ခတိ-စောင့်ရှောက်၏၊ [အပရိဝတ္တလိင်္ဂေါ-လိင်မပြန်သော ရဟန်းသည်၊ တံ-ကို၊ ပဋ္ဌိဂ္ဂဟဏဝိဇဟနတော(အကပ်စွန့်ခြင်းမှ၊) ရက္ခတိ။] ပန-ကား၊ ယံ-

အကြင်ဝတ္ထုကို၊ ဝိဘတ္တံ-ခွဲခြားဝေဖန်အပ်ပြီ၊ တေသေဝ-ဤလိုင်ပြန်သော ရဟန်း၏သာ၊ သန္ဓကံ-ဥစ္စာသည်၊ (ဟောတိ-အံ့၊) တံ-ထိုဝတ္ထုသည်၊ ပဋိဂ္ဂဟဏံ-ကို၊ ဝိဇဟတိ-၏၊ စ-သာဓကကား၊ **ပရိဝါရေ**-ပရိဝါပါဠိတော်၌၊ တေလံ မဓုံ၊ ပေ၊ စိန္တိတာတိ-တာဟူသော၊ တေ-ဤဂါထာစကားကို၊ (သံဂီတိကာရေဟိပိ-တို့သည်လည်း၊) ဝုတ္တံ-မိန့်အပ်ပြီ။

[တေလံ-ဆီကိုလည်းကောင်း၊ မဓုံ-ကိုလည်းကောင်း၊ ဖာဏိတဉ္စာပိ-တင်းလဲကိုလည်းကောင်း၊ သပ္ပိံ-ကိုလည်းကောင်း သာမံ-ကိုယ်တိုင်၊ ဂဟေတွာန-အကပ်ခံပြီး၍၊ နိက္ခိပေယျ-သိမ်းထားရာ၏၊ သတ္တာဟေ-ဂုရက်သည်၊ အဝိတိဝတ္တေ-မလွန်မီ၊ ပစ္ဆယေ-ဂေလညအကြောင်းသည်၊ သတိ-ရှိလျှင်၊ ပရိဘုဉ္ဇန္တ သေ-သုံးဆောင်သော ရဟန်း၏၊ အာပတ္တိ-သည်၊ (ဟောတိ-၏၊) သော ပဉ္စာ-ကို၊ ကုသလေဟိ-ဝိနည်းကျွမ်းကျင် ပညာရှင်တို့သည်၊ စိန္တိတာ-အပ်ပြီ၊] ဟိ-ဆက်၊ ဣဒံ-ဤဂါထာစကားကို၊ လိင်ပရိဝတ္တနံ-လိင်ပြန်ခြင်းကို၊ သန္ဓာယ-၍၊ ဝုတ္တံ-ပြီ။

ပဋိဂ္ဂဟဏံ နာမ - အကပ်ခံခြင်း မည်သည်ကို၊ [ဝိဇဟတိ - ၌ စပ်] လိင်ပရိဝတ္တနေန-လိင်ပြန်ခြင်းကြောင့်သော်လည်းကောင်း၊ ကာလံကိရိယာယ-သေခြင်းကြောင့်သော်လည်းကောင်း၊ သိက္ခာပစ္စက္ခာနေန-သိက္ခာချခြင်းကြောင့် သော်လည်းကောင်း၊ ဟီနာယ-ယုတ်ညံ့သော လူ့အဖြစ်အကျိုးငှာ၊ အာဝတ္တနေန-လည်ခြင်းကြောင့် သော်လည်းကောင်း၊ (တစ်နည်း) ဟီနာယာဝတ္တနေန-လူတွက်ခြင်းကြောင့်သော်လည်းကောင်း၊ အနုပသမ္ပန္နဿ-လူသာမဏေအား၊ ဒါနေန-အပိုင်ပေးခြင်းကြောင့်သော်လည်းကောင်း၊ အနုပေက္ခဝိသဇ္ဇနေန-မင့်မကွက်စွန့်ပစ်ခြင်းကြောင့် သော်လည်းကောင်း၊ အစ္ဆိန္နိတ္ဝာ-လုံ၍၊ ဂဟဏေန စ-ယူခြင်းကြောင့်လည်းကောင်း၊ ဝိဇဟတိ-စွန့်၏၊

သာမံ ဂဟေတ္ဝာန နိက္ခိပေယျ။ ။ ပဋိဂ္ဂဟေတ္ဝာ သယံ နိက္ခိပေယျ၊ ဂဟေတ္ဝာနကို "ပဋိဂ္ဂဟေတ္ဝာ"ဟု ဖွင့်သည်၊ ထိုသို့အကပ်ခံထားသည်ကို ဂုရက်မဂ္ဂန်မီစားသူအား အဘယ်ကြောင့် အာပတ်သင့်ရသနည်း-ဟူ မူ၊ လိင်ပြန်သည့်အတွက် အကပ်ယူက်သွာ.သောကြောင့်-ဟုဖြေ။

ဟီနာယာဝတ္တနေန။ ။ပါရာဇိက် အာပန္နဿ ဂိဟိဘာဝူပဂမနေန-ပါရာဇိကကျ၍ လူအဖြစ်သို့ ရောက်ခြင်း (လူဝတ်လဲခြင်း) အားဖြင့်။ ["သိက္ခာပစ္စက္ခာန" ကား ပါရာဇိက မကျဘဲ သိက္ခာချသူတည်း၊ သာမဏေဘာဝ၌နေလျှင် လူဝတ်မလဲဘဲလည်း နေနိုင်သည်။]

အနုပေက္ခဝိသဇ္ဇနေန။ ။ ဒါနအပြင် "ဝိသဇ္ဇန"ဟု သီးခြားဆိုသောကြောင့် မည်သူအားမျှ မပေးဘဲ "အကပ်ခံအပ်သော ဤဝတ္ထုကို မသုံးမစားတော့အံ့"ဟု မင့်မကွက် စွန့်ပစ်လိုက်ခြင်းကို

တသ္မာ–ကြောင့်၊ ပဋိဂ္ဂဟေတွာ–အကပ်ခံပြီး၍၊ ထပိတံ–ထားအပ်သော၊ ဟရိဋ္ဌကခဏ္ဍာမ်ိုး–သျှစ်သျှားသီးပိုင်းသည်လည်း၊ သစေပိ အတ္ထိ–အုံ့၊ (ဧဝံသတိ)၊ သဗ္ဗံ–အလုံးစုံသော ဝတ္ထုသည်၊ အသ–ထိုလိုင်ပြန်သော ; ရဟန်း၏၊ ပဋိဂ္ဂဟဏံ–အကပ်ခံခြင်းကို၊ ဝိဇဟတိ–၏၊ ပန–ဆက်၊ ဘိက္ခုဝိဟာရေ–ရဟန်းတို့၏ ကျောင်း၌၊ ယံကိဉ္စိ–သော၊ အသ–ထိုလိုင်ပြန်သော ရဟန်း၏၊ သန္တကံ–ဥစ္စာကို၊ ပဋိဂ္ဂဟေတွာ ဝါ–အကပ်ခံပြီး၍သော် လည်းကောင်း၊ အပဋိဂ္ဂဟေတွာ ဝါ– အကပ်မခံဘဲသော် လည်းကောင်း၊ ထပိတံ–ထားအပ်ပြီ၊ သဗ္ဗသ–အလုံးစုံသော ဥစ္စာ၏၊ ဝါ–ကို၊ သာဝ– ထိုလိုင်ပြန်သော ဘိက္ခုနှိုသည်သာ၊ ဣသရာ–အစိုးရသည်၊ (ဟောတိ–၏၊) အာဟရာပေတွာ–ဆောင်စေ၍၊ ဂဟေတဗ္ဗံ–၏။

ပန–ကား၊ ဧတ္ထ–ဤဘိက္ခုတို့၏ ကျောင်း၌၊ ထာဝရံ–ထာဝရဖြစ်သော၊ တသ–ထိုလိုင်ပြန်သောရဟန်း၏၊ သန္တကံ–သော၊ ယံ သေနာသနံ ဝါ–သည်သော် လည်းကောင်း၊ ယေ ဥပရောပကာ ဝါ–အကြင် စိုက်ပျိုးအပ်သော သစ်ပင်ငယ်တို့သည် သော်လည်းကောင်း၊ (သန္တိ)၊ တေ–ထိုကျောင်း, သစ်ပင်ငယ်တို့ကို၊ ယသ–အကြင် ရဟန်းအား၊ (ဒါတုံ–ဌာ၊) ဣစ္ဆတိ–၏၊ တသ–အား၊ ဒါတဗ္ဗာ–နှ၏၊ တေရသသု–နှ်သော၊ သမ္မုတိသု–တို့တွင်၊ (ဘတ္တုဒ္ဒေသသမ္မုတိ, သေနာသနပညာပကသမ္မုတိ–စသော ၁၃ပါး)၊ ယာ သမ္မုတိ–ကို၊ ဘိက္ခုကာလေ–၌၊ လဒ္ဓါ–ရအပ်ပြီ၊ သဗ္ဗာ–အလုံးစုံသော၊ သာ–ထိုသမ္မုတိသည်၊ ပဋိပ္ပဿမ္ဘတိ–ငြိမ်း၏၊ ပုရိမိကာယ–ပုရိမဝါ၌၊ သေနာသနဂ္ဂါဟော–ကျောင်းကို ခံယူခြင်းသည်၊ [ပဌမဝါကပ်မည်ဟု ကျောင်းကို မှတ်သားယူထားခြင်း–ဟူလို၊] ပဋိပ္ပဿမ္ဘတိ–ငြိမ်း၏၊ ပစ္ဆိမိကာယ–၌၊ သေနာသနေ–ကို၊ ဂဟိတေ–ယူအပ်ပြီးသော်၊ (ယူအပ်ပြီးမှ၊) လိဂ်–သည်၊ သစေ ပရိဝတ္တတိ–အုံ့၊ (ဧဝံသတိ)၊ ဘိက္ခုနှိုသံယော စ–သည်လည်း၊ အသာ–အား၊ ဥပဇ္ဈာ–ထိုကျောင်း၌ ဖြစ်သော၊ လာဘံ–ကို၊ ဒါတုကာမော–သည်၊ သစေ ဟောတိ၊ (ဧဝံသတိ)၊ အပလောကေတွာ–ပန်ပြော၍၊ ဒါတဗ္ဗော–၏၊ [မှတ်ယူထားသော ကျောင်းက လိုင်ပြန်သော ဘိက္ခုနှိုနှင့် မထိုက်တော့၊ ထိုကျောင်းနှင့် စပ်သော ဒါယကာတို့အထံမှ

"အနပေက္ခဝိသဒ္ဒ" ဟု ဝိမတိဆိုတို့၏ ဤစွန့်နည်းကို ဝတ္ထုစွန့်ဟု ခေါ်၏၊ သာရတ္ထဒီပကား ဝတ္ထုစွန့်အပြင်– "အကပ်ခံအပ်ပြီးသော ဤအစာကို ယခု မစားတော့ပြီ၊ နောက်မှထပ်၍ အကပ်ခံပြီးစားမည်"ဟု အကပ်စွန့်ခြင်းကိုလည်း" အနပေက္ခဝိသဒ္ဒန" ဆိုသည်၊ နောက်ထပ် စားဦးမည်ဟု ငဲ့ကွက်မှု ရှိသေးရကား "အနပေက္ခ"ဟူသော ဝိသေသနနှင့် ဆန့်ကျင်သောကြောင့် ထိုအကပ်စွန့်နည်းကို ဆရာတို့မနှစ်သက်ကြပါ။

လာဘ်လည်း မရှိတော့၊ ထို့ကြောင့် ထိုသူ့အား သနားမှု ပေးလိုလျှင် ဘိက္ခုသံဃာ့ အထံ ပန်ပြောမှု သက်နှိုးလျှာ အဝတ်စသည်ကို ပေးရသည်။] ဘိက္ခုနီဟိ-တို့နှင့်၊ သာမာဝရဏာယ-သော၊ [အသာမာဝရဏာအာပတ်တို့မှာ အလိုလိုငြိမ်းပြီး ဖြစ်သောကြောင့် သာမာဝရဏာယဟု ဆိုသည်။] ပဋိစ္ဆန္နာယ-ဖုံးထားအပ်သော၊ အာပတ္တိယာ-ကြောင့်၊ ပရိဝသန္တ သေ-ပရိဝတ်နေစဉ်၊ လိဂ်-သည်၊ သစေ ပရိဝတ္တတိ၊ (ဧဝံသတိ)၊ ပက္ခမာနတ္တမေဝ-ပက္ခမာနတ်ကိုသာ၊ ဒါတဗ္ဗံ-၏၊ မာနတ္တံ-ကို၊ စရန္တ သေ-စဉ်၊ ပေ၊ စိဏ္ဏမာနတ္တသေ-ကျင့်အပ်ပြီးသော မာနတ်ရှိစဉ်၊ သစေ ပရိဝတ္တတိ၊ (ဧဝံသတိ)၊ ဘိက္ခုနီဟိ-တို့သည်၊ အဗ္ဘာနကမ္မံ-အဗ္ဘာနက်ကို၊ ကာတဗ္ဗံ-၏၊ အကုသလဝိပါကေ-အကုသိုလ်အကျိုးသည်၊ ပရိက္ခီဏေ-ကုန်လသော်၊ ပက္ခမာနတ္တကာလေ-ပက္ခမာနတ် ကျင့်ရာအခါ၌၊ ပုနဒေဝ-သာလျှင်၊ လိဂ်-ပုရိသလိင်သည်၊ ပေ၊ ဆာရတ္တံ- ၆ ညဉ့် ပတ်လုံး၊ မာနတ္တမေဝ-ကိုသာ၊ ဒါတဗ္ဗံ-၏၊ ပက္ခမာနတ္တေ-ကို၊ စိဏ္ဏေ-ကျင့်အပ်ပြီးသော်၊ ပေ၊ ကာတဗ္ဗံ-၏၊ ဣတိ-ဤကား၊ (သြက္ကန္တိကဝိနိစ္ဆယော-တည်း၊ ဟု ပြန်အုပ်ပါ။)

အနန္တ ရေ-အခြားမဲ့ဖြစ်သော၊ ဘိက္ခုနိယာ-၏၊ လိဂ်ပရိဝတ္တနဝတ္ထုမှိ-လိင်ပြန်ခြင်း၏ ဝတ္ထု၌၊ ဣဓ-ဤဘိက္ခုလိင်ပြန်ခြင်း၏ ဝတ္ထု၌၊ ဝုတ္တနယေနေဝ-ဖြင့်သာ၊ သဗ္ဗော-သော၊ ဝိနိစ္ဆယော-ကို၊ ဝေဒိတဗ္ဗော-၏၊ ပန-အထူးကား၊ အယံ-ကား၊ ဝိသေသော-တည်း၊ ဘိက္ခုနိကာလေ-၌၊ အာပန္နာ-သင့်ရောက်အပ်သော၊ သဗ္ဗရိတ္တာပတ္တိ-သည်၊ ဝါ-ကို၊ ပဋိစ္ဆန္နာ-ဖုံးထားအပ်သည်၊ သစေပိ ဟောတိ-အကယ်၍ပင် ဖြစ်စေဦးတော့၊ (ဧဝံသတိပိ)၊ ပရိဝါသဒါနံ-ပရိဝါသ်ပေးဖွယ်သည်၊ နတ္ထိ၊ ဆာရတ္တံ-လုံး၊ မာနတ္တမေဝ-ကိုသာ၊ ဒါတဗ္ဗံ-၏၊ ပက္ခမာနတ္တံ-ကို၊ စရန္တိယာ-ကျင့်စဉ်၊ လိဂ်-သည်၊ သစေ ပရိဝတ္တတိ၊ (ဧဝံသတိ)၊ တေန-ထိုပက္ခမာနတ်ဖြင့်၊ အတ္ထော-အကျိုးသည်၊ နတ္ထိ-မရှိ၊ ပေ၊ စိဏ္ဏမာနတ္တာယ-ကျင့်အပ် ပြီးသော မာနတ်ရှိစဉ်၊ ပေ၊ ဘိက္ခုဟိ-တို့သည်၊ အဗ္ဘေတဗ္ဗော-အဗ္ဘာန်သွင်းထိုက်၏၊ အထ-သို့မဟုတ်၊ ဘိက္ခုဟိ-တို့သည်၊ မာနတ္တေ-ကို၊ အဒိန္နေ-မပေးအပ်သေးမီ၊ ပေ၊ ဒါတဗ္ဗံ-၏၊ အထ-သို့မဟုတ်၊ ပေ၊ ပက္ခမာနတ္တမေဝ ဒါတဗ္ဗံ၊ စိဏ္ဏမာနတ္တသေ- စဉ်၊ ပေ၊ အဗ္ဘာနကမ္မံ-ကို၊ ကာတဗ္ဗံ-၏၊ စ-ဆက်၊ ပုန-ဖန်၊ လိဂ်-သည်၊ ပရိဝတ္တေ-ပြန်ပြန်လသော်၊ ဘိက္ခုနိဘာဝေ-၌၊ ဌိတာယပိ-တည်စဉ်လည်း၊ ယာ အာပတ္တိယော-တို့သည်၊ ပုဗ္ဗေ-၌၊ ပဋိပဿဒ္ဓါ-ငြိမ်းခဲ့ကုန်ပြီ၊ တာ-ထိုအာပတ်တို့သည်၊ သပ္ပဋိပ္ပဿဒ္ဓါ ဧဝ-ကောင်းစွာ ငြိမ်းခဲ့ကုန်သည်သာ၊ ဣတိ-ဤကား အထူးတည်း။

၇၀။ ဣတော–ဤလိင်ပရိဝတ္တနဝတ္ထုမှ၊ ပရာနိ–နောက်ဖြစ်ကုန်သော၊ **မာတုယာ မေထုနံ ဓမ္မန္တိအာဒီနိ**–နံသော၊ စတ္တာရိ–နံသော၊ ဝတ္ထူနိ–တို့သည်၊ ဥတ္တာနတ္ထာနိယေဝ၊

၇၁။ မုဒုပိဋ္ဌိကဝတ္ထုမှိ–မုဒုပိဋ္ဌိက ဝတ္ထုဌာ၊ သော ဘိက္ခု–သည်၊ နဋ္ဌပုဗ္ဗကော–ရှေးဦး ကျွမ်းသမား ဖြစ်ခဲ့သူသည်၊ (ဟောတိ) ကိရ–ဖြစ်သတတ်၊ တဿ–ထိုရဟန်း၏၊ သိပ္ပကောသလ္လတ္ထံ–အတတ်ဉာဏ် ကျွမ်းကျင်သူ၏အဖြစ် အကျိုးငှာ၊ ပရိကမ္မကတာ–ပြုအပ်သော ပရိကံရှိသော၊ ပိဋ္ဌိ–ကျောက်ကုန်းသည်၊ မုဒုကာ–သည်၊ အဟောသိ–ပြီ၊ [ကျောက်ကုန်းပျော့အောင် အလေ့အကျင့်ပြုမှုကိုပင် "ပရိကမ္မ"ဟု ဆိုသည်၊] တဿာ–ကြောင့်၊ ဧဝံ–သို့၊ (မိမိအင်္ဂါဇာတ်ကို ငုံ.၍စုပ်မှုကို၊) ကာတုံ–ငှာ၊ အသက္ခိ–စွမ်းနိုင်ပြီ၊ လမ္ဘိဝတ္ထုမှိ–ဌာ၊ တဿ ဘိက္ခုဿ–၏၊ အင်္ဂါဇာတံ–သည်၊ ဒီဃံ–သည်၊ ဟောတိ–၏၊ လမ္ဗတိ–ကွဲလျားကျ၏၊ တဿာ–ကြောင့်၊ လမ္ဗီတိ–ဟူ၍၊ ဝုစ္စော–ဆိုအပ်ပြီ။

ဣတော–ဤလမ္ဗီဝတ္ထုမှ၊ ပရာနိ–နံသော၊ ဒွေ–နံသော၊ ဝဏ္ဏဝတ္ထူနိ–ဝဏ္ဏဝတ္ထုတို့သည်၊ ဥတ္တာနာနိ ဧဝ၊ လေပစိတ္တဝတ္ထုမှိ–ဌာ၊ စိတ္တကမ္မရူပံ–ဆန်းကြယ်စွာ ပြုလုပ်အပ်သောပန်းချီဆေးရေးရုပ်သည်၊ လေပစိတ္တံ နာမ–မည်၏၊ [လေပ–ဆေးဖြင့် သုတ်လိမ်းရေးခြယ်အပ်သော+စိတ္တ–ဆန်းကြယ်သောအရုပ်။] ဒါရုဓီတလိကဝတ္ထုမှိ–ဌာ၊ ကဋ္ဌရူပံ–သစ်သားဖြင့် ပြုလုပ်အပ်သောအရုပ်သည်၊ **ဒါရုဓီတလိကာ** နာမ–ကာမည်၏၊ စ–ဆက်၊ ဒ္ဒိသု–နံသော၊ ဣမေသု–ဤအရုပ်တို့ဌာ၊ (ဒုက္ခဋ္ဌ–သည်၊) ဟောတိ ယထာ–ကဲ့သို့၊ ဧဝံ–တူ၊ အညေသုပိ–နံသော၊ ဒန္တရူပ၊ ပေ၊ ရူပါဒီသု–ဆင်စွယ်ရုပ်, ယမင်းရုပ်, ကြေးရုပ် အစရှိကုန်သော၊ အနုပါဒိန္နကေသု– ဥပါဒိန္နက ကမ္မဇရုပ် မရှိကုန်သော၊ ဣဒ္ဓိ ရူပေ သု– မိန်းမရုပ်တို့ဌာ၊ နိမိတ္တေ–ဌာ၊ မေထုနရာဂေန–ဖြင့်၊ ဥပက္ကမန္တသ–လုံ့လပြုသော ရဟန်း၏၊ အသုစိ–သုက်သည်၊ မုစ္စတု ဝါ–လွတ်မူလည်း လွတ်ပစေ၊ မာ မုစ္စတု ဝါ – စေ၊ ဒုက္ကဋမေဝ – သာတည်း၊ ကာယသံသဂ္ဂရာဂေန–ဖြင့်၊ ဥပက္ကမန္တ သာပိ–၏ လည်း၊ တထေဝ–လျှင်၊ [မုစ္စတု ဝါ မာ ဝါကို ညွှန်းသည်။] ဒုက္ကဋံ–တည်း၊ ပန–ကား၊ မောစနရာဂေန–လွတ်စေခြင်းဌာ ဖြစ်သောရာဂဖြင့်၊ ဥပက္ကမန္တ သ–၏၊ မုတ္တော–လွတ်လသော်၊ သံယာဒီသေသော၊ အမုတ္တော–သော်၊ ထုလ္လစ္စယံ၊ ဣတိ–ဤသို့မှတ်အပ်၏။

ဒါရုဓီတလိကာ။ ။ ဒါရုနာ–သစ်သားဖြင့်+ကတာ–ပြုလုပ်အပ်သော+ ဓီတာ–(မိန်းမရုပ်တည်း) ဒါရုဓီတာ၊ [ယောဇနာဌ" ဒါရု ဧဝ+ ဓီတာ" ဟု ပြုသည်ကို စဉ်းစားပါ။] ဒါရုဓီတာ ဧဝ ဒါရုဓီတလိကာ၊ ယဒနုပဟန္နာသုတ်ကြောင့် လိကပစ္စည်းဟု ယောဇနာဆို၏၊ ဓီတာဌ အာကို ရသပြု။

၇၂။ သုန္ဒရဝတ္ထုမှိ-သုန္ဒရ ဝတ္ထုဟု၎င်း၊ အယံ **သုန္ဒရော** နာမ-မည်သည်၊ ရာဇဂဟေ-၌၊ ကုလဒါရကော-အမျိုးကောင်းသားတည်း၊ သဒ္ဓါယ-ဖြင့်၊ ပဗ္ဗဇိတော-ရှင်ရဟန်း အဖြစ်သို့ ရောက်ခဲ့သူတည်း၊ (ရှင်ရဟန်း ပြုခဲ့သူတည်း၊) အတ္တဘာဝဿ-အတ္တဘောဏ်၊ အဘိရူပတာယ-လွန်ကဲသော အဆင်းရှိသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ ဝါ-အလွန် လှသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ သုန္ဒရောတိ နာမံ-ကို၊ လဘိ-ပြီ၊ တံ-ထိုသုန္ဒရကို၊ ရထိကာယ-ရထားလမ်း၌၊ ဂစ္ဆန္တံ-သွားနေသည်ကို၊ ဒိသွာ-၍၊ သမုပ္ပန္နဆန္ဒရာဂါ- လွန်စွာဖြစ်သော ဆန္ဒရာဂရှိသော၊ သာ ဣတ္ထီ-သည်၊ [ပါဠိတော်၌လာသော မိန်းမကို "သာ" ဟုဆိုန်ပြသည်၊] ဣမံ ဝိပွကာရံ-ဤဖောက်ပြန်သော အမှုကို၊ အကာသိ-ပြီ၊ [ပါဠိတော်၌ တိုက်ရိုက်လာသော အမှုဖြစ်၍ "ဣမံ"ဟု ဆိုသည်၊ ထိုအမှုကား သင်းပိုင်မ၍ အင်္ဂါဇာတ်ကို စုပ်မှုတည်း၊] ထေရော ပန-သည်ကား၊ အနာဂါမိ-ဂါမ်တည်း၊ တသ္မာ-ကြောင့်၊ သော-ထိုထေရ်သည်၊ နု သာဒယိ-မသာယာ၊ ပန-ဆက်၊ ဇော-ဤ မသာယာခြင်းသည်၊ အညေသံ-အခြားရဟန်းတို့၏၊ အဝိသယော-အရာမဟုတ်။ [အနာဂါမ်မဟုတ်လျှင် မသာယာဘဲ မနေနိုင်-ဟူလို။] ဣတော-ဤသုန္ဒရဝတ္ထုမှ၊ ပရေသု-နှင်သော၊ စတူသု ဝတ္ထုသု- တို့၌၊ တေဘိက္ခု - တို့သည်၊ ဇဋာ-ထိုင်းမိုင်း ဖျင်းအကုန်သည်၊ ဒုမ္မေဓာ-ပညာမရှိကုန်သည်၊ (ဟုတ္တာ-၍၊) မာတုဂါမဿ-၏၊ ဝစနံ-ကို၊ ဂဟေတ္တာ-ယူ၍၊ ["အဟံ ဝါယမိဿာမိ, တွံ မာ ဝါယမိ" စသော စကားကို နားထောင်၍၊] တထာ-ထို မာတုဂါမ ပြောသည့်အတိုင်း၊ ကတ္တာ-၍၊ ပဓာ-၌၊ ကုက္ကုစ္စာယိ'သု-ကုက္ကုစ္စ ပြုကြကုန်ပြီ၊

၇၃။ အက္ခယိတာဒီနိ-တာ အစရှိကုန်သော၊ တီဏိ ဝတ္ထူနိ ဥတ္တာနတ္ထာနေဝ၊ ဒ္ဝီသု-နှင်သော၊ ဆိန္နသီသဝတ္ထုသု-တို့၌၊ အယံ-ကား၊ ဝိနိစ္ဆယော-တည်း၊ ဝဋ္ဋကတော-လုံးအောင် ပြုအပ်သော၊ ဝိဝဋ္ဋေ-ဖွင့်အပ်သော၊ မုခေ-၌၊ [ဝဋ္ဋ-လုံးအောင်ဝိုင်းအောင် ကတ-ပြုအပ်သည်ကိုပင် "ဝိဝဋ္ဋေ"ဟု ထပ်ဖွင့်၊ ပါးစပ်ကို ဝိုင်းထားလျှင် မွှင့်နေသည်-ဟူလို၊] အင်္ဂါဇာတံ-ကို၊ ပဝေသေန္တော-သွင်းလသော်၊ ဟေဋ္ဌာ ဝါ-အောက်အဖို့ဖြင့် သော်လည်းကောင်း၊ ဥပရိ ဝါ-ဖြင့်သော်လည်းကောင်း၊ ဥဘယပဿေဟိ ဝါ-၂ ဖက်သော ဘေးတို့ဖြင့် သော်လည်းကောင်း၊ ဆုပန္တံ-ထိသော အင်္ဂါဇာတ်ကို၊ သစေ ပဝေသေတိ- အုံ့၊ (ဇဝံသတိ)၊ ပါရာဇိကံ-သည်၊ (ဟောတိ)၊ စတူဟိပိ ပဿေဟိ-တို့ဖြင့်လည်း၊ အဆုပန္တံ-ကို၊ ပဝေသေတ္တာ-၍၊ အဗ္ဘန္တရေ-ပါးစပ်အတွင်း၌၊ တာလုကံ-အာစောက်ကို၊ သစေ ဆုပတိ-အုံ့၊ (ဇဝံသတိ)၊ ပါရာဇိကမေဝ-က ပင်တည်း၊ စတ္တာရိ ပဿာနိ-တို့ကိုလည်းကောင်း၊ တာလုကဉ္စ-ကိုလည်းကောင်း၊ အဆုပန္တော-

မထိစေဘဲ (ကာရိတ်ကျေ)၊ [(တစ်နည်း) "အဆုပန္တံ"ဟု ရှိစေ၍ "မထိသော အင်္ဂါဇာတ်ကို" ဟု ပေး၊] အာကာသဂတမေဝ-ဟင်းလင်းအရပ်၌ တည်သည်ကိုသာ၊ ကတ္တာ-၍၊ သစေ ပဝေသေတိ စ-အကယ်၍မူလည်းသွင်းအံ့၊ သစေ နိဟရတိ စ-အကယ်၍မူလည်း နုတ်အံ့၊ (ဧဝံသတိ)၊ ဒုက္ကဋံ (ဟောတိ)။

ပန-ဆက်၊ ဒန္တာ-သွားတို့သည်၊ သုဖုသိတာ-ကောင်းစွာထိကုန်သည်၊ ဝါ-ကောင်းစွာ စေ့ကုန်သည်၊ ယဒိ (ဟောန္တိ)-အံ့၊ အန္တောမုခေ-ပါးစပ်တွင်း၌၊ သြကာသော-သွင်းခွင့်သည်၊ ယဒိ နတ္ထိ-အံ့၊ ဒန္တာ စ-တို့ကိုလည်း၊ ဗဟိ-၌ သြဋ္ဌမ်သေန-နှုတ်ခမ်းသားဖြင့်၊ ယဒိ ပဋိစ္ဆန္နာ-အကယ်၍ ဖုံးထားအပ်ကုန်အံ့၊ (ဧဝံသတိ)၊ တတ္ထ-ထိုနှုတ်ခမ်းဖြင့် ဖုံးထားအပ်သော သွားတို့၌၊ ဝါတေန-လေသည်၊ အသမ္ဖုဋ္ဌ-မတွေ့ထိအပ်သော၊ အလ္လောကာသံ-စိုစိုဖတ်ဖတ် အရပ်သို့၊ တိလဖလမတ္တမ္ပိ- ကိုလည်း၊ ပဝေသေန္တသ-၏၊ ပါရာဇိကမေဝ-ပင်တည်း၊ ပန-ဆက်၊ သြဋ္ဌမ်သေ-ကို၊ ဥပါဒိတေ-ခွာထုတ်အပ်ပြီးသော်၊ ဒန္တေ သုယေဝ-တို့၌သာ၊ ဥပက္ကမန္တသ ထုလ္လစ္စယံ (ဟောတိ)၊ ယောပိ ဒန္တော-သည်လည်း၊ ဗဟိ-၌၊ နိက္ခမိတွာ-ခေါထွက်၍၊ တိဋ္ဌတိ-၏၊ သြဋ္ဌေဟိ-တို့ဖြင့်၊ ပိဒဟိတုံ-ပိတ်ခြင်းငှာ၊ နု သက္ကာ-မတတ်ကောင်း၊ တတ္ထ-ထိုခေါထွက်နေသော သွား၌၊ ဥပက္ကမန္တေ ပိ-သော်လည်းကောင်း၊ ဗဟိ-၌၊ နိက္ခန္တ ဧဝါယ-ထွက်သောလျှာ၌၊ ဥပက္ကမန္တေ ပိ-သော်လည်းကောင်း၊ ထုလ္လစ္စယမေဝ-ပင်တည်း၊ ဧဝံမာနုကသရီရေပိ-အသက်ရှင်ဆဲကိုယ်၌လည်း၊ (ပြီးခဲ့သော စကား၌ အသေကောင်ကို ဆိုခြင်းဖြစ်၍ ဧဝံမာနကသရီရေ-ဟု စချိသည်၊) (ဥပက္ကမန္တသ-လုံ့လပြုသော ရဟန်း၏၊) ထုလ္လစ္စယမေဝ-ပင်တည်း။

ပန-ကား၊ ဗဟိ-၌၊ ဧဝါယ-ဖြင့်၊ ပလိဝေဌေတွာ-ရစ်ပတ်၍၊ အန္တောမုခံ-ပါးစပ်တွင်းသို့၊ ယဒိ ပဝေသေတိ-အကယ်၍ သွင်းလိုက်အံ့၊ (ဧဝံသတိ) ပါရာဇိကမေဝ၊ ဂ ဝါယ-လည်းပင်း၏၊ ဥပရိ-အထက်၌၊ ဆိန္နသီသသပိ-ပြတ်သောဦးခေါင်းရှိသော အလောင်းကောင်၏လည်း၊ အဓောဘာဂေန-အောက်အဖို့ဖြင့်၊ အင်္ဂါဇာတံ ပဝေသေတွာ, တာလုကံ-အာစောက်ကို၊ ဆုပန္တသ-တို့သောရဟန်း၏၊ ပါရာဇိကမေဝ-ပင်တည်း၊ အဋ္ဌိကဝတ္ထုမှိ-၌၊ သုသာနံ- သုသာန်သို့၊ ဂစ္ဆန္တသပိ-သွားသောရဟန်း၏လည်း၊ ဒုက္ကဋံ (ဟောတိ)၊ အဋ္ဌိကာနိ-အရိုးတို့ကို၊ သကိံ ဖုန္တသာပိ-စုသော ရဟန်း၏လည်းကောင်း၊ နိမိတ္တေ-၌၊ မေထုနရာဂေန, ဥပက္ကမန္တသာပိ-၏လည်းကောင်း၊ ကာယသမသင်္ဂရာဂေန, ဥပက္ကမန္တသာပိ-၏လည်းကောင်း၊ မုစ္စတု ဝါ-လွတ်မူလည်း လွတ်ပစေ၊ မာ မုစ္စတု ဝါပိ-မလွတ်မူလည်း မလွတ်ပစေ၊ ဒုက္ကဋမေဝ-သာတည်း၊

ပေ၊ နာဂိဝတ္ထုမှိ၊ နာဂမာဏဝိကာဝါ– နဂါးလုလင်မသည်မူလည်း၊ ဟောတု– စေ၊ ကိန္နရီအာဒိနံ–ကိန္နရီအစရှိသော တိရစ္ဆာန်မတို့တွင်၊ အညတရာ ဝါ–တစ်မျိုးမျိုးသော တိရစ္ဆာန်မသည်မူလည်း၊ ဟောတု၊ သဗ္ဗတ္ထ–အလုံးစုံသော တိရစ္ဆာန်မတို့၌၊ ပါရာဇိကံ (ဟောတိ)၊ ယက္ခီဝတ္ထုမှိ၊ သဗ္ဗာပိ–အလုံးစုံလည်း ဖြစ်သော၊ ဒေဝတာ–နတ်မသည်၊ ယက္ခီယေဝ–ယက္ခီမည်သည်သာ။

ပေတီဝတ္ထုမှိ–၌၊ နိဗ္ဗာမတဏှိကာဒီပေတိယော–နိဗ္ဗာမတဏှိကာအစရှိသော ပြိတ္တာမတို့သည်၊ ဝါ–တို့သို့၊ အလ္လိယိတုံပိ–ငြိကပ်သုံးသပ်ခြင်းငှာလည်း၊ နဿ သက္ကာ–မတတ်ကောင်း၊ ပန–ဆက်၊ ဝိမာနပေတိယော–ဝိမာနမည်သော ပြိတ္တာမတို့သည်၊ အတ္ထိ–ရှိကုန်သေး၏၊ ယာသံ–ယင်းပြိတ္တာမတို့၏၊ ကာဠပက္ခေ–လဆုတ်ပက္ခ၌၊ အကုသလံ–သည်၊ ဝိပစ္စတိ–အကျိုးကိုဖြစ်စေ၏၊ ဝါ–အကျိုးပေး၏၊ ဇုဏှပက္ခေ–လဆန်းပက္ခ၌၊ ဒေဝတာဝိယ–နတ်တို့ကဲ့သို့၊ သမ္ပတ္တိ –စည်းစိမ်ကို၊ အနုဘောန္တိ–ခံစားကြရကုန်၏၊ ဧဝရူပါယ–ဤသို့သဘောရှိသော၊ ပေတိယာ ဝါ–၌သော်လည်းကောင်း၊ ယက္ခိယာ ဝါ–၌ သော်လည်းကောင်း၊ ဒဿနဂဟဏအာမသနဖုသနဃဋ္ဋနာနိ–မိမိက မြင်ခြင်း,ကိုင်ခြင်း, သူတို့က သုံးသပ်ခြင်း, ကောင်းစွာထိခြင်း, ပွတ်တိုက်ခြင်းတို့သည်၊ သစေ ပညာယန္တိ–အကယ်၍ ထင်ရှားကုန်အုံ၊ (ဧဝံသတိ) ပါရာဇိကံ (ဟောတိ)၊ ဒဿနံ–သည်၊ အထာပိ နတ္ထိ–အကယ်၍ပင် မရှိစေဦးတော့၊ ဣတရာနိ–အခြားသောကိုင်ခြင်းအစရှိသည်တို့သည်၊ အထ ပညာယန္တိ၊ (ဧဝံသတိ) ပါရာဇိကမေဝ–ဒဿနဂဟဏာနိ–တို့သည်၊ အထ နဿ ပညာယန္တိ–ကုန်အုံ၊ ပညာယမာနေဟိ–

နိဗ္ဗာမတဏှိကာဒီ ။ ။ အာဒိဖြင့် ခုပ္ပိပါသ အစရှိသော ပြိတ္တာမတို့ကိုယူ၊ နိဗ္ဗာမတဏှိက ပြိတ္တာမတို့သည် အမွေးတွင်းမှထ၍ တောက်သော မီးလျှံတို့ဖြင့် အမြဲမီးလောင်နေရကား (မေထုန်မှီဝဲဖို့ကို မဆိုထားဘိ) အနားကပ်ခြင်းငှာပင် မဖြစ်နိုင်၊ ခုပ္ပိပါသ စသော–ပြိတ္တာမတို့ကား အမြဲဆာလောင်မွတ်သိပ်နေသည့် အတွက် အရိုးနှင့် အရေသာ ရှိသောကြောင့် အလွန်ရှုဖွယ်ကောင်းသဖြင့် ထိခြင်းငှာပင် မဖြစ်နိုင်။

ဒဿန၊ ပေ၊ ဃဋ္ဋနာနိ။ ။ ဒဿနနှင့် ဂဟဏသည် ရဟန်းအတွက် ကိစ္စတည်း၊ မှန်၏၊ ရဟန်းသည် ထို ပြိတ္တာမတို့ကို (သူတို့က ကိုယ်ထင် မပြလျှင်) မမြင်နိုင်၊ ကိုယ်ထင်ပြမှ မြင်နိုင်၏၊ ထိုကိုယ်ထင်ပြသောအခါ ရဟန်းအတွက် ဒဿန–ဂဟဏ ဖြစ်နိုင်သည်၊ အာမသန စသည်တို့ကား ပြိတ္တာမတို့၏ ကိစ္စတည်း၊ ထိုတွင် ရဟန်း၏ ကိုယ်ပေါ်၌ သုံးသပ်ခြင်း, ထိခြင်း (နှာနှာထိခြင်း) ပုတ်ခတ်ခြင်းတို့ကို "အာမသန, ဖုသန (သမ္ဖုသန– ဋီကာပါသည်) ဃဋ္ဋနဟု ဆိုသည်၊ [ဒဿနာဒီသု ဒဿနံ နာမ ဘိက္ခုနာ (ရဟန်းသည်, ရဟန်းက) တာသံ ဒဿနံ၊ ဂဟဏံပိ ဘိက္ခုနာ တာသံ အဂ်ပစ္စဂ်ဂဟဏံ၊ အာမသနာဒီနိ ပန တာသံ ကိစ္စာနိ။]

ထင်ရှားကုန်သော၊ အာမသနဖုသနဃဋ္ဋနေဟိ–တို့ဖြင့်၊ တံပုဂ္ဂလံ–ကို၊ ဝိသည်–သည်ဟု မရှိသည်ကို၊ ကတ္တာ၊ပေ၊ အထဝစ္ဆတိ–အကယ်၍သွားအုံ့၊ (ဧဝံသတိ)၊ အယံ–ဤသို့သွားခြင်းသည်၊ အဝိသယောနာမ–အရာမဟုတ်သည် မည်၏၊ တသ္မာ, ဧတ္ထ–ဤသို့သွားရာ၌၊ အဝိသယတ္တာ–အရာမဟုတ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ အနာပတ္တိ၊ ပဏ္ဏက ဝတ္ထု–သည်၊ ပါကဋမေव– သည်သာ။

ဥပဟတိန္ဒြိယဝတ္ထုမှိ–၌၊ **ဥပဟတိ န္ဒြိယောတိ**–ကား၊ ဥပဟတကာယပ္ပသာဒေါ–လေသည်း ခြေစသည်တို့ ဖျက်ဆီးအပ်သော ကာယပသာဒရှိသည်၊ (ဟုတ္တာ)၊ ခါ ဏုကဏ္ဍကမိဝ–သစ်ငတ်ဆူးငြောင့်ကဲ့သို့၊ သုခံ ဝါ–သုခဝေဒနာကိုလည်းကောင်း၊ ဒုက္ခံ ဝါ–ကိုလည်းကောင်း၊ နဝေဒယိ–မခံစားနိုင်၊ အဝေဒယန္တော သာပိ–မခံစားနိုင်ပါသော်လည်း၊ သေဝနစိတ္တဝသေန–မှီဝဲကြောင်းစိတ်၏ အစွမ်းကြောင့်၊ အာပတ္တိ (ဟောတိ)၊ ဆုပိတမတ္တ ဝတ္ထုသို့–၌၊ ယော–အကြင်ရဟန်းသည်၊ ပေ၊ မေထုနေ–၌၊ ဝိရဒ္ဓိတ္တာ–မတပ်မက်မူ၍၊ ဝိပ္ပဋိသာရီ–နှလုံးမသာယာခြင်းရှိသည်၊ ဟောတိ–အုံ့၊ (ဧဝံသတိ) အသ– ထိုရဟန်း၏၊ ဒုက္ကဋမေဝ ဟောတိ၊ ဟိ–မှန်၊ မေထုန ဓမ္မသ–မေထုန်အကျင့်၏၊ ပုဗ္ဗပယောဂါ–ပုဗ္ဗပယောဂ ဖြစ်ကုန်သော၊ ဟတ္ထဂ္ဂါဟာဒယော–လက်ကို ကိုင်ခြင်း အစရှိသည်တို့သည်၊ ယာဝ–လောက်၊ သီသံ–မဂ်ချင်းသွင်းခြင်းဟူသော အတွတ်အထိပ်သည်၊ နု ပါပုဏာတိ–မရောက်သေး၊ ဝါ–မဖြစ်သေး၊ တာဝ– ထို မရောက်သေးသမျှ၊ ဒုက္ကဋေ–၌၊ တိဋ္ဌန္တိ၊ သီသေ – မဂ်ချင်းသွင်းခြင်းဟူသော အတွတ်အထိပ်သည်၊ ပတ္တေ–ဖြစ်လသော်၊ [သီသေပတ္တေတိ– မဂ္ဂေနမဂ္ဂဋ္ဌိပါဒနေ ဇာတေ–ဝိမတိ။] ပါရာဇိကံ ဟောတိ၊ ဟိ–မှန်၊ ပဌမပါရာဇိကဿ–၏၊ ဒုက္ကဋမေဝ–သည်သာ၊ သာမန္တံ–အနီးတည်း၊ ဣတရေသံ–ပဌမပါရာဇိကမှ အခြားကုန်သော၊ တိဏ္ဏံ–သုံးပါးကုန်သော ပါရာဇိကတို့၏၊ ထုလ္လစ္စယမေဝ–သည်သာ၊ သာမန္တံ၊ ပန–ဆက်၊ အယံဘိက္ခု–သည်၊ ဝါ–ကို၊ [ပါဠိတော်၌လာသော ရဟန်း။] မေထုနဓမ္မေ, ဝိရဒ္ဓိတ္တာ–မတပ်မက်မူ၍၊ ကာယသံသဂ္ဂ–ကိုယ်ဖြင့် နီးနှောခြင်းကို၊ သာဒယိ–သာယာပြီ၊ ဣတိ ဝေဒိတဗ္ဗော၊ တေန–ကြောင့်၊ ဘဂဝါအာပတ္တိ သံဃာဒိသေသသာတိ အာဟ။

ဤ ၇၄။ ဘဒ္ဒိယဝတ္ထုသို့–၌၊ တံ နဂရံ–သည် ဘဒ္ဒိယံနာမ–ဘဒ္ဒိယမည်၏၊ **ဇာတိယာ ဝနံ** နာမ–ဇာတိယာဝနမည်သည်၊ ဇာတိပုပ္ဖဂုမ္ဗာနံ–မြလေးပန်းရုံတို့၏၊ ဥဿန္နတာယ–

ဥပဟတကာယပ္ပသာဒေါ။ ။ ကာယပသာဒ မဖျက်သေးသော်လည်း ကာယဝိညာဏ် ဖြစ်ဖို့ရန် ကျေးဇူးမပြုနိုင်လောက်အောင် သည်းခြေစသည်တို့ နှောင့်ယှက် ဖျက်ဆီးအပ်သော ကာယပသာဒ ရှိသူ။

များကုန်သည်တို့၏အဖြစ်ကြောင့်၊ ဧဝံ–ဤသို့ ဇာတိယာဝနဟူ၍၊ လဒ္ဓနာမ်–ရအပ်သော အမည်ရှိသောတော်တည်း၊ တံ–ထိုတောသည်၊ တဿ နဂရဿ–၏၊ ဥပစာရေ–ဥပစာရ၌၊ ဝါ–အနီး၌၊ ဝနံ–တောတစ်တောသည်၊ ဟောတိ–၏၊ သော–ထိုရဟန်းသည်၊ တတ္ထ–ထိုတော၌၊ နိပန္နော–လျောင်းနေစဉ်၊ တေန ဝါတူပဋ္ဌမ္ဘေန–ထိုလေ၏ ထောက်ပံ့ခြင်းကြောင့်၊ မဟာနိဒ္ဒံ–ကြီးစွာသော၊ အိပ်ပျော်ခြင်းသို့၊ သြက္ကမိ–သက်ရောက်ပြီး၊ ဧကရသံ–တစ်ခုတည်းသော ကိစ္စရှိသော၊ ဘဝင်္ဂမေဝ–ဘဝင်စိတ်သည်သာ၊ ဝတ္တတိ–၏၊ **ကိလိန္ဒံ ပဿိတ္တာတိ–** ကား၊ အသုစိကိလိန္ဒံ– သုက်တို့ဖြင့် ညစ်ပေနေသည်ကို၊ ပဿိတ္တာ–၍၊ (ဧတမတ္ထံ အာရောစေသုံ၌စပ်။)

၇၅။ ကတော–ဤဘဒ္ဒိယဝတ္ထုမှ၊ ပရာနိ–နံသော၊ သာဒယနပဋိသံယုတ္တာနိ–သာယာခြင်းနှင့် စပ်ကုန်သော၊ စတ္တာရိ ဝတ္ထူနိ– တို့လည်းကောင်း၊ အဇာနနဝတ္ထုစ–အဇာနန ဝတ္ထုလည်းကောင်း၊ ကတိ–သို့၊ ပဋ္ဌ–၅ ဝတ္ထုတို့သည်၊ ဥတ္တာနတ္ထာနေ၀၊

၇၆။ ဒ္ဝေ သု–နံသော၊ အသာဒယနဝတ္ထူသု–အသာဒယန ဝတ္ထုတို့၌၊ **သဟ္ဘာ ဝုဋ္ဌာသိတိ–**ကား၊ အာသိဝိသေန–လျင်သော အဆိပ်ရှိသောမြွေသည်၊ ဒဋ္ဌော ဝိယ–ကိုက်အပ်သူကဲ့သို့ လည်းကောင်း၊ အဂ္ဂိနာ–သည်၊ ဒဟော ဝိယ စ–လောင်အပ်သူကဲ့သို့လည်းကောင်း၊ တုရိတံ–အဆောတလျင်၊ ဝုဋ္ဌာသိ–ထပြီ၊ **အက္ကမိတ္တာ ပဝတ္တေသိတိ–**ကား၊ အပ္ပမတ္တော–မမေ့မလျော့သော၊ အာရဒ္ဓဝိပဿကော– အားထုတ်အပ်သော ဝိပဿနာရှိသော၊ ဥပဋ္ဌိတသတိ–ကပ်၍တည်သော သတိရှိသော၊ ဘိက္ခု–သည်၊ ခိပ္ပံ–စွာ၊ ဝုဋ္ဌဟန္တော–ထလျက်သာ၊ အက္ကမိတ္တာ–ကန်ကြောက်၍၊ ဘူမိယံ–၌၊ ဝဋ္ဋေန္တော–လိမ့်စေလျက်၊ ပရိဝဋ္ဋေန္တော–အဖန်ဖန် လိမ့်စေလျက်၊ ဝါ–၂လိမ့် ၃လိမ့် လိမ့်စေလျက်၊ ဝိဟေဌေန္တော–ညှဉ်းဆဲလျက်၊ ပါတေသိ–ကျစေပြီ၊ ဟိ–ဆက်၊ ပုထုဇ္ဇနကလ္လာဏကေန–ကလျာဏပုထုဇဉ်ပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ ဧဝရူပေသု– ဤသို့သဘောရှိကုန်သော၊ ဌာနေသု– မေထုန်အရာတို့၌၊ ရက္ခိတဗ္ဗံ–စောင့်ရှောက်ထိုက်၏၊ အယဉ္စ–ဤရဟန်းသည်လည်း၊ တေသံ–ထိုကလျာဏပုထုဇဉ်တို့တွင်၊ အညတရော–တစ်ပါး အပါအဝင်ဖြစ်သော၊ သင်္ဂါမသီသယောဓော–ကိလေသာစစ်မြေဦး၌ သူရဲကောင်းဖြစ်သော၊ ဘိက္ခု–ရဟန်းတော် တစ်ပါးပေတည်း၊

၇၇။ ဒ္ဝါရံ ဝိဝရိတ္တာ နိပန္နဝတ္ထုမှ – ဒ္ဝါရံ ဝိဝရိတ္တာ နိပန္နဝတ္ထု၌၊ ဒ်ဝါ ပဋိသလ္လိယန္တေ နာတိ–ကား၊ ဒ်ဝါ–နေ့အခါ၌၊ နိပဇ္ဇန္တေ နေ–အိပ်သောရဟန်းသည်၊ **ဒ္ဝါရံ သံဝရိတ္တာ ပဋိသလ္လိယိတုန္တိ–**ကား၊ ဒ္ဝါရံ–ကို၊ ပိဒဟိတ္တာ–ပိတ်၍၊ နိပဇ္ဇိတုံ–အိပ်ခြင်းငှာ၊ (အနုဇာနာမိ)၊ စ – ဆက်၊ ဧတ္ထ – ဤသိက္ခာပုဒ်၌၊ ပါဋိယံ – ပါဋိတော်၌၊ အယံ နာမ အာပတ္တိတိ– ဤမည်သော အာပတ်ဟူ၍၊ (ဘဂဝတာ)၊

ကိဉ္စာပိ နု ဝုတ္တာ-အကယ်၍ကား မိန့်တော်မမူအပ်ပါပေ၊ ပန-ထိုသို့ပင် မိန့်တော်မမူအပ်ပါသော်လည်း၊ ဝိဝရိတ္တာ-ဖွင့်၍၊ နိပန္နဒေါသေန-အိပ်ခြင်းဟူသော အပြစ်ကြောင့်၊ ဝတ္ထုသ္မိံ-မေထုန်ဝတ္ထုသည်၊ ဥပ္ပန္နေ-သော်၊ [မေထုနသ္မိံ ဥပ္ပန္နေ။] အနုဇာနာမိ ဘိက္ခဝေ၊ ပေ၊ ပဋိသလ္လိယိတုန္တိ-ဟူ၍၊ ဝုတ္တတ္တာ-ကြောင့်၊ အသံဝရိတ္တာ-မပိတ်မူ၍၊ ပဋိသလ္လိယန္တသ-အိပ်သောရဟန်း၏၊ ဒုက္ခဋ္ဌ-ကို၊ (အာစရိယေဟိ-အဋ္ဌကထာဆရာတို့သည်၊) ဝုတ္တံ-မိန့်ဆိုအပ်ပြီ၊ ဟိ-မှန်၊ ဘဂဝတော-၏၊ အဓိပ္ပာယံ-အလိုတော်ကို၊ ဥတ္တာ-၍၊ ဥပါလိတ္ထေရာဒီဟိ-ဥပါလိထေရ် အစရှိသော ထေရ်တို့သည်၊ အဋ္ဌကထာ-ကို၊ ထပိတာ-ထားအပ်ပြီ၊ စ-ဆက်ဦးအုံ၊ အတ္ထာပတ္တိ ဒိဝါ အာပဇ္ဇတိ, နော ရတ္တိန္တိ-ဟူသော၊ ဣမိနာပိ-ဤပရိဝါပါဠိတော်ကြောင့်လည်း၊ တေ-ဤဒုက္ခဋ္ဌ အာပတ်သည်၊ သိဒ္ဓံ-ပြီး၏။[(ယံ အာပတ္တိ-သို့၊) ဒိဝါ-၌၊ အာပဇ္ဇတိ- ၏၊ ရတ္တိ-၌၊ နော အာပဇ္ဇတိ-မရောက်၊ သာ အာပတ္တိ-သည်၊ အတ္ထိ-၏။]

ပန-ပရိဟာရပက္ခမှတစ်ပါး, စောဒကပက္ခကိုဆိုဦးအုံ၊ ကိဒိသံ- အဘယ်သို့ရှိအပ်သော၊ ဒွါရံ-ကို၊ သံဝရိတဗ္ဗံ-ပိတ်ထိုက်သနည်း၊ ကိဒိသံ ဒွါရံ, နသံဝရိ တဗ္ဗံ-နည်း၊ (ဣတိ - ဤကား အမေးတည်း၊) ရက္ခပဒရ ဝေဠုပဒရ ကိလဉ္ဇပဏ္ဏာဒီနံ-ဟျဉ်ပြား, ဝါးပြား, ဖျာ, သစ်ရွက် အစရှိသည်တို့တွင်၊ ယေန ကေနစိ-အမှတ်မထား တစ် ပါးပါးသော ဝတ္ထုဖြင့်၊ ကဝါဋံ-တံခါးရွက်ကို၊ ကတ္တာ-၍၊ ဟေဋ္ဌာ-အောက်၌၊ ဥဒုက္ခလေ-ဆုံငယ်၌လည်းကောင်း၊ ဥပရိ-၌၊ ဥတ္တရပါသကေစ-အထက်ကွင်းငယ်၌လည်းကောင်း၊ ပဝေသေတ္တာ-၍၊ ကတံ-သော၊ ပရိဝတ္တကဒ္ဒါရမေव-လည်သောတံခါးကိုသာ၊ သံဝရိတဗ္ဗံ-ပိတ်ထိုက်၏၊ အညံ- အခြားသော၊ [ဧဝရုပ်ဒွါရံလှမ်းစပ်။] ဂေါရူပါနံ-နွားအပေါင်းတို့၏၊ ဝဇေသု-ခြံတို့၌၊ ရက္ခသုစိကဏ္ဏကဒ္ဒါရံ- သစ်ကျည်လျှို့တံခါး, ဆူးတံခါးလည်းကောင်း၊ ဂါမထကနကံ-ရွာပေါက်ကို ပိတ်ကြောင်းဖြစ်သော၊

ပရိဝတ္တကဒ္ဒါရံ။ ။ ရှေးခေတ်၌ တံခါးရွက်၏အတွင်း (အရင်း) ဘက်မှာ အဖျားချွန်ထား၍ အောက်အဖျားဖြင့် ဆုံငယ် သဏ္ဌာန်ရှိသော အပေါက်၌လည်းကောင်း, အထက်အဖျားဖြင့် အပေါက သံကွင်း သို့မဟုတ် သစ်သားကွင်း၌ လည်းကောင်းသွင်း၍ (တပ်၍) ထားကြ၏၊ ယခုခေတ်၌ လက်ယှက်ပတ္တာတပ်၍ အသုံးပြုခြင်းနှင့် သဘောတူပင်ပြစ်၏၊ ထိုတံခါးရွက်သည် ဖွင့်-ပိတ်သောအခါ လည်၍ (လယ်၍) နေသောကြောင့် ပရိဝတ္တကဒ္ဒါရမည်၏၊ [ဒွါရသဒ္ဒါ၏ ဟောရင်းအနက်မှာ တံခါးပေါက်သာတည်း၊ ဤ၌ကားတံခါးရွက်များကို ဌာနုပစာရ အားဖြင့် "ဒွါရ"ဟု ခေါ်ထားသည်၊ ထိုဒွါရဟူသည် အဝင်အထွက် ပြုရသော် တံခါးမတည်း၊ ပြတင်းပေါက်ကို "ဒွါရ"ဟု မခေါ်၊ "ဝါတပါန" ဟုသာ ခေါ်သည်။]

စက္ကလကယုတ္တဒွါရံ–စက်ဘီးတစ်ခုတပ်အပ်သောတံခါးလည်းကောင်း၊ ဖလကေသု ဝါ– ပျဉ်ချပ်တို့၌ သော်လည်းကောင်း၊ ကိဋ္ဌကာသု ဝါ–ဝါးခြမ်း, ဆူးခက်တံခါးရွက်တို့၌ သော်လည်းကောင်း၊ ဒွတ္တိံသိစက္ကလကာနိ– ၂ ခု ၃ ခု ကုန်သော စက်ဘီးတို့ကို၊ ယောဇေတွာ–တပ်၍၊ ကတံ–သော၊ (တံခါးရွက်က ကြီးသောကြောင့် ဘီး၂ခု ၃ခု တပ်ရသော၊) သံသရဏကိဋ္ဌကဒွါရံ–ဝဲဘက် ယာဘက်သို့သွားသော ပျဉ်ချပ်စသော တံခါးလည်းကောင်း၊ အာပဏောသု ဝိယ–ဈေးဆိုင်တို့၌ကဲ့သို့၊ ကတံ–သော၊ ဥဏ္ဍါဒနကိဋ္ဌကဒွါရံ–ခွာလှပ်၍ ရကောင်းသော ပျဉ်ချပ်တံခါးလည်းကောင်း၊ [ပျဉ်ချပ်တို့ကို ခွာ၍ ဖွင့်ရသော ဈေးတံခါး။] ဒ္ဒီသု–၂ခုသော်လည်းဖြစ်ကုန်သော၊ တီသု–ကုန်သော၊

ရုက္ခသူစိကဏ္ဏကဒွါရံ။ ။ ရုက္ခသူစိဒွါရ, ကဏ္ဏကဒွါရဟု ခွဲ၊ [ရုက္ခသူစိဒွါရံ,ကဏ္ဏကဒွါရံစ၊–ဋီကာ။] တံခါးပေါက်နေရာဝယ် ဝဲဘက် ယာဘက်အစွန်၌ ၂ပေါက် ၃ပေါက် စသည် ထွင်းထားသော တိုင် ၂တိုင်ကိုစိုက်၍ ထိုအပေါက်၌ သစ်ချောင်း (ဝါးလုံးဖြစ်စေ) လျှိုဝှေ့ပိတ်ရသော တံခါးသည် ရုက္ခသူစိဒွါရမည်၏၊ တံခါးပေါက်ကျဉ်းလျှင်ဆူးတစ်ခက်, ကျယ်လျှင် ဆူးခက်အများကပ်၍ လုပ်ထားသော (ဆူးခက်ပြားဖြင့် လုပ်ထားသော) တံခါးသည် ကဏ္ဏကဒွါရမည်၏။ [သစ်သားချောင်းကို အလယ်တန်းလျက် အပေါက်များ ဖောက်ပြီးလျှင် ထိုအပေါက်၌ ဝါးလုံးများစိုက်၍ ဆူးကပ်ထားသော ဝင်းတံခါးမျိုးသည် အရင်း၌ ကွင်းတပ်ဖို့ရာ တိုင်ပါလျှင် ပရိဝတ္တကဒွါရ, မပါလျှင် ဤကဏ္ဏကဒွါရပင်တည်း။

စက္ကလကယုတ္တဒွါရံ။ ။အောက်ဆုံ–အထက်ကွင်း (ပတ္တာ)မပါသောကြောင့် တစ်ယောက်တည်း မဖွင့်မပိတ်နိုင်ရကား အောက်အလယ်၌ ဘီးတစ်ခုသာ တပ်၍ ဖွင့်ရပိတ်ရသော တံခါးရွက်တည်း၊ အကယ်၍ဆုံ–ကွင်းပါသဖြင့် လည်နိုင်သော တံခါးကြီးဖြစ်မူ ပရိဝတ္တကဒွါရတွင် ပါဝင်လေပြီ။ [ဂါမဒွါရသဲ ဝိဓာနတ္ထံ ပဒရေန ကဏ္ဏကသာခါ ဟိ ဝါ ကတသဲ ကဝါဋသဲ ဥဒုက္ခလ ပါသရဟိကာတာယ (ဆုံငယ်ကွင်း မပါသည့်အတွက်) ဧကေန သံဝရိတုံဝိဝရိတုံစ အသက္ကုဏောယျသဲ ဟေဋ္ဌာ ဧက် စက္ကံယောဇေတ္မိ၊ ယေန ပရိဝတ္တမာနေန (လည်သောယင်း စက်ဘီးကြောင့်) တံကဝါဋံသုခဏေကန် (ပိတ်၍လွယ်သည်) ဟောတိ၊ တံသန္ဓာယ ဝုတ္တံ စက္ကလကယုတ္တဒွါရန္တိ၊ စက္ကမေဝ ဟိ လာတဗ္ဗဒ္ဓေန (သံဝရဏဝိဝရဏတ္ထာယ ဂဟေတဗ္ဗဒ္ဓေန) စက္ကလက်၊ စက္ကမေဝ လာတဗ္ဗံတိ စက္ကလ်-ဖွင့်ခြင်း ပိတ်ခြင်းအကျိုးငှာ တပ်အပ်သောစက်ဘီးကို "စံက္ကလ"ဟု ခေါ်၊ စက္ကလမေဝ စက္ကလက်– သွတ္တည်း ကပစ္စည်း၊ တေန ယုတ္တံတိ ကဝါဋစက္ကလက် နာမ–ထို စက်ဘီးပါသော တံခါးရွက်ကိုလည်း သဟစရဏ နည်းအားဖြင့် စက္ကလကဟု ခေါ်၊ စက္ကလကေန+ ယုတ္တံ (ဒွါရံ)။ ဝိမတိ။]

သံသရဏ ကိဋ္ဌကဒွါရံ။ ။ အောက်၌ ဘီးငယ်များ တပ်ထားသဖြင့် ဝဲဘက်သွားလိုက် ယာဘက်သွားလိုက်နှင့် လှည့်လည်သွားလာသော ပြားချပ်ချပ် တံခါးတည်း၊ ဤတံခါး၏အောက်၌ ဘီးကလေးများသွားဖို့ရန်လမ်းကြောင်းလည်းရှိရမည်။ [ကိဋ္ဌကာသုတိ–ဝေဠုပေသိကာဟိ, ကဏ္ဏကသာခါဟိစ ကတတကနကေသု (ပြုအပ်သော တံခါးရွက်တို့၌)–ဝိမတိ၊ ရှေးက "ကဲလား" ဟု ပေးသည်ကို စဉ်းစားပါ။]

(တစ်နည်း) ဒွတ္တိသု- ၂ ခု သော်လည်းဖြစ်ကုန် ၃ ခု သော်လည်း ဖြစ်ကုန်သော၊ ဌာနေသု- အရပ်တို့၌၊ ဝေဏသလာကာ- ဝါးခြမ်းစိတ်တို့ကို၊ ဂေါပ္ပေတွာ-စီ၍၊ ဝါ-ကြိုးတို့ဖြင့်ယက်၍၊ ပဏ္ဏကုဋ္ဌီသု-သစ်ရွက်ကျောင်းတို့၌၊ ကတံ-သော၊ သလာကဟတ္ထကဒွါရံ-ဝါးခြမ်းစိတ်အ ပေါင်းတံခါးလည်းကောင်း၊ ဒုဿသာဏိဒွါရံ-အဝတ်ပြားဖြင့်ပြုအပ်သော တံခါးလည်းကောင်း၊ [သာဏိကို "ပဋ္ဌိကာဝတ္ထ-အဝတ်ပြား (ကျပ်ပြား)" ဟု ထောမနိဓိဖွင့်၏၊ ရှေးက "တင်းတိမ်"ဟု ပေးကြ၏။] ဣတိ-သို့၊ ဧဝရုပ်-သော၊ ဒွါရံ-ကို၊ နု သံဝရိတ္တဗ္ဗ-မပိတ်ရာ၊ ဝါ-ပိုတ်ဖွယ်မလို။

ပန-ဆက်၊ ပတ္တဟတ္ထသ-လက်၌သပိတ်ရှိသောရဟန်း၏၊ ဝါ-သပိတ်လက်စွဲသောရဟန်း၏၊ ကဝါဋပဋိဟာမနေ-တံခါးရွက်ကို တွန်းခြင်း၌၊ ဧကံ-တစ်ခုသော၊ ဒုဿသာဏိဒွါရမေဝ-အဝတ်ပြားဖြင့် ပြုအပ်သော တံခါးသည်သာ၊ [ကိဉ္စဒ္ဓသာဏိဒွါရမ္ပိ သင်္ဂဟံ ဂစ္ဆတိ-ဒုဿသာဏိတံခါးကဲ့သို့ ပေါ့ပါးသော ကိလဉ္ဇသာဏိဒွါရ (ဖျာအရွက် တံခါးကိုလည်း) ဒုဿသာဏိဒွါရ၌ သွင်းပါ။] အနာပတ္တိကရံ-အနာပတ်ကိုပြု၏၊ အဝသေသာနိ-ကြွင်းသောတံခါးတို့ကို၊ ပဏာမေန္တသ-တွန်းသောရဟန်း၏၊ အာပတ္တိ (ဟောတိ)၊ ပန-ဆက်၊ ဒိဝါ-၌၊ ပဋိသလ္လီယန္တသ-အိပ်သောရဟန်း၏၊ ပရိဝတ္တက ဒ္ဝါရမေဝ-လည်သောတံခါးသည်သာ၊ အာပတ္တိကရံ-အာပတ်ကိုပြု၏၊ (အာပတ်သင့်စေ၏-ဟူလို၊) သေသာနိ-ကြွင်းသောတံခါးတို့ကို၊ သံဝရိတွာ ဝါ-ပိတ်၍သော်လည်းကောင်း၊ အသံဝရိတွာဝါ-မပိတ်ဘဲသော်လည်းကောင်း၊ နိပန္နသ-အိပ်သောရဟန်း၏၊ အာပတ္တိ နတ္ထိ၊ ပန-ထိုသို့ပင် အာပတ်မရှိပါသော်လည်း၊ သံဝရိတွာ-ပိတ်၍၊ နိပဇ္ဇိတဗ္ဗ-အိပ်ရာ၏၊ ဧတံ-ဤသို့ပိတ်၍အိပ်ခြင်းသည်၊ ဝတ္တံ-ကျင့်ဝတ်တည်း။

ပန-ပရိဟာရပက္ခမ္ပ၊ ပေ၊ ပက္ခကိုဆိုဦးအုံ၊ ပရိဝတ္တကဒွါရံ-သည်၊ ဝါ-ကို၊ ကိတ္တကေန-အဘယ်မျှလောက်သော အတိုင်းအရှည်ဖြင့်၊ သံဝုတံ- ပိတ်အပ်သည်၊ ဟောတိ-နည်း၊ (ဣတိ-ဤကား အမေးတည်း၊) သူစိယဋ္ဌိကာဒီသု-ကျည်ငယ်ကျည်မ အစရှိသည်တို့ကို၊ ဝါ-မင်းတုတ်ကန့်လန့်(ဂလန့်)အစရှိသည်တို့ကို၊ ဒိန္နာသု-ပေးအပ်ကုန်ပြီးသော်၊ သံဝုတမေဝ-သံဝုတအစစ်သည်သာ၊ ဟောတိ-၏၊ အပိ စ-ထိုသို့ပင် သံဝုတအစစ်ဖြစ်ပါသော်လည်း၊ သူစိမတ္တေပိ-ကျည်ငယ်မျှကိုလည်း၊ ဝါ-မင်းတုတ်မျှကိုလည်း၊ ဒိန္နေ-ပေးအပ်ပြီးသော်၊ ဝါ-ထိုးအပ်ပြီးသော်၊ ဝဋ္ဋတိ-၏၊

သလာကဟတ္ထကဒွါရံ။ ။[ဟတ္ထက သဒ္ဒါသည် အပေါင်းအနက်ဟော။] ဝါးခြမ်းစိတ်တို့ကို စီ၍ဖြစ်စေ, ကြိုးတို့ဖြင့် သီ၍ဖြစ်စေ ပြုအပ်သောတံခါးရွက်။ [ဂေါပ္ပေတွာတိ-အာဝုဏိတွာ ရဇ္ဇုဟိ ဂန္ထေတွာ ဝါ၊-ဝိမတိ။]

ဃဋ္ဌိကမတ္တောပိ–ကျည်မမျှကိုလည်း၊ ဝါ–ကန့်လန့်မျှကိုလည်း၊ ဒိန္နေ–ပေးအပ်ပြီးသော်၊ ဝါ–လျှိုအပ်ပြီးသော်၊ ဝဋ္ဋတိ–၏၊ ဒွါရဗာဟံ–တံခါးဘောင်ကို၊ ဖုသိတွာ–ထိ၍၊ ပိဟိတမတ္တောပိ–ပိတ်အပ်ကာမျှ ဖြစ်သော်လည်း၊ ဝဋ္ဋတိ–၏၊ ဣသိသင်္ဃဿ–စဉ်းငယ်၊ အဖုသိတေပိ–မထိအပ်သော်လည်း၊ ဝါ–မစေ့အပ်သော်လည်း၊ ဝဋ္ဋတိ၊ သဗ္ဗန္တိမေန–အလုံးစုံသော အစီအရင်တို့၏ အဆုံ၌ ဖြစ်သော၊ ဝိဓိနာ–အစီအရင်ဖြင့်၊ ယာဝတာ–အကြင်မျှ အတိုင်းအရှည်ဖြင့်၊ သီသံ–ဦးခေါင်းသည်၊ နပ္ပဝိသတိ–မဝင်နိုင်၊ တာဝတာ–ထိုဦးခေါင်းမဝင်နိုင်လောက်အောင် သော အတိုင်းအရှည်ဖြင့်၊ အဖုသိတေပိ ဝဋ္ဋတိ၊ ဣတိ–ဤကား အဖြေတည်း။

ဗဟုနံ–များစွာသော ရဟန်းတို့၏၊ ဝဋ္ဋဒုန္ဒဘနံ–သုံးစွဲအပ်သော အရပ်သည်၊ သစေဟောတိ၊ [ရဟန်းအများ နေရာကျောင်းကြီးဖြစ်အုံ–ဟူလို။] (ဧဝံသတိ)၊ ဘိက္ခု ဝါ–ကိုသော်လည်းကောင်း၊ သာမဏေရံ ဝါ–ကိုသော်လည်းကောင်း၊ အာဝုသော–ငါ့ရှင်၊ ဒွါရံ–ကို၊ ဇဂ္ဂါဟိ–စောင့်ရှောက်လိုက်ယုံလော၊ ဣတိ–သို့၊ ဝတ္တာပိ–လည်း၊ နိပဇ္ဇိတုံ ဝဋ္ဋတိ၊ [အများသုံးစွဲသော နေရာမဟုတ်သော်လည်း တစ်ယောက်ယောက်ကို အစောင့်ခိုင်း၍အိပ်နိုင်၏။] ဘိက္ခု–တို့သည်၊ စီဝရကမ္မံ ဝါ–သင်္ကန်းချုပ်ဆိုးမှုကို သော်လည်းကောင်း၊ အညံ–အခြားသော၊ ကိဉ္စိဝါ–တစ်စုံတစ်ခုသော အမှုကို သော်လည်းကောင်း၊ ကရောန္တာ–ပြုကုန်လျက်၊ နိသိန္နာ–နေကုန်သည်၊ အထ ဟောန္တိ–အကယ်၍ ဖြစ်ကုန်အုံ၊ (ဧဝံသတိ)၊ ဧတေ–ဤ ရဟန်းတို့သည်၊ ဒွါရံ–ကို၊ ဇဂ္ဂိဿန္တိ–နှံ့လတ္တံ့၊ ဣတိ–သို့၊ အာဘောဂ်–နှလုံးသွင်းမှုကို၊ ပေ၊ ပန–ဝါဒန္တ ရကား၊ **ကုရန္ဒဒ္ဒကထာယံ**–ကုရန္ဒီအဋ္ဌကထာ၌၊ ဥပါသကံပိ–ဥပါသကာကိုသော်လည်း၊ အာပုစ္ဆိတွာ ဝါ–ပန်ပြော၍သော်လည်းကောင်း၊ ဧသ–ဤဥပါသကာသည်၊ ဇဂ္ဂိဿတိ–တ္တံ့၊ ဣတိ–သို့၊ အာဘောဂ်, ကတွာ ဝါ–သော်လည်းကောင်း၊ နိပဇ္ဇိတုံ ဝဋ္ဋတိ၊ ကေဝလံ–သက်သက်၊ ဘိက္ခုနိံ ဝါ– ကိုသော် လည်းကောင်း၊ မာတုဂါမံ ဝါ–သော်လည်းကောင်း၊ အာပုစ္ဆိတုံ နဝဋ္ဋတိ၊ ဣတိ– ဤသို့၊ ဝုတ္တံ– ပြီ၊ ဒွါရဿ– ၏၊

အထဘိက္ခူ၊ ပေ၊ ဝဋ္ဋတိ။ ။"အထဘိက္ခုနိသိန္နာ ဟောန္တိ" ပါဠိဖြင့် မိမိအိပ်နေစဉ် အခြားရဟန်းများ အနီးအပါး၌ ရှိကြောင်းကိုပြ၏၊ ထို့ကြောင့် နိသိန္နမဟုတ်ဘဲ လဲလျောင်းနေနေ သွားနေနေ ရပ်နေနေ အခြားရဟန်းတစ်ပါးပါး အနီးအပါး၌ ရှိလျှင် "ထိုသူသည်မာတုဂါမတို့ နှောင့်ယှက်မည်မှ စောင့်ရှောက်လိမ့်မည်" ဟု နှလုံးသွင်း၍ အိပ်ကောင်း၏၊ သို့သော် ထိုသူပါ အိပ်ပျော်နေလျှင်ကား ထိုကဲ့သို့ အာဘောဂ မပြုထိုက်။

ဘိက္ခုနိံ ဝါ၊ ပေ၊ နဝဋ္ဋတိ။ ။တံခါးပိတ်ရခြင်းကိုက မိန်းမဝင်လာမည်စိုး၍ ပိတ်ရခြင်း ဖြစ်သောကြောင့် ဘိက္ခုနီနှင့် မာတုဂါမများကို "တံခါးကို စောင့်ရှောက်လိုက်ပါ" ဟုပြော၍

ဥဒုက္ခလ် ဝါ–ဆုံငယ်သည်သော်လည်းကောင်း၊ ဥတ္တရပါသကော ဝါ–အထက်ကွင်းငယ်သည်သော်လည်းကောင်း၊ ဘိန္နော ဝါ–ပျက်နေသည်သော်လည်းကောင်း၊ အဋ္ဌပိတော ဝါ–မတပ်အပ်သေးသည်သော်လည်းကောင်း၊ အထ ဟော်တိ–အုံ့၊ [ဤသို့ ပျက်နေခြင်း, မတပ်ရသေးခြင်းကြောင့်၊] သံဝရိတုံ–ပိတ်ခြင်းငှာ၊ အထ နသက္ကောတိ–အုံ့၊ ပန–သည်သာမကသေး၊ နဝကမ္မတ္ထံ ဝါ–နဝကမ္မအကျိုးငှာသော်လည်း၊ ဣဋ္ဌကပုဏ္ဏော ဝါ–အုတ်ပုံသည်သော်လည်းကောင်း၊ ဝါ–ကိုသော်လည်းကောင်း၊ မတ္တိကာဒီနံ–မြေညက်အစရှိသည်တို့၏၊ ရာသိ ဝါ–အစုသည်သော်လည်းကောင်း၊ ဝါ–ကိုသော်လည်းကောင်း၊ အန္တောဒွါရေ–တံခါးအတွင်း၌၊ ကတော–ပြုအပ်သည်၊ ဝါ–ထားအပ်သည်၊ အထ ဟောတိ–အုံ့၊ ယတ္ထ–အကြင် အခြင်းအရာအားဖြင့် ငြမ်းဖွဲ့အပ်သော်၊ သံဝရိတုံ–ငှာ၊ နသက္ကောတိ, (တတ္ထ– ထိုအခြင်းအရာအားဖြင့်၊) အဋ္ဌံ ဝါ–ငြမ်းကိုသော်လည်း၊ အထ ဗဟန္တိ–ကုန်အုံ့၊ ဧဝရူပေ–သော၊ အန္တရာယေ–သည်၊ သတိ–သော်၊ (ဥဒုက္ခလစသည် ပျက်ခြင်း, မတပ်ရခြင်းမှ စ၍ တံခါးပိတ်မဖြစ်အောင် ငြမ်းဆင်ထားခြင်းအန္တရာယ်မျိုးရှိလျှင်) အသံဝရိတ္တာ နိပဇ္ဇိတုံ ဝဋ္ဋတိ၊ ပန–ဆက်၊ ကဝါဋံ–သည်၊ ယဒိ နတ္ထိ–အုံ့၊ (ဧဝံသတိ)၊ လဒ္ဓကပ္ပမေဝ–ရအပ်သော အပ်မှုရှိသော အိပ်ခြင်းသည်သာ၊ (ဟောတိ)။

ဥပရိ–အထက်ထပ်၌၊ သယန္တော နဲ့ အပ်သောရဟန်းသည်၊ နိသေဏိ–လှေကားကို၊ အာရောပေတ္တာ–(အထက်သို့) တင်၍၊ နိပဇ္ဇိတဗ္ဗရာ၏၊ [ဝိသခ်ိရိတ္တာ–လှေကားကို ဖျက်၍ဖြစ်စေ,ဘူမိယံပါတေတ္တာ–အောက်ထပ်သို့ချ၍ဖြစ်စေ, ဆိန္နိတ္တာဝါ–အပေါ်မတက်နိုင်အောင်အဆက်ဖြတ်၍ဖြစ်စေ, နိပဇ္ဇိတုံပိ ဝဋ္ဋတိ၊–ဋီကာ။] နိသေဏိ မတ္ထကေ–လှေကားထိပ်၌၊ ထကနကံ–အပိတ်သည်၊ သစေဟောတိ–အုံ့၊ (ဧဝံသတိ)၊ ထကေတ္တာပိ–ပိတ်၍လည်း၊ နိပဇ္ဇိတဗ္ဗံ–ရာ၏၊ ဂဗ္ဘေ–အခန်း၌၊ နိပဇ္ဇန္တော နဲ့–အိပ်သောရဟန်းသည်၊ ဂဗ္ဘဒွါရံ ဝါ–အခန်းတံခါးကိုသော်လည်းကောင်း၊ ပမုခဒွါရံ ဝါ–အဝင်ဝတံခါးကိုသော်လည်းကောင်း၊ ယံကိဉ္စိ–အမှတ်မထား တစ်ပါးပါးသော တံခါးကို၊ သံဝရိတ္တာ–၍၊ နိပဇ္ဇိတုံ ဝဋ္ဋတိ၊ ဧကေ ကုဋ္ဋကေ–တူသော နံရံရှိသော၊ ဂေဟေ–ကျောင်း၌၊ ဒ္ဝိသုပဿေသု–ဖက်သော နံပါးတို့၌၊ ဒ္ဝါရာနိ–တံခါးတို့ကို၊ ကတ္တာ–၍၊ သစေ ဝဋ္ဋတ္တိ–အကယ်၍

မအိပ်ထိုက်၊ ထို့ကြောင့် မိမိအိပ်မည့် အချိန်ဝယ် အတွင်း၌ အခြားသူနှင့် စကားပြောနေသော မာတုဂါမရှိလျှင် ပြခဲ့သော (ယောကျ်ား တစ်ယောက်ယောက်ကို စောင့်ရှောက်ခိုင်းခြင်း, စောင့်ရှောက်လိမ့်မည်ဟု နှလုံးသွင်းခြင်း–စသော) အစီအစဉ်ကိုပြု၍ အိပ်မှ အာပတ်လွတ်သည်။ [မာတုဂါမဿ အန္တောဂဗ္ဘေ ဌိတဘာဝံ ဇာနိတ္တာပိ ဒ္ဝါရေ ယာထာဝုတ္တဝိဓိ ကတ္တာ နိပဇ္ဇန္တဿ အနာပတ္တိ–ဋီကာ။]

သုံးစွဲကုန်အုံ့၊ (ဧဝံသတိ)၊ ဒွေပိ–၂ပေါက်လည်းဖြစ်ကုန်သော၊ ဒွါရာနိ–တို့ကို၊ ဇဂ္ဂိတဗ္ဗာနိ–စောင့်ရှောက်ထိုက်ကုန်၏၊ တိဘူမကေပိ–ဘုံ ၃ဆင့်ရှိသည်လည်းဖြစ်သော၊ ဝါ–ဘုံ ထပ်ရှိသည်လည်းဖြစ်သော၊ [ဥပရိသယန္တေ နုစသည်ဖြင့် ၂ဆင့်ကို ပြုပြီးဖြစ်သော ကြောင့် "တိဘူမကေပိ" ဟု ဆိုသည်။] ပါသာဒေ–ပြာသာဒ်၌၊ ဝါ–အုတ်တိုက်၌၊ ဒွါရံ, ဇဂ္ဂိတဗ္ဗမေဝ–သည်သာ။

ဘိက္ခာစာရာ–ဆွမ်းခံလှည့်ရာ ဆွမ်းခံရွာမှ၊ ပဋိက္ကမ္မ–ဖဲခွဲ၍၊ ဝါ–ပြန်ခဲ့၍၊ လောဟပါသာဒသဒိသံ–လောဟပါသာဒနှင့် အလားတူသော၊ ပါသာဒံ–ပြာသာဒ်သို့၊ ဗဟူ–ကုန်သော၊ ဘိက္ခူ–တို့သည်၊ ဒိဝါဝိဟာရတ္ထံ–နေ့၌နေခြင်းအကျိုးငှာ၊ သစေ ပဝိသန္တိ–ကုန်အုံ့၊ (ဧဝံသတိ)၊ သံဃတ္ထေရေန–သံဃာ့ထေရ်သည်၊ ဒွါရပါလသ–တံခါးစောင့်အား၊ [တံခါး မုခ်၌ဖြစ်စေ, တံခါးမကြီး၌ဖြစ်စေ, လှေကားရင်း၌ဖြစ်စေ နေ၍ စောင့်သော, တံခါးစောင့်။] ဒွါရံ–ကို၊ ဇဂ္ဂါဟိ–စောင့်ရှောက်လိုက်လော၊ ဣတိ, ဝတ္တာ ဝါ–သော်လည်းကောင်း၊ ဒွါရဇဂ္ဂနံ–တံခါးကိုစောင့်ရှောက်ခြင်းသည်၊ ဧတသ–ဤတံခါးစောင့်၏၊ ဘာရော–တာဝန်တည်း၊ ဣတိ အာဘောဂံ, ကတ္တာ ဝါ–သော်လည်းကောင်း၊ ပဝိသိတ္တာ, နိပဇ္ဇိတဗ္ဗံ–ရာ၏၊ ယာဝ သံဃနဝကေန–သံဃနော ရဟန်းတိုင်အောင်၊ ဝါ–သံဃာတွင် အဝယ်ဆုံးရဟန်းတိုင်အောင်၊ ဧဝမေဝ–ဤအတိုင်းသာ၊ ကာတဗ္ဗံ–ရာ၏၊ ပုရေ–ရှေး၌၊ ပဝိသန္တာနံ–ဝင်ကုန်သော ရဟန်းတို့၏၊ (အာဘောဂံ၌စပ်) ဒွါရဇဂ္ဂနံ နာမ–တံခါးကို စောင့်ရှောက်ခြင်းမည်သည်၊ ပစ္ဆိမာနံ–နောက်မှလာကုန်သော ရဟန်းတို့၏၊ ဘာရော–တည်း၊ ဣတိ ဧဝံ–သို့၊ အာဘောဂံ–ကို၊ ကာတုံပိ ဝဋ္ဋတိ၊ [ပါဠိယာ အာဂစ္ဆန္တေ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ= ဆက်ကာဆက်ကာ အစဉ်အတိုင်း ဝင်လာသူတို့ကိုရည်ရွယ်၍ "ပစ္ဆိမာနံ ဘာရော" ဟု ဆိုသည်၊ အဆက်ပြတ်၍ အတော်ကြာမှ ဝင်လာသူတို့ကိုကား တာဝန်မထားထိုက်။] အနာပုစ္ဆာ ဝါ–မပန်ကြားမူ၍ သော်လည်း ကောင်း၊ အာဘောဂံ–ကို၊ အကတ္တာဝါ–သော်လည်းကောင်း၊ အသံဝုတဒွါရေ–မပိတ်အပ်သောတံခါးရှိသော၊ အန္တောဂဗ္ဘေ ဝါ–အခန်းတွင်း၌သော်

ဒွေပိ၊ ဃ၊ ဇဂ္ဂိတဗ္ဗာနိ။ ။အတွင်းခန်းနှင့် အပြင်ဆောင်မသည့် ၄ ဘက်နံရံအားဖြင့် တူသောနံရံ ရှိသည်ကို "ဧကကုဋ္ဌကဂေဟ"ဟု ဆိုသည်၊ ထိုသို့ နံရံတူရာဝယ် အဝင်အထွက် (ဆောင်မအတွက် တစ်ခု, အခန်းအတွက် တစ်ခု) တံခါး ၂ ခုရှိလျှင် ၂ ခုလုံးကို ပိတ်ပါ–ဟူလို၊ "သစေ ဧကသ္မိံ ဒွါရေ ကဝါဋံ ဝါ နတ္ထိ, ဟေဋ္ဌာ ဝုတ္တနယေန သံဝရိတုံ ဝါ နိ သက္ကာ၊ ဣတရံ ဒွါရံ အသံဝရိတ္တာပိ (ပိတ်၍ ဖြစ်သော အခြားတံခါးပေါက်ကို မပိတ်ဘဲလည်း) နိပဇ္ဇိတုံ ဝဋ္ဋတိ" ဟု သာရတ္ထဋီကာဆိုအ၏၊ သို့သော် ထိုစကားကို စဉ်းစားသင့်၏၊ ပိတ်၍ ဖြစ်သောတံခါး ပေါက်ကို ပိတ်မှ သင့်မည်ထင်သည်။

လည်းကောင်း၊ (ဆောင်မဋ္ဌ-ဟူလို၊) [အသံဝုတဒ္ဓါရေ ဗဟိဂဇ္ဇေတိ ယောဇေတဗ္ဗ-ဋ္ဌီကာ။] ဗဟိ ဝါ-အခန်းပြင်ဘက်ဌသော်လည်းကောင်း၊ နိပဇ္ဇန္တောနံ-အိပ်သော ရဟန်းတို့၏၊ အာပတ္တိ (ဟောတိ)၊ ဂဇ္ဇေ ဝါ-အခန်းတွင်းဌသော်လည်းကောင်း၊ ဗဟိ ဝါ-ပြင်ဘက်ဌ သော်လည်းကောင်း၊ နိပဇ္ဇနကာလေပိ- အိပ်ရာအခါလည်း၊ ဒွါရဇဂ္ဂနံ နာမ-တံခါးကို စောင့်ရှောက်ခြင်းမည်သည်၊ မဟာဒွါရေ-တံခါးမကြီးဌ၊ ပေ၊ ဝဋ္ဋတိယေဝ-သည်သာ၊ လောဟပါသာဒါဒိသု-လောဟပါသာဒ အစရှိသော ကျောင်း တို့ဌ၊ အာကာသတလေ-အလယ်ခေါင် ဟင်းလင်းအပြင်ဌ၊ [လောဟပါသာဒမည်သော သံကျောင်းကြီးဌ ပတ်ပတ်လည် အခန်းရှိ၍ အလယ်ခေါင်ဌ အမိုးမရှိဘဲ ကြမ်းပြင်သာ ရှိသည်၊] နိပဇ္ဇန္တေနာပိ-အိပ်သောရဟန်းသည်လည်း၊ ဒွါရံ သံဝရိတဗ္ဗမေဝ။

ဟိ-ဆက်၊ အယံ-ဤဆိုအပ်လတ္တံ့ကား၊ ဧတ္ထ-ဤဒွါရံ ဝိဝရိတ္တာ နိပန္နဝတ္ထုဌ၊ သခ်ေပါ- အကျဉ်းချုပ်တည်း၊ ဣဒံ ဒိဝါပဋိသလ္လီယနံ- ဤနေ့ဌအိပ်ခြင်းကို၊ ယေန ကေနစိ-အမှတ်မထားတစ်ပါးပါးသော အကာဖြင့်၊ [တံတိုင်းဖြင့်ဖြစ်စေ, စည်းရိုးဖြင့် ဖြစ်စေ-ဟူလို၊] ပရိက္ခိတ္တေ-ကာရံအပ်သော၊ [အကာ၏ အမြင့်ပမာဏကို သဟသေယျသိက္ခာပုဒ်အတိုင်း "တတောင်ထွာ"ဟု ဆိုကြ၏။] သဒ္ဓါရဗန္ဓေ-ဖွဲ့တပ်အပ်သော တံခါးနှင့်တကွ ဖြစ်သော၊ ဌာနေ-အရပ်ဌ၊ ကထိတံ-ဆိုအပ်ပြီ၊ တသ္မာ-ကြောင့်၊ အဇ္ဈောကာသေဝါ-လွင်တီးခေါင်ဌသော်လည်းကောင်း၊ ရုက္ခမူလေဝါ-သစ်ပင်၏ အနီးအောက်ဌ သော်လည်းကောင်း၊ မဏ္ဍပေဝါ-မဏ္ဍပ်ဌ သော်လည်းကောင်း၊ ယတ္ထကတ္ထစိ-အမှတ်မထားတစ်ပါးပါးသော၊ သဒ္ဓါရဗန္ဓေ-ဖွဲ့တပ်အပ်သော တံခါးနှင့် တကွ ဖြစ်သော အရပ်ဌ၊ နိပဇ္ဇန္တေန-သည်၊ ပေ၊ နိပဇ္ဇိတဗ္ဗံ-၏၊ မဟာပရိဝေဏ-ပရိဝုဏ်ကြီးသည်၊ ဝါ-ကျောင်းဝိုင်းကြီးသည်၊ မဟာဗောဓိယင်္ဂဏလောဟပါသာဒဂိုဏ သဒိသ-မဟာဗောဓိယင်, လောဟပါသာဒယင်ပြင်နှင့် အလားတူသော၊ [ဤစကားကား အများလှည့်လည်ရာ ဖြစ်ပုံကို ပြသောစကားတည်း] ဗဟုနံ-များစွာသောရဟန်းရှင်လူ တို့၏၊ သြသရဏဋ္ဌာနံ-သက်ရောက်ရာ အရပ်သည်၊ သစေ ဟောတိ-အုံ၊ ယတ္ထ-အကြင်ပရိဝုဏ်ကြီးဌ၊ ဝါ-အကြင်ကျောင်းဝိုင်းကြီးဌ၊ ဒွါရံ-သည်၊ ဝါ-ကို၊ သံဝုတံ-ပိတ်အပ်သည်၊ (သမာနံ)ပိ-လည်း၊ သံဝုတဌာနေ-ပိတ်အပ်သော အရာဌ၊ ဝါ-ပိတ်မြဲတိုင်း၊ နေ တိဋ္ဌတိ-မံတည်၊ ဒွါရံ-ကို၊အလဘန္တော-မရသူတို့သည်၊ ပါကာရံ-တံတိုင်းကို၊ အာရုဟိတ္တာပိ-တက်၍လည်း၊ ဝိစရန္တိ-လှည့်လည်တတ်ကုန်၏၊ တတ္ထ-ထိုပရိဝုဏ်ကြီးဌ၊ ဝါ-ဌ၊ သံဝရဏ ကိစ္စ-ပိတ်ဖွယ် ကိစ္စသည်၊ နတ္ထိ၊ [ဤနေရာဌ "ဣတိ-ဤကား အကျဉ်းချုပ်တည်း" ပြန်လှည့်ဖို့ရန် ဣတိ ရှိသင့်မည်ထင်သည်၊

အတော်ဝေးမှ "ယော စ ဗန္ဓိတ္တာ နိပဇ္ဇာပိတောတိ" ဟု ဣတိ တွေ့ရ၏၊ ထို ဣတိကျမှ ပြန်လှည့်လျှင် "သခေါ"ဟု မဆိုနိုင်၊ အတော်ကျယ်သော ဝိတ္ထာရ ဖြစ်နေပြီ။]

ရတ္တိ-ညဉ့်အခါ၌၊ ဒွါရံ-ကို၊ ဝိဝရိတ္တာ- ဖွင့်၍၊ နိပန္နော-အိပ်သော ရဟန်းသည်၊ အရဏော- အရဏ်သည်၊ ဥဋ္ဌတေ- တက်ပြီးလသော်၊ ဝါ-တက်ပြီးခါမှ၊ ဥဒ္ဒဟတိ-ထအုံ့၊ အနာပတ္တိ (ဟောတိ)၊ ပဗုဒ္ဓိတ္တာ-နိုးပြီး၍၊ ပုန-တစ်ဖန်၊ ဝါ-ထပ်၍၊ သစေ သုပတိ-အကယ်၍ အိပ်အုံ့၊ (ဧဝံသတိ)၊ အာပတ္တိ (ဟောတိ)၊ ပန-ဆက်၊ ယော-အကြင်ရဟန်းသည်၊ အရဏော-သည်၊ ဥဋ္ဌတေ-တက်ပြီးလသော်၊ ဥဒ္ဒဟိဿာမိ-ထအုံ့၊ ဣတိ-သို့၊ ပရိစ္ဆိန္နိတ္တာဝ-အချိန်ကိုပိုင်းခြားပြီး၍သာ၊ ဒွါရံ, အသံဝရိတ္တာ-မပိတ်မူ၍၊ ရတ္တိ-၌၊ နိပဇ္ဇတိ-၏၊ စ-အိပ်ရုံသာမကသေး၊ ယထာ ပရိစ္ဆေဒမေဝ-အပိုင်းအခြားအတိုင်းသာလျှင်၊ (အရဏ်တက်မှသာ)၊ ဥဒ္ဒဟတိ-ထအုံ့၊ [တချို့စာအုပ်များ၌၊ နေ ဥဒ္ဒဟတိဟု နေ ပါသည်ကားအပေါ်၊] [ယထာပရိစ္ဆေဒမေဝ ဥဒ္ဒဟတိတိ အရဏောဥဋ္ဌတေယေဝ ဥဒ္ဒဟတိ၊-ဋီကာ။] တသ-ထိုရဟန်း၏၊ အာပတ္တိယေဝ-ပင်တည်း၊ ပန-ဝါဒန္တ ရကား၊ **မဟာပစ္စရိယ်**-၌၊ ဧဝံ-သို့၊ ["အရဏ်တက်မှ ထအုံ့"ဟု ပိုင်းခြား၍- ဟူလို။]

အရဏော ဥဋ္ဌတေ၊ပေ၊ အနာပတ္တိ။ ။ညဉ့်အခါ၌ အိပ်စဉ်က "အရဏ်တက် သော် လည်း မထဘူး" ဟူသော အသုဒ္ဓစိတ်မပါဘဲ ညဉ့်အိပ်ရိုးအိပ်စဉ် သုဒ္ဓစိတ်ဖြင့် အိပ်သောကြောင့် အရဏ်တက်ပြီးသည့် တိုင်အောင် အိပ်ပျော်နေသော်လည်း အနာပတ္တိ။ [သုဒ္ဓစိတ္တေန နိပန္နသ နိဒ္ဒါယန္တသေဝ အရဏော ဥဋ္ဌတေယေဝ နိဒ္ဒါဝသေနေဝ အနာပတ္တိ၊ (ဥဋ္ဌတေ၌ တပစ္စည်း အတိတ်ဟော)။]

သစေ ပဗုဒ္ဓိတ္တာ၊ပေ၊ အာပတ္တိ။ ။အရဏ် တက်ပြီးမှ နိုးလာ၍, မထတဲ့ အိပ်မြဲတိုင်း ဆက်အိပ်လျှင် အရဏ်တက်မှန်း မသိသော်လည်း အာပတ်သင့်၏။ [ဥဒ္ဒဟိတ္တာ ကတ္တုဗ္ဗသ ဒွါရသံဝရဏာဒိနော အကတတ္တာ အကိရိယသမုဋ္ဌာနာ အာပတ္တိဟောတိ= ထ၍ တံခါးပိတ်မှုကို မပြုခြင်းကြောင့် သင့်အပ်သော အာပတ်ဖြစ်၏၊ အယံ ဟိ အာပတ္တိ ဤဒိသေ ဌာနေ အကိရိယာ၊ ဒိဝါ အသံဝရိတ္တာ နိပဇ္ဇနကာလေ ကိရိယာ စ အစိတ္တကာ စာတိ ဝေဒိတဗ္ဗာ၊-ဝိမတိ။] ထို့ပြင်- "နေ့အခါ မိမိက တံခါးပိတ်၍ အိပ်ပါလျက်တစ်ခုတစ်ယောက်က ဖွင့်သွားသော်လည်းကောင်း, သူ့ဘာသာ ပွင့်သော်လည်းကောင်း အနာပတ္တိ" ဟု ဋီကာတို့ ဆိုကြသည်။

အရဏော၊ ပေ၊ အာပတ္တိယေဝ။ ။ "အရဏ်တက်ပြီးမှ ထမည်" ဟု ကြံ၍ ညဉ့်အိပ်စဉ်က တံခါးမပိတ်ဘဲအိပ်၏၊ ထိုကြံသည့်အတိုင်းလည်း အရဏ်တက်ပြီးမှ ထ၏၊ ထိုသူ့မှာ နေ့အခါအိပ်မှုကြောင့် ဒုက္ခဇဉ်အာပတ်သင့်သည်၊ ဘာကြောင့်နည်း-" "အရဏောဥဋ္ဌတေ- -အရဏ်တက်ပြီးမှ

နိုပဋ္ဌေန္တော - အိပ်သော ရဟန်းသည်၊ အနာဒရိယဒုက္ကဋာပိ - အနာဒရိယ ဒုက္ကဋ်မှလည်း၊ နု မုစ္စတိ၊ ဣတိ ဝုတ္တံ၊ ပန - ဆက်၊ ယော - အကြင်ရဟန်းသည်၊ ဗဟုဒေဝရတ္တိ-များစွားသော ညဉ့်ပတ်လုံး၊ ဧဂ္ဂိတ္တာ-တံခါးကို စောင့်ရှောက်ရ၍ သော်လည်းကောင်း၊ အဒ္ဓါနံ- အဓွန့်ရှည်သော ခရီးကို၊ ဂန္တွာ ဝါ- သွား၍သော်လည်းကောင်း၊ ဒိဝါ- ၌၊ ကိလန္တ ရူပေါ-ပင်ပန်းသူ၏ အဖြစ်ဟူသော သဘောရှိသည်၊ (ဟုတ္တာ)၊ မဗ္ဗေ- ညောင်စောင်း၌၊ နိသိန္နော-ထိုင်လျက်၊ ပါဒေ- တို့ကို၊ ဘူမိတော- မြေမှ၊ ဝါ-တည်ရာ အရပ်မှ၊ အမောစေတ္တာဝ-မလွတ်စေမူ၍ သာလျှင်၊ နိဒ္ဒါဝသေန- အိပ်ပျော်ခြင်း၏ အစွမ်းဖြင့်၊ နိပဇ္ဇတိ- လျောင်း၏၊ တသ- ထို ရဟန်း ၏၊ အနာပတ္တိ (ဟောတိ)၊ သြက္ကန္တ နိဒ္ဒေါ- သက်ရောက်အပ်သော အိပ်ပျော်ခြင်း ရှိသည်၊ (ဟုတ္တာ) [နှစ်နှစ် ခြိုက်ခြိုက် အိပ်ပျော်သွားသည်- ဟူလို။] အဇာနန္တောပိ- မသိပါသော်လည်း၊ ပါဒေ-တို့ကို၊ မဗ္ဗက်-ညောင်စောင်းငယ်သို့၊ သစေ အာရောပေတိ- အကယ်၍ တင်မိအုံ၊ (ဒဝ်သတိ)၊ အာပတ္တိယေဝ- ပင်တည်း၊ နိသိဒိတ္တာ-ထိုင်၍၊ အပသဟယ-တိုင်စသည်ကို မှီ၍၊ သုပန္တ သ-အိပ်သော ရဟန်း၏၊ အနာပတ္တိ (ဟောတိ)၊ စ-ဆက်၊ ယောပိ-အကြင်ရဟန်းသည်လည်း၊ နိဒ္ဒံ-အိပ်ငိုက်ခြင်းကို၊ ဝိနောဒေသဟမိ- ပယ်ဖျောက်အုံ၊ ဣတိ- ဤသို့ ကြံ၍၊ စက်မန္တော- စင်္ကြံသွားစဉ်၊

ထမည်" ဟု အသုဒ္ဓစိတ်ဖြင့် အိပ်သောကြောင့်တည်း၊ ထိုစိတ်မျိုးဖြင့် အိပ်သူမှာ "အနာဒရိယ (သိက္ခာပုဒ်တော်ကို မလေးစားသော) ဒုက္ကဋ်အာပတ်လည်း (ပထမအိပ်တုန်းကပင်) သင့်ခဲ့၏" ဟု မဟာပစ္စရီအဋ္ဌကထာ ဆိုသည်။

နိဒ္ဒါဝသေန နိပဇ္ဇတိ။ ။ "အိပ်ပျော်သော အားဖြင့် လဲလျောင်း၏" ဟူသော ဤစကားကို လောက ပြောရိုးအတိုင်း ပြောသည်၊ အမှန်အားဖြင့်ကား-ဘူမိတော အမောစေတ္တာ-ခြေတို့ကို တည်ရာ မြေပြင် (ကြမ်းပြင်) မှ မလွတ်စေဘဲတစ်ဖက်စောင်းလဲလျောင်းသောကြောင့် "နိပဇ္ဇ- အိပ်သူ"ဟု မခေါ်နိုင်၊ ထို့ကြောင့် "တသ အနာပတ္တိ" ဟု ဆိုသည်။ [နိဒ္ဒါဘိဘူတတာယ ဧကပသေန (နံပါးတစ်ဖက်ဖြင့်၊ ဝါ-တစောင်း၊) နိပဇ္ဇတိ၊ ဒဝ် ပန နိပန္နော နိပန္နောနာမ နဟောတိ အနာပတ္တိ ဝုတ္တာ၊-ဋီကာ။]

အပသဟယသုပန္တ သ။ ။ ကဋ္ဌတော ဥဒ္ဓ ပိဋ္ဌိကဏ္ဏကေ 'အပ္ပမတ္တကမ္ပိ ပဒေသံ ဘူမိ' အဖုသာပေတ္တာ- ခါးအထက် ကျောရိုးတို့ကို အနည်းငယ်မျှ တည်ရာ အရပ်ကို မထိစေဘဲ၊ ထမ္ဘာဒိ' အပသဟယ သုပန္တ သ (အနာပတ္တိ)၊ ကဋ္ဌဋ္ဌ' ပန ဘူမိ' ဖုသာပေန္တ သ သယနံ ဟောတိ= ကျောရိုးကို တည်ရာ အရပ်၌ ထိစေသူမှာ 'အိပ်ခြင်းဖြစ်၏၊ (အိပ်သူဟုပင် ခေါ်ရ၏၊) ပိဋ္ဌိပသာရဏလက္ခဏာဟိ သေယျာ-အိပ်ခြင်းဟူသည် ကျောကို ဆန့်ခြင်း လက္ခဏာရှိ၏။ (ဋီမတိ)။

သွားစဉ်၊ ပတိတ္ထာ–လဲကျ၍၊ သဟာသာဝ–အဆောတလျင် သာလျှင်၊ ဝုဋ္ဌာတိ–အံ့၊ တသာပိ–ထိုရဟန်း၏လည်း၊ အနာပတ္တိ၊ ပန–ကား၊ ယော–အကြင်ရဟန်းသည်၊ ပတိတ္ထာ–၍၊ တတ္ထေဝ–ထို လဲကျရာ အရပ်၌ပင်၊ သယတိ–အိပ်အံ့၊ နဝုဋ္ဌာတိ–မထအံ့၊ တသ–ထိုရဟန်း၏၊ အာပတ္တိ (ဟောတိ)။

ဣဝ–ဤသို့ နေ့အခါဝယ် အိပ်ရာ၌၊ [တချို့စာအုပ်များ၌ "ဣဝ"မပါ။] ကော–ကအဘယ်ရဟန်းသည်၊ မုစ္စတိ–ကအာပတ်မှ လွတ်သနည်း၊ ကော–ကသည်၊ နု မုစ္စတိ–သနည်း၊ ဣတိ–ဤကား အမေးတဲ့သည်း၊ တာဝ–ကုရန္ဒီအဋ္ဌကထာ စသည်တို့မှ ရှေးဦးစွာ၊ မဟာပစ္စရိယံ–၌၊ ဧကာဘင်္ဂေန–တစ်ဖက်သော နံပါးကို ချိုးခြင်းဖြင့်၊ ဝါ– တဖက်စောင်း၊ နိပန္နကောယေဝ–အိပ်သောရဟန်းသည်သာ၊ မုစ္စတိ–အာပတ်မှလွတ်၏၊ ပန–ဆက်၊ ပါဒေ ဘူမိတော, မောစေတ္မာ–လွတ်စေ၍၊ နိပန္နော–အိပ်သော ရဟန်းသည်၊ ယက္ခဂဟိတကောပိ–ဘီလူးဖမ်းယူအပ်သော ရဟန်းသည်လည်းကောင်း၊ ဝိသညီဘူတောပိ–ကင်းသောသညာရှိသည်ဖြစ်၍ ဖြစ်သော ရဟန်းသည်လည်းကောင်း၊ နု မုစ္စတိတိ ဝုတ္တံ။

ပန–ဝါဒန္တ ရကား၊ **ကုရန္ဒဋ္ဌကထာယံ**–၌၊ ဗန္ဓိတ္မာ–ဖွဲ့တုပ်၍၊ နိပဇ္ဇာပိတောဝ–အိပ်စေအပ်သောရဟန်းသည်သာ၊ မုစ္စတိ–၏၊ ဣတိဝုတ္တံ၊ ပန–ဝါဒန္တ ရကား၊ **မဟာ အဋ္ဌကထာယံ**–မဟာအဋ္ဌကထာ၌၊ [မဟာပဒုမတ္ထေရေန ဝုတ္တံ–၌စပ်၊] ယော–အကြင် ရဟန်းသည်၊ စက်မန္တော–စဉ်၊ မုစ္ဆိတ္မာ–မိန်းမောတွေဝေ၍၊ ပတိတော–လဲကျသည်၊ (ဟုတ္မာ)၊ တတ္ထေဝ–ထိုလဲကျရာအရပ်၌ပင်၊ သုပတိ–၏၊ တသာပိ–ထို ရဟန်း၏လည်း၊ အဝိသယတ္တာ–အရာမဟုတ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ အာပတ္တိ–သည်၊ နဒိသတိ–မထင်ရှား၊ ပန–ထိုသို့ပင် အာပတ်မထင်ရှားပါသော်လည်း၊ အာစရိယာ–တို့သည်၊ ဧဝံ–ဤသို့အနာပတ်ဟူ၍၊ နု ကထယန္တိ–မဆိုကြကုန်၊ တသ္မာ–ကြောင့်၊ အာပတ္တိယေဝ–

တသာပိ အနာပတ္တိ။ ။ချော်လဲသလို အိပ်ငိုက်၍လဲသွားရကား မစောင့်စည်းနိုင်သော အရာဖြစ်သောကြောင့် အာပတ်မသင့်၊ အငိုက်ပြေ၍ စောင့်စည်းနိုင်သော အရာရောက်ပြန်လျှင်လည်း ကပျာကယာ ထသောကြောင့် အာပတ်မသင့်။

ဧကာဘင်္ဂေန နိပန္နကော။ ။[ဧကသ ပဿသ ဘဋ္ဌနေန–ဋီကာ။] ဥဘောပါဒေ ဘူမိတော အမောစေတ္မာဝ (ခြေတို့ကို တည်ရာကြမ်းပြင် မြေပြင်မှ မလွတ်စေဘဲသာ) ဧကပဿေန သရီရံ ဘဋ္ဌတ္မာ နိပန္နော–တစ်ဖက်စောင်းအားဖြင့် ကိုယ်ကိုချိုး၍ ခုတင်ပေါ် ကုလားထိုင်ပေါ်၌ အိပ်သူ၊ [တစ်ဖက်စောင်းအိပ်သူအတွက်သာ အနာပတ်ဟု ဆိုသောကြောင့်တစ်ဖက်စောင်းမဟုတ်ဘဲ ခြေကို ကြမ်းပြင်ပေါ်ချ၍ ပက်လက်ကုလားထိုင်၌ အိပ်လျှင် ပိဋ္ဌပသာရဏဖြစ်ရကား အာပတ်မှ မလွတ်။]

အာပတ်ပင်တည်း၊ ဣတိ-သို့၊ **မဟာပဒုမတ္တေရေန**-သည်၊ ဝုတ္တံ-ပြီ၊ ပန-ဆက်၊ ယော-အကြင်ရဟန်းကို၊ ယက္ခဂဟိတော-ဘီလူးဖမ်းယူအပ်ပြီ၊ (သော) စ-ထိုရဟန်းလည်းကောင်း၊ ယော-အကြင်ရဟန်းကို၊ ဗန္ဓိတ္တာ-ဖွဲ့တုပ်၍၊ နိပဇ္ဇာပိတော-အိပ်စေအပ်ပြီ၊ (သော) စ-ထိုရဟန်းလည်းကောင်း၊ ဣတိ-သို့၊ ဒွေ-၂ပါးကုန်သော၊ ဇနာ-ရဟန်းတို့သည်၊ အာပတ္တိတော-မှ၊ မုစ္စန္တိ ယေဝ-ဧကန်လွတ်ကုန်သည်သာ၊ ဣတိ-ဤကား အဖြေတည်း။

၇၈။ ဘာရကစ္ဆကဝတ္ထုမှိ-၌၊ **အနာပတ္တိ သုပိနန္တေ နာ**တိ-ကား၊ ယသ္မာ-ကြောင့်၊ သုပိနန္တေ-အိပ်မက်၌၊ အဝိသယတ္တာ-အရာမဟုတ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ (မစောင့်စည်းနိုင်သောကြောင့်) ဧဝံ-ဤသို့ (မေထုန်မှီဝဲရသည်ဟု အိပ်မက်မက်ခြင်းသည်) ဟောတိ-၏၊ တသ္မာ-ကြောင့်၊ ဥပါလိတ္ထေရော-သည်၊ ဘဂဝတာ-သည်၊ အဝိနိစ္ဆိတပုဗ္ဗ-ရှေးဦး မဆုံးဖြတ်အပ်သေးသည်၊ (သမာနံပိ-သော်လည်း၊ ဝါ-ဖြစ်သည်လည်းဖြစ်သော) ဣမံ ဝတ္ထုံ-ဤဝတ္ထုကို၊ နယဂ္ဂါဟေန-နည်းယူသဖြင့်၊ (ဘုရားဆုံးဖြတ်ပြီးသည့် ဝတ္ထုများကို နည်းယူသော အားဖြင့်) ဝိနိစ္ဆိနိ-ဆုံးဖြတ်ပြီ၊ စ-ဆက်၊ ဘဂဝါပိ-သည်လည်း၊ သုတ္တာ-ဆုံးဖြတ် ပုံကို ကြားတော်မူ၍၊ ဘိက္ခဝေ-တို့၊ ဥပါလိနာ-သည်၊ သုကထိတံ-ကောင်းစွာဆို အပ်ပြီ၊ ဝါ-ကောင်းစွာဆုံးဖြတ်အပ်ပြီ၊ အပဒေ-ခြေရာမရှိသောအရပ်၌၊ ဝါ-ခြေရာ မထင်သောအရပ်၌၊ ပဒံ-ခြေရာကို၊ ကရောန္တော ဝိယ-ပြုသူကဲ့သို့၊ အာကာသေ-၌၊ ပဒံ-ကို၊ ဒဿေန္တော ဝိယ-ပြသူကဲ့သို့၊ ["အပဒေ ပဒံ ကရောန္တော ဝိယ" ကိုပင် ထင်ရှားအောင် "အာကာသေ ပဒံ ဒဿေန္တော ဝိယ"ဟု ထပ်ဖွင့်သည်။] ဥပါလိ-ဥပါလိသည်၊ ဣမံ ပဇ္ဇံ-ဤပြဿနာကို၊ ကထေသိ-ဖြေဆိုပြီ၊ ဝါ-ဆုံးဖြတ်ပြီ၊ ဣတိ-သို့၊ ဝတ္တာ-မိန့်တော်မူ၍၊ ထေရံ-ကို၊ ဧတဒဂ္ဂံ ဘိက္ခဝေ၊ ပေ၊ ဥပါလိတိ-ဟူ၍၊ ဧတဒဂ္ဂေ-ဧတဒဂ်အရာ၌၊ ထပေသိ-ထားတော်မူပြီ၊ [ပထမ သင်္ဂါယနာ အခန်း၌ အနက်ပေးထားပြီ၊] ဣတောဘာရကစ္ဆကဝတ္ထုမှ၊ ပရာနိ-ကုန်သော၊ သုပဗ္ဗာဒီနိ-သုပဗ္ဗအစရှိကုန်သော၊ ဝတ္ထူနိ- ဝတ္ထုတို့သည်၊ ဥတ္တာနတ္ထာနေဝ။

အစိတ္တက ကိရိယာကိရိယ။ ။ဤဒိဝါပဒ္ဓိသလ္လိယန သိက္ခာပုဒ်သည် ဝတ္ထုကို သိသောစိတ်, ကျူးလွန်လိုသော စိတ်မရှိဘဲနေ့အခါ၌ အမှတ်တမဲ့ တံခါးမပိတ်ဘဲ အိပ်မိလျှင်လည်း သင့်အပ်သောကြောင့် အစိတ္တကသိက္ခာပုဒ်တည်း၊ အိပ်မှုကိုပြုခြင်းသည် ကိရိယာ, တံခါးကို မပိတ်ခြင်းကား အကိရိယတည်း။ [နေ့အခါ မိမိအိပ်တုန်းက တံခါးကိုပိတ်ပါလျက် တစ်စုံတစ်ယောက် ကဖွင့်သွားအပ်သော်လည်း " အနာပတ္တိ" ဟု လည်းကောင်း, မိမိအိပ်စဉ်က မင်းတုပ်မထိုးဘဲ စေ့ရုံ စေ့ထားသဖြင့် အလိုလိုပွင့်သွားသော်လည်း "ဝဋ္ဌတိ" ဟုလည်းကောင်း ဋီကာဆိုသည်။]

၈၀။ ဘိက္ခုနိုသမ္ဘယောဇနာဒီသု-ဘိက္ခုနိုသမ္ဘယောဇန အစရှိသော ဝတ္ထုတို့၌၊ တေ လိစ္ဆဝိကုမာရာ-ထို လိစ္ဆဝီမင်းသားတို့သည်၊ ခိဋ္ဌာပသုတာ-ပျော်ပါးခြင်း၌ အားထုတ် ကြကုန်သည်၊ (ဟုတ္တာ)၊ အတ္တနော-မိမိ မိမိ၏၊ (ဝိစ္ဆာတစ်ပုဒ်ကျေ၊) အနာဒရေန-သံဃာကို မလေးစားခြင်းကြောင့်၊ ဒေဝ-သို့၊ အကံသု-ကုန်ပြီ၊ စ-ဆက်၊ တတော-ထိုသို့ သံဃာကို မလေးမစား ပြုရာအခါမှ၊ ပဌာယ-စ၍၊ ဝိနာသော ဒေဝ-ပျက်စီးခြင်းသည်သာလျှင်၊ ဥဒပါဒိ-ထင်ရှားဖြစ်ပြီ။

၈၁။ ဝုမှပဇ္ဇဇိတဝတ္ထုမှိ-ဝုမှပဇ္ဇဇိတဝတ္ထု၌၊ **ဒဿနံ အဂမာသိတိ**-ကား၊ အနုကမ္ပါယ-သနားခြင်းကြောင့်၊ တံ-ထိုဇနီးဟောင်းကို၊ ဒက္ခိဏာမိ-ကြည့်ရှုအံ့၊ ဣတိ-ဤသို့ကြံ၍၊ ဂေဟံ-အိမ်သို့၊ အဂမာသိ-သွားပြီ၊ **အထ**-ထိုအခါ၌၊ **အဿ**-ထိုရဟန်းအား၊ [သံဝဏ္ဏေသိ၌စပ်။] သာ-ထိုဇနီးဟောင်းသည်၊ အတ္တနော စ-မိမိ၏လည်းကောင်း၊ ဒါရကာနဉ္စ -ကလေးတို့၏လည်းကောင်း၊ နာနပ္ပကာရေဟိ-အထူးထူးသော အပြားတို့ဖြင့်၊ အနာထဘာဝံ-ကိုးကွယ်ရာ မရှိကုန်သူတို့၏ အဖြစ်ကို၊ သံဝဏ္ဏေသိ- ချဲ့ထွင်ပြောဆိုပြီ၊ စ-ဆက်၊ နံ-ထိုရဟန်းကို၊ အနပေက္ခံ-ငဲ့ကွက်ခြင်းမရှိသည်ကို၊ ဥတ္တာ-သိ၍၊ ကုပိတာ-စိတ်ဆိုးသည်၊ (ဟုတ္တာ)၊ ဇဟိ-လာလော၊ ဝိဇ္ဇမာဟိ-လူထွက်လော၊ ဣတိ-ဤသို့ပြော၍၊ (ပြောပြောဆိုဆို၊) ဗလက္ကာရေန-အားကို အသုံးပြုသဖြင့်၊ ဝါ-အနိုင်အထက်၊ အဂ္ဂဟေသိ-ဆွဲယူပြီ၊ သော-ထိုရဟန်းသည်၊ အတ္တာနံ-မိမိကိုယ်ကို၊ မောစေတုံ-လွတ်စေခြင်းငှာ၊ ပဋိက္ကမန္တော-နောက်ဆုတ် နောက်ဆုတ် သွားလသော်၊ ဇရာဒုဗ္ဗလတာယ-ဇရာကြောင့် အားမရှိသူ၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ ဥတ္တာနော-ပက်လက်၊ ပရိပတိ-လဲကျပြီ၊ တတော-ထိုသို့လဲကျခြင်းကြောင့်၊ သာ-ထိုဇနီးဟောင်းသည်၊ အတ္တနော-၏၊ မနံ-စိတ်အလိုကို (စိတ်တိုင်းကျ)၊ အကာသိ-ပြီ၊ ပန-ဆက်၊ သော ဘိက္ခု-သည်၊ အနာဂါမိ-အနာဂါမ်တည်း၊ သမ္ဘိန္နကာမရာဂေါ-ကာမရာဂကို အကြွင်းမဲ့ ဖြတ်ပြီးသူတည်း၊ တသ္မာ-ကြောင့်၊ နံ သာဒယိ-မသာယာ၊ ဣတိ-ဤသို့ မှတ်အပ်၏။

၈၃။ မိဂပေါတကဝတ္ထု-မိဂပေါတကဝတ္ထုသည်၊ ဥတ္တာနတ္ထမေဝ-သာ၊ ဣတိ-အပြီးတည်း။ ... သမန္တပါသာဒိကာယ-မည်သော၊ ဝိနယသံဝဏ္ဏနာယ- ၌၊ ပ်ထမပါရာဇိကဝဏ္ဏနာ-သည်၊ နိဋ္ဌိတာ-ပြီ။ [တတြိဒံမှစ၍ ဂါထာအားလုံးကို ဝေရဉ္ဇကဏ္ဍအဆုံး၌ဖွင့်ခဲ့ပြီ၊ တတြိဒံတိအာဒိ ဟေဋ္ဌာ ဝုတ္တတ္ထမေဝ၊-ဋီကာ။]

ပ်ထမပါရာဇိကဘာသာဋီကာ ပြီးပြီ။

* * *

ဒုတိယပါရာဇိက အဖွင့်

အဒုတိယေန–အတူကင်းပျောက်, ၂ ဆူမြောက် ရှိတော်မမူသော၊ ဝါ–အတူမဲ့ဖြစ်တော်မူသော၊ ဇိနေန–ငါးမာရ်အောင်မြင် ဘုရားရှင်သည်၊ ဒုတိယံ– ၂ပါးမြောက်ဖြစ်သော၊ ယံပါရာဇိကံ–အကြင် ပါရာဇိက သိက္ခာပုဒ်ကို၊ ပကာသိတံ–ထင်ရှားပြတော်မူအပ်ပြီ၊ တဿ–ထိုဒုတိယပါရာဇိက၏၊ သံဝဏ္ဏနာက္ကမော–ဖွင့်ကြောင်းဖွင့်ရာ အဋ္ဌကထာအစဉ်သည်၊ ဒါနိ–ပထမပါရာဇိကကို ဖွင့်ပြီးရာ ယခုအခါ၌၊ ယသ္မာ–ကြောင့်၊ ပတ္တော–ဆိုက်ရောက်လာ၏၊ [ဒါနိကိုထောက်၍ ပစ္စုပ္ပန်ဟော။] တသ္မာ–ကြောင့်၊ (ဒုတိယပါရာဇိကအဖွင့် အစဉ်၏ဆိုက်ရောက်လာသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊) [ဟောတိ–၌စပ်၊] ယံ–အကြင်ပုဒ်ကို၊ (သောတူဟိ–စာသင်သားတို့သည်၊) သုဝိညေယျ–လွယ်ကူစွာသိနိုင်၏၊ ဝါ–သိလွယ်၏၊ ယဉ္စ–အကြင်ပုဒ်ကိုလည်း၊ (မယာ) ပုဗ္ဗေ–၌၊ ပကာသိတံ–ထင်ရှားပြအပ်ပြီ၊ တံ တဇ္ဇ–ထိုအလုံးစုံသော သုဝိညေယျ, ပုဗ္ဗေ ပကာသိတ ပုဒ်ကို၊ ဝဇ္ဇယိတ္တာန–ရှောင်ကြဉ်၍၊ အယံ သံဝဏ္ဏနာ–ဤဖွင့်ကြောင်းဖွင့်ရာ, အဋ္ဌကထာသည်၊ ဟောတိ–၏၊ ဝါ–ဖြစ်တော့လတ္တံ့။ [သမိပ ဝတ္တမာန်။]

၈၄။ တေန သမယေန၊ ပေ၊ ဂိဒ္ဓကူဋေ ပဗ္ဗတေတိ ဣတ္ထ–၌၊ ရာဇဂဟေတိ–ကား၊ ဇ၀ံ နာမကေ–ဤသို့ရာဇဂဟ အမည်ရှိသော၊ နဂရေ–မြို့၌၊ ဟိ–မှန်၏၊ (တစ်နည်း) ဟိ–အကြောင်းကို ပြဦးအုံ့၊ တံ–ထိုမြို့ကို၊ (တဿ–ထိုမြို့၏၊) [ဟိတ်၏သမ္ဗန်ခံ၊] မန္ဓာတုမဟာဂေါဝိန္ဒာဒီဟိ–မန္ဓာတ်စကြာမင်း, မဟာဂေါဝိန္ဒပုရောဟိတ် အစရှိသော

ဒုတိယံ အဒုတိယေန။ ။ ပထမပါရာဇိကပါဠိတော်ကို ဖွင့်ပြပြီး၍ ဒုတိယပါရာဇိကပါဠိတော်ကို ဖွင့်ပြတော်မူလိုသောကြောင့် "ဒုတိယံ အဒုတိယေန" စသည်ကို မိန့်၊ ဘုရားရှင်၌ ဂုဏ်တော်များစွာ ရှိပါသော်လည်း ဒုတိယပါရာဇိကနှင့် လိုက်လျောအောင် "အဒုတိယေန"ဟူသော ဂုဏ်ပုဒ်ဖြင့် ချီးမွမ်းတော်မူသည်။ [ပကတိဟောသာ အာစရိယာနံ၊ ယဒိဒံ အာရမ္ဘာနုရူပထောမနာ= အားထုတ်အပ်လတ္တံ့, ဖြစ်သောကျမ်းအားလျော်စွာ ဘုရားရှင်ကို ချီးမွမ်းခြင်းသည် ကျမ်းဆရာများ၏ ထုံးစံတည်း။]

ဇ၀ံနာမကေ၊ ပေ၊ ဝုစ္စတိ။ ။ဇ၀ံ (ဤသို့သော)+နာမံ ယသ္မာတိ ဇ၀ံနာမကံ၊ [သမာသန္တကပစ္စည်း။] ထိုစကားကို ခိုင်မြဲစေလို၍, တစ်နည်း–ရာဇဂဟအမည်ရခြင်း၏အကြောင်းကို ပြလို၍ "တံဟိ၊ ပေ၊ ဝုစ္စတိ" ဟု မိန့်၊ ဤဝါကျမျိုးသည် သဒ္ဒပ္ပဝတ္တိနိမိတ် (ရာဇဂဟသဒ္ဒါ ဖြစ်ပေါ်လာခြင်း၏ အကြောင်း) ကိုပြသော ဝါကျတည်း။ [ရှေးဆရာတို့က "မန္ဓာတု မဟာဂေါဝိန္ဒာ ဒီဟိ ပရိဂ္ဂဟိတတ္တာ" ကို နာမလာဘဟိတ် (နာမည်ရခြင်း၏အကြောင်းပြဟိတ်)ဟု ခေါ်ကြ၏၊ သဒ္ဒပ္ပဝတ္တိနိမိတ်–ဟူသော စကားနှင့် သဘောတူပင်တည်း။]

ပုဂ္ဂိုလ်တို့သည်၊ ပရိဂ္ဂဟိတတ္တာ–နေပြည်တော်အဖြစ်ဖြင့် သိမ်းပိုက်အပ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ ရာဇဂဟန္တိ–ဟုဟူ၍၊ ဝုစ္စတိ–၏။

ဒေ္ဓ–ဤရာဇဂဟ်ဟူသောပုဒ်၌၊ အညေပိ–ဆိုအပ်ပြီးသော အပြားမှတစ်ပါးလည်း ဖြစ်ကုန်သော၊ ပကာရေ–အပြားတို့ကို၊ ဝဏ္ဏယန္တိ–ဖွင့်ကြကုန်၏၊ တေဟိ–ထိုအပြားတို့ဖြင့်၊ ကိံ–အဘယ်အကျိုးရှိအံ့နည်း၊ ဒေတံ–ဤရာဇဂဟဟူသော အမည်သည်၊ တဿ နဂရဿ–၏၊ နာမံ–တည်း၊ ပန–ဆက်၊ တံ ဒေတံ–ထိုရာဇဂဟအမည်ရသော ဤမြို့သည်၊ ဗုဒ္ဓကာလေ စ–ဘုရားပွင့်တော်မူရာ အခါ၌လည်းကောင်း၊ စက္ကဝတ္တိကာလေ စ–စကြာမင်းပေါ်ရာ အခါ၌လည်းကောင်း၊ နဂရံ–နေပြည်တော်သည်၊ ဟောတိ–၏၊ [ယေဘုယျအားဖြင့်ဆိုသည်၊အခြားအခါ၌လည်းမြို့ဖြစ်ပါသေး၏၊] သေသကာလေ–၌၊

မန္ဓာတု၊ ပေ၊ ပရိဂ္ဂဟိတတ္တာ။ ။ ဤဟိတ်ကိုကြည့်၍"ဂယှတီတိ ဂဟံ၊ (ဝိမတိဝိဂ္ဂဟ) ရာဇူနံ–တို့၏၊ ဝါ–တို့သည်+ဂဟံတိရာဇဂဟံ" ကို ဝိဂ္ဂဟပြု။ [အဌကထာ၌ "သိမ်းပိုက်အပ်" တွင် စပ်လို၍ "ရာဇူဟိ"ဟု ကတ္တုရူပ် ထားသော်လည်း "ဂဟံ" ဟုပြီးသောအခါ "မြို့"ကို အရကောက်ရသောကြောင့် ဋီကာတို့၌ "ရာဇူနံ" ဟု သာမိသမ္ဗန်ထားသည်၊ "မင်းတို့၏မြို့+ဝါ–နေပြည်တော်မြို့" ဟူလို၊ ဂဟဓာတ်အပစ္စည်း၏ မူလလိင်မှာ ပုလ္လိင်တည်း၊ သို့သော် "နဂရံ" ဟူသော အဘိဓေယျပုဒ်၏ လိင်သို့လိုက်၍ "ရာဇဂဟံ"ဟု နပုလ္လိင်ထားရသည်။] ဆက်ဦးအံ့–ရာဇအရကို "မန္ဓာတုမဟာဂေါဝိန္ဒ" ဟု သရုပ်ပြရာ၌ မန္ဓာတ်မင်းသာလျှင် "ရာဇ" ဖြစ်၏၊ မဟာဂေါဝိန္ဒမှာ ရေဏုမင်း၏ ပုရောဟိတ်ပုဏ္ဏားတည်း၊ ထို့ကြောင့် မဟာဂေါဝိန္ဒ၏ သိမ်းပိုက်ခြင်းဖြင့် ရေဏုမင်း၏ သိမ်းပိုက်ခြင်းကို မှတ်သားပြသော ဥပလက္ခဏနည်းဟု မှတ်။

ဋီကာ။ ။ဒုဂ္ဂဇနပဒ ဌာနဝိသေသ သမ္ဘဝါဒိယောဂတောဟု–ရန်သူတို့ အသွားအလာ အဝင်အထွက် ခက်သော ဇနပုဒ်ဖြစ်၍ ဌာနဝိသေသ၏ ပြည့်စုံခြင်း စသောဂုဏ်တူးတို့နှင့် ယှဉ်ခြင်းကြောင့်၊ ရာဇူဟိ+ဂဟိတံ (ပရိဂ္ဂဟိတ–သိမ်းပိုက်အပ်၏၊) ဣတိ ရာဇဂဟန္တိ အာဟ–မန္ဓာတု၊ ပေ၊ ဝုစ္စတီတိ။ [ဒုက္ခေန+ ဂန္တ္တဗ္ဗောတိ ဒုဂ္ဂေါ (ဇနပဒေါ)။]

အညေ ပကာရေ။ ။ နဂရမာပနေ–မြို့ကို ဖန်ဆင်းရာအခါတုန်းက၊ ရညာကာရိတ သမ္ဘဝဟတ္တာ–မင်းသည် ဆောက်လုပ်စေအပ်သော အလုံးစုံအိမ်ရှိသည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ ရာဇဂဟ–မည်၏၊ မြို့တည်စဉ်အခါ၌ လမ်းတွေကိုအကွက်ချ၍ အိမ်တွေကိုမင်း၏ဘဏ္ဍာဖြင့် ဆောက်လုပ်စေ၏၊ ထို့ကြောင့် ထိုအိမ်များသည် မင်းပိုင်အိမ်များမျည်း ဖြစ်ရကား "ရညော+ ဂဟာနိ ဇေဋ္ဌာတိ ရာဇဂဟံ" ဟု ပြု၊ တစ်နည်း–ဂိဇ္ဈကူဋ် စသော တောင်မင်းကြီး ငါးလုံးတို့ အိမ်ကို ခြံခတ်သကဲ့သို့ ခြံရံအပ်သောကြောင့် "ဂဟံ ဝိယာတိ ဂဟံ၊ ရာဇူဟိ–တောင်မင်းကြီးတို့သည်+ပရိက္ခိတ္တ–ကာရံအပ်သော၊ ဂဟံ–အိမ်နှင့်တူသော မြို့တည်း၊ ဣတိ ရာဇဂဟံ"၊ ဤသို့ စသည်ဖြင့် ဦးတည်ခြင်းသော သဘောကို "အညေ ပကာရေ" ဆိုသည်ဟုမှတ်။

သုညံ–လူတို့မှ ကင်းဆိတ်သည်၊ ယက္ခပရိဂ္ဂဟိတံ–နတ်ဘီလူးတို့ သိမ်းပိုက်အပ်သည်၊ ဟောတိ–၏၊ တေသံ–ထို နတ်ဘီလူးတို့၏၊ ဝသန္တ ဝနံ–ဝသန္တဥတုအခါ ပျော်မြူးရာ တောသည်၊ ဟုတ္တာ–၍၊ တိဋ္ဌတိ–၏၊ [သေရည်သောက်၍ ပျော်ပါးရာ ဥယျာဉ်ကြီး ဖြစ်သည်–ဟူလို။]

ဧဝံ–လျှင်၊ ဂေါစရဂါမံ–ဆွမ်းခံရွာကို၊ ဒသေတွာ–ပြပြီး၍၊ [ရွာမဟုတ်ဘဲ မြို့ဖြစ်သော်လည်း သဒ်သူပစာရ–အတင်ရင်ဦးအားဖြင့် မြို့ကိုလည်း "ဂေါစရဂါမ" ဟုခေါ်သည်၊] နိဝါသနဋ္ဌာနံ–သီတင်းသုံးတော်မူရာအရပ်ကို၊ **ဂိဗ္ဗကူဋေ ပဗ္ဗတေ**တိ–ဟူ၍၊ (သံဂီတိကာရော–သည်၊) အာဟ–မူပြီ၊ စ–ဆက်၊ သော–ထိုတောင်ကို၊ [ဝုစ္စတိ၌စပ်၊] တဿ–ထိုတောင်၏၊ ကူဋေသု–အထွတ်တို့၌၊ ဂိဗ္ဗာ–လင်းတတို့သည်၊ ဝသိံသု–နေကုန်ပြီ၊ ဝါ–နည်း၊ တဿ–၏၊ ဂိဗ္ဗသဒိသာနိ–လင်းတနှင့်တူကုန်သော၊ ကူဋာနိ–တို့သည်၊ (သန္တိ)၊ တသ္မာ–ကြောင့်၊ **ဂိဗ္ဗကူဋော**တိ–ဟူ၍၊ ဝုစ္စတိ–၏၊ ဣတိ–သို့၊ ဝေဒိတဗ္ဗော–၏။

ဝသန္တ ဝနံ။ ။ "ဝသနဝနံ"ဟု စာအများရှိ၏၊ သို့သော် (ဝသန္တ ဝနန္တိ–ကိဠာဝနံ=) ပျော်မြူးရာတောသည် ဝသန္တ ဝနမည်၏၊ "ပျော်မြူးရာတောကို အဘယ်ကြောင့်ဝသန္တ ဝနဟု ဆိုအပ်သနည်း" ဟု မေးဖွယ်ရှိသောကြောင့် " (ဝသန္တ ကာလေ ကိဠာယယေဘုယျတ္တာပန ဝသန္တ ဝနန္တိ ဝုတ္တं" ဟု မိန့်) ဝသန္တဥတု အခါဝယ် ပျော်မြူးခြင်း၏များသည်၏အဖြစ်ကြောင့် ယေဘုယျနည်း အားဖြင့် ထိုတောကို "ဝသန္တ ဝန" ခေါ်သည်ဟူလို၊ ဤအလို "ဝသန္တေ+ကိဠာဝနံ ဝသန္တ ဝနံ" ဟုပြု၊ ဤကားဝိမတိအဖွင့်တည်း၊ ဤအလို "ဝသန္တ ဝနံ" ဟု ပါ၌ရှိသင့်၏၊ သာရတ္ထ၌ကား– "အာပါနဘူမိဘူတံ ဥပဝနံ–သေရည်အရက်ဝိုင်းဖြစ်ရာ မြို့အနီးတော" ဟု ဖွင့်၏၊ ထိုအဖွင့်လည်း "ဝသနဝနံ"နှင့် အလှမ်းဝေးလှ၏၊ ယောဇနာ၌မူ"ဝသန္တိ ဘွာတိ ဝသနံ"ဟုပြု၍ "ဝသနဝနံ" ဟုပင် ဆိုလေသည်။ သီလက္ခန်ဓ၌ကား "ဝသနဋ္ဌာနံ ဝနံ"ဟု တွေ့ရ၏။

ဂိဗ္ဗာ၊ ပေ၊ ဝသိံသု။ ။ ဤဝါကျကိုကြည့်၍ ("ဂိဗ္ဗာ ယသ ကူဋေသူတိ ဂိဗ္ဗကူဋော") ဟုဘိန္ဒာမိကရဏဗဟုဗ္ဗိဟိပြုသင့်၏၊ "အထွတ်ဧ့ိ၌လင်းတရှိသောတောင်"ဟုပေး၊ သို့သော် ဋီကာ၌ "ဂိဗ္ဗာ ဘွာ သန္တိတိ ဂိဗ္ဗံ၊ ဂိဗ္ဗံ–(လင်းတရှိသော)+ကူဋံ ဘေသသာတိ ဂိဗ္ဗာကူဋော")ဟု ပြုသည်၊ ထိုအလို "လင်းတရှိသော အထွတ်ရှိသောတောင်" ဟု ပေး၊ "ဂိဗ္ဗသဒိသာနိ ဝါ" စသော ဤဝါကျဖြင့် ("ဂိဗ္ဗာဝိယာတိ ဂိဗ္ဗာနိ၊ ဂိဗ္ဗာနိ+ကူဋာနိ ဘေသသာတိ ဂိဗ္ဗကူဋော"ဟု ပြုစေလို၏၊) ဋီကာ၌ကား–"ဂိဗ္ဗော ဝိယာတိ ဂိဗ္ဗံ"ဟု ဧကဝုစ်ပြု၏၊ "လင်းတနှင့်တူသော အထွတ်ရှိသောတောင်" ဟုပေး။

တစ်နည်း– ("ဂိဗ္ဗသဒိသကူဋော") ဟုဆိုလိုလျက် "သဒိသ" အလယ်ပုဒ်ကျသော မဗ္ဗေပဒလောပိ တပ္ပရိသ်သမာသ်တည်း၊ ဥပမာ – အစွမ်းသတ္တိကို နှစ်သက်သော မင်းကို "သာကပ္ပိယပတ္ထိဝ" ဟု ဆိုလိုလျက် "ပိယ"၊ အလယ်ပုဒ်ကိုချေ၍ "သာကပတ္ထိဝ" ဟု ခေါ်ရ

သမ္မဟုလာတိ–ကား၊ ဝိနယပရိယာယေန–ဝိနည်းဒေသနာအားဖြင့်၊ [ဝိနည်းအသုံးအားဖြင့်–ဟူလို၊] တယော–ဒုပါးကုန်သော၊ ဧနာ–ရဟန်းတို့ကို၊ သမ္မဟုလာတိ–လတို့ဟူ၍၊ ဝုစ္စန္တိ–နိ၏၊ တတော–ထို ဒုပါးမှ၊ ပရံ–၌၊ (ဧနော–ရဟန်းအပေါင်းကို၊) သံဃောတိ–ဟူ၍၊ (ဝုစ္စတိ–၏၊) ["စတုဝဂ္ဂသံဃာသည် ပြုအပ်သောက်" စသည်ဖြင့် ၄ပါးကိုပင် သံဃာဟု သုံးနှုန်းသည်–ဟူလို။] သုတ္တန္တပရိယာယေန–ဖြင့်၊ တယော–ဒုပါးတို့သည်၊ တယော ဧဝ–တယောတို့သာတည်း၊ တတော–ထို ဒုပါးမှ၊ ပဌာယ–၍၊ သမ္မဟုလာတိ–လတို့မည်၏၊ ပန–အတ္ထဒ္ဒါရ သာမညမှတစ်ပါး အတ္ထဒ္ဒေသ ဝိသေသကို ဆိုဦးအုံ၊ ဣဓ–ဤဒုတိယပါရာဇိက နိဒါန်းအရာ၌၊ တေ–ထိုရဟန်းတို့ကို၊ သုတ္တန္တပရိယာယေန–ဖြင့်၊ သမ္မဟုလာတိ–ဟူ၍၊ ဝေဒိတဗ္ဗာ–နိ၏။။

သန္နိဋ္ဌာတိ–ကား၊ နာတိဝိသာသိကာ–အလွန်အကျွမ်းဝင်ခြင်းရှိသူ မဟုတ်ကုန်သော၊ နု ဒဠှမိတ္တာ–ခိုင်မြဲသော မိတ်ဆွေမဟုတ်ကုန်သော ရဟန်းတို့တည်း၊ ဟိ–မှန်၊ (တစ်နည်း၊) ဟိ–အကြောင်းကိုပြဦးအုံ၊ တတ္ထ တတ္ထ–ထိုထိုအရပ်၌၊ သင်္ဃမ–ပေါင်းဆုံ၍၊ ဒိဋ္ဌတ္တာ–မြင်အပ်ဖူးကုန်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ တေ–ထိုအလွန်အကျွမ်း မဝင်သော မိတ်ဆွေရဟန်းတို့ကို၊ သန္နိဋ္ဌာတိ–ဋ္ဌတို့ဟူ၍၊ ဝုစ္စန္တိ၊ **သမ္ဘတ္တာတိ**–ကား၊ အတိဝိသာသိကာ–အလွန်အကျွမ်းဝင်ခြင်းရှိကုန်သော၊ ဒဠှမိတ္တာ–ခိုင်မြဲသော မိတ်ဆွေ ရဟန်းတို့တည်း၊ ဟိ–မှန်၊ (တစ်နည်း) ဟိ–အကြောင်းကို ပြဦးအုံ၊ တေ–ထိုခိုင်မြဲသော မိတ်ဆွေရဟန်းတို့ကို၊ သုဒ္ဓ–ကောင်းစွာ၊ ဘတ္တာဘဝမာနာ–ဆည်းကပ်တတ်ကုန်၏၊ ဧကသမ္ဘောဂပရိဘောဂါ–တူသောအာမိသကို သုံးဆောင်ခြင်း, ဓမ္မကို သုံးဆောင်ခြင်း ရှိကုန်၏၊ ဣတိ ကတ္တာ–ဤသို့ ပြု၍၊ ဝါ–ဤ အကြောင်းကြောင့်၊ သမ္ဘတ္တာ–တို့ဟူ၍၊ ဝုစ္စန္တိ။

သကဲ့သို့တည်း။ [ဂိဠျသဒိသကူဠောတိ ဂိဠျကူဠောတိဝါ မဠျေပဒလောပီသမာသော၊ ယထာ–သာကပတ္ထိဝေါ၊ ဋီကာ။] ပတ္ထိဝ, ပတ္ထဝ–၂ ပုဒ်သင့်သောနည်းရှိ၏၊ ထိုနည်းများကို မေဂ္ဂလွှာန် နိဿယသစ် (၃)ကဏ္ဍ (၁၀)သုတ်အဖွင့်နှင့်သမာသ်ကစ္စည်း ဘာသာဋ္ဌိကာ–အမာဒယော– ပရပဒေတိ သုတ်အဖွင့်တို့မှာ ရှုပါ။

သန္နိဋ္ဌ, သမ္ဘတ္တာ။ ။[အတိဝိသာသော ယေသံ အတ္ထိတိ အတိဝိသာသိကာ၊ နု+ အတိဝိသာသိကာ၊ နာတိဝိသာတိကာ၊ ဒဠှာ–မကွဲနိုင်အောင် မြဲခိုင်ကုန်သော+မိတ္တာ ဒဠှမိတ္တာ။] တတ္ထ တတ္ထ သင်္ဃ ဒိဋ္ဌတ္တာ ကိုကြည့်၍ "သံ+ဒိဋ္ဌ" ၌ သံသည် "သံ သမောဓာန သခေါ" စသောအနက်တို့တွင် သမောဓာန အနက်ပေါ်ဟုသိပါ၊ သမောဓာနနှင့် "သင်္ဃ" ကားအနက်တူတည်း၊ ပဿိယိ'သူတိ ဒိဋ္ဌာ၊ သင်္ဃ+ဒိဋ္ဌာ သန္နိဋ္ဌာ–ထိုဤအရပ် ပေါင်းဆုံလတ်၍ မြင်အပ်ဖူးသော မိတ်ဆွေတို့၊ "တွေ့ဖူး မြင်ဖူးရုံသာရှိသည်, အကျွမ်း မဝင်လ" ဟူလို၊"သုဒ္ဓ၊ဘတ္တာ ဘဝမာနာ"ကြည့်၍

ဣသိဂိလိပသေတိ–ကား၊ ဣသိဂိလိ နာမ–လိမည်သော၊ ပဗ္ဗတော–တောင်သည်၊ (အတ္ထိ)၊ တဿ–ထိုတောင်၏၊ ပသေ–နံပါး၌၊ ကိရ–ချဲ့၊ ပုဗ္ဗေ–၌၊ ပဗ္ဗဇိတ မတ္တာ–ငါးရာအတိုင်းအရှည် ရှိကုန်သော၊ ပစ္စေကဗုဒ္ဓါ–တို့သည်၊ ကာသိကောသလာ ဒီသု–ကာသီတိုင်း ကောသလတိုင်း အစရှိကုန်သော၊ ဧနုပဒေသု–တို့၌၊ ပိဏ္ဍာယ–ငှာ၊ စရိတွာ–ပြီး၍၊ ပစ္ဆာဘတ္တံ–ဆွမ်းစားရာကာလ၏နောက်၌၊ တသ္မိံ ပဗ္ဗတေ–၌၊ သန္နိပတိတွာ–စုဝေးပြီး၍၊ သမာပတ္တိယာ–သမာပတ်ဖြင့်၊ ဝီတိနာမေန္တိ–အချိန်ကို လွန်စေကြကုန်၏၊ မနုဿာ–တို့သည်၊ တေ–ထိုပစ္စေကဗုဒ္ဓါတို့ကို၊ ပဝိသန္တေ ဝ–ဝင်သွားသည်တို့ကိုသာ၊ ပဿန္တိ–မြင်ကြရကုန်၏၊ နိက္ခမန္တေ–ပြန်ထွက်လာသည်တို့ကို၊ နု ပဿန္တိ–နန်၊ တတော–ကြောင့်၊ (ဝင်သွားသည်တို့ကိုသာ မြင်ရ၍ ပြန်ထွက်လာသည်တို့ကို မမြင်ရခြင်းကြောင့်၊) အာဟံသု–နန်ပြီ၊ (ကိ)၊ အယံ ပဗ္ဗတော–သည်၊ ဣမေ ဣသယော–ဤရသေ့တို့ကို၊ ဂိလတိ–မျိုး၏၊ ဣတိ–သို့၊ (အာဟံသု)၊ တံ–ထိုစကားကို၊ ဥပါဒါယ–အစွဲပြု၍၊ တဿ–ထိုတောင်၏၊ ဣသိဂိလိတ္တေ ဝ–လိ ဟူ၍သာ၊ သမညာ–အမည်သည်၊ ဥဒပါဒိ–ထင်ရှားဖြစ်ပြီ။ [သမ+ဉာ၊ သမသို့ (အလုံးစုံသောအရပ်၌) ဉာယတိ ဇာနာတိ သမညာ=အားလုံးအရပ်၌ အသိအမှတ်ပြုကြောင်းအမည်၊ (ထောမနီဓိ)။] တဿ–ထိုတောင်၏၊ ပသေ–နံပါးဖြစ်သော၊ ပဗ္ဗတပါဒေ–တောင်ခြေ၌။

တိဏကုဋ္ဌိယော ကရိတ္တွာတိ–ကား၊ တိဏစ္ဆဒနာ–မြက်ဟူသော အမိုးရှိကုန်သော၊ သဒ္ဓါရဗန္ဓာ–ဖွဲ့တပ်အပ်သောတံခါးနှင့်တကွဖြစ်ကုန်သော၊ ကုဋ္ဌိယော–ကျောင်းငယ်တို့ကို၊

သံသည် သမ္မာ (သုဒ္ဓ) အုနက်ဟောဟု သိပါ၊ ဘဇမာနာကို ကြည့်၍၊ "ဘတ္တာ၌ ဘဇောတ် တပစ္စည်း" ၊ "ဘဇန္တိတိ ဘတ္တာ၊ သုဒ္ဓ+ဘတ္တာ သမ္ဘတ္တာ" ဟု ပြု၊ ဇကသမ္ဘောဂ–စသည်ကား "သုဒ္ဓဘဇမာန" ဖြစ်ပုံကို သရုပ်ဖော်ပြသော စကားတည်း၊ "ဇကသမ္ဘောဂ ပရိဘောဂ ဖြစ်လောက် အောင် အလွန်အကျွမ်းဝင်ကြသည်" ဟူလို။

ဣသိဂိလိ။ ။ ဂိလတိတိ ဂိလိ၊ ဂိလစောတ်ဣပစ္စည်း၊ ဣသယော–ပစ္စေကဗုဒ္ဓါဟူသော ဣသိတို့ကို+ ဂိလတိ–မျိုတတ်၏၊ ဣတိ ဣသ်ဂိလိ၊ ထိုပစ္စေကဗုဒ္ဓါတို့သည် ပဒုမဝတီမိဖုရား၏ သားတော်ငါးရာတို့ ဖြစ်ကုန်သတတ်၊ အကျယ်ကို သာရတ္ထမှာရှု။

တိဏကုဋ္ဌိယော။ ။ တိဏာနိ+ဆဒနာနိ ယာသံတိ တိဏစ္ဆဒနာ– မြက်အမိုးရှိသော ကျောင်းငယ်တို့၊ တိဏစ္ဆဒနာဝ+တာ+ကုဋ္ဌိယောစာတိ" တိဏစ္ဆဒနကုဋ္ဌိယော"ဟု ဆိုလိုလျက် ဆဒနအလယ်ပုဒ်ကိုချေ၊ "မြက်အမိုးရှိသော ကျောင်းငယ်တို့"ဟုပေး၊ တစ်နည်း–ကုဋ္ဌိ ဟူ သော အမည်သည် တစ်ကျောင်းလုံး (အပေါင်း) ၏ အမည်တည်း၊ ထိုအမည်ကို အစိတ်ဖြစ်သော ဒိဏ္ဍ တင်စား၍ ဇကဒေသ္ယုပစာရ အားဖြင့် "တိဏကုဋ္ဌိ" ဟု ဆိုသည်။ [ဇကဒေသေ၀ါ

ကတွာ–၍၊ (ဝဿံ–မိုးအခါ၌ နေခြင်းသို့၊ဝါ–သို့၊ ဥပဂစ္ဆိ'သု– ကပ်ရောက်ကြကုန်ပြီ၊) ဟိ–ချဲ့၊ (တစ်နည်း) ဟိ ယသ္မာ–ကြောင့်၊ ဝဿံ–မိုးအခါ၌ နေခြင်းသို့၊ ဝါ–ဝါသို့၊ ဥပဂစ္ဆန္တေန– ကပ်ရောက်သော ရဟန်းသည်၊ နာလကပဋိပဒံ–နာလကထေရ်၏ မောနေယျ အကျင့်ကို၊ ပဋိပန္နေနာပိ–ကျင့်သော ရဟန်းသော်မှလည်း၊ [အပိသဒ္ဒါ သမ္ဘာဝနာ] ပဋ္ဌန်–အုတ်ကျောက်သစ်ရွက်, အုန်းတော မြက်ဟု, ငါးချက်ကုန်သော၊ ဆဒနာနံ–အမိုးတို့တွင်၊ အညတရေန–တစ်မျိုးမျိုးသော အမိုးဖြင့်၊ ဆန္နေယေဝ– မိုးအပ်သည်သာလျှင်ဖြစ်သော၊ သဒ္ဓါရဗန္ဓေ–ဖွဲ့တပ်အပ်သော တံခါးနှင့် တကွဖြစ်သော၊ သေနာသနေ–ကျောင်း၌၊ ဥပဂန္တဗ္ဗံ–ကပ်ရာ၏။

ဟိ–သာဓကကား၊ နု ဘိက္ခဝေ၊ ပေ၊ ဒုက္ကဋသာတိ–ဟူသော၊ ဧတံ (သုတ္တံ)– ဤပါဠိကို၊ (ဘဂဝတာ) ဝုတ္တံ–ပြီ။ [ဘိက္ခဝေ–တို့၊ အသေနာသနိကေန–ကျောင်းမရှိသည်၊ (ဟုတွာ–၍၊) ဝဿံ–သို့၊ ဝါ–သို့၊ နု ဥပဂန္တဗ္ဗံ–မကပ်ရာ၊ ယော– အကြင်ရဟန်းသည်၊ (အသေနာသနိကော – သည်၊ ဟုတွာ – ၍၊ ဝဿံ–သို့၊) ဥပဂစ္ဆေယျ – အုံ့၊ (အသေနာသနိကသ–ကျောင်းမရှိသည်ဖြစ်၍၊ ဝဿံ–သို့၊ ဥပဂစ္ဆန္တသ–သော၊ တသ–ထိုရဟန်း၏၊) ဒုက္ကဋသ–သို့၊ အာပတ္တိ–ရောက်ခြင်းသည်၊ ဟောတိ–၏၊

သမုဒါယဝေါဟာရဝသေန တိဏကုဋိယောတိ ဝုတ္တာ၊ မြက်ကိုမှတ်၍ဆိုသောကြောင့် ဥပလက္ခဏနည်းလည်း ဖြစ်သင့်၏။]

သဒ္ဓါရဗန္ဓာ။ ။ "ဝါကပ်သော ပုဂ္ဂိုလ်မှန်လျှင် အဝင်အထွက် တံခါးပေါက်ပါရှိသော ကျောင်း၌သာ ဝါကပ်ရသည်" ဟု သိစေလို၍ "သဒ္ဓါရဗန္ဓာ"ဟုမိန့်။ [ဗန္ဓိယတေတိ ဗန္ဓံ၊ ဒ္ဓါရဉ္စ+ တံ+ဗန္ဓဉ္စာတိ ဒ္ဓါရဗန္ဓံ၊ သဟ+ဒ္ဓါရဗန္ဓေန ယာ ဝတ္တန္တီတိ သဒ္ဓါရဗန္ဓာ။] သို့သော် လေ့စသောအရပ်၌ ခရီးသွားရင်း ဝါကပ်သူမှာ သဒ္ဓါရဗန္ဓာရှာဖွယ်=မလို။

ဝဿံ ဥပဂစ္ဆေန။ ။ဝဿံအရမိုးလရ၏၊ ဤ၌ကား မိုးလအခါ၌နေခြင်းကို "ဝဿံ" ဟု ဆိုထားသည်။ [ဝဿံဝါသံ ဥပဂစ္ဆေန–ဋီကာ၊] ဤအလိုဌာန ကာလဖြင့် ဌာနိနေခြင်းတိုင် အောင် ဌာနူပစာရအားဖြင့် ယူပါ၊ တစ်နည်း– "ဝဿဝါသံ" ဟု ဆိုလိုလျက် "ဝါသ" ဟူသော နောက်ပုဒ်ကို ချေ။ ["ဝဿံ+ဥပေမိ"၌လည်း ဤနည်းပင်။]

နာလကပဋိပဒံ။ ။ နာလကမထေရ်သည် ပုထုဇဉ်ဘဝမှ စ၍ ကိလေသာ မဖြစ်စေဘဲတစ်နေရာ၌ ၂ ရက်လည်း မနေဘဲ တစ်သွားတည်း သွားနေကြောင်း အကျင့်ကို ကျင့်၏၊ ထိုအကျင့်ကို "မောနေယျ" အကျင့်ဟု ခေါ်၏၊ "နလကရဟန်း၏မောနေယျအကျင့်"ဟူလို၊ မုနိနော+ဘာဝေါ မောနေယျံ= မုနိ၏ဖြစ်ကြောင်း အကျင့်၊ အကျယ်ကို ဋီကာ၌ ရှု။

(ဝဿူပနာယိကက္ခန္ဓက)။] တသ္မာ-ကြောင့်၊ (ဝါကပ်သောရပ်ကြီး၏ အမိုးရှိသော သဒ္ဓါရဗန္ဓသေနာသနဋ္ဌသာ ဝါကပ်ရသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊) ဝဿ ဘလေ-မိုးအခါ၌၊ သေနာသနံ-ကို၊ သစေ လဘတိ-အံ့၊ ဣစ္ဆေတံ-ဤသို့ရခြင်း သည်၊ ကုသလံ-ကောင်း၏၊ နော စေ လဘတိ-အံ့၊ (ဧဝံသတိ)၊ ဟတ္ထကမ္မံ-ပ ဏ္ဍုကမ်ကို၊ ဝါ-လက်ဖြင့်ပြုအပ်သော အမှုကို၊ [ဟတ္ထေန+ကတ္တမ္ဗံ+ ကမ္မံ၊ ဟတ္ထကမ္မ၏ အဓိပ္ပာယ်ကို ဤကျမ်းအစ သင်္ဂါယနာတင်ခါနီး၌ ပြခဲ့ပြီ။] ပရိယေသိတ္တာပိ-ရှာ၍လည်း၊ ကာတဗ္ဗံ-ပြုရာ၏။

ဟတ္ထကမ္မံ-ကို၊ ဝါ-ကို၊ အလဘန္တေန-မရသောရဟန်းသည်၊ သာမမ္ပိ-ကိုယ်တိုင်လည်း၊ ကာတဗ္ဗံ-ပြုနိုင်၏၊ [ဝိနည်းနှင့် လျော်သောမိုးမှုကာမှုဖွဲ့ချည်မှုစသည်ကိုသာ ကိုယ်တိုင်ပြုနိုင်သည်၊ သစ်ပင်ခုတ်မှု, တွင်းတူးမှုစသည်ကို မပြုနိုင်၊] အသေနာသနိကေန-သည်၊ (ဟုတ္တာ-၍၊) ဝဿံ-သို့၊ နု တွေ ဥပဂန္တုံ-မကပ်ရာ သည်သာ၊ အယံ-ဤအမိုးရှိသော သဒ္ဓါရဗန္ဓသေနာသနဋ္ဌ ဝါကပ်ခြင်းသည်၊ အနုဓမ္မတာ-လောကုတ္တရာတရား ၉ပါးအား လျော်သောကျင့်ဝတ်တည်း၊ [အနုဓမ္မတာ-ဝတ္တံ (ဋီကာ)၊ ခရီးသွားရင်း လှေပေါ်,ကုန်သည်အပေါင်း, ထံ ဤပြောင်းရွှေ့လေ့ရှိသော နွားခြံတို့၌ကား ကျောင်းမရှိဘဲလည်း ဝါကပ်နိုင်သည်ဟု သီးခြားခွင့်ပြုချက်ရှိသည်။ [တသ္မာ-ကြောင့်၊ (ကျောင်းမရှိဘဲ ဝါမကပ်ရသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊) တေ ဘိက္ခူ-တို့သည်၊ တိဏကုဋ္ဌယော-မြက်ကုဋီတို့ကို၊ ကရိတ္တာ-ပြုပြီး၍၊ ရတ္တိဋ္ဌာနဒိဝါဋ္ဌာနာ ဒီနိ-ညဉ့်နေရာအရပ်, နေ့နေရာအရပ် အစရှိသောအရပ်တို့ကို၊ ပရိစ္ဆိန္နိတ္တာ-ပိုင်းခြား သတ်မှတ်ပြီး၍၊ ကတိကဝတ္တာနိ စ-ကတိကဝတ်တို့ကိုလည်းကောင်း၊ ခန္ဓကဝတ္တာနိ စ-တို့ကိုလည်းကောင်း၊ အဓိဋ္ဌာယ-ဆောက်တည်၍၊ တီသု-ကုန်သော၊ သိက္ခာသု-တို့၌၊ သိက္ခမာနာ-ကျင့်ကုန်လျက်၊ ဝဿံ-သို့၊ ဥပဂစ္ဆိ'သု-နေ်ပြီ။

ကတိကဝတ္တာနိ။ ။ "ကတိ-ဆေဒနေ"ဟူသော စာတ်နှင့်အညီ ပိုင်းခြားသတ်မှတ်ခြင်းကို "ကတိ" ဟု ခေါ်၏၊ (ကတိယာ+ကာတဗ္ဗာနိ ကတိကာနိ-ပိုင်းခြားသတ်မှတ်ခြင်းဖြင့် ပြုကျင့်အပ်သော ကျင့်ဝတ်တို့၊) ထိုကျင့်ဝတ်များကား-

၁။ ပရိယတ်တရားတော်မည်သည် ပဋိပတ် ပဋိဝေဓ သဒ္ဓမ္မ ၃ပါးလုံးကို တည်တံ့စေနိုင်၏၊ ထို့ကြောင့် လေးလေးစားစား၊ ဥဒ္ဒိသထ-ပါဠိကို ရွတ်ပြသောအားဖြင့် ပို့ချကြ၊ ဥဒ္ဒိသာပေထ-လေးလေးစားစား ရွတ်ပြစေသောအားဖြင့် စာတက်ကြ၊ သဇ္ဈာယံ ကရောထ-စာအံကြ စာပြန်ကြ၊ ကမ္မဋ္ဌာန်းကျောင်း၌ နေသူတို့ကို မထိခိုက်စေဘဲ (မဆူညံစေဘဲ) ကိုယ့်ကျောင်း အတွင်း၌သာ စာအံ - စာတက် - စာချကြ၊ တရားနာမှုကိုလည်း ပြည့်စုံအောင် ပြုလုပ်ကြ။

အာယသ္မာပိ ဓနိယောတိ–ကား၊ ကေဝလ–(အရှင် ဓနိယနှင့် မဖက်)သက်သက်၊ တေ ထေရာဝ–ထိုထေရ်တို့ချည်းသာ၊ (ဝဿ–သို့၊ နှ ဥပဂစ္ဆိ–သု–ကပ်ရောက်ကြ ကုန်သည်မဟုတ်သေး၊) ဣမသ္မိ သိက္ခာပဒသ္မိ–၏၊ အာဒီကမ္မိကော–အစအမှုဌ် ယှဉ်သော၊ အာယသ္မာ ဓနိယောပိ–သည်လည်း၊ (ဝဿ ဥပဂစ္ဆိ၊) **ကုမ္ဘကာရပုတ္တောတိ–ကား**၊ ကုမ္ဘကာရဿ–အိုးလုပ်သူ၏၊ ဝါ–အိုးထိန်းသည်၏၊ ပုတ္တော–သော၊ ဟိ–မှန်၊ တဿ–ထို ထေရ်၏၊ နာမ–သည်၊ ဓနိယော–ဓနိယတည်း၊ ပိတာ–သည်၊ ကုမ္ဘကာရော–တည်း၊ တေန–ကြောင့်၊ ဓနိယော ကုမ္ဘကာရပုတ္တောတိ–ဟူ၍၊ (သံဂီတိကာရေဟိ–တို့သည်၊) ဝုတ္တော–ပြီ၊ **ဝဿ ဥပဂစ္ဆိတိ–ကား**၊ တေဟိ ထေရေဟိ–တို့နှင့်၊ သဒ္ဓိံ–ကွ၊ ကေဋ္ဌာနေ ယေဝ–တစ်နေရာတည်း၌ပင်၊ တိဏကုဋ္ဌိကံ ကရိတ္တာ ဝဿံ ဥပဂစ္ဆိ။

၂။ ရှင်ပြုပေးလျှင် ထိုရှင်လောင်းကို အပြစ်မှ စင်ကြယ်စေ၍ (ဝိနည်းထုံးစံအတိုင်း) ရှင်ပြုပေးကြ၊ ရဟန်းပြုပေးလျှင် ရဟန်းလောင်းကို စစ်ဆေးမေးမြန်းသော အားဖြင့် သုတ်သင်၍ ရဟန်းပြုပေးကြ၊ နိဿရည်းပေးလျှင် သူ၏လင်ဖို ဟုတ် မဟုတ်ကို သုတ်သင်၍ စုံစမ်း စစ်ဆေးပြီးမှ နိဿရည်းပေးကြ၊ အမျိုးကောင်းသား တစ်ယောက်လောက် ရှင်–ရဟန်းဖြစ်လာလျှင် သာသနာတော်အားလုံးကို တည်တံ့စေနိုင်ပါသည်။

၃။ မိမိ၏အားအစွမ်းလိုက်၍ စွမ်းနိုင်သမျှ ဓုတင်တို့ကိုလည်း ဆောက်တည်ကြ။

၄။ ဝါတွင်းဆိုတာ တစ်နေ့လုံးလည်းကောင်း ညဉ့်၏ ပုရိမယံ ပစ္ဆိမယံ၌လည်းကောင်း မမေ့ မလျော့ မပေါ့မဆ ဝီရိယကို ကြိုးစားရပါသည်။

၅။ ရေးမဟာထေရ်တို့လည်း ဝါတွင်း၌ ၎လိဟောဓ အားလုံးဖြတ်၍ တစ်ပါးတည်း ကျင့်ခြင်းဟူသော ကျင့်ဝတ်ကို ဖြည့်ကြပါသည်။

၆။ စကားပြောခြင်း၌ အတိုင်းအရှည်ကိုသိ၍ အဂုတ္တိရ် နဝကဝဂ်၌လာသော အပ္ပိစ္ဆတာ, သန္တုဋ္ဌိတာ စသော ဆယ်မျိုးသောစကား, အသုဘ စသော ကမ္မဋ္ဌာန်းစကားကိုသာ ပြောသင့်ပါသည်။ နေ့တိုင်း သီလကိုဆင်ခြင်၍ ဗုဒ္ဓါနုဿတိ, မေတ္တာ, အသုဘ, မရဏာဿတိ ဟူသော ၄ပါးသော ကိုယ်စောင့်တရားကို မယုတ်မလျော့စေကြပါနှင့်၊ ဤသို့ စသော ကတိကဝတ်များတည်း။

အာယသ္မာပိ ဓနိယော။ ။ သမ္မိဏ္ဍနတ္ထ ပိ သဒ္ဒါကြောင့် "နကေဝလံတေထေရာဝ" ဟူသော ဗျတိရေက အမှုင့်ကို ရနိုင်၏၊ ဤသို့နောက်ဝါကျ၌ ပိသဒ္ဒါပါလျှင် "ထိုထေရ်တို့ချည်းသာ ဝါကပ်ကြသလော" ဟု စောဒနာဖွယ် ရှိသောကြောင့် "အာယသ္မာပိ ဓနိယော" ဟု မိန့်။ ဤသို့ ရှေ့ဝါကျရှိ အနက်များကို "ဓဝ–သာ"ဟု ထည့်၍စောဒနာ တက်ရသည်၊

[ဆောင်] သံပိဏ္ဍနတ္ထ, နောက်၌ပြ, ဓဝစ္ဒ်ထုတ်မြ။

ဝဿံဝုတ္ထာတိ–ကား၊ ပုရိမိကာယံ–ပုရိမဝါဋ်၌၊ ဥပဂတာ–ဝါကပ်ကြကုန်သော ရဟန်းတို့ကို၊ မဟာပဝါရဏာယ–မဟာပဝါရဏာနေ့၌၊ ပဝါရေတွာ–ပဝါရဏာ ပြုပြီး၍၊ ပါဋိပဒ ဒိဝသတော–အထွက်တစ်ရက်နေ့မှ၊ ဝါ–လပြည့်ကျော်တစ်ရက်နေ့မှ၊ ပဋ္ဌာယ–စ၍၊ ဝုတ္ထဝဿာတိ–ဝုတ္ထဝဿာတို့ဟူ၍၊ ဝုစ္စန္တီ–နှစ်၏၊ ဧဝံ–လျှင်၊ ဝဿံ–မိုးလပတ်လုံး၊ ဝုတ္ထာ–နေပြီးကုန်သည်၊ ဟုတွာ ("ဧနပဒစာရိကံ ပက္ကမိ"သု"၌ စပ်။)

ဝဿံဝုတ္ထာ။ ။ဝုတ္ထာ၌ ဝသဓာတ်, အတိတ်ဟော (တ)ပစ္စည်း၊ တို့ကြောင့် "နေပြီးကုန်သည်" ဟု အနက်မှန်ပေး၊ ရှေးက "ဝဿံဝုဋ္ဌာ" ဟု မုဒ္ဓ "ဋ္ဌ"ဖြင့် ပါဋ်ရှိသောကြောင့် "ဝါမှ ထကုန်သည်" ဟု အနက်ပေး မှားကြ၏၊ "ဝုဋ္ဌာ"ဟု ရှိသော်လည်း ဝသဓာတ်, တပစ္စည်းပင်၊ ထိုပါဋ် ၂မျိုးတွင် "ဝုတ္ထာ" ဟု ဒန္တဇ–တ္ထဖြင့် ရှိသော ပါဋ်သည် ရူပသိဒ္ဓိ အလိုတည်း၊ အဘယာရာမ ဆရာတော်ကား ရူပသိဒ္ဓိဝါဒကို မနှစ်သက်၊ "သာသဒိသတော တသရိဋ္ဌောစ, သာဒိသန္တ ပုစ္ဆာဘန္တ ဟံသာဒိဟိဋ္ဌော" ဟူသော မုဒ္ဓဇဋ္ဌ အပြုနောင် ဆက်၍လာသော "ဝသတော ဥဋ္ဌ" သုတ်လည်း မုဒ္ဓဇဋ္ဌ ဖြင့်သာ ရှိသင့်သည်–ဟု ဆုံးဖြတ်တော်မူသည်။

ဝဿံ ဝုဋ္ဌ ရက်။ ။ "ပါဋိပဒဒိဝသတော ပဋ္ဌာယ ဝုတ္ထဝဿာတိ ဝုစ္စန္တီ" ဟု ဤအဋ္ဌကထာ၌ တိုက်ရိုက်လာသောကြောင့် သီတင်းကျွတ်ပြည့်ကျော် ၁ရက်နေ့ရောက်မှ "ဝဿံဝုဋ္ဌ–မိုး ၃လပတ်လုံးနေ၍ ပြီးသောပုဂ္ဂိုလ် " ဟု ခေါ်နိုင်ကြောင်း သိသာ၏၊ လပြည့်ကျော် ၁ရက်နေ့ မရောက်ခင် လပြည့်နေ့၌ကား သတ္တာဟကရဏီယကိစ္စရှိမှ ခရီးသွားကောင်း၏၊ ထို ကိစ္စမရှိဘဲ ပဝါရဏာပြုပြီးရံမှုဖြင့် ခရီးသွားလျှင် ဝါလည်းပျက်၏၊ ဝဿဏ္ဌေဒ ဒုက္ခဋ္ဌအာပတ်လည်း သင့်၏၊ (ဝိမတိ)၊ ဤသို့ ၃လတိတိ ပြည့်အောင် နေပြီးသူသာ ကထိန်ခံထိုက်သောကြောင့် ကထိန်ခင်းရာ ခေတ်ကိုလည်း သီတင်းကျွတ်လပြည့်ကျော် ၁ရက်နေ့မှ တန်ဆောင်မုန်းလပြည့်နေ့ အထိသာ သတ်မှတ်၍ "အနုဇာနာမိ ဘိက္ခဝေ ဝဿံ ဝုဋ္ဌာနံ ကထိနံ အတ္ထရိတုံ" ဟု ခွင့်ပြုတော်မူသည်။

သာရတ္ထ။ ။ သာရတ္ထ၌ကား ဤသို့မယူဘဲ "အနုဇာနာမိ ဘိက္ခဝေ ဝဿံဝုဋ္ဌာနံ တီဟိဋ္ဌာနေဟိ ပဝါရေတုံ" ဟူသော ပဝါရဏာကွန်ရက်ပါဋ်တော်ကို ထောက်၍သီတင်းကျွတ်လပြည့်နေ့ နံနက်အရုဏ်တက်သည်မှစ၍ "ဝဿံဝုဋ္ဌ ဖြစ်ပြီ–ဝါကျွတ်ပြီ" ဟုယူလေသည်။ သာရတ္ထအလိုကား "ဝဿံ ဝုဋ္ဌ (ဝါကျွတ်ပြီး) ပုဂ္ဂိုလ်သာ ပဝါရဏာပြုခွင့်ပေးသောကြောင့် ပဝါရဏာပြုချိန်၌ ဝါကျွတ်ပြီးဖြစ်နေ၏" ဟုဆိုလိုသည်။

သို့သော်–ထိုပဝါရဏာနေ့၌ "ဣမံတေမာသံ ဝဿံဥပေမိ" ဟူသော ပဋ္ဌာဝ်ဉ်နှင့်ညီအောင် ၃လ မပြည့်သေး၊ သီတင်းကျွတ်လပြည့်ကျော် ၁ရက် ရောက်ဖို့ အရုဏ်တက်မှ ၃လပြည့်သောကြောင့် "ဝဿံ ဝုဋ္ဌာနံ ပဝါရေတုံ"၌ပါသော ဝဿံဝုဋ္ဌသည် "ဝဿံဝုဋ္ဌ" မှချမဟုတ်သေး၊ အနည်းငယ်ကျန်သေးသော အချိန်ကို ဂဏန်းမဖွဲ့ဘဲ ပဝါရဏာပြုမှုကို အကြောင်းပြု၍ သီတင်းကျွတ် လပြည့်နေ့ကို ပရိယာယ်အားဖြင့် "ဝဿံ ဝုဋ္ဌ" ဟုမိန့်ဆိုတော်မူခြင်းသာတည်း၊

တိဏကုဋ္ဌိယော ဘိန္နိတ္ဘာတိ–ကား၊ ဒဏ္ဍာမုဂ္ဂရာဒီဟိ–တုတ်, လက်ရိုက်အစ ရှိသည်တို့ဖြင့်၊ စုဏ္ဏဝိစုဏ္ဏံ–မှုန့်မှုန့်ညက်ညက်၊ ကတ္ဘာ–၍၊ (ဇနပဒစာရိကံ–ကို၊ နပဏ္ဍမိ'သု–ဖဲသွားကြကုန်သည်မဟုတ်၊) ပန–အဟုတ်ကား၊ ဝတ္ထာသီသေန–ကျင့်ဝတ်ကို အဦးပြုသဖြင့်၊ [ခရီးသွားမည့် ရဟန်းတို့၏ ဂမိယဝတ်ကို ပဓာန ပြုသောအားဖြင့်၊] တိဏာဒ္ဓ–ကိုလည်းကောင်း၊ ဒါရုဝလ္လိအာဒီနိ စ–သစ်သား, နွယ်အစရှိသည်တို့ ကိုလည်းကောင်း၊ သြရောပေတ္ဘာ–အောက်သို့ချ၍၊ (ဇနပဒစာရိကံ–ကို၊ ပဏ္ဍမိ'သု–ပြီ၊) ဣတိ အတ္ထော–နက်၊ ဟိ–ချဲ့၊ ယေန–အကြင်ရဟန်းသည်၊ ဝိဟာရပစ္စန္တေ–ကျောင်းတိုက်၏ အစွန်၌၊ ကုဋိ–ကျောင်းငယ်သည်၊ ဝါ–ကို၊ ကတာ–ပြုအပ်ပြီးသည်၊ ဟောတိ–၏၊ တေန–ထိုရဟန်းသည်၊ အာဝါသိကာ–အာဝါသိကဖြစ်ကုန်သော၊ ဘိက္ခူ–တို့သည်၊ သစေ ဟောန္တိ–အကယ်၍ရှိကုန်အံ့၊ (ဒဝံသတိ)၊ တေ–ထိုအာဝါသိကရဟန်းတို့ကို၊ အာပုစ္ဆိတဗ္ဗာ–ပန်ပြောထိုက်ကုန်၏၊ (ကိံ) ဣမံ ကုဋိံ–ကို၊ ပဋိဇဂ္ဂိတွာ–စောင့်ရှောက်၍၊ ဝါ–သုတ်သင်၍၊ ကောစိ–သည်၊ ဝသိတုံ–ဌာ၊ သစေ ဥဿဟတိ–အကယ်၍ စွမ်းနိုင်အံ့၊ (ဒဝံသတိ)၊ တဿ–ထိုရဟန်းအား၊ ဒေထ–ပေးလိုက်ပါကုန်၊ ဣတိ–ဤသို့ ပန်ပြောထိုက်ကုန်၏၊ ဣတိ–သို့၊ ဝတ္ဘာ–၍၊ ပဏ္ဍမိတဗ္ဗံ–ဖဲသွားရာ၏။

ယေန–အကြင်ရဟန်းသည်၊ အရညေ–၌၊ (ကုဋိ–သည်၊ ဝါ–ကို၊) ကတာ–သည်၊ ဟောတိ–၏၊ တေနဝါ–ထိုရဟန်းသည်လည်းကောင်း၊) (ယော–အကြင်ရဟန်းသည်၊ ဝိဟာရပစ္စန္တ၌နေသော ရဟန်းသည်–ဟူလို၊) ပဋိဇဂ္ဂနကံ–စောင့်ရှောက်သုတ်သင်မည့်သူကို၊ နဝ လဘတိ–မရ၊ တေနဝါ–သည်လည်းကောင်း၊ အညေသံပိ– (ဤနေရာသို့ရောက်လာမည့်) အခြားရဟန်းတို့၏လည်း၊ ပရိဘောဂံ–အသုံးအဆောင်သည်၊

ထို့ကြောင့် သာရတ္ထဝါဒကို ဝိမတိနှင့် တကွဆရာမြတ် တို့ နှစ်သက်တော်မမူကြ။

ကတာကတဝေါဟာရ။ ။ ကိစ္စတစ်ခု၌ ဆယ်ပုံပုံ၍ ၉ပုံကျော်ကျော်လောက်ပြီးနေလျှင် ထိုကိစ္စကို "ကတ–ပြုအပ်ပြီး" ဟု ခေါ်နိုင်၏၊ မပြုအပ်သေးသော အစိတ်အပိုင်း အကတမှာ မရှိပြီးပလောက်တော့၊ ထို့အတူ မိုးလပတ်လုံး နေပြီးရာရက်က ၃လပြည့်ခါနီးပြီဖြစ်၍ ကျန်သော အစိတ်အပိုင်းအချိန်ကို ဂဏန်းမဖွဲ့ဘဲ ပဝါရဏာပြုခါနီး၌ "ဝဿံဝုတ္ထ–မိုးလပတ်လုံး နေပြီးသူ" ဟု ဆိုနိုင်သည်၊ ဤသို့သော ပြောဆိုခြင်းကို "ကတာကတ ဝေါဟာရ" ဟု ခေါ်သည်၊ ဥပမာ–သင်ဖြူးရက်နေသူကို "ပြီးပြီလား"မေးလျှင် ပြီးခါနီးသောကြောင့် "ကတ–ပြီးပါပြီ" ဟု ပြောသကဲ့သို့တည်း၊ ပြီးလျှင် "ယူခဲ့စမ်း" ဟု ပြောသောအခါ၌ကား နည်းနည်းကျန်သေး၍ "အကတ–မပြီးတတ်သေး" ဟု ပြောလေ့ရှိသည်။

[တိဏကဋ္ဌင့်၍ ပရိဘောဂ်ဟု နဲပုလ္လိင် ထားသည်။] ဘဝိသတိ-တွဲ့၊ ဣတိ-ဤသို့နှလုံးသွင်း၍၊ ပဋိသာမေတွာ-သိမှီးသိမ်းဆည်း၍၊ ဂန္ဓဗ္ဗ- သွားရာ၏၊ ပန-ဆက်၊ တေ ဘိက္ခု-တို့သည်၊ အရညေ-၌၊ ကုဋိယော-တို့ကိုကတွာ-၍၊ ပဋိဇဂ္ဂနက်-ကို၊ အလဘန္တာ-နှ်သည်၊ (ဟုတွာ)၊ တိဏဆ-ကိုလည်းကောင်း၊ ကဋ္ဌဆ-ကိုလည်းကောင်း၊ ပဋိသာမေတွာ-၍၊ သင်္ဂါပေတွာ-ကောင်းစွာ လုံခြုံစေ၍၊ (ဇနပဒစာရိုက်၊ ပဏ္ဏမိ်သု) ဣတိ အတ္ထော။

စ-ဆက်၊ ယထာ-အကြင်အခြင်းအရာအားဖြင့်၊ ထပိတံ-ထားအပ်သည်၊ (သမာနံ-ဖြစ်လသော်၊ ဝါ-ဖြစ်သော၊) တံ-ထိုမြက်, ထင်းသည်၊ ဝါ-ကို၊ ဥပစိကာဟိ-ခြတို့သည်၊ နဲ ခဇ္ဇတိ-မခဲစားအပ် မခဲစားနိုင်၊ အနောဝဿကဆ-မိုးမစွတ်အပ်သည်လည်း၊ ဟောတိ-၏၊ (နဲ+သြဝဿတီတိ အနောဝဿကံ၊) ကံအနက်၌ ဣတ္ထိသက်၊] တထာ-ထိုအခြင်းအရာအားဖြင့်၊ (ခြတို့မခဲစားနိုင်လောက်အောင်သော အခြင်းအရာ, မိုးမစွတ်နိုင်လောက်အောင်သော အခြင်းအရာအားဖြင့်၊) ထပေတွာ-၍၊ ဣမံဌာနံ-သို့၊ အာဂန္တွာ-၍၊ ဝဿိတုကာမာနံ-နှ်သော၊ သဗ္ဗဟာ့စာရိနံ-တို့အား၊ ဥပကာရာယ-လျော်စွာကျေးဇူးပြုခြင်းငှာ၊ ဘဝိသတိ-တွဲ့၊ ဣတိ-ဤသို့ကြံ၍၊ ဂမိယဝတ္ထု-ကို၊ ဝါ-ခရီးသွားမည့်သူတို့၏ ကျင့်ဝတ်ကို၊ [ကကိုယပြု၍ ဂမိယ-ဟု ဖြစ်သည်၊] ပူရေတွာ-ပြည့်စေ၍၊ (ဇနပဒစာရိုက်-ကို၊ ပဏ္ဏမိ်သု-နှ်ပြီ။)

ဇနပဒစာရိုက် ပဏ္ဏမိ်သူတိ-ကား၊ အတ္တနော အတ္တနော-၏၊ စိတ္တာနုကူလ-စိတ်အားလျော်သော၊ ဝါ-စိတ်ကြိုက်ဖြစ်သော၊ ဇနပဒံ-သို့၊ အဂမံသု-နှ်ပြီ၊ **အာယသ္မာ**

ယထာ စ ထပိတံ တံ။ ။ယခုစာအုပ်များ၌ ဤအတိုင်းပင်ရှိ၏၊ ဋီကာလည်း"ဣဒါနိ သင်္ဂါ ပန ဝိမိ ဒသေန္တော (လုံခြုံစေပုံ အစီအရင်ကိုပြလိုရ၍ ယထာ စ ထပိတန္တိ အာဒိမာဟ"ဟု ဖွင့်၏၊ သို့သော်ဤကဲ့သို့ ယထာတထာရှိရာ၌ စာသွားရိုးရာမှာ "တထာ ထပေတွာ" မှ ထပနကြိယာကို ယူ၍ "ထပိယမာနံ (တံ)" ဟု လက္ခဏာပြင်ရိုးဖြစ်၏၊ ထို့ကြောင့် ထပိတံသည် ပိုသက်ဆိုသို့ ထင်ရ၏၊ [ယောဇနာ၌ကား "ထပိတံ တိဏကဋ္ဌံ" ဟုပင်ဖွင့်၏၊ ထိုအလို "တံ" ရှိပုံလည်းမရ။]

ဇနပဒစာရိုက်။ ။ စရဏ် စာရိကာ-လှည့်လည်ခြင်း၊ ဇနပဒေ+စာရိကာ ဇနပဒစာရိကာ၊ ခရီးရှည်သွားခြင်း၌ "စာရိကာ"ဟူသော အသုံးအနှုန်းသည် သာသနာတော်၌ ထင်ရှား၏၊ ဤဒေသစာရီလှည့်လည်ခြင်းကိုလည်း လူအများကို ချီးမြှောက်ဖို့ရာ ကြွသော ဘုရားရှင်များ အတွက်သာ ရနိုင်၏၊ သို့သော် ဘုရားရှင်ကို အစပြု၍ အတွင်ရဟန်း (သဒ္ဓိသူပစာ) အားဖြင့်

ပန္နေ ။ **ဝသိတိအာဒိ**–အစရှိသော ဝါကျသည်၊ ဥတ္တာနတ္ထမေဝ–သည်သာ၊ **ယာဝတတိယကန္တိ**–ကား။ ယာဝတတိယဝါရံ–ခုကြိမ်တိုင်အောင်၊ **အနုဝယောတိ** (ပဒဿ)–အနုဝယော ဟူသောပုဒ်၏၊ အနုအဝယော (တိပဒစ္ဆေဒေါ) အနုအဝယောဟု ပုဒ်ဖြတ်ခြင်းကို၊ (ကာတဗ္ဗော–ပြုထိုက်၏။) သန္ဓိဝသေန–သန္ဓိ၏ အစွမ်းဖြင့်၊ ဥကာရလောပေါ–ဥအက္ခရာ၏ ကျေခြင်းသည်၊ (ဟောတိ၊) အနုအနု– အလုပ်ကိစ္စတိုင်း အလုပ်ကိစ္စတိုင်းဌ၊ အဝယော–ယုတ်လျော့ခြင်းမရှိ၊ ကုမ္ဘကာရေဟိ–အိုးထိန်းသည်တို့သည်၊ ကတ္တာဗ္ဗံ နာမ–ပြုထိုက်သည်မည်သော၊ ယံယံ–အကြင်အကြင် အလုပ်ကိစ္စသည်၊ အတ္ထိ–၏၊ [မြေကောင်းကို ရှာခြင်း, မြေနှင့်ရေ ရောစပ်ခြင်း, အိုးဖြစ်အောင်လုပ်ခြင်းစသော အလုပ်များ။] သဗ္ဗတ္ထ–အလုံးစုံသော အလုပ်ကိစ္စ၌၊ အနူနော (နဟ+ဥဒ္ဓနော)–ယုတ်လျော့ခြင်းမရှိ၊ ပရိပုဏ္ဏသိပ္ပေါ–ထက်ဝန်းကျင် ပြည့်စုံသော အတတ်ရှိ၏၊ ဣတိ အတ္ထော။

သကေတိ–ကား။ အတ္တနော–၏၊ သန္တကေ–ဥစ္စာဖြစ်သော၊ ["သသ+ဣဒံ သကံ" ဟုပြု။] **အာစရိယကေတိ**–ကား။ အာစရိယကမ္မေ–ဆရာ၏ အလုပ်ကိစ္စဖြစ်သော၊["အာစရိယဿ+ကမ္မံ အာစရိယကံ" ဟုပြု။] **ကုမ္ဘကာရကမ္မေတိ**–ကား။ ကုမ္ဘကာရာနံ–တို့၏၊ ကမ္မေ–ဌ၊ ကုမ္ဘကာရေဟိ–တို့သည်၊ ကတ္တာဗ္ဗကမ္မေ–ပြုထိုက်သော အလုပ်ကိစ္စဌ၊ ဣတိ အတ္ထော၊ ဧတေန–ဤကုမ္ဘ ကာရကမ္မေဟူသော ပါဠိဖြင့်၊ သကံ–သော၊ အာစရိယကံ–သည်၊ ဝါ–ကို၊ သရူပတော–သရုပ်သကောင်အားဖြင့်၊ ဒဿိတံ–ပြအပ်သည်၊ ဟောတိ–၏။ **ပရိယောဒါတသိပ္ပေါတိ**–ကား။ ပရိသုဒ္ဓသိပ္ပေါ–ထက်ဝန်းကျင်စင်ကြယ်သော အတတ်ရှိ၏၊ အနုဝယတ္တော–အလုပ်တိုင်း အလုပ်တိုင်းဌ ယုတ်လျော့ခြင်းမရှိသည်၏ အဖြစ်သည်၊ သတိပိ–လည်း၊ အညေဟိ–အခြားအိုးထိန်းသည်တို့နှင့်၊ အသဒိသသိပ္ပေါ–မတူသော အတတ်ရှိ၏၊ ဣတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။

သာဝကတို့ လှည့်လည်ခြင်းကိုလည်း "စာရိကာ" ဟုခေါ်နိုင်သည်၊ ဥပမာ–ထန်းရွက်ယပ်ဝန်းကို "တာလဝဏ္ဏ"ဟု ခေါ်တွင်ခဲ့ရာမှ နီးယပ်ကိုလည်း "တာလဝဏ္ဏ" ဟုခေါ်နိုင်သကဲ့သို့တည်း။

ယာဝတတိယကံ။ ။တိဏ္ဏံ+ပူရဏော တတိယော(ဝါရော)၊ တတိယောယေव တတိယကော (ဃတ္ထဌ် ကပစ္စည်း)၊ ယာဝနှင့် ယုဇ်သောကြောင့် "တတိယကံ" ဟု ဒုတိယန္တ ရှိရသည်။

အနုဝယော။ ။အနု+အဝယော၊ "အာယဝယ–အထွက်နှင့်အဝင်၊ ဝါ–အရနှင့် အကုန် (အရနှင့် အလျော့)"ဟူရာ၌ကဲ့သို့ ဝယသဒ္ဒါသည် "ဟာနိ–ယုတ်လျော့ခြင်း" အနက်ဟောတည်း၊ ဝယနံ ဝယော၊ နတ္ထိ+ဝယော ယဿာတိ အဝယော၊ အနုအနု+ အဝယော အနုဝယော၊ အနု သဒ္ဒါ ဝိဘတ္တိဝါစက၊ "ကိစ္စတိုင်း ကိစ္စတိုင်း" ဟုလို။

သဗ္ဗမတ္တိကာမယန္တိ–ကား၊ ပိဋ္ဌသံဃာဋ္ဌ၊ ပေ၊ ကဝါဋ္ဌမတ္တံ– တံခါးပေါင်, တံခါး ရွက်, သံကောက်, မင်းတုပ်, လေသောက်ပြတင်း၏ တံခါးရွက်မျှကို၊ ထပေတွာ–ထား၍၊ [အဘိဓာန်၌ "ပိဋ္ဌသံဃာဋ္ဌ–တံခါးပေါင် (ကျည်းခွေ)"ဟုရှိ၏။] အဝသေသံ–သော၊ ဘိတ္တိ၊ ပေ၊ ဘေဒ–နံရံ, အမိုးအုတ်, တိုင်အစရှိသော အပြားရှိသော၊ သဗ္ဗံ–သော၊ ဂေဟသမ္ဘာရံ–ကျောင်း၏ အဆောက်အအုံကို၊ မတ္တိကာမယမေဝ–မြေညက်ဖြင့် ပြုအပ်သည်ကိုသာ၊ ကတွာ–၍၊ ဣတိအတ္ထော–နက်၊ [မတ္တိကာယ+ကတာမတ္တိကာမယာ၊ သဗ္ဗံ–အလုံးစုံ+မတ္တိကာမယာ သဗ္ဗမတ္တိကာမယာ၊ ဤနေရာ၌ ပါဠိတော် ပထမဝါကျဝယ် " ကရေယျ" ဟု ရှိ၏၊ ထို့ကြောင့် "ကတွာ" နေရာဝယ် "ကရေယျ" ဟုရှိလျှင် ကောင်း၏၊ ဒုတိယဝါကျ၌လည်း ကတွာဟု မရှိဘဲ "ကရိတွာ" ဟုသာ ရှိသည်။] **တိဏာဋ္ဌ၊ ပေ၊ ပစ်တိ**–ကား၊ တံ–ထိုကျောင်းငယ်ကို၊ သဗ္ဗမတ္တိကာမယံ–အလုံးစုံမြေညက်ဖြင့် ပြုအပ်သည်ကို၊ ကတွာ–၍၊ ပါဏိကာယ–လက်နှင့်တူသောသံလက်ဖြင့်၊ [ပါဏိဝိယာတိ ပါဏိကာ= လက်နှင့်တူသော ပန်းရန်သုံးပစ္စည်း (သံလက်)၊ "လက်ဖနောင့်ဖြင့်"ဟု ပေးကြသည်ကို စဉ်းစားပါ။] ဃံသိတွာ–အချောတိုက်၍၊ သုက္ခာပေတွာ–ခြောက်စေ၍၊ တေလတမ္ဗမတ္တိကာယ–ဆီဖြင့် ရောအပ်သောနီသော မြေညက်ဖြင့်၊ [တေလမိသတမ္ဗမတ္တိကာယ၊ မိသ အလယ်ပုဒ်ကျေ။] ပရိမဇ္ဇိတွာ–ပွတ်တိုက်၍၊ အဇ္ဇောစ–အတွင်း၌လည်းကောင်း၊ ဗဟိစ–၌လည်းကောင်း၊ တိဏာဒီဟိ–တို့ဖြင့်၊ ပူရေတွာ–၍၊ ယထာ–အကြင် အခြင်းအရာအားဖြင့်၊ ပဏ္ဏာ– ဖုတ်အပ်သည်၊ (သမာနာ)၊ သုပဏ္ဏာ– ကောင်းစွာကျက်သည်၊ ဟောတိ၊ ဧဝံ–ဤသို့ ကောင်းစွာ ကျက်နိုင်လောက်အောင်သော အခြင်းအရာအားဖြင့်၊ ပစိ–ဖုတ်ပြီ၊ စပန–ထပ်၍ ဆက်ဦးအုံ၊ ဧဝံ–သို့၊ ပဏ္ဏာ–ဖုတ်အပ်သော၊ သာကုဋ္ဌိကာ–သည်၊ (အဘိရူပါ–လွန်ကဲသော အဆင်းရှိသည်၊) အဟောသိ–ပြီ။ ["သာ အဟောသိ ကုဋ္ဌိကာ" ကား ပါဠိတော်ရင်းပါ၌တည်း၊ ထို့ကြောင့် အဘိရူပါ စသည်တို့နှင့်တွဲ၍ အဟောသိကို အနက်ပေးပါ။] **အဘိရူပါ**တိ – ကား၊ သုရူပါ – ကောင်းသော အဆင်းရှိသည်၊ **ပါသာဒိကာ**တိ–ကား၊ ပသာဒဇနိကာ–စိတ်၏ကြည်လင်ခြင်းကို ဖြစ်စေတတ်သည်၊ **လောဟိတိကာ**တိ–ကား၊ လောဟိတဝဏ္ဏာ–နီမြန်းသော

သူစိ ယဋ္ဌိကာ။ ။သူစိကာတိ တတ္ထ (ထိုတံခါးရွက်၌) မဇ္ဈေ ·ဆိုဒ္ဓကတွာ ပဝေသိတာ–သွင်းအပ်သော"သံကောက်" တည်း၊ ယခုအခါ၌ ထိုသံကောက်အစားသော့ကို အသုံးပြုကြသည်၊ ယဋ္ဌိကာတိ ဥပရိယောဇိတာ၊ ရှေးက ကန့်လန့် တုတ်ချောင်းကို "မင်းတုပ်"ဟု ခေါ်၏၊ (သေနာသနက္ခန္ဓက အဋ္ဌကထာ၊) [ရှေးနိဿယ၌ "သူစိ–ကျည်သေး၊ ယဋ္ဌိကာ–ကျည်မ" ဟု ပေး၏။]

အဆင်းရှိသည်၊ [လောဟိတ်ယသော အတ္ထိတိ လောဟိတိကာ။] **ကိ**ံ**ကိ**ဏိ**ကသ**ဒ္ဒါ**တိ**–ကား၊ ကိ**ံ**ကိဏိ**ကဇာလသ**–ချုဉယ်အပေါင်း၏၊ သဒ္ဒါ–သည်၊ ("ဟောတိ သေယျထာပိ–ဖြစ်သကဲ့သို့" ဟု ပါဠိတော်၌ စပ်၊) ကိရ–ချဲ့၊ နာနာရတနေဟိ–အမျိုးမျိုးသော ရတနာတို့ဖြင့်၊ ကတသ– ပြုအပ်သော၊ ကိ**ံ**ကိဏိ**ကဇာလသ**–ချုဉယ်အပေါင်း၏၊ သဒ္ဒါ–သည်၊ ဟောတိ ယထာ–ကဲ့သို့၊ ဧဝံ–တူ၊ ဝါတပါနဿ ရိကာဒီဟိ–လေသောက်ပြတင်းပေါက်အကြား အစရှိသည်တို့ဖြင့်၊ ပဝိဋ္ဌေန–ဝင်လာသော၊ ဝါတေန– လေသည်၊ သမာဟတာယ–ကောင်းစွာတိုက်ခတ်အပ်သော၊ တသာ ကုဋ္ဌိကာယ–၏၊ သဒ္ဒါ–သည်၊ အဟောသိ၊ ဧတေန–ဤကိ**ံ**ကိ**ဏိ**ကသဒ္ဒါ အစရှိသောပါဠိဖြင့်၊ အသာ–ထိုကျောင်းငယ်၏၊ အန္တောစ–အတွင်း၌လည်းကောင်း၊ ဗဟိစ–အပြင်ဘက်၌လည်းကောင်း၊ သုပက္ကဘာဝေါ–ကောင်းစွာကျက်သည်၏ အဖြစ်သည်၊ ဝါ–ကို၊ ဒဿိတော ဟောတိ၊ ပန–ဝါဒန္တ ရကား၊ **မဟာအဋ္ဌကထာယံ**–၌၊ **ကိ**ံ**ကိ**ဏိ**ကာ**တိ–ကား၊ ကံသဘာဇနံ– ကြေးခွက်တည်း၊ တသ္မာ, အဘိဟတသ–တီးခေါက်အပ်သော၊ ကံသဘာဇနသ–၏၊ သဒ္ဒါယတာ– ကဲ့သို့၊ ဧဝံ–ဤအတူ၊ ဝါတပဟတာယ–လေသည်တိုက်ခတ်အပ်သော၊ အသာ–၏၊ သဒ္ဒါ အဟောသိ၊ ဣတိ ဝုတ္တံ။

(ကြ) ၈၅။ **ကိ**ံ**တေ ဘိက္ခဝေ**တိ**ဘ**ဏ္ဍ–၌၊ ဇာနန္တော–သိတော်မူလျက်သာလျှင်၊ ဘဂဝါ–သည်၊ ကထာသမုဋ္ဌာပနတ္ထံ–စကားကို ဖြစ်ပေါ်စေခြင်းအကျိုးငှာ၊ ဝါ–စကားလက်စ ရစေခြင်းအကျိုးငှာ၊ ပုစ္ဆိ–မူပြီ၊ (ဣတိ–သို့၊ အတ္ထော–ကို၊ ဝေဒိတဗ္ဗော–၏၊ ဘဏ္ဍ၏ စပ်ပုဒ်မရှိ၍ ထည့်သည်။) **ဘဂဝတော ဘေမတ္ထံ အာရောစေသုန္တိ** – ကား၊ သဗ္ဗမတ္ထိကာမယာယ–အလုံးစုံမြေညက်ဖြင့် ပြုအပ်သော၊ ကုဋ္ဌိကာယ–၏၊ ဝါ–ကို၊ ကရဏာဘာဝံ–ပြုအပ်သည်၏ အဖြစ်ကို၊ [ကရဏာဘာဝန္တိ–ကတဘာဝံ၊ ယုပစ္စည်းကံဟော၊] အာဒိတော–မှ၊ ပဋ္ဌာယ–၍၊ ဘဂဝတော–အား၊ အာရောဝေသုံ–နှံပြီ၊ **ကထံ ဟိ နာမ သော၊ ပေ၊ ကရိဿတိ**တိ ဣဒံ–ဩတိ ဟူသော ဤသဒ္ဒါသည်၊ အတီတတ္ထေ–အတိတ်အနက်၌၊ အနာဂတဝစနံ– အနာဂတ်ဝိဘတ်ရှိသော သဒ္ဒါတည်း၊

ကိံ**ကိ**ဏိ**ကဇာလသ**။ ။ "ကိဋ္ဌိကိဏ–အနည်းငယ်သောအသံကို၊ ကရောတိတိ ကိ**ံ**ကိ**ဏိ**" ဟု ထောမနိဗိရှိ၏၊ ကသည် ခုဒ္ဒကအနက်ဟော၊ ချုဉယ်ကလေး၊ ဇာလ သဒ္ဒါသည် အဘိဓာန်လာအနက်တို့တွင် ဤနေရာ၌ သမူဟအနက်သင့်၏၊ "ချုဉယ် ကလေးများ၏ အသံတွေကဲ့သို့ ကျောင်းကလေးမှာလည်း အသံတွေမြည်သည်–ဟူလို၊ [ရှေးနိသယ၌ "ရှေချုကွန်ရက်၏" ဟုပေး၏။]

[ဤ၀ါကျ၌ "ကရိသ'တိ" ကိုဆိုသည်။] အကာသိ (နာမ)–ပြုရတုံ့ဘိသနည်း၊ ဣတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ၊ [ဤသို့ ပါဠိတော် နာမသဒ္ဒါနှင့် တွဲပေး၊] တသ–ထိုအတိတ်အနက်၌ အနာဂတ်ဝိဘတ်၏၊ လက္ခဏံ–မှတ်ကြောင်းသုတ်ကို၊ သဒ္ဒသတ္ထတော–သဒ္ဒါကျမ်းမှ ပရိယေသိတဗ္ဗံ–ရှာမှီးရာ၏၊ ၀ါ–ပါလေ။

နု ဟိ နာမ ဘိက္ခဝေ၊ ပေ၊ ဘဝိဿတိတိ ဧတ္ထ–၌၊ **အနုဒယာတိ–ကား**၊ အနုရက္ခဏာ–အဖန်ဖန်စောင့်ရှောက်ခြင်းသည်၊ ဧတေန– ဤအနုဒယာဟူသောပုဒ်ဖြင့်၊ မေတ္တာပုဗ္ဗဘာဂ်–မေတ္တာစျာန်၏ ရှေ့အဖို့၌ဖြစ်သော မေတ္တာကို၊ ဒဿေတိ–ပြတော်မူ၏၊ **အနုကမ္ပာတိ–ကား**၊ ပရဒုက္ခေန–သူတစ်ပါးတို့၏ ဆင်းရဲခြင်းကြောင့်၊ စိတ္တကမ္ပနာ–စိတ်၏ တုန်လှုပ်ခြင်းသည်၊ **အဝိဟေသာတိ–ကား**၊ အဝိဟိံသနာ–မညှဉ်းဆဲခြင်းသည်၊

သဒ္ဒသတ္ထတော ပရိယေသိတဗ္ဗံ။ ။နာမေ ဂရဟာ၀ိမ္ပယေသု (မောဂ္ဂလ္လာန်, ၆ကဏ္ဍ, ၂–သုတ်) [နာမေ–နာမနိပါတ်ရှိလသော်၊ ဂရဟာ ဝိမ္ပယေသု–ကဲ့ရဲ့ခြင်း,အံ့သြခြင်း အနက်တို့ကို၊ ဂမျမာနေသု– သိအပ်ကုန်သော်၊ ဩတ္ပာဒယော–ဩတိအစရှိသော ဝိဘတ်တို့သည်၊ ဟောန္တိ။] ဤသုတ်၌ ဤ ပါဠိတော်ပုံစံနှင့်တကွ များစွာသော ပုံစံတို့ကို ထုတ်လေသည်၊ ပါဏိနီ, ဆန်းကျမ်းစသော သက္ကတသဒ္ဒါကျမ်းများ၌လည်း ဤသုတ်မျိုး ပါရှိ၏၊ သဒ္ဒနီတိ၌ကား–"ကထံဟိ နာမ ယောဂေနာတိတော အနာဂတသဿ ဝ ပယောဂေါ ဟောတိ= ကထံဟိ+နာမပုဒ်တို့နှင့် ယှဉ်ရာ၌ အတိတ်အနက်ဝယ် အနာဂတ်ကဲ့သို့ ပြယုဂ်ရှိ၏" ဟု သုတ်တည်လေ၏၊ ဤသို့ သက္ကတပါဠိ သဒ္ဒါကျမ်းများ၌ သုတ်ရှိသောကြောင့် "လက္ခဏံ သဒ္ဒသတ္ထတော ပရိယေသိတဗ္ဗံ" ဟုမိန့်သည်။

အနုရက္ခဏာ၊ ပေ၊ ဒဿေတိ။ ။ "ဒယ–ရက္ခဏေ" ဟူသောဓာတ်နက်အရဒယာကို ရက္ခဏာ ဟု ဖွင့်သည်၊ ထိုအနုရက္ခဏာအနက်ကို အတွင်းပြု၍ အနုဒယာသဒ္ဒါသည် မေတ္တာ, ကရုဏာ ၂မျိုးလုံးကို ဟောနိုင်၏၊ သို့သော် အနုကမ္ပာ အဝိဟေသာပုဒ်တို့က ကရုဏာကိုဟောလတ္တံ့, ဖြစ်သောကြောင့် ဂေါ၀လိဝဒ္ဓနည်း, ပုညညာဏသမ္ဘာရနည်းဖြင့် အနုဒယာပုဒ်က မေတ္တာကိုသာ ဟောရတော့၏၊ မေတ္တာစျာန်၏ရှေ့၌ဖြစ်သမျှမေတ္တာကို "မေတ္တာပုဗ္ဗဘာဂ" ဟုဆိုသည်၊ ထို့ကြောင့် "အပ္ပမတ္တိကာပိ=အနည်းငယ်သော မေတ္တာသည်လည်း၊ နု ဘဝိဿတိ နာမ"ဟုမိန့်တော်မူလတ္တံ့၊ [မေတ္တာစျာနသ ပုဗ္ဗဘာဂ ဘူတံ သဗ္ဗသတ္တေသု ဟိတဖရဏမေတ္တံ၊– ဋီကာ။] "မေတ္တာယ+ ပုဗ္ဗဘာဂေါ မေတ္တာပုဗ္ဗဘာဂေါ"ဟု ပြု၊ တချို့က" ပုဗ္ဗဘာဂ" အရ ဥပစာရမေတ္တာကိုသာ ယူကြ၏၊ ထိုအယူကို "အပ္ပမတ္တိကာပိ" ဖြင့်စဉ်းစားပါ။

စိတ္တကမ္ပနာ။ ။ အနုကမ္ပာကို "စိတ္တကမ္ပနာ" ဟု သဒ္ဒတ္ထဖွင့်သည်၊ ဤအဖွင့်သည် "ပရဒုက္ခေ သတိ သာဓုနံ ဟဒယကမ္ပနံ ကရောတီတိ ကရုဏာ" ဟူသော ဝိဂ္ဂဟနှင့်ထပ်မိ၏၊ ဤအဖွင့်အတိုင်းပင် "အနုကမ္ပံ ဥပါဒါယ" စသည်၌လည်း "အနုကမ္ပံ–စိတ်၏တုန်လှုပ်ကြောင်း ကရုဏာကို၊ ၀ါ–သနားခြင်းကို" ဟုပေးပါလေ၊ "သနားစောင့်ရှောက်ချီးမြှောက်ခြင်းကို" ဟု ပေးကြသောအနက်ကို စဉ်းစားပါ။

ဧတေဟိ– ဤအနုက်မှာ အဝိဟေသာ ဟူသော ပုဒ်တို့ဖြင့်၊ ကရုဏာပုဗ္ဗဘာဂ်–ကရုဏာစျာန်၏ ရှေ့အဖို့ဌဖြစ်သော ကရုဏာကို၊ ဒသေတိ–မူ၏၊ ဣဒံ ဝုတ္တံ ဟောတိ၊ ဘိက္ခဝေ–တို့၊ တသမောဃပုရိသသဿ–ထိုမဂ်ဖိုလ်မှ အချည်းနှီးဖြစ်သော ယောကျ်ား၏၊ ပဏဝိခဏေန၊ ပေ၊ အဂ္ဂိဒါနေသု–မြေတူးခြင်း, မြေညက်နယ်ခြင်း, မီးပေးခြင်းတို့ဌ၊ [စိက္ခလ္ဝ–မတ္တိကာ၊] ဗဟူ–နှင့်သော၊ ခုဒ္ဒါနုခုဒ္ဒကေ–ငယ်ကုန်သာ၍ ငယ်ကုန်သော၊ ပါဏေ– သတ္တဝါတို့ကို၊ ဗျာပာဒေန္တေသု (ဝိ+အာပာဒေန္တေသု)–ညှဉ်းဆဲစဉ်၊ ဝိနာသေန္တေသု– ဖျက်ဆီးစဉ်၊ တေသုပါဏေ သု–တို့ဌ၊ မေတ္တာ ကရုဏာနံ–မေတ္တာစျာန် ကရုဏာစျာန်တို့၏၊[အပ္ပနာပတ္တ မေတ္တာ ကရုဏာနံ၊] ပုဗ္ဗဘာဂမတ္တာပိ–ရှေ့အဖို့မျှလည်းဖြစ်သော၊ အနုဒယာ–စီးပွားဖြင့် စောင့်ရှောက်ခြင်းသည်၊ ဝါ–စီးပွားဖြင့် စောင့်ရှောက်ကြောင်း မေတ္တာသည်၊ အနုကမ္ပာ–စိတ်၏ တုန်လှုပ်ခြင်းသည်၊ ဝါ– စိတ်၏ တုန်လှုပ်ခြင်းကြောင်း ကရုဏာသည်၊ အဝိဟေသာ–သည်၊ နှ ဟိ နာမ ဘဝိဿတိ–မဖြစ်လေယောင်တကား၊ ဝါ–မဖြစ်လေရော့သလား၊ အပ္ပမတ္တိကာပိ–အနည်းငယ်လည်းဖြစ်သော မေတ္တာ ကရုဏာသည်လည်း၊ နှ ဘဝိဿတိ နာမ–တကား၊ ဣတိ (ဝုတ္တံ ဟောတိ)။

မာ ပစ္ဆိမာ၊ပေ၊ အာပဒ္ဒိတိ–ကား၊ ပစ္ဆိမော–နောက်ဌဖြစ်သော၊ ဧနသမ္ဘဝေ–လူအပေါင်းသည်၊ ပါဏေသု–တို့ဌ၊ ပါတဗျဘာဝံ–ဖျက်ဆီးနိုင်သည်၏ အဖြစ်သို့၊ [ပါတဗျဘာဝန္တိ–ဝိနာသေတဗ္ဗတံ၊ (ဋီကာ)၊ "ဘူတဂါမပါတဗျတာယ" ဌ ပါတဗျ ပုဒ်ကဲ့သို့ ပါဓာတ်သည် ဝိနာသန အနက်ဟောဟု သိစေ၏၊] မာ အာပဒ္ဒိ–မရောက်ပါစေလင့်၊ ဗုဒ္ဓကာလေပိ–ဘုရားလက်ထက်တော်အခါဌသော်မှလည်း၊ [ပိ–ကားသမ္ဘာဝနာ၊] ဘိက္ခူဟိ–တို့သည်၊ ဧဝံ–သို့၊ ကတံ–ပြုအပ်ပြီ၊ ဤဒိသေသု–နှင့်သော၊ ဌာနေသု–အရာတို့ဌ၊ [ကျောင်းအိမ်ဆောက်ခြင်း, ရေတွင်း တူးခြင်း အစရှိသော အရာတို့ဌ၊] ပါဏာတိပါတံ–ပါဏာတိပါတအမှုကို၊ ကရောန္တာနံ–ပြုကုန်သော ရဟန်းတို့၏၊ ဒေါသော–အပြစ်သည်၊ နတ္ထိ၊ ဣတိ–ဤသို့၊ မညိတ္တာ–

မှတ်ချက်။ ။အရှင်ဓနိယဌ ကုဋီဆောက်လုပ်ရာဝယ် ပိုးငယ်ကလေးများကို သေစေလိုသော စေတနာမရှိပါပေ၊ သို့သော် အရင်းခံကရုဏာ မရှိခြင်းကြောင့်သာ "ငါက မြေတူးမှုစသည်ကို ပြုလျှင် ပိုးကောင်ကလေးတွေ သေကြလိမ့်မည်" ဟု ဆင်ခြင်မှု မရှိရကား ထို မဆင်မခြင်ပြုမှုကြောင့် ရှင်ဓနိယကို ပြစ်တင်ကဲ့ရဲ့တော်မူသည်။

ပါဏာတိပါတံ။ ။ ရှင်ဓနိယသည် ပါဏာတိပါတကို မပြုပါ၊ သို့သော်အများက "ပါဏာတိပါတမှုပြုသည်" ဟု ထင်သောကြောင့် ထိုအထင်အတိုင်း " ပါဏာတိပါတံကရောန္တာနံ"ဟုဆိုသည်။

မှတ်ထင်၍၊ ဣမသေ-ဤရှင်ခနိယ၏၊ ဒိဋ္ဌာနုဂတိ-အယူကို အစဉ်လိုက်ခြင်းသို့၊ [ဒိဋ္ဌိယာ- (ကျောင်း အိမ် ဆောက်ခြင်းစသော ဤကိစ္စမျိုးဌ ပါဏာတိပါတကို ပြုကောင်း၏ ဟူသော) အယူကို + အနုဂတိ - အစဉ်လိုက်ခြင်း၊] အာပဇ္ဇမာနာ-ရောက်သော၊ ပစ္ဆိမာ-သော၊ ဇနတာ-သည်၊ ပါဏော-တို့ကို၊ ဇဝံ-သို့၊ [ဤအရှင်ခနိယ ပြုအပ်သည့်အတိုင်း၊] မာ မည်-မမှတ်ထင်ပါစေလင့်၊ [ယထာ ထေရေန ကတံ, ဇဝံ မာ မည်၊] ဣတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ၊ ဇဝံ-လျှင်၊ ခနိယံ-ကို၊ ဂရဟိတွာ-ကဲ့ရဲ့တော်မူပြီး၍၊ **နု စ ဘိက္ခဝေ၊ ပေ၊ ကာတဗ္ဗာတိ**-ဟူ၍၊ အာယတိ-နောင်အခါ၌၊ တာဒိသာယ-သော၊ ကုဋ္ဌိကာယ-ကို၊ ကရဏံ-ကို၊ ပဋိက္ခိပိ-မူပြီ၊ စ-ဆက်၊ ပဋိက္ခိပိတွာ-မူပြီး၍၊ ယော ကရေယျ, အာပတ္တိ ဒုက္ကဋသာတိ-ဟူ၍၊ သဗ္ဗမတ္တိကာမယကုဋ္ဌိကာကရဏော-အလုံးစုံ မြေ ညက်ဖြင့် ပြုအပ်သော ကျောင်းငယ်ကို ပြုခြင်း၌၊ အာပတ္တိ-ကို၊ ထပေသိ-မူပြီ၊ တသ္မာ-ကြောင့်၊ (အာပတ်သင့်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊) ယောပိ-အကြင် ရဟန်း သည်လည်း၊ ပထဝီ ခဏာနာဒိနာ- မြေတူးခြင်း အစရှိသော အမှုဖြင့်၊ ပါဏေသု-တို့၌၊ ပါတဗျတံ-သို့၊ အနာပဇ္ဇန္တော-မရောက်ဘဲ၊ တာဒိသံ-သော၊ [အံ့ချို့စာအုပ်၌၊ ပိ-ပါ၏၊ မကောင်း၊] ကုဋ္ဌိကံ-ကို၊ ကရောတိ-၏၊ သောပိ-ထိုရဟန်းသည်လည်း၊ ဒုက္ကဋ်-သို့၊ အာပဇ္ဇတိ-၏။

ပန-ဆက်၊ ပထဝီခဏာနာဒီဟိ-တို့ဖြင့်၊ ပါဏေသု-တို့၌၊ ပါတဗျတံ-သို့၊ အာပဇ္ဇန္တော-လျက်၊ ယံယံ ဝတ္ထုံ-အကြင်အကြင် (မြေတူးခြင်းစသော) ဝတ္ထုကို၊ ဝီတိက္ကမတိ-လွန်ကျူး၏၊ တတ္ထ တတ္ထ-ထိုထို (မြေတူးခြင်း အစရှိသော) ဝတ္ထု၌၊ ဝုတ္တမေဝ- ဟောတော်မူအပ်ပြီးသည်သာလျှင် ဖြစ်သော၊ (ပထဝီခဏန, ဘူတဂါမ-စသည်ကို ရည်ရွယ်သည်။) အာပတ္တိ-သို့၊ အာပဇ္ဇတိ-၏၊ ခနိယတ္ထေရသ-၏၊ အာဒိကမ္မိကတ္တာ- အစအမှု၌ ယှဉ်သူ၏အဖြစ်ကြောင့်၊ အနပတ္တိ-အနာပတ်တည်း၊ ["ယော ကရေယျ, အာပတ္တိ ဒုက္ကဋသ" အရ ဟောတော်မူအပ်သော အာပတ်သည် အရှင်ခနိယမှာ အာဒိကမ္မိက ဖြစ်သောကြောင့် မသင့်-ဟူလို။] သေသာနံ-အရှင်ခနိယမှ ကြွင်းကုန်သော၊ သိက္ခာပဒံ-ကို၊ ["နု ဘိက္ခဝေ သဗ္ဗမတ္တိကာမယာ" စသော သိက္ခာပုဒ်ကို၊] အတိက္ကမိတွာ-ကျူးလွန်၍၊ ကရောန္တာနမ္ပိ-ပြုကုန်သော ရဟန်းတို့၏ လည်းကောင်း၊ ကတံ-သူတစ်ပါး ပြုအပ်ပြီးသော ကုဋ္ဌိကို၊ လဘိတွာ-၍၊ တတ္ထ-ထိုကုဋ္ဌိ၌၊ ဝသန္တာနမ္ပိ-တို့၏လည်းကောင်း၊ ဒုက္ကဋမေဝ-သည်သာ (ဟောတိ)၊ [သူတစ်ပါး ပြုအပ်ပြီးသော ကုဋ္ဌိ၌ နေကောင်းသေးလျှင် အဖျက် ခိုင်းတော်မမူရာ၊ အဖျက် ခိုင်းတော်မူခြင်းကို ထောက်၍ "မနေကောင်း" ဟု သိသာ၏၊ ထို့ကြောင့်

"နေလျှင် ဒုက္ခင်္ဇ" ဟု အဋ္ဌကထာမိန့်သည်။] ပန-အနွယကား၊ ဒဗ္ဗသမ္ဘာရမိသကာ-သစ်, ဝါး စသည်တို့ဖြင့် ရောအပ်သော ကျောင်းငယ်သည်၊ ယထာဝါ တထာဝါ-ဟုတ်ဟုတ် ညားညားသော အခြင်းအရာအားဖြင့်၊ မိသာ-ရောအပ်သည်၊ ဟောတု-စေ၊ ဝဋ္ဋတိ-၏၊ [အောက်ခံမြေညက်ခုံပေါ်၌ သစ်,ဝါးရောခြင်း စသည်ဖြင့် တစ်နည်းနည်းရောလျှင် အပ်၏၊] သုဒ္ဓမတ္တိကာမယာဝ-သက်သက် မြေညက်ဖြင့် ပြုအပ်သော ကျောင်းငယ် သည်သာ၊ နု ဝဋ္ဋတိ-မအပ်၊ သာပိ-ထိုသုဒ္ဓမတ္တိကာမယ ကျောင်းငယ်သည်လည်း၊ ဣဋ္ဌကာဟိ-အုတ်တို့ဖြင့်၊ ဂိဠ္ဌကာဝသထ သခ်ေပန-အုတ်တိုက်အသွင်ဖြင့်၊ ကထာ- ပြုအပ်သောကျောင်းသည်၊ ဝဋ္ဋတိ-၏၊ [ဂိဠ္ဌကာဟိ ဧဝ-အင်္ဂတေမပါ, မြေနီသရွတ်တို့ ဖြင့်သာ+ကတောာ-ပြုအပ်သော (အင်္ဂတေလည်း မသုတ်အပ်သော) + အာဝသထော ဂိဠ္ဌကာဝသထော။]

ဧဝံ ဘန္တေတိ ခေါ၊ **ယေ**၊ ဘိက္ခူ**သု**တိ-ကား၊ ဘဂဝတော-၏၊ ဝစနံ-တော်ကို၊ သမ္မဋ္ဌိစ္ဆိတ္တာ- ဝန်ခံပြီး၍၊ ကဒ္ဒေဟိစ-သစ်သားတို့ဖြင့်လည်းကောင်း၊ ပါသာဏေဟိစ-ကျောက်ခဲတို့ဖြင့်လည်းကောင်း၊ တံ ကုဋိကံ-ကို၊ ဝိကိရန္တာ-ဖရိုဖရဲဖြန့်ကြဲကုန်လျက်၊ (မှုန့်မှုန့်ညက်ညက် ပြုကုန်လျက်)၊ [ဝိကိရန္တာ-စုဏ္ဏဝိစုဏ္ဏံ ကရောန္တာ၊] ဘိန္ဒိ**သု**-ဖျက်ကြကုန်ပြီ၊ အထ ခေါ အာယသ္မာ ဥနိယောတိ အာဒိမှ- အစရှိသော ဝါကျ၌၊ အယံ- ဤဆိုအပ်လတ္တံ့ကား၊ သခ်ေပတ္ထော-အကျဉ်းချုပ်အနက်တည်း၊ ဥနိယော-သည်၊ ဧကပဿေ-ကျောင်း၏ဘေးတစ်ဖက်၌၊ ဒိဝါဝိဟာရံ-နေ့အခါ၌နေခြင်းငှာ၊ ဝါ-နေ့အခါဝယ် နေရာအရပ်၌၊ [နိသိန္နော-သည် အကမ္မက ဓာတ်ဖြစ်၍ "ကို"ဟု မပေးရ၊] နိသိန္နော-ထိုင်နေသည်၊ (ဟုတ္တာ၊) တေန သဒ္ဒေန-ထိုကျောင်းဖျက်သံကြောင့်၊ အာဂန္တာ-၍၊ တေ ဘိက္ခူ-တို့ကို၊ အာဝုသော-အရှင်ဘုရားတို့၊ တုမှေ-တို့သည်၊ ကိသ- ကြောင့်၊ မေ-၏၊ ကုဋိံ-ကို၊ ဘိန္ဒထ-ဖျက်ကြပါကုန်သနည်း၊ ဣတိ-သို့၊ ပုစ္ဆိတ္တာ-မေး၍၊ ဘဂဝါ-သည်၊ ဘေဒါပေသိ-ဖျက်စေတော်မူပြီ၊ ဣတိ-သို့၊ သုတ္တာ-၍၊ သုဗ္ဗစတာယ-ကောင်းစွာ ပြောဆိုအပ်သော စကားရှိသူ၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ ဝါ-ပြောဆို၍ လွယ်သူ၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ သမ္ပဋိစ္ဆိ-လက်ခံပြီ၊ ဣတိ အယံ-ကား၊ သခ်ေပတ္ထော-တည်း၊ ["သမ္ပဋိစ္ဆိတိ"ဟု "ဣတိ"ပါစေ။]

ပန-ပရိဟာရပက္ခမှုတစ်ပါး စောဒကပက္ခကိုဦးအံ့၊ ကသ္မာ-ကြောင့်၊ ဘဂဝါ-သည်၊ အတိမဟန္တေန-အလွန်ကြီးစွာသော၊ ဣမိနာ ဥဿာဟေန-ဤအားထုတ်ခြင်းဖြင့်၊ အတ္တနော-၏၊ ဝသနတ္ထံ-နေခြင်းအကျိုးငှာ၊ ကတံ-ပြုအပ်ပြီးသော၊ ကုဋိကံ-ကို၊

ဘေဒါပေသိ- ဖျက်စေတော်မူသနည်း၊ ဧတသ-ဤ အရှင်ဓနိယ၏၊ ဧတ္ထ- ဤ ကျောင်းငယ်၌၊ ဝယကမ္မမ္ပိ- ကုန်ကျမှုသည်လည်း၊ အတ္ထိ နု- ရှိသေးသည် မဟုတ်ပါလော၊ ဣတိ-ဤကား စောဒနာတည်း၊ ကိဉ္စာပိ အတ္ထိ-အံ့ကယ်၍ကား ရှိပါပေ၏၊ အထ ခေါ-ထိုသို့ပင် ရှိပါသော်လည်း၊ နံ-ထိုကျောင်းငယ်ကို၊ ဘဂဝါ-သည်၊ အကပ္ပိယာ-မအပ်၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ ဘိန္နာပေသိ-ပေပြီ၊ တိတ္ထိယဓေေ-တိတ္ထိတို့၏အလံတည်း၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ ဘိန္နာပေသိ-ပြီ၊ အယံ-ပြီးကား၊ ဧတ္ထ-ဤ အဋ္ဌကထာ၌၊ ဝိနိစ္ဆယော-အဆုံးအဖြတ်တည်း၊ အဋ္ဌကထာယံ ပန-မဟာအဋ္ဌကထာ၌ကား၊ သတ္တာနုဒယာယ၊ ပေ၊ ပဋိသေနာယာတိ အာဒီနိ-အစရှိကုန်သော၊ အညာနိပိ- အခြားလည်းဖြစ်ကုန်သော၊ ကာရဏာနိ-တို့ကို၊ ဝုတ္တာနိ-နှင့်ပြီ၊ [သတ္တာနုဒယာယ-သတ္တဝါတို့ကို စောင့်ရှောက်ခြင်းငှာ၊ (ဘိန္နာပေသိ-မူပြီ၊) ပတ္တစီဝရ ဂုတ္တတ္ထာယ-သပိတ်သင်္ကန်း၏ လုံခြုံသည်၏ အဖြစ်အကျိုးငှာ၊ (ဘိန္နာပေသိ၊ "ဂုတ္တဘာဝတ္ထာယ"ဟုဆိုလိုလျက် "ဘာဝ"ပုဒ်ကျေသည်၊) သေနာသနဗာဟုလ္ယ ပဋိသေနာယ- ကျောင်း၏ များသည်၏အဖြစ်ကို တားမြစ်ခြင်း အကျိုးငှာ၊ (ဘိန္နာပေသိ-ပြီ၊) တသ္မာ-ကြောင့်၊ ဣဒါနိပိ-ယခုခေတ်၌လည်း၊ ဗဟုသုတော-များသောသုတရှိသော၊ ဝိနယညူ-ဝိနည်းကို တတ်သိသော၊ ယော ဘိက္ခု-သည်၊

ဝယကမ္မပိ။ ။မြေတူးခြင်း-တံခါးရွက်စသော သစ်သားဆိုင်ရာကို ပြုလုပ်ခြင်းတို့၌ ရှင်ဓနိယကိုယ်တိုင် မတတ်နိုင်ရကား ငှားရလိမ့်မည်၊ ငှားရလျှင်လည်း အပ်သောနည်းဖြင့် လက်ခပေးရမည်ဖြစ်၍ ကုန်ကျစရိတ်ရှိသည်၊ ထို့ကြောင့် ဖျက်သူတို့မှာဂီဝါ (အစားပေး) ထိုက်သည် မဟုတ်ပါလား-ဟူလို။

တိတ္ထိယဓေေ။ ။ဘိက္ခုနှင့် အကပ္ပိယတ္တာ ဓဝ တိတ္ထိယဝတာနုရူပတ္တာ တိတ္ထိယဓေေ= ရဟန်းတို့အား မအပ်လျှင် တိတ္ထိတို့ အကျင့်အားလျော်သော ကုဋိဖြစ်နေရကား တိတ္ထိတို့၏ အလံ (တိတ္ထိတို့သည် ထို ကုဋိနှင့် အလားတူသော စာဋိ (အိုးစရည်းကြီး) စသည်၌ နေလေ့ရှိရကား တိတ္ထိတို့၏ အမှတ်အသား)ဖြစ်သည်။

အညာနိပိ။ ။ထိုကုဋိမျိုးလုပ်ရာ၌ မြေတူးမှုစသည်ကြောင့် ပျက်စီးမည့် သတ္တဝါတို့ကို စောင့်ရှောက်တော်မူလိုခြင်းသည် သတ္တာနုဒယတည်း၊ ထိုကုဋိမျိုးသည် အအေးအပူလည်း မမှ, သူခိုးများဖျက်ဖို့လည်း လွယ်၏၊ ထို့ကြောင့် ထိုကုဋိ၌ ထားအပ်သော ပတ္တစီဝရတို့ဆွေးမြည့်လွယ်၏ လုံလည်း မလုံခြုံ၊ ထိုသို့ မဖြစ်စေခြင်းသည် ပတ္တစီဝရဂုတ္တတည်း၊ ထို ကုဋိကို ခွင့်ပြုလိုက်လျှင် ကျောင်းအမျိုးအစားတွေ များလွန်းလာဖွယ် ရှိခြင်းသည် သေနာသနဗာဟုလ္ယတည်း၊ ဤသို့စသော အကြောင်းများကို "အညာနိပိ" ဟု ဆိုသည်၊ ဝိဖြင့် မိမိပြခဲ့သော အကြောင်း ၂ မျိုးကိုလည်း ပေါင်း။

အည်–သော၊ ဘိက္ခု–ကို၊ အကပ္ပိယံ–မအပ်သော၊ ပရိက္ခာရံ–ကို၊ ဂဟေတွာ–၍၊ ဝိစရန္တံ–လှည့်လည်နေသည်ကို၊ ဒိသွာ– ၍၊ တံ–ထိုပရိက္ခရာကို၊ ဆိန္နာပေယျဝါ–ဖြတ်မူလည်း ဖြတ်စေအံ့၊ ဘိန္နာပေယျဝါ–ခွဲမူလည်းခွဲစေအံ့၊ သော– ထိုရဟန်းသည်၊ အနုပဝဇ္ဇော–ကဲ့ရဲ့ထိုက်သော အပြစ်မရှိ၊ [အနုပဝဇ္ဇော–နတ္ထိ+ဥပဝဇ္ဇံ ယဿတိ အနုပဝဇ္ဇော၊ "ဒေါသံ အာရောပေတွာ နဝတ္တေတွော" ဟု ဋီကာ ဖွင့်သည်ကား အဓိပ္ပာယတ္ထ၊ ထို အနုပဝဇ္ဇကို "နေဝ စောဒေတဗ္ဗော" စသည်ဖြင့် အဓိပ္ပာယ်ဖော်သည်။] နေဝ စောဒေတဗ္ဗော–မစောဒနာထိုက်၊ နသာရေတဗ္ဗော– အပြစ်ကို အမှတ်မရစေထိုက်၊ တံ–ထိုရဟန်းကို၊ မမ–၏၊ ပရိက္ခာရော–ကို၊ တယာ–သည်၊ နာသိတော–ဖျက်ဆီးအပ်ပြီ၊ တံ–ထိုပရိက္ခရာကို၊ ဝါ–ထိုပရိက္ခရာ၏ တန်ဖိုးကို၊ ဒေဟိ–လော့၊ ဣတိ–သို့၊ ဝတ္တုံ–ပြောဆိုခြင်းငှာ၊ နေ လဗ္ဘာ–မရအပ်။

တတြ–ထို အကပ္ပိယပရိက္ခရာကို ဖျက်စေရာ၌၊ အယံ–ဤဆိုအပ်လတ္တံ့ကား၊ ပါဋိမုတ္တကော–ပါဋိတော်မှ လွတ်သော၊ **ကပ္ပိယာကပ္ပိယပရိက္ခာရဝိနိစ္ဆယော**– အပ်, မအပ် ပရိက္ခရာကို ဆုံးဖြတ်ကြောင်း စကားတည်း၊ ကေစိ– အချို့ ရဟန်းတို့သည်၊ တာလပဏ္ဏာစ္ဆဒ္ဒံ–ထန်းရွက်ထီးကို၊ အန္တောဝါ–အတွင်းဘက်၌ သော်လည်းကောင်း၊ ဗဟိဝါ– ပြင်ဘက်၌ သော်လည်းကောင်း၊ ပဠဝဏ္ဏေန–နီလစသား ငါးပါးသော အဆင်းရှိသော၊ သုတ္တေန–ရောင်စုံချည်ဖြင့်၊ သိဗ္ဗန္တာ–ချုပ်စပ်ကုန်လျက်၊ ဝဏ္ဏမဋ္ဌ–ပြေပြစ် ညက်ညောသောအဆင်းရှိသည်ကို၊ ကရောန္တိ–နိ၏၊ တံ–ထိုသို့ပြုခြင်းသည်၊ နေ ဝဋ္ဋတိ–မအပ်၊ ပန–အနွယကား၊ ဧကဝဏ္ဏေန–တစ်မျိုးသော အဆင်းရှိသော၊ နီလေနဝါ–အညိုမှုလည်းဖြစ်သော၊ ပီတကေနဝါ–အရွှေမှုလည်းဖြစ်သော၊ [အညိုဂုဏ်ဖြင့် ဂုဏီချည်ခြုပ်ကိုယူ၊ ဂုဏ္ဌပစာရတည်း၊ ပီတကဋ္ဌလည်းနည်းတူ။] ယေနကေနစိ–အမှတ်မထား တစ်ပါးပါးသော၊ သုတ္တေန–ဖြင့်၊ အန္တောဝါ–ဋ္ဌလည်းကောင်း၊ ဗဟိဝါ–ဋ္ဌလည်းကောင်း၊ သိဗ္ဗိတုံ–ချုပ်ခြင်းငှာလည်းကောင်း၊ ဆတ္တဒဏ္ဍဂ္ဂါဟကံ–ထီးရိုးကိုယူတတ်သော၊ သလာကပဋ္ဋံ–ဝါးခြမ်းခရိုင်ကို၊ ဝိနန္ဓိတုံဝါ–ဖွဲ့ကြိုးခြင်းငှာလည်းကောင်း၊

တာလပဏ္ဏာစ္ဆဒ္ဒံ။ ။ရှေးက ထန်းရွက်ဖြင့် ပြုအပ်သောကြောင့် "တာလပဏ္ဏာစ္ဆဒ္ဒံ" ဟု ဆိုဟန်တူ၏၊ ယခုခေတ်၌ အဝတ်ဖြင့် ပြုအပ်သောကြောင့် ထိုဝတ္ထုစ္ဆဒ္ဒကိုလည်း အတွင်ရှိ(သဒိသူပစာရ)အားဖြင့် တာလပဏ္ဏာစ္ဆဒ္ဒဟု ပင်ခေါ်: သို့သော်ဝတ္ထုစ္ဆဒ္ဒမှာ (ထန်းရွက်များစပ်သလို) စပ်၍ ချုပ်ဖွယ်မလို။

ဆတ္တဒဏ္ဍ၊ လေ၊ သလာကပဋ္ဋံ။ ။"ထီးရိုးကိုယူတတ်သော ထီးခရိုင်" ဟူသည် ယခုအခါ ထီး၏အတွင်းဘက်ရှိ ထီးခရိုင်ပင်တည်း၊ ထိုခရိုင်များကိုလည်း ခိုင်မြဲအောင် အရောင်တစ်မျိုးတည်း သာရှိသောကြိုးဖြင့် ဖွဲ့တုပ်နိုင်သည်။ [ဧကဝဏ္ဏေန–စသည်ကို လိုက်စေ။] [တဿ–ထို ထီးရိုး၏၊

ဝဋ္ဋတိ–အပ်၏၊ တဋ္ဌ–ထိုထီးခရိုင်ကိုလည်း၊ ထိရကရဏတ္ထံ–ခိုင်မြဲအောင်ပြုခြင်း အကျိုးငှာ၊ (ဝိနန္ဓိတုံ ဝဋ္ဋတိ–၏၊) ဝဏ္ဏမဋ္ဌတ္ထာယ–အဆင်း၏ ပြေပြစ်ညက်ညောသည်၏ အဖြစ်အကျိုးငှာ၊ နဝဋ္ဋတိ–မအပ်၊ ဆတ္တပဏ္ဏကေသု–ထီးရွက်တို့၌၊ [ထီးရွက်အဖျားတို့၌၊] မကရဒန္တကဲ ဝါ–မကန်းသွား ပုံသဏ္ဌာန်ကိုသော်လည်းကောင်း၊ အမုစန္ဒကဲဝါ–လထက်ဝက် ပုံသဏ္ဌာန်ကို သော်လည်းကောင်း၊ [ယခုဖဲထီးအဖျား၌ဝိုက်၍ထားသော ပုံမျိုး၊] ဆိန္ဒိတုံ–ငှာ၊ နဝဋ္ဋတိ၊ ဆတ္တဒဏ္ဍေ–ထီးရိုး၌၊ ဂေဟထမ္ဘေသု ဝိယ–အိမ်တိုင်တို့၌ကဲ့သို့၊ ယဋ္ဌကော ဝါ–ရေအိုးငယ်သည်လည်းကောင်း၊ [ကြာသွတ်အိုး–ဟု ပေးကြ၏၊ ကြာပန်းစိုက်၍ သွတ်၍ထားသောအိုး–ဟူလို၊] ဝါဌရူပကဲ ဝါ–ခြသေ့သစ်ကျား သားရဲရုပ်သည်လည်းကောင်း၊ နဝဋ္ဋတိ၊ သဗ္ဗတ္ထ–ထီးရိုး၏ အလုံးစုံသော အရုပ်၌၊ [ဆတ္တဒဏ္ဍေ သဗ္ဗတ္ထ၊] အာရဂ္ဂေန–ဆောက်ဖျားဖြင့်၊ [အာရဂ္ဂေန–နိခါဒနမုခေန၊ ဤနေရာ၌ အာရသဒ္ဒါသည် နိခါဒန၏ ပရိယာယ်တည်း၊] လေခါ–အရေးသည်၊ ဝါ–ကို၊ ဒိန္နာ–ပေးအပ်သည်၊ သစေပိ ဟောတိ–အကယ်၍မူလည်း ဖြစ်အုံ၊ (ဧဝံသတိ)၊ သာပိ–ထိုအရေးသည်လည်း၊ နဝဋ္ဋတိ၊ ယဋ္ဌကမ္မိ–အိုးငယ်ကိုလည်းကောင်း၊ ဝါဌရူပမ္မိ–ကိုလည်းကောင်း၊ ဘိန္ဒိတွာ–ဖျက်၍၊ ဓာရေတဗ္ဗ–ဆောင်ရာ၏၊ ဝါ–ဆောင်းရာ၏၊ လေခါပိ–ကိုလည်း၊ ယံသိတွာ ဝါ–ပွတ်တိုက်၍မူလည်း၊ အပနေတဗ္ဗာ– ဖယ်ရှားထိုက်၏၊ သုတ္တကေန ဝါ–ချည်ဖြင့်မူလည်း၊ ဒဏ္ဍော–ကို၊ ဝေဌေတဗ္ဗော–ရစ်ပတ်ထိုက်၏၊ ပန–ကား၊ ဒဏ္ဍမုန္ဒေ–ထီးရိုး၏အရင်း၌၊ အဟိစ္ဆတ္တကသဏ္ဌာနံ–မှိုငုံ သဏ္ဌာန်သည်၊ ဝဋ္ဋတိ၊ ဝါတပဗဟာရေန–လေ၏ တိုက်ခတ်ခြင်းကြောင့်၊ အစလနတ္ထံ–မလှုပ်ရှားခြင်း အကျိုးငှာ၊ ဆတ္တ မဏ္ဍလိကံ–ထီးရိုးအတွင်း၏ အဝိုင်းငယ်ကို၊ [ဆတ္တသ အန္တော ခုဒ္ဒကမဏ္ဍလံ။] ရဇ္ဇုကေဟိ–ကြိုးငယ်တို့ဖြင့်၊ ဂါဟေတွာ–ယူစေ၍၊ ဒဏ္ဍေ–ထီးရိုး၌၊ ဗန္ဓန္တိ–ဖွဲ့ကြကုန်၏၊ တသ္မိံ ဗန္ဓနဋ္ဌာနေ–ထိုဖွဲ့ရာအရပ်၌၊

အပရိဂဋ္ဌနတ္ထံ– မလျှောကျခြင်းအကျိုးငှာ၊ ဆတ္တသလာကာနံ– ထီးဌ်ပါသော ဝါးခြမ်းစိတ်တို့၏၊ မူလပဒေသဒဏ္ဍသ သမန္တတော ဒဠှံ ပဋ္ဌရံ ကတွာ သုတ္တေဟိ ဝိနန္ဒန္တိ၊ သော ပဒေသော ဆတ္တဒဏ္ဍသ သလာကပဋ္ဌရံ နာမ–ဝိမတိ။]

ယဋ္ဌကံပိ၊ ပေ၊ ဝေဌေတဗ္ဗော။ ။ရှေးက တိုင်ထိပ်၌ ရေအိုးငယ် (ကြာစိုက်အိုး)ခြသေ့စသော အရုပ်များ တပ်ထားတတ်၏၊ ထို့အတူ ထီးရိုးထိပ်၌လည်း တပ်ထားတတ်၏၊ ထိုအိုး ထိုအရုပ်များကို ဖျက်ပြီးမှ ထိုထီးကို သုံးစွဲရသည်၊ အရိုး၌ အရေးအကြောင်းများ ခြစ်၍ထားတတ်၏၊ ထိုအရေးအကြောင်းကိုလည်း ဓားဖြင့်ဖျက်၍ဖြစ်စေ, အရေးမပေါ်စေဘဲ အရိုးနှင့်အရေး တစ်ပြေးတည်းဖြစ်အောင် ကြိုးငယ်တို့ဖြင့် ရစ်ပတ်၍ဖြစ်စေ၊ ထီးကို သုံးစွဲပါ။

ဝလယမိ၀-ယက်ကောက်ကဲ့သို့၊ ဥက္ကိရိတ္တာ-အထက်သို့ တက်စေ၍၊ လေခံ-ကို၊ ထပေန္တိ-ထားကြကုန်၏၊ သာ-ထိုအရေးသည်၊ ဝဋ္ဋတိ- အပ်၏။ [၀ါတပ္ပဟာရေန-စသော ၀ါကျ၏ အဓိပ္ပာယ်မှာ ယခုထီးများကိုကြည့်၍ မရှင်းပါ၊ နားလည်သူများကို မေးကြပါလေ။]

စိ၀ရံ-ကို၊ မဏ္ဍနတ္ထာယ-တန်ဆာဆင်ခြင်းအကျိုးငှာ၊ နာနာသုတ္တကေဟိ-အမျိုးမျိုးသော အဆင်းရှိသော အပ်ချည်တို့ဖြင့်၊ သတပဒီသဒီသံ- ကင်းခြေများနှင့်တူစွာ၊ ၀ါ-ကင်းခြေများသဏ္ဌာန်၊ သိဗ္ဗန္တာ-ချုပ်ကုန်လျက်၊ အာဂန္တုကပဋ္ဌ-အာဂန္တုကအလွှာကို၊ ၀ါ-သလင်းတောင်ကို၊ ထပေန္တိ-နှ၏။ [မူလပိတ်သားထဲတွင် မပါဘဲနှင့် အပေါ်က အပိုထပ်အပ်သော အလွှာကို "အာဂန္တုကပဋ္ဌ" ဟု ခေါ်သည်၊ ထိုအလွှာကို ရှေးက "သလင်းတောင်" ဟုခေါ်ကြ၏။] အညမ္မိ- (ကင်းခြေများသဏ္ဌာန်မှ) အခြားလည်းဖြစ်သော၊ ယဲ့ကိဉ္စိ-သော၊ သုစိကမ္မဝိကာရံ-အပ်ချုပ်မှု၏ ထူးခြားသော အမှုအရာကို၊ ကရောန္တိ-၏၊ ပဋ္ဌမေ ၀ါ- အလွှာ၏အဦးအစပ်၌ သော်လည်းကောင်း၊ ပရိယန္တေ ၀ါ-သင်္ကန်းအဆုံး၌ သော်လည်းကောင်း၊ [ပရိယန္တေတိ-စီ၀ရပရိယန္တေ၊ စီ၀ရအနု၀ါတံ (သင်္ကန်း၏ အလျားအဆုံးကို) သန္ဓာယ ဧတံ ဝုတ္တံ၊] ဝေဏိ၀ါ-ပြောင်းနှံ့သဏ္ဌာန် ချုပ်ခြင်းကို လည်းကောင်း၊ [ဝေဏိ၀ါတိ-၀ရကသိသာကာရေန သိဗ္ဗနံ၊] သခ်ိလိက်၀ါ-သံကွင်းဆက်သဏ္ဌာန် ချုပ်ခြင်းကိုလည်းကောင်း၊ (ကရောန္တိ-နှ၏၊) ဧ၀မာဒိ-ဤသို့အစရှိသော၊ သဗ္ဗံ-အလုံးစုံသော ချုပ်မှုသည်၊ နှ ဝဋ္ဋတိ၊ ပကတိသုစိကမ္မမေ၀-ပကတိအပ်ချုပ်မှုသည်သာ၊ (ရိုးရိုးအပ်ချုပ်မှုသည်သာ၊) ဝဋ္ဋတိ၊

ဝလယမိ၀ ဥက္ကိရိတ္တာ။ ။ ကြိုးချည်ဖို့နေရာ၌ လက်ကောက် သေးသေးကဲ့သို့ အရေးအကြောင်းကလေး အထက်၌ ပေါ်ထင်စေ၍၊ [ဥက္ကိရိတ္တာတိ-ဥဋ္ဌာပေတ္တာ (အထက်၌တက်စေ၍)။ ဝိမတိ၌ကား၊" နိန္ဒံ ဥန္ဒတ်၀ါ ကတ္တာ"ဟု ဆိုသည်၊ နိမ့် (ချိုင့်)၍ သော်လည်းနေစေ, အပေါ်၌ မောက်၍သော်လည်း နေစေ-ဟူလို။ [ဤစကားဖြင့် "လေခါမအပ်"ဟု ဆိုသော်လည်း ဤမဏ္ဍလ၌ကား "လေခါအပ်ပါ၏" ဟုသိစေ၏။]

နာနာသုတ္တကေဟိ။ ။ နာနာ၀ဏ္ဏေဟိ သုတ္တေဟိ၊ ဣဒဉ္စ-ဤနာနာသုတ္တကေဟိဟူသော စကားကိုလည်း ၊ တထာ ကရောန္တာနံ ကရဏပဋိကာရဒဿနတ္ထံ ဝုတ္တံ=ထိုကဲ့သို့ ပြုသူတို့၏ ပြုပုံနည်းအပြားကိုပြခြင်းငှာ ဆိုအပ်၏၊ ဧကဝဏ္ဏသုတ္တေနပိ ဝုတ္တာပဋိကာရေန (အဌကထာ၌ ဆိုအပ်ပြီးသော သတပဒီ သဏ္ဌာန်စသော အပြားအားဖြင့်) သိဗ္ဗိတုံ နှ ဝဋ္ဋတိယေ၀။

ပတ္တမုခေ။ ။ ပတ္တကောဋ္ဌယံ၊ ဒ္ဝိန္နံ ပတ္တာနံ သယ်ဋ္ဌိတဋ္ဌာနံ သန္ဓာယ ဧတံ ဝုတ္တံ၊ [သင်္ကန်းကို ၅ခန်း စသည်ဖြတ်ပြီးနောက်, ထိုအပြတ်ခြင်း ဆက်စပ်ရာ ဌာနကိုရည်ရွယ်၍ "ပတ္တမုခေ" ဟု ဆိုသည်။]

ဂဏ္ဌိကပဋ္ဌကဋ္ဌ–ကမ္မတ်သီးတပ်ရာ အပေါ်လွှာကိုလည်းကောင်း၊ [အနားပတ်သီး တပ်ရာ အိမ်–ဟူလို၊] ပါသက ပဋ္ဌကဋ္ဌ–ကမ္မတ်ကွင်းတပ်ရာအပေါ်လွှာကိုလည်းကောင်း၊ [အနားပတ်ကွင်းတပ်ရာအိမ်–ဟူလို၊] အဋ္ဌကောဏမ္မိ–ရှစ်ထောင့်ကိုလည်းကောင်း၊ သောဠသကောဏမ္မိ–လည်းကောင်း၊ ကရောန္တိ၊ တတ္ထ–ထိုအလွှာတို့၌၊ အဂ္ဂိယဂယ မုဂ္ဂရာဒီနိ–စေတီပုံ, ချန်းပုံ, ဝါးရင်းတုတ်ပုံ အစရှိသည်တို့ကို၊ ဒသေန္တိ–နှ၏၊ ကဏ္ဏဋ္ဌကိနိ– ပုစွန်မျက်လုံးပုံတို့ကို၊ ဥက္ကိရန္တိ–ပေါ်ထွက်စေကြကုန်၏၊ သဗ္ဗံ–သည်၊ နှ ဝဋ္ဋတိ၊ စတုကောဏမေဝ– ၄ ထောင့် အလွှာသည်သာ ဝဋ္ဋတိ။

ကောဏသုတ္တပိဋ္ဌက စ–ကမ္မတ်သီးအိမ် ကမ္မတ်ကွင်းအိမ်၏ အထောင့်တို့မှ ထွက်သောချည်အဖုတို့သည်လည်း၊ ဝါ–ကမ္မည်ဿီးအိမ် ကမ္မတ်ကွင်းအိမ်၏ အထောင့်တို့မှ ထွက်သောချည်, ထွက်သောအဖုတို့သည်လည်း၊ စီဝရေ–ကို၊ ရတ္တေ–ဆိုးအပ်ပြီးသော်၊ ဒုဝိညေယျရူပါ–မသိအပ်သော သဘောရှိကုန်သည်၊ ဝါ–မထင်ရှားသော သဘောရှိကုန်သည်၊ (သမာနာ–ဖြစ်ကုန်လသော်၊) ဝဋ္ဋန္တိ–နှ၏၊ ကဠိကပိဋ္ဌခလိအာဒီသု–ဆန်ပုံးရည်, မုန့်ညက်ရည်, ကစီရည်အစရှိသည်တို့၌၊ စီဝရံ–ကို၊ ပက္ခိပိတုံ–ထည့်ခြင်းငှာ၊ နှ ဝဋ္ဋတိ၊ [သက်နှံးတောင့်တောင့်ကလေးနေအောင် မထည့်ရ–ဟူလို။] ပန–အနွယကား၊ စီဝရကမ္မကာလေ–သက်နှံးချုပ်မှုကိုပြုရာအခါ၌၊ ဟတ္ထမလသုစိမလာဒီနံ–လက်အညစ်အကြေး, အပ်အညစ်အကြေး အစရှိသည်တို့ကို၊ ဓောဝနတ္ထံ–ဖွပ်ခြင်းအကျိုးငှာလည်းကောင်း၊ ကိလိဋ္ဌကာလေ–ညစ်နွမ်းရာအခါ၌၊ ဓောဝနတ္ထံစ–ငှာလည်းကောင်း၊ ဝဋ္ဋတိ၊ ဂန္ဓဝါ–နံ့သာကိုလည်းကောင်း၊ လာခဝါ–ချိပ်ရည်ကိုလည်းကောင်း၊ တေလဝါ–

အဂ္ဂိယဂယမုဂ္ဂရာဒီနိ။ ။ အဂ္ဂိယံ နာမ–စေတီယသဏ္ဌာနေန (အရင်းတုတ်အဖျားသေး) သိဗ္ဗန်၊ မူလေ တနုကံ (အရင်းသေး) အဂ္ဂေ မဟန္တံ (အဖျားတုတ်)ကတ္တာ ဂဒါကာရေန သိဗ္ဗန်ဂယာ၊ မူလေစ အဂ္ဂေစ ဧကသဒိသံကတ္တာ မုဂ္ဂရာကာရေန (ဝါးရင်းတုတ်သဏ္ဌာန်ဖြင့်) သိဗ္ဗန် မုဂ္ဂရော။["ဆောက်ပုတ်" ဟု မပေးနှင့်။]

ကဏ္ဏဋ္ဌကိနိ။ ။ ဂဏ္ဌိကပတ္တ ပါသကပတ္တာနံ အန္တေ (အဆုံး၌) ပါဋ္ဌိဇန္တံ ကတ္တာ (အစဉ်အတန်းအားဖြင့် ဖွဲ့စပ်အပ်သည်ကို ပြု၍) ကဏ္ဏဌာနံ အက္ခိသဏ္ဌာနံ (ပုစွန်မျက်စိသဏ္ဌာန်ရှိသော အပေါ်၌ ပြူး၍ထွက်နေသော အသီးကလေးကို) ဥဋ္ဌာပေန္တိ။

ကောဏသုတ္တပိဋ္ဌက။ ။ ဂဏ္ဌိကပါသကပတ္တာနံ ကောဏေဟိ နိဟတသုတ္တာနံ ကောဋ္ဌယော–ကမ္မတ်သီး, ကမ္မတ်ကွင်းအလွှာ (အိမ်တို့) ၏ အထောင့်တို့မှ ထုပ်အပ်သော ချည်မျှင်အစွန်းများ၊ ဣတိတိသုဂဏ္ဌိပဒေသု ဝုတ္တံ၊ ထိုချည်မျှင်များကို မထင်ရှားအောင် တစ်ကြိမ်(တစ်ပတ်) မျှ ထုံး၍သော်လည်းထားပါ၊ သို့မဟုတ်–ထိုချည်မျှင်ကို ပြန်၍သော်လည်း ချုပ်ပါ၊ ခုဒ္ဒသိက္ခာ၌ ကား "ကောဏသုတ္တ တစ်ခု, ပိဋ္ဌက (အဖု) တစ်ခု" ခွဲ၍ဆိုသည်၊ ထိုနည်းအလို ပိဋ္ဌကကို ဖြတ်၍ပစ်မှ မထင်ရှားဘဲ ရှိမည်။

ဆီကို လည်းကောင်း၊ ရဇနေ–ဆိုးရည်၌၊ ပက္ခိပိတုံ–ဌာ၊ နဝဋ္ဌတိ။ [သက်နှံ:၌ မွေ:အောင် လည်းကောင်:, နီနီရဲရဲရှိအောင် လည်းကောင်:, အရောင်စိုအောင် လည်:ကောင်:၊ ဆိုးရည်၌ နံ့သာစသည်မထည့်ရ။]

စီဝရံ–ကို၊ ရဇိတွာ–ဆိုးပြီ:၍၊ သခ်ိန် ဝါ–ခရသင်:ဖြင့်သော်လည်:ကောင်:၊ မဏိနာ ဝါ– မသာရကန် အစရှိသောကျောက်ဖြင့်သော်လည်:ကောင်:၊[မဏိနာ–မသာရဂလ္လာဒိပါသာဏေန။] ယေန ကေနစိ–အမှတ်မထား: တစ်ပါ:ပါ:သောဝတ္ထုဖြင့်၊ နဃဋ္ဋေတဗ္ဗံ–မပွတ်တိုက်ရာ၊ [အရောင်ထွက်လာအောင် ခရသင်:စသည်ဖြင့် မပွတ်တိုက်ရ။] ဘူမိယံ–၌၊ ဇာဏုကာနိ–ပုဆစ်ဒူ:ဝန်:တို့ကို၊ နိဟ ≫–ထောက်၍၊ (တစ်နည်:) ဇာဏုကာနိ နိဟ ≫–ဒူ:ထောက်၍၊ ဟတ္ထေဟိ–တို့ဖြင့်၊ ဂဟေတွာ–ကိုင်၍၊ ဒေါဏိယမ္မိ–ဆိုးရည်ကျင်:၌လည်:၊ နဃဋ္ဋေတဗ္ဗံ–မပုတ်ခတ်ရာ၊ ဝါ–မဆောင့်ရာ၊ [သက်နှံ:နာမည်စိုး၍ ထိုကဲ့သို့ ပြင်:ထန်စွာ တဖြန်:ဖြန်:မြည်အောင် မပုတ်ခတ်ရ။] ပန–အန္ဓယကား၊ ဒေါဏိယံဝါ–၌သော်လည်:ကောင်:၊ ဖလကေဝါ–သက်နှံ:ဆိုးရာ ပျဉ်ချပ်၌သော်လည်:ကောင်:၊ ထပေတွာ–၍၊ အန္တေ–အစွန်တို့ကို၊ ဂါဟာပေတွာ–တစ်ယောက် ယောက်ကိုကိုင်စေ၍၊ ဟတ္ထေဟိ–တို့ဖြင့်၊ ပဟရိတုံ–ဌာ၊ ဝဋ္ဋတိ–၏၊ [ဆိုးရည်အတွင်:ဝင်အောင် ပုတ်ခတ်ခြင်:ဖြစ်၍ ထိုပုတ်ခတ်ခြင်:ဌာ အပ်၏။] တမ္မိ–ထိုပုတ်ခတ်ခြင်:ကိုလည်:၊ မုဋ္ဌိနာ–လက်ဆုပ်ဖြင့်၊ နဃဋ္ဋေတဗ္ဗံ–မပြုရာ။

ပန–ဆက်၊ ပေါရာဏာကတ္ထေရာ–ရှေ:၌ဖြစ်သော ထေရ်တို့သည်၊ ဒေါဏိယမ္မိ–၌လည်:၊နထပေသုံ–မထား:ကြကုန်၊ [ဒေါဏီနှင့်သက်နှံ:ပွတ်မိဖန်များလျှင် သက်နှံ:အသား:နာမည်စိုး၍ မထား:ကြကုန်။] ဧကော–တစ်ပါ:သည်၊ ဝါ–က၊ ဂဟေတွာ–ကိုင်၍၊ တိဋ္ဌတိ–၏၊ အပရော–အခြား:တစ်ပါ:သည်၊ ဝါ–က၊ ဟတ္ထေ–လက်တစ်ဖက်ပေါ်၌၊ ကတ္တာ– ပြု၍၊ ဝါ–ထား၍၊ ဟတ္ထေန–အခြား:လက်တစ်ဖက်ဖြင့်၊ ပဟရတိ–ပုတ်၏၊ စီဝရဿ–၏၊ ကဏ္ဏသုတ္တက်–သက်နှံ:အနား:ချည်သည်၊ နဝဋ္ဌတိ၊ ရဇိတကာလေ–ဆိုးအပ်ပြီ:ရာအခါ၌၊ ဆိန္နိတဗ္ဗံ–ဖြတ်ရာ၏၊ [သက်နှံ:အနား:၌တွဲလျား:ကျနေသောချည်စကိုဖြတ်ရမည်။] ပန–ဆက်၊ အနုဇာနာမိ ဘိက္ခဝေ ကဏ္ဏသုတ္တကန္တိ–ဟု၍၊ ဧဝံ–သို့၊ ယံ(ကဏ္ဏသုတ္တက်)–ကို၊ အနုညာတံ–ခွင့်ပြုတော်မူအပ်ပြီ၊ တံ–ထိုသက်နှံ:အနား:ချည်ကို၊ ရဇနကာလေ–ဆိုးရာအခါ၌၊ လဂ္ဂနတ္ထာယ–ချိတ်စွဲထား:ခြင်:အကျိုး:ဌာ၊ အနုဝါတေ–အလျား:၌၊ ပါသက်–ကွင်:ကို၊ ကတ္တာ–ပြု၍၊ ဗန္ဓိတဗ္ဗံ–ဖွဲ့ချည်ရာ၏၊ [ရဇနကာလေ ဗန္ဓိတဗ္ဗံ–ဆိုး:တုန်:အခါဖွဲ့ချည်ရာ၏၊ သေသကာလေ(မဆိုး:ရာအခါ၌၊) မောစေတွာ ထပေတဗ္ဗံ (ဖြုတ်ထား:ရာ၏)] ဂဏ္ဌိကေပိ–ကမ္မတ်သီ:၌လည်:၊ [ဒန္တ မယာဒိ ဂဏ္ဌိကေ၊] သောဘာကရဏတ္ထံ–တင့်တယ်မှုကိုပြုခြင်:အကျိုး:ဌာ၊ လေခါဝါ– သည်လည်:ကောင်:၊

ပိဋ္ဌကာဝါ–အဖုသည် လည်းကောင်း၊ နဝဋ္ဌတိ၊ [ဖိန့်ဖိန့် ကတ္တာ ဥဋ္ဌာပေတဗ္ဗပိဋ္ဌကာ–အပြောက်အပြောက် ထစေအပ်သောအဖုတို့၊] နာသေတ္တာ–ဖျက်ဆီးပြီး၍၊ ပရိဘုဉ္ဇိတုဗ္ဗ–(သင်္ကန်းကို) သုံးစွဲရာ၏။

ပတ္တောဝါ–သပိတ်ခ္ဍသော်လည်းကောင်း၊ ထာလကေဝါ–ခွက်ခ္ဍသော်လည်းကောင်း၊ အာရဂ္ဂေန–ဆောက်ဖျားဖြင့်၊လေခံ–ကို၊ကရောန္တိ–နှ၏၊ အန္တောဝါ–အတွင်းခ္ဍ လည်းကောင်း၊ ဗဟိဝါ–ခ္ဍလည်းကောင်း၊ နဝဋ္ဌတိ၊ မဏိဝဏ္ဏံ–မြည်းအဆင်း ရှိသည်ကို၊ [ပြောင်လက်သော အဆင်းရှိသည်ကို၊] ကရိသ္သာမ–နှ၏ ဣ–ဤသို့ကြ၍၊ ပတ္တံ–ကို၊ ဘမ်–ပွတ်သို့၊ အာရောပေတ္တာ–၍၊ မဒ္ဒိတ္တာ–ပွတ်တိုက်၍ (ပွတ်ခံ၍၊) ပစန္တိ–ဖုတ်ကြကုန်၏၊ နဝဋ္ဌတိ၊ ပန–အနွယကား၊ တေလဝဏ္ဏော–ဆီကြည်အရောင် ညိုမှောင်သော အဆင်းရှိသောသပိတ်သည်၊ ဝဋ္ဌတိ၊ ပတ္တမဏ္ဍလေ–သပိတ်အောက်ခံ အဝိုင်းခ္ဍ၊ [တိပုသီသာဒီမယေ–ခဲဖြူ ခဲမည်း စသည်ဖြင့်ပြုအပ်သော၊ ပတ္တမဏ္ဍလေ–ယခုခေတ်သပိတ်ခြေပင်တည်း၊] ဘိတ္တိကမ္မံ–နံရံခ္ဍအပြေအပြစ် ပြုမှုသည်၊ နဝဋ္ဌတိ၊ ပန–အနွယကား၊ မကရဒန္တကံ–မကန်းသွားသဏ္ဌာန်သည်၊ ဝဋ္ဌတိ၊ [သပိတ်ခြေခ္ဍ အရုပ်အမျိုးမျိုး နှင့်ပန်းပြောက်စသည်မပြုရ၊ သပိတ်လျှောမကျအောင် အထက်အောက်ခ္ဍ မကန်း သွားသဏ္ဌာန် (ခွေးသွားစိတ်) ရှိသော သပိတ်ခြေကိုကား ပြုကောင်း၏၊] ဓမကရဏာဆတ္တကသ–ဓမကရိဏ်၏ ထီးနှင့်တူသော အထက်ပိုင်း၏၊ ဥပရိဝါ–အထက်ခ္ဍလည်းကောင်း၊ ဟေဋ္ဌာဝါ–ခ္ဍလည်းကောင်း၊ ဓမကရဏကုစ္ဆိယံဝါ–ဓမကရိဏ်၏ ဝမ်းခ္ဍလည်းကောင်း၊ လေခါ–အရေးအသားသည်၊ နဝဋ္ဌတိ၊ ပန–အနွယကား၊ အသ–ထိုဓမကရိဏ်၏၊ ဆတ္တမုခဝဋ္ဋိယံ–ထီး၏ မျက်နှာရစ်ခ္ဍ၊ လေခါ–သည်၊ ဝဋ္ဌတိ။

ကာယဗန္ဓနသ–ခါးပန်းကြိုး၏၊ သောတနတ္ထံ–တင်တယ်ခြင်းအကျိုးငှာ၊ တဟိ တဟိ–ထိုထို အရပ်ခ္ဍ၊ ဒိဂုဏ–၂ ထပ်သော၊ သုတ္တံ–ကို၊ ကောဋ္ဌေန္တိ–ခတ်ကြကုန်၏၊ ဝါ–ရက်ကြကုန်၏၊ [ရှေးက "ကျစ်ကြကုန်၏" ဟု ပေးကြ၏၊ ကြိုးကျစ်သလိုမဟုတ်ခ္ဍ၍မသင့်၊] ကဏ္ဏဋ္ဌာနိ–ပုစွန်မျက်လုံးသဏ္ဌာန်တို့ကို၊ ဥဋ္ဌာပေန္တိ–ထစေကြကုန်၏၊

ဓမ၊ လေ၊ ဆတ္တကသ။ ။"ဓမဏ္ဍတိ–ရွှတ်ခ္ဍ၍၊ ကရောတိ–အသံပြုတတ်၏"နှင့်အညီ ပဝါရေစစ် မဟုတ်သော လက်ဖြင့် အပေါ်အပေါက်ကို ပိတ်၍ စစ်ရသော ရေစစ်ကို ရှု–ဟု အသံပြုတတ်သောကြောင့် "ဓမကရဏ (ဓမကရိဏ်)"ဟု ခေါ်၏၊ ထို၏အထက်ပိုင်းခ္ဍ ထီးသဏ္ဌာန် ရှိသော အရပ်ကို "ဆတ္တံ ဝိယာတိ ဆတ္တက" ဟုပြု၍ "ဓမကရဏာဆတ္တက" ဟု ခေါ်သည်၊ ထိုထီး၏ အထက်ထိပ်ခ္ဍလည်းကောင်း, အောက်ဘက်ခ္ဍလည်းကောင်း, ထီး၏ အောက်ကျသော ဝမ်းဘက်ခ္ဍလည်းကောင်း လေခါမအပ်၊ ထိုထိပ်နှင့် အောက်ဘက်၏အကြားရှိ ပတ်လည်အရပ်ကို "မုခဝဋ္ဋိ"ဟုခေါ်၏၊ ထိုခ္ဍကား လေခါအပ်၏။

ဝါ–ပေါ်ထွက်စေကြကုန်၏၊ နံ ဝဋ္ဌတိ၊ ပန–အနွယကား၊ ဥဘောသု–နံသော၊ အဏ္ဏေသု–အစွန်တို့၌၊ [ခါးပန်းကြိုးပြား၏ အစွန်တို့၌။] ဒသာမုခသ– အမြီတ်အဆာ၏ အရင်းပိုင်း အစ၏၊ ထိရဘာဝါယ–ခိုင်မြဲသည်၏ အဖြစ်အကျိုးငှာ၊ ဒီဃဏ်–၂ ထပ်၊ ကောဋ္ဌေတုံ–ငှာ၊ ဝဋ္ဌတိ၊ [ခါးပန်းကြိုးအပြား၏ ဘေးဘက်ထွက်သော ၂ ကြိုးကို "ဒသာ" ဟု ခေါ်သည်၊ ထိုဒသာ၏ အရင်းပိုင်းအစကို " ဒသာမုခ" ဟု ခေါ်သည်။] ပန–အနွယကား၊ ဒသာမုခေ–အမြီတ်အဆာ၏ အရင်းပိုင်း အစ၌၊ ဃဋ္ဋကံဝါ–အိုးငယ်သဏ္ဌာန်မူလည်းဖြစ်သော၊ မကရမုခံဝါ–မကန်းပါးစပ်သဏ္ဌာန်မူလည်း ဖြစ်သော၊ ဒေမုဘာသိသံ ဝါ–ရေမြွေ၏ ဦးခေါင်းသဏ္ဌာန်မူလည်း ဖြစ်သော၊ ယံကိဉ္စိ–သော၊ ဝိကာရရူပံ–ထူးခြားစွာပြုအပ်သော အရုပ်ကို၊ ကာတုံ–ငှာ၊ နံ ဝဋ္ဌတိ၊ တတ္ထ တတ္ထ– ခါးပန်းကြိုး၏ ထိုထိုအရပ်၌၊ အစ္ဆိနိ–ဆင့်မျက်စိသဏ္ဌာန်တို့ကို၊ ဒဿေတွာ– ပြ၍ လည်းကောင်း၊ [အစ္ဆိ နိတိ–ကုဋ္ဌရစ္ဆိသဏ္ဌာနာနိ၊ ပုစွန်မျက်စိသည် အပေါ်၌ ပြူးထွက်၏၊ ဆင့်မျက်စိကား အတွင်းဝင်နေသည်။] မာလာကမ္မလတာကမ္မာဒီနိ–ပန်းပြောက် ပြုမှု, နွယ်ကြောင်း ပြုမှု အစရှိသည်တို့ကို၊ ကတ္တာဝါ–၍လည်းကောင်း၊ ကောဋ္ဌိတကာယဗန္ဓနမ္ပိ–ခတ်အပ်သော ခါးပန်းကြိုးသည်လည်း၊ နံ ဝဋ္ဌတိ။

ပန–အနွယကား၊ ဥဇုကမေဝ–ဖြောင့်သည်သာလျှင်ဖြစ်သော၊ (တန်းတန်းသာလျှင် ဖြစ်သော၊) မစ္ဆကဏ္ဍကံဝါ– ငါးရိုးသဏ္ဌာန်ကို သော်လည်းကောင်း၊ ခဇ္ဇရိပတ္ထကံဝါ–သင်ပေါင်းရွက်သဏ္ဌာန်ကိုသော်လည်းကောင်း၊ မဒ္ဒပဋ္ဌကံဝါ–ချောသောအပြားကို သော်လည်းကောင်း၊ ကတ္တာ–၍၊ ကောဋ္ဌိတုံ–ငှာ၊ ဝဋ္ဌတိ၊ ကာယဗန္ဓနသ–၏၊ ဒသာ – အမြီတ်အဆာသည်၊ ဧကာ–တစ်ချောင်းသည်၊ ဝဋ္ဌတိ၊ ဒွေ–၂ ချောင်းတို့သည်လည်းကောင်း၊ တိဏိ–လည်းကောင်း၊ စတ္တာရိပိ– ၄ ချောင်းတို့သည်လည်းကောင်း၊ ဝဋ္ဌန္တိ၊ [အဆာကြိုးသည် ၄ ချောင်းအထိအပ်၏–ဟူလို။] ✉ တတော–ထို ၄ချောင်းထက်၊ ပရံ–အလွန်၊ နံ ဝဋ္ဌန္တိ၊ [ဒသာကိုင်ဆ၍ "နံ ဝဋ္ဌတိ" ဟု ရှိလျှင်ကောင်းသည်။] ရဇ္ဇုက ကာယဗန္ဓနံ–ကြိုးခါးပန်းကြိုးသည်၊ ဧကမေဝ– ကြိုးတစ်ချောင်းတည်းသာလျှင်၊ ဝဋ္ဌတိ၊ ပန–ဆက်၊ ပါမင်္ဂသဏ္ဌာနံ–ဆောက်လုံးသဏ္ဌာန်ကြိုးသည်၊ ဧကမ္ပိ–တစ်ချောင်းသည်လည်း၊ နံ ဝဋ္ဌတိ၊ ဒသာ ပန–သည်ကား၊ ပါမင်္ဂသဏ္ဌာနာပိ–ဆောက်လုံးသဏ္ဌာန်ရှိသော အဆာသည်လည်း၊ ဝဋ္ဌတိ၊ ဗဟုရဇ္ဇုကေ–များစွာသော ကြိုးငယ်တို့ကို၊ ဧကတော–တစ်ပေါင်းတည်း၊ ကတ္တာ–၍၊ ဧကေန–ကြိုးတစ်ချောင်းဖြင့်၊ နိရန္တရံ–အကြားမရှိအောင်၊ ဝေဌေတွာ–ရစ်ပတ်၍၊ ကတံ– ပြုအပ်သော ခါးပန်းကြိုးကို၊ ဗဟုရဇ္ဇုကန္တိ–ဟူ၍၊ နံ ဝတ္တမ္ပိ– မဆိုထိုက်၊ တံ– ထို ခါးပန်းကြိုးသည်၊ ဝဋ္ဌတိ၊ [ကြိုး တစ်ချောင်းတည်းဖြင့် အပေါ်က

ရစ်ပတ်၍ထား၊သောကြောင့် "အမျှား၊" ဟု မဆိုထိုက်–ဟူလို။] ကာယဗန္ဓနဝိဒေ–ခါ၊ပန်း၊ဗီဠ်၊ ဝါ–ခါ၊ပန်း၊သီး၊ဠ်၊ အဋ္ဌမဂ်လာဒီကံ–ရစ်ပါ၊သော မဂ်လာရုပ်အစရှိသော၊ ယံ ကိဉ္စိ–သော၊ ဝိကာရရူပ်–ထူး၊ခြား၊စွာ ပြုအပ်သော အရုပ်သည်၊ နဝ ဝဋ္ဋတိ၊ ပရိစ္ဆေဒလေခါမတ္တံ– အပိုင်း၊အခြား၊အရေး၊မျှသည်၊ ဝဋ္ဋတိ–၏၊ [ဥဘောသုကောဋ္ဌိသုကတ္တာဗ္ဗပရိစ္ဆေဒရာဇိကမတ္တံ–ခါ၊ပန်း၊သီ၏ ၂ ဖက်အစွန်းတို့ဠ် ပြုထိုက်သောအရေး၊မျှ၊] ဝိဝကသ – ခါ၊ပန်း၊ဗီ၏၊ ဝါ – ခါ၊ပန်း၊သီး၏၊ ဥဘောသု – ၂ ဖက်ကုန်သော၊ အန္တေသု – တို့ဠ်၊ ထိရကရဏတ္ထာယ – ခိုင်မြဲ၊အောင်ပြု၊ခြင်း၊အကျိုး၄၊ ဃဋ္ဋက်–အိုး၊ငယ်သဏ္ဌာန်ကို၊ ကရောန္တိ၊ အယမ္ပိ– ဤ အိုး၊ငယ်သဏ္ဌာန် ပြု၊ခြင်း၊သည်လည်း၊ ဝဋ္ဋတိ။

အဋ္ဌနိယံ–မျက်စဉ်း၊ကျည်ဠ်၊ [မျက်စဉ်း၊ထည့်ရန် ဘူး၊ဠ်–ဟူလို၊] ဣတ္ထိပုရိသ စတုပ္ပဒသကုနရူပ် ဝါ–မိန်း၊မရုပ်, ယောကျ်ား၊ရုပ်, အခြေ ၄ချောင်း၊ရှိသော သား၊ကောင်ရုပ်, ၄က်ရုပ်မူလည်း၊ဖြစ်သော၊ မာလာကမ္မ၊ ပေ၊ ဘေဒံ ဝါ–ပြုအပ်သော ပန်း၊ပြောက်, ပြုအပ်သောနွယ်ချောင်း, မကန်း၊သွား၊သဏ္ဌာန်, နွား၊ကျင်ငယ်ကောက် သဏ္ဌာန်, လ ထက်ဝက်သဏ္ဌာန် အစရှိသော အပြား၊ရှိသည် မူလည်း၊ဖြစ်သော၊ ဝိကာရရူပ်– သည်၊ နဝ ဝဋ္ဋတိ၊ ဃံသိတ္တာဝါ–ပွတ်ဖျက်၍ သော်လည်း၊ကောင်း၊ ဆိန္နိတ္တာဝါ–ဖြတ်တောက်၍ သော်လည်း၊ကောင်း၊ ယထာ–အကြောင်အခြင်း၊အရာ၊အား၊ဖြင့် ရစ်အပ်သော်၊ နပညာယတိ–မထင်ရှား၊ တထာ–ထိုမထင်ရှား၊နိုင်လောက်အောင်သော အခြင်း၊အရာ၊အား၊ဖြင့်၊ သုတ္တေန–ဖြင့်၊ ဝေဌေတ္တာဝါ–ရစ်ပတ်၍သော်လည်း၊ကောင်း၊ ဝဋ္ဋဠေတဗ္ဗာ–သုံး၊စွဲထိုက်၏၊ [အချို့စာအုပ်ဠ် "ဝဋ္ဋဠေတဗ္ဗော"ဟု ရှိ၏၊ အဋ္ဌနိထောက်၍ ဣတ္ထိလိင်သာ ကောင်း၊သည်။] ဥဇုကမေဝ–ဖြောင့်စွာသာလျှင်၊ [ဝဋ္ဋတိ–ဠ်ကြိယာဝိသေသနစပ်၊ တချို့စာဠ် "ဥဇုကာယေဝ–ဖြောင့်စွာသာလျှင်ဖြစ်သော"ဟု ရှိ၏၊ အဋ္ဌနိ–ဠ်၊

ကာယဗန္ဓန ဝိဒေ။ ။ခါ၊ပန်း၊သီး၊ကို "ဝိဒ"ဟု ခေါ်သည်၊ အလယ်ဠ် အပေါက် ဖောက်အပ်သော ကြောင့် "ဝိဒ္ဓတေတိ ဝိဒေ"ဟု ပြု၊ ပါသန္တေဒသာမူလေ (ကွင်း၊ဟူသော အဆုံး၊အရပ်, အမြီတ်ကြီး၏ အရင်း၊အရပ်ဠ်) တသ္မာ ထိရဘာဝတ္တံ (ထို ခါ၊ပန်း၊ကြီး၊ခိုင်အောင်) ကတ္တုမေ ဒန္ဓဝိသာဏာဒိမယေ။ [ယခုအခါဠ် ဒသာမူလဝယ် ခါ၊ပန်း၊သီး၊မတပ်ကြတော့။]

အဋ္ဌမဂ်လာဒိကံ ။ ။ သင်္ခ, စက္ကာ (လှည်း၊ဘီး), ပုဏ္ဏကုမ္ဘ (ရေပြည့်အိုး), ဂယာ (ချုန်း၊ဖြောင့်), သိရိဝစ္ဆ (အသရေရှိ နွား၊ငယ်), အက္ခံသ (ချုန်း၊ကောက်), ဓဇ, သောဝတ္ထိက (လည်ရေး ၃ ဆင့်)၊ ဤရစ်ပါ၊ကို "အဋ္ဌမဂ်လ" ဟု ခေါ်သည်။

တုလျှာဓိကရဏဝိသေသနစပ်၊] စတုရံသာဝါ– ၄ မြောင့်ရှိသည်မူလည်း ဖြစ်သော၊ ပေ၊ အဋ္ဌနီ–မျက်စဉ်းကျည်သည်၊ ဝဋ္ဋတိ၊ အသာ–ထိုမျက်စဉ်းကျည်၏၊ ဟေဋ္ဌတောပိ–အောက်ခ်ိုလည်း၊ ဒွေ ဝါ– ၂ ခုသော်လည်း ဖြစ်ကုန်သော၊ တိသော ဝါ–နှ်သော၊ ဝဋ္ဋလေခါယော–လုံးသော အရေးတို့သည်၊ ဝဋ္ဋန္တီ၊ အသာ–ထိုမျက်စဉ်းကျည်၏၊ ဂိဝါယမ္မိ–လည်ပင်းခ်ိုလည်း၊ ပိဓာနက ဗန္ဓနတ္ထံ–ဘူးပိတ်ကိုဖွဲ့ချည်ခြင်းအကျိုးငှာ၊ ဧကော–သော၊ ဝဋ္ဋလေခါ–သည်၊ ဝဋ္ဋတိ၊ အဋ္ဌနီသလာကာယပိ–မျက်စဉ်းတံခ်ိုလည်း၊ ဝဏ္ဏမဋ္ဌကမ္ပိ–အဆင်း၏ ပြေပြစ်ညက်ညော ချောမောအောင်ပြုမှုသည်၊ နှ ဝဋ္ဋတိ၊ အဋ္ဌနီထဝိကာယမ္မိ–မျက်စဉ်းကျည်အိတ်ခ်ိုလည်း၊ ယံ ကိဉ္စိ–သော၊ နာနာဝဏ္ဏေန–အမျိုးမျိုးသော အဆင်းရှိသော၊ သုတ္တေန–ဖြင့်၊ ဝဏ္ဏမဋ္ဌကမ္ပိ–သည်၊ နှ ဝဋ္ဋတိ၊ ကုဋ္ဌိကာ ကောသကေပိ–သံကောက်အိတ်ခ်ိုလည်း၊ ဧသေव နယော–ဤနည်းပင်တည်း၊ ကုဋ္ဌိကာယ–သံကောက်ခ်ို၊ ဝဏ္ဏမဋ္ဌကမ္ပိ–သည်၊ နှ ဝဋ္ဋတိ၊ သိပါတိကာယံ–ပဲခွပ်စသော ဘဏ္ဍာထည့်ရာအိတ်ခ်ို၊ တထာ–ထို့အတူတည်း၊ ပန–ဆက်၊ ဧတ္ထ–ဤအိတ်တို့တွင်၊ ယေန ကေနစိ–သော၊ ဧကဝဏ္ဏသုတ္တေန–တစ်မျိုးသော အဆင်းရှိသောချည်ဖြင့်၊ ယံ ကိဉ္စိ–အမှတ်မထား တစ်ပါးပါးသော အိတ်ကို၊ သိဗ္ဗိတုံ–ငှာ၊ ဝဋ္ဋတိ။

အာရကဏ္ဍကေပိ–ပေ စသည်ကို ပြုပြင်ခြင်းငှာ ဦးချန်းဓားငယ်ခ်ိုလည်း၊ [ပေါတ္ထကာဒိ အဘိသင်္ခရဏတ္ထံ ကတေ ဒီဃမုခသတ္ထကေ။] ဝဋ္ဋမဏိကံ ဝါ–ရွဲလုံးသဏ္ဌာန်မူလည်းဖြစ်သော၊ [ဝဋ္ဋံ ကတ္တာ အဂ္ဂကောဋ္ဌိယံ ဥဋ္ဌာပေတဗ္ဗပုပ္ပုလံ။] အညံ ဝါ–မူလည်းဖြစ်သော၊ ဝဏ္ဏမဋ္ဌ–ပြေပြစ်သော ပုံသဏ္ဌာန်သည်၊ နှ ဝဋ္ဋတိ၊ ပန–အနွယကား၊ .ဂိဝါယံ–ခ်ို၊ ပရိစ္ဆေဒလေခါ–သည်၊ ဝဋ္ဋတိ–၏၊ ပိပ္ပလိကေပိ–တစ်စုံတစ်ခုကို ဖြတ်ကြောင်း ဓားငယ်ခ်ိုလည်း၊ မဏိကံ ဝါ–ရွဲလုံးသဏ္ဌာန် မူလည်းဖြစ်သော၊ [ဧကော ဝဋ္ဋမဏိ (ရွဲလုံး)။] ပိဋ္ဌကံ ဝါ–အဖုမူလည်းဖြစ်သော၊ ယံ ကိဉ္စိ–အမှတ်မထား တစ်ပါးပါးသော ပုံသဏ္ဌာန်ကို၊ [သာသပမတ္တိကာ မုတ္တရာဒိသဒိသာ ဗဟုဝဋ္ဋလေခါ= မုန်ညင်းစေ့ ပမာဏရှိ၍ ပုလဲအရေးနှင့် တူသော များစွာသော လုံးသောအရေး၊] ဥဋ္ဌာပေတုံ–ထစေခြင်းငှာ၊ ဝါ–ထင်စေခြင်းငှာ၊ နှ ဝဋ္ဋတိ၊ ပန–ဆက်၊ ဒဏ္ဍကေ–မျက်စဉ်းတုတ်တံခ်ို၊ ပရိစ္ဆေဒလေခါ–သည်၊ ဝဋ္ဋတိ၊ နှ ခစ္ဆေဒနံ–လက်သည်းဖြတ်ကြောင်း ဓားကို၊ ဝါ–လက်သည်းလှီး ဓားကို၊ ဝလိတကံယေဝ–အတွန့် ရှိသည်ကိုသာလျှင်၊ [မဒ္ဓေ ဝလိ ဥဋ္ဌာပေတွာ၊] ကရောန္တီ–ပြုကြကုန်၏၊ တသ္မာ, တံ–ထို အတွန့်ရှိသော ဓားငယ်သည်၊ ဝဋ္ဋတိ–၏။

ဥတ္တရာရဏီယံဝါ–အပေါ်ပွတ်ကျည်ဦးလည်းကောင်း၊ အဓရာရဏီယံဝါ–အောက်ပွတ်ခုံဦးလည်းကောင်း၊ အရဏီဓနုကေဝါ– ပွတ်နှိပ်လေးငယ်ဦးလည်းကောင်း၊ ဥပရိပေလ္လနဒဏ္ဍကေဝါ–အထက်ဦး နှိပ်ကြောင်းတုတ်ဦးလည်းကောင်း၊ မာလာကမ္မာဒိကံ–ပြုအပ်သော ပန်းပြောက်အစရှိသော၊ ယံကိဉ္စိ–သော၊ ဝဏ္ဏမဋ္ဌ–ပြေပြစ်ညက်ညောသော ပုံသဏ္ဌာန်သည်၊ နု ဝဋ္ဋတိ၊ ပေလ္လနဒဏ္ဍကဿ–နှိပ်ကြောင်းတုတ်၏၊ ဝေမဇ္ဈေ–အလယ်ဦး၊ မဏ္ဍလံ– အပေါက်ဝိုင်းသည်၊ ဟောတိ– ရှိ၏၊ [ဥတ္တရာရဏီယာ– ကို၊ ပဝေသနတ္ထံ အာဟာတမဏ္ဍလံ (ဖောက်အပ်သော အပေါက်ဝိုင်း)၊] တတ္ထ– ထို အပေါက်ဝိုင်းဦး၊ ပရိစ္ဆေဒလေခါမတ္တံ–အပိုင်းအခြား အရေးမျှသည်၊ ဝဋ္ဋတိ–၏၊ သူစိသဏ္ဌာသံ–အပ်ညှပ်ကို၊ ကရောန္တိ၊ ယေန–အကြောင်အပ်ညှပ်ဖြင့်၊ သူစိ–ကို၊ ဌံသာပေတွာ–ကိုက်စေ၍၊ ဝါ–ညှပ်၍၊ ယံသန္တိ– ပွတ်တိုက်ကြကုန်၏၊ [သံချေးတက်နေသည်ကို ပွတ်ကုန်၏] တတ္ထ–ထိုအပ်ညှပ်ဦး၊ မကရမုခါဒိကံ–မကန်းနှုတ်ခမ်းသဏ္ဌာန်အစရှိသော၊ ယံ ကိဉ္စိ, ဝဏ္ဏမဋ္ဌ–သည်၊ နု ဝဋ္ဋတိ၊ ပန– အနွယ်ကား၊ သူစိဌံသနတ္ထံ–အပ်ကို ကိုက်ခြင်းအကျိုးငှာ၊ မုခမတ္တံ–ပါးစပ်မျှသည်၊ ဟောတိ၊ တံ–ထိုပါးစပ်မျှသည်၊ ဝဋ္ဋတိ၊ ဒန္တကဋ္ဌစ္ဆေဒနဝါသိယမ္ပိ–တံပူဖြတ်ကြောင်း ဓားငယ်ဦးလည်း၊ [“ဝါသိ–ပဲခွပ်”ဟု ပေးလေ့ရှိသော်လည်း ထောမနိမိတ် “ကုဋ္ဌာရဘောဒ–ဓားအထူး” ဟုဖွင့်၏၊] ယံ ကိဉ္စိ–သော၊ ပေ၊ ဥဒုကမေဝ–ဖြောင့်စွာသာလျှင်၊ ကပ္ပိယလောဟေန–အပ်သော ကြေးနီဖြင့်၊ [“ကပ္ပိယ”ပုဒ်ပါသောကြောင့် သံဘဏ္ဍာဒ်ဦး အပ်–မအပ် စဉ်းစားဖို့မလို၊ ကြေးဘဏ္ဍာအတွက်သာ စဉ်းစားဖို့ရှိ၏၊ ထို့ကြောင့် “ကြေးနီ”ဟု ပေးသည်၊] ဥဘောသု–၂ ဖက်ကုန်သော၊ ပယောသုဝါ–နံဘေးတို့ဦး သော်လည်းကောင်း၊ (ဧကပယောဝါ–နံဘေးတစ်ဖက်ဦးသော်လည်းကောင်း၊) စတုရံသံ ဝါ–၄ ထောင့်ကို သော်လည်းကောင်း၊ အဋ္ဌံသံဝါ–လည်းကောင်း၊ ဗဟုတုံ–ဖွဲ့တုပ်ခြင်းငှာ၊ ဝဋ္ဋတိ။

ကတ္တရဒဏ္ဍောပိ–တောင်ဝှေးဦးလည်း၊ ပေ၊ ဟေဋ္ဌာ–ဦး၊ ဧကာဝါ–တစ်ခု သော်လည်းဖြစ်သော၊ ဒွေဝါ–ကုန်သော၊ ဝဋ္ဋေလခါ–လုံးသော အရေးတို့သည်လည်းကောင်း၊ ဥပရိ–အထက်ဦး၊ အဟိစ္ဆတ္တကာ မကုဋ္ဌမတ္တဿ–မှိုငုံသဏ္ဌာန်မျှသည်လည်းကောင်း၊ ဝဋ္ဋတိ၊ [ကတ္တရယဋ္ဌိကောဋ္ဌိယံ ကတအယောဝလယာနိပိ–ပြုအပ်သော သံကွင်းတို့သည်လည်း၊ ဝဋ္ဋန္တိ၊ ဟုဋ္ဌိကာအပိဆိုသည်။] တေလဘာဇနေသု–ဆီအိုး ဆီဘူးတို့တွင်၊

ဥဘောသု ဝါ ပယောသု။ ။ဧကပယောဝါတိ ဝစနသေသော၊ ဥဘောသုဝါဟုဝါ–ပါသောကြောင့် ထိုဝါဖြင့် ဧကပယောဝါဟု ဆည်းပါ–ဟူလို၊ ဝါသိဒဏ္ဍာယ ဥဘောသု ကောဋ္ဌိသု (၂ ဖက်အစွန်းတို့ဦး) ဒဏ္ဍကောဋ္ဌိနံ အစလန်တွဲ ဗန္ဓိတုံတိ အဏ္ဍော၊– (ဝိမတိ)။

ဝိသာဏေဝါ–သားချိုးဆီဘူး၌လည်းကောင်း၊ နာဠိယံဝါ–ဆီကျည်တောက်၌လည်းကောင်း၊ အလာဗုကေဝါ–ဘူးသီးဆီဘူး၌လည်းကောင်း၊ အာမဏ္ဍာသာရကေဝါ–သျှစ်သျှားသီးမှုန့်ဖြင့် ပြုအပ်သော ဆီဘူး၌ လည်းကောင်း၊ [အာမလကာနှီ ပိသိတ္တာ တောနု ကဏ္ဍေနု (ထိုသျှစ်သျှားစေ့ အမှုန့်ဖြင့်) ကတဘာဇေနေ၊ ထိုဘူး၌ ဆီထည့်ထားလျှင် အေးအေးမြမြ ရှိ၏၊ (ဝိမတိ)၊] ဣတ္ထိရူပ်–ကိုလည်းကောင်း၊ ပုရိသရူပဉ္စ–ကိုလည်းကောင်း၊ ထပေတ္တာ–၍၊ အဝသေသ်–သော၊ သဗ္ဗမ္ပိ–သော၊ ဝဏ္ဏမဋ္ဌကမ်ံ–ပြေပြစ်ညက်ညောအောင် ပြုအပ်သော ပုံသဏ္ဌာန်သည်၊ ဝဋ္ဋတိ။

မဗ္ဗပိဋ္ဌေ–ညောင်စောင်းအင်းပျဉ်လည်းကောင်း၊ [ဣတိ–၌စပ်] ဘိသိဗိမ္ဗောဟနေ–ဘုံလျှို, ခေါင်းအုံးလည်းကောင်း၊ ဘူမတ္ထရဏေ–မြေအခင်းလည်းကောင်း၊ ပါဒပုဉ္ဇနေ–ခြေသုတ်ပဝါလည်းကောင်း၊ စက်မနဘိသိယာ–စကြ်လမ်း၌ ခင်းအပ်သော ဘုံလျှို့ လည်းကောင်း၊ သမ္မဇ္ဇနိယံ–တံမြက်စည်းလည်းကောင်း၊ ကစဝရဆဋ္ဌနကေ–အမှိုက်စွန့်ကြောင်း တောင်းလည်းကောင်း၊ ရဇနဒေါဏိကာယ–ဆိုးရည်ထည့်ရာ ဇလားလည်းကောင်း၊ ပါနီယဝဋ္ဌကေ–သောက်ရေမှုတ်လည်းကောင်း၊ ပါနီယဃဋေ–သောက်ရေအိုးလည်းကောင်း၊ ["ပါနီယဃဋေ" ပါ၌ဖြင့် "ကုဏ္ဍိကသရကေပိ (ရေကရား ရေတကောင်းဟူသော အိုးငယ်တို့ကိုလည်း၊) သင်္ဂဟိတာ၊] ပါဒကထလိကာယ–ခြေပွတ်အိုးခြမ်းလည်းကောင်း၊ ဖလကပီဌကေ–ပျဉ်ချပ် အင်းပျဉ် လည်းကောင်း၊ ဝလယာဓာရကေ – လက်ကောက် သပိတ်ခြေလည်းကောင်း၊ ဒဏ္ဍာဓာရကေ–လုံတံ သပိတ်ခြေလည်းကောင်း၊ ပတ္တာပိဓာနေ–သပိတ်ဖုံးလည်းကောင်း၊ တာလဝဏ္ဏေ–ထန်းရွက်ယပ်ဝန်းလည်းကောင်း၊ ဗီဇနေ–ငှထောင့်ယပ်လည်းကောင်း၊ [ဗီဇနေတိ–စတုရဿဗီဇနေ၊ ရဿသဒ္ဒါ အထောင့်ဟော၊] ဣတိ–ဤသို့၊ ဧတေသု– ဤဘဏ္ဍာတို့၌၊ သဗ္ဗံ–သော၊ မာလာကမ္မာဒိ ဝဏ္ဏမဋ္ဌကမ်ံ–ပန်းပြောက်အစရှိသော အပြေအပြစ် ပြုအပ်သော ပုံသဏ္ဌာန်သည်၊ ဝဋ္ဋတိ။

ပန–ကား၊ သေနာသနေ–၌၊ ဒ္ဝါရကဝါဋဝါတပါနကဝါဋာဒီသု–တံခါးမ တံခါးရွက်, လေသောက်ပြတင်း တံခါးရွက် အစရှိသည်တို့၌၊ သဗ္ဗရတနမယံ–အလုံးစုံရတနာတို့ဖြင့်ပြုအပ်သည်၊ (သမာနံ)ပိ–သော်လည်း၊ ဝဏ္ဏမဋ္ဌကမ်ံ ဝဋ္ဋတိ၊

ဘူမတ္ထရဏေ။ ။စိတ္တကဋ္ဌသာရကစိတ္တတ္ထရဏာဒီကေ– ဆန်းကြယ်သော သင်ဖြူး, ဆန်းကြယ်သော အခင်းအစရှိသော၊ ပရိကမ္မကတာယ ဘူမိယာ–အပြေအပြစ်အချောပြုအပ်သော (အင်္ဂတေစသည်ကိုင်ထားသော) မြေပေါ်၌၊ အတ္ထရိတဗ္ဗအတ္ထရဏေ–ခင်းစရာ အခင်း၌၊ ဤဋီကာ ဖွင့်ကိုထောက်၍ "ဘူမိ"အရ အချောပြုပြင်ထားသော မြေကို ယူ၊ ကြမ်းပြင်ပေါ်၌ ခင်းစရာ အခင်းမျှာလည်း ဘူမတ္ထရဏပင် မည်၏။

သေနာသနေ–၌၊ ဝိရဒ္ဓသေနာသနာ–ဆန့်ကျင်ဘက်ကျောင်းကို၊ အညတြ–၍၊ ကိဉ္စိ–သော၊ ပဋိသေစေတဗ္ဗ–တားမြစ်ဖွယ်သည်၊ နတ္ထိ၊ အညေသံ–အခြားရဟန်းတို့၏၊ သီမာယ–မဟာသီမာ၌၊ ရာဇဝလ္လဘေဟိ–မင်း၏ အကျွမ်းဝင် ဖြစ်ကုန်သော အလဒ္ဓိ ရဟန်းတို့သည်၊ ကတသေနာသနံ–ကို၊ ဝိရဒ္ဓသေနာသနံ နာမ–ဆန့်ကျင်ဘက်ကျောင်းမည်၏ ဟူ၍၊ ဝုစ္စတိ၊ တသ္မာ, ယေ–အကြင်အလဒ္ဓိရဟန်းတို့သည်၊ တာဒိသံ–သော၊ သေနာသနံ–ကို၊ ကရောန္တိ–နှ၏၊ တေ–တို့ကို၊ ဝတ္တဗ္ဗာ၊ (ကိံ)၊ အမှာကံ–တပည့်တော်တို့၏၊ သီမာယ–၌၊ သောနာသနံ မာ ကရောထ၊ ဣတိ (ဝတ္တဗ္ဗာ)၊ အနာဒိယိတ္တာ–စကားကို မနာယူမူ၍၊ ကရောန္တိ ယေဝ– ပြုမြဲပြုကုန်အံ့၊ (ဧဝံသတိ)၊ ပုနပိ ဝတ္တဗ္ဗာ၊ (ကိံ)၊ ဧဝံ–သို့၊ မာ အကတ္ထ–မပြုပါကုန်လင့်၊ အမှာကံ–တို့၏၊ ဥပေါသထပဝါရဏာနံ–ဥပုသ်ပဝါရဏာတို့၏၊ အန္တရာယံ–ကို၊ မာ အကတ္ထ၊ သာမဂ္ဂိ–သံဃာ၏ ညီညွတ်မှုကို၊ မာ ဘိန္ဒိတ္ထ–မဖျက်ဆီးပါကုန်လင့်၊ တုမှာကံ–တို့၏၊ သေနာသနံ–သည်၊ ဝါ–ကို၊ ကတံ–ပြုအပ်ပြီးသည်၊ (သမာနံ)ပိ၊ ကတဋ္ဌာနေ–ပြုအပ်ပြီးအရာ၌၊ (ပြုထားသည့်အတိုင်း)၊ နံ ဌဿတိ–တည်လိမ့်မည် မဟုတ်ပါ၊ ဣတိ (ဝတ္တဗ္ဗာ)၊ ဗလက္ကာရေန–အား၊ အသုံးပြုသဖြင့်၊ ဝါ–အနိုင်အထက်၊ သစေ ကရောန္တိ ယေဝ– ကုန်အံ့၊ (ဧဝံ သတိ)၊ ယဒါ–၌၊ တေသံ–ထိုကျောင်းရှင်ရဟန်းတို့၏၊ လဒ္ဓိပရိသာ–လဒ္ဓိပရိသတ်သည်၊ ဥဿန္နာ–များလာသည်၊ ဟောတိ၊ စ–များလာရုံ သာမကသေး၊ ဓမ္မိကာ–တရားရှိသော၊ ဝိနိစ္ဆယာ–အဆုံးအဖြတ်သည်၊ ဝါ–ကို၊ လဒ္ဓုံ–ငှာ၊ သက္ကာ–တတ်ကောင်းသည်၊ ဟောတိ၊ တဒါ–၌၊ တေသံ–ထိုရဟန်းတို့၏ အထံသို့၊ ပေသေတဗ္ဗ–စေလွှတ်ရာ၏၊ (ကိံ–အဘယ်သို့မှာ၍ စေလွှတ်ရာသနည်း၊) တုမှာကံ–တို့၏၊ အာဝါသံ–ကျောင်းကို၊ ဟရထ–ဆောင်လှည့်ကြပါကုန်၊ ဣတိ–ဤသို့မှာ၍၊ (ပေသေတဗ္ဗ)၊ ယာဝတတိယံ–အောင်၊ ပေသိတေ–စေလွှတ်အပ်သော်၊ သစေဟရန္တိ၊ (ဧဝံသတိ) သာဓု–ကောင်း၏၊ နော စေ ဟရန္တိ၊ (ဧဝံသတိ)၊ ဗောဓိဋ္ဌ–ဗောဓိပင်ကိုလည်းကောင်း၊ စေတိယဋ္ဌ–ကို လည်းကောင်း၊ ထပေတ္တာ–ထား၍၊ အဝသေသသေနာသနာနိ–ကြွင်းသော ကျောင်းတို့ကို၊ ဘိန္ဒိတဗ္ဗာနိ–ဖျက်ထိုက်ကုန်၏၊ စခေါ–ထိုသို့ပင် ဖျက်နိုင်ပါသော်လည်း၊ အပရိဘောဂ–သုံးဆောင်ဖွယ်မဟုတ်သည်ကို၊ ဝါ–သုံးမဖြစ်အောင်၊ ကရောန္တေ ဟိ–ပြုကုန်လျက်၊ နော (ဘိန္ဒိတဗ္ဗာနိ)–မဖျက်ထိုက်ကုန်၊

ရာဇဝလ္လဘေဟိ။ ။ ပရနိကာယိကာပိ (ဂိုဏ်းတစ်ပါးသားလည်းဖြစ်ကုန်သော) ဓေကနိကာယိကာပိ (ဂိုဏ်းတူသားလည်း ဖြစ်ကုန်သော) ဥပေါသထပဝါရဏာနံ အန္တရာယကရာ အလဒ္ဓိနော ရာဇကုလူပဂါ ဝုစ္စန္တိ။ [ဝိမတိ၌ "ဓေကနိကာယိက"မပါ၊ "ဘိန္နလဒ္ဓိက–အယူမတူသူ"ဟုဆို၏။]

ပန-အန္ဓယကား၊ ပဋ္ဌိပါဋ္ဌိယာ-အစဉ်အားဖြင့်၊ ဆဒနဂေါပါနသီဝ္ဂဗ္ဗကာဒီနိ-အမိုး,အခြင် ရနယ်, အုတ်အစရှိသည်တို့ကို၊ အပနေတွာ- ဖယ်ရှား၍၊ တေသံ-ထိုအလဒ္ဓိရဟန်းတို့၏ (အထံသို့)၊ ပေသေတ္ဝါ (ကိ)၊ တုမှာကံ-တို့၏၊ ဒဗ္ဗသမ္ဘာရေ-သစ်ဝါး အစရှိသော အဆောက်အဦးတို့ကို၊ ဟရထ-ဆောင်လှည့်ကြကုန်၊ ဣတိ-ဤသို့မှာ၍၊ (ပေသေတဗ္ဗံ) သစေ ဟရန္တိ (ဧဝံသတိ)၊ သာဓု-ကောင်း၏၊ နော စေ ဟရန္တိ၊ အထ-ထိုသို့မဆောင်ယူကုန်လသော်၊ တေသု ဒဗ္ဗသမ္ဘာရေသု-ထို သစ်ဝါးစသော အဆောက်အဦးတို့ကို၊ ဝါ-တို့သည်၊ ဟိမဝဿဝါတာတပါဒီဟိ- ဆီးနှင်း,မိုး,လေ, နေပူအစရှိသည်တို့ကြောင့်၊ ပူတိဘူတေသု ဝါ-ပုပ်ကုန်သည်ဖြစ်၍ ဖြစ်ကုန်သော် လည်းကောင်း၊ စောရေဟိ-တို့သည်၊ ဟတေသု ဝါ-ဆောင်အပ်ကုန်သော် လည်းကောင်း၊ အဂ္ဂိနာ-သည်၊ ဒဟေသု ဝါ- လောင်အပ်ကုန်သော်လည်းကောင်း၊ သီမသာမိကာ-သိမ်ရှင်ဖြစ်ကုန်သော၊ ဘိက္ခူဟိ-တို့သည်၊ အနုပဝဇ္ဇာ-ကဲ့ရဲ့ယိုက်သော အပြစ်မရှိကုန်၊ တုမှေဟိ-တို့သည်၊ အမှာကံ-ငါတို့၏၊ ဒဗ္ဗသမ္ဘာရာ-တို့ကို၊ နာသိတာ-ဖျက်ဆီး အပ်ကုန်ပြီ၊ ဣတိ ဝါ-ဤသို့သော်လည်းကောင်း၊ တုမှာကံ-သင်တို့၏၊ ဂိဝါ-ဘဏ္ဍာစားသည်၊ (ဟောတိ)၊ ဣတိ ဝါ-လည်းကောင်း၊ စောဒေတုံ-ဌာ၊ နု လဗ္ဘာ-မရအပ်ကုန်၊ ပန-ဆက်၊ သီမသာမိကေဟိ-နှင်သော၊ ဘိက္ခူဟိ-တို့သည်၊ ယံ-အကြင်ဖျက်မှုကို၊ ကတံ-ပြုအပ်ပြီ၊ တံ-ထိုဖျက်မှုသည်၊ သုကတမေဝ- ကောင်းစွာ ပြုအပ်သည်သာ၊ ဟောတိ၊ ဣတိ (အယံ)-ဤဆိုအပ်ပြီးကား၊ (ပါဋ္ဌိမုတ္တကော-သော၊ ကပ္ပိယာကပ္ပိယပရိက္ခာရဝိနိစ္ဆယော-တည်း။) ပါဋ္ဌိမုတ္တကဝိနိစ္ဆယော-သည်၊ နိဋ္ဌိတော-ပြီ။

၈၆။ ပန-ဆက်၊ ဧဝံ-သို့၊ ဝါ-ဤဆိုအပ်ပြီးသည့်အတိုင်း၊ ကုဋိကာယ-ကျောင်းငယ်ကို၊ ဘိန္နာယ-ဖျက်အပ်ပြီးသော်၊ ဓနိယသ-အရှင်ဓနိယ၏၊ ပရိဝိတက္ကဿ-ကြံပုံကိုလည်းကောင်း၊ ပုန-တစ်ဖန်၊ ကုဋိကရဏတ္ထာယ-ကျောင်းငယ်ကို ပြုခြင်းအကျိုးငှာ၊ ဥဿာဟဿ-အားထုတ်ပုံကိုလည်းကောင်း၊ ဒသေတုံ-ဌာ၊ **အထ ခေါ အာယသ္မာ**တောတိအာဒိ-ကို၊ (သံဂီတိကာရေဟိ) ဝုတ္တံ၊ တတ္ထ-ထိုအထ ခေါ အာယသ္မာ အစရှိသော ဝါကျ၌၊ **ဒါရုဂဟ ဂဏကောတိ**-ကား၊ ရညော-၏၊

သုကတံမေဝ။ ။အညေသံ သန္ဓကောပိ (သူများဥစ္စာ ဖြစ်သော်လည်း) အတ္တနော သိမာယ အန္တော (မိမိသိမ်အတွင်း၌) ဝုတ္တဝိဓိနာ ကတံ (အဋ္ဌကထာဆိုအပ်သော အစီအစဉ်ဖြင့် ပြုအပ်သည်ရှိသော်) သုကတမေဝ၊ (ဘာကြောင့်နည်း...အလဒ္ဓိနိဂ္ဂဟတ္ထာယ ပဝတ္တိတဗ္ဗတော-အလဒ္ဓိနှိပ်ဖိုရန်ဖြစ်စေအပ် ပြုအပ်သောကြောင့်တည်း၊-ဝိမတိ။)

ဒါရဘဏ္ဍဂါရေ–သစ်ဘဏ္ဍာ ထားရာအိမ်၌၊ [သစ်တို့ကိုထားရာ ဂိုဒေါင်၌–ဟူလို၊ "သစ်တောရုံ"ဟုလည်း ပေးကြ၏။] ဒါရဂေါပကော–သစ်တို့ကိုစောင့်ရှောက် သူသည်၊ ဝါ–သစ်ထိန်းသည်၊ (အတ္ထိ)၊ **ဒေဝဟာဒါရူနိတိ**–ကား၊ ဒေဝေန–ဘုရင်မင်းမြတ်သည်၊ ဂဟိတဒါရုနိ–ယူအပ်သောသစ်တို့သည်၊ ရာဇပရိဂ္ဂဟိတဘူတာနိ–ဘုရင်မင်းမြတ်သည် သိမ်းပိုက် အပ်သည်ဖြစ်၍ ဖြစ်ကုန်သော၊ ဒါရုနိ–တို့သည်၊ (အတ္ထိ–နိ၊) ဣတိအတ္ထော၊ **နဂရပဋ္ဌိသခ်ါရိကာနိတိ**–ကား၊ နဂရဿ–ကို၊ ပဋ္ဌိသခ်ါရ ပကရဏာနိ–ပြင်ဆင်ခြင်း၏ အဆောက်အဦဖြစ်ကုန်သော၊ ["ပဋ္ဌိသခ်ါရဿ+ဟိတာနိ ပဋ္ဌိသခ်ါရိကာနိ" ဟု ဟိတတဒ္ဓိတ်ပြု၊] **အာပဒတ္ထာယ နိက္ခိတ္ထာနိတိ**–ကား၊ အဂ္ဂိဒါဟေနဝါ–မီးလောင်ခြင်းကြောင့်သော်လည်းကောင်း၊ ပုရာဏဘာဝေနဝါ–ဟောင်းနွမ်း သည်၏အဖြစ်ကြောင့် သော်လည်းကောင်း၊ ပဋ္ဌိရာဇူပရုန္ဓနာဒိနာဝါ–ရန်သူမင်း၏ ပိတ်ဆို့ဖျက်ဆီးခြင်း အစရှိသော အကြောင်းကြောင့် သော်လည်းကောင်း၊ ["ဥပရုန္ဓန"ဟု ရှိ၏၊ ရဓိဓာတ်သည် ပိတ်ဆို့ခြင်း ဝိုင်းထားခြင်းအနက်ကို ဟော၏၊ ဤနေရာ၌ ဖျက်ဆီးခြင်း အနက်တိုင်အောင် ယူသင့်သည်။] ဂေါပုရဋ္ဌာလက ရာဇန္တေပုရ ဟတ္ထိသာလာဒီနံ– တံခါးမုခ်, ပြအိုးတန်ဆောင်း, နန်းတွင်း, ဆင်တင်းကုပ် အစရှိသည်တို့၏၊ ဝိပတ္တိ–ပျက်စီးခြင်းကို၊ အာပဒါတိ–ဟူ၍၊ ဝုစ္စတိ၊ [ဝိပတ္တိနှင့် အာပဒါကို အဘိဓာန်၌ပရိယာယ်ဆို၏။] တဒတ္ထံ–ပျက်စီးခြင်းအကျိုးငှာ၊ (ပျက်သော အခါပြင်ဖို့ရာ–ဟူလို။) နိက္ခိတ္ထာနိ–ထားအပ်ကုန်သော၊ ဣတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။

ခဏ္ဍာခဏ္ဍိကံ ဆေဒါပေတွာတိ– ကား၊ အတ္တနော– ၏၊ ကုဋုံကာယ–ကျောင်းငယ်၏၊ ပမာဏံ–ကို၊ သလ္လက္ခေတ္တာ–မှတ်သား၍၊ ကိဉ္စိ–အချို့သစ်ကို၊ အဂ္ဂေ–အဖျားဌ၌လည်းကောင်း၊ ကိဉ္စိ–ကို၊ မဇ္ဈေ–ဌ၌လည်းကောင်း၊ ကိဉ္စိ–ကို၊ မူလေ–အရင်းဌ၌လည်းကောင်း၊ ခဏ္ဍာခဏ္ဍံ–အပိုင်းငယ် အပိုင်းကြီးကို၊ ကရောန္တော–လျက်၊ ဆေဒါပေသိ– ဖြတ်စေပြီ။ [ခဏ္ဍာ၊ အခဏ္ဍာ၊ အသဒ္ဒါသည် ဝုမိုအနက်ဟော၊ အခဏ္ဍာကို "အပိုင်းကြီး"ဟုဆိုသဖြင့် ခဏ္ဍာကို "အပိုင်းငယ်"ဟု သိရသည်၊ ခဏ္ဍိကံ၌ ဏိကသည် သွတ္ထ၊ အံ့ကား ကြိယာဝိသေသနတ္ထ။]

ဒေဝေန၊ လေ၊ အတ္ထော။ ။ဒေဝေနဖြင့် "ဒေဝေန+ဂဟာနိ ဒေဝဟာနိ"ဟု တတိယာ တပ္ပုရိသ်ကိုပြ၏၊ ဂဟာနိ၌ "ဂယိ"သူတို့ ဂဟာနိ"ဟု ကံဟော အပစ္စည်းကိုပြ၏၊ ရာဇပရိဂ္ဂဟိတ ဘူတာနိဖြင့် "ဒေဝ"အရ လူမင်းတည်းဟူသော သမ္မုတိနတ်ကို ယူပါဟုလည်းကောင်း, ဂဟအရ လည်း သာမညယူခြင်း မဟုတ်၊ ဝါဥစ္စာဟု သိမ်းပိုက်ထားခြင်းဟုလည်းကောင်း ပြ၏၊ "ယသ ဝါ ပရိဂ္ဂဟော တံ သာမီ"နှင့်အညီ "ပရိဂ္ဂဟ"ဟု လာသမျှ၌ ဥစ္စာရှင်ဖြစ်အောင် သိမ်းပိုက်ခြင်းကို ယူရသည်၊ ထို့ကြောင့်ဋီကာ၌ "ရညော သန္တကာနိတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ" ဟု ဖွင့်သည်။

၈၇။ ဝဿကာရောတိ–ကား၊ တသ ဗြာဟ္မဏသ–၏၊ နာမ်–တည်း၊ **မဂမ မဟာမတ္တောတိ**–ကား၊ မဂဧရဋ္ဌေ–မဂဧတိုင်း၌၊ မဟာမတ္တော–အမတ်ကြီးသည်၊ မဟာတိယာ–ကြီးစွာသော၊ ဣဿရိယမတ္တာယ–အစိုးရသူ၏ ဖြစ်ကြောင်း ရာထူး အတိုင်းအရည်နှင့်၊ သမန္နာဂတော–ပြည့်စုံသူသည်၊ ဝါ– တစ်နည်း၊ မဂဧရညော–၏၊ မဟာမတ္တော–ကြီးသောရာထူး အတိုင်းအရည်ရှိသူသည်၊ မဟာအမစ္စော–အမတ်ကြီးသည်၊ ဣတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ၊ **အနုသညာယမာနောတိ**–ကား၊ တတ္ထ တတ္ထ–ထိုထိုအရပ်သို့၊ ဂန္တွာ–၍၊ ပစ္စဝေက္ခမာနော–ကြည့်ရှုစုံစမ်းလသော်၊ [အနုကို တတ္ထ တတ္ထ ဂန္တွာဟုလည်းကောင်း, သံ+ဉာယမာနောကို ပစ္စဝေက္ခမာနော ဟုလည်းကောင်း ဖွင့်၊ "သံဉာယ–မှတ်သား" ဟူသည် ကြည့်ရှုစုံစမ်းခြင်းတည်း၊] **ဘဏေ**တိ–ဘဏောဟူသော သဒ္ဒါသည်၊ ဣဿာရာနံ–အစိုးရသူတို့၏၊ နိစ္ဌာနိက ပုရိသာလပနံ–နိမ့်သော ရာထူးရှိသော ယောကျ်ားကိုခေါ်ကြောင်း သဒ္ဒါတည်း။

ဗန္ဓံအာဏာပေသိတိ–ကား၊ ဗြဟ္မဏော–ကို၊ ပကတိယာပိ–ပင်ကိုအားဖြင့်လည်း၊ တသ္မိं–ထိုသစ်ထိန်း၌၊ ဣဿာပကတောဝ–ဣဿာသည် ပင်ကိုယ်သဘောမှ ကင်းအောင် ပြုအပ်သည်သာ၊ ဝါ–ဣဿာနှိပ်စက်အပ်သည်သာ၊ သော–ထိုပုဏ္ဏားသည်၊ ရညော–၏၊ အာဏာပေဟိတိဝစနံ–ဟိဟူသော စကားကို၊ သုတ္တာ–၍၊ ယသ္မာ–ကြောင့်၊ ပဏ္ဏောသာပေဟိတိ–ဟူ၍၊ ရညာ–သည်၊ နု ဝုတ္တံ–မဆိုအပ်၊ တသ္မာ–ကြောင့်၊ နံ– ထိုသစ်ထိန်းကို၊ [နံကို ကတ္တာ၌ ပကတိကံစပ်၊ ယောဇနာ၌ ဗန္ဓ၏ ကံဟုဆိုမှား၏။] ဟတ္ထေသု စ–တို့၌လည်းကောင်း၊ ပါဒေသု စ–တို့၌လည်းကောင်း၊ ဗန္ဓံ–နှောင်ဖွဲ့အပ်သည်ကို၊ ကတ္တာ–၍၊ အာဏာပေဿာမိ–စေခိုင်းအံ့၊ ဣတိ–ဤသို့ကြံ၍၊ ဗန္ဓ–နှောင်ဖွဲ့အပ်သည် မည်လောက်အောင်၊ **အာဏာပေသိ**–စေခိုင်းပြီ၊ ဝါ–အာဏာပေးပြီ၊ **အဒ္ဒသ ခေါ အာယသ္မာ ဓနိယောတိ**–ကား၊ ကထं–အဘယ်နည်းဖြင့်၊ အဒ္ဒသ–သနည်း၊ ကိရ–ချဲ့၊ (တစ်နည်း၊) ကိရ (ယသ္မာ)–ကြောင့်၊ သော–ထိုအရှင် ဓနိယသည်၊ အတ္တနော–၏၊ လေသေန–အနည်းငယ်သောအကြောင်းဖြင့်၊ ဝါ–

မဂဧမဟာမတ္တော။ ။ မဂဧရဋ္ဌေဖြင့် မဂဧအရ တိုင်းကိုယူစေလို၏၊ "မဂဧသု+ မဟာမတ္တော မဂဧမဟာမတ္တော" ဟု ပြု၊ [တိုင်းဟောပုဒ်များ၌ ဗဟုဝုစ်သာ။] မဂဧရညော ဝါဖြင့် "မဂဧ"အရ ဌာနတိုင်း၏အမည်ကို ဌာနီမင်း၌ တင်စား၍ ဌာနူပစာရအားဖြင့် မင်းကိုယူစေလို၏၊ "မဂဧသု+မဟာမတ္တော" ဟု ဝိဂ္ဂဟပြု၊ မဟာတိယာ၊ ပေ၊ သမန္နာဂတောဖြင့် " မဟာတိ+မတ္တာ ယသ"ဟူသော ဗဟုဗ္ဗီဟိ ဝစနတ္ထကို ပြု၏၊ ဣဿရိယမတ္တာယဖြင့် "မတ္တာ"အရ ရာထူး (ဌာနန္တရ)ကို ယူစေလို၏၊ "ဣဿရသ+ဘာဝေါ ဣဿရိယ–အစိုးရသူ၏ ဖြစ်ကြောင်းဖြစ်ရာ" ဟူသည် "ရာထူး" ပင်တည်း။

အမြွက်အားဖြင့်၊ [ဘိသိက်ခံစဉ်က "ဒိန္နညေ သမဏာ ဗြာဟ္မဏာနံ" စသော စကားကိုပင် သစ်တို့ကို ယူနိုင်ခြင်း၏ အနည်းငယ်သော အကြောင်းဖြစ်၍ "လေသ"ဟုဆိုသည်။] ဒါရုနံ-တို့၏၊ ဟဋ္ဌဘာဝံ-ဆောင်အပ် ကုန်သည်၏အဖြစ်ကို၊ ဥတ္တာ-၍၊ နိဿဋ်သယံ-ယုံမှားမဲ့၊ ဝါ-မရှုတ်ကေန်၊ ဃ-ဤသစ်ထိန်းသည်၊ ဒါရုနံ-တို့၏၊ ကာရဏာ-အကြောင်းကြောင့်၊ ရာဇကုလတော-မင်းအိမ်မှ၊ ဝဓံ ဝါ-ညှဉ်းဆဲအပ်သည်၏ အဖြစ်သို့သော်လည်းကောင်း၊ ဗန္ဓံ ဝါ-နှောင်ဖွဲ့အပ်သည်၏ အဖြစ်သို့ သော်လည်းကောင်း၊ ပါပုဏိဿတိ-ရောက်လတ္တံ့၊ ["ဥဒ္ဒေသံ အာဂစ္ဆန္တိ" ၌ ကဲ့သို့ ဝဓံ ဗန္ဓံ တို့၌ ဘာဝပွဓာနကြောင့်။] တဒါ-၌၊ နံ-ထိုသစ်ထိန်းကို၊ အဟမေဝ-ငါသည်ပင်၊ မောစေဿာမိ-လွှတ်စေအံ့၊ ဣတိ-ဤသို့ကြ၍၊ နိစ္စကာလံ-အမြဲကာလပတ်လုံး၊ တဿ-ထိုသစ်ထိန်း၏၊ ပဝတ္တိ-ဖြစ်ပုံအကြောင်းကို၊ သုဏန္တော ယေဝ-နားထောင်လျက်သာ၊ ဝိစရတိ-လှည့်လည်၏၊ တသ္မာ-ကြောင့်၊ တဒ်ဏညေဝ-ထိုခဏ၌ပင်၊ ဂန္တွာ-၍၊ အဒ္ဒသ-ပြီ. တေန-ကြောင့်၊ အဒ္ဒသ ခေါ အာယသ္မာ ဓနိယောတိ-ဟူ၍၊ (သံဂီတိကာရေဟိ)၊ ဝုတ္တံ-ပြီ၊ **ဒါရုနံ ကိစ္စာတိ**-ကား၊ ဒါရုနံ-တို့၏၊ ကာရဏာ-ကြောင့်၊ **ပုရာဟံ ဟညာမိတိ**-ကား၊ အဟံ-တပည့်တော်ကို၊ ပုရာဟညာမိ- မသတ်အပ်မီ၊ ယာဝ-အကြင်အခါ၌၊ အဟံ-ကို၊ 'နံ ဟညာမိ-မသတ်အပ်သေး၊ တာဝ-ထိုမသတ်အပ်သေးမီ၊ တွံ-အရှင်ဘုရားသည်၊ ဧယျာသိ-လိုက်ခဲ့ပါလော၊ ဣတိ အတ္ထော-နက်။ [ယာဝ-စသည်ကား ပုရာဟညာမိ၏ အဓိပ္ပာယ်ဖွင့်၊ ပုရေ-ပုရာတို့ နှင့်တွဲလျှင် အနာဂတ်အနက်၌ ဝတ္တမာန်သက်၏၊ "ပုရေဒိဗ္ဗတိ" စသော သင်္ဂါယနာတင်ခန်းကို ပြန်ကြည့်ပါ။]

၈၈။ ဣဃံ ဘန္တေ သရာပေဟီတိ ဧတ္ထ-၌၊ ဣဃံတိ- ဣဃံဟူသော သဒ္ဒါသည်၊ စောဒနတ္ထေ-တိုက်တွန်းခြင်း အနက်၌၊ (ပဝတ္တော) နိပါတော-တည်း၊ **ပဋမာဘိသိတ္ထော**တိ-ကား၊ အဘိသိတ္ထော-ဦးခေါင်း၌ ရေစင်ဖြင့် သွန်းလောင်းအပ်ပြီးသည်၊ ဝါ-အဘိသိက်သွန်းအပ်ပြီးသည်၊ ဟုတ္တာ-၍၊ ပဋမံ-ရှေးဦးအစ၌၊ **ဧဝရူပိံ ဝါစံ ဘာသိတာတိ**-ကား၊ ဒိန္နညေဝ၊ ပေ၊ ပရိဘုဉ္ဇန္တူတိ-ဟူ၍၊ ဧဝရူပိံ-ဤသို့ သဘောရှိသော၊ ဣမံ ဝါစံ-ကို၊ အဘိသိတ္ထော-သည်၊ ဟုတ္တာ-၍၊ ပဋမမေဝ-

ပဋမာဘိသိတ္ထော။ ။ အဘိသိတ္ထော-စသောအဖွင့်သည် အဓိပ္ပာယတ္ထတည်း၊ "ပဋမံ+ အဘိသိတ္ထသ ယသ္မာတိ ပဋမာဘိသိတ္ထော" ဟုပြု၊ သတ္တာဟပရိနိဗ္ဗုတောကို "ပရိနိဗ္ဗာနတော ပဋ္ဌာယ သတ္တာဟံ" ဟု အဓိပ္ပာယတ္ထ ဖွင့်သော်လည်း "သတ္တာဟံ ပရိနိဗ္ဗုတသ အသ္မာတိ သတ္တာဟပရိနိဗ္ဗုတော" ဟု ပြုရသကဲ့သို့တည်း။

ရှေးဦးအစ၌ပင်၊ ယံ-အကြင်စကားကို၊ တွံ-အသင်ဒကာတော်သည်၊ အဘာသိ-ပြောဆိုပြီ၊ တံ-ထိုစကားကို၊ သယမေဝ-ကိုယ်တိုင်သာလျှင်၊ ဘာသိတွာ- ပြီး၍၊ ဣဒါနိ-၌၊ သရသိ-အမှတ်ရပါလော၊ ဣတိ ဝုတ္တံဟောတိ၊ ကိရ-ချဲ့၊ ရာဇာနော-တို့သည်၊ အဘိသိတ္တမတ္တာယေဝ-ဦးထိပ်၌ရေစင်ဖြင့် သွန်းလောင်းအပ်ပြီးကာမျှ တို့သည်သာလျှင်၊ (ဟုတ္တာ-၍၊) ဒိန္နညေဝ၊ ပေ၊ ပရိဘုဉ္ဇန္တု-တိ-ဟူ၍၊ ဓမ္မဘေရိံ-တရားစည်ကို၊ ဝါ-ထုံးစံသဘောကို ဖော်ပြကြောင်း စည်ကို၊ စရာပေန္တိ-လည်စေကြကုန်၏၊ [ဓမ္မဘေရိံ၌ ဓမ္မသည် သဘာဝ (ထုံးစံသဘော) ကိုဟောဂ၏၊ ပုရာဏသဘာဝသခ်ါတံ-ဓမ္မဘေရိံ၊ ယောဇနာ၊] တံ-ထိုစကားကို၊ သန္ဓာယ-ရည်ရွယ်၍၊ ဒေ-ဤအရှင်ဓနိယသည်၊ ဝဒတိ-ပြော၏၊ [သမဏဗြာဟ္မဏာနံ-ရဟန်းပုဏ္ဏားတို့အား၊ တိဏကဋ္ဌောဒကံ- မြက်ထင်းရေကို၊ ဒိန္နညေဝ- (ခမည်းတော်ဘိုးတော်တို့ကဲ့သို့) ပေးမြဲပေးအပ်သည်သာ၊ တိဏကဋ္ဌောဒကံ-ကို၊ သမဏဗြာဟ္မဏာ-တို့သည်၊ ပရိဘုဉ္ဇန္တု-သုံးဆောင်ကြပါကုန်၊ "တိဏကဋ္ဌောဒကံ" ပုဒ်သည် ရှေ့နောက်ငဲ့သော ကာကောလောကန နည်း။]

တေသံ မယာ သန္ဓာယ ဘာသိတန္တိ-ကား၊ အပွမတ္တကေပိ-နည်းသောအတိုင်း အရှည်ရှိသော မြက် ထင်းရှည်လည်း၊ ကုက္ကုစ္စာယန္တာနံ-ကုက္ကုစ္စကိုပြုကြကုန်သော၊ သမိတ ဗာဟိတ ပါပါနံ-ငြိမ်းအပ်ပြီးသော မကောင်းမှု, မျှောအပ်ပြီးသော မကောင်းမှုရှိကုန်သော၊ တေသံ သမဏဗြာဟ္မဏာနံ-တို့၏၊ တိဏကဋ္ဌောဒက ဟရဏံ-မြက်ထင်းရေကို ဆောင်ယူခြင်းကို၊ သန္ဓာယ-၍၊ မယာ-ဒကာတော်သည်၊ ဧတံ-ဤစကားကို၊ ဘာသိတံ-ပြောဆိုအပ်ပါပြီ၊ တုမှာဒိသာနံ- အရှင်တို့ကဲ့သို့ ရှုအပ်သော ပုဂ္ဂိုလ်တို့၏၊ (ဒါရုဟရဏံ-သစ်တို့ကို ဆောင်ယူခြင်းကို၊) သန္ဓာယ-၍၊ နံ ဘာသိတံ-ပြောဆိုအပ်သည် မဟုတ်ပါ၊ ဣတိ-ဤကား၊ အဓိပ္ပာယော-ဖိမ္ဓိသာရမင်း၏အလိုတည်း၊ **တဋ္ဌ ခေါ အရညေ အပရိဂ္ဂဟိတန္တိ**-ကား၊ တဋ္ဌ တိဏကဋ္ဌောဒကံ- ကိုလည်း၊ (အရညေ-၌၊ အပရိဂ္ဂဟိတံ-မသိမ်းပိုက်အပ်သော မြက်ထင်းရေကို၊ သန္ဓာယ-၍၊ ဘာသိတံ-ပြီ၊) [ကဋ္ဌောဒကံ-နောက်၌ ပိုဒ်ခတ်၍

ဘာသိတာ ဘာသိတွာ။ ။ "ဧဝရှပိ ဝါစံ" နောက်၌ "ဘာသိတာ, ဘာသိတွာ" ဟု ပါ၌ ၂ မျိုးရ၏၊ ၂ မျိုးလုံး အသင့်ဟု ယောဇနာဆို၏၊ "သယမေဝဘာသိတွာ"ဟူသော အင်္ဂကတာဖွင့်ကို ထောက်၍ ဘာသိတွာသင့်၏၊ "နာဘိဇာနာမိ သဗ္ဗိဒ္ဓ ပါဏံ ဧဝိတာ ဝေါရောပေတာ" အဂုံလိမာလ သုတ် စသည်ကို ထောက်လျှင် ဘာသိတာလည်းသင့်၏၊ "ဘာသိတာ-ဆိုပြီးသည်၊ ဟုတ္တာ-၍" ဟု ပေးရသောကြောင့်အနက်တူချည်းတည်း၊ "ဘာသိတံဟု ရှိသောပါ၌ကား၊ မသင့်"ဟု ယောဇနာ လည်း ဆုံးဖြတ်သည်။

ဤသို့, ပါဠိတော်လှမ်းစပ်၊ ဒီပေတိ၏ ကရိယာ်းကို "ဣမိနာ"ဟု သီးခြားထည့်။] (ဣမိနာ–ဤတဘွဲခေါ် အရည့ အပရိဂ္ဂဟိတ် ဟူသော ပါဠိဖြင့်၊) ယံ–အကြောင် မြက်ထင်းရေသည်၊ ဝါ–ကို၊ အရဲ့ည–၌၊ အပရိဂ္ဂဟိတ်–သည်၊ ဟောတိ၊ တေ–ဤမသိမ်းပိုက်အပ်သော မြက်ထင်းရေကို၊ သန္ဓာယ–၍၊ မယာ ဘာသိတံ၊ ဣတိ–ဤအနက်အဓိပ္ပာယ်ကို၊ ဒီပေတိ–ပြ၏။

လောမေန တွဲ မုတ္တောသိတိ ဇတ္ထ–၌၊ (အတ္ထော ဇဝံ စေဒိတဗ္ဗော၊) လောမမိဝ– အမွေးနှင့်တူ၏၊ (ဣတိ–ကြောင့်၊) လောမံ–လောမမည်၏၊ ပန–ပရိဟာရပဋ္ဌမှတစ်ပါး, စောဒကပဋ္ဌကို ဆိုဦးအံ့၊ တံ–ထိုအမွေးနှင့်တူသော အရာဟူသည်၊ ကိံ–နည်း၊ ပမ္ဘုဇောလိဂ်–ရှင်ရဟန်း၏ အသွင်တည်း၊ ကိံ ဝုတ္တံ ဟောတိ၊ ယထာနာမ–ဥပမာမည်သည်ကား၊ ဝုတ္တာ–ဝေ့သောက်ကြူးတို့သည်၊ မံသံ–ကို၊ ခါဒိသာမ–နိ်အံ့၊ ဣတိ–ဤသို့ကြံ၍၊ မဟဏ္ဍလောမံ–များသော အဖိုးရှိသော အမွေးရှိသော၊ ဝါ–အဖိုးများစွာထိုက်သော အမွေးရှိသော၊ ဧဏေ–သိုးကို၊ ဂဏ္ဍောယျ–ဖမ်းယူကုန်ရာ၏၊ တမေနံ–ထိုသိုးကို၊ အညော–သော၊ ဝိညူ–တတ်သိနားလည်သော၊ ပုရိသော–သည်၊ ဒိသွာ–၍၊ ဣမသ ဧဏကသ–၏၊ မံသံ–သည်၊ ကဟာပဏမတ္တံ–တစ်ကျပ်မျှကို၊ အဃ္ဃတိ–ထိုက်တန်၏၊ လောမာနိ ပန–တို့သည်ကား၊ လောမဝါရေ လောမဝါရေ–အမွေးအကြိမ်တိုင်း အမွေးအကြိမ်တိုင်း၌၊ (အမွှားရိတ်တိုင်း အမွှားရိတ်တိုင်း၌၊) အနေကော–များစွာကုန်သော၊ ကဟာပဏော–တို့ကို၊ အဃ္ဃန္တိ–နိ်၏၊ ဣတိ–ဤသို့ကြံ၍၊ ဒွေ–၂ ကောင်ကုန်သော၊ အလောမကော–အမွေးမရှိကုန်သော၊ ဧဏကော–တို့ကို၊ ဒတ္တာ–၍၊ ဂဏ္ဍောယျ–ယူရာ၏၊ ဇဝံ–လျှင်၊ သော ဧဏကော–သည်၊ ဝိညူ–သော၊ ပုရိသံ–ကို၊ အာဂမ္မ–စွဲ၍၊ လောမေန–အမွေးကြောင့်၊ မုစ္စေယျယထာ–လွတ်ရာသကဲ့သို့၊ ဇဝမေဝ–လျှင်၊ တွဲ–သည်၊ (ဝဓေ ဗန္ဓနာရဟောဘ၌စပ်၊) ဣမသ ကမ္မသ–ဤသစ်ခိုးမှု၏၊ ဝါ–ကို၊ ကတတ္တာ–ပြုအပ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ ဝဓဗန္ဓနာရဟော–သတ်ခြင်း နှောင်ဖွဲ့ခြင်းကိုထိုက်၏၊ ပန–ထိုသို့ပင် သတ်ထိုက်နှောင်ဖွဲ့ထိုက်ပါသော်လည်း၊ ယသ္မာ–ကြောင့်၊ အရဟဇ္ဇော–ရဟန္တာတို့၏ အလံတံခွန်သည်၊ ဝါ–ကို၊ ["အရဟန္တာနံ+ဇဇ္ဇော အရဟန္တ ဇဇ္ဇော" ဟု ဆိုလိုလျက်၊ (ဣ)ချေ၊] သဗ္ဗီ – သူတော်ကောင်းတို့သည်၊ အဝဇ္ဇရူပေါ–မသတ်ထိုက်သည်၏ အဖြစ်ဟူသော သဘောရှိ၏၊ [နံ ဟည်ကေတိ အဝဇ္ဇော၊ ဏျပစ္စည်း, ဟနကို ဝဓ ပြု၍, ချကို ဗျ ပြု၊ အဝဇ္ဇဘာဝ–ဟု ဆိုလိုလျက် ဘာဝ ချေ၊ တစ်နည်း–ဘာဝပွဓာန၊ "အဝဇ္ဇော + ရူပ် ယသ္မာတိ အဝဇ္ဇရူပေါ။]

တွဥ္ဆ–သည်လည်း၊ သာသနေ–၌၊ ပဗ္ဗဇိတတ္ထာ–ကြောင့်၊ ပဗ္ဗဇ္ဇာလိင်္ဂဘူတံ–ရှင်ရဟန်း၏ အသွင်ဖြစ်၍ဖြစ်သော၊ တံ အရဟဒ္ဓဇ–ကို၊ ဓာရေသိ–ဆောင်၏၊ တသ္မာ–ကြောင့်၊ ဧဋ္ဌကော–သည်၊ ဝိညုဿ–သော၊ ပုရိသဿ–ကို၊ အာဂမ္မ–၍၊ မုတ္တော–သတ်ခြင်းမှ လွတ်သည်၊ (ဟောတိ) ဝိယ–ကဲ့သို့၊ (တထာ–တူ၊) တံ–သည်၊ ဣမိနာ ပဗ္ဗဇ္ဇာလိင်္ဂလောမေန–ဤရှည်ရဟန်း၏အသွင်ဟူသော အမွေးကြောင့်၊ မုတ္တော–သည်၊ အသိ–၏၊ ဣတိ (ဝုတ္တံ ဟောတိ။)

မနုဿာ ဥဗ္ဗာယန္တိတိ–ကား၊ ရညော–သည်၊ ပရိသတိ–၌၊ ဘာသမာနဿ–ပြောစဉ်၊ သမ္မုခါ စ–မျက်မှောက်၌လည်းကောင်း၊ ပရမ္မုခါ စ–မျက်ကွယ်၌ လည်းကောင်း၊ သုတ္တာ – ၍၊ တတ္ထ တတ္ထ – ထိုထိုအရပ်၌၊ မနုဿာ – တို့သည်၊ ဥဗ္ဗာယန္တိ, အဝဗ္ဗာယန္တိ – အောက်တန်းစားဟု အသိအမှတ်ပြုလျက် ကြည့်ရှုကြကုန်၏၊ ဝါ–နှုတ်ဖြင့် မပြောဘဲ တွေးတောကြံစည်ကြကုန်၏၊ အဝဇာနန္တာ–အောက်တန်းစားဟု သိကြကုန်လျက်၊ တံ–ထိုအရှင်ဓနိယကို၊ ဗ္ဗာယန္တိ သြလောကေန္တိ–ကြည့်ကြကုန်၏၊ ဝါ–တစ်နည်း၊ လာမကတော–ယုတ်ညံ့သူ၏အဖြစ်ဖြင့်၊ ဝါ–ယုတ်ညံ့သူဟူ၍၊ စိန္တေန္တိ–ကြံစည်ကြကုန်၏၊ ဣတိ အတ္ထော။

ဓိယန္တိတိ–ကား၊ တဿ–ထိုအရှင်ဓနိယ၏၊ အဝဏ္ဏံ–ဂုဏ်၏ ဆန့်ကျင်ဘက်ကို၊ ဝါ–အပြစ်ကို၊ ကထေန္တိ–နှ၏၊ ပကာသေန္တိ–ထင်ရှားပြကြကုန်၏၊ [ခိဓာတ်၏ အဝဏ္ဏ ဘာသနအနက်ကိုပြသည်၊ "ဓာတူနံ အနေကတ္ထတ္တာ"ပင်၊ ဣကို ဣယပြု၍ "ခိယ"ဟုဖြစ်၏၊] **ဝိပါစေန္တိ**တိ–ကား၊ ဝိတ္ထာရိတံ–ကျယ်ပြန့်ခြင်းရှိသည်ကို၊ ကရောန္တိ–နှ၏၊ သဗ္ဗတ္ထ – အလုံးစုံသောအရပ်တို့၌၊ ပတ္ထရန္တိ – ဖြန့်ကြကုန်၏၊ စ – ဆက်၊

အဝဗ္ဗာယန္တိ။ ။ ဥဗ္ဗာယန္တိ၌ ဥသည် အဝကိုပြုထားသော သြ၏ဝိပရိတ် ဥတည်း၊ ထို့ကြောင့် " အဝဗ္ဗာယန္တိ" ဟု ဖွင့်၊ ထိုအဝလည်း အဝမည်သည် အနက်ဟော (အဘိဓာန်လာ အနက်တို့ တွင် "အဓောဘာဂ" အနက်ဟော) ဟု သိစေလို၍ "အဝဇာနန္တာ" ဟု လည်းကောင်း, ဗျေဓာတ်သည် သြလောကန အနက်ဟောဟု သိစေလို၍ "သြလောကေန္တိ" ဟု လည်းကောင်း ဖွင့် သည်၊ ဒုတိယနည်း၌ "အဝသည် လာမကအနက်ဟော, ဗျေဓာတ်သည် စိန္တနအနက်ဟော" ဟု ပြ၏၊ [ဓာတ်ကျမ်း၌ "သြလောကန" အနက်မရှိသော်လည်း" ဓာတူနံ အနေကတ္ထ" ဖြစ်သော ကြောင့်ဖွင့်သည်။]

ဝိပါစေန္တိ။ ။ "ပစိ–ဝိတ္ထာရေ" ဟု ဓာတ်ကျမ်းရှိ၏၊ ကာရိတ်ကြောင့် "ပါ"ဟု ဖြစ်သည်၊ ထိုပစိဓာတ်သည် အကမ္မကဖြစ်၍ ကာရိတ်ဝင်မှ ကံတစ်ခုသာရ၏၊ ထို့ကြောင့် "ဝိတ္ထာရိတံ ကရောန္တိ" ဟု ဖွင့်သည်၊ "ကျယ်ပြန့်စေ"ဟူသည်မှာ "ထိုထို အရပ်၌ နှံ့သွားအောင်ဖြန့်ခြင်း" ဟု သိစေလို၍ "တတ္ထ တတ္ထ ပတ္ထရန္တိ" ဟု အဓိပ္ပာယတ္ထဖွင့်သည်။ [ဝိတ္ထာရော+သဒ္ဒါတော ယဿာတိ ဝိတ္ထာရိတော၊ အဝဏ္ဏော၊ (ဣတပစ္စည်း)။]

အယ် အတ္ထော- ကို၊ သဒ္ဒသတ္ထာနုသာရေန- သဒ္ဒါကျမ်းသို့ အစဉ်လိုက်သဖြင့်၊ ဝေဒိတဗ္ဗော-၏၊ [ဓာတ်ကျမ်းကိုပင် "သဒ္ဒသတ္ထ" ဟု ဆိုသည်။] ပန-ဆက်၊ အယ်-ဤ ဆိုအပ်လတ္တံ့ကား၊ တ္ထ-ဤ ဥဒ္ဓာယန္တိ အစရှိသော ဝါကျ၌၊ ယောနော-ပုဒ်တို့ကို ယူဉ်စေခြင်းတည်း၊ အလဒ္ဓိနော ဣမေ သမဏာ သကျပုတ္တိယာတိအာဒီနိ-ယာအစရှိသော အကြောင်းအရာတို့ကို၊ [အာဒီနိဖြင့် ပါဠိတော်၌ တိုက်ရိုက်လာသော "ဒုဿီလာ"စသည်တို့ကို ယူ] စိန္တေန္တာ-နှလျက်၊ ဥဒ္ဓာယန္တိ-အောက်တန်းစားဟု အသိအမှတ်ပြုလျက် ကြည့်ရှုကြကုန်၏၊ နတ္ထိ ဣမေသံ သာမညန္တိအာဒီနိ-အစရှိသော စကားတို့ကို၊ ဘဏန္တာ-နှလျက်၊ ခိယန္တိ-ရှုတ်ချကြကုန်၏၊ အပဂတာ ဣမေ သာမညာတိအာဒီနိ-စကားတို့ကို၊ တတ္ထ တတ္ထ-ထိုထိုအရပ်၌၊ ဝိတ္ထာရေန္တာ-ချဲ့ဖြန့်ကုန်လျက်၊ ဝိပါစေန္တိ-ကျယ်ပြန့်စေကြကုန်၏၊ ဣတိအယံ-ကား၊ယောဇနာ-တည်း၊ ဧတေန နယေန-ဖြင့်၊ ဣမေသံ ပဒါနံ-ဤဥဒ္ဓာယန္တိအစရှိသော ပုဒ်တို့၏၊ ဣတော-ဤသိက္ခာပုဒ်မှ၊ ပရမ္မိ-နောက်၌လည်း၊ တတ္ထ တတ္ထ-ထိုထိုသိက္ခာပုဒ်၌၊ အာဂတပဒါနုရူပေန- လာသောပုဒ်အားလျော်သဖြင့်၊ ယောဇနာ-ကို၊ ဝေဒိတဗ္ဗာ-၏။ [အလဒ္ဓိနော ဣမေ သမဏာ-စသော ပုဒ်တို့နှင့် အလားတူ ပုဒ်မျိုးကို "အာဂတပဒ" ဟု ဆိုသည်။]

တတ္ထ-ထိုအလဒ္ဓိနော ဣမေသမဏာ သကျပုတ္တိယာ အစရှိသော ဝါကျ၌၊ **ဗြဟ္မစာရိနောတိ**-ကား၊ သေဋ္ဌစာရိနော-မြတ်သောအကျင့်ကို ကျင့်လေ့ရှိသူတို့ဟူ၍၊ [ပတိဓာနိသန္တိ နာမနှင့်တွဲ၊] **သာမညန္တိ**-ကား၊ သမဏဘာဝေါ-သမဏ၏ ဖြစ်ကြောင်း အကျင့်သည်၊ **ဗြဟ္မညန္တိ**-ကား၊ သေဋ္ဌဘာဝေါ-မြတ်သူ၏ ဖြစ်ကြောင်း အကျင့်သည်၊ (နတ္ထိ)၊ [ရဟန်းများကို ကဲ့ရဲ့သည့် အရာဖြစ်၍ "ဗြဟ္မဏဘာဝေါ"ဟု မဖွင့်ဘဲ "သေဋ္ဌဘာဝေါ" ဟု ဖွင့်သည်၊ ဤနေရာ၌ "ဗြာဟ္မဏ" သဒ္ဒါသည် "သေဋ္ဌ"သဒ္ဒါ၏ ပရိယာယ်၊] သေသံ-ကြွင်းသောပုဒ်အပေါင်းသည်၊ ဥတ္တာနတ္ထမေဝ-သာ၊ **ရညော ဒါရုနိ**တိအာဒိမှ-ဝါကျ၌၊ အဒိန္နံ အာဒိယိသတိတိ-သတိ ဟူသော၊ အယံ-ဤမပေးအပ်သော ဥစ္စာကို ယူခြင်းဟူသောအနက်သည်၊ ဥဒ္ဓယနတ္ထော-ကဲ့ရဲ့ကြောင်း အနက်တည်း၊ ပန-ဆက်၊ ယံ ဧတံ အဒိန္နံ-အကြင်မပေးအပ်သော

မှတ်ချက်။ ။နှုတ်ဖြင့် မပြောဘဲ မျက်စိဖြင့် "လှုယုတ်ပဲ"ဟုကြည့်မှုကိုလည်းကောင်း, စိတ်ဖြင့် အထင်သေးမှုကိုလည်းကောင်း ဥဒ္ဓာယန္တိဖြင့်ပြ၏၊ အထင်သေးအမြင်သေး ဖြစ်ရုံမက, နှုတ်ဖြင့် အပြစ်ပြောမှု ကဲ့ရဲ့ရှုတ်ချမှုကို ခိယန္တိဖြင့်ပြ၏၊ တစ်နေရာ၌အချင်းချင်းပြောကြ-ကဲ့ရဲ့ကြရုံမက, ထိုထိုဤဤ နံ့သွားအောင် စပ်ရာစပ်ရာ၌ မကောင်းသတင်းပြောမှုကို ဝိပါစေန္တိ ဖြင့် ပြသည်။

ဥစ္စာကို၊ အာဒိယိ–ယူပြီ၊ တံ–ထိုမပေးအပ်သော ဥစ္စာကို၊ ဒသေတုံ–ဌာ၊ ရညော ဒါရှနိတိ–ဟူ၍၊ (မိန်းသေဟိ–ကဲ့ရဲ့ကုန်သော သူတို့သည်၊ (တစ်နည်း)သံဂီတိကာ ရေဟိ–တို့သည်၊) ဝုတ္တံ–ပြီ၊ ဣတိ–လျှင်၊ ဝစနဘေဒေ–ဧကဝုစ်ဗဟုဝုစ်ကွဲပြားခြင်းခံ၍ အသမ္ဘုယ္ဟနေ ဟိ–မတွေ့ဝေကုန်ဘဲ၊ အတ္ထော–ကို၊ဝေဒိတဗ္ဗော–၏ ။

ပုရာဏ၊ ပေ၊ မဟာမတ္တောတိ–ကား၊ ဘိက္ခုဘာဝတော–ရဟန်းအဖြစ်မှ၊ ပုရာဏော–ရှေးဖြစ်သော၊ ဂိဟိကာလေ–လူဖြစ်ရာအခါ၌၊ ဝိနိစ္ဆယဝေါဟာရေ–တရားဆုံးဖြတ်ကြောင်းစကား၌၊ နိယုတ္တတ္တာ–ယှဉ်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ ဝေါဟာရိကောတိ–ဟူ၍၊ သံခ–ခေါ်ဝေါ်အပ်သည်၏အဖြစ်သို့၊ ဂတော–သော၊ မဟာအမစ္စော–အမက်ကြီးသည်၊ (နိသိန္နော ဟောတိ–၌ စပ်၊) **အထ ခေါ ဘဂဝါ တံ ဘိက္ခုံ ဧတဒဝေါစာတိ**ကား၊ ဘဝေါ–သည်၊ သာမံယေဝ–ကိုယ်တော်တိုင်သာလျှင်၊ လောကဝေါဟာရမ္မိ–လောက၌ အသုံးအနှုန်းကိုလည်း၊ ဇာနာတိ–မှု၏၊ ဤဝေါဟာရ သဒ္ဒါကား

ဥစ္စာယနတ္ထော။ ။ ဥစ္စာယန္တိ ဧတေနာတိ ဥစ္စာယနံ= အထင်အမြင်သေးကြောင်း (ပေးရိုးအားဖြင့် "ကဲ့ရဲ့ကြောင်း")၊ ဥစ္စာယနံ+အတ္ထော ဥစ္စာယနတ္ထော၊ ကဲ့ရဲ့အပ်သူသည် ရှင်ခနိယ၊ ကဲ့ရဲ့ကြောင်းကား ခိုးမှုတည်း၊ [ဥစ္စာယနသံ အဒိန္နာဒါနဝိသယတ္တာ (အဒိန္နာဒါနလျှင် အကြောင်းအရာရှိသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်) အဒိန္နာဒါနံ (မပေးအပ်သော သူ့ဥစ္စာကို ယူခြင်းသည်) ဥစ္စာယနတ္ထောတိ ဝုတ္တံ၊–ဋီကာ။] ဆိုလိုရင်းကား–ကဲ့ရဲ့ကြောင်းသည် သစ်များ မဟုတ်, အဒိန္နာဒါနတည်း၊ ထို့ကြောင့် "အဒိန္နံ အာဒိယိသတိ" ဟု အဒိန်ခံ၌ ဧကဝုစ်ထားသည်၊ ထိုအဒိန္နပစ္စည်းများကို ပြုလို၍ "ဒါရှနိ" ဟု ဗဟုဝုစ်ထားသည်–ဟုလို။

သာမညေ ဝိသေသကံ။ ။ဒါရှနိနှင့် အဒိန်ခံသည် ဝိသေသန ဝိသေသျမဟုတ်၊ အဒိန်ခံသည် သာမညက်, ဒါရှနိကား ဝိသေသက်တည်း၊ ယောဇနာ၌ "အဒိန်ခံ ကို ကြိယာဝိသေသန" ဟုဖွင့်၏၊ ထိုအလို " အဒိန်ခံ–အရှင်မပေးအပ်ဘဲ"ဟုပေး၊ သို့သော် "သဋ္ဌိမတ္တေ ထာလိပါကေ ဘတ္တာဘိဟာရံ အဘိဟရိသု" နှင့် ဤဒါရှနိ အဒိန်ခံသည် စာသွားတူသောကြောင့် ထို ယောဇနာအဖွင့်သည် မကောင်းလှ၊ ထို ဘတ္တာဘိဟာရ်ကို ကြိယာဝိသေသန မပေးနိုင်။

ပုရာဏဝေါဟာရိကော။ ။ ဝေါဟာရသဒ္ဒါသည် အဘိဓာန်လာ ဝေါဟာရသဒ္ဒါ၏ အနက်တို့တွင် သဒ္ဒ–အသံပြုခြင်း (စကားပြောခြင်း) အနက်ကို ဟောစ၏၊ ထိုစကားဟူသည်လည်း ဝိနိစ္ဆယကထာ–အဆုံးအဖြတ်စကားတည်း၊ ထို့ကြောင့် "ဝိနိစ္ဆယဝေါဟာရေ" ဟုဖွင့်သည်၊ နိယုတ္တတ္တာဖြင့် "ဝေါဟာရေ+ နိယုတ္တော" ဟူသော ဝစနတ္ထကိုပြု၏၊ ပုရာဏော–ရှေ့လူဖြစ်စဉ် အခါ၌+ဝေါဟာရိကော–ဝိနိစ္ဆယ စကား၌ ယှဉ်သူတည်း၊ ဝါ–တရားဆုံးဖြတ်သူတည်း၊ ပုရာဏဝေါဟာရိကော–သူ။

အသုံးအနှုန်း (အခေါ်အဝေါ်) ပညတ် အနက်ဟောတည်း၊] အတိတဗုဒ္ဓါနံ-ရှေးဘုရားရှင်တို့၏၊ ပညတ္တိမ္မိ-ပညတ်တော်ကိုလည်း၊ ဧနာတိ (ကိ)၊ ပုဗ္ဗေပိ-ဌ္ဌလည်း၊ ဗုဒ္ဓါ-တို့သည်၊ ဧတ္တကေန- ဤမျှ အတိုင်းအရည်ရှိသော ခိုးမှုဖြင့်၊ ပါရာဇိကံ-ပါရာဇိကအာပတ်ကို၊ ပညပေန္တိ-ပညတ်တော်မူကြကုန်၏၊ ဧတ္တကေန-ဖြင့်၊ ထုလ္လစ္စယံ-ကို၊ (ပညပေန္တိ၊) ဧတ္တကေန ဒုက္ကဋံ (ပညပေန္တိ၊) ဣတိ-သို့၊ (ဧနာတိ)၊ ဧဝံသန္တေ ပိ-ဤသို့ဖြစ်သော်လည်း၊ အညေဟိ-နှင်သော၊ လောကဝေါဟာရ ဝိညုဟိ-လောက အသုံးအနှုန်းကို သိသူတို့နှင့်၊ သဒ္ဒိ-ကွ၊ အသံသန္ဒိတွာ-မနှီးနှောမှု၍၊ ပါဒမတ္တေန-တစ်မတ်မျှဖြင့်၊ ပါရာဇိကံ-ကို၊ သစေ ပညပေယျ-အုံ့၊ (ဧဝံသတိ)၊ တေန-ထိုသို့ ပညတ်တော်မူခြင်းကြောင့်၊ အသ-ထိုမြတ်စွာဘုရားကို၊ ဝတ္ထာရော-ပြောဆိုမည့်သူတို့သည်၊ ဝါ-အပြစ်တင်မည့် သူတို့သည်၊ သိယုံ-ရှိကုန်ရာ၏၊ (ကိ)၊ သီလသံဝရော နာမ-သီလစောင့်စည်းခြင်းမည်သည်၊ ဝါ-ကို၊ ဧကဘိက္ခုသပိ-ရဟန်းတစ်ပါး၏ အတွက်လည်း၊ အပ္ပမေယ္ယော-မနှိုင်းယှဉ်အပ် မနှိုင်းယှဉ်နိုင်၊ အသင်္ခေယ္ယော-မရေတွက်အပ် မရေတွက်နိုင်၊ မဟာပထဝီသမုဒ္ဒအာကာသာနိဝိယ-မြေကြီး, သမုဒ္ဒရာ, ကောင်းကင်တို့ကဲ့သို့၊ အတိဝိတ္ထိဏ္ဏော-အလွန်ပြန့်ကျယ်၏၊ ကထံ ဟိ-အဘယ်ကြောင့်၊ ဘဂဝါ-သည်၊ ပါဒမတ္တကေန-တစ်မတ်မျှလောက်ဖြင့်၊ နာသေသိ နာမ(တစ်နည်း) နာသေသတိ နာမ-ဖျက်ဆီးရတုံဘိသနည်း၊ ဣတိ (ဝတ္ထာရော သိယုံ၊) [ကထံ နာမနှင့်ယှဉ်သောကြောင့် "နာသေသတိတိ" ရှိမှ သာ၍ စာသွား ထုံးစံကျမည်၊] တတော-ထိုသို့ ပညတ်တော်မူခြင်းကြောင့်၊ [ယောဧနာဌ် "တဒါ"ဟုဖွင့်၏၊ "တတော-ထိုအခါ၌"ဟု ပေး။] တထာဂတသ-၏၊ ဉာဏဗလ-ဉာဏ်တော်အစွမ်းကို၊ အဇာနန္တာ- မသိသူတို့သည်၊ သိက္ခာပဒံ-ကို၊ ကောပေယျုံ-ဖျက်ဆီးကုန်ရာ၏၊ ပညတ္တိမ္မိ-ပညတ်တော်မူအပ်ပြီးလည်း ဖြစ်သော၊ သိက္ခာပဒံ-သည်၊ ယထာဌာနေ-ဌ၊ နိ တိဋ္ဌေယျ-မတည်ရာ။

ပန-အနွယကား၊ လောကဝေါဟာရဝိညုဟိ-လောက အသုံးအနှုန်းကို သိသူတို့နှင့်၊ သဒ္ဒိ-ကွ၊ သံသန္ဒိတွာ-နှီးနှော၍၊ ပညတ္တေ-ပညတ်တော်မူအပ်သော်၊ သော ဥပဝါဒေါ-ထိုစွပ်စွဲခြင်းသည်၊ နိ ဟောတိ-မဖြစ်တော့၊ အညဒတ္ထု-စင်စစ်ကား၊ ဧဝံ-သို့၊ ဝတ္ထာရော-ချီးမွမ်းပြောဆိုမည့် သူတို့သည်၊ ဟောန္တိ (ကိ)၊ ဣမေ အဂါရိကာပိ - ဤအိမ်ဌေနေသူ မင်းတို့သော်မှလည်း၊ ပါဒမတ္တေန-တစ်မတ်မျှဖြင့်၊ စောရံ-ကို၊ ဟနန္တိပိ နာမ-သွဉ်းဆဲကုန်သည်လည်း မည်တုံသေး၏၊ ဗန္ဓန္တိပိ နာမ - နှောင်ဖွဲ့ကုန်သည်လည်း မည်တုံသေး၏၊ ပဗ္ဗာဇေန္တိပိ နာမ -

နှင်ထုတ်ကုန်သည်လည်း မည်တုံသေး၏၊ ကသ္မာ-ကြောင့်၊ ဘဂဝါ-သည်၊ ယေန-အကြင် ရဟန်းဖြစ်သူသည်၊ ပရသန္တကဲ-သူတစ်ပါးဥစ္စာကို၊ တိဏသလာကမတ္တမ္ပိ-မြက်, ဝါးခြမ်းစိတ်မျှကိုလည်း၊ နဒေတဗ္ဗ-မယူထိုက်၊ (တံ) ပဗ္ဗဇိတံ-ထိုရဟန်းဖြစ်သူကို၊ နဒါသေဿတိ-ဖျက်ဆီးတော်မမူဘဲရှိအံ့နည်း၊ ဣတိ-သို့၊ (ဝတ္ထာရော ဟောန္တိ၊) စ-သည်သာမကသေး၊ တထာဂတဿ-၏၊ ဉာဏဗလ-ဉာဏ်တော်စွမ်းကို၊ ဇာနိဿန္တိ-နိ်လတ္တံ့၊ စ-သည်သာမကသေး၊ ပညတ္တံပိ-ပညတ်အပ်ပြီးလည်းဖြစ်သော၊ သိက္ခာပဒံ-သည်၊ အကုပ္ပံ-မဖျက်ဆီးအပ်သည်၊ ဘဝိဿတိ၊ ယထာဌာနေ-တည်မြဲတိုင်းသောအရာ၌၊ ဌဿတိ၊ တသ္မာ-ကြောင့်၊ လောကဝေါဟာရဝိဇ္ဇုဟိ-တို့နှင့်၊ သဒ္ဓိံ၊ သံသန္ဒိတ္တာ-၍၊ ပညပေတုကာမော-ပညတ်တော်မူလိုသည်၊ (ဟုတ္တာ)၊ သဗ္ဗာဝန္တံ-အလုံးစုံ အစိတ်အပိုင်းရှိသော၊ ပရိသံ-ကို၊ အနုဝိလောကေန္တော- အစဉ်ကြည့်တော်မူလသော်၊ **အတ ခေါ**-သစ်ခိုးမှုဖြစ်ရာထိုအခါ၌၊ ဘဂဝါ-သည်၊ **အဝိဒူရေ**-အနီး၌၊ **နိသိန်နံ**-ထိုင်နေသည်ကို၊ ဒိသ္မာ-မှ၍၊ တံ ဘိက္ခုံ-ကို၊ **ကိတ္တကေန ခေါ၊ ပေ၊ ပဗ္ဗာဇေတိ** ဝါတိ-ဟူသော၊ တေ-ကို၊ အဝေါစ-ပြီ၊ ဘိက္ခု-ရဟန်း၊ ကိတ္တကေန- အဘယ်မျှခိုးအပ်သော ဥစ္စာကြောင့်၊ မာဂဓော-မဂဓတိုင်းတို့၏ အစိုးရဖြစ်သော၊ သေနိယော-မျှားသောစစ်တပ်ရှိသော၊ [သေနာအသ အတ္ထိတိ သေနိကော၊ ကကို ယပြု။] ဗိမ္ဗိသာရော-မည်သော၊ ရာဇာ-သည်၊ စောရံ-ကို၊ ဂဟေတ္တာ-၍၊ ဟနတိ ဝါ-သွားဆဲမူလည်း, သွားဆဲသနည်း၊ ဗန္ဓတိ ဝါ-နည်း၊ ပဗ္ဗာဇေတိ ဝါ-နည်း။]

တတ္ထ-ထိုကိတ္တကေန ခေါ အစရှိသော ဝါကျ၌၊ **မာဂဓော**တိ-ကား၊ မဂဓာနံ-မဂဓတိုင်းတို့၏၊ ဣဿရော-အစိုးရဖြစ်သော၊ **သေနိယော**တိ-ကား၊ သေနာယ-စစ်တပ်နှင့်၊ သမ္ပန္နော- ပြည့်စုံသော၊ **ဗိမ္ဗိသာရော**တိ-ကား၊ တဿ- ထိုမင်း၏၊

သဗ္ဗာဝန္တံ။ ။ဘိက္ခု, ဘိက္ခုနီ, ဥပါသက, ဥပါသိကာ ၄ပါးဟူသော အစိတ်အပိုင်းအစုံအလင်ရှိသည်ကို (ပါဝင်သည်ကို) " သဗ္ဗာဝန္တာ" ဟုဆိုသည်၊" သဗ္ဗာ (စတုပရိသာသခ်ါတာ ပစ) ဣဒေ အတ္ထိတိ သဗ္ဗာဝန္တာ" ဟု သာရတ္ထ၌ ဝန္တုနောင် ဤပစ္စည်းမသက်ဘဲ အာပစ္စည်းဖြင့် ပါ၌ရှိ၏။

မဂဓာနံ ဣဿရော။ ။ဤအဖွင့်ဖြင့် "မဂဓာနံ+ဣဿရော မာဂဓော"ဟု ပြုစေလို၏၊ မဂဓ ပုဒ်ရင်းသည် တိုင်းသူတိုင်းသားဟူသော အနက်ကို မဟော၊ တိုင်းကိုသာ ဟော၏၊ ထို တိုင်းဟောပုဒ်မျှားခ၌ ပုလ္လိင်ဗဟုဝုစ် ရှိမြဲ၊ ထို့ကြောင့် "မဂဓာနံ - မဂဓတိုင်းသူ တိုင်းသားတို့ကို+ ဣဿရော-အစိုးရသော" ဟု ပေးသည်ကို စဉ်းစားပါ။

နာမ်–တည်း၊ **ပဗ္ဗာဇေတိ**ဝါတိ–ကား၊ ရဋ္ဌတော–တိုင်းနိုင်ငံမှ၊ နိက္ခာမေတိ–ထွက်သွား စေသနည်း၊ ["ပဝုဗ္ဗဝ–ဂတိမှိ" ဓာတ်, ဏေပစ္စည်း၊ ပ အတွက်ကြောင့် "ထွက်သွား"ဟု ပေးရ၏။] ဣတ္ထေ–ဤ ကိုတ္ထကေန ခေါ အစရှိသော ဝါကျ၌၊ သေသံ–သည်၊ ဥတ္တာနတ္ထမေဝ–သာ။

ပဠုမာသကော ပါဒေါတိ–ကား၊ တဒါ–၌၊ ရာဇဂဟော–၌၊ ဝိသတိမာသကော– ၂၀ သောပဲသည်၊ ကဟာပဏော–တစ်ကျပ်သည်၊ ဟောတိ–၏၊ တသ္မာ–ကြောင့်၊ ပဠုမာသကော– ၅ပဲသည်၊ ပါဒေါ–ပါဒမည်၏၊ ဧတေန လက္ခဏေန–ဤပဲ ၂၀လျှင် တစ်ကျပ်ဟူသော အမှတ်အသားဖြင့်၊ သုဗ္ဗဇနပဒေသု–တို့၌၊ ကဟာပဏသ–၏၊ စတုတ္ထော–၄ခုမြောက် ဖြစ်သော၊ ဘာဂေါ–အဖို့ကို၊ (တစ်နည်း) စတုတ္ထော ဘာဂေါ–၄ဖို့ တစ်ဖို့ကို၊ ပါဒေါတိ–ဟူ၍၊ ဝေဒိတဗ္ဗော–၏၊ သောစ–ထိုပါဒကိုလည်း၊ ပေါရာဏသ–ရှေး၌ဖြစ်သော၊ နီလကဟာပဏသ– ညစ်ကြေးမတင်သန့်စင်သော အသပြာ၏၊ ဝသေန–ဖြင့်၊ (ဝေဒိတဗ္ဗော၊) ဣဒေ သံ–နီလကဟာပဏမှ

ဗိမ္ဗိသာရော။ ။ဗိမ္ဗိတိ သုဝဏ္ဏံ၊ တသ္မာ သာရသုဝဏ္ဏသဒိသတာယ ဗိမ္ဗိသာရောတိ ဝုစ္စတိ–ဋ္ဌိကာ၊ "သာရဗိမ္ဗိ"ဟုဆိုလိုလျက် ဝိသေသန သာရပုဒ် နောက်ကျသည်၊ "ဗိမ္ဗိသာရောဝိယာတိ ဗိမ္ဗိသာရော"ဟု ဆက်၊ ကောင်းမြတ်သော ရွှေနှင့်တူသောမင်း၊ ရွှေအဆင်းကဲ့သို့ ဝါဝင်းသော အသားအရေရှိသော မင်း။

နီလကဟာပဏ။ ။ကဟ+အာပဏ၊ ပဏဓာတ်သည် ရောင်းဝယ်ခြင်းအနက်ကို ဟောရ၏၊ အာပဏီယတိ အနေနာတိ အာပဏော– ရောင်းဝယ်ကြောင်းငွေ၊ သက္ကတ၌ "ကရ်သ" သည် ပါဠိ၌ "ကရိသ" ဟု ဖြစ်၏၊ ထိုပုဒ်သည် ၁၆ပဲအတိုင်းအရှည်ကို ဟောရ၏၊ ဒေသလိုက်၍ ပဲ ၂၀လည်းဟောနိုင်ရာ၏၊ ထို့ကြောင့် "၁၆ ပဲ (ပဲ ၂၀)အတိုင်းအရှည်ရှိသော ရောင်းဝယ်ကြောင်းအရာ" ဟူသည် အသပြာ (တစ်ကျပ်)ပင်တည်း၊ ကရိသနှင့် ကဟကို ပရိယာယ်ဟု ဆိုသင့်၏၊ အထော ကဟာပဏော နိတ္ထိ, ကထျတော ကရိသာပဏော၊ (၄၈၁) [အဘိဓာန်။]

နီလ။ ။နု+ဧလ၊ ဧလသဒ္ဒါသည် အပြစ်ကိုဟောရ၏၊ နတ္ထိ+ဧလော ယသ္သာတိနီလော၊ ဧကို ဤပြု၍ "နီလ" ဟု ဖြစ်၏၊ နီလောစ+သော+ကဟာပဏောစာတိ နီလကဟာပဏော၊ ကဟာပဏလုပ်ရာ၌ အညစ်အကြေးကင်းသော ရွှေစင်တစ်မတ်, ငွေစင်တစ်မတ်, ကြေးနီ ၂မတ် ဤအားလုံးကို ပေါင်းစပ်၍ ဆိုင်ရာတံဆိပ်ခတ်နိုပ်လျက် လုပ်ရသည်–ဟု ပြသည်၊ ထိုသို့ အညစ် အကြေး စင်ကြယ်သော ရွှေ ငွေ ကြေးနီတို့ဖြင့် လုပ်ရသောကြောင့် " နီလကဟာပဏ"ဟု ခေါ်သည်။

ဟေမပါဒံ သဠ္ဝေပါဒံ, တမ္ဗပါဒဒ္ဒယံ ဟိ သော၊
မိသ္သေတ္ဝာ ရူပမပ္ပေတ္ဝာ, ကာတုံ သဏ္ဌေသု ဒဿိတောဝ။
ဧလောတိ ဝုစ္စတေ ဒေါသော, နိဒ္ဒေါသတ္ထာ တထိရိတော။

တစ်ပါးကုန်သော၊ ဒုဗ္ဗဒါမကာဒီနံ–ဒုဗ္ဗဒါမ အသပြာအစရှိသည်တို့၏၊ ဝါ–ဒုဗ္ဗဒါမအမည်ရသူသည် ပြုအပ်သော အသပြာ အစရှိသည်တို့၏၊ (ဝသေန–ဖြင့်၊ နဝေဒိတဗ္ဗော–မသိထိုက်၊) ဟိ–ဆက်၊ တေန ပါဒေန–ဖြင့်၊ အတီတဗုဒ္ဓါပိ–ရှေးဘုရားရှင်တို့သည်လည်း၊ ပါရာဇိကံ–ကို၊ ပညပေသုံ–ပညတ်တော်မူကြကုန်ပြီ၊ အနာဂတာပိ–နောင် ဘုရားရှင်တို့သည်လည်း၊ ပညပေဿန္တိ–နိ်လတ္တံ့၊ ဟိ–မှန်၊ (တစ်နည်း) ဟိ ယသ္မာ–ကြောင့်၊ သဗ္ဗဗုဒ္ဓါနံ–တို့၏၊ ပါရာဇိကဝတ္ထုမှိ ဝါ–ပါရာဇိကဝတ္ထုဌာ်လည်းကောင်း ၊ ပါရာဇိကေ ဝါ–ပါရာဇိကအာပတ်ဌာ်လည်းကောင်း၊ နာနတ္တံ–ထူးသည်၏အဖြစ်သည်၊ နတ္ထိ–မရှိ၊ [ပါရာဇိက အခန်းဖြစ်၍ ပါရာဇိကကို နာမည်တပ်သည်၊ သံဃာဒိသေသ် စသည်တို့ဌာ်လည်း ဝတ္ထု–အာပတ် အထူးမရှိပါ၊ သို့သော် အာပတ်အားလုံး စုံအောင်ကား အကြောင်း မပေါ်လျှင် ပညတ်တော်မူကြမည်မဟုတ်။] ဣမာနေဝ စတ္တာရိ– ဤမေထုန ဝိတိက္ကမ စသော လေးပါးတို့သည်ပင်၊ ပါရာဇိက ဝတ္ထူနိ–တို့တည်း၊ ဣမာနေဝ စတ္တာရိ – ဤမေထုန ပါရာဇိက စသော လေးပါးတို့သည်ပင်၊ ပါရာဇိကာနိ– ပါရာဇိက အာပတ်တို့တည်း၊ ဣတော–ဤ ၄ ပါးထက်၊ ဝါ–အောက်၊ ဥဒ္ဓံ ဝါ – အယုတ်အလျှံသည် လည်းကောင်း၊ အတိရေကံ ဝါ–

သော–ထိုအသပြာကို၊ ဟေမပါဒ–ရွှေတစ်မတ်သားကိုလည်းကောင်း၊ ပေ၊ မိသေတွာ–ရောရ၍၊ ရူပ်–အရုပ်ကို၊ အပ္ပေတွာ–နှိပ်၍၊ ကာတုံ–ငှာ၊ သတ္ထေသု–အသပြာလုပ်နည်းကို ပြသောကျမ်းတို့ဌာ်၊ ဒဿိတော–ပြီ၊ ပေ၊ နိဒ္ဒေါသတ္တာ–အပြစ်မရှိသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ တထာ–ထိုနိ်လဟူ၍၊ ဤရိုတော–ဆိုအပ်ပြီ။

ဝိမတိ။ ။ဝိမတိ ဋ္ဌိကာဌ်ကား–"ပေါရာဏသတ္ထာနုရူပ် ဥပ္ပါဒိတော–ကဟာပဏလုပ်နည်းကိုပြသော ရှေးကျမ်းအားလျော်စွာ ဖြစ်စေအပ် (ပြုလုပ်အပ်) သော၊ ဝီသတိမာသပမာဏ ဥတ္တမ သုဝဏ္ဏဃနကော–ပဲ ၂၀ ပမာဏရှိသော ကောင်းမြတ်သော ရွှေကို ထိုက်တန်သော၊ လက္ခဏသမ္ပန္နော–အမှတ်တံဆိပ်နှင့် ပြည့်စုံသော (ဒေါင်းရုပ်–မင်း၏ဦးခေါင်းရုပ် စသော တံဆိပ်ပါသော) အသပြာကို၊ နိ်လကဟာပဏောတိ–ဟူ၍၊ ဝေဒိတဗ္ဗော" = " ရွှေဒင်္ဂါးကို နိ်လကဟာပဏ" ဟု ဆိုလို၏၊ ထိုသို့ဆိုပြီးလျှင် "ပါဒ" ကိုလည်း" ရွှေစင်တစ်မတ်"ဟု သတ်မှတ်လေသည်၊ ထိုအဆိုကိုဆရာမြတ်တို့ လက်မခံကြကုန်။["ပဲ ၂၀ ကိုတစ်ကျပ်" ဟုဆိုသဖြင့် ထိုတစ်ကျပ်ကို ၂၀ ပုံ့လျှင် တစ်ပုံကို "မာသက–တစ်ပဲ" ခေါ်သည်ဟုလည်း သိသာပြီ။]

ဒုဗ္ဗဒါမကာဒီနံ။ ။ဒုဗ္ဗဒါမေန နာမ ကေနစိ ဥပ္ပါဒိတော ဒုဗ္ဗဒါမကော=ဒုဗ္ဗဒါမမည်သော တစ်စုံတစ်ယောက်သည် ဖြစ်စေအပ်သော အသပြာသည် "ဒုဗ္ဗဒါမက" မည်၏၊ (ဝိမတိ)၊ "ကေနစိ" ဟု ဆိုသောကြောင့် "ရာဇ" မဟုတ်ကြောင်း, အသပြာလုပ်နိုင်သော ခေါင်းဆောင်တစ် ယောက် ဖြစ်ကြောင်း သိသာ၏၊ ထိုဒုဗ္ဗဒါမက အသပြာသည် နိ်လကဟာပဏ၏ ၃ ဆ ထိုက်တန်သတတ်။

အပိုအလွန်သည်လည်းကောင်း၊ နတ္ထိ၊ တသ္မာ–ကြောင့်၊ ဘဂဝါပိ–သည်လည်း၊ ဓနိယံ–ကို၊ ဝိဂရဟိတွာ–ပြီး၍၊ ပါဒေနေဝ– ဖြင့်သာလျှင်၊ ဒုတိယပါရာဇိကံ–ကို၊ ပညပေန္တော–လိုသည်၊ (ဟုတွာ)၊ **ယော ပန ဘိက္ခု အဒိန္နံ ထေယ္ယ သင်္ခါတန္တိ အာဒိ**–သင်္ခါတံ အစရှိသော သိက္ခာပုဒ်ကို၊ အာဟ–မူပြီ။

ဧဝံ–လျှင်၊ မူလစ္ဆေဇ္ဇဝသေန–သာသနာတော်၌ အမြစ်အရင်း ပြတ်ခြင်း၏ အစွမ်းဖြင့်၊ ဒဠ္ဍ–မြဲသည်ကို၊ ကတွာ–၍၊ ဒုတိယပါရာဇိကေ–ကို၊ ပညတ္တေ–ပညတ်တော် မူအပ်ပြီးသော်၊ အပရံပိ–အခြားလည်းဖြစ်သော၊ အနုပညတ္တတ္ထာယ–နောက် ထပ်ပညတ်တော်မူခြင်းအကျိုးငှာ၊ ရဇကဘဏ္ဍိကဝတ္ထု–ရဇကဘဏ္ဍိကဝတ္ထုသည်၊ ဥဒပါဒိ–ထင်ရှားဖြစ်ပြီး၊ တသ္မ–ထိုရဇကဘဏ္ဍိကဝတ္ထု၏၊ ဥပ္ပတ္တိဒီပနတ္ထं–ဖြစ်ပုံကို ပြခြင်းအကျိုးငှာ၊ **ဧဝဉ္စိဒံ၊ ပေ၊ ဟောတိ**တိ–ဟူသော၊ ဧတံ–ဤစကားကို၊ (သံဂီတိ ကာရေဟိ)၊ ဝုတ္တံ–ပြီ၊ တသ္မ–ထိုဧဝဉ္စိဒံ ဘဂဝတာ၊ ပေ၊ဟောတိ ဟူသောစကားရပ်၏၊ အတ္ထော စ–ကိုလည်းကောင်း၊ **အနုပညတ္တိသမ္ဘဒ္ဓော** စ–အနုပညတ်၏ အနုသန္ဓေ ဆက်စပ်ပုံကိုလည်းကောင်း၊ **ပထမပါရာဇိကဝဏ္ဏနာယံ**–၌၊ ဝုတ္တနယေနေဝ–ဖြင့်သာ၊ ဝေဒိတဗ္ဗော–၏၊ စ–ဆက်၊ ဣဓ–ဤသိက္ခာပုဒ်၌၊ (တသ္မ–ထိုစကားရပ်၏၊ အတ္ထော စ–ကိုလည်းကောင်း၊ အနုပညတ္တိသမ္ဘဒ္ဓော စ–ကိုလည်းကောင်း၊ ပဌမပါရာဇိက ဝဏ္ဏနာယံ–၌၊ ဝုတ္တနယေနေဝ–ဖြင့်သာ၊ ဝေဒိတဗ္ဗောယထာ–ကဲ့သို့၊) ဧဝံ–တူ၊ ဣတော–ဤသိက္ခာပုဒ်မှ၊ ပရေသု–နောက်ဖြစ်ကုန်သော၊ သဗ္ဗသိက္ခာပဒေသု–တို့၌၊ [တသ္မ–ထိုစကား၏၊ အတ္ထော စ အနုပညတ္တိသမ္ဘဒ္ဓော စ ပထမပါရာဇိကဝဏ္ဏနာယံ ဝုတ္တနယေနေဝ ဝေဒိတဗ္ဗော၊] ဟိ (ယုတ္တံ) – ဤသို့ မှာထားခြင်းသည် သင့်၏၊

တသ္မတ္ထော စ။ ။ပထမပါရာဇိက–မဏ္ဍဋ္ဌိဝတ္ထု ဖြစ်ပုံပြသော ပါဠိတော်အစ၌ "ဧဝံဘိဒံ၊ ပေ၊ ဟောတိ" ဟု ဤအတိုင်း ပါ၏၊ ထိုဝါကျ၏ အနက်ကိုလည်း "ဘဂဝတာ ဘိက္ခူနံ ဣဒံ သိက္ခာပဒံ ဧဝံ ပညတ္တံ ဟောတိ စ၊ ဣဒဉ္စ အညံ ဝတ္ထု ဥဒပါဒိ" ဟု အဋ္ဌကထာ ဖွင့်ခဲ့၏၊ ထိုအဖွင့်ကို " တသ္မတ္ထော စ" ဟု ဆိုသည်။

အနုပညတ္တိ သမ္ဘဒ္ဓော စ။ ။[ဤကား၌ "သမ္ဘဒ္ဓော စ" ဟု စပါသည်။] အနုပညတ် ဖြစ်ပုံကို ဆက်သွယ်ပြသော အနုသန္ဓေစကားကို "အနုပညတ္တိသမ္ဘဒ္ဓ" ဟုဆိုသည်၊ ပထမပါရာဇိက–မဏ္ဍဋ္ဌိ ဝတ္ထုကိုစ၍ဖွင့်ပြသော အဋ္ဌကထာ၌ "ဣဒါနိ ယံ တံ အညံ ဝတ္ထုဥပ္ပန္နံ၊ တံ ဒဿေတုံ တေန ခေါ ပန သမယေနာတိ အာဒိမာဟ" ဟု အပရာနုသန္ဓေ ကျမ်းတက်ပုံကို ရည်ရွယ်၍ "အနုပညတ္တိသမ္ဘဒ္ဓော စ" ဟု ဆိုသည်။

ယထာ စ။ ။"ယထာ စ၊ ပေ၊ သဗ္ဗသိက္ခာပဒေသု" ၌ ယောဇနာရှိသည့်အတိုင်း သဗ္ဗသိက္ခာပဒေသု နောင် ပိုဒ်ခတ်လျက်"အတ္ထော စ၊ ပေ၊ ဝေဒိတဗ္ဗော" ဟု ရှေ့ဝါကျမှ လိုက်စေ၍ အနက်ပေးခဲ့သည်၊ ထို့နောက် ဇယောဇနာ၌ "ယံ ဟိတိအာဒိ ဒဠ္ဍီကရဏံ" ဟု ရှိ၏၊

ယံ ယံ–အဲကြောင် အကြောင်ပုဒ်ကို၊ , (မယာ–သည်၊) ပုဗ္ဗေ–၌၊ ဝုတ္တံ–ဖွင့်ဆိုအပ်ပြီ၊ (ဖွင့်ဆိုခဲ့ပြီ)၊ တံ တံ–ထိုထိုပုဒ်ကို၊ သဗ္ဗံ– အလုံးစုံကို၊ (ဝိသေက–ကဲ) ဝဇ္ဇေတွာ– ၍၊ ဥပရူပရိ–အထက်အထက်၌၊ အပုဗ္ဗမေဝ–ရှေးမဟုတ်သော ပုဒ်ကိုသာ၊ ဝါ–အသစ်ဖြစ်သော ပုဒ်ကိုသာ၊ ဝဏ္ဏယိဿာမ–ဖွင့်ကုန်တော့အုံ့၊ ဟိ–လဒ္ဓဒေါသ ထင်ရှားပြအုံ့၊ (တစ်နည်း) ဟိ ယသ္မာ–ကြောင့်၊ ယံ ယံ–အကြောင်အကြောင် ပုဒ်သည်၊ ဝုတ္တနယံ–ရှိ၏၊ တံ တံ–ထိုထို ပုဒ်ကို၊ ပုနပိ–ထပ်၍လည်း၊ ယဒိ ဝဏ္ဏယိဿာမ–နိ်အုံ့၊ (ဧဝံသတိ) ကဒါ–၌၊ ဝဏ္ဏနာယ–အဖွင့်၏၊ အန္တံ–အဆုံးသို့၊ ဂမိဿာမ–ရောက်ကုန်တော့အုံ့နည်း၊ တသ္မာ–ကြောင့်၊ (ဖွင့်အပ်ပြီးပုဒ်တို့ကို ထပ်ဖွင့်လျှင် အဆုံးသို့ မရောက်နိုင်ခြင်းကြောင့်၊) ယံ ယံ–ပုဒ်ကို၊ ပေ၊ သာဓုကံ–ကောင်းမွန်စွာ၊ ဥပသလ္လက္ခေတွာ–မှတ်သားမှ၊ တတ္ထ တတ္ထ–ထိုထိုပုဒ်၌၊ အတ္ထော စ–ကိုလည်းကောင်း၊ ယောဇနာ စ–ပုဒ်တို့ကို ယှဉ်စေခြင်းကိုလည်းကောင်း၊ ဝေဒိတဗ္ဗာ–၏၊ ပန–ဆက်၊ အပုဗ္ဗံ–ပေ၊ ယံကိဉ္စိ–အမှတ်မရှိ တစ်စုံတစ်ခုသောပုဒ်သည်၊ အနုတ္တာနတ္ထံ–မပေါ်လွင်သော အနက်ရှိ၏၊ တံ သဗ္ဗံ–ထို အလုံးစုံသောပုဒ်ကို၊ မယမေဝ–ငါတို့ကိုယ်တိုင်ပင်၊ ဝဏ္ဏယိဿာမ–ဖွင့်ကုန်အုံ့။

၉၀။ ရဇကတ္ထရဏံ ဂန္ဓာတိ–ကား၊ ရဇကတိတ္ထံ–ခဝါဆိပ်ကမ်းသို့၊ ဂန္ဓာ–၍၊ ဟိ–မှန်၊[(တစ်နည်း၊) ဟိ (ကသ္မာ)–ကြောင့်၊ တံ–ထိုခဝါဆိပ်ကမ်းကို၊ ရဇကတ္ထရဏန္တိ–ဟူ၍၊ ဝုစ္စတိ–နည်း၊] တံ–ထိုခဝါဆိပ်ကမ်းကို၊ ယသ္မာ–ကြောင့်၊ တတ္ထ–ထိုခဝါဆိပ်ကမ်း၌၊ ရဇကာ–ခဝါသည်တို့သည်၊ ဝတ္ထာနိ–အဝတ်တို့ကို၊ အတ္ထရန္တိ–ဖြန့်လှန်းကြကုန်၏၊ တသ္မာ–ကြောင့်၊ (ခဝါသည်တို့၏ အဝတ်တို့ကို ဖြန့်လှန်းရာ၏ အဖြစ်ကြောင့်) ရဇကတ္ထရဏန္တိ–ဟူ၍၊ ဝုစ္စတိ–၏၊ ["အတ္ထရန္တိ တ္ထောတိ အတ္ထရဏံ၊ အာပုဗ္ဗ+ထရ–ယု၊ ရဇကာနံ+ အတ္ထရဏံ ရဇကတ္ထရဏံ"ဟု အစစ်ပြု၊] ရဇကဘဏ္ဍိကန္တိ–ကား၊ ရဇကာနံ–တို့၏၊ ဘဏ္ဍိကံ–ဘဏ္ဍာထုပ်ကို၊ [ဘဏ္ဍံ တ္ထေအတ္ထိတိ ဘဏ္ဍိကံ၊] ရဇကာ–တို့သည်၊ သာယနှသမယေ–၌၊ နဂရံ–သို့၊ ပဝိသန္တာ–ဝင်ခါနီးကုန်လသော်၊ ဗဟူနိ–နှင်သော၊ ဝတ္ထာနိ–တို့ကို၊ ဧကေကံ–တစ်ခုတစ်ခုသော၊ ဘ ဏ္ဍိကံ–ဘဏ္ဍာထုပ်ကို၊ ဝါ–ဘဏ္ဍာထုပ်ဖြစ်အောင်၊ ဗန္ဓန္တိ–ဖွဲ့ကြကုန်၏၊ တတော–ထို ဘဏ္ဍာထုပ်တို့မှ၊ ဧကံ–သော၊ ဘဏ္ဍိကံ– ကို၊ တေသံ– ထို ခဝါသည်တို့သည်၊ ပမာဒေန–ကြောင့်၊

ထိုအလို"ယံ ဟိ"ဟု ရှိသင့်၏၊ ဤ၌ကား "ယံ ယံ"ဟု ဝိစ္ဆာလည်း သင့်သောကြောင့် ယံ ယံ ဟုပင် အနုက်ပေးလိုက်သည်၊ ဒဠ္ဍီဓောတက ဟိသဒ္ဒါကား ဧကန်ရှိသင့်၏၊ "ယံ ဝစနံ"ဟု ယောဇနာဖွင့်သော်လည်း "ပဒံ" စွဲခြင်းက သဘာဝကျသောကြောင့် အနုတ္တာနပဒနှင့် လိုက်အောင် "ပုဒ်"ဟု ဆိုလိုက်သည်။

ဝါ–အမှတ်တမဲ့နေခြင်းကြောင့်၊ အပသဿန္တောနံ–မမြင်ကုန်စဉ်၊ အဝဟရိတွာ–အယုတ်အားဖြင့် ဆောင်ယူ၍၊ ထေနေတွာ–ခိုးဝှက်၍၊ (အာရာမံ ဟရိတွာ ဘာဇေသုံ–ဌ်စပ်၊) ဣတိ အတ္ထော–နက်။

၉၂။ ဂါမော နာမတိ ဧဝမာဒိ–ဂါမော နာမ ဤသို့ အစရှိသော စကားကို၊ ဂါမော ဝါ အရညော ဝါတိ ဧတ္ထ–ဝါဟူသော ဤပါဌ်ဌ်၊ ဝုတ္တသ–ဟောတော်မူအပ်ပြီးသော၊ ဂါမသ စ–၏လည်းကောင်း၊ အရညသ စ–၏လည်းကောင်း၊ ပဘေဒဿနတ္ထံ–အထူးအပြားကို ပြခြင်းအကျိုးငှာ၊ (ဘဂဝတာ)၊ ဝုတ္တံ–ပြီ၊ တတ္ထ–ထို ဂါမောနာမ အစရှိသော ဝါကျ၌၊ မလယဧနပဒေ–မလယဧနပုဒ်၌၊ (ကော–တစ်လုံးသော၊ ကုဋိ–အိမ်ငယ်သည်၊ အတ္ထိ သေယျထာပိ–ရှိသကဲ့သို့၊ ဧဝံ–တူ၊) ယသ္မိं ဂါမေ–၌၊ ကော ဧဝ–သော၊ ကုဋိ–သည်၊ ဧကံ–သော၊ ဧဟံ–သည်၊ (အတ္ထိ)၊ အယံ–ဤရှာသည်၊ ဧကကုဋိကော ဂါမော နာမ–ကေကုဋိကဂါမမည်၏၊ ဧတေန နယေန–ဖြင့်၊ အပရေပိ–အခြားရှာတို့ကိုလည်း၊ ဝေဒိတဗ္ဗာ–နိ၏။

ယော–အကြင် ရှာသည်၊ သမ္ဘသော–အလုံးစုံသော အခြင်းအရာအားဖြင့်၊ [မနုဿာနံ–တို့၏၊ အဘာဝေန–မရှိခြင်းကြောင့်၊ ယက္ခပရိဂ္ဂဟာဘူတော–ဘီလူးတို့ သိမ်းပိုက်အပ်သည်ဖြစ်၍ ဖြစ်၏၊ (သောဝါ–ထိုရှာသည်လည်းကောင်း၊) ယတော–အကြင်ရှာမှ၊ မနုဿာ–တို့သည်၊ ကေနစိ–သော၊ ကာရဏေန–အကြောင်းကြောင့်၊ ပုနပိ–လည်း၊ အာဂန္တုကာမာ ဧဝ–ပြန်လာလိုကုန်သည်သာလျှင်၊ (ဟုတ္တာ)၊ အပက္ကန္တာ–ဖဲသွားကုန်ပြီ၊ (သောဝါ–သည်လည်းကောင်း၊) **အမနုဿော** နာမ–အမနုဿဂါမမည်၏၊ **ပရိက္ခိတ္တော** နာမ–ပရိက္ခိတ္တမည်သည်၊ ဣဋ္ဌကပါကာရ–အုတ်တံတိုင်းကို၊ အာဒိ ကတွာ–၍၊ အန္တ မသော–ဖြင့်၊ ကဏ္ဏကသာခါဟိပိ–ဆူးခက်တို့ဖြင့်လည်း၊ ပရိက္ခိတ္တော–ကာရံအပ်သော ရှာတည်း၊ **ဂါနိသာဒိနိဝိဋ္ဌော** နာမ–ဌမည်သည်၊ ဝိထိသန္ဓိဝေသာဒိဝသေန–လမ်းအားဖြင့် ကောင်းစွာတည်နေခြင်းအစရှိသည်တို့၏ အစွမ်းဖြင့်၊ အနိဝိသိတွာ–မတည်နေမူ၍၊ ဂါဝေါ–တို့သည်၊ တတ္ထ တတ္ထ–ထိုထိုအရပ်၌၊

ယက္ခပရိဂ္ဂဟာဘူတော။ ။ဤပါဌ်ဖြင့် လူမရှိရုံမက, ဘေးရန်မကင်းသော အမနုဿဂါမ ဖြစ်နေကြောင်းကိုပြ၏၊ တစ်နည်း–ဤပါဌ်ဖြင့် ဘီလူးနတ်တို့၏ မြို့ကိုပြ၏၊ ထိုနတ်မြို့လည်း ဘုံဗိမာန်များ မထင်ရှားသော်လည်း ဈေးစသည်က ထင်ရှား (မြင်ရ)လျှင် ဂါမတွင် ပါဝင်၍ ဝိကာလေ ဂါမပတ္တဝေသန စသည်ဌ် ပန်ပြောမှ စသည်ကို ပြုရမည်ဟု ဋီကာတို့ဆိုကြ၏။ [လူမရှိသော ရှာကို" နတ္ထိ+မနုဿာ ဧတ္ထာတိ အမနုဿော၊ အမနုဿော စ+သော+ဂါမော စာတိ အမနုဿဂါမော"ဟုပြု။]

ဒွတ္တယော-၂ကောင် ဝုကောင်တို့သည်၊ (ဟုတ္တာ)၊ နိသီဒန္တိယထာ-ကဲ့သို့၊ ဧဝံ-တူ၊ (ရ) တတ္ထ တတ္ထ-အရပ်၌၊ ဒွတ္တိကာ-၂အိမ် ဝုအိမ်ကုန်သော၊ ယရာနိ-တို့ကို၊ ကတ္တာ-၍၊ နိဝိဋ္ဌော-တည်နေစေအပ်သော ရှာတည်း။

သတ္ထောတိ-ကား၊ ဇယံသတ္ထသကဋ္ဌသတ္ထာဒီသု-ခြေကုန်သည်အပေါင်း လှည်းကုန်သည်အပေါင်း အစရှိသည်တို့တွင်၊ ယော ကောစိ-အမှတ်မရှိ တစ်စုံတစ်ခုသော ကုန်သည်အပေါင်းတည်း၊ စ-ဆက်၊ ဣမသ္မိံ သိက္ခာပဒေ-၌၊ နိဂမောပိ-ကိုလည်းကောင်း၊ နဂရမ္မိ-ကိုလည်းကောင်း၊ ဂါမဂ္ဂဟဏေနေဝ-ဂါမသဒ္ဒါဖြင့်ပင်၊ ဂဟိတံ-ယူအပ်ပြီ၊ ဣတိ-သို့၊ ဝေဒိတဗ္ဗံ-၏၊ **ဂါမူပစာရောတိအာဒိ-**ရော အစရှိသော စကားကို၊ အရညပရိစ္ဆေဒဒဿနတ္ထံ-တော၏ အပိုင်းအခြားကို ပြခြင်းအကျိုးငှာ၊ (ဘဂဝတာ) ဝုတ္တံ-ပြီ။

ဣန္ဒခီလေ ဋ္ဌိတသာတိ-ကား၊ အနုရာဓပုရသ-အနုရာဓမြို့၏၊ ဒွေ-၂ခု ကုန်သော၊ ဣန္ဒခီလာ-တံခါးခုံတို့သည်၊ အတ္ထိဣဝ-ရှိကုန်သကဲ့သို့၊ (တထာ-တူ၊) ယသ ဂါမသ-၏၊ ဒွေ-နှစ်သော၊ ဣန္ဒခီလာ-တို့သည်၊ (အတ္ထိ)၊ တသ-ထိုရွာ၏၊ အဗ္ဘန္တ ရိမေ-အတွင်း၌ဖြစ်သော၊ ဣန္ဒခီလေ-၌၊ ဋ္ဌိတသ-တည်သော၊ ("မဇ္ဈိမသ-အားစွမ်းအားဖြင့် အလယ်အလတ်၌ ဖြစ်သော၊ ပုရိသသ-၏"ဟု ပါဠိတော်၌စပ်၊) ဟိ-ချဲ့၊ တသ-ထိုရွာ၏၊ ဗာဟိရော-ပြင်ဘက်၌ဖြစ်သော၊ ဣန္ဒခီလော-သည်၊ အာဘိဓမ္မိကနယေန-အဘိဓမ္မာ၌ လာသောနည်းဖြင့်၊ အရညသခေ်ပ်-တော၌ ထည့်သွင်းအပ်သည်၏အဖြစ်သို့၊ ဝါ-တောဟူသောအရေအတွက်သို့၊ ဂစ္ဆတိ-၏၊ ပန-ကား၊ ယသ-ရွာ၏၊ ဧကော-သော၊ (ဣန္ဒခီလော-သည်၊ အတ္ထိ) တသ-

ဂေါနိသာဒီ နိဝိဋ္ဌော။ ။ နိသီဒန်- နေခြင်း၊ နိသာဒေါ-ခြင်း၊ [နိပုဗ္ဗ, သဒ-ဏ။] ဂုန်+ နိသာဒေါ ဂေါနိသာဒေါ၊ ဂေါနိသာဒေါ ဝိယာတိ ဂေါနိသာဒေါ၊ နွားတို့၏ နေခြင်းနှင့် တူသော နေခြင်း၊ ဂေါနိသာဒေါ ယသ္သာတိ ဂေါနိသာဒီ၊ နိဝိသိယတေ-တည်နေစေအပ်၏၊ ဣတိ နိဝိဋ္ဌော၊ ဂေါနိသာဒီ စ+သော+နိဝိဋ္ဌော စာတိ ဂေါနိသာဒီနိဝိဋ္ဌော။

ဂါမူပစာရောတိ အာဒိ။ ။ သိက္ခာပုဒ်၌ "ဂါမာဝါ အရညာဝါ"ဟု ရှိသောကြောင့် ပဒဘာဂေနိ၌ ဂါမကို ဖွင့်ပြီးလျှင် အရညကိုသာ ဖွင့်ထိုက်သည် မဟုတ်ပါလော၊ အဘယ်ကြောင့် "ဂါမူပစာရော စသော စကားကို မိန့်ရပါသနည်း" ဟု မေးဖွယ်ရှိ၍ "ဂါမူပစာရောတိ အာဒိ၊ ပေ၊ ဝုတ္တံ" ဟု မိန့်သည်၊ ဂါမူပစာရကို မပြလျှင် ဂါမ မဟုတ်သမျှ အရပ်ကို "အရည"ဟု ထင်မှားဖွယ်ရှိ၏၊ ထို့ကြောင့် ဂါမူပစာရလည်း အရညမဟုတ်, ဂါမူပစာရ ပြင်ဘက်ရောက်မှ အရည ခေါ်သည်ဟု အရည အပိုင်းအခြားကို ပြခြင်းငှာ "ဂါမူပစာရော" စသောစကားကို ပဒဘာဂေနိ၌ မိန့်တော်မူအပ်သည်-ဟူလို။ [သိက္ခာပုဒ်၌ကား ဂါမူပစာရကို ဂါမ၌ သွင်းထားသည်။]

ရွာ၏၊ ဂါမဒ္ဒါရဗာဟာန်–ရွာတံခါးပေါင်တို့၏၊ ဝေမဇ္ဈေ–အလယ်၌၊ ဌိတသော–သော၊ (မဇ္ဈိမသော ပုရိသသော၊) ဟိ–မှန်၊ ယတြာပိ– အကြင်ရွာ၌လည်း၊ ဣန္ဒခီလော–သည်၊ နတ္ထိ၊ တတြ–ရွာ၌၊ ဂါမဒ္ဒါရဗာဟာန်–တို့၏၊ ဝေမဇ္ဈမေဝ–အလယ်အရပ်ကိုသာ၊ ဣန္ဒခီလောတိ–ဟူ၍၊ ဝုစ္စတိ–၏၊ တေန–ကြောင့်၊ ဂါမဒ္ဒါရဗာဟာန် မဇ္ဈေဌိတသောတိ–ဟူ၍၊ (မယာ) ဝုတ္တံ–ပြီ။

မဇ္ဈိမသောတိ–ကား၊ ထာမမဇ္ဈိမသော–အားအစွမ်းအားဖြင့် အလယ်အလတ်၌ဖြစ်သော၊ နော ပမာဏမဇ္ဈိမသော–ပမာဏအားဖြင့် အလယ်အလတ်၌ ဖြစ်သူ မဟုတ်သော၊ (ပုရိသသော–၏၊) နေဝအပ္ပထာမသော–နည်းသောအားရှိသူလည်း မဟုတ်သော၊ နေ မဟာထာမသော–ကြီးသောအားရှိသူလည်း မဟုတ်သော၊ မဇ္ဈိမထာမသော–အလယ်အလတ်၌ဖြစ်သော အားရှိသော၊ (ပုရသသော–၏၊) ဣတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ၊ [နော ပမာဏမဇ္ဈိမသော၌ မူလသံဝဏ္ဏနာပြီး၏၊ နေဝ၊ ပေ၊ ဝုတ္တံ ဟောတိ–ကား၊ ဥဒုကတ္ထကို ပြသော အနုသံဝဏ္ဏနာတည်း။] **လေဋ္ဌုပါတောတိ**–ကား၊ မာတုဂါမော–သည်၊ ကာကေ–ကျီးတို့ကို၊ ဥဒ္ဓာပေန္တော–ထစေလသော်၊ ဝါ–ပျံစေလသော်၊ ဥဒုကမေဝ–ဖြောင့်စွာသာလျှင်၊ ဟတ္ထံ–ကို၊ ဥက္ခိပိတ္တာ–မြှောက်၍၊ လေဋ္ဌုံ–ခဲကို၊ ခိပတိယထာ–ပစ်သကဲ့သို့လည်းကောင်း၊ ဥဒကုက္ခေပေ–ဥဒကုက္ခေပသိမ်၌၊ ဥဒကံ–ကို၊ ခိပန္တိ ယထာ–ပစ်ကုန်သကဲ့သို့လည်းကောင်း၊ ဧဝံ–ဤအတူ၊ အခိပိတ္တာ–မပစ်မူ၍၊ တရဏမနုဿာ–လူငယ်တို့သည်၊ ဝါ–လူပျိုတို့သည်၊ အတ္တနော–၏၊ ဗလံ–ကို၊ ဒဿေန္တာ–ပြကုန်လသော်၊ [“ဒဿေန္တာ–ပြလိုကုန်သည်၊ ဟုတ္တာ”ဟုလည်း ပေး။] ဗာဟံ–လက်မောင်းကို၊ ပသာရေတ္တာ–ဆန့်တန်း၍၊ လေဋ္ဌုံ–ကို၊ ခိပန္တိ ယထာ–ပစ်ကုန်သကဲ့သို့လည်းကောင်း၊ ဧဝံ–ဤအတူ၊ ခိတ္တသော–ပစ်အပ်သော၊ လေဋ္ဌုသော–၏၊ ပတနဋ္ဌာနံ–ကျရာအရပ်တည်း၊ ပန–ဗျတိရိတ်ကား၊ ပတိတော–ကျပြီးသောခဲသည်၊ လုဒ္ဒိတ္တာ–လိမ့်၍၊ ယတ္ထ–အကြင်အရပ်သို့၊ ဂစ္ဆတိ–သွား၏၊ တံ–ထိုအရပ်ကို၊ နု ဂဟေတဗ္ဗံ–မယူရာ။

ပန–ကား၊ **အပရိက္ခိတ္တသော ဂါမသော၊ ပေ၊ လေဋ္ဌုပါတောတိ** ဧတ္ထ–၌၊ နိဗ္ဗကောသသော – တံစက်မြီတ်၏၊ [နိဗ္ဗံ တု ဆဒ္ဒကောဋ္ဌိယံ (အဘိဓာန် – ၂၁၇)၊]

တတြ၊ ပေ၊ ဝုစ္စတိ။ ။ရွာတံခါးပေါင်၏ အလယ်အရပ်ကို (တံခါးခုံ မရှိသော်လည်း တံခါးခုံတပ်ရာ အရပ်ဖြစ်သောကြောင့်) ဌာနပ္ပမာဏအားဖြင့် “ဣန္ဒခီလ” ဟု ခေါ်ပါ–ဟူလို။ [ဝုစ္စတိ ဝုတ္တံ, နာမ ပရိယာယ, ရှိလေကမ္မ, ဥပစာ။] ဂါရဗာဟာလည်း မရှိပြန်လျှင် ရွာစည်းနှစ်ဖက်စွန်း၏ အလယ်ကို “ဣန္ဒခီလ” ဟု ခေါ်ရသည်။

ဥဒကပါတဋ္ဌာနေ–၌၊ ဋ္ဌိတသေ–သော၊ မဇ္ဈိမသေ–သော၊ ပုရိသသေ–၏၊ သုပ္ပပါတော ဝါ–ဗန်း(ဆန်ကော) ကျရာအရပ်သည်လည်းကောင်း၊ မုသလပါတော ဝါ–ကျည်ပွေ့ ကျရာ အရပ်သည်လည်းကောင်း၊ **ဃရူပစာရော** နာမ–ရမည်၏၊ တသ္မိံ ဃရူပစာရေ–ထိုအိမ်၏ ဥပစာ၌၊ ဋ္ဌိတသေ–တည်သောယောကျ်ား၏၊ လေဋ္ဌုပါတော–ခဲကျရာ အရပ်သည်၊ **ဂါမူပစာရော**–ရမည်၏၊ ဣတိ–သို့၊ **ကုရန္ဒဋ္ဌကထာယံ**–ကုရန္ဒီ အဋ္ဌကထာ၌၊ ဝုတ္တံ–ပြီ၊ **မဟာပစ္စရိယမ္မိ**–မဟာပစ္စရီအဋ္ဌကထာ၌လည်း၊ တာဒိသမေव–ထိုကဲ့သို့ ရှိအပ်သည်သာ။ [ထိုအတိုင်းဆိုသည်–ဟူလို။]

ပန–ဝါဒန္တ ရကား၊ **မဟာအဋ္ဌကထာယံ**–၌၊ (ထပေတွာ,ဝုတ္တံ–တို့၌စပ်၊) ဃရံနာမ–အိမ်မည်သည်၊ (အတ္ထိ)၊ ဃရူပစာရော နာမ–အိမ့်ဥပစာမည်သည်၊ (အတ္ထိ)၊ ဂါမောနာမ(အတ္ထိ)၊ ဂါမူပစာရော နာမ (အတ္ထိ)၊ ဣတိ–သို့၊ မာတိကံ–မာတိကာ ၄–ချက်ကို၊ ထပေတွာ–၍၊ နိဗ္ဗကောသသေ–တံစက်မြိတ်၏၊ ဥဒကပါတဋ္ဌာနဗ္ဗန္တ ရံ–ရေကျရာအရပ်၏ အတွင်းအရပ်သည်၊ **ဃရံ** နာမ–ဃရမည်၏၊ ပန–ကား၊ **ဒ္ဝါ**ရေ–အိမ်တံခါး၌၊ ဋ္ဌိတော–သော၊ မာတုဂါမော–သည်၊ ယံ ဘာဇနဓောဝနဥဒကံ–အကြင် ခွက်ဆေးရေကို၊ ဆဋ္ဌေတိ–စွန့်၏၊ တသေ–ထိုခွက်ဆေးရေ၏၊ ပတနဋ္ဌာနဋ္ဌ–ကျရာအရပ်သည်လည်းကောင်း၊ မာတုဂါမေနေဝ–သည်ပင်၊ အန္တောဂေဟော–အိမ်တွင်း၌၊ [ဆင်ဝင်၏ အတွင်းကျသောအရပ်ကို" အန္တောဂေဟ" ဟုဆိုသည်] ဋ္ဌိတေန–တည်လျက်၊ ပကတိယာ–ပင်ကိုယ်အားဖြင့်၊ [အားစွမ်းပြခြင်း မဟုတ်–ဟူလို။] ဗဟိ–သို့၊ ခိတ္တသေ–သော၊ သုပ္ပသေ ဝါ–၏သော်လည်းကောင်း၊ သမ္မဇ္ဇနိယာ ဝါ–တံမြက်စည်း၏သော်လည်းကောင်း၊ ပတန ဋ္ဌာနဋ္ဌ– ကျရာအရပ်သည်လည်းကောင်း၊ [ဤ ၂ ဝါကျဖြင့် ဝင်းအကာ မရှိသောအိမ်၏ ဥပစာကို ပြ၏။] ဃရသေ–၏၊ ပုရတော–ရှေ့မျက်နှာသာ၌၊ ဒ္ဝီသု–၂ ခုကုန်သော၊ ကောဏေသု–အထောင့်တို့၌၊ သမ္ဗန္ဓိတွာ–ဆက်စပ်၍၊ မဇ္ဈေ–၌၊ ရက္ခသုစိဒ္ဓါရံ–သစ်ကျည်လျှိုတံခါးကို၊ ထပေတွာ–၍၊ ဂေါရုပါနံ- နွားအပေါင်း တို့၏၊ ပဝေသနနိဝါရဏတ္ထံ–ဝင်ခြင်းကို တားမြစ်ခြင်းအကျိုးငှာ၊ ကတပရိက္ခေပေါ စ–ပြုအပ်သော အကာအရံသည်လည်းကောင်း၊ (အတ္ထိ)၊ အယံ သဗ္ဗောပိ–ဤအလုံးစုံသော အရပ်သည်လည်း၊

ဃရသေ၊ ပေ၊ ပရိက္ခေပေါ စ။ ။ဤဝါကျဖြင့် ဝင်းအကာရှိသောအိမ်၏ ဥပစာကိုပြ၏၊ များသောအားဖြင့် ဝင်းတံခါးကို ရှေ့မျက်နှာသာထောင့်မှာ တပ်လေ့ရှိသောကြောင့် "ပုရတော ဒ္ဝီသု ကောဏေသု" ဟုဆိုသည်၊ ထိုသို့တပ်မှ နေရာလည်းကျယ်, အထွက်အဝင်လည်း လွယ်ကူသည်၊ အလယ်သစ်တုံးတန်း၍ ထိုသစ်တုံးကို အပေါက်ဖောက်ပြီးလျှင် သစ်သားချောင်း, သို့မဟုတ် ဝါဟူသော အကျည်ကို လျှိုထားသော တံခါးကို "ရက္ခသုစိဒ္ဓါရ" ဟု ခေါ်သည်။

ဃရူပစာရော နာမ-မည်၏၊ တသို့ ဃရူပစာရေ-ထိုအိမ်ဥပစာ၌၊ [ရွာတွင် အစွန်ကျသော အိမ်၏ ဥပစာ-ဟူလို၊] ဌိတသ-သော၊ မဇ္ဈိမသ-အားအစွမ်းအားဖြင့် အလယ်အလတ်၌ ဖြစ်သော၊ ပုရိသသ-၏၊ လေဋ္ဌုပါတဗ္ဘန္တရံ- ခဲတစ်ကျ၏ အတွင်းအရပ်သည်၊ **ဂါမော** နာမ- မည်၏၊ တတော- ထို ပဌမ ခဲတစ်ကျမှ၊ အညသ-သော၊ လေဋ္ဌုပါတသ-ဒုတိယ ခဲတစ်ကျ၏၊ အဗ္ဘန္တရံ-အတွင်းအရပ်သည်၊ **ဂါမူပစာရော** နာမ-မည်၏၊ ဣတိ-သို့၊ ဝုတ္တံ-ပြီ။

ဇေတ္ထ-ဤအပရိကၠိတ္တသ ဂါမသ အစရှိသော ပါဠိရပ်၌၊ ဣမံ-ဤ မဟာအဋ္ဌကထာ စကားသည်၊ ပမာဏ-နှိုင်းယှဉ်ကြောင်း စကားတည်း၊ ဝါ-လိုရင်း စကားတည်း၊ စ-ဆက်၊ ဇေတ္ထ-ဤအပရိကၠိတ္တသ ဂါမသ အစရှိသော ပါဠိရပ်၌၊ (ဣဒံ-သည်၊ ပမာဏ-သည်၊ ဟောတိ ယထာ-ကဲ့သို့၊) ဇေ-တူ၊ သဗ္ဗတ္ထ-အလုံးစုံသော ရှေ့နောက် ပါဠိရပ်တို့၌၊ ယော အဋ္ဌကထာဝါဒေါ ဝါ-အကြင် အဋ္ဌကထာဝါဒကိုသော်လည်းကောင်း၊ ယော ထေရဝါဒေါ ဝါ-ကိုသော်လည်းကောင်း၊ ပစ္စာ-၌၊ ဝုစ္စတိ-၏၊ သော-ထို နောက်၌ ဆိုအပ်သော ဝါဒကို၊ ပမာဏတော-ပမာဏအားဖြင့်၊ ဒဋ္ဌဗ္ဗော ၏။ [" သော" ဟု နိယာမ တစ်ချက်သာရှိသောကြောင့် လည်းကောင်း, သဗ္ဗတ္ထ-ဟု ပါပြီးသောကြောင့် လည်းကောင်း "ယော ယော" ဟု ဝိစ္ဆာ မရှိသင့်၊ ဝိကာလေ ဂါမပ္ပဝေသန စသော သိက္ခာပုဒ် တို့၌ မဟာအဋ္ဌကထာစကားကို အတိုင်းအတာ လုပ်ရမည် ဖြစ်ခြင်းကြောင့် "ပမာဏ"ဟု ဆိုသည်၊ ပမိယတေ အနေနာတိ ပမာဏံ= နှိုင်းယှဉ်တိုင်းတာကြောင်းစကား။]

စ-ဆက်၊ ယံ ဇတံ-အကြင်သို့သော ဤစကားကို၊ **မဟာအဋ္ဌကထာယံ**-၌၊ ဝုတ္တံ-ပြီ၊ တံ-ထိုစကားသည်၊ ပါဠိယာ-နှင့်၊ ဝိရဒ္ဓမိဝ-ဆန့်ကျင်သကဲ့သို့၊ ဒိဿတိ-ထင်ရ၏၊ ဟိ-မှန်၊ (တစ်နည်း) ဟိ ယသ္မာ-ကြောင့်၊ ပါဠိယံ-၌၊ ဃရူပစာရေ၊ ပေ၊ လေဋ္ဌုပါတောတိ-ဟူ၍၊ ဇတ္တကမေဝ-ဤမျှလောက်ကိုသာ၊ ဝုတ္တံ-ဟောတော်မူအပ်ပြီ၊ အဋ္ဌကထာယံ ပန-မဟာအဋ္ဌကထာ၌ကား၊ တံလေဋ္ဌုပါတံ-ထိုခဲတစ်ကျအရပ်ကို၊

ယဿဟေတု။ ။ "ယဿဟေတု၊ ပေ၊ ဝုတ္တောတိ" ဟူသော စကားသည် စောဒက တစ်ယောက် ယောက်၏ စောဒနာပုံကို ပြသော စကားတည်း၊ ပါဠိတော်၌ "ဃရူပစာရေ ဌိတသ မဇ္ဈိမသ ပုရိသသ လေဋ္ဌုပါတော" ဟု သာ ရှိ၏၊ ထို လေဋ္ဌုပါတကို "ဂါမ" ဟု မိန့်တော်မူအပ်သော စကားမရှိ၊ "ဂါမူပစာရော နာမ" ဟု စတည်ခဲ့သောကြောင့် ထို လေဋ္ဌုပါတသည် ဂါမူပစာရသာ ဖြစ်သင့်၏၊ သို့ပါလျက် မဟာအဋ္ဌကထာ၌ ထို လေဋ္ဌုပါတကို ဂါမ ဟု ဆိုထားသဖြင့် ပါဠိတော်နှင့် ဆန့်ကျင်သကဲ့သို့ ထင်ရသည်-ဟူလို။ [ဇတ္တကမေဝ၌ ဧဝဖြင့် "ဂါမော နာမ" မပါဟု ကန့်။]

ဂါသမခေါ်ပ်-ရှာဒ္ဓသွင်းယူအပ်သည်ကို၊ ကတ္တာ-၍၊ တတော-ထိုခဲတစ်ကျမှ၊ ပရံ-၌၊ ဂါမူပစာရော-ကို၊ ဝုတ္တော-ပြီ၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ (ဝိရုဒ္ဓမိဝ-သို့၊ ဒိသတိ-၏၊) ပရိဟာရော-ကို၊ မယာ-သည်၊ ဝုစ္စတေ၊ ပါဋိယံ- ၌၊ ဝုတ္တံ-ဟောတော်မူအပ်သည်ကား၊ သစ္စမေဝ-အမှန်ပင်တည်း၊ ပန-ထိုသို့ပင် မှန်ပါသော်လည်း၊ ဧတ္ထ-ဤ ဃရူပစာရေ ဌိတသသအစရှိသော ပါဋိရပ်၌၊ အမိဟာယော- ဘုရားရှင်၏ အလိုတော်ကို၊ ဝေဒိတဗ္ဗော-၏၊ သော စ-ထို ဘုရားရှင် အလိုတော်ကိုလည်း၊ အဋ္ဌကထာစရိယာနမေဝ-ရှေးအဋ္ဌကထာ ဆရာတို့သည်သာ၊ ဝိဒိတော-သိအပ်ပြီ၊ တသ္မာ-ကြောင့်၊ ဃရူပစာရေ ဌိတသာတိ ဧတ္ထ-၌၊ ဃရူပစာရလက္ခဏံ-ဃရူပစာရ၏ အမှတ်အသားကို၊ ပါဋိယံ-၌၊ အဝုတ္တံ-တိုက်ရိုက် မဟောအပ်သည်၊ (သမာနံပိ-သော်လည်း၊) အဋ္ဌကထာယံ-၌၊ ဝုတ္တာဝသေန-ဆိုအပ်သော စကား၏ အစွမ်းဖြင့်၊ ဂဟိတံ ယထာ-ကဲ့သို့၊ ဧဝံ-တူ၊ သေသမ္ပိ-ကြွင်းသော ဂါမူပစာရလက္ခဏာကိုလည်း၊ ဂဟေတဗ္ဗံ-၏။ [သေသမ္ပိတိ-ဂါမူပစာရလက္ခဏံ သန္ဓာယ ဝဒတိ၊ ဃရူပစာရ လက္ခဏာမှ ကြွင်းသော အပရိက္ခိတ္တ ဂါမ၏ ဂါမူပစာရ လက္ခဏာကိုလည်း -ဟူလို။]

တတြ-ထိုဂါမူပစာရကို ယူခြင်း၌၊ [တသ္မိံ ဂါမူပစာရဠဟာဏေ] အယံ-ကား၊ နယော-သိကြောင်းနည်းတည်း၊ ဣဓ-ဤဂါမာဝါအရညာဝါဟူသောပါဌ်၌၊ ဂါမော နာမ-ဂါမမည်သည်၊ ပရိက္ခိတ္တောစ-ပရိက္ခိတ္တဂါမလည်းကောင်း၊ အပရိက္ခိ တ္တောစ-လည်းကောင်း(ဣတိ) ဒုဝိဓော ဟောတိ၊ တတြ-ထို ၂ မျိုးတို့တွင်၊ ပရိက္ခိတ္တသ-ကာရံအပ်သော ရွာ၏၊ ပရိက္ခေပေါယေဝ-အကာအရံသည်ပင်၊ ပရိစ္ဆေဒေါ-အပိုင်းအခြားတည်း၊ တသ္မာ-ကြောင့်၊ တသ-ထိုပရိက္ခိတ္တဂါမ၏၊ ဝိသုံ-သီးခြား၊ ပရိစ္ဆေဒံ-ကို၊ အဝတ္တာ-ဟောတော်မမူဘဲ၊ ဂါမူပစာရော နာမ၊ပေ၊ လေဋ္ဌုပါတောတိ-ဟူ၍၊ ပါဋိယံ-၌၊ ဝုတ္တံ-ဟောတော်မူအပ်ပြီ၊ ပန-ကား၊ အပရိက္ခိတ္တသ-သော၊ ဂါမသ-၏၊ ဂါမပရိစ္ဆေဒေါ-ရွာအပိုင်းအခြားကို၊ ဝတ္တဗ္ဗော-မိန့်တော်မူထိုက်၏၊ တသ္မာ-ကြောင့်၊ တသ-ထိုအပရိက္ခိတ္တဂါမ၏၊ ဂါမပရိစ္ဆေဒဒဿနတ္ထံ-ငှာ၊ အပရိက္ခိတ္တသ ဂါမသ၊ ပေ၊ လေဋ္ဌုပါတောတိ-ဟူ၍၊ ဝုတ္တံ-ပြီ၊ စ-ဆက်၊ ဂါမပရိစ္ဆေဒေ-ကို၊ ဒဿိတေ-ပြတော်မူအပ်ပြီးသော်၊ ဂါမူပစာရလက္ခဏံ-ကို၊ ပုဗ္ဗေ-၌၊ ဝုတ္တနယေနေဝ-သာ၊

ဃရူပစာရလက္ခဏံ။ ။ "ဃရူပစာရ" နာမည်ပါသော်လည်း"မည်သည့် အရပ်မှစ၍ မည်သည့် အရပ်တိုင်အောင် ဃရူပစာရခေါ်သည်"ဟု ဃရူပစာရ၏ အမှတ်အသား မပါသည်ကို "ပါဋိယံ အဝုတ္တံပိ" ဟုဆိုသည်။

ဥာတုံ-ဌာ၊ သက္ကာ-တတ်ကောင်းပြီ [“ပရိက္ခိတ္တဂါမ၏ ဥပစာ၌ ဆိုအပ်ပြီးသော နည်းအတိုင်း ဒုတိယ ခဲတစ်ကျကို ဂါမူပစာရဟု သိနိုင်လောက်ပြီ” ဟူလို၊] ဣတိ-ကြောင့်၊ ပုန-ဖန်၊ တတ္ထ ဌိတသေ၊ပေ၊ လေဋ္ဌုပါတောတိ-ဟူ၍ ၊ နဝတ္ထုံ-ဟောတော် မမူအပ်၊ (ဣတိ အယံ-ကား၊ နယော-တည်း၊) [တတ္ထ-ထို ဂါမ၌၊ ဌိတသေ-သော၊ မဏ္ဍိမသေ-အားစွမ်းအားဖြင့် အလယ်အလတ်၌ ဖြစ်သော၊ ပုရိသသေ-၏၊ လေဋ္ဌုပါတော-သည်၊ (ဂါမူပစာရော နာမ-ရမည်၏၊) ဤ နဝတ္ထု၏ နောက်၌ “တတြာယံ နယော”ကို ပြန်၍အုပ်ဖို့ရာ ပရိသမာပနတ္ထ ဣတိသဒ္ဒါ ပါသင့်၏၊ မပါလျှင် ထည့်၍ ပေးရမည်၊ ထို နယဟူသည်လည်း တိုက်ရိုက် မဟောဘဲ ပြီးနိုင်သော အဝတ္ထုသိဒ္ဓိနည်းတည်း။]

ပန-ဆက်၊ ယော-အကြင်ဆရာသည်၊ ဃရူပစာရေ-၌၊ ဌိတသေ-တည်သော ယောကျ်ား၏၊ လေဋ္ဌုပါတံယေဝ-ခဲတစ်ကျကိုပင်၊ ဂါမူပစာရောတိ-ဟူ၍၊ ဝဒတိ-ဆို၏၊ [ကုရုန္ဒီအဋ္ဌကထာဆရာ, မဟာပစ္စရီအဋ္ဌကထာဆရာတို့ကို စောင်းသောစကား။] တသေ-ထိုဆရာ၏၊ (ဝါဒေ-အယူဝါဒ၌၊) ဃရူပစာရော-သည်၊ ဂါမော-ဂါမ မည်၏၊ ဣတိ (အတ္ထော)-ဤအနက်သည်၊ အာပဇ္ဇတိ-ဖြစ်၏။ [ကံမရှိသော ကြောင့် “ရောက်၏” ဟု မပေးလင့်၊] တတော- ထိုသို့ဖြစ်ခြင်းကြောင့်၊ ဃရံ-လည်းကောင်း၊ ပေ၊ ဂါမူပစာရော-လည်းကောင်း၊ ဣတိ-သို့၊ ဧသ ဝိဘာဂေါ-ဤဝေဖန်အပ်သော အထူးသည်၊ သံကိရတိ-ရောနှောရှုပ်ထွေး၏၊ ဝိကာလေ ဂါမပ္ပဝေသနာဒီသု-သနအစရှိသော သိက္ခာပုဒ်တို့၌၊ ဝါ-ပုဒ်တို့အတွက်၊ ဧတ္ထ-ဤ ဃရ, ဃရူပစာရ, ဂါမ, ဂါမူပစာရတို့၌၊ အသံကိရတော စ-မရောနှောသောအားဖြင့် လည်း၊ ဝိနိစ္ဆယော-ကို၊ ဝေဒိတဗ္ဗော-၏၊ တသ္မာ-ကြောင့်၊ (ဝိကာလေ ဂါမပ္ပဝေသန

သံကိရတိ။ ။ သံကိဏ္ဏောပုဒ်၌ သံပုဗ္ဗ ကိရဓာတ်သည် ရောနှောခြင်းအနက်ကို ဟော၏၊ ဤ၌လည်း သံပုဗ္ဗ ကိရဓာတ်ဖြင့် “သံကိရတိ= သက်ိုရတိ” ဟု ရှိသောကြောင့် “မိဿယတိ” ဟု သာရတ္ထဖွင့်သည်၊ မိဿဓာတ် စုရာဒိဏယပစ္စည်းဖြစ်၍ “မိဿယ” ဟု ပါ၌မှန် ရှိစေ၊ နောက်၌လည်း “အသက်ိုရတော” ဟု ရှိစေ။

ဝိကာလေ၊ ပေ၊ ဒီသု။ ။ ဝိကာလေ ဂါမပ္ပဝေသန သိက္ခာပုဒ်၌ “ပရိက္ခိတ္တရွာ၏ အကာကို လွန်လျှင်လည်းကောင်း, အပရိက္ခိတ္တရွာ၏ ဥပစာသို့ သက်ရောက်လျှင်လည်းကောင်း ပါစိတ်” ဟု ပညတ်တော်မူသောကြောင့် ထို သိက္ခာပုဒ်များအတွက် ဂါမနှင့် ဂါမူပစာရကို မရောအောင် ဆုံးဖြတ်ထားဖို့ အရေးကြီးသည်-ဟူလို၊ အာဒိဖြင့် ဃရ, ဃရူပစာရ, ဂါမ, ဂါမူပစာရတို့၌ဖြစ်သော သံယိကလာဘ်ကို ဝေဖန်ခြင်းစသော ကိစ္စကိုယူပါ။ “ ဃရ၌ ဖြစ်သော လာဘ်ကို ထိုဃရ၌ တည်သော ရဟန်းတို့သာ ဝေဖန်၍ ယူနိုင်၏” စသည်၌လည်း ဃရစသည်ကို ကွဲကွဲပြားပြား ဆုံးဖြတ်ပြီးဖြစ်ဖို့ အရေးကြီးသည်-ဟူလို။

အစရှိသော သိက္ခာပုဒ်တို့အတွက် မရောနှောသောအားဖြင့် အဆုံးအဖြတ်၏ သိထားထိုက်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊) ပါဠိဋ္ဌ-ကိုလည်းကောင်း၊ အဋ္ဌကထဋ္ဌ-ကိုလည်းကောင်း၊ သံသန္ဒိတ္ထာ-နှီးနှောရှု၊ ဝုတ္တာနယေနေ၀-ဖြင့်သာ၊ ဇတ္ထ-ဤဂါမာ၀ါ အရညာ ၀ါ ဟူသောပါဋ္ဌ၌၊ ဂါမော စ-ကိုလည်းကောင်း၊ ဂါမူပစာရော စ-ကိုလည်းကောင်း၊ ဝေဒိတဗ္ဗော-၏၊ စ-ဆက်၊ ယောပိ ဂါမော-သည်လည်း၊ ပုဗ္ဗေ-၌၊ မဟာ-ကြီးကျယ်သည်၊ ဟုတ္ဝာ-၍၊ ပစ္ဆာ-၌၊ ကုလေသု-အမျိုးတို့သည်၊ နဋ္ဌေသု-ပျက်စီးကုန်လသော်၊ အပ္ပကော-ငယ်သည်၊ ဟောတိ၊ သော-ထိုရွာကို၊ ယရူပစာရတော-အစွန်ဆုံးအိမ်၏ ဥပစာမှ၊ လေဋ္ဌုပါတေနေ၀-ဖြင့်သာ၊ ပရိစ္ဆိန္နိတဗ္ဗော-ပိုင်းခြားထိုက်၏၊ ပန-ဗျတိရိတ်ကား၊ အသ-ထိုရွာ၏၊ ပရိက္ခိတ္တသာပိ-ကားဆုံအပ်သော ရွာ၏လည်းကောင်း၊ အပရိက္ခိတ္တသာပိ-၏လည်းကောင်း၊ ပုရိမပရိစ္ဆေဒေါ-ရှေးအပိုင်းအခြားသည်၊ အပ္ပမာဏမေ၀-ပမာဏမဟုတ်သည်သာ၊ ဣတိ-ဂါမာ၀ါနှင့်စပ်၍ ဆိုဖွယ်စကားရပ် အပြီးသတ်တည်း။

အရညံ နာမ ထပေတ္ဝာ ဂါမဉ္စ ဂါမူပစာရဉ္စာတိ-ကား၊ ယထာဝုတ္တလက္ခဏ-အကြင်အကြင် ဆိုအပ်ပြီးသော အပိုင်းအခြား အမှတ်အသားရှိသော၊ ဣမံ ဂါမဉ္စ-ကိုလည်းကောင်း၊ ဣမံ ဂါမူပစာရဉ္စ-ကိုလည်းကောင်း၊ ထပေတ္ဝာ-၍၊ ဣမသ္မိံ အဒိန္နာဒါနသိက္ခာပဒေ-၌၊ အ၀သေသံ-ကြွင်းသောအရပ်သည်၊ အရညံ နာမ-မည်၏၊ ဣတိ-သို့၊ ဝေဒိတဗ္ဗံ-၏၊ ပန-ကား၊ အဘိဓမ္မေ-အဘိဓမ္မာပါဋ္ဌတော်၌၊ အရညန္တိ နိက္ခမိတ္ဝာ၊ ပေ၊ အရညန္တိ-ဟူ၍၊ ဝုတ္တံ-ပြီ။ [အရညန္တိ-ကား၊ ဣန္ဒခီလာ-တံခါးခုံမှ၊ ဗဟိ-သို့၊ နိက္ခမိတ္ဝာ-၍၊ (ယံဌာနံ အတ္ထိ၊) သဗ္ဗံ-သော၊ ဧတံ-ဤအရပ်သည်၊ အရညံ-မည်၏။] အရညကသိက္ခာပဒေ-အာရညကသိက္ခာပုဒ်၏ ပဒဘာဇနီ၌၊ အာရညကံ နာမ၊ ပေ၊ ပစ္ဆိမံတိ-ဟူ၍၊ ဝုတ္တံ-ပြီ၊ တံ-ထိုတောရကျောင်းကို၊ ဣန္ဒခီလတော-မှ၊ ပဋ္ဌာယ-၍၊ အာရောပိတေန-ညှို့တင်အပ်ပြီးသော၊ အာစရိယဓနုနာ-လေးဆရာ၏ လေးဖြင့်၊ ပဋ္ဌဓနုသတပ္ပမာဏန္တိ-လေးအပြန်ငါးရာ ပမာဏရှိ၏ ဟူ၍၊ ဝေဒိတဗ္ဗံ-၏၊ [ပစ္ဆိမံ- နောက်ဆုံး၌ ဖြစ်သော၊ ,,ပဋ္ဌဓနုသတိကံ-လေးအပြန်ငါးရာရှိသော အရပ်သည်၊ အာရညကံ နာမ-သော၊ သေနာသနံ-တည်း။]

အာစရိယဓနု။ ။ လေးအတတ် သင်ပြသော ဆရာတို့၏ ကိုင်နေကျလေးသည် ညှို့မတင်သေးဘဲတိုင်းလျှင် ရိုးရိုးအထွာဖြင့် ၉ ထွာ (၄ တောင်ထွာ) ရှိ၏၊ ညှို့တင်ပြီးမှ တိုင်းလျှင် ၄တောင်ရှိ၏-ဟု ပြောစမှတ်ရှိ၏။ [အရညအခွဲ ၃ နည်းတွင် အဘိဓမ္မာနည်းသာ မုချအရညတည်း။ ဝိနည်း-သုတ္တန်နည်းမှာ ပရိယာယ်သာ။]

ဧဝံ-လျှင်၊ ဘဂဝတာ-သည်၊ ဂါမာဝါအရညာဝါကိ ဧတသ-ပါဠိ၏၊ အတ္ထံ ကို၊ ဝိဘာဇေန္တော-ဝေဖန်တော်မူလသော်၊ ဃရံ၊ ပေ၊ အရညန္တိ-ဟူ၍၊ ပါပဘိက္ခူနံ-ယုတ်မာကုန်သော ရဟန်းတို့၏၊ လေသောကာသနိသေဓနတ္ထံ-အမြွက်ထောင်ခွင့်ကို တားမြစ်တော်မူခြင်းအကျိုးငှာ၊ ပဌ-နသော၊ ကောဋ္ဌာသာ-အဖို့အစုတို့ကို၊ ဒဿိတာ-နပြီ၊ [သိက္ခာပုဒ်၌ "ဂါမာဝါ အရညာဝါ"ဟုသာဆို၏၊ ငါက"အိမ်မှ, သို့မဟုတ် အိမ်ဥပစာမှ, သို့မဟုတ် ရွာဥပစာမှ ယူသည်"ဟု အမြွက်ထောင်ခွင့်ကို တားမြစ်ခြင်းငှာ ငါးပါးသော အဖို့တို့ကို ပြတော်မူသည်-ဟူလို။] တသ္မာ-ကြောင့်၊ ဃရေဝါ-၌သော်လည်းကောင်း၊ ပေ၊ အရညေ ဝါ-၌သော်လည်းကောင်း၊ ပါဒဋ္ဌနကတော-မှ၊ ပဌာယ-၍၊ သဿာမိကံ-ဥစ္စာရှင်ရှိသော၊ ဘဏ္ဍံ-ကို၊ အဝဟရန္တေ သေ-ယုတ်ယုတ်မာမာ ဆောင်သော ရဟန်း၏၊ ဝါ-ခိုးသောရဟန်း၏၊ ပါရာဇိကမေဝ-ပင်တည်း၊ ဣတိ-သို့၊ ဝေဒိတဗ္ဗော-၏။

ဣဒါနိ-(ဂါမာ ဝါ အရညာ ဝါပုဒ်ကို ဖွင့်ပြပြီးရာ) ယခုအခါ၌၊ အဒိန္နံ ထေယျသင်္ခါတံ အာဒိယေယျာတိအာဒီနံ-ယျအစရှိသော ပုဒ်ရပ်တို့၏၊ အတ္ထ ဒဿနတ္ထံ-ငှာ၊ **အဒိန္နံ** နာမာတိအာဒိ-ကို၊ အာဟ-၏၊ တတ္ထ-ထို အဒိန္နံ နာမအစရှိသော ပါဠိ ရပ်၌၊ ဒန္တပေါဏာသိက္ခာပဒေ-၌၊ အတ္တနော-၏၊ သန္တက-ဥစ္စာသည်၊ (သမာနံပိ-သော်လည်း၊) အပဋိဂ္ဂဟိတက-အကပ်မခံအပ်သော၊ ကပ္ပိယ-ရဟန်းတို့အား အပ်သော၊ [ရဟန်းအားလျော်သော ပစ္စည်းကိုပြလို၍"ကပ္ပိယ"ဟုဆိုသည်၊ အကပ္ပိယအာဟာရ လည်း အကပ်မခံရသေးလျှင် အဒိန္နပင်။] အဇ္ဈောဟရဏီယ- စားမျိုထိုက်သော အာဟာရကို၊ **အဒိန္နန္တိ**-ဟူ၍၊ ဝုစ္စတိ-၏၊ ပန-ကား၊ ဣဓ-ဤသိက္ခာပုဒ်၌၊ ယံကိဉ္စိ- သော၊ ပရ ပရိဂ္ဂဟိတံ- သူတစ်ပါးတို့ သိမ်းပိုက်အပ်သော၊ [ကလေး စသူကဲ့သို့ ဥစ္စာရှင်က ကိုယ့်ဥစ္စာမှန်း မသိသော်လည်း စွန့်ပေးစသည်ကို မပြုသေးလျှင် ထိုသူ၏ အပိုင်ဖြစ်၍ "ပရပရိဂ္ဂဟိတ" တွင် ပါဝင်၏၊ "ပရေဟိ + ပရိဂ္ဂဟိတံ ပရပရိဂ္ဂဟိတံ" ဟုပြု။] သဿာမိကံ-သော၊ ဘဏ္ဍံ-ကို၊ (အဒိန္နန္တိ-ဟူ၍၊ ဝုစ္စတိ-၏၊) တဒေတံ-ထိုဘဏ္ဍာသည်၊ ဝါ-ကို၊ တေဟိ သာမိကေဟိ-တို့သည်၊ ကာယေန ဝါ-ဖြင့်သော်လည်းကောင်း၊ ဝါစာယ ဝါ-လည်းကောင်း၊ နဒိန္နံ-မပေးအပ်၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ အဒိန္နံ-နဒိန္နံ မည်၏။

ဧဝံ၊ ပေ၊ ဝေဒိတဗ္ဗော။ ။ဧဝံ၊ ပေ၊ ဒဿိတာဖြင့် ဂါမာဝါ အရညာဝါဟူသော သံဝဏ္ဏေတဗ္ဗ၏ အဖွင့်အဆုံး နိဂုံးကိုပြ၏၊ "တသ္မာ၊ ပေ၊ ဝေဒိတဗ္ဗော" ဖြင့် ထိုအဖွင့်ကြောင့် ရအပ်သော (လဒ္ဓဂုဏ်) ကိုပြသည်၊ ထိုကြောင့် တသ္မာ၊ ပေ၊ ဝေဒိတဗ္ဗံကို "လဒ္ဓဂုဏ်ဝါကျ"ဟု လည်းကောင်း, ဂါမာ ဝါစသည်၏ အဖွင့်ဖြစ်သော ရှေ့စကားအားလုံးကို "ယုတ္တိဝါကျ=အသင့်ယုတ္တိရှိသော အနုက်ကိုပြသော ဝါကျ" ဟု လည်းကောင်း ခေါ်၏။

အတ္ထနော–၏၊ ဟတ္ထတော ဝါ–မှသော်လည်းကောင်း၊ ယထာဌိတဌာနတော ဝါ–တည်မြဲတိုင်းသော အရပ်မှသော်လည်းကောင်း၊ နိသဇ္ဇ–လွတ်အပ်သည်၊ နမဟုတ်၊ ဣတိ–ကြောင့်၊ **အနိသဇ္ဇ**–ဌမည်၏၊ ယထာဌာနေ–တည်မြဲအရပ်၌၊ ဌိတံ–သည်၊ (သမာနံပိ–လည်း၊) အနပေက္ခတာယ–ငဲ့ကွက်ခြင်းမရှိသည်၏ အဖြစ်ဖြင့်၊ ပရိစ္စတ္တံ–စွန့်အပ်သည်၊ နမဟုတ်၊ ဣတိ–ကြောင့်၊ **အပရိစ္စတ္တံ**–မည်၏၊ အာရက္ခသံဝိဓာနေန–အစောင့်အရှောက်ကို စီရင်ခြင်းဖြင့်၊ ရက္ခိတ္တာ–စောင့်ရှောက် အပ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ ရက္ခိတံ–မည်၏၊ မဗ္ဗူသာဒီသု–သေတ္တာ အစရှိသည်တို့၌၊ ပက္ခိပိတ္တာ–ထည့်၍၊ ဂေါပိတတ္တာ–လုံခြုံစေအပ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ **ဂေါပိတံ**–မည်၏၊ ဣဒံ–ဤဥစ္စာသည်၊ မမ–ငါ၏ဥစ္စာ၊ ဣတိ–သို့၊ တဏှာမမတ္တေန–ငါ့ဥစ္စာဟု စွဲလမ်းမှု၏ ဖြစ်ကြောင်း ဖြစ်ရာ တဏှာဖြင့်၊ မမာယိတတ္တာ–ငါ့ဥစ္စာဟု ပြုကျင့်အပ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ ဝါ–မြတ်နိုးအပ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ **မမာယိတံ**–မည်၏၊ တာဟိ အပရိစ္စာဂရက္ခဏာ ဂေါပနာဟိ–ထိုမစွန့်ခြင်း, စောင့်ရှောက်ခြင်း လုံခြုံစေခြင်းတို့ဖြင့်၊ ဘဏ္ဍာသာမိကေဟိ–ကုန်သော၊ တေဟိ ပရေဟိ–ထိုသူတစ်ပါးတို့သည်၊ ပရိဂ္ဂဟိတံ–သိမ်းပိုက်အပ်၏၊ ဣတိ–ကြောင့်၊ **ပရပဂ္ဂဟိတံ**–တမည်၏၊ ဧတံ–ဤ အဒိန္နဿ, အနိသဇ္ဇ, အပရိစ္စတ္တ, ရက္ခိတ, ဂေါပိတ, မမာယိတ, ပရပရိဂ္ဂဟိတ ဘဏ္ဍာသည်၊ အဒိန္နံ နာမ–မည်၏။

ထေယျသံ၊ တန္တိ ဘူတ–၌၊ **ထေနောတိ**–ကား၊ စောရော–ခိုးသူတည်း၊ ထေနသ–ခိုးသူ၏၊ ဘာဝေါ–ဖြစ်ကြောင်း ဖြစ်ရာတည်း၊ **ထေယျံ**–ရာ၊ ဧတံ–ဤထေယျ သံ၊ တံ ဟူသော အမည်သည်၊ အဝဟရဏစိတ္တသ– ယုတ်ညံ့သောအားဖြင့် ဆောင်ယူကြောင်း စိတ်၏၊ ဝါ–ခိုးယူကြောင်း စိတ်၏၊ အဓိဝစနံ–အမည်တည်း၊ သံ၊ သံ၊ တန္တိ–သံ၊, သံ၊ တံ ဟူသောပုဒ် ၂ ပါး အပေါင်းသည်၊ အတ္ထတော–အနက်အားဖြင့်၊ ဧကံ–တူ၏၊ ဧတံ–ဤသံ၊, သံ၊ တံ ဟူသော သဒ္ဒါသည်၊

တဏှာမမတ္တေန။ ။ မမ+ဣဒံ မမံ=ငါ၏ဥစ္စာ၊ အမှုနောင် ဣဒံ အနက်၌ဏသက်၊ အမှုကို မမပြု၊ မမသ–ငါ့ဥစ္စာဟု စွဲလမ်းတတ်သူ၏+ ဘာဝေါ–ဖြစ်ကြောင်းဖြစ်ရာ တဏှာတည်း၊ မမတ္တံ–ဏှာ၊ တဏှာစ+သာ+ မမတ္တံ စာတိ တဏှာမမတ္တံ

မမာယိတံ။ ။ မမံနောင် အာစာရ အနက်၌ အာယသက်၍ "မမာယ–ငါ့ဥစ္စာဟု ပြု" ဟု ဖြစ်၏၊ ကံဟော တပစ္စည်းသက်၍ "မမာယိတံ"ဟုဖြစ်၏၊ ["ငါ့ဥစ္စာဟု ပြုအပ်၏" ဟု ပေး။]

ထေယျသံ၊ တံ။ ။ ထေနမာတ်သည် ခိုးခြင်း အနက်ဟော၊ ထေန နောင် ဘာဝတ္ထ ဏျသက် (နှ)ချေ၍"ထေယ်"ဟု ထောမနိဓိ၌ ရှိ၏၊ ပါဠိ၌ ယ တစ်လုံး လာ၊ ဤ၌ "သံ၊ တံ"ဟု လာသော်လည်း အခြားနေရာ၌ သံ၊ ပုဒ်သည်သာ ကောင်္ဘာသ အနက်ဟောပုံ ထင်ရှားသောကြောင့်

ကောဋ္ဌာသသ–အဖို့အစုအနက်ကို၊ အဓိဝစန်–ဟောသောသဒ္ဒါတည်း (ကေသုဝိယ–အဘယ်ပါဋိဌိရပ်တို့၌ ကဲ့သို့နည်း၊) သညာနိဒါနာဟိ ပဗ္ဗသခ်ါတိအာဒီသုဝိယ–ပါဋိဌိရပ်တို့၌ ကဲ့သို့တည်း၊ [ပဗ္ဗသခ်ါ–သံသရာကို ချဲ့ထွင်တတ်သော တဏှာ မာန ဒိဋ္ဌိတရား အစုတို့သည်၊ သညာနိဒါနာ (ဟိ)–သညာလျှင်အကြောင်းရင်းရှိ ကုန်သည်သာ၊] ထေယျဗ္ဗ–ခိုးသူ၏ ဖြစ်ကြောင်းလည်းဟုတ်၏၊ တံ–ဟူသည်၊ သခ်ါတဗ္ဗ–အစုလည်းဟုတ်၏၊ ဣတိ–ကြောင့်၊ **ထေယျသခ်ါတံ**–မည်၏၊ ထေယျစိတ္တသခ်ါတော–ခိုးသူ၏ ဖြစ်ကြောင်း စိတ်ဟုဆိုအပ်သော၊ ဧကော တစ်ပါးသော၊ စိတ္တကောဋ္ဌာသော–စိတ်အစုတည်း၊ ဣတိ အတ္ထော–နက်။

စ–ဆက်၊ ဧတံ–ဤထေယျခ်ါတံဟူသော သဒ္ဒါသည်၊ ကရဏတ္ထေ–၌၊ ပစ္စတ္တဝစန်–ပဌမာဝိဘတ်ရှိသော သဒ္ဒါတည်း၊ တသ္မာ–ကြောင့်၊ (ကရိဏား အနက်၌ ပဌမာဝိဘတ်ရှိသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊) ထေယျ သခ်ါတေန–ခိုးသူ၏ ဖြစ်ကြောင်း စိတ်အစုဖြင့်၊ (အာဒိယေယျ–ယူအံ့၊) ဣတိ–သို့၊ အတ္ထတော–ဖြင့်၊ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ–၏၊ စ–ဆက်၊ ယော–အကြင်ပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ ထေယျသခ်ါတေန–ဖြင့်၊ အာဒိယတိ–၏၊ သော–သည်၊ ယသ္မာ–ကြောင့်၊ ထေယျစိတ္တော–ခိုးသူ၏ ဖြစ်ကြောင်းစိတ်ရှိသည်၊ ဟောတိ၊ တသ္မာ၊ ဗျဉ္ဇန်–သဒ္ဒါကို၊ အနာဒိယိတ္တာ–အလေးအမြတ်အားဖြင့် မယူမူ၍၊ ဝါ–ဂရုမစိုက်မူ၍၊ [သခ်ါတသဒ္ဒါနှင့် ပဌမာဝိဘတ်ကို ဂရုမစိုက်မူ၍–ဟူလို၊] အတ္ထမေဝ–လိုရင်းအနက်ကိုသာ၊ ဒဿေတုံ–ငှာ၊ **ထေယျစိတ္တော အဝဟရဏစိတ္တောတိ**–ဟူ၍ ၊ ဧဝံ–သို့၊ အသ–ထိုထေယျသခ်ါတံပုဒ်၏၊ ပဒဘာဂေန်–ဧနီကို၊ ဝုတ္တံ–ပြီ၊ ဣတိ–သို့၊ ဝေဒိတဗ္ဗံ–၏။

ပန–ကား၊ အာဒိယေယျ၊ ပေ၊ ဝိတိနာမေယျာတိဏေ–၌၊ ပဌမပဒံ–အာဒိယေယျဟူသော ပထမပုဒ်ကို၊ အဘိယောဂ ဝသေန–မိမိရဖို့ရာ လွန်စွာအားထုတ်ခြင်း၏ အစွမ်းဖြင့်၊ ဝါ–တရားစွဲခြင်း၏ အစွမ်းဖြင့်၊ ဝုတ္တံ–ဟောတော်မူအပ်ပြီ၊ ဒုတိယပဒံ–ဟရေယျဟူသော ဒုတိယပုဒ်ကို၊ အညေသံ–အခြားပုဂ္ဂိုလ်တို့၏၊ ဘဏ္ဍံ–ကို၊ ဟရန္တေသ–ဆောင်လျက်၊ ဂစ္ဆတော–သွားသောပုဂ္ဂိုလ်၏၊ ဝသေန–ဖြင့်၊ (ဝုတ္တံ–ပြီ)

ထိုသခ်ါကို အဖော်ညှိသောအားဖြင့် "သခ်ါ-သခ်ါတံတိ အတ္ထတော ဧကံ" ဟု ဆိုသည်၊ သခ်ါ၌ သံပုဗ္ဗ ခါဓာတ်, အပစ္စည်း၊ သခ်ါတံ၌တပစ္စည်းဖြစ်၍ ပစ္စည်းသာကွဲသောကြောင့် အနက်ချင်းတူသည်–ဟူလို၊ ထိုတွင် "သခ်ါတု ဘဏ္ဍကောဋ္ဌာသ, ပညတ္တိ ဂဏနာသု စ" ဟု အဘိဓာန်လာသည့်အတိုင်း သခ်ါပုဒ်၏ အနက်ကားများ၏၊ ကြွင်းမှတ်ဖွယ်ကို ပါတိမောက် ဘာသာဋီကာ၌ ပြထားပြီ၊ "ပဗ္ဗသခ်ါ"၌ "ပဗုဗ္ဗ+ပစိ–ဝိတ္ထာရေ" ဟူသော်ဓာတ်တည်း။

'တတိယပဒံ–အဝဟရေယျဟူသော တတိယပုဒ်ကို၊ ဥပနိက္ခိတ္တဘဏ္ဍဝသေန–အပ်နှံထားအပ်သော ဘဏ္ဍာ၏ အစွမ်းဖြင့် (ဝုတ္တံ)၊ စတုတ္ထံ–ဣရိယာပထံ ဝိကောပေယျဟူသော စတုတ္ထပုဒ်ကို၊ သဝိညာဏကဝသေန–သဝိညာဏကဘဏ္ဍာ၏ အစွမ်းဖြင့်၊ (ဝုတ္တံ)၊ ပဌမံ–ဌာနာစာဝေယျဟူသော ပဌမပုဒ်ကို၊ ထလေနိက္ခိတ္တာဒိဝသေန–ကုန်းခြေထားအပ်သော ဘဏ္ဍာ အစရှိသည်တို့၏ အစွမ်းဖြင့်၊ (ဝုတ္တံ)၊ ဆဋ္ဌံ–သကေ်တံ ဝိတိနာမေယျဟူသော ဆဋ္ဌပုဒ်ကို၊ ပရိကပ္ပဝသေန ဝါ–ကြံဆအပ်သော အရပ်၏ အစွမ်းဖြင့်သော်လည်းကောင်း၊ သုကံ်ယာတဝသေန ဝါ–ကုင်းကောက်ထားရာ အရပ်၏အစွမ်းဖြင့်သော်လည်းကောင်း။ ဝုတ္တံ–ပြီ၊ ဣတိ–သို့၊ ဝေဒိတဗ္ဗံ–၏။

ပန–ကား၊ ဘဏ္ဍ–ဤအာဒိယေယျ အစရှိသောပုဒ်တို့၌၊ ယောဇနာ–ပုဒ်တို့ကို ယှဉ်စေခြင်းသည်၊ ဧကဘဏ္ဍဝသေနပိ–တစ်မျိုးသောဘဏ္ဍာ၏ အစွမ်းအားဖြင့်လည်းကောင်း၊ နာနာဘဏ္ဍဝသေနပိ–အမျိုးမျိုးသော ဘဏ္ဍာ၏ အစွမ်းအားဖြင့်လည်းကောင်း၊ ဟောတိ၊ စ–ဆက်၊ ဧကဘဏ္ဍဝသေန–ဖြင့်၊ သဝိညာဏကေနေဝ–သ ဝိညာဏက ဘဏ္ဍာဖြင့်သာ၊ လဗ္ဘတိ–ရအပ်၏၊ ဝါ–ရနိုင်၏၊ နာနာဘဏ္ဍဝသေန ပန–ဖြင့်ကား၊ သ ဝိညာဏကာ ဝိညာဏကမိဿကေန–သ ဝိညာဏက, အဝိညာဏက ရောသောဘဏ္ဍာဖြင့်၊ (လဗ္ဘတိ–၏၊) တတ္ထ–ထို ဧကဘဏ္ဍ နာနာဘဏ္ဍတို့တွင်၊ တာဝ–ဧကဘဏ္ဍမှ ရှေးဦးစွာ၊ နာနာဘဏ္ဍာဝသေန–ဖြင့်၊(ယောဇနာ– အာဒိယေယျစသောပုဒ်တို့ကို ယှဉ်စေခြင်းကို၊) ဧဝံ–ဤဆိုအပ်လတ္တံ့သော နည်းဖြင့်၊ ဝေဒိတဗ္ဗာ–၏၊ **အာဒိယေယျာတိ**–ကား၊ အာရာမံ–သစ်သီးအရံ ပန်းအရံကို၊ ဝါ–သစ်သီးခြံ ပန်းခြံကို၊ အဘိယုဉ္ဇတိ–မိမိရဖို့ရာ လွန်စွာအားထုတ်အံ့၊ ဝါ–တရားစွဲအံ့၊ ဒုက္ကဋသ–ဒုက္ကဋ် အာပတ်သို့၊ အာပတ္တိ–ရောက်ခြင်းသည်၊ (ဟောတိ)၊ (တစ်နည်း) [ယော–အကြောင်း ရဟန်းသည်၊ အာရာမံ–ကို၊ အဘိယုဉ္ဇတိ–၏၊ (တဿ–ထို ရဟန်း၏၊) ဒုက္ကဋသ–သို့၊ အာပတ္တိ–သည်၊ ဟောတိ၊ (တစ်နည်း) ဒုက္ကဋာ–ဋမည်သော၊ အာပတ္တိ–အာပတ်သည်၊ အသ–ဖြစ်၏၊ ဒုနာက်ဌလည်း ဤအတိုင်း ပေးပါ။]

ဧက၊ ပေ၊ လဗ္ဘတိ။ ။ ဘဏ္ဍာ တစ်မျိုးတည်းကို အာဒိယေယျစသော ၅ မျိုးနှင့် တွဲရာ၌ သက်ရှိဘဏ္ဍာဖြင့်သာ တွဲ၍ဖြစ်နိုင်သည်- ဟူလို။ [ဝသေနပိဟု ရှိသည်ကား မကောင်း၊ "ဝသေန စ" ဟု သင်္ဂါယနာတင်စာ၌ ပြင်ထားသည့်အတိုင်း ကောင်း၏။]

နာနာ၊ပေ၊ လဗ္ဘတိ။ ။ ဘဏ္ဍာ အမျိုးမျိုးကို အာဒိယေယျ စသည်နှင့် တွဲရာ၌ သဝိညာဏက, အဝိညာဏက ၂ မျိုးရော၍ တွဲမှ ဖြစ်နိုင်သည်-ဟူလို။ [နာနာဘဏ္ဍဝသေနပိဟု ရှိခြင်းလည်း မကောင်း၊ "နာနာဘဏ္ဍဝသေန ပန" ဟု ရှိမှ စာသွားလေ၏။]

သာမိကသ-ဥစ္စာရှင်၏၊ ဝိမတိ-တွေးတောခြင်းကို၊ [ရမ္မ ရပါတော့မ်လား-ဟု တွေးတောမှုကို၊] ဥပ္ပါဒေတိ-အံ့၊ ထုလ္လစ္စယသ-သို့၊ အာပတ္တိ-သည်၊ (ဟောတိ)၊ သာမိကော-သည်၊ မယံ-ငါ၏ဥစ္စာသည်၊ နု ဘဝိဿတိ-မဖြစ်တော့လတ္တံ့၊ ဣတိ-ဤသို့ကြံ၍၊ ဓုရံ-လုံ့လဝီရိယကို၊ နိက္ခိပတိ-လျှော့ချလိုက်အံ့၊ ပါရာဇိကသ-သို့၊ အာပတ္တိ-သည်၊ ဟောတိ၊ [ဤပြခဲ့သော စကားဖြင့် အရံတည်းဟူသော ဘဏ္ဍာကို အာဒိယေယျပုဒ်နှင့် ယောဇနာပုံကို ပြ၏။] **ဟရေယျာတိ**-ကား၊ **အညသ**-အခြားသူ၏၊ ဘဏ္ဍံ-ကို၊ ဟရန္တော-ဆောင်ယူသွားစဉ်၊ သီသေ-၌၊ ဘာရံ-ဆောင်ယူအပ်သော ဘဏ္ဍာကို၊ [ဥစ္စာရှင်က တခြားသူထံ ပေးလိုက်၍ ဆောင်ယူအပ်သော ဘဏ္ဍာ-ဟူလို။] ထေယျစိတ္တော-ခိုးသူ၏ဖြစ်ကြောင်း စိတ်ရှိသည်၊ (ဟုတ္တာ) အာမသတိ-သုံးသပ်အံ့၊ အာပတ္တိ ဒုက္ကဋဿ၊ ဖန္ဒပေတိ-လှုပ်ရှားစေအံ့၊ ပေ၊ ခန္ဓံ-ပခုံးသို့၊ သြရောပေတိ-ချအံ့၊ အာပတ္တိ ပါရာဇိကသ။ [ဤပြခဲ့သောစကားဖြင့် သင်္ကန်းစသော ဘဏ္ဍာကို အာဒိယေယျပုဒ်နှင့် ယောဇနာ (ယှဉ်စပ်) ပုံကိုပြ၏။]

အဝဟရေယျာတိ-ကား၊ ဥပနက္ခိတ္တံ- အနီးဌာပနာထားအပ်သော၊ ဝါ-အပ်နှံထားအပ်သော၊ ဘဏ္ဍံ-ကို၊ မေ-၏၊ ဘဏ္ဍံ-ကို၊ ဒေဟိ-ပေးပါလော၊ ဣတိ-သို့၊ ဝုစ္စမာနော- သော်၊ အဟံ-သည်၊ နု ဂဏှာမိ-မယူ၊ ဣတိ-သို့၊ ဘဏတိ-အံ့၊ ပေ၊ သာမိကော- သည်၊ မယံ-အား၊ နု ဒဿတိ-ပြန်ပေးတော့မည်မဟုတ်၊ ဣတိ-၍၊ ဓုရံ-ကို၊ နိက္ခိပတိ-အံ့၊ အာပတ္တိ ပါရာဇိကသ။ [သပိတ်စသော ဘဏ္ဍာတစ်မျိုးကို

အဘိယုဇ္ဇတိ။ ။ ဤဓာတု ယုဓဓာတ်သည် ဥဿာဟ-အားထုတ်ခြင်းအနက်ကိုဟော၏၊ ဤနေရာ၌ အရံကို မိမိရအောင် အားထုတ်မှုကို "အဘိယုဇ္ဇတိ" ဟုဆိုလို၏၊ ထိုအားထုတ်ခြင်းဟူသည် တရားရုံး၌ ကောဒက (တရားလို) လုပ်၍ စောဒနာခြင်း တရားစွဲခြင်းတည်း၊ ထို့ကြောင့် "အဘိယုဇ္ဇတိ- စောဒေတိ၊ အဋ္ဌ ကရောတိတိ ဒဿေတိ" ဟု အဓိပ္ပာယ်နက်ဖွင့်သည်။

ဓုရံနိက္ခိပတိ။ ။ "ယုဂေ ဓိကာရေ ဝိရိယေ, ပဓာနေ စာန္ဓိကေ ဓုရော" (၁၀၀၄) အဘိဓာန်လာ အနက်တို့တွင် လုံ့လဝီရိယအနက်တည်း၊ ဤနေရာ၌ ဥစ္စာရှင်က ရဖို့ရန် ကြိုးစားမှုကို လျှော့ချလိုက်ခြင်းကို "ဓုရနိက္ခေပ" ဟု ဆိုလိုသည်၊ [ဓုရ်ဗ (ဟိ'သာယ်) ကွိပစ္စည်း, ဌာပ်ပစ္စည်းဖြင့် "ဓုရာ" ဟု ထောမနာမခဲ့ ဣတ္ထိလိင်ရှိ၏၊ "ဓုဗ္ဗတိ- မိမိကိန်းရာသတ္တဝါကို ညှဉ်းဆဲတတ်၏၊ ဝါ-ညှဉ်းဆဲရာရောက်၏၊ ဣတိဓုရာ" ဟုပြု၊] "ဓုရနိက္ခေပ" ကို ရှေးက "ဝန်ချခြင်း"ဟု အနက်ပေးကြ၏၊ ဓုရာသဒ္ဒါသည် ဘာရ-တာဝန်, ဝန်ထုပ် အနက်ဟောသော်လည်း သူတစ်ပါးအတွက် ဆောင်ဖွယ်ကို "တာဝန်"ဟုခေါ်သောကြောင့် ထိုအနက်သည် ဤနေရာနှင့် မလျော်ပါ။[ကခ်ါဘာသာဋီကာ "ဓုရံ နိက္ခိပတိ" ၌လည်း အဓိပ္ပာယ်ပြထားပြီ။]

အာဒီယေယျနှင့် ယောဇနာပုံကို ပြု၏။] **ဣရိယာပထံ ဝိကောပေယျာတိ**–ကား၊ သဟဘဏ္ဍဟာရကံ–ဘဏ္ဍာဆောင်သူနှင့် တကွသောဘဏ္ဍာကို၊ နေသာမိ–အုံ့၊ ဣတိ–ဤသို့ ကြံ၍၊ ပဌမံ ပါဒံ–ပထမခြေလှမ်းကို၊ သက်္ကာမေတိ–ရွှေ့စေအုံ့၊ [နေရာမှ ဖြစ်စေ, သွားမြဲလမ်းမှ ဖြစ်စေ ပြောင်းရွှေ့စေအုံ့–ဟူလို။] ।ပေ၊ ဒုတိယံပါဒံ–ကို၊ သက်္ကာမေတိ–အုံ့၊ ပေ၊ [အခြား ဘဏ္ဍာတစ်မျိုးကို အာဒီယေယျနှင့် ယှဉ်ပုံကို ပြု၏။] **ဌာနာ စာဝေယျာ**တိ–ကား၊ ထလဋ္ဌ–ကုန်းဌိတည်သော၊ ဘဏ္ဍံ–ကို၊ ထေယျစိတ္တော–သည်၊ (ဟုတ္တာ)၊ အာမသတိ–အုံ့၊ ပေ၊ ဖန္ဒာပေတိ–အုံ့၊ ပေ၊ ဌာနာ–မှ၊ စာဝေတိ–အုံ့၊ အာပတ္တိ ပါရာဇိကဿ။ [ကုန်းဌိတည်သော ဘဏ္ဍာတစ်မျိုးကို အာဒီယေယျနှင့် ယှဉ်ပုံကို ပြု၏။]

သကေ်တံ ဝိတိနာမေယျာတိ–ကား၊ ပရိကပ္ပိတဌာနံ–ကြံဆအပ်သောအရပ်ကို၊ ဝါ–မှန်းထားအပ်သော အရပ်ကို၊ [သြကာသပရိကပ္ပနဝသေန ပရိကပ္ပိတပဒေသံ=မည်သည့် အရပ်တိုင်အောင် ပထမ ယူသွားပြီးမှ ဥစ္စာရှင်တို့မမြင်လျှင် ခိုးသွားမည်ဟု မှန်းထားအပ်သော အရပ်ကို၊] ပဌမံ ပါဒံ–ကို၊ အတိက္ကာမေတိ–အုံ့၊ အာပတ္တိ ထုလ္လစ္စယဿ၊ ဒုတိယံ ပါဒံ အတိက္ကာမေတိ၊ အာပတ္တိ ပါရာဇိကဿ၊ အထဝါ–ကား၊ ပဌမံ ပါဒံ–ကို၊ သုက်ဃာတံ–ကင်းကောက်ရာ အရပ်ကို၊ ပေ၊ အာပတ္တိ ပါရာဇိကဿ၊ ဣတိ အယံ–ကား၊ ဧတ္ထ–ဤအာဒီယေယျ အစရှိသော ပုဒ်တို့၌၊ နာနာဘဏ္ဍဝသေန – အမျိုးမျိုးသော ဘဏ္ဍာတို့၏ အစွမ်းဖြင့်၊ [အာဒီယေယျအတွက် ဘဏ္ဍာ တစ်မျိုး, သကေ်တံ ဝိတိနာမေယျအတွက် ဘဏ္ဍာ တစ်မျိုး, ဤသို့ အမျိုးမျိုးသောဘဏ္ဍာတို့၏အစွမ်းဖြင့်–ဟု လို။] ယောဇနာ– ယှဉ်စေခြင်းတည်း။

ပန–ကား၊ ဧကဘဏ္ဍဝသေန–တစ်မျိုးတည်းသော ဘဏ္ဍာ၏အစွမ်းဖြင့်၊ (ယောဇနာ–ကို၊ ဧဝံ ဝေဒိတဗ္ဗာ)၊ သဿာမိကံ–သော၊ ဒါသံ ဝါ–ကျွန်ကို သော်လည်းကောင်း၊ တိရစ္ဆာနံ ဝါ–ကိုသော်လည်းကောင်း၊ ယထာဝုတ္တေန–အကြင်

သုက်ဃာတံ။ ။ရာဇူနံ ဒေယျဘာဂဿ ဧတံ အဓိဝစနံ သုကော်တိ=မိမိယူဆောင်လာသော ပစ္စည်းအတွက် မင်းတို့အား ပေးထိုက်သော အခွန်အကောက်ကို "သုက်"ဟု ခေါ်၏၊ ဟညတိ ဧတ္ထာတိ ဃာတော=အခွန်မပေးဘဲ သွားလျှင် မင်းမှာ ထို အခွန်ပျက်တော့၏၊ ထို့ကြောင့် အခွန်မပေးဘဲ သွားသူတို့က ဖျက်ဆီးအပ်ရာဖြစ်သော (ကင်းကောက်ရာ) အရပ်သည် ဃာတမည်၏၊ သုက်ဿ+ဃာတော သုက်ဃာတော–မပေးဘဲသွားသူတို့၏ ကင်းခွန်ကို ဖျက်ဆီးအပ်ရာ အရပ်, ဝါ–ကင်းကောက်ဌာန။ ["ဣတ္ထ ပဝိဋ္ဌေဟိ သုကော် ဒါတဗ္ဗောတိ–ဤအရပ် ဝင်လာသူမှန်သမျှ အကောက် အခွန်ပေးရမည်"ဟု၊ ရာဇပဋိတာဒီသည်ဟောနေ နိယမိတပုဒေသသော်တံ အဓိဝစနံ။]

အကြောင် ဆိုအပ်ပြီးသော၊ အဘိယောဂါဒိနာ-တရားစွဲခြင်း အစရှိသော၊ နယေန-ဖြင့်၊ အာ ဒိ ယတိဝါ-ယူမူလည်းယူ၏၊ ဟရတိဝါ-ဆောင်၍သွားစဉ် ခိုးစိတ်ဝင်၍မူလည်း ယူ၏၊ အဝဟရတိဝါ-အပ်နှံထားအပ်သောဘဏ္ဍာကို အယုတ်အားဖြင့်မူလည်းယူ၏၊ ဣရိ ယာပထံဝါ-ဘဏ္ဍာ၏ ဣရိယာပုထ်ကိုမူလည်း၊ ဝိကောပေတိ-ဖျက်ဆီး၏၊ ဌာနာ ဝါ-မှလည်း၊ စာဝေတိ-ရွှေ့စေ၏၊ ပရိစ္ဆေဒံ ဝါ-အပိုင်းအခြားကိုမူလည်း၊ အတိက္ကာမေတိ-၏၊ အယံ-ကား၊ ဣတ္ထ-ဤအာဒီယေယျအစရှိသောပုဒ်တို့၌၊ ဧကာဘဏ္ဍဝသေန-ဖြင့်၊ ယောဇနာ-တည်း။

အပိစ-သည်သာမကသေး၊ ဆ-နှ်သော၊ဣမာနိ ပဒါနိ-ဤအာဒီယေယျ အစရှိသော ပုဒ်တို့ကို၊ ဝဏ္ဏေန္တေန-ဖွင့်ပြသော ဆရာသည်၊ ပဌ ပဌကေ- ၅ ပါးသော ပဌကတို့ကို၊ သမောဓာနေတွာ-ပေါင်း၍၊ ပဌဝိသတိ-သော၊ အဝဟာရာ-ခိုးခြင်းတို့ကို၊ ဒသေတဗ္ဗာ-နှ်၏၊ ဟိ-လဒ္ဓဂုဏ်ကို ပြဦးအံ့၊ ဧဝံ-ဤသို့ ၂၅ ပါးသော ခိုးခြင်းတို့ကို ပြ၍၊ ဝဏ္ဏယတာ-ဖွင့်ပြသော ဆရာသည်၊ ဣဒံ အဒိန္နာဒါန ပါရာဇိကံ-သည်၊ ဝါ-ကို၊ သုဝဏ္ဏိတံ-ကောင်းစွာဖွင့်ပြအပ်သည်၊ ဝါ-စုံလင်စွာ ဖွင့်ပြအပ်သည်၊ ဟောတိ-၏၊ စ-ဆက်၊ ဣမသ္မိံ ဌာနေ-၌၊ သဗ္ဗအဋ္ဌကထာ-အလုံးစုံသော ရှေးအဋ္ဌကထာတို့သည်၊ အာကုလာ-ရောယှက် ရှုပ်ထွေးကုန်၏၊ လုလိတာ- မငြိမ်မသက် လှုပ်လှက်ကုန်၏၊ ဝါ-ချောက်ချားကုန်၏၊ ဒုဝိညေယျ ဝိနိစ္ဆယာ-ခဲယဉ်းသဖြင့် သိအပ်သော အဆုံးအဖြတ်ရှိကုန်၏၊ ဝါ-အသိခက်သော အဆုံးအဖြတ်ရှိကုန်၏။

တထာ ဟိ- ထိုစကားကို ချဲ့ဦးအံ့၊ သဗ္ဗအဋ္ဌကထာသု- တို့၌၊ ပါဠိယံ-ပါဠိတော်၌၊ ပဌဟာကာရေဟိ၊ ပေ၊ ဟောတိတိ အာဒိနာ-သော၊ နယေန-ဖြင့်၊ ယာနိ တာနိ အဝဟာရဂ်ါနိ-အကြောင်ခိုးခြင်း၏ အင်္ဂါတို့ကို၊ ဝုတ္တာနိ-ဟောတော်မူအပ်ကုန်ပြီ၊ [ဝိနိတဝတ္ထု ရှေးနား၌ ဟောထားတော်မူသည်။] တာနိပိ-ထိုအဝဟာရင်္ဂါတို့ကိုလည်း၊ ဂဟေတွာ-၍၊ ကတ္ထစိ- အချို့အဋ္ဌကထာ၌၊ ဧကံ ပဌကံ-တစ်မျိုးသော ပဌကကို၊ ဒဿိတံ- ပြအပ်ပြီ၊ ကတ္ထစိ- အချို့အဋ္ဌကထာ၌၊ ဆဟာကာရေဟိတိ-ဟူ၍၊ အာဂတေဟိ-လာသော ပုဒ်တို့နှင့်၊ သဒ္ဒိံ, ဒွေ ပဌကာနိ-၂ မျိုးသော ပဌကတို့ကို၊ ဒဿိတာနိ၊ [ပထမ ပဌကနှင့် တကွ ၂ ပါး - ဟူလို။]

အာကုလာ, လုလိတာ။ ။အာပုဗ္ဗ ကုလ, ကပစ္စည်းသည် ဗျာကုလ-ရောယှက်ရှုပ်ထွေးခြင်းအနက်ကို ဟော၏၊ "သင်္ကုလာ" ဋီကာဖွင့်၏၊ ဤအနက်ပင်တည်း၊ လုလဓာတ်သည် အာန္ဒောလန, စာလန အနက်တို့ကို ဟော၏၊ အာန္ဒောလန- ဟူသည် ပုခက်လွဲသကဲ့သို့ လှုပ်လှက်ခြင်း အကြိမ်ကြိမ် ဟိုရောက် သည်ရောက် ဖြစ်ခြင်း, အနုသန္ဓာန-အဖန်ဖန် ဆက်စပ်ခြင်းတည်း၊ ဋီကာ၌ "ဝိလောလိတာ" ဟု အနက်တူ ဖွင့်၏။

ဧတာနိ စ–ဤ အဝဟာရဂ်ိတို့သည်လည်း၊ [ယောဇနာ၌ "ဧတာနိ ပဋ္ဌကာနိ" ဟု ရှိ၏။ နောက်က–ပဋ္ဌကာနိနှင့် ထပ်နေ၍ မကောင်း၊] ပဋ္ဌကာနိ–ပဋ္ဌကတို့သည်၊ နဟောန္တိ–မဟုတ်ကုန်၊ (ကသ္မာ) နဟောန္တိ၊ ဟိ (ယသ္မာ) ယတ္ထ–အကြင်ပုဒ် ၅ပါး အပေါင်း၌၊ ဝါ–တွင်၊ ဧကေကေန–တစ်ပါးတစ်ပါးသော၊ ပဒေန–ဖြင့်၊ အဝဟာရော–ခိုင်းခြင်းသည်၊ သိဒ္ဓေတိ–ပြီးစီး၏၊ တံ–ထိုပုဒ် ၅ပါးအပေါင်းကို၊ ပဋ္ဌကံ နာမ–ပဋ္ဌကမည်၏ ဟု၍၊ ဝုစ္စတိ၊ [ပဋ္ဌန်–ငါးမျိုးသောခိုးနည်းတို့၏+သမူဟော ပဋ္ဌကံ၊] (တသ္မာ–ကြောင့်၊ ဧတာနိ–ဤအဝဟာရဂ်ိတို့သည်၊ ပဋ္ဌကာနိ နဟောန္တိ၊) ပန–ဆက်၊ ဣတ္ထ–ဤ ပဋ္ဌဟာကာရေဟိ အဒိန္နံ အာဒိယန္တသ အစရိုသော ပါဋိဌိုရပ်တို့၌၊ သမ္ဘေဟိပိ–ကုန်သော၊ ပဒေဟိ–ပုဒ်တို့ဖြင့်၊ ဧကောယေဝ–တစ်မျိုးသာလျှင်ဖြစ်သော၊ အဝဟာရော–သည်၊ (ဟောတိ)၊ စ–ဆက်၊ ဣတ္ထ–ထို ရှေးအဋ္ဌကထာတို့၌၊ လဇ္ဇမာနာ နိယေဝ–ရထိုက်သည်သာလျှင် ဖြစ်ကုန်သော၊ ယာနိပိ ပဋ္ဌကာနိ–တို့ကိုလည်း၊ [ပဋ္ဌဝိသတိယာ အဝဟာရေသု လဇ္ဇမာနပဋ္ဌကာနိ၊] ဒဿိတာနိ၊ တေသံပိ–ထို ပဋ္ဌကတို့၏လည်း၊ သမ္ဘေသံ–အလုံးစုံသော ပဋ္ဌကတို့၏၊ အတ္ထော–ကို၊ နဝကာသိတော–ထင်ရှားမပြအပ်၊ ဧဝံ–လျှင်၊ ဣမသ္မိံ ဌာနေ၊ ပေ၊ ပဿိယမာနာ–ပြအပ်လတ္တံ့ကုန်သော၊ ပဋ္ဌဝိသတိ–သော၊ ဣမေ **အဝဟာရာ**–တို့ကို၊ သာဓုကံ–စွာ၊ သလ္လက္ခေတဗ္ဗာ–မှတ်သားထိုက်ကုန်၏၊ ဝါ–မှတ်သားကြပါလေ။

ပဋ္ဌ–ကုန်သော၊ **ပဋ္ဌကာနိ** နာမ–တို့မည်သည်၊ နာနာဘဏ္ဍပဋ္ဌကံ–လည်းကောင်း၊ ပေ၊ ဣတိ–ဤသည်တို့တည်း၊ တတ္ထ–ထို ၅ပါးသော ပဋ္ဌကတို့တွင်၊ နာနာဘဏ္ဍပဋ္ဌကဋ္ဌ–ကိုလည်းကောင်း၊ ဧကဘဏ္ဍပဋ္ဌကဋ္ဌ–ကိုလည်းကောင်း၊ အာဒိယေယျ၊ ပေ၊ ဌာနာ စာဝေယျာတိ–ဟူကုန်သော၊ ဣမေသံ ပဒါနံ ဝသေန လဇ္ဇန္တိ၊ တာနိ–ထိုပဋ္ဌကတို့ကို၊ ပုဗ္ဗေ–၌၊ ယောဇေတွာ–၍၊ ဒဿိတနယေနေဝ–ပြအပ်ပြီးသောနည်းဖြင့်သာ၊ ဝေဒိတဗ္ဗာနိ၊ ပန–ဆက်၊ သကေ်တံ ဝိတိနာမေယျာတိ–ဟူသော၊ ဆဋ္ဌ–ဖြစ်သော၊ ယံ ဧတံ ပဒံ–အကြင်ပုဒ်သည်၊ (အတ္ထိ)၊ တံ–ထိုပုဒ်သည်၊ ပရိကပ္ပါဝဟာရဿ စ–ကြံဆခြင်းရှိသော နိုးခြင်း၏လည်းကောင်း၊ ဝါ–နှင့်လည်းကောင်း၊ နိသဂ္ဂိယာဝဟာရဿ စ–ပစ်လွှင့်ခြင်းရှိသော နိုးခြင်း၏လည်းကောင်း၊ ဝါ–နှင့်လည်းကောင်း၊ သာဓာရဏံ–တူသော ဆောင်ခြင်းရှိ၏။ ဝါ–ဆက်ဆံ၏၊ တသ္မာ, တံ–ထိုသကေ်တံ ဝိတိနာမေယျ ဟူသောပုဒ်ကို၊ တတိယ ပဋ္ဌမေသု – တတိယ ပဋ္ဌမဖြစ်ကုန်သော၊ ပဋ္ဌကေသု–သာဟတ္ထိကပဋ္ဌက ထေယျာဝဟာရပဋ္ဌကတို့၌၊ လဇ္ဇမာနပဒဝသေန – ရထိုက်သော ပုဒ်၏ အစွမ်းဖြင့်၊ ယောဇေတဗ္ဗံ – ယှဉ်စေရာ၏၊ [သာဟတ္ထိတပဋ္ဌက ၌

ရထိုက်သော ပုဒ်သည် နိသဂ္ဂိယာဝဟာရ ပုဒ်တည်း၊ ထေယျာဝဟာရပဋ္ဌကဋ္ဌ ရထိုက်သောပုဒ်ကား၊ ပရိကပ္ပာဝဟာရ ပုဒ်တည်း။] နာနာဘဏ္ဍပဋ္ဌကဋ္ဌ-ကို လည်းကောင်း၊ ကေဘဏ္ဍပဋ္ဌကဋ္ဌ-ကိုလည်းကောင်း၊ ဝုတ္တံ-ဆိုအပ်ပြီ၊ ဝါ-ဆိုခဲ့ပြီ။

သာဟတ္ထိကပဋ္ဌကံ-သာဟတ္ထိကပဋ္ဌကဟူသည်၊ ကတမံ-အဘယ်နည်း၊ အဝဟာရာ-ခိုးခြင်းတို့သည်၊ သာဟတ္ထိကော-သာဟတ္ထိက ခိုးခြင်းလည်းကောင်း၊ ပေ၊ ဓုရနိက္ခေပေါ-ဓုရနိက္ခေပ ခိုးခြင်း လည်းကောင်း၊ ဣတိ-သို့၊ ပဋ္ဌ-တို့တည်း၊ တတ္ထ-ထိုဝါးပါးတို့တွင်၊ ပရဿ-သူတစ်ပါး၏၊ ဘဏ္ဍံ-ကို၊ သဟတ္ထာ-မိမိလက်ဖြင့်၊ (ယံ)အဝဟရတိ-အကြင်ခိုး၏၊ (အယံ-ဤခိုးခြင်းသည်၊) **သာဟတ္ထိကောနာမ**-သာဟတ္ထိက ခိုးခြင်းမည်၏။ ဝါ-မိမိလက်ဖြင့် ဖြစ်စေအပ်သော ခိုးခြင်းမည်၏၊ အသုကဿ-ထို မည်သူ၏၊ ဘဏ္ဍံ-ကို၊ အဝဟရ-ခိုးဆောင်ချေလော့၊ ဣတိ-သို့၊ အည်-အခြားသူကို၊ (ယံ) အာဏာပေတိ-အကြင် စေခိုင်း၏၊ (အယံ-ဤစေခိုင်းခြင်းသည်၊) **အာဏတ္တိကော** နာမ-အာဏတ္တိက ခိုးခြင်းမည်၏၊ ဝါ-စေခိုင်းခြင်းဖြင့် ဖြစ်စေအပ်သော ခိုးခြင်းမည်၏၊ (ယသ္မိံ-အကြင်ခိုးခြင်း၌၊) အန္တောသုကၠဏာတေ ဌိတော၊ ပေ၊ ပါရာဇိကဿာတိ-ပါရာဇိကဿ အစရှိသော၊ ဣမိနာ စ-ဤပုဒ်နှင့် လည်း၊ သဒ္ဓိံ သကေ်တံ ဝိတိနာမေယျာတိ ဣဒံ ပဒံ-သကေ်တံ ဝိတိနာမေယျ

သာဟတ္ထိပဋ္ဌကံ။ ။သကော+ဟတ္ထောသဟတ္ထော=မိမိဥစ္စာဖြစ်သောလက်၊ ဝါ-မိမိလက်၊ [သကကိုသပြု] သဟတ္ထေန+နိဗ္ဗတ္တော-ဖြစ်စေအပ်သော ခိုးခြင်းတည်း၊ သာဟတ္ထိကော-ခြင်း သာဟတ္ထိကာဒိ+ပဋ္ဌကံ သာဟတ္ထိကပဋ္ဌကံ=သာဟတ္ထိက အစရှိသော ပဋ္ဌက၊ အာဒိသဒ္ဒါကိုချေ။ ["ကုသလတ္ထိကံ" ဟူရာ၌ကဲ့သို့ အာဒိလဒ္ဓနာမ- (အစပုဒ်ဖြင့် ရအပ်သော နာမည်တည်း၊) ပုဗ္ဗပယောဂ ပဋ္ဌက, ထေယျာဝဟာရပဋ္ဌက တို့၌လည်း နည်းတူ။]

အာဏတ္တိက, နိသဂ္ဂိယ။ ။အာဏာပနံ-စေခိုင်းခြင်း၊ အာဏတ္တိ-ခြင်း၊ အာဏတ္တိယာ+နိဗ္ဗတ္တော-ဖြစ်စေအပ်သော ခိုးခြင်းတည်း၊ အာဏတ္တိကော-ခြင်း၊ နိသဇ္ဇနံ-ပစ်လွှတ်ခြင်း၊ နိသဂ္ဂေါ-ခြင်း၊ နိသဂ္ဂေါယေव-နိသဂ္ဂိယော၊ (သွတ္တ၌ဣကယပစ္စည်း၊ " နိသဂ္ဂိယ "ဟူသည် အဝဟာရ (ခိုးခြင်း)၏ အစိတ်အပိုင်း တစ်ပါးတည်း၊ ထို့ကြောင့် "ခိုးခြင်း"ကို အရကောက်ဖို့ရန် "ယသ္မိं" ဟုလည်းကောင်း,"အယံ"ဟုလည်းကောင်း ထည့်၍ အနက်ပေးရသည်၊ သာဟတ္ထိကော စသည်၌လည်း ခိုးခြင်းကို အရကောက်ဖို့ရန် "ယံ+အယံ"ဟု ထည့်ရသည်။

ယောဇနာ၌ကား နိသဂ္ဂိယော နာမကို"လဘတိ၌ ကတ္တား"ဟုဆို၏၊ ထိုအလို "နိသဂ္ဂိယော နာမ-နိသဂ္ဂိယ ခိုးခြင်း မည်သည်၊ ပေ၊ လဘတိ-ရ၏"ဟု ပေးရလိမ့်မည်၊ သို့ဖြစ်လျှင် "နိသဂ္ဂိယ ခိုးခြင်းသည်၊ ပဒယောဇနံ လဘတိ-ပုဒ်ကို ယောဇနာခြင်းကို ရ၏" ဟု အဓိပ္ပာယ်မရှိသော အနက်ပေးခြင်းသာ ဖြစ်စရာရှိ၏၊ ထို့ကြောင့် နိဿယ၌ ယောဇနာ အလိုမလိုက်ပဲ တစ်မျိုး ပေးထားသည်။

ဟူသော ဤပုဒ်သည်၊ ယောဇနံ-ယဉ်စေခြင်းကို၊ လဘတိ-၏၊ (အယံ-ဤခိုးခြင်းသည်၊) နိသဂ္ဂိယောနာမ-မည်၏၊ (တွံ-သည်၊) အသုကံနာမ-ထိုမည်သော၊ ဘဏ္ဍံ-ကို၊ ယဒါ-၌၊ (အဝဟရိတုံ)၊ သံဃော်သိ၊ တဒါ-၌၊ အဝဟရ-ခိုးလော၊ ဣတိ-သို့၊ (ယံ) အာဏာပေတိ၊ (အယံ)၊ **အတ္ထသာဓကော** နာမ-အတ္ထသာဓကခိုးခြင်းမည်၏၊ ဝါ-မခိုးမီကပင် ပါရာဇိကဟူသောအကျိုးကို ပြီးစေတတ်သောခိုးခြင်း မည်၏၊ တတ္ထ-ထိုသို့စေခိုင်းရာ၌၊ ပရော-စေခိုင်းအပ်သော အခြားသူသည်၊ အနန္တရာယိကော-အန္တရာယ်မရှိသည်၊ (အနှောင့်အယှက်မရှိသည်-ဟူလို၊) ဟုတ္တာ, တံ-ထိုဘဏ္ဍာကို၊ သစေ အဝဟရတိ-အကယ်၍ ခိုးဖြစ်အံ့၊ (ဧဝံသတိ)၊ အာဏာပကော-စေခိုင်းတတ်သော ရဟန်းသည်၊ အာဏတ္တိက္ခဏေယေव-စေခိုင်းအပ်ရာ ခဏ၌ပင်၊ ပါရာဇိကော-ပါရာဇိကကျသည်၊ ဟောတိ၊ အဝဟာရကော ပန-ခိုးတတ်သောရဟန်းသည်ကား၊ အဝဟဋကာလေ-ခိုးအပ်ရာအခါ၌၊ ဝါ-ခိုးအပ်ရာအခါ ရောက်မှ၊ (ပါရာဇိကော ဟောတိ)၊ အယံ-ဤဆိုအပ်ပြီးကား၊ အတ္ထသာဓကော-အတ္ထသာဓကခိုးခြင်းတည်း၊

ဣဒံ ပဒံ ယောဇနေ လဘတိ။ ။[ပဒယောဇနံဟု စာအုပ်များ၌ ရှိသော်လည်း "ဣဒံ ပဒံ ယောဇနံ"ဟုရှိမှ စာသွားကောင်းပါသည်၊ "ပုဒ်"ဆိုသော်လည်း ဝါကျပုဒ်တည်း။]"သကေ်တ ဝိတိနာမေယျ"ဟု ရှေ့၌ ဆိုအပ်ခဲ့သော ပုဒ်သည် နိသဂ္ဂိယ ခိုးခြင်း၌ ယဉ်စပ်မှ သုံးစွဲမှုကို ရသည်-ဟု ဆိုလိုသည်၊ သကေ်တ ဝိတိနာမေယျ၏ အဖွင့်ကို ပြန်ကြည့်ပါ၊ ထိုအဖွင့်၌ "ပရိကပ္ပိတဌာနံ အတိက္ကာမေတိ"ကိုတွေ့ရလိမ့်မည်၊ ထိုစကားကို ဤနိသဂ္ဂိယ ခိုးခြင်း၌ ယဉ်စေပါ၊ "ပရိကပ္ပိတဌာနကို လွန်စေ" ဟူရာ၌ "ခိုးလာသောဘဏ္ဍာကို ပရိကပ္ပိတဌာနကို လွန်သွားအောင် ပစ်လွှတ်၏"ဟု အဓိပ္ပာယ်ကို ယဉ်စေလျှင် နိသဂ္ဂိယခိုးခြင်းပင် ဖြစ်တော့၏-ဟူလို။

ဣမိနာ စ သဒ္ဒေ။ ။စဖြင့် ဣဒံ ပဒံကိုပေါင်း၊ နောက် သုကံ်ယာတကထာ၌ "အန္ဓော သုကံ်ယာတော၊ ပေ၊ ပါရာဇိကသ" ဟုလာလတ္တံ့၊ သကေ်တ ဝိတိနာမေယျ ဟူသော ဤပုဒ်သာမက, သုကံ်ယာတ ကထာ၌ လာမည့် ဤစကားလည်း ဤနိသဂ္ဂိယ ခိုးခြင်း၌ သုံးစွဲနိုင်ပါသည်-ဟူလို၊ သုံးစွဲပုံကား- ကင်းကောက်ရာအရပ်၏ အတွင်းဘက်၌ တည်နေလျက် မိမိယူလာသော ဝတ္ထုအတွက် ကင်းကောက် မပေးလိုသဖြင့် ထိုဝတ္ထုကို ကင်းကောက်ဌာန ပြင်ဘက်ရောက်အောင် ပစ်လိုက်လျှင် ကင်းခွန်ငွေကို နိသဂ္ဂိယခိုးခြင်းဖြင့် ခိုးရာရောက်သည်၊ ဤသို့ သုံးစွဲပါ-ဟူလို။

အတ္ထသာဓကော။ ။အတ္ထံ သာဓေတိတိ အတ္ထသာဓကော-အကျိုးကိုပြီးစေတတ်သော အဝဟာရတည်း။ [ကြိယာသိဒ္ဓိတော ပုရေတရမေဝ- ခိုးမှုကြိယာပြီးစီးခြင်းမှ ရှေးဦးစွာသာလျှင်၊ ပါရာဇိကာပတ္တိသင်္ခါတံ အတ္ထံ-ပါရာဇိက အာပတ်သင့်ခြင်းဟူသောအကျိုးကို၊ သာဓေတိ-ပြီးစေ၏။]

ပန–ကား၊ **ဝုရနိုက္ခေပေါ**–ဝုရနိုက္ခေပ ခိုးခြင်းကို၊ ဝါ–လုံ့လကို လျှော့ချခြင်းဟူသော ခိုးခြင်းကို၊ ဥပနိက္ခိတ္တဘဏ္ဍဝသေန – အပ်နံထားအပ်သော ဘဏ္ဍာ၏အစွမ်းဖြင့်၊ ဝေဒိတဗ္ဗော၊ ဣဒံ–ဤ ဆိုအပ်ပြီးကား၊ သာဟတ္ထိကပဌက်–သာဟတ္ထိက ပဌကတည်း။

ပုဗ္ဗပယောဂပဌက်–ပုဗ္ဗပယောဂပဌကဟူသည်၊ ကတမံ–နည်း၊ အပရေပိ–သာဟတ္ထိကပဌကမှ တစ်ပါးလည်း ဖြစ်ကုန်သော၊ အဝဟာရာ–တို့သည်၊ ပုဗ္ဗပယောဂေါ–ပုဗ္ဗပယောဂ ခိုးခြင်းလည်းကောင်း၊ သဟပယောဂေါ–လည်းကောင်း၊ သံဝိဒါဝဟာရော–လည်းကောင်း၊ သကေ်တကမ္မံ – လည်းကောင်း၊ နိမိတ္တကမ္မံ – လည်းကောင်း၊

ဝုရနိုက္ခေပ။ ။ ဝုရဿ–လုံ့လကို+နိက္ခိပနံ ဝုရနိုက္ခေပေါ။ [အာရာမာဘိယုဇ္ဇနာဒီသု အတ္တနော စ ပရဿ စ ဒါနဂဟဏေသု (မိမိကပြန်ပေးခြင်း, ဥစ္စာရှင်က ပြန်ယူခြင်းတို့၌) နိရုဿာဟဘာဝါပါဒနံ (အားထုတ်ခြင်းမရှိသူ၏ အဖြစ်သို့ရောက်စေခြင်းတည်း)၊ နိရုဿာဟ–အဖွင့်ကိုထောက်၍ "ဝုရ"ကို အားထုတ်ခြင်း ဝိရိယဟူပေး။]

အာဏတ္တိကနှင့် အတ္ထသာဓက။ ။"အတ္ထသာဓကော နာမ၊ ပေ၊ အာဏာပေတိ"ဟု ဆိုသောကြောင့် အာဏတ္တိကနှင့် အတ္ထသာဓကသည် စေခိုင်းခြင်းအားဖြင့် တူသော်လည်း အာဏတ္တိ စေခိုင်းခြင်းသည် ယခု ခိုးဖို့ရန် ခိုင်းခြင်းတည်း၊ အတ္ထသာဓကခိုင်းခြင်းကား နောင်ခါစွမ်းနိုင်မှ ခိုးဖို့ရန် ခိုင်းခြင်းတည်း၊ ဤသို့ ယခုခိုင်း–နောင်ခါခိုင်းအားဖြင့် ခိုင်းပုံကွဲပြားသည်၊ ထို့ပြင်–အတ္ထသာဓကဌာန် သာဟတ္ထိကပယောဂလည်း ရှိ၏၊ ဆိအိုးထဲမှဆီကို ပျက်စေလို၍ သားရေဖိနပ်ကို ကိုယ်တိုင်ချုပ်ရာ၌ တစ်မတ်တန်ကို စုတ်ယူမည်မှန်လျှင် လက်ကလွတ်သည်နှင့် တစ်ပြိုင်နက် အတ္ထသာဓက ခိုးခြင်းဖြစ်တော့၏။

ဥပနိက္ခိတ္တ ဘဏ္ဍဝသေန" ။ဤစကားလည်း ဥပလက္ခဏနည်းသာ၊ အာရာမ်ကို တရားစွဲခြင်း ခေတ္တယူပြီးနောက် ပြန်မပေးခြင်း, ဘဏ္ဍဒေယျထိုက်ရာ၌ အစား မပေးခြင်းတို့၌လည်း ဝုရနိုက္ခေပပြုလျှင် ပါရာဇိကပင် ဖြစ်သည်။

ပုဗ္ဗပယောဂပဌက။ ။ပုဗ္ဗေ–ဘဏ္ဍာကိုမယူမီရှေ့၌+ ပဝတ္တော ပယောဂေါ–ပုဗ္ဗပယောဂေါ၊ ပယောဂေန+သဟ ဝတ္တတီတိ သဟပယောဂေါ(အဝဟာရော)– ပယောဂနှင့်တစ်ပြိုင်နက်ဖြစ်သော ခိုးခြင်း၊သံဝိဓာယ+အဝဟာရော သံဝိဒါဝဟာရော– စုပေါင်းတိုင်ပင်၍ ခိုးခြင်း၊ သကေ်တကမ္မနာမ–ပုဗ္ဗနာဒီကာလပရိစ္ဆေဒဝသေန(နံနက်စသော ကာလအပိုင်းအခြား၏ အစွမ်းဖြင့်) သဏ္ဌာနနကမ္မံ–သိကြောင်းအမှတ်အသားကိုပြုခြင်း၊ နိမိတ္တကမ္မံနာမ–သညုပ္ပါဒနတ္ထံ (အမှတ်အသားကို ဖြစ်စေခြင်းအကျိုးငှာ) အက္ခိနိခဏာဒိနိမိတ္တကရဏ–မျက်စိမှိတ်ပြခြင်းစသော အရိပ်နိမိတ်ပြုခြင်း။

အာဏတ္တိဝသေန ပုဗ္ဗပယောဂေါ။ ။ဧကန် ခိုးမည်သူကို အခိုးခိုင်းရာ၌ မခိုးမီ ရှေးဦးစွာ အာပတ်သင့်နှင့်သောကြောင့် "ပုဗ္ဗေ– မခိုးမီရှေ့၌+ပဝတ္တောပယောဂေါ–စေခိုင်းခြင်းပယောဂတည်း၊ ဣတိ ပုဗ္ဗပယောဂေါ"။ [သံဝိဓါဝဟာရ–အစရှိသော ပုဒ်အပေါင်းမှာ နောက်၌ထင်ရှားလတ္တံ့။]

ဣတိ–သို့၊ ပဋ္ဌ–တို့တည်း၊ တတ္ထ–ထို ငါးပါးတို့တွင်၊ အာဏတ္တိဝသေန–စေခိုင်းခြင်း၏ အစွမ်းဖြင့်၊ **ပုဗ္ဗပယောဂေါ**–ပုဗ္ဗပယောဂ ခိုးခြင်းကို၊ ဝါ–မခိုးမီ ရှေ့အဖို့ဌာဖြစ်သော ပယောဂကို၊ ဝေဒိတဗ္ဗော၊ ဌာနာ–မှ၊ စာဝနဝသေန–ဖြင့်၊ **သဟပယောဂေါ**–သဟပယောဂ ခိုးခြင်းကို၊ ဝါ–ခိုးခြင်းနှင့်တကွဖြစ်သောပယောဂကို၊ (ဝေဒိတဗ္ဗော)၊ ပန–ကား၊ ဣတရေ–ပုဗ္ဗပယောဂ သဟပယောဂမှ အခြားကုန်သော၊ တယော–သုံးပါးသောခိုးခြင်းတို့ကို၊ ပါဋိယံ–ပါဋိတော်၌၊ အာဂတနယေနေဝ–သာလျှင်၊ ဝေဒိတဗ္ဗာ–ကုန်၏၊ ဣတိ ဣဒံ–ဤ ဆိုအပ်ပြီးကား၊ ပုဗ္ဗပယောဂပဋ္ဌကံ–တည်း။

ထေယျာဝဟာရပဋ္ဌကံ–ဟူသည်၊ ကတိမံ–နည်း၊ အပရေပိ–အခြားလည်းဖြစ်ကုန်သော၊ အဝဟာရာ–တို့သည်၊ ထေယျာဝဟာ်ရော–ထေယျာဝဟာရ ခိုးခြင်းလည်းကောင်း၊ ပေ၊ ကုသာဝဟာရော–လည်းကောင်း၊ ဣတိ–သို့၊ ပဋ္ဌ–တို့တည်း၊ ပဋ္ဌပိ–ငါးပါးလည်းဖြစ်ကုန်သော၊ တေ–ထိုခိုးခြင်းတို့ကို၊ အညတရော ဘိက္ခု၊ ပေ၊ အဂ္ဂဟေသိတိ–ဟူသော၊ တေသို့ ကုသသက်ဘမနဝတ္ထုသို့–ဤ ကုသသက်ဘမနဝတ္ထု၌၊ ဝဏ္ဏယိဿာမ–ကုန်အံ့၊ ဣဒံ–ဤဆိုအပ်ပြီးကား၊ ထေယျာဝဟာရပဋ္ဌကံ–တည်း၊ ဒေဝ–လျှင်၊ ပဋ္ဌ–ကုန်သော၊ ဣမာနိ ပဋ္ဌကာနိ–တို့ကို၊ ပေ၊ ဝေဒိတဗ္ဗာ၊ ပန–ဆက်၊ ပဋ္ဌ သု–ကုန်သော၊ ဣမေသုစ ပဋ္ဌကေသု–ဤ ပဋ္ဌကတို့၌လည်း၊ ကုသလေန–ကျွမ်းဓာတ်သော၊ ဝိနယဓရေန–ဝိနည်းဓိရ်ပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ သြတိဏ္ဏံ–သက်ရောက်လာသော၊ ဝတ္ထုံ–ဝတ္ထုကို၊ သဟသာ–အဆောတလျင်၊ အဝိနိစ္ဆိတ္တွာဝ–မဆုံးဖြတ်သေးမူ၍သာလျှင်၊ **ပဋ္ဌ** –ကုန်သော၊ **ဌာနာနိ**–ဌာနတို့ကို၊ သြလောကေတဗ္ဗာနိ–ကြည့်ရှုထိုက်ကုန်၏၊ ယာနိ–ယင်းငါးဌာနတို့ကို၊ သန္ဓာယ–၍၊ ပေါရာဏာ–ရှေးဦးဖြစ်ပေါ် ဆရာတော်တို့သည်၊

ဌာနာ၊ ပေ၊ ပယောဂေါ။ ။ဤစကားလည်း နိဒဿနနည်းသာတည်း၊ ဘာ့ကြောင့်နည်း–ဝတ်တိုင်အမှတ်အသားကို ပြောင်းရွှေ့၍ မြေကိုခိုးရာ၌ ဘဏ္ဍာ၏ ဌာနာစာဝနမရှိဘဲ သဟပယောဂဖြစ်နိုင်သောကြောင့်တည်း။

ထေယျာဝဟာရပဋ္ဌက။ ။ထေယျေန+အဝဟာရော ထေယျာဝဟာရော (ခိုးသူ၏ ဖြစ်ကြောင်းဖြစ်ရာ) ပုန်းလျှိုးကွယ်လျှိုး မမြင်အောင်ခိုးခြင်း, ချိန်ခွင်စသည်ဖြင့် လှည့်ပတ်၍ခိုးခြင်းတည်း၊ ပဋိသယ–လွှမ်းမိုးနှိပ်စက်၍+ အဝဟာရော ပသယှာဝဟာရော= ဓားပြတိုက် ခြင်း, အနုကြမ်းစီးခြင်း, အကျပ်ကိုင်ခြင်းများတည်း၊ ပရိကပ္ပေါ ယသ္သာတိ ပရိကပ္ပေါ၊ ပရိကပ္ပေါစ+ သော+အဝဟာရောစာတိ ပရိကပ္ပါဝဟာရော=ဘဏ္ဍာကိုဖြစ်စေ, ယူရာအရပ်ကိုဖြစ်စေ, ကြံဆ မှန်းထားခြင်းရှိသော ခိုးခြင်း၊ ပဋိစ္ဆန္နသ+ အဝဟာရော ပဋိစ္ဆန္နာဝဟာရော– မြက် စသည်ဖြင့် ဖုံးထားအပ်ပြီးသော ဘဏ္ဍာကို နောက်မှခိုးယူခြင်း၊ ကုသေန–ပြောင်းရွှေ့အပ်သောမဲဖြင့်+ အဝဟာရော ကုသာဝဟာရော၊ ဤသို့ သဒ္ဒါနက်မျှကိုသာ သိနှင့်ပါ၊ အဓိပ္ပာယ်ကို နောက်၌ပြလတ္တံ့။

အာဟု–ကုန်ပြီ၊ (ကိ)၊ ဝတ္ထု ကာလဋ္ဌ၊ ပေ၊ ဝိစက္ခဏောတိ–ဟူ၍၊ (အာဟု)၊ [ဝိစက္ခဏော– စူးစမ်းမြင်သိ, ပညာရှိသည်၊ ဝတ္ထုစ–ဝတ္ထုကိုလည်းကောင်း၊ ကာလဋ္ဌ–အချိန် အခါကိုလည်းကောင်း၊ ဒေသဋ္ဌ–အရပ်ကိုလည်းကောင်း၊ အဋ္ဌ–တန်ဖိုးကိုလည်းကောင်း၊ ပဋ္ဌမ်–ငါးခုမြောက်ဖြစ်သော၊ ပရိဘောဂ (ပရိဘောဂံ)–သုံးစွဲခြင်းကိုလည်းကောင်း၊ ပဋ္ဌ–ကုန်သော၊ ဌာနာနိ–တို့ကို၊ တုလယိတ္မာ–နှိုင်းချိန်၍၊ အတ္ထံ–အနက်ကို၊ (အာ ပတ်, အနာပတ်စသော အနက်ကို)ဓာရေယျ–ဆောင်ရွက်ရာ၏။]

တတ္ထ–ထိုဂါထာ၌၊ **ဝတ္ထုန္တိ**–ဝတ္ထုဟူသည်ကား၊ [ဝတ္ထုတိ–ဟု ပဌမန္တဖြင့် ဆိုလိုလျက် ဝါစာသိလိဋ္ဌ နိဂ္ဂဟီတ်လာထားသည်၊ နောက်၌လည်း "ကာလောတိ ဒေသောတိ"ဟု ပဌမန္တဖြင့် ဆိုလတ္တံ့။] ဘဏ္ဍံ–ခိုးယူအပ်သော ဘဏ္ဍာတည်း၊ ဟိ–ချဲ့၊ အဝဟာရကေန–ခိုးသောရဟန်းသည်၊ မယာ–တပည့်တော်သည်၊ ဣဒံ နာမ–ဤမည်သောဝတ္ထုကို၊ အဝဟဋ်–ခိုးအပ်ပါပြီ၊ ဝါ–ခိုးမိပါပြီ၊ ဣတိ–သို့၊ ဝုတ္တေပိ–လျှောက်အပ်ပါသော်လည်း၊ [ဝိနည်းဓိရ်ကို လျှောက်အပ်ပါသော်လည်း] အာပတ္တိ–သို့၊ အနာရောပေတ္မာဝ–မတင်သေးမူ၍သာ၊ တံ ဘဏ္ဍံ–ကို၊ သဿာမိကံတိဝါ–ဥစ္စာရှင် ရှိလေသ်လော ဟူ၍လည်းကောင်း၊ အသာမိကန္တိ ဝါ–လည်းကောင်း၊ ဥပပရိက္ခိတ္တဗ္ဗံ–စူးစမ်းနှိုင်းချိန်ထိုက်၏၊ သဿာမိကေ–အရှင်ရှိသောဥစ္စာသည်၊ (သမာနေပိ–ဖြစ်ပြန်သော်လည်း၊) သာမိကာနံ–တို့၏၊ သာလယဘာဝေါဝါ–တွယ်တာခြင်း ရှိကုန်သည်၏ အဖြစ်ကိုလည်းကောင်း၊ နိရာလယဘာဝေါဝါ–ကိုလည်းကောင်း၊ ဥပပရိက္ခိတ္တဗ္ဗော–ထိုက်၏၊ တေသံ–ထိုဥစ္စာရှင်တို့၏၊ သာလယကာလေ–တွယ်တာခြင်းရှိရာ အခါ၌၊ ဟဋ်–ခိုးဆောင်အပ်သည်၊ သစေ ဟောတိ၊ (ဧဝံသတိ)၊ ဘဏ္ဍံ–ကို၊ အဋ္ဌါပေတ္မာ–တန်ဖိုးပြတ်စေ၍၊ အာပတ္တိ–ကို၊ ကာတဗ္ဗာ–၏၊ [ပစ္စည်းတန်ဖိုးကိုလိုက်၍ ဒုက္ကဋ်, ထုလ္လစ္စဋ်, ပါရာဇိကဟု ဆုံးဖြတ်ပါ–ဟူလို၊] နိရာလယကာလေ–၌၊ ဟဋ်–သည်၊ သစေဟောတိ၊ (ဧဝံ သတိ အဝဟာရကော–ခိုးသောရဟန်းကို၊) ပါရာဇိကေန–ဖြင့်၊ နိ ကာရေတဗ္ဗော–မပြုစေထိုက်၊ ဝါ–မဆုံးဖြတ်ထိုက်၊ ပန–ထိုသို့ပင် ပါရာဇိကဖြင့် မဆုံးဖြတ်ထိုက်ပါသော်လည်း၊ ဘဏ္ဍာသာမိကေသု–တို့သည်၊ ဘဏ္ဍံ–ကို၊ အာဟရာပေန္တေသု–ဆောင်စေကုန်လသော်၊ ဝါ–ပြန်ယူကုန်လသော်၊ ဘဏ္ဍံ–ကို၊ ဒါတဗ္ဗံ–ပြန်ပေးထိုက်၏၊ အယံ–ဤသို့ပြန်ပေးခြင်းသည်၊ ဧတ္ထ–ဤသူ တစ်ပါးဥစ္စာကို ယူမိရာ၌၊ သာမိစိ–လေ့ကျင့်ရာ တရား ၉ ပါးအား လျော်သောကျင့်ဝတ်တည်း။

ပန–ဆက်၊ ဣမသ္မ အတ္ထသ– ဤ အနက်အဓိပ္ပာယ်ကို၊ (တပည့်တော် ဤမည်သော ဘဏ္ဍာကို ခိုးမိပါပြီ–ဟု လျှောက်အပ်လျက် "အာပတ်သို့ မတင်မူ၍မှ"

စ၍ "ဘဏ္ဍာကို ပြန်ပေးထိုက်၏"တိုင်အောင် အနက်အဓိပ္ပာယ်ကို။] ဒီပနတ္ထံ- ဥာ၊ ဣဒံ-ဤ ဆိုအပ်လတ္တံ့ကား၊ ဝတ္ထု-ဝတ္ထုကြောင်းတည်း၊ ကိရ-ချဲ့၊ **ဘာတိယ ရာဇကာလေ**-ဘာတိယမင်းလက်ထက်၌၊ မဟာစေတိယပူဇာယ-မဟာစေတီ ပူဇော်ပွဲ၌၊ (မာဟာစေတီ ဘုရားပွဲ၌)၊ ဒက္ခိဏာဒိသတော-တောင်အရပ်မှ၊ ဧကော-သော၊ ဘိက္ခု-သည်၊ သတ္တာဟတ္ထံ-ခုနစ်တောင်ရှိသော၊ ပဏ္ဍုကာသာဝံ-ဖျော့တော့သော အဆင်းရှိသော သက်နှံးကို၊ အံသေ-ပခုံးပေါ်၌၊ ကရိတ္တာ-ပြု၍၊ ဝါ-တင်၍၊ စေတိယင်္ဂဏေ-စေတီရင်ပြင်သို့၊ ပါဝိသိ-ဝင်ပြီ၊ စ-ဆက်၊ တခ်ဏာမေဝ-ထိုခဏာ၌ ပင်၊ ရာဇာပိ-ဘာတိယမင်းသည်လည်း၊ စေတိယဝန္ဒနတ္ထံ-စေတီတော်ကို ရှိခိုးခြင်း အကျိုးငှာ၊ အာဂတော-လာပြီ၊ တတ္ထ-ထိုရှင်ဘုရင်လာရာ၌၊ ဥဿာရဏာယ-ဘေးသို့ ရွှေ့ရှားစေခြင်းသည်၊ ဝါ- လမ်းရှင်းခြင်းသည်၊ ဝတ္တမာနာယ-ဖြစ်လသော်၊ မဟာဇနသမ္မဒ္ဒေါ-များစွာသော လူအပေါင်း၏ အချင်းချင်း နင်းမိခြင်းသည်၊ ဝါ-များစွာသော လူအပေါင်း၏ တိုးဝှေ့ခြင်းသည်၊ အဟောသိ၊ အထ-ထိုအခါ၌၊ သောဘိက္ခု-သည်၊ ဇနသမ္မဒ္ဒပီဠိတော-လူအပေါင်း၏ တိုးဝှေ့ခြင်းသည် နှိပ်စက်အပ်သည်၊ (ဟုတ္တာ)၊ အံသတော-ပခုံးမှ၊ ပတန္တံ-ကျရစ်သော၊ ကာသာဝံ-သက်နှံးကို၊ အဒိသ္မာဝ-မမြင်မူ၍သာ၊ (မသိလိုက်မူ၍သာလျှင်-ဟူလို၊) နိက္ခန္တော-ထွက်သွားပြီ၊ စ-ဆက်၊ နိက္ခမိတ္တာ-ထွက်ပြီး၍၊ ကာသာဝံ-ကို၊ အပဿန္တော-ပခုံးပေါ်၌ မမြင်သည်၊ (ဟုတ္တာ)၊ ကော-ဘယ်သူသည်၊ ဤဒိသေ-ဤကဲ့သို့ ရှုအပ်သော၊ ဇနသမ္မဒ္ဒေ-လူအပေါင်း၏ အချင်းချင်း တိုးဝှေ့ရာအရပ်၌၊ ကာသာဝံ-ကို၊ လစ္ဆတိ-ရတော့လတ္တံ့နည်း၊ ဒါနိ-၌၊ တံ-ထိုသက်နှံးသည်၊ မယှံ-ငါ၏ဥစ္စာသည်၊ နံ-မဟုတ်တော့၊ ဣတိ-သို့၊ ဝုရနိက္ခေပံ- (သက်နှံးရမှု၌) လုံ့လကို လျှော့ချခြင်းကို၊ ကတ္တာ ဂတော အထ-ထိုအခါ၌၊ အညော-အခြားသော၊ ဘိက္ခု-သည်၊ ပစ္ဆာ-နောက်မှ၊ အာဂစ္ဆန္တော-သော်၊ တံ ကာသာဝံ ဒိသ္မာ၊ ထေယျစိတ္တေန-ဖြင့်၊

ဥဿာရဏာယ။ ။ ဥ=လမ်းမဟုတ်သောဘေးသို့+ သာရဏာ - ရွှေ့ရှားစေခြင်း (ဖဲစေခြင်း)၊ ရှင်ဘုရင်လာလမ်း၌ မနေဖို့ရန် မင်းမှုထမ်းတို့က လမ်းမှ ဖဲသွားရှောင်ရှားစေခြင်း (လမ်းရှင်းပေးခြင်း)။ ["ဥပဗ္ဗ+ သရ(ဂတိမှိ), ကာရိတ်ကော, ယု= ဖဲသွားစေခြင်း"ဟု သဒ္ဒတ္ထပေး။]

မဟာဇနသမ္မဒ္ဒေါ။ ။ [သမ္မဒ္ဒနံ-အချင်းချင်း နင်းမိခြင်း၊ သမ္မဒ္ဒေါ-ခြင်း၊ သံ+မဒ္ဒဓာတ်၊] မဟာဇနသ+ သမ္မဒ္ဒေါ မဟာဇနသမ္မဒ္ဒေါ၊ "မဟာဇနသခေါ်ဘော- လူပ်ချောက်ချားခြင်း" ဟု ဋီကာဖွင့်၏၊ မင်းမှုထမ်းတို့က ကြိမ်စသည်ဖြင့် ယမ်း၍ လမ်းရှင်းသောအခါ လူအများ၏ လှုပ်ရှားခြင်း ရုတ်ရုတ်ရက်ရက်ဖြစ်၍ တစ်ယောက်တစ်ယောက် နင်းမိကြခြင်း ဖြစ်သည်-ဟူလို။

ဂဟေတွာ-၍၊ ပုန-တစ်ဖန်၊ ဝိပွဋိသာရီ-နှလုံး မသာယာခြင်းရှိသည်၊ ဟုတ္တာ, ဒါနိ-၌၊ အသမဏော-ရဟန်း မဟုတ်တော့သည်၊ အမှိ-၏၊ ဝိဇ္ဇမိသာမိ-လူထွက်တော့အုံ၊ ဣတိ- သို့၊ စိတ္တေ-သည်၊ ဥပဋ္ဌေပိ-ဖြစ်ပါသော်လည်း၊ ဝိနယဓရေ-ဝိနည်းဓိရ် ပုဂ္ဂိုလ်တို့ကို၊ ပုစ္ဆိတွာ-၍၊ ဥ သာမိ-ပါရာဇိကကျ, မကျကို သိအုံ၊ ဣတိ-သို့၊ စိန္တေ သိ။

စ-ဆက်၊ တေန သမယေန-၌၊ **စူဠသုမနတ္ထေရော** နာမ-ထေရ်မည်သော ပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ သဗ္ဗပရိယတ္တိဓရော-အလုံးစုံသော ပရိယတ်ကို ဆောင်သော၊ ဝိနယာစရိယ ပါမောက္ခော-ဝိနည်းဓိရ်ဆရာတို့၏ အကြီးအကဲသည်၊ (ဟုတ္တာ) မဟာဝိဟာရေ-မဟာ ဝိဟာရကျောင်းတိုက်၌၊ ပဋိဝသတိ-နေတော်မူ၏၊ သောဘိက္ခု-သည်၊ ထေရံ-ကို၊ (ပုစ္ဆိ-၌စပ်၊) ဝါ-သို့၊ ဥပသက်မိတွာ-၍၊ ဝန္ဒိတွာ-၍၊ သြကာသံ-မေးလျှောက်ခွင့်ကို၊ ကာရေတွာ-စေ၍၊ အတ္တနော-၏၊ ကုက္ကုစ္စံ-ကို၊ ပုစ္ဆိ-ပြီ၊ ထေရော-သည်၊ တေန-ထိုရဟန်းသည်၊ ဧနကာယေ-သည်၊ ဘဒ္ဒေ-လျှောလသော်၊ ဝါ-ကင်းလသော်၊ [အပဂတေ-ဋီကာ၊] ပစ္ဆာ-မှ၊ အာဂန္တွာ-၍၊ ဂဟိတဘာဝံ-ကို၊ ဥတ္တာ-၍၊ ဒါနိ-၌၊ ဇတ္တု-ဤသက်နှံးကို ယူရာ၌၊ သြကာသော-ပါရာဇိက မကျဖို့ရန် အခွင့်အလမ်းသည်၊ အတ္ထိ-ရှိသေး၏၊ ဣတိ-သို့၊ စိန္တေတွာ အာဟ၊ (ကိ)၊ ကာသာဝသာမိက်-သက်နှံးရှင်ဖြစ်သော၊ ဘိက္ခု-ကို၊ သစေ အာနေယျာသိ-အကယ်၍ ခေါ်ဆောင်နိုင်အုံ၊ (ဧဝံသတိ)၊ တဝ-၏၊ ပတိဋ္ဌာ-ထောက်တည်ရာသည်၊ ဝါ-ကို၊ ကာတုံ-ငှာ၊ သက္ကာ-တတ်ကောင်းသည်၊ ဘဝေယျ-၏၊ ဣတိ-ဤသို့ မိန့်တော်မူပြီ။

ဘန္တေ-ရား၊ အဟံ-သည်၊ ကထံ-အဘယ် အခြင်းအရာအားဖြင့်၊ ဝါ-အဘယ်နည်းဖြင့်၊ တံ-ထိုသက်နှံးရှင် ရဟန်းကို၊ ဒက္ခိဿာမိ-တွေ့နိုင်ပါအုံ့နည်း၊ ဣတိ-ဤသို့လျှောက်ပြီ၊ တဟိं တဟိं-ထိုထို အရပ်သို့၊ ဂန္တွာ သြလောကေဟိ-ကြည့်လော၊ ဣတိ-ပြီ၊ သော-ထိုရဟန်းသည်၊ ပဠုဖိ-၅ တိုက်လည်း ဖြစ်ကုန်သော၊ မဟာဝိဟာရေ-ကျောင်းတိုက်ကြီးတို့ကို၊ သြလောကေတွာ-၍၊ နေဝ အဒ္ဒက္ခိ-မတွေ့ရ၊ တတော-ထိုသို့ မတွေ့ရခြင်းကြောင့်၊ နံ-ထိုရဟန်းကို၊ ထေရော ပုစ္ဆိ၊ (ကိ)၊ ကတရာယ ဒိသာယ-မှ၊ ဗဟူ-နှံသော၊ ဘိက္ခု-တို့သည်၊ အာဂစ္ဆန္တိ-နည်း၊ (ထိုဘုရားပွဲ၌ လာကြသနည်း-ဟူလို၊) ဣတိ-ပြီ၊ ဘန္တေ, ဒက္ခိဏာယ ဒိသာယ-မှ၊ (ဗဟူ ဘိက္ခူ အာဂစ္ဆန္တိ၊)ဣတိ-ပြီ၊ တေနဟိ-ထိုသို့ဖြစ်လျှင်၊ ကာသာဝံ-ကို၊ ဒိဃတောစ-အလျားအား ဖြင့်လည်းကောင်း၊ တိရိယဉ္စ-အနံအားဖြင့်လည်းကောင်း၊ မိနိတွာ-တိုင်းပြီး၍၊ ထပေဟိ-ထားလော၊ ထပေတွာ-ပြီး၍၊ ဒက္ခိဏာဒိသာယ-၌၊

ဝိဟာရပဒ္ဒိပါဒ္ဒိယာ–ကျောင်းအစဉ်အားဖြင့်၊ ဝိစိနိတ္ဌာ–စူးစမ်း ရှာဖွေ၍၊ တံ ဘိက္ခုံ–ကို၊ အာနေဟိ–ဆောင်ခဲ့လော၊ ဣတိ–ဤသို့ မိန့်တော်မူပြီ၊ သော–သည်၊ တထာ–ထို စေခိုင်းသည့်အတိုင်း၊ ကတ္ဌာ–ဤ၊ တံ ဘိက္ခုံ–ထိုသင်္ကန်း ရှင်ရဟန်းကို၊ ဒ္ဒိသ္ဌာ–တွေ့၍၊ ထေရဿ–၏၊ သန္တိကံ–သို့၊ အာနေသိ–ပြီ။

ထေရော ပုစ္ဆိ (ကိံ)၊ ဣဒံ–ဤသင်္ကန်းသည်၊ တဝ–၏၊ ကာသာဝံ–လော၊ ဣတိ (ပုစ္ဆိ)၊ ဘန္တေ–ရား၊ အာမ–မှန်ပါ၊ ဣတိ– ဤသို့လျှောက်ပြီ၊ တေ–သင်သည်၊ ကုဟိं–၌၊ ပါတိတံ–ကျစေအပ်သနည်း၊ ဣတိ–ဤသို့မေးပြီ၊ သော–ထိုသင်္ကန်းရှင် ရဟန်းသည်၊ သမ္ဗဿ–ကို၊ အာစိက္ခိ– လျှောက်ထားပြီ၊ ပန–ဆက်၊ ထေရော–သည်၊ တေန–ထို ရဟန်းသည်၊ ကတံ–သော၊ ဓုရနိက္ခေပံ–ကို၊ သုတ္ဝာ, ဣတရံ–သင်္ကန်း ရှင်ရဟန်းမှ အခြားသော သင်္ကန်းကောက်ယူခဲ့သော ရဟန်းကို၊ ပုစ္ဆိ (ကိံ)၊ တယာ, ဣဒံ–ဤသင်္ကန်းကို၊ ကုဟိं ဒိသ္ဌာ ဂဟိတံ၊ ဣတိ (ပုစ္ဆိ)၊ သောပိ–ထို သင်္ကန်းကောက် ယူခဲ့သော ရဟန်းသည်လည်း၊ သမ္ဗ အာရောစေသိ၊ တတော–ထိုမှ နောက်၌၊ နံ– ထိုသင်္ကန်းကောက်ယူခဲ့သော ရဟန်းကို၊ ထေရော အာဟ၊ (ကိံ)၊ တေ–သင်သည်၊ သုဒ္ဓစိတ္တေန–စင်ကြယ်သောစိတ်ဖြင့်၊ ဂဟိတံ–ယူအပ်သည်၊ သစေ အဘဝိဿ–အံ့၊ (ဧဝံသတိ)၊ တေ–၏၊ အနာပတ္တိယေဝ–အနာပတ်သည်သာ၊ အဿ–ဖြစ်ရာ၏၊ ထေယျစိတ္တေန–ဖြင့်၊ ဂဟိတတ္တာ ပန–ယူအပ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်ကား၊ ဒုက္ကဋံ အာပန္နော အသိ၊ တံ–ထို ဒုက္ကဋ်အာပတ်ကို၊ ဒေသေတ္ဝာ–ဒေသနာပြော၍၊ အနာပတ္တိကော– အာပတ်မရှိသူသည်၊ ဟောဟိ–ဖြစ်လော၊ ဣဒဉ္စကာသာဝံ–ကိုလည်း၊ အတ္တနော သန္တကံ ကတ္ဌာ, ဧတသေဝ ဘိက္ခုနော–အားသာလျှင်၊ ဒေဟိ–ပေးလိုက်သော၊ ဣတိ (အာဟ)၊ သော ဘိက္ခု–ထို သင်္ကန်း ကောက်ယူခဲ့သော ရဟန်းသည်၊ အမတေန–အမြိုက်ရေစင်ဖြင့်၊ အဘိသိတ္တော ဣဝ – ဦးထိပ်၌ သွန်းလောင်းအပ်သူကဲ့သို့၊ ပရမသာသပ္ပတ္တော –

ဣဒဉ္စ၊ ပေ၊ ဒေဟိ။ ။ သင်္ကန်းရှင်သည် ဓုရနိက္ခေပ ပြုပြီးဖြစ်၍ သူမပိုင်တော့၊ သို့သော် ပြန်တွေ့သောအခါ "ဘပည့်တော်၏ ဥစ္စာပဲ" ဟု လျှောက်၏၊ ထိုအခါ သင်္ကန်းယူထားသော ရဟန်းသည်လည်း ထိုသင်္ကန်း၌ အလယပြတ်သွားတော့၏၊ ထို့ကြောင့် ၂ပါးလုံး မဆိုင်၊ ထို့ကြောင့် မူလသင်္ကန်းရှင်က ယူသွားလျှင် ယူထားသောရဟန်းမှာ "ငါကပြန်ပေးရမည့် ဘဏ္ဍာကို ငါ့လက်ဖြင့်မပေးပဲယူသွားပြီ၊ ငါ့မှာဘဏ္ဍာစားထိုက်ဦးမှာလား"ဟု သံသယဖြစ်ဖွယ်ရှိ၏၊ မူလသင်္ကန်းရှင်မှာလည်း "ငါ ဓုရနိက္ခေပ ပြုပြီးသင်္ကန်းကို သူက မပေးဘဲ ယူမိပြီ၊ ငါ့မှာ အာပတ်သင့်လေသလား"ဟု သံသယဖြစ်ဖွယ်ရှိ၏၊ ထိုသို့မဖြစ်ရအောင် "ကိုယ်ပိုင်လုပ်ပြီး ပေးလိုက်ပါ" ဟုမိန့်သည်။

အလွန်သက်သာရာသို့ ရောက်သည်၊ အဟောသိ–ပြီ၊ ဣတိ–ဤဆိုအပ် ပြီးကား၊ (ဝတ္ထု – ဝတ္ထုကြောင်းတည်း၊) ဧဝံ–သို့လျှင်၊ ဝတ္ထု–ဘဏ္ဍာဟူသော ဝတ္ထုကို၊ သြလောကေတဗ္ဗံ–ထိုက်၏။

[ဂါထာ၌ ဝတ္ထုကာလဟု စသောဌာနတို့တွင် ဝတ္ထုအရဖွင့်ပြပြီး၍ ကာလအရကို ဖွင့်ပြလိုသောကြောင့် "ကာလောတိ"စသည်တက်။] **ကာလောတိ**–ကား၊ အဝဟာရ ကာလော–ခိုးအပ်ရာအခါတည်း၊ ဟိ–ချဲ့၊ တဒေဝဘဏ္ဍံ–ထိုဘဏ္ဍာသည်ပင်၊ ကဒါစိ–၌၊ သမဏ္ဍ–နည်းသောအဖိုးရှိသည်၊ ဝါ–အဖိုးချိုသည်၊ [အဘိဓာန်လာ သံ၏အနက် များစွာတို့တွင် အပွအနက်ဟောတည်း။] ဟောတိ၊ ကဒါစိ, မဟဏ္ဍ–များသော အဖိုး ရှိသည်၊ ဝါ–အဖိုးတန်သည်၊ (ဟောတိ)၊ တသ္မာ, ယံဘဏ္ဍံ–ကို၊ ယသ္မိံကာလေ–၌၊ အဝဟဋ–ပြီ၊ တသ္မိံယေဝ ကာလေ–ထို ခိုးအပ်ရာအခါ၌သာလျှင်၊ တဿ–ထိုဘဏ္ဍာ၏၊ ယော အဗ္ဘော–သည်၊ ဟောတိ၊ တေန အဗ္ဘေန အာပတ္တိ ကာရေတဗ္ဗာ၊ ဧဝံ–လျှင်၊ ကာလော–ခိုးအပ်ရာအခါကို၊ သြလောကေတဗ္ဗော–ထိုက်၏၊ **ဒေသောတိ**–ကား၊ အဝဟာရဒေသော–ခိုးယူအပ်ရာအရပ်တည်း၊ ဟိ–ချဲ့၊ ယံ ဘဏ္ဍံ–ကို၊ ယသ္မိံ ဒေသေ, အဝဟဋ–ပြီ၊ တသ္မိံယေဝဒေသေ–လျှင်၊ တဿ–ထိုဘဏ္ဍာ၏၊ ယောအဗ္ဘော်ဟောတိ၊ ပေ၊ ဟိ–မှန်၊ ဘဏ္ဍာဌာနဒေသေ–ဘဏ္ဍာထွက်ပေါ်ရာအရပ်၌၊ ဘဏ္ဍံ–သည်၊ သမဏ္ဍ ဟောတိ၊ အညတ္ထ–ဘဏ္ဍာထွက်ပေါ်ရာအရပ်မှ တစ်ပါးသော အရပ်၌၊ မဟဏ္ဍ (ဟောတိ)။

စ–ဆက်၊ ဣမသ္မာပိ အတ္ထသ– ဤ၊ ဒေသကို ကြည့်ရမည်ဟူသော အနက် အဓိပ္ပာယ်ကိုလည်း၊ [ပိဖြင့် ဝတ္ထုတုန်းက အတ္ထကိုဆည်းသည်။] ဒီပနတ္ထံ ဣဒံ ဝတ္ထု၊ ကိရ–ချဲ့၊ အန္တရသမုဒ္ဒေ–အန္တရသမုဒ္ဒ အရပ်၌၊ [သီဟိုဠ်ကျွန်းနှင့် သမုဒ္ဒရာ၏အ ကြား ကျွန်းငယ်၌၊] ဧကော ဘိက္ခု, သုသဏ္ဌာနံ–ကောင်းသောပုံသဏ္ဌာန်ရှိသော၊ နာဠိကေရံ–အုန်းမှုတ်ကို၊ လဘိတ္တာ၊ ဘမံ–ပွတ်သို့၊ အာရောပေတ္တာ–တင်၍၊ သခ်ံ ထာလကသဒိသံ–ခရုသင်းခွက်နှင့်တူစွာ၊ မနောရမ္မံ– စိတ်၏ မွေ့လျော်ရာဖြစ်သော၊

တသ္မာ ယံ ဘဏ္ဍံ။ ။ ယခုစာအုပ်များ၌ "တံ ဘဏ္ဍံ"ဟုရှိ၏၊ စာသွားထုံးစံမှာ "ယ"၏ရှေ့ကပုဒ်သည် "တ"နောက်၌စပ်ပုဒ်ရှိ၏၊ ဤ တံ ဘဏ္ဍံကား တသ္မိံယေဝ ကာလေ၏ နောက်၌ စာစပ်စရာမရှိ၊ ထို့ကြောင့် "တံ ဘဏ္ဍံ"ဟုမရှိရ။ "ယံ ဘဏ္ဍံ" ဟုရှိရမည်၊ အဝဟဋ်၌စပ်၊ ဤ ယံကိုပင် "တဿ"ဟု နောက်၌ နိယမပုဒ်ပြုလတ္တံ့။ ["တံဟိ ဘဏ္ဍံ ယသ္မိံ ကာလေ အဝဟဋ"၌လည်း "ယံဟိ ဘဏ္ဍံ"ဟုပင်ရှိစေ၊ ဤဝါကျမျိုးကို အနိယမ နိယမ ဆက်၍ ဆက်၍ ပြသော "သံကွင်းဆက်ဝါကျ"ဟု မိန့်ကြသည်။]

ပါနီယ ထာလက်-သောက်ရေခွက်ကို၊ ကတ္တာ, တတ္ထေဝ-ထို အန္တရသမုဒ္ဒ အရပ်၌ပင်၊ ထပေတ္တာ-ထားခဲ့၍၊ စေတိယဂိရိ-စေတိယ တောင်သို့၊ အဂမာသိ-သွားပြီ၊ အထ-ထိုအခါ၌၊ အညော ဘိက္ခု၊ ပေ၊ အာဂတော-လာပြီ၊ တဿ-ထို ခွက်ခိုးရဟန်းသည်၊ တတ္ထ-ထို စေတိယတောင်၌၊ ယာဂုံ-ကို၊ ပိဝန္တဿ-သောက်စဉ်၊ တံ ထာလကံ ဒိသ္မာ၊ ထာလကဿာမိကော-ခွက်ရှင်ဖြစ်သော၊ ဘိက္ခု အာဟ၊ (ကိံ)၊ တေ-သည်၊ ကုတော-မှ၊ ဣဒံ-ဤခွက်ကို၊ လဒ္ဓံ-နည်း၊ ဣတိ- ဤသို့မေးပြီ၊ မေ-သည်၊ အန္တရသမုဒ္ဒတော-အန္တရသမုဒ္ဒအရပ်မှ၊ အာနီတံ-ဆောင်ယူအပ်ပါပြီ၊ ဣတိ-ဤသို့ လျှောက်ပြီ၊ သော-ထိုခွက်ရှင်ရဟန်းသည်၊ တံ-ထို ခွက်ခိုးရဟန်းကို၊ ဧတံ-ဤခွက်သည်၊ တဝ-၏၊ နု သန္တကံ-ဥစ္စာမဟုတ်၊ တေ-သည်၊ ထေယျာယ-ခိုးသူ၏အဖြစ်ဖြင့်၊ ဂဟိတံ-ပြီ၊ ဣတိ-ဤသို့ပြော၍၊ သံဃမဇ္ဈေ-သို့၊ အာဂမိ-ဆွဲငင်ပြီ၊ စ-ဆက်၊ တတ္ထ-ထို စေတိယတောင်၌၊ ပေ၊ အာဂမိံသု၊ တတ္ထ-ထိုမဟာဝိဟာရကျောင်း၌၊ ဘေရိံ-စည်ကို၊ ပဟရာပေတ္တာ-တီးစေ၍၊ မဟာစေတိယ သမီပေ-မဟာစေတီတော်၏ အနီး၌၊ သန္နိပါတံ-အစည်းအဝေးကို၊ ကတ္တာ, ဝိနိစ္ဆယံ- ဆုံးဖြတ်ခြင်းကို၊ အာရဘိံသု၊ ဝိနယဓရတ္ထေရာ-တို့သည်၊ အဝဟာရံ-ခိုးယူလာခဲ့ပုံကို၊ သညာပေသုံ-သိစေ ကြကုန်ပြီ။

စ-ဆက်၊ တသ္မိံ သန္နိပါတေ-၌၊ **အာဘိဓမ္မိကဂေါဒတ္တတ္ထေရော** နာမ-အာဘိဓမ္မိကဂေါဒတ္တ ထေရ်မည်သည်၊ ဝိနယကုသလော ဟောတိ၊ သော-ထို ထေရ်သည်၊ ဧဝံ အာဟ၊ (ကိံ)၊ ဣမိနာ-ဤ ရဟန်းသည်၊ ဣဒံ ထာလကံ ကုဟိံ, **အဝဟဋံ**-ခိုးယူအပ်သနည်း၊ ဣတိ-ဤသို့မေးပြီ၊ အန္တရသမုဒ္ဒေ-၌၊ အဝဟဋံ-ပြီ၊ ဣတိ-ဤသို့လျှောက်ပြီ၊ တတြ-ထို အန္တရသမုဒ္ဒ အရပ်၌၊ ဣဒံ-ဤခွက်သည်၊ ကိံ-ကို၊ အဋ္ဌတိ-ထိုက်တန်သနည်း၊ (တစ်နည်း) ကိံ အဋ္ဌတိ-ဘယ်လောက်တန်သနည်း၊ ဣတိ-ဤသို့မေးပြီ၊ ကိဉ္စိ-တစ်စုံတစ်ခုကို၊ နု အဋ္ဌတိ-မတန်ပါ၊ (တစ်နည်း) နု ကိဉ္စိ အဋ္ဌတိ-ဘယ်လောက်မျှ မတန်ပါ၊ [ဟိ-မှန်၊ တတြ-ထို အန္တရသမုဒ္ဒ အရပ်၌၊ နာဠိကေရံ-အုန်းသီးကို၊ ဘိန္ဒိတ္တာ-ခွဲ၍၊ မိဠံ-အဆန်ကို၊ ခါဒိတ္တာ-၍၊ ကပါလံ-အုန်းမှုတ်ကို၊ ဆဒ္ဒေန္တိ-စွန့်ပစ်ကြကုန်၏၊] ပန-ဆက်၊ ဒါရုအတ္ထံ-ထင်းအကျိုးကို၊ ဝါ-ထင်းကိစ္စကို၊ ဖရတိ-ပြီးစေပါ၏၊ [ဒါရုဟိ ကတ္တဗ္ဗကိစ္စံ သာဓေတိ၊] ဣတိ-ဤသို့လျှောက်ပြီ၊ ဣမသ္မာ ဘိက္ခုနော-ဤခွက်ရှင်ရဟန်း၏၊ ဧတ္ထ-ဤခွက်လုပ်ရာ၌၊ ဟတ္ထကမ္မံ-ဟတ္ထကမ်သည်၊ ဝါ-လက်ဖြင့်ပြုအပ်သော အမှုသည်၊ ကိံ အဋ္ဌတိ-ဘယ်လောက်တန်သနည်း၊ ဣတိ - ပြီ၊ မာသက် - တစ်ပဲကိုသော် လည်းကောင်း၊ ဥုနမာသက် ဝါ - တစ်ပဲအောက် ယုတ်လျော့သော အဖိုးကိုသော် လည်းကောင်း၊

(အဋ္ဌတိ- ၏၊) ဣတိ- ဤသို့လျှောက်ပြီ၊ ကတ္ထစိ- တစ်စုံတစ်ခုသော အရပ်၌၊ သမ္ဘာသမ္ဘဒ္ဓေန-သည်၊ မာသေန ဝါ-တစ်ပဲဖြင့်သော်လည်းကောင်း၊ ဥုနမာသေနဝါ-တစ်ပဲအောက် ယုတ်လျော့သောအဖိုးဖြင့်သော်လည်းကောင်း၊ ပဉ္ဇတ္တံ-ပညတ်တော်မူအပ်သော၊ ပါရာဇိကံ-သည်၊ အတ္ထိ ပန-ရှိပါသလော၊ ဣတိ စေ-သို့၊ ဝုစ္စတေ-မိန့်တော်မူအပ်သော်၊ သာဓု သာဓု-သာဓု သာဓု၊ သုကထိတံ-ကောင်းစွာဆိုအပ်ပါပေစွ၊ သုဝိနိစ္ဆိတံ - ကောင်းစွာ ဆုံးဖြတ်အပ်ပေစွ၊ ဣတိ - သို့၊ ဧကသာဓုကာရော - တစ်ပြိုင်နက်သော သာဓုသံသည်၊ အဟောသိ-ပြီ၊ စ-ဆက်၊ တေန သမယေန-၌၊ ဘာတိယရာဇာပိ-သည်လည်း၊ စေတိယဝန္ဒနတ္ထံ-ဌာ၊ နဂရတော-မှ၊ နိက္ခမန္တော-ထွက်လာလသော်၊ တံသဒ္ဒံ-ထိုသာဓုသံကို၊ သုတ္တာ၊ ဣဒံ-ဤအသံသည်၊ ကိံ-အဘယ်နည်း၊ ဣတိ ပုစ္ဆိတ္တာ၊ ပေ၊ ပဋိပါတိယာ-အစဉ်အားဖြင့်၊ ပေ၊ စရာပေသိ-လည်စေပြီ၊ (ကိံ)၊ မယိ-သည်၊ သန္တေ-ထင်ရှားရှိစဉ်၊ ဘိက္ခူနံပိ-တို့၏လည်းကောင်း၊ ဘိက္ခုနိုနံပိ- လည်းကောင်း၊ ဂိဟီနံပိ-လည်းကောင်း၊ အဓိကရဏံ-ကို၊ အာဘိဓမ္မိက ဂေါဒတ္တတ္ထေရေန-သည်၊ ဝိနိစ္ဆိတံ-ဆုံးဖြတ်အပ်သည်၊(သမာနံ-သော်)သုဝိနိစ္ဆိတံ-ကောင်းစွာဆုံးဖြတ်အပ်ပြီ၊ တဿ-ထိုထေရ်၏၊ ဝိနိစ္ဆယေ-၌၊ အတ်ဌမာနံ- မတည်သူကို၊ ရာဇာဏာယ-မင်းအာဏာဖြင့်၊ ထပေမိ-ထားအံ့၊ ဣတိ (စရာပေသိ)၊ ဣတိ-ဤ ဆိုအပ်ပြီးကား၊ (ဝတ္ထု-ဝတ္ထုကြောင်းတည်း၊) ဧဝံ ဒေသော သြလောကေ တဗ္ဗော။

အဋ္ဌေတိ-ကား၊ ဘဏ္ဍဋ္ဌေ-ဘဏ္ဍာ၏တန်ဖိုးတည်း၊ ဟိ-ချဲ့၊ နဝဘဏ္ဍာသ-အသစ်ဘဏ္ဍာ၏၊ ယော အဋ္ဌေ- အကြင်အဖိုးသည်၊ ဟောတိ၊ သော- ထိုအဖိုးသည်၊ ပစ္ဆာ- ၌၊ ပရိဟာယတိ- ယုတ်လျော့၏၊ ယတော- ဥပမာကား၊ နဝ ဓောတော- ပွတ်ခံအပ်ပြီး၍ အသစ်ဖြစ်သော၊ ပတ္တော- သပိတ်သည်၊ အဌ ဝါ- ရှစ်အသပြာတို့ကိုသော်လည်းကောင်း၊ ဒသ ဝါ- ဆယ်အသပြာတို့ကို သော်လည်းကောင်း၊ အဋ္ဌတိ-၏၊ သော- ထိုသပိတ်သည်၊ ပစ္ဆာ-၌၊ ဘိန္နော- ကွဲအက်သည်၊ (ဟုတ္တာ)ဝါ- လည်းကောင်း၊ ဆိဒ္ဒေါ- ပေါက်သည်၊ (ဟုတ္တာ)ဝါ- လည်းကောင်း၊ အာဏိဂဏ္ဌိကာဟတော - ထည့်သွင်းအပ်သော စို့မယ်နှ, ထည့်သွင်းအပ်သော

အာဏိဂဏ္ဌိကာဟတော။ ။ အာဟတအာဏိ - ပေါက်သည်ဖြစ်၍ ထိုအပေါက်၌ ရိုက်သွင်းအပ်သော စို့ (မယ်နှ= သပ်)ရှိသည်၊ အာဟတဂဏ္ဌိက- (ကွဲအက်သည်ဖြစ်၍ အက်ကြောင်း ၂ဖက်၌ အပေါက်ဖောက်ပြီးလျှင် ထိုအပေါက်၌ ကြိုးငယ်သွင်း၍ ထုံးဖွဲ့အပ်သည်ကို ဆိုရကား) ထည့်အပ်သော အထုံးအဖွဲ့ရှိသည်၊ ဤသို့ အာဟတကို ရှေ့ ၂ပုဒ်နှင့် ပြန်၍တွဲပါ၊ ဝိသေသနပရနိပါတ(ဒွန်အတွင်းဝင်သော) ကမ္မဓာရည်းတည်း၊ ဘိန္နဆိဒ္ဒ ၂မျိုးနှင့်တွဲရမည်ဖြစ်၍ "ဟတော ဝါ" ဟု 'ဝါ' မပါသင့်- ဟုထင်သည်။

အထုံးအဖွဲ့ရှိသည်၊ (သမာနော–သော်၊) အပ္ပဂ္ဂေါ–နည်းသော အဖိုးရှိသည်၊ ဟောတိ၊ တသ္မာ သဗ္ဗဒါ, ဘဏ္ဍံ – ကို၊ ပကတိအဂ္ဃေနေ၀ – ပင်ကိုယ်တန်ဖိုးဖြင့်သာလျှင်၊ နဂ္ဃတေ – ထိုက်၊ ဣတိ – ဤသို့မှတ်အပ်၏၊ ဧ၀ အဂ္ဃော ဩလောကေတဗ္ဗော။

ပရိဘောဂေါတိ– ကား၊ ဘဏ္ဍပရိဘောဂေါ–ဘဏ္ဍာကို သုံးစွဲခြင်းတည်း၊ ဟိ–ချဲ့၊ ပရိဘောဂေနာပိ–သုံးစွဲခြင်းကြောင့်လည်း၊ ၀ါသိအာဒိဘဏ္ဍသ–ဓားအစရှိသော ဘဏ္ဍာ၏၊ [ရှေးက ၀ါသိကို ပဲခွပ်ဟုပေးကြ၏။] အဂ္ဃော ပရိဟာယတိ၊ တသ္မာ ဧ၀, ဥပပရိက္ခိတဗ္ဗံ–စူစမ်းဆင်ခြင်ထိုက်၏၊ ကောစိ–တစ်စုံတစ်ယောက်သော ရဟန်းသည်၊ ကဿစိ–တစ်စုံတစ်ယောက်၏၊ ပါဒဋ္ဌနက်–တစ်မတ်တန်သော၊ ၀ါသိ–ဓားကို၊ သစေ ဟရတိ–အကယ်၍ ခိုးဆောင်အံ့၊ ၀တ္ထြ–ထိုသို့ခိုးဆောင် ရာ၌၊ ၀ါသိသာမိကော–ဓားရှင်ကို၊ ပုစ္ဆိတဗ္ဗော (ကိ)၊ တယာ–သည်၊ အယံ ၀ါသိ–ကို၊ ကိတ္တကေန–အဘယ်မျှသော အဖိုးဖြင့်၊ ကိတာ–၀ယ်အပ်သနည်း၊ ဣတိ (ပုစ္ဆိတဗ္ဗော)၊ ဘန္တေ, ပါဒေန–တမတ်ဖြင့်၊ (ကိတာ)၊ ဣတိ–ဤသို့ လျှောက်အံ့၊ ကိ ပန–အသို့နည်း၊ တေ–သည်၊ ကိဏိတွာ၀–၀ယ်ပြီး၍သာလျှင်၊ ထပိတာ–သိမ်းထားအပ်သလော၊ ဥဒါဟု–သို့မဟုတ်၊ တံ–ထိုဓားကို၊ ဝဋ္ဋသိ–သုံးစွဲသေးသလော၊ [ဘူ၀ါဒိဖြစ်၍ "ဝဋ္ဋသိ" ဟုရှိစေ။] ဣတိ–ဤသို့မေးထိုက်၏၊ သစေ၀ဒတိ–အကယ်၍လျှောက်အံ့၊ (ကိ)၊ ဧကဒိ၀သံ–တစ်နေ့သဒ္ဒါ၊ မေ–သည်၊ ဒန္တ ကဋ္ဌ–တံပူကို၊ ဆိန္နံ–ဖြစ်အပ်ပါပြီ၊ (ဣတိ) ၀ါ–ဤသို့သော်လည်းကောင်း၊ ရဇနဆလ္လိ–ဆိုးရည်ခေါက်ကို၊ [ဝုတ္တာကံဖြစ်၍ "ရဇနဆလ္လိ"ဟုရှိစေ။] ဆိန္နာ, ဣတိ၀ါ၊ ပတ္တပစနကဒါရု–သပိတ်ဖုတ်ကြောင်းထင်းကို၊ ဆိန္နံ, ဣတိ ၀ါ၊ ယံသိတွာ–ပွတ်တိုက်၍၊ နိသိတာ–သွေးအပ်ပါပြီ၊ ဣတိ ၀ါ–ဤသို့သော်လည်းကောင်း၊ သစေ ၀ဒတိ–အံ့၊ အထ–ထိုသို့ လျှောက်လသော်၊ အဿာ–ထိုဓား၏၊ ပေါရာဏော–ရှေးဟောင်းဖြစ်သော၊ အဂ္ဃော–သည်၊ ဘဏ္ဍော–လျှောကျပြီ၊ ဣတိ ဝေဒိတဗ္ဗော။

စ–ဆက်၊ ၀ါသိယာ–၏၊ (အဂ္ဃော–သည်၊ ဘဿတိ ယထာ–ကဲ့သို့၊) ဧ၀ံ–တူ၊ အဋ္ဌနိယာ ၀ါ–မျက်စဉ်းကျည်တောက်၏လည်းကောင်း၊ (အဂ္ဃော–ဌ်စပ်၊) ‘၀ါ–ကိုလည်းကောင်း၊ (ဓောဝနာ–ဌ်စပ်၊) အဋ္ဌနိသလာကာယ ၀ါ–မျက်စဉ်းတံ၏လည်းကောင်း၊ ၀ါ–ကိုလည်းကောင်း၊ ကုဋ္ဌိကာယ ၀ါ–သံကောက်၏ လည်းကောင်း၊ ၀ါ–ကိုလည်းကောင်း၊ ပလာလေန ၀ါ–ကောက်ရိုးဖြင့်သော်လည်းကောင်း၊ ထုသေဟိ၀ါ–ဖွဲတို့ဖြင့်သော်လည်းကောင်း၊ ဣဋ္ဌကစုဏ္ဏေန၀ါ–အုတ်မှုန့်ဖြင့်သော်လည်းကောင်း၊ ဧက ၀ါရံ–ကြိမ်၊ ယံသိတွာ–ပွတ်တိုက်၍၊ ဓောဝနမတ္တေနာပိ–ဆေးခြင်းမျှဖြင့်လည်း၊ အဂ္ဃော–သည်၊ ဘဿတိ–၏၊ တိပုမဏ္ဍလသ–သလွဲဖြူ၊ ဖြင့်ပြုအပ်သော သပိတ်ခြေ၀နှ်း၏၊

မကရဒန္တ ဆွေဒနေနာပိ–မကန်းသွားကို ဖြတ်ခြင်းမျှဖြင့်လည်းကောင်း၊ ပရိမဒ္ဒိတ မတ္တေနာပိ–ပွတ်တိုက်ခြင်းမျှဖြင့်လည်းကောင်း၊ (အလ္လေ ဘဿတိ)။) ဥဒကသာဋိကာယ–၏၊ သကိ, နိဝါသနပါရုပနေနာပိ–ဝတ်ခြင်း, ခြုံခြင်းဖြင့်လည်းကောင်း၊ ပရိဘောဂ သီသေန–သုံးစွဲခြင်းကို အဦးပြုသဖြင့်၊ အံသေဝါ–ပခုံးခ္ဍော်လည်းကောင်း၊ သီသေဝါ–ခ္ဍော်လည်းကောင်း၊ ထပနမတ္တေနာပိ–ထားခြင်းမျှဖြင့်လည်းကောင်း၊ အလ္လေ ဘဿတိ၊ တဏ္ဍုလာဒီနံ–တို့၏၊ ပပ္ပေါဋနေနာပိ ခါချခြင်းဖြင့်လည်းကောင်း၊ တတော–ထိုဆန်မှ၊ ဧကံဝါ–တစ်လုံးကိုသော်လည်းကောင်း၊ ဒွေဝါ–တို့ကိုသော်လည်းကောင်း၊ အပနယနေနာဖိ–ပယ်ခြင်းဖြင့်လည်းကောင်း၊ အန္တ မသော်–ဖြင့်၊ ဧကံ–သော၊ ပါသာဏသက္ခရံ–ကျောက်, ကျောက်စရစ်ကို၊ ဥဒ္ဓရိတ္တာ–ထုတ်ပယ်၍၊ ဆဋ္ဌိတမတ္တေနပိ–စွန့်ခြင်းမျှဖြင့်လည်းကောင်း၊ အလ္လေ ဘဿတိ။

သပ္ပိတေလာဒီနံ–တို့၏၊ ဘာဇနန္တ ရပရိဝတ္တေနေနာပိ–တစ်ပါးသောခွက်သို့ပြောင်းခြင်းဖြင့်လည်းကောင်း၊ အန္တ မသော–ဖြင့်၊ တတော–ထိုထောပတ်ဆီမှ၊ မက္ခိကံဝါ–ယင်ကောင်ကိုသော်လည်းကောင်း၊ ကိပိလ္လိကံဝါ–ပိုးကောင်ကိုသော်လည်းကောင်း၊ ဥဒ္ဓရိတ္တာ–ထုတ်ဆယ်၍၊ ဆဋ္ဌိတမတ္တေနာပိ–စွန့်ခြင်းမျှဖြင့်လည်းကောင်း၊ အလ္လေ ဘဿတိ၊ ဂုဠပုဏ္ဏကဿ–တင်းလဲခဲ၏၊ မဓုရဘာဝဇာနနတ္ထံ–ချိုသည်၏အဖြစ်ကို သိခြင်းအကျိုးငှာ၊နခေန–ဖြင့်၊ ဝိဗ္ဗိတ္တာ–ထိုး၍၊ အဏုမတ္တံ–အဏုမြူလောက်၊ ဂဟိတ မတ္တေနာပိ–ယူခြင်းမျှဖြင့်လည်း၊ အလ္လေ ဘဿတိ၊ တသ္မာ–ကြောင့်၊ ယံကိဉ္စိ–သော၊ ပါဒဋ္ဌနကံ–တစ်မတ်ထိုက်တန်သော ဘဏ္ဍာကို၊ ဝုတ္တနယေနေဝ–ဖြင့်သာ၊ သာမိကေဟိ–တို့သည်၊ ပရိဘောဂေန–ကြောင့်၊ ဥဒုနံ–ယုတ်လျော့သည်ကို၊ ကတံ–သည်၊ ဟောတိ၊ တံ–ထိုဘဏ္ဍာကို၊ အဝဟာရော–ခိုးသော၊ ဘိက္ခု–ကို၊ ပါရာဇိကေန–ဖြင့်၊ နကာရေတဗ္ဗော–မပြုစေထိုက်၊ ဝါ–မဆုံးဖြတ်ထိုက်၊ ဧဝံ ပရိဘောဂေါ ဩလောကေတဗ္ဗော။

[အားလုံး၏နိဂုံးကို ပြလိုရှိ "ဧဝံ"စသည်မိန့်၊] ဧဝံ–လျှင်၊ ပဋ္ဌ–နိ်သော၊ ဣမာနိ ဌာနာနိ–တို့ကို၊ တုလယိတ္တာ–၍၊ ဝိစက္ခဏော–သည်၊ အတ္တံ–ကို၊ ဓာရေယျ–၏၊ အာပတ္တိ ဝါ–ကိုသော်လည်းကောင်း၊ အနာပတ္တိ ဝါ–ကိုသော်လည်းကောင်း၊ ဂရုကံ အာပတ္တိ ဝါ–ကိုသော်လည်းကောင်း၊ လဟုကံ အာပတ္တိ ဝါ–ကိုသော်လည်းကောင်း၊ ယထာဌာနေ–ထားမြဲတိုင်းသောအရာ၌၊ (မြတ်စွာဘုရား ထားမြဲတိုင်းသောအရာ၌၊) ထပေယျ–ရာ၏။ [အာပတ္တိ ဝါ–စသော ဝါကျကား ဓာရေယျ အတ္တံကို ထပ်ပြသော ဝါကျဖြစ်သည်။] ဣတိ–အပြီးတည်း၊ အာဒိယေယျ၊ ပေ၊ သကေ်တံ ဝိတိနာမေယျာတိ–ယူကုန်သော၊ ဣမေသံ ပဒါနံ–တို့၏၊ ဝိနိစ္ဆယော–သည်၊ နိဋ္ဌိတော–ပြီ။

* * * * *

ကြဒါနိ–ဌ်၊ ယထာရူပေ အဒိန္နေ [illegible] အာဒီနိ–အစရှိသော ပုဒ်တို့ကို၊ ဝိဘာဇနေန–အကျယ်ဝေဖန်တော်မူသော၊ ([illegible])၊ **ယထာရူပဲ နာမာတိအာဒိ**–အစရှိသော၊ ယဒိဒံ (ဝစနံ)–ကို၊ ဝုတ္တံ–ဟောတော်မူအပ်ပြီ၊ တတ္ထ–ထိုစကားရပ်၌၊ **ယထာရူပန္တိ**–ကား၊ ယထာဇာတိကံ– အကြင် အကြင် သဘောရှိသော၊ (အဒိန္နံ– ကို) ပန–ဆက်၊ တံ–ထိုယထာရူပဘဏ္ဍာသည်၊ ယသ္မာ, ပါဒတော–တစ်မတ်မှ၊ ပဋ္ဌာယ–၍၊ ဟောတိ၊ တသ္မာ, **ပါဒံ ဝါ ပါဒါရဟံ ဝါ အတိရေကပါဒံ ဝါ**တိ–ဟူ၍၊ အာဟ–ဟောတော်မူပြီ၊ တတ္ထ–ထိုပါဒ ပါဒါရဟ အတိရေကပါဒ တို့တွင်၊ ပါဒေန–ပါဒ သဒ္ဒါဖြင့်၊ ကဟာပဏသ–အသပြာ၏၊ စတုတ္ထဘာဂံ–လေးခုမြောက်အဖို့ဖြစ်သော၊ ဝါ–လေးဖို့တစ်ဖို့ဖြစ်သော၊ အကပ္ပိယဘဏ္ဍမေဝ–အကပ္ပိယဘဏ္ဍာကိုသာ၊ ဒဿေတိ–ပြတော်မူ၏၊ ပါဒါရဟေန–ပါဒါရဟ သဒ္ဒါဖြင့်၊ ပါဒဂ္ဃနကံ–တစ်မတ်တန်သော၊ ကပ္ပိယဘဏ္ဍံ–ကပ္ပိယဘဏ္ဍာကို၊ (ဒဿေတိ)၊ အတိရေကပါဒေန–အတိရေကပါဒ သဒ္ဒါဖြင့်၊ ဥဘယမ္ပိ–အကပ္ပိယဘဏ္ဍာ, ကပ္ပိယဘဏ္ဍာ နှစ်ပါးစုံကိုလည်း၊ (ဒဿေတိ)၊ ဇဋ္ဌဝတာ–ဤမျှ အတိုင်းအရည်ရှိသော ပါဒ, ပါဒါရဟ, အတိရေက ပါဒသဒ္ဒါဖြင့်၊ သဗ္ဗာကာရေန–အလုံးစုံသော အခြင်းအရာအားဖြင့်၊ ဒုတိယ ပါရာဇိကပဋိဟာ နကဝတ္ထု–ဒုတိယပါရာဇိက လောက်သောဝတ္ထုသည်၊ ဝါ–ကို၊ ဒဿိတံ–ပြအပ်ပြီးသည်၊ ဟောတိ။

ပထဗျာ ရာဇာတိ–ကား၊ ဒီပစက္ကဝတ္တိ–ဒီပစက္ကဝတ်ဖြစ်သော၊ ဝါ–တစ်ကျွန်း၌ အာဏာစက်ကို ဖြစ်စေနိုင်သော၊ အသောကသဒိသော–အသောကမင်းနှင့်တူသော၊ သကလပထဝိယာ–အလုံးစုံသောမြေ၏၊ ဝါ–တစ်ကျွန်းလုံး၏၊ ရာဇာ–မင်းတည်း၊ ဝါ ပန–သည်သာမကသေး၊ သီဟဠရာဇသဒိသော–သီဟိုဠ်မင်းနှင့်တူသော၊ အညောပိ–အခြားလည်းဖြစ်သော၊ ဧကဒီပေ–တစ်ကျွန်းလုံး၌၊ ယော ရာဇာ–သည်၊ (အတ္ထိ)၊

ပါဒေနစသည်။ ။ "တစ်မတ်" ဟူသော အသုံးအနှုန်းသည် ငွေကိုခေါ်သော အသုံးအနှုန်းတည်း၊ ထို့ကြောင့် ပါဒေနဖြင့် တစ်မတ်ဟူသော အကပ္ပိယငွေကို လည်းကောင်း၊ ငွေကဲ့သို့ ရောင်းဝယ်၍ရသော ပုလဲ စသည်ကိုလည်းကောင်းပြ၏၊ "တစ်မတ်တန်"ဟူသော အသုံးအနှုန်းကား ပစ္စည်းကိုခေါ်သော အသုံးအနှုန်းတည်း၊ ထို့ကြောင့် ပါဒါရဟေနဖြင့် ကပ္ပိယပစ္စည်းဝတ္ထုကို ပြသည်။

ပထဗျာ။ ။ သမုဒ္ဒရာရေဖြင့် ပိုင်းခြားအပ်သော မြေကို "ပထဝီ– မြေပြင်အားလုံး [illegible] ခေါ်ရကား "ပထဗျာ–တစ်မြေပြင်လုံး၏+ရာဇာ"အရ အိန္ဒိယ တစ်မြေပြင်လုံးကို ဖြစ်စေ, [illegible] တစ်ကျွန်းလုံးကိုဖြစ်စေ, အစိုးရသော မင်းများကို ယူ၊ ထိုမင်းများကိုပင် "ဒီပစက္ကဝတ္တိ" [illegible] ခေါ်သည်၊ မန္ဓာတ်စကြာမင်းကဲ့သို့ ၄ ကျွန်းလုံး အာဏာနှံ့သော မင်းမဟုတ်။

(သော-ထိုမင်းသည်၊) ပထဗျာရာဇာ-ပထဗျာရာဇာမည်၏၊ **ပဒေသရာဇာ**တိ-ကား၊ ဗိမ္ဗိသာရပသေနဒိအာဒယော ဝိယ-ဗိမ္ဗိသာရမင်း, ပသေနဒိကောသလမင်း အစရှိကုန်သော မင်းတို့ကဲ့သို့၊ ဧကဒီပသ-တစ်ကျွန်းလုံး၏၊ ပဒေသိဿရော-တစ်စိတ်တစ်ပိုင်းသောအရပ်၏ အစိုးရသောမင်းတည်း၊ ဝါ- ပဒေသရာဇမင်းတည်း၊ ယေ-အကြင်မင်းတို့သည်၊ ဒီပပဒေသေပိ-ကျွန်း၏ တစ်စိတ်တစ်ပိုင်းသော အရပ်၌လည်း၊ ဧကမေက-တစ်ခု တစ်ခုသော၊ မဏ္ဍလ-အဝန်းအဝိုင်းကို၊ ဘုဉ္ဇန္တိ-အပိုင်စားကြရကုန်၏၊ (တေ-ထိုမင်းတို့သည်၊) **မဏ္ဍလိကာ** နာမ-မဏ္ဍလိကတို့မည်၏၊ ဒ္ဝိန္နံ-၂ဦးကုန်သော၊ ရာဇူနံ-တို့၏၊ အန္တရာ-အကြား၌၊ ကတိပယဂါမသာမိကာ-အနည်းငယ်သော ရွာတို့၏ အရှင်ဖြစ်သော တိုင်းကြပ်မင်းတို့သည်၊ **အန္တရဘောဂိကာ** နာမ-ကတို့မည်၏။

အက္ခဒဿာတိ-ကား၊ ဓမ္မဝိနိစ္ဆနကာ-တရားကိုဆုံးဖြတ်တတ်သော တရားသူကြီးမင်းတို့တည်း၊ တေ- ထို တရားသူကြီးမင်းတို့သည်၊ ဓမ္မသဘာယံ- တရားရုံး၌၊ နိသိဒိတ္ဝာ-ရုံးထိုင်၍၊ အပရာဓာနုရူပံ-အပြစ်အားလျော်စွာ၊ စောရာနံ-ခိုးသူတို့၏၊ ဟတ္ထပါဒဆေဒေါဒိ-လက် ခြေဖြတ်ခြင်း အစရှိသောအမှုကို၊ အနုသာသန္တိ-ဆုံးမကြကုန်၏၊ ပန-ဆက်၊ ဌာနန္တရုပ္ပတ္တာ-ရာထူးသို့ရောက်ကုန်သော၊ ယေ အမစ္စာ ဝါ-အကြင် အမတ်တို့သည်သော်လည်းကောင်း၊ ယေ ရာဇကုမာရာဝါ-အကြင် မင်းသားတို့သည်သော်လည်းကောင်း၊ ကတာဘိရာဓာ-ပြုအပ်ပြီးသော အပြစ်ရှိကုန်သည်၊ ဟောန္တိ၊ တေ-ထိုအမတ်, သို့မဟုတ် မင်းသားတို့ကို၊ ရညော-အား၊ အာရောစေန္တိ-သံတော်ဦး တင်ကြရကုန်၏၊ ဂဏှက-ကြီးလေးသော၊ ဌာနံ-အရာကို၊ သယံ-တရားသူကြီးမင်းတို့ကိုယ်တိုင်၊ နဝိနိစ္ဆိနန္တိ-မဆုံးဖြတ်ကြကုန်၊ **မဟာမတ္တာ**တိ-ကား၊

ပဒေသရာဇာ စသည်။ ။ ပဒေသသ- တစ်ကျွန်း၏တစိတ်တစ်ပိုင်း အရပ်၏+ ရာဇာ ပဒေသရာဇာ၊ မဏ္ဍလ-တစ်စိတ်တစ်ဒေသ၏ တစ်ဝန်းတစ်ဝိုင်းကို+ဘုဉ္ဇန္တိ-အပိုင်စားရကြ (အခွန်ရကြ) ကုန်၏၊ ဤတို့ မဏ္ဍလိကာ (စော်ဘွားများ)၊ ဘုဇ္ဇိတဗ္ဗာတိ ဘောဂါ- သုံးဆောင်ခံစားအပ်သော ၂ရွာ ၃ရွာတို့၊ ဘောဂါ ယေသံတိ ဘောဂိကာ၊ အန္တရေ- မင်း ၂ယောက်တို့၏ အကြား၌+ ဘောဂိကာ အန္တရဘောဂိကာ၊ (တိုင်းကြား) မင်းတို့။

အက္ခဒဿာ။ ။ အက္ခေ- တရားရုံး၌+ ဒဿာ- အပြစ်ငယ် အပြစ်ကြီးကို သိမြင်တတ် (ဆုံးဖြတ်တတ်)သော တရားသူကြီးတို့တည်း၊ အက္ခဒဿာ- ဟူ၏၊ [အက္ခသဒ္ဒေန ကိရ ဝိနိစ္ဆယသာလာ ဝုစ္စတိ၊ တတ္ထ နိသိဒိတ္ဝာ ဝဇ္ဇာဝဇ္ဇံ ပဿန္တိတိ အက္ခဒဿာ ဝုစ္စန္တိ ဓမ္မဝိနိစ္ဆနကာ၊] အဘိဓာန်(၃၄၁)၌ကား ကြွေးယူခြင်း အမွေခွဲခြင်းစသော ငြင်းခုန်မှုတို့ကို ဆုံးဖြတ်ပေးသော တရားသူကြီးကို "အက္ခဒဿ" ဟုဆိုသည်။

ဌာနန္တိ ရပ္ပတ္တာ-နိ်သော၊ မဟာအမစ္စာ-အမတ်ကြီးတို့တည်း၊ တေပိ-ထိုအမတ်ကြီးတို့သည်လည်း၊ တတ္ထ တတ္ထ-ထိုထိုအရပ်၌၊ ဂါမေဝါ-၌သော်လည်းကောင်း၊ နိဂမေဝါ-၌သော်လည်းကောင်း၊ နိသီဒိတ္တာ-ရုံးထိုင်၍၊ ရာဇကိစ္စံ-မင်း၏ကိစ္စကို၊ ကရောန္တိ၊ **ယေ ဝါ ပနာ**တိ-ပါဠိဖြင့် (ဒသေတိ၌ စပ်၊) အညေပိ-ကုန်သော၊ ယေ-အကြင်သူတို့သည်၊ ရာဇကုလနိဿိတာ - မင်းမျိုးကို မှီကုန်သည်၊ (ဟုတ္တာ) ဝါ-သော်လည်းကောင်း၊ သကဝိရိယနိဿိတာ - မိမိ၏လုံ့လကို မှီကုန်သည်၊ ဟုတ္တာ ဝါ-လည်းကောင်း၊ ဆေဒ္ဒဘေဒ္ဒ-ဖြတ်ခြင်း ခွဲခြင်းကို၊ [ဆိန္ဒနံ ဆေဒ္ဒံ, ဘိန္ဒနံ ဘေဒ္ဒံ၊ (ဏျပစ္စည်း)] အနုဘာသန္တိ-ကုန်၏၊ သဗ္ဗေပိ-နိ်သော၊ တေ-ထိုသူတို့သည်၊ ဣမသ္မိံ အတ္ထေ-ဤသိက္ခာပုဒ်၏ အနက်၌၊ ရာဇာနော-မင်းတို့မည်၏၊ ဣတိ-သို့၊ ဒသေတိ-ပြတော်မူ၏။

ဟနေယ္ယုန္တိ-ကား၊ ပေါ်ထေယျုဠ္ဟေ၀-ပုတ်ခတ်မူလည်း ပုတ်ခတ်ကုန်ရာ၏၊ ဆိန္နေယျုဠ္ဟ-ဖြတ်တောက်မူလည်း ဖြတ်တောက်ကုန်ရာ၏၊ **ပဗ္ဗာဇေယျုန္တိ**-ကား၊ နီဟရေယ္ယုံ-နှင်ထုတ်မူလည်း နှင်ထုတ်ကုန်ရာ၏၊ စောရောသိတိ၀ေမာဒိနိ-စောရောသိ ဤသို့ အစရှိသော စကားတို့ကို၊ ဝတ္တာ-ပြောဆို၍၊ ပရိဘာသေယျုဠ္ဟ-ကြိမ်းမောင်းမူလည်း ကြိမ်းမောင်းကုန်ရာ၏၊ တေနေ၀-ပင်၊ ပရိဘာသော ဧသောတိ-ဟူ၍၊ အာဟ-ဟော်တော်မူပြီ၊ **ပုရိမ ဥပါဒါယာ**တိ-ကား၊ မေထုနံ၀ဋ္ဋ-ကို၊ ပဋိသေ၀ိတ္တာ-၍၊ ပါရာဇိကံ-မည်သော၊ အာပတ္တိ-သို့၊ အာပန္နံ-ရောက်သော၊ ပုဂ္ဂလံ-ကို၊ ဥပါဒါယ-စွဲယူ၍၊ (အယမ္ပိတိ-ဟူ၍၊ ဝုစ္စတိ၊) သေသံ-ကြွင်းသော ပုဒ်အပေါင်းသည်၊ ပုဗ္ဗေ-ရှေ့၌၊ ဝုတ္တနယတ္တာ-ဆိုအပ်ပြီးသော နည်းရှိသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်လည်းကောင်း၊ ဥတ္တာနပဒတ္ထတ္တာစ-ပေါ်လွင်သောပုဒ်နက်ရှိသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်လည်းကောင်း၊ ပါဂဋ္ဌမေ၀-သာ၊ ဣတိ-ပါဠိတော်၏ ပဒဘာဂေနိ အဖွင့်အပြီးတည်း။

၉၃။ ဧ၀ံ-လျှင်၊ ဥဒ္ဒိဋ္ဌသိက္ခာပဒံ-သရုပ်အရ ထုတ်ပြအပ်သော သိက္ခာပုဒ်ကို၊ ပဒါနုက္ကမေန-ပုဒ်အစဉ်အားဖြင့်၊ ဝိဘာဇိတ္တာ-၍၊ ဣဒါနိ-၌၊ (ဝိဘာ'ဂ်အာဟ၌စပ်။) အာဒိယေယျာတိ အာဒိဟိ-ကုန်သော၊ ဆဟိ-ကုန်သော၊ ပဒေဟိ-တို့ဖြင့်၊ သခ်ေပတော-အကျဉ်းချုပ်အားဖြင့်၊ အာဒါနံ-ယူပုံကို၊ ဒသေတ္တာ-ပြတော်မူပြီး၍၊ သခ်ေပတော ဧ၀-ပင်၊ ပါဒံ၀ါ ပါဒါရဟံ၀ါ အတိရေကပါဒံ၀ါတိ-ဟူ၍၊ ယံ တံ အာဒါတဗ္ဗာဘဏ္ဍံ-

ပုရိမ ဥပါဒါယ။ ။ "အယမ္ပိတိ ပုရိမ ဥပါဒါယ ဝုစ္စတိ"ဟူသောပါဠိတော်တည်း၊ ရှေ့ပါရာဇိကကိုစွဲ၍ "အယံ ပိ"ဟု ပိသဒ္ဒါနှင့်တကွဆိုအပ်သည်၊ ပိဖြင့် "မေထုန်မှီ၀ဲသော ရဟန်းသာ ပါရာဇိကကျသည် မဟုတ်သေး, ပါဒစသည်ကိုခိုးသော ဤရဟန်းလည်း ပါရာဇိကကျ၏" ဟု ပေါင်းသည်- ဟူလို။

အကြင် ယူထိုက်သော ဘဏ္ဍာကို၊ ဒသမိတံ-ပြတော်မူအပ်ပြီ၊ တံ-ထို ယူထိုက်သော ဘဏ္ဍာကို၊ (ဒသေတုံ၌ ပဓာနကံစပ်၊) ဝါ-သည်၊ (ဂစ္ဆတိ၌ သာမညကတ္တား စပ်၊) ယတ္ထ ယတ္ထ-အကြင် အကြင် မြေ, ကုန်းစသော အရပ်၌၊ [ဘူမဋ္ဌ ထလဋ္ဌ စသည်ကို ရည်ရွယ်သည်။] ဌိတံ-တည်သော်ဘဏ္ဍာကို၊ ဝါ-သည်၊ (ဂစ္ဆတိ၌ ဝိသေသကတ္တား။) ယထာ ယထာ-အကြင် အကြင် အခြင်းအရာအားဖြင့်၊ အာဒါနံ-ယူအပ်သည်၏ အဖြစ်သို့၊ (ဘာဝပ္ပဓာန, ဘာဝလောပ၊) ဂစ္ဆတိ-ရောက်၏၊ အနာဂတေ-၌၊ ပါပဘိက္ခူနံ-တို့၏၊ လောသောကာသနိရဒ္ဓနတ္ထံ-အမြွက်ထောင်ခွင့်ကို ပိတ်ဆို့ခြင်းအကျိုးငှာ၊ တထာ တထာ-အားဖြင့်၊ ဝိတ္ထာရတော-အကျယ်အားဖြင့်၊ ဒသေတုံ၊ **ဘူမဋ္ဌံ ထလဋ္ဌံ** နာ အာဒိနာ-သော၊ နယေန-ဖြင့်၊ မာတိကံ-ကို၊ ထပေတွာ-၍၊ **ဘူမဋ္ဌံ နာမ၊ ပေ၊ ဟောတိ**တိအာဒိနာ-သော၊ နယေန-ဖြင့်၊ တသ္မာ-ထိုမာတိကာ၏၊ ဝိဘင်္ဂံ-အကျယ်ဝေဖန်ကြောင်း စကားကို၊ အာဟ-၏။

၉၄။ တတြ-ထိုဝိဘင်း၌၊ အယံ-ဤဆိုအပ်လတ္တံ့ကား၊ အနုတ္တာနုပဒဝဏ္ဏနာယ-ပေါ်လွင်သော ပုဒ်တို့၏အဖွင့်နှင့်၊ သဒ္ဓိ, ဝိနိစ္ဆယကထာ-ဆုံးဖြတ်ကြောင်း စကားတည်း၊ ဒုဝိဓါတနာ-ကား၊ ဘူမိယံ-၌၊ ခဏိတွာ-တူး၍၊ ထပိတံ-ထားအပ်၏၊ **ပဋ္ဌိဿ**နာ-ကား၊ ပံသုဂ္ဂဟကာဒီဟိ-မြေမှုန့်, အုတ် အစရှိသည်တို့ဖြင့်၊ ပဋ္ဌိဿံ-ဖုံးထားအပ်၏။

ဘူမဋ္ဌံဘဏ္ဍံ၊ ပေ၊ ဂစ္ဆတိဝါ**အာပတ္တိ** ဒုက္ကဋသာတိ-ကား၊ ဧဝံ-ဤဆိုအပ်ပြီးသောနည်းဖြင့်၊ နိခဏိတွာဝါ-တူးမြှုပ်၍သော်လည်းကောင်း၊ ပဋ္ဌိဿာဒေတွာဝါ-ဖုံးအုပ်၍သော်လည်းကောင်း၊ ထပိတဘဏ္ဍာ-ထားအပ်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ ဘူမိယံ-၌၊ ဌိတံ-သော၊ တံ ဘဏ္ဍံ-ကို၊ ယော ဘိက္ခု, ကေနစိဒေဝ-တစ်စုံတစ်ခုသောလျှင်ဖြစ်သော၊ ဥပါယေန-အကြောင်းဖြင့်၊ ဝါ-ဥပါယ်တံမျဉ်ဖြင့်၊ ဥတ္တွာ-၍၊ အာဟရိသာမိ-ဆောင်ယူအံ့၊ ဣတိ-ဤသို့ ကြံ၍၊ ထေယျစိတ္တော ဟုတ္တွာ, ရတ္တိဘာဂေ-၌၊ ဥဋ္ဌာယ-ထ၍၊ ဂစ္ဆတိ-သွား၏၊ သော-ထိုရဟန်းသည်၊ ဘဏ္ဍဋ္ဌာနံ-ဘဏ္ဍာတည်ရာ အရပ်သို့၊ အပ္ပတ္တောပိ-မရောက်သေးမူ၍လည်း၊ သဗ္ဗကာယဝစီ ဝိကာရေသု-အလုံးစုံသော ကာယဝိကာရ ဝစီဝိကာရတို့၌၊ ဒုက္ကဋံ အာပဇ္ဇတိ၊ ကထံ-အဘယ်သို့ရောက်သနည်း၊ ဟိ-အဖြေကိုဆိုဦးအံ့၊ (တစ်နည်း)ဟိ-ချဲ့၊ သော-ထိုရဟန်းသည်၊ တသ-ထိုဘဏ္ဍာကို၊

ယထာ၊ ပေ၊ အာဟ။ ။ ပါဠိတော်၌ပြအပ်သော ယူပုံယူနည်းစုံအောင် ခိုးယူခြင်းငှာ မတတ်နိုင်သော်လည်း အကြင်အကြင် တစ်နည်းနည်းဖြင့်ယူလျှင် အထမြောက်၏၊ ထိုထို တစ်နည်း တစ်နည်းစီကို အကျယ်ပြလိုမူ "ဘူမဋ္ဌံ, ထလဋ္ဌံ" စသော မာတိကာကို ထားတော်မူပြီးလျှင် ထိုမာတိကာကို အကျယ်ပြသောဝိဘင်းကို မိန့်တော်မူသည်။

အာဟာရဏာတ္ထာယ–ဆောင်ယူခြင်းအကျိုးငှာ၊ ဥဒ္ဒဟန္တော–ထစဉ်၊ အဂ်ံပစ္စဂ်ံ–အဂ်ါကြီးငယ်ကို၊ ယံ ယံ ဖန္ဒာပေတိ–အကြင်အကြင် လှုပ်ရှားစေ၏၊ သဗ္ဗတ္ထ–အလုံးစုံသော ထိုထိုလှုပ်ရှားစေခြင်း၌၊ ဒုက္ကဋမေဝ (ဟောတိ)၊ နိဝါသနပါရုပနံ–သင်းပိုင်ဇကသီကို၊ သဏ္ဌာပေတိ–ကောင်းစွာတည်စေအံ့၊ ဟတ္ထဝါရေ ဟတ္ထဝါရေ–လက်အကြိမ်လက်အကြိမ်တိုင်း၌၊ ဒုက္ကဋံ (ဟောတိ)၊ နိဓာနံ–မြှုပ်ထားအပ်သော ဘဏ္ဍာသည်၊ မဟန္တံ–ကြီး၏၊ ဇကေန–ငါတစ်ယောက်တည်းသည်၊ အာဟရိတုံ–ငှာ၊ နှ သက္ကာ–မတတ်နိုင်၊ ဒုတိယံ–၂ ယောက်မြောက်ကို၊ ဝါ–အဖော်ကို၊ ပရိယေသိသာမိ–ရှာဦးအံ့၊ ဣတိ–ဤသို့ကြံ၍၊ ကဿစိ–သော၊ သဟာယဿ–၏၊ သန္တိကံ–သို့၊ ဂန္တုကာမော (ဟုတ္တာ)၊ ဒ္ဝါရံ–ကို၊ ဝိဝရတိ–ဖွင့်အံ့၊ ပဒဝါရေစ–ခြေအကြိမ်၌လည်းကောင်း၊ ဟတ္ထဝါရေစ–၌လည်းကောင်း၊ ဒုက္ကဋံ (ဟောတိ)၊ ပန–အထူးကား၊ ဒ္ဝါရပိဒဟနေ–တံခါးကို ပြန်ပိတ်ခြင်း၌လည်းကောင်း၊ အညသ္မိ–တံခါးကိုပြန်ပိတ်ခြင်းမှ တစ်ပါးသော၊ ဂမနဿ–သွားခြင်းအား၊ အနုပကာရေဝါ–လျော်သောကျေးဇူးကိုမပြုသော ပယောဂ၌လည်းကောင်း၊ အနာပတ္တိ (ဟောတိ)၊ တဿ–ထိုအဖော်ရဟန်း၏၊ နိပန္နောကာသံ–အိပ်ရာအရပ်သို့၊ ဂန္တွာ–ရောက်၍၊ ဣတ္ထန္နာမာတိ–မ ဟူ၍၊ ပဣောသတိ–ခေါ်အံ့၊ တမတ္ထံ– ထိုအကြောင်းကို၊ (အခိုးသွားမည့်အကြောင်းကို၊) အာရောစေတွာ– ၍၊ ဟိ– လာလော့၊ ဂစ္ဆာမ– သွားကြစို့၊ ဣတိ ဝဒတိ၊ ဝါစာယ ဝါစာယ– စကားခွန်းတိုင်း စကားခွန်းတိုင်း၌၊ ဒုက္ကဋံ (ဟောတိ)၊ [ဧကေကတ္ထဒီပိကာယ ဝါစာယ ဝါစာယ– အနက်အဓိပ္ပာယ် တစ်ခုတစ်ခုကိုပြသော စကားခွန်းတိုင်း စကားခွန်းတိုင်း၌။] သော–ထိုအဖော်ရဟန်းသည်၊ တဿ–ထိုအခေါ်လာသောရဟန်း၏၊ ဝစနေန–ကြောင့်၊ ဥဒ္ဒဟတိ–ထအံ့၊ တဿာပိ–ထိုအဖော်ရဟန်း၏လည်း၊ ဒုက္ကဋံ (ဟောတိ)၊ ဥဒ္ဒဟိတွာ–၍၊ တဿ–ထိုအခေါ်လာသောရဟန်း၏၊ ပေ၊ ဟတ္ထဝါရပဒဝါရေသု–ကုန်သော၊ သဗ္ဗတ္ထ–တို့၌၊ ဒုက္ကဋံ (ဟောတိ)။

သော–ထို အခေါ်လာသော ရဟန်းသည်၊ ဂ–အဖော်ရဟန်းကို၊ ပုစ္ဆတိ၊ (ကိ)၊ အသုကော စ အသုကော စ–ထိုမည်သူ ထိုမည်သူသည်လည်း၊ ကုဟိं–အဘယ်မှာနည်း၊ အသုကဿ အသုကဿ–ထိုမည်သူ ထိုမည်သူကိုလည်း၊ ပဣောသာဟိ–

ဂမနဿ အနုပကာရေ။ ။တံခါးကို ပြန်၍ ပိတ်ခြင်းသည် သွားခြင်းအား လျော်သောကျေးဇူးကို ပြုသောပယောဂ မဟုတ်သကဲ့သို့, ထို့အတူ နပ်ညှစ်ခြင်း, အလေးအပေါ်စွန်ခြင်းစသော ပယောဂများလည်း သွားခြင်းအားလျော်သော ကျေးဇူးကို မပြု၊ ထိုသို့သော ပယောဂစုကြောင့် အာပတ်မသင့်– ဟူလို။

ခေါ်ပါလော၊ ဣတိ-သို့၊ ဝဒတိ၊ ပေ၊ သဗ္ဗေ-အလုံးစုံသော ရဟန်းတို့ကို၊ သမာဂတေ-အညီအညွှတ်ရောက်လာသည်တို့ကို၊ ဒိသ္မာ၊ ပေ၊ ဧဝရူပေါ-သော၊ နိမိ-မြှုပ်နှံထားအပ်သော ဘဏ္ဍာကို၊ ဥပလဒ္ဓေါ-သိရအပ်ပြီ၊ [ဥပလဒ္ဓေါတိ-ဉာတောဟု။] ဂစ္ဆာမ-စို့၊ တံ-ထိုဘဏ္ဍာကို၊ ဂဟေတွာ, ပုညာနိစ-တို့ကိုလည်း၊ ကရိဿာမ၊ သုခဋ္ဌ-ချမ်းချမ်းသာသာလည်း၊ ဧဝိဿာမ-အသက်မွေးကြကုန်စို့၊ ဣတိ ဝဒတိ၊ ပေ၊ ဧဝံ-သို့၊ လဒ္ဓသဟာယော-ရအပ်သောအဖော်ရှိသည်၊ (ဟုတွာ)၊ ကုဒါလံ-ပေါက်တူးကို၊ ပရိယေသတိ-ရှာအုံ့၊ ပန-ဆက်၊ အသ-ထိုမူလရဟန်း၏၊ ဝါ-ထိုမူလရဟန်းမှာ၊ အတ္တနော-၏၊ ကုဒါလော-သည်၊ သစေ အတ္ထိ (ဧဝံသတိ)၊ တံ-ထို ပေါက်တူးကို၊ အာဟရိဿာမိ-အုံ့၊ ဣတိ-ဤသို့ကြံ၍၊ ဂစ္ဆန္တော-သွားစဉ်လည်းကောင်း၊ ဂဏ္ဍန္တောစ-လည်းကောင်း၊ အာဟရန္တောစ-လည်းကောင်း၊ သဗ္ဗတ္ထ-ကုန်သော၊ ပေ၊ ဒုက္ခဋ္ဌံ အာပဇ္ဇတိ၊ (အတ္တနော-၏၊ ဝါ-မှာ၊ ကုဒါလော၊) သစေ နတ္ထိ၊ (ဧဝံသတိ)အည်-သော၊ ဘိက္ခုဝါ-ကိုသော်လည်းကောင်း၊ ဂဟဋ္ဌဝါ-လူဝတ်ကြောင်ကိုသော်လည်းကောင်း၊ ဂန္တွာ-၍၊ ယာစတိ-ကောင်းအုံ့၊ ယာစန္တော-သော်၊ မေ-အား၊ ကုဒါလံ-ကို၊ ဒေဟိ-ပေးပါလော၊ မေ-အား၊ ကုဒါလေန-ဖြင့်၊ အတ္ထো-အလိုသည်၊ (အတ္တိ)၊ ကိဉ္စိ-သော၊ ကာတဗ္ဗံ-ပြုဖွယ်ကိစ္စသည်၊ အတ္ထိ၊ တံ-ထိုပြုဖွယ်ကိစ္စကို၊ ကတ္တာ-ပြီး၍၊ ပစ္ဆာဟရိဿာမိ-ပြန်ဆောင်ပါအုံ့၊ ဣတိ-သို့၊ မုသာ-မုသားစကားကို၊ အဘာဏန္တော-မပြောဘဲ၊ သစေ ယာစတိ၊ (ဧဝံသတိ)၊ ဝါစာယ ဝါစာယ ဒုက္ခဋ္ဌံ (ဟောတိ)၊ သောဓေတဗ္ဗော-သုတ်သင်ထိုက်သော၊ မာတိကာ-ရေမြောင်းသည်၊ အတ္ထိ-ရှိပါ၏၊ ဒိဟာရေ-၌၊ ကာတဗ္ဗံ-သော၊ ဘူမိကမ္မံ-မြေအမှုသည်၊ အတ္ထိ၊ ဣတိ-သို့၊ မုသာပိ-ကိုလည်း၊ သစေ ဘဏတိ၊ (ဧဝံသတိ)၊ ယံ ယံ ဝစနံ-သည်၊ မုသာ-သည်၊ (ယောတိ)၊ တတ္ထ တတ္ထ-ထိုထိုစကား၌၊ ပါစိတ္တိယံ (ဟောတိ)။

ပန-ဝါဒန္တရကား၊ **မဟာအဋ္ဌကထာယံ**-၌၊ သစ္စေပိ-မှန်သောစကား၌လည်းကောင်း၊ အလိကေပိ-ချွတ်ယွင်းသော မုသားစကား၌လည်းကောင်း၊ ဒုက္ခဋ္ဌမေဝ-ကိုသာ၊ ဝုတ္တံ၊ တံ-ထိုစကားကို၊ ပမာဒလိခိတန္တိ-မေ့လျော့ခြင်းကြောင့် ရေးသားအပ်သောစကားဟူ၍၊ ဝါ-အမှတ်တမဲ့ရေးသားအပ်သော စကားဟူ၍၊ [စတုတ္ထသင်္ဂါယနာ ပေထက် အကွာရာဘင်တုန်းက အမှတ်တမဲ့ ရေးသားအပ်သော စကား-ဟူလို။] ဝေဒိတဗ္ဗံ-၏၊ ဟိ-မှန်၏၊ (တစ်နည်း) ဟိ ယသ္မာ၊ အဒိန္နာဒါနသ-အဒိန္နာဒါန၏၊ ပုဗ္ဗပယောဂေ-ပုဗ္ဗပယောဂ၌၊ ပါစိတ္တိယဋ္ဌာနေ-ပါစိတ်အရာ၌၊ ဒုက္ခဋ္ဌံ နာမ-ဒုက္ခဋ္ဌမည်သည်၊ နံ အတ္ထိ၊ (တသ္မာ-ကြောင့်၊ တံ-ထိုစကားကို၊ ပမာဒလိခိတန္တိ ဝေဒိတဗ္ဗံ)၊

ပန–ဆက်၊ ကုဒါလဿ–၏၊ ဒဏ္ဍော–အရိုးသည်၊ သစေ နတ္ထိ၊ (ဧဝံသတိ)၊ ဒဏ္ဍံ–ကို၊ ကရိဿာမိ–အုံ့၊ ဣတိ–ဤသို့ကြံ၍၊ ဝါသိ ဝါ–ဓားကိုသော်လည်းကောင်း၊ ပရသုံ ဝါ–ပုဆိန်ကိုသော် လည်းကောင်း၊ သစေ နိသေတိ–အကယ်၍ သွေးအုံ့၊ တဒတ္ထာယ–ထိုပေါက်တူးရိုးအကျိုးငှာ၊ ဂစ္ဆတိ–အုံ့၊ ဂန္တွာ–သွားပြီး၍၊ သုက္ခကဋ္ဌ–ခြောက်သောထင်းကို၊ ဆိန္ဒတိ–အုံ့၊ တစ္ဆတိ–ရွေအုံ့၊ (ဖြောင့်အောင်ရွေအုံ့၊) အာကောဋေတိ–ရိုက်နှက်၍ အရိုးတပ်အုံ့၊ ပေ၊ အလ္လရက္ခံ–စိုသောသစ်ပင်ကို၊ ဆိန္ဒတိ၊ ပါစိတ္တိယံ (ဟောတိ)၊ တတော ပရံ–ထိုမှနောက်၌၊ ပေ၊ ဒုက္ကဋံ (ဟောတိ)။

ပန–ဝါဒန္တရကား၊ **သခ်ေပဋ္ဌကထာယ**–၌လည်းကောင်း၊ **မဟာပစ္စရိယဋ္ဌ**–၌လည်းကောင်း၊ တတ္ထ ဓာတကကဋ္ဌလတာဆေဒနတ္ထံ–ထိုအိုးပေါ်၌ပေါက်သောသစ်ပင်နွယ်တို့ကို ဖြတ်ခြင်းအကျိုးငှာ၊ ဝါသိပရသုံ–ဓား ပုဆိန်ကို၊ ပရိယေသန္တာနမ္ပိ–ရှာကုန်သော ရဟန်းတို့၏လည်း၊ ဒုက္ကဋံ–ကို၊ ဝုတ္တံ၊ ပန–ဆက်၊ တေသံ–ထို ခိုးသူရဟန်းတို့၏၊ ဧဝံ–ဤအကြံသည်၊ သစေ–ဟောတိ၊ (ကိံ)၊ ဝါသိပရသု ကုဒါလံ–ဓား, ပုဆိန်, ပေါက်တူးကို၊ ယာစန္တာ–ကုန်လသော်၊ ဝါ–တောင်းကုန်သော၊ (မယံ) အာသက်ိ တာ–ယုံမှားအပ်ကုန်သည်၊ ဘဝိဿာမ–ဖြစ်ကုန်လိမ့်အုံ့၊ [ဓားစသည်ကို တောင်းနေလျှင် ငါတို့ကို "ရိုးမှ ရိုးသားကြရဲ့လား"လို့ ယုံမှားစရာ ဖြစ်နေလိမ့်မည်–ဟူလို။] လောဟံ–သံကို၊ သမုဋ္ဌာပေတွာ–ထွက်ပေါ်စေ၍၊ ကရောမ–အုံ့၊ ဣတိ–ဤအကြံသည်၊ သစေ ဟောတိ၊ တတော–ထိုသို့အကြံဖြစ်ခြင်းကြောင့်၊ အရညံ ဂန္တွာ၊ လောဟဖိဋ္ဌံ–သံမျိုးစေ့အကျိုးငှာ၊ ပထဝိံ, ခဏန္တိ–အုံ့၊ အကပ္ပိယပထဝိ–မအပ်သောမြေကို၊ ခဏန္တာနံ–တူးကုန်သောရဟန်းတို့၏၊ ဒုက္ကဋေဟိ–တို့နှင့်၊ သဒ္ဒိံ ပါစိတ္တိယာနိ (ဟောန္တိ)၊ ဣတိ **မဟာပစ္စရိယံ** ဝုတ္တံ၊ ဣဓ–ဤအကပ္ပိယမြေကို တူးရာ၌၊ (ဒုက္ကဋေဟိ သဒ္ဒိံ ပါစိတ္တိယာနိ ဟောန္တိ) ယထာ၊ ဧဝံ–တူ၊ သဗ္ဗတ္ထ–အလုံးစုံသော ပယောဂတို့၌၊ ပါစိတ္တိယဋ္ဌာနေ ဒုက္ကဋာ နာ မုစ္စတိ၊ ကပ္ပိယပထဝိ–အပ်သောမြေကို၊ ခဏန္တာနံ–တို့၏၊ ဒုက္ကဋာနိယေဝ(ဟောန္တိ)၊ ပန–ဆက်၊ ဖိဋံ–သံမျိုးစေ့ကို၊ ဂဟေတွာ–ယူပြီး၍၊ တတောပရံ–၌၊ သဗ္ဗကိရိယာသု–အလုံးစုံသော အပြုအမူတို့၌၊ ပယောဂေ ပယောဂေ–၌၊ ဒုက္ကဋံ (ဟောတိ)၊ ပိဋကပရိယေသနေပိ–တောင်းကိုရှာခြင်း၌လည်း၊ ပေ၊ ပိဋကံ–တောင်းကို၊ ကာတုကာမတာယ–ကြောင့်၊ ဝလ္လိဆေဒနေ–နွယ်ကိုဖြတ်ခြင်း၌၊ [မြေကျုံးဖို့ရန်ဖြစ်၍ နွယ်တောင်းလုပ်သည်၊ ထန်းလျှော်တောင်းမဟုတ်။] ပါစိတ္တိယံ (ဟောတိ)၊ ဣတိ–ဤသို့ အစရှိသော၊ သဗ္ဗ–အလုံးစုံသော အစီအရင်ကို၊ ပုရိမနယေနေဝ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ [သမ္ဗ ပုရိမနယေနေဝါတိ–ယာဝ ပိဋကပရိယောသာနာ ဟတ္ထဂါရပဒဝါရေ ဒုက္ကဋံ။]

ဂစ္ဆတိ ဝါ အာပတ္တိ၊ ဒုက္ကဋသာတိ–ကား၊ ဧဝं–သို့၊ ပရိယိဋ္ဌသဟာယကုဒါလ ပိဋကော–ရှာအပ်ပြီးသော အဖော်, ပေါက်တူး, တောင်းရိုသည်၊ (ဟုတ္တာ) နိမိတ္တာနံ–ဘဏ္ဍာအိုးတည်ရာအရပ်သို့၊ ဂစ္ဆတိ–အံ့၊ ပဒဝါရေ ပဒဝါရေ–တိုင်း၌၊ ဒုက္ကဋံ (ဟောတိ)၊ ပန–ဆက်၊ ဂစ္ဆန္တော–သွားစဉ်၊ ဣမံ နိမိတ္တံ–ဤဘဏ္ဍာအိုးကို၊ လဒ္ဓါ–ရ၍၊ ဗုဒ္ဓပူဇံ–ဘုရားပူဇော်မှုကို (ကရိသာမိ,ဣတိ) ဝါ–ဤသို့သော်လည်းကောင်း၊ ဓမ္မပူဇံ–ကို၊ (ကရိသာမိ,ဣတိ)ဝါ–လည်းကောင်း၊ သံဃဘတ္တံ–သံဃဘတ်ကို၊ ကရိသာမိ, ဣတိ ဝါ–လည်းကောင်း၊ ကုသလံ–ကုသိုလ်စိတ်ကို၊ ဥပ္ပါဒေတိ–ဖြစ်စေအံ့၊ ကုသလ စိတ္တေန–ဖြင့်၊ ဂမနေ–၌၊ အနာပတ္တိ (ဟောတိ)၊ ကသ္မာ–နည်း၊ ထေယျစိတ္တော၊ ပေ၊ အာပတ္တိဒုက္ကဋသာတိ–ဟူ၍၊ ဝုတ္တတ္တာ–ဟောတော်မူအပ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်တည်း၊ စ–ဆက်၊ ဣဓ–ဤကုသိုလ်စိတ်ဖြင့်သွားခြင်း၌၊ (အနာပတ္တိ ဟောတိ) ယထာ–သကဲ့သို့၊ ဧဝं–တူ၊ သဗ္ဗတ္ထ–အလုံးစုံသော ပယောဂတို့၌၊ အထေယျစိတ္တသ–ထေယျစိတ် မရှိသောရဟန်း၏၊ အနာပတ္တိ (ဟောတိ)၊ မဂ္ဂတော–သွားရိုးလမ်းမှ၊ သြက္ကမ္မ–ဖဲ၍၊ နိဓာနဋ္ဌာနံ–မြှုပ်နှံရာအရပ်သို့၊ ဂမနတ္ထာယ–ငှာ၊ မဂ္ဂं–ကို၊ ကရောန္တော–သော်၊ ဘူတဂါမံ–ဘူတဂါမ်သစ်ပင်ကို၊ ဆိန္ဒတိ–အံ့၊ ပါစိတ္တိယံ (ဟောတိ)၊ သုက္ခကဋ္ဌ–ခြောက်သောထင်းကို၊ ဆိန္ဒတိ–အံ့၊ ဒုက္ကဋံ (ဟောတိ)။

တတ္ထ ဇာတက န္တိကား၊ စိရနိဟိတာယ–မြှုပ်နှံထားအပ်သော အိုး၏ ကြာမြင့်သော ကာလရှိသော၊ ဝါ–ကြာမြင့်သောကာလက မြှုပ်နှံထားအပ်သော၊ ကုမ္ဘိယာ–အိုး၏၊ ဥပရိ– ၌၊ ဇာတက်– ပေါက်သော၊ **ကဠံ ဝါ လတံ ဝါ**တိ– ကား၊ ကေဝလံ–မြက်စသည် မဖက် သက်သက်၊ ကဋ္ဌလတာမေဝ – ထင်းနွယ်ကိုသာ၊ (ဆိန္ဒန္တသ–ဖြတ်သော ရဟန်း၏၊ ဒုက္ကဋံ– သည်၊ ဟောတိ– ဖြစ်သည်ကား၊) န– မဟုတ်သေး၊ ယံကိဉ္စိ– သော၊ အလ္လं ဝါ– စိုသည်မှုလည်းဖြစ်သော၊ သုက္ခं ဝါ–သော၊ တိဏရုက္ခလတာဒီ– မြက်, သစ်ပင်, နွယ် အစရှိသည်ကို၊ ဆိန္ဒန္တသ–၏၊ သဟပယောဂတ္တာ – သဟပယောဂ၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ ဒုက္ကဋမေဝ ဟောတိ၊ ဟိ–ဆက်၊ **ပုဗ္ဗပယောဂဒုက္ကဋံ**– ပုဗ္ဗပယောဂဒုက္ကဋ် လည်းကောင်း၊ ပေ၊ ပဋိသံဝေဒုက္ကဋံ–

လည်းကောင်း၊ ဣတိ–သို့၊ **အဋ္ဌဝိဓံ**–သော၊ **ဧတံ ဒုက္ကဋံ** နာမ–မည်သည်ကို၊ ဣမသ္မိं ဌာနေ–ဤနေရာ၌၊ သမောဓာနေတွာ–ပေါင်း၍၊ ဏ ထေရေဟိ–သင်္ဃာယနာတင် ထေရ်တို့သည်၊ ဒဿိတံ–ပြအပ်ပြီ။ [ပုဗ္ဗပယောဂနှင့် သဟပယောဂတို့၏ ထူးပုံသိဖို့ရာ ဒုက္ကဋ် ရှစ်မျိုးကို ပေါင်း၍ ပြထားကြသည်။]

တတ္ထ–ထိုရှစ်မျိုးသော ဒုက္ခင်္ဂတို့တွင် ထေယျစိတ္တော၊ ဒုတိယံ ဝါ ပရိယေသတိ၊ ပေ၊ ဂစ္ဆတိ ဝါ၊ အာပတ္တိ ဒုက္ကဋသာတိ–သော၊ ဣဒံ–ဤဒုက္ခင်္ဂသည်၊ **ပုဗ္ဗပယောဂ ဒုက္ကဋ်** နာမ–ပုဗ္ဗပယောဂဒုက္ကင်္ဌမည်၏၊ ဝါ–မခိုးမီ ရှေ့အဖို့ဌ်ဖြစ်သော ပယောဂကြောင့် သင့်ရောက်အပ်သော ဒုက္ခင်္ဌမည်၏၊ ဟိ–ဆက်၊ **ဣတ္ထ**–ဤပုဗ္ဗပယောဂ၌၊ ဒုက္ခဋ္ဌာနေ–ဒုက္ခင်္ဌ အရာ၌၊ ဒုက္ခဋ် (ဟောတိ)၊ ပေ၊ တတ္ထဇာတက် ကဋ် ဝါ၊ ပေ၊ အာပတ္တိ ဒုက္ခဋသာတိ–ဟူသော၊ ဣဒံ–ဤဒုက္ခင်္ဌသည်၊ **သဟပယောဂဒုက္ခဋ်** နာမ–မည်၏၊ ဝါ– ခိုးခြင်းနှင့်တကွဖြစ်သော ပယောဂကြောင့် သင့်ရောက်အပ်သော ဒုက္ခင်္ဌမည်၏၊ ပန– ဆက်၊ **ဣတ္ထ**– ဤ သဟပယောဂ၌၊ ပါစိတ္တိယဝတ္ထု စ– ပါစိတ်အာပတ်၏ အကြောင်းဝတ္ထုသည် လည်းကောင်း၊ [မုသားပြောခြင်း, သစ်ပင်အစိုခုတ်ခြင်း ဝတ္ထု ဟူလို။] ဒုက္ခဋဝတ္ထု စ–လည်းကောင်း၊ ဒုက္ခဋဌာနေယေဝ တိဋ္ဌတိ၊ ကသ္မာ–နည်း၊ အဝဟာရသ– ခိုးခြင်း၏၊ သဟပယောဂတ္တာ–သဟပယောဂ၏ အဖြစ်ကြောင့်တည်း၊ ဝါ–အတူ တကွဖြစ်သော ပယောဂ၏ အဖြစ်ကြောင့်တည်း၊ ဣတိ–ဤသို့ မှတ်အပ်၏၊ ပန–ကား၊ ဒသဝိဓံ–သော၊ ရတနံ–ကိုလည်းကောင်း၊ သတ္တဝိဓံ–သော၊ ဓညံ–စပါးကို လည်းကောင်း၊ သဗ္ဗံ– သော၊ အာဝုဓဘဏ္ဍာဒိ' စ– လက်နက်ဘဏ္ဍာ အစရှိသည်ကို လည်းကောင်း၊ အာမသန္ဓသ–သုံးသပ်သောရဟန်း၏၊ ယံ ဒုက္ခဋ်–ကို၊ ဝုတ္တံ– ဟောတော်မူအပ်ပြီ၊ ဣဒံ– ဤဒုက္ခင်္ဌသည်၊ **အနာမာသဒုက္ခဋ်** နာမ–မည်၏၊ ဝါ– မသုံးသပ်အပ်သောဝတ္ထုကို သုံးသပ်ခြင်းကြောင့် သင့်ရောက်အပ်သော ဒုက္ခင်္ဌမည်၏။

ပုဗ္ဗ, သဟပယောဂ။ ။ ပုဗ္ဗေ– မခိုးမီ ရှေ့အဖို့ဌ်+ ပဝတ္တော– သော+ ပယောဂေါ– ကာယဝစီ ပယောဂတည်း၊ ပုဗ္ဗပယောဂေါ၊ သဟ– ခိုးခြင်းနှင့် အတူတကွ+ ပဝတ္တော+ ပယောဂေါ သဟပယောဂေါ။

ဒသ, သတ္တဝိဓ။ ။ မဏိ(ပတ္တမြား), မုတ္တာ(ပုလဲ), ဝေဠုရိယ(ကြောင်မျက်ရွဲ), သင်္ခ, သိလာ(သလင်း), ပဝါဠ(သန္ဓာ), ရဇတ, ဟေမ, လောဟိတင်(ပတ္တမြားနီ), မသာရဂလ္ဂ (ပတ္တမြားပြောက်), ဤကား ရတနာ ၁၀ပါး၊ စပါးမျိုး ၇ပါးကား– သာလိ, ဝီဟိ, ယဝ(မုယော= ဂျုံဖြူ), ကင်္ဂု, ကုဒြုသက, ဝရက, ဂေါဓုမ တို့တည်း။ [အဘိဓာန်(၄၃၀–စသည်) (၄၅၀) စသည် နိဿယမှာ ရှု။]

အနာမာသ။ ။ အာဝုဓ ဘဏ္ဍာဒိ'တို့ အာဒိသဒ္ဒေန တူရိယာဘဏ္ဍ ဣတ္ထိရူပါဒိ' သင်္ဂဟာ တို့၊ အာမသိယတေတိ အာမာသံ၊ နှ+ အာမာသံ အနာမာသံ= မသုံးသပ်ကောင်း (မကိုင်ကောင်း)သော ဝတ္ထု။ အနာမာသေ– မသုံးသပ်ကောင်းသော ဝတ္ထုဌ်+ ဒုက္ခဋ် အနာမာသဒုက္ခဋ်= မကိုင်ကောင်းသော ဝတ္ထုအပေါ်ဌ် (ကိုင်ခြင်းကြောင့်ဖြစ်သော) ဒုက္ခင်္ဌ။

ကဒလိနာဠိကေရာဒီနံ–ငှက်ပျောပင် အုန်းပင် အစရှိသည်တို့၏၊ တတ္ထဇာတက ဖလာနိ–ထိုအပင်၌ဖြစ်သော အသီးတို့ကို၊ အာမသန္တသ ယံ ဒုက္ခဋ္ဌ ဝုတ္တံ၊ ဣဒံ–ဤဒုက္ခဋ္ဌသည်၊ **ဒုရုပစိဏ္ဏဒုက္ခဋ္ဌ** နာမ–မည်၏၊ ဝါ–မကောင်းသဖြင့် ကျင့်ခြင်းကြောင့် သင့်ရောက်အပ်သော ဒုက္ခဋ္ဌမည်၏၊ ပန–ကား၊ ပိဏ္ဍာယ–ဌာ၊ စရန္တသ–စဉ်၊ ဝါ–လှည့်လည်သောရဟန်း၏၊ ပတ္တေ–၌၊ ရဇေ–မြေမှုန်သည်၊ ဝါ–ဖုံသည်၊ ပတိတေ–သော်၊ ပတ္တံ–ကို၊ အပ္ပဋိဂ္ဂဟေတွာဝါ–အကပ်မခံဘဲသော်လည်းကောင်း၊ အဓောဝိတွာဝါ–ဆေးမပစ်ဘဲသော်လည်းကောင်း၊ တတ္ထ–ထို သပိတ်၌၊ ဘိက္ခု–ကို၊ ဂဏ္ဍန္တသ–၏၊ ယံ ဒုက္ခဋ္ဌ ဝုတ္တံ၊ ဣဒံ, **ဝိနယဒုက္ခဋ္ဌ** နာမ–မည်၏၊ ဝါ–ဝိနည်း၌ ပညတ်တော်မူအပ်သော ဒုက္ခဋ္ဌမည်၏၊ သုတ္တာ နု ဝဒန္တိ အာပတ္တိဒုက္ခဋ္ဌသာတိ–ဟူသော၊ ဣဒံ–ဤ ဒုက္ခဋ္ဌသည်၊ **ဥတုဒုက္ခဋ္ဌ**နာမ–မည်၏၊ ဝါ–သီပါလျက် မပြောခြင်းကြောင့် သင့်ရောက်အပ်သောဒုက္ခဋ္ဌမည်၏၊ [သုတ္တာ–ကြားပါလျက်၊ နု ဝဒန္တိ–မပြောကုန်အံ့။] ဧကာဒသသု–ကုန်သော၊ သမနုဘာသနာသု–သမနုဘာသနာတို့၌၊ [သံဃာဒိသေသ်၌လာသော "ယာဝတတိယံ သမနုဘာသိတဗ္ဗော"ဟူသော သမနုဘာသနာတို့၌–ဟူလို။] ဥတ္တိယာ ဒုက္ခဋ္ဌန္တိ–ဟူ၍၊ ယံ–အကြင်ဒုက္ခဋ္ဌကို၊ ဝုတ္တံ–ပြီ၊ ဣဒံ, **ဥတ္တိဒုက္ခဋ္ဌ** နာမ–မည်၏၊ ဝါ– ဥတ်ကြောင့် သင့်ရောက်အပ်သော ဒုက္ခဋ္ဌမည်၏၊ တသ္မာ ဘိက္ခဝေ၊ ပေ၊ ဒုက္ခဋ္ဌသာတိ– ဟူသော၊ ဣဒံ, **ပဋိသဝဒုက္ခဋ္ဌ** နာမ– မည်၏၊ ဝါ– ဝန်ခံမှု၏

ဒုရုပစိဏ္ဏ။ ။ နကာတမ္ဘတိ ဝါရိတသ္မ ကတတ္တာ–မပြုတိုက်ဟု တားမြစ်အပ်သော အမှုကို ပြုသည်အတွက်၊ ဒုဋ္ဌု– မကောင်းသော+ ဥပစိဏ္ဏံ– အလေ့အကျင့်တည်း၊ ဒုရုပစိဏ္ဏံ–မကောင်းသော အလေ့အကျင့်၊ ဒုရုပစိဏ္ဏော– မကောင်းသော အလေ့အကျင့်၌၊ ဝါ– ကြောင့်၊ ပဝတ္တံ+ ဒုက္ခဋ္ဌ ဒုရုပစိဏ္ဏဒုက္ခဋ္ဌ။

ဝိနယဒုက္ခဋ္ဌ။ ။ဝိနယေ– ဝိနည်းပါဠိတော်၌+ ပညတ္တံ– ပညတ်တော်မူအပ်သော+ ဒုက္ခဋ္ဌ ဝိနယဒုက္ခဋ္ဌ၊ ဒုက္ခဋ္ဌ စမျိုးတွင် အခြား ၇မျိုး၌ တိုက်ရိုက်မပါသော ဒုက္ခဋ္ဌအာပတ်ကို "ဝိနယဒုက္ခဋ္ဌ"ဟုချည်း ခေါ်ရ၏၊ ထို့ကြောင့် ဆွမ်းခံလှည့်စဉ် မြေမှုန်ကျလျှင် ထိုမြေမှုန်ကို ကျရာဆွမ်းနှင့်တကွ ဖယ်၍သော်လည်း ပစ်ရ၏၊ သပိတ်ကို ထပ်၍သော်လည်း အကပ်ခံရာ၏၊ ဆွမ်းမခံရသေးလျှင် ထပ်၍သော်လည်း ဆေးရာ၏၊ ထိုသို့မပြုဘဲဆွမ်းခံလျှင် ဒုက္ခဋ္ဌအာပတ် သင့်၏၊ ထိုဒုက္ခဋ္ဌကို "ဝိနယဒုက္ခဋ္ဌ"ဟု ခေါ်ရသည်၊ ကျသော မြေမှုန်နှင့်တကွ စားမိလျှင် ဒန္ဓပေါနသိက္ခာပုဒ်အရ ပါစိတ်လည်းသင့်နိုင်၏။

မှတ်ချက်။ ။ ရဟန်းသည် ခဲဖွယ်ဘောဇဉ်ကို အကပ်မခံဘဲ နေရာမရွှေ့အောင် ထိန်ထိလျှင် ပြုခဲ့သော အနာမာသ ဒုက္ခဋ္ဌသင့်၏၊ နေရာရွှေ့လျှင် ဥဂ္ဂဟိတကဒုက္ခဋ္ဌဟု ခေါ်ကြ၏၊ ပြုခဲ့သော ဒုက္ခဋ္ဌ စမျိုးတွင်ကား တိုက်ရိုက်မပါ၊ ထို့ကြောင့် ဝိနယဒုက္ခဋ္ဌ၌ သွင်းသင့်သည်။

ပျက်ကွက်ခြင်းကြောင့် သင့်ရောက်အပ်သော ဒုက္ခဋ္ဌမည်၏၊ [ဘိက္ခဝေ-တို့၊ တသ ဘိက္ခုနော-ထို နောက်တစ်ကျောင်းကို လက်ခံသော ရဟန်း၏၊ ပုရိမိကာ စ-ရှေးဦး ဖြစ်သောကျောင်း ခံယူခြင်းသည်လည်း၊ နု ပညာယတိ- မထင်ရှားတော့၊ (ပထမ ကျောင်းဌ ထိုရဟန်းမနေရတော့-ဟူလို၊) ပဋိသဝေစ- ဝန်ခံမှုကြောင့်လည်း၊ ဝါ- ပဋိညာဉ်ပျက်ကွက်မှုကြောင့်လည်း၊ ဒုက္ကဋသ အာပတ္တိ (ဟောတိ)။] ပန-ဆက်၊ (တစ်နည်း) ပန-အတ္ထဒ္ဓါရသာမညမှတစ်ပါး, အတ္ထဒ္ဒေသဝိသေသကို ဆိုဦးအုံ၊ ဣဒံ-ဤဒုက္ကဋ်သည်၊ ["တတ္ထဇာတက် ကဠ် ဝါ လတ် ဝါ ဆိန္နတိ၊ အာပတ္တိ ဒုက္ကဋသ"ဟု ပါဠိတော်၌လာသော ဒုက္ကဋ်သည်-ဟူလို၊] သဟပယောဂဒုက္ကဋ်- သဟ ပယောဂ ဒုက္ကဋ်တည်း၊ တေန-ကြောင့်၊ ယံကိဉ္စိ၊ ပေ၊ ဒုက္ကဋမေဝ ဟောတိတိ- ဟူ၍၊ (မယာ) ဝုတ္တံ-ဆိုအပ်ပြီ၊ ဝါ-ဆိုခဲ့ပြီ။

ပန-ဆက်၊ အသ-ထိုရဟန်း၏၊ တတ္ထ ဇာတကေ-ထို ဘဏ္ဍာအိုးပေါ်၌ပေါက်သော၊ တိဏရုက္ခလတာဒိမှိ-မြက်, သစ်ပင်, နွယ်အစရှိသည်ကို၊ ဆိန္နေပိ-ဖြတ်အပ်ပြီးသော်လည်း၊ ဝါ-ဖြတ်အပ်ပြီးမှလည်း၊ လဒ္ဓိမ္မော-လဒ္ဓိတို့၏သဘောသည်၊ သစေ သြက္ကမတိ-အကယ်၍ သက်ရောက်အုံ၊ သံဝရော-စောင့်စည်းခြင်းသည်၊ ဝါ- စောင့်စည်းကြောင်းစိတ်သည်၊ သစေ ဥပ္ပဇ္ဇတိ-အုံ၊ [လဒ္ဓိမ္မော သြက္ကမတိကိုပင် "သံဝရော ဥပ္ပဇ္ဇတိ"ဟု ထပ်ဖွင့်သည်၊ "မခိုးတော့ပါဘူး"ဟု စောင့်စည်းကြောင်းစိတ် ဖြစ်ခြင်းကို "လဒ္ဓိမ္မ သြက္ကမန"ခေါ်သည်-ဟူလို၊] (ဧဝံသတိ)၊ ဆေဒနပစ္စယာ-မြက်စသည်ကို ဖြတ်ခြင်းဟူသော အကြောင်းကြောင့်၊ ဒုက္ကဋ်-ကို၊ ဒေသေတွာ-ဒေသနာပြော၍၊ မုစ္စတိ-အာပတ်မှလွတ်၏၊ ဝုရနိက္ခေပ်-ကို၊ အကတွာ-၍၊ သဉ္ဇာဟောဝ- အားထုတ်ခြင်းနှင့်တကွ ဖြစ်သည်သာလျှင်၊ (ဟုတွာ)၊ ပံသု-မြေမှုန်ကို၊ အထ ခဏတိ-အကယ်၍တူးအုံ၊ (ဧဝံသတိ) ဆေဒနဒုက္ကဋ်-မြက်စသည်ကိုဖြတ်ခြင်းကြောင့် သင့်ရောက်အပ်သော ဒုက္ကဋ်သည်၊ ပဋိပ္ပဿမ္ဘတိ-အလိုအလျောက် ငြိမ်းပျောက်၏၊

ဥတ, ဥ ဟ္ကိ, ပဋိသဝ။ ။ ဥတေ-(သံဃာကွဲပြားအောင် အားထုတ်နေ၏-ဟု) သိအပ်သော အကြောင်းကိစ္စ၌+ အဝဒန္တသ- မပြောဆိုသောရဟန်း၏+ ဒုက္ကဋ် ဥတဒုက္ကဋ်၊ ဥဟ္ကိယာ+ ပဝတ္တံ+ ဒုက္ကဋ် ဥဟ္ကိဒုက္ကဋ်၊ ပဋိသဝေ- ဝန်ခံခြင်းကြောင့်၊ (ဝန်ခံသည်အတိုင်း မပြုလုပ်ခြင်းတိုင်အောင်ယူ) + ပဝတ္တံ ဒုက္ကဋ် ပဋိသဝဒုက္ကဋ်၊ [ပဋိသဝဝိသံဝါဒေ, သုဒ္ဓစိတ္တသ ဒုက္ကဋ်- ခုဒ္ဒသိက္ခာ၊ ဤကျောင်းသို့လာ၍ နေပါမည်ဟု သန့်ရှင်းသောစိတ်ဖြင့် ဝန်ခံပြီးလျှင် နောင်ခါ လာ၍ မနေသော ရဟန်းမှာ ပဋိသဝဒုက္ကဋ် အာပတ်သင့်၏။] ဒုက္ကဋ်ရှစ်ပါး ဂါထာကို သာရတ္ထဋီကာမှာရှု။

ခဏနဒုက္ခဌေ-မြေတူးခြင်းကြောင့် သင့်ရောက်အပ်သောဒုက္ခင့်၌၊ ပတိဋ္ဌာတိ-၏၊ ဟိ-မှန်၊ အကပ္ပိယပထဝီ-ကို၊ ခဏန္တောပိ-တူးပါသော်လည်း၊ ဣဒ-ဤ ဘဏ္ဍာ အိုးကိုယူရာ၌၊ သဟပယောဂတ္တာ-သဟပယောဂ၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ ဒုက္ခဌမေဝ အာပဇ္ဇတိ၊ ပန-ဆက်၊ အသ-ထိုရဟန်း၏၊ သဗ္ဗဒိသာသု-အလုံးစုံသော အရပ်တို့၌၊ [အိုး၏ ဘေးပတ်ပတ်လည်အရပ်တို့၌- ဟူလို။] ခဏိတ္တာ- တူးပြီး၍၊ ကုမ္ဘိမူလ-အိုး အရင်းသို့၊ ပတ္တသ-ရောက်သည်ဖြစ်၍၊ (သမာနသ)ပိ-သော်လည်း၊ လဒ္ဓိဝမ္မောသစေ သြက္ကမတိ (ဧဝံသတိ)၊ ခဏနပစ္စယာ-မြေတူးခြင်းဟူသော အကြောင်းကြောင့်၊ ပေ၊ မုစ္စတိ။

ဝိယူဟတိဝ၊ ... -ကား၊ ပန-သို့မဟုတ်၊ သဉ္ဇဿာဟောဝ-လျှင်၊ ပံသုံ, အထ ဝိယူဟတိ-အကယ်၍ယက်အုံ့၊ ဧကပဿေ-တစ်ဖက်သောဘေး၌၊ ရာသိ-အစုအပုံကို၊ အထကရောတိ-အုံ့၊ ခဏနဒုက္ခဌံ-ခဏနဒုက္ခင့်သည်၊ ပဋိပ္ပဿမ္ဘတိ-၏၊ ဝိယူဟန ဒုက္ခဌေ-မြေယက်ခြင်းကြောင့် သင့်ရောက်အပ်သော ဒုက္ခင့်၌၊ ပတိဋ္ဌာတိ-၏၊ စ-ဆက်၊ တံပံသုံ-ကို၊ တတ္ထ တတ္ထ-ထိုထိုအရပ်၌၊ ပုဉ္ဇံ-အပုံကို၊ ကရောန္တော-သော်၊ ပေ၊ ပန-ဆက်၊ ရာသိ-ကို၊ ကတ္တာပိ-ပြုပြီး၍လည်း၊ ဓုရနိက္ခေပံ သစေ ကရောတိ၊ လဒ္ဓိဝမ္မံ-လဒ္ဓိတို့၏သဘောသို့၊ သစေ အာပဇ္ဇတိ၊ (ဧဝံ သတိ)၊ ဝိယူဟနဒုက္ခဌံ-ဝိယူဟနဒုက္ခင့်ကို၊ ဒေသေတ္တာ မုစ္စတိ၊ **ဥဒ္ဓရတိ** ဝါတိ-ကား၊ ပန-သို့မဟုတ်၊ သဉ္ဇဿာယောဝ ပံသုံ, ဥဒ္ဓရိတ္တာ-ထုတ်ဆယ်၍၊ ဗဟိ-ဘေးသို့၊ အထ ပါတေတိ-အုံ့၊ (ဧဝံသတိ)၊ ဝိယူဟနဒုက္ခဌံ-သည်၊ ပဋိပ္ပဿမ္ဘတိ-၏၊ ဥဒ္ဓရဏဒုက္ခဌေ-မြေမှုန်ကို ထုတ်ဆယ်ခြင်းကြောင့် သင့်ရောက်သော ဒုက္ခင့်၌၊ ပတိဋ္ဌာတိ၊ ပန-ဆက်၊ ပံသုံ-ကို၊ ကုဒါလေန ဝါ-ပေါက်ပြားဖြင့်သော် လည်းကောင်း၊ ဟတ္ထေဟိ ဝါ-သော်လည်းကောင်း၊ ပစ္ဆိယာ ဝါ-တောင်းဖြင့်သော်လည်းကောင်း၊ တဟိံ တဟိံ-ထိုထိုအရပ်သို့၊ ပါတေန္တော-သော်၊ ပေ၊ ပန-ဆက်၊ သဗ္ဗံ-သော၊ ပံသုံ, နီဟရိတ္တာ-ထုတ်ဆယ်ပြီး၍၊

ဓုရနိက္ခေပံအကတ္တာ။ ။ "ဓုရနိက္ခေမပြုဘဲ"ဟု ဆိုသောကြောင့် "ဓုရနိက္ခေပကို ပြုပြီးမှ နောက်ထပ် ခိုးချင်စိတ် ပေါ်လာပြန်သဖြင့် ဆက်၍ မြေကိုတူးလျှင် ဆေဒနဒုက္ခင့် စသော ရှေးရှေးအာပတ်များ မငြိမ်းကြ"ဟုမှတ်။ [ထိုသို့ ခိုးအုံ့ဟု အားထုတ်သောစိတ်နှင့်တကွ ဖြစ်သည်ကို "သဉ္ဇဿာဟ" ဟုဆိုသည်။]

ထလဋ္ဌံ ကတ္တာ။ ။ ပတ်ဝန်းကျင်မှ မြေတွေကို ယက်ထုတ်ပြီးဖြစ်သောကြောင့် ဘဏ္ဍာတည်ရာ မြေနေရာသည် ကုန်းမြင့်ကလေး ဖြစ်နေ၏၊ ထိုကုန်းမြင့်၌ နဂိုအတိုင်း တည်သည်ကို "ထလဋ္ဌံ ကတ္တာ"ဟု ဆိုသည်၊ မူလနေရာမှ ရွှေ့၍ "ကုန်းပေါ်၌ တည်နေအောင် ပြုသည်" ဟု မမှတ်လင့်။

ကုမ္ဘီ–အိုးကို၊ ထလင်္ဂ–ကုန်းမြင့်ဌာနည်သည်ကို၊ ကတ္တာပိ–ပြုပြီး၍လည်း၊ ပေါမုစ္စတိ၊ ပန–ဆက်၊ ပေ၊ အထ အာမသတိ–အုံ့၊ ပေ၊ အာမသနဒုက္ခဒေ–သုံးသပ်ခြင်းကြောင့် သင့်ရောက်အပ်သောဒုက္ခင့်ဌာန်၊ ပတိဋ္ဌာတိ၊ စ–ဆက်၊ အာမသိတ္တာပိ–၍လည်း၊ လဒ္ဓိ၊ ပေ၊ မုစ္စတိ၊ သဉ္ဇသာဟောဝ ကုမ္ဘီ, အထ ဖန္ဒာပေတိ–အကယ်၍လှုပ်စေအုံ့၊ (ဧ)ဝ်သတိ)၊ အာမသနဒုက္ခင့် ပဋိပ္ပဿဒ္ဓမ္ဘတိ၊ ဖန္ဒာပေတိ အာပတ္တိ ထုလ္လစ္စယသာတိ–ဟူ၍၊ ဝုတ္တထုလ္လစ္စယေ–ဟောတော်မူအပ်သော ထုလ္လစ္စည်းအာပတ်၌၊ ပတိဋ္ဌာတိ။

တတြ–ထိုအာပတ္တိဒုက္ခဌသ အာပတ္တိထုလ္လစ္စယသ ဟူသောပါဋိရပ်၌၊ အယံ–ဤဆိုအပ်လတ္တံ့.ကား၊ ဒ္ဝိန္နမ္ပိ–နှစ်ပါးလည်းဖြစ်ကုန်သော၊ ဒုက္ခဌထုလ္လစ္စယာနံ–ဒုက္ခဌထုလ္လစ္စယသဒ္ဒါတို့၏၊ဝစနတ္ထော–သဒ္ဒါနက်တည်း၊ ဧတ္ထ–ဤ ဒုက္ခဌထုလ္လစ္စယ သဒ္ဒါတို့တွင်၊ တာဝ–ထုလ္လစ္စယမှ ရှေးဦးစွာ၊ (နိဒ္ဒိဋ္ဌံ)၊ ပဌမံ–ပထမဖြစ်သော ဒုက္ခဌသဒ္ဒါသည်၊ (ဒုက္ခဌ်ဋ္ဌစပ်၊) ဒုဋ္ဌု–မကောင်းသဖြင့်၊ ကတံ–ပြုအပ်သောအမှုတည်း၊ သတ္တာရာ–သည်၊ ဝုတ္တကိစ္စံ–ဟောတော်မူအပ်သော ကိစ္စကို၊ ဝိရာဓေတော–ချုတ်ယွင်းစေ၍၊ကတံ–ပြုအပ်သောအမှုတည်း၊ ဣတိ–ကြောင့်၊ ဒုက္ခဌံ–ဒုက္ခဌမည်၏၊ အထဝါ–ထို့ပြင် တစ်နည်းကား၊ ဒုဋ္ဌု–မကောင်းသော၊ ကတံ–အမှုအရာတည်း၊ ဝိရူပါ–ဖောက်ပြန်သော၊ သာကိရိယာ–ထိုအမှုအရာသည်၊ ဘိက္ခုကိရိယာနံ–ရဟန်းအမှုအရာတို့၏၊ မဇ္ဈေ–၌၊ နသောဘတိ–မတင့်တယ်၊ ဣတိ ဧဝမ်ပိ–ဤအကြောင်းကြောင့်လည်း၊ဒုက္ခဌံ–မည်၏။

စ– သာဓကကား၊ ဒုက္ခဌံ ဣတိ ယံ ဝုတ္တံ၊ ပေ၊ တေနေ တံ ဣတိ ဝုစ္စတိတိ–ဟူသော၊ ဧတံ–ဤ ဂါထာစကားကို၊ (ပရိဝါရေ သံဂီတိကာရေဟိ) ဝုတ္တံ–မိန့်တော်မူအပ်ပြီ၊ [ယံ (အာပတ္တိဇာတံ) အကြင်အာပတ်ကို၊ ဒုက္ခဌံ ဣတိ–ဒုက္ခဌဟူ၍၊ ဝုတ္တံ–

ဒုဋ္ဌုကတံ။ ။ ဒုသဒ္ဒါ၏ ဒုဋ္ဌုအနက်ကိုယူ၍ "ဒုဋ္ဌု+ ကတံ ဒုက္ခဌံ"ဟု ပြုစေလို၏၊ "သတ္တာရာ ဝုတ္တကိစ္စံ ဝိရာဓေတော"ကား ဒုဋ္ဌု၏အဖွင့်တည်း၊ ဘုရားရှင် ဟောတော်မူအပ်သော ကိစ္စကို(မလိုက်နာဘဲ) ချုတ်ယွင်းစေခြင်းကို "ဒုဋ္ဌု" ဆိုသည်– ဟူလို။ [ဒုက္ခဌ– မကောင်းသဖြင့် ပြုအပ်သောအမှု၊ ထိုအမှုကြောင့် သင့်အပ်သော အာပတ်ကိုလည်း ကာရဏူပစာရအားဖြင့် "ဒုက္ခဌ" ဟု ခေါ်သည်။]

အထဝါ။ ။ ဤဒုတိယနည်း၌ ဒုဋ္ဌုကို ဝိရူပါ, ကတံကို ကိရိယာ, ဟုဖွင့်၏၊ "ကရဏ–ပြုခြင်း၊ ကတံ–ခြင်း" ဟု ဘာဝသာဓနပြု၊ "ဘိက္ခုကိရိယာနံ မဇ္ဈေ နသောဘတိ"ကား ဝိရူပဖြစ်ပုံကို ထင်ရှားပြသော စကားတည်း၊ ဘဏ္ဍာအိုးကို ခိုးဖို့ရန် မြေကိုတူးခြင်း စသောအမှုအရာ (အပြုအမှု)သည် ဖောက်ပြန်သောအမှုအရာ ဖြစ်သောကြောင့် ဘိက္ခုအမှုအရာတို့၏ အလယ်တွင် မတင့်တယ်သော အမှုအရာဖြစ်သည်–ဟူလို။ ["ဒုက္ခဌံ– ဖောက်ပြန်သော အမှုအရာ" ဟုပေး။]

ဟောတော်မူအပ်ပြီ၊ တံ (အာပတ္တိဧကတံ)ကို၊ ယထာတထံ–မဖောက်မပြန် ဟုတ်တိုင်းမှန်စွာ၊ သုဏောဟိ–နားထောင်လော၊ ယံ–အကြင်အမှုသည်၊ ဝါ–ကို၊ အပရဒ္ဓံစ–ပြစ်မှားလည်း ပြစ်မှားအပ်၏၊ ဝါ–ပြုမှားလည်း ပြုမှားအပ်၏၊ ဝိရဒ္ဓံစ–ချွတ်ယွင်းလည်း ချွတ်ယွင်းအပ်၏၊ ခလိတံစ–ချော်လည်းချော်၏၊ (တံ–ထိုအမှုသည်၊) ဒုက္ကဋံ–ဒုက္ကဋမည်၏။ ဝါ–မကောင်းသဖြင့် ပြုအပ်သောအမှုမည်၏၊ ဝါ– ဖောက်ပြန်သော အမှုအရာမည်၏၊ မနုဿော–လူတစ်ယောက်သည်၊ ယံ ပါပံ–အကြင်မကောင်းမှုကို၊ အာဝိဝါ–မျက်မှောက်ဌသော်လည်းကောင်း၊ ယဒိ–ထိုမြို့၊ ရဟောဝါ–မျက်ကွယ်ဌသော်လည်းကောင်း၊ ကရေ–ပြု၏၊ (တံပါပံ–ကို၊) ဒုက္ကဋန္တိ–ဒုက္ကဋဟူ၍၊ ပဝေဒေန္တိ (ယထာ)–ပြောဆိုကြကုန်သကဲ့သို့၊ (တထာ, ဣဒမ္ပိ–ဤအမှုသည်လည်း၊ ယေန ကာရဏေန, ပါပံ–မကောင်းမှုတည်း၊) တေန (ကာရဏေန)–ကြောင့်၊ တေ–ဤအမှုကို၊ ဝါ–ဤအမှုကြောင့် သင့်ရောက်အပ်သော အာပတ်ကို၊ ဣတိ–ဤဒုက္ကဋဟူ၍၊ ဝုစ္စတိ။]

ပန–ကား၊ ဣတရံ–ဒုက္ကဋမှတစ်ပါးသောထုလ္လစ္စယသည်၊ အစ္စယသ–အပြစ်၏၊ ထူလတ္တာ–ရန့်ရင်းကြမ်းတမ်းသည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ **ထုလ္လစ္စယံ**–ထုလ္လစ္စယမည်၏၊

ဝုတ္တဿေတံ။ ။ ပရိဝါပါဠိတော်တည်း၊ အပရဒ္ဓံ ဝိရဒ္ဓံ ခလိတံ ဝုပုဒ်သည် ဒုက္ကဋ်၏ အနက်ကိုပြသော ပရိယာယ်ပုဒ်များတည်း၊ ယထာ သတ္တာရာ ဝုတ္တံ, ဧဝံ အကတတ္တာ အပရဒ္ဓံ= ဘုရားရှင်ဟောတော်မူထားသည့်အတိုင်း မပြုအပ်သည်ကို "အပရဒ္ဓ– ပြစ်မှားအပ်– အပြုမှားအပ်" ဟု ဆို၏၊ ကုသလံ ဝိရဇ္ဈိတွာ ပဝတ္တတ္တာ ဝိရဒ္ဓံ= ကုသိုလ်ကိစ္စကို ချွတ်ယွင်းစေ၍ ဖြစ်သည်ကို "ဝိရဒ္ဓ–ချွတ်ယွင်း" ဟုဆို၏၊ အရိယဝံသ(ဝတ္တ) ပဋိပဒံ အနာရုဠ္ဌတ္တာ ခလိတံ= အရိယာနွယ်ဖြစ်သော အကျင့်လမ်းသို့ မတက်နိုင်ဘဲ ချော်သည်ကို "ခလိတ– ချော်" ဟု ဆိုသည်၊ ယံ မနုဿော ကရေ ပါပံ– စသည်ကား ဥပမာ စကားတည်း၊ ထို့ကြောင့် "ယထာ" စသည်ထည့်၍ ဋီကာဖွင့်သည့်အတိုင်း အနက်ပေးထားသည်။

ထူလတ္တာ အစ္စယဿ။ ။ ယခုစာအုပ်များ၌ "ထူလတ္တာ အစ္စယတ္တာစ" ဟုရှိ၏၊ [ထူလတ္တာ– ကြောင့်လည်းကောင်း၊ အစ္စယတ္တာစ– အပြစ်၏ အဖြစ်ကြောင့် လည်းကောင်း" ဟုပေး။] ပရိဝါပါဠိတော် ဂါထာ သင်္ကေတအဖွင့် အဋ္ဌကထာ၌ "ထူလတ္တာ အစ္စယဿ ဧတံ ထုလ္လစ္စယန္တိ ဝုစ္စတိတိ အတ္ထော" ဟု ရှိ၏၊ ထိုသို့ရှိမှလည်း အစ္စယနှင့် ထူလတို့ အရတူ ကမ္မဓာရည်း ဖြစ်ကြောင်း သိသာ၏၊ ထို့ကြောင့် ဤ၌လည်း "ထူလတ္တာ အစ္စယဿ" ဟုသာ ရှိသင့်သည်၊ ထူလအစ္စယ– ဟူသည် ဒေသနာ ပြောရကြားရသော အပြစ်တို့တွင် ဤအပြစ်၏ အရန့်ရင်း အကြမ်းတမ်းဆုံး ဖြစ်ခြင်းတည်း၊ ထို့ကြောင့် "ဒေသေတဗ္ဗေသု, ဟိ" စသည်ဖြင့် ဒဠ္ဌိဝါဂျကို ဆက်ပြသည်။ [ပါတိမောက္ခပဒတ္ထ ဌ၌ကား "ထူလ အစ္စယ(အပရာဓေ) ဧတဿာတိ ထုလ္လစ္စယံ" ဟု ဗဟုဗ္ဗီဟိပြု၍ ထူလ သဒ္ဒါလည်း ("အဏုထူလာနိ" ကဲ့သို့) မဟန္တ ဝါစကဟု ဆိုသတတ်။]

စ–ဆက်၊ သမ္မရာယေစ–တမလွန် ဘဝ၌လည်း၊ ဒုဂ္ဂတိ–မကောင်းသောဂတိသည်၊ (ဟောတိ)၊ [ဤကား ပုံစံပါဠိတစ်ရပ်၊] တံ–ထိုမကောင်းမှုသည်၊ ကဋ္ဌကပွလဲ–ခါးစပ်သော အကျိုးရှိသည်၊ ဟောတိ, ဣတိအာဒီသုဝိယ–ပါဠိရပ်တို့ကဲ့သို့၊ ဧတ္ထ–ဤထူလစ္စယပုဒ်၌၊ သံယောဂဘာဝေါ–သံယုဂ်၏အဖြစ်ကို၊ ဝေဒိတဗ္ဗော၊ ဟိ– မှန်၊ (ထူလအစ္စယ–ဟူသောအနက်သည် မှန်၏၊) ဧကဿ–တစ်ပါးသောရဟန်း၏၊ သန္ဓိ ကေ–အထံ၌၊ ဒေသေတဗ္ဗေသု–ဒေသနာပြောထိုက်ကုန်သော၊ အစ္စယေသု–အပြစ်တို့တွင်၊ တေန–ထိုအပြစ်နှင့်၊ သမော–တူသော၊ ထူလော–ရှန့်ရင်းသော၊ အစ္စယော–သည်၊ နတ္ထိ၊ တဿ–ကြောင့်၊ ထူလတ္တာ အစ္စယဿ ထုလ္လစ္စယန္တိ–ဟူ၍၊ (မယာ) ဝုတ္တံ၊ စ–သာဓကကား၊ ထုလ္လစ္စယန္တိ ယံ ဝုတ္တံ၊ ပေ၊ မတေနေတံ ဣတိ ဝုစ္စတိတိ–ဟူသော၊ ဧတံ–ကို၊ (ပရိဝါရေ သံဂီတိကာရေဟိ) ဝုတ္တံ၊ [ယံ (အာပတ္တိဇာတံ)–ကို၊ ထုလ္လစ္စယန္တိ–ဟူ၍၊ ဝုတ္တံ–ပြီ၊ တံ (အာပတ္တိဇာတံ) ယထာတထံ သုဏောဟိ၊ ဧကဿ–ရဟန်းတစ်ပါး၏၊ မူလေ–အထံ၌၊ ယော–အကြင်ရဟန်းသည်၊ ဒေသေတိ–ဒေသနာပြော၏၊ ယော စ–အကြင်ရဟန်းသည်လည်း၊ တံ–ထိုဒေသနာကို၊ ပဋိဂ္ဂဏှာတိ–လက်ခံ၏၊ (တေသံ–ထိုဒေသနာပြော, ဒေသနာခံ ရဟန်းတို့၏၊) တေန–ထိုအပြစ်နှင့်၊ သမော–သော၊ အစ္စယော–သည်၊ နတ္ထိ၊ တေန– ကြောင့်၊ တေ–ဤအပြစ်ကို၊ ဝါ–ဤအပြစ်ကြောင့် သင့်ရောက်အပ်သော အာပတ်ကို၊ ဣတိ–ဤ ထုလ္လစ္စယဟူ၍၊ ဝုစ္စတိ။]

(ရှေ့) စ–ဆက်၊ [ပြတ်ပြီးစကားကိုပြန်ဆက်၊] ဖန္ဒာပေန္တ သ–လှုပ်စေသောရဟန်း၏၊ ပေ၊ ထုလ္လစ္စယံ(ဟောတိ)၊ စ–ဆက်၊ ဖန္ဒာပေတွာပိ–ပြီး၍လည်း၊ လဒ္ဓိဝမ္မံ–သို့၊ သြက္ကမန္တော–သော်၊ ပေ၊ မုစ္စတိ၊ ["သြက္ကန္တော"ဟု အတိတ်ဟော တပစ္စည်းဖြင့် ရှိသည်ကား မကောင်း၊ "သြက္ကမန္တော"ဟု ပစ္စုပ္ပန်ဟော အနာဂတပစ္စည်းဖြင့်ရှိမှ ကောင်းသည်၊"လဒ္ဓိဝမ္မော သြက္ကမတိ"စသည်ထောက်။] စ–ဆက်၊ သဟပယောဂတော–မှ၊

သမ္မရာယေ၊ ပေ၊ ဝေဒိတဗ္ဗော။ ။ ထူလောစ+သော+ အစ္စယောစာတိ "ထူလစ္စယော"ဟု ဖြစ်သင့်လျက် "ထုလ္လစ္စယ"ရပ်ပြီးရပုံကို အခြားပုဒ်များဖြင့် ထင်ရှားပြသောစကားတည်း၊ ဒုဂ္ဂတိပုဒ်၌ "ဒု+ဂတိ"မှ ဒွေးဘော်လာ၍ "ဒုဂ္ဂတိ"ဖြစ်ရသကဲ့သို့လည်းကောင်း, "ကဋ္ဌက+ဖလ"၌လည်း(ပ်)ဒွေးဘော်လာ၍ "ကဋ္ဌကပွလ" ဖြစ်ရသကဲ့သို့လည်းကောင်း, ထို့အတူ ထူလစ္စယဝယ်(လ်)ဒွေးဘော်လာ၍လည်းကောင်း, "သံယောဂေ ပရေ ရဿတ္တံ"နှင့်အညီ သံယုဂ်နှောင်းရာ၌ ထူကို ရဿပြု၍လည်းကောင်း "ထုလ္လစ္စယ"ဟုလျှသံယုဂ်ဖြစ်ရပုံကို သိပါ–ဟူလို။ [သံယုဂ်နှောင်းရာဝယ် ရဿပြုရမြဲဖြစ်သောကြောင့် ရဿအဖြစ်ကို အထူးမဆိုတော့ဘဲ"သံယောဂဘာဝေါ"ဟုသာဆိုသည်။]

ပဋ္ဌာယေဝ-သံဃလျှင်၊ [ဧဝဖြင့် ပုဗ္ဗပယောဂကိုကန့်။] ဧတ္ထ- ဤအာပတ်တို့တွင်၊ ပုရိမာ ပုရိမာ- ရှေးရှေးဥပဒ်ဖြစ်သော၊ အာပတ္တိ- သည်၊ ပဋိပ္ပဿမ္ဘတိ၊ ပန- ကား၊ သဟပယောဂ-ကို၊ အကတ္တာ-၍၊ လဒ္ဓိခမ္မံ-သို့၊ သြက္ကမန္တေန-သက်ရောက်သော ရဟန်းသည်၊ (ဒေသေတဗ္ဗာဒ်ပ ပဓာနစပ်၍, အာပန္နာဒ်ပ အပဓာနစပ်ပါ။) ပုဗ္ဗပယောဂေ-ဒ်၊ ယာ ဒုက္ကဋ ပါစိတ္တိယော-တို့သို့၊ အာပန္နာ-ရောက်အပ်ကုန်ပြီ၊ သဗ္ဗာ-ကုန်သော၊ တာ-ထို ဒုက္ကဋ် ပါစိတ်တို့ကို၊ ဒေသေတဗ္ဗာ- စ-ဆက်၊ သဟပယောဂေ-ဒ်၊ တတ္ထဇာတကစ္ဆေဒနေ- ထို ဘဏ္ဍာအိုးပေါ်ဒ် ပေါက်သော မြက်စသည်ကို ဖြတ်ခြင်းကြောင့်၊ ဗဟုကာနိပိ-များစွာလည်း ဖြစ်ကုန်သော၊ ဒုက္ကဋာနိ-တို့သည်၊ ပံသုခဏနံ-မြေတူးခြင်းသို့၊ ပတ္တာ-ရောက်၍၊ ဝါ-သော်၊ ပဋိပ္ပဿမ္ဘန္တိ၊ ဧကံ-သော၊ ခဏနဒုက္ကဋမေဝ- ခဏနဒုက္ကဋ်သည်သာ၊ ဟောတိ၊ ခဏနေ- မြေတူးခြင်းဒ်၊ ဝါ-ကြောင့်၊ ဗဟုကာနိပိ - များစွာလည်း ဖြစ်ကုန်သော ဒုက္ကဋ် အာပတ်တို့သည်၊ ဝိယူဟနံ-မြေယက်ခြင်းသို့၊ (မြေကို ဘေးနားဒ်ပ ယက်၍ပုံခြင်းသို့၊) ပတ္တာ ပဋိပ္ပဿမ္ဘန္တိ၊ ဝိယူဟနေ-ဒ်၊ ဝါ- ကြောင့်၊ ဗဟုကာနိပိ-တို့သည်လည်း၊ ဥဒ္ဓရဏံ-မြေကို ထုတ်ဆယ်ခြင်းသို့၊ (ပတ္တာ ပဋိပ္ပဿမ္ဘန္တိ၊) ဥဒ္ဓရဏေ-ဒ်၊ ဝါ-ကြောင့်၊ ဗဟုကာနိပိ-တို့သည်၊ အာမသနံ-အိုးကို သုံးသပ်ခြင်းသို့၊ (ပတ္တာ ပဋိပ္ပဿမ္ဘန္တိ၊) အာမသနေ-ဒ်၊ ဝါ-ကြောင့်၊ ဗဟုကာနိပိ- တို့သည်၊ ဖန္ဒာပနံ-အိုးကို လှုပ်စေခြင်းသို့၊ ပတ္တာ ပဋိပ္ပဿမ္ဘန္တိ။

စ-ဆက်၊ ပံသုခဏနာဒီသု-တို့ဒ်၊ လဒ္ဓိခမ္မေ-သည်၊ ဥပဂန္တေ-သော်၊ ဗဟုကာပိ-ကုန်သော၊ အာပတ္တိယော-တို့သည်၊ ဟောန္တု-ဖြစ်ပစေကုန်၊ ဧကမေဝ-တစ်ခုသော အာပတ်ကိုသာ၊ ဒေသေတ္တာ မုစ္စတိ၊ ဣတိ-သို့၊ **ကုရုန္ဒကထာယံ-**ဒ်၊ ဝုတ္တံ၊ စ-ဆက်-သော ပုရိမာပတ္တိ ပဋိပ္ပဿဒ္ဓိ နာမ-ဤရှေးအာပတ်၏ ငြိမ်းခြင်းမည်သည်ကို၊ (ဂဟေတဗ္ဗာဒ်စပ်၊) ဥတ္တိယာ ဒုက္ကဋ်၊ ပေ၊ ပဋိပ္ပဿမ္ဘန္တီတိ-ဟူ၍၊ [တတိယကမ္မဝါစာ အဆုံးဒ် ဒုက္ကဋ် ထုလ္လစ္စဉ်းတို့ ငြိမ်းကြသည်-ဟူ၍၊] ဧဝံ-သို့၊ အနုသာဝနာသုယေဝ-ကမ္မဝါစာတို့ဒ်သာ၊ သုတ္တေ-ပါဠိတော်ဒ်၊ အာဂတာ-၏၊ ဣဒ ပန (ဒုတိယပါရာဇိကေ)-ဤ ဒုတိယ ပါရာဇိကဒ်ကား၊ အဋ္ဌကထာစရိယပွမာဏေန-အဋ္ဌကထာ ဆရာတို့၏ ပမာဏအားဖြင့်၊ ဂဟေတဗ္ဗာ၊ ဣတိ-ဤသို့မှတ်အပ်၏၊ **ဌာနာ၊ ပေ၊ ပါရာဇိကသာတိ**-ကား၊ ပန-ကား၊ ယော-အကြင်ရဟန်းသည်၊ ပေ၊ ကေသဂ္ဂမတ္တမ္ပိ-တစ်ဆံဖျားမျှကိုလည်း၊ စာ၀ေတိ၊ ပါရာဇိကမေ၀ အာပဇ္ဇတိ ဣတိ အတ္ထော။

စ–ဆက်၊ ဇတ္ထ–ဤ ဌာနာ စာဝေတိ၊ အာပတ္တိ ပါရာဇိကသ ဟူသောပါဠိ၌၊ ဌာနာ–တည်ရာအရပ်မှ၊ စာဝနံ–ရွှေ့စေခြင်းကို၊ ဆဟိ–ကုန်သော၊ အာကာရေဟိ–တို့ဖြင့်၊ ဝေဒိတဗ္ဗံ၊ ကထံ–အဘယ်သို့ သိထိုက်သနည်း၊ ကုမ္ဘံ–ကို၊ မုခဝဋ္ဋိယံ–နှုတ်ခမ်းရစ်၌၊ ဂဟေတွာ–၍၊ အတ္တနော–မိမိ၏(ဘက်သို့)၊ အဘိမုခံ–ရှေးရှု၊ အာကဗုန္ဓော–ဆွဲငင်လသော်၊ ဝါ–ဆွဲငင်သော ရဟန်းသည်၊ ဣမိနာ အန္တေန–ဤဘက်အစွန်သည်၊ ဖုဋ္ဌောကာသံ–ထိအပ်သောအရပ်ကို၊ ကေသဂ္ဂမတ္တံပိ–ကိုလည်း၊ ပါရိမန္တေန–ထိုဘက်အစွန်သည်၊ (အတိက္ကာမေတိ၌ ကမုဓာတ်၏ကတ္တား၊) ဝါ–ကို၊ (ကာရိတ်ကံ၊) အတိက္ကာမေတိ–အံ့၊ ပါရာဇိကံ(ဟောတိ၊) တတ္ထေဝ–ထိုနှုတ်ခမ်းရစ်၌ပင်၊ ဂဟေတွာ, ပရတော–ထိုဘက်သို့၊ ပေလ္လန္တော–တွန်းလသော်၊ ဝါ–တွန်းသောရဟန်းသည်၊ ပါရိမန္တေန–ထိုဘက်အစွန်သည်၊ ဖုဋ္ဌောကာသံ ကေသဂ္ဂမတ္တံပိ, ဣမိနာ အန္တေန–ဤဘက်အစွန်သည်၊ ဝါ–ကို၊ အတိက္ကာမေတိ ပါရာဇိကံ (ဟောတိ)၊ ဝါမတောဝါ–လက်ဝဲဘက်သို့သော်လည်းကောင်း၊ ဒက္ခိဏတောဝါ–လက်ယာဘက်သို့သော်လည်းကောင်း၊ အပနာမေန္တော–ဖဲ၍ ညွှတ်စေလသော်၊ ဝါ–ဖယ်သောရဟန်းသည်၊ ဝါမန္တေန–လက်ဝဲဘက်အစွန်သည်၊ ပေ၊ ဒက္ခိဏန္တေန–လက်ယာဘက်အစွန်သည်၊ ဝါ–ကို၊ အတိက္ကာမေတိ ပါရာဇိကံ (ဟောတိ)၊ ဒက္ခိဏန္တေန ဝါ–သည်မူလည်း၊ ပေ၊ ဝါမန္တေန– သည်၊ ဝါ–ကို၊ အတိက္ကာမေတိ ပါရာဇိကံ (ဟောတိ)၊ ဥဒ္ဓံ–အထက်သို့၊ ဥက္ခိပန္တော–မြှောက်လသော်၊ ဝါ–မြှောက်သောရဟန်းသည်၊ ကေသဂ္ဂမတ္တမ္ပိ, ဘူမိတော–မြေမှ၊ မောစေတိ–လွှတ်စေအံ့၊ ပါရာဇိကံ(ဟောတိ)၊ ခဏိတွာ–တူး၍၊ ဟေဋ္ဌတော–အောက်သို့၊ သြသိဒေန္တော–နှစ်စေလသော်၊ ဝါ–နှစ်ချသော ရဟန်းသည်၊ ဗုန္ဒေန–အိုးအရင်းသည်၊ ဝါ–အိုးဖင်သည်၊ ပေ၊ မုခဝဋ္ဋိယာ–နှုတ်ခမ်းရစ်သည်၊ ဝါ–ကို၊ အတိက္ကာမေတိ ပါရာဇိကံ (ဟောတိ) ဣတိ ဧဝံ– သို့၊ ဧကဋ္ဌာနေ– တစ်ခုသောနေရာ၌၊ ဋ္ဌိယာယ– တည်သော၊ ကုမ္ဘိယာ– ၏၊ (ဌာနာ– မှ၊ စာဝနံ– ကို၊ ဆဟိ အာကာရေဟိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။) [ဤသို့ရှေ့ပြန်လှည့်၍စပ်။]

ပန–ကား ကုမ္ဘိမုခဝဋ္ဋိယာ–အိုးနှုတ်ခမ်းရစ်၌၊ ပါသံ–(ကွင်းကို)၊ ကတွာ, လောဟခါဏုံ ဝါ–သံဇုတ်ကိုသော်လည်းကောင်း၊ ခဒိရသာရာဒိခါဏုံ–ရှားနှစ်စသောဇုတ်ကိုသော်လည်းကောင်း၊ ပထဝိယံ–မြေ၌၊ အာကောဋေတွာ–စိုက်နှက်၍၊ တတ္ထ–ထိုဇုတ်ကိုင်၌၊ သန်လိကာယ–သံကြိုးဖြင့်၊ ဗန္ဓိတွာ–ဖွဲ့၍၊ ယဒိ ထပေန္တိ (ဧဝံသတိ)၊ ဧကိဿာ–သော၊ ဒိသာယ–၌၊ ဧကာယ–တစ်ချောင်းသော၊ သန်လိကာယ– သံကြိုးဖြင့်၊ ဗဒ္ဓါယ– ဖွဲ့အပ်သော အိုး၏၊ ဒွေ ၂ ခု ကုန်သော၊ ဌာနာနိ– ဌာနတို့ကို၊ လဗ္ဘန္တိ၊

[ဒ္ဒိသု ဒိသာသု ဒ္ဒိဟိ သခ်ိလိကာဟိ ဗဒ္ဓါယ တိဏာ ဌာနာနိ လဗ္ဘန္တိ၊ တိသု ဒိသာသု တိဟိ သခ်ိလိကာဟိ ဗဒ္ဓါယ စတ္တာရိ ဌာနာနိ ,လဗ္ဘန္တိ"ဟု အဋ္ဌကထာ၌ ပေယျာလ မြှုပ်ထားသည်ကို ဖော်ပေးပါ။] စတူသု-နိ်သော၊ ဒိသာသု-တို့၌၊ စတုဟိ, သခ်ိလိကာဟိ-တို့ဖြင့်၊ ဗဒ္ဓါယ-၏၊ ပဋ္ဌဌာနာနိ လဗ္ဘန္တိ၊ တတ္ထ-ထိုအိုးတို့ တွင်၊ ဧကဂါဝုကေ-တစ်ခုသောဂုတ်၌၊ ဗဒ္ဓကုမ္ဘိယာ-ဖွဲ့အပ်သောအိုး၏၊ ပဌမံ-စွာ၊ ခါဝုကံဝါ-ဂုတ်ကို မူလည်း၊ ဥဒ္ဓရတိ-နုတ်အံ့၊ သခ်ိလိကံဝါ-သံကြိုးကိုမူလည်း၊ ဆိန္ဒတိ-အံ့၊ ထုလ္လစ္စယံ (ဟောတိ)၊ တတော-ထိုမှနောက်၌၊ ကုမ္ဘိ-အိုးကို၊ ယထာ ဝုတ္တနယေန-ဖြင့်၊ [အတ္တနော အဘိမုခံ အာကမုန္ဒော စသောနည်းဖြင့်-ဟူလို၊] ကေသဂ္ဂမတ္တံပိ၊ ပေ၊ အထ-သို့မဟုတ်၊ ပဌမံ ကုမ္ဘိ, ဥဒ္ဓရတိ-ကြွမြောက်အံ့၊ ထုလ္လစ္စယံ(ဟောတိ) တတော-ထိုမှ နောက်၌၊ ပေ၊ တေနုပါယေန-ဤနည်းဖြင့်၊ ဒ္ဒိသု-နိ်သော၊ ခါဝုကေသု-တို့၌ လည်းကောင်း၊ တိသုခါဝုကေသု, စတူသု ခါဝုကေသု, ဗဒ္ဓကုမ္ဘိယာပိ-၏လည်း၊ ပစ္ဆိမေ-နောက်ဆုံး၌ဖြစ်သော၊ ဌာနာစာဝနေ-တည်ရာမှ ရွှေ့စေခြင်း၌၊ ပါရာဇိကံ- ကိုလည်းကောင်း၊ သေသေသု-ပစ္ဆိမဌာနာစာဝနမှ ကြွင်းသော ပယောဂတို့၌၊ ထုလ္လစ္စယံ-ကိုလည်းကောင်း၊ ဝေဒိတဗ္ဗံ။

ခါဝုဂုတ်သည်၊ သစေ နုတ္ထိ(ဧဝံသတိ)၊ သခ်ိလိကာယ-၏၊ အဂ္ဂေ-အဖျား၌၊ ဝလယံ-ကွင်းကို၊ ကတ္တာ, တတ္ထဇာတကေ-ထိုအိုးမြှုပ်ရာအရပ်၌ ပေါက်သော၊ မူလေ-သစ်မြစ်၌၊ ပဝေသိတံ-သွင်းအပ်သည်၊ (သစေ)ဟောတိ၊ (ဧဝံသတိ)၊ ပဌမံ ကုမ္ဘိ, ဥဒ္ဓရိတ္တာ-ကြွမြောက်ပြီး၍၊ ပစ္ဆာ-၌၊ မူလံ-သစ်မြစ်ကို၊ ဆေတ္တာ-ဖြတ်ပြီး၍၊ ဝလယံ-ကို၊ နီဟရတိ-ထုတ်ဆောင်အံ့၊ ပါရာဇိကံ (ဟောတိ)၊ အထ-သို့မဟုတ်၊ မူလံ-ထို၊ အဇ္ဇေတ္တာ-မဖြတ်သေးဘဲ၊ ဝလယံ, ဣတော စိတော စ-ဤမှ ဤမှလည်း၊ သာရေတိ-ရွှေ့စေအံ့၊ ဝါ-ရွှေ့အံ့၊ (အပေါ်မမြောက်ဘဲသစ်မြစ်ကိုပွတ်တိုက်လျက် ရွှေ့အံ့။) ရက္ခိတ-ပါရာဇိကမှစောင့်သေး၏၊ ပုန-သို့မဟုတ်၊ မူလတော-သစ်မြစ်မှ၊ အနီဟရိတ္တာပိ-မထုတ်ယူသေးမူ၍လည်း၊ ဟတ္ထေန-ဖြင့်၊ ဂဟေတ္တာ-ကိုင်၍၊ အာကာသဂတံ-ကောင်းကင်၌ တည်သည်ကို၊ ဝါ-အထက်သို့ မြောက်လာအောင်၊ သစေဂရောတိ၊ (ဧဝံသတိ) ပါရာဇိကံ (ဟောတိ)၊ [ကွင်း (ဂွင်း)မှ မကျွတ်သေးသော်လည်း ကွင်းနှင့် မထိအောင် အနည်းငယ် မြောက်လိုက်သည်ကို "အာကာသဂတံ ဂရောတိ"ဟုဆိုသည်။] အယံ-ဤဆိုအပ်ပြီးကား၊ ဧတ္ထ-ဤအမြစ်ဝယ်တပ်အပ်သော ကွင်းရှိသောအိုး၌၊ ဝိသေသော-တည်း၊ သေသံ-ကြွင်းသောအစီအရင်သည်၊ ဝုတ္တနယမေဝ-သာ[ဂုတ်ဝယ်] ဖွဲ့ချည်အပ်သောအိုး၌ ဆိုအပ်ပြီးသောနည်းအတိုင်းသာ-ဟူလို၊]

ပန–ဆက်၊ ကေစိ–အချို့, အိုးမြှုပ်သူတို့သည်၊ နိမိတ္တတ္ထာယ–အမှတ်အသား အကျိုးငှာ၊ ကုမ္ဘိမတ္ထကေ–အိုး၏အတွင်း၌၊ နိုကြောဓရကွာဒီနိ–ပညောင်ပင် အစရှိသည်တို့ကို၊ ရောပေန္တိ–စိုက်တတ်ကုန်၏၊ မူလာနိ–တို့သည်၊ ကုမ္ဘိ, ဝိနန္ဓိတ္တာ– ဖွဲ့ကြက်၍၊ ဌိတာနိ–ကုန်သည်၊ ဟောန္တိ–ဖြစ်ကုန်အံ့၊ မူလာနိ–တို့ကို၊ ဆိန္ဒိတ္တာ၊ ပေ၊ ဒုက္ကဋ်(ဟောတိ)၊ ဆိန္ဒိတ္တာ–ဖြတ်ပြီး၍၊ သြကာသံ–ထုတ်ယူနိုင်လောက်သော အရပ် ကို၊ ကတ္တာ၊ ပေ၊ ပါရာဇိကံ(ဟောတိ)၊ မူလာနိ–တို့ကို၊ ဆိန္ဒတောဝ–ဖြတ်စဉ်ကပင်၊ လုဋ္ဌိတ္တာ–လိမ့်၍၊ ကုမ္ဘိ, နိန္နဋ္ဌာနံ–နိမ့်သော အရပ်သို့၊ ဂတာ–ရောက်သွားသည်၊ (သစေ ဟောတိ၊ ဒေဝသတိ) တာဝ ရက္ခိတိ–ပါရာဇိကမှ စောင့်သေး၏၊ ဂတဋ္ဌာနတော–ရောက်အပ်သော အရပ်မှ၊ ဥဒ္ဓရတိ၊ ပါရာဇိကံ (ဟောတိ)၊ မူလေသု–အမြစ်တို့ကို၊ ဆိန္နေသု–ဖြတ်အပ်ကုန်ပြီးသော်၊ ဧကမူလမတ္တေန– တစ်ခုသော အမြစ်မျှဖြင့်၊ ကုမ္ဘိ သစေ တိဋ္ဌတိ၊ သော စ–ထို ရဟန်းသည်လည်း၊ တံ–ထိုအမြစ်ကို၊ ဣမသ္မိं မူလေ–သည်၊ ဆိန္နေ–ပြတ်လသော်၊ ပတိဋ္ဌတိ–လိမ့်ကျတော့လတ္တံ့၊ ဣတိ–ဤသို့ သိ၍၊ ဝါ–ဤသို့သိလျက်၊ ဆိန္နတိ–အံ့၊ ဆိန္နမတ္တေ–ဖြတ်အပ်ပြီးကာမျှ ဖြစ်လသော်၊ ဝါ–ပြတ်ပြီးကာမျှ ဖြစ်လသော်၊ ပါရာဇိကံ (ဟောတိ)။

ပန–ဆက်၊ ဧကမူလေနေဝ–တစ်ခုသော အမြစ်ဖြင့်သာလျှင်၊ ပါသေ–ကျောက်ငွင်းခဲ၌၊ ဗဒ္ဓသူကရောဝိယ–ဖွဲ့မိသော ဝက်သည်ကဲ့သို့၊ ဌိတာ, သစေဟောတိ, အည်–သော၊ ကိဉ္စိ–သော၊ လဂ္ဂနကံ–ဆွဲချိတ်ကြောင်း ဝတ္ထုသည်၊ နတ္ထိ–မရှိအံ့၊ တသ္မိं ပိမူလေ–ကိုလည်း၊ ဆိန္နမတ္တေ–ဖြတ်အပ်ပြီးကာမျှ ဖြစ်လသော်၊ ပါရာဇိကံ (ဟောတိ)၊ ကုမ္ဘိမတ္ထကေ, မဟာပါသာဏော – ကြီးစွာသော ကျောက်ခဲသည်၊ ထပိတော–တင်ထားအပ်သည်၊ သစေ ဟောတိ၊ (ဒေဝသတိ)၊ တံ–ထို ကျောက်ခဲကို၊ ဒဏ္ဍေန–တုတ်ဖြင့်၊ ဝါ–ကုတ်ဖြင့်၊ ဥက္ခိပိတ္တာ–မြှောက်ကော်၍၊ အပနေတုကာမော–ဖယ်ရှားလိုသည်၊ (ဟုတ္တာ)၊ ကုမ္ဘိမတ္ထကေ၊ ပေ၊ တဿ–ထိုအိုး၏၊ သမီပေ–၌၊ ဓေတက်–ပေါက်သောသစ်ပင်ကို၊ ဆေတ္တာ–၍၊ အာဟရတိ–အံ့၊ အတတ္ထာတကတ္တာ–တတ္ထာတက မဟုတ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ ဝါ–ထိုအိုးပေါ်၌ပေါက်သော သစ်ပင် မဟုတ်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ တံ–ထိုသစ်ပင်ကို၊ ဆိန္နတော–ဖြတ်သောရဟန်း၏၊ ပါစိတ္တိယံ (ဟောတိ)။

အတ္ထနော ဘာဇနတ္ထိ–ကား၊ ပန–ကား၊ ကုမ္ဘိ–ကို၊ ဥဒ္ဓရိတုံဌာ၊ အသက္ကောန္တော–သည်၊ (ဟုတ္တာ) ကုမ္ဘိကတဘာဏ္ဍဂ္ဃာဏတ္ထံ–အိုးပ်ပ်သည်သောဘဏ္ဍာကို ယူခြင်းအကျိုးငှာ၊

အတ္တနော, ဘာဇနံ-ကို၊ ပဝေသေတွာ-သွင်း၍၊ အန္တောဂုမ္ဗိယံ- အိုးအတွင်း၌၊ ပဋ္ဌမာသကံ ဝါ-ငါးပဲကိုသော်လည်းကောင်း၊ အတိရေက ပဋ္ဌမာသကံ ဝါ-ငါးပဲထက် ပိုလွန်သော အသပြာကိုသော်လည်းကောင်း၊ အဂ္ဃနကံ-ထိုက်တန်သော ဘဏ္ဍာကို၊ ပေ၊ စ-ဆက်၊ ဇတ္ထု-ဤ ထေယျစိတ္တော အာမသတိ အာပတ္တိဒုက္ကဋသာ ဟူသောပါဠိ၌၊ ပရိစ္ဆေဒေါ-ပဋ္ဌမာသကဟူသော အပိုင်းအခြားကို၊ ပါရာဇိက နိယ မနတ္ထံ-ပါရာဇိကကို မှတ်သားခြင်းအကျိုးငှာ၊ (အာစရိယေဟိ) ဝုတ္တော၊ ပန-စင်စစ် ကား၊ ထေယျစိတ္တေန-ဖြင့်၊ ဥုနပဋ္ဌမာသကမ္မိ-ငါးပဲအောက် ယုတ်လျော့သော ဘဏ္ဍာကိုလည်း၊ အာမသန္တော-သုံးသပ်သော ရဟန်းသည်၊ ဒုက္ကဋံ အာပဇ္ဇတိယေဝ။

ဖန္ဒာပေတိတိ ဇတ္ထု-ပါ၌၊ (အတ္ထော ဇဝံ ဝေဒိတဗ္ဗော)၊ ယာဝ-လောက်၊ ဧကာဗဒ္ဓံ-တစ်စပ်တည်းဖွဲ့အပ်သည်ကို၊ ကတ္တာ၊ ပေ၊ တာဝ-လောက်၊ ဖန္ဒာပေတိ တိ-ဖန္ဒာပေတိဟူ၍၊ ဝုစ္စတိ၊ အပိစ-သည်သာ မကသေး၊ ဣတောစိတော စ-လည်း၊ အပဗ္ဗုဟန္တောပိ-ရက်သော ရဟန်းသည်လည်း၊ [ဟေဋ္ဌာ ဌိတံဂဏ္ဌိသာမိတိ ဟတ္ထေန ဌိမာ ကရောန္တော = အောက်ကဘဏ္ဍာကို ယူအံ့ဟုကြံ၍ အထက်ပိုင်းကို ဟိုဘက်ရက် ဒီဘက်ရက်၍ ခွဲခြားသူ၊] ဖန္ဒာပေတိယေဝ-ဖန္ဒာပေတိ မည်သည်သာ၊ သော-ထိုလူပ်စေသော ရဟန်းသည်၊ ထုလ္လစ္စယံ အာပဇ္ဇတိ၊ ပန-ဆက်၊ ယဒါ-၌၊ ဧကာဗဒ္ဓဘာဝေါ-တစ်စပ်တည်းဖွဲ့အပ်သည်၏ အဖြစ်သည်၊ ဆိန္နော-ပြတ်ပြီ၊ ကုမ္ဘိဂတံ-အိုး၌တည်သောဘဏ္ဍာသည်၊ ကုမ္ဘိယမေဝ-၌သာလျှင်၊ (ဟောတိ)၊ ဘာဇနေဂတမ္မိ-ခွက်၌ရောက်သော ဘဏ္ဍာသည်လည်း၊ ဘာဇနေယေဝ ဟောတိ၊ [ဧကာဗဒ္ဓဘာဝေါ ဆိန္နောကိုပင် ကုမ္ဘိဂတံ စသည်ဖြင့် ထပ်၍ဖွင့်သည်။] တဒါ-၌၊ ပေ၊ ဟောတိ၊ စ-ဆက်၊ ဇဝံ-ဤသို့ မိမိခွက်၌ရောက်သည်ကို၊ ကတ္တာ, ဘာဇနေ-ကို၊ ကုမ္ဘိတော- မှ၊ အနီဟတေပိ-မဆောင်အပ်သေးသော်လည်း၊ ပါရာဇိကံ အာပဇ္ဇတိ။

မုဋ္ဌိ ဝါ ဆိန္နတိတိ ဇတ္ထု-၌၊ (အတ္ထော ဇဝံ ဝေဒိတဗ္ဗော)၊ ယထာ-အကြင် အခြင်းအရာအားဖြင့် လက်ဆုပ်ကိုပြုလသော်၊ အဂ္ဂုလန္တရေဟိ-လက်ချောင်း အကြားတို့မှ၊ နိက္ခန္တကဟာပဏာ- တို့သည်၊ ကုမ္ဘိဂတေ- အိုး၌တည်ကုန်သော၊ ကဟာပဏော-အသပြာတို့ကို၊ နိ သမ္ဘဝန္တိ- မထိကြကုန်၊ ဇဝံ-ဤသို့ အသပြာချင်း မထိနိုင် လေဟက်အောင်သော အခြင်းအရာအားဖြင့်၊ မုဋ္ဌိ- လက်ဆုပ်ကို၊ ကရောန္တော - ပြုသောရဟန်းသည်၊ မုဋ္ဌိ ဆိန္နတိ နာမ- မုဋ္ဌိ ဆိန္နတိမည်၏၊ သောပိ- ထို ရဟန်းသည်လည်း၊ ပါရာဇိကံ အာပဇ္ဇတိ။

သုတ္တာရုဠ္ဟန္တိ-ကား၊ သုတ္တေ-ချည်၌၊ အာရုဠ္ဠ-တက်ရောက်သော၊ (ဘဏ္ဍံ-ကို၊) တေ-ဤ သုတ္တာရုဠ္ဠ ဟူသောအမည်သည်၊ သုတ္တေန-ဖြင့်၊ အာဝုတသဟပိ-သီကုံးအပ်သော ရွှေ ငွေ၏လည်းကောင်း၊ သုတ္တမယသဟပိ-ချည်ဖြင့် ပြုအပ်သော ဘဏ္ဍာ၏လည်းကောင်း၊ အဓိဝုစနံ-တည်း၊ ဟိ-မှန်၊ ပါမဿိဒိနိ-ဆောက်လုံးပုံ သဏ္ဌာန်ရှိသော ဘဏ္ဍာအစရှိသည်တို့သည်၊ သောဝဏ္ဏမယာနိပိ-ရွှေဖြင့်ပြုအပ်သော ဘဏ္ဍာတို့သည်လည်း၊ ဟောန္တိ-ရှိကုန်၏၊ ရူပိယ မယာနိပိ (ဟောန္တိ)၊ မုတ္တာဝလိ အာဒယောပိ-ပုလဲသွယ် အစရှိကုန်သော ဘဏ္ဍာတို့သည်လည်း၊ ဧတ္ထေဝ-ဤ သုတ္တာရုဠ္ဠဘဏ္ဍာ၌ပင်၊ သင်္ဂဟံ-သိမ်းယူအပ်ကုန်သည်၏အဖြစ်သို့၊ ဂတာ-နှင်၏၊ သီသဝေဌနပဋော-ဦးခေါင်းကို ရစ်ပတ်ကြောင်းအဝတ်ကို၊ ဝါ-ခေါင်းပေါင်းပဝါကို၊ **ဝေဌနန္တိ** ဝုစ္စတိ၊ ဧတေသု-ဤပါမင်္ဂ အစရှိသည်တို့တွင်၊ ယံ ကိဉ္စိ-အမှတ်မထား တစ်ပါးပါးသော ဘဏ္ဍာကို၊ ပေ၊ ပါမင်္ဂဒိနိ-တို့ကို၊ ကောဋိယံ-အဖျားဌ၌၊ ဂဟေတ္တာ-ကိုင်၍၊ အာကာသဋ္ဌ-ကောင်းကင်ဌတည်သည်ကို၊ အကရောန္တော-မပြုဘဲ၊ [အိုးမှ အားလုံးလွတ်မသွားစေဘဲ-ဟူလို။] ဥစ္စာရေသိ-အထက်သို့မြှောက်အံ့၊ ထုလ္လစ္ဆယံ (ဟောတိ)။

ယံသန္တော နိဟရတိတိ ဧတ္ထ-ဌ၌၊ (ဂုဏ္ဍတ္ထဲ)၊ ပန (ဥဒ္ဓရိတ္တာ ဒသေမိ)၊ ပရိ ပုဏ္ဏာယ-သော၊ ကုမ္ဘိယာ-၏၊ ဥပရိ-ဌ၌၊ သမတိတ္ထိက်-အနားရစ်နှင့် အညီအမျှပြည့် သည်ကို၊ (ကုံမ္ဘီ-ပိုသည်၊) ကတ္တာ, ထပိတံ-ထားအပ်သော ဘဏ္ဍာကိုသော်လည်း ကောင်း၊ (နိဟရတော ဌ်စပ်။) ဧကံ-သော၊ ကောဋိံ-အစွန်ကို၊ ဗုန္ဓေ-အိုး၏အတွင်း အရင်းဌ၌၊ ဧကံ-သော၊ ကောဋိံ-ကို၊ မုခဝဋ္ဋိယံ-နှုတ်ခမ်းရစ်ဌ၌၊ ကတ္တာ, ထပိတံဝါ-ကိုသော်လည်းကောင်း၊ ယံသန္တ သ-ပွတ်တိုက်လျက်၊ နိဟရတော-ထုတ်ဆောင်သော ရဟန်း၏၊ ထုလ္လစ္ဆယံ(ဟောတိ)၊ ကုမ္ဘိမုခါ-အိုးမျက်နှာဝမှ၊ မောစေန္တ သ-၏၊ ပါရာ ဒိကံ (ဟောတိ)၊ ပန-ဆက်၊ ယံ-အကြင်ဘဏ္ဍာကို၊ ဥပမုကုမ္ဘိယံဝါ-ထက်ဝက်ပြည့် သော အိုးဌ၌သော်လည်းကောင်း၊ ရိတ္တကုမ္ဘိယံဝါ-အချည်းနှီးသော အိုးဌ၌သော်လည်း ကောင်း၊ ထပိတံ၊ တသ-ထိုဘဏ္ဍာ၏၊ အတ္တနော-၏၊ ဗုဇ္ဈောကာသောဝ-ထိအပ် သော အရပ်သည်သာ၊ ဌာနံ-တည်ရာတည်း၊ သကလာ-သော၊ ကုမ္ဘိ-သည်၊ (ဌာနံ)၊ န-မဟုတ်၊ တသ္မာ, တံ-ထိုဘဏ္ဍာကို၊ ယံသန္တ သဟပိ-ပွတ်တိုက်လျက်လည်း၊ နိဟရတော-၏၊ ပတိဋ္ဌိတောကာသတော-တည်ရာအရပ်မှ၊ ကေသဂ္ဂမတ္တေ-သည်၊ မတ္တေ-သော်၊ ပါရာဒိကမေဝ (ဟောတိ)၊ ပန-ဆက်၊ ပရိပုဏ္ဏာယဝါ-ပြည့်သည် မူလည်းဖြစ်သော၊ ဥဒ္ဓရာယ ဝါ- ယုတ်လျော့သည်မူလည်းဖြစ်သော၊ ကုမ္ဘိယာ- မှ၊

ဥဇုကမေဝ–ဖြောင့်ဖြောင့်သာလျှင်၊ ဝါ–တည့်တည့်သာလျှင်၊ ဥဒ္ဓရန္တ သ–ထုတ်ဆောင်သောရဟန်း၏၊ ဟေဋ္ဌိမကောဋိယာ–၏၊ ပတိဋ္ဌိတောကာသာ–မှ၊ မုတ္တမတ္တေဝ–လွတ်ကာမျှဖြစ်သော်သာ၊ ပါရာဇိက်(ဟောတိ)၊ အန္တောကုမ္ဘိယံ–၌၊ ထပိတံ–သော၊ ယံ ကိဉ္စိ– သော၊ ပါရာဇိကပဗဟောနကံ– ပါရာဇိကလောက်သော၊ ဘဏ္ဍံ– ကို၊ သကလကုမ္ဘိယံ–၌၊ စာရေန္တ သ–လှည့်လည်စေသောရဟန်း၏ လည်းကောင်း၊ ပါမဂ်ါဒိ–ဆောက်လုံးအစရှိသော တန်ဆာကို၊ ဃံသိတ္တာ နီဟရန္တ သ စ–၏ လည်းကောင်း၊ ယာဝ–လောက်၊ မုခဝट्ટိ–နှုတ်ခမ်းရစ်ကို၊ နာတိက္ကမတိ–မလွန်သေး၊ တာဝ–ထိုနှုတ်ခမ်းရစ်ကို မလွန်သေးသမျှ၊ ထုလ္လစ္စယမေဝ (ဟောတိ)၊ ဟိ–မှန်၊ တသ–ထိုဘဏ္ဍာ၏၊ သဗ္ဗာပိ–သော၊ ကုမ္ဘိ–သည်၊ ဌာနံ–(ဟောတိ)၊ ဣတိ–သို့၊ **သခေ်ပ မဟာပစ္စရိယာဒီသု**–တို့၌၊ ဝုတ္တံ။

ပန–ဝါဒန္တ ရကား၊ **မဟာအဋ္ဌကထာယံ**–၌၊ ထပိတဌာနမေဝ–ထားအပ်ရာအရပ်သည်သာ၊ ဌာနံ–တည်ရာတည်း၊ သကလာ ကုမ္ဘိ (ဌာနံ) နှ၊ တသ္မာ၊ ဟေ၊ ဝုတ္တံ၊ တံ–ထို မဟာအဋ္ဌကထာစကားသည်၊ ပမာဏ–နှိုင်းယှဉ်ကြောင်းတည်း၊ ဝါ–လိုရင်း ပမာဏတည်း၊ ဣတရံပန–အခြားသော သခေ်ပအဋ္ဌကထာ, မဟာပစ္စရီအဋ္ဌကထာ အစရှိသည်ကို၌လာသော စကားကိုကား၊ (ဝုတ္တံ၌စပ်)၊ အာကာသဂတံ, အကရောန္တ သ–ပ၊ ["ဂရောန္တ သ" ဟု ရှိသည်ကားမကောင်း။] စီဝရဝံသေ–သင်္ကန်းတန်းဝါး၌၊ ထပိတစီဝရ ဝေဌနဂနယေန–ထားအပ်သော သင်္ကန်းရစ်ပတ်နည်းဖြင့်၊ ဝါ–သင်္ကန်းကိုရစ်ပတ်၍ ထားပုံနည်းဖြင့်၊ ဝုတ္တံ။ [သင်္ကန်းတန်း၌ ရစ်ပတ်ထားအပ်သော သင်္ကန်းခွေ၏အတွက် သင်္ကန်းတန်းတစ်ခုလုံးတည်ရာ ဖြစ်ပုံနည်းဖြင့် ဆိုအပ်သည်–ဟူလို။] တံ–ထိုစကားကို၊ နှ ဂဟေတဗ္ဗံ၊ **ဟိ**–မှန်၊ **ဝိနယဝိနိစ္ဆယေ**–သည်၊ **အာဂတေ**–ရောက်လသော်၊ **ဂရုကေ**–လေးသောအရပ်၌၊ **ဌာတဗ္ဗံ**–တည်ရာ၏၊ **သေ**–ဤလေးသောအရာ၌ တည်ရခြင်းသည်၊ **ဝိနယဓမ္မတာ**–ဝိနည်း၏ထုံးစံတည်း၊ ဝါ–ဝိနည်း၌ အလေးပြုသောပုဂ္ဂိုလ် ထုံးစံတည်း၊ အပိစ–ဝိနယဓမ္မတာ ဖြစ်ရုံသာမကသေး၊

ဝိနယဓမ္မတာ။ ။ ဝိနယဂရုကာနံ ဓမ္မတာ။ (ဋီကာ)၊ [ဝိနယဂရုကတာဗျာပ နတ္ထံ ဟိ ဝိနယဂရုကောယေဝေတ္ထ ဝိနယသဒ္ဒေန ဝုတ္တော= ဝိနယဂရုကအဖြစ်ကို ပျံ့နှံ့စေခြင်း အကျိုးငှာ ဝိနယဂရုကပုဂ္ဂိုလ်ကို ဝိနယသဒ္ဒါဖြင့် ဆိုအပ်သည်၊ ဝိနယကရုက ပုဂ္ဂိုလ်အားလုံး နှင့်ဆိုင်အောင် "ဝိနယ ဓမ္မတာ" ဟု ဝိနယသဒ္ဒါကိုဆိုသည်– ဟူလို။]

အပိစ။ ။ သခေ်ပ မဟာပစ္စရိစသော် အဋ္ဌကထာတို့၌ ဆိုအပ်သောစကားသည် ဝိနယထုံးစံနှင့် မညီရုံသာမက, ပါဠိတော်နှင့်လည်း မညီဟု ပြလို၍ "အပိစ" စသည်မိန့်၊ အိုးအတွင်း၌တည်သော ဘဏ္ဍာ၏တည်ရာသည် အိုးတခုလုံးမဟုတ်, တည်နေရာဌာနကလေးမျှသာ

ယထာ-အကြင်အကြောင်းကြောင့်၊ အန္တောကုမ္ဘိယံ-၌၊ ဌိတသ-တည်သော ဘဏ္ဍာ၏၊ သဗ္ဗာ ကုမ္ဘီ ဌာနံ, နု-မဟုတ်၊ ဧတံ-ဤအလုံးစုံသောအိုး၏ တည်ရာ မဟုတ်ကြောင်းကို၊ အတ္တနော၊ ပေ၊ ဆိန္နတီတိ ဝစနတောပိ-ဆိန္နတီဟု ဟောတော် မူအပ်သော စကားတော်ကြောင့်လည်း၊ ဝေဒိတဗ္ဗံ၊ ဣတိ-ဤသို့ မှတ်အပ်၏။

[ပါဠိတော်၌ "သပ္ပိ ဝါ"စသည်ရှိသောကြောင့် ထို သပ္ပိစသည်ကို ဖွင့်ပြလို၍ "သပ္ပိအာဒီသု"စသည်မိန့်။] သပ္ပိအာဒီသု-တို့တွင်၊ ယံ ကိဉ္စိ-အမှတ်မထား တစ်ပါး ပါးသောဝတ္ထုကို၊ ပိဝတောပိ-သောက်သောရဟန်း၏၊ ဧကပယောဂေန-တစ်ကြိမ်တည်း သောပယောဂဖြင့်၊ ဝါ-တစ်ကျိုက်တည်းဖြင့်၊ ပိတမတ္တေ-သောက်အပ်ပြီးကာမျှ ဖြစ်လသော်၊ ပါရာဇိကံ(ဟောတိ)၊ ဣတိ **မဟာအဋ္ဌကထာယံ** ဝုတ္တံ၊ ပန-ဝါဒန္တရကား၊ မဟာပစ္စရိယာဒီသု-တို့၌၊ အယံ ဝိဘာဂေါ-ဤဝေဖန်အပ်သောအထူးကို၊ ဒဿိတော (ကိ)၊ မုခံ-ပါးစပ်ကို၊ အနုပနေတွာ-မဖဲရှားမူ၍၊ ဝါ-မလွဲမူ၍၊ အာကမ္ဘုဏ္ဍ သ-ဆွဲငင်လျက်၊ ဝါ-စုပ်ယူလျက်၊ ပိဝတောပိ-၏၊ ပရဂလဂတံ-လည်မျိုတစ်ဖက်၌ရောက်သော ဝတ္ထုသည်၊ ပါဒံ-တစ်မတ်ကို၊ သစေ နု အဋ္ဌတိ၊ မုခဂတေန-ပါးစပ်၌ရောက်သော ဝတ္ထုနှင့်၊ သဒ္ဓိ'-တကွဖြစ်မှ၊ (ပါဒံ) သစေ အဋ္ဌတိ၊ (ဧဝံသတိ)၊ တာဝ ရကွတိ-ပါရာဇိကမှ စောင့်သေး၏၊ ပန-ကား၊ ကဏ္ဌေန-လည်ချောင်းဖြင့်၊ ပရိစ္ဆိန္နကာလေယေဝ-ပိုင်းဖြတ်အပ်ပြီးရာအခါ၌သာလျှင်၊ ပါရာဇိကံ (ဟောတိ)၊ [ခံတွင်းသို့ မျိုချလိုက်ခြင်းကို ကဏ္ဌေန ပရိစ္ဆိန္န-ဟု ဆိုသည်၊ "မုခဂတံ အဗ္ဘောဟဋကာလေတိ အတ္ထော"-ဝိမတိ။] သြဒ္ဓေဟိ-နှုတ်ခမ်းတို့ဖြင့်၊ ပရိစ္ဆိန္နဋ္ဌာ-လျက်၊ သြဒ္ဓေ-တို့ကို၊ သစေပိ ပိဒဟတိ၊ ပါရာဇိကမေဝ (ဟောတိ)၊ ဥပ္ပလဒဏ္ဍာ ဝေဠုနာဠိ နဠနာဠိအာဒီဟိ-ကြာရိုးဝါးကျည်တောက်, ကျူကျည်တောက် အစရှိသည်တို့ဖြင့်၊ ပိဝန္တ သာပိ-၏လည်း၊ ပရဂလဂတမေဝ-လည်ချောင်းတစ်ဖက်၌ရောက်သော ဝတ္ထုသည်ပင်၊ ပါဒံ-ကို၊ သစေ အဋ္ဌတိ၊ ပါရာဇိကံ (ဟောတိ)၊ မုခဂတေန-ပါးစပ်၌ရောက်သောဝတ္ထုနှင့်၊ သဟ-တကွဖြစ်မှ၊ (ပါဒံ) သစေ အဋ္ဌတိ၊ (ဧဝံသတိ)၊ ပါရာဇိကံ, နတာဝ ဟောတိ-မဖြစ်သေး၊ ဥပ္ပလဒဏ္ဍာဒီဂတေန-ကြာရိုးအစရှိသည်၌တည်သောဝတ္ထုနှင့်၊

ဖြစ်ကြောင်းကို "အတ္တနော ဘာဇနဂတံဝါ ကရောတိ, မုဋ္ဌိ ဝါ ဆိန္နတိ" ဟူသော ပါဠိတော်ထောက်၍လည်း သိနိုင်၏၊ မိမိခွက်ကို အိုးထဲ၌ သွင်းချထားသောကြောင့် လည်းကောင်း၊ လက်ဆုပ်လည်း အိုးထဲ၌ပင် တည်နေသောကြောင့် လည်းကောင်း, အိုးတစ်ခုလုံးတည်ရာဖြစ်လျှင် အတ္တနောဘာဇနဂတ ပြုရုံမျှဖြင့် လည်းကောင်း, မုဋ္ဌိဆိန္နန ပြုရုံမျှဖြင့်လည်းကောင်း ပါရာဇိက မကျနိုင်၊ ယခုသော် ပါရာဇိကကျ၏ ဟု မိန့်တော်မူသောကြောင့် "အိုးတစ်ခုလုံးသည် တည်ရာ မဟုတ်နိုင်"ဟု သိသာသည်-ဟူလို။

သဒ္ဓိ, ဧကာဗဒ္ဓဘာဝ-ကို၊ ကောပေတွာ-ဖျက်၍၊ သြဠေဟိ, ပရိစ္ဆိန္နမတ္တေ-သော်၊ ပါရာဇိကံ(ဟောတိ)၊ ဥပ္ပလဒဏ္ဍာဒိဂတေန-နှင့်၊ သဒ္ဓိ(ပါဒံ) သစေ အဋ္ဌတိ၊ ဥပ္ပလ ဒဏ္ဍာဒီနံ-တို့၏၊ ဗုန္ဒေ-အရင်းကို၊ အဂ္ဂိလိယာပိ-လက်ချောင်းဖြင့်လည်း၊ ပိဟိတ ဓမ္ဘေ-ပိတ်အပ်ပြီးကာမျှဖြစ်လသော်၊ ပါရာဇိကံ(ဟောတိ)၊ပါဒဋ္ဌနကေ-တစ်မတ်တန် သောဝတ္ထုသည်၊ ပရဂလံ-လည်ချောင်းတစ်ဖက်သို့၊ အပ္ပဝိဋ္ဌေ-မဝင်သေးမီ၊ ဥပ္ပလ ဒဏ္ဍာဒီသုစ-တို့၌လည်းကောင်း၊ မုခေစ-၌ လည်းကောင်း၊ အတိရေကပါဒါရဟမ္မိ-တစ်မတ်ထက် အလွန်ထိုက်တန်သော ဝတ္ထုသည်လည်း၊ ဧကာဗဒ္ဓံ-သည်၊ ဟုတ္ဝာ တိဋ္ဌတိ၊ ရက္ခတိယေဝ၊ ဣတိ-သို့၊ (ဣဒယံ ဝိဘာဂေါ ဒဿိတော။) တံသဗ္ဗမ္မိ-ထို အလုံးစုံသော စကားကိုလည်း၊ [သုဒဿိတမေဝ၌ ပဓာနစပ်၊] ဝါ-သည်လည်း၊ (ဘဇတိ၌ အပ္ပဓာနစပ်၊) ယသ္မာ-ကြောင့် အတ္တနော၊ ပေ၊ ဆိန္ဒတိတိ-ဟူသော၊ ဣမံ နယံ-သို့၊ ဘဇတိ-ကပ်ဝင်၏၊ တသ္မာ ဣဒဿိတမေဝ၊ သေ-ဤဆိုအပ်ပြီးကား၊ တာဝ-နာနာဗဒ္ဓမ္မ ရှေးဦးစွာ၊ ဧကာဗဒ္ဓေ-ဣ စ်စပ်တည်းဖွဲ့အပ်သော ဝတ္ထု၌၊ နယောတည်း။

ပန-ကား၊ ဟတ္ထေနဝါ-ဖြင့်သော်လည်း ၊ကောင်း၊ ပတ္တေနဝါ-သော်လည်းကောင်း၊ ထာလကာဒီနာဝါ-သော်လည်းကောင်း၊ကေနုဒ္ဓိ- ဘာဇနေန, ဂဟေတွာ-ခပ်ယူ၍၊ သစေ ပိဝတိ၊ (ဇဝံသတိ)၊ ယမ္မိပယောဂေ-အကြင်ပယောဂ၌၊ ပါဒဋ္ဌနက်-သည်၊ ပ္ပရတိ-၏၊ တမ္မိ-ထိုပယောဂသည်၊ ဂတေ-ရောက်လသော်၊ ပါရာဇိကံ (ဟောတိ)၊ အထ-သို့မဟုတ်၊ ယမ္မိ-အကြင်ထောပတ်အစရှိသည်၌၊ ဧကပယောဂေနေဝ-တစ်ကြိမ် တည်းသော ပယောဂဖြင့်ပင်၊ ဝါ-တကြိမ်တည်း ခပ်ယူခြင်းဖြင့်ပင်၊ ပါဒဋ္ဌနကံ ဂဟေတုံ သက္ကောတိ၊ (တံ) သပ္ပိအာဒိ-သည်၊ မဟဋ္ဌ-သည်၊ ဟောတိ-၏၊ ကေဒ္ဓါ ရေယေဝ-တစ်ကြိမ်တည်း မြှောက်ခြင်း၌ပင်၊ ပါရာဇိကံ (ဟောတိ)၊ ပန-ဆက်၊ ဘာဇနံ-ကို၊ နိမုဇ္ဇာပေတွာ-မြုပ်စေ၍၊ ဂဏ္ဍုပ္ပဒေသ-ခပ်ယူရသောရဟန်း၏၊ ယာဝ-လောက်၊ ဧကာဗဒ္ဓံ-သည်၊ ဟောတိ၊ တာဝ ရက္ခတိ၊ မုခဝဋ္ဋိပရိစ္ဆေဒေနဝါ-နှုတ်ခမ်း ရစ် အပိုင်းအခြားဖြင့်သော်လည်းကောင်း၊ ဥဒ္ဓါရေနဝါ-ခွက်ကို ထုတ်ဆောင်ခြင်းဖြင့်သော် လည်းကောင်း၊ ပါရာဇိကံ (ဟောတိ)၊ ပုန-ဆက်၊ ယဒါ-၌၊ သပ္ပိ ဝါ-ကိုသော်လည်း ကောင်း၊ တေလံ ဝါ-လည်းကောင်း၊ အစ္ဆံ-ကြည်သော၊ တေလသဒိသမေဝ-ဆီနှင့်

မုခ၊ ပေ၊ ဥဒ္ဓါရေနဝါ။ ။ သပိတ်စသည်၌ အပြည့်မထည့်ဘဲယူလျှင် အိုးတွင်းက ဘဏ္ဍာသည် မုခဝဋ္ဋိဖြင့် အဆက်ပြတ်၏၊ အပြည့်ထည့်၍ယူလျှင် နဂိုက အတွင်း၌နှစ်ထား သောကြောင့် အဆက်မပြတ်သေး၊ ထို့ကြောင့် ကြွမြှောက်လိုက်မှ အဆက်ပြတ်၍ ပါရာဇိက ကျသည်။

တူသည်သာလျှင်ဖြစ်သော၊ မဓုဟာဏိတ်ဝါ-ပျားရည် တင်လဲရည်ကို သော်လည်း ကောင်း၊ ကုမ္မာ်၊ အာဝိဆွေတ္ဘာ-စောင်းငုံ၍၊ အတ္တနော ဘာဇနေ ပဝေသေတိ၊ တဒါ, တေသံ-ထိုထောပတ်အစရှိသည်တို့၏၊ အစ္ဆတာယ-ကြည်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ ဧကော ဗဒ္ဓတာ- တစ်စပ်တည်းဖွဲ့အပ်သည်၏အဖြစ်သည်၊ နတ္ထိ၊ ဣတိ-ကြောင့်၊ ပါဒဂ္ဃနကေ-တစ်မတ်တန်ဝတ္ထုသည်၊ မုခဝဋ္ဋိတော-မှ၊ ဂဋ္ဌိတမတ္တော-လျှောကျပြီးကာမျှ ဖြစ်လသော်၊ ပါရာဇိကံ (ဟောတိ)၊ ပန-ကား၊ ပစိတ္တာ-၍၊ ထပိတံ-သော၊ မဓုဟာဏိတံ-သည်၊ သိလေသော ဝိယ-သစ်စေးကဲ့သို့၊ စိက္ခန်-ပျစ်သည်၊ အာကမုနဝိကမုနယောဂ္ဂ-ရှေးရှဆွဲငင်ခြင်း, တစ်ဖက်သို့တွန်းပို့ခြင်းဌ လျှောက်ပတ်သည်၊ ဟောတိ၊ [စိက္ခန္ဓံ ဗဒ္ဓံ(စပ်ဖွဲ့သည်)၊ အဘိမုခံ၊ ကမုနံ အာကမုနံ၊ ပရတော+ကမုနံ ဝိကမုနံ။] ကုက္ကုစ္စေ-သည်၊ ဥပပန္နေ-သော်၊ ဧကာဗဒ္ဓမေဝ-သည်သာ၊ ဟုတ္တာ, ပဋိနိဟရိတုံ-တစ်ဖန် ဆောင်ခြင်းငှာ၊ [အိုးထဲ၌ပြန်သွင်းခြင်းငှာ-ဟူလို၊] သက္ကာ-တတ်ကောင်း၏၊ ဣတိ- ကြောင့်၊ ဧတေ-ဤ ပျားရည် တင်လဲရည်သည်၊ မုခဝဋ္ဋိယာ-မှ၊ နိက္ခမိတ္တာ, ဘာဇနေ- မိမိခွက်၌၊ ပဝိဋ္ဌ-ဝင်ပြီးသည်၊ (သမာနံ)ပိ၊ ဗာဟိရေန-ပြင်ဘက်ဝတ္ထုနှင့်၊ သဒ္ဓိံ ဧကာဗဒ္ဓတ္တာ-ကြောင့်၊ ရက္ခတိ၊ ပန-ကား၊ ပေ၊ ပါရာဇိကံ။

ယောပိ-အကြင်ရဟန်းသည်လည်း၊ ထေယျစိတ္တေန ပရဿ, ကုမ္ဘိယာ-၌၊ ပါဒဂ္ဃနကံ-သော၊ သပ္ပိ'ဝါ-ကိုသော်လည်းကောင်း၊ တေလံဝါ-သော်လည်းကောင်း၊ အဝသံ-မချွတ်ဧကန်၊ ပိဝနကံ-သောက်လတ္တံ့သော၊ ဝါ-စုပ်ယူလတ္တံ့သော၊ ယံကိဉ္စိ-သော၊ ဒုက္ကဋလသာဒုကံဝါ-ဘွဲ့ဖြူအဝတ်ကိုသော်လည်းကောင်း၊ စမ္မခဏ္ဍာဒီနံ-သားရေပိုင်းအစရှိသည်တို့တွင်၊ အညတရံဝါ-ကိုသော်လည်းကောင်း၊ ပက္ခိပတိ-အုံ့၊ ပေ၊ ရိတ္တကုမ္ဘိယာ-အချည်းနှီးသောအိုး၌၊ ဣဒါနိ-၌၊ တေလံ-ကို၊ အာကိရိဿန္တိ-လောင်းထည့်ကုန်လတ္တံ့၊ ဣတိ-သို့၊ ဥတ္တာ, ယံကိဉ္စိ,-ဘဏ္ဍံ-ဘွဲ့ဖြူအဝတ် အစရှိသော ဘဏ္ဍာကို၊ ထေယျစိတ္တော (ဟုတ္တာ) ပက္ခိပတိ၊ တံ-ထိုဘဏ္ဍာသည်၊ တတ္ထ-ထိုအချည်းနှီးသောအိုး၌၊ တေလေ-ဆီကို၊ အာကိဏ္ဏော-လောင်းထည့်အပ်ပြီးသော်၊ ပဋ္ဌမာသကဏ္ဍနကံ-ငါးပဲတန်သော ဆီစသည်ကို၊ စေ ပိဝတိ၊ (ဧဝံသတိ)၊ ပိတမတ္တေ ပါရာဇိကံ (ဟောတိ)၊ ဣတိ-သို့၊ **မဟာအဋ္ဌကထာယံ** ဝုတ္တံ၊ ပန-ဆက်၊ တံ-ထိုမဟာအဋ္ဌကထာစကားသည်၊ တတ္ထေव-ထိုမဟာအဋ္ဌကထာ၌ပင်၊ သုက္ခတဠာကေ-

ပဋိနိဟရိတုံ သက္ကာတိ။ ။ ယခုစာများ၌ "သက္ကောတိ" ဟုရှိ၏၊ ဧကာဗဒ္ဓံဟုတ္တာ ထောက်၍ မဓုဟာဏိတသည် ကတ္တားဖြစ်၏၊ ထိုကတ္တား၌ စွမ်းနိုင်သောသတ္တိမရှိ၊ တတ်ကောင်းသော သဘောသာရှိ၏၊ ထို့ကြောင့် "သက္ကာတိ" ဟု ပါ၌မှန် ရှိစေ။

ခြောက်သောရေကန်၌၊ သုက္ခမာတိကာယ–ခြောက်သော ရေသွင်းမြောင်းကို၊ ဥဒုက်ရဏာ ဝိနိစ္ဆယေန–ဖြောင့်အောင်ပြုရာဝယ် ဆုံးဖြတ်ကြောင်း စကားနှင့်၊ ဝိရဇ္ဈတိ–ဆန့်ကျင်၏၊ ဇတ္ထ–ဤ အချည်းနှီးသောအိုးဝယ် ဘဏ္ဍာကိုထည့်ရာ၌၊ အဝဟာရလက္ခဏံစ–ခိုးခြင်း၏ လက္ခဏာသည်လည်း၊ နပညာယတိ–မထင်ရား၊ တသ္မာ (တံ–ထို မဟာအဋ္ဌကထာစကားကို)၊ နဂဟေတဗ္ဗံ၊ ပန–ဝါဒန္တရကား၊ **မဟာပစ္စရိယာဒီသု**–တို့၌၊ တသ–ထိုချထားအပ်သော ဘဏ္ဍာကို၊ ဥဒ္ဓါရေ–ထုတ်ဆောင်ခြင်း၌၊ ပါရာဇိကံ ဝုတ္တံ၊ တံ–ထိုစကားသည်၊ ယုတ္တံ–သင့်၏၊ [ထုတ်ဆယ်၍ယူရာ၌ ဌာနာစာဝနပယောဂရှိသောကြောင့် ပါရာဇိကဟူသော ထိုစကားသည် သင့်၏။]

ပရသ–သူတစ်ပါး၏၊ ရိတ္တကုမ္ဘီယာ–၌၊ သင်္ကေါပနတ္ထာယ–ဘဏ္ဍာကို လုံခြုံစေခြင်းငှာ၊ [ဤစကားဖြင့် သုဒ္ဓစိတ်ဖြင့် ထားကြောင်းပြ၏။] ဘဏ္ဍံ–ကို၊ ထပေတွာ–ထားပြီး၍၊ တတ္ထ–ထိုအိုး၌၊ တေလေ–ကို၊ အာကိဏ္ဏော–သော်၊ အယံ–ဤ အိုးရှင်သည်၊ သစေ ဓာနိဿတိ–အံ့၊ (ဧဝံသတိ)၊ မံ–ကို၊ ပလိဗုဒ္ဓိဿတိ–နှောင့် ယှက်လတ္တံ့၊ ဣတိ–ဤသို့ကြံ၍၊ ဘီတော–သည်၊ (ဟုတ္တာ)၊ ပါဒဋ္ဌနကတေလံ– တစ်မတ်တန်ဆီကို၊ ပိတံ– သောက်ပြီးသော၊ ဘဏ္ဍံ–ကို၊ ထေယျစိတ္တေန, ဥဒ္ဓရတိ– ထုတ်ဆောင်အံ့၊ ပါရာဇိကံ (ဟောတိ)၊ သုဒ္ဓစိတ္တေန, ဥဒ္ဓရတိ–အံ့၊ ပရေ–အခြားသူ သည်၊ (ဆီ၏ အရှင်သည်၊) အာဟရာပေန္တေ–ဆောင်စေလသော်၊ ဝါ–အစားတောင်း လသော်၊ **ဘဏ္ဍဒေယျံ**–ဘဏ္ဍာဒေယျသည်၊ (ဟောတိ)၊ ပရသ–အခြားသူ၏၊ ယံ–အကြင် ဘဏ္ဍာသည်၊ နဒ္ဒံ–ပျက်စီးပြီ၊ တသ–ထို ပျက်စီးသော ဘဏ္ဍာ၏၊ မူလံဝါ–တန်ဖိုးကိုသော်လည်းကောင်း၊ တဒေဝ၀ါ ဘဏ္ဍံ–ထို ဘဏ္ဍာကိုပင်လျှင်သော်လည်းကောင်း၊ ဒါတဗ္ဗံ–အစားပေးထိုက်၏၊ ဣတိ–ဤ ဆိုအပ်ပြီးကား၊ အတ္ထော–ဘဏ္ဍာဒေယျပုဒ်၏အနက်တည်း၊ နော စေ ဒေတိ–အံ့၊ (ဧဝံသတိ)၊ သာမိကသ–၏၊ ဧရနိကျွေပေ–ကြောင့်၊ ပါရာဇိကံ (ဟောတိ)။

တတ္ထေ၀ ပေ ဝိရဇ္ဈတိ။ ။ ထို မဟာအဋ္ဌကထာ၌ပင် ရေမရှိသော ကန်ရိုးကို အားနည်းအောင်ပြုပြီးနောက် ကန်၏ ခြောက်နေသော ရေထုတ်ပြွန်ကို ပိတ်ခြင်း၊ တခြားသို့ သွားသော ရေလမ်းကို ကန်သင်းဖွဲ့၍ ရေကန်ဘက်သို့ လာအောင် ပြုခြင်းအားဖြင့် မိုးရွာသော အခါ ရေများစွာလာ၍ ကန်ရိုးကျိုးအောင် ဖျက်ဆီးလျှင် ဘဏ္ဍာဒေယျ ဟုသာဆို၍ ပါရာဇိကဟု မဆို၊ ထို့ကြောင့် ထိုဆိုအပ်ပြီးသော "ဆီ စသည်မရှိသေးသော အိုး၌ ဆီ စသည် စုပ်အောင် အဝတ်စသည်ကို ချထားနှင့်လျှင် တစ်မတ်တန်သောဆီကို စုပ်မိက ပါရာဇိကကျ၏" ဟူသော ထို မဟာအဋ္ဌကထာသည် သူ၏ စကားနှင့်ပင် ဆန့်ကျင်၏– ဟူလို။

ပရသ-၏၊ ကုမ္ဘိယာ-၌၊ အညော-သည်၊ သပ္ပိ ဝါ-ကိုသော်လည်းကောင်း၊ တေလံ ဝါ-ကိုသော်လည်းကောင်း၊ သစေ အာကိရတိ-အကယ်၍ လောင်းထည့်အုံ၊ တတြ စ-ထိုအိုး၌လည်း၊ အယံ-ဤရဟန်းသည်၊ ထေယျစိတ္တေန-ဖြင့်၊ တေလပိဝနကံ-ဆီကို သောက်လတ္တံ့သော၊ [တေလသာမက, သပ္ပိလည်းပါသောကြောင့် "တေလပိဝနကံ"ဟု ရှိသည်ကား မကောင်း၊ "ပါဒဂ္ဃနကပိဝနကံ"ဟုရှိလျှင် သာ၍ကောင်းမည်၊] ဘဏ္ဍံ ပဋိဒ္ဓိပတိ၊ ဝုတ္တနယေနေဝ ပါရာဇိကံ (ဟောတိ)၊ [ဟတ္ထတော မုတ္တမတ္တေ ပါရာဇိကံကို "ဝုတ္တနယေနေဝ"ဟုဆိုသည်။] အတ္တနော, ရိတ္တကုမ္ဘိယာ-၌၊ ပေ၊အာကိရဏာဘာဝံ-လောင်းထည့်လတ္တံ့၏အဖြစ်ကို၊ ဥတ္တာ ထေယျစိတ္တေန ဘဏ္ဍံ, နိက္ခိပတိ-ချထားအုံ၊ ပုဗ္ဗေ ဝုတ္တနယေနေဝ, ဥဒ္ဓါရေ-ထုတ်ဆောင်ရာအခါ၌၊ ပါရာဇိကံ (ဟောတိ)၊ သုဒ္ဓစိတ္တော-ရှိသည်၊ (ဟုတ္တာ)။ နိက္ခိပိတ္တာ-၍၊ ပစ္ဆာ-၌၊ ထေယျစိတ္တေန ဥဒ္ဓရတိ၊ ပါရာဇိကမေဝ (ဟောတိ)၊ သုဒ္ဓစိတ္တောဝ-စင်ကြယ်သော စိတ်ရှိသည်သာလျှင်၊ (ဟုတ္တာ)၊ ဥဒ္ဓရတိ၊ အဝဟာရော-ခိုးခြင်းသည်၊ နေဝ (ဟောတိ)၊ ဂိဝါ-ကြွေးမြီသည်၊ နု (ဟောတိ)၊ ပန-ဝါဒန္တရာကား၊ **မဟာပစ္စရိယံ**, အနာပတ္တိမတ္တမေဝ-အနာပတ်မျှကိုသာ၊ ဝုတ္တံ၊ ["နေဝ အဝဟာရော, နဂီ ဝါ"ဟု ခွဲခြားမနေတော့ဘဲ "အနာပတ္တိ"ဟုသာ ဆိုသည်၊ သဘောသွားမှာ အတူတူပင်-ဟူလို။] ကိသ-ကြောင့်၊ မမ-၏၊ ကုမ္ဘိယံ-၌၊ တေလံ-ကို၊ အာကိရသိ-**လောင်းထည့်သနည်း**၊

ဘဏ္ဍဒေယျံ။ ။ ဘဏ္ဍဒေယျံပုဒ်၏ အနက်ကို "ယံ ပရသ၊ ပေ၊ အတ္ထော" ဟု ဖော်သောကြောင့် ဘဏ္ဍဒေယျံ၏နောက်၌ "ဘဏ္ဍဒေယျံ နာမ" ဟု မရှိသင့်၊ ထိုနာမသဒ္ဒါနှင့် တွဲရာ၌လည်း "အတ္ထော" ဟု ထားရုံး မရှိ၊ "ယံ ပရသ နဋ္ဌံ, တသ မူလံ ဝါ" ဖြင့် "ဒါတဗ္ဗတိ ဒေယျံ၊ ဘဏ္ဍသ-၏၊ ဒေယျံ- အစားပေးထိုက်သော အဖိုးတည်း၊ ဘဏ္ဍဒေယျံ-ဖိုး" ဟူသော အနက်ကိုပြ၏၊ ဤအလို "ဘဏ္ဍာ၏ တန်ဖိုးငွေကိုပေး" ဟု ဆိုလို၏၊ "တဒေဝ ဝါ ဘဏ္ဍံ ဒါတဗ္ဗံ" ဖြင့် "ဒါတဗ္ဗတိ ဒေယျံ၊ ဘဏ္ဍမေဝ+ ဒေယျံ ဘဏ္ဍဒေယျံ- အစားပေးထိုက်သော ဘဏ္ဍာ၊ ဝါ-ဘဏ္ဍာစား" ဟူသော အနက်ကိုပြ၏၊ [ယောဇနာ၌ "ဘဏ္ဍဿ+တံ+ဒေယျံစာတိ ဘဏ္ဍဒေယျံ" ဟု ပြု၏၊] ဤနည်းအလို "ဆီတစ်ဆယ်သား ပျက်လျှင် ဆီတစ်ဆယ်သားကိုပင် အစားပေး" ဟု ဆိုလိုသည်။ [ပျက်စီးသော ဆီက မရှိတော့ပြီဖြစ်၍, အလားတူဆီကိုပင် "တဒေဝ-ထိုဆီ" ဟု သဒ်သူပစာရ နည်းအားဖြင့် ဆိုသည်။]

ပါရာဇိက။ ။ ဘဏ္ဍဒေယျထိုက်ရာ၌ "နော စေ ဒေတိ၊ သာမိကဿ ဓုရနိက္ခေပေ ပါရာဇိကံ" ဟု ဆိုသောကြောင့် မိမိကလည်း "ဘဏ္ဍာစား မပေးဘူး"ဟုလည်းကောင်း, ဥစ္စာရှင်ကလည်း "ရမှာ မဟုတ်တော့"ဟု လည်းကောင်း, ဓုရနိက္ခေပ ပြုလိုက်လျှင် ပါရာဇိကကျသည်ကို သတိပြုပါ။

ဣတိ- ဤသို့ပြော၍၊ ကုပိတော- စိတ်ဆိုးသည်၊ (ဟုတ္တာ)၊ အတ္တနော ဘဏ္ဍံ ဥဒ္ဓရိတ္တာ, ဆဒ္ဒေတိ-စွန့်ပစ်အံ့၊ နော ဘဏ္ဍာဒေယျံ-ဘဏ္ဍာဒေယျ မထိုက်၊ ဣတိ-သို့၊ **ကုရန္ဒိယံ** ဝုတ္တံ။

ထေယျစိတ္တေန-ဖြင့်၊ တေလံ, ဂဠေတုကာမော-လျှောကျစေလိုသည်၊ (ဟုတ္တာ)၊ မုခဝဋ္ဋိယံ-အိုးနှုတ်ခမ်းရစ်၌၊ ဂဟေတ္တာ ကုမ္ဘံ, အာဝိဉ္ဆတိ-စောင်းငဲ့အံ့၊ ပါဒဋ္ဌနကေ-တစ်မတ်တန်သော ဆီသည်၊ ဂဠိတေ- လျှောကျလသော်၊ ပါရာဇိကံ (ဟောတိ)၊ ထေယျစိတ္တေနေဝ-ပင်၊ သဝိတ္တာ-ယိုစီး၍၊ ဂမိဿတိ-သွားလတ္တံ့၊ ဣတိ-ဤသို့ ကြံ၍၊ (ကုမ္ဘံ-ကို၊) ဇဋ္ဌရံ-ဆွေးမြေ့အောင်၊ ဝါ-ပါးနေအောင်၊ ကရောတိ-အံ့၊ [ရှေးက "ဇဋ္ဌရံ - ကွဲအက်သည်ကို"ဟုပေး၏။] ပါဒဋ္ဌနကေ - တစ်မတ်တန်သော ဆီသည်၊ သဝိတ္တာ- ၍၊ ဂတေ-သွားလသော်၊ ပါရာဇိကံ (ဟောတိ)၊ ထေယျစိတ္တေနေဝ,

နေဝ အဝဟာရော နဂီဝါ။ ။ ထေယျစိတ် မပါသောကြောင့် အဝဟာရလည်း မဖြစ်, မိမိအိုးဖြစ်၍ ဂီဝါလည်း မဖြစ်၊ "ဣဏော ဂီဝါ ဂလေပိ စ" အဘိဓာန် (၁၁၃၀) နှင့်အညီ ကြွေးကို ဂီဝါဟု ဆိုသည်၊

မှတ်ချက်။ ။ ဘဏ္ဍာဒေယျ၌ ဥစ္စာရှင်က တောင်းသောအခါ မပေးလျှင် တန်ဖိုးအလိုက် ဆုံးဖြတ်ရာသကဲ့သို့ ဤ "ဂီဝါ" ဟု လာရာ၌လည်း ဆိုင်ရာကတောင်းသောအခါ မပေးလျှင် တန်ဖိုးအလိုက် ဆုံးဖြတ်ရသည်၊ ထို့ကြောင့် ဘဏ္ဍာဒေယျနှင့် ဂီဝါကို ဤနေရာမျိုး၌ ပရိယာယ်ဟုသာမှတ်။ [ပဋိဒေယျ နဌေ ဒိဏ္ဍော, ဂီဝါ နောဒေယျ စောဒိတော၊ ဓုရနိက္ခေပတော တေသံ, ဟောတိ ဘဏ္ဍဂ္ဃ ကာရိယော၊ ခုဒ္ဒသိက္ခာ, ပကိဏ္ဏက ခန်း(၃၂)၊] (သူတစ်ပါးဥစ္စာကို စိတ်ကောင်းစေတနာကောင်းဖြင့် ရွေ့၍သိမ်းထားရာ စသည်၌) ထို ဥစ္စာပျောက်သွားလျှင် သိမ်းထားသူမှာ ဂီဝါထိုက်သည်ဟု ဆို၏၊ ထို ဂီဝါမျိုး၌ကား အစားမပေးသော်လည်း ပါရာဇိက မဖြစ်သင့်။

အတ္တနော ဘဏ္ဍံ။ ။ ဆိမလောင်းခင် မိမိအိုး၌ သုဒ္ဓစိတ်ဖြင့် ထားပြီးနောက် သူတစ်ပါးဆီလောင်းလာသောအခါ ထိုဆီကို စုပ်ပြီးသောဘဏ္ဍာကို "အတ္တနော ဘဏ္ဍံ" ဟု ဆိုသည်။ ["ဘဏ္ဍာဒေယျ မထိုက်" ဟူသောစကားဖြင့် မဟာအဋ္ဌကထာ၏ "နေဝ အဝဟာရော, နဂီဝါ" ဟူသောစကားကိုပင် ထောက်ခံရာရောက်၏။]

ဇဋ္ဌရံ။ ။ အပေါက်ဖြစ်အောင် မဖောက်သေးဘဲ ဆီကတိုးတွေ့လျှင် ပေါက်သွားလောက်အောင် အပေါက်ဖြစ်လုနီးနီး ပြုထားသည်ကို "ဇဋ္ဌရံ ကရောတိ"ဟု ဆိုသည်။ [ထောမနိဓိ၌ ဇရ်ဇရာတ်နောင် အရန်ပစ္စည်းဖြင့် "ဇရ်ဇရ"ဟုရှိ၏၊ ရ်ပျောက်၍ ဒွေးဘော်ရောက်လျက် ပါဠိ၌ "ဇဋ္ဌရ" ဟုပြီးသည်၊ ဇရ်ဇရာတ်လည်း ဇရဓာတ် ကဲ့သို့ ဘဿန-နဂိုသ့ဘောမှ လျှောခြင်း အနက်ကို ဟော၏၊ ဓာတွတ္ထသင်္ဂဟ၌ကား ဇဋ္ဌရောကို ဇရဓာတ်အရာ၌ ထုတ်ထား၏။]

ဆိုဒ္ဓံ–အပေါက်ကို၊ သြမဇ္ဇံ ဝါ–သြမဇ္ဇအပေါက်ကိုသော်လည်းကောင်း၊ ဥမ္မဇ္ဇံ ဝါ–သော်လည်းကောင်း၊ ဝေမဇ္ဇံ ဝါ–သော်လည်းကောင်း (ကရောတိ)၊ ပန–ဆက်၊ ဣဒံ–ဤအပေါက်သုံးမျိုးသည်၊ သမ္မောဟဇ္ဇာနံ– တွေဝေခြင်း၏တည်ရာတည်း၊ [အာပတ်ကို ဆုံးဖြတ်ဖို့ရန် တွေဝေစရာ ဌာနဖြစ်သည်–ဟူလို။] တသ္မာ သုဋ္ဌု, သလ္လက္ခေတဗ္ဗံ– မှတ်သားရာ၏၊ ဟိ–ချဲ့၊ အယံ– ဤ ဆိုအပ်လတ္တံ့ကား၊ ဇတ္ထ–ဤ အပေါက်သုံးမျိုးဌ၌၊ ဝိနိစ္ဆယော–တည်း၊ အဓောမုခဆိဒ္ဒံ–အောက်ဌ မျက်နှာဝရိုသော အပေါက်သည်၊ **သြမဇ္ဇံ**နာမ–သြမဇ္ဇမည်၏၊ ဥဒ္ဓံမုခဆိဒ္ဒံ–အထက်ဌ မျက်နှာဝရိုသော အပေါက်သည်၊ **ဥမ္မဇ္ဇံ** နာမ–၏၊ ဥဋ္ဌုက်ဿ–ရေမှုတ်၏၊ (ဆိဒ္ဒံဣဝ–ကဲ့သို့၊) ဥဒုကတဆိဒ္ဒံ–ဖြောင့်ဖြောင့်ပြုအပ်သော အပေါက်သည်၊ **ဝေမဇ္ဇံ** နာမ–၏၊ တတြ–ထိုအပေါက်သုံးမျိုးတွင်၊ သြမဇ္ဇဿ–သြမဇ္ဇ အပေါက်၏၊ ဗဟိ–မှ၊ ပဋ္ဌာယ–၍၊ ကတဿ–ပြုအပ်သော အပေါက်၏၊ အဗ္ဘန္တရတော–အတွင်းဘက်အစွန်မှ၊ ပါဒဋ္ဌနကေ–သော၊ တေလေ–သည်၊ ဂဠိတော–သော်၊ ဗဟိ–သို့၊ အနိက္ခန္တေ ပိ–မထွက်သေးသော်လည်း၊ ပါရာဇိကံ (ဟောတိ)၊ ကသ္မာ–နည်း၊ ယသ္မာ, တတော–ထိုအတွင်းဘက်အစွန်မှ၊ ဂဠိတမတ္တံ–လျှောကျကာမျှသည်၊ (သမာနံ ဝေ–သာ၊) ဗဟိ–၌၊ ဂတံ နာမ–ရောက်ပြီးမည်သည်၊ ဟောတိ၊ ကုမ္ဘီဂတသင်္ခ–အိုးဌ၌တည်သော ဆီဟူသော အရေအတွက်ကို၊ နု လဘတိ– မရတော့၊ အန္တော–အတွင်းမှ၊ ပဋ္ဌာယ, ကတဿ–ပြုအပ်သောအပေါက်၏၊ ဗာဟိ ရန္တတော–အပြင်ဘက်အစွန်မှ၊ ပါဒဋ္ဌနကေ–တစ်မတ်တန် ဆီသည်၊ ဂဠိတေ ပါရာဇိ ကံဟောတိ၊ ဥမ္မဇ္ဇဿ–ဥမ္မဇ္ဇအပေါက်၏၊ ယထာ ဝါ တထာ ဝါ–အမှတ်မထား တစ်ပါးပါးသော အခြင်းအရာအားဖြင့်၊ ကတဿ–ပြုအပ်သော အပေါက်၏၊ [အတွင်းမှဖြစ်စေ အပမှဖြစ်စေ စ၍ပြုအပ်သော အပေါက်]၊ ပေ၊ ဟိ– မှန်၊ တံ– ထိုဆီသည်၊ ယာဝ– လောက်၊ ဗာဟိရန္တတော နု ဂဠတိ၊ တာဝ, ကုမ္ဘီဂတမေဝ–အိုးဌ၌ တည်သည်သာလျှင်၊ ဟောတိ။

စ–အဖို့တစ်ပါးကား၊ ဝေမဇ္ဇဿ–ဝေမဇ္ဇအပေါက်၏၊ ကပါလမဒ္ဒတော–အိုးအခွံ၏အလယ်မှ၊ ဂဠိတဝသေန ကာရေတဗ္ဗော၊ ဣတိ–သို့၊ အဋ္ဌကထာသု ဝုတ္တံ၊

[1] **သြမဇ္ဇံ** စသည်။ ။ အဝမသီယတေ– အောက်ဌ မျက်နှာဝရိုအောင် သုံးသပ်အပ် (ဖောက်အပ်)၏၊ ဣတိ သြမဇ္ဇံ၊ စူးကို အောက်ဘက်မှ အထက်သို့ထိုး၍ ဖောက်အပ်သော အပေါက်တည်း၊ ဥဒ္ဓံ မသီယတေတိ ဥမ္မဇ္ဇံ= အထက်ဌ မျက်နှာဝရိုအောင် အထက်မှအောက်သို့ စိုက်၍ ဖောက်အပ်သော အပေါက်၊ ဝိမသီယတေတိ ဝိမဇ္ဇံ၊ ဝိမဇ္ဇယေဝ ဝေမဇ္ဇံ= ရှေ့ ၂ ပေါက် နှင့်မတူအောင် အလယ်တည့်တည့် ဖောက်အပ်သော အပေါက်။

ပန–ဆက်၊ တံ–ထိုအဋ္ဌကထာတို့၌ ဆိုအပ်သောစကားသည်၊ အန္တောစ–မှလည်းကောင်း၊ ဗဟိစ–မှလည်းကောင်း၊ ပဌာယ မဏ္ဍေ, ထပေတွာ–တန့်ထား၍၊ ကတာဆိဒ္ဓေ–၌၊ [ပစ္ဆာ တံ ဆိန္နန္တေန ကတာဆိဒ္ဓေ=အလယ်တည့်တည့်၌ အိုးအသားကို ခပ်ပါးပါး ချန်ထား၍ အတွင်းနှင့် အပြင် ဖောက်ပြီးမှ ထို အကျန်ကို ဖောက်အပ်သော အပေါက်၌၊] တဋ္ဌာကသ–တစ်ဖက်ဆည်ကန်၏၊ [ဋီကာ၌ "စ"မပါ။] မရိယာဒ ဘေဒေန(မရိယာဒဘေဒနေန)–ကန်ဘောင် ကန်ရိုးကို ချိုးပုံနည်းနှင့်၊ သမေတိ–ညီညွတ်၏၊ [ဥဒကကထာ၌ ကန်သင်းဖျက်ပုံ ၃နည်းပါ၏၊ ထိုတွင် အလယ်ခေါင်ကို နောက်မှ ဖျက်သောနည်းနှင့်တူသည်–ဟူလို။] ပန–ဆက်၊ အန္တော–မှ၊ ပဌာယ, ကတေ–ပြုအပ်သော အပေါက်၌၊ ဗာဟိရန္တေန–အပြင်ဘက်အစွန်ဖြင့်လည်းကောင်း၊ ဝါ–အပြင်ဘက် အစွန်မှ ဆီထွက်ခြင်းဖြင့်လည်းကောင်း၊ ဗဟိ ပဌာယ ကတေ, အဗ္ဘန္တရေန ဝါ–အတွင်းဘက်အစွန်ဖြင့်လည်းကောင်း၊ ဝါ–အတွင်းဘက်အစွန်မှ ဆီထွက်ခြင်းဖြင့်လည်းကောင်း၊ ကာရေတဗ္ဗော၊ ဣတိ–ထို့ကြောင့်၊ ဣဒံပိ–ဤ ၃မျိုးသော အဆုံးအဖြတ်သည်လည်း၊ ဧတ္ထ–ဤ ဝေမဋ္ဌအပေါက်၌၊ ယုတ္တံ–သင့်မြတ်၏။

ပန–ဆက်၊ ယော–အကြင်ရဟန်းသည်၊ (ကုမ္ဘီ–သည်၊) ဝဋ္ဋိတွာ–လိမ့်၍၊ ဂစ္ဆိဿတိ–သွားလတ္တံ့၊ ဣတိ–ဤသို့ ကြံ၍၊ ထေယျစိတ္တေန–ဖြင့်၊ ကုမ္ဘိယာ–၏၊ အာဓာရက်ဝါ–တည်ရာကရွတ်ခွေကိုသော်လည်းကောင်း၊ ဥပတ္ထမ္ဘနလေဋ္ဌုကေဝါ–ထောက်ခံထားသော ခဲတို့ကိုသော်လည်းကောင်း၊ [ခုထားသော ခဲသုံးလုံး စသည်ကို ဆိုသည်။] အပနေတိ–ဖယ်ရှားအံ့၊ (ကုမ္ဘိယာ–သည်၊) ဝဋ္ဋိတွာ, ဂတာယ–သွားလသော်၊ ပါရာဇိက် (ဟောတိ)၊ ပန–ဆက်၊ တေလာကိရဏာဘာဝံ–ဆီလောင်းထည့်လတ္တံ့၏ အဖြစ်ကို၊ ဥ တွာ, ရိတ္တကုမ္ဘိယာ–၏၊ ဇဋ္ဌရဘာဝေ–ဆွေးမြေ့သည်၏ အဖြစ်ကို၊ (ကတေ) ဝါ–သော်လည်းကောင်း၊ ဆိဒ္ဒေသု–တို့ကို၊ ကတေသုဝါ–ကုန်သော်လည်းကောင်း၊ ပစ္ဆာ–၌၊ နိက္ခန္တေ တေလပွမာဏေန–ထွက်သော ဆီပမာဏဖြင့်၊ ဘဏ္ဍာဒေယျံ ဟောတိ၊ **အဋ္ဌကထာသု** ပန–တို့တွင်ကား၊ ကတ္ထစိ–အချို့ အဋ္ဌကထာ၌၊ ပါရာဇိကန္တိပိ–ပါရာဇိက်ဟူ၍လည်း၊ လိခိတံ–ရေးသားအပ်ပြီ၊ တံ–ထိုစကားကို၊ ပမာဒလိခိတံ–

ဣဒမေတ္ထ ယုတ္တံ။ ။ အယံ တိပဋကာရောပိ ဧတ္ထ ဝေမဋ္ဌဆိဒ္ဒေ ယုတ္တော= အတွင်း အပြင် အလျှင်ဖောက်၍ အလယ်ကိုနောက်မှ ဖောက်အပ်သောအပေါက်၌ အလယ်ဖြင့် ဆုံးဖြတ်, အတွင်းမှစ၍ ဖော်ကအပ်သော အပေါက်၌ အပြင်အစွန်းဖြင့် ဆုံးဖြတ်, အပြင်မှစ၍ ဖောက်အပ်သောအပေါက်၌ အတွင်းအစွန်းဖြင့် ဆုံးဖြတ်၊ ဤဆုံးဖြတ်ပုံ ၃နည်းလုံးသင့်၏။ ["တိပဋကာရောပိ"ဟု ဋီကာ၌ရှိသောကြောင့် "ဣဒမေတ္ထ"ဟု ရှိရမည်။]

မေ့လျော့သဖြင့် ရေးသားအပ်၏၊ ဝါ–အမှတ်တမဲ့ ရေးသားအပ်၏၊ ပရိပုဏ္ဏာယ–ဆီပြည့်နေသော၊ ကုမ္ဘီယာ–၏၊ ဥပရိ, ကဋ္ဌဝါ–သစ်သားကိုသော်လည်းကောင်း၊ ပါသာဏဝါ–ကျောက်ခဲကိုသော်လည်းကောင်း၊ (ဒုဗ္ဗဒ္ဓံ ကရောတိ, ဒုဋ္ဌပိတံ ထပေတိ ဣစပ်။) ပတိတ္တာ–ကျ၍၊ ဘိန္နံ သတိ–ခွဲလတ္တံ့၊ တတော–ထိုသို့ခွဲခြင်းကြောင့်၊ တေ လံ–သည်၊ ပဋ္ဌရိသတိ–ယိုစီးလတ္တံ့၊ ဣတိ–ဤသို့ကြံ၍၊ ထေယျစိတ္တေန, ဒုဗ္ဗဒ္ဓံ ဝါ–မကောင်းသဖြင့် ဖွဲ့ချည်အပ်သည် မည်လောက်အောင်မူလည်း၊ ကရောတိ–အံ့၊ ဒုဋ္ဌပိတံ ဝါ–မကောင်းသဖြင့်ထားအပ်သည် မည်လောက်အောင်မူလည်း၊ ထပေတိ–အံ့၊ အဝသံ–မချွတ်ကေန်၊ ပတနကံ–ကျလတ္တံ့သည်၊ (သမာနံ)၊ တထာ–ထို အခြင်းအရာအား ဖြင့်၊ ကရောန္တသ–ပြုသောရဟန်း၏၊ ကတမတ္တော–ပြုအပ်ပြီးကာမျှ၌၊ ပါရာဇိကံ (ဟောတိ)၊ ရိတ္တကုမ္ဘီယာ ဥပရိ,ကရောတိ–အံ့၊ [ကဋ္ဌ–ပါသာဏတစ်ခုခုကို ဒုဗ္ဗဒ္ဓ ဒုဋ္ဌ ပိတပြုအံ့။] တံ–ထိုသစ်သားသည်၊ ဝါ–ထိုကျောက်ခဲသည်၊ ပဏ္ဏာ, ပုဏ္ဏကာလေ–ဆီ ပြည့်ရာအခါ၌၊ ပတိတ္တာ–ကျ၍၊ ဘိန္နတိ–ခွဲအံ့၊ ဘဏ္ဍာဒေယျံ (ဟောတိ)၊ ဟိ–မှန်၊ ဤဒိသေသု–ကုန်သော၊ ဌာနေသု–အရာတို့၌၊ ဘဏ္ဍာသ–၏၊ နတ္ထိကာလေ–မရှိရာ အခါ၌၊ ကဝါပဏယာဂတ္တာ–ပြုအပ်သော ပယောဂ၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ အာဒိတောဝ–မှပင်၊ ပါရာဇိကံ, နု ဟောတိ–သေး၊ ပန–ထိုသို့ပင် ပါရာဇိက မဖြစ်သေးပါသော် လည်း၊ ဘဏ္ဍဝိနာသ ဒ္ဝါရသ–ဘဏ္ဍာ ပျက်စီးခြင်း၏ အကြောင်း၏၊ ဝါ–ကို၊ ကတတ္တာ ဘဏ္ဍာဒေယျံ ဟောတိ၊ အာဟာရာပေက္ခေသု–ဥစ္စာရှင်တို့က ဆောင်စေကုန်လသော်၊ အဒဒတော–မပေးသောရဟန်း၏၊ သာမိကာနံ, ဓုရနိက္ခေပေန–ကြောင့်၊ ပါရာဇိကံ (ဟောတိ)။

ထေယျစိတ္တေန, (ဥဒကံ–သည်၊) ဝဋ္ဋိတ္တာ–လိမ်၍၊ ဂမိသတိ–လတ္တံ့၊ (ဣတိ) ဝါ–ဤသို့ကြံ၍သော်လည်းကောင်း၊ ဝေလံ–ကမ်းကို၊ ဥတ္တရာပေသတိ–လျှံတက်စေ လတ္တံ့၊ ဣတိဝါ–လည်းကောင်း၊ မာတိကံ–ရေမြောင်းကို၊ ဥဒုကံ–အောင်၊ ကရောတိ–အံ့၊ (ဥဒကံ–သည်၊) ဝဋ္ဋိတ္တာဝါ–လိမ်၍မူလည်း၊ ဂစ္ဆတု–သွားပစေ၊ ဝေလံဝါ–ကိုမူ လည်း၊ ဥတ္တရတု–လျှံတက်ပစေ၊ ဥဒုကရဏကာလေ–ဖြောင့်အောင် ပြုရာအခါ၌၊

ဥဒုကံ ကရောတိ။ ။ ရေမြောင်းသည် ကောက်နေလျှင် ရေစီးမသန်၊ ဖြောင့်မှ ရေစီးသန်၏၊ ထို့ကြောင့် ရေအားကောင်းသဖြင့် ရေမြောင်းမှဝင်လာသောရေသည် (ဥစ္စာရှင်၏ လယ်ထဲ၌ ရပ်တန့်မနေဘဲ) လိမ်၍သော်လည်း ထွက်သွားလိမ်မည်၊ သို့မဟုတ် နဂိုရှိပြီး ရေများကို ကန်သင်းပေါ်သို့ လျှံတက်သွားစေလိမ်မည်၊ [ဂမိသတိ, ဥတ္တရာပေသတိ တို့၏ ကတ္တားကို ရေမြောင်းမှ အဟုန်ဖြင့် စီးလာသော ဥဒကကိုယူရမည်၊ ထို့ကြောင့် ယောဇနာ၌ "ဥဒကံ ဝဋ္ဋိတ္တာ" ဟု "ဥဒကံ" ပါသည်၊ တိုက်ရိုက်ပါလျှင် ကောင်း၏၊ မပါလျှင် ထည့်ရမည်။]

ပါရာဇိက်(ဟောတိ)၊ ဟိ–မှန်၊ ဤဒိသော–ကုန်သော၊ ပယောဂါ–တို့သည်၊ ပုဗ္ဗပယောဂါဝဟာရေ–၌၊ သင်္ကိတ် ဂစ္ဆန္တိ၊ သုက္ကမာတိကာယ–ကို၊ ဥဒုကတာယ–ဖြောင့်အောင် ပြုအပ်ပြီးသော်၊ ပစ္ဆာ, ဥဒကေ–သည်၊ အာဂတေ–သော်၊ ဝဋ္ဋိတ္တာဝါ ဂစ္ဆတု၊ ဝေလ်ဝါ ဥတ္တရတု၊ ဘဏ္ဍာဒေယျံ(ဟောတိ)၊ ကသ္မာ–နည်း၊ ဌာနာစာဝန ပယောဂသ–၏၊ အဘာဝါ–မရှိခြင်းကြောင့်တည်း၊ တသ–ထို ဌာနာစာဝနပယောဂ မရှိခြင်း၏၊ လက္ခဏံ–သည်၊ နာဝဋ္ဌေ–နာဝဋ္ဌဘဏ္ဍာ၌၊ အာဝိ ဘဝိသတိ။

တတ္ထေဝ ဘိန္နတိ ဝါတိ အာဒိသု–အစရှိသော ပါဠိရုပ်တို့၌၊ တာဝ–ဝဒန္တိ ဝါဒမှ ရှေးဦးစွာ၊ (မဟာ) **အဋ္ဌကထာယံ**–၌၊ ဝုတ္တံ၊ ["အဋ္ဌကထာယံ ဝုတ္တန္တိ မဟာ အဋ္ဌကထာယံ ဝုတ္တံ"ဟု ဋီကာဖွင့်သောကြောင့် ရှေးစာများ၌ "မဟာ"မပါဟုသိ။] (ကိံ)၊ **ဘိန္နတိ ဝါ**တိ–ကား၊ မုဂ္ဂရေန–လက်ရိုက်ဖြင့်၊ ပေါထေတွာ–ပုတ်ခတ်၍၊ ဘိန္နတိ–ခွဲအံ့၊ **ဆဒ္ဒေတိ ဝါ**တိ–ကား၊ ဥဒကံဝါ–ကိုသော်လည်းကောင်း၊ ဝါလိကံဝါ–သဲကိုသော်လည်းကောင်း၊ အာကိရိတ္တာ–လောင်းထည့်၍၊ ဥတ္တရာပေတိ–လျှံတက်စေအံ့၊ ဗျာပေတိဝါတိ–ကား၊ ဒါရုနိ–တို့ကို၊ အာဟရိတ္တာ, ဗျာပေတိ–လောင်စေအံ့၊ ဝါ–

မီးရှို့အံ့၊ **အပရိဘောဂံ ဝါ ကရောတိ**တိ–ကား၊ အခါဒိတဗ္ဗံဝါ–မခဲစားထိုက်သည်ကို လည်းကောင်း၊ အပါတဗ္ဗံဝါ–မသောက်ထိုက်သည်ကိုသော်လည်းကောင်း၊ ကရောတိ၊ ဥစ္စာရံဝါ–ကျင်ကြီးကိုသော်လည်းကောင်း၊ ပဿာဝံဝါ–ကိုသော်လည်းကောင်း၊ ဝိသံဝါ–အဆိပ်ကိုသော်လည်းကောင်း၊ ဥစ္ဆိဋ္ဌံဝါ–စားကြွင်းကိုသော်လည်းကောင်း၊ ကုဏပံဝါ–အကောင်ပုပ်ကိုသော်လည်းကောင်း၊ ပါတေတိ–ကျစေအံ့၊ **အာပတ္တိ ဒုက္ကဋသ**၊ ဌာနာ–မှ၊ စာဝနသ–ရွှေ့စေခြင်း၏၊ နတ္ထိတာယ–ကြောင့်၊ ဒုက္ကဋံ–တည်း၊ ဧသော–

တတ္ထေဝ ဘိန္နတိဝါ စသည်။ ။ ပါဠိတော်၌ "သပ္ပိ'ဝါ တေလံဝါ မဓုံဝါ ဖာဏိတံဝါ" ဟု ရှေ့ဝါကျ၌ရှိ၏၊ ထိုပုဒ်များကိုလိုက်စေ၍ ဘိန္နတိ, ဆဒ္ဒေတိ, ဗျာပေတိ" အပရိဘောဂ် ကရောတိတို့၏ ကံပုဒ်ကိုထည့်ပါ၊ ထိုတွင် ထောပတ်အိုး စသည်ကို လက်ရိုက်တုတ်ဖြင့် ရိုက်ခွဲသူကို ဘိန္နတိ ဟုလည်းကောင်း, ထောပတ်အိုးစသည်၌ ရေ, သို့မဟုတ် သဲကိုလောင်းထည့်၍ ထောပတ်စသည်တွေ လျှံတက်လာအောင် ပြုသူကို ဆဒ္ဒေတိ ဟုလည်းကောင်း, ထောပတ်အိုးဘေး၌ ထင်းတွေကို ပုံထား၍ မီးရှို့သူကို "ဗျာပေတိ" ဟု လည်းကောင်း ဆိုသည်။

အခါဒိတဗ္ဗံ အပါတဗ္ဗံ။ ။ အပရိဘောဂ်၏အဖွင့်တည်း၊ ထောပတ်, ဆီ, ပျား, တင်လဲ တို့က ပျစ်၍ အခဲဖြစ်နေလျှင် ခဲစားရ၏၊ ကျဲနေလျှင်သောက်ရ၏၊ ထိုသို့ မစားထိုက် မသောက်ထိုက်အောင်(စား၍သောက်၍ မဖြစ်အောင်) ပြုသူကို "အပရိဘောဂ် ကရောတိ" ဟု ဆိုသည်၊ ထိုသို့ စား၍သောက်၍မဖြစ်အောင် ဘာယပ်ပုံပြုသနည်းဟု မေးဖွယ်ရှိ၍ "ဥစ္စာရံ ဝါ၊ ပေ၊ ပါတေတိ" ဟု ဆက်၍ပြသည်။

ဤအာပတ်ကို ပညတ်ခြင်းသည်၊ ဗုဒ္ဓဝိသယောနာမ-ဘုရားရှင်၏ အရာတော်မည်၏၊ ဒုက္ကဋ်-သည်၊ ကိဉ္စာပိ (ဟောတိ) ပန-လည်း၊ အာဟရာပေန္တေ- ဥစ္စာရှင်တို့က ဆောင်စေလသော်၊ (အစားပေးဖို့ရန် တောင်းလသော်)၊ ဘဏ္ဍာဒေယျံ (ဟောတိ)၊ ဣတိ-သို့၊ (မဟာ) အဋ္ဌကထာယံ ဝုတ္တံ။

တတ္ထ-ထိ ၄မျိုးတို့တွင်၊ ပုရိမဒွယံ-ဘိန္နန, ဆဒ္ဒန ဟူသော ရှေ့ပုဒ် ၂ မျိုး အပေါင်းသည်၊ နသမေတိ-ရှေ့စကားနှင့်မညီ၊ (ကသ္မာ)၊ ဟိ(ယသ္မာ)၊ တံ-ထိုရှေ့ပုဒ် ၂ ပါးအပေါင်းသည်၊ ကုမ္ဘီဇဋ္ဌရကရဏောနစ-အိုးကိုဆွေးမြေ့အောင် ပြုခြင်းနှင့်လည်းကောင်း၊ မာတိကာဥဇုကရဏောနစ-ရေမြောင်းကိုဖြောင့်အောင် ပြုခြင်းနှင့်လည်းကောင်း၊ သဒ္ဒိ ဧကလက္ခဏံ-တူသောလက္ခဏာရှိ၏၊ (တသ္မာနသမေတိ)၊ ပန-ကား၊ ပစ္ဆိမံ-သော၊ ဒွယံ-ဗျာပန အပရိဘောဂ ကရဏ ၂ပါးအပေါင်းသည်၊ ဌာနာ-မှ၊ အစာဝေန္တေ နာပိ-ပဲလည်း၊ ကာတုံသက္ကာ၊ တသ္မာ, တတ္ထ-ဤ ဘိန္နတိဝါ စသော

ဌာနာ၊ ပေ၊ ဒုက္ကဋံ။ ။သူတစ်ပါး၏ပစ္စည်းကို ထိမ္ပျလောက် ဖျက်ဆီးပါလျက် ပါဋ္ဌိတော်၌(ပါရာဇိကဟု မဟောဘဲ) အဘယ့်ကြောင့် ဒုက္ကဋ်ဟုသာ ဟောတော်မူပါသနည်းဟု မေးဖွယ်ရှိ၍ "ဌာနာ စာဝနသ နတ္ထိတာယ" ဟုမိန့်သည်၊ ဌာနာစာဝန မရှိသောကြောင့် ဒုက္ကဋ်သာ ဖြစ်ရသည်-ဟူလို။ [ဘဏ္ဍာဒေယျန္တို့ တိုင်အောင် မဟာအဋ္ဌကထာ စကားတည်း။]

တတ္ထ၊ ပေ၊ ဧကလက္ခဏံ။ ။ ဘိန္နန, ဆဒ္ဒန, ဗျာပန, အပရိဘောဂ ကရဏဟု ၄မျိုးရှိသည်တွင် ရှေ့ ၂ မျိုးသည် ရှေ့၌ ဆိုအပ်ပြီးသော စကားနှင့်မညီ၊ အဘယ့်ကြောင့် မညီသနည်း-ဟု မေးဖွယ်ရှိ၍ "တံဟိ" စသည်မိန့်၊ ကုမ္ဘီဇဋ္ဌရ ကရဏကို "ထေယျစိတ္တေနေဝ ဇဋ္ဌရံ ကရောတိ၊ သဝိတ္တာ ဂမိသ္သတိတိ ပါဒဋ္ဌနကေ သဝိတ္တာဂတေ ပါရာဇိကံ"ဟု ရှေ့၌ ဆိုခဲ့ပြီ၊ မာတိကာ ဥဇုကရဏကိုလည်း "ထေယျစိတ္တေန၊ ပေ၊ ပါရာဇိကံ"ဟု ဆိုခဲ့ပြီ၊ ထိုတွင် ဘေဒန=သပ္ပိ စသည် ၏ အိုးကိုရိုက်ခွဲခြင်းသည် ကုမ္ဘီ ဇဋ္ဌရကရဏနှင့် သဘောတူ၏၊ ဆဒ္ဒန (သပ္ပိ စသည်တို့ကို လျှံတက်စေခြင်း)သည် မာတိကာဥဇုကရဏနှင့် သဘောတူ၏၊ ထို ၂ မျိုး၌ ဌာနာစာဝန ရှိသကဲ့သို့ ဤ၌လည်း ရိုက်ခွဲသောအခါ လျှံတက်စေသောအခါတို့ဝယ် ထောပတ် စသည်တို့ ထွက်သွားခြင်းကြောင့် ဌာနာစာဝနရှိသည်- ဟူလို။

ပစ္ဆိမံ ပန၊ ပေ၊ ကာတုံ။ ။ နောက်ဖြစ်သော ဗျာပန, အပရိဘောဂ ကရဏ ၂ မျိုးကား ထောပတ် စသည်တို့၏ တည်ရာအိုးကို နေရာမှမရွှေ့စေဘဲ ထိုနေရာ၌ပင် ခန်းသွားအောင်လည်း မီးရှို့နိုင်၏၊ ဥစ္စာရ စသည်တို့ကိုလည်း ထည့်နိုင်၏။ [တတ္ထမှစ၍ ကာတုံတိုင်အောင် ဧကေ ဝဒန္တိ ဝါဒ ပေါ်လာခြင်း၏ အခြေခံကိုပြလို၍, သူတစ်ပါးတို့ ယူဆပုံကိုပြသော (အရှင်ဗုဒ္ဓဃောသ၏) စကားတည်း၊ အရှင်ဗုဒ္ဓဃောသ၏ အယူကိုကား "အယံ ပနေတ္ထ သာရော" ဟု ပြလတ္တံ့။]

ပုဒ်တို့၌၊ ဧဝं ဝိနိစ္ဆယံ ဝဒန္တိ၊ (ကိံ)၊ အဋ္ဌကထာယံ–မဟာအဋ္ဌကထာ၌၊ ဌာနာ၊ ပေ၊ ဒုက္ကဋန္တိ ဣဒံ–ဟူသောဤစကားကို၊ ပစ္စိမဒွယံ–စျာပန, အပရိဘောဂ ကရဏဟူသော နော်ကပုဒ် ၂ပါးအပေါင်းကို၊ သန္ဓာယဝုတ္တံ၊ ဟိ–မှန်၊ ဌာနာ–မှ၊ စာဝနံ–ရွှေ့စေခြင်းကို၊ အကရောန္တောယေဝ–မပြုဘဲသာလျှင်၊ ထေယျစိတ္တေနဝါ–ဖြင့်သော်လည်းကောင်း၊ ဝိနာသေတုကာမတာယဝါ–ဖျက်စီးခြင်းငှာ အလိုရှိသည်၏အဖြစ်ဖြင့်သော်လည်းကောင်း၊ စျာပေယျပိ–မီးလည်းရှို့နိုင်၏၊ အပရိဘောဂမ္မိ ကရေယျ–မသုံးဆောင်ကောင်းသည်ကိုလည်း ပြုနိုင်၏၊ ပန–ကား၊ ပုရိမဒွယေ၊ ဘိန္နနဆဋ္ဌန ဟူသော ရှေ့ပုဒ် ၂ပါးအပေါင်း၌၊ ဝုတ္တနယေန–မဟာအဋ္ဌကထာ၌ ဆိုအပ်သောနည်းဖြင့်၊ ဘိန္နဋ္ဌာ သဝါ–ခွဲသောရဟန်း၏လည်းကောင်း၊ ဆဋ္ဌော သဝါ–စွန့်ပစ်ရသောရဟန်း၏လည်းကောင်း၊ ဌာနာစာဝနံ အတ္ထိ၊ တသ္မာ, တထာ–ထိုအခြင်းအရာအားဖြင့်၊ (မဟာ အဋ္ဌကထာ ဆိုအပ်တိုင်းသော အခြင်းအရာဖြင့်၊) ကရောန္တ သ–ပြုသောရဟန်း၏၊ ဝိနာသေတုကာမတာယ–ဖျက်ဆီးခြင်းငှာ အလိုရှိသည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ ဘဏ္ဍာဒေယျံ (ဟောတိ၊) ထေယျစိတ္တေန–ကြောင့်၊ ပါရာဇိကော (ဟောတိ)၊ ဣတိ–သို့၊ (ဝဒန္တိ)၊ ပါဋိယံ–ပါဋိတော်၌၊ ဒုက္ကဋန္တိ–ဒုက္ကဋ်ဟူ၍၊ ဝါ– အာပတ္တိ ဒုက္ကဋသာဟူ၍၊ ဝုတ္တတ္တာ–ဟောတော်မူအပ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ အယုတ္တံ–မသင့်၊ ဣတိ–သို့၊ စေ(ဝဒေယျ)၊ နု (အယုတ္တံ–မသင့်မဟုတ် သင့်သည်သာ၊) (ကသ္မာ)၊ အညထာ–မဟာအဋ္ဌကထာ၌ ဆိုအပ်သောအနက်မှ တစ်ပါးသော အပြားအားဖြင့်၊ ဂဟေတဗ္ဗတ္တာ–ယူထိုက်သော

တသ္မာ၊ ပေ၊ ဝဒန္တိ။ ။ ထို့ကြောင့် "ဌာနာ စာဝနသ နတ္ထိတာယ ဒုက္ကဋံ" ဟူသောစကားကို နောက် ၂မျိုးရည်ရွယ်၍ ဆိုအပ်၏၊ ရှေ့ ၂မျိုး၌ကား ဌာနာစာဝန ရှိသောကြောင့် (တထာ ကရောန္တ သ) ထို ဆိုအပ်ခဲ့သည်အတိုင်း လက်ရိုက်ဖြင့်ရိုက်ခွဲမှု, ရေ– သဲ လောင်း၍ လျှံတက်စေမှုကို ပြုသူမှာ ဖျက်ဆီးလိုစိတ်ရှိလျှင် ဘဏ္ဍာဒေယျ, ထေယျစိတ် ရှိလျှင် ပါရာဇိကသာ ဖြစ်သင့်၏၊ ဤသို့ ဧကေဆရာတို့ ဆိုကြ၏၊ [ပါရာဇိကန္တိတိုင်အောင် "ဧဝं ဝိနိစ္ဆယံ ဝဒန္တိ" ၏ နယ်တည်း၊ ထို့ကြောင့် ဣတိကို ဝဒန္တိပြန်လှည့် ဤဝဒန္တိ ဝါဒကား မဟာအဋ္ဌကထာအဖွင့်ကို နောက် ၂မျိုးအတွက်သာ လက်ခံ၍ ရှေ့ ၂မျိုးကို ပယ်သည်။

ပါဋိယံ၊ ပေ၊ အယုတ္တံတိစေ။ ။ ဝဒန္တိဝါဒ၌ အခြားပုဂ္ဂိုလ်ကဝင်၍ စောဒနာဖွယ်ကို ပြုသောစကားတည်း၊ ပါဋိတော်၌ ဘိန္နနစသော ၄မျိုးလုံးအတွက် ပေါင်း၍ "ဒုက္ကဋံ" ဟု ဟောတော်မူသောကြောင့် ဝဒန္တိဝါဒ၌ နောက်-၂မျိုးအတွက်သာ ဒုက္ကဋ်, ရှေ့ ၂မျိုးအတွက်ကား ဘဏ္ဍာဒေယျနှင့် ပါရာဇိကဟုဆိုခြင်းသည် "ပါဋိတော်နှင့် ဆန့်ကျင်သောကြောင့် မသင့်" ဟု တစ်စုံတစ်ယောက်က ဆိုအံ့– ဟူလို။

အနက်ရှိသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်တည်း၊ ဟိ–ချဲ့၊ ပါဋိယဲ–ဌ၊ ထေယျစိတ္တပကွေ–ထေယျစိတ္တအဖို့ဌ၊ **ဘိန္နတိ ဝါ**တိ–ကား၊ ဥဒကေန–ဖြင့်၊ သမ္ဘိန္နတိ–ရောစပ်အံ့၊ **ဆဒ္ဓေ တိ ဝါ**တိ–ကား၊ တတ္ထ–ထို ထောပတ်အိုးစသည်ဌ၊ ဝမတိ ဝါ–ထွေးအန်မူလည်း ထွေးအန်အံ့၊ ပသာဝံ ဝါ–ကိုမူလည်း၊ ဆဒ္ဓေတိ–အံ့၊ ဣတိ ဧဝံ–သို့၊ ဧကေ– အချို့ဆရာတို့သည်၊ ဝဒန္တိ။

ပန–ကား၊ ဧတ္ထ–ဤ ဘိန္နတိဝါ ဆဒ္ဓေတိဝါပုဒ်တို့ဌ၊ အယံ–ဤဆိုအပ်လတ္တံ့ကား၊ သာရော–ကောင်းမြတ်သော အနက်တည်း၊ ဝိနိတဝတ္ထုမှိ–ဝိနိတဝတ္ထုဌ၊ တိဏစျာပကော ဝိယ– မြက်ပုံကို မီးရှို့သော ရဟန်းသည်ကဲ့သို့၊ ဌာနာ–မှ၊

နု, အညထာ ဂဟေတမ္ဘတ္ထတော။ ။ ဤကား ဝဒန္တိ ဝါဒဆရာတို့က ပြန်၍ ချေပသော စကားတည်း၊ ပါဋိတော်ဌ ဘိန္နတိဝါ ဆဒ္ဓေတိဝါ ဟူသော ရှေ့ ၂ မျိုးအတွက် အနက်တစ်မျိုးယူစရာရှိသောကြောင့် ရှေ့ ၂ မျိုးအတွက် ဘဏ္ဍာဒေယျ– ပါရာဇိက ဟူသော ဝိနိစ္ဆယသည် မသင့်မဟုတ်, သင့်သည်သာ– ဟူလို။

ပါဋိယဲ ဟိ။ ။ အညထာ ဂဟေတမ္ဘတ္ထတောကို ချဲ့လို၍ "ပါဋိယဲ ဟိ" စသည်မိန့်၊ မဟာအဋ္ဌကထာဌ ဖွင့်အပ်သောအနက်မှ အနက်တစ်မျိုးကား– ဘိန္နတိဌ ထေယျစိတ်ဖြင့် ရေနှင့် ရောစပ်ခြင်းကို ယူ၊ ဆဒ္ဓေတိဌ ထိုထောပတ်စသည်ဝယ် အန်ဖတ်ကိုစွန့်ခြင်း, ကျင်ငယ်ကိုစွန့်ခြင်းကို ယူ၊ ထိုသို့ပြုရာဌ ဌာနာစာဝန် မရှိသောကြောင့် ပါဋိတော်လာ ဒုက္ကဋ်ဟူသော စကားအတိုင်းပင် ဖြစ်နိုင်သည်– ဟူလို၊ သို့သော် ဘဏ္ဍာဒေယျကား ထိုက်သည်သာ။ [ဝိနာသေတုကာ မတာပကွေဌကား ဆိုခဲ့သည့်အတိုင်းဖြစ်၍ "ထေယျစိတ္တပကွေ" ဟုဆိုသည်။] "ဧဝံ ဝိနိစ္ဆယံ ဝဒန္တိ" မှစ၍ "ပသာဝံ ဝါ ဆဒ္ဓေတိ" တိုင်အောင် ဧကေဆရာတို့၏ ဝါဒချည်း ဖြစ်သောကြောင့် "ဧဝံ ဧကေ ဝဒန္တိ" ဟု နိဂုံးအုပ်သည်။

ဆိုလိုရင်း။ ။ ဤဧကေဝါဒဌ မဟာအဋ္ဌကထာဖွင့်သလို ဆိုလျှင် ဘိန္ဒန ဆဒ္ဓန ၂ မျိုးဌ ဌာနာစာဝန် ရှိသောကြောင့် ဘဏ္ဍာဒေယျ ပါရာဇိကတည်း၊ သူဖွင့်သလို "ဘိန္ဒတိ– ရေဖြင့် ရောစပ်၏၊ ဆဒ္ဓေတိ– အန်ဖတ်ကျင်ငယ်ကိုစွန့်၏" ဟုပေးလျှင် ဌာနာစာဝန် မရှိသောကြောင့် ပါဋိတော်အတိုင်း ဒုက္ကဋ်ဟု ဆိုလိုသည်။

အယံ ပနေတ္ထ သာရော။ ။ ပြခဲ့သော ဧကေဝါဒဌ ဆဒ္ဓေတိနှင့် အပရိဘောဂ်ဝါ ကရောတိသည် အဓိပ္ပာယ်ထပ်တူကျနေ၏၊ မဟာအဋ္ဌကထာဌ "ဒုက္ကဋ်ဟူသောစကားကို နောက် ၂ ပါးကိုရည်ရွယ်၍ ဆိုအပ်၏" ဟူသော စကားလည်း မဟာအဋ္ဌကထာ အလိုမကျ၊ မဟာအဋ္ဌကထာဌ ၄ ပါးလုံးအတွက် ဖွင့်ပြီးမှ အာပတ္တိ ဒုက္ကဋ်သကို ဖွင့်သဖြင့် ၄ ပါးလုံးအတွက် ဒုက္ကဋ် ဟုပင် ဆိုလို၏၊ ဤသို့လျှင် ဧကေဝါဒဌ မဟာအဋ္ဌကထာနှင့် ဆန့်ကျင်ရံသာမက, ဆဒ္ဓေတိနှင့် အပရိဘောဂ်ဝါ ကရောတိလည်း အဓိပ္ပါယ် ထပ်နေသောကြောင့် အနှစ်သာရ မရှိရကား မိမိ အလိုကျ အနှစ်သာရ ဝိနိစ္ဆယကို ပြလိုသော အရှင်ဗုဒ္ဓဃောသသည် "အယံပနေတ္ထ သာရော" ဟု စကားချီလေသည်။

အစာဝေတုကာမော–ရွေ့စေခြင်းငှာ အလိုမရှိသည်၊ (ဟုတ္တာ)ဝ, ကေဝလံ–(ဌာနာ စာဝေတုကာမတာ မဖက်) သက်သက်၊ ဘိန္နတိ–ခွဲ၏၊ ဘိန္နတ္တာ ပန–ကွဲသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်ကား၊ တေလာဒီနိ–တို့သည်၊ နိက္ခမန္တိ–ထွက်သွားကုန်၏၊ ဝါ ပန–သည်သာမကသေး၊ [ဆီ စသည်တို့ ထွက်သွားပုံ မှတစ်ပါး ထွက်မသွားပုံကို ဆိုဦးအုံ–ဟူလို။] တ္ထ–ဤအိုးဌ်၊ ယံ–အကြင်ဆီစသောဝတ္ထုသည်၊ ပတ္ထိန္ဒံ–ပျစ်, ခွဲ, ခဲနေ၏၊ တံ– ထို ဆီစသော ဝတ္ထုသည်၊ ဧကာဗဒ္ဓမေဝ–ဌာနာစာဝနမဖြစ်ဘဲ တစ်စပ်တည်းသာလျှင်၊ တိဋ္ဌတိ၊ စ–ဘိန္ဒနမှတစ်ပါး ဆဋ္ဌနကို ဆိုဦးအုံ၊ အဆဋ္ဌေတုကာမော–စွန့်ပစ်ခြင်းငှာ အလိုမရှိသည်၊ (ဟုတ္တာ)ယေဝ–ဖြစ်၍ပင်၊ ကေဝလံ–(ဆဋ္ဌေတုကာမတာ မဖက်)သက်သက်၊ တတ္ထ–ထို ဆီအိုးစသည်ဌ်၊ ဥဒက ဝါလိကာဒီနိ–တို့ကို၊ အာကိရတိ–လောင်းထည့်၏၊ အာကိဏ္ဏတ္တာ ပန–လောင်းထည့်အပ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်ကား၊ တေလံ–ကို၊ ဆဋ္ဌီယတိ–စွန့်ပစ်အပ်၏၊ တသ္မာ, ဝေါဟာရဝသေန–ပြောရိုးဆိုစဉ်၏ အစွမ်းဖြင့်၊ **ဘိန္နတိ ဝါ ဆဋ္ဌေတိ ဝါ**တိ– ဝါဟူ၍၊ ဝုစ္စတိ– ၏၊ ဣတိ ဧဝံ–သို့၊ ဘေသံ ပဒါနံ–တို့၏၊ အတ္ထော ဂဟေတဗ္ဗော၊ ပန–ကား၊ နာသေတုကာမတာပက္ခေ–နာသေတုကာမတာအဖို့ဌ်၊ ဣတရထာပိ–ဆိုအပ်ပြီးသော အနက်မှ တစ်ပါးသော အပြားအားဖြင့်လည်း၊ (အတ္ထော–သည်၊) ယုဇ္ဇတိ–သင့်၏၊

ဝိနိတ၊ ပေ၊ ဆဋ္ဌီယတိ။ ။ ဝိနိတဝတ္ထုဌ် "အညတရော ဘိက္ခု သံဃသ ပုဗ္ဗတ် တိဏံ ထေယျစိတ္တော စျာပေတိ၊ ပေ၊ ဒုက္ကဋသ" ဟု ရှိ၏၊ ထိုဝတ္ထုဌ် ဌာနာစာဝန မရှိသောကြောင့် ဒုက္ကဋ် ဟု မိန့်တော်မူ၏၊ ထို့အတူ ဤဌ် ဌာနာစာဝန မဖြစ်စေလိုဘဲ အိုးကိုရိုက်ခွဲ၏၊ ထိုသို့ရိုက်ခွဲ၍ ထောပတ်စသည်၏ နေရာမှ ရွှေ့သွားခြင်းကား ရိုက်ခွဲသူ၏စိတ်တိုင်းကျမဟုတ်၊ အချို့ပျစ်ခဲ နေသောထောပတ်စသည်မှာ နေရာမှပင်မရွှေ့၊ ထို့ကြောင့် ဌာနာစာဝနအတွက် အာပတ်မသင့်ဘဲ ရိုက်ခွဲမှုကြောင့် ဒုက္ကဋ်သာသင့်ရသည်၊ အိုးဌ်ရှိသော ဘဏ္ဍာကို လျှံသွားစေလိုသော စိတ်မရှိဘဲ ဥဒကဝါလိကတို့ကို လောင်းထည့်၏၊ ဤမျှလောက်သာ ရဟန်း၏ပယောဂတည်း၊ လောင်းထည့် ခြင်းကြောင့် လျှံတက်သွားခြင်းမှာ ရဟန်း၏ပယောဂကြောင့် မဟုတ်၊ ထို့ကြောင့် ဌာနာစာဝနာအတွက် အာပတ်မသင့်ဘဲ လောင်းထည့်မှုကြောင့် ဒုက္ကဋ်သာ သင့်၏။

တသ္မာ၊ ပေ၊ ဂဟေတဗ္ဗော။ ။ တသ္မာကို ဂဟေတဗ္ဗောဌ်စပ်၊ ထို့ကြောင့် လောကပြောရိုး အတိုင်း "ဘိန္နတိ– ရိုက်ခွဲဖျက်ဆီး၏"ဟုလည်းကောင်း, ထောပတ်စသည်ကို စွန့်ပစ်ရာ ရောက်သောကြောင့် "ဆဋ္ဌေတိ"ဟုလည်းကောင်း ပြောတော်မူသည်ဟု ဘိန္နတိ ဆဋ္ဌေတိ ပုဒ်တို့၏ အနက်ကိုယူပါ၊ ဧကေဆရာတို့၏ ဘိန္နတိအတွက် "ရေနှင့်ရောစပ်၏" ဟူသောအနက်, ဆဋ္ဌေတိ အတွက် "ဝမတိ ပဿာဝံ ဆဋ္ဌေတိ" ဟူသော အနက်တို့မှာ လောကဝေါဟာရ (ပြောရိုး) အနက် မဟုတ်ပါ–ဟူလို။

ဟိ–လဒ္ဓဂုဏ်ကို ဆိုဦးအုံ့၊ ဧဝံ–သို့၊ ကထိယမာနေ–ဖွင့်ဆိုအပ်သော်၊ ပါဋိ စ–သည်လည်းကောင်း၊ အဋ္ဌကထာ စ–သည်လည်းကောင်း၊ ပုဗ္ဗာပရေန–ရှေ့နောက်အားဖြင့်၊ (တစ်နည်း) ပုဗ္ဗ–ရှေ့စကားသည်၊ အပရေန–နောက်စကားနှင့်၊ သံသန္ဒိတ္တာ–နီးနှောတိုက်ဆိုင်၍၊ ကထိတာ–ဖွင့်ဆိုအပ်ကုန်သည်၊ ဟောန္တိ၊ (ဣတိ–ဤဆိုအပ်ပြီးကား၊ သာရော၊) အပိစ– ထိုသို့ပင် အနှစ်သာရ ဖြစ်ပါသော်လည်း၊ ဧတ္ထာဝတာ– ဤမျှအတိုင်းအရည်ရှိသော ဝိနိစ္ဆယဖြင့်၊ သန္ဓောသံ– တင်းတိမ်အားရခြင်းကို၊ အကတ္တာ–မပြုသေးမူ၍၊ အာစရိယေ– ဝိနိစ္ဆယအကျော် ဆရာတော်တို့ကို၊ ပယိရပါသိတ္တာ–ဆည်းကပ်၍၊ ဝိနိစ္ဆယော– ကို၊ ဝေဒိတဗ္ဗော– သိထိုက်သေး၏၊ ဝါ–သိကြပါလေ၊ ဣတိ–အပြီးတည်း၊... ဘူမဋ္ဌကထာ–ဘူမဋ္ဌကထာသည်၊ ဝါ–မြေ၌တည်သောဘဏ္ဍာကို ပြဆိုရာ စကားရပ်သည်၊ နိဋ္ဌိတာ–အပြီးသတ်သတည်း။

၉၅။ ထလဋ္ဌေ–ထလဋ္ဌဘဏ္ဍာ၌၊ (ဝိနိစ္ဆယော ဧဝံ ဝေဒိတဗ္ဗော၊) **ထလေ နိက္ခိတ္တန္တိ**–ကား၊ ဘူမိတလေဝါ–မြေအပြင်၌သော်လည်းကောင်း၊ ပါသာဏတလ ပဗ္ဗတတလာဒီသု ဝါ–ကျောက်အပြင်, တောင်အပြင် အစရှိသောအရပ်တို့၌သော်လည်းကောင်း၊ ယတ္ထ ကတ္ထစိ–သော၊ ပဋိစ္ဆန္နေဝါ–ဖုံးအုပ်အပ်သောအရပ်၌သော်လည်းကောင်း၊ အပဋိစ္ဆန္နေဝါ–သော်လည်းကောင်း၊ ထပိတံ–ထားအပ်သော ဘဏ္ဍာကို၊ ထလဋ္ဌန္တိ–ဟူ၍၊ ဝေဒိတဗ္ဗံ–၏၊ ["ဘူမိတလေ ဝါ"စသောအဖွင့်ကို ထောက်လျှင် ပဌမအက္ခရာဖြင့် "တလဋ္ဌ" ဟု ရှိသင့်၏ဟု ထင်သည်။] တံ–ထိုဘဏ္ဍာကို၊ (ဝိနိစ္ဆိတဗ္ဗံ၌ ပဓာနစပ်၊) ဝါ–သည်၊ (သစေ ဟောတိ ပုဒ်တိုင်း၌ အပဓာန စပ်၊) ရာသိကတံ–အစုအပုံ ပြုအပ်သည်၊

နာသေတု၊ ပေ၊ ယုဇ္ဇတိ။ ။ ပြခဲ့သောအနက်ကား ထေယျစိတ္တပက္ခအတွက် အနက်တည်း၊ ထို့ကြောင့် "နာသေတုကာမတာပက္ခေ ပန"ဟု သီးခြားဆိုသည်၊ ဣတရထာပိ–ဌာနာစာဝန မဖြစ်စေလိုသော အခြင်းအရာမှတစ်ပါး, ဌာနစာဝနဖြစ်စေလိုသော အခြင်းအရာအားဖြင့်လည်း၊ ယုဇ္ဇတိ–ဒုက္ကဋ်ဟူသောစကားသည် သင့်၏၊ ဘိန္ဒန ဆဒ္ဒန အမှုကိုပြုရာ၌ ထေယျစိတ် မရှိသောကြောင့် ဌာနာစာဝန ဖြစ်စေလိုသော်လည်း ဒုက္ကဋ်ပင်သင့်သည်– ဟူလို။

ဧဝဏ္ဏိ။ ။ ဤပြခဲ့သောအဖွင့်သည် မဟာအဋ္ဌကထာအဖွင့်ကို ထောက်ကူသော အဖွင့်တည်း၊ ထို့ကြောင့် ဤအဖွင့်၏ လဒ္ဓဂုဏ်ကို ပြလို၍ "ဧဝဏ္ဏိ၊ ပေ၊ ဟောန္တိ" ဟုမိန့်သည်။ ဤအနက်ကို ယူရခြင်းဖြင့် ပါဋိတော်နှင့် အဋ္ဌကထာတို့ ရှေနောက်မဆန့်ကျင်ခြင်း အကျိုးဂုဏ်ကို ရသည်– ဟူလို၊ [တသ္မာဟူသော ဖလဝါကျနောက် အကျိုးတစ်ပါး ဆက်၍လာလျှင် လဒ္ဓဂုဏ် ဝါကျဟုချည်းမှတ်၊] အယံ ပနေတ္ထသာရောကို ပြန်၍ အုပ်ဖို့ရန် "ဟောန္တိ"ဟု ပရိသမာပနတ္ထကျတိ. ပါသင့်၏၊ ဧတ္ထာဝတာပိ စသည်ကား "မိမိ၏ ဝိနိစ္ဆယချည်း မကျေနပ်ကြသေးဘဲ အခြားဆရာတော်များကိုလည်း မေးလျှောက်ကြပါလေ"ဟု တိုက်တွန်းသော ဥယျောဇဉ် စကားတည်း။

သစေ ဟောတိ (ဧဝံသတိ)၊ အန္တော ကုမ္ဘိယံ–ဌ၊ ဘာဇနဂတကရဏမုဋ္ဌိဿေဒန ဝိနိစ္ဆယေန–မိမိခွက်ဌ ရောက်အောင်ပြု ခြင်း, လက်ဆုပ်ဖြတ်ခြင်းကို ဆုံးဖြတ်နည်းဖြင့်၊ ဝိနိစ္ဆိတဗ္ဗံ–၏၊ ဧကာဗဒ္ဓံ–တစ်စပ်တည်းဖွဲ့အပ်သော၊ သိလေသနိယျာသာဒိ–စေးကပ်သော သစ်စေးအစရှိသည်သည်၊ သစေ (ဟောတိ၊ ဧဝံသတိ)၊ ပဏ္ဏမရုဟာဏိတ ဝိနိစ္ဆယေန–ချက်အပ်သောပျားရည်, တင်လဲရည်ကို ဆုံးဖြတ်နည်းဖြင့်၊ ["ပစိတ္တာ ပန ထပိတံ မရုဟာဏိတံ"စသောအဆုံးအဖြတ်ကိုဆိုသည်"] ဝိနိစ္ဆိတဗ္ဗံ–၏၊ ဂရုကံ–လေးသော၊ ဘာရဗဒ္ဓံ–ဝန်ထုပ်ဝန်ပိုးအဖြင့်ဖြင့် ဖွဲ့ချည်အပ်သော ဘဏ္ဍာသည်လည်းကောင်း၊ [ဘာရဗဒ္ဓံပုဒ်ကို လောဟပိဏ္ဍိပုဒ်ဌ ဝိသေသနပြု၍ မစပ်ပါနှင့်၊ လိုင်ကွဲနေသည်၊] လောဟပိဏ္ဍိတေလမရုယဌာဒိ ဝါ–သံတွေခဲ, ဆီအိုး, ပျားရည်အိုးအစရှိသည်သော်လည်းကောင်း၊ သစေ ဟောတိ၊ (ဧဝံသတိ)၊ ကုမ္ဘိယံ–ဌ၊ ဌာနာစာဝနဝိနိစ္ဆယေန–တည်ရာမှ ရွှေ့စေခြင်းကို ဆုံးဖြတ် နည်းဖြင့်၊ ["မဟာအဋ္ဌကထာယံ ပန၊ ပေ၊ နသကလာ ကုမ္ဘီ"စသော အဆုံးအ ဖြတ်] ဝိနိစ္ဆိတဗ္ဗံ–၏၊ စ–ဆက်၊ သခ်လိကဗဒ္ဓသ–သံကြိုးဖြင့်ဖွဲ့ချည်အပ်သောဘဏ္ဍာ၏၊ ဌာနဘေဒေါပိ–ဌာနအပြားကိုလည်း၊ သလ္လ ကေ္ခတဗ္ဗော–မှတ်သားထိုက်၏၊ ["ဧကိဿာ ဒိသာယ၊ ပေ၊ ဌေဌာနာနိ လဗ္ဘန္တိ"စသော ဌာနအပြားကိုလည်း မှတ်သားထိုက်သေးသည်–ဟူလို၊] ပန–ကား၊ ပတ္တရိတ္တာ–ဖြန့်၍၊ ထပိတံ–သော၊ ပါဝါရတ္ထရဏာသာဌကာဒီ–ပဝါ, အခင်း, အဝတ် အစရှိသည်ကို၊ ဥဇုကံ–ဖြောင့်စွာ၊ ဂဟေတ္တာ–ကိုင်ယူ၍၊ အာကဗုတိ–မိမိသို့ရှေးရှုဆွဲငင်အံ့၊ ပါရိမန္တေ–

အန္တော ကုမ္ဘိယံ၊ ပေ၊ ဝိနိစ္ဆိတဗ္ဗံ။ ။ ရှေ့ဘုရားမဋ္ဌကထာဝယ် "အတ္တနော ဘာဇနန္တိ"ဟု စချီ၍ "တဒါ အတ္တနော ဘာဇနဂတံနာမ ဟောတိ"ဟု ဆိုခဲ့၏၊ ထိုဆိုခဲ့ပြီးသော အဆုံးအဖြတ်ကို "အန္တောကုမ္ဘိယံ ဘာဇနဂတကရဏ"ဟု ဆို၏။ "မုဋ္ဌိ ဝါဆိန္နတိတိ"ဟု စချီ၍ "ဧဝံ မုဋ္ဌိ ကရောန္တော မုဋ္ဌိ ဆိန္နတိ နာမ"ဟု ဆိုခဲ့၏၊ ထိုကို "မုဋ္ဌိ ဌေဒန"ဟု ဆိုသည်။ [အိုးဌ ထည့်အပ်သော ဘဏ္ဍာနှင့် ပုံထားသော ဘဏ္ဍာသည် သဘောတူ၏၊ ထို့ကြောင့် ထိုအဆုံးအဖြတ်အတိုင်း သိပါ–ဟု ဆိုသည်။]

သဝေ ဂရုကံ။ ။ဂရုကံ၏သရုပ်ကို "ဘာရဗဒ္ဓံ" ဟုလည်းကောင်း, "လောဟ၊ ပေ၊ ဃဋာဒိဝါ" ဟုလည်းကောင်း ၂မျိုးပြသည်၊ ဝန်ထုပ် ဝန်ပိုးဖြစ်အောင် အထုပ်ကြီးဖွဲ့တုပ်ထားအပ်သောကြောင့် လေးသည်၊ သို့မဟုတ်– သံခဲ ကြေးခဲ (လောဟပိဏ္ဍိ) ဆီအိုး ပျားရည်အိုးဖြစ်၍သော်လည်း လေးသည်–ဟူလို။ [ယောဇနာဌ် ဘာရဗဒ္ဓံကို "လောဟ၊ ပေ၊ ဃဋာဒိ"၏ ဝိသေသနဟုဆို၍ "လောဟပိဏ္ဍောစ+ ဂုဠပိဏ္ဍိစ+ တေလဿ+ မဓုစ+ ဃဋ္ဌ လောဟ၊ ပေ၊ ဃဋာ" ဟု ဝိဂ္ဂဟပြု၏၊ ထိုအလို "လောဟပိဏ္ဍာ ဂုဠပိဏ္ဍိ" ဟု ရှိဟန်တူ၏၊ "တေလမဓုနံ+ ဃဋာ (အိုးတို့) တေလမဓုဃဋာ" ဟု ပြုသင့်လျက် "ယံ၌– ထောပတ်" ဟု ယောဇနာ ယူလေသည်။]

ထိုမှာဘက် အစွန်သည်၊ (အတိက္ကန္တေ ၌စပ်၊) သြရိမန္တေန-ဤမှာဘက် အစွန်သည်၊ (ဖုဋ္ဌ၌ စပ်၊) ဖုဋ္ဌောကာသံ-ထိအပ်သောအရပ်ကို၊ အတိက္ကန္တေ-လွန်လသော်၊ ပါရာဇိကံ (ဟောတိ)၊ ဧဝံ-လျှင်၊ သဗ္ဗဒိသာသု သလ္လက္ခေတဗ္ဗံ၊ ဝေဒေတွာ-ရစ်ပတ်၍၊ [လက်ဖြင့် ရစ်၍-ဟူလို၊] ဥဒ္ဓရတိ-ကြွမြှောက်အုံ၊ ကေသဂ္ဂမတ္တံ-ကို၊ ပေ၊ ပါရာဇိကံ (ဟောတိ)၊ သေသံ-သည်၊ ဝုတ္တနယမေव၊ ဣတိ-အပြီးတည်း။ ထလဋ္ဌကထာ နိဋ္ဌိတာ။

၉၆။ အာကာသဋ္ဌေ-၌၊ (ဝိနိစ္ဆယော ဧဝံ ဝေဒိတဗ္ဗော၊) မောရသ-ဥဒေါင်း၏၊ ပုရတော-ရှေ့၌၊ မုခတုဏ္ဍကေန-နှုတ်သီးဖျားလည်းကောင်း၊ [နောက်၌ ဣတိရှိ၍ "ဖြင့်လည်းကောင်း"ဟု မပေးရ၊] ပစ္ဆတော-၌၊ ကလာပဋ္ဌေန-အမြီး၏ အဖျားလည်း ကောင်း၊ [ပိဋ္ဌကလာပသာ အဋ္ဌေန၊] ဥဘယပသေသု-နံပါး၂ဖက်တို့၌၊ ပက္ခပရိယန္တေ ဟိ-အတောင်၏ အစွန်တို့လည်းကောင်း၊ အဓော-၌၊ ပါဒနခသိခါယ-ခြေ သည်းဖျားလည်းကောင်း၊ ဥဒ္ဓံ-၌၊ သိခဋ္ဌေန-အမောက်ဖျားလည်းကောင်း၊ ဣတိ-သို့၊ ဆဟိ-နှင်သော၊ အာကာရေဟိ-တို့ဖြင့်၊ ဌာနပရိစ္ဆေဒေါ-ဌာနအပိုင်းအခြားကို၊ ဝေဒိတဗ္ဗော-၏၊ ဘိက္ခု-သည်၊ သဿာမိကံ-သော၊ အာကာသဋ္ဌံ-ကောင်းကင်၌တည် သော၊ မောရံ-ကို၊ ဂဟေဿာမိ-ဖမ်းယူအုံ၊ ဣတိ-ဤသို့ကြံ၍၊ ပုရတော ဝါ-၌သော်လည်း၊ တိဋ္ဌတိ-ရပ်နေအုံ၊ ဟတ္ထံဝါ ပသာရေတိ၊ [ဂဟဏတ္ထံ(ဖမ်းယူခြင်းငှာ) ပသာရေတိ၊] မောရော-သည်၊ အာကာသေယေव-၌သာလျှင်၊ ပက္ခေ-အတောင်တို့ ကို၊ စာရေတိ-လှည့်လည်စေအုံ၊ ဝါတံ-လေကို၊ ဂါဟာပေတွာ-ယူစေ၍၊ [အတောင် ခတ်၍-ဟူလို။] ဂမနံ-ကို၊ ဥပစ္ဆိန္နိတွာ-ဖြတ်၍၊ တိဋ္ဌတိ-အုံ၊ [စာရေတိကိုပင် "ဝါတံ၊ပေ၊တိဋ္ဌတိ"ဟု ထပ်ဖွင့်သည်။] တသာ ဘိက္ခုနော ဒုက္ကဋံ၊ တံ-ထိုဥဒေါင်း ကို၊ အ ဖန္ဒေန္တော-မလှုပ်စေဘဲ၊ ပေ၊ ဌာနာ-မှ၊ အ စာဝေန္တော-မရွှေ့စေဘဲ၊ ပေ၊ ပန-ကား၊ ဟတ္ထေန-ဖြင့်၊ ဂဟေတွာဝါ-ဖမ်းကိုင်၍သော်လည်းကောင်း၊ အဂ္ဂဟေတွာဝါ-လည်းကောင်း၊ [ခဲစသည်ဖြင့် ပေါက်၍ဆောင်ယူခြင်းကို "အဂ္ဂဟေတွာ"ဟု ဆိုသည်၊] မုခတုဏ္ဍကေန-သည်၊ ဖုဋ္ဌောကာသံ-ကို၊ ကလာပဋ္ဌံ-အမြီးအဖျားကိုသော်လည်းကောင်း၊ ကလာပဋ္ဌေန-သည်၊ ဖုဋ္ဌောကာသံ-ကို၊ မုခတုဏ္ဍကံ ဝါ-ကိုသော်လည်းကောင်း၊ အတိက္ကာမေတိ ပါရာဇိကံ၊ တထာ- တူ၊ ဝါမပက္ခပရိယန္တေန- လက်ဝဲအတောင် အစွန်သည်၊ ဖုဋ္ဌောကာသံ, ဒက္ခိဏပက္ခပရိယန္တံ - လက်ယာအတောင်အစွန်ကို သော်လည်းကောင်း၊ ဒက္ခိဏပက္ခပရိယန္တေန ဖုဋ္ဌောကာသံ, ဝါမပက္ခပရိယန္တံ ဝါ-ကို သော်လည်းကောင်း၊ အတိက္ကာမေတိ - အုံ၊ ပါရာဇိကံ၊ တထာ - တူ၊ ပါဒနခသိခါယ-သည်၊ ဖုဋ္ဌောကာသံ-ကို၊ သိခဋ္ဌံ-အမောက်ဖျားကိုသော်လည်းကောင်း၊

သိခဂ္ဂေနဖုဋ္ဌောကာသ်–ကို၊ ပါဒနခသိခ် ဝါ–ကိုသော်လည်းကောင်း၊ အတိက္ကာမေတိ, ပါရာဇိက်။

အာကာသေန–ဖြင့်၊ ဂစ္ဆန္တော–ပျံသွားသော၊ မောရော–သည်၊ သီသာဒီသု–ဦးခေါင်းအစရှိသော ကိုယ်အင်္ဂါတို့တွင်၊ ယသ္မိं အင်္ဂေ–အကြင်ကိုယ်အင်္ဂါ၌၊ နိလီယတိ–နား၏၊ တं–ထိုကိုယ်အင်္ဂါသည်၊ တသ–ထိုဥဒေါင်း၏၊ ဌာနံ–တည်ရာတည်း၊ တသ္မာ, တं–ထို ဥဒေါင်းကို၊ ဟတ္ထေ–လက်၌၊ နိလိနံ–နားနေသည်ကို၊ ဣတောစိတောစ–ဤမှ ဤမှလည်း၊ ကရောန္တော–ပြုသောရဟန်းသည်လည်း၊ ဖန္ဒာပေတိ ယေဝ–လှုပ်စေရုံမည်သည်သာ၊ ပန–ကား၊ ဣတရေန–အခြားသော၊ ဟတ္ထေန–ဖြင့်၊ ဂဟေတွာ–၍၊ ဌာနာ–မှ၊ ယဒိ စာဝေတိ၊ (ဧဝံသတိ)၊ ပါရာဇိက်(ဟောတိ)၊ ဣတရံ–သော၊ ဟတ္ထံ–ကို၊ ဥပနေတိ–အနီးသို့ ကပ်ဆောင်အံ့၊ [မူလလက်ပေါ်မှ ပြောင်းရွှေ့လာအောင် အနီးသို့ကပ်ဆောင်သည်။] မောရော–သည်၊ သယမေဝ–အုလိုလိုသာ၊ ဥဒ္ဓေတွာ–ပျံ၍၊ တတ္ထ–ထိုကပ်ဆောင်အပ်သော လက်၌၊ နိလီယတိ–နားအံ့၊ အနာပတ္တိ (ဟောတိ)၊ အင်္ဂေ–ကိုယ်အင်္ဂါ၌၊ နိလီနဘာဝံ–နားသည်၏အဖြစ်ကို၊ ဥတ္တာ ထေယျစိတ္တေန, ဧကံ–တစ်ခုသော၊ ပဒဝါရံ–ခြေလှမ်းအကြိမ်ကို၊ ဂစ္ဆတိ–အံ့၊ ထုလ္လစ္စယံ (ဟောတိ)၊ ဒုတိယံ (ပဒဝါရံ ဂစ္ဆတိ)၊ ပါရာဇိကံ (ဟောတိ)၊ ဘူမိယံ–၌၊ ဌိတ မောရော–တည်သောဥဒေါင်းသည်၊ ဒ္ဝိန္နံ–၂ဖက်ကုန်သော၊ ပါဒါနံဝါ–ခြေတို့၏လည်းကောင်း၊ ကလာပသမ–အမြီး၏လည်းကောင်း၊ ဝသေန–ဖြင့်၊ တီဏိဌာနာနိ လဘတိ၊ တं–ထိုဥဒေါင်းကို၊ ဥက္ခိပန္တသ–မြှောက်သော ရဟန်း၏၊ ယာဝ–လောက်၊ ဧကမ္ပိ ဌာနံ–တစ်ခုသော အရပ်သည်လည်း၊ ပထဝိ–ကို၊ ဖုသတိ–ထိနေသေး၏၊ တာဝ ထုလ္လစ္စယံ(ဟောတိ)၊ ကေသဂ္ဂမတ္တမ္ပိ–မျှလည်း၊ ပထဝိယာ–မှ၊ (မောရေ–ကို၊) မောစိတမတ္တေ–လွတ်စေအပ်ကာမျှ ဖြစ်လသော်၊ ပါရာဇိက်(ဟောတိ)၊ ပဌဝေ–ချိုင့်၌၊ ဌိတं–တည်သောဥဒေါင်းကို၊ ပဌဝေန–နှင့်၊ သဟ, ဥဒ္ဓရတိ၊ ပါရာဇိက်(ဟောတိ)၊ ပန–ဆက်၊ (မောရော)၊ ပါဒံ–တစ်မတ်ကို၊ ယဒိ နု အဂ္ဃတိ–အကယ်၍ မထိုက်တန်အံ့၊ (ဧဝံသတိ–ဤသို့ တစ်မတ်မတန်လသော်)သဗ္ဗတ္ထ–အလုံးစုံသောယူခြင်း၌၊ အဂ္ဃဝသေန–တန်ဖိုး၏ အစွမ်းဖြင့်၊ ကာတဗ္ဗံ–ဆုံးဖြတ်မှုကို ပြုထိုက်၏။

အန္တောဝတ္ထုမှိ–အိမ်ရာ၏အတွင်း၌၊ စရန္တော–သော၊ မောရံ–ကို၊ ထေယျစိတ္တေန, ပဒသာ–ခြေဖြင့်၊ ဗဟိဝတ္ထုံ–အိမ်ရာ၏ ပြင်ဘက်သို့၊ နီဟရန္တော–ထုတ်ဆောင်သော ရဟန်းသည်၊ ဒ္ဝါရပရိစ္ဆေဒံ–တံခါး အပိုင်းအခြားကို၊ အတိက္ကာမေတိ ပါရာဇိက်

(ဟောတိ)၊ ဟိ–မှန်၊ ဝေ–ခြိုင်၊ ဒ္ဒိတဗလီ ဗဒ္ဓသ–တည်သောနွားလား၏၊ ဝေဟော–ခြိုသည်၊ (ဌာနံ–တည်ရာသည်၊ ဟောတိ) ဝိယ၊(တထာ–ထို့အတူ၊)အန္တောဝတ္ထု–အိမ်ရာ၏အတွင်းသည်၊ တသ–ထိုဥဒေါင်း၏၊ ဌာနံ–တည်း၊ ပန–ဆက်၊ ဟတ္ထေန ဂဟေတွာ, အန္တောဝတ္ထုသ္မိံ–ဥ်လည်း၊ အာကာသဂတံ ကရောန္တသ, ပါရာဇိက မေဝ–ပင်တည်း၊ အန္တောဂါမေ–ဥ်၊ စရန္တမ္ပိ–လှည့်လည်နေသော ဥဒေါင်းကိုလည်း၊ ဂါမပရိက္ခေပ–ရွာ၏ အပိုင်းအခြားကို၊ အတိက္ကာမေန္တသ ပါရာဇိကံ (ဟောတိ)၊ သယမေဝ–အလိုလိုသာလျှင်၊ နိက္ခမိတွာ, ဂါမူပစာရေ ဝါ–ဥ်သော်လည်းကောင်း၊ ဝတ္ထူပစာရေ ဝါ–အိမ်ရာ၏ ဥပစာဥ်သော်လည်းကောင်း၊ စရန္တံ ပန–လှည့်လည်နေသော ဥဒေါင်းကိုကား၊ ထေယျစိတ္တော, (ဟုတွာ) ကဠေန ဝါ–သစ်သားဖြင့်သော်လည်းကောင်း၊ ကထလာယ ဝါ–အိုးခြမ်းဖြင့်သော်လည်းကောင်း၊ ဥတ္တြာသေတွာ–လန့်စေ၍၊ ဝါ–ချောက်လှန့်၍၊ အဌဝီမုခံ–တောအုပ်သို့ရှေ့.ရှု၊ ကရောတိ–ပြုအံ့၊ မောရော, ဥဠေတွာ–ပျံ၍၊ အန္တောဂါမေ ဝါ–ဥ်သော်လည်းကောင်း၊ အန္တောဝတ္ထုမှိ ဝါ–ဥ်သော်လည်းကောင်း၊ ဆဒနပိဋ္ဌေ ဝါ–အိမ်အမိုးအပြင်ဥ်သော်လည်းကောင်း၊ နိလီယတိ–အံ့၊ ရက္ခတိ–ပါရာဇိကမှ စောင့်သေး၏၊ [သူပြုအပ်သော ပယောဂဖြင့် ရောက်လိုရာ အရပ်သို့ မရောက်ခြင်းကြောင့် အာပတ်မှ စောင့်သေး၏။]

ပန–သို့မဟုတ်၊ အဌဝီမုခေါ–တောအုပ်သို့ရှေ့.ရှု၊ သစေ ဥဠေတိ ဝါ–အကယ်၍ မူလည်း ပျံအံ့၊ သစေ ဂစ္ဆတိ ဝါ–အံ့၊ အဌဝီ–သို့၊ ပဝေသေတွာ–သွင်း၍၊ ဂဟေသာမိ–ဖမ်းယူအံ့၊ ဣတိ–ဤသို့သော၊ ပရိကပ္ပေ–အကြံသည်၊ အသတိ–သော်၊ ပထဝီတော ကေသဂ္ဂမတ္တမ္ပိ, ဥဒ္ဓိတမတ္တေ ဝါ–ပျံပြီးကာမျှဥ်သော်လည်းကောင်း၊ ဒုတိယပဒ ဝါရေ ဝါ–ဥ်သော်လည်းကောင်း၊ [မြေပေါ်ဥ် သွားနေသောဒေါင်းကို ရည်ရွယ်၍ "ဒုတိယပဒ ဝါရေ"ဟု ဆိုသည်။] ပါရာဇိကံ(ဟောတိ)၊ [ပရိကပ္ပေ အသတိဟု ဆိုခဲ့သောကြောင့် ရွာတွင်းဥ် ဌာနာစာဝနဖြစ်လျှင် ပါရာဇိက၊ ပရိကပ္ပရှိလျှင် တောထဲဥ် ဌာနာစာဝနဖြစ်မှ ပါရာဇိက။] ကသ္မာ–နည်း၊ ယသ္မာ ဂါမတော, နိက္ခန္တသ–ထွက်သောဥဒေါင်း၏၊ ဒ္ဒိတဌာနမေဝ–တည်ရာအရပ်သည်သာ၊ ဌာနံ ဟောတိ၊ **ကပိဋ္ဌရာဒီသုပိ**–ချိုး(ကျိုး) အစရှိသော ငှက်တို့ဥ်လည်း၊ [အာဒိဖြင့် ပါဠိတော်ဥ်လာသော "တိတ္တိရ(ခါ), ဝဋ္ဋက (ငုံး)"စသော ငှက်တို့ကိုယူ။] အယမေဝ–ဤဆိုအပ်ပြီးသော စကားရပ်သည်ပင်၊ ဝိနိစ္ဆယော–ဆုံးဖြတ်ကြောင်းတည်း။ [ကပိဋ္ဌရော နာမ အညမညံ ယုဇ္ဈာပနတ္ထာယ ဗာလဒ္ဓနေဟိ ပေါသာဝနီယပက္ခိဇာတိ=အချင်းချင်း ခွပ်စေပို့ (တိုက်ဖို့)ရန် လူမိုက်တို့ မွေးအပ်သော ငှက်တစ်မျိုးတည်း။]

သာဌက ဝါတိ–ကား၊ ဝါတဝေဂုက္ခိတ္တံ–လေအဟုန်သည် မြှောက်လွှင့်အပ်သော၊ ပထဝိတလေ–မြေအပြင်၌၊ ပတ္ထရိတ္ဝာ–ဖြန့်၍၊ ထပိတမိဝ–ထားအပ်သော အဝတ်ကို ကဲ့သို့၊ အာကာသေန–ဖြင့်၊ ဂစ္ဆန္တံ–သွားသော၊ ခလိဗဒ္ဓံ–ကစီရည်ဖြင့် ဖွဲ့အပ်သော၊ [“ခလိထဒ္ဓံ–ကစီရည်ဖြင့် တောင့်တင်းခိုင်မာနေသော”ဟုလည်းရှိ၏။] သာဌကံ–အဝတ်ကို၊ [ပြန့်၍ မာမာတောင့်တောင့်ဖြစ်နေအောင် ကစီရည်ဖြင့် ဖွဲ့အပ်သော အဝတ်–ဟူလို။] အဘိမုခါဂတံ–မိမိသို့ ရှေးရှုလာနေသည်ကို၊ ဟတ္ထေန–ဖြင့်၊ ဧကသ္မိံ–သော၊ အန္တေ–အစွန်၌၊ ဂဏ္ဟာတိ–ကိုင်အုံ့၊ ဣတော စိတောစ–လည်း၊ ဌာနံ–ကို၊ အဝိကောပေန္တောယေဝ–မပျက်စေဘဲသာလျှင်၊ ဂမနူပစ္ဆေဒေ–သွားခြင်းကို ဖြတ်ခြင်းကြောင့်၊ ဒုက္ခဋ္ဌေ(ဟောတိ)၊ ဌာနာ–မှ၊ စာဝနံ–ကို၊ အကရောန္တော–ပဲ၊ စာလေတိ–အုံ့၊ ဖန္ဒာပနေ–ကြောင့်၊ ထုလ္လစ္စယံ(ဟောတိ)၊ ပေ၊ စ–ဆက်၊ အသ–ထို ကစီရည်ဖြင့် ဖွဲ့အပ်သော အဝတ်၏၊ ဌာနပရိစ္ဆေဒေ–ကို၊ မောရသေဝ–ဥဒေါင်း၏ကဲ့သို့၊ ဆဟိ–ကုန် သော၊ အာကာရေဟိ–အပြားတို့ဖြင့်၊ ဝေဒိတဗ္ဗော။

ပန–ကား၊ အဗဒ္ဓသာဌကော–ကစီရည်ဖြင့် မဖွဲ့အပ်သော အဝတ်သည်၊ ဧကသ္မိံ–သော၊ အန္တေ–ကို၊ ဂဟိတမတ္တေဝ–ကိုင်အပ်ကာမျှ ဖြစ်သော်သာ၊ ဒုတိယေန–သော၊ အန္တေန–အစွန်ဖြင့်၊ ပတိတ္ဝာ–ကျ၍၊ [အိကျ၍–ဟူလို၊ ယောနောဌ် “ပပတိတ္ဝာ”ဟု ရှိ၏။] ဘူမိယံ, ပတိဌာတိ–၏၊ တသ–ထိုအဝတ်၏၊ ဟတ္ထောစေဝ–သည်လည်းကောင်း၊ ဘူမိစ–သည်လည်းကောင်း၊ ဒွေ–ကုန်သော၊ ဌာနာနိ–ဌာနတို့သည်၊ ဟောန္တိ၊ တံ–ထိုအဝတ်ကို၊ ယထာဂဟိတမေဝ–အကြင်အကြင် ယူအပ်တိုင်းသာလျှင်၊ ပဌမံ–စွာ၊ ဂဟိတောကာသပဋိဒေသတော–ကိုင်ယူအပ်ရာ ကောင်းကင်အရပ်မှ၊ စာဝေတိ–ရွှေ့စေအုံ့၊ ထုလ္လစ္စယံဟောတိ၊ [စာအုပ်များ၌ “စာလေတိ ထုလ္လစ္စယံ”ဟုရှိ၏ မကောင်း၊ ၂ဌာနရှိသောကြောင့် ပဌမဌာနာစာဝနဌ် ထုလ္လစ္စည်း, ဒုတိယ.ဌာနာစာဝနဌ် ပါရာဇိကဖြစ်၍ “စာဝေတိ”ဟုရှိရမည်၊] ပစ္ဆာ–၌၊ ဘူမိတော–မှ၊ ဒုတိယဟတ္ထေန ဝါ–ဖြင့်သော်လည်းကောင်း၊ ပါဒေန ဝါ–လည်းကောင်း၊ ဥက္ခိပတိ၊ ပါရာဇိက် (ဟောတိ)၊ ဝါ–တစ်နည်း၊ ပဌမံ–စွာ၊ ဘူမိတော ဥဒ္ဓရတိ. ထုလ္လစ္စယံ (ဟောတိ)၊ [“ပဌမံဝါ”ဟု ဝါ–ပါစေရမည်။] ပစ္ဆာ၊ပေ၊စာဝေတိ၊ ပါရာဇိက်(ဟောတိ)၊ ဝါ–တစ်နည်း၊ ဂဟဏ်–ကိုင်ခြင်းကို၊ အမုဉ္စန္တော–မလွှတ်ဘဲ၊ ဥဇုကမေဝ–ဖြောင့်ဖြောင့်သာလျှင်၊ ဝါ–တည့်တည့်သာလျှင်၊ ဟတ္ထံ–ကို၊ သြနာမေတ္ဝာ–အောက်သို့ညွှတ်စေ၍၊ ဘူမိဂတံ–မြေ၌ တည်သောအဝတ်စကို၊ တေနေဝ ဟတ္ထေန–ထိုလက်ဖြင့်ပင်၊ ဥက္ခိပတိ–ကြွမြှောက်အုံ့၊ ပါရာဇိက်(ဟောတိ)၊ [ဘူမိဂတံသည် ဥက္ခိပတိ၏ ကဲ့ဖြစ်သောကြောင့်လည်းကောင်း,

လက်ကို မြေ၌တည်အောင်လုပ်ဖို့ မလိုသောကြောင့်လည်းကောင်း, ဘူမိဂတ်နောက်၌ ရှိသော "ကတ္တာ"သည် ပို၏။] ဝေဠုနေပိ–ခေါင်းပေါင်း၌လည်း၊ အယမေဝ–ပင်၊ ဝိနိစ္ဆယော–တည်း။

ဟိရည် ဝါ သုဝဏ္ဏံ ဝါ ဆိဒ္ဒမာနန္တိ–ကား၊ အလက်ရောနှောနံ–တန်ဆာဆင်ကုန်သော၊ မနုဿာနံ–တို့၏၊ ဂီဝေယျကာဒိပဋိဗဒ္ဓနံ ဝါ–လည်ဆွဲအစရှိသော တန်ဆာသည်သော်လည်းကောင်း၊ သုဝဏ္ဏသလာကံ–ရွှေချောင်းကို၊ ဆိန္နန္တောနံ–ဖြတ်ကုန်သော၊ သုဝဏ္ဏကာရာနံ–ရွှေပန်းထိမ်သည်တို့၏၊ သုဝဏ္ဏခဏ္ဍံ ဝါ–ရွှေအပိုင်းသည်သော်လည်းကောင်း၊ ဆိဒ္ဒမာနံ–ပြုတ်လျက်၊ ပတတိ–အုံ့၊ ဘိက္ခု, တံ–ထိုငွေရွှေကို၊ အာကာသေန, အာဂစ္ဆန္တံ–လာသည်ကို၊ ထေယျစိတ္တော (ဟုတ္တာ)၊ ဟတ္ထေန စေ ဂဏှာတိ၊ (ဧဝံသတိ)၊ ဂဟဏမေဝ–ယူရာအရပ်သည်သာ၊ ဌာနံ–တည်း၊ ဂဟိတပုဗ္ဗဒေသတော–ယူအပ်ရာအရပ်မှ၊ ဟတ္ထံ, အပနေတိ–ဖယ်ရှားအုံ့၊ ပါရာဇိကံ(ဟောတိ)၊ [လူတစ်ရပ်လောက်မြင့်သော ကောင်းကင်အရပ်၌ ခံယူလျှင် ထိုကောင်းကင်အရပ်သည် ဌာန၊ ထိုအရပ်မှ လက်ကိုရွှေ့လိုက်လျှင် ပါရာဇိက၊] စီဝရေ–သင်္ကန်း၌၊ ပတိတံ–ကျပြီးသော ငွေ ရွှေကို၊ [တန်ဆာကို ဖြစ်စေ, ရွှေပိုင်းကို ဖြစ်စေ၊] ဟတ္ထေန ဥက္ခိပတိ၊ ပါရာဇိကံ (ဟောတိ)၊ အနုဒ္ဓရိတ္တာပ–မကြွမြောက် မူ၍သာလျှင်၊ ယာတိ–သွားအုံ့၊ ဒုတိယေ ပဒေ ပါရာဇိကံ (ဟောတိ)၊ ပတ္တေ–၌၊ ပတိတေပိ–ကျသော ငွေ ရွှေ၌လည်း၊ ဧသေဝနယော၊ သိသေ ဝါ–သော်လည်းကောင်း၊ မုခေ ဝါ–မျက်နှာ၌သော်လည်းကောင်း၊ ပါဒေ ဝါ–၌သော်လည်းကောင်း၊ ပတိဋ္ဌိတံ–တည်သော ငွေ ရွှေကို၊ ဟတ္ထေနဂဏှာတိ၊ ပါရာဇိကံ(ဟောတိ)၊ အဂ္ဂဟေတ္တာဝ–လက်ဖြင့်မကိုင်မူ၍သာ၊ ယာတိ၊ ပေ၊ ယတ္ထကတ္ထစိ–အမှတ်မထား တစ်ပါးပါးသော အရပ်၌၊ [ကိုယ်အင်္ဂါပေါ်၌ဖြစ်စေ, သင်္ကန်း သပိတ်ပေါ်၌ဖြစ်စေ–ဟူလို၊] ပတတိ၊ တသ–ထိုငွေ ရွှေ၏၊ ပတိတောကာသော ဝ–ကျရာအရပ်သည်သာ၊ ဌာနံ (ဟောတိ)၊ သဗ္ဗံ–သော၊ အင်္ဂပစ္စင်္ဂံ ဝါ–အင်္ဂါကြီးငယ်သည်လည်းကောင်း၊ ပတ္တစီဝရံ ဝါ–သည်လည်းကောင်း၊ (ဌာနံ)၊ နမဟုတ်၊ [ဦးခေါင်းပေါ်ကျလျှင် ကျရာအရပ်သည်သာဌာန၊ ဦးခေါင်းတစ်ခုလုံး ဌာနမဟုတ်၊ သင်္ကန်းသပိတ် စသည်တို့၌လည်းနည်းတူ၊] ဣတိ–အပြီးတည်း။ ... အာကာသဋ္ဌကထာ–သည်၊ ဝါ–ကောင်းကင်၌တည်သော ဘဏ္ဍာကို ပြဆိုရာစကားရပ်သည်၊ နိဋ္ဌိတာ။

၉၇။ ဝေဟာသဋ္ဌေ–မြင့်သောအရပ်ဝယ် တည်သော ဘဏ္ဍာ၌၊ (ဝိနိစ္ဆယော ဧဝံ ဝေဒိတဗ္ဗော)၊ မဠုပိဌာဒီသု–ညောင်စောင်း အင်းပျဉ် အစရှိသောအရပ်တို့၌၊ [အာဒိဖြင့် "စီဝရဝံသ, စီဝရရဇ္ဇု"စသော ပါဠိတော်လာ ဌာနများကို ယူ၊] ထပိတံ–သော၊

ဘဏ္ဍ-သည်၊ အာမာသံ ဝါ-သုံးသပ်အပ်(သုံးသပ်ကောင်း)သော ဘဏ္ဍာသည်မူလည်း၊ ဟောတု-ဖြစ်စေ၊ အနာမာသံ ဝါ-မသုံးသပ်အပ်(မသုံးသပ်ကောင်း)သော ရွှေ ငွေ စသော ဘဏ္ဍာသည်မူလည်း၊ ဟောတု၊ ပေ၊ အာမသန္တသ- သုံးသပ်သော ရဟန်း၏၊ ဒုက္ကဋ် (ဟောတိ)၊ ပန-ဆက်၊ ဧတ္ထ-ဤဝေဟာသဋ္ဌ ဘဏ္ဍာတို့တွင်၊ မဠေပိဌေသု-တို့၌၊ ထပိတဘဏ္ဍော-ထားအပ်သော ဘဏ္ဍာ၌၊ [ထပိတံ ဘဏ္ဍံ ကို ထောက်၍ "ထပိတဘဏ္ဍော"ဟု ဧကဝုစ် ရှိစေရမည်။] ထလဋ္ဌေ-ထလဋ္ဌဘဏ္ဍာ၌၊ ပေ၊ ဝေဒိတဗ္ဗော။

ပန-အထူးကား၊ အယံ-ဤဆိုအပ်လတ္တံ့ကား၊ ဝိသေသော-တည်း၊ ခလိယာ-ကစီရည်ဖြင့်၊ ဗဒ္ဓသာဋကော-ဖွဲ့အပ်သောအဝတ်သည်၊ သစေ(ဟောတိ)၊ မဠေဝါ-၌သော်လည်းကောင်း၊ ပိဌေဝါ-၌သော်လည်းကောင်း၊ ပတ္ထဌော-ဖြန့်အပ်သည်၊ (သမာနော)၊ မဠေန-အလယ်ကောင်ဖြင့်၊ မဠတလ-ညောင်စောင်းအပြင်ကို၊ နဖုသတိ- မထိ၊ မဠပါဒေဝ-ညောင်စောင်းခြေတို့ကိုသာ၊ ဖုသတိ-ထိ၏၊ [ရှေးခုတင်များ၌ ခြေထောက်၏ အထက်ထိပ်သည် ခုတင်၏ ကြမ်းပြင်အထက် လွန်တက်နေ၏၊ ထိုထိပ်ကို "မဠပါဒေ"ဟုဆိုသည်။] တေသံ-ထိုညောင်စောင်းခြေတို့၏၊ ဝသေန, ဌာနံ-ဌာနကို၊ ဝေဒိတဗ္ဗံ၊ ဟိ-မှန်၊ ပါဒါနံ-ခြေတို့၏၊ ဥပရိ-၌၊ ဖဋ္ဌောကာသမေဝ-ထိအပ်သော အရပ်ကိုသာ၊ တတ္ထ-ထိုကစီရည်ဖြင့် ဖွဲ့အပ်သောအဝတ်ကို၊ အတိက္ကာမိတမတ္တော-လွန်စေအပ်ပြီးကာမျှ ဖြစ်လသော်၊ ပါရာဇိကံ(ဟောတိ)၊ ပန-ကား၊ မဠပိဌေဟိ-တို့နှင့်၊ သဟ, ဟရန္တသ-ဆောင်ယူသောရဟန်း၏၊ မဠပိဌပါဒါနံ-တို့၏၊ ပတိဋ္ဌိတော ကာသဝသေန-တည်ရာအရပ်၏ အစွမ်းအားဖြင့်၊ ဌာနံ-ဌာနကို၊ ဝေဒိတဗ္ဗံ။

စီဝရံသေ ဝါတိ-ကား၊ စီဝရထပနတ္ထာယ-သင်္ကန်းထားခြင်းအကျိုးငှာ၊ ဗန္ဓိတွာ-ဖွဲ့ချည်၍၊ [ထုပ်စသည်၌ ကြိုးဖြင့်ချည်၍။] ထပိတေ-သော၊ ဝံသေ ဝါ-ဝါး၌ သော်လည်းကောင်း၊ ကဋဒဏ္ဍကေ ဝါ-သစ်သားချောင်း၌သော်လည်းကောင်း၊ (ထပိတံ-ဟောတိ)၊ တတ္ထ-ထိုသင်္ကန်းတန်း၌၊ သံဟရိတွာ-ခေါက်၍၊ ပါရတော-

ဝေဟာသဋ္ဌေ။ ။ ကောင်းကင်၌ (ပျံသွားသောအားဖြင့်) တည်သော ဥဒေါင်းစသော ဘဏ္ဍာကို "အာကာသဋ္ဌ"ဟုခေါ်၏၊ မြင့်သောအရပ်ကို "ဝေဟာသ"ဟုခေါ်၍, ထိုအရပ်၌ တည်သော ဘဏ္ဍာကို "ဝေဟာသဋ္ဌ"ဟု ခေါ်သည်။

အတိက္ကာမိတမတ္တော တတ္ထ။ ။ အတိက္ကာမိတမတ္တော သတိ တတ္ထ အတိက္ကာမနနိမိတ္တော၊ တတ္ထာတိ ဝါ တသ္မိံ သာဋကေ အတိက္ကာမိတမတ္တော သတိ၊- ယောဇနာ၊ "အတိက္ကာ မိတမတ္တော (နဿ)တတ္ထ" ဟု စာအုပ်များ၌ ရှိသည်ကား ယောဇနာနှင့် မညီ။

ထိုမှာဘက်၌၊ အန္တံ-သင်္ကန်းအစွန်းကို၊ သြရတော-ဤမှာဘက်၌၊ ဘောဂံ-သင်္ကန်းအခွေကို၊ ကတ္တာ, ထပိတစီဝရဿ-၏၊ ပတိဋ္ဌိတောကာသေန-တည်သော အရပ်သည်၊ [ဝါးတန်း၌တည်သော သင်္ကန်းအရပ်ကိုဆိုသည်၊] ဖုဋ္ဌောကာသော-ထိအပ်သောအရပ်သည်သာ၊ [ဝါးတန်းအရပ်ကိုဆိုသည်၊] ဌာနံ(ဟောတိ)၊ သဗ္ဗော-သော၊ စီဝရဝံသော-သင်္ကန်းတန်း ဝါးသည်၊ (ဌာနံ)နေ-မဟုတ်၊ တသ္မာ ထေယျစိတ္တေန, တံ-ထိုသင်္ကန်းကို၊ ဘောဂေ-ဤမှာဘက်အခွေ၌၊ ဂဟေတ္တာ-ကိုင်၍၊ အာကမ္ဘုဿ-ရှေးရှုဆွဲငင်သောရဟန်း၏၊ ဝါ-သည်၊ ပါရတော-ထိုမှာဘက်၌၊ ဝံသေ-၌၊ ပတိဋ္ဌိတောကာသံ-တည်သောအရပ် ကို၊ သြရတော-ဤမှာဘက်၌၊ စီဝရေန-သည်၊ (ဖုဋ္ဌ၌ စပ်၊) ဝံသဿ-ဝါး၏၊ (ပဒေသံ၌ စပ်)၊ ဖုဋ္ဌပ္ပဒေသံ-ထိအပ်သောအရပ်ကို၊ အတိက္ကာမေန္တဿ-လွန်စေလသော်၊ ဧကဒ္ဒဂ္ဂုလမတ္တာကဖုနေနေဝ-လက် တစ်သစ် ၂သစ်မျှကို ဆွဲငင်ခြင်းဖြင့်သာလျှင်၊ [သင်္ကန်းတန်းက မတုတ်သောကြောင့် "လက်တစ်သစ် ၂သစ်"ဟု ဆိုသည်၊ သင်္ကန်း တန်းကတုတ်လျှင် တုတ်သလောက် လက်သစ်များရာ၏၊] ပါရာဇိကံ(ဟောတိ)၊ အန္တေ-ထိုမှာဘက်အစွန်၌၊ ဂဟေတ္တာ၊ ပေ၊ ဧသေဝ နယော။

ပန-ဆက်၊ တတ္ထေဝ-ထိုသင်္ကန်းတန်းဝါး၌ပင်၊ [စီဝရဝံသေ ပိုဟန်တူသည်။] ဝါမတောဝါ-လက်ဝဲဘက်မှလည်းကောင်း၊ ဒက္ခိဏတောဝါ-လက်ယာဘက်မှလည်းကောင်း၊ ဟရန္တဿ-ဆောင်ယူသောရဟန်း၏၊ ဝါမန္တေန-လက်ဝဲဘက်အစွန်အားဖြင့်၊ (အတိက္ကန္တမတ္တေ၌စပ်)၊ ဒက္ခိဏန္တဌာနံ-လက်ယာဘက်အစွန်အရပ်ကိုသော်လည်းကောင်း၊ ဒက္ခိဏန္တေန-အားဖြင့်၊ ဝါမန္တဌာနံဝါ-ကိုသော်လည်းကောင်း၊ အတိက္ကန္တမတ္တေ-လွန်ပြီးကာမျှဖြစ်လသော်၊ ["အတိက္ကန္တမတ္တေန"ဟု နေ-ပါသည်ကား အပိုမ်။] ဒသဒ္ဓါဒသဂ္ဂုလမတ္တာ ဟရဏေနေဝ-လက်ဆယ်သစ် ၁၂သစ်မျှကို ဆောင်ခြင်းဖြင့်သာလျှင်၊ ပါရာဇိကံ(ဟောတိ)၊ ဥဒ္ဓံ-သို့၊ ဥက္ခိပန္တဿ-မြှောက်သောရဟန်း၏၊ ကေသဂ္ဂမတ္တုက္ခိပနေန-တစ်ဆံဖျားမျှ မြှောက်ခြင်းဖြင့်၊ ပါရာဇိကံ(ဟောတိ)၊ စီဝရဝံသံ-ကို၊ ဖုသန္တံ ဝါ-ထိသည်မူလည်းဖြစ်သော၊ အဖုသန္တံ ဝါ-သော၊ ရဇ္ဇုကေန-ကြိုးငယ်ဖြင့်၊ ဗန္ဓိတ္တာ-၍၊ ထပိတစီဝရံ-ကို၊ မောစေန္တဿ-လွတ်စေသောရဟန်း၏၊ ဝါ-ဖြေသောရဟန်း၏၊ ထုလ္လစ္စယံ (ဟောတိ)၊ မုတ္တေ-လွတ်ပြီးလသော်၊ ပါရာဇိကံ

ဖုသန္တံ ဝါ အဖုသန္တံ ဝါ။ ။ သင်္ကန်းတန်းကို ကြိုးချည်၍ ဆွဲထားအပ်သော သင်္ကန်းသည် ဝါး၌ ထိ- မထိ ၂မျိုးရှိ၍ ဖုသန္တံ ဝါ အ ဖုသန္တံ ဝါ ဟုဆိုသည်၊ ဝါးကို ထိနေသော်လည်း ဝါးသည် တည်ရာမဟုတ်-ဟု ပြလို၍ ဤစကားကို ဆိုသည်။

(ဟောတိ)၊ ဟိ–မှန်၊ မုတ္တမတ္တမေဝ–လွတ်ပြီးကာမျှသာလျှင်ဖြစ်သော်၊ တံ–ထိုသင်္ကန်း သည်၊ ဌာနာ–မှ၊ စုတံ–ရွှေ့လျှောပြီ၊ ဣတိ–သို့၊ သဒ္ဒံ–ခေါ်ဝေါ်အပ်သည်၏အဖြစ် သို့၊ ဂစ္ဆတိ–ရောက်၏၊ ဝံသေ–ဝါးဌ၊ ဝေဌေတွာ–ရစ်ပတ်၍၊ ထပိတံ–ထားအပ်သော သင်္ကန်းကို၊ နိဗ္ဗေဌေန္တော သေ–ဖြေသောရဟန်း၏၊ ထုလ္လစ္စယံ(ဟောတိ)၊ နိဗ္ဗေဌိတမတ္တေ–ဖြေအပ်ပြီးကာမျှဖြစ်လသော်၊ ပါရာဇိကံ(ဟောတိ)။ [ယောဇနာဌ "နိဝေဌေန္တော သေ= နိဗ္ဗေဌေန္တော သေ"ဟု ပါဌ် ၂မျိုးပြု၏၊ ဝေဌဓာတ်ဖြစ်၍ ၂မျိုးလုံး မသင့်။]

ဝလယံ–ကွင်း(ဂွင်း)ကို၊ ကတ္တာ, ထပိတေ–ထားအပ်သော သင်္ကန်းဌ၊ ဝလယံ–ကို၊ ဆိန္နတိဝါ–ဖြတ်မူလည်းဖြတ်အံ့၊ မောစေတိဝါ–ဖြေမူလည်းဖြေအံ့၊ ဧကံ–တစ်ဖက်သော၊ ဝံသကောဋိ ဝါ–ဝါးအစွန်ကိုမူလည်း၊ မောစေတွာ–ဖြေ၍၊ [နဂိုက သင်္ကန်းတန်းအစွန် ၂ဖက်ကို ထုပ်စသည်ဌ ချည်ထားသောကြောင့် "ဝံသကောဋိ မောစေတွာ"ဟု ဆိုသည်၊] နိဟရတိ–ထုတ်ဆောင်အံ့၊ ထုလ္လစ္စယံ(ဟောတိ)၊ ဆိန္နမတ္တေ စ–ပြတ်ပြီးကာမျှဖြစ်သော်လည်းကောင်း၊ မုတ္တမတ္တေစ–လွတ်ပြီးကာမျှ ဖြစ်သော်လည်းကောင်း၊ နိဟဋမတ္တေစ–ထုတ်ဆောင်အပ်ပြီးကာမျှ ဖြစ်သော်လည်းကောင်း၊ ပါရာဇိကံ(ဟောတိ)၊ တထာ–ထိုအခြင်းအရာအားဖြင့်၊ [ဖြတ်ခြင်း, ဖြေခြင်း, ထုတ်ဆောင် ခြင်းဟူသော အခြင်းအရာအားဖြင့်၊] အကတ္တာဝ–မူ၍သာလျှင်၊ စီဝရဝံသေ–ဌ၊ ဣတောစိတောစ–မှလည်း၊ သာရေတိ–ရွှေ့စေအံ့၊ ဝါ–ရွှေ့အံ့၊ တာဝရက္ခတိ–ပါရာဇိကမှ စောင့်သေး၏၊ ဟိ–မှန်၊ ဝလယသေ–၏၊ သဗ္ဗောပိ–သော၊ စီဝရဝံသော–သည်၊ ဌာနံ (ဟောတိ)၊ ကသ္မာ–နည်း၊ တတ္ထ–ထိုသင်္ကန်းတန်းဝါးဌ၊ သံသရဏဓမ္မတာယ–ထိုမှ ဤမှ ရွှေ့ရှားခြင်းသဘောရှိသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်တည်း၊ ပန–ဆက်၊ ယဒါ–ဌ၊ နံ–ထိုသင်္ကန်းကွင်းကို၊ ဟတ္ထေန ဂဟေတွာ, အာကာသဂတံ–ကောင်းကင်ဌ တည်သည်ကို၊ ဝါ–မြှောက်သွားအောင်၊ ကရောတိ–၏၊ (တဒါ) ပါရာဇိကံ (ဟောတိ)။

ပသာရေတွာ–ဖြန့်၍၊ ထိပိတသံ–ထားအပ်သော သင်္ကန်း၏၊ ပတိဋ္ဌိတော ကာသေန–တည်သော သင်္ကန်းအသား အရပ်သည်၊ ဖုဋ္ဌောကာသော ဝ–ထိအပ်သော ဝါးတန်းအရပ်သည်သာ၊ ဌာနံ(ဟောတိ)၊ တတ္ထ–ထိုဖြန့်ထားအပ်သော သင်္ကန်းဌ၊ သံဟရိတွာ–ခေါက်၍၊ ထပိတေ–ထားအပ်သော သင်္ကန်းဌ၊ဝုတ္တနယေန၊ ["တတ္ထ သံဟရိတွာ ပါရတော အန္တံ"စသည်ဖြင့် အဆုံးအဖြတ်၊] ဝိနိစ္ဆယော ဝေဒိတဗ္ဗော၊ ပန–ကား၊ ယံ–အကြင် သင်္ကန်းသည်၊ ဧကေန–သော၊ အန္တေန–ဖြင့်၊ ဘူမိ၊ ဖုသိတွာ–ထိ၍၊ ဌိတံ ဟောတိ၊ တဿ–ထိုသင်္ကန်း၏၊ စီဝရဝံသေစ–ဌလည်းကောင်း၊

ဘူမိယဉ္ဆ–ဌ္ဌလည်းကောင်း၊ ပတိဋ္ဌိတောကာသ ဝသေန–တည်သော သင်္ကန်းအရပ်၏ အစွမ်းဖြင့်၊ ဒွေ ဌာနာနိ(ဟောန္တိ)၊ တတ္ထ–ထိုသင်္ကန်းဌ၊ ဘူမိယံ–ဌ၊ ဧကေန–သော၊ အန္တေန – ဖြင့်၊ ပတိဋ္ဌိတေ – သော၊ အဗဒ္ဓသာဋကေ – ကပ်စီရည်ဖြင့် မဖွဲ့အပ်သော အဝတ်ဌ၊ ဝုတ္တနယေနေဝ ဝိနိစ္ဆယော ဝေဒိတဗ္ဗော။ [အဗဒ္ဓသာဋကော ပန ဧကသ္မိံ အန္တေ– စသည်ဖြင့် အာကာသဌကထာ ဆိုအပ်ခဲ့သော အဆုံးအဖြတ်၊] စီဝရရဇ္ဇုယာပိ–သင်္ကန်းတန်းကြိုးဌ္ဌလည်း၊ အယမေဝ–ဤ ဆိုအပ်သော စကားသည်သာ၊ ဝိနိစ္ဆယော။

ပန–ကား၊ အက္ခိသကေ–ချွန်းချိတ်ဌ၊ [ချွန်းကွဲသို့ကောက်နေသော ချိတ်ဌ။] လဂ္ဂေတွာ– ချိတ်၍၊ ထပိတဘဏ္ဍံ–သည်၊ ဘောသဇ္ဇယဒ္ဓောဝါ– ဆေးအိုးသည်သော်လည်းကောင်း၊ ဘောသဇ္ဇတ္ထဝိကာဝါ–ဆေးအိတ်သည်သော်လည်းကောင်း၊ [ထပိတ ဘဏ္ဍံကိုပင် ဘောသဇ္ဇယဒ္ဓော, ဘောသဇ္ဇတ္ထဝိကာ–ဟု သရုပ်ဖော်သည်။] ဘိတ္တိ'ဝါ–နံရံကိုသော်လည်းကောင်း၊ ဘူမိ'ဝါ–ကိုသော်လည်းကောင်း၊ အဖုသိတွာ–မထိမူ၍၊ ထပိတံ–သည်၊ သစေ(ဟောတိ)၊ (ဧဝံသတိ)၊ လဂ္ဂနကံ–ဆွဲချိတ်ကြောင်းကြိုးကို၊ (အိုးကြိုး, အိတ်ကြိုးကို–ဆိုသည်။) ဃံသန္တသ–ချွန်းချိတ်ကို ပွတ်တိုက်လျက်၊ နိဟရတော–ထုတ်ဆောင်သောရဟန်း၏၊ အက္ခိသကောဋိတော–ချွန်းချိတ်အစွန်မှ၊ နိက္ခန္တ မတ္တော–ထွက်ပြီးကာမျှဖြစ်လသော်၊ ပါရာဇိကံ(ဟောတိ)၊ လဂ္ဂနကံ–ဆွဲချိတ်ကြောင်းကြိုးသည်၊ ဗဒ္ဓံ(ထဒ္ဓံ)–တောင့်သည်၊ ဟောတိ–အံ့၊ [ဗဒ္ဓံဟု စာရှိ၏၊ ထဒ္ဓံရှိမှ ကောင်းသည်၊ ဆေးအိုးဌ္ဌချည်ထားသောကြိုးက ထန်းလျှော်စသည်ဖြစ်၍ တောင့်နေလျှင်–ဟူလို။] ဗုန္ဓေန–အောက်အခြေဖြင့်၊ (အိုးဖင်ဖြင့်)၊ ဥက္ခိပိတွာ၊ အာကာသဂတံ ကရောန္တသ၊ ပေ၊ ဘိတ္တိနိဿိတံ–နံရံဌ္ဌမှီသည်၊ [နံရံဌ္ဌ ကပ်နေသည်။] ဟောတိ–အံ့၊ ပဌမံ–စွာ၊ အက္ခိသကောဋိတော–မှ၊ နိဟရတိ၊ ထုလ္လစ္စယံ(ဟောတိ)၊ ပစ္ဆာ–မှ၊ ဘိတ္တိ–ကို၊ မောစေတိ၊ ပါရာဇိကံ(ဟောတိ)၊ ပေ၊ ဧသေဝနယော–တည်း၊ ပန–ကား၊ ဘာရိယံ–ဝန်လေးသော၊ ဘဏ္ဍံ–ကို၊ (ဘာရိယတ္တာ–ဝန်လေးသည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ ဟေတုမန္တ ဝိသေသန) နိဟရိတုံ–ဌာ၊ အသက္ကောန္တော–သည်၊ (ဟုတွာ)၊ သယံ–ကိုယ်တိုင်၊ ဘိတ္တိနိဿိတံ–နံရံဌ္ဌ မှီသည်ကို၊ ကတွာ၊ [ဘဏ္ဍာက လေးနေ၍ မမနိုင်သောကြောင့် အိုးကို နံရံကပ်၍ ဖေးထားသည်။] အက္ခိသတော နိဟရတိ၊ ပုန ဘိတ္တိ, အမောစေတွာပိ–မလွတ်စေဘဲလည်း၊ ပေ၊ ဟိ–မှန်၊ အတ္တနာ–မိမိသည်၊ ကတဌာနံ–ပြုအပ်သော အရပ်သည်၊ [နံရံဌ္ဌထိအောင် ပြုအပ်သောအရပ်–ဟူလို။] ဌာနံ နဟောတိ၊ ပန–ဆက်၊ ဘူမိ' ဖုသိတွာ, ဌိတသ–တည်သော ဘဏ္ဍာ၏၊ ဒွေ ဧဝ

ဌာနာနိ (ဟောန္တိ)၊ တတ္ထ – ထိ မြေဝယ်ထိနေသော ဘဏ္ဍာဌ်၊ ဝိနိစ္ဆယော – ကို၊ ဝုတ္တောယေဝ၊ ["တသ ဒွေ ဌာနာနိ" စသည်ဖြင့် အာကာသဋ္ဌကထာဌ် ဆိုခဲ့ပြီ။] ပန–ကား၊ ယံ–အကြောင် ဘဏ္ဍာသည်၊ ဝါ–ကို၊ သိက္ခာယ–ဆိုင်းဌ်၊ ပက္ခိပိတ္တာ–ထည့်၍၊ လဂ္ဂိတံ–ချိတ် ထားအပ်သည်၊ ဟောတိ၊ တံ–ထိဘဏ္ဍာကို၊ သိက္ခတော–မှ၊ နိဟရန္တ သာပိ–၏ လည်းကောင်း၊ သိက္ခာယ–နှင့်၊ သဟ အကုံသတော, နိဟရန္တ သာပိ–၏ လည်းကောင်း၊ ပါရာဇိကံ (ဟောတိ)၊ စ–ဆက်၊ ဘဏ္ဍ–ဤ ဆိုင်းဝယ် ထည့်အပ်သော ဘဏ္ဍာဌ်၊ ဘိတ္တိဘူမိသန္ဓိသိတဝသေန–နံရံဌ်မှီသောဘဏ္ဍာ, မြေဌ်မှီသောဘဏ္ဍာ၏ အစွမ်းဖြင့်၊ ဌာနဘေဒေါပိ ဝေဒိတဗ္ဗော။

ဘိတ္တိခိလေတိ– ကား၊ ဥဇုကံ– ဖြောင့်ဖြောင့်၊ ကတ္တာ၊ [ချွန်းချိတ်ကဲ့သို့ အကောက်မဟုတ်ဘဲ ဖြောင့်ဖြောင့်ပြု၍–ဟူလို၊] ဘိတ္တိယံ–ဌ်၊ အာကောဋိတောဝါ–စိုက်အပ်သောဝတ်သည်သော်လည်းကောင်း၊ တတ္ထဇာတကော ဧ၀ဝါ–ထိုနံရံဌ်ဖြစ်သော ဝတ်သည်သာလျှင်သော်လည်းကောင်း၊ (ဘိတ္တိခိလော–မည်၏၊) ပန–ကား၊ နာဂဒန္တော–နာဂဒန္တ ဟူသည်၊ ဝကော–ကောက်သော၊ အာကောဋိတောဧ၀–စိုက်အပ်သောဝတ်သာတည်း၊ [ဆင်စွယ်ကဲ့သို့ ကောက်သောဝတ်သာ၊ ဝေဖြင့် တတ္ထဇာတက ကိုကန်။] တေသု–ထို ဘိတ္တိခိလ နာဂဒန္တတို့ဌ်၊ လဂ္ဂေတွာ–ချိတ်၍၊ ထပိတံ–ထားအပ်သောဘဏ္ဍာကို၊ အကုံသကေ–ချွန်းချိတ်ဌ်၊ ဝုတ္တနယေနေ၀ ဝိနိစ္ဆိတဗ္ဗံ၊ ပန–ဆက်၊ ဒ္ဝိသု–၂ခုသော်လည်းဖြစ်ကုန်သော၊ တီသု–နှင့်သော၊ ပဋိပါဋိယာ–အစဉ်အားဖြင့်၊ ဌိတေသု–တည်သော နံရံတံသင်း, ဆင်စွယ်ကောက်တို့ဌ်၊ [ယခုခေတ်ဌ် အကျီစသည်ချိတ်ထားဖို့ရာ နံရံဌ်ကပ်ထားအပ်သော သစ်သား–သံ စသောအချောင်းကလေးကဲ့သို့ လုပ်ထားအပ်သောခိလ–နာဂဒန္တ ကိုဆိုသည်။] အာရောပေတွာ–တင်၍၊ ထပိတံ–သော၊ ကုန်ဏ ဝါ–လုံကိုသော်လည်းကောင်း၊ ဘိန္ဒိ ဝါ ဌ်ဝ–ခက်ရင်းကိုသော်လည်းကောင်း၊ အဂ္ဂေ ဝါ–အဖျားဌ်သော်လည်းကောင်း၊ ဗုန္ဓေ ဝါ–အရင်းဌ်သော်လည်းကောင်း၊ ဂဟေတွာ, အာကမ္ပတိ–အုံ့၊ ဧကမေ သသ–တစ်ခုတစ်ခုသောတံသင်း၏၊ ဝါ–တစ်ခုတစ်ခု သော ဆင်စွယ်ကောက်၏၊ [ဩကာသဌ်စပ်၊ အချောင်းဝခုတွင် တစ်ခုတစ်ခု၏(ထိအပ်သော) အရပ်–ဟူလို၊] ဖုဋ္ဌောကာသမတ္တော–လုံစသည် ထိအပ်သောအရပ်ကို၊ အတိက္ကန္တော–လွန်အပ်ပြီးသော်၊ ပါရာဇိကံ (ဟောတိ)၊ ["ဧကမေကသ၊ ပေ၊ ပါရာဇိကံ" ဟူသော ဤ ဝါကျအနက်ပေးပုံမှာ ရှေးနိဿယများနှင့် မတူ၊] ဟိ–မှန်၊ တေသံ–ထိုလုံ, ခက်ရင်းတို့၏၊ ဖုဋ္ဌောကာသမတ္တမေ၀–ထိုအပ်သော အရပ်မျှသည်သာ၊ ဌာနံ ဟောတိ၊ သဗ္ဗေ– ကုန်သော၊ ခိလာ ဝါ– တံသင်းတို့သည် လည်းကောင်း၊ နာဂဒန္တာ ဝါ–

ဆင်စွယ်ကောက်တို့သည်လည်းကောင်း၊ (ဌာနံ)၊ နံ – မဟုတ်၊ ဘိတ္တိအဘိမုခေါ-နံရံသို့ရှေးရှုသော မျက်နှာရှိလျက်၊ ဝါ–နံရံသို့ ရှေးရှု မျက်နှာမူလျက်၊ ဌတွာ–ရပ်၍၊ မဒ္ဒေ–လုံ, ခက်ရင်းတို့၏အလယ်၌၊ ဂဟေတွာ အာကဗုတိ၊ ဩရိမန္တေန–ဤမှာဘက်အစွန်သည်၊ ဖုဋ္ဌောကာသံ–ထိအပ်သောအရပ်ကို၊ ပါရိမန္တေန–ထိုမှာဘက်အစွန်အားဖြင့်၊ အတိက္ကန္တ မတ္တေ–လွန်ပြီးကာမျှဖြစ်လသော်၊ ပါရာဇိကံ (ဟောတိ)၊ ပရတော–ထိုမှာဘက်သို့၊ ပေလ္လေန္တ သာပိ–တွန်းသော ရဟန်း၏လည်း၊ ဧသေဝ နယော၊ ဟတ္ထေန၊ ပေ၊ ပါရာဇိကံ (ဟောတိ)။

ဘိတ္တိ–ကို၊ နိဿာယ–၍၊ ထပိတံ–ထားအပ်သော ဘဏ္ဍာကို၊ ဃံသန္တော–ပွတ်တိုက်လျက်၊ အာကဗုတိ–အုံ့၊ [ထပိတံ နောက်၌ ဘတ္တိံထပ်ပါနေသည်ကား မကောင်း၊ တစ်ဝါကျတည်း၌ ဝိဘတ်တူပုဒ် ၂ခုရှိရိုးထုံးစံမရှိ၊] အဂ္ဂေန–အဖျားသည်၊ ဖုဋ္ဌောကာသံ–ကို၊ ဗုန္ဒံ–အရင်းကိုသော်လည်းကောင်း၊ ဗုန္ဒေန–သည်၊ ဖုဋ္ဌောကာသံ–ကို၊ အဂ္ဂံဝါ–အဖျားကိုသော်လည်းကောင်း၊ အတိက္ကာမေန္တ သ–၏၊ ပါရာဇိကံ (ဟောတိ)၊ ဘိတ္တိအဘိမုခေါ–လျက်၊ ဌတွာ, အာကဗုန္တော–ဆွဲငင်သောရဟန်းသည်၊ ပေ၊ အပရန္တံ– အခြားဘက်အစွန်ကို၊ အတိက္ကာမေတိ၊ ပါရာဇိကံ(ဟောတိ)၊ ဥဇုကံ, ဥက္ခိပန္တော–မြှောက်သောရဟန်းသည်၊ ပေ၊ ပါရာဇိကံ(ဟောတိ)၊ **ရုက္ခေ ဝါ လဂ္ဂိတ္တန္တိ**–ကား၊ တာလရုက္ခာဒီသု–ထန်းပင်အစရှိသော သစ်ပင်တို့၌၊ အာရောပေတွာ–တင်၍၊ လဂ္ဂိတံ–ချိတ်ထားအပ်သောဘဏ္ဍာတည်း၊ တတ္ထ–ထိုသစ်ပင်ဝယ် ချိတ်ထားအပ်သော ဘဏ္ဍာ၌၊ ပေ၊ ဝေဒိတဗ္ဗော။ ["လဂ္ဂိတေ"ဟုရှိသည်ကား မကောင်း၊ လဂ္ဂိတံတိုင်အောင် တစ်ဝါကျဖြတ်၍ "တတ္ထ အကုံသကာဒီသု"ဟု ရှိရမည်။]

ပန–ဆက်၊ တတ္ထဇာတံ–ထိုထန်းပင်ပေါ်၌ဖြစ်သော၊ တာလပိဏ္ဍီ–ထန်းသီးခိုင်ကို၊ စာလေန္တ သ–လှုပ်ချသောရဟန်း၏၊ ထုလ္လစ္စယံ(ဟောတိ)၊ ယသ္မိံ ဖလေ–၌၊ ပါရာဇိကဝတ္ထု–သည်၊ ပူရတိ–ပြည့်၏၊ တသ္မိံ–ထိုအသီးသည်၊ ဗန္ဓနာ–အညာမှ၊ မုတ္တမတ္တေ–သော်၊ ပါရာဇိကံ၊ ပိဏ္ဍီ–ထန်းသီးအခိုင်ကို၊ ဆိန္နတိ–ချိုင်အုံ့၊ ပါရာဇိကံ၊ အဂ္ဂေန–အခိုင်၏အဖျားဖြင့်၊ ပဏ္ဏာနံ ရံ–ထန်းရွက်ကြားသို့၊ အာရောပေတွာ–၍၊ ထပိတာ–ထားအပ်သော ထန်းသီးခိုင်သည်၊ ထပိတဋ္ဌာနဋ္ဌ–ကို လည်းကောင်း၊ ဝဏ္ဏဋ္ဌာနဋ္ဌ–အညာအရပ်ကိုလည်းကောင်း၊ ဒွေ–နှစ်သော၊ ဌာနာနိ–တို့ကို၊ လဘတိ၊ တတ္ထ– ထို ၂ ဌာနရသော ထန်းသီးခိုင်၌၊ ဝုတ္တနယေန–ဖြင့်၊ ဝိနိစ္ဆယော ဝေဒိတဗ္ဗော၊ ပန–ဆက်၊ ယော–အကြင်ရဟန်းသည်၊ ဆိန္နမတ္တာ–ဖြတ်အပ်ပြီးကာမျှသော ထန်းသီးခိုင်သည်၊

ပတမာနာ-ကျလသော်၊ သဒ္ဒံ-ကို၊ ကရေယျ-ရာ၏၊ ဣတိ-သို့၊ ဘယေန-ကြောင့်၊ သယံ-တိုင်၊ အဂ္ဂေန-ဖြင့်၊ ပဏ္ဏာ-ရံ-သို့၊ အာရောပေတွာ-၍၊ ဆိန္နတိ- ချိုင်အုံ၊ ဆိန္နမတ္တေ ပါရာဇိကံ၊ ဟိ-မှန်၊ အတ္တနာ-သည်၊ ကတဒ္ဒါနံ-သည်၊ ဌာနံ- သည်၊ န ဟောတိ-မဟုတ်၊ ဧတေန ဥပါယေန-ဖြင့်၊ သဗ္ဗရက္ခာနံ-တို့၏၊ ပုမ္မဖလေသု-တို့၌၊ ဝိနိစ္ဆယော-ကို၊ ဝေဒိတဗ္ဗော-၏။

ပတ္တာဓာရကေပီတိ ဇတ္ထ-၌၊ ရက္ခာဓာရကောဝါ-သစ်သား သပိတ်ခြေသည်မူလည်း၊ ဟောတုဖြစ်စေ၊ [၄ ထောင့်သပိတ်ခြေကိုဆိုသည်။] ဝဲလယာဓာရကောဝါ-လက်ကောက် သပိတ်ခြေသည်မူလည်း၊ ဟောတု၊ [သပိတ်ခြေအဝိုင်းကိုဆိုသည်။] ဒဏ္ဍာဓာရကောဝါ-တုတ်ချောင်း သပိတ်ခြေသည်မူလည်း၊ ဟောတု၊ [တုတ်ချောင်းကလေးများကိုထောင်၍ လုပ်ထားသောသပိတ်ခြေကိုဆိုသည်၊] ယံကိဉ္စိ-သော၊ ပတ္တဋ္ဌပနကံ-သပိတ်ထားရာ အခြေသည်၊ [သ၊ချုံ၊ဂစ္ဆတိ၌စပ်၊] ပစ္ဆိကာပိ-တောင်းသည်မူလည်း၊ ဟောတု၊ ပတ္တာဓာရကောတ္တေ၀-ပတ္တာဓာရကဟူရသာ၊ သ၊ချုံ-ခေါ်ဝေါ်အပ်သည်၏အဖြစ်သို့၊ ဂစ္ဆတိ-ရောက်၏၊ တတ္ထ-ထို သပိတ်ခြေ၌၊ ထပိတပတ္တသ-ထားအပ်သောသပိတ်၏၊ ပတ္တေန-သည်၊ ဖုဋ္ဌောကာသောဧ၀-ထိအပ်သော အရပ်သည်သာ၊ ဌာနံ(ဟောတိ)၊ တတ္ထ-ထို သပိတ်ခြေတို့တွင်၊ ရက္ခာဓာရကေ-သစ်သားသပိတ်ခြေ၌၊ ပေ၊ ဟောတိ၊ [အရပ် ၄မျက်နှာဌာနနှင့် အထက်သို့မြှောက်ယူရာဌာန။] တတ္ထ-ထို သစ်သား သပိတ်ခြေ၌၊ ဌိတံ-သော၊ ပတ္တံ-ကို၊ မုခ၀ဋ္ဋိယံ-၌၊ ဂဟေတ္မာ၊ စတူသု-လေးဖက်ကုန်သော၊ ဒိသာသု-တို့တွင်၊ ယတောကုတောစိ-အမှတ်မထားတစ်ပါးပါးသောအရပ်မှ၊ ကမုန္ဓော-ဆွဲငင်သောရဟန်းသည်၊ ဧကေန, အန္တေန-သည်၊ ဖုဋ္ဌောကာသံ-ကို၊ အပရန္တေ-အခြားတစ်ဖက်အစွန်ကို၊ အတိက္ကာမေတိ၊ ပါရာဇိကံ(ဟောတိ)၊ ပေ၊ အာဓာရကေန-သပိတ်ခြေနှင့်၊ သဟ, ဟရန္တ သာပိ-ခိုးဆောင်သောရဟန်း၏လည်း၊ ဧသေ၀နယော၊ ဣတိ-အပြီးတည်း။ ...ဝေဟာသဋ္ဌကထာ-သည်၊ ၀ါ-မြင့်သောအရပ်၌ တည်သောဘဏ္ဍာကို ပြဆိုရာစကားရပ်သည်၊ နိဋ္ဌိတာ-တည်း။

၉၈။ ဥဒကဋ္ဌေ-ဥဒကဋ္ဌဘဏ္ဍာ၌၊ (ဝိနိစ္ဆယော ဧ၀ं ဝေဒိတဗ္ဗော)၊ **ဥဒကေ နိက္ခိတ္တံ ဟောတိ**တိ-ကား၊ ရာဇာယာဒီဘိတောဟိ-မင်းဘော အစရှိသည်တို့မှ ကြောက်သူတို့သည်၊ ဥဒကေန-ကြောင့်၊ အဝိနဿနမမ္မေသု-ပျက်စီးခြင်းသဘော မရှိကုန်သော၊ [ဒိ၀ါဒိ နသဓာတ်, ယုပစ္စည်းဖြစ်၍ "နဿန"ဟု ရှိစေ။] တမ္မလောဟဘာဇနာဒီသု-ကြေးနီခွက် အစရှိသည်တို့၌၊ သုပ္ပဋိစ္ဆန္နေ-ကောင်းစွာဖုံးအပ်သည်ကို၊ ကတ္တာ,

ပေါက္ခရဏီအာဒီသု-ရေကန် အစရှိသည်တို့၌၊ အသန္နနကေ-မစီးသော၊ ဥဒကေ-၌၊ နိက္ခိတ္တံ-ထားအပ်သောဘဏ္ဍာတည်း၊ [စီးသောရေ၌ထားလျှင် တဖြည်းဖြည်း ရွှေ့သွားမည် ဖြစ်၍ အသန္နနမာနကိုပြုသည်။] ဝါသ-ထိုဘဏ္ဍာ၏၊ ပတိဋ္ဌိတောကာသောယေဝ-တည်ရာအရပ်သည်သာ၊ ဌာနံ-ဌာနတည်း၊ သဗ္ဗံ-သော ဥဒကံ-သည်၊ (ဌာနံ) နု၊ **ဂစ္ဆတိ ဝါ၊ အာပတ္တိ ဒုက္ကဋသ္သာ**တိ-ကား၊ အဂမ္မိရေ-မနက်သော၊ ဥဒကေ-၌၊ ပဒသာ-ခြေဖြင့်၊ ဂစ္ဆန္တသ-သွားသောရဟန်း၏၊ ပဒဝါရေ ပဒဝါရေ-၌၊ ဒုက္ကဋံ (ဟောတိ)၊ ဂမ္မိရေ - နက်သော၊ (ဥဒကေ - ၌)၊ ဟတ္ထေဟိ ဝါ - တို့ဖြင့်သော်လည်းကောင်း၊ ပါဒေဟိ ဝါ- သော်လည်းကောင်း၊ ပယောဂံ- ကူးခြင်းပယောဂကို၊ ကရောန္တသ-ပြုသောရဟန်း၏၊ ပေ၊ ဒုက္ကဋံ (ဟောတိ)၊ ကုမ္မိဂ္ဂဟဏတ္ထံ-ဘဏ္ဍာအိုးကိုယူခြင်းအကျိုးငှာ၊ နိမုဇ္ဇနမ္ပဇ္ဇနေသု-ငုပ်ခြင်း, ဖော်ခြင်းတို့၌၊ ဧသေဝ နယော၊ ပန-ဆက်၊ အန္တရာ- အိုးသို့မရောက်မီ အကြား၌၊ ကိဉ္စိ-တစ်ကောင်ကောင်သော၊ ဥဒကသပ္ပံ ဝါ-ရေမြွေကို သော်လည်းကောင်း၊ ဝါဌမစ္ဆံ ဝါ-ရဲသော ငါးကိုသော်လည်းကောင်း၊ [ငါးမန်းစသော ငါးကြီးများကိုဆိုသည်။] ဒိသွာ, ဘီတော-သည်၊ (ဟုတ္တာ)၊ သစေ ပလာယတိ-အုံ့၊ (ဧဝံသတိ) အနာပတ္တိ၊ (ဟောတိ)။ [ပြေးသွားရာလက်အကြိမ် ခြေအကြိမ် ပယောဂ၌ ခိုးခြင်းနှင့် မဆိုင်သောကြောင့် ဒုက္ကဋ်အာပတ်မသင့်။]

အာမသနာဒီသု-တို့၌၊ ဘူမိဂတာယ-မြေ၌တည်သော၊ ကုမ္ဘိယာ-၌၊ ပေ၊ ပန-အံ့ထူးကား၊ အယံ-ကား၊ ဝိသေသော-တည်း၊ တတ္ထ-ထိုမြေဝယ်တည်သောအိုး၌၊ ဘူမိं-ကို၊ ခဏိတ္တာ-၍၊ ကမ္ပတိ-ဆွဲချရ၏၊ [ကမ္ပတီတိဟေဋ္ဌတော သြသာရေတိ-အောက်သို့ကျစေ၏။] ဣဓ-ဤရေဝယ်တည်သောအိုး၌၊ ကဒ္ဒမံဝ-ညွန်ကိုသာလျှင်၊ သြသာရေတိ-အောက်သို့ယက်ချရ၏၊ ပေ၊ **ဥပ္ပလာဒီသု**-ကြာညိုအစရှိသည်တို့တွင်၊ ယသ္မိं ပုပ္ဖေ-၌၊ ဝတ္ထု-ပါရာဇိကဝတ္ထုသည်၊ ပူရတိ-၏၊ ["ဝတ္ထုံ ပူရေတိ"ဟု ရှိသည်ကားမကောင်း။] တသ္မိं-ထိုအပွင့်ကို၊ ဆိန္နမတ္တေ-ဖြတ်အပ်ပြီးကာမျှဖြစ်လသော်၊ ပါရာဇိက(ဟောတိ)၊ [ရေအထက်၌ ပေါ်နေသောအရပ်မှ ဖြတ်ခြင်းကိုရည်ရွယ်၍ ပါရာဇိကဟု ဆိုသည်၊ ရေအတွင်း မြုပ်နေရာမှဖြတ်လျှင် ရေကပေါ်မှ ပါရာဇိက၊] စ-ဆက်၊ ဇတ္ထ-ဤကြာတို့တွင်၊ ဥပ္ပလဇာတိကာနံ-ဥပ္ပလဇာတ်ရှိသော ကြာတို့၏၊

ဥပ္ပလာဒီသု။ ။ အာဒီဖြင့် ပဒုမ, ပုဏ္ဍရိကတို့ကိုယူ၊ ရတ္တံ ပဒုမံ, သေတံ ပုဏ္ဍရိကံ၊ သေတံ ဝါ ပဒုမံ၊ ရတ္တံ ပုဏ္ဍရိကံ၊ အထ ဝါ ရတ္တံ ဝါ ဟောတု သေတံ ဝါ၊ သတပတ္တံ - ပုဏ္ဍရိကံ။

ယာဝ–လောက်၊ ဧကသ္မိံပိ–သော၊ ပသေ–ဘေးဌာ၊ ဝါကော–လျှော်မျှင်သည်၊ နဆိဒ္ဓတိ–မပြတ်သေး၊ တာဝ–လောက်၊ ရက္ခတိ–၏၊ ပန–ကား၊ ပဒုမဇာတိကာနံ–ပဒုမ္မာဇာတ်ရှိသော ကြာတို့၏၊ ဒဏ္ဍော–အရိုးကို၊ ဆိန္နော–ဖြတ်အပ်ပြီးသော်၊ အဗ္ဘန္တရေ–အတွင်းဌာ၊ သုတ္တံ–ချည်သည်၊ အစ္ဆိန္နံ–မပြတ်သေးသည်၊ (သမာနံ)ပိ, နရက္ခတိ– ပါရာဇိကမှ မစောင့်၊ သာမိကေဟိ–တို့သည်၊ ဆိန္နိတ္တာ, ထပိတာနိ–ကုန်သော၊ ဥပ္ပလာဒီနိ–ကြာညိုအစရှိသည်တို့သည်၊ ဟောန္တိ–ရှိတတ်ကုန်၏၊ ယံ–အကြင်ကြာ သည်၊ ဝတ္ထုံ–ပါရာဇိကဝတ္ထုကို၊ ပူရေတိ–ပြည့်စေ၏၊ တသ္မိံ–ထိုကြာကို၊ ဥဒ္ဓတေ– ရေမှ ထုတ်ဆောင်အပ်ပြီးသော်၊ ပါရာဇိကံ (ဟောတိ)၊ ဟတ္ထကဗဒ္ဓါနိ–ကြာစည်း အဖြစ်ဖြင့် ဖွဲ့အပ်ကုန်သော ကြာတို့သည်၊ ဟောန္တိ–ရှိတတ်ကုန်၏၊ [ပန်းဆယ်ပွင့်ကို စုပေါင်းစည်းထားအပ်သော ကြာစည်းကို "ဟတ္ထက"ဟုခေါ်သည်။] ယသ္မိံ ဟတ္ထကေ–အကြင်ကြာစည်းဌာ၊ ဝတ္ထု–သည်၊ ပူရတိ–၏၊ တသ္မိံ–ထိုကြာစည်းကို၊ ဥဒ္ဓတေ–ရေမှ ထုတ်ယူအပ်ပြီးသော်၊ ပါရာဇိကံ (ဟောတိ)၊ ဘာရဗဒ္ဓါနိ–ဝန်ထုပ်ဝန်ပိုးအဖြစ်ဖြင့် ဖွဲ့အပ်ကုန်သောကြာတို့သည်၊ ဟောန္တိ၊ [ပန်းအစည်းများစွာ ဖွဲ့ထားအပ်သည်ကို "ဘာရဗဒ္ဓ"ဟုခေါ်၏။] တံ ဘာရံ–ထို ဝန်ထုပ်ဝန်ပိုးကို၊ ဆဏ္ဍံ–ကုန်သော၊ အာကာရာနံ–တို့တွင်၊ ပေ၊ စာဝေန္တော သ–၏၊ ဘူမဋ္ဌကုမ္ဘိယံ–မြေဌာတည်သော အိုးဌာ၊ ဝုတ္တနယေန ပါရာဇိကံ (ဟောတိ)။

ဒီဃနာဠာနိ–ရှည်သောရိုးတံရှိကုန်သော၊ ဥပ္ပလာဒီနိ–ကြာညိုအစရှိသည်တို့သည်၊ ဟောန္တိ–ရှိတတ်ကုန်၏၊ ပုပ္ပေသုဝါ–အပွင့်တို့ဌာသော်လည်းကောင်း၊ နာဠေသုဝါ–ရိုးတံတို့ဌာသော်လည်းကောင်း၊ ဝေဏိံ–အထုံးကို၊ ကတ္တာ, ဥဒကပိဋ္ဌေ–ရေအပြင်ဌာ၊ ရဇ္ဇုကေဟိ–ကြိုးငယ်တို့ဖြင့်၊ (ထပေန္တိ ဗန္ဓန္တိ တို့ဌာစပ်။) တိဏာနိ–တို့ကို၊ သဏ္ဌ ရိတ္တာ–ဖြန့်ခင်းရ၊ ထပေန္တိ ဝါ–ထားသော်လည်း ထားတတ်ကုန်၏၊ ဗန္ဓန္တိ ဝါ–ဖွဲ့ချည်သော်လည်း ဖွဲ့ချည်တတ်ကုန်၏၊ တေသံ–ထိုကြာပွင့်တို့၏၊ ဒီဃတော–အလျားမှ၊ ပုပ္ပဂ္ဂေနစ–အပွင့်ဖျားလည်းကောင်း၊ နာဠဋ္ဌေနစ–ရိုးတံဖျားလည်းကောင်း၊ တိရိယံ–ဖီလာဌာ၊ ပရိယန္တေ ဟိ–အစွန်တို့လည်းကောင်း၊ ဟေဋ္ဌာ–အောက်ဌာ၊ ပတိဋ္ဌိတောကာသေန–လည်းကောင်း၊ ဥဒ္ဓံ–ဌာ၊ ဥပရိ–အပေါ်ဌာ၊ ဌိတသ–တည်သော်ကြာ၏၊ ပိဋ္ဌိယာ–ရေအပြင်လည်းကောင်း၊ ဣတိ–သို့၊ ပေ၊ ဝေဒိတဗ္ဗော၊ ယောပိ–အကြင်ရဟန်းသည်လည်း၊

ပုပ္ပေသုဝါ၊ ပေ၊ ဗန္ဓန္တိ။ ။ ကြာတို့ကို စုပေါင်း ထုံးဖွဲ့အပ်ပြီးလျှင်, ရေပြင်ဌာ ကြိုး ၂ချောင်းထား၊ ထိုကြိုးပေါ်ဌာ မြက်များကိုဖြန့်၊ ထိုမြက်ပေါ်ဌာ ကြာထုံးများကိုထား၍ အောက်ကခံထားသော ကြိုး ၂ချောင်းကို ပန်းတွေ၏ အပေါ်ဌာ တင်တားခြင်း သို့မဟုတ်–ဖွဲ့ချည်ထားခြင်းကို ဆိုသတတ်။

ဥဒကပိဋ္ဌိယံ–ရေအပြင်၌၊ ထပိတ ပုပ္ပကလာပကံ–ထားအပ်သော ပန်းစည်း ငယ်ကို၊ ဥဒကံ–ကို၊ စာလေတွာ–လှူပ်စေ၍၊ ဝိစိ–လှိုင်းကို၊ ဥဋ္ဌာပေတွာ–ထစေ၍၊ ကေသဂ္ဂမတ္တာမိ–မျှလည်း၊ ယထာဋ္ဌိတဋ္ဌာနတော–တည်မြဲတိုင်းသောအရပ်မှ၊ စာဝေတိ၊ (တသ–ထိုရဟန်း၏၊) ပါရာဇိကံ (ဟောတိ)၊ [ထိုဘက်အစွန်သည် ထိအပ်သောရပ်ကို ဤဘက်အစွန်က တစ်ဆံဖျားမျှလွန်လျှင် ပါရာဇိက၊] ပန–သို့မဟုတ်၊ ဧတ္ထ–ဤအရပ်သို့၊ [သူမှန်းထားအပ်သောအရပ်သို့–ဟူလို၊] ဂတံ–ရောက်သောကြောစည်းကို၊ ဂဟေသဿာမိ–အံ့၊ ဣတိ–သို့၊ အထပရိကပ္ပေတိ–အကယ်၍ကြံအံ့၊ (ဧဝံသတိ)၊ တာဝရက္ခတိ၊ [ဌာနာစာဝန ဖြစ်ရုံမျှဖြင့် ပါရာဇိက မကျသေး–ဟူလို၊] ပန–အနွယကား၊ ဂတဋ္ဌာနေ–ရောက်အပ်သောအရပ်၌၊ ဥဒ္ဓရတော–ထုတ်ဆောင်သော ရဟန်း၏၊ ပါရာဇိကံ (ဟောတိ၊) ဥဒကတော–မှ၊ အစ္ဆဂ္ဂတသ–ပေါ်တက်သော၊ ပုပ္ပသ–အပွင့်၏၊ သကလံ–သော၊ ဥဒကံ–သည်၊ [ဒဏ္ဍောနု ဖုဋ္ဌေ ကာသဂတံ သကလမုဒကံ=အရိုးတံနှင့်ထိနေသော ရေအားလုံးကိုဆိုသည်၊ ရေပြင်အားလုံးမဟုတ်။] ဌာနံ–တည်း၊ တံ–ထိုအပွင့်ကို၊ ဥပ္ပါဋေတွာ–နုတ်၍၊ ဥဇုကံ–ဖြောင့်ဖြောင့်၊ ဥဒ္ဓရန္တသ–၏၊ နာဋ္ဌန္တေ–အရိုးတံအစွန်သည်၊ ကေသဂ္ဂမတ္တံ–မျှ၊ ဥဒကတော–မှ၊ အတိက္ကန္တေ–သော်၊ ပါရာဇိကံ (ဟောတိ)၊ ပုပ္ပေ–တို့ကို၊ ဂဟေတွာ–ကိုင်၍၊ အပနာမေတွာ–ဘေးသို့ညွှတ်စေ၍၊ အာကမ္ပေန္တော–လျက်၊ ဥပ္ပါဋေတိ–အံ့၊ ဥဒကံ–သည်၊ ဌာနံ–သည်၊ နမဟုတ်၊ ဥပ္ပါဋိတမတ္တေ–နုတ်အပ်ပြီးကာမျှဖြစ်လသော်၊ ပါရာဇိကံ (ဟောတိ)။

ကလာပဗဒ္ဓါနိ–အစည်းအဖြစ်ဖြင့် ဖွဲ့အပ်ကုန်သော၊ ပုပ္ပါနိ–တို့ကို၊ ဥဒကဋ္ဌာနေဝါ–ရေဟူသောအရပ်၌ သော်လည်းကောင်း၊ ရုက္ခေဝါ–သော်လည်းကောင်း၊ ဂဏ္ဍေဝါ–ချုံ၌သော်လည်းကောင်း၊ ဗန္ဓိတ္တာ–ဖွဲ့ချည်၍၊ ထပေန္တိ၊ ဗန္ဓနံ–ဖွဲ့ချည်ကြောင်းကြိုးကို၊ အမောဓေတွာ–မဖြေမူ၍၊ ဣတောစိတောစ, ကရောန္တသ–၏၊ ထုလ္လစ္စယံ(ဟောတိ)၊ ဗန္ဓနေ–ဖွဲ့ချည်ကြောင်းကြိုးကို၊ မုတ္တမတ္တေ–ဖြေအပ်ပြီးကာမျှဖြစ်လသော်၊ ပါရာဇိကံ (ဟောတိ)၊ ပဌမံ, ဗန္ဓနံ–ကို၊ မောစေတွာ–ဖြေ၍၊ ပစ္ဆာ–၌၊ ဟရတိ–တည်ရာအရပ်မှ ဆောင်အံ့၊ ဧတ္ထ–ဤသို့ဆောင်ရာ၌၊ ပေ၊ ဌာနပရိစ္ဆေဒေါ–သည်၊ (ဟောတိ)၊ ဣတိ ဣဒံ ဥဘယံ–ဤနှစ်ပါးစုံသော စကားကို၊ ["ဗန္ဓနံ အမောဓေတွာ၊ပေ၊ပါရာဇိကံ"သည်

ပုပ္ပေ ဂဟေတွာ၊ ပေ၊ ဌာနံ။ ။ ရှေ့ဝါကျမှ "ဥဒကတော အစ္ဆဂ္ဂတသ" လိုက်စေ၍ ရေမှပေါ်တက်နေသောအပွင့်ကို "ပုပ္ပေ"ဟု ဆိုသည်၊ ထိုအပွင့်ကိုကိုင်၍ နဂိုဌာန မဟုတ်သော ဘေးက တစ်စပ်တည်းနေသော် ရေထဲသို့ ညွှတ်စေပြီးမှ ဆွဲငင်နုတ်ယူလျှင် ရေက မပေါ်သေးသော်လည်း နုတ်ပြီးလျှင် ပါရာဇိက။

စကားတစ်ရပ်၊ "ပဌမ၊ ပေ၊ ဌာနပရိစ္ဆေဒေါ"သည် စကားတစ်ရပ်၊] **မဟာပစ္စရိယာဒီသု-**
တို့၌၊ ဝုတ္တံ။

ပဒုမိနိယံ-ပဒုမ္မာကြာရိသောချုံ၌၊ [ပဒုမိနိယန္တိ-ပဒုမဂစ္ဆေ။] ပုပ္ဖါနိ-တို့ကို၊ ပဒုမိနိယာ-ပဒုမ္မာကြာချုံနှင့်၊ သဟ-ကွ၊ ဂဏှိတုကာမသ-၏၊ ပုပ္ဖနာဠေဟိစ-အပွင့်ရိုးတံတို့သည်လည်းကောင်း၊ ပတ္တနာဠေဟိစ-အရွက်ရိုးတံတို့သည်လည်းကောင်း၊ ဖုဋ္ဌဥဒကဝသေန-ထိအပ်သောရေ၏အစွမ်းအားဖြင့်၊ ဥဒ္ဓဋ္ဌော-၌လည်းကောင်း၊ တိရိယဋ္ဌ-ဖီလာအရပ်၌လည်းကောင်း၊ ဌာနပရိစ္ဆေဒေါ-ကို၊ ဝေဒိတဗ္ဗော-၏၊ ပန-ဆက်၊ အ,သ-ထိုရဟန်း၏၊ ဝါ-သည်၊ တံ ပဒုမိနိ-ကို၊ အ,နုပ္ပါဠေတွာ-၍၊ ပုပ္ဖာနိ ဝါ-အပွင့်တို့ကိုသော်လည်းကောင်း၊ ပတ္တာနိ ဝါ-တို့ကိုသော်လည်းကောင်း၊ အတ္တနော-မိမိ၏ဘက်သို့၊ အဘိမုခံ-ရှေ့ရှု၊ အာကဗ္ဗန္တ သ-လသော်၊ ထုလ္လစ္စယံ(ဟောတိ)၊ ပေ၊ ပုပ္ဖပတ္တနာဠေ-အပွင့်ရိုးတံ, အရွက်ရိုးတံတို့ကို၊ ဌာနတော၊ အစာဝေတွာပိ၊ ပေ၊ ပစ္ဆာ-၌၊ ပုပ္ဖပတ္တနာဠေသု-အပွင့်ရိုးတံ, အရွက်ရိုးတံတို့ကို၊ ဌာနာ, စာဝိတေသု-ရွှေ့စေအပ်ကုန်ပြီးသော်၊ ပါရာဇိကံ(ဟောတိ)၊ ဥပ္ပါဋိတာယ-သော၊ ပဒုမိနိယာ-၌၊ [သူတစ်ပါးတို့က သူတို့ဖို့ နုတ်အပ်ပြီးသော ပဒုမ္မာကြာချုံ၌။] ပုပ္ပံ-ကို၊ ဂဏှန္တောပန-ယူသောရဟန်းကိုကား၊ ဘဏ္ဍံ-ကို၊ အဋ္ဌပေတွာ-အဖိုးပြတ်စေ၍၊ ကာရေတဗ္ဗော၊ ဗဟိ-၌၊ ထပိတေ-သော၊ ရာသိကတကလာပဗဟ္ဒဘာရဗဟ္ဒပုပ္ဖေပိ-အစုပြုအပ်သော ပန်း, အစည်းအဖြစ်ဖြင့် ဖွဲ့အပ်သောပန်း, ဝန်ထုပ်ဝန်ပိုးအဖြစ်ဖြင့် ဖွဲ့အပ်သော ပန်း၌လည်း၊ ဧသေဝ နယော။

ဘိသံ ဝါ-ကြာစွယ်ကိုသော်လည်းကောင်း၊ မုဠာလံ ဝါ-ကြာရင်းကိုသော်လည်းကောင်း၊ (ဥပ္ပါဋေန္တ သ၌ သံဘမည့်ကံစပ်။) ယေန-အကြင်ကြာစွယ်ဖြင့်၊ ဝါ-အကြင်ကြာရင်းဖြင့်၊ ဝတ္ထု-ပါရာဇိကဝတ္ထုသည်၊ ပူရတိ၊ တံ-ထိုကြာစွယ်ကို၊ ဝါ-ထိုကြာရင်းကို၊

ဗဟိထပိတေ။ ။ရေမှပြင်ဘက်၌ ထားအပ်သော ရာသိကတပန်း, ကြာစည်းအငယ်စားဖြစ်အောင်ဖွဲ့အပ်သော ကလာပဗဟ္ဒပန်း, ကြာစည်းအများပေါင်း၍ ထမ်းရလောက်အောင် ထုပ်ပိုးထားအပ်သော ဘာရဗဟ္ဒကြာပန်း။ [ဟတ္ထကဝသေန ခုဒ္ဒကံ ကတ္တာ ဗဟ္ဒံ ကလာပဗဟ္ဒံ၊ ဘာရဗဟ္ဒံနာမ သီသဘာရာဒိဝသေန ဗဟ္ဒံ၊- ဝိမတိ။]

ဘိသမုလာဋ။ ။ အဘိဓာန်(၆၈၇)၌ ကြာစွယ်အနက်ဟော ပရိယာယ် ၂ပုဒ်ဟု ဆိုထား၏၊ နိဿယသစ်၌ "မုလာဋ္ဌန္တိ သေတရတ္တုပဒုမာနံ မူလ- ကြာရင်း၊ ဘိသ(ဗိသ)န္တိ တေသံ ယေဝ ကန္ဒ (ကြာဥ)"ဟူသော ဝံဂီသသံယုတ် ဋီကာကိုပြု၍ ထို ၂ပုဒ်၏အနက်ကို ခွဲခြားထားတော်မူ၏၊ သာရတ္ထ ဝိမတိတို့၌ "မုလာဋ္ဌန္တိ- ကန္ဒံ" ဟု ဝံဂီသသံယုတ်ဋီကာမှ ပြောင်းပြန်ဖွင့်၏။

ဥပ္ပါ၎ေန္တသ–နုတ်သောရဟန်း၏၊ ပါရာဇိကံ (ဟောတိ)၊ စ–ဆက်၊ ဧတ္ထ–ဤကြာ
စွယ်ကြာရင်းတို့၌၊ ကဒ္ဒမေ–ညွန်၌၊ ဖုဋ္ဌောကာသဝသေန–ထိအပ်သော အရပ်၏အစွမ်း
ဖြင့်၊ ဌာနံ–ကို၊ ပရိစ္ဆိန္နိတ္ဗ–ပိုင်းခြားထိုက်၏၊ တာနိ–ထိုကြာစွယ် ကြာရင်းတို့ကို၊
ဥပ္ပါ၎ေန္တသ–၏၊ သုခုမမ္မိ–သိမ်မွေ့သေးငယ်သည်လည်းဖြစ်သော။ မူလ–အမြစ်
သည်၊ အစ္ဆိန္နံ–မပြတ်သေးသည်၊ ဟောတိ–အံ့၊ တာဝရက္ခတိ၊ ဘိသပဗ္ဗေ–ကြာစွယ်
အဆစ်၌၊ ဇာတံ–ပေါက်သော၊ ပတ္တံဝါ–အရွက်သည်သော်လည်းကောင်း၊ ပုပ္ပံဝါ–
သော်လည်းကောင်း၊ ဟောတိ–ရှိတတ်၏၊ [ဣဒံ ကဒ္ဒမဿ အန္တော ပဝိသိတ္တာ ဌိတံ
သန္ဓာယ ဝုတ္တံ=ညွန်တွင်းဝ်ဝင်နေသည်ကို ရည်ရွယ်သည်။] တမ္မိ–ထိုအရွက်အပွင့်
သည်လည်း၊ (အစ္ဆိန္နံ ဟောတိ)၊ ရက္ခတိ၊ ဣတိ–သို့၊ **မဟာအဋ္ဌကထာယမေဝ**–၌သာ၊
ဝုတ္တံ၊ [အခြားအဋ္ဌကထာ၌မဆို–ဟူလို၊] ပန–ဆက်၊ ဘိသဂဏ္ဌိမှိ–ကြာစွယ်အဆစ်
၌၊ ယောဇနပတ္တာနံ–အရွယ်ရောက်ကုန်သော လူပျိုတို့၏၊ မုခပိဋ္ဌကာဝိယ–မျက်နှာ၌
ပေါက်သောအဖုသည်ကဲ့သို့၊ ဝါ–မျက်နှာ၌ ပေါက်သောဝက်ခြံသည်ကဲ့သို့၊ ကဏ္ဏကော–
ဆူးသည်၊ ဟောတိ–၏၊ အယံ–ဤဆူးသည်၊ အဒီယတ္တာ–မရှည်သည်၏ အဖြစ်
ကြောင့်၊ နဿ ရက္ခတိ၊ သေသံ–ကြွင်းသော အစိအရင်သည်၊ ဥပ္ပလာဒီသု–တို့၌၊ ဝုတ္တ
နယမေဝ။

(ဒုတိယ) သဿာမိကာနံ–ကုန်သော၊ မစ္ဆကစ္ဆပါနံ–ငါး, လိပ်တို့၏၊ ဝါပိအာဒီသု–
ရေကန်အစရှိသည်တို့၌၊ သကလံ–သော၊ ဥဒကံ–သည်၊ ဌာနံ–တည်း၊ တသ္မာ,
ယော–အကြင်ရဟန်းသည်၊ ပဋိဂ္ဂဟဋ္ဌာနေ–စောင့်ရှောက်ထားရာအရပ်၌၊ သဿာမိကံ–
သော၊ မစ္ဆံ–ကို၊ ဗဟိသေနဝါ–ငါးမျှားချိတ်ဖြင့်သော်လည်းကောင်း၊ ဇာလေနဝါ–
ပိုက်ကွန်ဖြင့်သော်လည်းကောင်း၊ ကုမိနေနဝါ–မြှုံးဖြင့်သော်လည်းကောင်း၊ ဟတ္ထေနဝါ–
သော်လည်းကောင်း၊ ဂဏှာတိ–ဖမ်းယူ၏၊ တဿ–ထိုရဟန်း၏၊ ယေန မဗ္ဗေန–ဖြင့်၊
ဝတ္ထု–ပါရာဇိကဝတ္ထုသည်၊ ပူရတိ၊ တသ္မိံ–ထိုငါးကို၊ ကေသဂ္ဂမတ္တမ္ပိ–လည်း၊
ဥဒကတော, ဥဒ္ဓရိတ္တေ–ထုတ်ဆောင်အပ်ပြီးကာမျှ ဖြစ်လသော်၊ ပါရာဇိကံ(ဟောတိ)၊
ကောစိ–အချို့သော၊ မစ္ဆော–သည်၊ ဂယှမာနော–ဖမ်းယူအပ်သော၊ ဣတော စိတော စ,
ဓာဝတိ–ပြေး၏၊ အာကာသံဝါ–ကောင်းကင်သို့သော်လည်း၊ ဥပ္ပတတိ–ခုန်တတ်၏၊
တီရေဝါ–ကမ်း၌သော်လည်း၊ ပတတိ–ကျ၏၊ တံ–ထိုငါးကို၊ (သာမညကံ)၊
အာကာသေ–၌၊ ဌိတံဝါ–တည်သောငါးကိုသော်လည်းကောင်း၊ တီရေ–၌၊ ပတိတံဝါ–
ကျသောငါးကိုသော်လည်းကောင်း၊ ဂဏှတောပိ ပါရာဇိကမေဝ၊ ကစ္ဆပမ္ပိ–ကိုလည်း၊
ဗဟိ–၌၊ ဂေါစရတ္ထံ–ကျက်စားရာအကျိုးငှာ၊ ဂတံ–ရောက်နေသောလိပ်ကို၊ ဂဏှတော–
၏၊ ဧသေဝ နယော၊ ပန– ဆက်၊ ဥဒကဋ္ဌ– ရေ၌တည်သော လိပ်ကို၊ ဥဒကာ,

မောစယတော–လွတ်စေသောရဟန်း၏၊ ပါရာဇိက် (ဟောတိ)။

ပန–ကား၊ တေသု တေသုဇနေပဒေသု–တို့၌၊ သဗ္ဗသာဓာရဏာသု–အလုံးစုံသော လူတို့နှင့် ဆက်ဆံသော၊ မဟာတဠာကသု–ရေကန်ကြီး၏၊ နိဒ္ဒမနတုမ္ဗံ–ရေထုတ်ကြောင်းပြွန်ကို၊ [ဝါပိယာ ဥဒကသု နိက္ခမနမဂ္ဂံ] နိဿာယ–၍၊ သဗ္ဗသာဓာရဏ မေဝ–အလုံးစုံသော လူတို့နှင့် ဆက်ဆံသည်သာလျှင်ဖြစ်သော၊ ကုန္နဒီသဒီသံ–မြစ်ငယ်နှင့်တူသော၊ ဥဒကဝါဟက်–ရေကိုဆောင်ကြောင်း မြောင်းကြီးကို၊ ခဏန္တိ–တူးတတ်ကုန်၏၊ တတော–ထိုရေမြောင်းကြီးမှ၊ ခုဒ္ဒက မာတိကာယော–မြောင်းငယ်တို့ကို၊ နိဟရိတွာ–ထုတ်ဆောင်၍၊ ဝါ–သွယ်၍၊ မာတိကာ ကောဋိယံ–ရေမြောင်းအစွန်၌၊ အတ္တနော အတ္တနော–၏၊ ဝဋ္ဋနတ္ထာယ–သုံးစွဲခြင်းအကျိုးငှာ၊ အာဝါဋေ–တွင်းတို့ကို၊ ခဏန္တိ–ကုန်၏၊ ပန–ဆက်၊ တေသံ–ထိုလူတို့၏၊ ယဒါ၊ ဥဒကေန–ဖြင့်၊ အတ္ထော–အလိုသည်၊ ဟောတိ–၏၊ တဒါ, အာဝါဋေ–တို့ကိုလည်းကောင်း၊ ခုဒ္ဒက မာတိကာယော–တို့ကိုလည်းကောင်း၊ ဥဒကဝါဟကဉ္စ–ကိုလည်းကောင်း၊သောဓေတွာ–သုတ်သင်၍၊ ဝါ–ရှင်းလင်း၍၊ နိဒ္ဒမနတုမ္ဗံ–ကို၊ ဥဋ္ဌါပေန္တိ–ဖွင့်ကြကုန်၏၊ တတော–ထိုပြွန်မှ၊ ဥဒကေန သဒ္ဓိံ၊ ပေ၊ အာဝါဋေ–၌၊ ပတွာ, ဝသန္တိ–နေ၏၊ တတ္ထ–ထိုငါး တို့တွင်၊ တဠာကေစ–ရေကန်၌လည်းကောင်း၊ ဥဒကဝါဟကေသုစ–တို့၌လည်းကောင်း၊ မစ္ဆေ–တို့ကို၊ ဂဏှန္တေ–ဖမ်းယူသူတို့ကို၊ နဿ နိဝါရေန္တိ၊ [အမျှားဆိုင်ဖြစ်သောကြောင့် မတားမြစ်ကြ။] ပန–အနုယကား၊ ခုဒ္ဒကာသု–ကုန်သော၊ အတ္တနော အတ္တနော, မာတိကာသု–တို့၌လည်းကောင်း၊ ဥဒကအာဝါဋေသုစ–ရေတွင်းတို့၌လည်းကောင်း၊ ပဝိဋ္ဌမစ္ဆေ–ဝင်ပြီးကုန်သော ငါးတို့ကို၊ ဂဏှိတုံ–ငှါ၊ ဝါ–ဖမ်းယူခွင့်ကို၊ နဒေန္တိ–မပေးကြကုန်၊ နိဝါရေန္တိ–တားမြစ်ကြကုန်၏၊ တတ္ထ–ထို ငါးတို့တွင်၊ ယော–အကြင် ရဟန်းသည်၊ တဠာကေဝါ–၌သော်လည်းကောင်း၊ ပေ၊ ဂဏှာတိ–၏၊ အဝဟာရေန–ခိုးခြင်းဖြင့်၊ သော–ထိုရဟန်းကို၊ နဿ ကာရေတဗ္ဗော၊ ပန–ကား၊ ခုဒ္ဒကမာတိကာသု–တို့၌ သော်လည်းကောင်း၊ အာဝါဋေသု ဝါ – တို့၌သော်လည်းကောင်း၊ ပဝိဋ္ဌ–ဝင်ပြီး ငါးကို၊ ဂဏှန္တော–ဖမ်းယူသော ရဟန်းကို၊ ဂဟိတသ–ဖမ်းအပ်သောငါး၏၊ အဂ္ဃဝသေန–တန်ဖိုး၏အစွမ်းဖြင့်၊ ကာရေတဗ္ဗော။

တတော– ထို မြောင်းငယ်မှ၊ ဝါ–ထို တွင်းမှ၊ ဂယှမာနော–ဖမ်းယူအပ်သော်၊ ဝါ–ဖမ်းယူအပ်သော၊ မစ္ဆော–သည်၊ ပေ၊ တံ–ထိုငါးကို၊ (သာမည၊) အာကာသဋ္ဌဝါ–ကောင်းကင်၌ တည်သည်မူလည်းဖြစ်သော၊ တိရစ္ဆဝါ–ကမ်း၌ တည်သည်မူလည်းဖြစ်သော၊ ဥဒကဝိနိမုတ္တံ–ရေမှလွတ်သော့ငါးကို၊ ဂဏှတော–၏၊ အဝဟာရော နတ္ထိ၊

ကသ္မာ–နည်း၊ ယသ္မာ, အတ္တနော–၏၊ ပရိဂ္ဂဟဋ္ဌာနေ–သိမ်းပိုက်အပ်ရာအရပ်၌၊ ဋ္ဌိတသေဝ–တည်သောငါး၏သာ၊ တေ–ထို လူတို့သည်၊ သာမိကာ–အရှင်တို့တည်း၊ ဟိ–မှန်၊ ဧဝရူပါ–ဤသို့သဘောရှိကုန်သော ငါးတို့သည်၊ [အာကာသဋ္ဌ ငါး; တီရဋ္ဌ ငါးတို့သည်။] တတ္ထဂတိကာ–ထိုကောင်းကင်၌ရောက်သော ငါး, ကမ်း၌ရောက်သော ငါးတို့နှင့် အလားတူကုန်၏၊ [တတ္ထ+ဂတာ တတ္ထဂတာ၊ တတ္ထ ဂတာဝိယာတိ တတ္ထဂတိကာ၊ ဏိကပစ္စည်း ဥပမာအနက်၌ သက်၊] ပေ၊ ပန– ဆက်၊ မစ္ဆော–သည်၊ ဂယှမာနော–သော်၊ အာဝါဋေတော–မှ၊ ခုဒ္ဒကမာတိက်–သို့၊ သစေ အာရဟတိ–အကယ်၍ တက်သွားအုံ၊ (ဧဝံသတိ)၊ တတ္ထ–ထို မြောင်းငယ်၌၊ နံ–ထို ငါးကို၊ ဂဏှတောပိ–၏လည်း၊ အဝဟာရောယေဝ–ခိုးခြင်းသာတည်း၊ ပန–ဆက်၊ ခုဒ္ဒက မာတိကာတော–မှ၊ ဥဒကဝါဟက်–သို့၊ (အာရဏ္ဍ စ–တက်လာသော ငါးကိုလည်း ကောင်း၊) တတော–ထိုရေကို ဆောင်ကြောင်း မြောင်းကြီးမှ၊ တဋ္ဌာက်–သို့၊ အာရဏ္ဍ–ကိုလည်းကောင်း၊ ဂဏှတော–၏၊ အဝဟာရော နတ္ထိ။ [သဗ္ဗသာဓာရဏဖြစ်၍ မည်သူမျှ မပိုင်သော အရပ်၌နေသော ငါးကို ဖမ်းယူသောကြောင့်တည်း။]

ယော–အကြင်ရဟန်းသည်၊ အာဝါဋေတော–မှ၊ ဘတ္တာသိတ္ထေဟိ–ထမင်းလုံးတို့ ဖြင့်၊ ပလောဘေတွာ–ဖြားယောင်း၍၊ မာတိက်–သို့၊ အာရောပေတွာ–တက်ရောက် စေ၍၊ ဂဏှာတိ–၏၊ (တသ–ထိုရဟန်း၏၊) အဝဟာရော–သာတည်း၊ ပန– ဆက်၊ တတော–ထိုမြောင်းမှ၊ ပလောဘေတွာ၊ ပေ၊ ပန–ကား၊ ကေစိ–အချို့လူတို့ သည်၊ ကုတောစိဒေဝ–တစ်စုံတစ်ခုသာလျှင်ဖြစ်သော၊ သဗ္ဗသာဓာရဏဋ္ဌာနတော– အလုံးစုံ သောလူတို့နှင့် ဆက်ဆံသောအရပ်မှ၊ မစ္ဆော–တို့ကို၊ အာနေတွာ, ပစ္ဆိမဝတ္ထုဘာဝေ– နောက်ဆုံးတည်ရာအဖို့ဖြစ်သော၊ ဥဒကအာဝါဋေ–၌၊ ခိပိတွာ– ချ၍၊ ပေါသေတွာ–မွေးမြူ၍၊ ဒိဝသေ ဒိဝသေ–၌၊ ဒွတ္တိကာ–၂ကောင် ၃ကောင်သောငါးတို့ကို၊ ဥတ္တရိ ဘဏ်ဋ္ဌာယ–လက်သုတ်ဟင်းလျာအကျိုးငှာ၊ မာရေန္တိ– သတ်ကုန်၏၊ ဧဝရူပ်–သော၊ မစ္ဆ–ကို၊ (သာမည)၊ ဥဒကေဝါ–၌သော်လည်းကောင်း၊ ပေ၊ ယတ္ထကတ္ထစိ–အရပ်၌၊ ဋ္ဌိတ်–တည်သောငါးကို၊ (ဝိသေသ–ကဲ)ဂဏှတော– ၏၊ အဝဟာရောဧဝ၊ [ကိုယ်ပိုင် အဖြစ်ဖြင့် မွေးထားအပ်သောကြောင့်တည်း။] ကစ္ဆပေပိ ဧသေဝ နယော။

ပန–ကား၊ နိဒါဃကာလေ–နွေအခါ၌၊ နဒီယာ–၏၊ သောတေ–ရေအလျဉ် သည်၊ ပစ္ဆိန္နေ–ပြတ်စဲလသော်၊ ကတ္ထစိ–သော၊ နိန္နဋ္ဌာနေ–ချိုင့်ဝှမ်းသောအရပ်၌၊ ဥဒက်–သည်၊ တိဋ္ဌတိ–၏၊ တတ္ထ–ထိုရေအိုင်၌၊ မနုဿာ–တို့သည်၊ မစ္ဆာနံ–တို့၏၊

ဝိနာသာယ–ပျက်စီးခြင်းငှာ၊ မဒနဖလဝိသာဒီနိ–မူးယစ်ကြောင်းအသီး, အဆိပ် အစရှိသည်တို့ကို၊ [ရှေးနိဿယဟု "မဒနဖလ–သမင်စာသီး"ဟုပေး၏။] ပက္ခိပိတွာ–ထည့်ခတ်၍၊ ဂစ္ဆန္တိ–နှ၏၊ မစ္ဆာ–တို့သည်၊ တာနိ–ထိုမူးယစ်ကြောင်း အသီး, အဆိပ် အစရှိသည်တို့ကို၊ ခါဒန္တာ–ခဲစားကုန်လသော်၊ မရိတ္တာ–၍၊ ဥတ္တာနာ–ပက်လက်တို့သည်၊ (ဟုတ္တာ)၊ ဥဒကေ–၌၊ ပိလဝန္တာ–ပေါ်ကုန်လျက်၊ တိဋ္ဌန္တိ၊ ယော–ရဟန်းသည်၊ တတ္ထ–ထိုရေအိုင်သို့၊ ဂ–၍၊ ယာဝ–လောက်၊ သာမိကာ–တို့သည်၊ နာဂစ္ဆန္တိ–နှ ဟေး၊ တာဝ–ထိုမလာသေးမီ၊ ဣမေ မစ္ဆေ–တို့ကို၊ ဂဏှိဿာမိ–အံ့၊ ဣတိ–ကြ၍၊ ဂဏှာတိ–အံ့၊ အဋ္ဌဝသေန–တန်ဖိုး၏အစွမ်းဖြင့်၊ ကာရေတဗ္ဗော–၏၊ ပံသုကူလသညာယ–ပံသုကူဟူသောအမှတ်သညာဖြင့်၊ ဂဏှတော–၏၊ အဝဟာရော–သည်၊ နတ္ထိ၊ ပန–ထိုသို့ပင် အဝဟာရမရှိပါသော်လည်း၊ အာဟာရပေန္တော–ဥစ္စာရှင်တို့ကပြန်၍ဆောင်စေလသော်၊ ဘဏ္ဍာဒေယ္ယံ–သည်၊ (ဟောတိ)။

မှုစ္ဆဝိသံ–ငါးတို့ကို သေစေတတ်သောအဆိပ်ကို၊ ပက္ခိပိတွာ–၍၊ ဂတမနုဿာ–တို့သည်၊ ဘာဇနာနိ–တို့ကို၊ အာဟရိတ္တာ–၍၊ ပူရေတ္တာ–၍၊ ဂစ္ဆန္တိ၊ ယာဝ–လောက်၊ ပုနပိ–လည်း၊ အာဂစ္ဆိဿာမ–အံ့၊ ဣတိ–သို့၊ သာလယာ–အာလယရှိကုန်သည်၊ ဟောန္တိ–နှ၏၊ တာဝ–လောက်၊ တေ–ထိုငါးတို့သည်၊ သဿာမိကမစ္ဆာဝ–ပိုင်ရှင်ရှိသောငါးတို့သာတည်း၊ ပန–ကား၊ ယဒါ–၌၊ တေ–ထို အဆိပ်ခတ်သွားသူတို့သည်၊ အမှာကံ–တို့အား၊ အလံ–တော်လောက်ပြီ၊ ဣတိ–သို့၊ နိရာလယာ–အာလယမရှိကုန်သည်၊ (ဟုတ္တာ)၊ ပဏ္ဏမန္တိ–နှ၏၊ တတော–ထိုအခါမှ၊ ပဋ္ဌာယ–၍၊ ထေယျစိတ္တေန ဂဏှန္တသ ဒုက္ကဋံ၊ ပံသုကူလသညိသ (ဂဏှန္တသ) အနာပတ္တိ၊ စ–ဆက်၊ မစ္ဆကစ္ဆပေသု–တို့၌၊ (ဝိနိစ္ဆယော–ကို၊ ဝိဒိတောယထာ–ကဲ့သို့၊)ဧဝံ–တူ၊ သဗ္ဗာယပိ–သော၊ သြဒကဇာတိယာ–ရေ၌ဖြစ်သော သတ္တဝါတို့၏အမျိုး၌၊ [ဥဒကေ+ဘဝါသြဒကာ၊ သြဒကာနံ+ဇာတိ သြဒကဇာတိ၊] ဝိနိစ္ဆယော ဝေဒိတဗ္ဗော၊ ဣတိ–တည်း၊ ... ဥဒကဋ္ဌကထာ–သည်၊ နိဋ္ဌိတာ–ပြီ။

ဒုတိယအုပ် တစ်ခန်းရပ်။

* * * * *